

**Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
Trnavská cesta 52, 826 45 Bratislava**

**PROGRAMY A PROJEKTY
ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V
SLOVENSKEJ REPUBLIKE**

odpočet plnenia za rok 2008 k 31.12.2008

Bratislava, február 2009

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Banskej Bystrici**

ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.- vedúca odboru

Úloha 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III- (NEHAP III)

Plnenie úloh vyplývajúcich z akčného plánu, konkrétne:

1. Realizovať Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III s osobitným dôrazom na detskú populáciu.

Plnenie úloh vyplývajúcich z akčného plánu k 31.12.2008, konkrétne:

Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení.

Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení. Realizácia medzinárodného projektu „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III), ktorý bol schválený vo vláde SR uznesením č.10/2006. Do tohto Akčného plánu boli implementované štyri regionálne prioritné ciele Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAP). Projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít v rámci regionálneho prioritného cieľa č.3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie výskytu respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečisteným ovzduším.

Gestor projektu: ÚVZ SR v Bratislave

Plnenie úloh zabezpečuje: ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ Banská Bystrica.

V súvislosti s plánom a realizáciou úloh boli v roku 2008 vykonané tieto činnosti:

- Uskutočnenie merania chemických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia vo vybraných základných školách v meste Banská Bystrica (4 ZŠ) a v meste Bratislava (6 ZŠ).
Ukazovatele NO₂, H₂CO, TVOC (benzén, toluén, xilol, ethyl-benzene) boli merané pasívnou metódou a vzorky boli odoslané do National Institute of Environmental Health v Budapešti 14. februára 2008 a 28. marca 2008.
Koncentrácie CO, CO₂, PM₁₀ boli merané aktívnou metódou a hodnoty koncentrácií spolu s hodnotami mikroklimatických ukazovateľov - teplota vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu - boli zaslané do Regionálneho Environmentálneho Centra, Szentendre v Maďarsku dňa 30.5.2008. Zároveň boli zaslané záznamové listy údajov zaznamenaných počas merania, a to Diár aktivít zaznamenaných počas pasívneho merania a Záznam kontinuálneho merania kvality ovzdušia.
- Uskutočnila sa sumarizácia dotazníkov o dýchacích a alergických príznakoch a o charakteristikách domáceho prostredia vybraných detí a tiež dotazníkov o charakteristike vybraných škôl a tried, ktoré navštevovali vybrané deti. Všetky údaje boli vložené do databázy údajov podľa usmernenia odborníkov z National Institute of Environmental Health v Budapešti. Celkovo bolo získaných 959 dotazníkov od detí, a to 397 v Banskej Bystrici a 562 v Bratislave. Vytvorená

databáza údajov bola zaslaná do Regionálneho Environmentálneho Centra , Szentendre v Maďarsku dňa 30.5.2008.

- Meranie pľúcnych funkcií bolo zabezpečené u 875 detí z Banskej Bystrice a z Bratislavy. Protokoly meraní boli zaslané dňa 19.6.2008 zodpovednej koordinátorke spirometrických vyšetrení v rámci projektu SEARCH Margherita Neri v Taliansku.
- Ukončená bola príprava materiálu “ Zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v školách“. Dokument sa podľa metodiky projektu SEARCH pripravoval podľa vzoru z Maďarska. Aktualizoval sa na podmienky v Slovenskej republike v oblasti legislatívy a verejnosti prístupnej odbornej literatúry a internetových informácií týkajúcich sa významu zabezpečovania kvality vnútorného ovzdušia v budovách škôl a domácností.
- Zavedenie školiaceho programu na zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v participujúcich školách sa bude realizovať po vydaní hore uvedeného materiálu.
- Ukončená bola databáza údajov spirometrických vyšetrení na základe vyhodnotenia akceptovateľnosti jednotlivých vykonaných vyšetrení, ktorú vykonala koordinátorka spirometrických vyšetrení v rámci projektu SEARCH Margherita Neri v Taliansku. Databáza údajov za Slovenskú republiku bola dňa 16.12.2008 zaslaná spracovateľovi údajov - National Institute of Environmental Health v Budapešti - Dr.Péter Rudnai.

Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva.

Odbor hygieny životného prostredia poskytuje informácie verejnosti zverejňovaním na web stránke RÚVZ v aktuálnych okruhoch:

- Odborná spôsobilosť na vykonávanie epidemiologicky závažných činností
 - zverejnené sú študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti na prácu v epidemiologicky závažných činnostiach v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a vo vodárenstve,
 - ďalšie informácie – termíny konania skúšok, žiadosti o vykonanie skúšok a pod.

Materiály boli novelizované po nadobudnutí účinnosti zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a sú systematicky využívané na štúdium osobami ktoré sa uchádzajú o získanie odbornej spôsobilosti.

Na web stránkach sú vedené aktuálne registre osôb odborne spôsobilých podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia:

- na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo,
- na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení,
- na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby.

V ponuke sú odborné semináre pre záujemcov o odbornú prípravu pred vykonaním skúšky odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení.

- Kvalita vôd na kúpanie
zverejnený je základný materiál „Kúpanie v letnej turistickej sezóne 2008“. Počas LTS 2008 sú v týždenných intervaloch aktualizované informácie o situácii na

sezónnych kúpaliskách v okresoch Banská Bystrica a Brezno a sú zverejňované prostredníctvom informačného systému.

- Monitoring kvality pitnej vody poskytuje prostredníctvom webovskej stránky úradu nasledovné informácie :
 - stručné zhodnotenie hromadného zásobovania pitnou vodou v dozorovanom území (okres Banská Bystrica a Brezno), identifikácia prevádzkovateľov vodovodov, zoznam monitorovacích miest (alebo ich počet), rozsah vyšetrovaných ukazovateľov, činnosť v rámci ŠZD, slovné zhodnotenie kvality pitnej vody za posledný rok, zoznam poskytnutých výnimiek s údajmi o zdravotných rizikách, kontaktné údaje na koho sa obrátiť v prípade podozrenia zo zhoršenia kvality vody (prevádzkovateľ, RÚVZ).

Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Projekt vznikol z iniciatívy ÚVZ SR, odboru hygieny životného prostredia a zdravia, na základe údajov od vodárenských spoločností, podľa ktorých dochádza k poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov. Téma projektu korešponduje s cieľmi Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992.

Cieľom projektu je zhodnotiť pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov, zistiť príčiny vedúce obyvateľov k menšej spotrebe pitnej vody, zhodnotiť možné zdravotné dôsledky z poklesu spotreby pitnej vody a zistiť aký zdroj vody používajú domácnosti na pitné účely.

Do projektu budú zapojené všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR a počítá sa so spolupracou s Ministerstvom životného prostredia SR, Výskumným ústavom vodného hospodárstva, vodárenskými spoločnosťami, obcami a tiež s médiami.

V mesiaci máj prebehla pilotná štúdia do ktorej boli zapojené regionálne úrady verejného zdravotníctva v sídlach krajských odborníkov pre odbor hygieny životného prostredia.

Na RÚVZ Banská Bystrica bolo do projektu zapojených 50 domácností z okresov Banská Bystrica a Brezno. Súbor respondentov bol zostavený z databázy informačného systému EPIS. Tvorený bol 25-timi mužmi a 25-timi ženami nad 18 rokov. Respondentom bol zaslaný list hlavného hygienika, formulár na udelenie súhlasu s účasťou v štúdiu, dotazník, informačný leták, ofrankovaná obálka s adresou RÚVZ a vizitka s kontaktnými údajmi na zodpovedného pracovníka za projekt pre RÚVZ Banská Bystrica. Z 50 rozposlaných obálok bolo na RÚVZ Banská Bystrica doručených 9 vyplnených dotazníkov, z toho jeden bez formulára na udelenie súhlasu s účasťou v štúdiu. Päť obálok sa vrátilo bez doručenia, pravdepodobne z dôvodu presťahovania adresátov.

Vyplnené dotazníky boli doručené ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie pilotnej časti projektu.

Na základe záverov z 19.pracovnej porady vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SZ a RÚVZ v Slovenskej republike, ktorá sa konala v dňoch 26. a 27. novembra 2008 sa v dôsledku vzniknutých problémov pre zabezpečenie náhodného výberu respondentov prostredníctvom IS pre uskutočnenie druhej fázy projektu dospelo k rozhodnutiu, že projekt bol ukončený pilotnou štúdiou.

Úloha 1.2. Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v Slovenskej republike

Úloha 1.3. Budovanie informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia – zabezpečenie jeho implementácie na národnej úrovni

Úlohy 1.2. a 1.3. sa plnia na národnej úrovni.

Úloha 1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Odbor hygieny životného prostredia poskytuje informácie verejnosti zverejňovaním na web stránke RÚVZ v aktuálnych okruhoch:

- Odborná spôsobilosť na vykonávanie epidemiologicky závažných činností
 - zverejnené sú študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti na prácu v epidemiologicky závažných činnostiach v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a vo vodárenstve,
 - ďalšie informácie – termíny konania skúšok, žiadosti o vykonanie skúšok a pod.

Materiály boli novelizované po nadobudnutí účinnosti zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a sú systematicky využívané na štúdium osobami ktoré sa uchádzajú o získanie odbornej spôsobilosti.

Na web stránkach sú vedené aktuálne registre osôb odborne spôsobilých podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia:

- na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo,
- na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení,
- na prevádzkovanie pohrebiska a pohrebnej služby.

V ponuke sú odborné semináre pre záujemcov o odbornú prípravu pred vykonaním skúšky odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a v úpravniach vody a pri obsluhu vodárenských zariadení.

- Kvalita vôd na kúpanie
zverejnený je základný materiál „Kúpanie v letnej turistickej sezóne 2008“. Počas LTS 2008 sú v týždenných intervaloch aktualizované informácie o situácii na sezónnych kúpaliskách v okresoch Banská Bystrica a Brezno a sú zverejňované prostredníctvom informačného systému.
- Monitoring kvality pitnej vody poskytuje prostredníctvom webovskej stránky úradu nasledovné informácie :
stručné zhodnotenie hromadného zásobovania pitnou vodou v dozorovanom území (okres Banská Bystrica a Brezno), identifikácia prevádzkovateľov vodovodov, zoznam monitorovacích miest (alebo ich počet), rozsah vyšetrovaných ukazovateľov, činnosť v rámci ŠZD, slovné zhodnotenie kvality pitnej vody za posledný rok, zoznam poskytnutých výnimiek s údajmi o zdravotných rizikách, kontaktné údaje na koho sa obrátiť v prípade podozrenia zo zhoršenia kvality vody (prevádzkovateľ, RÚVZ).

Úloha 1.5. Kvalita vnútorného prostredia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení. Realizácia medzinárodného projektu „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky III (NEHAP III), ktorý bol schválený vo vláde SR uznesením č.10/2006. Do tohto Akčného plánu boli implementované štyri regionálne prioritné ciele Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAP). Projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení“ je jednou z aktivít v rámci regionálneho prioritného cieľa č.3, ktorý je zameraný na prevenciu a zníženie výskytu respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečisteným ovzduším.

Gestor projektu: ÚVZ SR v Bratislave

Plnenie úloh zabezpečuje: ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ Banská Bystrica.

V súvislosti s plánom a realizáciou úloh boli v roku.2008 vykonané tieto činnosti:

- Uskutočnenie merania chemických ukazovateľov kvality vnútorného ovzdušia vo vybraných základných školách v meste Banská Bystrica (4 ZŠ) a v meste Bratislava (6 ZŠ).
Ukazovatele NO₂, H₂CO, TVOC (benzén, toluén, xilol, ethyl-benzene) boli merané pasívnou metódou a vzorky boli odoslané do National Institute of Environmental Health v Budapešti 14. februára 2008 a 28. marca 2008. Koncentrácie CO, CO₂, PM₁₀ boli merané aktívnou metódou a hodnoty koncentrácií spolu s hodnotami mikroklimatických ukazovateľov - teplota vzduchu, relatívna vlhkosť vzduchu - boli zaslané do Regionálneho Environmentálneho Centra , Szentendre v Maďarsku dňa 30.5.2008. Zároveň boli zaslané záznamové listy údajov zaznamenaných počas merania, a to Diár aktivít zaznamenaných počas pasívneho merania a Záznam kontinuálneho merania kvality ovzdušia.
- Uskutočnila sa sumarizácia dotazníkov o dýchacích a alergických príznakoch a o charakteristikách domáceho prostredia vybraných detí a tiež dotazníkov o charakteristike vybraných škôl a tried, ktoré navštevovali vybrané deti .Všetky údaje boli vložené do databázy údajov podľa usmernenia odborníkov z National Institute of Environmental Health v Budapešti. Celkovo bolo získaných 959 dotazníkov od detí, a to 397 v Banskej Bystrici a562 v Bratislave. Vytvorená databáza údajov bola zaslaná do Regionálneho Environmentálneho Centra , Szentendre v Maďarsku dňa 30.5.2008.
- Meranie pľúcnych funkcií bolo zabezpečené u 875 detí z Banskej Bystrice a z Bratislavy. Protokoly meraní boli zaslané dňa 19.6.2008 zodpovednej koordinátorke spirometrických vyšetrení v rámci projektu SEARCH Margherita Neri v Taliansku.
- Ukončená bola príprava materiálu “ Zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v školách“. Dokument sa podľa metodiky projektu SEARCH pripravoval podľa vzoru z Maďarska. Aktualizoval sa na podmienky v Slovenskej republike v oblasti legislatívy a verejnosti prístupnej odbornej literatúry a internetových informácií týkajúcich sa významu zabezpečovania kvality vnútorného ovzdušia v budovách škôl a domácností.

- Zavedenie školiaceho programu na zlepšenie kvality vnútorného ovzdušia v participujúcich školách sa bude realizovať po vydaní hore uvedeného materiálu.
- Ukončená bola databáza údajov spirometrických vyšetrení na základe vyhodnotenia akceptovateľnosti jednotlivých vykonaných vyšetrení, ktorú vykonala koordinátorka spirometrických vyšetrení v rámci projektu SEARCH Margherita Neri v Taliansku. Databáza údajov za Slovenskú republiku bola dňa 16.12.2008 zaslaná spracovateľovi údajov - National Institute of Environmental Health v Budapešti - Dr.Péter Rudnai.

Úloha 1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V spádovom území RÚVZ Banská Bystrica, t.j. v okresoch Banská Bystrica a Brezno nie sú prírodné kúpace oblasti.

Úloha 1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Projekt vznikol z iniciatívy ÚVZ SR, odboru hygieny životného prostredia a zdravia, na základe údajov od vodárenských spoločností, podľa ktorých dochádza k poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov. Téma projektu korešponduje s cieľmi Protokolu o vode a zdraví k Dohovoru o ochrane a využívaní hraničných vodných tokov a medzinárodných jazier z roku 1992.

Cieľom projektu je zhodnotiť pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov, zistiť príčiny vedúce obyvateľov k menšej spotrebe pitnej vody, zhodnotiť možné zdravotné dôsledky z poklesu spotreby pitnej vody a zistiť aký zdroj vody používajú domácnosti na pitné účely.

Do projektu budú zapojené všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR a počíta sa so spoluprácou s Ministerstvom životného prostredia SR, Výskumným ústavom vodného hospodárstva, vodárenskými spoločnosťami, obcami a tiež s médiami.

V mesiaci máj prebehla pilotná štúdia do ktorej boli zapojené regionálne úrady verejného zdravotníctva v sídlach krajských odborníkov pre odbor hygieny životného prostredia.

Na RÚVZ Banská Bystrica bolo do projektu zapojených 50 domácností z okresov Banská Bystrica a Brezno. Súbor respondentov bol zostavený z databázy informačného systému EPIS. Tvorený bol 25-timi mužmi a 25-timi ženami nad 18 rokov. Respondentom bol zaslaný list hlavného hygienika, formulár na udelenie súhlasu s účasťou v štúdií, dotazník, informačný leták, ofrankovaná obálka s adresou RÚVZ a vizitka s kontaktnými údajmi na zodpovedného pracovníka za projekt pre RÚVZ Banská Bystrica. Z 50 rozposlaných obálok bolo na RÚVZ Banská Bystrica doručených 9 vyplnených dotazníkov, z toho jeden bez formulára na udelenie súhlasu s účasťou v štúdií. Päť obálok sa vrátilo bez doručenia, pravdepodobne z dôvodu presťahovania adresátov.

Vyplnené dotazníky boli doručené ÚVZ SR na ďalšie spracovanie a vyhodnotenie pilotnej časti projektu.

Na základe záverov z 19.pracovnej porady vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ ÚVZ SZ a RÚVZ v Slovenskej republike, ktorá sa konala v dňoch 26. a 27. novembra 2008 sa v dôsledku vzniknutých problémov pre zabezpečenie náhodného výberu respondentov prostredníctvom IS pre uskutočnenie druhej fázy projektu dospelo k rozhodnutiu, že projekt bol ukončený pilotnou štúdiou.

Úloha 1.8. *Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ*

Pracovníci odboru HŽPaZ vykonávajú monitorovanie kvality pitnej vody na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov v okresoch Banská Bystrica a Brezno odberom vzoriek pitnej vody podľa vypracovaného plánu odberu vzoriek na rok 2008. Počet odobratých vzoriek na jednotlivých spotrebiskách je závislý od počtu zásobovaných obyvateľov. Plán odberu je zostavený tak, aby bola odberom a následným laboratórnym vyšetrením zistená kvalita vody na každom spotrebisku verejných vodovodov.

V roku 2008 bolo odobratých v rámci monitoringu pitných vôd v okrese Banská Bystrica celkom 161 vzoriek vody, z toho v preverovacom monitoringu 36 vzoriek a v kontrolnom 125 vzoriek.

Z verejných vodovodov v okrese Brezno bolo odobratých celkom 129 vzoriek pitnej vody, v kontrolnom monitoringu 105 vzoriek, v preverovacom 25 vzoriek vody. Vo vzorkách vody odobratých v preverovacom monitoringu boli stanovené aj rádiologické ukazovatele.

Výsledky laboratórných rozborov odobratých vzoriek vody v rámci monitoringu kvality pitnej vody ako aj iné údaje o verejných vodovodoch boli vkladané do programu VYDRA a následne boli spracované mesačné prehľady o kvalite vody v sledovaných verejných vodovodoch.

Pre vypracovanie Správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu za obdobie rokov 2005 až 2007 pre Európsku komisiu boli spracované podklady o skupinových vodovodoch, ktoré sa nachádzajú v spádovom území RÚVZ a zásobujú pitnou vodou viac ako 5000 obyvateľov. Ďalej boli spracované údaje (hodnoty vybraných mikrobiologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov) resp. tabuľky o kvalite vody v týchto zásobovacích oblastiach za roky 2005 až 2007. Uvedené podklady pre vypracovanie správy boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

Úloha 1.9. *PHIME project „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín*

Integrovaný projekt sponzorovaný grantom EC.

Koordinátor projektu: Staffan Skerfving, MD, PhD, Lund Universita, Švédsko

Číslo kontraktu: FOOD-CT-2006/016253

Trvanie projektu: 1. 3. 2006 – 31. 12. 2010

Gestor projektu v SR: RÚVZ Banská Bystrica,

Zodpovedný riešiteľ v SR: MUDr. Kvetoslava Koppová, PhD.

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ Banská Bystrica
RÚVZ Spišská Nová Ves

Integrovaný projekt je zameraný na hodnotenie expozície ľudí zo životného prostredia a vplyvu faktorov ŽP na zdravie (osteoporóza, kardiovaskulárne ochorenia, nádorové ochorenia, vplyv na neuro-vegetatívny systém a ďalšie). Zahŕňa viaceré oblasti Európy, ale i iných častí sveta. Projektu sa zúčastňuje 31 odborných inštitúcií z 20-tich krajín sveta (štáty západnej a strednej Európy, Čína, USA, Bangladéš). Zahraničným gestorským pracoviskom je Lund Univerzita, Švédsko. Projekt, v ktorom je zapojená SR, je jeho súčasťou. Zameraný je na hodnotenie expozície citlivých populačných skupín – detí a žien nízkym koncentráciám kovov – Pb, Cd, Hg, Pt, Rh, Pd).

Obsah vybraných kovov – Pb, Hg, Cd bol stanovený vo venóznej krvi 150 detí vo veku 7-10 rokov (po 50 v každej oblasti). Vo venóznej krvi žien vo fertiltom veku bude

stanovený aj obsah platiny, paládia a ródia. Analýzy budú robené v laboratóriách Lund Univerzity vo Švédsku.

V prvom polroku 2008 bolo v projekte PHIME realizované:

- Boli zhodnotené výsledky biomonitoringu detí z vybratých oblastí na základe výsledkov o obsahu Pb, Cd, Hg v krvi detí z analýz laboratória Lund Univerzity.
- Bolo vykonané porovnanie dosiahnutých výsledkov s referenčnými hodnotami pre obsah uvedených kovov s ČR a Nemeckom (v SR nie sú stanovené príslušné referenčné hodnoty).
- Bolo zhodnotené zásobovanie pitnou vodou oblastí a následne boli zo súkromných vodných zdrojov ktorými sú zásobované deti v priemyselnej oblasti odobraté vzorky vody. Vzorky boli vyšetrené v rozsahu minimálneho rozboru podľa NV SR č. 354/2006 Z. z., rozšíreného o stanovenie obsahu Pb, Cd, Zn. Laboratórne analýzy boli vyhodnotené, vyhodnotené výsledky s odporúčaniami na vykonanie opatrení boli zaslané rodičom detí (obsah vyšetrených kovov vo vzorkách bol pod detekčné limity použitých analytických metód, všetky vzorky boli nevyhovujúce v mikrobiologických ukazovateľoch).
- Poster o plnení projektu PHIME v SR bol pre na III. Medzinárodnej konferencii CEECHE, Rumunsko 2008.
- Údaje z dotazníkov detí boli štatisticky spracované, bol spracovaný prvý návrh odbornej publikácie. „Obsah kadmia, ortuti, olova v krvi detí žijúcich vo vidieckych a mestských a priemyslových oblastiach 9-krajín.“ **Regionálny úrad verejného zdravotníctva bol poverený zhodnotením dosiahnutých výsledkov zo všetkých krajín zapojených v časti projektu PHIME – WP III.**
- Druhý polrok 2008 bol zameraný na prípravu biomonitoringu žien. Na základe rozhodnutia odborného vedenia projektu bolo rozhodnuté urobiť biomonitoring žien len v jednej oblasti – mestskej, ktorá bude zhodná s oblasťou z ktorej boli vybraté deti v prvej časti štúdie.
Za účelom vykonania biomonitoringu boli vypracované materiály:
 - základný protokol výberu a vyšetrení žien
 - dotazník žien na získanie údajov súvisiacich s hodnotením expozície žien
 - metodika vyplňovania dotazníka
 - skríningový formulár žien
 - informačný list pre respondentky a formulár na udelenie súhlasu s účasťou v štúdiu
 - informačný list projektu

Všetky materiály boli preložené do slovenského jazyka a boli súčasťou žiadosti o schválenie vykonania biomonitoringu žien, ktorá bola predložená etickej komisii RÚVZ Banská Bystrica v decembri 2008.

Pre výber respondentiek do biomonitoringu bola zvolená metóda náhodného výberu, ktorý bol urobený z národného registra obyvateľov.

Vykonanie biomonitoringu žien je plánované v mesiaci február 2009.

Úloha 1.10. Vyhodnotenie zdravotných rizík podľa environmentálnej regionalizácie zat'azených území ako podklad pre biologický monitoring

31. 12. 2010

S plnením úlohy nebolo začaté vo vzťahu k termínu realizácie 31. 12. 2010.

ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE **MUDR. Ľubica Hettychová – vedúca odboru**

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Gestor

ÚVZ SR (úlohy č. 2.1.1., 2.1.3., 2.1.4., 2.1.5.)
RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici (úlohy č. 2.1.2., 2.1.3., 2.1.6.)

Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Plnenie:

RÚVZ v Banskej Bystrici získava údaje o zdravotných rizikách, vydáva rozhodnutia o zaradení prác do kategórie rizikových prác a vedie evidenciu o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v zamestnávateľských subjektoch pôsobiacich na území okresov Banská Bystrica a Brezno. Podľa štandardných výstupov programu ASTR bolo koncom roka 2008 v 3. a 4. kategórii rizikových prác **v spádovom území RÚVZ Banská Bystrica evidovaných celkom 5 547 exponovaných zamestnancov, z toho 1647 žien.**

Počet exponovaných zamestnancov podľa jednotlivých okresov:

- v okrese Banská Bystrica 2 641 exponovaných osôb, z toho 989 žien,
- v okrese Brezno 2 906 exponovaných osôb, z toho 658 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa výstupov z programu ASTR za posledných 11 rokov (aj napriek pribúdajúcim zamestnávateľským subjektom) má stále klesajúci trend.

V roku 2008 boli priebežne vykonávané kontroly plnenia opatrení vyplývajúcich zamestnávateľom z rozhodnutí o určení rizikových prác. Kontroly boli zamerané na znižovanie zdravotných rizík (najmä rizika hluku 4. kategórie), zosúladenie prevádzkových podmienok a opatrení na znižovanie rizík s údajmi uvedenými v prevádzkových poriadkoch a kontrolu zdravotného stavu zamestnancov (zdravotný dohľad).

Pri posudzovaní návrhov zamestnávateľov na vyhlásenie rizikových prác bolo vyžadované dodržiavanie náležitostí a kritérií pri posudzovaní a kategorizácii prác, vrátane zohľadnenia výsledkov objektivizácie zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia. Najmä novovzniknuté zamestnávateľské subjekty boli usmerňované k dôslednému hodnoteniu zdravotných rizík v súlade s novou legislatívou a prijatiu preventívnych a ochranných opatrení na ich zníženie. V niektorých firmách sa znížili zdravotné riziká na únosnú mieru (na úroveň 2.kategórie) už pri začatí prevádzkovania.

V priebehu roka 2008 bolo na základe návrhov zamestnávateľov vydaných **22 rozhodnutí** vo veci zaradenia prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Z toho u 4 zamestnávateľov boli zrušené rozhodnutia o určení rizikových prác (po vykonaní technických a organizačných opatrení na zníženie expozície zamestnancov a následného zhodnotenia rizika boli práce preradené do 2. kategórie), v 9 prípadoch došlo k čiastkovému zníženiu rizík a boli vydané nové rozhodnutia po prehodnotení miery rizika na základe aktuálnych výsledkov meraní a zhodnotenia expozície, resp. z dôvodu organizačných zmien na pracoviskách, v 9 prípadoch boli určené rizikové práce 3. kategórie novým právnym subjektom. Okrem toho bolo vydaných 5 rozhodnutí o prerušení konania z dôvodu nedostatkov podania (nedodržanie náležitostí a kritérií pri posudzovaní rizika).

Zamestnávateľom, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce, neboli v roku 2008 uložené sankcie na neplnenie opatrení na ochranu zdravia zamestnancov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev,

pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- vydaných osvedčeniach o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Plnenie:

V roku 2008 bolo vykonaných **28 previerok v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na skladovanie a používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Previerky boli zamerané na chemické laboratória a lekárne.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie a skladovania veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov, či už priamo v laboratóriách alebo v skladových priestoroch podľa NV SR č.355/2006 Z.z. a ich evidencia a odborná spôsobilosť riadiacich zamestnancov.

V roku 2008 bolo vydaných celkom **113 osvedčení** o odbornej spôsobilosti **na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami**. Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s jedmi **pre oblasť Banskobystrického kraja** zasadala 6- krát, pričom vydala **18 osvedčení na základe úspešne vykonanej skúšky** a **95 osvedčení** bolo vydaných na základe dĺžky odbornej praxe.

V rámci posudkovej činnosti RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici vydalo 10 rozhodnutí na manipuláciu a skladovanie veľmi jedovatých látok a prípravkov podľa § 13 ods.4 písm.i) zákona č.355/2007 Z.z. a to:

- 1 rozhodnutie pre spoločnosť, ktorá sa zaoberá obchodovaním s chemickými látkami a prípravkami určenými pre galvanické pokovovanie
- 1 rozhodnutie pre zdravotnícke zariadenie, kde sa v laboratóriu používajú veľmi jedovaté a jedovaté látky a prípravky pri spracovávaní biologických materiálov -cytologické analýzy;
- 1 rozhodnutie pre zlievarenskú spoločnosť, kde sa používajú veľmi jedovaté látky a prípravky v laboratóriu pri chemických analýzach vstupného a výstupného materiálu;
- 7 rozhodnutí pre lekárne, kde sa používajú veľmi jedovaté látky pri chemických analýzach v laboratóriách

Počas roka 2008 bolo v problematike veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov poskytnutých **67 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, odbornej spôsobilosti, klasifikácie jedov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

V roku 2008 nebola hlásená ani riešená žiadna mimoriadna situácia ani havária v okresoch Banská Bystrica a Brezno.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cieľene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách, okresoch, regiónoch a v SR
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Sledovanie výskytu azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier v panelových bytových jednotkách a požiadať o spoluprácu správcov týchto bytov s príslušným orgánom verejného zdravotníctva pri búracích prácach.

Plnenie:

V prvom polroku 2008 bolo vykonaných **32 previerok v rámci ŠZD v okresoch Banská Bystrica a Brezno** so zameraním na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov a na kontrolu dodržiavania povinností zamestnávateľov. Previerky boli vykonané v chemických prevádzkach, v chemických laboratóriách, v skladoch, v drevospracujúcich prevádzkach, lekárnach a čistiarniach.

Vo všetkých kontrolovaných subjektoch boli preverené podmienky manipulácie, skladovania a opatrenia na zníženie expozície chemických karcinogénov a mutagénov podľa NV SR č.356/2006 Z.z. Osobitná pozornosť bola venovaná hodnoteniu zdravotných rizík pri práci s karcinogénmi a mutagénmi, vymedzeniu a označeniu oblasti nebezpečenstva (kontrolované pásmo), dodržiavaniu zákazu fajčenia v priestoroch a vedeniu zoznamov exponovaných zamestnancov so záznamami o expozícii (uchovávanie 40 rokov).

Vedie sa databáza organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a organizácií s pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Okrem spoločností kde sú vyhlásené rizikové práce s karcinogénnymi faktormi (napr. zdravotnícke zariadenia, drevospracujúce prevádzky, výroba asfaltových zmesí atď.) evidujeme aj pracoviská kde sa manipuluje a skladujú chemické karcinogény a mutagény (napr. lekárne, obchodné spoločnosti, chemické laboratóriá) a kde pracovné činnosti s chemickými karcinogénmi predstavujú únosnú mieru zdravotného rizika – 2 kategória.

V roku 2008 RÚVZ v BB vydal:

1) **5 rozhodnutí** na činnosti spojené s manipuláciou a skladovaním **chemických karcinogénov** podľa § 13 ods.4 písm.j) zákona č.355/2007 Z.z.. a to:

- pre prevádzku pneuservisu, kde sa pri opravách plášťov pneumatík používa prípravok s obsahom trichlóetylénu klasifikovaný ako karcinogén 2.kategórie – pravdepodobný karcinogén;
- pre spoločnosť zaoberajúcou sa hutníckou výrobou, kde sa používajú chemické mutagény 2. kategórie(pravdepodobný mutagén) a karcinogény kategórie 1.(dokázaný karcinogén pre ľudí) a kategórie 2. (pravdepodobný karcinogén) na chemickú analýzu vzoriek ocele, chrómových kúpeľov, odpadových a technologických vôd;
- pre spoločnosť zaoberajúcou sa biotechnologickou výrobou aminokyselín, kde používajú chemické látky a prípravky klasifikované ako karcinogény 2. kategórie (pravdepodobný karcinogén) a mutagén 2.kategórie (pravdepodobný mutagén) vo výrobnom procese fermentácia počas prípravy médií a v laboratóriách na chemické analýzy vzoriek z výroby, vstupných surovín a kontrolu kvality vzoriek.
- pre 2 lekárne v okrese Banská Bystrica, kde sa používajú chemické karcinogény kategórie 1. (dokázaný karcinogén pre ľudí) a kategórie 2. (pravdepodobný karcinogén) na vstupnú analýzu surovín v priestoroch galenického laboratória.

2) **7 rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb** podľa § 13 ods.4 písm. k) zákona č.355/2007 Z.z., z toho 6 sa týkalo odstraňovania odpadových potrubí v bytových jadrách jednotlivých bytov v bytových domov v meste Brezno a v druhom prípade išlo o demontáž strešnej krytiny na dvoch hospodárskych objektoch v obci Čierny Balog okres Brezno. Obidve spoločnosti mali Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky vydané oprávnenie na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb.

Počas roka 2008 bolo v problematike manipulácie a skladovania chemických karcinogénov a mutagénov poskytnutých **55 konzultácií** týkajúcich sa vypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, klasifikácie karcinogénov a mutagénov, ochranných preventívnych opatrení, ako aj ďalších povinností zamestnávateľa, ktoré upravuje súčasne platná legislatíva.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Realizačné výstupy

- Prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže
- Prehodnocovať podkladové materiály (dotazníkové batérie) k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže, v prípade potreby vyžiadať stanovisko ÚVZ SR. Kópie rozhodnutí o určení rizikových prác zasielať na ÚVZ SR
- Evidovať určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaže aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Plnenie:

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa ustanovených v § 38 ods. 2 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. Kontroly boli zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie neprimeranej psychickej pracovnej záťaži týkajúce sa ergonomických úprav na pracoviskách, zlepšenia kvality pracovného prostredia, organizácie práce a režimu práce a odpočinku. Zo záverov previerok zdravotníckych zariadení a prevádzok sociálnych služieb vyplynula povinnosť zamestnávateľa hodnotiť mieru psychickej pracovnej záťaže pri práci na klinike onkológie DFNSP v Banskej Bystrici a pracoviskách hospicu Domu Božieho Milosrdenstva n.o. v Banskej Bystrici. Hodnotenie zabezpečia zdravotnícki pracovníci RÚVZ v Banskej Bystrici v rámci expertíznej činnosti.

Na našom úrade v súčasnosti nevidujeme rizikové práce z titulu psychickej pracovnej záťaže, avšak podľa požiadaviek od zamestnávateľa sme sa podieľali na jej prehodnocovaní. V uvedenej problematike sme zabezpečovali najmä poradenstvo s cieľom minimalizovať psychickú pracovnú záťaž, tam kde to je možné úpravami na pracoviskách a znížením miery rizika prispievajúcich faktorov ako je hluk, polohová záťaž, mikroklimatické podmienky a pod.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber celoslovenských údajov do databáz (vedených od r. 1995)
 - a) rizikové práce - faktor DNJZ
 - b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
 - c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
 - d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

Realizačné výstupy

- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu celoslovenských údajov
 - a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
 - b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
 - c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)
- Zbierať a sumarizovať odborné podklady z domácich a zahraničných zdrojov
- Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Plnenie úloh 2.1.5. a 2.1.6. :

V záujme zníženia výskytu a **prevencie** vzniku **ochorení podporno – pohybovej sústavy - končatín a chrbtice z preťaženia**, bolo v rámci štátneho zdravotného dozoru kontrolované plnenie povinností zamestnávateľa ustanovených v § 38 ods. 1 zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Prednostná pozornosť bola venovaná pracoviskám hypermarketov (pokračovanie z minulého roku), nakoľko výkon pracovnej činnosti zamestnancov súvisí najmä s jednostrannou záťažou horných končatín a polohovou

záťažou opornej sústavy- krčnej a bedrovej chrbtice. Previerky boli vykonané v COOP Jednota (ESC Europa), BAUMAX a TESCO (potraviny). Kontroly boli zamerané na zabezpečenie opatrení na predchádzanie nadmernej fyzickej záťaži – technické opatrenia, ergonomická úprava pracovísk, organizačné a iné opatrenia podľa požiadaviek vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. Zároveň bolo kontrolované uplatňovanie ustanovení NV SR č.281/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami so zameraním na dodržiavanie smerných hodnôt ručne manipulovaných bremien.

V uvedenej problematike sa v 2. polroku 2008 pokračovalo v rámci spoločných previerok s Inšpektorátom práce. Odborní zamestnanci **RÚVZ v Banskej Bystrici pre potreby Regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR vypracovali metodiku pre jednotný postup previerok.**

Ich zameraním bolo zisťovanie zabezpečenia minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek na pracovisko, úrovne mikroklimatických podmienok a osvetlenia overené meraním, ergonomických parametrov pracovného miesta, dodržiavania legislatívnych úprav pri manipulácii s bremenami.

Formou dotazníkov boli zisťované informácie o spokojnosti zamestnancov na pracovisku, údaje o ich informovanosti v súvislosti s expozíciou rizikám pracovného prostredia a údaje o prípadných zdravotných ťažkostiach týkajúcich sa podporno-pohybovej sústavy. Odborní zamestnanci RÚVZ v Banskej Bystrici vykonali spoločnú previerku s Inšpektorátom práce v obchodnom dome NAY Elektrodom v Banskej Bystrici. Zo záverov vyplynulo nasledovné:

- V niektorých priestoroch boli zistené nepatrné odchýlky v požadovanej úrovni rýchlosti prúdenia vzduchu a umelého osvetlenia (v skladoch).
- Podstatné nedostatky boli zistené na pracoviskách pokladníkov a predavačov, nakoľko nebolo zabezpečené usporiadanie a vybavenie miest výkonu práce v súlade s ergonomickými zásadami a požiadavkami fyziológie práce podľa § 38 ods. 1 psím. a) zák. č. 355/2007 Z.z. a podľa požiadaviek prílohy č. 1 k vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. Tieto objektívne zistené nedostatky korešpondovali aj so subjektívnym vyjadrením zdravotných ťažkostí zamestnancov a ich lokalizáciou. Zamestnávateľ uvedené vzal na vedomie a po konzultácii s odborníkmi predložil návrh riešenia.

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenie končatín z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia sa postupovalo podľa odborného usmernenia Hlavného hygienika SR na zabezpečenie jednotného postupu pri hodnotení pracovných podmienok a spôsobu vykonávanej práce. Zistené skutočnosti a nedostatky boli podkladom pre návrhy opatrení za účelom znižovania úrovne zdravotných rizík.

Pri prešetrovaní neboli v jednotlivých prípadoch zistené závažné nedostatky, prípadne porušenie povinností zo strany zamestnávateľa, išlo o sporadické prípady, preto výskyt ochorení nebol dôvodom pre vyhlásenie rizikovej práce z titulu nadmernej fyzickej záťaže. Pri sledovaní vývoja, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, neevidujeme profesie, u ktorých by bol zaznamenaný častejší výskyt uvedených ochorení ako napr. v minulosti v profesii dorábač v Zlievárňach. V súčasnosti evidujeme fyzickú záťaž na úrovni 3. kategórie, v profesii dorábač v Zlievární Hronec a najvyšší počet zamestnancov (mužov-144, žien-58) v 3. kat. je evidovaný v profesiách rovnač a delič pri výrobe rúr v Zlievárňach Podbrezová a.s.

V priebehu r. 2008 bolo vykonané 1 prešetrenie pri podozrení na **ochorenie chrbtice podmienené prácou** u pracovníka, ktorý ako zamestnanec š.p. Lesy SR a neskôr ako SZČO vykonával činnosť prevažne v profesii vodič ŠLKT pri približovaní dreva a lesný robotník. Pri prešetrovaní bol dodržaný postup podľa jednotnej osnovy prijatej pre posudzovanie a hodnotenie pracovného prostredia pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k ochoreniam chrbtice. Predmetom šetrenia bolo najmä posúdenie fyzickej a polohovej záťaže, záťaže bedrovej chrbtice pri manipulácii s bremenami, expozície celotelovým vibráciám, prispievajúcich faktorov, ktoré mohli viesť k diagnostikovanému ochoreniu.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerať sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v jednotlivých okresoch, regiónoch a v SR (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skriningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať

- počet previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Plnenie:

V rámci ŠZD bolo vykonaných **264 previerok** administratívnych pracovísk, finančných a poisťovacích inštitúcií ako aj administratívnych pracovísk malých a veľkých výrobných podnikov (ZLH PLUS, a.s., Hronec, Slovenka, a.s v konkurze). Predmetom previerok bola kontrola dodržiavania ustanovení NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami so zameraním najmä na priestorové podmienky na pracoviskách a pracovných miestach, umiestnenie zobrazovacích jednotiek, denné aj umelé osvetlenie pracovného priestoru, mikroklimatické podmienky, režim práce a odpočinku zamestnancov a zabezpečenie posudzovania zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami.

Pri každej previerke pracovísk bolo zabezpečené **poradenstvo** zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami a to **správny spôsob sedenia, odporúčané cvičenia pri práci v sede, zabezpečenie pitného režimu** a zároveň bol **poskytnutý zdravotno-výchovný materiál.**

Na overenie dodržiavania požiadaviek legislatívy zo strany zamestnávateľa poskytovať informácie zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci boli použité **dotazníky informovanosti.**

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Cieľ

Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Bratislave hl. m. SR, Nitre, Martine, Banskej Bystrici, Rožňave, Trenčíne, Zvolene, Poprade, Žiari nad Hronom, Košiciach

Anotácia

Analyzovať riziká práce a pracovného prostredia spolu s objektivizáciou rizikových faktorov v pracovnom prostredí. Sledovať zdravotný stav zamestnancov rizikových profesií pomocou objektívnych vyšetrení rizikových faktorov životného štýlu a pomocou dotazníka. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

Zhodnotiť výsledky objektívnych meraní faktorov práce a pracovného prostredia vo vybranej organizácii a vyhodnotiť ich v spolupráci s vedením organizácie. Realizovať intervenčné programy na ochranu a podporu zdravia zamestnancov a kontrolovať ich efektivitu. Overiť a

zaviest' indikátory na meranie účinnosti prijatých programov vo forme indikátorov vstupov, procesov a výstupov .

Plnenie:

V priebehu roka 2008 boli aktivity zamerané najmä na kontrolu hodnotenia zdravotných rizík v stredných a malých podnikoch. V nadväznosti na celoeurópsku informačnú kampaň Európskej agentúry pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci v Bilbao pre roky 2008 a 2009 na tému „**Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík**“ bola v rámci štátneho zdravotného dozoru pozornosť venovaná **hodnoteniam zdravotných rizík**, vyplývajúcich najmä **z expozície karcinogénom** – chemické karcinogény a ionizujúce žiarenie v zdravotníckych prevádzkach:

- Fakultná nemocnica s poliklinikou F. D. Roosevelta, Banská Bystrica
- Detská fakultná nemocnica s poliklinikou, Banská Bystrica
- Nemocnica s poliklinikou, Brezno, n.o.

Okrem kontroly hodnotenia zdravotných rizík bolo zamestnávateľom poskytované **poradenstvo pri ich hodnotení a poradenstvo na zabezpečenie opatrení na znižovanie rizík**. Ako súčasť kampane v mesiaci októbri 2008 bol organizovaný „**Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci**“, v rámci ktorého bol na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici usporiadaný **Deň otvorených dverí**. Záujemcom bolo poskytované **poradenstvo a konzultácie na tému „Hodnotenie zdravotných rizík“** a **odborné materiály**, ktoré boli zároveň zverejnené na webovej stránke RÚVZ.

Téme bola venovaná aj **relácia v rámci regionálneho rádia „Lumen“** za našej aktívnej účasti v živom vysielaní.

Dňa 27.11.2008 sme sa aktívne zúčastnili **odborného semináru** organizovaného NIP v Košiciach **za účasti médií na tému „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“** s príspevkom „**Hodnotenie zdravotných rizík pri práci v hypermarketoch**“.

Skríningové vyšetrenia u zamestnancov niektorých vybraných podnikov (po dohode s OPPLaT) zabezpečil v priebehu roka 2008 Odbor podpory zdravia v rámci **výjazdov základnej poradne zdravia priamo na pracoviskách**. Celkom bolo vyšetrených 171 klientov v podnikoch výrobnjej a nevýrobnjej sféry.

Z toho: v spoločnosti ESEEL, Slovenská Ľupča 22 klientov, LANEX, s.r.o., Brezno 12 klientov, Slovenka, a.s., Banská bystrica 23 klientov, Biotika a.s., Slovenská Ľupča 27 klientov, Koba 27 klientov, Alfa Bio, s.r.o. 38 klientov a v spoločnosti Galvex 22 klientov.

Bolo poskytnuté spektrum vyšetrení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, TG, GLU, meranie krvného tlaku, antropometrické vyšetrenie, OA, RA), ktoré orientačne určia hladinu individuálneho rizika kardio – vaskulárnych chorôb klienta, a poradenstvo v oblasti životného štýlu. V prípade potreby bola klientom v zmysle štandardných diagnostických postupov odporučená návšteva ošetrojúceho lekára a ďalšie potrebné vyšetrenia.

V spoločnostiach Koba a GALVEX bolo **poradenstvo zamestnancom** zamerané aj na **predchádzanie rizikám súvisiacich s prácou**, najmä pri práci s **bremenami a zobrazovacími jednotkami** (Koba) a pri práci s **chemickými látkami** pri výrobe liečiv (GALVEX). K uvedenej tematike boli poskytnuté propagačné materiály.

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

2.4.1 *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia*

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Martine, Žiline, Trenčíne

FNsP F.D.Roosevelta v Banskej Bystrici, BB Biocyt diagnostické centrum Banská Bystrica, Jeséniova lekárska fakulta UK v Martine, FNsP akad. L. Déreza v Bratislave, Martinská fakultná nemocnica, NsP v Žiline, FN v Trenčíne a ďalšie vybrané zdravotnícke zariadenia

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad – kontrola zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu. Práca bude zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu.

Realizačné výstupy

- Zvýšiť úroveň poznania o etiológii vzniku nádorov pankreasu uplatnením epidemiologických metód a metód molekulárnej epidemiológie
- Skúmaním genetickej vnímavosti a vonkajších faktorov identifikovať biomarkery pre včasnú detekciu zdravotných rizík
- Objasniť etiologickú súvislosť medzi chronickou pankreatitídou a rakovinou pankreasu
- Odhadnúť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu a prostredia v etiológii vzniku rakoviny pankreasu (fajčenie, konzumácia alkoholu a mäsa, pohybová aktivita, pracovná expozícia)
- Zhodnotiť úlohu osobnej a rodinnej anamnézy (diabetes mellitus, chronická pankreatitída, cholelitiáza, hereditárna pankreatitída) a reprodukčnej anamnézy u žien
- Pátrať po možných súvislostiach medzi pracovnou expozíciou chemickým faktorom a rakovinou pankreasu
- Odobrať a uchovať vzorky biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava) na genetickú analýzu a analýzu helicobakteriovej infekcie v spolupráci s IARC
- Publikovať výsledky v odbornej domácej a zahraničnej tlači, prezentovať ich na odborných vedeckých podujatiach, výsledky zakomponovať do preventívnych a poradenských činností v rámci špecializovaných úloh RÚVZ.

Plnenie:

Epidemiologická štúdia typu prípadov a kontrol je zameraná na objasnenie vplyvu faktorov životného prostredia, pracovného prostredia a životného štýlu na výskyt ochorení a nádorov pankreasu. Gestorom štúdie je RÚVZ v Banskej Bystrici a realizuje sa v spolupráci s Medzinárodnou agentúrou pre výskum rakoviny (IARC) v Lyone. Riešiteľskými pracoviskami sú vybrané RÚVZ v SR, spádové nemocnice a ďalšie vybrané zdravotnícke zariadenia.

V r.2008 bol na túto štúdiu poskytnutý grant z MZ SR, ktorý umožnil pokračovať v jej realizácii, najmä z hľadiska dobrej (obojstrannej) spolupráce so zdravotníckymi zariadeniami, čo je nevyhnutným predpokladom úspešnosti štúdie. Hlavným prostriedkom a metódou na získavanie informácií od prípadov aj kontrol je dotazník zameraný na otázky životného štýlu

(fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú históriu (rodinný výskyt ochorení pankreasu a iných ochorení respondenta), ktoré môžu zohrávať v etiológii nádorov pankreasu významnú úlohu. Prípady boli vyhľadávané na zodpovedajúcich oddeleniach participujúcich nemocníc. Dotazovatelia vykonali riadený pohovor a vyplnili príslušný dotazník. Ich kvalitu možno hodnotiť ako veľmi dobrú. Vzhľadom na poskytnuté finančné prostriedky je ďalšie vyhľadávanie prípadov a kontrol plánované až do konca roka 2010. Počas tohto obdobia sa plánuje získať v jednotlivých centrách 400 prípadov a 400 kontrol.

Súčasťou štúdie je odber biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava), na rôzne druhy analýz. V priebehu roku 2008, t.j. v rámci pilotnej a pokračujúcej štúdie bolo na RÚVZ v Banskej Bystrici celkom odobratých 90 vzoriek krvi (51 prípadov a 31 kontrol), ktoré boli spracované podľa navrhutej metódy a v kryoskúmavkách uložené až do odoslania do hlbokomraziaceho boxu (- 80°C). Vzorky krvi budú slúžiť na vyšetrenia genetickej vnímavosti na rakovinu pankreasu metódou zobrazenia asociácií celého genómu, na vyšetrenia zhodnotenia účinku na opravy DNA pomocou viabilných lymfocytov a na zistenie odlišností podľa individuálneho genotypu.

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Nitre, Bratislave hl. m. SR
v spolupráci s riešiteľskými zahraničnými zdravotníckymi pracoviskami

Anotácia

Epidemiologická štúdia typu prípad-kontrola nadväzuje na štúdiu realizovanú uvedenými riešiteľskými pracoviskami v rokoch 1998 – 2003. Štúdia je zameraná na preskúmanie najvýznamnejších ukazovateľov podmienujúcich prežívanie a prognózu pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému v krajinách Strednej a Východnej Európy. Práca bude zameraná na preskúmanie faktorov životného štýlu, zdravotných zvyklostí, terapeutických postupov, zamestnania, stravovacích zvyklostí a ich výsledného vplyvu na prežívanie pacientov s definovanými onkologickými ochoreniami.

Realizačné výstupy

- Monitorovať dĺžku a okolnosti prežívania u pacientov
- Monitorovať výskyt mnohopočetných primárnych nádorov u pacientov s nádormi pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému
- Vyhodnotiť rozdiely v prežívaní a vo výskyte druhého primárneho nádoru medzi mužmi a ženami s definovanými onkologickými ochoreniami
- Preskúmať determinanty prežívania súvisiace s pacientom, nádorom, liečbou a viacnásobnými primárnymi nádormi
- Zistené poznatky uplatniť v štátnom zdravotnom dozore nad chemickými faktormi a osobitne karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi pri práci a v rámci poradenstva v oblasti zdravia pri práci.

Termín ukončenia: 31.3.2009

Plnenie:

Pokračovanie v štúdiu, realizovanej v r. 1998 – 2003 (INCO-COPERNICUS), v zmysle anotácie predchádzali konzultácie s IARC-om (Lyon) a zabezpečenie nevyhnutných podkladov, informácií a údajov:

- Získať súhlas etických komisií participujúcich inštitúcií (RÚVZ v Banskej Bystrici, RÚVZ Nitra a UVZ SR v Bratislave).
- Vyhľadať v archívoch zúčastnených RÚVZ pôvodné údaje o prípadoch.
- V registri evidencie obyvateľov zistiť vitálny status, t.j. tých osôb, ktoré prežili a ktoré neprežili.
- Sprístupniť zdravotnú dokumentáciu zo zdravotníckych zariadení (NsP) príslušných území, kde štúdia prebiehala.
- Na sprístupnenie tejto dokumentácie IARC poslal podporné listy pre riaditeľov nemocníc s odôvodnením významu štúdie pre potreby vedeckého skúmania.
- IARC vypracoval dotazníky, ktoré boli preložené do slovenčiny a rozposlané participujúcim RÚVZ.
- Získané údaje z dotazníkov budú kódované a vkladané do databázy (IARC) centrálne na RÚVZ v Banskej Bystrici.
- Pripraviť porady riešiteľov za účelom prerokovania a usmernenia postupu realizácie follow-up štúdie. Porady sa uskutočnili v dňoch 19.9.2008 a 15.12.2008 na RÚVZ v Banskej Bystrici.

2.5. PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Cieľ

Overovanie a aplikovanie nových riešení a prístupov zameraných na elimináciu a odstraňovanie všetkých foriem diskriminácie a nerovnosti na trhu práce z rodového hľadiska. Optimalizácia pracovných podmienok zameraných na rovnosť príležitosti na trhu práce z rodového hľadiska. Systematické monitorovanie podmienok práce z rodového hľadiska a napomáhanie včlenenia tejto problematiky do riadiacich systémov organizácií.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
v spolupráci s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, Rožňave, Košiciach, Bratislave hl. m. SR

Anotácia

Projekt je zameraný na cielené monitorovanie situácie žien a mužov na trhu práce, a to špecifickým terénnym výskumom pracovných podmienok z aspektu bezpečnosti a zdravia pri práci vo vybranej skupine zamestnávateľských subjektov a na analýzy rizík pri práci a chorôb z povolania z rodového hľadiska. Zámerom je doplniť nedostatočné informácie z hľadiska pracovných podmienok, identifikovať a overiť možnosti optimalizácie pracovných podmienok pre rovnaké uplatnenie sa žien a mužov v určitých profesiách a odvetviach hospodárstva.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

- Identifikovať podmienky práce, ktoré prispievajú alebo bránia rovnosti príležitostí mužov a žien na trhu práce
- Vypracovať návrhy eliminačných opatrení vedúcich k rodovo neutrálnym podmienkam práce a overiť ich implementáciu do praxe
- Zvyšovať právne vedomie zamestnancov a zamestnávateľov v tejto oblasti so zameraním na uplatňovanie ustanovenia § 52 ods. 1 písm. g) zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Publikovať a prezentovať výsledky v odbornej tlači, na odborných konferenciách, seminároch, workshopoch
- V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru upozorňovať zamestnávateľov, aby na pracoviskách vytvárali možnosti na výkon práce so zohľadnením zásad ochrany a podpory zdravia žien aj mužov, zakomponovať do poradenských činností RÚVZ.

Plnenie:

Výskumný projekt v rámci Iniciatívy spoločenstva EQAUL „Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce“ sa stal v r. 2006 - 2008 náplňou spoločného projektu rozvojového partnerstva zloženého z Inštitútu pre výskum práce a rodiny, Národného inšpektorátu práce a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici v spolupráci s ÚVZ SR Bratislava a RÚVZ Bratislava, Košice a Rožňava.

Projekt sa zamerával na ciele **monitorovanie situácie žien a mužov na trhu práce**, a to špecifickým výskumom pracovných podmienok z aspektu bezpečnosti práce a ochrany a podpory zdravia pri práci. Zámerom bolo identifikovať a overiť možnosti optimalizácie a zvýšenia ústretovosti pracovných podmienok pre rovnovážne uplatnenie sa žien a mužov na trhu práce. V súlade s odporúčaniami, dokumentmi a aktivitami európskych i domácich inštitúcií je zrejmé, že pracovné podmienky sú jedným z určujúcich činiteľov spolupôsobiacich v procese vytvárania štruktúry profesií (pracovných pozícií) cielene vyhradených pre výrazné zastúpenie žien. Na druhej strane to môžu byť práve pracovné podmienky, ktoré významným spôsobom eliminujú rodové diferencovanie (rodovú predurčenosť konkrétnej práce) a prispievajú k dosiahnutiu rodovej ústretovosti práce, chápanej ako súbor kvalitatívnych ukazovateľov a podmienok práce umožňujúcich jej vykonávanie mužmi i ženami s rešpektovaním ich biologických a psychofyziologických osobitností a požiadaviek z hľadiska ochrany a podpory zdravia.

Špecifické ciele projektu boli štruktúrované tak, aby sa využili dostupné možnosti a prostriedky na dosiahnutie jeho hlavného cieľa:

- identifikácia podmienok práce prispievajúcich alebo brániacich rovnosti príležitostí mužov a žien na trhu práce,
- doplnenie rodovo diferencovaných údajov z oblasti pracovných podmienok patriacich do rámca faktorov bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,
- komparácia získaných poznatkov s výsledkami prieskumu v tejto oblasti v krajinách EÚ
- vypracovanie návrhov eliminačných opatrení vedúcich k rodovo neutrálnym podmienkam práce a otestovanie možností ich implementácie do praxe
- rodová senzibilizácia zamestnávateľov, zamestnancov a následne aj odborníkov BOZP, služieb zdravia pri práci, zástupcov zamestnancov a verejnosti formou popularizačných akcií (konferencie, semináre, workshopy), poskytovaním poradenských služieb, vytvorením permanentnej informačnej platformy apod.
- zvyšovanie právneho vedomia zamestnancov i zamestnávateľov v tejto oblasti,

- vytvorenie optimálnych foriem spolupráce zainteresovaných partnerov a predstaviteľov cieľových skupín v oblasti monitorovania pracovných podmienok ako determinant rodovej nerovnosti na trhu práce a v oblasti poradenstva pre implementáciu odporúčaných opatrení do systémov riadenia podnikateľských subjektov.

Pre naplnenie stanovených cieľov prizval vedúci partner Inštitút pre výskum práce a rodiny do rozvojového partnerstva Národný inšpektorát práce s inšpektorátmi práce v SR a Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici s vybranými RÚVZ a ÚVZ SR. Účasťou úradov verejného zdravotníctva na výskumnom projekte vznikol predpoklad optimálneho súladu pracovno-bezpečnostných a zdravotných hľadísk v rámci riešenia i výstupov projektu. Implementáciou zdravotných a bezpečnostných požiadaviek a kritérií do úpravy pracovných podmienok sa vytvorila širšia platforma pre ich uplatnenie v rámci rodovej ústretovosti práce.

Projekt predstavoval výskumnú úlohu rozloženú do siedmych etáp. I keď jednotliví členovia rozvojového partnerstva pristupovali k mapovaniu sféry práce z rodového hľadiska vlastnými prístupmi, spomínaných sedem krokov na dosiahnutie stanovených cieľov realizoval každý z nich. Boli to nasledovné kroky:

- informačná príprava
- tvorba postupov a nástrojov výskumu
- predvýskum – overenie nástrojov
- realizácia výskumu a vyhodnotenie výsledkov návrh opatrení posúdenie opatrení predstaviteľmi zamestnávateľov a zamestnancov
- prezentácia výsledkov – vypracovanie správy z projektu, šírenie výsledkov

Informačná príprava predstavovala sústreďovanie a štúdium relevantných informácií a štatistických údajov o zamestnanosti žien a mužov a podmienkach ich zaradovania na pracovné pozície, sústreďovanie a štúdium relevantných právnych dokumentov SR a dokumentov EÚ. Jej súčasťou bola komplexná vecná a legislatívna analýza predpisov v oblasti zdravia pri práci v SR a EÚ s cieľom identifikovania východiskovej situácie. Nasledovalo vypracovanie predbežných výskumných nástrojov na systematické sledovanie faktorov pracovných podmienok ako determinant rodovej nerovnosti na trhu práce. Nástroje boli vypracované vo forme štruktúrovaného dotazníka (s prihliadnutím na cieľové skupiny) metodík inšpekcie práce a zdravotného dozoru pre monitorovanie rodovej nerovnosti a identifikáciu príčin spočívajúcich v podmienkach práce.

Po overení výskumných nástrojov a ich úprave pristupovali členovia rozvojového partnerstva k ich administrácii v terénnych podmienkach. RÚVZ BB v spolupráci s vybranými regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva vykonali previerky v rámci ich pôsobnosti, dotazníkovou metódou zisťovali vnímanie pracovnej záťaže z rodového hľadiska samotnými zamestnancami a zamestnankyňami a porovnávali ho s kvalifikovaným hodnotením expertmi pracovného lekárstva. Na komparáciu a dodržiavanie legislatívnych úprav z hľadiska rodového prístupu boli vykonané aj pohovory so zamestnávateľmi. Na základe vyhodnotenia získaných výsledkov boli navrhnuté opatrenia pre zvýšenie rodovej rovnosti príležitostí v podnikoch. S navrhnutými opatreniami boli oboznámené vybrané skupiny zamestnávateľov a zamestnancov, ktorých úlohou bolo posúdiť efektívnosť a aktuálnosť navrhnutých opatrení pre zvýšenie rodovej rovnosti na pracovisku a vybrať tie, ktoré majú ambíciu prispieť k riešeniu problému.

Posledná etapa – šírenie výsledkov projektu – implementačná stratégia – predstavovalo vydanie publikácie **Pracovné podmienky a rodová rovnosť** (jún 2008) uvádzajúcej významné poznatky z riešenia projektu. Už počas etapy tvorby postupov a nástrojov výskumu boli spracované pravidlá dobrej praxe. Pod názvom **Rodová rovnosť na pracovisku** (2006), ktoré boli v rámci terénnych výskumných aktivít poskytované zamestnávateľom a zamestnancom. Odborná verejnosť prevažne z oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci bola počas celého riešenia projektu informovaná o zámeroch a priebežných výsledkoch, a to na seminároch, workshopoch, konferenciách, prostredníctvom odbornej tlače a samostatnej internetovej stránky. Širšia verejnosť mala možnosť získať informácie o projekte prostredníctvom vysielania Slovenského rozhlasu. Výsledky určené pre výrobnú prax, prevádzky a služby sú prezentované v publikovaných **pravidlách dobrej praxe** (jún 2008) rovnomenných s touto publikáciou.

Projekt bol v I. polroku formálne ukončený. Výstupy a závery projektu vrátane navrhnutých opatrení sa však naďalej uplatňujú pri výkone štátneho zdravotného dozoru a v rámci poradenstva. Na pomoc zamestnávateľom i zamestnancom ako aj orgánom štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva budú slúžiť aj vydané publikácie a príručky v tejto problematike.

ODBOR HYGIENY VÝŽIVY

MUDr. Ivana Sedliačiková, MPH – vedúca odboru

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍN A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Dusičnany a dusitany boli sledované v 75 vzorkách detskej a dojčenskej výživy, reziduá pesticídov v 2 vzorkách, aflatoxín B₁ v 2 vzorkách, patulín v 3 vzorkách. V 5 vzorkách detskej a dojčenskej výživy na báze ovocia a zeleniny bol zistený mierne prekročený limit pre dusičnany, v ostatných vzorkách nebol zachytený nadlimitný obsah sledovaných kontaminantov.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V roku 2008 bolo v rámci projektu sledovania výživového stavu vyšetrených 80 klientov v okrese Banská Bystrica a Brezno. Klienti boli rozdelení do 4 skupín - stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19-34 rokov a 35 - 54 rokov a stredne ťažko pracujúci muži 19-34 roční a 35-59 roční. Každý klient vyplnil dotazník o životospráve, fyzickej aktivite, 1 dňový jedálny lístok a absolvoval somatometrické a biochemické vyšetrenia, v rámci ktorých boli zisťované údaje o výške, hmotnosti, obvode pása a bokov, tlaku krvi a biochemické ukazovatele lipoproteínového metabolizmu /C CHOL, TGL, HDL,LDL/ a glykémie v krvi. Na plnení tohto projektu sa podieľali aj pracovníčky odboru podpory zdravia.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Odobratých bolo zatiaľ 24 vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu, v ktorých bolo analyzované množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného. Nevyhovujúce výsledky neboli zaznamenané.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Vyšetrených bolo 26 vzoriek kozmetických výrobkov, v ktorých boli stanovované vybrané regulované látky a boli sledované mikrobiologické ukazovatele (5 vzoriek dekoratívnej kozmetiky – mikrobiologické ukazovatele, 5 vzoriek výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením – UV filtre a 4 vzorky zubných pást – fluoridy, 2 vzorky kozmetických výrobkov na farbenie vlasov – farby na vlasy, 10 rôznych kozmetických výrobkov – ostatné konzervačné látky a mikrobiologické ukazovatele). Neboli zistené nevyhovujúce výsledky.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V r. 2008 sa vykonávala dokumentárna kontrola u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky. Vzhľadom k tomu, že na území nášho regiónu uvedených výrobcov a dovozcov neevidujeme, preto nevykazujeme ani plnenie.

ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE MUDr. Katarína Slotová – vedúca odboru

Úloha č. 4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.

Gestorom tejto úlohy je ÚVZ SR a ÚH LF UK v Bratislave, riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR v Bratislave

Úloha č. 4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

V nadväznosti na výsledky projektu „Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska“, ktorého gestorom plnenia bola II. Detská klinika FN v Bratislave, Ústav fyziológie LFUK, ÚVZ SR a RÚVZ Komárno bol v prvom polroku 2008 pripravili power – pointovú prezentáciu o výživových zvyklostiach detí v okrese Banská Bystrica. Výsledky boli použité na vzdelávacie účely v rámci VŠ seminára RÚVZ BB, ako aj v rámci exkurzie, ktorú zabezpečilo oddelenie sledovania zdravotného stavu HDM pre 38 študentov SOU farmaceutického Slovenská Lupča. Školám, ktoré participovali na projekte v rámci okresu Banská Bystrica boli poskytnuté didaktické materiály zamerané na správne stravovacie návyky u detí a mládeže. V rámci edukačných intervencií odboru bolo poskytnutých 6 konzultácií k diplomovej práci študentky UMB s témou Longitudinálna štúdia výskytu obezity u detí v okrese Banská Bystrica.

Úloha č. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, Tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V mesiaci máj 2008 bola zahájená ďalšia fáza realizácie projektu Európskeho školského prieskumu o alkohole a iných drogách („European School Survey Project on Alcohol and other Drugs“ – ESPAD), ktorá je zameraná na vysokoškolskú populáciu. V Banskobystrickom okrese bol prieskum vykonaný na vybratých fakultách UMB (fakulta prírodných vied, fakulta humanitných vied, ekonomická fakulta) a na Akadémii umení Banská Bystrica (fakulta výtvarných umení). Nakoľko termín realizácie bol určený na skúškové obdobie, návratnosť vyplnených dotazníkov bola negatívne ovplyvnená.

UMB B. Bystrica : Fakulta prírodných vied–80, Fakulta humanitných vied -53, Ekonomická fakulta - 51, Akadémia umení - Fakulta výtvarných umení- 20.Spolu bolo získaných 204 dotazníkov.

V rámci vyučovacieho predmetu Prevencia závislostí pre vysokoškolákov, ktorý má formou voliteľného predmetu na prírodovedeckej fakulte UMB Banská Bystrica, sme na požiadanie pripravili odborný seminár zameraný na psychotraumatológiu a osobnosť človeka z hľadiska skúmania podmienok a príčin vzniku somatických a psychických závislostí. S prírodovedeckou fakultou aj tento rok naďalej spolupracujeme na poli poskytovania odborných konzultácií pre študentov a v roli konzultanta diplomových prác. V oblasti prevencie závislostí boli poskytnuté 4 konzultácie pre študentku, ktorá skúma výsledky európskeho prieskumu o alkohole a drogách na úrovni banskobystrického okresu.

V oblasti diagnostiky psychosociálnych rizík bolo vyšetrených 149 študentov, 28 učiteľov a 26 dôchodcov, ktorým bolo zároveň poskytnuté aj skupinové poradenstvo v 6 sedeniach. Internetové poradenstvo zamerané na prevenciu vzniku závislostí využili 3 klienti. Údaje zo štúdie ESPAD z roku 2007 boli použité pre účely intervencie v okrese a kraji BB, a zároveň bola vypracovaná správa o zneužívaní návykových látok špecificky zameraná na stredoškolskú mládež v banskobystrickom kraji.

Úloha č. 4.4. Prevencia chybného držania tela

V roku 2007 získané údaje z monitorovania prostredia a ergonomických podmienok počítačovej učebne na jednom gymnáziu a na strednej škole stavebnej v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom boli v roku 2008 spracované. Výsledky budú použité pre zahájenie intervenčných aktivít v danej oblasti. Gestorom plnenia úlohy je ÚVZ SR Bratislava.

ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM **MUDr. Pavol Adámek – vedúci odboru**

Úloha 5.1. Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov. Vytvorením podmienok na včasnú indikáciu opustených žiaričov a odstraňovaním nepoužívaných žiaričov znížiť riziko neodôvodneného ožiarovania obyvateľov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ hl. m. SR Bratislavy, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Nitre

Etapy riešenia

Termín ukončenia: január 2008.

Napriek tomu, že ÚVZ SR navrhlo ukončiť túto úlohu v januári 2008, pracovníci odboru v roku 2008 vykonali kontrolu s premeraním ionizujúceho žiarenia v 10 zberniach šrotu. Na základe skúseností z uvedených kontrol v roku 2007 sú súčasťou kontrol školenia pre pracovníkov zberní. Školenia majú veľký význam najmä v okresoch kde sú prevažne malé zberne, ktoré nie sú súčasťou veľkých firiem.

Pritom cieľovou skupinou pre tento druh školení sú najmä radoví pracovníci zberní, ktorí denne manipulujú so šrotom a majú možnosť rozoznať vo vykúpenom šrote nebezpečné zdroje ionizujúceho žiarenia. Prípady nálezov zdrojov žiarenia pracovníkmi zberní na základe poznatkov zo školení a možnosti porovnať nález s obrázkami na plagátoch ukazujú, že ide o efektívny spôsob dozoru.

Úloha 5.2. Vypracovanie systému likvidácie inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov v SR

Na základe analýzy súčasného stavu skladovania a likvidácie inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov (IRAO) v Slovenskej republike a podľa požiadaviek producentov a oprávnených organizácií na likvidáciu IRAO vypracovať súbor opatrení, ktorý by umožnil naplnenie požiadaviek legislatívy v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR sa budú spolu podieľať na aktualizácii stavu zabezpečenia likvidácie IRAO v príslušných regiónoch.

Etapy riešenia

Pracovníci odboru OZPŽ RÚVZ sa pri výkone ŠZD na pracoviskách s uzavretými žiaričmi zamerali na to, aby nepoužívané žiariče boli neodkladne likvidované cestou oprávnených organizácií.

Osobitným problémom zostávajú spoločnosti v konkurze, osoby, ktoré boli určené súdom za správcov konkurznej podstaty skrachovaných spoločností opakovane nemajú žiariče v zozname spravovaného majetku.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

MUDr. Mária Avdičová, PhD. - vedúca odboru

V roku 2008 boli realizované nasledovné úlohy:

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

V okresoch Banská Bystrica a Brezno sa z nákaz preventabilných očkovaním vyskytla len tuberkulóza u dospelých(5 prípadov), 1pr. VHB u neočkovanej dospeljej osoby. Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním avšak nezaradených do IP sa vyskytla sporadicky vírusová hepatitída typu A (7prípadov) u neočkovaných osôb.

V druhom polroku 2008 sa začalo s takmer celoplošným okovaním novorodencov a dojsť do 2 rokov veku proti pneumokokovým infekciám vakcínou „Prevenar“. Lekári boli osobitne upozornení na možnosť a spôsob očkovania listom regionálnej hygieničky.

Manažment očkovania:

Všetci lekári odboru epidemiológie sa priebežne venujú konzultáciám pre praktických lekárov pre deti a dospelých. Väčšina otázok je zameraná na očkovacie postupy pri zmenách vakcín, pri prísťahovaní detí z iných krajín, pri nedodržaní odporúčaných schém prevažne pre nedisciplinovanosť rodičov detí alebo pre dlhodobé choroby detí.

Pracovníci odboru poskytujú tiež priebežné informácie občanom pred cestami do zahraničia a vystavujú medzinárodné očkovacie preukazy po zaočkovaní klientov na infekčnom oddelení pri FFDR NsP Banská Bystrica.

Vykonávali sme edukačné programy v priebehu celého polroku v printových médiách aj rozhlas a televízii najmä v spojení s Európskym imunizačným týždňom.

Podieľali sme sa ako spoluautori na prednáške pre účastníkov 14. Vakcinačného dňa, ktorý sa konal v Žiline., pripravili sme prednášku na tému: Očkovanie osôb s ochoreniami KVCh. na konferenciu hypertenziologickej spoločnosti a SKS, ktorá sa konala v Žiline.

Pravidelne sme oboznamovali písomne a telefonicky očkujúcich lekárov o zmenách v očkovacom kalendári, o úpravách očkovacích schém, o pozastavení používania konkrétnych druhov vakcín a tiež o spôsobe zabezpečenia chrípkových vakcín pre sezónu 2008/2009 ako aj o úhradách týchto vakcín zdravotnými poisťovňami.

Organizácia očkovania proti chrípke.

Od začiatku septembra bola pozornosť pracovníkov odboru epidemiológie sústredená na edukáciu obyvateľstva o význame a potrebe očkovania proti chrípke. Túto úlohu sme realizovali cestou regionálnych médií a to časopisov (My, SMER, Horehronie), vystupovaním v rozhlas v dvoch reláciách o očkovaní v spolupráci s pediatrami a v regionálnej TV „AZTV“ TV 13..

Dôležité informácie o očkovaní sú zverejnené aj na web stránke RÚVZ Banská Bystrica.

Vedúca odboru sa zúčastnila tlačovej konferencie na tému „*Ticho pred búrkou*“, ktorá bola venovaná očkovaniu proti chrípke ako správnej voľbe v jej prevencii.

Odbor epidemiológie RÚVZ Banská Bystrica v spolupráci so zdravotným odborom BBSK zorganizoval odborný seminár pre všeobecných lekárov pre deti, dorast a dospelých na tému : *Očkovanie – správna voľba v prevencii chrípky.*

Kontrola očkovania v SR

Príprava usmernenia na kontrolu očkovania :

Pracovníci odboru sa podieľali na príprave postupu pri tohoročnej plánovanej administratívnej kontrole očkovania .

Priebežné informácie o očkovaní podáva v zmysle bývalého nariadenia vlády a terajšej vyhlášky MZ SR č.585/2008 o podrobnostiach o prevencii a kontrole prenosných ochorení 30% očkujúcich pediatrov v rôznych formátoch (diskety, zoznamy).

Priebežná kontrola sa vykonávala námatkove, príležitostne pri epidemiologickom vyšetrení v ohniskách nákaz u niektorých ochorení ako sú akútne chabé obrny, vírusová hepatitída A, kliešťová encefalitída, meningitída a meningoencefalitída.

V priebehu roku sme zbierali informácie o vykonaných očkovaniach u detí hlásených pediatrami a o očkovaní dospelých osôb proti tetanu hlásených praktickými lekármi pre dospelých.

Administratívna kontrola očkovania prebehla na regionálnej úrovni v mesiaci septembri r.2008, v októbri sa spracovali výsledky kontroly do osobitnej správy za okres Banská Bystrica a Brezno, ktorá bola postúpená na krajské spracovanie

Správa za BBSK bola spracovaná v priebehu novembra a výsledky boli zaslané partnerom z BBSK, zdravotníckym zariadeniam a ÚVZ SR na celoslovenské spracovanie..

Administratívna kontrola očkovania potvrdila v okresoch Banská Bystrica a Brezno vysokú priemernú zaočkovanosť za jednotlivé okresy. Za jednotlivé obvody boli však zistené nedostatky.

V okrese Banská Bystrica zaočkovanosť poklesla pod 90% v troch obvodoch: Jednalo sa o očkovanie ročníka nar.1994 proti VHB, čo bolo so zodpovednými lekármi prejednané a do konca roku boli tieto nedostatky odstránené..

V okrese Brezno neklesla zaočkovanosť detí pod 95 %. V 3 obvodoch klesla zaočkovanosť pod 90%, v jednom obvode klesla zaočkovanosť novorodencov proti TBC na 87%, v ďalšom

obvode očkovanie proti MMR na 50%, avšak jedná sa o malé čísla – nebolo očkované 1 dieťa z 2 podliehajúcich očkovaníu, a v tomto istom obvode sa dosiahlo aj preočkovanie proti MMR na 66,6% (boli očkované 2 deti z 3).Jedná sa o malý obvod s nízkym počtom detí podliehajúcich očkovaníu.

V obciach s vysokou proporciou detí z komúnít s nízkym hygienickým a sociálnym štandardom bola aj v priebehu roka 2008 veľmi dobrá spolupráca s „ rómskou asistentkou“. Problémom okresu Brezno je nízka proporcia detí vyšetrených na prítomnosť protilátok proti TBC ročníkov narodenia 1993,94,95. Jedná sa staré resty predchádzajúceho špecialistu pre tbc a pľúcne choroby pre okres Brezno, ktorý túto činnosť absolútne zanedbal. Súčasná lekárka oddelenia TaPCh postupne likviduje tieto resty, avšak problém je v tom, že jej kapacity stačia na vyšetovanie a očkovanie ročníkov, ktoré v súčasnosti podliehajú kontrole a očkovaniu. Druhý problém spočíva v tom, že ZP odmietajú hradíť vyšetovanie a očkovanie detí, ktoré podľa očkovacieho kalendára mali byť už vyšetrené a negatívne očkované.

Na základe analýzy uvedených zdrojov možno konštatovať, že IP sa v okresoch Banská Bystrica a Brezno plní v plnom rozsahu. Drobné nedostatky sa priebežne riešia.

Pri hodnotení úrovne zaočkovanosti v rámci BBSK bolo zistené, že v celom kraji sa poskytuje zdravotná starostlivosť pre deti v 150 obvodoch. Pokles pod 90% zaočkovanosť bol zaznamenaný v 14-tich obvodoch, čo predstavuje 9,3%. Avšak v celokrajskom priemere nepoklesla zaočkovanosť pod 95 % v žiadnom okrese s výnimkou okresu Krupina, kde zaočkovanosť proti TBC dosiahla len 85,6%. U ostatných očkovaní sa pohybovala od 96,1 do 100%. Aj v ostatných okresoch BBSK podobne ako v okresoch B.Bystrica a Brezno, nízka zaočkovanosť súvisí s malým počtom detí v niektorých obvodoch,. Naďalej dominuje problém neochoty rómskych spoluobčanov spolupracovať pi očkovaní. Problémy sa riešia pohovormi s rodičmi a spoluprácou s miestnou samosprávou.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a nový informačný systém.

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

V ostanom roku sa podarilo zlepšiť spoluprácu pri zabezpečovaní nadstavbovej identifikácie salmonel a tiež vyšetovanie likvorov na meningokoky. Tieto sa pri negatívnom výsledku zasielajú do NRC pre meningokoky pri ÚVZ SR, a zasielajú sa aj izolované kmene na ďalšiu identifikáciu.

Oddelenie KM pri RÚVZ Banská Bystrica rozšírilo spektrum vyšetrení PCR pre identifikáciu nákaz preventabilných očkovaním.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Pre naplnenie tejto úlohy sa do nového IS EPIS zahrnula aj možnosť elektronického hlásenia prípadov prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu. Využívanie tejto možnosti sa rozbieha. V súčasnosti je evidovaných 12 PZS, ktorí podľa potreby túto možnosť využívajú.

V roku 2008 bolo hlásených v okrese Banská Bystrica 891 prenosných ochorení a v okrese Brezno 249 prípadov prenosných ochorení.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál nového programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálnym prostredníctvom médií.

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2008 bude od 15.2.2009 dostupná na portáli EPIS,
- pre registrovaných užívateľov podrobnejšie analýzy na aplikácii portálu EPIS v tlačových, grafických a mapových zostavách
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za ostatných 5 rokov, dlhodobé trendy
- v pravidelných mesačných analýzach, ktoré sa zasielajú elektronicky a sú dostupné na portáli pre registrovaných užívateľov www.epis.sk ako aj na www.vzbb.sk.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie surveillance infekčných ochorení SR do siete EÚ

Práca špecializovaných pracovných skupín:

- zoonózy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)
- vírusové hepatitídy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)
- ochorenia preventabilné očkovaním a respiračné ochorenia (RÚVZ Martin Doc. MUDr. Hudečková, PhD., MPH)
- nozokomiálne nákazy (RÚVZ Trenčín MUDr. Štefkovičová, PhD., MPH)
- pohlavne prenosné ochorenia a AIDS (RÚVZ hl.mesta Bratislava MUDr. Truska, CSc.)
- alimentárne nákazy (ÚVZ SR MUDr. Mikas a MUDr.Sláčiková a RÚVZ Nitra MUDr. Tináková)
- ostatné vybrané ochorenia – kožné nákazy,.. (RÚVZ Trnava MUDr. Ondicová)
- emergentné nákazy (ÚVZ SR MUDr. RNDr. Mikas)
- neuroinfekcie (ÚVZ SR MUDr. Jančulová)

Jednotliví členovia PS sa venujú priebežne kontrole kvality údajov podľa dohodnutého rozpisu a kompetencií v súlade s požiadavkami európskeho informačného .

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

V priebehu roku 2008 sa do praxe uvádzal nový IS ECDC tzv. TESSy (The European Surveillance System). Požiadavkám tohto systému sa prispôbovali premenné IS EPIS.

Úloha sa plnila priebežne v nadväznosti na pokyny zo ECDC. V januári 2008 prebehlo zaškolenie pracovníkov zodpovedných za export údajov, za informatike sa zúčastnila Dr. Hrubá, za epidemiológiu Dr. Molčanová.

Manažment epidémií:

Úloha sa plní priebežne podľa aktuálnych potrieb. Zoznam epidémií s možnosťou analýzy údajov je dostupný pre všetkých registrovaných užívateľov.

V systéme je vložených a popísaných 168 epidémií za rok 2008, z toho 59 t.j. 35,1% salmonelových, 32 spôsobených vírusom Norwalk (19%) a 30 epidémií hnačkových ochorení s nezistenou etiológiou. Ostatné epidémie (13 diagnóz) sa vyskytlo v počte 1 až 8.

Manažment kontaktov a ohnisk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Úloha sa plní priebežne. Výstupy umožňujú riadiacim pracovníkom v krátkom čase zistiť rozsah a včasnosť prijímania opatrení v regióne, kde pôsobia.

Priebežne sa riešia pripomienky užívateľov z terénu, ktoré sa týkajú najmä spektra údajov v číselníkoch. Úprava číselníkov je v kompetencii administrátorov systému a všetky relevantné požiadavky sú do systému ihneď zakomponované.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevenciu NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2008
- porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za ostatných 5 rokov
- skvalitnenie surveillancie a kontroly nozokomiálnych zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- štandardné čistiace, dezinfekčné a sterilizačné postupy pre zdravotnícku pomôcku
- štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

Plnenie:

V rámci tejto úlohy sú dôležité požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení chirurgických smerov, intenzívnej starostlivosti, OAIM.

Odborom epidemiológie boli v hodnotenom období roku 2008 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- **Bolo vykonaných 93 previerok hygienicko-epidemiologického režimu lôžkových oddelení a niektorých ambulantných zariadení s dôrazom na uvedené rizikové pracoviská a následným nariadením nápravných opatrení.**
- **Bolo analyzovaných 430 prípadov nozokomiálnych nákaz, z toho 394 v okrese B.Bystrica – a 36 prípadov v okrese Brezno..**
- **Priebežne boli poskytované konzultácie pre jednotlivé oddelenia ZZ jednak pri výskyte NN, jednak pri zavádzaní nových diagnostických a liečebných metód, a tiež pri spracovaní návrhov na nové projektové zámery alebo zmeny.**

- V apríli 2008 bola zorganizovaná medzinárodná konferencia o problematike prevencie nozokomiálnych nákaz ako 12.ročník v kúpeľoch Brusno – okres Banská Bystrica.
- V júni 2008 bola jedna sekcia VI.Červenkových dní preventívnej medicíny venovaná problematike prevencie NN.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
 2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
 3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
 4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života
- Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Realizácia kampane „Prestaň a vyhraj“:

V roku 2008 pod gesciou ÚVZ SR prebehla kampaň na zanechanie fajčenia“ Prestaň a vyhraj“. Kampaň je súčasťou CINDI programu a jeho projektu „Slovensko bez tabaku“.

Realizácia kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ – časť: Sledovanie účastníkov poroku po súťaži.:

Cieľom sledovanie je vyhodnotenie efektivity súťaže z dlhodobého pohľadu. Sledovanie vykonávali Poradne zdravia pod gesciou Odboru podpory zdravia RÚVZ Banská Bystrica.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

V jednotlivých projektoch sa dôraz kladie na skupinové poradenstvo na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku. Realizácia individuálneho a skupinového poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradni zdravia.

Úloha sa plní priebežne

- 1) V roku 2008 sa pokračovalo v príprave „Národného kardiovaskulárneho programu“ Tomu predchádzala príprav tzv. „Bielej knihy“ o stave kardiálneho zdravia obyvateľov SR v spolupráci s SKS a MZ SR.

Pod gesciou CINDI programu a pod záštitou hlavného hygienika SR sa uskutočnil 2-dňový seminár pre pracovníkov poradní zdravia v kúpeľoch Brusno. Cieľom seminára bolo oboznámiť účastníkov o pokračovaní CINDI programu v európskom kontexte, o spolupráci pri plnení Národného programu prevencie . kardiovaskulárnych ochorení. Z tohto dôvodu sa zasadnutia zúčastnil Do. Gabriel Kamenský CSc, ktorý ocenil už doterajšiu spoluprácu s SKS pri realizácii preventívnych a intervenčných aktivít napr. MOST-u. Druhý deň seminára bol venovaný práci s Testom zdravého srdca a s Reflotronom.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh

3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

V rámci tejto úlohy sa kladie dôraz na rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie pri ohrození biologickými látkami alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky.

Odborom epidemiológie boli v roku 2008 vykonané v tejto úlohe nasledovné aktivity:

- **Prepracovanie a aktivácia personálneho zloženia a dosažitelnosti členov operačných skupín, obnovenie zoznamu telefónnych čísel členov mobilnej jednotky nikačnej techniky výjazdových skupín RÚVZ v prípade uvedeného naliehavého nebezpečenstva.**
- **Všetci členovia operačných skupín určených na prácu v ohnisku výskytu vtáčej chrípky boli zaočkovaní proti sezónnej chrípke vakcínou Vaxigrip.**
- **Bola nadviazaná spolupráca s Obvodným úradom Banská Bystrica.**

6.7. PLNENIE OSTATNÝCH ÚLOH

6.7.1. VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU V ZZ.

V rámci plnenia tejto úlohy sa vykonávali priebežne kontroly HER a plnenia prevádzkových poriadkov podľa plánu ako aj v závislosti na aktuálnu epidemiologickú situáciu v jednotlivých ZZ

- zdravotnícke zariadenie okresu Banská Bystrica ambulantné i lôžkové, lekárne, kúpele Brusno
- zdravotnícke zariadenia okresu Brezno ambulantné i lôžkové, lekárne.

Úloha je vyhodnotená v projekte Nozokomiálne nákazy.

6.7.2. VÝKON ŠTÁTNEHO ZDRAVOTNÉHO DOZORU V OHNISKÁCH NÁKAZ V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO.

- Kontrola plnenia uložených opatrení na mieste alebo rozhodnutím

6.7.3. POSUDKOVÁ ČINNOSŤ

zameraná na zdravotnícke zariadenia novovznikajúce, so zmenou pôsobnosti alebo po rekonštrukcii

V roku 2008 bolo vydaných:

44 posudkov na novovznikajúce ZZ

5 záväzných stanovísk
2 pokyny na zákaz činnosti.

6.7.4. ZDRAVOTNÁ VÝCHOVA OBYVATEĽSTVA V PREVENCII PRENOSNÝCH OCHORENÍ

- Preventívna- cestou médií – TV, rozhlas, printové médiá, web stránka RÚVZ,- www.vzbb.sk, systému epis – www.epis.sk o osobnými alebo telefonickými informáciami
- V ohniskách nákaz – osobnými konzultáciami a pohovormi s osobami , ktoré boli v kontakte s osobami, chorými na prenosné ochorenie, tiež prostredníctvom tlačných informácií – skladačky, brožúry,...

6.7.5. VEDENIE PORADNE NA PREVENCIU AIDS A REALIZÁCIA PROJEKTU „HROU PROTI AIDS“.

- Komunikácia so záujemcami o informácie a vyšetrenia na HIV protilátky
- Vykonávanie odberov, interpretácia výsledkov, poskytovanie konzultácií

V roku 2008 bolo vykonaných celkom 131 vyšetrení na HIV protilátky, z toho 30 anonymne na žiadosť vyšetrovaných, všetkým boli poskytnuté konzultácie pri odbere, niektorým opakovane pri preberaní výsledku.

Okrem toho bolo poskytnutých 401 konzultácií cez telefón

- V rámci projektu „Hrou proti AIDS“ boli v okrese B.Bystrica realizované podujatia v troch stredných školách. Panely boli zapožičané do okresu Z/H a R. Sobota.

6.7.6. METODICKÉ VEDENIE ODBOROV EPIDEMIOLOGIE BBSK

- Poskytovanie konzultácií – úloha sa plnila približne, konzultácie sa týkali najmä organizácie očkovania, práce s IS EPIS, zabezpečovanie protiepidemických opatrení.
- Usmerňovanie plnenia HÚ a programov odboru epidemiológie – 1x bola zvolaná porada epidemiológov BBSK (september 2008), na usmerňovanie boli využité porady regionálnych hygienikov BBSK- 2x a celoslovenské porady epidemiológov 1x – Liptovský Ján –máj 2008..
- Organizácia poradí pracovníkov odboru epidemiológie RÚVZ Lučenec, Rimavská Sobota, Veľký Krtíš, Zvolen a Žiar nad Hronom. 1x- september 2008.

6.7.7. PRÁCA V ODBORNÝCH PRACOVNÝCH SKUPINÁCH A ZBOROCH PODĽA NOMINÁCIE ÚVZ SR, MZ SR, OÚ BANSKÁ BYSTRICA A RÚVZ BANSKÁ BYSTRICA

- Práca v PS pre kategorizáciu vakcín (MZ SR) 4x ročne – zameraná na posudzovanie vakcín, navrhnutých do kategorizácie, 2x účasť kategorizačnej rade MZ SR..
- Práca v PS pre podporu zdravia – poradne zdravia (ÚVZ SR) 1x ročne
- Členstvo v Poradnom zbore pri ECDC (ÚVZ SR, MZ SR) - 2x ročne
- Členstvo v pracovnej skupine pre hlásenie prenosných ochorení do ECDC – TESSY (ÚVZ SR) 1x ročne
- Národný koordinátor podpory zdravia pre styk s SZO (ÚVZ SR, MZ SR), nekonalo sa v roku 2008
- Zástupca predsedu Pandemického strediska pri krízovom štábe Obvodného úradu Banská Bystrica. Prednostka Obv úradu zmenila funkciu podpredsedu na člena Pandemického strediska - 2 stretnutia.

- Člen poradného zboru HH pre epidemiológiu (ÚVZ SR). Zasadania 2x ročne, priebežne poskytovanie stanovísk k prejednávanej materiálom
- Boli pripravené návrhy 2 odborných usmernení pre profylaxiu tetanu pri poraneniach a profylaxiu besnoty. Materiály sú v štádiu zapracovania pripomienok členov poradného zboru.
- Členstvo v PS pre drogovú problematiku pri Úrade vlády SR (Dr. Lokša), zasadali 4x,
- Členstvo v Komisii pre prevenciu NN pri NsP Brezno n.o. Dr. Morihladková 2x.
- Členstvo v Komisii pre prevenciu NN pri FNsP FDR Banská Bystrica Dr. Lokša ..x.

ODBOR CHEMICKÝCH ANALÝZ

Ing. Zuzana Vassanyi – vedúca odboru

K bodu 7. Objektivizácia faktorov životných podmienok

Úlohy(gestorské a riešiteľské) RÚVZ Banská Bystrica

7.11. STANOVENIE OXIDU KREMIČITÉHO V RESPIRABILNEJ FRAKCII AEROSÓLU

OCHA-RÚVZ Banská Bystrica má zavedenú metódu stanovenia oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii podľa NIOSH 7602 – Silica crystalline by IR. Princíp stanovenia je IČ spektrofotometria – FTIR. Meranie sa vykonáva na prístroji FTIR-8400S. Pre vnútornú kontrolu kvality stanovenia sa používa certifikovaný referenčný materiál, ktorý sa spracováva s každou sériou vzoriek.

V roku 2008 boli odobraté vzorky respirabilnej frakcie aerosólu na stanovenie oxidu kremičitého na týchto pracoviskách:

TONDACH Slovensko s.r.o., Nitrianske Pravno: odobratých bolo 6 vzoriek, Doprastav a.s., Zvolen – Oblastné laboratórium Zvolen: 2 vzorky, ŤAŽIAR s.r.o., Sliač – Kameňolom Badín: 4 vzorky; MARMORLAND Medzibrod: 2 vzorky, ďalej na stanovenie bol dodaný materiál (filter s respirabilnou frakciou aerosólu) z firmy VEGA, spolu: 8 vzoriek.

Celkový počet vzoriek: 22

Počet ukazovateľov: 22

7.12. STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

PAU v ovzduší

Metóda na stanovenie 16 PAU technikou HPLC-FLD/UV bola zavedená v súlade s normami NIOSH 5506 a STN ISO 11338-2 a akreditovaná v júni 2006. V roku 2007 bol zoznam stanovených PAU doplnený o koronén. Používaná metóda bola v roku 2007 akreditovaná a laboratórium sa úspešne zúčastnilo aj medzinárodného porovnávacieho testu stanovenia PAU v pracovnom ovzduší organizované CSlab, Praha.

Celkový počet vyšetrených vzoriek ovzdušia za rok 2008 je 43, pričom analýza sa štandardne vykonáva z odobratého pevného aerosólu aj zo sorbentu, ktorý zachytáva PAU v plynnej frakcii ovzdušia. Analyzované vzorky boli odobraté pracovníkmi RÚVZ Nitra v pracovnom prostredí vo firme WEGU Slovakia Pata; Elektrokarbon Topoľčany a taktiež vo vonkajšom ovzduší vybratých lokalít.

Počet vzoriek: 43

Počet ukazovateľov: 731

1-hydroxypyren v moči

Metóda stanovenia 1-OHP v moči technikou HPLC-FLD podľa Jongeneelena bola v našom laboratóriu zavedená v roku 2006 a v roku 2007 bola úspešne akreditovaná. V máji 2007 sa laboratórium zúčastnilo medzinárodného porovnávacieho testu G-EQUAS 39.

V roku 2008 bolo do laboratória dodaných 45 vzoriek biologického materiálu (moč) od pracovníkov v prevádzkach v expozícii PAU firmy WEGU Slovakia Pata, Elektrokarbon Topoľčany a VUM Žiar nad Hronom. Ďalej bolo odobratých 10 vzoriek moču od profesionálne neexponovaných osôb (fajčiarov a nefajčiarov) za účelom hodnotenia environmentálnej záťaže PAU.

Počet vzoriek: 55

Počet ukazovateľov: 110 (1-OHP a kreatinín)

7. 13. STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV

Metóda na stanovenie olova v krvi bola prepracovaná, validovaná a úspešne akreditovaná v júni 2006 v zmysle STN ISO EN 17025. Stanovenie sa vykonáva metódou AAS-ETA na prístroji AAS so Zeemanovou korekciou. Laboratórium zúčastnilo medzinárodného porovnávacieho testu G-EQUAS 39 na overenie správnosti dosahovaných výsledkov.

V roku 2008 boli na vyšetrenie olova v krvi dodané 3 vzorky krvi pracovníkov (expertov v odbore balistiky) z pracoviska KEÚ Slovenská Lupča.

Počet vzoriek: 3

Počet ukazovateľov: 3

Odbor chemických analýz RÚVZ Banská Bystrica aktívne spolupracuje s terénnymi odborníkmi všetkých RÚVZ Banskobystrického kraja na riešení ďalších projektov a programov. V nasledujúcej tabuľke sú zhrnuté počty analyzovaných vzoriek a stanovených ukazovateľov, ktoré boli vykonané v rámci realizácie úloh Programov a projektov ÚVZ v SR v roku 2008.

Číslo úlohy	Názov úlohy	Počet vzoriek / ukazovateľov
1.5	Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách (projekt SEARCH)	60 / 60 72 odberov
1.6	Monitoring kvality prírodných kúpacích oblastí	74 / 467
1.8	Monitoring pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou	1190 / 21236
1.9	Projekt PHIME – vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín	43 / 233
2.1	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce	557 / 2218
2.3	Zdravé pracoviská	
3.1	Sledovanie dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti	338 / 676
3.3	Kontrola jodácie kuchynskej soli	145 / 399
7.3	Minerálne pramenité balené vody	101 / 1197

7.5	Materské mlieko	5 / 70
7.6	Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	2 / 18
7.11	Stanovenie oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii aerosólu	22 / 22
7.12	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyreínu v moči u pracovníkov vybraných profesií	PAU: 43 / 731 1OHP: 55 / 110
7.13	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	3 / 3

ODBOR LEKÁRSKEJ MIKROBIOLÓGIE (vrátane MŽP, BŽP)

MUDr. Cyril Klement, CSc. – vedúci odboru

Vzťahuje sa k bloku 6., 7., 8.

Úloha 6.7.

ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor ÚVZ SR ; Riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrením odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

V roku 2003 bol po prvý krát na území SR zo vzorky odpadovej vody odobratej v čističke odpadových vôd vo Vrakuni a Skalici izolovaný vakcínou derivovaný poliovírus typ 2. Vyšetrenie v Regionálnom referenčnom laboratóriu v Helsinkách poukázalo na takmer 15% divergenciu od vakcinálneho kmeňa a genetická identita zo Sabinovým vakcinálnym kmeňom bola len 86,6%.

V roku 2005 bola v SR potencióálne infekčná orálna poliovakcína nahradená inaktivovanou vakcínou.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ SR. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa: január – február 2007 (resp. 2008):

Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

II. etapa marec – november 2007 (resp. 2008):

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR. Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Materiál a metodika:

Odpadové vody odoberaté z ústia čističiek odpadových vôd vo vybraných mestách. Vody boli odoberané z každého odberového miesta cca každé dva mesiace.

Izolácia bola vykonávaná na 4 druhoch bunkových kultúr – RD, Hep2, L20B a LEP. Vykonávali sa najmenej dve pasáže na všetkých druhoch bunkových kultúr. Cytopatogénny efekt (CPE) bol na bunkových kultúrach sledovaný každý deň mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Pasáž bola v prípade negatívneho výsledku udržiavaná najmenej po dobu 7 dní pri 36°C, alebo bola ukončená, ak bol na bunkových kultúrach CPE 3+ alebo 4+.

Pozitívne materiály boli otypované v NRC pre poliomyelitídu v Bratislave, prípadne aj v Regionálnom referenčnom laboratóriu pre poliomyelitídu v Helsinkách, vo Fínsku.

Vyhodnotenie:

Gestorom tohto projektu je ÚVZ SR a je zameraný na monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd, s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses). Virologické oddelenie OLM na RÚVZ v Banskej Bystrici je jedným z riešiteľských pracovísk.

rok 2008

V roku 2008 sme vyšetrili spolu 84 odpadových vôd odoberatých z mestských čističiek odpadových vôd v 13-tich okresoch Banskobystrického a Žilinského kraja a z jednej ČOV z utečeneckého tábora vo Veľkom Krtíši.

Odpadové vody boli určené na izoláciu poliovírusov a iných enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Z materiálov, kde bolo ukončené vyšetrenie boli pozitívne dve odpadové vody. Izolovanými kmeňmi boli vírus ECHO 11 z ČOV v okrese Lučenec a vírus ECHO 30 z ČOV v okrese Dolný Kubín.

Zároveň boli v tomto roku ukončené izolácie vírusov v odpadových vodách odoberatých v roku 2007 (por. čísla 80-84/ 2007). Tieto štyri odpadové vody boli vyhodnotené ako negatívne.

**Výsledky vyšetrenia vzoriek odpadových vôd z ČOV
v Stredoslovenskom regióne za rok 2008.**

Protoko- lové číslo	Odberová lokalita	Dátum odberu	Výsledky kultivácie na BK			
			RD	HEP-2	L20B	LEP
1	Čadca	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
2	BANSKÁ BYSTRICA	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
3	LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
4	DOLNÝ KUBÍN	05.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
5	ŽILINA	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
6	POVAŽSKÁ BYSTRICA	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
7	MARTIN	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
8	VELKÝ KRTÍŠ- OPATOVSKÁ	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
9	VELKÝ KRTÍŠ	12.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
10	ŽIAR NAD HRONOM	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
11	PRIEVIDZA	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
12	RIMAVSKÁ SOBOTA	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
13	Lučenec	19.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
14	Zvolen	26.02.08	negat.	negat.	negat.	negat.
15	Banská Bystrica	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
16	Dolný Kubín	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
17	Čadca	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
18	Liptovský Mikuláš	25.03.08	negat.	negat.	negat.	negat.
19	Martin	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
20	Žilina	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
21	Považská Bystrica	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
22	Veľký Krtíš- Opatovská	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
23	Veľký Krtíš	01.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
24	Zvolen	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
25	Lučenec	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
26	Žiar nad Hronom	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
27	Prievidza ²⁷	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
28	Rimavská Sobota	08.04.08	negat.	negat.	negat.	negat.
29	Čadca	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
30	Banská Bystrica	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
31	Dolný Kubín	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
32	Liptovský Mikuláš	20.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
33	Žilina	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
34	Považská Bystrica	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
35	Martin	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
36	Veľký Krtíš- Opatovská	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
37	Veľký Krtíš	27.05.08	negat.	negat.	negat.	negat.
38	Žiar nad Hronom	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
39	Zvolen ³⁹	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
40	Prievidza	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
41	Lučenec	03.06.08	ECHO 11	negat.	negat.	negat.

42	Rimavská Sobota	03.06.08	negat.	negat.	negat.	negat.
43	Banská Bystrica	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
44	Liptovský Mikuláš	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
45	Čadca	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
46	Dolný Kubín	15.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
47	Martin	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
48	Žilina	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
49	Považská Bystrica	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
50	Veľký Krtíš	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
51	Veľký Krtíš- Opatovská	22.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
52	Rimavská Sobota	28.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
53	Prievidza	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
54	Lučenec	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
55	Žiar nad Hronom	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
56	Zvolen	29.07.08	negat.	negat.	negat.	negat.
57	Dolný Kubín	16.09.08	ECHO 30	negat.	negat.	negat.
58	Liptovský Mikuláš	16.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
59	Banská Bystrica	16.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
60	Čadca	16.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
61	Martin	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
62	Považská Bystrica	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
63	Žilina	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
64	Veľký Krtíš	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
65	Veľký Krtíš- Opatovská	23.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
66	Rimavská Sobota	30.09.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
67	Prievidza	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
68	Lučenec	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
69	Žiar nad Hronom	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
70	Zvolen	30.09.08	negat.	negat.	negat.	negat.
71	Čadca	11.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
72	Dolný Kubín	11.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
73	Liptovský Mikuláš	11.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
74	Banská Bystrica	11.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
75	Martin	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
76	Považská Bystrica	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
77	Žilina	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
78	Veľký Krtíš- Opatovská	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
79	Veľký Krtíš	18.11.08	negat.	negat.	negat.	negat.
80	Žiar nad Hronom	24.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	negat.	negat.
81	Zvolen	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	negat.	negat.
82	Lučenec	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	negat.
83	Prievidza	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa
84	Rimavská Sobota	25.11.08	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa	vyšetr. sa

Úloha 8.5

DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľom projektu je diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie.

Anotácia Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach a na kuracích embryách budeme vyšetřovať vírusy chrípky A a B. Pomocou sérologických metód budeme vyšetřovať vírusy chrípky A a B, parachrípky 1,2,3; RSV, adenovírusy a baktérie ako *Bordetella pertussis*, *Bordetella parapertussis*, *Chlamydia pneumoniae* a *Mycoplasma pneumoniae*. Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetřovať *Bordetellu pertussis* a *Bordetella parapertussis*, hemofilové, streptokokové, stafylokokové a pneumokokové respiračné ochorenia. Metódami molekulárnej biológie (PCR, RT-PCR, real-time PCR) budeme vyšetřovať vírusy chrípky A (vrátane vírusov H5 a H7) a B, parachrípky, RSV, adenovírusy a baktérie ako *Bordetella pertussis*, *Bordetella parapertussis*, *Chlamydia pneumoniae*, *Mycoplasma pneumoniae* a *Pneumocystis carinii*. V blízkej budúcnosti pripravujeme diagnostiku vybraných ochorení aj metódou pulznej gélovej elektroforézy.

Etapy riešenia Etapy projektu sú rozvrhnuté na obdobie troch rokov s ročnými hodnoteniami etáp projektu.

Výstupy Čiastkové uzávery a výsledky budú publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov. *strana 101*

Metodika:

Virologická kultivácia bola vykonávaná v súlade so štandardnými virologickými technikami a v súlade s manuálom SZO. Vzorky boli odoberané počas chrípkovej sezóny pacientom so suspektou chrípkou. Biologický materiál bol od dospelých aj detí odoberaný sentinelovými aj nesentinelovými lekármi z regiónu stredného Slovenska (Banskobystrický a Žilinský kraj).

Vzorky boli očkované na bunkové kultúry MDCK buniek (Madin Darby Canine Kidney) a na 8-10 dňové kuracie embryá. U každej vzorky boli vykonané najmenej tri pasáže na bunkových kultúrach alebo na kuracích embryách, kým bola vzorka prehlásená za negatívnu.

Bunkové kultúry boli kontrolované denne na prítomnosť cytopatogénneho efektu (CPE). Každá pasáž bola udržiavaná najmenej po dobu 7 dní. V prípade spozorovania CPE 3+ alebo 4+ bola ukončená. Každý druhý deň kultivácie bol vykonávaný hemaglutinačný test (pozitívne aj negatívne vzorky) s tromi druhmi červených krviniek. Použili sa kuracie krvinky, morčacie (morča) a ľudské krvinky skupiny 0.

Inokulované 8-10 dňové kuracie zárodoky boli inkubované 2-3 dni pri 34°C. Následne bola vykonaná hemaglutinácia s tekutinou vytiahnutou z vajíčok na troch druhoch červených krviniek, rovnakým spôsobom ako pri bunkových kultúrach.

Biologické materiály na kultivačný dôkaz prítomnosti pôvodcov ochorení respiračného traktu (výter z krku a nosa) odobraté na tampónoch boli očkované na krvný agar s obsahom 7% sterilnej nezrazenej baranej krvi, McConkey agar a čokoládový agar. Kultivačné vyšetrenie sa vyhodnocovalo po 24 a 48 hodinovej inkubácii pri 37°C. Suspektné kolónie za účelom bližšej identifikácie boli podrobené makroskopickej, mikroskopickej, fyziologickej, molekulárno-biologickej príp. biochemickej a sérologickej analýze.

Sérologické metódy

Diagnostika bola vykonávaná v súlade so ŠPP, všetky metódy na sérologickú diagnostiku respiračných ochorení sú akreditované, tiež metóda dôkazu *B. pertussis* a *B. parapertussis*, v nazofaryngeálnom výtere, ktorá sa vykonáva v rámci sérológie je akreditovaná.

ELISA ŠPP_19_OLM

ELISA ŠPP_20_OLM

ELISA metódou sa vyšetrovala prítomnosť resp. neprítomnosť protilátok triedy IgG, IgM, IgA na diagnostiku postačovala jedna vzorka séra, odobratá v akútnom štádiu ochorenia. Jedná sa o kvalitatívnu metódu. Na diagnostiku sa používali komerčne dodávané diagnostické sety firmy HYCOR, NovaLisa.

Aglutinácia ŠPP_22_OLM

Komplement viažúca reakcia ŠPP_23_OLM

Hemaglutinačno inhibičný test ŠPP_24_OLM

Aglutinácia ŠPP_25_OLM

Aglutináciou, komplement viažúcou reakciou a hemaglutinačno inhibičnou reakciou sa vyšetrovali vždy len párové vzorky séra, z ktorých prvá bola odobratá v akútnom štádiu ochorenia a druhá v rozmedzí 14-21 dní po odbere prvej vzorky, pri diagnostike *B. pertussis* a *B. parapertussis* aj neskôr (do 6 týždňov po akútnej vzorke). Vzorky sa spracovali, vyšetrovali a uskladnili podľa hore uvedených ŠPP. V analyzovaných vzorkách sa sledoval 4-násobný vzostup titra protilátok alebo sérokonverzia. Vzorky na sérologickú diagnostiku chrípky boli odoberané počas chrípkových sezón pacientom so suspektnou chrípkou. Vzorky boli od dospelých aj detí odoberané sentinelovými a nesentinelovými lekármi z regiónu stredného Slovenska. Vzorky na diagnostiku *B. pertussis* a *B. parapertussis* boli odoberané priebežne počas celého roku. Diagnostika sa na sérologickom oddelení RÚVZ vykonávala komerčne dodávanými diagnostikami z firmy Sevaфарma, Virion, Denka Seiken. Hemaglutinačné antigény na dôkaz hemaglutinačno-inhibičných protilátok Chrípka A a B boli z NRC pre chrípku.

Kultivácia ŠPP_62_OLM

Kultivácia *B. pertussis* a *B. parapertussis* sa vykonáva z odobratých nazofaryngeálnych výterov, výtery musia byť odobraté v akútnom štádiu ochorenia. Po dopravení sa odobrané tampóny opracujú a naočkujú na špeciálne kultivačné médium (Bordet- Gengou agar) a uložia do termostatu pri 37°C, v ktorom sa kultivujú 10 dní. Denne sa sledujú kultivačné platne a izolujú podozrivé kolónie. Po narastení podozrivých kolónií sa vykoná diferenciálna diagnostika pomocou biochemických reakcií, aglutinácie a pomocou real-time PCR na oddelení molekulárnej biológie.

Diagnostiká na kultiváciu *B. pertussis* a *B. parapertussis* sú komerčne dodávané.

Molekulárno-biologické metódy

PCR, ŠPP_34_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA respiračných vírusov a baktérií prípadne iných mikroorganizmov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Pomocou krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov) dôjde za špecifických podmienok ku namnoženiu hľadanej DNA vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia patogénnej DNA jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti DNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB

komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® DNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp diagnostické súbory Amplisens® DNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina.

RT-PCR, ŠPP_43_OLM - Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť RNA respiračných vírusov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Využívajú sa dve spojené reakcie- reakcia spätnej (reverznej) transkripcie (RT), kedy dochádza ku prepisu z RNA do cDNA (komplementárna DNA) a následne polymerázová reťazová reakcia (PCR) kedy sa namnožuje (amplifikuje) cDNA získaná prvou reakciou.

Amplifikácia prebieha za pomoci krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov). Za špecifických podmienok dochádza ku namnoženiu hľadanej nukleovej kyseliny vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia nukleovej kyseliny jednotlivých agens jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti RNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® RNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® RNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina

Real-time PCR na diagnostiku Bordetella pertussis a Bordetella parapertussis, ŠPP_42_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA *Bordetella pertussis* resp. *Bordetella parapertussis* vo vyšetrovanej vzorke, pričom sa zisťuje prítomnosť oboch patogénov naraz z jednej vzorky. Dokazuje sa prítomnosť opakujúcej sa inzerčnej sekvencie *IS 481* u *Bordetella pertussis* a prítomnosť opakujúcej sa inzerčnej sekvencie *IS 1001* u *Bordetella parapertussis*. Reakcia sa vyhodnocuje kvalitatívne. Každá reakcia obsahuje okrem vyšetrovaných vzoriek aj pozitívnu kontrolu (DNA *Bordetella pertussis* a DNA *Bordetella parapertussis*), negatívnu kontrolu (H₂O) a negatívnu kontrolu izolácie DNA. Reakcia prebieha v uzavretom systéme sklenených kapilár a vyhodnocuje sa na počítaci.

Vyhodnotenie

rok 2008

Vyhodnotenie sledovania cirkulácie vírusov chrípky pomocou virologickej kultivácie v roku 2008 na RÚVZ Banská Bystrica

RÚVZ	Lekár	Počet odberov	Z toho pozitívnych
	Sentinelový(SPL)/iný		
Čadca	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Dolný Kubín	SPL pre dospelých	3	
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	4	
Liptovský Mikuláš	SPL pre dospelých	3	1
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	3	2
Martin	SPL pre dospelých	1	
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	21	6
Žilina	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti	3	1
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	2	
Banská Bystrica	SPL pre dospelých	25	8
	SPL pre deti	6	2
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	12	
Lučenec	SPL pre dospelých	6	
	SPL pre deti	13	6
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	9	7
Rimavská Sobota	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti	14	2
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	20	11
Veľký Krtíš	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	3	2
Zvolen	SPL pre dospelých		
	SPL pre deti		
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	9	2
Žiar nad Hronom	SPL pre dospelých	2	1
	SPL pre deti	8	4
	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	4	1
Revúca	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)	8	7
Poprad	Iní (nesentineloví lekári-kumulatívne)		
Spolu	SPL pre dospelých	40	10
	SPL pre deti	44	15
	Iní (nesentineloví lekári)	95	38
Spolu všetci		179	63

*u jedného materiálu nie je ukončené vyšetrenie

**Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
molekulárno-biologickými metódami v roku 2008**

<i>Obdobie</i>	<i>Vyšetrované agens</i>	<i>Počet vzoriek</i>	<i>Z toho pozitívnych</i>	<i>Nevyšetrovaných</i>
01.01.2008-31.12.2008	Chrípka A	245	61	-
01.01.2008-31.12.2008	Chrípka B	245	28	-
01.01.2008-31.12.2008	Parachrípka	45	0	28
01.01.2008-31.12.2008	RSV	92	6	-
01.01.2008-31.12.2008	Adenovírus	115	4	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Bordetella pertussis</i>	168	6	-
	<i>Bordetella parapertussis</i>	168	0	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Chlamydia pneumoniae</i>	122	2	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	98	0	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Streptococcus pneumoniae</i>	1016	266	-
01.01.2008-31.12.2008	<i>Pneumocystis carinii</i>	109	0	-
<i>Spolu všetkých vzoriek</i>		2423	373	28

**Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky respiračných ochorení
kultivačnými metódami v roku 2008**

rok 2008

<i>Obdobie</i>	01.01.2008-31.12.2008	
	Tampón tonzíl	Tampón nosa
<i>Vyšetrovaný materiál</i>		
<i>Počet vzoriek</i>	457	459
<i>Z toho pozitívnych</i>	44	78

**Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení
za obdobie 01.01.2008-31.12.2008**

<i>Agens</i> \ <i>Vyšetrovaný materiál</i>	Tampón tonzíl	Tampón nosa
<i>Staphylococcus aureus</i>	17	27
<i>Haemophilus influenzae</i>	1	10
<i>Streptococcus agalactiae</i>	20	-
<i>Proteus mirabilis</i>	-	2
<i>Pseudomonas aeruginosa</i>	2	-
<i>Streptococcus anginosus</i>	3	-
<i>Escherichia coli-hemolytické</i>	-	1
<i>Streptococcus pyogenes</i>	4	1
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	6	34
<i>Candida sp.</i>	1	-
<i>Branhamella catharalis</i>	1	9

Publikačná činnosť

rok 2008

1. Maďarová, L., Feiková, S., Kissová, R., Klement, C., Blaškovičová, H., Takáč, B., Dluholucký S.: Polymerase Chain Reaction (PCR) – an Efficient Tool for Diagnosis of Influenza and Acute Respiratory Illnesses during Influenza Season. *Cent Eur J Publ Health*, 2008, Vol. 16(2): 59-64
2. Feiková S, Klement C. Pulzná elektroforéza a jej využitie. *Klin mikrobiol inf lék* 2007;13(6):236-241

Prednášková činnosť

rok 2008

1. Kissová R., Abrahámová I., Gondová Ž. XXXVI. pracovná Konferencia mikrobiologických laborantov, 23.-24.5.2008, Banská Bystrica, poster na tému: „Chrípková sezóna 2007/2008 na virologickom oddelení OLM, RÚVZ Banská Bystrica.“
2. Kissová R., Abrahámová I., Gondová Ž. XXXVI. pracovná Konferencia mikrobiologických laborantov, 23.-24.5.2008, Banská Bystrica, poster na tému: „Laboratórna diagnostika poliovírusov a iných enterálnych vírusov na virologickom oddelení OLM, RÚVZ Banská Bystrica.“
3. Kissová R., Maďarová L., Feiková S. Prednáška na celoustavnom seminári VŠ RÚVZ BB, 29.1.2008: „Surveillance a diagnostika chrípky na OLM RÚVZ v BB“.
4. Maďarová L., Feiková S., Klement C. Prehľad PCR diagnostiky vírusových a bakteriálnych agens na odbore lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici. Poster. XLIII. dni klinickej mikrobiológie: Molekulárna biológia v klinickej mikrobiológii, Bobrovecká dolina, 7.11.-9.11. 2008
5. Feiková S., Maďarová L., Siráži P., Klement C., Dluholucký S., Bucko M. Diagnostika *Streptococcus pneumoniae* na odbore lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Banskej Bystrici pomocou PCR a pulznej elektroforézy. Poster. XLIII. dni klinickej mikrobiológie: Molekulárna biológia v klinickej mikrobiológii, Bobrovecká dolina, 7.11.-9.11. 2008
6. R. Kissová, L. Maďarová, S. Feiková, C. Klement. Vyhodnotenie chrípkových sezón 2005/2006 a 2006/2007 na odbore lekárskej mikrobiológie RÚVZ v Banskej Bystrici –prínos molekulárno-biologickej diagnostiky. In: Szárazová, M., Kavcová, E.: *Podpora zdravia, prevencia a hygiena v teórii a praxi – V. LF UK Martin*, 2008, s. 344-349.
7. Feiková S., Maďarová L., Siráži P., Klement C., Dluholucký S., Hupková H., Bucko M. Typizácia *Streptococcus pneumoniae* pomocou pulznej elektroforézy. Poster. XVI. Moravskoslovenské mikrobiologické dni, Tatranská Lomnica, 19.09.-21.09. 2008.

Úloha 8.6

DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA HNAČKOVÝCH OCHORENÍ

Cieľom projektu je diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici - odbor lekárskej mikrobiológie.

Anotácia

Metódou kultivácie vírusov na bunkových kultúrach budeme vyšetrovať enterálne vírusy typu Coxsackie, Echo a Polio, s využitím imunohistochemických metód vyšetrujeme rotavírusy a adenovírusy.

Pomocou sérologických metód (vírus neutralizačným testom) budeme vyšetrovať enterálne vírusy Coxsackie a Poliovírus.

Metódou bakteriálnej kultivácie sme pripravení vyšetrovať salmonely, šigely a *Campylobacter jejuni*.

Metódami molekulárnej biológie – PCR, RT-PCR budeme vyšetrovať adenovírusy, Norwalk-like vírusy, *Vibrio cholerae*, *Campylobacter jejuni*.

V blízkej budúcnosti pripravujeme typizáciu salmonel a *Campylobacter jejuni* metódou pulznej gélovej elektroforézy.

Etapy riešenia

Etapy projektu sú rozvrhnuté na obdobie troch rokov s ročnými hodnoteniami etáp projektu.

Výstupy

Čiastkové uzávery a výsledky budú publikované v odborných časopisoch, prezentované na odborných podujatiach formou prednášok a posterov.

Metodika

Virologická kultivácia

Vyšetrovaným materiálom boli stolice a dvojice sér (akútne a rekonvalescentné) od pacientov z Banskobystrického a Žilinského kraja.

Kultivačná virologická diagnostika sa vykonávala metódou izolácie enterálnych vírusov na 4 druhoch bunkových kultúr – RD, Hep2, L20B a LEP. Vykonávali sa najmenej dve pasáže na všetkých druhoch bunkových kultúr. Cytopatogénny efekt (CPE) bol na bunkových kultúrach sledovaný každý deň mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Pasáž bola v prípade negatívneho výsledku udržiavaná najmenej po dobu 7 dní pri 36°C, alebo bola ukončená, ak bol na bunkových kultúrach CPE 3+ alebo 4+. Pozitívne materiály boli posielané na typizáciu do NRC pre poliomyelitídu na ÚVZ SR v Bratislave.

Vyšetrenia sér sa vykonávali metódou sérumneutralizačného testu na bunkových kultúrach Vero buniek, s antigénmi Polio 1, 2, 3 a Coxsackie B 1-6, A7 a A9. Odčítanie testu sa vykonalo mikroskopicky pri 40-násobnom zväčšení. Za signifikantný vzostup protilátok bola považovaná sérokonverzia alebo štvornásobný vzostup protilátok v rekonvalescentnom sére oproti akútnemu séru.

Kultivačné vyšetrenie na prítomnosť pôvodcov črevných infekcií

Odobratý a do laboratória dopravený biologický materiál (stolica, rektálny výter, moč, žlč, kostná dreň, krv) bol očkovaný na neselektívny krvný agar, selektívny dezoxycholát citrátový (DC) agar, McConkey agar, slaný agar s manitolom a tekutú pomnožovaciu selenitovú pôdu, z ktorej po 16-18 hodinovej inkubácii pri 37°C bol materiál očkovaný na dezoxycholát citrátovú pôdu, McConkey agar a xylóza-lyzín-dezoxycholátový (XLD) agar.

Kultivačné vyšetrenie sa vyhodnocovalo po 24 a 48 hodinovej inkubácii pri 37°C. Podozrivé kolónie boli izolované a podrobené morfolologickej, mikroskopickej, fyziologickej, biochemickej, príp. sérologickej analýze na ich presné určenie.

PCR, ŠPP_34_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA vírusov a baktérií, spôsobujúcich hnačkové ochorenia, vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Pomocou krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov) dôjde za špecifických podmienok ku namnoženiu hľadanej DNA vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia patogénnej DNA jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti DNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® DNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® DNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina.

RT-PCR, ŠPP_43_OLM- Akreditovaná metodika

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť RNA hnačkových vírusov vo vyšetrovanej vzorke. Jedná sa o rýchlu, citlivú a vysoko špecifickú reakciu na priamy dôkaz patogéna vo vyšetrovanej vzorke, ktorá využíva princípy molekulárnej biológie.

Využívajú sa dve spojené reakcie- reakcia spätnej (reverznej) transkripcie (RT), kedy dochádza ku prepisu z RNA do cDNA (komplementárna DNA) a následne polymerázová reťazová reakcia (PCR) kedy sa namnožuje (amplifikuje) cDNA získaná prvou reakciou. Amplifikácia prebieha za pomoci krátkych špecifických oligonukleotidových reťazcov DNA (primerov). Za špecifických podmienok dochádza ku namnoženiu hľadanej nukleovej kyseliny vo vyšetrovanej vzorke, ktorá bola pôvodne prítomná v tak malom množstve, že jej priama detekcia by nebola možná. Po amplifikácii (namnožení) je detekcia nukleovej kyseliny jednotlivých agens jednoznačná a jednoduchá.

Na dôkaz prítomnosti RNA jednotlivých agens vo vyšetrovaných vzorkách sa používajú na oddelení molekulárnej biológie odboru lekárskej mikrobiológie, RÚVZ BB komerčne dodávané diagnostické súbory (kity) GenePak® RNA PCR Test firmy GENTECH (Moskva) resp. Amplisens® RNA PCR firmy Interlabservice, Ukrajina

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení virologickými kultivačnými metódami

V roku 2007 sme vyšetrili spolu 49 stolíc určených na izoláciu enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Izolované boli 2 kmene ECHO 6 od 5 ročného dieťaťa z Banskej Bystrice s ACHO diagnózou. Zároveň boli potvrdené ďalšie vírusové kmene z odberov v predchádzajúcom roku a to 2 x ECHO 18 od 34 ročnej pacientky zo Sliacha s hnačkovým ochorením a Coxsackie A2 od 14 ročnej pacientky z Banskej Bystrice.

Rotavírusy a adenovírusy sme imunohistochemickou metódou v roku 2007 nevyšetrovali.

Vyšetrili sme 12 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Polio 1,2,3 a 10 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Coxsackie B 1-6, A7 a A9, s použitím sérumneutralizačného testu. Ani v jednom prípade nebol zaznamenaný signifikantný vzostup protilátok proti uvedeným vírusom.

Štatistika vyšetrení na enterálne vírusy za rok 2007

Klinické materiály ACHO/ z toho pozit. Neuroinfekcie/pozit. Ostatné/pozit.

Stolice/pozit.:	49/2	25/2 ECHO6	14/0	10/0
Ostatné				
<u>Likvory</u>	48/0	14/0	24/0	10/0
<u>Výtery</u>	30/0	5/0	16/0	9/0
Spolu ostatné	78/0	19/0	40/0	19/0
Spolu všetko	127/2	44/0	54/0	29/0

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení virologickými kultivačnými metódami (obdobie 01.01.2008-30.06.2008)

V roku 2008 sme vyšetřili spolu 63 stolíc určených na izoláciu enterálnych vírusov na bunkových kultúrach. Z dvoch stolíc bol izolovaný vírus ECHO 17 od 6 ročného dieťaťa zo Závadky, okres Brezno.

Rotavírusy a adenovírusy sme imunohistochemickou metódou v roku 2008 nevyšetrovali.

Vyšetrili sme 9 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Polio 1,2,3 a 46 dvojíc sér na prítomnosť protilátok proti vírusom Coxsackie B 1-6, A7 a A9, s použitím sérumneutralizačného testu. Ani v jednom prípade nebol zaznamenaný signifikantný vzostup protilátok proti uvedeným vírusom.

Štatistika vyšetrení na enterálne vírusy za rok 2008

Klinické materiály ACHO/ z toho pozit. Neuroinfekcie/pozit. Ostatné/pozit.

Stolice/pozit.:	63/2	32/2	18/0	13/0
Ostatné				
<u>Likvory</u>	64/0	10/0	37/0	17/0
<u>Výtery</u>	48/0	8/0	21/0	19/0
Spolu ostatné	112/0	18/0	58/0	36/0
Spolu všetko	175/2	50/2	76/0	49/0

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení molekulárno-biologickými metódami v rokoch 2007-2008.

V roku 2007 bola, v rámci diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení, molekulárno-biologickými metódami zisťovaná prítomnosť Norwalk-like vírusu a *Campylobacter jejuni* v tampónoch stolice.

V roku 2008 boli do diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení pomocou molekulárno-biologických metód zavedené diagnostické metódy na dôkaz prítomnosti Adenovírusu, Coxsackie vírusu B3, Enterovírusov a Rotavírusov. V druhej polovici roku 2008 sa od vyšetovania prítomnosti coxsackie B3 vírusu upustilo, v dôsledku opakovaných problémov s diagnostickou súpravou na dôkaz tohto patogénnu.

V roku 2008 sme na oddelení molekulárnej biológie úspešne zaviedli metodiku pulznej elektroforézy na podrobnejšie štúdium *Campylobacter jejuni* (podrobnejšie informácie sú uvedené v kapitole: „Pulzná elektroforéza (PFGE) na štúdium *Campylobacter jejuni*“.

Tab.: Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení molekulárno-biologickými metódami v rokoch 2007-2008.

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2007-31.12.2007	Norwalk-like vírus	22	0
01.01.2008-30.06.2008	Norwalk-like vírus	38	0
01.01.2007-31.12.2007	<i>Campylobacter jejuni</i>	43	2
01.01.2008-31.12.2008	<i>Campylobacter jejuni</i>	62	18
01.01.2008-31.12.2008	Adenovírus	40	0
01.01.2008-30.06.2008	Coxsackie vírus	38	0
01.01.2008-31.12.2008	Enterovírusy	48	0
01.07.2008-31.12.2008	Rotavírusy	5	0

Pulzná elektroforéza (PFGE) na štúdium *Campylobacter jejuni*.

V roku 2008 sme na oddelení molekulárnej biológie Odboru lekárskej mikrobiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Banskej Bystrici zaviedli metodiku pulznej elektroforézy na štúdium *C. jejuni*. Vypracovali sme postup založený na modifikácii viacerých postupov z dostupnej literatúry, aplikovaný na naše podmienky. Metodiku sme vyskúšali na kmeňoch *C. jejuni* zozbieraných z viacerých zdrojov.

V súčasnosti sme pripravení na typizáciu *C. jejuni* v širšom meradle a porovnávanie kmeňov izolovaných z jednotlivých alebo hromadnejších prípadov výskytu a hľadanie príbuznosti medzi týmito kmeňmi.

PFGE – Pulsed-Field Gel Electrophoresis je metodika založená na delení dlhých fragmentov DNA v premenlivom elektrickom poli.

V mikrobiológii sa pulzná elektroforéza predovšetkým využíva na typizáciu bakteriálnych kmeňov. Z bakteriálnej kultúry sa izoluje genómová DNA, ktorá sa následne štiepi špecifickými restriktívnymi enzýmami na fragmenty. Pomocou pulznej elektroforézy sa potom fragmenty rozdelia v agarózovom géle a získa sa tzv. elektroforetický profil.

Sú vypracované všeobecne platné štandardy na porovnávanie týchto profilov a na interpretáciu výsledkov v tom zmysle, kedy možno porovnávané vzorky považovať za geneticky identické, veľmi príbuzné, menej príbuzné, alebo odlišné.

Tieto porovnania sa využívajú aj v epidemiologických štúdiách. Pri výskyte nejakého ochorenia sa vykultivuje mikroorganizmus, pomnoží a vyizoluje sa z neho DNA. Po PFGE analýze viacerých vzoriek sa porovnaním ich elektroforetických profilov dá rozhodnúť, či

ochorenie vyvolal ten istý kmeň alebo nie. Toto môže byť veľmi nápomocné pri hľadaní zdroja epidémie.

Pri štúdiu patogéna zažívacieho traktu *Campylobacter jejuni* sa pulzná elektroforéza uplatnila vo viacerých smeroch. V minulosti bola pomocou PFGE určená veľkosť genómov a zostavená restričná mapa viacerých druhov rodu *Campylobacter* (*C. jejuni*, *C. coli*, *C. fetus*, *C. laridis*). V súčasnosti sa pulzná elektroforéza pri štúdiu *Campylobacter* využíva hlavne na diferenciaciu izolátov, čo je dôležité pre identifikáciu zdroja nákazy, určenie cesty prenosu a zabránenie ďalšieho šírenia nákazy.

Vyhodnotenie diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení kultivačnými metódami

rok 2008

	01.01.2008-30.06.2008
Materiál	Tampón stolice
Počet vzoriek	45
Z toho pozitívnych	7

Prehľad pozitívnych nálezov kultivačných vyšetrení diferenciálnej diagnostiky hnačkových ochorení za obdobie 01.01.2008-31.12.2008

Agens	Tampón stolice
<i>Staphylococcus aureus</i>	2
<i>Streptococcus agalactiae</i>	2
<i>Streptococcus pyogenes</i>	-
<i>Salmonella enteritidis</i>	2
<i>Haffnia alvei</i>	1

Úloha 8.7

DIAGNOSTIKA NAEGLERIA FOWLERI VO VODNOM PROSTREDÍ

Projekt zameraný na zisťovanie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vzorkách zo životného prostredia pomocou kultivačných a molekulárno-biologických metód.

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie

Anotácia

Vyvinúť a zaviesť novú metódu polymerázovej reťazovej reakcie (real-time PCR) na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vodnom prostredí kúpalísk a vo vodovodných sieťach.

Metódou kultivácie environmentálnych vzoriek zisťovanie prítomnosti potenciálne patogénneho druhu *Naegleria fowleri*.

Overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu améb v distribučných systémoch vôd.

Etapy riešenia

1. vývoj real-time PCR metodiky
2. monitoring
3. vyhodnotenie

Výstupy

Postupy metód molekulárnej biológie na identifikáciu patogénneho druhu *Naegleria fowleri* pomocou real-time PCR, využiteľných pre vybrané pracoviská verejného zdravotníctva.

Čiastkové uzávery a výstupy monitoringu budú publikované v odborných časopisoch a prezentované na odborných podujatiach.

Návrh správnej stratégie na elimináciu zdravotných rizík z kolonizácie vodných systémov patogénnym druhom *Naegleria fowleri*.

Virulentné kmene voľne žijúcej meňavky *Naegleria fowleri* (Carter 1970) sú patogénne pre ľudí a môžu vyvolať infekciu centrálného nervového systému nazývanú primárna amébová meningoencefalitída (PAM). Ochorenie prejavujúce sa hnisavým zápalom mozgových blán patrí k vzácnym ale zároveň veľmi závažným, s vysokou mortalitou (95%). *N. fowleri* je všadeprítomná v životnom prostredí, izolovaná bola z prírodného i umelého sladkovodného prostredia a pôdy po celom svete. Prírodné i umelé vodné telesá môžu predstavovať riziko ako zdroj týchto infekcií. Predovšetkým s ohľadom na predpoklady rozvinutia ochorenia PAM, ktoré je v priamej súvislosti s kúpaním a potápaním, sledovanie výskytu virulentných kmeňov pripadá do úvahy ako účinný preventívny prostriedok.

Sledovanie prítomnosti améb vo vodách na kúpanie je upravené v legislatíve SR v súčasnosti platným nariadením vlády 252/06 Z.z. o podrobnostiach o prevádzke kúpalísk a podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu.

Kultivačným stanovením pri 36°C a 44 °C podľa akreditovanej metódy ŠPP_OLM_05 je na pevnom agarovom médiu zo vzoriek bazénových vôd zisťovaná prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia. Následná identifikácia na základe morfológických znakov je vykonaná mikroskopickým pozorovaním. Je dôležité dodať, že identifikácia na základe morfológických znakov musí byť vždy doplnená o ďalšie nemorfológické prístupy. Na identifikáciu *N. fowleri* a jej odlíšenie od iných príbuzných druhov je v súčasnosti vyvinutých mnoho metód: imunochemické postupy, izoenzymová elektroforéza, RFLP, ale všetky tieto metódy si vyžadujú zdĺhavú, časovo náročnú primárnu kultiváciu vzoriek zo životného prostredia pred ich použitím.

Zdravotné riziká spojené s PAM a časovo náročné postupy konvenčne využívaných detekčných metód zdôrazňujú potrebu rýchlych a spoľahlivejších analytických testov pre identifikáciu a kvantifikáciu tohto patogénneho mikroorganizmu vo všetkých typoch vôd využívaných verejnosťou. Takúto možnosť predstavujú metódy PCR (predovšetkým real-time PCR) – rýchle, vysoko špecifické a na kultivácii nezávislé metódy.

Vyhodnotenie

V období od 01.01. 2007-30.06.2007 bolo na prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených **245** vzoriek, z toho **83** vzoriek bolo pozitívnych, prítomnosť patogénneho druhu *Naegleria fowleri* v týchto vzorkách nebola potvrdená (viď tab. rok 2007).

Boli zavedené nové kultivačné techniky, doplnené o axenickú kultiváciu v tekutom médiu, príprava trvalých preparátov farbením trichrómom podľa Gomoriho, príprava metodického postupu pre kryoprezerváciu .

V období od 01.07.2007- 27.11.2007 bolo na prítomnosť druhov améb významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených **255 vzoriek**, z toho **156 vzoriek** bolo pozitívnych, prítomnosť patogénneho druhu *Naegleria fowleri* v týchto vzorkách nebola potvrdená (viď tab. rok 2007).

V období od 01.01. 2008 - 30.06.2008 bolo na prítomnosť druhov meňaviek významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených **47** vzoriek, z toho **14** vzoriek bolo

pozitívnych (viď tab. rok 2008). V **dvoch** vzorkách bola potvrdená termotolerancia kmeňa aj pri 44 °C, preto tieto vzorky budú v ďalšom období vyšetrené aj pomocou real-time PCR metodiky pre potvrdenie alebo vylúčenie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* v týchto vzorkách.

V období od 01.07. 2008 - 31.12.2008 bolo na prítomnosť druhov meňaviek významných z hľadiska ochrany zdravia vyšetrených 52 vzoriek, z toho 20 vzoriek bolo pozitívnych na prítomnosť améb, pričom 2 vzorky sa javia ako suspektné, ale je potrebné vykonať ďalšie testy a dôkazové postupy na potvrdenie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* (viď tab. rok 2008).

rok 2008

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.01.2008-30.06.2008	améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria</i> sp.	47	14 2

Obdobie	Vyšetrované agens	Počet vzoriek	Z toho pozitívnych
01.07.2008-31.12.2008	améby kultivovateľné pri 36°C a 44 °C <i>Naegleria</i> sp.	52	20 2

Real-time PCR

Pred samotným vyšetrením prítomnosti DNA *Naegleria fowleri* vo vzorkách vody a biologického materiálu je nevyhnutné nastaviť a upraviť podmienky real-time PCR.

Touto reakciou sa zisťuje prítomnosť DNA *Naegleria fowleri* vo vyšetrovanej vzorke. Reakcia sa vyhodnocuje kvalitatívne. Každá reakcia obsahuje okrem vyšetrovaných vzoriek aj pozitívnu kontrolu (DNA *Naegleria fowleri*), negatívnu kontrolu (H₂O) a negatívnu kontrolu izolácie DNA. Reakcia prebieha v uzavretom systéme sklenených kapilár a vyhodnocuje sa na počítači.

Vyhodnotenie

rok 2008

V období od 01.01.2008-30.06.2008 bola testovaná real-time PCR na dôkaz *Naegleria fowleri*. Ako pozitívna kontrola bol vybratý kmeň *Naegleria fowleri* ATCC® 30214. Ako negatívna kontrola priebehu real-time PCR bola použitá „PCR- grade“ voda. Po prebehnutí real-time PCR, bol naamplifikovaný produkt zaslaný na klonovanie firme TibMolBiol (Nemecko). Amplifikovaný úsek bol vložený do plazmidu, čím sme získali pozitívnu kontrolu o koncentrácii 10¹⁰ kópií DNA.

V nasledujúcom období bola testovaná špecificita reakcie, detekčný limit reakcie, reprodukovateľnosť a opakovateľnosť.

Špecificita bola testovaná za použitia DNA z ekologicky príbuzných aj ekologicky nepříbuzných mikroorganizmov (*Acanthamoeba* sp., *Hartmanella* sp., *Toxoplasma gondii*, *Bordetella pertussis*, *Pneumocystis carinii*, *Streptococcus pneumoniae*, *Francisella tularensis*). Bola zistená 100% špecificita len s *N. fowleri*.

Pomocou desiatkového riedenia pozitívnej kontroly (10⁸-10⁻¹) bol určený limit detekcie reakcie.

Opakovanými meraniami a paralelnými stanoveniami boli určené aj koeficient variácie opakovateľnosti a koeficient variácie reprodukovateľnosti.

Publikácie, prednášková činnosť, školiace akcie:

1. Trnková K., Maďarová L., Klement C.: Je neglerióza verejno-zdravotníckym problémom? Primary Amoebic Meningoencephalitis (Naegleriasis) – Problem of Public Health? In: Hygiena, Roč. 53, č. 2 (2008), s. 17 – 23.
2. V období od 22.09.2008-27.09.2008 Ing. Katarína Trnková a RNDr. Lucia Maďarová absolvovali tréningový kurz v Biologickom centre AV ČR, Parazitologický ústav, České Budějovice, zameraný na metódy prípravy a spracovania izolátov voľne žijúcich meňaviek pre ich molekulárno – biologickú charakterizáciu, pod odborným vedením prof. MVDr. Ivy Dykovej DrSc. na Jihočeskej Univerzite v Českých Budějoviciach

ODBOR PODPORY ZDRAVIA

MUDr. Silvia Kontrošová, MPH – vedúca odboru

Vzťahuje sa k bloku úloh 9. Podpora zdravia a 10. Kontrola tabaku

Úloha 9.2

„ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Zatiaľ sa nevytvorila nová skupina pre „školenie školiteľov“, avšak podporujeme našich vyškolených seniorských peer-lektorov v ich ZV aktivitách.

Naša pracovníčka, ako absolventka školenia školiteľov, zrealizovala v Brezne obdobný projekt pre seniorov klubu dôchodcov, ktorý pokračuje už 2. rok prednáškami a besedami každý druhý pondelok (2x mesačne). Prednáška o anatómii, fyziológii a ochoreniach dýchacej sústavy bola doplnená spirometrickým vyšetrením 16 členov KD Brezno.

Pracovníci OPZ na požiadanie mali 5 prednášok o zdravom spôsobe života v kluboch dôchodcov a pre Jednotu dôchodcov .

Prehĺbila sa spolupráca OPZ so seniorskými klubmi a organizáciami JDS na viacerých úrovniach, okrem ZV zabezpečujeme aj pohybovú inštruktáž a inštruktáž o možnostiach nefarmakologického ovplyvňovanie krvného tlaku.

Poradňa zdravia 1x mesačne robí výjazdy do klubu dôchodcov v meste Brezno. Vyšetruje rizikové faktory KVCH a následne robí individuálne poradenstvo s každým klientom za prítomnosti lekára.

Ďalšie preventívne programy zamerané na seniorov:

- Cvičenia s pohybovou inštruktážou od našej kvalifikovanej pracovníčky spojené s meraním krvného tlaku pred cvičením a po ňom: v priestoroch klubov dôchodcov pre členov klubov, 3x týždenne v priestoroch RÚVZ
- Pre seniorov - študentov Univerzity 3.veku – 1x týždenne pohybová aktivita pre na krytej plavárni UMB.

Úloha 9.3

ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA

Projekt sa realizuje aj v roku 2008 v 2 MŠ (MŠ Staré Hory a MŠ Harmanec), gestorom je Odbor hygieny detí a mládeže.

V prvom polroku 2008 sa v rámci plnenia hore uvedeného projektu zamerali na odborné usmernenie pedagógov MŠ v oblasti prevencie zubného kazu u detí. Zároveň v nadväznosti na premietnutie didaktického DVD O maškrtnej veвериčke a O čistotnom medvedíkovi, zorganizovali výtvarnú súťaž, ktorá bola spojená s voľnou diskusiou a zároveň s odmeňovaním všetkých zúčastnených detí. Súťaže sa zúčastnilo 30 detí z dvoch MŠ. Pripravuje sa zhotovenie inštrukčného plagátu s použitím vytvorených výtvarných prác, ktoré budú v elektronickej verzii distribuované do všetkých MŠ v okrese BB a BR. Pracovníčka OPZ v Brezne sa pri edukatívnych aktivitách na materských školách v breznianskom okrese venovala aj tejto problematike.

Úloha 9.4.1

ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

- Distribúcia plagátov, inštrukčných materiálov, prihlášok a letákov propagujúcich súťaž Quit and Win 2008 na základné (pre pedagógov a rodičov), stredné a vysoké školy (aj pre študentov) v regiónoch BB a Brezno v rámci kampane danej súťaže.
- Výjazdy základnej Poradne zdravia a jej nadstavbových poradní POPA a POF na školy, výjazdová aktivita PZ na Burze stredných škôl.
- Vzdelávacie a podporné aktivity pre pedagógov:
 - pre učiteľov – zdravotníkov z okresu Brezno – prvá pomoc
 - pre pedagógov - výchovných poradcov škôl z okresu Brezno workshop o zdravotnej výchove v ZŠ a prednáška s praktickými ukážkami 1. pomoci a KPR
 - ZŠ Mazorník - prvá pomoc pre pedagógov
 - Základná umelecká škola v Brezne – duševné zdravie pre pedagógov
- Prednášky a aktivity pre rodičov:
 - Individuálne poradenstvo k ovplyvniteľným rizikovým faktorom chronických ochorení, antropometria, meranie TK, tuku, CO vo vydychovanom vzduchu v rámci podujatia Deň otvorených dverí na 2 MŠ v Banskej Bystrici
 - Špeciálna škola v Brezne – v rámci projektu proti záškoláctvu pre rodičov – prednáška o životospráve a rizikách srdcovocievnych chorôb, meranie TK, tuku
- Prednášky pre deti:
 - ZŠ Tatranská - 2 prednášky pre 2 štvrté triedy Životospráva a hygiena dospelujúceho školáka 21 + 20 detí, 2 učiteľky
 - ŠZŠ Brezno – 2 prednášky s besedami na tému hygiena a životospráva
 - ZŠ Mýto - prednáška s besedou na tému hygiena a životospráva
 - Aktivita pre mládež (terciáni z Katolíckeho gymnázia Š. Moyzesa) k Svetovému dňu bez tabaku (v priestoroch RÚVZ BB) s prednáškami o poskytovaní prvej pomoci s praktickými ukážkami a na témy Zdravý životný štýl, Zvládanie stresu, Prevencia drogových závislostí, Význam pohybovej aktivity pre zdravie, ako aj s meraniami TK, tuku, CO ppm smokerlyserom a testovaním fyzickej zdatnosti.
 - Prednáška s besedou pre žiakov SOU Farmaceutické Slovenská Ľupča o škodlivosti fajčenia spojená s meraním CO ako aj s ponukou možnosti zbaviť sa tohto návyku.
 - Prednáška s besedou pre žiakov SOU hutnícke v Lopeji na tému hygiena a životospráva
 - Školenie dobrovoľných mladých zdravotníkov na breznianskych stredných školách Gymnázium a Hotelová akadémia
 - Internátna Špec. škola vo Valaskej – beseda na tému prevencia úrazov a prvá pomoc, praktická príprava na súťaž v poskytovaní prvej pomoci
 - Beseda o krvných skupinách, histórii a význame krvných transfúzií a bezplatného darčovstva krvi na Gymnázium v Brezne
- Iné aktivity:

- Edukatívne hry a besedy pre deti na 3 breznianskych MŠ - predchádzanie dopravným a domácim úrazom, poskytovanie pomoci
- Príprava detí z rómskej osady v Telgárte a žiakov ZŠ Beňuš, Čierny Balog – Janošovka a Pionierska 4 Brezno na súťaže mladých zdravotníkov v máji 2008
- Účasť našich inštruktoriek ZV v porote na okresnom kole súťaže SČK pre žiakov ZŠ Hliadky mladých záchranárov (zúčastnili sa aj deti z rómskej osady z Telgártu)
- Príprava detí z Pohorelej a z Pohronskej Polhory do krajskej a celoslovenskej súťaže Mladý záchranár v septembri
- účasť a organizačná pomoc našich pracovníčok na Olympiáde MŠ v Brezne

Úloha 9.4.3

PRIMÁRNA PREVENCIA DROGOVÝCH ZÁVISLOSTÍ

Prednášky a besedy pre žiakov na tému životospráva a hygiena dospelujúceho školáka zahrňujú aj prevenciu drogovej závislosti. V r. 2008 sa uskutočnili takéto aktivity pre 2 skupiny detí na ZŠ Tatranská v Banskej Bystrici a v breznianskom okrese pre 2 skupiny detí na ŠZŠ, na 1-triednej základnej škole a na 3 stredných školách (SOU Lopej- 2 skupiny, Hotelová akadémia, Gymnázium)

K svetovému dňu bez tabaku bola na RÚVZ BB realizovaná aktivita pre mládež (terciáni z Katolíckeho gymnázia Š. Moyzesa) s prednáškami na témy: prevencia chronických ochorení a predčasnej úmrtnosti, zdravý životný štýl, zvládnutie stresu, význam pohybovej aktivity, škodlivosť fajčenia a návykových látok, prevencia závislostí. blok prednášok bol doplnený individuálnym poradenstvom, meraním krvného tlaku, percenta telesného tuku, CO ppm smokerlyserom a testovaním fyzickej zdatnosti.

V problematike pasívneho fajčenia sú opakovane robené besedy v rómskych komunitách. V obci Telgárt bol v roku 2007 spustený kurz na odvykanie od fajčenia, ktorý pokračoval aj v roku 2008, ani jednému klientovi sa nepodarilo prestať fajčiť, znížili však počet vyfajčených cigariet za deň.

Aktivity vzťahujúce sa k znižovaniu prevalence tabakizmu budú uvedené pri úlohe 10. Kontrola tabaku.

Úloha 9.4.5

ZDRAVOTNÝ STAV, ÚMRTNOSŤ A EDUKÁCIA ŠPECIÁLNEJ SKUPINY OBYVATEĽOV – RÓMOV

Od 01.06.2007 do 31.12.2008 na našom odbore pracovali 3 komunitné asistentky, ktoré prešli výberovým konaním. Ich úlohou bolo zvyšovať informovanosť a šíriť zdravotnú výchovu v rómskej komunite a sprostredkovať komunikáciu medzi RUVZ v Banskej Bystrici, všeobecným lekárom, pediatrom, gynekológom a komunitou v danom regióne. Prvou úlohou komunitných pracovníkov bol prieskum zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia znevýhodnených rómskych komunit. Táto úloha bola splnená. Jedna asistentka pôsobila v obci Telgárt a dve asistentky realizovali program v regióne Banská Bystrica. Od 1.apríla 2008 prebieha 2.etapa projektu.

- Realizovali sme preventívne programy priamo v rómskej kolónii obce Telgárt a v sociálnej ubytovni KOTVA v Banskej Bystrici, zamerané predovšetkým
 - » na zníženie prevalence fajčiarov, ktorá je vysoká (muži-82%,ženy-68%). Boli spustené dva kurzy na zbavenie sa tejto závislosti,
 - » na problematiku pasívneho fajčenia v kolónií,
 - » na poskytnutie prvej pomoci, najmä pri úrazoch detí v domácnosti, ako aj na prevenciu úrazov

- Zorganizovali sme burzy letného ošatenia (v júli) a zimného ošatenia (v decembri) pre komunitu v Banskej Bystrici a v obci Telgárt za symbolické ceny (1.- 5.-SK) za získané financie sa zakúpili pre deti danej komunity školské potreby.
- Spolupracujeme s MÚ na zlepšení podmienok núdzového bývania v areáli Kotva IV.
 - » vykonali sme niekoľko návštev zameraných na kontrolu hygieny
 - » zorganizovali sme pracovné stretnutia s kompetentnými a zodpovednými pracovníkmi a prijali sme účinné odstránenie nedostatkov
 - » zaobstarali sme šampóny a vykonali sme inštruktáž matiek aj praktickú depedikulizáciu u detí z Kotvy
- Organizujeme a lektorsky zabezpečujeme vzdelávacie kurzy pre príslušníkov znevýhodnených skupín, ktorí sú spôsobilí stať sa laickými šíriteľmi osvedy vo svojich komunitách.
- **V obci Telgárt a v Banskej Bystrici v „Kotve“ (stredisko pre núdzové ubytovanie Rómov) sme zorganizovali prednášky pre poskytovanie prvej pomoci, vyškolili sme 32 občanov a 6 žiakov ZŠ v obci Telgárt v danej problematike tak, aby mohli školiť ďalej svojich spoluobčanov v otázkach poskytovania prvej pomoci. Snažili sme sa vyškolit' z každej rodiny v Hornej kolónii aspoň jedného člena v danej problematike.**

Obyvatelia rómskej osady v Telgárte absolvovali cyklus prednášok s praktickými ukázkami a besedy na témy : komunikácia, opatrovanie dieťaťa, starostlivosť o choré dieťa v domácnosti, prvá pomoc pri úrazoch a KPR, liečivé rastliny – aj vychádzka na lokality s ich výskytom, zber a inštruktáž o sušení a použití.

Pre deti 4. triedy ZŠ v obci Telgárt bola zorganizovaná beseda na témy: Ako sa starať o vlastné zdravie, Rodina a medzil'udské vzťahy, Sex a zdravie, Starostlivosť o dieťa, Prvá pomoc. Prednášky boli spojené s premietaním spracovaného materiálu - dokumentu k danej téme a s diskusiou.

Deti z Kotvy navštívili OPZ RÚVZ v Banskej Bystrici, kde im boli premietané zdravotno'ychovné filmy.

Mládež z Telgártu bola pripravovaná asistentkou a externou pracovníčkou RÚVZ na súťaž IV. roč. Memoriálu Františka Šuránka, súťaž mladých zdravotníkov. Žiaci I. - II. stupňa súťažili v poskytovaní prvej pomoci.

Za spolupráce Občianskeho združenia KARI v priestoroch Centra voľného času /CVČ/ v Banskej Bystrici sa začalo s realizáciou preventívnych programov komunitnými pracovníčkami RÚVZ pre deti a mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia rómskych komunit. Preventívne programy sa realizujú na témy : Ako sa starať o vlastné zdravie, Rodina a medzil'udské vzťahy, Sex a zdravie, Starostlivosť o dieťa, Prvá pomoc .Prednášky sú spojené s premietaním spracovaného materiálu - dokumentu k danej téme, s diskusiou a kvízom. Preventívne programy pre mládež zo sociálne znevýhodneného prostredia sú potrebné, aby mládeži ukázali a priblížili, ako sa má správať a starať sa o svoje zdravie.

V problematike pasívneho fajčenia sú opakovane robené besedy v rómskych komunitách. V obci Telgárt bol v roku 2007 spustený kurz na odvykanie od fajčenia, ktorý pokračoval aj v roku 2008. V mesiaci apríl bola zameraná činnosť na boj proti fajčeniu, na šírenie osvedy o škodlivosti aj pasívneho fajčenia a na motiváciu zanechať užívanie tabakových výrobkov. Obyvatelia sa mohli zapojiť do súťaže, ktorú organizovala ÚVZ SR a Centrum kontroly tabaku a alkoholu – Prestaň a vyhraj 2008, kde boli motivovaní zaujímavými cenami. Jedna rómska účastníčka bola vyžrebovaná, avšak testy preukázali, že nedokázala abstinovať od fajčenia a cena jej nemohla byť odovzdaná.

- V Hornej kolónii rómska asistentka vykonávala monitoring krvného tlaku ,spolupracovala s obvodným lekárom, viedla záznamy konzultovala s MUDr. Kontrošovou z RÚVZ o zistených skutočnostiach. Hypertenzia bola zistená u 20 osôb. Tieto osoby po náležitom poučení čo sa týka životosprávy boli poslané k ošetrojúcemu lekárovi.
- Rovnako asistentka v obci Telgárt pomáhala :
 1. Obvodnému lekárovi pri zaočkovaní rómskych obyvateľov z osady proti žltacke typu „A“
 2. Pediatrovi pri zasielaní matiek s deťmi na základné očkovanie (105 detí).
 3. U 16 obyvateľov napomáhala pri vybavovaní zdravotného preukazu.
- V obci Telgárt v Hornej kolónii pretrváva problém so zásobovaním pitnej vody pre obyvateľov v chatrčiach, nakoľko nemajú zavedenú prípojku z vodovodu do svojho obydľia ,preto používajú vodu z potoka, ktorá nespĺňa požiadavky kladené na pitnú vodu. Tento problém bol opakovane prejednávaný so starostkou obce ,ale nie je dotiahnutý.

Medzi priority komunitných pracovníkov v oboch lokalitách regiónu patrí zapojenie rómskych obyvateľov do programu zdravia , rozširovanie nadobudnutých poznatkov neformálnou komunikáciou, spolupodieľať sa na riešení smerujúcich k zlepšeniu , zvyšovaniu kvality ich života v oblasti zdravia a hygieny . Preberanie zodpovednosti rodičov za správanie svojich detí.

Úloha 9.4.7

ZDRAVÁ VÝŽIVA PRE ZDRAVÉ SRDCE

Informácie o správnej výžive sú súčasťou každej intervencie a poradenstva u všetkých vyšetrených klientov, s veľkým dôrazom najmä u tých, ktorí mali zistenú dyslipidémiu, abnormálnu hladinu glykémie, ďalej u klientov s hodnotami BMI, WHR, OP v rizikovom pásme a u klientov s nadmerným podielom tuku v zložení tela.

Správna výživa je jeden z nosných pilierov prevencie chronických chorôb a tejto problematike sa venujeme prakticky pri všetkých našich skupinových aktivitách.

Vedúca OPZ dostáva od agentúry Comm denný monitoring príspevkov o výžive v slovenských médiách, čo nám umožňuje mať prehľad o najnovších trendoch, zisteniach, názoroch, prieskumoch a sledovaniach v tejto oblasti a podávať tak našim klientom objektívne informácie a odporúčania založené na dôkazoch benefitu.

Vďaka intenzívnej spolupráci s podnikom Alfa-Bio boli viaceré naše poradenské výjazdy na pracoviská v poslednom štvrtroku 2008 spojené s ochutnávkou alebo distribúciou ich sójových výrobkov s protektívnym účinkom na zdravie.

Úloha 9.5

AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Pri príležitosti všetkých významných dní WHO na viacerých miestach v BB aj v Brezne robíme nástenky a vkladáme informácie do vývesiek, prípadne distribuujeme informačné materiály podľa cieľových skupín do zdravotníckych zariadení, škôl, na pracoviská, do klubov a pod. Významné dni SZO a podujatia k nim sú propagované mestským rozhlasom v Brezne a v regionálnych novinách Horehronie v rubrike Viete, že...

K Svetovému dňu zdravia, k Svetovému dňu pohybu pre zdravie a k Svetovému dňu bez tabaku sme pripravili materiály na webstránku.

Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia** Odbor Podpory zdravia RÚVZ v Banskej Bystrici pripravil tieto aktivity:

- Deň otvorených dverí na OPZ - Prezentácia činnosti odboru, výsledkov práce a projektov na veľkoplošných paneloch, možnosť vyšetrenia a konzultácií v Poradni, možnosť otestovať si fyzickú zdatnosť v Poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity, Vyšetrovanie smokerlyzerom, orientačná spirometria a služby Poradne pre odvykanie od fajčenia
- Naše pracovníčky 7.4. 2008 poskytovali individuálne poradenstvo a služby v Banskej Bystrici aj v Brezne, napr. meranie tlaku, tuku, vysvetľovanie antropometrických indexov, distribúciu ZV tlačovín, cvičenia s klientmi v Stredisku sociálnych služieb na Uhlisku v BB a v Klube dôchodcov Na Uhlisku v BB
- Na OPZ sa dňa 7. apríla o 14,00 hod, pri príležitosti Svetového dňa zdravia uskutočnilo žrebovanie výhercov súťaže Vyzvi srdce k pohybu z regiónu BB za prítomnosti zástupkyne sponzorov Ing. Ireny Galádovej, MBA, hlavnej odborníčky krajskej pobočky BB Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s., v zasadačke Odboru podpory zdravia.

V Brezne sme sa priamo podieľali na spoluorganizovaní zbierky ku **Dňu narcisov**, počas ktorej naša pracovníčka poskytovala záujemcom odborné individuálne poradenstvo a edukačný materiál k prevencii onkologických ochorení.

K **svetovému dňu pohybu pre zdravie** sme mali výjazdovú aktivitu POPA na krytej plavárni a na mestskom úrade, o aktivitách a význame PA sme poskytli interview pre TASR

Ku **dňu ošetrovateliek** prednášky v Brezne a účasť našich inštruktoriek na krajskej súťaži ČK hliadok mladých vo funkcii rozhodcov (ako súťažiaci sa zúčastnili aj deti z rómskej osady z Telgártu)

K **svetovému dňu bez tabaku** bola na RÚVZ BB aktivita pre mládež (terciáni z Katolíckeho gymnázia Š. Moyzesa) s prednáškami (5), meraniami TK, tuku, CO ppm smokerlyzerom a testovaním fyzickej zdatnosti.

7.9. Deň prvej pomoci – v Brezne ukážky poskytovania prvej pomoci v spolupráci s hasičmi a políciou.

Pri príležitosti **MOST** – Mesiaca o srdcových témach – sa uskutočnili výjazdové aktivity Poradne zdravia v OC Európa, ku **dňu srdca** – na Obchodnej akadémii, na Gymnázium JGT, na nám. SNP v BB - „**Beh o srdce**“.

Deň srdca 27.9. v Brezne: antropometria, meranie TK, tuku, smokerlyzer, poradenstvo

Európsky týždeň prevencie onkologických ochorení od 20.-26.10. – v spolupráci s Ligou proti rakovine zorganizovaný Deň jablák v Brezne, rozdali 50kg jablák z vlastnej záhrady našej inštruktorky so stručnou informáciou o význame správnej výživy v prevencii rakoviny

1.12. – **Deň boja proti AIDS** – rozdávanie edukačných odznakov so študentmi z hotelovej akadémie v Brezne

Úloha 9.6

Národný program prevencie obezity

Uplatňuje sa v rámci práce PZ a POPA, pri skupinových aktivitách pre školskú mládež, v rámci klubových stretnutí seniorov s programom telesných cvičení – v B.Bystrici 7 skupín, v Brezne 2 skupiny . V Brezne sa uskutočnili besedy na hotelovej akadémii a na Gymnázium na tému Obezita ako rizikový faktor, na tieto besedy nadväzovala aktivita Deň jablák. Inštruktorka v Brezne participovala na projekte hodnotenia efektivity každodenného intenzívneho 7-týždňového cvičenia Spinning, robila testy v úvode a na konci kurzu, popri osвете a meraniach poskytovala aj individuálne poradenstvo pre účastníčky .

Úloha 9.7

„VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

- spracovávanie a hodnotenie výsledkov 2. ročníka, prezentované 22.5. na konferencii Červenkové dni preventívnej medicíny – ppt. prednáška – Výsledky 2. ročníka súťaže Vyzvi srdce k pohybu
- distribúcia cien výhercom okresného žrebovania
- príprava ročníka 2009

Úloha 9.9

CINDI program

V rámci plnenia programu CINDI poradňa zdravia pokračuje vo vyhľadávaní rizikových faktorov KVCH a onkologických ochorení u návštevníkov poradne s následným individuálnym poradenstvom.

- **Celkom bolo vyšetrených v Základnej poradni zdravia v roku 2008 1202 klientov** – (375 v prvom polroku, 827 v druhom), z toho **806 klientov t.j. 67 % navštívilo poradňu prvýkrát** (194 klientov v prvom polroku, 612 v druhom). Na **opakovanú kontrolu** prišlo 396 klientov t.j. **33 %** (165 klientov v prvom a 231 v druhom polroku 2008). U 348 klientov bol zistený vyšší krvný tlak, t.j. 43 % z prvovýšetrených. **Hodnotu svojho krvného tlaku nepoznalo 421 klientov (52 %)**. Normálnu hodnotu cholesterolu malo 60% mužov a 55 % žien, 58 % mužov a 45 % žien malo nadváhu.

Poradňa zdravia pôsobila aj na výjazdoch (43 x) kde sa robili vyšetrenia za štandardných podmienok (1x mesačne na MÚ v Banskej Bystrici, 1x mesačne v Brezne v priestoroch breznianskej knižnice, ktoré zabezpečil MÚ v Brezne, ďalej boli výjazdy Poradne zdravia na MÚ v Brezne, na OÚ v Selciach, pre pedagógov a zamestnancov na ZŠ v Polomke, na Špec. ZŠ v Polomke, na ZŠ Okružná, pre zamestnancov na MŠ Karpatská, na MŠ Uhlisko – Stará Tehelňa, na str. školách – pre študentky ošetrovateľstva a opatrovateľstva, 2x pre pedagógov a zamestnancov SOU Kremnička, pre pedagógov SZŠ, na pracoviskách: LANEX Brezno, Slovenka B.Bystrica, ESSEL, Biotika Slovenská Ľupča, Koba, Sl. rozhlas, Alfa Bio – 2x, Galvex, v Jednotách dôchodcov a kluboch dôchodcov - na Michalovej, v Helpe, v Podbrezovej). Poradňa v rámci propagácie svojich služieb poskytovala aj vyšetrenia za neštandardných podmienok na rôznych podujatiach, klienti a výsledky meraní z týchto podujatí nie sú zaradení do programu TZS, nezapočítavajú sa a nehodnotia vzhľadom k nižšej reliabilite výsledkov takýchto vyšetrení. Uskutočnilo sa 16 takýchto výjazdových promoácií (k Sv.dňu pohybu pre zdravie na mestskej plavárni, námestie SNP v BB - „Župné leto“, Dni mesta Brezno, Deň otvorených dverí na MŠ Karpatská a v MŠ Stará Tehelňa, Brezno v pohybe, Športlína – 3 dni, MOST - OC Európa, ku dňu srdca – Obchodná akadémia, Gymnázium JGT, nám. SNP v BB - „Beh o srdce“, Deň srdca v Brezne, Burza stredných škôl, banskobystrická plavecká 24-hodinovka)

- Poradňa pre odvykanie od fajčenia realizovala kurz na odvykanie od fajčenia u študentov SOU farmaceutického v Slovenskej Ľupči a u obyvateľov obce Telgárt, kde prebiehali aj rôzne edukačné aktivity v rámci realizácie programu pre znevýhodnené komunity.
- Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity (POPA) vyšetřovala a otestovala do 31.12. 2008 236 klientov (135 žien a 101 mužov), ktorým poskytla poradenstvo, z toho 22 žien a 10 mužov bolo vyšetřených na pracovisku POPA, zvyšní klienti počas 11 výjazdov (3x MÚ BB, 2x Krytá plaváreň, MŠ Karpatská, Župné dni – námestie, športová šou Brezno v pohybe, Športlína, branno-športový deň RÚVZ, GJGT)

Prebiehalo 9 kurzov (z toho 3 na OPZ, ďalšie v kluboch dôchodcov, v Agentúre sociálnych služieb, na Krytej plavárni UMB a 2 v Brezne), v každom z nich sa 1x týždenne odcvičila 1-hodinová cvičebná jednotka pre klientov pod vedením našich inštruktoriek s monitoringom krvného tlaku pred cvičením a po ňom.

- **Poradňa pre nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku – TK bol monitorovaný u 426 klientov, popri meraniach na našom pracovisku sa TK monitoroval priamo v kluboch dôchodcov a v agentúre SS. V Hornej kolónii v obci Telgárt v rámci programu zdravia pre znevýhodnené komunity rómska asistentka vykonávala monitoring krvného tlaku ,spolupracovala s obvodným lekárom, viedla záznamy konzultovala s MUDr. Kontrošovou z RÚVZ o zistených skutočnostiach. Hypertenzia bola zistená u 20 osôb z danej lokality. Tieto osoby po náležitom poučení čo sa týka životosprávy boli poslané k ošetrojúcemu lekárovi.**

V III. štvrtroku 2008 sa pripravili zoznamy náhodne vybraných probandov z modelovej oblasti pre IV. CINDI skrining, zabezpečili sa tlačené materiály (pozyvacie listy s informáciami pre klienta, dotazníky, edukačné materiály pre klientov), ktoré sa priebežne dopĺňajú podľa potrieb, zdravotnícky materiál, dohodla sa spolupráca s kuratívami a s pracoviskom vyšetrujúcim vzorky venóznej krvi probandov.

Vo IV.štvrtroku 2008 sa zrealizoval IV. CINDI skrining u probandov, ktorí prišli na 1. a 2. pozvanie.V danom skriningu sa bude pokračovať aj v roku 2009.

Úloha 10.

Kontrola tabaku

Úloha 10.3

Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov v regióne Banská Bystrica a Brezno

Zodp.: Odbor podpory zdravia, Odbor životného prostredia, Odbor hygieny výživy, Odbor preventívneho pracovného lekárstva, Odbor hygieny detí a mládeže za RÚVZ B.Bystrica

V súvislosti s touto problematikou terénne pracoviská RÚVZ a Odbor podpory zdravia priebežne kontrolujú dodržiavanie zákona a mesačne dávajú správu na ÚVZ SR.

V roku 2008 bolo vykonaných 1598 kontrol dodržiavania zákona na ochranu nefajčiarov v okrese B. Bystrica a Brezno (744 v prvom a 854 v druhom polroku). Porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov nebolo zistené.

V rómskych komunitách (Telgárt, Kotva-Banská Bystrica) opakovane organizujeme besedy o škodlivosti aj pasívneho fajčenia a apelujeme na fajčiarov, aby neohrozovali zdravie svojich detí a spoluobčanov.

Prevenia fajčenia a kontrola tabaku

- Odbor podpory zdravia preložil a prispôbil materiály WHO propagujúce Svetový deň bez tabaku - 31.05.2008, rozoslal ich všetkým riaditeľom ZŠ a stredných škôl, aby sa pedagógom aj študentom dostalo do povedomia, pod akým heslom sa tento deň nesie a aby sa zvýšila osвета v danej problematike.
- Aktivity spojené s propagovaním súťaže Quit&Win 2008: distribúcia prihlášok – priamo na ZŠ pre pedagógov a rodičov, na stredné a vysoké školy (aj študenti), do zdravotníckych zariadení a do čakární lekárov, na podniky, do rómskych komunít, klientom pri poradenských a ZV aktivitách. Prihlášky boli dávané osobne aj elektronickou cestou.

V Brezne bola o súťaži a o sprievodných aktivitách na podporu nefajčenia zverejnená informácia v regionálnych novinách Horehronie a v mestskom rozhlase.

Banskobystrický kraj mal najviac účastníkov v tejto súťaži (22,2%). Jedna z výherkyň bola z nášho okresu Brezno. Dňa 30.6.2008 bolo však testovanie rómskej víťazky súťaže Q&W 08 na CO vo vydychovanom vzduchu a na prítomnosť kofeínu v moči v obci Telgárt pozitívne a výhra jej nemohla byť odovzdaná.

- Ďalšie aktivity na podporu nefajčenia:

V rámci výjazdov sme priebežne merali CO ppm smokerlyserom pri ZV aktivitách (67 meraní počas 9 podujatí)

Poradňa na odvykanie od fajčenia mala 9 stretnutí s klientami, ktorí mali záujem skončiť s fajčením. Klientom oboch POF (na SOUF aj v rómskej komunite v Telgárte) bolo poskytované skupinového odborné poradenstvo a mali urobených 8 spirometrických vyšetrení a 72 meraní CO vo vydychovanom vzduchu.

Pre mládež boli odprednášané 2 prednášky o škodlivosti fajčenia:

- pre žiakov tercie 8-ročného Katolíckeho gymnázia „Návykové látky“

- pre chovankyne Misijného domu v B.B. „Poradenstvo a liečba tabakovej závislosti“

Škodlivosť fajčenia a možnosti, ako sa zbaviť nikotínovej závislosti, boli diskutované aj na besedách v breznianskom okrese so žiakmi Špeciálnej základnej školy v Brezne, jednotriednej ZŠ v Mýte pod Ďumbierom a so stredoškólakmi SOU Hutníckej Lopej po prednáškach na tému hygiena a životospráva.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bardejove**

1. HYGIENA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR (NEHAP III)

V rámci tejto úlohy sme plnili prioritu č. 1, ktorá spočívala v sledovaní kvality pitnej vody z verejných vodovodov v rámci monitoringu a v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru (ďalej len ŠZD) a v sledovaní kvality vody na kúpanie v rámci výkonu ŠZD.

Zo 192 vyšetrených vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov bolo 8 vzoriek nevyhovujúcich po mikrobiologickej stránke (Escherichia coli, koliformné baktérie, enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 22 °C a kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 37 °C). Ani v jednom prípade nešlo o hrubú mikrobiologickú závadnosť a opakovane vyšetrené vzorky vôd boli vyhovujúce. Po chemickej stránke nevyhovovalo 10 vzoriek (4 pre prekročenie medznej hodnoty voľného chlóru, 5 vzoriek pre prekročenie najvyššej medznej hodnoty v ukazovateli bór a 1 pre prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli železo). V súvislosti s opakovaným prekročením najvyššej medznej hodnoty ukazovateľa bór vo verejnom vodovode Kurima – Dubinné bol pre Východoslovenskú vodárenskú spoločnosť, a.s., Závod Bardejov vydaný pokyn na odstránenie uvedeného nedostatku.

Kvalita vody na kúpanie sa monitorovala z výsledkov laboratórnych rozborov vzoriek vôd, ktoré boli odobraté zamestnancami RÚVZ Bardejov a vyšetrené RÚVZ Prešov na základe objednávok prevádzkovateľov kúpalísk resp. bazénov a v rámci ŠZD. Celkové bolo vyšetrených - 76 vzoriek vôd, z toho v rámci ŠZD 6 vzoriek. Z uvedeného počtu bolo 10 vzoriek nevyhovujúcich po mikrobiologickej stránke (Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, koliformné baktérie, konzumenty) a 18 vzoriek po chemickej stránke (voľný chlór, viazaný chlór a teplota). Opakovane bola zistená mikrobiologická závadnosť len v jednom prípade – rehabilitačný bazén v Bardejovských Kúpeľoch. V súvislosti s touto skutočnosťou bol pre Bardejovské Kúpele, a.s., vydaný pokyn na odstránenie uvedeného nedostatku. Za účelom riešenia tejto problematiky a vylepšenia celkovej situácie v prevádzkovaní rehabilitačného bazéna prevádzkovateľ navrhuje začiatkom roka 2009 rekonštrukciu dispozičného riešenia príchodu do bazénu a odchodu z bazénu, úpravu technológie na dezinfekciu vody, ktorá je už zastaralá a stavebné úpravy povrchu stien bazénovej haľy.

Na zjednanie nápravy v súvislosti s prekročením medzných hodnôt uvedených chemických ukazovateľov boli prevádzkovatelia kúpalísk upozornení hneď pri odbere vzoriek vôd. Dôsledky nevyhovujúcej kvality pitnej vody a bazénovej vody na zdravie sme nezaznamenali.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Verejnosť bola informovaná o problematike riešenej oddelením hygieny životného prostredia a zdravia zverejnením výročnej správy za rok 2007, novej koncepcie oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia, zverejnením informácie o letnej kúpacej sezóne 2008 v okrese Bardejov a o informačnom systéme o kúpaliskách a vode na kúpanie, kde je možnosť zistenia situácie o stave kúpalísk.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EU

Prírodné kúpaliska v okrese Bardejov nemáme.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Výrazný pokles zníženia spotreby pitnej vody je naďalej zaznamenaný len u vodovodov v správe VVS, a.s., závod Bardejov. U ostatných vodovodov podľa vyjadrenia ich prevádzkovateľov nebol zaznamenaný.

Stály pokles spotreby vody súvisí so zníženým odberom vody z verejných vodovodov, nie odpájaním sa od verejného vodovodu. Pokles spotreby vody možno naďalej dávať do súvisu s cenou vody a poklesom výroby v meste.

V súvislosti s poklesom spotreby pitnej vody z verejných vodovodov resp. využívaním vlastných vodných zdrojov sme zdravotné dôsledky nezaznamenali.

O metodike realizácie tohto projektu sme boli stručne informovaní na porade ved. odd. HŽP a zdravia v Humennom (máj 2008). Konkrétna metodika plnenia projektu, ktorý mal byť spustený v septembri nebola na RÚVZ zaslaná. Na porade v Dunajskej Strede (november 2008) sa konštatovalo, že daný projekt bol z plnenia projektov vyškrtnutý.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

V rámci monitoringu kvality pitných vôd v spotrebisku , ktorý sa vykonáva podľa vypracovaného harmonogramu bolo vyšetrených 162 vzoriek pitných vôd a z toho v rozsahu úplnej analýzy 30 vzoriek (stanovenie 53 ukazovateľov). Z uvedeného počtu vzoriek bolo 7 vzoriek nevyhovujúcich po mikrobiologickej stránke (Vaniškovce – koliformné baktérie, Šiba - kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 37 °C, Hankovce – Escherichia coli, koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 37 °C, Oľšavce – koliformné baktérie, Zlaté - Escherichia coli, koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 37 °C, Mihaľov – Escherichia coli, koliformné baktérie , kultivovateľné mikroorganizmy pri teplote 22 °C a Petrová – koliformné baktérie). Ani v jednom prípade nešlo o hrubú mikrobiologickú závadnosť a opakovane vyšetrené vzorky vôd v rámci ŠZD boli vyhovujúce. Po chemickej stránke nevyhovovalo 7 vzoriek (4 vzorky pre prekročenie medznej hodnoty voľného chlóru - Frička, Raslavice, Kurov a Poliakovce, 2 vzorky pre prekročenie najvyššej medznej hodnoty v ukazovateli bór Kurima – Dubinné a 1 v ukazovateli železo – Snakov).

V súvislosti s opakovaným prekročením najvyššej medznej hodnoty ukazovateľa bór vo verejnom vodovode Kurima – Dubinné bol pre Východoslovenskú vodárenskú spoločnosť, a.s., Závod Bardejov vydaný pokyn na odstránenie uvedeného nedostatku (max. zistená hodnota bola 0,492 mg/l).

V okrese máme len jeden verejný vodovod, z ktorého je zásobovaných viac ako 5000 obyvateľov (zásobovaná oblasť Bardejov – Bardejovské Kúpele).

Do správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre Európsku komisiu boli v stanovenom termíne zaslané tabuľky s údajmi o kvalite pitnej vody určenej na ľudskú spotrebu zásobovanej oblasti Bardejov – Bardejovské Kúpele za obdobie rokov 2005 až 2007.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNEHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V okrese Bardejov evidujeme programom ASTR 171 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík a to u 13 zamestnávateľov. V roku 2008 bolo vydaných 8 rozhodnutí na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác:

- 1/. KFŠ – DELTA, s.r.o., ul. Štefánikova 78, Bardejov - výrobná hala strojárnej výroby,
- 2/. KAMAX k.s., Priemyselná 3752, Bardejov - kaliareň - výrobná hala strojárnej výroby,
- 3/. PLASTTIME, s.r.o., Duklianska 3750/20/A, Bardejov – výroba plastových a hliníkových okien a dverí,
- 4/. Ján Falat, Partizánska 23, Bardejov – stolárska dielňa,
- 5/. LESPOL – OLH, s.r.o. Bardejov, Duklianska 38, Bardejov – drevovýroba,
- 6/. KOVO spol. s r.o., Čergovská 539, Raslavice – kovovýroba,
- 7/. B.K. Prešov, spol. s r.o., Košická 2, Prešov – dielňa generálnych opráv karosérií,
- 8/. HERSTEK MILAN spol. s r.o., Štefánikova 2900, Bardejov – drevárska výroba,

z ktorých 7 rozhodnutí bolo vydaných pre nové organizácie a 1 rozhodnutie pre KOVO spol. s r.o., Raslavice, ktoré bolo vydané na základe prehodnotenia rizík a aktuálnej objektivizácii faktorov pracovného prostredia.

Rozhodnutia k novým rizikovým prácam boli vydané pre firmy, ktoré započali svoju výrobu v roku 2008, respektíve koncom roka 2007 a podali návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác na základe vykonaného kvalitatívneho a kvantitatívneho zisťovania zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia ako aj na základe hodnotenia zdravotných rizík.

16 rozhodnutí na zaradenie pracovných činností do kategórie rizikových prác stratilo účinnosť z dôvodu vykonania technických a organizačných opatrení a následných prehodnotení kategórií prác z hľadiska zdravotných rizík a ich preradení z kategórie 3 do kategórie 2 na základe aktuálnych posúdení rizík a vypracovaní nových posudkov o riziku. Týkalo sa to firmy TORNO, s.r.o., Jiráskova 15, Bardejov – kovovýroba, rizikový faktor: hluk, Jaroslav Šoltýs – MIJAŠ, Fričkovce – spracovanie dreva, rizikový faktor: hluk a 14 poľnohospodárskych organizácií, ktoré vykonávajú chemickú ochranu rastlín, rizikový faktor: chemické faktory - agrochemikálie.

V roku 2008 porovnaním s rokom 2007 nastal pokles počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Bardejov o 107 zamestnancov. Aj napriek novým rizikovým prácam pokles nastal jednak z dôvodu prehodnotenia kategórií rizikových prác a ich preradenia z kategórie 3 do kategórie 2 u 16 právnych subjektov a jednak z hľadiska obmedzenia výroby v podnikoch ku koncu roku 2008 z dôvodu finančnej krízy.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sledujeme výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu lekármi pracovnej zdravotnej služby. Je možné konštatovať, že intervaly LPP vo vzťahu k práci sú vykonávané v súlade s legislatívou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa pri previerkach zameriavali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 300/2007 Z.z..

Previerky boli zamerané hlavne na zisťovanie používania a skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, vypracovanie posudkov o riziku a schválenie prevádzkových poriadkov, spôsob evidencie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie, zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov a pod. U 14 poľnohospodárskych organizácií, ktoré vykonávajú chemickú ochranu rastlín, boli rizikové práce po prehodnotení z hľadiska zdravotných rizík preradené z kategórie 3 do kategórie 2 na základe aktuálnych posúdení mier rizík a vypracovaných aktuálnych posudkov o riziku /rizikový faktor: chemické faktory - agrochemikálie/.

V roku 2008 boli vydané 2 rozhodnutia na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a zároveň schválené prevádzkové poriadky pre prácu s chemickými faktormi a to pre NsP Sv. Jakuba, n.o., Bardejov - oddelenie laboratórií životného prostredia a PPD Bardejov – sklad prípravkov na ochranu rastlín. V oboch prípadoch majú vedúci zamestnanci osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a s jedovatými látkami a prípravkami.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Práca s cytostatikami v onkologickej ambulancii / 1 lekár, 2 sestry / NsP Sv. Jakuba, n.o., Bardejov je z hľadiska zdravotných rizík zaradená do tretej kategórie.

V roku 2008 bolo spotrebovaných 6 423 ampuliek, čo je o 2 332 ampuliek viac ako v roku 2007.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa v roku 2008 zameriavali aj na vyhľadávanie pracovných postupov spojených s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom a to hlavne v nových drevospracujúcich prevádzkach, kde sa pracuje aj s tvrdým drevom / dub, buk/, ktorých pevný aerosól je podľa nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. dokázaný karcinogén pre ľudí. Podobne ako aj v predchádzajúcich rokoch bolo zistené, že v drevospracujúcich resp. stolárskych prevádzkach sa opracovávajú alebo vyrábajú finálne výrobky z dubového a bukového dreva len sporadicky, t.j. nepravidelne na objednávky v obmedzených časových intervaloch.

V roku 2008 bolo RÚVZ so sídlom v Bardejove vydané 1 rozhodnutie pre firmu RONAR s.r.o., Szakkayho 1, Košice na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest z objektu Elektrickej stanice Bardejov. Uvedená firma predložila oprávnenie vydané Úradom verejného zdravotníctva SR s platnosťou do konca roku 2011.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Psychickú pracovnú záťaž nemáme vyhlásenú a zaradenú do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže na žiadnom pracovisku v okrese Bardejov.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V našom okrese nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia postupujeme podľa odborného usmernenia MZ SR – HH SR číslo: HH SR – 4802/2002 – HŽPP/HU zo dňa 22.11.2002.

V roku 2008 sme šetrili jedno podozrenie na chorobu z povolania z hľadiska DNJZ vo výrobnej prevádzke Stanislav Jančuš –DREVIT, Raslavice, zameranej na výroby nábytku z drevotriesky.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2008 sme neprešetrovali žiadne podozrenie na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V roku 2008 sme zisťovali priestorové podmienky na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami ako aj požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie v 39 kanceláriách v súvislosti s podanými žiadosťami na RÚVZ so sídlom v Bardejove o ich posúdenie. Pri previerkach neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

Zároveň sa pomocou kontrolných listov overovalo poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov, z ktorých sa zistilo, že:

- Väčšina respondentov využíva ZJ viac ako polovicu pracovnej zmeny
- väčšina respondentov mala vedomosti o vplyve ich práce a pracovných podmienok so ZJ na zdravie
- respondenti by uprednostnili spôsob získavania informácií účasťou na školeniach
- všetci zamestnanci majú možnosť prerušiť prácu so ZJ v určených časových intervaloch.
- jednotlivé pracoviská sú prevažne vybavené novými ergonomicky prispôsobiteľnými PC zostavami s LCD obrazovkami

3. HYGIENA VÝŽIVY

3. OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci tejto úlohy bolo odobratých a laboratórne analyzovaných 76 vzoriek ostatných potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny (prioritne výroba v SR) na obsah dusičnanov a dusitanov v distribučnej sieti. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené množstvo uvedených kontaminantov, ktoré by mohlo ohrozovať zdravie detí. U dusitanov sa vykonáva len monitoring, nakoľko limit nie je stanovený v súčasnej platnej legislatíve.

Odber vzoriek na kontrolu prítomnosti mykotoxínov a patulínu vo vzorkách potravín na výživu dojčiat a malých detí bol podľa harmonogramu odberu vzoriek vykonaný v mesiaci marec 2008. Boli odobrané 4 vzorky potravín na výživu dojčiat a malých detí na báze ovocia a obilia na vyšetrenie mykotoxínov. Výsledky laboratórnych rozborov boli negatívne.

Odber vzoriek na sledovanie rezíduí pesticídov v potravinách na výživu dojčiat a malých detí bol vykonaný podľa harmonogramu odberu vzoriek v mesiaci september r. 2008, bola odobraná 1 vzorka potraviny na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka na vyšetrenie obsahu rezíduí prípravkov na ochranu rastlín. Výsledky laboratórnych rozborov boli negatívne.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Úloha spočívala v sledovaní vývoja výživového stavu, v sledovaní spotreby potravín a vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí a v sledovaní biochemických ukazovateľov a socio – ekonomických podmienok.

Pokračovalo sa v monitorovaní výživového stavu 80 klientov vybraných vekových skupín dospeljej populácie stredne ťažko pracujúcich mužov a žien (po 20 klientov vo vekových kategóriách 19 – 34 rokov a 35 – 59 rokov).

V sledovanom období bolo vyšetrených 80 klientov, z toho 20 mužov a 20 žien vo vekovej kategórii 19 – 34 rokov a 20 mužov a 20 žien vo vekovej kategórii 35 – 59 ročných.

Monitorovanie výživového stavu 80 klientov vybraných vekových skupín dospeljej populácie stredne ťažko pracujúcich mužov a žien bolo ukončené a spracované údaje boli zaslané na oddelenie hygieny výživy RÚVZ Poprad.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom

V rámci tejto úlohy bolo doteraz odobratých a laboratórne analyzovaných na množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného spolu 36 vzoriek kuchynskej soli, z toho 19 vzoriek soli z dovozu (vrátane morskej soli) a 17 vzoriek soli domáceho pôvodu. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené množstvo KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného, ktoré by mohlo ohrozovať zdravie ľudí. Obsah KJ, KJO₃ a ferokyanidu draselného bol v súlade s údajmi deklarovanými na obale odobratých vzoriek, s výnimkou 1 vzorky dovozovej soli u ktorej bol zistený mierne znížený obsah KJ.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V rámci tejto úlohy bolo z distribučnej siete spolu náhodne odobratých a laboratórne analyzovaných 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre deti zameraných na mikrobiologické a chemické vyšetrenie.

Výsledky laboratórných rozborov vyhoveli požiadavkám NV SR č. 658/2005Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami bolo v rámci tejto úlohy vykonaných 9 kontrol pri predaji kozmetických výrobkov v distribučnej sieti. Pozornosť sa venovala kontrolám povinnej dokumentácie týkajúcej sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetických výrobkov u dovozcov, sledovalo sa označovanie, spôsob skladovania, doklady o nadobudnutí predávaných kozmetických výrobkov a ďalšia povinná dokumentácia. Označovanie na obaloch sledovaných vzoriek kozmetických výrobkov boli v súlade s ustanovením právnych predpisov.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Realizácia projektu

Projekt je zameraný na sledovanie stravovacích návykov detí, vrátane zistenia stavu ich výživy pomocou merania výšky, váhy a obvodu pásu a porovnania získaných údajov v jednotlivých zúčastnených regiónoch. Gestorom projektu je Detská klinika LFUK, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou v Bratislave, teoretické ústavy LFUK a ÚVZ SR.

Oddelenie hygieny detí a mládeže RÚVZ Bardejov sa podieľalo na zmapovaní situácie v oblasti stravovacích návykov a výživy detí školského veku za účelom možnosti porovnania výsledkov v jednotlivých regiónoch Slovenska. Projekt bol realizovaný v roku 2007 formou dotazníkového prieskumu o stravovacích návykoch detí a boli vykonané merania detí – výška, hmotnosť a obvod pásu. Spolu sa prieskumu zúčastnilo 501 respondentov – žiakov dvoch vybraných základných škôl v okrese Bardejov. Získané údaje boli zaslané na 2. detskú kliniku LF UK v Bratislave na štatistické spracovanie a vyhodnotenie údajov. V nadväznosti na uvedený projekt boli v roku 2008 vykonávané zdravotno-výchovné aktivity pre deti a mládež, hlavne na základných a stredných školách v okrese Bardejov, zamerané na podporu zdravej výživy a prevenciu obezity detí a mládeže. Spolu na túto tému bolo vykonaných 12 prednášok a 15 besied, pri ktorých boli využité aj výsledky uvedeného projektu. Do škôl, ktoré sa zúčastnili prieskumu, ale aj do ostatných zariadení pre deti a mládež boli dodané zdravotno-výchovné materiály (letáky a pod.) o zdravej výžive detí.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Realizácia projektu

Cieľom projektu je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou. Prieskum bol zameraný, o. i. na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Gestrom projektu sú Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

Oddelenie hygieny detí a mládeže sa podieľa na opakovaných celoštátnych prieskumoch o alkohole a drogách u študentov základných a stredných škôl (TAD 1, TAD 2, TAD 3 a ESPAD). Prieskumy sú realizované dotazníkovými metódami, vyplnené dotazníky sa zasielajú na Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky v Bratislave k celkovému vyhodnoteniu.

Výsledky prieskumov užívania legálnych a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR z predchádzajúcich rokov sú využívané v rámci aktivít zameraných na prevenciu užívania legálnych a nelegálnych drog u najviac ohrozenej skupiny populácie, ktorou sú deti a mládež. V spolupráci s oddelením podpory zdravia sú v tejto oblasti vykonávané rôzne zdravotno-výchovné aktivity (prednášky, letáky, plagáty, brožúry) pre deti a mládež, hlavne na základných a stredných školách v okrese Bardejov. V hodnotenom období bolo zamestnancami RÚVZ vykonaných 40 prednášok a besied. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v predškolských a školských zariadeniach sa kontroluje dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Výsledky prieskumov a trendy užívania legálnych a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR boli tiež prezentované na odbornom seminári RÚVZ v Bardejove.

4.4. PREVENIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Realizácia projektu

V nadväznosti na prvé dve etapy projektu „Prevencia chybného držania tela u školských detí“ sa v roku 2007 realizovala 3. etapa tohto projektu, ktorá nadväzovala svojím zameraním na predchádzajúce etapy. Cieľom uvedeného projektu je monitorovanie prostredia a ergonomických podmienok učební na základných školách, stredných školách a gymnáziách, vrátane počítačových učební v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom. Gestorom projektu je ÚVZ SR Bratislava. Ťažkosti spôsobené prácou s počítačom bývajú často podceňované, ale pri zanedbaní preventívnych opatrení môžu vyústiť do vážnych zdravotných problémov. Vzhľadom na túto situáciu sa kladie zvýšený dôraz na dodržiavanie zásad práce s počítačom a na správnu ergonómiu pracovísk, resp. učební.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru s využitím metodickéj časti projektu sú aj naďalej monitorované učebne na základných a stredných školách a na základe zistení je vykonávaná poradenská činnosť a zdravotno-výchovné aktivity (spolu 12 besied a prednášok) zamerané na prevenciu chybného držania tela školských detí a dodržiavanie zásad práce s počítačom pre žiakov a učiteľov jednotlivých škôl. V spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ v Bardejove boli pripravené informačné materiály o zásadách pri práci s počítačom a správnej ergonómii pracovísk, ktoré sú umiestnené pri vstupe do regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Tieto informačné materiály sú tiež využívané v rámci konzultačnej a poradenskej činnosti a pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach pre deti a mládež. V plnení projektu „prevencia chybného držania tela u školských detí“ sa bude pokračovať podľa požiadaviek gestora.

Ďalšie realizované projekty:

1. Školy podporujúce zdravie

Realizácia projektu

V okrese Bardejov je do projektu ŠPZ zapojených spolu 26 škôl, z toho 6 SOŠ a SOU, 9 ZŠ, 1 ZŠ s MŠ, 8 MŠ a 2 špeciálne zariadenia (MŠ a ZŠ Bardejovské Kúpele a ŠZŠ Bardejov). Projekt sa plní individuálne v jednotlivých predškolských a školských zariadeniach, v ktorých sa v spolupráci s odd. podpory zdravia RÚVZ v Bardejove poskytujú odborné usmernenia, vykonáva sa prednášková činnosť, zabezpečujú sa zdravotno-výchovné akcie na školách a odborné konzultácie ohľadne plnenia projektu. Boli vykonané prednášky a besedy o zdravej výžive, prevencii drogových závislostí, chybnom držaní tela, stomatohygiene, základných hygienických návykoch a o prvej pomoci. Pri realizácii projektu sa spolupracuje s koordinátormi jednotlivých zariadení pre deti a mládež. Hlavné zdravotno-výchovné aktivity sa vykonávajú pre deti a mládež priamo v školách, ktoré plnia projekt. V uvedených zariadeniach, najmä v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, sú presadzované ozdravné opatrenia – pohybová aktivita, zdravá výživa, sleduje sa úroveň a kvalita spoločného stravovania detí a mládeže, pestrosť jedálnych lístkov, vrátane odborného usmerňovania pri zostavovaní jedálnych lístkov.

Uvedené aktivity sú zamerané na ochranu a podporu zdravia detí a mládeže a vykonávajú sa v spolupráci s pedagógmi jednotlivých škôl a za podpory rodičov detí, ktoré navštevujú tieto zariadenia.

5. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2008, ktorý je vypracovaný v súlade so zákonom MZ SR č.355/2007 Z. z., o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2008 a v súlade s cieľmi „Zdravie 21“ a inými akčnými programami.

Vlastné očkovanie je zabezpečované praktickými lekármi pre deti a dorast a dospelých v okrese Bardejov. Trendom sú kombinované vakcíny. Očkovacia schéma, ktorá je súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2008 bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast a dospelých nášho okresu. V našom okrese pracuje 18 praktických lekárov pre deti a dorast a 23 praktických lekárov pre dospelých.

Pravidelne vykonávanou kontrolou očkovaní k 31.8. sledujeme zaočkovanosť našej populácie. Kontrola povinného očkovaní detí a dospelých v okrese Bardejov za rok 2008 bola vykonaná za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008 podľa Usmernenia hlavného hygienika SR č.OE/6264/2008 z 23.7.2008 a bola zaslaná 10.10.2008. Vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast bola v rámci povinného očkovaní zaočkovanosť vyššia ako 99 %. Pri kontrole očkovaní neboli zistené nedostatky v evidencii, dokumentácii a vo výkone očkovaní.

Za uvedené obdobie kontroly očkovaní sme mali 8 novorodencov HBsAg pozitívnych matiek, ktorí boli kompletne zaočkovaní tromi dávkami. Vyskytla sa len 1 trvalá kontraindikácia.

V našom okrese nie sú utečenecké tábory, preto ani problémy s tým súvisiace sa nás netýkali. Postvakcinačné reakcie po očkovaní neboli hlásené.

Pri kontrole očkovania neboli zistené závažnejšie problémy, menšie problémy sa riešili priebežne, osobným kontaktom s lekármi, zasielaním upozornení rómskym spoluobčanom, aby sa dostavili na povinné očkovanie.

Pri kontrole očkovania bola na jednotlivých ambulanciách všeobecných praktických lekárov pre deti a dorast vykonaná kontrola so zameraním na dodržiavanie chladového reťazca. Kontrolou bolo zistené, že vo všetkých (18) ambulanciách sú k dispozícii samostatné chladničky na uchovávanie vakcín, taktiež je pravidelne vykonávaná kontrola chladového reťazca chladničkovými teplomerami a sú zaznamenávané údaje o dosiahnutej teplote.

Vyhodnotenie kontroly očkovania v našom okrese bolo zaslané do 15.10.2008 na RÚVZ so sídlom v Prešove.

V priebehu roku 2008, na základe informácií z ÚVZ SR, boli praktickí lekári pre deti a dorast pravidelne informovaní o všetkých zmenách v očkovaní, prípadne o nedostatku niektorých druhov vakcín. Informácie im boli podané písomnou formou v informácii o mesačnej epidemiologickej situácii. (očkovanie proti pneumokokom, očkovanie proti chrípke, nedostatok vakcín s obsahom difterickej zložky, očkovanie proti varicelle a pod.)

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľom je znižovať chorobnosť, úmrtnosť a následky po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnuť zlepšenia kvality života, skvalitniť surveillance prenosných ochorení a zvýšiť edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Čo sa týka hlásenia prenosných ochorení, spolupráca s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, s infektológmi a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku je veľmi dobrá. Významné zlepšenie v tejto oblasti by nastalo zavedením elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi cez systém EPIS. Boli upozornení na takúto možnosť hlásenia infekčných ochorení, avšak ani jeden z nich to nevyužil.

Informovanosť a zvyšovanie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení je zabezpečovaná aj cestou programu EPIS, ktorý sprostredkúva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Všetci lekári primárneho kontaktu boli upozornení na využívanie tohto nového zdroja informácií. Vzdelávanie verejnosti zabezpečujeme aj vydávaním článkov v mestskej tlači (články v týždenníku Bardejovské novosti – Európsky imunizačný týždeň, aktuálny výskyt VHA v našom okrese, chrípka a CHPO, 1. december – medzinárodný deň boja proti HIV/AIDS), podávaním aktuálnych informácií v mestskej televízii (aktuálne informácie o výskyte VHB, VHC, aktuálne informácie o výskyte salmonelóz v letných mesiacoch) a vykonávaním prednášok v školách, domovoch sociálnych služieb a pod. (očkovanie v staršom veku, infekčné ochorenia, chrípka, prednášky o HIV/AIDS, projekt HIV/AIDS a pod.).

Lekárom primárneho kontaktu zasielame mesačne aktuálne informácie o epidemiologickej situácii v našom okrese spolu aj s novinkami v očkovaní, očkovacích látkach a iné dôležité informácie.

Taktiež zdravotnícka verejnosť a ostatná verejnosť má prístup k aktuálnym informáciám, ktoré sú uverejňované na web stránke nášho RÚVZ.

Analýza prenosných ochorení za rok 2008, porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy:

Vzhľadom na to, že okres Bardejov má štátnu hranicu len s Poľskom nezaznamenávame nárast migrácie a nie sú v okrese zriadené ani migračné tábory. Čulý cezhraničný ruch s Poľskom však vplýva na epidemiologickú situáciu najmä vo výskyte

črevných ochorení v dôsledku dovozu potravín z trhovísk, kde nie sú dodržané základné hygienické pravidlá.

Pri sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva vidíme rozdiely v chorobnosti v porovnaní s minoritnou skupinou rómskeho obyvateľstva. V okrese žije 6 200 rómov v 24 osadách, čo je 8,10 % z celkového počtu obyvateľstva okresu. Nízky hygienický štandard bývania, často bez zásobovania rómskeho obyvateľstva nezávadnou pitnou vodou, obydlia so suchým záchodom, vysoká takmer 100 % nezamestnanosť, výrazne vplývajú nielen na šírenie prenosných ochorení, ale celkovo na zdravotný stav, pričom priemerná dĺžka života rómov v okrese je kratšia o 8 – 10 rokov.

V súvislosti s tým zaznamenávame pravidelne výskyt vírusovej hepatitídy typu „A“ (VHA). Cyklicky výskyt VHA je každých 5 – 6 rokov v našom okrese, čo potvrdzuje aj 20 ročné sledovanie. V roku 1997 ochorelo 97 osôb, v roku 2002 a 2003 bolo zaznamenaných len po jednom prípade ochorenia, v roku 2004 ochorelo 66 osôb, v roku 2005 bolo 31 ochorení, v roku 2006 len 8 ochorení, v roku 2007 boli zaznamenané len 3 ochorenia, v roku 2008 sme zaznamenali až 104 prípadov ochorenia. VHA postihuje zväčša populáciu detí vo vekovej skupine 1 – 4 rokov v rómskych osadách Petrova, Poštárka, Kurov, Lenártov, Hrabské. V súvislosti s epidemickým výskytom VHA v našom okrese bolo vykonané rozsiahle očkovanie rómskej populácie, boli im poskytnuté informačné letáky o VHA v rómskom jazyku a taktiež im boli poskytnuté dezinfekčné prípravky (Chloramín 0,5 kg – 38 kusov). Vo všetkých rómskych osadách kde sa vyskytla VHA bola nariadená ohnisková dezinfekcia. V rámci plošného očkovania boli očkované deti vo vekovej skupine 1 – 4 a 5 – 9 rokov. Celkom bol nariadený lekárske dohľad 159 kontaktom v osadách a očkovanie – pasívna imunizácia bola vykonaná u 385 kontaktov (počet očkovaní je aj v rámci očkovania, ktoré je súčasťou lekárskeho dohľadu).

V súvislosti s tým bola preukázaná veľmi dobrá spolupráca s oddelením klinickej mikrobiológie NsP Sv. Jakuba, n. o., Bardejov a s niektorými praktickými lekármi pre deti a dorast.

Počet iných prenosných ochorení je každý rok približne rovnaký, s malým výkyvom chorobnosti na črevné ochorenia, zvlášť salmonelózy a parazitárne črevné a kožné ochorenia.

Stabilne dobrá situácia je u chorôb preventabilných očkovaním. U chorôb preventabilných očkovaním je nasledovná situácia: rubeolu sme nemali od roku 1997, parotitídu od roku 2000, pertusis od roku 1997, morbilli od roku 1994, rubeolu od roku 1996. V roku 2008 sme zaznamenali však už 2 prípady ochorenia na pertusis.

Exotické, resp. importované ochorenia, sme nezaznamenali ani toho roku.

Čo sa týka výskytu salmonelóz, od roku 2003 kedy sme zaznamenali 348 salmonelóz s chorobnosťou 459/100 000 obyvateľov, evidujeme výrazný pokles ochorení (chorobnosť v roku 2006 204/100 000 obyvateľov). V roku 2007 sme zaznamenali 123 a v roku 2008 133 ochorení na salmonelózu. Vo výskyte salmonelóz sme nezaznamenali žiadnu explozívnu epidémiu, okrem malých rodinných výskytov (13 rodinných výskytov).

Podobná situácia bola aj u dyzentérie, kde posledným vyšším výskytom bol rok 2000 s chorobnosťou 90,4/100 000 obyvateľov, oproti roku 2006, kedy bolo zaznamenaných 14 prípadov s chorobnosťou 18,2/100 000 obyvateľov. V roku 2007 sme zaznamenali 13 prípadov ochorení a v roku 2008 14 prípadov ochorení. Všetky prípady sa vyskytovali sporadicky.

Počet črevných ochorení vyvolaných inými mikroorganizmami za posledné roky je približne rovnaký. Počet ochorení vyvolaných enteropatogénnymi E coli v roku 2007 bol 105, čo predstavuje mierny nárast oproti roku 2006, kedy bolo 95 prípadov ochorení. V roku 2008 bolo 119 prípadov ochorení, najčastejšie vyvolané sérotypom O125.

Akútna VHB sa vyskytuje už niekoľko rokov len vzácné. V roku 2006 bol potvrdený len jeden prípad ochorenia, v roku 2007 a 2008 nebolo zaznamenané žiadne ochorenie, čo je pravdepodobne aj vďaka zavedeniu pravidelného povinného očkovania.

Za posledné roky došlo k nárastu počtu ochorení na chronickú VHC, v roku 2005 boli 4, prípady, v roku 2006 sa vyskytli 2 prípady ochorenia, v roku 2007 sme zaznamenali až 9 prípadov chronickej VHC a v roku 2008 bol len 1 prípad ochorenia u nezamestnaného muža. Od roku 2002 evidujeme nárast prípadov nosičstva na HBsAg. Za rok 2008 evidujeme 11 prípadov nových nosičov HBsAg.

Počet ochorení na varičelu je už tretí rok približne rovnaký. V roku 2006 bolo hlásených 336 ochorení s chorobnosťou 436,8/100 000 obyvateľov, v roku 2007 sme však zaznamenali nárast počtu ochorení na varičelu 302 a v roku 2008 mierny pokles počtu ochorení (192). Ochorenia prebiehali bez komplikácií a vyskytovali sa prevažne u detí predškolského a školského veku.

Čo sa týka výskytu nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ojedinele zaznamenávame výskyt ochorení na trichinelózu a echinokokózu.

Už štvrtý rok evidujeme po jednom prípade meningokokovej meningitídy. V roku 2007 bol zaznamenaný nárast počtu ochorení (3), v roku 2008 nebol zaznamenaný žiaden prípad meningokokovej meningitídy. Iné druhy meningitíd a encefalitíd nezaznamenávame.

Za posledných 20 rokov nebolo hlásené žiadne ochorenie na Leptospirózu. Posledné 4 roky sa nevyskytol ani jeden prípad kliešťovej encefalitídy, v roku 2008 to bol však 1 prípad ochorenia u dôchodcu, pracujúceho celý život v poľnohospodárskej výrobe.

Iná situácia je u boreliózy. V porovnaní s rokom 2006, kedy sme zaznamenali 16 ochorení je v roku 2007 zaznamenaný nárast ochorení na boreliózu (32), v roku 2008 bolo hlásených len 5 prípadov ochorenia. Väčšina uvádza akvizíciu kliešťá.

V našom okrese nemáme zatiaľ evidovaný výskyt nosičstva HIV a ani ochorenie na AIDS.

Čo sa týka analýz prenosných ochorení, tie vykonávame 1 x mesačne, štvrtročne, polročne a za rok 2008 v písomnej forme.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľom EPISu je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do sietí EÚ.

Využívame možnosti, ktoré EPIS poskytuje - vkladanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, vkladanie prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne a systém rýchleho varovania.

Za rok 2008 sme spracovali a do epidemiologického informačného systému prenosných ochorení vložili 1095 nových prípadov, z toho bolo 917 otvorených a 178 uzavretých prípadov. Za uvedené obdobie sme spracovali 310 ohnísk nákaz (salmonelóza, šigelóza, VHA, VHC, borelióza, kamylobakterióza, nosičov HBsAg, toxoplazmóza, toxokaróza). V roku 2008 sme 599 kontaktov VHA chránili očkovaním proti VHA, 287 kontaktom VHA sme nariadili lekárske dohľad a 1 rodinnému kontaktu VHA sme nariadili ZZD (predavač potravín). V 42 prípadoch sme kontakty nosičov HBsAg chránili očkovaním.

Za uvedené obdobie sme nariadili opatrenia formou rozhodnutí v 308 prípadoch (287 u VHA – LD,ZZD, 21 x salmonelóza – vyradenie potravinárov).

Nariadenie opatrení inou formou ako rozhodnutím, čiže pokynom na mieste a vydaním odporúčania na očkovanie kontaktom VHA sme uplatnili v 312 prípadoch, pri epidémii VHA v rómskych osadách. Plošné očkovanie proti VHA sa vykonáva nepretržite. Za uvedené obdobie sme mali 1 epidémiu – akútnej vírusovej hepatitídy typu „A“ na rómskych osadách okresu Bardejov, ktorá neustále prebieha a plynule prechádza z 1 rómskej osady do druhej.

Prístup do EPISu je umožnený 3 pracovníčkam oddelenia epidemiológie, ktoré vstupujú do systému cez vstupné heslo, ktoré má každá pracovníčka oddelenia, a ktoré sa mení každých 6 týždňov.

V súvislosti s výskytom VHA v okrese Bardejov sú laickej verejnosti poskytované priebežne, aktuálne informácie o výskyte VHA, v regionálnej tlači (Bardejovské Novosti) a taktiež sú informácie poskytované aj v regionálnej bardejovskej televízii.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľom sledovania NN je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach.

Pravidelným vykonávaním kontrol zameraných na dodržiavanie hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky v zdravotníckych zariadeniach sa môže znížiť výskyt NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe zistených výsledkov a analýz hlásených NN. Sleduje sa aj mikrobiálna rezistencia na ATB a biocídy a endemické osídľovanie nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi.

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2008:

Počet hlásených NN z oddelení NsP Sv. Jakuba, n.o., sa v roku 2008 výrazne zvýšil, čo považujeme za zlepšenie v hlásnej službe. Celkovo bolo za rok 2008 hlásených 107 NN z oddelení, v minulom roku za uvedené obdobie bolo 39 NN. Najviac NN bolo hlásených z LDCH (49). Nemocničné nákazy najčastejšie postihovali respiračný systém, urogenitálny systém a črevný aparát. Najčastejším etiologickým agensom vyvolávajúcim NN bol *St. aureus methicilin R* a *Klebsiella pneumoniae ESBL*.

Tab. IV.8.2 Porovnanie výskytu NN podľa oddelení v lôžkových zariadeniach v okrese Bardejov

	2005	2006	rok 2007	rok 2008
Chirurgické	2	2	2	14
Detské	2	4	1	3
Interné	2	2	1	1
Neurologické	2	2	3	5
Novorodenecké	3	2	1	3
OAIM	10	6	0	25
GeriatRIA	5	2	0	2
FRO	4	2	2	4
Gynekologické	3	0	2	1
LDCH	5	3	27	49
Psychiatrické	0	0	0	0
Spolu	47	25	39	107

Za rok 2008 bolo vykonaných 37 previerok v zdravotníckych zariadeniach, v rámci ktorých bolo preverené dodržiavanie HER oddelenia a boli odobraté nasledovné vzorky: 116 vzoriek sterilného materiálu, 330 sterov z prostredia a skontrolovali sme účinnosť 52 horúcovzdušných sterilizátorov a autoklávov (CS, OCOS, ambulancie)

V rámci zabezpečenia vzdelávania zdravotníckych pracovníkov o dodržiavaní HER oddelení a prevencii vzniku NN, vykonala vedúca oddelenia epidemiológie 2 prednášky pre

zdravotníckych pracovníkov NsP Sv. Jakuba,n.o., Bardejov (10.6.2008, 17.6.2008) a 1 prednášku pre zdravotníckych pracovníkov Bardejovských Kúpeľov (15.5.2008).

V súvislosti so zistenými nedostatkami pri dodržiavaní HER oddelení a prevencii vzniku NN bol nariadený účastníkovi konania (NsP Sv. Jakuba,n.o., Bardejov) 4 x pokyn s opatreniami na odstránenie zistených nedostatkov.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Aktivity súvisiace s týmito projektmi vykonáva na RÚVZ so sídlom v Bardejove oddelenie podpory zdravia.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Cieľom je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie), skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb.

Pripravenosť obyvateľov okresu Bardejov na pandémiu chrípky realizujeme organizovaním prednášok, vydávaním článkov a podávaním aktuálnych informácií k téme v regionálnych médiách.

Počas celej zimnej sezóny boli na ZŠ a SŠ okresu Bardejov pravidelne vykonávané prednášky o chrípke a chrípke podobným ochoreniam (12 prednášok).

V regionálnej tlači (Bardejovské novosti) sme priebežne informovali obyvateľov o situácii vo výskyte chrípky a význame očkovania proti chrípke. Taktiež podobne informácie zazneli v regionálnych médiách (Bardejovská televízia), kde bola podaná informácia pre verejnosť o význame očkovania proti chrípke ako prevencie v prípade vzniku pandémie chrípky.

Taktiež bol vypracovaný Plán opatrení pre prípad vtácej chrípky v okrese Bardejov a Havárijný plán RÚVZ so sídlom v Bardejove pre prípad výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie a plán pre zabezpečenie dostatočného množstva dezinfekčných prípravkov a ochranných pracovných pomôcok v prípade výskytu pandémie chrípky, vtácej chrípky, prípadne iných mimoriadnych epidemiologických situácií

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľom je monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vzorky vôd sa odoberajú v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Organizačné zabezpečenie a príprava harmonogramu na odber odpadovej vody na zachytenie poliovírusu (podľa harmonogramu RÚVZ Košice) bol realizovaný v stanovenom termíne.

V roku 2008 bol odber odpadovej vody vykonaný 2 x na jednom odbornom mieste – kanalizačný zberač ČOV Bardejov, v termínoch: 9.4.2008, 28.5.2008, 16.7.2008 a 12.11.2008.

Všetky výsledky odpadových vôd na poliovírusy boli negatívne.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom je zvýšiť úroveň informovanosti a zmenu postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Z uvedeného dôvodu oddelenie epidemiológie (MVDr. Skalová Jana) vykonávala prednášky žiakom základných a stredných škôl (19 prednášok), píše informatívne, aktuálne články do regionálnej tlače (I. december – svetový deň boja proti AIDS v Bardejovských novostiach).

Taktiež pri RÚVZ so sídlom v Bardejove pracuje „poradňa AIDS“, ktorá zabezpečuje anonymné, bezplatné vyšetrenie vzoriek krvi a poradenstvo.

V decembri roku 2008 sa oddelenie epidemiológie RÚVZ Bardejov, v spolupráci s oddelením HDM a oddelením podpory zdravia prvý krát zúčastnilo na plnení projektu „Hrou proti AIDS“ v Spojenej škole Juraja Henischa, Slovenská 5, Bardejov, kde sa stretlo s veľkým úspechom (50 účastníkov). V projekte sa bude pokračovať i v roku 2009.

V našom okrese nemáme zatiaľ evidovaný výskyt nosičstva HIV ani ochorenie na AIDS.

Na webovej stránke nášho úradu sú pravidelne uverejňované aktuálne informácie o HIV/AIDS a aktuálnych počtoch ochorení v SR.

6. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Hlavným cieľom projektu je výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Uvedený program sa realizuje v rámci zdravotno-výchovných aktivít zameraných na matku a dieťa.

Edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle vykonávame v rámci poradne pre tehotné na RÚVZ, ktorá je v činnosti už 5 rokov. Frekvencia prednášok je 1x týždenne. Poradenstvo pre tehotné ženy vykonávame v rámci klubu matiek. Stretnutia sa uskutočnili celkom 54 krát . Bolo vykonávané cvičenia pre ženy - príprava na pôrod /10/, zabezpečili sme oboznamovacie návštevy na pôrodnici (16).V spolupráci s odd. gynekológie, anesteziológie a pediatrie v NsP n.o. Bardejov sme zabezpečovali besedy a prednášky/35/ na témy: Výhody a riziká epidurálnej anestézie pri pôrode, Dojčenie, Životospráva v tehotenstve, Príprava na pôrod, Starostlivosť o novorodenca.

Zástupca firmy Ceptra odprednášal tehotným ženám prednášku o využití pupočníkovej krvi. V rámci poradne pre tehotné sa edukovalo v r.2008 celkom 56 žien vo veku od 17 do 43 rokov.

Na webovej stránke RUVZ bola uverejnená informácia o zdravom životnom štýle pre tehotné.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľom je zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie. Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie. V zmysle tejto úlohy sme vykonali v Domove Dôchodcov na Toplianskej ulici v

Bardejove prednášku " **Inkontinencia v staršom veku**" spojenú s prezentáciou pomôcok za pomoci pracovníčky firmy Hartmann. Ďalej bola vykonaná prednáška v uvedenom domove dôchodcov na tému „ **Pitný režim**“, „**Očkovanie v staršom veku**“, „**Riziká z požívatín - správne uchovávanie a manipulácia s nimi**“.

Pre členov Jednoty dôchodcov Slovenska v obci Rešov bola vykonaná prednáška " **Racionálna výživa v staršom veku**". Zúčastnili sme sa športovej súťaže pre seniorov. " **O pohár primátora mesta**", na ktorej sme vykonali merania tlaku krvi 39 súťažiacim seniorom.

Na webovej stránke RÚVZ sme uverejnili článok o životospráve seniorov.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Je vhodné zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné, s načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bolo zamerané na dôležitosť čistenia zubov, demonštráciu správneho čistenia zubov s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam.

V rámci programu prebieha edukácia pomocou bábk Adamko a taktiež

- v audiovizuálnej podobe ako kreslené rozprávky
- vo forme maľovanky

Deti si touto formou fixujú návyky hlavného hrdinu, ktorý dbá o správnu ústnu hygienu a vďaka tomu nemá žiaden kaz.

Celkom sme v MŠ a v 1.ročníkoch ZŠ odprednášali 50 prednášok o správnom umývaní zúbkov s názornými a praktickými ukážkami. Z toho 8 prednášok bolo pre rómske deti, pre ktoré sme v rámci projektu zakúpili zubné kefky a pasty.

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Z príležitosti „**Svetového dňa zdravia**“ sa uskutočnil na RÚVZ Bardejov **Deň otvorených dverí**, ktorého sa zúčastnilo spolu 180 účastníkov. 43 klientom sme vyšetrili niektoré biochemické parametre, 3 klientom – fajčiarom sme poskytli poradenstvo na odvykanie od fajčenia. Individuálne sme radili v oblasti ozdravenia stravovacích návykov a zvýšenia pohybovej aktivity.

K Svetovému dňu bez tabaku sme zorganizovali akciu v uliciach mesta Bardejov v spolupráci so študentmi stredných škôl pod názvom " **Vymeň cigaretu za vitamín**". V rámci tejto akcie bolo oslovených 110 fajčiacich, ktorých sme informovali o škodlivosti fajčenia farebným letáčikom a miesto cigarety sme im ponúkli multivitamín.

Uverejnili sme článok v okresnom týždenníku Bardejovské novosti - „ **Mládež bez tabaku**“ s obsahovým zameraním na škodlivosť fajčenia. Vykonali sme 40 prednášok o škodlivosti fajčenia. Zapožičali sme zdravotno-výchovné videofilmy o škodlivosti fajčenia.

„**Svetový deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi**“ -

vykonali sme 40 prednášok. Zabezpečili sme článok v regionálnej tlači s touto tematikou a boli zabezpečené projekcie zdravotno- výchovného videofilmu s problematikou zneužívania drog.

Na **Svetový deň srdca** sme vykonali v spolupráci s lekárňami tri akcie. Priamo v priestore lekární merali sme cholesterol , tlak a upozorňovali resp. informovali o rizikových faktoroch KVCH.. Meranie sme vykonali pre záujemcov aj v priestore akadémie vzdelávania . celkom

sme vyšetrili 94 klientov. V regionálnych novinách sme v článku „Poznajte svoje riziko“ o rizikových faktoroch srdcovocievnych ochorení informovali verejnosť.

Z príležitosti **Dňa nefajčenia** sme vykonali výjazd do OD Hypernova kde sme fajčiarom merali krvný tlak, HbCO, kapacitu pľúc, cholesterol a poskytovali krátke poradenstvo na odvykanie fajčenia a ZV materiály, ponúkali žuvačky Nicorette, ktoré nám poskytol sponzor. Celkovo sme poradenstvo s meraním poskytli 47 záujemcom.

Všetky uvedené poradenstvá majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ich k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

V rámci poradne zdravia sledujeme a vyhodnocujeme hodnoty obsahu telesného tuku, centrálnej obezity u každého klienta a upozorňujeme na riziká z hľadiska nadváhy a obezity. K plneniu tejto úlohy prispieva poradňa optimálnej pohybovej aktivity v rámci ktorej sme v apríli začali vykonávať cvičenia a poradenstvo pre ženy s nadváhou 2x týždenne na RÚVZ. Cvičenia sa zúčastňuje skupina žien a celkovo bolo 54 stretnutí.

V rámci poradne výživy vyhodnocujeme jedálničky a radíme klientom ako upraviť stravovanie aj s cieľom zníženia nadváhy.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematike zdravia - mobilizovať ich k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie. Zúčastnili sme sa „Jarných hier telesne postihnutých“ v Športovej hale. Vykonali sme merania tlaku krvi, podkožného tuku, fajčiarom % COHb a individuálne konzultácie.

K Svetovému dňu pohybu sme zorganizovali súťaž "**Pohybom k zdraviu**" v spolupráci s Fitness Matej, ktorej sa zúčastnilo 18 študentov zo 6 stredných škôl v Bardejove. Študenti súťažili v 5 disciplínach. V regionálnej tlači bol uverejnený článok o potrebe a **pozitívnom vplyve pohybu na zdravie**. V súvislosti s vyhlásenou témou WHO o globálnom otepľovaní a klimatickými zmenami vo svete sme uverejnili článok v regionálnej tlači "**Kým nie je neskoro**". Na škodlivosti nadmerného opaľovania sme upozornili v článku „**Chráňme sa pred slnkom**“. Z príležitosti **Dňa nefajčenia** bol uverejnený článok „**Fajčenie alebo zdravie**“ a bol spropagovaný mesiac november ako mesiac **zvýšenia povedomia o rakovine pľúc**.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Sledovanie a následné hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Vykonávajú sa kontroly fajčenia v školách a školských zariadeniach,

zariadeniach spoločného stravovania, cukrárnach, obchodných domoch a kinách. O tejto činnosti zasielame mesačne správu na ÚVZ SR. Celkom v roku 2008 bolo vykonaných 617 kontrol.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Bratislave**

Odbor hygieny životného prostredia

Úloha 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III

- Odbor spolupracoval s odborom hygieny detí a mládeže na súčasť akčného plánu pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE), najmä vo veci hodnotenia vplyvu kvality ovzdušia vybratých škôl na zdravie žiakov. Podieľal sa najmä na výbere škôl a tvorbe charakteristiky znečistenia ovzdušia v daných lokalitách. Rovnako spolupracoval pri vyhodnocovaní kvality vody na kúpanie, používanej pre deti a mládež.
- V súvislosti s úlohami č. 31 a 32 akčného plánu sa začalo s prípravou na vypracovanie prehľadu hlavných zdrojov znečisťovania životného prostredia v Bratislavskom kraji. Boli vytipované najmä dominantné zdroje znečisťovania ovzdušia, najmä z dopravy na meracom mieste Trnavské mýto, kde boli prekračované hodnoty jemných prachových častíc PM10.
- Na základe podnetov a objednávok fyzických a právnických osôb sa kontrolovala kvalita ovzdušia v interiéroch v 7 lokalitách. Išlo o overenie koncentrácií formaldehydu a amoniaku, nadlimitné výsledky boli zistené v 3 prípadoch.
- Priebežne sa poskytovalo environmentálno-zdravotné poradenstvo na úseku hodnotenia vplyvov faktorov životného prostredia na zdravie, najmä v oblasti kvality ovzdušia, pitnej vody a hluku. Informácie sa poskytovali na základe písomných, e-mailových i telefonických žiadostí a pri osobných kontaktoch.

Úloha 1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

- Úrad v spolupráci s RÚVZ Košice zabezpečil plnenie úlohy 1.4. „Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva“ vypracovaním návrhu obsahu časti [www.stránky](#) týkajúcej sa hygieny životného prostredia. Prebehlo celoslovenské pripomienkové konanie, pripomienky boli zapracované a návrh bol odovzdaný na jednotlivé RÚVZ ako nezáväzný návod na informovanie verejnosti ako súčasť zápisnice z pracovnej porady hygieny životného prostredia v Bojniciach.
- Úrad zabezpečoval aktuálnu informovanosť obyvateľov prostredníctvom [www.stránky](#), najmä na úseku kvality pitných a rekreačných vôd. Údaje boli v priebehu roka priebežne aktualizované. Navyše boli priebežne poskytované údaje o kvalite týchto vôd na základe telefonických a e-mailových dotazov a prostredníctvom tlače a rozhlasových a televíznych vysielaní.
- Od 1.1.2008 bol do prevádzky zavedený informačný systém o vodách na kúpanie, ktorý má zabezpečiť priebežnú celoslovenskú i lokálnu informovanosť masmédií i občanov o kvalite vody. Prostredníctvom programu sa začali vypracovávať správy o príprave a priebehu letnej sezóny 2008. Systém sa t.č. naplňa a odstraňujú sa nedostatky.

Úloha 1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

- Monitoring vôd na kúpanie na území Bratislavského kraja predstavoval v 1. polroku 2008 predsezónnu kontrolu vybratých ukazovateľov kvality vody na 5 jazerách vo vyhlásených kúpacích oblastiach Krajským úradom životného prostredia v Bratislave (Zlaté piesky, Veľký Draždiak, Vajnorské jazerá, Slnečné jazerá Senec, Ivanka pri Dunaji). V sezóne bolo

v stanovených termínoch odobratých a vyšetrených celkom 56 vzoriek z monitorovaných kúpalísk. V sledovaných ukazovateľoch stanovených EÚ všetky vzorky vyhovovali kvalitatívnym požiadavkám. Z ukazovateľov podľa vyhlášky NV SR č. 87/2008 Z.z. sa ojedinele zisťovalo prekračovanie zdravotne nevýznamných ukazovateľov (fosfor).

- V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo ďalej sledovaných ďalších 6 prírodných kúpalísk v kraji, ktoré sú intenzívne využívané obyvateľmi na rekreáciu (Kuchajda, Rusovce, Čunovo, Rovinka, Malé Leváre a Plavecký Štvrtok). Boli zabezpečené odbery vzoriek vody a ich vyhodnotenie. Ďalej sa overovala príprava na sezónu na 11 sezónnych bazénových kúpaliskách, okrem kvality vody sa zisťovalo aj plnenie opatrení na zabezpečenie hygieny prevádzky. Celkový počet odobratých a vyšetrených vzoriek vody na kúpanie bol 314. Kvalita vody i prevádzkový režim kúpalísk boli vyhovujúce a nebolo potrebné prijímať nápravné opatrenia.
- Správy boli predkladané v stanovených termínoch.

Úloha 1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

- Vedúca odboru bola členkou pracovnej skupiny na prípravu projektu.
- Na úrade bola zabezpečená pilotná štúdia distribúciou 50 dotazníkov a sprievodných materiálov respondentom. Návratnosť bola 47 dotazníkov. Dotazníky spolu s vyhodnotením pripomienok respondentov boli zaslané v termíne na ÚVZ SR.

Úloha 1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

- V roku 2008 sa pokračovalo v monitoringu pitných vôd na území Bratislavského kraja podľa platných európskych a našich predpisov. Vzorky sa odoberali zo 196 odberových miest v zásobovacích oblastiach 27 vodovodov v Bratislavskom kraji. Väčšina vodovodov je prevádzkovaná Bratislavskou vodárenskou spoločnosťou a.s., iba 7 z nich prevádzkujú obce.
- V rámci monitoringu bolo v roku 2008 podľa metodiky odobratých a vyšetrených 392 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov v Bratislavskom kraji. Neboli evidované prekračovania limitných hodnôt, okrem tých, ktoré boli pokryté výnimkami.
- Výnimky ustanovení platných predpisov na kvalitu pitnej vody boli v platnosti pre 5 vodovodov - Suchohrad (Fe, chlórdioxid, chloritany), Pernek (Fe), Čataj (Fe, Mn, NO₃), Senec (NO₃) a Závod (Fe, Mn, NH₄), z toho 4 druhé výnimky a 1 prvá výnimka, s termínmi platnosti do 25.08.2008 a 31.10.2008. Prevádzkovateľ BVS a.s. vykonal opatrenia v zmysle presmerovania zásobovania dotknutých obcí kvalitnou vodou z iných zdrojov, preto nebolo potrebné pristúpiť ku konaniu o ďalších výnimkách.
- Kvalita pitnej vody v sledovanom regióne sa overovala aj v rámci štátneho zdravotného dozoru a na základe výsledkov objednávok na rozbor vody – platených služieb. Celkový počet takto odobratých a vyšetrených vzoriek v roku 2008 bol 657.
- Výsledky boli priebežne evidované v programe VYDRA, z ktorého sa dosiaľ pripravujú podklady pre výročnú správu i pre informáciu EÚ.

- Pracovníci úradu participovali na príprave nového informačného systému o pitnej vode, zúčastnili sa dvoch stretnutí pracovnej skupiny a operatívne riešili sporné otázky.
- V termíne do 15.12.2008 bol odovzdaný požadovaný podklad pre správu o kvalite pitnej vody za roky 2005 – 2007 pre EÚ (reporting), pracovníčka úradu bola nápomocná pri celoslovenskom spracovaní správy na ÚVZ SR.

Odbor hygieny výživy

Úloha 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Za účelom sledovania dusičnanov, dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí prípravkov na ochranu rastlín v potravinách pre dojčatá a malé deti sa v roku 2008 odobralo podľa plánu odberu vzoriek 20 vzoriek na laboratórne zistenie reziduí prípravkov na ochranu rastlín, 5 vzoriek na stanovenie obsahu dusičnanov, dusitanov a 30 vzoriek detskej a dojčenskej výživy na stanovenie aflatoxínu a patulínu. Všetky vyšetrené vzorky na obsah dusičnanov a dusitanov vyhovel požiadavkám PK SR, na obsah mykotoxínov boli negatívne.

Úloha 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva Bratislava, hl. m., so sídlom v Bratislave, Ružinovská 8 - odbor hygieny výživy sa každoročne zapája do riešenia projektu "Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelaj populácie".

Cieľom projektu je získať informácie o spôsobe stravovania populácie v jednotlivých regiónoch.

Cieľová skupina: stredne ťažko pracujúci muži a ženy v produktívnom veku (v zmysle Odporúčaných výživových dávok pre obyvateľstvo v SR - Vestník MZ SR čiastka 7-8/1997., číslo SO-ZO -1586/1997-08).

Úlohou v r. 2008 bolo spracovanie údajov 80 respondentov v nasledujúcom zložení:

- mladší muži (19 - 34 roční) – 20 respondentov
- starší muži (35 - 59 roční) – 20 respondentov
- mladšie ženy (19 - 34 ročné) – 20 respondentov
- staršie ženy (35 - 59 ročné) – 20 respondentov

Respondentmi boli pracovníci potravinárskych prevádzok bratislavského regiónu – pracovníci zariadení spoločného stravovania, predavači, skladníci.

Každý účastník vyplňoval dotazník, ktorý tvorí:

- 1-denný jedálny lístok (záznam všetkých jedál a nápojov, ktoré respondent skonzumoval v priebehu jedného ľubovoľného dňa)
- dotazník o stravovacích zvyklostiach a pohybovej aktivite
- údaje: meno, vek, výška, hmotnosť, obvod pásu a bokov

Súčasťou projektu bolo vyšetrenie každého účastníka, ktoré pozostávalo z merania krvného tlaku, pulzu a z odberu kapilárnej krvi prístrojom Reflotron na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu (cholesterol, HDL, LDL, triglyceridy, glukóza).

Získané údaje z vyplnených jedálnych lístkov boli spracované v programe Alimenta, verzia 4.3e. Z výsledkov jednotlivých respondentov bolo následne vyhodnotené % plnenia odporúčaných denných dávok živín pre dané vekové skupiny.

Údaje z dotazníkov a vyšetrení respondentov sú zaznamenávané do jednotných tabuliek a po ich skompletizovaní budú následne zasielané na RÚVZ Poprad na ďalšie spracovanie.

Úloha 3.3. Jodidácia kuchynskej soli

1. etapa: odber vzoriek

V rámci monitorovania obsahu jódu v kuchynskej soli, ktoré prebieha od r. 1992 sa za účelom kontroly jodidácie kuchynskej soli v roku 2008 zatiaľ odobralo a vyšetrilo 27 vzoriek kuchynskej soli domáceho pôvodu a z dovozu.

2. etapa: kontrola používania jodidovanej soli výrobcami

Pri kontrole používania soli výrobcami potravín bolo zistené, že pri ich výrobe je používaná jodidovaná jedlá soľ.

Úloha 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V zmysle úloh na ciele sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch sa priebežne podľa harmonogramu na rok 2008 odobrali na laboratórne vyšetrenie a posúdili kozmetické výrobky nasledovných kategórií:

- **dekoratívna kozmetika – 4 vzorky**
mikrobiologické vyšetrenie - celkový počet mikroorganizmov, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans,
- **výrobky na ochranu pred slnečným žiarením – 10 vzoriek**
fyzikálno-chemické vyšetrenie - prítomnosť a obsah UV filtrov – OMC, OCR, OSAL, PBS, BDM, BF-5, PABA,
- **výrobky na farbenie vlasov – 14 vzoriek**
fyzikálno-chemické vyšetrenie - prítomnosť a obsah oxidačných farbív – rezorcín, m- amino fenol, p-fenyléndiamín, 2-metylrezorcínol a zakázanej látky – 2,4 –diaminotoluénu,
- **výrobky na dočasné farbenie pokožky – 2 vzorky**
mikrobiologické vyšetrenie – CPM, Staphylococcus aureus, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans,
fyzikálno-chemické vyšetrenie – prítomnosť zakázanej látky p-fenyléndiamín
- **výrobky na ošetrovanie zubov – zubné pasty - 8 vzoriek**
fyzikálno-chemické vyšetrenie – prítomnosť a obsah fluoridov,
- **vonná kozmetika – 8 vzoriek odobratých (t.č. 5 z nich na laboratórnej analýze)**
fyzikálno-chemické vyšetrenie na prítomnosť a obsah potenciálnych alergénov – amyl cinnamal, benzylbenzoát, benzylcinnamaldehyd, benzylsalicylát, citral, citronellol, eugenol, geraniol, hexylcinnamal, linalool, kumarín.

U žiadnej z vyšetrených vzoriek sa nezistilo prekročenie povoleného limitu sledovaných zložiek prípadne prítomnosť zakázanej zložky. Výsledky mikrobiologickej analýzy dekoratívnej kozmetiky a dočasných farieb na pokožku boli vyhovujúce.

Úloha 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Pri sledovaní bezpečnosti kozmetických výrobkov sa okrem kontroly dodržiavania regulovaných zložiek kontrolovalo dodržiavanie ustanovení platnej legislatívy - označovanie kozmetických výrobkov, uvádzanie povinných upozornení o prítomnosti niektorých zložiek resp. uvádzanie návodov na použitie, u zodpovedných osôb kontrola dokumentácie.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru zo všetkých 46 odobratých kozmetických výrobkov, u ktorých sa vykonali laboratórne analýzy, 3 výrobky nespĺňali požiadavky na označenie. Distributéri boli upozornení na nesúlad s legislatívou a prijali opatrenia na dobrovoľnej báze na odstránenie zistených nedostatkov.

V zmysle usmernenia bola vykonaná kompletná dokumentárna kontrola o zdravotnej bezpečnosti k výrobkom detskej kozmetiky vyrobených mimo krajín EÚ, ktorých dovozca má sídlo na území Bratislavského kraja.

Pri predaji kozmetiky sa sleduje aj spôsob manipulácie s výrobkami, uskladnenie, dodržiavanie hygieny predaja, doby minimálnej trvanlivosti pri predaji výrobkov.

Námatkovo sa u výrobcov a distributérov kontroluje povinná dokumentácia.

Odbor hygieny detí a mládeže

Úloha 1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

- Zúčastňovať sa na úlohách v súvislosti s minimalizáciou rizík vyplývajúcich zo životného prostredia v spolupráci s odborom hygieny životného prostredia. Regionálne prioritné ciele budú zamerané na kvalitu pitnej vody v detských zariadeniach, technický stav školských budov a prevenciu úrazov.

Plnenie:

1. Kontrola kvality pitnej vody

V rámci úlohy bolo na laboratórne vyšetrenie odobratých 10 vzoriek pitnej vody z IVZ, z toho v okrese Malacky 5 vzoriek a v okrese Pezinok 1 vzorka vody, ktoré vyhovelí požiadavkám na pitnú vodu po stránke chemickej a mikrobiologickej. V okrese Senec boli odobraté 4 vzorky, z ktorých 2 nevyhoveli z dôvodu zvýšeného obsahu kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 37°C a 22°C a 1 z dôvodu zvýšeného obsahu dusičnanov.

V rámci výstavby nových zariadení pre deti a mládež, vrátane vysokoškolákov, bolo odobratých 7 vzoriek pitnej vody na laboratórne vyšetrenie, ktoré vyhovovali požiadavkám na pitnú

2. Technický stav školských budov.

Z celkového počtu 2 750 zariadení do hygienickej kategórie A je zaradených 998 zariadení (36,29 %), do kategórie B – 1 721 (62,58 %), do C – 29 (1,06 %) a do kategórie D – 2 zariadenia (0,07 %).

Vo všeobecnosti vo väčšine zariadení naďalej pretrvávajú zhoršovanie technického stavu budov pre nedostatok finančných prostriedkov.

3. Prevencia úrazov detí a mládeže.

Počas previerok v rámci štátneho zdravotného dozoru sme sa zameriavali aj na opatrenia smerujúce k prevencii úrazovosti detí a mládeže. V školách a školských zariadeniach všetkých typov sa zabezpečuje pravidelná revízia technického stavu bezpečnostnými technikmi, o čom sa vedie písomná evidencia. Pri hygienických previerkach sa sleduje plnenie opatrení na prevenciu úrazov napr. celistvosť a protišmykovosť podláh, zabezpečenie radiátorov a osvetľovacích telies ochrannými krytmi, údržba školského nábytku ako aj vonkajších športových areálov pri školách a detských ihriskách, vrátane pieskovísk. V školách a školských zariadeniach je zabezpečená lekárnica prvej pomoci a evidencia úrazov. Väčšinou ide o drobné úrazy – odreniny pri pádoch v školách a na školskom dvore, ktoré sú ošetrené zdravotníkom školy. V roku 2008 boli evidované 3 vážnejšie úrazy, ktoré si vyžiadali ošetrovanie lekárom.

Úloha 1.5. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení (medzinárodný projekt CEHAP)

- Vykonať hodnotenie expozície detí vystavených škodlivinám vo vnútornom ovzduší šiestich vybraných škôl v rôznych lokalitách mesta Bratislavy a hodnotenie vzťahov medzi kvalitou indoor v školách a respiračnými ochoreniami detí.

Plnenie:

V rámci plnenia úlohy boli začiatkom roka 2008 v spolupráci s UVZ SR vykonané antropometrické merania a vyšetrenia pľúcnych funkcií u 561 žiakov základných škôl (z toho 107 žiakov zo ZŠ Veternicová, 95 zo ZŠ Majerníkova, 93 zo ZŠ Novohradská, 96 zo ZŠ Podzáhradná, 102 zo ZŠ Vazovova a 68 žiakov zo ZŠ Jesenského). Vybraní respondenti vyplňali dotazníky o zdravotnom stave v celkovom počte 601 s návratnosťou 562 dotazníkov. Laboratórni pracovníci ÚVZ SR hodnotili kvalitu vnútorného ovzdušia v 31 triedach a kvalitu vonkajšieho ovzdušia vo vyššie uvedených základných školách.

Dotazníky, výsledky spirometrií a laboratórnych vyšetrení boli zaslané na ďalšie spracovanie.

Úloha 4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

- Sledovať stravovacie návyky detí, vrátane zistenia stavu ich výživy pomocou merania výšky, hmotnosti a obvodu pása.

Plnenie: RÚVZ hl.m. BA do realizácie uvedeného projektu nebol zaradený.

Úloha 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

- Zamerať sa a sledovať závislosti, a to fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog u žiakov vybraných základných a stredných škôl Bratislavského kraja.

Plnenie:

Mapovanie situácie v oblasti zneužívania návykových látok u vysokoškolákov sa realizuje v rámci projektu „Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku“. V roku 2008 z rozhodnutia hlavného koordinátora doc.PhDr. Alojza Nociara sa RÚVZ Bratislava hl.m. do projektu nezapojí. Za Bratislavský kraj dotazníkovú akciu vykonávajú pracovníci Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie Bratislava.

Úloha 4.4. Prevencia chybného držania tela

- Vykonávať merania špecifických antropometrických ukazovateľov u vybranej skupiny žiakov Bratislavského kraja z dôvodu inovácie technických noriem, týkajúcich sa školského nábytku.

Plnenie: RÚVZ hl.m. BA do realizácie uvedeného projektu nebol zaradený.

Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Úloha 2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

- **Znižovať mieru zdravotných rizík (rizikové práce)**

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci. Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov sa v r. 2008 priebežne vykonával

štátny zdravotný dozor a prehodnocovali rizikové práce na základe hodnotenia zdravotných rizík vyplývajúcich z konkrétnych faktorov práce a pracovného prostredia. Podkladom pre hodnotenie zdravotných rizík boli objektívne merania faktorov práce a pracovného prostredia vrátane biologických expozičných testov. Vyhlásenie rizikových prác pre zamestnávateľa bolo spojené s povinnosťami na úseku ochrany zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci, zvýšený zdravotný dohľad vrátane zabezpečenia cielených lekárskeho preventívnych prehliadok zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej služby. V r. 2008 pokračoval trend znižovania počtu exponovaných zamestnancov, najmä v organizáciách so zahraničnou spoluúčasťou. Rizikové práce zaradené do kategórie 4 sa určovali na časovo vymedzené obdobie max. 1 roku. Podkladom pre rozhodnutie vo veci vyhlásenia rizikových prác boli zamestnávateľom garantované opatrenia a časový horizont ich realizácie za účelom zníženia expozície zamestnancov faktorom práce a pracovného prostredia.

V roku 2008 sa vykonalo 46 previerok na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami. Bolo vydaných 41 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác a 10 rozhodnutí o zrušení. V 3 prípadoch bolo konanie vo veci návrhu na vyhlásenie rizikových prác zastavené, nakoľko organizácie nedoplnili podanie o požadované podklady, najmä o náležitosti návrhu podľa prílohy č. 2 k vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií (Stein, s.r.o., Bratislavská vodárenská spoločnosť, a.s., Kraft Foods Slovakia, a.s.). K zániku rizikových prác (bez rozhodnutia RÚVZ Bratislava, hl.m.) z dôvodu zrušenia organizácie, resp. jej prevádzky prišlo v 4 prípadoch (MATADOR Automotive Bratislava, a.s., Bojnická 3, hluk z dôvodu rozčlenenia organizácie na dve spoločnosti; Technické sklo, a.s., prevádzka Kmenáreň, Agátova 22, Bratislava z dôvodu zrušenia pracoviska; SYNLAB, s.r.o., Limbová 5, Bratislava, biologické faktory (mycobacterium tbc) z dôvodu zrušenia pracoviska; Poliklinika Senec- transformácia na súkromný sektor).

Opatrenia, uložené organizáciám na odstránenie zistených hygienických nedostatkov na pracoviskách s vyhlásenými rizikovými prácami sa v prevažnej miere týkali realizácie technických opatrení na zníženie rizika, aktualizácie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku na základe objektívnych meraní, biologických expozičných testov a cytogenetických vyšetrení a zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby (PZS) pri zabezpečovaní ochrany zdravia zamestnancov pri práci.

• **Znižovať zdravotné riziká z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov**

V rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) bola v roku 2008 vykonávaná kontrola dodržiavania opatrení na ochranu zdravia pri práci s jedovatými alebo veľmi jedovatými látkami. ŠZD bol zameraný na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a NV SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, a to:

- používanie a skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov
- predloženie posudku orgánu verejného zdravotníctva na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov
- predloženie posudku o riziku a prevádzkového poriadku
- spôsob evidencie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov
- zabezpečenie odbornej spôsobilosti zamestnancov na manipuláciu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami
- poskytovanie OOPP zamestnancom a ich používanie
- likvidáciu prázdnych obalov a nespotrebovaných zvyškov prípravkov na ochranu rastlín a zaobchádzanie s nebezpečným odpadom
- zabezpečenie preventívnej zdravotnej starostlivosti o zamestnancov.

V roku 2008 sa na pracoviskách vykonalo 64 cieľných kontrol. Nedostatky, zistené pri ŠZD, sa týkali najmä neznalosti platnej legislatívy, manipulácie s veľmi jedovatými látkami a prípravkami bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva, nedostatočnej, resp. nepreukázanej účinnosti digestorov a vzduchotechnických zariadení, nepreukázania výkonu zdravotnej a odbornej spôsobilosti u zamestnancov, nevypracovania prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, likvidácie nepoužívaných veľmi jedovatých látok a prípravkov a jedovatých látok a prípravkov, nezabezpečenia evidencie veľmi jedovatých látok a prípravkov, nezabezpečenia špecifických podmienok skladovania veľmi jedovatých látok a prípravkov a jedovatých látok. Štátnym zdravotným dozorom bolo zistené, že sa na trhu zlepšila situácia pri predaji veľmi jedovatých látok a prípravkov, nakoľko dodávatelia začínajú vyžadovať od odberateľov preukázanie sa povolením orgánu verejného zdravotníctva na manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Nedostatky naďalej pretrvávajú najmä v organizáciách, ktoré v minulosti nepotrebovali povolenie na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov (zdravotnícke zariadenia, vysoké školy, vedecké a výskumné ústavy, organizácie veterinárnej služby), ale aj v iných organizáciách, v ktorých doposiaľ nepoznajú platnú legislatívu v oblasti zaobchádzania s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami (malé organizácie, ktoré prevádzkujú v prenajatých laboratóriách na pôde vysokých škôl a iných vedeckých inštitúcií) a ktoré nedisponujú rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie priestorov do prevádzky. V r. 2008 bolo zistené používanie veľmi jedovatých látok bez súhlasného rozhodnutia orgánu verejného zdravotníctva vo viacerých organizáciách, napr.: DANUBE CLONE, s.r.o., Bratislava; Petmas – Ekos s.r.o., Pezinok; Klinika hematológie a transfuziológie LFUK, SZU, FNŠP Bratislava, pracovisko Petržalka; DETOX s.r.o., Banská Bystrica; Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV, Bratislava. Zistené nedostatky boli riešené uložením opatrení na odstránenie zistených nedostatkov v počte 19. Aplikácia požiadaviek na ochranu zdravia zo strany zamestnávateľa bola posudzovaná v prevádzkových poriadkoch predkladaných na schválenie orgánu verejného zdravotníctva. V roku 2008 bolo schválených 133 prevádzkových poriadkov pracovísk s nebezpečnými chemickými faktormi, pričom konanie bolo potrebné v cca 1/3 podaní prerušiť z dôvodu nedostatočnej odbornej úrovne predložených materiálov, napr. spoločnosti BASF Coatings Services, s.r.o., GEORGANICS s.r.o. a Hameln rds a.s., Horná 36, Modra -bývalý VÚLM, a.s. bolo uložené vyšpecifikovať miesta vykonávania činností, protokolom z merania rýchlosti prúdenia vzduchu preukázať účinnosť digestorov, prevádzkový poriadok doplniť o zoznam prác zakázaných tehotným ženám, matkám do konca 9. mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám, preukázať vyhovujúci spôsob skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, preukázať odbornú spôsobilosť vedúceho pracovníka na prácu s týmito látkami, novelizovať citovanú legislatívu a preukázať informovanie zamestnancov s platnou legislatívou.

Naďalej bola venovaná pozornosť manipulácii a skladovaniu veľmi jedovatých látok a prípravkov v lekárnach a zdravotníckych zariadeniach. Mnohé lekárne už vypustili veľmi jedovaté, prípadne aj jedovaté látky reagenčného aparátu z používania. Osobitná pozornosť bola venovaná zamestnancom pri aplikácii prípravkov na ochranu rastlín, skladovým priestorom v poľnohospodárskych subjektoch a maloobchodným predajniam. Prípravky na ochranu rastlín sú sezónnym tovarom, ktorý sa najčastejšie nakupoval len podľa aktuálnej situácie na priamu spotrebu a neskladoval sa, v poľnohospodárskych družstvách sa aplikácia prípravkov na ochranu rastlín zabezpečovala zväčša dodávateľským spôsobom. Vo všeobecnosti sú uprednostňované prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako veľmi jedovaté alebo jedovaté. Počas postrekovacích prác bolo vykonaných 6 previerok zameraných na zaobchádzanie s chemickými látkami, podmienky skladovania, zdravotnú a odbornú spôsobilosť pracovníkov, zabezpečenie lekárskeho preventívneho prehládok, zabezpečenie a používanie OOPP, vybavenie lekárníček. Z previerok vyplynulo, že postrekky sú pripravované v množstve, ktoré je celé aktuálne použité pri postreku. V maloobchodných predajniach sa jedovaté látky a prípravky vyskytovali len ojedinele, prípadne sezónne a v malých množstvách. Kontroly boli vykonané aj v chemických laboratóriách a v priemyselných závodoch. Na týchto pracoviskách neboli zistené žiadne závažné nedostatky, čo možno zdôvodniť praktickými skúsenosťami a znalosťou legislatívy u zamestnancov zodpoved-

ných za riadenie prác s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Situáciu možno hodnotiť ako stabilizovanú. Pri schvaľovaní prevádzkových poriadkov podnikateľov, ktorí sa venujú DDD činnosti, bol opakovane riešený nevyhovujúci spôsob skladovania prípravkov (vrátane jedovatých prípravkov), OOPP a techniky v súkromných objektoch (byty, garáže) podnikateľov. V r. 2008 bolo vydaných 18 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. i) zák. č. 355/2007 Z. z. k návrhom na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami v priemyselných organizáciách, zdravotníctve, vedecko-výskumných spoločnostiach a v školstve, pre: Ústav materiálov a mechaniky strojov, SAV; Výskumný ústav zvaračský- Priemyselný inštitút SR; obchodnú spoločnosť Lambda Life a.s.(2x); Ústav molekulárnej fyziológie a genetiky SAV(2 x); Ústav anorganickej chémie SAV; CMS CHEMICAL, s.r.o., Poloprevádzka na výrobu chemických výrobkov; Ústav normálnej a patologickej fyziológie SAV; MEDICENTRUM, spol. s r.o., Verejná lekáreň, Limbová 5; MERCK spol. s r.o.; K-TRADE spol. s r.o., Distribúcia produktov pre práce v chemickom, biochemickom a biologickom laboratóriu; RNDr. Máriu Krivjanskú – K- TRADE Distribúcia produktov pre práce v chemickom, biochemickom a biologickom laboratóriu, vedeckovýskumná činnosť; Ústav polymérov SAV; Bratislavskú vodárenskú spoločnosť, a.s.; Ústav experimentálnej endokrinológie SAV v Bratislave. V súvislosti s likvidáciou zásob oxidu ortuťnatého, dusičnanu kademnatého - tetrahydrát, chloridu kobaltnatého, síranu nikelatoamónneho, zistených v škole The British International School Bratislava, bola s.r.o. DETOX, Banská Bystrica vyzvaná na preukázanie sa súhlasným rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva na manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a na činnosti spojené s manipuláciou a prepravou chemických karcinogénov a mutagénov. Problémy v oblasti ochrany zdravia pri práci s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami spočívali v neznalosti predpisov, v čom majú veľké rezervy hlavne malí podnikatelia ale i rezort školstva, vedy a zdravotníctva. Riadiaci pracovníci z týchto odvetví, ktorí splňajú podmienky vydania osvedčenia na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami bez skúšania, nepoznajú platnú a v žiadosti o overenie uvádzajú v zoznamoch látky žieravé, zdraviu škodlivé, dráždivé.

Vykonalo sa 6 školení pre zaobchádzanie s nebezpečnými chemickými látkami a prípravkami, na ktorých sa zúčastnilo 134 pracovníkov, ktorí zaobchádzajú s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, z toho pre traktoristov a postrekovačov manipulujúcich s jedmi v poľnohospodárskych družstvách boli vykonané 2 školenia, na ktorých sa zúčastnilo 41 pracovníkov.

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, zriadená na RÚVZ Bratislava zaevidovala v uplynulom roku 109 žiadostí o vydanie osvedčenia odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami a vybavila 89 žiadostí, podaných v posledných dňoch roka 2007. RÚVZ Bratislava, hl. m. vydal 166 osvedčení odbornej spôsobilosti, z toho na základe overenia odbornej spôsobilosti bolo vydaných 129 osvedčení. Za účelom doplnenia podania bolo zaslaných 131 výziev. V 7 prípadoch žiadatelia vzali svoju žiadosť späť, v 2 prípadoch látky neboli klasifikované ako T, resp. T+, v 3 prípadoch bola žiadosť odstúpená miestne príslušnému RÚVZ, v 1 prípade žiadateľ nespĺňal požiadavku praxe, v 11 prípadoch žiadatelia nespĺňali požiadavku vzdelania. Viacero žiadateľov na výzvy nereagovalo, i keď im boli doručené. Skúšky sa uskutočnili 6 x. Na odborné využívanie chemických látok, uvedených v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z. (kys. kyanovodíková, fluorovodíková a ich rozpustné soli, akrylonitril, tekuté stlačené amónium, metylbromid, chlórpirín, fosforovodík a produkty, ktoré ho vylučujú, etylénoxid, sírouhlík, fluorid uhličitý, trichloracetónitril), bolo vydávané osvedčenie výlučne na základe vykonanej skúšky. Viacerí žiadatelia dodatočne vyškrtili vyššie uvedené látky zo svojej žiadosti, na základe čoho získali osvedčenie bez skúšania. Na základe zápisu z poradného zboru hlavnej odborníčky HH SR pre odbor PPL zo dňa 17.06.2008 pri overovaní odbornej spôsobilosti na prácu s jedmi RÚVZ Bratislava, hl.m. akceptuje ako ukončené stredoškolské vzdelanie aj absolvovanie učňovskej školy. Od 01.08.2008 pracovala komisia so 4 členmi, z toho 1 člen komisie sa na práci komisie nezúčastňoval od júna 2008 z dôvodu dlhodobej PN.

Z pohľadu komisie sa ako problematická javila pravdivosť potvrdenia dĺžky odbornej praxe žiadateľov s toxickými a veľmi toxickými látkami a prípravkami zamestnávateľmi, ktorým záleží na tom, aby zamestnanec disponoval požadovaným osvedčením. Na základe uvedeného skúšku absolvoval minimálny počet žiadateľov. Ďalšími problémami boli: neznalosť platnej legislatívy, neznalosť klasifikácie chemických faktorov žiadateľmi (žiadosti o vydanie osvedčenia obsahovali žieravé, karcinogénne, mutagénne, dráždivé, škodlivé látky a prípravky), ktorým sú vydávané osvedčenia na základe overenia predložených dokladov; problematické overenie manipulácie s látkami, uvedenými v prílohe č. 3 k zák. č. 355/2007 Z.z., ktoré žiadateľ dodatočne vypustil zo zoznamu

- **Znižovať zdravotné riziká z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu**

V rámci štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) boli v roku 2008 vykonané previerky v počte 46, zamerané na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacim s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Posudzovali sa pracoviská s výskytom týchto faktorov najmä v odvetví zdravotníctva, chemického priemyslu a vedecko-výskumné pracoviská. K najčastejšie zisteným nedostatkom v rámci ŠZD patrili najmä:

- chýbajúce súhlasné rozhodnutie na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov
- chýbajúce, resp. neaktualizované posudky o riziku
- nevypracované, resp. neaktualizované prevádzkové poriadky
- chýbajúce označenie so zákazom vstupu do kontrolovaného pásma, chýbajúca evidencia záznamov a zoznamov o zamestnancoch vystavených karcinogénnym a mutagénnym faktorom a záznamy o výsledkoch objektivizácie uvedených faktorov
- nevyhovujúce priestory pre prípravu a riedenie cytostatík
- nevyhovujúce digestory a nedostatočná, resp. neobjektivizovaná rýchlosť prúdenia vzduchu v odsávacích boxoch na pracoviskách s cytostatikami
- nezabezpečenie lekárskeho preventívneho prehliadok zamestnancov.

Zistené hygienické nedostatky boli riešené uložením opatrení, resp. pokynov v počte 7. Prerušené bolo konanie vo veci uvedenia pracovných priestorov Laboratória pre rozbor asfaltových zmesí na ul. Svornosti 69 v Bratislave do prevádzky pre TPA Spoločnosť pre zabezpečenie kvality a inovácie, s.r.o., Bratislava a súčasne bolo spoločnosti uložené vykonať technické opatrenia v laboratóriu extrakcie za účelom zníženia koncentrácie trichlóretylénu v pracovnom ovzduší pod TSH, prepracovať prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom, po uskutočnených opatreniach predložiť protokol z merania trichlóretylénu, výsledky biologického monitoringu zamestnancov (kys. trichlóretová v moči), posudok PZS o zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na výkon konkrétnej činnosti, návrh na manipuláciu a skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov s vymedzením kontrolovaného pásma a údajmi o zabezpečení záznamov a zoznamov zamestnancov vystavených karcinogénom na dobu 40 rokov. Protokolom z merania bolo preukázané, že výsledky celozmenových koncentrácií trichlóretylénu na pracovisku extrakcie a umývania pyknometrov (vo vedre) sú v súlade s TSH, avšak okamžité hodnoty vysoko prekračovali TSH, pričom 2 pracovníčky nepoužívali žiadne OOPP. Taktiež bolo prerušené konanie vo veci návrhu na schválenie prevádzkového poriadku pre práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom v tejto organizácii, najmä z toho dôvodu, že posúdenie rizika (5/1 laborantov) bolo vykonané bez predchádzajúcej objektivizácie. Spoločnosť na základe vyššie uvedeného pristúpila k postupnému nahradeniu trichlóretylénu, a to v laboratóriu asfaltov na Starej Vajnorskej ul. perchlóretylénom. Prerušené bolo konanie vo veci návrhu Elektrotechnického ústavu SAV na Dúbravskej ul. 9 v Bratislave na vydanie rozhodnutia na spracovanie, manipuláciu, skladovanie chemických karcinogénov a mutagénov (gálium arzenid, zlúčeniny obsahujúce chróm v oxidačnom stupni VI, dioxán) z dôvodu neaktuálnosti prevádzkového poriadku a chýbajúcej klasifikácie látok. V r. 2008 bolo

vydaných 25 rozhodnutí podľa § 13 ods. 4 písm. j) zák. č. 355/2007 Z.z. na činnosti spojené s výrobou, spracovaním, manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním chemických karcinogénov a mutagénov kat. 1 a 2, napr. na: manipuláciu s oxidom chrómovým so spotrebou 4,56 t/rok na pracoviskách chrómovne a chemickom laboratóriu prevádzky Výroba hydraulických zariadení spoločnosti HYDRONIKA DEE a.s. na Gogoľovej ul. 18 v Bratislave - 3/0 exponovaných pracovníkov; skladovanie karcinogénov v spoločnosti Lambda Life, a.s. na Bojníckej ul. 20 v Bratislave; manipuláciu v spoločnosti SLOVNAFT, a.s., Vlčie hrdlo 1, Bratislava na pracoviskách: Závod 1 Destilácia ropy: P-1.1 Destilácie a asfalty (PAU benzo(a)pyrén – 28/0 exponovaných zamestnancov), P-1.2 Krakovanie ťažkých zvyškov (RHC) (PAU benzo(a)pyrén), benzén, oxid nikelnatý- 28/0), P-1.3 Výroba vykurovacích olejov (benzén -8/0); Závod 2 Krakovanie vákuových destilátov: P 2.1 Plyny (benzén- 16/0), P-2.2 Fluidný krak (FCC) (benzén, 1,3 butadién- 74/0), P-2.3 Hydrokrak (KHK) (PAU benzo(a)pyrén), benzén, oxid nikelnatý – 16/0); Závod 3 Výroba palív a aromátov: P-3.1 Reformingy a aromáty (benzén, oxid nikelnatý-93/0), P-3.2 Hydrogenačná rafinácia palív 1-6 (benzén- 8/0), P-3.3 výroba motorových palív benzén -14/0); Závod 4 Energetika: P-4.1 Tepláreň (benzén, PAU benzo(a)pyrén – 20/0), P-4.2 technologické a energetické rozvody (TER) (PAU benzo(a)pyrén, benzén, 1,3-butadién -15/0), P-4.4 MCHBČOV (benzén- 16/0); Závod 5 Petrochémia: P- 5.1 Etylénoxid a glykoly (etylénoxid- kat. 2- 18/0), P-5.2 Fenol a Etylbenzén, VJ Etylbenzén (benzén -15/0), P-5.2 fenol a Etylbenzén, VJ kumén (benzén- 16/0), P-5.3 Expedícia, VJ Sklady kvapalných plynov 1 (SKP-1) (1,3-butadién - 8/0), P-5.3 Expedícia, VJ Sklady kvapalných plynov 2 (SKP-2) (1,3-butadién, benzén- 8/0), Sklad petrochemických výrobkov (benzén- 8/0); Kontrola kvality: Kontrola kvality výroby, Laboratórium rafinérie (benzén, PAU- benzo(a)pyrén- 30/24), Kontrola kvality výroby, Laboratórium petrochémie (benzén, 1,3-butadién- 1/1), Analytika a chromatografia, laboratórium elementárnej analýzy (benzén, oxid niklu – 22/19), Kontrola kvality výrobkov (benzén-9/7); Technológie DS a rozvoj projektov: Výroba palív SN, stredisko 54210 (benzén, 1,3-butadién, PAU benzo(a)pyrén- 9/0), Rozvoj technológií -Palivá, stredisko 54410 (benzén -6/0), Ochrana, životné prostredie a protikorózna ochrana, stredisko 54600 (benzén-5/0), Rozvoj technológií-Sekundárna výroba, stredisko 54210 (benzén-2/0); manipuláciu v spoločnosti Slovnaft Petrochemicals, s.r.o., Etylénová jednotka 2: (benzén, 1,3-butadién- 41/0); v Elektrotechnickom ústave SAV na Dúbravskej ceste v Bratislave (oxid chrómový, chromylchlorid) s ročnou spotrebou 30–50g; v Ústave anorganickej chémie SAV, Dúbravská cesta 9 (karcinogény kat. 2) s ročnou spotrebou 0- 500g v rámci vedecko-výskumnej činnosti; manipuláciu s karcinogénmi kat. 2 (apoptosis inducer set, akrylamid 2K, dvojchroman draselný, propylén oxid) v Ústave normálnej a patologickej fyziológie SAV na Sienkiewiczovej ul. v Bratislave; v K-TRADE spol. s r.o., Distribúcia produktov pre práce v chemickom, biochemickom a biologickom laboratóriu pri vedeckovýskumnej činnosti v objekte Virologického ústavu SAV Dúbravská cesta 9, Bratislava (akrylamid, apicidin, benzén, bromid draselný, dichróman draselný, kongočerveň, metotrexát, N-hydroximočovina, N-nitroso-N-etylmočovina, N-nitroso-N-metylmočovina, streptomycin sulfát); pre činnosť obchodovanie a operatívne uskladnenie malých množstiev karcinogénnych látok; v spoločnosti RNDr. Mária Krivjanská - K-TRADE, Distribúcia produktov pre práce v chemickom, biochemickom a biologickom laboratóriu, vedeckovýskumná činnosť v objekte Virologického ústavu SAV Dúbravská cesta 9, Bratislava (akrylamid, apicidin, benzén, bromid draselný, dichróman draselný, kongočerveň, metotrexát, N-hydroximočovina, N-nitroso-N-etylmočovina, N-nitroso-N-metylmočovina, streptomycin sulfát) pre činnosť obchodovanie a operatívne uskladnenie malých množstiev karcinogénnych látok; v Ústave polymérov SAV na Dúbravskej ceste 9 v Bratislave s ročnou spotrebou: 1,2 dibrómetán – 100 ml; 1,2 dichlórétán-1liter, 1-naftylamín-5 g, akrylamid 300 g, akrylonitril-0,5 l, azobenzén-0, benzén 20l, benzylchlorid 100 ml, bromičnan draselný 0, chlóranylín 10 ml, chlorid kademnatý 0, chlorid kobaltnatý 0, chróman draselný 0, chroman sodný 0, dimetylsulfát 50 ml, dvojchroman draselný 200 g, dvojchroman sodný 0, epichlórhydrín 100 ml, fenylylhydrazín 10g, furán 4,4 l, hexametylfosforamid 50ml, hydrazín síran 0, hydrazín dihydrochlorid 0, kongo červeň 0, kobaltnaphthenat 0, kyselina chromsírová 1 l, naftylamín 100 g, oxid chrómový 10g, síran kademnatý 0, síran ko-

baltnatý 0, trichlóretylén 0; na manipuláciu s trichlóretylénom v pneuservise Mikona, s.r.o., Vajnorská 129- exponovaných 6/0, Rožňavská 6/A – 2/0; Herlianska 6 – 6/0; Lamačská 73 – 3/0 pracovníkov s mesačnou spotrebou 100 ml; v Bratislavskej vodárenskej spoločnosti, a.s., divízia chemicko-technologických a laboratórnych činností, Odd. kontroly kvality pitných vôd, Bojnická 6 – dichróman didraselný 250g/rok, štandardný roztok arzén 100 ml/rok; kat. 1 a 2 v Ústave experimentálnej endokrinológie SAV na Vlárskej 3 v Bratislave s ročnou spotrebou do 4g, resp. 25 ml (akrylamid, arzén oxid, benzín dihydrochlori, o-dianisidine, doxorubicin, dichróman didraselný, evansová modrá, kyselina chromsírová; na manipuláciu s octanom olovnatým 5 ml/mesiac, formamidom 10 ml/mesiac v Kraft Foods Slovakia,a.s., Račianska 44, Bratislava, fyzikálno-chemické laboratórium; v GEORGANICS s.r.o., Nobelova 34, Bratislava so spotrebou 100 g/mesiac látok a prípravkov na laboratórne účely (extrakcie, syntézy, reakcie)- 2/0 exponovaných pracovníkov; v hameln rds a.s., Horná 36, Modra na pracoviskách Výroby a vývoja, biologických štúdií a záležitostí kvality pri pracovnej činnosti zameranej na výskum, vývoj a výrobu liekov a hodnotenie bezpečnosti chemických látok s ročnou spotrebou 2mg – 200 g, resp. 100 – 500 ml, exponovaných 2/37 zamestnancov; na ČS PL Bratislava – Jarovce pravostranné diaľničné odpočívadlo OMV Slovensko, s.r.o. (benzín Super plus, Benzín Eurosuper, bezolovnatý automobílový benzín: NORMAL 91, NORMAL, 91 UNI, SUPER 95, SUPER PLUS 98.

Práca s cytostatikami, zaradená do pracovných procesov s rizikom chemickej karcinogenity, sa vyskytovala najmä v zdravotníckych zariadeniach. Medzi najčastejšie používané cytostatiká patrili Endoxan, Adriblastina, Fluorouracil, Ca-Leukovorin, Platidiam, Vepesid, Paelitaxol, Taxol, Vincristin. Spotreba ampuliek v porovnaní s uplynulými rokmi stúpla, čím sa zvýšila expozícia zamestnancov exponovaných cytostatikám. Keďže nie je možná objektivizácia týchto látok v pracovnom ovzduší, expozícia sa na vybraných pracoviskách (Národný onkologický ústav na Klenovej 1 v Bratislave) hodnotila nepriamo pomocou genotoxických vyšetrení. Toto hodnotenie bolo aplikované aj v organizácii SLOVNAFT, a.s. na pracoviskách P-1.1 Výroba a expedícia asfaltov a P – 5.1 Etylénoxid a glykoly.

Rozhodnutím bol schválený prevádzkový poriadok pre práce s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom na operačnej sále Kliniky oftalmológie v Nemocnici Ružinov na Ružinovskej ul. 6 pre FNŠP Bratislava, kde sa používa cytostatikum Mitomycin C klasifikované v skupine 2B (možný karcinogén) so spotrebou 25-30 amp./rok. Na základe predložených opatrení na predchádzanie expozície karcinogénom a spôsobu manipulácie s roztokmi cytostatík, ktoré sa pripravujú na schválenom pracovisku v nemocničnej lekárni, bola práca 3 lekárov zaradená do 2.kategórie. Konanie vo veci schválenia prevádzkového poriadku pre pracoviská výrobo-Prevádzkového areálu spoločnosti Petmas –Ekos, s.r.o., Zberný dvor, Hasičská 2, Pezinok, ktoré boli prevádzkované bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva, pričom pracovníci boli exponovaní karcinogénnym a mutagénnym faktorom ako i jedovatým a veľmi jedovatým látkam a prípravkom, bolo zastavené z dôvodu nedoplnenia podania o náležitosti, vyplývajúce z platnej legislatívy (súhlas orgánu verejného zdravotníctva na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, povolenie na manipuláciu s veľmi jedovatými a karcinogénnymi látkami, preukázanie odbornej spôsobilosti vedúceho pracovníka na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, atď.). Prerušené bolo konanie vo veci schválenia prevádzkových poriadkov a vyhlásenia rizikových prác v organizácii Hameln rds a.s., Horná 36, Modra (bývalý VÚLM, a.s.), v ktorej vykonáva pracovnú činnosť s cytostatikami a karcinogénnymi faktormi 1. a 2. kategórie (príprava roztokov, riedenie, váženie, rozplňovanie, testovanie, stanovenie biozátáže a mikrobiálnej nezávadnosti, biologické štúdie, dekontaminácia skla a laboratórnych pomôcok, atď.) na oddelení analytickej chémie, v laboratóriu mikrobiológie oddelenia biológie a na oddelení liekových foriem 37 žien. Spoločnosti bolo uložené vyšpecifikovať miesta vykonávania činností s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a látkami klasifikovanými ako jedovaté a veľmi jedovaté látky, protokolom z merania rýchlosti prúdenia vzduchu preukázať účinnosť digestorov, prevádzkový poriadok doplniť o zoznam prác zakázaných tehotným ženám, matkám do konca 9. mesiaca po pôrode a dojčiacim ženám, predložiť zoznam a množstvo a spotrebu karci-

nogénov a mutagénov vrátane ich klasifikácie, spôsob skladovania jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov, preukázať odbornú spôsobilosť vedúceho pracovníka na prácu s týmito látkami, novelizovať legislatívu v predloženom prevádzkovom poriadku a preukázať informovanie zamestnancov s touto legislatívou.

Cielene sa vykonával dozor pri búraní a demoláciách stavieb obsahujúcich azbestocementový materiál a pri rekonštrukciách a opravách objektov, pri ktorých bol použitý stavebný materiál s obsahom azbestu. V súvislosti s pripravovanou rozsiahlou výstavbou bytových komplexov a polyfunkčných centier sa posudzovali viaceré stavby v Bratislave, ktoré boli určené na asanáciu. V každom prípade bolo požadované predloženie dokumentácie na posúdenie s prehlásením projektanta, že objekt určený na odstránenie neobsahuje azbestocementový materiál. V opačnom prípade bol stavebník zaviazaný preukázať zmluvnou dohodou, že demontáž a likvidáciu AZC materiálu bude vykonávať firma, ktorá má na túto činnosť oprávnenie ÚVZ SR podľa § 5 ods. 2 písm. n) zák. NR SR č. 355/2007 Z.z. a pred uvedením dočasných pracovných priestorov s kontrolovaným pásmom počas demontáže a likvidácie AZC materiálu do prevádzky stavebník požiada orgán verejného zdravotníctva o ich posúdenie podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z. Odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu bolo realizované na 67 stavbách v Bratislavskom kraji za použitia zapuzdrovacích a viažucích prípravkov firmami OK- plus, s.r.o.; A.A.SERVICE, s.r.o.; TERMOTECHNA, a.s.; TERMSTAV, a.s.; KOPOS-BV, spol. s r.o.; KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., ktoré disponujú povolením ÚVZ SR na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu. V Bratislave a jej okolí boli odstraňované staré stavby so zabudovaným azbestocementovým materiálom, resp. bol odstraňovaný azbestocementový materiál pri rekonštrukcii a nadstavbách objektov a vyradené zariadenia obsahujúce voľný azbest. Išlo o strešné krytiny a fasády objektov meštianskych domov, kúrie, rodinné a bytové domy, záhradné domčeky, kostol, hospodárske budovy, maštale, stavebný materiál z objektu ZŠ, tesniaci materiál v kotloch výhrevní a protipožiarny materiál vo vyradených zariadeniach – zhášacích komorách stýkačov Dopravného podniku Bratislava, a.s., podhlády vstupných priestorov bytových domov v Petržalke, rúry z odpadových šachiet bytových domov. Tendencia odstraňovať azbestový materiál bez splnenia príslušných opatrení na ochranu zdravia ľudí najmä z ekonomických dôvodov, vzhľadom k finančnej náročnosti odstraňovania azbestu oprávnenou firmou, pretrvávala aj v r. 2008. Stavebnej spoločnosti SLOVEGRA, s.r.o., Malé Dvorníky 240 bola uložená pokuta podľa § 57 ods. 46 písm. b) zák. č. 355/2007 Z.z. vo výške 300 000,- Sk za neoprávnené odstránenie eternitu zo strechy objektu na Miletičovej 20 v Bratislave. Azbestocementový materiál mala na základe dohody a rozhodnutia tunajšieho úradu z roku 2007 odstrániť oprávnená firma O.K. -plus, s.r.o., Bratislava. Opakovane sa nelegálna demontáž AZC materiálu riešila uložením pokuty a likvidáciou demontovaného materiálu na skládke oprávnenou firmou, pričom účastníci konania uvádzali, že strechy rozobrali neznáme osoby za účelom krádeže dreva, resp. demontáž vykonali živnostníci, ktorí vykonávali iné stavebné práce z vlastnej iniciatívy ako nadprácu (za demontáž 1,5 t strešnej krytiny objektu v areáli zariadenia staveniska stavby „Predajňa potravín LIDL, Karlova Ves, Bratislava“, ktorú vykonala spoločnosť PSJ Hydrotranzit, a.s. bola uložená pokuta vo výške 50 000,-; za demontáž eternitu v množstve 2 t zo severnej štítovej steny pri zateplňovaní fasády dvojposchodového obytného domu na Hubeného ul. č. 1 -5 v Bratislave, ktorú vykonávala firma spoločnosť Ing. Ján Daniel – DEKOR, Bratislava bola uložená pokuta vo výške 100 000,- Sk vedúcemu skupiny živnostníkov, ktorý uviedol, že dal príkaz ostatným živnostníkom na odstránenie materiálu s obsahom azbestu). Spoločnosti INTERSET Bratislava, s.r.o., Bratislava bola uložená pokuta vo výške 50 000,-Sk za neoprávnené a neodborné odstraňovanie materiálu s obsahom azbestu v komunikačnom priestore 1.NP domu na Haanovej ul. 19-21 v Bratislave pri výkone rekonštrukčných prác s čiastočnou demontážou podhládu s obsahom azbestu. Za negatívne ovplyvňovanie životného prostredia prašnosťou a nebezpečným odpadom pri neodbornom odstraňovaní AZC stavebného materiálu (strešnej krytiny) z objektu bytového domu na Dostojevského rade 19 v Bratislave bola uložená pokuta vo výške 50 000,- Sk Vladimírovi Hroncovi – TRI BAND, Revúca.

- **Znižovať psychickú pracovnú záťaž**

Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže požadoval RÚVZ Bratislava v roku 2008 predložiť od viacerých organizácií. Na základe opatrení, uložených RÚVZ Bratislava, hl. m., predložili psychologickú správu k subjektívnemu a objektívnemu posúdeniu psychickej pracovnej záťaže organizácie :

- Národná banka Slovenska, I. Karvaša 1, Bratislava pre 31 profesií Ústredia NBS (objekt I. Karvaša a objekt Cukrova ul., Expozitúry na Tomášikovej ul. 28/a v Bratislave a ďalších pracovísk na Slovensku. V hodnotení PZS TeamPrevent, s.r.o., bolo navrhnuté zaradiť do 2. kategórie psychickej záťaže (zvýšená psychická záťaž) profesie: bankový expert- špecialista, riaditeľ odboru, vedúci, hlavný metodik, metodik, odborný referent, referent špecialista, kontrolór platidiel, pokladník, kľučiar, účtovník- špecialista, hlavný účtovník, bankový policajt.
- Palma –Tumys, a.s. Bratislava pre profesie vykonávané vo veľinách (operátor 1, ktorý je atakovaný monotóniou) a profesie vykonávané vo viac zmennej pracovnej dobe (kurič, čerpač, skladník, laborant, operátor 2) na pracovisku Šenkvice, ktoré sa zaoberá výrobou, spracovaním technického oleja (bionafty) a výrobou metylesteru z repkového oleja (MERO). Na základe hodnotenia PZS TeamPrevent, s.r.o., nebola navrhnutá žiadna z profesií do 2. kategórie psychickej záťaže.
- Palma –Tumys, a.s. Bratislava pre profesie vykonávané na pracoviskách ČOV, kotolne, plničky jedlých olejov, margarínky, ZHZ, nakládky -vykládky na Račianskej ul. v Bratislave. Na základe hodnotenia PZS TeamPrevent, s.r.o. boli navrhnuté profesie: obsluha výrobných liniek, obsluha plniacich liniek v Margarínke 1,2; obsluha plniacej linky, vyfukovacích strojov, vyfukovacej linky v Plničke jedlých olejov; majster vo výrobe, vedúci prevádzky vo viaczmenných prevádzkach; veliteľ, zástupca veliteľa, veliteľ zmeny, hasič Závodného hasičského útvaru; nakládkár – vykládkár a dispečer do 2. kategórie psychickej záťaže (zvýšená psychická záťaž).
- Komerční banka Bratislava, a.s., Hodžovo nám 1/A, Bratislava. V hodnotení PZS TeamPrevent, s.r.o. bolo navrhnuté zaradiť vrcholový manažment do 3. kategórie psychickej záťaže (psychická záťaž pri ktorej nemožno vylúčiť zdravotné riziká), stredný manažment a obchodníkov do 1. kategórie psychickej záťaže podľa vyhl.č. 448/2007 .
- Slovnaft Petrochemicals, s.r.o.- hodnotenie psychickej pracovnej záťaže operátorov Centrálného veľína (PZC Slovnaft, a.s.) bolo predložené ako plnenie pokynu z roku. 2007. Podľa hodnotenia úroveň pracovných podmienok z hľadiska psychickej pracovnej záťaže prevažne senzorickej i mentálnej (psychosociálnej) dosahuje 2. stupeň, v subjektívnom hodnotení psychickej záťaže pri práci podľa Meistera sa dokázala záťaž 3. stupňa aspoň jedného z faktorov, koncentrácia pozornosti na konci pracovnej zmeny v hodnotenom súbore 47 z celkového počtu 60 operátorov (test koncentrácie pozornosti): 5 a viac. Psychická pracovná záťaž nedosiahla maximálnu intenzitu záťaže z hľadiska práce a pracovného prostredia a súčasne ani jej subjektívne hodnotenie nebolo negatívne u viac ako polovice zamestnancov vykonávajúcich prácu operátora Centrálného veľínu. Vzhľadom k uvedenému podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. boli práce zaradené do 2. kategórie prác z hľadiska zdravotných rizík.

Psychologické správy o posúdení neuropsychickej záťaže, ktoré vypracovali pracovní psychológovia PZS TeamPrevent, s.r.o., boli zaslané na ÚVZ SR na zaujatie odborného stanoviska z hľadiska § 38 ods. 2 zák. č. 355/2007 Z.z.. a § 5 až 9 Vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. v súlade so závermi celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení PPL RÚVZ v SR. V predložených hodnoteniach psychickej pracovnej záťaže, neboli splnené základné požiadavky na použitie obidvoch metód (metódy na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže z hľadiska úrovne pracovných podmienok a metódy subjektívneho hodnotenia práce podľa Meistera) podľa prílohy č. 5 k vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z., nebolo možné určiť zvýšenú psychickú pracovnú záťaž podľa § 6 cit. vyhl., ani zaradiť práce jednoznačne do kategórií z hľadiska psychickej pra-

covnej záťaže podľa vyhl. MZ SR č. 448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Z týchto dôvodov boli predkladajúce spoločnosti, Národná banka Slovenska, Palma –Tumys, a.s. a Komerční banka Bratislava, a.s., informované o nesplnení uložených opatrení.

Predložiť hodnotenie psychickej pracovnej záťaže zamestnancov bolo uložené 8 organizáciám: IBM International Services Centre s.r.o., v prevádzke umiestnenej na 20. až 25. poschodí objektu Tower 115 na Pribinovej ul. 25 v Bratislave vo veľkoplošných kanceláriách s počtom pracovných miest 179 na každom podlaží, v prevádzke Polus Milenium Tower, Vajnorská 100/A (Millennium Tower1) s celkovým počtom zamestnancov 283, z toho 107 žien, v prevádzke Polus Milenium Tower, Vajnorská 100/B (Millennium Tower 2) s celkovým počtom zamestnancov 813, z toho 464 žien; Slovenská sporiteľňa, a.s., filiálka Suché mýto 4, Bratislava, kde vykonáva pracovnú činnosť so ZJ významnú časť práce 13 zamestnancov; IBM International Services Centre Prevádzka Millennium Tower 2, Vajnorská 100/A; Motor – Car Bratislava, s.r.o., Autoservis nákladných a osobných vozidiel, Tuhovská 5, Bratislava u pracovníkov, ktorí vykonávajú nočnú prácu a prácu na zmeny; Komerční banka Bratislava, a.s., pracovisko Hodžovo nám. 1/A Bratislava; Národná banka Slovenska, Imricha Karvaša 1, Bratislava; Palma –Tumys, a.s., Račianska 76, Bratislava;

- **Znižovať výskyt chorôb z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia**

Pri prešetrovaní a hodnotení pracovného prostredia a podmienok práce zamestnancov, u ktorých vzniklo podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ RÚVZ Bratislava, hl.m. postupoval podľa odborného usmernenia MZ SR – hlavného hygienika SR (č. HH SR – 4802/2002-HŽPP/Hu zo dňa 22.11.2002). V roku 2008 boli celkove prešetrovaných 8 podozrení na chorobu z DNJZ, z toho v 3 prípadoch sa podozrenie na ochorenie nedalo prešetriť (pracoviská už neexistujú, resp. v Bratislave je len sídlo spoločnosti, ktoré nedisponuje požadovanými údajmi), v 2 prípadoch bol súvis s výkonom práce potvrdený, v 2 prípadoch nebol potvrdený, 1 prípad je v štádiu šetrenia:

1. 56 r. stavebný robotník, Tunely a.s.: DNJZ horných končatín: poradie diagnóz -Sy manžety rotátorov, Epicondylitis rad. et uln. l. dx. et rad. l. sin., Sy canalis carpi l. dx, Vasodoskinesis HKK (+ vertebrogénny sy a osteoartróza). Prešetrenie sa spätne nedalo vykonať, len formou rozhovoru (pracoviská už neexistujú, ani žiadne záznamy). Nie je splnené kritérium jednostrannosti, k nadmernosti sa nedá vzhľadom na vyššie uvedené zodpovedne vyjadriť.
2. 33 r. výrobný zamestnanec na montážnej linke vo VW: Sy manžety rotátorov. Všetky kritériá splnené, profesionalita choroby priznaná.
3. 44 r. operátorka v lakovni Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o. Lozorno: Epicondylitis rad. humeri bilat + vasoneurosis. Súvis s výkonom povolania preukázaný len u vazoneurózy. DNJZ nespĺňa kritériá.
4. 52 r. operátorka polishing- u (opravy kazov leštením) Plastic Omnium Auto Exteriors, s.r.o., Lozorno: Sy karpálneho tunela l.dx. ľahký stupeň. Zamestnávateľom nebolo potvrdené, že menovaná napriek preradeniu brúsila, profesionalita choroby nebola priznaná.
5. 57 r. montér odvlhčovacích zariadení v spoločnosti TVG Klima Slovakia, s.r.o., Bratislava: Sy karpálneho tunela l.dx., ktorý bol exponovaný vibráciám elektrického pneumatického kladiva s predpokladom prekročenia akčnej i limitnej hodnoty cca 10 rokov, zvýšenému svalovému napätiu zo statickej námahy s nepriaznivými polohami rúk. Profesionalita choroby priznaná.
6. 42 r. elektromechanik a strojník v Holcim (slovensko),a.s. Rohožník a BAUMIT, spol. s r.o., Bratislava: Sy karpálneho tunela bilat. Hygienický prieskum sa nedal vykonať, nakoľko pracovník si to neželal.

7. 42 r. tunelár TUBAU, a.s., Bratislava: ochorenie z vibrácií, ochorenie z DNJZ. Hygienický prieskum sa nedal vykonať, nakoľko požadovanými údajmi disponuje generálne riaditeľstvo TUBAU v Žiline.
8. 46 r. montér vedení VN-lezec ELCON Bratislava, a.s., ochorenie z DNJZ HKK v štádiu šetrenia.

- **Prevenia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou, prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice**

Podozrenie na ochorenie chrbtice (zaradené do položky „iné“) sa v r. 2008 neprešetrovalo.

Úloha 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Výkon štátneho zdravotného dozoru (ŠZD) bol v roku 2008 zameraný cielene na sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami a na plnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. ŠZD bol orientovaný na pracoviská, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami významnú časť pracovnej zmeny. RÚVZ Bratislava, hl.m. vykonal na pracoviskách so ZJ celkovo 68 previerok, ktoré boli zamerané najmä na:

- posúdenie rizík pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľa,
- používané zariadenia (obrazovky, klávesnice a ďalšie príslušenstvo) - ich umiestnenie na pracovnej ploche, orientácia v priestore vo vzťahu k osvetľovacím otvorom a osvetľovacím telesám,
- požiadavky na pracovné miesto (pracovnú plochu a sedadlo),
- priestorové podmienky pracoviska,
- celkové a miestne osvetlenie, oslnenie a svetelné odrazy na monitoroch,
- mikroklimatické podmienky na pracovisku,
- režim práce a odpočinku zamestnancov,
- subjektívne pociťované zdravotné problémy zamestnancov v mozgovej súvislosti s vykonávanou prácou so ZJ,
- vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok,
- informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so ZJ.

Na odstránenie zistených nedostatkov bolo zamestnávateľom nariadené vykonať opatrenia (18 rozhodnutí) zamerané najmä na usporiadanie pracoviska (dodržanie vzdialeností medzi ZJ, zamedzenie odrazov svetla na monitoroch), zabezpečenie vhodných obrazoviek, ergonomické úpravy pracovného miesta (oddelenie obrazovky od klávesnice, prídavná klávesnica k notebookom), výkon lekárskeho preventívneho prehliadok -skríningové vyšetrenie očí a zraku (ZEPTER SLOVAKIA spol. s r.o., Sklady spotrebného tovaru a administratívne pracoviská na Rožňavskej ul. 1 v Bratislave; Motor-car Bratislava, spol. s r.o., Autoservis nákladných a osobných vozidiel, Tuhovká 5, Bratislava) a zabezpečenie zaškolenia a informovanosti zamestnancov, ktorých dočasne prenajíma spoločnosť iná spoločnosť (pre IBM ISC s.r.o. spoločnosť Manpower Slovensko, s.r.o.), pracovníkov printových médií (RINGIER SLOVAKIA, a.s., vydavateľstvo, Prievozská 14, Bratislava), na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže pracovníkov centrálnych velínov, bánk a sporiteľní (NBS Slovenska, Slovenská sporiteľňa, a.s., filiálka Suché mýto 4, Bratislava), pracovníkov softwarových spoločností ktorí pracujú 8 a viac hodín denne so zobrazovacou jednotkou (IBM Slovensko, spol. s r.o., Polus Millenium Tower, Prevádzka Millenium Tower 1, Vajnorská 100/A; IBM International Services Centre Prevádzka Millenium Tower 2, Vajnorská 100/A); vo veľkopriestorových kanceláriách (IBM International Services Centre s.r.o., prevádzka umiestnená na 20. až 25. poschodí objektu Tower 115 na Pribinovej ul. 25 v Bratislave vo veľkoplošných kanceláriách s počtom pracovných miest 179 na

každom podlaží); u zamestnancov, ktorých prenajíma na výkon činnosti iná firma. Zastavené bolo konanie vo veci uvedenia pracovných priestorov COOL CENTRUM na Bojníckej ul. v Bratislave do prevádzky (telemarketingová činnosť) pre Europe Calling, a.s., Bratislava z dôvodu nezabezpečenia skríninového vyšetrenia očí a zraku zamestnancov, nepredloženia hodnotenia psychickej a senzorickej záťaže a protokolu z merania umelého osvetlenia.

Úloha 2.3. Zdravé pracoviská

- **Realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov vo vybranej organizácii**

V roku 2008 RÚVZ Bratislava, hl.m. v rámci plnenia úloh vyplývajúcich z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR a zahraničných programov a projektov riešil úlohu „Zdravé pracoviská“ v organizácii **VUKI, a.s., Rybníčná 38, Bratislava**.

Činnosť spoločnosti je zameraná na výskum, vývoj a výrobu káblov a vodičov, káblových strojov a elektroizolačných materiálov. V spoločnosti pracuje 73 zamestnancov, z toho 21 žien, na úseku výroby káblov 18 zamestnancov, z toho 5 žien, na úseku výroby izolovaných vodičov 6 mužov. Spoločnosť uzatvorila zmluvu s PZS, s.r.o., Banská Bystrica v auguste 2008. Pracovná činnosť pozostáva z prípravy izolácií káblov, plášťov káblov a káblového príslušenstva, z manipulácie s obalom, balenia, skladovania a expedície výrobkov. V spoločnosti neevidujeme rizikové práce, pracovná činnosť sa vykonáva prevažne v jednozmennej prevádzke, v prípade väčších zákaziek sa vykonávajú aj práce v noci. Pracovné priestory sú umiestnené v starších objektoch, z ktorých mnohé v súčasnosti už nespĺňajú kritériá podľa nariadenia vlády SR č. 391/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na pracovisko. Na pracoviskách sa používajú chemické látky a prípravky klasifikované ako zdraviu škodlivé (styren, maleinanhidrid), dráždivé (neopentylglykol, Peroximon 801), žieravé (Luperox k 12), veľmi horľavé (acetón, etanol), výbušné (Luperox P) a oxidujúce (Peroximon 801, Luperox K 12). Cieľom aktivít RÚVZ Bratislava v spoločnosti VUKI, a.s. je najmä riešenie mikroklimatických podmienok na pracovisku opletáreň (zvýšenie teplotného faktora v Hale I) a v chemických laboratóriách, kontrola funkčnosti digestorov v laboratóriách, zníženie prašnosti pri šaržovaní sypkých materiálov, objektivizácia styrenu v pracovnom prostredí varne elektroizolačných lakov a živíc doplnená výsledkami biologických expozičných testov. Cieľom úlohy bolo aj výchovne pôsobiť na pracovníkov za účelom zníženia rizika poškodenia zdravia dodržiavaním technologických postupov, predchádzanie vzniku vystavenia pracovníkov faktorom práce zlepšením pracovných podmienok technickými opatreniami a vylúčením faktorov práce, ktoré zaťažujú pracovníkov a ktorých pôsobenie na zamestnancov je možné odstrániť, resp. znížiť, zistenie rizikových trendov v životospráve a výživovom režime pracovníkov, cieleňé nutričné usmernenie pracovníkov za účelom zlepšenia ich zdravotne – nutričného stavu a na základe objektivizácie pracovného prostredia, analýzy zdravotného stavu a spôsobu života a práce zamestnancov realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

Realizovanými objektívnymi meraniami bolo preukázané, že vzduchové výkony digestorov nie sú dostatočné pre činnosť s používanými chemickými látkami (acetón, metanol, dietylftalát, akrylát, styren). Celozmenové koncentrácie styrenu v pracovnom prostredí varne boli v súlade s NPEL. Biologickými expozičnými testami (kyselina mandľová v moči u 6 pracovníkov) bolo zistené prekročenie v jednej vzorke. Namerané hodnoty teplotných faktorov tepelno-vlhkostnej mikroklimy na pracoviskách navijárne, opletárne, varne I a haly III pre teplé obdobie roka prekročili hodnoty prípustných mikroklimatických podmienok v dôsledku záťaže teplom z technologických zdrojov. Horná akčná hodnota expozície hluku bola prekročená na pracovisku opletárne. Limitná hodnota nebola prekročená, nakoľko pracovníci používajú chrániče sluchu s útlmom 27 dB. Na základe výsledkov meraní sa spoločnosť zaviazala vykonať technické a organizačné opatrenia (technické úpravy digestorov, preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci s audiometrickým vyšetrením pracovníkov, poskytovanie ochranných nápojov, rekon-

štrukcia haly III), z ktorých časť už zrealizovala (v chemických laboratóriách bola inštalovaná klimatizačná jednotka). Po vykonaní technických opatrení sa uskutoční nová objektivizácia pracovného prostredia.

V roku 2008 sa v rámci preventívnej výjazdovej činnosti Poradne zdravia a ako súčasť projektu „Zdravé pracoviská“ realizovalo skreeningové vyšetrenie pracovníkov. Vyšetrenie bolo zamerané na prevenciu tzv. voľnoradikálových ochorení (KVCH, DM, onkologické), ktorých prevalencia má v našej populácii stúpajúci trend a kardiovaskulárne ochorenia sú napriek mnohým osvetovým a zdravotno – preventívnym projektom na poprednom mieste v chorobnosti a úmrtnosti našej populácie. Súbor tvorilo 48 zamestnancov - 29 mužov a 19 žien, priemerný vek bol 48 rokov. Zistený spôsob výživy a životosprávy zamestnancov VUKI sa môže prejavovať na vyššej prevalencii rizikových faktorov uplatňujúcich sa v etiopatogenéze voľnoradikálových ochorení. Z tohoto dôvodu boli všetci probandi individuálne o možných rizikách poučení a cielene nutrične usmernení. V prípade výrazne nepriaznivých klinických či biochemických nálezov boli klientom ponúknuté opakované kontrolné vyšetrenie, resp. trvalejšia preventívna starostlivosť v Poradni zdravia. Hodnotiacia správa skriningového vyšetrenia pracovníkov bola zaslaná organizácii VUKI Bratislava.

Na základe uvedených skutočností sa program Zdravé pracoviská v spoločnosti VUKI ,a.s. bude realizovať aj v roku 2009.

Úloha 2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

- **Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad - kontrola**

Etická komisia pri RÚVZ Bratislava, hl.m. so sídlom v Bratislave obdržala a posúdila všetky podklady a dokumenty k Nadväzujúcej štúdiu nádorových ochorení pľúc a hornej časti dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad – kontrola z hľadiska dodržiavania etických noriem a platných legislatívnych požiadaviek ustanovených v zákone 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona NR SR č. 140/1998 Z.z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach v znení neskorších predpisov. V súvislosti s tým, že boli splnené vyššie uvedené požiadavky Etická komisia pri RÚVZ Bratislava, hlavné mesto so sídlom v Bratislave schválila uvedenú štúdiu ako eticky prijateľnú.

Úloha 2.5. Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (výskumný projekt v rámci Európskeho sociálneho fondu – Iniciatívy Spoločenstva EQUAL

Odbor PPL RÚVZ Bratislava, hl.m. sa zapojil v r. 2006 do riešenia výskumného projektu v rámci Európskeho sociálneho fondu – Iniciatívy Spoločenstva EQUAL „ Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce“ terénnym výskumom v 3 organizáciách v odvetviach hotely a reštaurácie, peňažníctvo a poisťovníctvo, školstvo, ktorého súčasťou bolo vyplnenie 46 dotazníkov pre zamestnancov a riadené interview pre zamestnávateľov. Následne sa doplnili údaje z terénnych sledovaní do dotazníkov a RÚVZ Bratislava, hl.m. vypracoval profil rezortu školstva. Po ukončení terénneho výskumu bol vypracovaný návrh opatrení pre zamestnávateľské subjekty vo forme dotazníka, ktorý sa použil v 2 sledovaných organizáciách Bratislavského kraja na otestovanie možnosti implementácie týchto odporúčaní do praxe.

V r. 2008 sa odbor PPL RÚVZ Bratislava, hl.m. podieľal na spracovaní odpovedí na otázky, ktoré vyplynuli z konferencie uskutočnenej v máji 2008, do pripravovanej publikácie EQUAL.

Úloha 2.6. Hodnotenie faktorov práce a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov v obchodných reťazcoch

Na základe Dohody o spolupráci a koordinácii činností medzi MPSVR SR a MZ SR v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci boli vykonané v r. 2008 spoločné previerky s Inšpektorátom práce Bratislava v rozsahu stanovenom v pláne spoločných previerok. Na koordináčnej porade so zástupcami orgánu inšpekcie práce vo veci spoločných previerok s RÚVZ Bratislava, hl.m., boli vybrané organizácie, v ktorých sa realizoval výkon spoločných previerok so zameraním na pracovné podmienky v prevádzkach veľkých obchodných reťazcov hypermarketov s osobitným zreteľom na hodnotenie fyzickej záťaže a pracovných podmienok u vybraných profesií – pokladník, skladník, predavač:

- METRO Cash & Carry Slovakia s.r.o., Senecká cesta 1881, Ivanka pri Dunaji
- BILLA s.r.o., filiálka č. 104, Bajkalská 19/A, Bratislava.

Za IP Bratislava sa previerok zúčastnila Mgr. Ľubica Tedlová. IP Bratislava pri previerkach kontroloval: výpis z obchodného registra, agenda a dokumenty z oblasti BOZP (politika BOZP, prevádzkové predpisy bezpečnosti práce, ktoré obsahujú pracovné podmienky žien, zakázané práce ženám, smernica o poskytovaní OOPP, posúdenie rizík podľa nebezpečenstiev, menovanie zástupcov zamestnancov, zabezpečenie bezpečnostno-technickej služby a pracovnej zdravotnej služby, školenia zamestnancov). Štátny zdravotný dozor RÚVZ Bratislava bol vykonaný podľa platnej legislatívy na ochranu verejného zdravia (NV SR č. 391/2006 Z.z., 281/2006 Z.z., 272/2004 Z.z., 395/2006 Z.z., vyhl. MZ SR č. 541/2007 Z.z., 542/2007 Z.z., 544/2007 Z.z.) a metodického usmernenia na zabezpečenie jednotného postupu orgánov na ochranu zdravia pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách. Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru boli dotazníky spokojnosti zamestnancov, dotazník subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci a dotazník informovanosti zamestnancov pri ručnej manipulácii s bremenami v počte 33 (METRO Cash & Carry Slovakia s.r.o.) a 28 (BILLA s.r.o.). Dotazníky boli spolu s ich analýzou zaslané na ÚVZ SR. Pri výkone dozoru v spoločnosti BILLA boli zistené viaceré hygienické nedostatky. Nepreukázalo sa, že prevádzkový poriadok pre práce s chemickými faktormi a pre potravinárske činnosti v predmetnej prevádzke boli vypracované v súlade s platnými právnymi predpismi, nebolo preukázané školenie a informovanie zamestnancov o príslušných právnych predpisoch, posudkoch o rizikách a prevádzkových poriadkoch, neboli vypracované časové snímky pre jednotlivé profesie, nebol predložený k nahliadnutiu posudok o riziku pri ručnej manipulácii s bremenami a posudok o riziku pri práci v expozícii hluku (lis, mlyn), neboli vypracované resp. aktualizované smernice pre používanie prepravných pracovných prostriedkov, na poskytovanie OOPP a na poskytovanie prvej pomoci, protokolmi o meraní mikroklimatických faktorov a intenzity umelého osvetlenia na pracoviskách sa nepreukázal súlad s platnými právnymi predpismi, účastník konania nepreukázal zabezpečenie výkonu pracovnej zdravotnej služby, nepreukázala sa zdravotná spôsobilosť zamestnancov na ručnú prácu s bremenami, nebol vydaný interný zákaz fajčenia na všetkých pracoviskách, lekárnička prvej pomoci nebola dostatočne vybavená, nebolo doriešené upratovanie priestorov úseku servisu vyhovujúcim spôsobom, skladovanie potravín sa realizovalo v bezprostrednej blízkosti aromatizovaného drogériového tovaru, nebola zabezpečená dostatočná kapacita šatní a tieto neboli vybavené v súlade s platnými právnymi predpismi, otváranie okien v niektorých priestoroch nebolo zabezpečené z podlahy, vetranie v miestnosti skladu čistiacich a dezinfekčných prostriedkov nebolo vyhovujúce. Odstránenie zistených nedostatkov bolo riešené rozhodnutím s nariadenými opatreniami pre účastníka konania. V organizácii METRO Cash & Carry Slovakia s.r.o. neboli zistené hygienické nedostatky. Záznamy zo spoločných previerok boli zaslané na ÚVZ SR.

Odbor PPL v uplynulom roku spolupracoval s IP Bratislava, ako aj so zástupcami odborových zväzov a to v oblasti poskytovania informácií o organizáciách, ktoré nedisponujú súhlasným posudkom orgánu na ochranu zdravia k uvedeniu do prevádzky a pri riešení podnetov, sťažností a nedostatkov v organizáciách. Zástupcovia odborových organizácií, resp. zástupcovia

zamestnancov sa zúčastňovali výkonu štátneho zdravotného dozoru na pracovisku. RÚVZ Bratislava, hl.m. sa v uplynulom roku nezúčastnil spoločného prešetrovania pracovných úrazov s IP Bratislava a taktiež sa nevyjadroval k povoľovaniu práce nadčas.

Odbor ochrany zdravia pred žiarením

Úloha 5.1. Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov.

Odpočet: V roku 2008 sa naša činnosť pri riešení tejto úlohy uberala dvoma smermi, a to:

- Vyhľadávanie zdrojov ionizujúceho žiarenia od neznámych majiteľov v zberniach kovového odpadu. V Bratislavskom kraji takýchto zberníc je 37. V týchto zberniach sa premerali prístupové koridory medzi jednotlivými skládkami kovového šrotu. Všetky výsledky boli negatívne. Pri našej návšteve sme súčasne vysvetlili prevádzkovateľom zásady pri zabezpečení radiačnej ochrany pracovníkov a okolia v prípade pozitívneho nálezu rádioaktívnej látky.
- Druhá časť našej činnosti bola na pracoviskách, kde sa z rôznych príčin niektoré zdroje žiarenia nevyužívajú a sú iba skladované. Treba podotknúť, že všetky pracoviská majú dobre fungujúce a zabezpečené sklady týchto žiaričov. Problém je s odstraňovaním týchto nepotrebných žiaričov cez firmy, ktoré majú na túto činnosť oprávnenie. V Bratislavskom kraji je 41 pracovísk s uzavretými zdrojmi žiarenia. Väčšina týchto pracovísk má finančné problémy. V roku 2008 sa podarilo na 5 pracoviskách odstrániť nadbytočné a nepoužívané rádioaktívne zdroje pomocou firiem s oprávnením na túto činnosť. Špecifický problém je s odstránením rádiových ihlíc z Onkologického ústavu sv. Alžbety, kde problém je opačný v tom zmysle, že prostriedky na odstránenie dlhodobou uskladnených nepoužívaných zdrojov sú, ale organizácia štátom určená tieto zdroje nechce odobrať. V súčasnosti sa o tejto problematike jedná na úrovni Hlavného hygienika SR a Predsedkyne Úradu jadrového dozoru SR.

Úloha 5.2. Navrhnutie systému bezpečného odstraňovania inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov v SR

Cieľ: Vypracovať súbor opatrení na základe analýzy súčasného stavu skladovania a likvidácie inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov v Slovenskej republike.

Odpočet: Na našom odbore ochrany zdravia sa vytvorila databáza týchto zdrojov, ktorá bude dopĺňovaná z hlásení z jednotlivých pracovísk so zdrojmi ionizujúceho žiarenia. Pri vykonávaní štátneho dozoru sa tento ukazovateľ osobitne skúma. Návrh systému na bezpečné odstraňovanie nepoužívaných zdrojov žiarenia z pracovísk sa bude opierať o zmluvu o súčinnosti medzi ÚVZ SR a ÚJD SR. Obe strany sa v súčasnosti zhodli na dôležitosti tejto spolupráce. Ďalším krokom bude vymedzenie finančných prostriedkov a finančných úľav pre odovzdávajúce organizácie, aby sa nepredlžovalo neúmerne skladovanie týchto zdrojov. V roku 2008 sa uskutočnilo stretnutie oboch inštitúcií, ale bez významného pokroku. Predbežne sa dohodli na ďalších rokovaníach.

Odbor epidemiológie

Úloha 6.1. Národný imunizačný program SR

V rámci Národného imunizačného programu sa od 1.1.2008 do 31.12.2008 priebežne vykonávala surveillance ochorení preventabilných očkovaním. Hlásených a epidemiologicky vyšetrených bolo 13 ochorení na pertussis, z ktorých 10 prípadov bolo zaznamenaných v epidemickom výskyte u neočkovaných 11-18 ročných detí umiestnených v Domove sociálnej starostlivosti pre telesne a mentálne postihnuté deti a mládež na Mokrohájskej ulici v okrese Bratislava IV. Ochorenia sa vyskytli u mentálne retardovaných detí s DMO, ktoré vzhľadom na uvedenú diagnózu neboli v minulosti očkované proti pertussis. Ďalšie 3 sporadické ochorenia boli zaznamenané u riadne očkovaných 2, 14 a 15 ročných detí. Prostredníctvom kampane SZO prebiehajúcej pod názvom Európsky imunizačný týždeň boli vykonané zdravotno-výchovné aktivity, ktorých cieľom bolo zvýšiť povedomie širokej verejnosti o význame a nutnosti očkovania v prospech zdravia jednotlivca i celej spoločnosti. Vzhľadom na zmeny v hradení vakcíny proti pneumokokom u detí bol zaznamenaný vyšší záujem laickej verejnosti o možnostiach tohto očkovania a jeho význame v detskom veku. V priebehu septembra a októbra vykonali pracovníci epidemiológie kontrolu povinného pravidelného očkovania u 139 praktických lekárov pre deti a dorast v 147 ambulanciách Bratislavského kraja. Výsledky kontroly u všetkých druhov pravidelného očkovania sú na celokrajsej i okresnej úrovni veľmi priaznivé. Na okresnej úrovni neklesla ani pri jednom druhu očkovania zaočkovanosť pod 95% v žiadnom z ôsmich okresov Bratislavského kraja.

Úloha 6.2. Surveillance infekčných chorôb

V mesiacoch január – december 2008 bolo evidovaných a analyzovaných celkom 5050 infekčných ochorení. Neboli hlásené žiadne exotické ochorenia. V porovnaní s predchádzajúcim obdobím v roku 2007 došlo v Bratislavskom kraji k značnému nárastu ochorení na varicellu (o 78,8%), lymskú boreliózu (o 34,8%) a bakteriálnych meningitíd (53,8%). V skupine vírusových hepatitíd bol evidovaný viac ako 2,5 násobný vzostup u akútnej vírusovej hepatitídy typu C. Viac ako 1,4 násobný vzostup bol evidovaný i vo výskyte poranení alebo kontaktov so zvieratom podozrivým z besnoty. Na zabezpečenie informovanosti obyvateľstva o možnostiach predchádzania prenosným ochoreniam, očkovaní alebo ďalších preventívnych opatreniach využívali pracovníci epidemiológie mediálnu komunikáciu (tlač, rozhlas, televízia). Jednalo sa najmä o chrípku a chrípke podobné ochorenia, vírusové hepatitídy, kliešťovú encefalitídu, lymskú boreliózu a črevné nákazy. Na skvalitnenie surveillance chrípky a akútnych respiračných ochorení vypracoval regionálny hygienik v spolupráci s lekárom VÚC harmonogram seminárov pre lekárov prvého kontaktu vo všetkých 8 okresoch Bratislavského kraja. Pracovné stretnutia pre všetkých lekárov pre dospelých ako i lekárov pre deti a dorast z okresov Bratislava I až Bratislava V sa uskutočnili dňa 11.11. a 13.11.2008 v rokovacej sále Úradu Bratislavského samosprávneho kraja, Bratislava. Pracovné stretnutie pre lekárov prvého kontaktu v okrese Senec sa uskutočnilo dňa 18.11.2008. Na uvedených pracovných stretnutiach epidemiológ RÚVZ zdôraznil vykonávanie hlásnej služby chrípky a akútnych respiračných ochorení. Taktiež boli lekári vyzvaní, aby dôsledne vykonávali očkovanie proti chrípke najmä v domovoch dôchodcov, liečebniach pre dlhodobo chorých a pod. V diskusii epidemiológ opakovane informoval prítomných o preočkovaní dospelých bivačkou proti diftérii a tetanu, používaní subjednotkových a štiepených vakcín proti chrípke, možnostiach využívať v hlásnej službe epidemiologický informačný systém, resp. o ďalších dotazoch týkajúcich sa očkovania alebo surveillance infekčných ochorení. V okrese Malacky sa uvedené pracovné stretnutie uskutoční dňa 27.11.2008.

Úloha 6.3. Informačný systém prenosných ochorení

V mesiacoch január – december 2008 bolo v informačnom systéme spracovaných 4787 prípadov ochorení, z toho v 850 prípadoch išlo o nozokomiálny charakter výskytu. Z celkového počtu ochorení bolo 2957 potvrdených a 1830 nepotvrdených. Na odbore epidemiológie bolo spracovaných 3906 ohnisk nákazy a vydaných 410 rozhodnutí orgánu na ochranu zdravia o lekárskom dohľade. Očkovanie bolo vykonané u 140 priamych kontaktov. Za sledované obdobie bolo v Bratislavskom kraji zaznamenaných 8 epidémií:

- Gastroenteritídy pravdepodobne infekčnej etiológie vo FNsP Bratislava Nemocnica Ružinov, Neurologická klinika v počte 12 ochorení,
- Salmonelózy vo FNsP Bratislava Špecializovaná geriatrická nemocnica Podunajské Biskupice v počte 5 prípadov,
- Pertussis v DSS pre telesne a mentálne postihnutú mládež na Mokrohájskej ul., Bratislava IV v počte 10 ochorení u 10 – 18 ročných neočkovaných mentálne retardovaných detí,
- Salmonelózy v detských jasliach na Palkovičovej ulici v Bratislave v počte 10 ochorení,
- Salmonelózy vo FNsP Bratislava Nemocnica Ružinov, 4 kliniky v počte 14 prípadov,
- Gastroenteritídy pravdepodobne infekčnej etiológie na SPŠE K. Adlera v Bratislave v počte 48 ochorení,
- Salmonelózy v materskej škole na Latorickej ulici v Bratislave v počte 9 ochorení,
- Gastroenteritídy pravdepodobne infekčnej etiológie v NOÚ Bratislava, Klinika hematológie a transfuziológie v počte 6 ochorení.

Pri vykazovaní a analýze výskytu infekčných ochorení na Slovensku v epidemiologickom informačnom systéme (EPIS) pracovník odboru epidemiológie viedol špecializovanú pracovnú skupinu pre pohlavne prenosné ochorenia a AIDS. V reportovaní prípadov HIV infekcie a prípadov AIDS do Európskeho systému surveillancie (TESSy) došlo v roku 2008 k zmenám, ktoré si vyžiadali prepracovanie hlásenia prípadov v SR a ich vykazovania v národnom informačnom systéme (EPIS-SK).

Úloha 6.4. Nozokomiálne nákazy

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EU HELICS – IPSE

V roku 2007 vedenie RÚVZ Bratislava písomne oslovilo vedúcich zdravotníckych zariadení Bratislavského kraja s návrhom na spoluprácu v programe EU HELICS – surveillance nozokomiálnych nákaz, ktorý koordinuje centrála DB v Lyone (v SR koordinuje RÚVZ Trenčín). Do plnenia tohto programu bola vybratá Klinika anestéziológie a intenzívnej medicíny FNsP Bratislava Nemocnica akad. L. Dédera.

Dotazníkovou formou bolo spracovaných za mesiac február až apríl 2007 a 2008 spolu 63 chorobopisov pacientov hospitalizovaných na uvedenej klinike najmenej 48 hodín, vrátane pacientov s výskytom nozokomiálnej nákazy (pneumónia a infekcia krvného riečišťa). Výstupy za rok 2007 boli zaslané na ďalšie spracovanie odboru epidemiológie RÚVZ Trenčín. V spracovávaní údajov za rok 2008 sa pokračuje elektronickou formou. V budúcom roku 2009 sa v uvedenom projekte bude pokračovať. Cieľom tohto programu je určiť mieru rizika vzniku nozokomiálnych nákaz a účinnými preventívnymi opatreniami redukovať ich počet.

Úloha 6.6. Mimoridne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

V Bratislavskom kraji existuje stav pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a vykonávajú sa činnosti súvisiace s prevenciou sezónnej chrípky (monitorovanie chrípky a akútnych respiračných ochorení, sledovanie cirkulácie vírusov chrípky v populácii a informovanie o očkovaní). V rámci seminárov organizovaných pre lekárov prvého kontaktu sú

zaradené i prednášky o mimoriadnych havarijných situáciách (vrátane epidemiologických) ako i o prostriedkoch individuálnej ochrany vhodných pre epidemiologicky závažné situácie. Uvedené prednášky opakovane upozorňujú lekárov na možnosti vzniku a následné riešenie problémov v takýchto situáciách.

V júni 2008 prebiehalo „Odborné metodické zhromaždenie SOKRZ Bratislavského kraja k prerokovaniu organizácie súčinnosti po vyhlásení pandémie chrípky a návrh organizácie súčinnosti v kraji pri vzniku ohniska nebezpečnej prenosnej choroby“, ktoré organizoval samostatný odbor krízového riadenia zdravotníctva Bratislavského kraja. Regionálny hygienik RÚVZ poveril pracovníka epidemiológie, aby sa zúčastnil uvedeného odborného metodického zhromaždenia a vo vystúpení sa vyjadril k základným úlohám a činnostiam v krízovej situácii za RÚVZ.

Úloha 6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Po eradikácii poliomyelitídy v SR sa i naďalej pokračuje vo vykonávaní surveillance tohto ochorenia, ku ktorej patrí i pravidelné virologické vyšetrenie odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V priebehu od 1.1. do 31.12.2008 bolo v Bratislavskom kraji vykonaných a virologicky vyšetrených celkom 14 odberov odpadových vôd z dvoch lokalít (ČOV Vrakuňa a ČOV Malacky). Virologické vyšetrenie na poliovírusy bolo vo všetkých prípadoch negatívne.

Úloha 6.8. Prevencia HIV/AIDS

V roku 2008 sa tri pracovníčky odboru epidemiológie, diplomované asistentky hygieny a epidemiológie zúčastnili zaškolicieho seminára na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Košiciach. Stali sa novými držiteľkami certifikátu spôsobilosti viesť projekt, keď dve takéto pracovníčky ukončili minulý rok prácu na úrade.

V dňoch 13., 15., a 20.5.2008 sa uskutočnili tri fázy projektu „Hrou proti AIDS“ v „exponovanej“ skupine na Združenej strednej škole chemickej, Račianska 78. okres Bratislava III. V skupine 54 študentov prvých a druhých ročníkov školy sa vykonalo vyplňanie tabuliek dotazníkov ku projektu pred akciou a po akcii a uskutočnil sa samotný program hry proti AIDS.

Odbor hygienických laboratórií

Úloha 1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Oddelenie mikrobiológie životného prostredia vykonalo mikrobiologickú a biologickú analýzu u 147 vzoriek vody z prírodných kúpalísk. Oddelenie hygienických laboratórií vykonalo fyzikálno-chemický rozbor u 146 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk, čo predstavuje 620 ukazovateľov.

Úloha 1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 363 vzoriek pitných vôd.. Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 270 vzoriek pitných vôd, čo predstavuje 4 958 ukazovateľov.

Úloha 2.3. Zdravé pracoviská

V roku 2008 bola vykonaná objektivizácia pracovísk vo Výskumnom ústave káblov a izolantov. Boli analyzované 3 vzorky ovzdušia na obsah styrénu a 6 vzoriek biologického ma-

teriálu na obsah kyseliny mandľovej. V chemických laboratóriách podniku boli vykonané merania rýchlosti vzduchu dogestorov. Premeraných bolo 9 digestorov.

Úloha 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Na obsah dusitanov a dusičnanov bolo vyšetrených 10 vzoriek, čo predstavuje 20 ukazovateľov.

Úloha 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Vyšetrených bolo 18 vzoriek soli, čo predstavuje 36 ukazovateľov.

Úloha 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 84 vzoriek kozmetických výrobkov. Fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 340 vzoriek kozmetických výrobkov, čo predstavuje 905 ukazovateľov.

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

Z prírodných kúpalísk bolo odobratých 140 vzoriek, ktoré boli mikrobiologicky vyšetrené na obsah daného ukazovateľa.

Úloha 7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Mikrobiologicky bolo vyšetrených 66 vzoriek minerálnych vôd, fyzikálno-chemicky bolo vyšetrených 57 vzoriek minerálnych vôd, čo predstavuje 570 ukazovateľov.

Úloha 7.6. Reziduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Chemicky nebola vyšetrená ani jedna vzorka potravín pre dojčeneckú a detskú výživu.

Odbor ochrany a podpory zdravia

Úloha 9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

- Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú pre zdravie seniorov.

Pracovisko oddelenia zdravotnej výchovy realizovalo projekt „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ najmä prednáškovou činnosťou. Odprednášalo sa v spolupráci s Humanitnou nadáciou zdravotne postihnutých, Jednotou dôchodcov na Slovensku, Slovenským Červených krížom, Klubmi dôchodcov a sociálnymi zariadeniami pre starších ľudí 15 zdravotno-výchovných prednášok.

Poradne zdravia v roku 2008 v zmysle tohto programu vyšetřili 422 klientov starších ako 65 rokov. V rámci vyšetřenia boli zahrnuté kontrolné vyšetřenia zamerané na sledovanie kompletného spektra sérových lipidov a glukózy, súčasne sa vyhodnotili rizikové indexy kardiovaskulárneho ohrozenia, meral sa tlak krvi a vyhodnotil sa i výskyt hypertenzie, posúdila sa i primeranosť telesnej hmotnosti pomocou BMI indexu.

Úloha 9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

- Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď.

Oddelenie zdravotnej výchovy pri príležitosti významných dní v roku 2008 zabezpečilo názornú agitáciu k Svetovému dňu zdravia. Zabezpečovalo v rámci Bratislavského kraj súťaž Prestaň a vyhraj 2008, a taktiež sa podieľalo na propagácii a realizovaní Európskeho imunizačného týždňa.

Poradne zdravia sa zúčastnili zdravotno-výchovných akcií pri Medzinárodnom dni srdca. Bolo vyšetrených 27 osôb v Poradni zdravia v Petržalke.

Poradňa zdravia na Ružinovskej ulici vykonala v rámci realizácie projektu Most a Najzdravšie ministerstvo 1 068 preventívnych vyšetrení na jednotlivých ministerstvách v SR a na Úrade vlády SR.

Úloha 9.5. Vyzvi srdce k pohybu

- Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie.

Úloha bola na základe opravy ÚVZSR presunutá na rok 2009, v roku 2008 sa zabezpečuje iba organizačná príprava.

Úloha 9.6. Národný program prevencie obezity

- Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky.

Poradne zdravia sa podieľali na príprave metodicko-odborných materiálov potrebných pre zabezpečenie Národného programu prevencie obezity. Okrem toho vyšetřili 394 klientov so zameraním na nadváhu.

Úloha 9.7. CINDI program SR SHAPE UP

- Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvňovanie determinantov detskej obezity na školách
- V spolupráci s DFNSP pokračovať v monitorovaní spôsobu výživy detí z desiatich okresov SR, rozšíriť súbor o detskú populáciu z Bratislavského kraja

V spolupráci s MŠ SR vypracovať opatrenia pre skvalitnenie a zatriktívnenie školského stravovania

Poradne v súčasnosti realizujú svoju činnosť v zmysle Programu CINDI, spolupracujú pri riešení dielčích úloh a poskytujú získané údaje na komplexné hodnotenie programu v rámci SR. Poradne zdravia spolu vyšetřili 2 963 klientov.

Úloha 9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

- Zvýšiť podiel spoločnosti na osvojení si zdravšieho spôsobu života jedinca do roku 2015 a cieľa č. 19 „V členských štátoch vybudovať zdravotný výskum, informačné a komunikačné

systemy na zabezpečenie efektívneho využitia a rozširovania vedomostí na podporu zdravia pre všetkých“ v rámci programu SZO „Zdravie 21. storočia“.

Oddelenie zdravotnej výchovy podľa svojich možností inicializovalo a organizovalo zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Poradne zdravia vo svojej činnosti priebežne sledovali všetky výročné dni a témy odporúčané SZO zamerané na zlepšenie spôsobu výživy a životosprávy. V rámci tejto činnosti poradne zdravia spolu s oddelením zdravotnej výchovy vykonali 9 rozhlasových, 17 televíznych vystúpení a 42 príspevkov v dennej tlači a týždenníkoch.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Čadci**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHŽP a Z

Plnenie: v zmysle plánu činnosti bola úloha riešená v týchto oblastiach:

A – monitoring pitnej vody – do zberu údajov a dozornej činnosti bolo zaradených pre rok 2008 v okrese Čadca 33 vodovodov (do správy SeVaK, a.s. Čadca patrí 15 vodovodov, 16 do správy samospráv a 2 vodovody sú v správe akciových spoločností) a v okrese Kysucké Nové Mesto 15 vodovodov (9 vodovodov patrí do správy SeVaK, a.s. Čadca, 6 vodovodov majú v správe samosprávy). V zmysle platnej legislatívy a odborného usmernenia ÚVZ SR sa vykonáva odber vzoriek vody pre pitné účely a samotné laboratórne stanovenie v rozsahu preverovacieho a kontrolného monitoringu, pričom laboratórne spracovanie vzoriek centrálnie spracováva RÚVZ so sídlom v Žiline a rádiologické vyšetrenia RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Boli odobraté nasledovné počty vzoriek: **preverovací monitoring** (minimálna analýza vzoriek vody) okres Čadca a okres Kysucké Nové Mesto **82+37=119**, **kontrolný monitoring** (úplná analýza) okres Čadca a okres Kysucké Nové Mesto **22+8=30**. Celkový počet vzoriek odobratých v monitoringu je **149**. V 6 prípadoch (**Čadca, Kysucké Nové Mesto, Kysucký Lieskovec, Oščadnica, Turzovka, Makov**) u vodovodov hromadného zásobovania bol vykonaný odber pre rádiologické stanovenie kvality dodávanej pitnej vody. Počas uplynulého obdobia nebola zaznamenaná epidémia vodou prenosných ochorení a taktiež v zmysle platnej legislatívy nebolo treba udeliť výnimky v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou. Nekvalita vody sa prejavila v mikrobiologických ukazovateľoch u vodovodov Turzovka, Vysoká nad Kysucou, Raková, Krásno nad Kysucou, Makov, Nesluša. Príčiny sú v nekontinuálnej dezinfekcii vody a v problémoch technického rázu v meste Turzovka, kde t.č. je už situácia stabilizovaná. Prevádzkovatelia vodovodov boli vyzvaní k náprave. So zástupcami SeVaK, a.s. Žilina bolo realizované ústne jednanie vo veci kvality vody v meste Turzovka, Horný Vadičov. Okamžite zo strany prevádzkovateľa bola robená náprava - technické prepojenie, odkalenie. Situácia sa stabilizovala.

Vyššie uvedenými vykonanými odbermi vody bola plnená úloha monitoringu kvality vody a podania správy pre Európsku komisiu za roky 2005 -2007 a následne 2008 - 2010, ktorú centrálnie spracováva z regionálnych podkladov ÚVZ SR. K 15. 12. 2008 bola vyhotovená tabuľková správa výsledkov kvality pitnej vody hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou u vodovodov zásobujúcich nad 5 000 obyv. z jedného zdroja pre EK za priebeh troch rokov. Následne úloha pokračuje pre obdobie ďalších troch rokov.

Terénny odber vzoriek vôd vykonávajú pracovníci tunajšieho úradu verejného zdravotníctva a laboratórne analýzy vykonáva Žilina a na požiadanie ďalšie špecializované pracoviská. Všetky výsledky sú archivované na oddelení, následne spracovávané a vkladané do programovej databázy počítačového programu **Vydra**, jedenkrát ročne celý ročný zber údajov je elektronicky zasielaný do NRC pre pitnú vodu na RÚVZ Košice pre celoslovenské spracovanie. Údaje sú archivované a využívané pre porovnanie výsledkov v rámci spádového územia a Slovenska. Za rok 2007 údaje k 31. 1. 2008 boli odoslané a za rok 2008 budú odoslané k 31. 1. 2009 do centrálnej databázy RÚVZ Košice. Pripravuje sa nové spracovávanie údajov cez IS internetu.

B – monitoring kvality vody z vlastných vodných zdrojov – Na požiadanie **občanov** bolo vykonaných **34** odberov vzoriek vôd za účelom zistenia kvality vody a vhodnosti využívania vlastného vodného zdroja.

Pri príprave letnej turistickej sezóny boli v **zariadeniach cestovného ruchu v počte 7** odobraté kontrolné vzorky vody v rámci štátneho zdravotného dozoru.

C- posudzovanie územných plánov, stavebných dokumentácií – celkový počet posúdených stavebných dokumentácií pre stavebné povolenie ako platená služba nad rámec zákona bolo **79 a v 9** prípadoch bolo vypracované **odborné stanovisko** pre **tzv. integrované povolo vanie stavieb pre Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky**. V celkovom počte **11** bolo posúdených **územnoplánovacích dokumentácií pre obce a mestá (ÚPD)**.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Gestor úlohy: RÚVZ hl. m. SR Bratislava, RÚVZ Košice

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHŽP a Z

Plnenie: podľa inštrukcií gestora bola táto úloha napĺňaná nasledovne:

Úloha je plnená následne s nadviazaním na rok predchádzajúci. Na web stránke úradu sú zverejnené nasledovné údaje: koncepcia odboru, personálne obsadenie, dozorované zariadenia, legislatíva, počty jednotlivých druhov zariadení, informácia v oblasti smogu, opatreniach pri záplavách, hygienické zabezpečenie vody. V rámci informačného systému sú od tejto sezóny prístupné údaje o prevádzkovaní a kvalite vody v zariadení Krytej plavárne Čadca. Gestor úlohy údaje naďalej spracováva a bude zaslaná presná inštruktáž na jednotnosť vizuálu stránky. Táto úloha bude ukončená po odsúhlasení hlavným hygienikom a následnom zaslaní usmernenia hlavnou odborníčkou HŽP.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHŽP a Z

Plnenie: v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto nie sú sústredené a vyhradené lokality ako rekreačné územia s možnosťou prírodných kúpalísk a ani neboli zaevidované lokality s tzv. divokým kúpaním.

Zber a spracovanie údajov a následné evidovanie je zamerané a sústredené na dodržiavanie prevádzkovej a osobnej hygieny, legislatívy a hygienických požiadaviek na Krytej plavárni v Čadci. Úloha sa vykonáva celoročne, priebežne v zmysle platnej legislatívy – kontrola prevádzkovej a osobnej hygieny v zariadení a kontrola kvality bazénovej vody. Zariadenie tvorí komplex pre športovú a relaxačnú činnosť. Sú tu situované a využívané sauna, fitnesscentrum, ktoré prešli rekonštrukciou a vylepšením prevádzkovej hygieny. Nosnú časť však tvorí športové a rekreačné plávanie. V zmysle platnej legislatívy stanoveného **monitoringu kvality vôd sú vykonávané analýzy kvality bazénovej vody**. Majiteľom objektu je mesto Čadca a prevádzkovateľom ZZO Čadca, Ing. Droščák. K 15. 06. 2008 bola na ÚVZ SR zaslaná po malých úvodných ťažkostiach elektronická správa, cez novo zavedený IS informačný systém, o pripravenosti kúpacích lokalít na letnú turistickú sezónu a pri mimoriadnych situáciách a následne sa vykonáva cez IS informačný systém **tzv. hlásna týždenná služba** vždy v posledný pracovný deň týždňa.

Celkovo za uplynulé obdobie bolo odobratých z bazénovej vody na Krytej plavárni Čadca **13 vzoriek a to v zmysle novej metodiky** (zameranie sa na termotolerantné améby a legionelly sa vykonáva len v odôvodnených prípadoch) a kontrolná vzorka z ochladzovacieho bazéna v saune. Prevádzkovateľ má objednaný výkon odberu vzoriek bazénovej vody prostredníctvom RÚVZ so sídlom v Žiline a odberom vzoriek cez Čadcu.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bola rozbehnutá dozorná činnosť zisťovania kvality bazénovej vody v ubytovacích zariadeniach poskytujúcich relaxačné služby. V mesiaci jún bola vykonaná komplexná previerka zariadenia Hotel Husárik aj s odberom bazénovej vody. Počas LTS relaxačná časť hotelov a penziónov nebola v prevádzke.

Pre túto oblasť činnosti je rozbehnutý počítačový projekt IS pre kúpacie vody. Ukončila sa skúšobná verzia a k 15. 6. 2008 sa začala verzia informovanosti cez internetové stránky pre odbornú a laickú verejnosť. Počas LTS sa využíval v plnej miere IS vkladanie údajov, na celoslovenskej porade bola práca vyhodnotená pozitívne.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHŽP a Z

Plnenie: začalo sa s realizáciou projektu Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a možných zdravotných dôsledkov. Bolo vykonané prvé inštruktážne sedenie na krajskej porade organizovanej RÚVZ Čadca. Pilotná štúdia bola rozbehnutá cez krajské RÚVZ v mesiacoch máj – jún a následne mala pokračovať v II. polroku 2008. Na základe inštruktáže (nedostatok finančných prostriedkov) bude dotazníková akcia pokračovať až v roku 2009 na všetkých úradoch verejného zdravotníctva. Ide o dotazníky so spätnou väzbou a vyhodnotením cez elektronickú poštu.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHŽP a Z

Plnenie: ide o úlohu, ktorá je zavedená na úradoch ako prioritná a ako úloha stála a je plnená v súlade s legislatívou. Získané údaje za rok 2008 uvádzame v **bode 1.1. písm. A** rozpísaná podrobne. Pripravované je tabuľkové spracovanie cez IS systém internetu.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: úloha bola plnená v rámci výkonu dozornej činnosti zameranej prevažne na zamestnávateľov, kde sa vykonávajú rizikové práce podľa odborných usmernení ÚVZ SR. Prioritou znižovania miery zdravotných rizík bolo vyžadovanie zabezpečovania technických opatrení už pri uvedení pracovných priestorov do prevádzky, tam kde to technológia výroby neumožní, boli požadované organizačné a iné opatrenia. V ostatných prípadoch na znižovanie miery zdravotného rizika pracovníkov boli uplatňované náhradné opatrenia ako pridelovanie a používanie príslušných OOPP, zdravotný dohľad, preventívne prehliadky vo vzťahu k práci a kontrola dodržiavania záverov zo strany zamestnávateľa. Účasť pri výbere pracovísk a pracovníkov, ktorým bol poskytovaný rekondičný pobyt zamestnávateľom.

Súčasťou tejto činnosti bolo i zisťovanie informovanosti zamestnancov o výskyte faktorov pracovného prostredia a pôsobení na ich zdravie, po vyhodnotení boli vyžadované v prípade potreby opatrenia na predchádzanie poškodeniu zdravia prácou.

V zmysle príslušných nariadení vlády bolo požadované spracovanie podkladov pre vypracovanie posudkov o riziku a prevádzkových poriadkov, ktoré v zmysle zákona podliehajú schvaľova-

ciemu konaniu. Do 23. 12. 2008 mohlo byť vydané súhlasné rozhodnutie k 46 prevádzkovým poriadkom.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: v zmysle Vyhlášky MZ SR číslo 448/2007 sa pokračovalo v prehodnotení evidencie rizikových prác za príslušné okresy podľa predložených návrhov, resp. z nášho podnetu. Po prehodnotení boli postupne podľa platnej legislatívy vydávané rozhodnutia o určení rizikových prác pre novovzniknuté organizácie a všetkých zamestnávateľov, ktorých máme v evidencii, doteraz bolo vydaných 87 rozhodnutí, v 7 prípadoch bolo vydané oznámenie o ukončení právoplatnosti rozhodnutia a v 1 prípade bolo vydané rozhodnutie o ukončení právoplatnosti rozhodnutia. K neobjektívnej miere znižovania zdravotných rizík vedie tá skutočnosť, že objektívne hodnotenia faktorov v pracovnom prostredí vykonávané na žiadosť organizácií nie sú v súlade s poznatkami zo zdravotného dozoru a títo zamestnávatelia zámerne znižujú kategóriu rizika. Konkrétne táto situácia bola zistená u zamestnávateľa HOSPOL, Skalité, ÚPK, s.r.o. Kysucké Nové Mesto, MTJ – interiér, s.r.o. Kysucké Nové Mesto, KMÚ Čadca, s.r.o., Zámočníctvo Čierne a Promont, s.r.o. Krásno nad Kysucou. Preukazovanie miery rizika nám sťažuje situácia, že tu najšie pracovisko nemá vlastné laboratóriá a túto činnosť sporadicky pre nás vykonáva RÚVZ Žilina.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Gestor úlohy: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: miera hodnotenia zdravotných rizík pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami v priemyselných organizáciách okresov nebola vykonávaná, pretože situácia to nevyžadovala a toto hodnotenie bolo vykonané v predchádzajúcom roku. I naďalej takéto prípravky používa 5 priemyselných organizácií a doteraz rozhodnutie na nakladanie s kyanidom sodným bolo vydané pre a.s. OMNIA Kysucké Nové Mesto a pre INA Kysuce, a.s. Kysucké Nové Mesto na nakladanie s kyanidom draselným. Podľa platného odborného usmernenia pracovníci poskytujú informácie ako získať osvedčenie o odbornej spôsobilosti, ktoré teraz spadá do kompetencie RÚVZ Žilina.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: výskyt karcinogénnych látok bol zaznamenaný v s.r.o. Tilo Slovakia Krásno nad Kysucou z dôvodu používania tvrdého dreva. Požadované nápravné opatrenia boli realizované, stanovené limity prašnosti neprekračovali a posúdený prevádzkový poriadok zaručuje, že pracovníci nebudú nadmieru exponovaní tejto škodlivine.

Kategorizácia rizika ionizujúceho žiarenia bola riešená a prehodnocovaná s vedením NsP Čadca a Polikliniky Kysucké Nové Mesto. K tomuto rizikovému faktoru boli vypracované odborné posudky, na základe ktorých mohla byť vykonaná kategorizácia a rozhodnuté o ich zaradení do rizika.

V rámci preventívneho dozoru sú aktívne vyhľadávané pracovné postupy a technológie, kde by sa riziká z týchto látok mohli vyskytovať. Vzhľadom na charakter okresov do úvahy prichádza nové prehodnocovanie miery rizika pracovísk, kde sa spracováva tvrdé drevo.

2.1.4. Znižovanie psychickej záťaž

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: pracoviská s psychickou pracovnou záťažou budú zaradené do kategórie práce 3 len vtedy, keď hodnotenie bude vykonané podľa metodík príslušného nariadenia vlády. Pretože pracovné zdravotné služby toto hodnotenie vykonávali len kvalifikovaným odhadom a návrh neobsahoval všetky náležitosti podania, vec bola postúpená na konzultáciu ÚVZ SR Bratislava, stanovisko tohto úradu bolo sprístupnené pracovným zdravotným službám s tým, aby podanie prehodnotili v zmysle tohto stanoviska, doteraz tak nebolo vykonané. Pracoviská evidované s touto záťažou v domovoch dôchodcov a sociálnych služieb by mali byť postupne prehodnotené na dožiadanie zamestnávateľa pracovnou zdravotnou službou, lebo tak to ukladá príslušné nariadenie vlády.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: tieto ochorenia mali v pôsobení RÚVZ sporadický výskyt, a preto mohli byť so zamestnávateľmi riešené opatrenia ako výskytu týchto ochorení predchádzať. V roku 2008 boli hlásené 3 podozrenia na výskyt DNJZ – v spoločnosti Kufner, s r.o., Čadca, Domov sociálnych služieb pre detí a dospelých Oščadnica a DINEX, s.r.o. Stará Bystrica. Do t. č. boli 2 ochorenia priznané.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Gestor úlohy: RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: úloha je plnená priebežne, odborné usmernenie ÚVZ SR slúži pre hodnotenie pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce ako prevencia výskytu týchto ochorení a je uplatňované už pri vydávaní posudku k prevádzkovaniu takeéhoto pracoviska. V roku 2008 do t. č. takéto podozrenie z ochorenia nebolo prešetrované.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPPL a toxikológia

Plnenie: za sledované obdobie sa pokračovalo v plnení tejto úlohy podľa platnej legislatívy a previerka bola vykonaná v a.s. INA Kysuce Kysucké Nové Mesto. Bolo zistené, že prevažnú časť pracovnej zmeny so ZJ pracuje 551 pracovníkov, z toho 164 žien. Ide o pracoviská

v administratíve, ale i vo výrobe – evidencia údajov, plánovanie výroby v profesii konštruktér, fakturant, plánovač výroby a pod. Dozorom bolo konštatované, že spoločnosť zabezpečuje jednotlivé úlohy NV SR č. 276/2006 na zaistenie ochrany zdravia zamestnancov. Tiež bola dotazníkovou metódou zisťovaná informovanosť zamestnancov o bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na ochranu ich zdravia. Zo 110 dotazníkov sa nášmu pracovisku vrátilo 95 vyplnených, ktoré budú ďalej prehodnotené a výsledky využité v dozornej činnosti.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHV a PBP

Plnenie: cieľom plnenia úlohy je zistenie hladiny kontaminácie uvedenými cudzorodými látkami v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Úloha je plnená odberom **5 vzoriek** v každom mesiaci za účelom monitorovania hodnôt NO₃, NO₂. Sledovanie hodnôt je i s cieľom stanovenia záväzného limitu vyšetřovaných kontaminantov ako podklad k prijatiu legislatívnych ukazovateľov. Súčasťou odberu je i výkon štátneho zdravotného dozoru v rozsahu kontroly podmienok skladovania a označovania daných výrobkov. Výsledky sú štvrťročne spracovávané a zasielané v stanovených termínoch na ÚVZ SR. T. č. spracovaných **60 vzoriek, vykonaných 75 kontrol.**

Sledovanie na obsah dusitanov a dusičnanov bolo vykonávané laboratóriom RÚVZ Žilina.

V rámci sledovania reziduí pesticídov pre dojčatá a malé deti boli v mesiaci júl odobraté **2 vzorky** potravín určené pre uvedenú vekovú skupinu na báze obilia, mlieka a zeleniny, analyzované ÚVZ SR Bratislava.

Sledovanie hodnôt PCB bolo odobratím **1 vzorky** v mesiaci august na báze mlieka s vyšším obsahom tuku analyzované RÚVZ Žilina.

Zistenie prítomnosti mykotoxínov, patulínu, aflatoxínu B1 bolo vykonávané odberom **6 vzoriek** potravín, detskej a dojčeneckej výživy na báze ovocia, pričom laboratórny rozbor bol vykonávaný RÚVZ so sídlom v Poprade.

Prítomnosť sledovaných cudzorodých látok nebola potvrdená v žiadnej z vyšetřených vzoriek. Ani u jednej vzorky nebol presiahnutý maximálny limit reziduí stanovený legislatívou a vyhodnotené výsledky vykázali hodnoty pod limitom kvantifikácie.

Pri odbere vzoriek boli súbežne vykonávané kontroly v celkovom počte **69 kontrol** za účelom preverenia správnosti označenia potravín v súlade s Potravinovým kódexom SR.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Poprad a Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHV a PBP

Plnenie: k sledovaniu výživového stavu bola zvolená stredne ťažko pracujúca skupina mužov a žien zamestnaných v spoločnosti OKRASA výrobné družstvo, Čadca.

Do súboru boli zaradené len populačné skupiny stredne ťažko pracujúcich žien a mužov podľa vekových kategórií vo veku od 19 do 34 rokov a od 35 do 54 až 59 rokov v presnom počte po 20, teda celkom 80 klientov. Keďže nebolo možné z nedostatočných priestorových a časových možností pracovať so všetkými spolu, jednotlivcom bol vysvetlený cieľ projektu a jeho samotná realizácia.

Úlohu sme rozdelili do troch častí: sledovanie výživového stavu vybraných populačných skupín, dotazník o spotrebe potravín, životospráve a pohybovej aktivite. V spolupráci s pracovníkmi poradne zdravia bol spracovaný klinicko-somatický dotazník, vyhodnotený odber krvi na prístroji reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (TGL, HDL, LDL, GLU, CHOL).

Zo záverov hodnotenia vyplynulo, že **energetický príjem** bol znížený v každej vekovej kategórii. Najnižší bol u starších mužov vo veku 35 – 59 rokov - z počtu 20 respondentov malo 14 respondentov nižší príjem energie a u mladších mužov i starších žien – z počtu 20 respondentov malo 10 respondentov nižší príjem energie u oboch kategórií v porovnaní s odporúčanou výživovou dávkou. U mladších žien sme nižší energetický príjem zaznamenali u 9 osôb. Naopak, najviac prekročený energetický príjem oproti OVD bol zistený u mladších žien v počte 8 respondentov, mladších mužov a starších žien v počte 5 respondentov, u oboch skupín a u starších mužov v počte á 1 respondent.

Príjem základných živín:

- ❖ príjem **bielkovín** bol prekročený u respondentov všetkých vekových kategórií, avšak najviac u mladších mužov v počte á 15 respondentov ako i mladších žien a starších žien v počte á 14 respondentov u oboch skupín. U starších mužov bol prekročený v počte 12 respondentov. V poklese príjmu bielkovín sme zaznamenali i naďalej znižujúci sa trend. Najviac respondentov v poklese príjmu bielkovín bolo zaznamenaných v kategórii starší muži v počte 4 respondenti z celkového počtu 20.
- ❖ spotrebu **tukov** najviac prekročilo 12 respondentov žien staršej vekovej kategórie a u mužov mladšej vekovej kategórie v počte 12 respondentov ako i mladších žien v počte 11 respondentov, pričom v ostávajúcej skupine starších mužov bolo prekročenie zaznamenané v počte 8 respondentov.
- ❖ spotreba **sacharidov** bola znížená u všetkých vekových kategórií, z celkového počtu 80 klientov prekročilo príjem sacharidov 10 respondentov.
- ❖ príjem **vitamínu C** bol splnený u 41 respondentov, pričom u ostávajúcej väčšiny respondentov bol zaznamenaný znížený príjem.

Z pozorovania sme zistili **mierne zvýšený výskyt nadhmotnosti** celkom u 33 respondentov a **obezity** u 22 respondentov z celkového počtu 80.

Hodnoty biochemického vyšetrenia krvi:

- ❖ hodnota **celkového cholesterolu** bola zvýšená u starších mužov v počte 8 respondentov a u starších žien v počte 6 respondentov, ďalej u mladších žien v počte 3 respondenti a mladších mužov v počte á 1 respondent,
- ❖ hodnoty **triglyceridov** prekračovali normu v 20 prípadoch z celkového počtu 80 respondentov,
- ❖ hladina **glykémie** nebola vo vysokej miere prekročená ani v jednej skupine. Z celkového počtu 80 respondentov mali 5 respondenti vyššiu hodnotu glykémie.

Pri vyhodnotení biochemických vyšetrení bol zaznamenaný výrazný počet respondentov s **krvným tlakom** v rámci normy v nižšom počte u starších žien a starších mužov bol zaznamenaný výskyt vyššieho krvného tlaku.

Všetky výsledky dotazníka o spotrebe potravín a pohybovej aktivite a životospráve sú presne uvedené v tabuľkách. Zaznamenali sme pozitívnu zmenu životosprávy našich klientov, a to vo zvýšenej pohybovej aktivite, v zaradení pravidelnej teplej stravy, ovocia a zeleniny.

Prevažná väčšina respondentov žije bez zlozvykov ako je fajčenie a pitie alkoholu. Väčšina respondentov považuje svoju životosprávu za uspokojivú a nemení ju. Vo väčšine prípadov klienti uvádzali, že žijú v strese.

Projekt sledovanie výživového stavu obyvateľstva má opakovane dobrú odozvu u sledovaných skupín populácie a sme od obyvateľov dožadovaní hlavne o meranie základných živín - biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu a tlaku krvi.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Gestor úlohy: ÚVZ SR a RÚVZ Košice

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHV a PBP

Plnenie: monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je v pravidelných mesačných intervaloch realizované odberom vzoriek s rozdelením do jednotlivých etáp. Bolo odobratých celkom **24 vzoriek** kuchynskej soli. Odbery boli vykonávané vo výrobných prevádzkach a v rezorte obchodu. Laboratórne výsledky vykázali zdravotnú bezpečnosť. Plnenie úlohy je stanovené na obdobie celého r. 2008, správa spracovaná v termíne do 15. 12. 2008 odoslaná.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHV a PBP

Plnenie: v zmysle plnenia úlohy bolo vykonaných k dnešnému dňu **44 kontrol** zameraných na zistenie úplnosti dokumentácie výrobkov dovážaných do prevádzkových jednotiek, ako i na označovanie vybraných regulovaných látok v zložení a na obale kozmetických výrobkov v zmysle platnej legislatívy. Kontrola dokumentácie bola vykonaná i u jedného dovozcu, ktorý zároveň vykonáva i veľkoobchodnú činnosť na území okresu Čadca.

Súčasťou národného plánu odberu vzoriek bol i odber vzoriek kozmetiky na ciele sledovanie vybraných látok v kozmetických výrobkoch (dekoratívna kozmetika - mikrobiológia, zubné pasty - fluoridy). Celkom bolo odobratých **15 vzoriek**.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHV a PBP

Plnenie: úloha pozostáva z viacerých etáp. Bola vykonávaná kontrola povinnej dokumentácie u dovozcov kozmetických výrobkov, ako i kontrola podmienok skladovania v obchodnej sieti. Na základe hlásení o nebezpečných kozmetických výrobkoch prostredníctvom rýchleho výstražného systému RAPEX bolo vykonaných cielene **132 kontrol** v distribučnej sieti.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Gestor úlohy: Detská klinika LF UK, Detská FN v Bratislave, teoretické ústavy LF UK, ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHDM

Plnenie: vyššie uvedený projekt bol v roku 2007 ukončený. V úlohe sa však bude pokračovať formou odberu vlásočnicovej krvi na vyšetrenie glukózy, cholesterolu /HDL, LDL/ a triglyceridov na regionálnej úrovni. Doposiaľ bolo vyšetrených 63 detí.

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U DETÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR, STU

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OHDM

Plnenie: oddelenie hygieny detí a mládeže bolo zapojené do III. etapy tohto projektu v roku 2007. Táto etapa bola zameraná na zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách a gymnáziách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom.

Na uvedenom projekte v súčasnosti neparticipujeme, nakoľko v roku 2007 bola táto etapa ukončená.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Nehodnotí sa.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, epidemiológia

Plnenie: Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam. Oddelenie epidemiológie vykonáva sústavné odborné a metodické usmernenie lekárov pre deti a dospelú a dospelú populáciu pri výkone očkovania.

V mesačných intervaloch na základe NV SR č. 337/2006 Z. z. § 17, písm. 4, 5, 6 sa vykonáva kontrola a evidencia očkovacích výkonov všetkých pediatrických obvodov v okresoch Čadca a Kysucké Nové Mesto.

V roku 2008 v súlade s odporúčaním SZO sa realizovali nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- zaviedla sa do pravidelného povinného očkovania detí proti záškrtu, tetanu a pertussis očkovacia látka s acelulárnou zložkou proti pertussis
- zmena bivalentnej vakcíny na trivalentnú na preočkovanie adolescentov proti záškrtu, tetanu a detskej obrne.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, epidemiológia

Plnenie: Vykonáva sa priebežne. Od septembra 2006 sa posilnila surveillance a kontrola infekčných ochorení a začlenila sa naša surveillance do siete EÚ používaním nového informačného systému EPIS.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ Banská Bystrica

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, epidemiológia

Plnenie: IS poskytuje centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a ARO hlásených hromadne, systém rýchleho varovania. Uvedený informačný systém zahŕňa manažment epidémií, manažment kontaktov a ohnísk.

Vstupný portál nového programu sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach.

Všetci lekári okresov Čadca a Kysucké Nové Mesto boli oboznámení o možnosti zasielania hlásení prenosných ochorení a ARO elektronickou poštou.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Gestor úlohy: RÚVZ Trenčín

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, epidemiológia

Plnenie: Priebežne sa vykonáva surveillance a kontrola závažných NN na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení. Vykonáva sa kontrola hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky – rok 2008 – 17 kontrol HER, manažment závažných NN.

V priebehu roku 2008 sme odobrali 674 sterov z prostredia, 237 sterov zo sterilného materiálu a 114 kontrol sterilizačnej techniky.

Je nevyhnutné sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a zlepšenie laboratórnej spolupráce. Táto úloha je plnená v spolupráci s odd. klinickej mikrobiológie KNsP Čadca.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERRORIZMU

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, epidemiológia

Plnenie: Pre prípad pandémie chrípky, bioteroristických útokov a mimoriadnych epidemiologických situácií sú vypracované a aktualizované krízové plány, ktoré zabezpečujú dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný.

Od septembra 2006 v rámci nového informačného systému EPIS funguje systém rýchleho varovania, ktorý zabezpečuje komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, epidemiológia

Plnenie: Do laboratória v Banskej Bystrici sme doručili 6 vzoriek odpadových vôd z ČOV Čadca na monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV. Izolácia na bunkových kultúrach bola vo všetkých prípadoch negatívna.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Nehodnotí sa.

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Nehodnotí sa.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Gestor úlohy: **ÚVZ SR**

Riešiteľské pracovisko: **RÚVZ Čadca, OPZ**

Plnenie: v klube Jednoty dôchodcov na Slovensku sme zrealizovali prednášku na tému: „Výživa a zdravie v staršom veku“. Prednáška sa uskutočnila v priestoroch Kultúrneho domu v Čadci a zúčastnilo sa na nej cca 50 seniorov. Prednáška bola doplnená meraním telesného tuku pomocou prístroja Omron BF 300, vypočítaním BMI indexu prostredníctvom počítačového programu u cca 10 seniorov a rozdáním zdravotno – výchovných materiálov v podobe letákov, časopisov, brožúr a podobne. Ukazovatele kardiovaskulárneho rizika (celkový cholesterol, HDL cholesterol, LDL cholesterol, TAG, glukóza) sme stanovili 17 seniorom. V rámci projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ a mesiaca úcty k starším ľuďom sme v Kultúrnom dome v Čadci pre 22 seniorov Jednoty dôchodcov Čadca pripravili prednášku s názvom „Tiché žlté nebezpečenstvo“. Prednáška bola zameraná na vírusové hepatitídy typu A, B, C, D, E, F, G. Prednáška bola doplnená kvízom, edukačnými materiálmi z Ligy proti rakovine a Všeobecnej zdravotnej poisťovne. Seniori dostali od ZP Dôvera perá a od Všeobecnej zdravotnej poisťovne cukríky.

9.3. „ZDRAVOTNO–VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Gestor úlohy: **ÚVZ SR**

Riešiteľské pracovisko: **RÚVZ Čadca, OPZ**

Plnenie: interaktívnu zdravotno – výchovnú prednášku na tému: „Zdravé zúbky“ sme zrealizovali v MŠ v Hornom Vadičove pre 38 detí vo veku od 3 do 6 rokov. Hravou formou za pomoci rozprávky s názvom: „O maškrtnom Adamkovi“ sme deťom vysvetlili, čo je zubný povlak, zubný kaz ako baktérie premieňajú cukor na kyselinu a iné. Deťom sme premietli i animovanú rozprávku s názvom „Prečo vlk šušlal“. Prednáška bola doplnená i názornou ukážkou správnej techniky čistenia zubov. V MŠ na Ul. Hurbanovej v Čadci sme pripravili prezentáciu s názvom: „Aby zúbky neboleli“ pre 37 detí vo veku 5 až 6 rokov. Prezentácia bola doplnená názornú ukážku správnej techniky čistenia zubov u detí predškolského veku a premietnutým dvoch rozprávok s názvom: „Maškrtná veвериčka“ a „Čo sa stalo medvedíkovi“. V MŠ v Dolnom Vadičove sme pripravili prednášku na tému: Zdravé zúbky“ pre 17 detí vo veku od 3 až 6 rokov. Pred-

náška bola doplnená o názornú ukážku čistenia zubov u detí predškolského veku, o kvíz a rozprávku s názvom „O maškrtnom Adamkovi“. Deti MŠ v Dolnom Vadičove boli odmenené darčekomými predmetmi od ZP Dôvera (balóny, šnúrky na mobil a kľúče, cukríky a iné) a omaľovánkami. Dve učiteľky MŠ v Hornom Vadičove a rovnako i dve učiteľky MŠ v Dolnom Vadičove a päť učiteľiek MŠ na Ul. Hurbanovej v Čadci vyplnili dotazník pre učiteľov po ukončení intervenčného pôsobenia projektu Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku. Pre 7 pedagógov MŠ Fraňa Kráľa v Čadci sme si pripravili prezentáciu s názvom „Dentálne zdravie“. Cieľom prezentácie bolo vizuálne ale i prakticky na modeli mliečneho chrupu ukázať a naučiť pedagógov správnu techniku čistenia zubov u detí predškolského veku. Prezentácia ďalej obsahovala informácie o anatómii zuba, dentálnych pomôckach, ochoreniach zubov. Pedagógovia MŠ Fraňa Kráľa na záver prezentácie dostali darčkové predmety od ZP Dôvera, a to perá, prívesky na kľúče a cukríky. V MŠ - Ústredie v Oščadnici sme pripravili pre 6 pedagógov prezentáciu, ktorá sa zaoberala správnu technikou čistenia zubov u detí predškolského veku, anatómiou zuba, dentálnymi pomôckami a ochoreniami zubov ako karies, parodontitída a iné. Prezentácia bola doplnená názornou ukážkou na makete chrupu, ako si majú deti predškolského veku správne umývať zuby. Na záver prezentácie dostali pedagógovia perá od Všeobecnej zdravotnej poisťovne. V MŠ v Oščadnici Ústredie sme pre 26 detí predškolského veku pripravili prezentáciu s názvom „Zdravé zúbky“. Deti mali prezentáciu doplnenú kvízom, rozprávku s názvom „Čo sa stalo medvedíkovi“. Na záver prezentácie boli deti odmenené omaľovánkami a puzzle z muzikálu Mrázik. Prezentáciu s názvom „Odhalenie tajomstva zdravých zúbkov“ sme zrealizovali v MŠ Fraňa Kráľa v Čadci. Na prezentácii sa zúčastnilo 31 detí vo veku od 4 do 6 rokov. Prezentácia bola doplnená kvízom, rozprávkou s názvom „Čo sa stalo medvedíkovi“. Na záver prezentácie deti dostali omaľovánky a puzzle z muzikálu Mrázik.

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ

Plnenie: zdravotno-výchovné aktivity sa týkali tém a termínov odporúčaných Svetovou zdravotníckou organizáciou (SZO) a tiež tém s ďalšou preventívnou a zdravotno – výchovnou problematikou podľa kalendára SZO, svetové a medzinárodné dni. Prezentáciu článkom sme zabezpečili v spolupráci s printovými (Kysúce, MY Kysucké noviny, Staškovské noviny, Zvesti Kysuckého Nového Mesta) a elektronickými mediálnymi partnermi (internetová stránka mesta Čadca a Kysuckého Nového Mesta, internetová stránka obce Stará Bystrica, Oščadnica, Klokočov, Skalité, Svrčinovec, Makov, Raková, internetová stránka Informačného centra mladých, internetová stránka Materského centra Nezábudka) a televízny infokanáľ obce Stará Bystrica a Makov.

4. február - Svetový deň rakoviny

V elektronických médiách (internetová stránka Informačného centra mladých, Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci) sme uverejnili článok s názvom: „Kampaň na ochranu detí a mládeže pokračuje“ a „4. február – Svetový deň proti rakovine“.

22.marec – Svetový deň vody

Uverejnili sme článok s názvom „Bez vody niet života“ na internetovej stránke mesta Čadca, internetovej stránke Regionálneho úradu v Čadci a článok bol taktiež uverejnený na televíznom infokanály obce Stará Bystrica. V klube Jednoty dôchodcov na Slovensku sme spropagovali Svetový deň vody pre cca 50 seniorov. Odprezentovali sme hlavnú myšlienku tohtoročného Svetového dňa vody a zdôraznili sme dôležitosť pitného režimu v rámci racionálnej výživy. Svetový deň vody sme odprezentovali u žiakov 7. a 8. ročníka ZŠ Komenského v Čadci v rámci prednášky s názvom: Poruchy príjmu potravy a správna životospráva. Prednášky sa zúčastnilo cca 60 žiakov 8. ročníka a 61 žiakov 7. ročníka.

24.marec – Svetový deň tuberkulózy

Na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci sme uverejnili článok, ktorý sa zaoberal epidemiológiou výskytu tuberkulózy vo svete ale i na Slovensku.

7. apríl – Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sa uskutočnil „Deň otvorených dverí“ na Oddelení podpory zdravia a v Poradenskom centre zdravia. O spropagovanie „Dňa otvorených dverí“ sme požiadali elektronické médiá v regióne Kysúc, a to internetová stránka mesta Čadca a Kysuckého Nového Mesta, internetová stránka Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci, internetová stránka Strednej zdravotníckej školy sv. Františka z Assisi v Čadci a Staškovské noviny. Propagačné materiály (letáky, brožúry), ktoré nám poskytla Liga proti rakovine sme využili pri príprave informačného panelu vo vstupných priestoroch Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. „Dňa otvorených dverí“ sa zúčastnilo cca 10 ľudí. V rámci Svetového dňa zdravia sme pripravili i prednášku na tému „Výživa a zdravie“ pre 55 žiakov 9. ročníka a 18 žiakov 8. ročníka ZŠ – Komenského v Čadci. Žiaci si vyhodnotili svoje stravovacie návyky pomocou testu Svetovej zdravotníckej organizácie s názvom Nutričné skóre, vypočítali BMI a svoje vedomosti o výžive si overili kvízom. Percento telesného tuku sme odmerali 27 žiakom 9. ročníka a 11 žiakom 8. ročníka pomocou prístroja Omron BF 300. Pedagógov ZŠ – Komenského v Čadci sme oboznámili s možnosťou zapojenia sa do súťaže pre fajčiarov s názvom Prestaň a vyhraj.

21.apríl. – 25. apríl – Európsky imunizačný týždeň (EIW)

Pripravili sme informáciu o Európskom imunizačnom týždni pre 27 pediatrov v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto. Pre printové (MY Kysucké noviny, Kysuce, Staškovské noviny, Echo) a elektronické médiá (internetová stránka mesta Čadca, mesta Kysucké Nové Mesto, obce Stará Bystrica, internetová stránka týždenníka Kysuce, Staškovské noviny, MC Nezábudka, RÚVZ Čadca a internetová stránka Informačného centra mladých) sme pripravili článok.

8. máj - Svetový deň Červeného kríža

V rámci Svetového dňa Červeného kríža sme sa zúčastnili regionálnej súťaže Hliadok mladých zdravotníkov, ktorú organizoval Slovenský Červený kríž - Územný spolok Čadca. Žiaci základných škôl I. a II. stupňa absolvovali test z oblasti dopravnej výchovy, zdravotnej výchovy, Červeného kríža a svoje zručnosti a vedomosti si otestovali praktickou ukážkou prvej predlekárskej pomoci. Svojou aktívnou účasťou sme sa zúčastnili testovania zdravotných vedomostí z oblasti prvej pomoci u žiakov I. stupňa základných škôl. Regionálnej súťaži Hliadok mladých zdravotníkov sa na I. stupni celkovo zúčastnilo 12 skupín, pričom každá skupina mala 5 členov (60 žiakov).

31. máj – Svetový deň bez tabaku

Informácia k Svetovému dňu bez tabaku bola zaslaná redakcii Kysuckých novín, týždenníka Kysuce, Mestským novinám Čadčan, Staškovským novinám, elektronickým médiám Region Press a Informačnému centru mladých a tiež na internetovú stránku Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci. Dňa 30.5. 2008 sa uskutočnila prednáška na tému „Fajčenie“ v Kysuckej knižnici v Čadci pre 60 študentov 1. a 3. ročníka Gymnázia Jozefa Miloslava Hurbana v Čadci a tiež pre 60 študentov Bilingválneho Gymnázia v Čadci.

1. august – Svetový deň na podporu dojčenia

V rámci Svetového dňa na podporu dojčenia sme pripravili článok pre printové médiá, elektronické médiá a televízny infokanáľ obcí a miest regiónu Kysúc. Informačný panel zaoberajúci sa problematikou dojčenia sme umiestnili vo vstupných priestoroch RUVZ. Článok s názvom „Svetový deň na podporu dojčenia“ sme rozdistribuovali printovým médiám: MY Kysucké noviny, Kysuce, Staškovské noviny, MY Žilinské noviny, Echo, Region press, Žilinský večerník, Zvesti Kysuckého Nového Mesta. Článok s názvom „Dojčenie – zdravý štart do života“ sme rozposlali elektronickým médiám: internetová stránka mesta Čadca, Kysucké Nové Mesto, Turzovka, internetová stránka obce Stará Bystrica, Oščadnica a Makov, internetová stránka Materského centra Nezábudka, internetová stránka Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Čadci. Spomínané články boli uverejnené v nasledujúcich médiách v regióne Kysúc: mesačník Staškovské

noviny, mesačník Zvesti Kysuckého Nového Mesta, internetová stránka mesta Čadca, internetová stránka obce Makov, televízny infokanáľ obce Makov.

28. september – Svetový deň srdca

Svetový deň srdca sme spropagovali obyvateľom regiónu Kysúc dvomi článkami. Článok s názvom „Prečo nežiť dlhšie?“ sme rozposlali elektronickým médiám v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto, išlo o nasledujúce média: internetová stránka mesta Čadca, Kysuckého Nového Mesta, internetová stránka obce Stará Bystrica, Makov, Svrčinovec, Klokočov a internetová stránka Strednej zdravotníckej školy – Svätého Františka s Assisi. Printovým médiám sme rozposlali článok s názvom „Chráňme si to najcennejšie“, išlo o nasledujúce média: MY Kysucké noviny, Kysuce, Staškovské noviny, ECHO, Region Press, Zvesti Kysuckého Nového Mesta, Obecný list obce Klokočov. Spomínané dva články boli uverejnené v nasledujúcich elektronických a printových médiách: internetová stránka obce Makov, Klokočov, Skalité, Svrčinovec, internetová stránka mesta Čadca, mesačník Zvesti Kysuckého Nového Mesta, týždenník MY Kysucké noviny, Obecný list obce Klokočov, televízny infokanáľ obce Makov, informačná tabuľa obce Makov.

1. október – Medzinárodný deň starších ľudí

V rámci mesiaca úcty k starším ľuďom a projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ sme v Kultúrnom dome v Čadci pre 22 seniorov Jednoty dôchodcov Čadca pripravili prednášku s názvom „Tiché žlté nebezpečenstvo“. Prednáška bola zameraná na vírusové hepatitídy typu A, B, C, D, E, F, G. Prednáška bola doplnená kvízom, edukačnými materiálmi z Ligy proti rakovine a Všeobecnej zdravotnej poisťovne. Seniori dostali od ZP Dôvera perá a od Všeobecnej zdravotnej poisťovne cukríky.

13. november – Medzinárodný deň nevidomých

Pre členov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska v Čadci sme pripravili prednášku s názvom: „Čo by sme mali vedieť o žltacke?“. Prednáška bola doplnená príbehmi nakazených ľudí hepatitídou typu A a B a štandardným meraním tlaku krvi a pulzu u 7 mužov a 27 žien so zrakovým postihnutím. Prednáška sa konala v priestoroch Kultúrneho domu v Čadci a na prednáške sa zúčastnilo 45 členov Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

„Prestaň a vyhraj 2008“ (Quit and Win)

Základnú informáciu s danou témou sme rozdistribuovali pre Všeobecnú zdravotnú poisťovňu-pobočka Čadca, pre Chemickú zdravotnú poisťovňu Apollo, Mestskú knižnicu v Kysuckom Novom Meste, Krásne nad Kysucou, v Turzovke i pre Kysuckú knižnicu v Čadci. Materiál bol rozdistribúovaný so žiadosťou o uverejnenie informácie a ostatných náležitostí súvisiacich so súťažou v priestoroch zariadení. Obdobná forma informovanosti verejnosti bola zvolená prostredníctvom všetkých praktických lekárov pre deti a dospelých v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto v celkovom počte 61. Informáciu o súťaži „Prestaň a vyhraj 2008“ spolu s prihláškou a pravidlami súťaže sme rozdistribuovali elektronickou formou na 37 základných škôl a 11 stredných škôl v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto. Do printových médií (redakcie Kysuckých novín, týždenníka Kysuce a Staškovských novín) a elektronických médiách (internetovú stránku Informačného centra mladých, internetová stránka obce Makov a Stará Bystrica, mesta Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Čadca) sme zaslali informáciu o súťaži „Prestaň a vyhraj“. Propagačný materiál spolu s prihláškou sme zverejnili i na internetovej stránke RÚVZ a na nástenných tabuliach tunajšieho RÚVZ.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ

Plnenie: edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle detí a mládeže, ktorý bol zameraný na prevenciu obezity sa realizoval na základných a stredných školách. Na ZŠ

Komenského v Čadci Oddelenie podpory zdravia pripravilo prednášku na tému: Poruchy príjmu potravy a správna životospráva. Téma sa odprezentovala pre cca 60 žiakov 8. ročníka a 61 žiakov 7. ročníka. V prednáške sme sa zamerali na obezitu, mentálnu anorexiu, mentálnu bulímiu, bigorexiu, správnu výživu, pitný režim. Prednáška bola doplnená o výpočet BMI indexu počítačovým programom, testom, ktorý vytvorila Svetová zdravotnícka organizácia s názvom Nutričné skóre a prístrojom Omron BF 300 sme zmerali percento telesného tuku 5 žiakom 8. ročníka, cca 15 žiakom 7. ročníka a 4 pedagógom. Na Strednom odbornom učilišti v Kysuckom Novom Meste sme vykonali prednášku s názvom „Výživa a zdravie“. Prednášky sa zúčastnilo 42 študentov 1. ročníka spomínanej strednej školy. V rámci prednášky sme študentom vypočítali BMI index pomocou počítačového programu, študenti sa vyhodnotili stravovacie návyky pomocou testu Svetovej zdravotníckej organizácie s názvom Nutričné skóre a 6 študentom i 2 pedagógom sme zmerali percento telesného tuku prístrojom Omron BF 300. Na ZŠ vo Vysokej nad Kysucou sme pripravili prezentáciu na tému: „Obezita a iné poruchy prijímania potravy“ pre 24 žiakov 9. ročníka. Prednáška bola doplnená o výpočet BMI indexu počítačovým programom, testom, ktorý vytvorila Svetová zdravotnícka organizácia s názvom Nutričné skóre, prístrojom Omron BF 300 sme zmerali percento telesného tuku 21 žiakom 9. ročníka. Prednášku sme ukončili kvízom, v ktorom si žiaci overili svoje nadobudnuté vedomosti o obezite, anorexii, bulímii, bigorexii a správnej životospráve. Žiaci, ktorí správne odpovedali na otázky z kvízu, boli odmenení darčkovými predmetmi od sponzora ZP Dôvera (tričká, šiltovky, perá, šnúrka na mobil a kľúče). Na ZŠ - Rázusovej v Čadci sme si pre 57 žiakov 7. ročníka pripravili prezentáciu na tému obezita a ochorenia spôsobené nevhodným stravovaním. Prezentácia bola doplnená kvízom i testom Svetovej zdravotníckej organizácie s názvom Nutričné skóre, v ktorom si žiaci otestovali svoje stravovacie návyky. Prístrojom Omron BF 300 sme 31 žiakom (14 dievčatám a 17 chlapcom) a 1 pedagógovi zmerali percento telesného tuku.

9.10. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ

Plnenie: vykonané aktivity sú uvedené v bode 9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

10. Kontrola tabaku

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ a terénne oddelenie vykonávajúce ŠZD

Plnenie: kontrola Zákona o ochrane nefajčiarov sa vykonáva priebežne každý mesiac v spolupráci s ostatnými oddeleniami Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Čadci.

10.4. HODNOTENIE ÚČINNOSTI SÚŤAŽE PRE FAJČIAROV „PRESTAŇ A VYHRAJ 2008“

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko: RÚVZ Čadca, OPZ

Plnenie: Základnú informáciu s danou témou sme rozdistribuovali pre Všeobecnú zdravotnú poisťovňu - pobočka Čadca, pre Chemickú zdravotnú poisťovňu Apollo, Mestskú knižnicu v Kysuckom Novom Meste, Krásne nad Kysucou, v Turzovke i pre Kysuckú knižnicu v Čadci. Materiál bol rozdistribuovaný so žiadosťou o uverejnenie informácie a ostatných náležitostí súvisiacich so súťažou v priestoroch zariadení. Obdobná forma informovanosti verejnosti bola zvolená prostredníctvom všetkých praktických lekárov pre deti a dospelých v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto v celkovom počte 61. Informáciu o súťaži „Prestaň a vyhraj 2008“ spolu s prihláškou a pravidlami súťaže sme rozdistribuovali elektronickou formou na 37 základných škôl a 11 stredných škôl v okrese Čadca a Kysucké Nové Mesto. Do printových médií (redakcie Kysuckých novín, týždenníka Kysuce a Staškovských novín) a elektronických médiách (internetovú stránku Informačného centra mladých, internetová stránka obce Makov a Stará Bystrica, mesta Kysucké Nové Mesto, Turzovka a Čadca) sme zaslali informáciu o súťaži „Prestaň a vyhraj“. Propagačný materiál spolu s prihláškou sme zverejnili i na internetovej stránke RÚVZ a na nástenných tabuliach tunajšieho RÚVZ.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dolnom Kubíne**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. /NEHAP III/

Projekt sledujúci prevenciu a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobenú vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia pod názvom „Kvalita vnútorného ovzdušia v Európskych školách, prevencia a zníženie respiračných ochorení“ /zapojených 8 krajín/ – sa realizoval na školách v Bratislave a v Banskej Bystrici. V RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sa zatiaľ nerealizuje.

Problematiku bývania RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sledoval v rámci posudzovania projektových dokumentácií pre územné konania stavieb bytových domov, príp. v rámci vydávania stanovísk k územnoplánovacím dokumentáciám obcí. Kvalita vnútorného ovzdušia sa nesledovala.

Informačný systém enviromentálnych a zdravotných indikátorov zatiaľ na RÚVZ nebol vytvorený z dôvodu nezavedenia jednotnej formy pre RÚVZ. Na www stránkach sú uvádzané údaje o kvalite pitnej vody a vody na kúpanie.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Na www stránke RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sú uverejňované informácie pre verejnosť aj z oddelenia hygieny životného prostredia. Informácie sú zamerané na novú legislatívu a postupy pri jej uplatňovaní v praxi /napr. návrhy prevádzkových poriadkov.../, výsledky laboratórnych analýz pitných vôd. Výsledky laboratórnych analýz vôd na kúpanie sú uvedené v Informačnom systéme o kvalite vody na kúpanie /www.uvzs.sk/. Zatiaľ nie sú uvádzané informácie charakteru zdravotno– environmentálneho. Po ich výbere a určení definitívneho designu budú aj tieto informácie zverejňované v stanovených termínoch tak, aby ich verejnosť dostávala aktuálne, odborne a zrozumiteľne.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Monitoring kvality vody prírodných oblastí bol vykonávaný podľa usmernenia ÚVZ SR a v súlade s požiadavkami Európskej komisie pre vyhodnotenie kvality vôd v celoeurópskom porovnávacom meradle. K 15.06.2008 bola písomne vypracovaná Správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2008 a k 15.10.2008 Správa o vyhodnotení kúpacej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách a zaslané na ÚVZ SR v Bratislave. Aktuálne zhodnotenie situácie na kúpaliskách a iné dôležité informácie súvisiace s priebehom kúpacej sezóny (Aktualizácia prírodných a umelých kúpalísk v regióne Orava) boli pravidelne /každý štvrtok/ nahadzované do databázy informačného systému o vode na kúpanie.

V okresoch Námestovo a Tvrdošín sa nachádza vodná nádrž Oravská priehrada, ktorá nebola vyhlásená ako kúpacia oblasť. V jej okolí sú najmä v letných mesiacoch poskytované ubytovacie a stravovacie služby. Pláže so zariadeniami osobnej hygieny a bufetmi sú vybudované pri ATC Slanica v okrese Námestovo a pri ATC Stará Hora v okrese Tvrdošín. Priestory ATC boli vykosené. Návštevníci sa kúpali vo vyhradenom priestore vodnej plochy len za veľmi horúcich dní. Vzorky vody na laboratórnu analýzu boli počas LTS odoberané v rámci ŠZD /podľa vypracovaného plánu/, nakoľko prevádzkovatelia ATC nepožiadali RÚVZ o rozhodnutie k prevádzkovaniu prírodných kúpalísk. Prevádzkovatelia zariadení ATC žiadali len o súhlas k prevádzkovaniu ATC počas LTS 2008. Oravská priehrada bola vybudovaná za účelom výroby elektrickej energie a vyrovnávania hladiny rieky Orava /zamedzenie povodní/. Vodná plocha je využívaná najmä na vodné športy /bicyklovanie,

surfovanie, plachtenie, plavby loďou/ a rybolov. Vzorky vôd na kúpanie z Oravskej priehrady boli odoberané v rámci ŠZD pri ATC Slanica a ATC Stará Hora. Boli odobraté v dňoch 29.05.2008, 26.06.2008, 14.07.2008 a 20.08.2008. Vyšetrované ukazovatele vzoriek vôd odobratých z Oravskej priehrady pri ATC Stará Hora a ATC Slanica vyhovovali medznej hodnote ukazovateľov uvedenej v nariadení vlády SR č. 87/2008 Z.z. o prírodných kúpaliskách.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nebolo zahrnuté do plnenia projektu v rámci pilotnej štúdie.

V okresoch pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sa znižujú / dodávky vody spotrebiteľom oproti predchádzajúcim obdobiam – pokles spotreby pitnej vody na obyvateľa podľa údajov správcov vodovodov/. Pravdepodobne sa využívajú individuálne vodné zdroje, ktoré nemajú dostatočnú ochranu, nie sú zdravotne zabezpečené a nie sú ani sledované. K vyhodnocovaciemu obdobiu neboli evidované ochorenia v dôsledku požitia vody z verejných vodovodov, ani v dôsledku požitia vody z vlastných vodných zdrojov.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Monitoring je na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne vykonávaný podľa plánu monitoringu. V zákone č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov a v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, sú uvedené požiadavky na kvalitu vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

V okresoch pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne /Dolný Kubín, Námestovo, Tvrdošín/ bolo v rámci monitoringu odobratých /na spotrebisku/ a vyšetrovaných 124 pitných vôd /z toho 104 v rámci kontrolného monitoringu pitnej vody a 20 v rámci preverovacieho monitoringu pitnej vody/. Z celkového počtu vyšetrovaných vzoriek bolo 16 vzoriek chybných, čo predstavuje 12,99 % z celkového počtu. Vo fyzikálno - chemických ukazovateľoch nevyhovovalo 14 vzoriek /pre zvýšenú hodnotu železa nadlimitnú príp. podlimitnú hodnotu voľného chlóru/, v mikrobiologických ukazovateľoch 10 vzoriek. Ak výsledky ukazovateľov vo vzorkách pitných vôd neboli v súlade s hodnotami uvádzanými v nariadení vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, boli v rámci ŠZD uplatňované nápravné opatrenia a sankcie. Monitoring pitnej vody bol spracovávaný počítačovým programom Vydra. Získané výsledky o kvalite vody boli zaslané začiatkom roka do NRC RÚVZ so sídlom v Košiciach pre celoslovenské spracovanie. Na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sú uvedené výsledky z monitoringu pitnej vody. Koncom roku 2008 boli vyplnené tabuľky pre vypracovanie Správy o kvalite pitnej vody určenej na ľudskú spotrebu za časové obdobie rokov 2005, 2006 a 2007 a e-mailom zaslané na ÚVZ SR údaje (výsledky ukazovateľov).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Riešené bolo najmä:

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

K polroku boli vykonané kontroly v 169 spoločnostiach, kde sú vyhlásené RP. Uplatňované boli postupy v zmysle platných odborných usmernení ÚVZ SR (VS-Mont a.s., Hoval s.r.o., OFZ a.s., PD Tvrdošín)

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Počet spoločností, ktoré manipulujú s T a T⁺ sa znižuje. Jedovaté chemické faktory sa používajú sporadicky v galvanických procesoch, v poľnohospodárstve už nie.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

- manipulácia sa sleduje v zdravotníctve pri podávaní cytostatík, v priemysle sa vo výrobnom procese nevyskytujú.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Pri riešení problematiky najmä v rámci štátneho zdravotného dozoru v súlade s koncepciou poradne zdravej práce sa vykonávajú konzultácie so zamestnávateľom, ale najmä so zamestnancami priamo na pracovisku. Tam, kde je to účelné sa poskytuje písomný materiál s problematikou. Intenzívna spolupráca bola najmä so **sociálnymi ústavmi**. Tu došlo k preklasifikácii niektorých profesií.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Boli vypracované odborné posudky na prácu s bremenami a DNJZ (PUNCH s.r.o., Primalex Slovakia a.s. ...)

K polroku boli vykonané 9 prešetrení na podozrenie na CHzP z DNJZ pri riešení ktorých boli vykonané tieto opatrenia:

- zabezpečenie správneho režimu práce (napr. striedanie vykonávaných prác)
- používanie OOPP pri práci
- preradenie zamestnancov na prácu primeranú ich zdravotnému stavu a schopnostiach
- dodržiavanie legislatívy, najmä zákonníka práce

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

- Pre problémy vo firmách Gedoni s.r.o. Bziny a Dana Fluid Products Slovakia, s. r. o. Dolný Kubín v rámci preventívneho programu neboli vykonané sledovanie zdravotného stavu zamestnancov s navrhnutím vhodných ozdravných opatrení. V tomto prípade ide o objektívne príčiny.

2.2 ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

- Posudzovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne) a následne vykonávanie opatrení na zmiernenie nepriaznivých účinkov na organizmus.

Posudzované boli pracoviská v troch spoločnostiach - Miba Slovakia a.s. Dolný Kubín, Itoss s.r.o., Dolný Kubín, JOHNSON CONTROLS INTERNATIONAL, spol. s r. o. Odštepny závod Námestovo 1088, 028 01 Námestovo.

Tiež boli kontrolované pracoviská, kde bolo vykonané šetrenie v minulosti. (Primalex a.s.)

2.3 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ – len ako domáci projekt

• OFZ a.s. Istebné

- V rámci preventívneho programu bolo vyšetrených
- 64 klientov - (10% všetkých zamestnancov) 45 mužov, 19 žien
- zvýšený cholesterol - u 42 %
- zvýšená glykémia - 20%
- hypertenzia bola - 9 %
- nezdravý typ stravovania - 50%
- vyhovujúca pohybová aktivita - 50%
- fajčiari 10% klientov (muži).

Zamestnancom boli predložené dotazníky na vyplnenie:

- **Dotazník spokojnosti zamestnancov-** s prácou jednoznačne, alebo skôr áno je nespokojných 90% zamestnancov.
- **Dotazník subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci** - 85% uvádza záťaž drieku a chrbta, 80% pleca, iné do 10% (štatisticky nevýznamný súbor)
- **Dotazník informovanosti zamestnancov** - všetci respondenti uvádzajú informovanosť vo všetkých bodoch.(100%)

Pri sledovaní vplyvu pracovného prostredia na zdravie zamestnancov boli uložené tieto opatrenia:

1. Doplniť detektory CO na niektorých exponovaných pracoviskách.
2. Na pracoviskách výrobné haly, v hale drvenia, expedície kde vzniká vysoká prašnosť (vrstva prachu na podlahách, konštrukciách) zabezpečiť samostatnú čistiacu čatu a zabezpečiť vyhovujúci spôsob čistenia podláh v zmysle § 30 ods.1 písm. a/ zákona č. 355/2008 Z.z..
3. Zabezpečiť zásobník Mn a podsitných materiálov na karuseloch 25, 26 proti unikaniu prachu do pracovného prostredia.
4. Dôsledné využívanie klimatizačných jednotiek v kabínach žeriavov. Je paradox, zamestnanci túto možnosť dôsledne nevyužívajú.
5. Zhodnotiť zdravotné rizika vyplývajúcich z expozície faktorov pracovného prostredia, vrátane časových snímok tavičov, odpichárov a žeriavnikov a predložiť podľa § 52 ods. 1 písm. d/ zákona č. 335/2007 Z.z. k posúdeniu.
6. Pracovné miesta pod drviacou linkou č. 3,4 zabezpečiť dostatočným osvetlením. Zabezpečiť pravidelnú údržbu a čistenie osvetľovacích telies najmenej štyrikrát ročne.

7. Vzhľadom na výskyt chemických faktorov pracovnom prostredí používať jednorazové chrániče sluchu aby bola dodržaná ich čistota.
8. Zabezpečiť poskytovania jednorazových respirátorov na exponovaných pracoviskách.
9. Zriadiť v prevádzke miestnosť na poskytnutie prvej pomoci.
10. Dôsledné dodržiavať zákon o ochrane nefajčiarov č. 377/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov, pričom k dispozícii je fajčiarska miestnosť.
11. Predložiť na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne návrh prevádzkového poriadku vypracovaný v zmysle Nariadenia vlády č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku.
12. Vypracovať posúdenia rizika u zamestnancov s expozíciou karcinogénnym faktorom, čo je v rozpore s Nariadením vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.
13. Zariadenia pre osobnú hygienu zamestnancov riešiť v súlade s Nariadením vlády SR č. 391/2006 Z.z.
 - Okrem toho navyše boli navrhnuté a realizované intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov v **PD Tvrdošín**

V rámci preventívneho programu bolo vyšetrených 31 klientov - (90% všetkých zamestnancov) 24 mužov, 7 žien

- zvýšený cholesterol bol u 49%
- zvýšená glykémia bola u 6 klientov (4 mužov a 2 žien),
- hypertenzia - 50%
- nezdravý typ stravovania 80%
- vyhovujúca pohybová aktivita - 90 %
- fajčí - 32 % zamestnancov (muži)

Zamestnancom boli predložené dotazníky na vyplnenie:

- **Dotazník spokojnosti zamestnancov**- s prácou jednoznačne, alebo skôr áno je spokojných 60%
- **Dotazník subjektívneho hodnotenia záťaže a zdravotných ťažkostí pohybového aparátu pri práci** - 80% uvádza záťaž drieku a chrbta, 75% pleca, iné do 10% (štatisticky nevýznamný súbor)
- **Dotazník informovanosti zamestnancov** - 80% respondentov uvádza informovanosť vo všetkých bodoch.

Pri sledovaní vplyvu pracovného prostredia na zdravie zamestnancov boli uložené tieto opatrenia:

1. Predložiť na RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne návrh prevádzkového poriadku vypracovaný v zmysle nariadenia vlády č. 115/2006 Z.z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku.

2. Dôsledné dodržiavať zákon o ochrane nefajčiarov č. 377/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov. K dispozícii je fajčiarska miestnosť.
3. Zariadenia pre osobnú hygienu zamestnancov riešiť v súlade s Nariadením vlády SR č. 391/2006 Z.z.
4. Posúdiť práce v zmysle Nariadenia vlády SR č. 281/2008 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri ručnej manipulácii s bremenami.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Mykotoxíny

Patulín

Počet vzoriek: 3 vzorky, vyhovujú

Úloha bola plnená v mesiaci júl

Druhy odobratých potravín: potraliny na výživu dojčiat a malých detí na báze ovocia (prioritne s obsahom hrozna, jablák)

Miesto odberu: lekárne, distribučná sieť

Aflatoxín B1

Počet vzoriek: 3 vzorky, vyhovujú

Úloha bola plnená v mesiaci júl

Druhy odobratých potravín: potraviny na výživu dojčiat a malých detí na báze obilia

Miesto odberu: lekárne, distribučná sieť

Dusitany a dusičnany

Počet vzoriek: 60 vzoriek, vyhovujú

Úloha sa plní priebežne počas celého roka

Druhy odobratých potravín: potraviny na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny (prioritne domáca výroba)

Miesto odberu: lekárne, distribučná sieť

PCB (polychlórované bifenyly)

Počet vzoriek: 1 vzorka, vyhovuje

Úloha bola plnená v mesiaci august

Druhy odobratých potravín: potraviny na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka

Miesto odberu: distribučná sieť

Kumaín

Počet vzoriek: 1 vzorka, vyhovuje

Úloha bola plnená v mesiaci júl

Druhy odobratých potravín: cereálne a mliečne výrobky na výživu dojčiat a malých detí s obsahom škorice

Miesto odberu: distribučná sieť

Reziduá prípravkov na ochranu rastlín

Počet vzoriek: 2 vzorky, vyhovujú

Úloha bola plnená v mesiaci júl

Druhy odobratých potravín: potraviny na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka, obilia, zeleniny

Miesto odberu: lekárne, distribučná sieť

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V rámci riešenia predmetného projektu bolo v regióne Orava v priebehu roka 2008 vyšetrených 80 klientov.

Všetci respondenti vyplnili dotazníky o životospráve a pohybovej aktivite s cieľom zistenia stravovacích návykov. Ďalej sa podrobili vyšetreniu klinickému, somatologickému a biochemickému. Bola hodnotená konzumovaná strava z jedného dňa u všetkých respondentov, ktorá bola počítačovo spracovaná v programe Alimenta č.4-3e – nadstavbová verzia a bola porovnávaná s odporúčanými výživovými dávkami.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI A SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Na základe vypracovaného plánu pre odber vzoriek boli z výrobní, distribúcie a zo skladov odoberané vzorky tuzemskej a zahraničnej soli na stanovenie jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Počas roka 2008 bolo odobratých 17 vzoriek tuzemskej soli a 19 vzoriek zahraničnej soli, všetky vyhovovali.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V predajniach drogérie bolo odobratých podľa plánu ÚVZ SR 14 vzoriek kozmetických výrobkov, pričom stanovené hodnoty ukazovateľom v 1 vzorke nevyhovovali v zmysle odporúčaní Európskej komisie a príručky COLIPA pre nadlimitný počet mikroorganizmov. Súčasne odborní pracovníci oddelenia hygieny výživy vykonali 42 previerok, ktoré boli zamerané na kontrolu označovania kozmetických výrobkov i dodržiavania prevádzkovej a osobnej hygieny, bez zaznamenania závažných nedostatkov.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie nebola vykonaná z dôvodu, že v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne nevidujeme výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Na základe požiadaviek riešiteľského pracoviska odd. HDM sa zapojilo do plnenia tejto úlohy. V rámci plnenia úlohy bolo vyšetrených 556 detí Základných škôl / Breza, Dolný Kubín – P. Škrabáka/

Úloha bola splnená a zaslaná za RÚVZ Dolný Kubín na konečné spracovanie riešiteľskému pracovisku.

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK /ALKOHOL, TABAK, DROGY/ U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU /ESPAD/

Na uvedenej úlohe sa odd. HDM podieľa podľa požiadaviek gestora Riešiteľské pracovisko zatiaľ nepožiadalo o plnenie tejto úlohy

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA III. ETAPA – MONITORING POČÍTAČOVÝCH UČEBNÍ

Na uvedenej úlohe sa odd. HDM podieľa podľa požiadaviek gestora. Riešiteľské pracovisko zatiaľ nepožiadalo o plnenie tejto úlohy. Úloha sa v súčasnosti realizuje len formou prednášok v spolupráci s odd. PZ

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

V rámci plnenia hlavných cieľov bola realizovaná metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom.

Ďalej bolo vykonávané:

- oboznámenie očkujúcich lekárov s výsledkami kontroly očkovania v SR k 31.8.2008
- informácia o úprave očkovacej schémy konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- usmernenie k zabezpečeniu chrípkových vakcín pre sezónu 2008/2009
- informácia o realizácii Európskeho imunizačného týždňa 2008 realizácia Európskeho imunizačného týždňa - informácia v lokálnych periodikách a na seminároch s lekármi prvého kontaktu, tiež vyvesená na stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne
- usmerňovanie lekárov prvého kontaktu o očkovaní v povinnom pravidelnom očkovaní, aj v odporúčanom očkovaní,
- priebežné konzultácie pre lekárov a laickú verejnosť
- očkovací kalendár pre rok 2008-informácia o očkovacom kalendári na r. 2008 odoslaná všetkým lekárom prvého kontaktu, vyvesená na stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne, informácie o zmenách v zložení vakcín a typoch vakcín, plán očkovacích výkonov pre spádovú oblasť RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne na podklade očkovacieho kalendára na rok 2008, vypracovaného ÚVZ SR v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2008. -informácia o novom kategorizačnom zozname, nová kategorizácia vakcín rozposlaná všetkým očkujúcim lekárom prvého kontaktu
- informácia všetkým očkujúcim lekárom o výskyte osýpok v Európe
- zabezpečenie vyšetrenia všetkých pravdepodobných diagnóz ochorení imunizačného programu a zabezpečenie laboratórnej diagnostiky ochorení.
- informácia lekárom prvého kontaktu o nedostatku vakcíny proti žltej zimnici a proti kliešťovej encefalitíde.
- usmernenie pre lekárov prvého kontaktu v súvislosti s výskytom pertussis v regióne
- lekárom bolo zaslané stanovisko- metodické usmernenie pri očkovaní očkovacou látkou Prorix Tetra, informácia o celoslovenskej situácii so zásobovaním očkovacími látkami s obsahom difterického toxoidu pre povinné očkovanie detí a dospelých

Okresný plán na centrálnu zabezpečenie vakcín finančne zabezpečených zdravotnými poisťovňami nebol spracovaný vzhľadom k tomu, že nedošlo k plánovanej zmene zabezpečenia vakcín, tak ako to bolo uvedené v programoch a projektoch na rok 2008.

Lekári boli na lekárskejších seminároch oboznámení s pripravovanými zmenami očkovacieho kalendára :

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám
- vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu

Uvedené zmeny budú realizované v roku 2009.

Očkujúci lekári zasielajú na oddelenie epidemiológie mesačne hlásenia o očkovacích výkonoch v ich spádovej oblasti. Na základe týchto hlásení sa mesačne vykonáva register výkonov na jednotlivých ambulanciách a v okresoch V zmysle usmernení z ÚVZ SR budeme postupovať pri príprave registra očkovaných ako aj evidencie o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami.

K 31.8.2008 bola vykonaná kontrola očkovania vo vybraných vekových skupinách detí a kontrola očkovania zdravotníckych pracovníkov proti vírusovej hepatitíde B. Realizácia imunizácie bola skontrolovaná na 33-och ambulanciách pre deti a dorast. Súčasťou kontroly bolo aj sledovanie chladového reťazca a manipulácie s vakcínami. Kontrola očkovania bola vykonaná v zmysle usmernenia hlavného hygienika ÚVZ SR č. OE /6264/2008 zo dňa 23.7.2008 a podľa par. 5 ods. 4 písm. c) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

V roku 2008 bola vykonaná analýza prenosných ochorení za región, v rámci ktorej bola analyzovaná epidemiologická situácia za posledných 5 rokov, a boli zanalyzované dlhodobé trendy. Ročné analýzy budú spracované vo výročnej správe.

Dôraz je kladený na surveillance v prípade výskytu ochorení imunizačného programu sa zabezpečuje laboratórna verifikácia diagnózy, v našom regióne tak ako v celej SR cieľ SZO č. 7 „ Zdravie pre všetkých v 21.storočí“. Z ochorení zaradených do imunizačného programu sme v prvom polroku hlásili 6 prípadov pertussis u kojencov.

Vykonávaný bol odber odpadových vôd v ČOV Gäcel' na sledovanie cirkulácie poliovírusov v zmysle nariadenia ÚVZ SR a harmonogramu lekárske virológie RÚVZ v Banskej Bystrici.

V oblasti výskytu chrípky a ARO aktuálne celé chrípkové obdobie mailom informujeme dotknuté organizácie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke. Každý rok sa vykonáva kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu. Na seminári Spolku lekárov Oravy, praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých boli zabezpečené prednášky“ Možnosti prevencie chrípky a pneumokokových infekcií“. Počas chrípkovej sezóny 2007/2008 bolo u pacientov s príznakmi virózy vykonaných 30 odberov na virologické a serologické vyšetrenie (vírus chrípky typ A bol izolovaný u 4- och pacientov, serologické vyšetrenie bolo pozitívne u 3-och pacientov). Najvyššia chorobnosť v poslednej chrípkovej sezóne bola v 3. k.t. v okrese Námestovo vo vekovej skupine 0-5 rokov. V chrípkovej sezóne 2009/2009 bol v mesiaci december realizovaný 1 odber na izoláciu vírusov od pacienta s príznakmi virózy.

V rámci skvalitnenia individuálnej prevencie obyvateľstva v oblasti prenosných ochorení zverejňujeme mesačné analýzy na webovej stránke RÚVZ a na stránke zverejňujeme aj informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach.

Spracovaných bolo 1940 hlásení prenosných ochorení a epidemiologické šetrenie spojené s protiepidemickými opatreniami a edukáciou obyvateľstva boli realizované v 628 ohniskách. Nedostatky v laboratórnej spolupráci a v hlásení prenosných ochorení boli riešené priebežne.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Novovytvorený program EPIS je plne v prevádzke a využíva sa aj pre manažment epidémií. Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo z ambulancie vstupovať do užívateľského portálu, zatiaľ túto možnosť nevyužívajú aj napriek opakovanej propagácii programu v teréne. V programe EPIS sa zaviedol je plne využívaný systém rýchleho varovania a začali sme pracovať aj s manažérskym informačným systémom- MIS.

Mesačne sú realizované analýzy hlásených ochorení a výstupy z portálu sú zverejňované na webovej stránke RUVZ so sídlom v Dolnom Kubíne.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V roku 2008 sme realizovali opatrenia na prevenciu nozokomiálnych nákaz:

-v zmysle zvyšovania bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach bolo realizovaných 57 kontrol hygienicko-epidemiologického režimu na oddeleniach NsP a v súkromných zdravotníckych zariadeniach

- odobratých 216 sterov zo sterilného materiálu, 1037 sterov z prostredia

- overená funkčnosť 78-ich sterilizačných zariadení

- na základe výsledkov kontrol a analýzy hlásených NN boli realizované hodnotenia a navrhnuté opatrenia pre jednotlivé oddelenia NsP 136x

- začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

- v mesiaci január sú realizované ročné analýzy hlásenia nozokomiálnych nákaz a na ich základe budú prijaté postupy pre manažment jednotlivých NsP (k 31.12.2008 bolo hlásených 70 ochorení nozokomiálneho charakteru)

- na základe spolupráce s laboratóriami je zabezpečené pravidelné monitorovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB, výskyt multirezistentných kmeňov, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi a následná aplikácia správnych režimových opatrení

Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2008, porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov je spracovaná vo výročnej správe za jednotlivé okresy. Vedeniu NsP v regióne boli zaslané analýzy nozokomiálnych nákaz za rok 2007 .

Na realizáciu uvedených úloh je potrebné zabezpečiť finančné prostriedky na dostatočnú edukáciu pracovníkov oddelenia v rozsiahlej a zložitej problematike prevencie nozokomiálnych nákaz.

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych:

-podľa záverov z porady epidemiológov sa začne realizovať príprava prevalenčnej štúdie nozokomiálnych nákaz.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

2. Realizácia kampane „Quit and win“ („ Prestaň a vyhraj“)

Súťaž sme spropagovali v regionálnych médiách (televízia, tlač). Podmienky súťaže a prihláška boli na našej webovej stránke. Súťaž sme propagovali aj prostredníctvom našej poradne zdravia. Prihlášky sme distribuovali do zdravotníckych zariadení regiónu (do nemocníc, polikliník, lekární, ambulancií neštatných lekárov), na mestské a obecné úrady. Súťažiaci odosieli prihlášky priamo na kontaktnú adresu ÚVZ SR, preto nemáme znalosti o počte zapojených fajčiarov z nášho regiónu.

3. Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

V jednotlivých projektoch sme kládli dôraz na poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu v komunitách žijúcich na vidieku. Urobili sme urobili 15 výjazdových vyšetrení poradne zdravia s Reflotronom – obec Čimhová, Malatiná, Dlhá n. Oravou, Oravská

Lesná, Klin, Oravská Jasenica, Podbiel, Trstená 2x, Lokca, Nižná, v rámci zdravých pracovísk PD Žiarec Tvrdošín, OFZ Široká 3x.

4. Spoluúčasť na projekte „Obezita“:

V súčasnosti túto aktivitu vykonávame prostredníctvom intervencie u klientov v poradni zdravia a spoluprácou s hygienou výživy na projekte „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva“.

Urobili sme intervenciu u 514 klientov v základnej poradni(191 mužov a 323 žien).

V rámci formovania postojov k podpore zdravia a predchádzanie obezite sme uskutočnili na tému ozdravenie výživy 162 aktivít – 148 pre deti a mládež, 14 aktivít pre dospelú populáciu. Na podporu zvýšenia pohybovej aktivity sme urobili 66 aktivít – 58 pre deti a mládež, 8 aktivít pre dospelú populáciu.

5. Spoluúčasť na Národnom kardiovaskulárnom programe

V súčasnosti vykonávame túto aktivitu prostredníctvom intervencie v poradni zdravia.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V prvom polroku neboli riešené mimoriadne epidemiologické situácie a osobitné zdravotné hrozby.

Monitorovaná bola situácia vo výskyte vtáčej chrípky vo svete.

V rámci medzirezortnej spolupráce sa pracovníci RÚVZ sa zúčastnili na krajskej príprave krízového manažmentu subjektov hospodárskej mobilizácie rezortu zdravotníctva a ďalších zložiek Žilinského kraj -ochranu občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, Pripomienkované boli materiály z porady epidemiológov- Zriadenie protiepidemickej komisie a Rokovací poriadok protiepidemickej komisie. Na pracovnom stretnutí pracovníkov odboru krízového riadenia Obvodného úradu v Námestove bola prednesená prednáška “ Úlohy a postavenie verejného zdravotníctva pri plnení opatrení hospodárskej mobilizácie“.

Bola realizovaná aktualizácia krízového plánu ako podkladu koordinovaného postupu v prípade pandémie chrípky, alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE

POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Priebežne sa plnia úlohy surveillance poliomyelitídy.

Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickéj meningitídy, vyšetrenie hlásenej ACHP

Kontrola očkovania proti poliomyelitíde vo vybraných ročníkoch populácie bola vykonaná k 31.8.2008.

Pokračovali sme v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

K 31.12.2008 bolo vykonaných 6 odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenie- zistenie prítomnosti poliovírusov resp. iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí Odbery na ČOV Gäcel' v Dolnom Kubíne. Výsledky virologických vyšetrení boli negatívne, len v jednom prípade vo vzorke zo 16.9.2008 bol zachytený ECHO vírus.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Projekt „Hrou proti AIDS“ sa uskutočnil na Strednej odbornej škole zdravotníckej v Dolnom Kubíne a na Strednej odbornej združenej škole so sídlom v Kňažej. Na realizácii sa spoločne podieľali pracovníci oddelenia podpory zdravia a epidemiológie Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Dolnom Kubíne.

Stredná odborná škola zdravotnícka Dolný Kubín

Akcie sa celkovo zúčastnilo 135 žiakov školy (130 dievčat a 5 chlapcov.) Jednalo sa o študentov 1., 2., 3., a 4. ročníka.

Bodové zisky svedčili o dobrej informovanosti a zdravých postojoch k problematike HIV/AIDS, čo zrejme súviselo aj so zameraním školy.

Stredná odborná združená škola so sídlom v Kňažej

Akcie sa celkovo zúčastnilo 120 žiakov školy (80 chlapcov a 40 dievčat.) Jednalo sa o študentov 1., 2., 3.ročníka.

Bodové zisky svedčili o dobrej informovanosti a zdravých postojoch k problematike HIV/AIDS a ukázalo sa, že neboli výrazné rozdiely vo vedomostiach a postojoch mladých ľudí oproti strednej odbornej škole so zdravotníckym zameraním.

Nakoľko mal projekt pozitívnu odozvu, plánujeme v ňom pokračovať aj v roku 2009 prednostne na stredných školách, v prípade záujmu, aj na základných školách (deviate ročníky).

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Zdravá výživa počas tehotenstva je aj predpokladom zdravého chrupu detí a prispieva k prevencii zubného kazu u detí. Tento aspekt sme osobitne zdôrazňovali pri zdravotno-výchovných vstupoch v rámci plnenia projektu stomatohygiény. V spolupráci so stomatológom sme mali na túto tému zdravotno-výchovné vstupy pre pedagógov materských škôl v rámci ich metodických dní a rodičov v rámci rodičovských združení v materských školách.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

V roku 2008 sme pokračovali cyklom vzdelávacích prednášok pre seniorov. Na základe ich záujmu sme urobili besedy na témy: Zdravý životný štýl v seniorskom veku, Pamäť a psychohygiéna v seniorskom veku, Hypertenzia, Samomeranie krvného tlaku – praktický nácvik na ortuťovom tlakomeri, Náhle cievne mozgové príhody – varovné signály, prvá pomoc, Infarkt myokardu – varovné signály a prvá pomoc.

V poradni zdravia sme urobili individuálne poradenstvo pre 67 klientov (27 mužov a 40 žien) starších ako 65 rokov.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIÉNA“

Pokračovali sme v intervenčných aktivitách - zdravotno-výchovné pôsobenie na materských školách a prvom stupni základných škôl spojené s praktickým nácvikom správnej stomatohygiény. Dôraz sme kládli aj na otázku správnej výživy ako preventívneho opatrenia na predchádzanie chorôb chrupu.

V prvom polroku sme urobili 36 intervenčných vstupov v 36 materských školách a 84 intervencií pre prvý stupeň na 28 základných školách. Intervencií sa zúčastnilo 2547 detí.

V 2 materských školách (mestského a vidieckeho typu, zapojených do projektu „Monitoring orálneho zdravia detí predškolského veku“ sme realizovali výstupný dotazník po intervencii pre učiteľov (podľa rozdeľovníka z ÚVZ SR). Skompletizované dotazníky sme odoslali na ÚVZ SR

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Z príležitosti Medzinárodného dňa srdca sme urobili výjazdové vyšetrenie s prístrojom Reflotron po názvom „Poznaj svoje riziko“ do vzdialenejšej oblasti nášho regiónu (Trstená), na ktorom sme vyšetřili 27 klientov. Súčasťou výjazdu boli aj zdravotnovýchovné vstupy na tému zdravej výživy, významu pohybovej aktivity a života bez „barličiek“ v podobe fajčenia a nadmerného používania alkoholických nápojov.

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Projekt budeme plniť po usmernení gestom projektu, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2009, nakoľko sa strieda so súťažou pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj“ a tá sa konala tento rok.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Projekt budeme plniť po usmernení z ÚVZ SR.

V roku 2008 sme ho plnili prostredníctvom činnosti poradne zdravia a spolupráce na plnení projektu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva. Urobili sme intervenciu u 514 klientov v základnej poradni (191 mužov a 323 žien).

V rámci formovania postojov k podpore zdravia a predchádzanie obezity sme uskutočnili na tému ozdravenie výživy 162 aktivít – 148 pre deti a mládež, 14 aktivít pre dospelú populáciu. Na podporu zvýšenia pohybovej aktivity sme urobili 66 aktivít – 58 pre deti a mládež, 8 aktivít pre dospelú populáciu.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Plníme hlavne v spolupráci s médiami. V regionálnej tlači vyšli články o činnosti poradne zdravia a jej úlohe v podpore zdravia. Prostredníctvom tlače sme informovali obyvateľov aj o konaní tohtoročnej súťaže fajčiarov Prestaň a vyhraj.

V regionálnej televízii sme mali vstup o jarnej únave. K tohtoročnému Svetovému dňu zdravia bola diskusná relácia za účasti regionálneho hygienika.

Prostredníctvom regionálnych médií a našej webovej stránky informuje regionálny hygienik a vedúci terénnych oddelení vykonávajúcich štátny zdravotný dozor o problémoch ochrany zdravia v regióne.

K 1. decembru, svetovému dňu boja proti AIDS sme v spolupráci s oddelením epidemiológie urobili akciu formou realizácie projektu „Hrou proti AIDS“ na Strednej odbornej združenej škole so sídlom v Kňažej.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Kontrolu dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov vykonávajú všetky terénne oddelenia vykonávajúce štátny zdravotný dozor. Závažnejšie nedostatky neboli zistené. Formovanie postojov nefajčiarov na uplatňovanie tohto zákona v praxi a tým následne znižovanie tolerancie nedodržiavania zákona predstavuje tiež významnú úlohu pri ochrane nefajčiarov. V rámci zdravotno-výchovnej činnosti podpory nefajčenia zaradujeme aj problematiku dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov v praxi. V roku 2008 sme urobili 62 zdravotno-výchovných vstupov na podporu nefajčenia, z toho 58 pre deti a mládež a 8 pre dospelú populáciu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Dunajskej Strede**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Zabezpečiť realizovanie Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) s osobitným dôrazom na detskú populáciu

Za rok 2008 boli v rámci monitoringu nad kvalitou pitných vôd na spotrebisku vykonávané odbery vzoriek na laboratórne vyšetrenie (196 vzoriek). Doposiaľ nebolo zistené ani zhoršenie kvality vody vo verejných vodovodoch v dôsledku poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a ani vznik zdravotných dôsledkov u detskej populácie.

Do monitoringu bolo zaradené aj sledovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v pitných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia detskej populácie. V 21 prípadoch sme posudzovali rozšírenie verejných vodovodných sietí v obciach, resp. prepojenie existujúcich vodovodov na nové spoľahlivé vodovodné systémy, čo prispeje k minimalizácii rizika ohrozenia zdravia obyvateľov najmä detskej populácie v dôsledku použitia vody nevyhovujúcej kvality z nevyhovujúcich domových studní.

Na základe spracovaného harmonogramu bol vykonávaný monitoring kvality vody na prírodných kúpaliskách (Šulianske a Vočianske jazero). Za sledované obdobie bolo odobratých spolu 24 odberov na laboratórne vyšetrenie. Na uvedených lokalitách nebolo zistené zhoršenie kvality vody prírodného kúpaliska v dôsledku ľudských aktivít. Získané údaje boli pre širokú verejnosť priebežne uverejňované na internetovej stránke tunajšieho úradu v programe „vodanakupanie“.

V sledovanom období nebolo hlásené ochorenie ani úmrtnosť detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody zo strany detských lekárov. Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež pracovníci oddelenia HDM pri každej kontrole sledujú výsledky laboratórnych vyšetrení vôd, ktorými je kontrolované zariadenie zásobované. Pracovníci týchto zariadení úzko spolupracujú s naším oddelením a rešpektujú potrebu a častosť vyšetrení vôd, v prípade odchýlky od zákonom stanovených parametrov sa starajú o zabezpečenie zdravotne nezávadnej pitnej vody odberom od dodávateľov, ktorí majú povolenie na dodávanie pitnej vody vo veľkom balení.

V rámci kontroly vo výchovných zariadeniach sa kontroluje aj prostredie, v ktorom deti trávajú voľný čas (ihriská, pieskoviská).

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame na prevenciu výskytu úrazov v kolektívnych zariadeniach pre deti a dorast.

1.4 Zabezpečiť informovanosť verejnosti o aktualitách na úseku hygieny životného prostredia s využitím internetovej stránky tunajšieho úradu

Na internetovej stránke úradu je k dispozícii výročná správa oddelenia, a priebežne sú tam uverejňované aktuálne informácie z oblasti agendy hygieny životného prostredia a zdravia (pohrebníctvo, prevádzka na termálnych a netermálnych kúpaliskách okresu ako aj na prírodných kúpaliskách dozorovaných tunajším úradom).

1.6 Vykonávať monitoring nad kvalitou vody prírodných kúpacích oblastí okresu v súlade s platnou legislatívou a pripravovať podklady pre EÚ

Na začiatku tohto roka bol spracovaný harmonogram odberov vôd na prírodných kúpaliskách. Do tohto monitoringu sú zaradené dve lokality a to Šulianske a Vojčianske jazero. Pri spracovaní harmonogramu sa vychádzalo z platnej legislatívy SR a EÚ. Vychádzajúc z platnej legislatívy bol určený rozsah vyšetrenia vzoriek ako aj frekvencia odberov vzoriek. Za sledované obdobie bolo odobratých spolu 24 odberov na laboratórne vyšetrenie. Na uvedených lokalitách nebolo zistené zhoršenie kvality vody prírodného kúpaliska v dôsledku ľudských aktivít. Získané údaje boli pre širokú verejnosť priebežne uverejňované na internetovej stránke tunajšieho úradu v programe „vodanakupanie“.

1.7 Zhodnotiť pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

V sledovanom období boli v rámci monitoringu nad kvalitou pitných vôd na spotrebisku vykonávané odbery vzoriek vôd na laboratórne vyšetrenie (196 vzoriek). Doposiaľ nebolo zistené ani zhoršenie kvality vody vo verejných vodovodoch v dôsledku poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a ani vznik zdravotných dôsledkov u obyvateľov.

1.8 Zabezpečiť monitoring nad kvalitou pitnej vody na spotrebisku v regióne v súlade s platnou legislatívou a pripravovať podklady pre správu EÚ

Monitoring nad kvalitou pitnej vody na spotrebisku je zabezpečovaný v súlade s platnou legislatívou SR a EÚ. Aj pre tento rok bol spracovaný harmonogram odberov vzoriek vôd. Odbery boli vykonané v určený odberový deň a dopravené na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ v Trnave. Za hodnotené obdobie bolo odoberaných spolu 196 vzoriek, z toho 20 vzoriek bolo vyšetrovaných v rozšírenom rozsahu ukazovateľov a 176 v minimálnom rozsahu ukazovateľov. Výsledky laboratórnych analýz boli priebežne spracovávané v programe „Vydra“.

Vo výchovných a výchovno-vzdelávacích zariadeniach pre deti a mládež sa nepretržite sleduje kvalita pitnej vody v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V prípade zistenia nedostatkov prevádzkovateľom boli nariadené opatrenia na zabezpečenie zdravotne bezchybnej pitnej vody, ktoré boli následne kontrolované zamestnancami oddelenia HDM.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Údaje o rizikových prácach sme spracovali pomocou programu ASTR. Počet

zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Dunajská Streda v roku 2008 je 940 z toho 132 žien.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce podľa rizikových faktorov je najvyšší v riziku hluku (649 z toho 76 žien), na druhom mieste v riziku chemických látok (158 z toho 2 ženy) a na treťom mieste v riziku alergény dýchacích ciest (47 z toho 0 žien).

Podľa prevažujúcej činnosti najviac zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce je v priemyselnej výrobe (644 z toho 76 žien), ďalej v poľnohospodárstve, poľovníctve a v lesnom hospodárstve (193 z toho 14 ženy), v zdravotníctve a v sociálnej starostlivosti (52 z toho 42 žien).

Oproti predchádzajúcemu roku došlo k miernemu zníženiu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese, v riziku chemické látky a nešpecifické faktory. K miernemu zvýšeniu celkového počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikových prác v rizikovom faktore hluk došlo z dôvodu vzniku nových prevádzok resp. pracovísk (EUROPACK a.s., Dunajská Streda, wolcraft SK, s.r.o., Malé Dvorníky, Motokom Slovakia, s.r.o., Veľký Meder, Bala, a.s., Holice), v ktorých pracovné činnosti boli zaradené do kategórie rizikových prác. U ostatných prevádzkovateľov výrazné zvýšenie ani zníženie počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce nebolo zistené.

Vo vykazovanom období sme pokračovali v prehodnocovaní rizikových prác podľa vyhlášky MZ SR č. 448/07 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

V sledovanom období sme vydali celkom 12 rozhodnutí vo veci vykonávania rizikových prác, a to: v rizikovom faktore hluk – EUROPACK, a.s., Dunajská Streda v kat. 3, wolcraft SK, s.r.o., Malé Dvorníky v kat. 3, Motokom Slovakia, s.r.o., Veľký Meder v kat. 3 a 4, Bala, a.s., Holice v kat. 3, v rizikovom faktore pesticídy - ARVUM PD Vrakúň v kat. 3, v rizikovom faktore živočíšny pevný aerosól – HYZA, a.s., Topoľčany pracovisko hydinovej farmy v Padáni v kategórii 4, rastlinný pevný aerosól - ARVUM PD Vrakúň v kat. 3 a v rizikovom faktore záťaž chladom - Fornetti Slovakia, s.r.o., Dunajská Streda v kat. 3.

Z celkového počtu 12 rozhodnutí v 4 prípadoch boli úplne zrušené rizikové práce rozhodnutím tunajšieho orgánu verejného zdravotníctva (Správa a údržba ciest Trnavského samosprávneho kraja, oblasť Dunajská Streda, Danering, s.r.o., Dunajská Streda, Prowind Slovakia, s.r.o., Dunajská Streda, Mayer, s.r.o., Šamorín pracovisko Blatná na Ostrove).

Za rok 2008 sme vykonali 68 hygienických previerok na pracoviskách, kde sa vykonáva riziková práca. Kontroly boli zamerané na pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce, ako aj na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali aj výsledky a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok a súčasne sme aktualizovali evidenčné karty pracovísk. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol. Nedostatky sme zistili najmä v nezabezpečení pracovnej zdravotnej služby, v uchovávaní záznamov o výsledkoch lekárskej preventívnej prehliadky a v aktualizácii a vypracovaní prevádzkových poriadkov podľa nových legislatívnych úprav. Zistené nedostatky boli kontrolovanými subjektami odstránené ku koncu tohto vyhodnoteného obdobia, až na zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v sledovanom období sankcie neboli uplatnené.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce, sme v 66 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol v sledovanom období zameraný na kontrolu uplatňovania nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení NV SR č. 300/2007 Z. z.

V 30 prípadoch sme cielene kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii, regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín. Súčasne sme sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“, vydaného na rok 2008 a spôsob likvidácie obalov a nepoužiteľných zbytkov od týchto látok a prípravkov. Kontrolou boli zistené najmä tieto nedostatky: organizácie nemali zmluvne zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu, prevádzkové poriadky s posudkami o riziku neboli zosúladené s novou legislatívnu úpravou, osvedčenia o odbornej spôsobilosti neboli k nahliadnutiu pri kontrole. Niektoré zistené nedostatky boli prevádzkovateľmi odstránené ešte počas kontroly. Nápravné opatrenia na odstránenie ostatných zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol. Prepracované prevádzkové poriadky na prácu s nebezpečnými chemickými faktormi s posudkami o rizikách boli predložené tunajšiemu orgánu verejného zdravotníctva na schválenie.

V roku 2008 boli orgánom verejného zdravotníctva vydané 2 rozhodnutia k návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami na pracoviskách vrátane ich použitia pri dezinfekcii regulácii živočíšnych škodcov a na ochranu rastlín a 5 rozhodnutí na skladovanie a predaj jedovatých látok a prípravkov na ochranu rastlín.

Mimoriadne situácie ani havárie v sledovanom období v našom okrese sa nevyskytli.

Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov veľmi jedovatým látkam a prípravkom a jedovatým látkam a prípravkom sme v 55 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Fyzické osoby – podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť, nám túto činnosť písomne oznámili v 43 prípadoch.

V sledovanom období sme priebežne zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V sledovanom období nenastali zmeny v počte zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi v našom okrese. V NsP v Dunajskej Strede na oddelení POKO je 7 zamestnancov exponovaných chemickým karcinogénom – cytostatikám. Na tomto pracovisku priebežne aktualizujeme register exponovaných zamestnancov.

V sledovanom období tunajší orgán verejného zdravotníctva vydal 2 rozhodnutia k návrhom na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. V dvoch prípadoch sme vykonali štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom azbestu podľa nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Mieru uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov azbestu sme v 19 prípadoch overili formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Zo strany správcov panelových bytových domov neboli oznámené žiadne práce súvisiace s odstraňovaním azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Rizikové práce s rizikovým faktorom - psychická pracovná záťaž v našom okrese neevidujeme.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vo vykazovanom období sme boli v 2 prípadoch požiadaní o prieskum práce a pracovných podmienok z dôvodu podozrenia na chorobu z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia, a to: dg. sy canalis carpi bilaterálne u krajčírky Dunatexu, a.s., Dunajská Streda. Na základe hlásenia z FNŠP pracoviska kliniky pracovného lekárstva a toxikológie bolo navrhnuté zamestnankyňu preradiť na iné pracovisko – nie dočasne. V druhom prípade s dg. Noduliplicae vocales u učiteľky základnej školy s vyučovacím jazykom maďarským v Malých Dvorníkoch. Posudzovanie o profesionalite zo strany Kliniky pracovného lekárstva a toxikológie FNŠP Bratislava pracovisko Kramáre zatiaľ nebolo ukončené. Neevidujeme organizáciu, v ktorej by sa tieto choroby z povolania vyskytli.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V sledovanom období sme neboli požiadaní o prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca. Neevidujeme pracoviská ani profesie, u ktorých by sa vyskytlo ochorenie chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Vo vykazovanom období sme vykonali cielený štátny zdravotný dozor u 9 zamestnávateľoch a preverili sme celkom 23 pracovísk so 41 pracovnými miestami, na ktorých zamestnanci pracujú so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej zmeny. Pri výkone ŠZD sa kontrolovalo uplatňovanie NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Výkon štátneho zdravotného dozoru bol zameraný najmä na používané zariadenia, ich umiestnenie, priestorové podmienky na pracoviskách, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie, na režim práce a odpočinku zamestnancov, vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok a na informovanosť zamestnancov o zdravotných rizikách pri práci so zobrazovacími

jednotkami. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov sme u 60 zamestnancov overili poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov. Najčastejšie zisťované nedostatky na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami pri výkone ŠZD boli: neinformovanie zamestnancov o bezpečnosti a ochrane zdravia zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami, zamestnanci absolvovali len všeobecne zamerané lekárske preventívne prehliadky, zamestnávatelia nezabezpečili posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu so zobrazovacími jednotkami. Nápravné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s termínmi ich realizácie boli ukladané v záznamoch z hygienických kontrol, sankcie uplatnené neboli.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY A PBÚ

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Na zistenie obsahu dusičnanov a dusitanov bolo odobratých z distribučnej siete vrátane lekární a v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trnave vyšetrených 61 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti s obsahom mrkvy a listovej zeleniny. Uvedené ukazovatele podľa protokolov o skúške boli vo vyšetrených vzorkách pod medzou dôkazu.

Na sledovanie obsahu mykotoxínov (patulín, aflatoxín B₁) bolo spolu odobratých 7 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí. Na zistenie obsahu patulínu boli odobraté 4 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti s obsahom jablák a na zistenie aflatoxínu B₁ 3 vzorky diétnych potravín na osobitné medicínske účely určené špeciálne pre dojčatá. Vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade. Na základe výsledkov laboratórných rozborov vyšetrované vzorky v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce.

Podľa prijatého harmonogramu ÚVZ SR boli v marci odobraté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na zeleninovom resp. ovocnom základe a 1 vzorka na báze obilia na zistenie rezíduí pesticídov. Odobraté vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky sme ešte neobdržali.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Sledovanie výživového stavu sa uskutočňovalo u stredne ťažko pracujúcich žien a mužov v dvoch vekových kategóriách (19-34 ročné a 35 – 54 ročné). Na realizácii projektu sa zúčastnilo 80 klientov, po 20 osôb v každej skupine.

Každý klient vyplnil 24 hodinový retrospektívny jedálny lístok, ktoré boli na odbore hygieny výživy počítačovo spracované v programe ALIMENTA 4.3. U každej osoby sa vyhodnotila biologická a energetická hodnota skonzumovanej stravy a zistené hodnoty sa porovnávali s odporúčanými výživovými dávkami, ďalej boli vypočítané BMI a WHR hodnoty.

Dotazníkovým spôsobom bola sledovaná ich životospráva - stravovacie zvyklosti (spotreba vybraných druhov potravín a pokrmov a potravín so zvýšeným obsahom jódu) a pohybová aktivita. V spolupráci so zamestnankyňami poradne zdravia u klientov bol odmeraný krvný tlak a bola odobratá krv pre zistenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (celkový cholesterol, HDL - cholesterol, LDL - cholesterol, glukóza, triglyceridy).

Získané údaje a hodnoty boli na oddelení HV tabuľkovo spracované a v stanovenom termíne zaslané na RÚVZ so sídlom v Trnave.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Na kontrolu obsahu KJ a KJO_3 v kuchynskej soli boli z distribučnej siete mesačne odobraté 3 vzorky, z toho 1 vzorka z domácej výroby a 2 vzorky z dovozu. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov obsah KJ a KJO_3 , prepočítaný na obsah KJ v 4 vzorkách bol vyšší ako povolený limit (35 mg/kg). V ostatných vzorkách pohyboval v rozmedzí 15 – 35 mg/kg.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V rámci štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami, v súlade s prílohou č. 1a a 1c usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru na kozmetickými výrobkami v roku 2008 bolo v mesiaci august odobratých z distribučnej siete 5 vzoriek oxidačných farbív na vlasy na sledovanie obsahu regulovaných látok (p-fenyléndiamín, rezorcín, p-aminofenol, m-aminofenol a 2-metyltrezorcinol).

Odobraté vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ hlavného mesta SR Bratislava so sídlom v Bratislave. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov všetky vzorky vyhovovali požiadavkám nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

Pri odberoch vzoriek boli kontrolované aj ich označenia, pri ktorých sa zistilo, že na obaloch výrobkov sú uvedené upozornenia v súlade s požiadavkami citovaného nariadenia.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V rámci štátneho zdravotného dozoru podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola vykonaná dokumentárna kontrola u jedného výrobcu. Dozor bol zameraný na :

- kontrolu požadovaných dokladov - rozhodnutie RÚVZ k uvedeniu pracovných priestorov výroby do prevádzky, ohlásenie činnosti ÚVZ SR, ohlásenie rámcového zloženia kontrolovaného kozmetického výrobku, doklady o zdravotnej a odbornej spôsobilosti zamestnancov, záznamy o vzdelávaní zamestnancov,

- kontrolu dokumentácie vyrábaného kozmetického výrobku (kvalitatívne a kvantitatívne zloženie kozmetického výrobku – podniková norma, fyzikálne, chemické a mikrobiologické špecifikácie surovín a kozmetického výrobku, výsledky laboratórnych analýz surovín a hotového výrobku, výrobný postup, hodnotenie bezpečnosti výrobku, nežiadúce účinky na zdravie ľudí spôsobené používaním výrobku, dôkaz o deklarovaných účinkoch kozmetického výrobku),

- kontrola dodržiavania zákazu testovať kozmetické výrobky a ich zložky na zvieratách. Pri kontrole prevádzkovateľom boli predložené všetky požadované doklady a dokumentácie.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1 Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Na zdravie, rast, vývin organizmu a na dosiahnutie harmonického a všestranného rozvoja dieťaťa priaznivo spôsobí správna výživa, preto v rámci kontroly v školských jedálniach zamestnanci oddelenia HDM okrem hygienickej úrovne stravovacieho zariadenia, odbornej a zdravotnej spôsobilosti pracujúcich kontrolujú aj jedálne lístky, či so svojím zložením vyhovujú zásadám racionálnej výživy a vedú k vypestovaniu zdravých stravovacích zvyklostí. V prípade potreby usmerňujú pracovníkov stravovacích zariadení pri zostavovaní jedálnych lístkov tak, aby svojím zložením zabezpečovali energeticky a biologicky hodnotnú stravu.

V materských školách je postarané o zabudovanie mliečnych výrobkov do stravy. Deti v materských školách dostávajú buď na obed, desiatu alebo na olovrant výrobky z mlieka.

Školské bufety ponúkajú síce mliečne výrobky , ale deti preferujú iný sortiment.

V stravovacích zariadeniach je sledovaná aj častosť, druh a množstvo ponúkaných nápojov, ako aj úroveň podávania nápojov. Deťom je ponúkaný ku každému hlavnému jedlu čaj, alebo ovocné dreňové nápoje. Počas prestávok školáci často konzumujú nápoje prinesené z domu alebo zakúpené v školských bufetoch. V období nadmerných horúčav boli pre deti ponúkané nápoje vo zvýšenom množstve aj počas pobytu vonku.

V našom okrese školský mliečny program sa nerealizuje.

6. ODELNIE EPIDEMIOLOGIE

6.1 Imunizačný program

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním.

V roku 2008 nebolo hlásené ani jedno ochorenie preventabilné očkovaním.

Administratívna kontrola očkovania a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami bola vykonaná v mesiacoch september a október s následovnými celo okresnými výsledkami :

Okresná zaočkovanosť v % podľa kontrolovaných ročníkov narodenia

Ročník narodenia 2007 - **TBC:** 99,32 %

Ročník narodenia 2006 - **DTP,VHB,Hemof.inf.,POLIO:** 99,90 %

MMR: 99,90%

Ročník narodenia 2005 - **MMR:** 99,71%

Ročník narodenia 2004 - **DTP:** 100,00%

Ročník narodenia 2001 - **DTP:** 100,00%

Ročník narodenia 1996 - **VHB:** 98,95%

MMR: 99,82%

Ročník narodenia 1994 - **DITE:** 99,84%

POLIO: 99,84%

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Hlásenie prenosných ochorení lekármi 1. kontaktu a hlavne mikro-biologickými laboratóriami sa stále zlepšuje. Mikrobiologické laboratóriá hlásia pozitívne výsledky vyšetrených biologických materiálov podľa vzoru určeného zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pri vykonávaní protiepidemických opatrení odborní referenti oddelenia epidemiológie vykonávajú prevenciu prenosných ochorení aj zvýšením informovanosti osôb podozrivých z nákazy o možnostiach predchádzania vzniku infekčných ochorení.

Osoby podozrivé z nákazy sú v rámci opatrení na predchádzanie ochorení rozhodnutím regionálneho hygienika pod lekárske dohľadom alebo zvýšeným zdravotným dozorom u svojho zmluvného lekára.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS a systém rýchleho varovania sa používa priebežne na monitorovanie a surveillance infekčných ochorení.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V sledovanom období roka 2008 sa vykonáva monitorovanie hlásených nozokomiálnych nákaz, ktorých analýza a porovnanie výskytu s rokom 2007 bude k určenému termínu splnenia úlohy vykonané.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Plán opatrení pre prípad výskytu pandémie chrípky a výskytu vtácej chrípky bol aktualizovaný.

6.7 Environmentálna surveillance poliomyelitídy

Podľa harmonogramu virologického laboratória ÚVZ SR boli vykonávané odbery vzoriek vôd systematicky z kanalizácie mesta Dunajská Streda a z kanalizácie utečeneckých táborov v Gabčíkove, v Medveďove a v Rohovciach. Vzorky vôd sa vyšetrujú na zistenie prítomnosti divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov s osobitným zreteľom na sledovanie VDPV (Vakcína Derived Polio Vírus) a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Celkom v sledovanom období 2008 (t.j. od 1.7. do 31.11.2008) bolo odobratých 12 vzoriek odpadových vôd. Výsledok vyšetrenia všetkých vyšetrených odberov boli negatívne. Celkový počet vyšetrených vzoriek v roku 2008 bol 28.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.3. Minerálne a pramenité vody

Cieľom overovania zdravotnej neškodnosti balených prírodných minerálnych a pramenitých vôd v sledovanom období bolo odobratých z distribučnej siete a následne vyšetrených 22 vzoriek (20 vzoriek spotrebiteľsky balenej vody a 2 vzorky veľkoobjemovo balenej vody), z ktorých 2 vzorky spotrebiteľsky balenej vody boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR a 20 vzoriek bolo zaslaných do laboratória RÚVZ v Trnave. Na základe výsledkov laboratórnych rozborov v 1 vzorke vyšetrenej v laboratóriu ÚVZ SR bol zistený prekročený limit v chemickom ukazovateli dusitaný. O zistenom prekročení limitu ÚVZ SR informoval orgán verejného zdravotníctva v sídle výrobcu. Vzorky vyšetované v laboratóriu RÚVZ Trnava vyhovovali požiadavkám príslušnej hlavy Potravinového kódexu SR.

7.4 Radiálne ošetrené potraviny

Podľa prijatého harmonogramu v rámci Trnavského kraja náš úrad nebol zapojený do realizácie tejto úlohy.

7.7 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Podľa prijatého harmonogramu ÚVZ SR v mesiaci marec boli odobraté 3 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na zeleninovom resp. ovocnom základe a 1 vzorka na báze obilia na zistenie rezíduí pesticídov. Odobraté vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky sme neobdržali.

7.8 Glutén v diétnych potravinách

Podľa prijatého harmonogramu ÚVZ SR v mesiaci apríl bolo odobratých 5 vzorky potravín označených ako vhodných pri diéte pre celiakov. Odobraté vzorky boli zaslané na laboratórne vyšetrenie do laboratória ÚVZ SR. Výsledky sme neobdržali.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉ CENTRÁ

9.2. „Žiť krajší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma že žijem zdravo“.

Dobrá spolupráca je nadviazaná s Centrom sociálnej starostlivosti a Klubmi dôchodcov v Dunajskej Strede a v okrese. Oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum podpory a ochrany zdravia vyhl'adávajú aj obyvatelia v poproduktívnom veku, hlavne aktivity poradne optimalizácie pohybovej aktivity, poradne podpory psychického zdravia a výživovej poradne. Pri návšteve Centra podpory zdravia v Dunajskej Strede je dôchodcom poskytnuté odborné poradenstvo zamerané na zlepšenie kvality ich života, motivácia na zmenu pozitívneho myslenia v staršom veku a zmena životného štýlu tak aby sa upevnila ich fyzická a duševná pohoda. Podľa požiadaviek im je poskytnutý a rozdaný zdravotno-výchovný materiál.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Na zlepšenie vedomostí a upevnenie stomatohygienických návykov u detí predškolského veku bolo počas roka 2008 zabezpečené premietanie zdravotno-výchovných videofilmov pod názvom: „Zúbky „ a „ Colgate“ v počte 63 detí na oddelení podpory zdravia.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

V rámci Svetového dňa zdravia bolo pre zamestnancov Hasičskej a záchrannej služby v Dunajskej Strede v počte 12 osôb vykonané preventívne vyšetrenie na zistenie hladiny cukru, cholesterolu, triglyceridov, HDL cholesterolu, meranie tlaku krvi a bolo im poskytnuté odborné poradenstvo.

Počas „Svetového dňa zdravia“ bolo pre návštevníkov centra podpory zdravia zabezpečené meranie krvného tlaku. Pre verejnosť bola k dispozícii aj linka zdravia, na ktorej sa mohli obyvatelia okresu informovať o ochrane zdravia.

Spropagovanie významu tohto dňa sa uskutočnilo na panelovej výstave.

Z príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme pre 22 žiakov Základnej školy ul. Gy. Szabóa v Dunajskej Strede zabezpečili prednášku s besedou na tému: „Škodlivosť fajčenia a riziko pasívneho fajčenia u detí a mládeže“ a „Aktuálne informácie a formy v odvykaní od fajčenia“, ktorá bola odvysielaná v obrazovom spravodajstve Dunajskostredskej káblovej televízií spolu s krátkym rozhovorom s inštruktorkou poradne, ktorá prostredníctvom detí dala možnosť aj rodičom- fajčiarom v rozhodnutí prestať fajčiť.

Článok pod názvom: „Svetový deň bez tabaku“ bol uverejnený v týždenníku Csallóköz - Žitný ostrov a na webovej stránke RÚVZ.

Aktuálne informácie v oblasti odvykania fajčenia mohli občania okresu Dunajská Streda získať aj prostredníctvom linky zdravia a na panelovej výstave.

V rámci Medzinárodného dňa bez fajčenia sme uskutočnili dve prednášky s besedou pre 73 žiakov Gymnázia Smetanov Háj v Dunajskej Strede. Žiaci boli oboznámení o škodlivosti aktívneho a pasívneho fajčenia. Po zmeraní CO vo vydychovanom vzduchu žiakov, ktorých rodičia sú fajčiari, sme im dokázali, ich pasívne fajčenie a rodičom – fajčiarom sme poskytli možnosť prostredníctvom porne zdravia odvyknúť si od fajčenia.

V regionálnom týždenníku Csallóköz - Žitný ostrov a na webovej stránke RÚVZ bol uverejnený článok pod názvom: „Medzinárodný deň bez fajčenia – 20. november“.

Z príležitosti „Svetového dňa AIDS“ bol na Gymnázium v Dunajskej Strede s vyučovacím jazykom slovenským rozdaných 80 dotazníkov vo veku od 14 do 17 rokov. Z toho vyplnilo 43 žiakov (27 dievčat a 16 chlapcov). Správne odpovedalo 89% žiakov, z čoho vyplýva, že znalosti žiakov v problematike AIDS sú celkom dobré.

Aktuálne informácie v oblasti odvykania fajčenia, AIDS a prevencii drogovej závislosti mohli občania okresu získať aj prostredníctvom linky zdravia a na panelovej výstave v CPZ.

Svetový deň diabetu, Svetový deň duševného zdravia a Európsky týždeň boja proti drogám bol spropagovaný na oddelení podpory zdravia na panelovej výstave.

9.5. „Vyzvi srdce k pohybu“ – Celonárodná medzinárodné koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Medzinárodná kampaň sa realizuje v dvojročných intervaloch. V medziobdobí sa prostredníctvom poradne optimalizácie pohybovej aktivity uskutočnili aktivity zamerané na boj proti obezite, zvýšením pohybovej aktivity dospeléj populácie a detí a vytvorenie návyku na pravidelnú pohybovú aktivitu.

Poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity za rok 2008 navštívilo 3869 osôb.

9.6. Národný program prevencie obezity

V rámci aktivít centra podpory zdravia bola venovaná osobitná pozornosť k zdravému spôsobu života a k prevencii nadváhy a obezity. Za rok 2008 sa na týchto akciách zúčastnilo 3869 osôb.

Cieľom upevnenia fyzického a duševného zdravia dospelých osôb boli pravidelne zabezpečené kondičné a redukčné cvičenia pre ľudí s nadváhou.

Pre 200 klientov, ktorí sa rozhodli aktívnym pohybom redukovať nadváhu, sa pomocou prístroja Futrex vypracoval individuálny redukčný program na zníženie nadváhy. Pri zaradovaní klientov do jednotlivých skupín podľa náročnosti cvičenia u 79 klientov bolo vykonané spirometrické vyšetrenie.

Pracovníčky poradní zdravia sa zúčastnili odborného sympózia v Piešťanoch, pod názvom: Deň boja proti obezite – Nové poznatky a informácie z problematiky obezity.

9.7. CINDI program SR – SHAPE UP

Bude realizovaný na základe pokynu ÚVZ SR.

V súčasnosti prostredníctvom poradne pre deti a mládeže, cieľom ovplyvnenia determinantov detskej obezity organizujeme prednášky pre školskú mládež zameranú na správnu výživu, podporu pohybovej aktivity. Na týchto akciách sa zúčastnilo 537 detí. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v školských jedálňach sa zameriavame na kontrolu správneho zostavenia jedálnych lístkov, ako aj kontrolu podmienok vytvorených pre pohybovú aktivitu.

V školách a v školských jedálňach bolo vykonaných 42 kontrol.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno – výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V rámci využitia dostupných metód skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo okresu boli usporiadané nasledovné akcie:

V spolupráci s Mestským úradom v Dunajskej Strede, s Rekreačnou telesnou výchovou a športom v Dunajskej Strede a Územným spolkom SČK v Dunajskej Strede sme usporiadali tradičnú akciu pre občanov mesta a okresu pod názvom „Deň zdravia a pohybu – Urobte viac pre svoje zdravie“, ktorá sa uskutočnila v priestoroch hotela Bonbón v Dunajskej Strede.

Akcia bola zameraná hlavne na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení a pohybového aparátu. Z návštevníkov „Dňa zdravia a pohybu“ 1268 občanov aktívne využilo poradenské služby.

V priebehu dňa bolo realizovaných 2511 preventívnych výkonov na zistenie hodnoty krvného tlaku, hmotnosti, kapacity pľúc, celkového telesného tuku v tele, merania CO vo vydychovanom vzduchu, osteoporózy a poradenstva. Vyšetrenie hladiny cholesterolu a cukru v krvi využilo 133 osôb. Rizikové hodnoty boli zistené 47,36 % osobám.

Meranie krvného tlaku 163 osobám sa uskutočnilo na dvoch stanovištiach. Hypertenzia I. stupňa bola zistená 16,56 % osôb, II. a III. stupňa bola zistená 5,5% osôb.

Meranie hmotnosti využilo 135 osôb.

Merania kapacity pľúc sa zúčastnilo 79 osôb. Najväčší záujem o toto meranie mali osoby, ktoré sú v rodinnom prostredí vystavené pasívnemu fajčeniu a niekoľko mesiacov nefajčiace osoby. Znížená kapacita pľúc bola zistená 12 osobám, ktoré fajčia viac ako dva roky.

Meranie koncentrácie CO vo vydychovanom vzduchu, ako jedného z najzávažnejších rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení sa vykonalo 7 osobám a bolo im poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti odvykania fajčenia.

Pomer celkového telesného tuku k hmotnosti klienta bol vykonaný 19 mužom a 72 ženám. Zvýšená telesná hmotnosť bola zistená u 12,08 % mužov a u 32,96 % žien. Obezita bola zistená u 3,29 % mužov a u 18,68 % žien.

Vyšetrenie na osteoporózu zabezpečilo Reumatologicko - rehabilitačné centrum z Hlohovca, ktoré vyšetřilo 62 osôb. Osteopénia bola zistená u 48,38% osôb a osteoporóza u 22,58% osôb.

Meranie patogénnych zón zabezpečila firma Energy z Dunajskej Stredy a bolo vyšetřených 25 klientov. U 75% klientov bolo zistené veľké psychické zaťaženie.

Magnetoterapiu firmy Bemer 3000, ktorá slúži na zvýšenie vitality organizmu človeka, využilo 67 osôb.

Firma Thera Max prestavila thermo masážne posteľe Jade, ktoré slúžia na masáž pohybového aparátu. Masáž využilo 80 klientov.

Súčasťou tejto akcie bolo odborné poradenstvo v oblasti ochrany zdravia, ochutnávka potravinárskych výrobkov racionálnej výživy a ovocia, ktorú zabezpečili sponzori, rozdávanie

zdravotno-výchovného materiálu, výstava brožúrok a kníh poskytujúcich informácie o správnej životospráve.

Na panelovej výstave sa mohli obyvatelia okresu oboznámiť s prevenciou civilizačných ochorení a s činnosťou Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Dunajskej Strede. V súvislosti s Dňom zdravia a za zvýšenia pohybovej aktivity obyvateľov mesta Dunajská Streda bolo prostredníctvom Rekreačnej telesnej výchovy a športu v Dunajskej Strede zabezpečené cvičenie pre 100 detí z troch materských škôl, ktoré počas dňa súťažili v rôznych disciplínach vo vonkajších rekreačných priestoroch hotela Bonbón. Všetky deti boli odmenené drobnými vecnými darmi.

Príprava na akciu bola medializovaná na regionálnej úrovni prostredníctvom káblovej televízie DSTV, týždenníka Csallóköz - Žitný ostrov, mesačníka Publikum, denníka Új Szó, webovej stránky RÚVZ a online regionálnych novín Parameter.

Priebeh celej akcie bol odvysielaný v obrazovom spravodajstve mestskej káblovej televízie, verejnosť bola o akcii informovaná prostredníctvom online regionálnych novín Parameter, denníka ÚJ SZÓ Régió Press a v obrazovom spravodajstve káblovej televízie DSTV.

V spolupráci s obecným úradom Baloň a miestnymi organizáciami sa uskutočnil pre obyvateľov obce „Deň zdravia“, ktorý bol zameraný hlavne na:

- prevenciu nádorových ochorení,
- negatívny dopad užívania návykových látok u mladistvých,
- význam medu a včelích produktov v životospráve človeka,
- prípravu vegetariánskej stravy.

Na tieto témy boli zabezpečené prednášky odbornými lekármi a odborníkmi v danej problematike.

Pracovníčkami poradne zdravia boli vykonané aj preventívne vyšetrenia pre obyvateľov obce na cukor, cholesterol, meranie tlaku krvi a vyplnený dotazník zameraný na zmapovanie životného štýlu.

Súčasťou tejto akcie bolo odborné poradenstvo v oblasti ochrany zdravia, ochutnávka potravinárskych výrobkov racionálnej výživy, ktorú zabezpečili sponzori, rozdávanie zdravotno-výchovného materiálu, výstava brožúrok a kníh poskytujúcich informácie o správnej životospráve.

Táto akcia bola spropagovaná v online novinách parameter.sk. Spravodajstvo z tejto akcie bolo odvysielané v regionálnej televízii.

V spolupráci so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou sme sa zapojili do celookresnej akcie, Agrofest - výstava plodov Žitného ostrova. Oddelenie podpory zdravia sa zameralo hlavne na propagovanie správneho životného štýlu, cieľom zníženia nadhmotnosti a zvýšenia prirodzenej odolnosti organizmu. Boli vykonané aj biochemické vyšetrenia na GLU, CHOL a meranie TK, poskytnuté odborné poradenstvo a rozdaný zdravotno-výchovný materiál pre 52 osôb.

Oddelenie podpory zdravia a poradenské centrum podpory a ochrany zdravia sa aktívne zapojilo do akcie poriadanej s Mestským úradom vo Veľkom Mederi, ktorá bola zameraná na zmapovanie zdravotného stavu pedagógov a zamestnancov mestského úradu. Súčasne bola vykonaná intervencia na odstránenie vplyvov negatívne ovplyvňujúcich zdravotný stav. Pracovníčky vykonali na tejto akcii biochemické vyšetrenia na cukor, cholesterol a triglyceridy, merania tlaku krvi, pomeru celkového telesného tuku k hmotnosti, CO vo vydychovanom vzduchu fajčiara, vyplnenie dotazníka, poskytnutie odborného poradenstva v oblasti ochrany zdravia a zdravotno-výchovný materiál pre 76 osôb. Vzhľadom na vysoký výskyt osteoporózy medzi obyvateľmi okresu sme zabezpečili aj prostredníctvom

Reumatologicko - Rehabilitačného centra z Hlohovca preventívne vyšetrenie na diagnostikovanie osteoporózy.

10. KONTROLA TABAKU

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru na pracoviskách je venovaná zvýšená pozornosť kontrole dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov. V rámci ŠZD bolo odbornými zamestnancami vykonaných 521 kontrol na pracoviskách, v zdravotníckych zariadeniach, v zariadeniach detí a mládeže, v zariadeniach poskytujúcich služby, v zariadeniach spoločného stravovania a v cukrárniach.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Galante**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Oddelenie sa podieľa na plnení časti tohto plánu – a to

a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody nasledovne: výkon monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch - v priebehu roku 2008 bolo v rámci 13 odberov spolu odobraných 98 vzoriek pitných vôd; výkon ŠZD zameraný na dodržiavanie predpisov na ochranu verejného zdravia pri prevádzke verejných vodovodov prevádzkovateľmi

b) regionálny prioritný cieľ I – monitorovanie kvality vody na kúpanie. Monitorovanie sa vykonáva na umelých kúpaliskách (5 kúpalísk a tri kryté plavárne) a vybraných prírodných lokalitách s neorganizovanou rekreáciou (sledovaných 8 lokalít). Na umelých kúpaliskách sa vykonal v 37 prípadoch ŠZD zameraný na kontrolu kvality bazénovej vody, v rámci ktorého bolo odobraných spolu 85 vzoriek bazénových vôd, 22 x ŠZD zameraný na dodržiavanie prevádzkového poriadku a prevádzkovej hygieny.

Na prírodných lokalitách s neorganizovanou rekreáciou bol v dvoch odberoch vykonaný ŠZD zameraný na kontrolu kvality vody, spolu bolo odobraných 16 vzoriek vôd.

1.2 Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v Slovenskej republike

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení.

1.3. Budovanie informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia – zabezpečenie jeho implementácie na národnej úrovni

Do plnenia tejto úlohy nie sme zapojení, náš úrad nebol vybraný medzi riešiteľské pracovisko.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Internetová stránka je založená. Oddelenie HŽP na tejto stránke má uverejnenú aktuálnu výročnú správu, základné informácie na získanie osvedčenia na výkon epidemiologicky závažnej činnosti doplnené o zoznam odbornej literatúry pre zariadenia starostlivosti o ľudské telo, informácie k problematike pohrebníctva vrátane vzoru žiadostí a prevádzkového poriadku. Na tejto stránke sú uverejnené aktuálne informácie o kvalite vody na kúpanie v zariadeniach nášho okresu a o kvalite vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou. Tieto údaje sa priebežne dopĺňajú na základe výsledkov ŠZD.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V okrese nemáme vyhlásené kúpacie oblasti, avšak máme vybrané lokality (8 lokalít), ktoré sa využívajú na neorganizovanú rekreáciu a kde sa sleduje kvalita vody na kúpanie počas kúpacej sezóny (viď bod 1.1)

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Náš úrad bol zapojený do pilotnej štúdie, podieľal sa, podľa pokynov krajského odborníka, na zabezpečení vyplnenia 10 dotazníkov .

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

V okrese evidujeme 38 verejných vodovodov. Za účelom kontroly kvality pitnej vody sa každoročne vypracováva program monitoringu kvality pitnej vody, podľa ktorého sa monitoring a ŠZD vykonáva. V rámci jeho plnenia bolo počas 13 odberov odobratých spolu 98 vzoriek pitných vôd (z toho 72 vzoriek v rámci kontrolného a 12 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu). Navyše, v rámci ŠZD bolo odobraných 29 vzoriek pitných vôd (verejné studne, studne na hromadné zásobovanie, kontrolné odbery). Výsledky monitoringu kvality pitnej vody spracovávame v programe Vydra.

Pravidelne sa vykonáva aj ŠZD zameraný na dodržiavanie predpisov na ochranu verejného zdravia pri prevádzke verejných vodovodov.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA A TOXIKOLÓGIE

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Nad'alej bol evidovaný pokles počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce. Pokračuje hlavne prehodnocovanie prác 4. kategórie, a to po vykonaní technických a organizačných opatrení.

V rámci ŠZD bolo v roku 2008 vykonaných 61 kontrol rizikových prác a plnenia opatrení. Na základe zistených zmien, vzniku nových prevádzok a objektivizácie rizikových faktorov boli vydaných 8 rozhodnutí o určení, resp. prehodnotení rizikových prác a 9 rozhodnutí, ktorými boli RP zrušené.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor bol aj nad'alej zameraný na sledovanie pracovných podmienok a kontrolu uplatňovania NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Previerky boli vykonané ako súčasť výkonu ostatných previerok v rámci ŠZD.

2.3. Zdravé pracoviská

V priebehu roku 2008 neprejavili záujem oslovené podniky zapojiť sa do intervenčných aktivít „Zdravé pracoviská“.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci plnenia úlohy bolo počas roka 2800 odobraných 51 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti najmä na zeleninovom základe za účelom laboratórnych vyšetrení na dusitany a dusičnany.

Za účelom kontroly mykotoxínov a patulínu (aflatoxín B₁, patulín) v potravinách na obilnomliečnom, a ovocnom základe bol, v rámci plánov úradnej kontroly potravín, realizovaný odber 7 vzoriek (v laboratóriách NRC-RÚVZ so sídlom v Poprade).

Do laboratórií ÚVZ SR v Bratislave boli zaslané 2 vzorky potravín na výživu malých detí na obilno – mliečnej báze za účelom vyšetrení na reziduá prípravkov na ochranu rastlín.

A základe výsledkov laboratórnych analýz výsledky boli v súlade s príslušnou hlavou potravinového kódexu.

3.2.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Pracovníci odd. hygieny výživy v spolupráci s odd. podpory zdravia, zabezpečovali plnenie úlohy v rámci sledovania výživového stavu u 80-tich respondentov stredne ťažko pracujúcich vo vybranej prevádzke okresu (DONG JIN PRECISION Slovakia s.r.o. , výroba výliskov pre elektronický priemysel).

Údaje získané o životospráve a pohybovej aktivite dotazníkovou metódou, vykonaním určených somatometrických meraní, vrátane biochemických ukazovateľov a vyhodnotením 24-hodinového spotrebného koša boli v priebehu roka spracované v programe Alimenta a zaslané na RÚVZ so sídlom v Poprade za účelom vyhodnotenia v rámci SR.

3.3.Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Počas kalendárneho roka 2008 bol v mesačných intervaloch realizovaný odber 37 vzoriek tuzemskej a dovozovej soli za účelom laboratórnych analýz zameraných na obsah KJ/KJO₃ a ferokyanidu draselného. Na základe výsledkov laboratórnych vyšetrení v 6 vzorkách z dovozu boli prekročené NPM jodidu draselného.

3.4.Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR bol v roku 2008 zabezpečený odber 17 vzoriek kozmetických výrobkov za účelom laboratórnych analýz: 5 vzoriek rôznych kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením za účelom dôkazu a stanovenia ÚV filtrov, 5 vzoriek oxidačných farieb na vlasy – sledovanie prítomnosti povolených i nepovolených farbív, 4 vzoriek rôznych kozmetických výrobkov určených pre deti za účelom dôkazu prítomnosti konzervačných látok vo výrobkoch, v ktorých tieto látky nie sú deklarované, 3 vzorky parfumovaných kozmetických výrobkov za účelom kontroly potenciálnych alergénov. Všetky laboratórne výsledky boli v súlade s požiadavkami nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z. z., pri kontrole označovania boli zistené nedostatky u 5 výrobkov.

3.5.Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru u výrobcov a dovozcov kozmetických výrobkov boli vykonané 2 kontroly bez hodnotenia bezpečnosti vybraných druhov výrobkov (v okrese 1 výrobca a 1 dovozca kozmetických výrobkov).

V zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR na rok 2008 sa hodnotenie bezpečnosti kozmetických výrobkov dotýkalo detskej kozmetiky, ktorej výroba v okrese nie je realizovaná.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3.Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V priebehu r. 2008 oddelenie projekt ESPAD nerealizovalo.

4.4.Prevenicia chybného držania tela u školských detí

Ďalšia etapa projektu sa v priebehu r. 2008 už nerealizovala. V realizácii projektu pokračuje ÚVZ SR, ktorý vyhodnocuje podklady za jednotlivé etapy riešenia, získané z RÚVZ v SR..

Iné projekty:

V priebehu mesiacov máj–jún 2008 sa pracovníčky oddelenia v spolupráci s oddelením epidemiológie (gestor úlohy) a oddelením podpory zdravia zúčastnili realizácie projektu „Hrou proti AIDS“ na vybraných školách v meste Galanta (ZŠ G. Dusíka, ZŠ SNP - 9.ročníky, ZŠŠOaS a gymnázium slov. – 1. ročníky). Na realizácii projektu sa celkom zúčastnilo 300 žiakov z uvedených škôl.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1.Národný imunizačný program SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2007 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie odbornej verejnosti o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín formou prílohy k mesačným hláseniam pre očkujúcich lekárov a elektronickou poštou. Všeobecným lekárom pre deti a dorast sme zaslali očkovací kalendár na rok 2008.

Nakoľko nedošlo v roku 2007 ani 2008 k legislatívnej zmene v systéme zabezpečenia vakcín, vypracovanie okresného plánu očkovacích látok nebolo realizované.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 21.-27.4.2008 sme zabezpečili publikovanie článku s tematikou významu očkovania v lokálnych médiách, pri zdravotno-výchovných akciách pre obyvateľov okresu boli distribuované informačné letáky o rôznych druhoch očkovania a problematika očkovania bola zaradená do náplne školenia pre pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti.

K 31.8.2008 sme vykonali kontrolu ochranného očkovania v zmysle usmernenia hlavného hygienika SR. Vykonali sme mimoriadnu kontrolu očkovania:

- proti chrípke (sezóna 2007/2008) u dospelého obyvateľstva
- proti tetanu u vybraných ročníkov (ženy a muži roč. narodenia 1976)
- proti tetanu, chrípke (sezóna 2007/2008), vírusovej hepatitíde typu A a typu B u personálu ambulancií pre deti a dorast a ambulancií pre dospelých.

Výsledky kontroly sme vyhodnotili v správe, ktorá bola podaná na oddelenie epidemiológie v Trnave.

6.2.Surveillance infekčných chorôb

K 31.1.2008 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okres Galanta za rok 2007.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, mesačné a štvrtročné analýzy nozokomiálnych nákaz. Súčasťou mesačných analýz boli aj informácie pre očkujúcich lekárov týkajúce sa očkovacích látok aktuálnej epidemiologickej situácie u nás a vo svete a protiepidemických opatrení.

Počas chrípkovej sezóny 2007/2008 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber biologického materiálu od chorých a zabezpečili sme jeho transport do NRC pre chrípku. Počas sezóny sa odobralo 10 biologických materiálov od detí a 8 materiálov od dospelých, z toho bol izolovaný 5x vírus chrípky typu A/H1N1 SOLOMON ISLANDS 03/06 LIKE a 1x vírus chrípky typu A.

Z ochorení preventabilných očkovaním boli hlásené 3 ochorenia na divý kašeľ. V rámci sledovania exantémových ochorení bolo hlásených 5 ochorení diagnostikovaných ako piata choroba a 7 ako šiesta choroba

Bolo hlásených 5 podozrení na ochorenie na vírusový zápal pečene, 1 ochorenie na VHA, 1 ochorenie na akútnu VHC, 4 ochorenia na akútnu VHB, 34 bezpríznakových

nosičstiev HCV a 12 bezpríznakových nosičstiev HBV, protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. Bolo vydaných:

- 40 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na VHA
- 2 rozhodnutia pre osoby v kontakte s chorým na VHC
- 13 rozhodnutí pre osoby v kontakte s chorým na VHB
- 3 rozhodnutia pre osoby, ktoré sa poranili ihlou pochádzajúcou od osoby s neznámym stavom infekciozity
- 1 rozhodnutie pre osobu, ktorá sa poranila ihlou kontaminovanou krvou HBsAg pozitívnej osoby.

Zaznamenali sme rodinnú epidémiu salmonelózy s počtom prípadov 7, bolo vydané 1 rozhodnutie pre osobu vykonávajúcu epidemiologicky závažnú činnosť.

Ďalej bolo vydaných 5 rozhodnutí pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť v kontakte s chorými na salmonelózu, 1 rozhodnutie pre osobu vykonávajúcu epidemiologicky závažnú činnosť, u ktorej bola zistená inaparentná forma dyzentérie.

Z nemocničných zariadení okresu bolo hlásených 124 nozokomiálnych nákaz, z toho 72 prebehlo pod obrazom sespy, všetky prípady boli aktívne vyhľadane. Zaznamenali sme zvýšený výskyt nozokomiálnych nákaz na novorodeneckom oddelení s počtom 6 ochorení na konjunktivitídu a 7 ochorení na pemfigus.

Kontrola hygienicko-epidemiologického režimu bola vykonaná v 71 zdravotníckych zariadeniach, z toho 13x na lôžkovom zariadení, 13x na oddelení centrálnych operačných sál a centrálnej sterilizácie, 4x v ambulatnom zariadení praktického lekára pre dospelých, 1x v ambulatnom zariadení praktického lekára pre deti a dorast, 28x v odbornom ambulatnom zariadení, 1x v spoločných vyšetrovacích zložkách, 10x v lekární a 1x na stanici záchranej zdravotnej služby

V rámci preventívneho zdravotného dozoru bolo vydaných 27 rozhodnutí na súhlas na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky, resp. odsúhlasenie prevádzkového poriadku.

Bolo vydaných 32 rozhodnutí na vykonanie celoplošnej celoobecnej deratizácie na reguláciu živočíšnych škodcov.

Vykonalí sme mimoriadnu kontrolu hlásenia individuálnych prípadov prenosných ochorení a hromadného hlásenia ARO a chrípky na všetkých ambulanciách praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých v okrese.

Zabezpečili sme pravidelné informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii vo výskyte infekčných ochorení prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Galanta, boli poskytnuté 2 rozhovory pre regionálnu televíziu na tému vírusová hepatitída typu A a prevencia infekčných ochorení a aktuálna situácia vo výskyte chrípky.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Zabezpečili sme rutinné zadávanie prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, prípadov chrípky a CHPO hlásených hromadne do informačného systému EPIS a údajov do systému rýchleho varovania.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS - IPSE

Oddelenie epidemiológie RÚVZ so sídlom v Galante sa nepodieľa na programe EÚ HELICS – IPSE.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Pokračovali sme v realizácii programu Cindi formou individuálneho poradenstva v centre podpory zdravia pri RÚVZ Galanta ako aj formou skupinového poradenstva výjazdmi pracovníkov centra na pracoviská a rôzne spoločenské a hromadné akcie pre

obyvateľstvo. V centre podpory zdravia bolo vyšetrených 1597 klientov, z toho prvýkrát navštívilo centrum 1001 klientov a opakovane vyšetrených bolo 596 klientov.

V rámci projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie“ sme vykonali vyšetrenie 80 respondentov formou dotazníkov a klinicko - somatického a biochemického vyšetrenia.

6.6.Mimoriadne epidemiologické situácie

V tomto roku sa mimoriadne epidemiologické situácie nevyskytli.

6.7.Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V rámci surveillance poliomyelitídy a sledovania VDPV sme zabezpečili 7 odberov odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu s negatívnym výsledkom.

Vedíme evidenciu pravidelných týždenných hlásení ACHO z príslušných nemocničných oddelení. V tomto roku nebolo hlásené podozrenie na akútnu chabú obrnu. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obrn vo výročnej správe za rok 2007.

6.8.Prevenca HIV/AIDS

V 1. polroku 2008 sme sa zapojili do realizácie projektu primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“. Do projektu bolo zapojených 100 žiakov deviatych tried ZŠ a 200 študentov prvých ročníkov odborných učilíšť a gymnázií.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1.Materské centrá

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu s cieľom ovplyvniť a zmeniť životný štýl celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.

V meste Galanta pracuje Materské centrum Bambuľkovo. RÚVZ v Galante je i naďalej odborným garantom.

OPZ ako odborný garant edukačno intervenčných zv. aktivít sa podieľalo na odbornej náplni činnosti centra ako i lektorskej činnosti k odbornej problematike. V roku 2008 boli zrealizované prednášky a besedy na témy :

- Masáže dojčiat a batoliat – beseda + názorná ukážka masážnych prvkov na modely
- Adamko učí deti : Zdravá životospráva a vitamíny – formou tvorivej dramatiky pomocou mimickej bábky
- Prvá pomoc pri úrazoch detí - beseda

Pohybové aktivity v Materskom centre Bambuľkovo pravidelne zabezpečovalo OPZ :

- cvičenie pre tehotné mamičky (1x týždenne)
- cvičenie pre mamičky s deťmi (1x za 2 týždenne)
- kondično – relaxačné cvičenie pre ženy (1x za 2 týždenne)

O svojej činnosti Materské centrum Bambuľkovo informuje prostredníctvom webovej stránky.

9.2.Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo vzbudiť záujem starších ľudí o svoje vlastné zdravie, zvýšiť kvalitu života a zdravotného uvedomenia starších občanov, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.

Na základe výberu účastníkov (vedúcich jednotlivých klubov dôchodcov) a úspešného absolvovania realizovaných vzdelávacích seminárov bol realizovaný seminár v roku 2008 na

témy zdravá životospráva, kód zdravého života – srdcovocievne ochorenia, cvičenie na fitloptách doplnené praktickými ukážkami., aby sa udržiaval dosiahnutý záujem seniorov a dopĺňali sa poznatky aktívnych lektorov – rovesníkov vo svojom rovesníckom prostredí v jednotlivých obciach a mestách regiónu a taktiež, aby bola zabezpečená spätná väzba, monitorovanie životného štýlu starších ľudí a akceptovali sa návrhy na zlepšenie zdravotno-výchovnej intervencie u seniorov.

9.3.Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygiena.

Zlepšiť vedomosti a stomatohygienické návyky u cieľovej skupiny 4–6 ročných detí MŠ , ich rodičov a pedagógov.

OPZ zrealizovalo intervenčné – zdravotnovýchovné aktivity s využitím mimickej bábkovej Adamko formou tvorivej dramatiky a názornou demonštráciou správnej techniky čistenia zubov a správneho používania pomôcok v stomatohygieni (zubná kefka, zubná pasta) v spolupráci s firmou Natur Produkt – Lacalut, ktorá venovala každému dieťaťu detskú zubnú kefku, detskú zubnú pastu, ústnu vodu a zdravotno-výchovný materiál (plagáty, vymaľovánky) - pre MŠ a I. stupeň ZŠ bolo zrealizovaných 20 prednášok, počet zúčastnených detí - 363.

Pre II. stupeň ZŠ a ŠZŠ boli zrealizované 2 prednášky formou mediálnej prezentácie a názornej demonštrácie správnej techniky čistenia zubov, doplnené zdravotno-výchovným materiálom s počtom zúčastnených - 58 žiakov.

9.4.Aktivity pri príležitosti významných dní

Cieľom zdravotno-výchovných aktivít je zvýšiť informovanosť obyvateľstva o aktívnej ochrane a podpore zdravia, zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva (chorobnosť na ochorenia srdca a ciev, nádory, diabetes) pozitívnym ovplyvnením vedomostí, postojov a rizikového správania sa vylúčením rizikových faktorov – fajčenie, nesprávna výživa a stravovanie, nedostatok telesnej aktivity, zdôrazniť význam pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovať minimálny objem a intenzitu pohybovej aktivity, ktoré môžu byť efektívne v priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca a vytvorením návyku na pravidelnú pohybovú aktivitu a tak prispieť k zvýšeniu zdatnosti k zlepšeniu zdravotného stavu všetkých vekových skupín a k predĺženiu aktívneho života v pokročilom veku.

Svetový deň zdravia :

1. Oddelenie podpory zdravia každoročne realizuje týždeň zdravotno-výchovných aktivít k Svetovému Dňu zdravia v spojení s Dňom narcisov. V roku 2008 boli realizované Dni zdravia mobilnou poradňou so zameraním na prevenciu civilizračných ochorení a vyhľadávanie skrytých rizikových faktorov u zdravých osôb v produktívnom veku (vyšetrenie biochemických parametrov Reflotronom, meranie TK, výživové poradenstvo). V spolupráci s MsKS Galanta bolo vyšetrených 119 klientov, s MsKS Sereď bolo vyšetrených 73 klientov, s OÚ Váhovce bolo vyšetrených 33 klientov, v ÚS SČK Veľké Úľany bolo vyšetrených 113 klientov - akcia bola medializovaná prostredníctvom regionálnej televízie RTV Krea, s OÚ Mostová bolo vyšetrených 38 klientov. V spolupráci s MÚ Galanta boli realizované Dni zdravia na Galantských trhoch, kde bolo vyšetrených 316 klientov, s MÚ Sereď bol realizovaný Deň zdravia na Sereďskom jarmoku, kde bolo vyšetrených 41 klientov. Uvedené zdravotno-výchovné aktivity sa dostali do povedomia klientov a stretávajú sa so záujmom a kladným postojom občanov, o čom svedčí aj horeuvedený počet vyšetrení.
2. Dni zdravia boli realizované aj na školách (SNP Galanta, MŠ Sever, MŠ Vinohrady nad Váhom) deťom sa prihovárala mimická bábková ADAMKO – hravo a zdravo,

podporujúca zdravý životný štýl, kladný vzťah k pohybovej aktivite a správne výživové návyky u detí a ich rodičov.

3. V spolupráci s vedením DD Nezábudka v Pate bola obyvateľom ponúknutá možnosť vyšetrenia hladiny cholesterolu a glykémie v krvi, meranie TK a prednáška na tému správna životospráva, pohybová aktivita a duševné zdravie v staršom veku. Akcie sa zúčastnilo 22 seniorov.

Deň zeme:

V rámci svetového Dňa zeme boli pre žiakov I. stupňa ZŠ Komenského Sereď, MŠ Gáň, MŠ Vinohrady nad Váhom, ZŠ Veľká Mača realizované prednášky a besedy na tému ekológia a ochrana životného prostredia. Deťom sa prihovorila mimická bábkka Adamko a boli aktívne zapojené do motivačných hier zameraných na ochranu životného prostredia, vodných zdrojov a triedenie komunálneho odpadu.

Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci:

V spolupráci s vedením firmy Bekaert Slovakia, s. r.o. Sládkovičovo bola pre zamestnancov realizovaná zdravotno výchovná akcia spojená s možnosťou preventívneho vyšetrenia prístrojom Reflotrón, merania TK, meranie podkožného tuku, a u fajčiarov zisťovanie kysličníka uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu Smokerlyzerom, ktorej sa zúčastnilo 30 zamestnancov.

Svetový deň – Pohybom ku zdraviu:

1. V rámci tohto dňa bola na MŠ Sever Galanta realizovaná zdravotno-výchovná akcia „Deň pohybu pre rodičov a detí“. Deťom sa prihovorila mimická bábkka Adamko na tému aktívne prežívanie voľného času, utužovanie zdravia a význam pohybovej aktivity pre zdravie detí a dospelých. Pod vedením pracovníčky RÚVZ Galanta boli predvedené ukážky cvikov zamerané na správne držanie tela, prevenciu plochých nôh, dychové cvičenia a kondičné cvičenia na fit loptách pre deti. Akcie sa zúčastnilo 60 detí a 25 rodičov.
2. V spolupráci s vedeniami MŠ v Galante bol zrealizovaný športový deň – škôlkárska olympiáda. Pohybových aktivít spojených s interakciou s mimickou bábkou Adamko sa zúčastnilo 150 detí. V rámci zdravej životosprávy boli deťom poskytnuté probiotické mliečne výrobky firmy Rajo a.s.
3. Pri príležitosti Dňa matiek MC Bambuľkovo realizovalo zdravotno-výchovnú akciu – „Míľa pre mamu.“, ktorej sa zúčastnilo okolo 150 ľudí. Okrem merania TK, BMI bola akcia zameraná na dôležitosť pohybu pre zdravie. Účastníkom bola ponúknutá možnosť merania CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu a meranie podkožného tuku.
4. V spolupráci so zdravotnou poisťovňou Union bol realizovaný Športový deň pre pracovníkov I.D.C. Holding Sereď spojený s vyšetrením na Reflotrone a rôznymi športovými aktivitami

Svetový deň bez tabaku:

1. Zdravotno-výchovné aktivity z príležitosti Svetového dňa bez tabaku boli zamerané na propagáciu tematického zamerania v zmysle vyhláseného hesla „Tabak – bez mládeže“ Na základe propozícií k realizácii súťaže pre fajčiarov „Prestaň fajčiť a vyhraj“ OPZ zabezpečovalo propagáciu súťaže. V rámci preventívnych vyšetrení boli fajčiari informovaní o možnosti zapojiť sa do súťaže a zároveň im bola poskytnutá prihláška.
2. V spolupráci s vedeniami ZŠ v Galante, Sereďi Pate a Trsticiach boli realizované zdravotno-výchovné akcie zamerané na riziko vzniku nikotínovej závislosti 2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 83 žiakov.

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi:

V spolupráci s Osvetovým strediskom v Galante, Hasičským záchranným zborom v Galante, Mestskou políciou v Galante a Policajným zborom SR v Galante bola zorganizovaná zdravotno-výchovná akcia „Drogám povedz nie“ pre žiakov II.stupňa ZŠ a ŠZŠ v Galante počas ktorej bolo vyšetrených prístrojom Smokerlyzér 74 žiakov. Akcia bola medializovaná regionálnou televíziou RTV Krea.

V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli vyhotovené propagačné panely k danej problematike.

Svetový deň proti Alzheimerovej chorobe:

V rámci tohto dňa bola zrealizovaná prednáška pre zamestnancov RÚVZ Galanta, na tému Alzheimerova choroba. Lektorom podujatia bol externý pracovník Poradenského centra zdravia MUDr.Straka.

Svetový deň srdca:

V septembri 2008 bola na MÚ Sereď realizovaná zdravotno výchovná akcia projektu MOST – Mesiac O Srdcových Témach zameraná na edukáciu širokej verejnosti o problematike kardiovaskulárnych ochorení. Jej iniciátorom a realizátorom sú Slovenská kardiologická spoločnosť a Slovenská nadácia srdca za podpory partnerských organizácií. Cieľom projektu je informovanie verejnosti o kardiovaskulárnych ochoreniach a zvýšenie povedomia verejnosti o rizikách prispievajúcich k týmto ochoreniam, ku ktorým patrí fajčenie, nedostatok fyzickej aktivity, nezdravý spôsob stravovania, nadváha a obezita, vysoký krvný tlak a vysoká hladina cholesterolu. Zdravotno – výchovnej akcie sa zúčastnilo 40 klientov.

Október – mesiac zdravých zubov:

Pre prvé ročníky ZŠ SNP Galanta bola realizovaná zdravotno – výchovná akcia: „Starostlivosť o zúbky“, spojená s návštevou zubnej ambulancie, ktorej sa zúčastnilo 63 detí - akcia bola medializovaná prostredníctvom regionálnej televízie RTV Krea,.

V spolupráci s vedením MŠ Sládkovičovo bola realizovaná beseda „Ako sa starať o zúbky“, ktorej sa zúčastnilo 40 detí.

Medzinárodný deň seniorov:

V spolupráci s vedením DD Patria v Galante, DD Sereď – prednáška na tému „Správna životospráva pri hypertenzii a pohybová aktivita v staršom veku“. Okrem toho bolo realizované meranie TK, BMI, krátke poradenstvo doplnené vhodným zv. materiálom. Zv. aktivity boli spestrené kultúrnym programom detí z MŠ Sever, ZŠ G.Dusíka Galanta a zo ZŠ P.O.Hviezdoslava Sereď. V priestoroch RÚVZ a NsP Galanta boli zhotovené propagačné panely.

Svetový deň osteoporózy:

V rámci Galantských trhov boli realizované preventívne vyšetrenia, pri ktorých bola venovaná pozornosť výživovému poradenstvu a zásadám prevencie osteoporózy, doplnené odborným preventívnym denzitometrickým vyšetrením v spolupráci s MUDr. Ďurišovou – polik. Hlohovec, vyšetrených bolo 120 klientov. V zasadačke RÚVZ Galanta bola realizovaná odborná prednáška k problematike osteoporózy pre vedúcich jednotlivých klubov dôchodcov v okrese Galanta (význam pohybu a názorná ukážka cvikov), v DK Galanta bol realizovaný Deň zdravia. V rámci preventívnych vyšetrení bola venovaná pozornosť výživovému poradenstvu a zásadám prevencie osteoporózy, doplnené vhodným zv. materiálom.

Svetový deň chronickej obštrukčnej choroby pľúc:

V rámci preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku bola ponúknutá možnosť včasnej diagnostiky začiatkových i pokročilejších štádií CHOCHP spirometrickým vyšetrením. Prístrojom Spirometer bolo vyšetrených 28 klientov. Klienti boli poučení o rizikových faktoroch vzniku ochorenia (fajčenie), o príznakoch ochorenia a dôsledkoch neliečeného ochorenia.

Európsky týždeň proti drogám:

V spolupráci s vedením ZŠ SNP bol 19.11.2008 realizovaný hip-hopový tanečný workshop. Na tanečnom workshope sa predstavila hip-hopová tanečná skupina LY zo Serede. Žiakom 9 ročníkov sa prihovorila pracovníčka Resocializačného strediska Čistý deň Mgr. Karin Kapustová na tému „Stop drogám“. Tanečný workshop bol zameraný na zdravý životný štýl, pohybovú aktivitu so zdravotno – výchovnými vstupmi a edukačnými spotmi so zameraním na škodlivosť fajčenia na zdravie detí a mládeže s praktickou ukážkou detekcie CO prístrojom Smokerlyzér vo vydychovanom vzduchu. Prístrojom Smokerlyzér bolo vyšetrených 30 žiakov.

Iné zdravotno-výchovné aktivity :

1. Pre žiakov ZŠ Trstice, ZŠ SNP Galanta, ZŠ Pata, ZŠ Sereď, ZŠ P.O.Hviezdoslava, ŠZŠ Sereď – spolu 423 žiakov boli zrealizované prednášky a besedy na tému alkohol, fajčenie, drogy. Zv. aktivity boli doplnené vhodnými videofilmami, zv. materiálom a oboznámením so zákonom č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.
2. Boli distribuované propagačné materiály o škodlivosti pasívneho fajčenia a informácie o zákone č.377/2004 o ochrane nefajčiarov a realizované propagačné panely v priestoroch RÚVZ a NsP Galanta s tematickým zameraním v zmysle vyhláseného hesla.

9.5.Národný program prevencie obezity

Zdravotno-výchovná intervencia bola zameraná na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, vytváranie pozitívnych postojov a správania sa ku zdraviu, na motivovanie k aktívnemu pohybu ako významnej zložky zdravého spôsobu života a ku skvalitneniu výživy. U klientov v Poradenskom centre v rámci poradenskej činnosti bola doporučená pohybová aktivita ako jedna z možností ovplyvnenia zistenej nadváhy v nadväznosti na doporučená týkajúce sa úpravy stravovacích návykov.

V rámci prevencie obezity boli na I. stupni ZŠ SNP Galanta, ZŠ Komenského Sereď, ZŠ Pusté Sady a pre študentov ZSSOaS Galanta zrealizované prednášky a besedy o význame správneho zloženia stravy, o dôležitosti pitného režimu a správneho výberu nápojov, zvýšenia pohybovej aktivity.

9.6.CINDI PROGRAM SR - SHAPE UP

V roku 2008 bola v okrese Galanta zameraná zdravotno-výchovná činnosť na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Poradenského centra zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované mobilnou poradňou v spolupráci s MÚ, OÚ, GOS, s vedeniami ZŠ, CVČ Nebojsa, spoločnosť Samsung, , DD Nezábudka Pata, IDC Holding Sereď, JAS Plastik Galanta, Bekaert Slovakia, s.r.o..

V roku 2008 bolo vyšetrených spolu 1597 klientov, z toho bolo 1001 klientov prvovýšetrených a 596 klientov opakovane vyšetrených.

9.8.Iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Prehľad realizovaných zdravotno-výchovných akcií bol uvedený v predchádzajúcom texte.

VLASTNÉ PROJEKTY ODDELENIA PODPORY ZDRAVIA

Na základe výziev č. 4/2008, 5/2008 TTSK zameraných na tému Podpora zdravia a prevencia chorôb a Podporu športových aktivít pre všetkých v Trnavskom kraji boli vypracované nasledovné projekty:

1. Projekt: Podpora zdravia a prevencia obštrukčnej choroby pľúc obyvateľstva v okrese Galanta.

Predkladateľ a riešiteľ : RÚVZ Galanta – OPZ

Odborný garant : RÚVZ Galanta – OPZ

Cieľom projektu je zvýšiť informovanosť a zdravotné uvedomenie obyvateľstva v oblasti prevencie chronickej obštrukčnej choroby pľúc ako významného faktora vzniku civilizačných ochorení s dôsledkom na fajčenie ako významného rizikového faktora vzniku CHOCHP.

2. Projekt: Organizácia a zabezpečenie Dní zdravia v regióne Galanty.

Predkladateľ a riešiteľ : RÚVZ Galanta - OPZ

Odborný garant : RÚVZ Galanta – OPZ

Hlavnou náplňou tejto oblasti projektu je realizácia preventívnych vyšetrení zdravých osôb v produktívnom veku so zameraním na vyhľadávanie rizikových faktorov civilizačných ochorení, formou preventívnych biochemických vyšetrení prístrojom Reflotrón (cholesterol, glukóza, triglyceridy), antropometrických meraní, meraní TK a meranie percenta telesného tuku s tukovým analyzátorom a formovanie správnych postojov k zdravému životnému štýlu a ochrane zdravia v regióne Galanty.

10. KONTROLA TABAKU

10.2.Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Galante venujú kontrole dodržiavania ustanovení zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z. pozornosť priebežne počas celého roka a to pri výkone štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.

V nadväznosti na príkazný list Úradu verejného zdravotníctva SR zo dňa 26.02.2008 pod č. CKTA/3046/2008, príslušné oddelenia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Galante v mesačných intervaloch hlásia počet vykonaných kontrol, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov.

Za obdobie od 01.03.2008 do 31.12.2008 bolo pracovníkmi RÚVZ Galanta celkovo vykonaných 859 kontrol.

Za uplynulé obdobie neboli v blokovom ani priestupkovom konaní uložené žiadne pokuty. Neriešili sa ani priestupky pokarhaním.

Príloha a/

Úlohy nad rámec a iné úlohy (programy a projekty ochrany zdravia verejnosti)
Riešené na RÚVZ so sídlom v Galante k 31.12.2008

Názov úlohy	riešilo odd., odbor	spoluriešilo
Kontrola mimoriadneho očkovania: - proti chrípke (sezóna 2007/2008) u dospelého obyvateľstva - proti tetanu u vybraných ročníkov (ženy a muži roč. narodenia 1976) - proti tetanu, chrípke (sezóna 2007/2008), vírusovej hepatitíde typu A a typu B u personálu ambulancií pre deti a dorast a ambulancií pre dospelých	Odd. epidemiológie	
Kontrola výkonu sterilizácie a vedenia dokumentácie v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, ambulanciách a lekárňach. v okrese.	Odd. epidemiológie	
Projekt „Hrou proti AIDS,, na vybraných ZŠ, SŠ a SOU v okrese.	Odd. epidemiológie	odd.HDM odd.PZ
Sledovanie výživového stavu obyvateľstva vybraných vekových skupín dospelaj populácie	Odd. HV	Epidemiológia PPL, OPZ
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených hlásení zo systému RAPEX „o nebezpečných kozmetických výrobkoch“ (20 prípadov/69vzoriek)	Odd. HV	
Mimoriadne úlohy na základe ÚVZ SR v Bratislave postúpených informatívnym hlásením zo systému RASFF (8 prípadov)	Odd. HV	
Poradňa zdravia : Hromadné vyšetrenia - OÚ Kráľov Brod, Mestský úrad Sereď, ZŠ Pata, spoločnosť Samsung, CVČ Nebojsa, MsKS Galanta, MsKS Sereď, OÚ Veľké Úľany, OÚ Mostová, OÚ Váhovce, IDC Holding Sereď, DD Pata, Galantské trhy, Sereďský jarmok, SČK Veľké Úľany, MÚ Sereď - MOST počet vyšetrených – 638 Zamestnanci podnikov – 646 Zamestnanci MŠ, ZŠ + rodičia – 83 Individuálne poradenstvo – 163 Spolu vyšetrených – 1571 Horeuvedená z.v. prevencia zahŕňa aj aktivity k projektom Zdravé mestá, Zdravé školy.	OPZ	odd.epid.,PPL MÚ,OÚ, vedenia MŠ a ZŠ, vedenia podnikov
Projekt : Adamko hravo – zdravo - počet detí ZŠ zúčastnených prednášok a besied - 501 - počet detí MŠ zúčastnených prednášok a besied - 430	OPZ	vedenia MŠ, ZŠ
Projekt : Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia a zdravotnovýchovné pôsobenie na deti predškolského veku – oboznámenie pedagógov a rodičov s projektom, vyplnenie dotazníkov, vyšetrenie stomatológom, besedy so zameraním na starostlivosť o chrup a predchádzanie zub. kazu – počet detí - 421	OPZ	MŠVinohrady n. Váhom, ZŠ Fándlyho Sereď, ZŠ Pusté Sady, ZŠ SNP Galanta, MŠ Sládkovičovo
Projekt : Materské centrá – cvičenie s deťmi, cvičenie s tehotnými mamičkami, dojčenie, masáže dojčiat, Prvá pomoc pri úrazoch detí – počet stretnutí - 39	OPZ	MC Bambul'kovo MŠ Sever

		Galanta
Projekt : Mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo – 3 stretnutia so seniormi, počet – 70 seniorov Cyklické vzdelávanie vedúcich klubov dôchodcov – 1 stretnutie, počet – 10 seniorov	OPZ	DD Pata, DD Patria Galanta, DD Sereď
Projekt: Prevencia protispoločenskej činnosti mládeže s dôrazom na problematiku záškoláctva a požívania alkoholu a tabakových výrobkov na území mesta Galanty	OPZ a MÚ Galanta	vedenia ZŠ a SŠ
Prevencia fajčenia, alkoholu a drogových závislostí: - na besedách sa zúčastnilo 213 žiakov II. stupňa ZŠ - z.v. akcia Drogám povedz nie... zúčastnených 150 žiakov II. stupňa ZŠ Tanečný workshop – STOP DROGÁM! – zúčastnených 65 žiakov II. stupňa ZŠ	OPZ	GOS, ZŠ SNP Galanta, ZŠ Hviezdoslava Sereď , ZŠ Pata, ZŠ Trstice, SZŠ Sereď
<i>Na základe výzvy 4/2008 TTSK zameranej na tému Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji boli vypracované nasledovné projekty:</i>		
Projekt : Podpora zdravia a prevencia chronickej obštrukčnej choroby pľúc obyvateľstva v okrese Galanta Predkladateľ a riešiteľ : RÚVZ Galanta	OPZ	realizovaný priebežne v treťom štvrtroku 2008
Projekt : Organizácia a zabezpečenie Dni zdravia v regióne Galanty Predkladateľ a riešiteľ: RÚVZ Galanta	OPZ	Realizovaný priebežne počas roku 2008

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Humennom**

1. Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

Gestorom úlohy je ÚVZ SR. V priebehu roka gestor úlohy nekonkretizoval plnenie úlohy a nepožadoval predkladanie podkladov. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III je priebežne plnený v rámci výkonu rozhodovacej činnosti, hlavne pri posudzovaní návrhov na územné a kolaudačné konanie stavieb, návrhov na určenie osobitného režimu území (ochranných pásiem vodárenských zdrojov) a návrhov na uvedenie priestorov do prevádzky, ale aj v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru.

V priebehu hodnoteného roka bola osobitne venovaná pozornosť plneniu Regionálneho prioritného cieľa I - zameranie na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO).

V rámci plnenia uvedeného cieľa bolo v dozorovanom regióne (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) vyšetrených 36 vzoriek podzemných vôd odobratých z individuálnych zdrojov vody. Z uvedeného počtu vyšetrených vzoriek bolo 23, t.j. 63,8% vzoriek hodnotených ako nevyhovujúcich. Prekročenie stanovených limitov bolo zisťované hlavne v ukazovateľoch mangán, železo a mikrobiologických ukazovateľoch. Osobitná pozornosť bola venovaná ukazovateľom dusíkového režimu. Z hľadiska nadlimitného obsahu dusíkatých látok v podzemných vodách bolo nevyhovujúcich 9,37%. O výsledkoch boli prevádzkovatelia individuálnych zdrojov vody informovaní.

V záujme zlepšenia prístupu k bezpečnej pitnej vode pre obyvateľov Ublianskej doliny sme spolupracovali so Záujmovým združením mikroregiónu obcí Ublianskej doliny a poskytli odborné stanovisko ku kvalite pitnej vody v individuálnych zdrojoch vody v obciach Kalná Roztoka, Kolonica, Ladomírov, Klenová, Ubl'a, Ruská Volová, Brezovec, Michajlov, Dúbrava, Šmigovec, Hrabová Roztoka a Strihovec.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok RÚVZ

Úloha bola zameraná na zabezpečenie informovanosti verejnosti o aktivitách oddelenia HŽPaZ a problémoch riešených oddelením, s dôrazom na prevenciu a predchádzanie ochoreniam. Verejnosť bola informovaná o kvalite pitnej vody dodávanej verejnými vodovodmi prostredníctvom internetových stránok RÚVZ Humenné. Informácie boli čerpané z výročnej správy a dopĺňané z priebežne vykonávaného monitoringu pitných vôd. Na internetovej stránke RÚVZ Humenné boli aj základné informácie o činnosti oddelenia HŽP a zariadeniach starostlivosti o ľudské telo. Informácie o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie boli zverejnené v rámci Informačného systému pre vody na kúpanie.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Úloha bola v súlade so závermi z celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení HŽPaZ, konanej v novembri 2008 v Dunajskej Strede, dočasne vyradená z Programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR.

Podľa údajov získaných od dominantného prevádzkovateľa verejných vodovodov v nami dozorovanom regióne, VVS a.s. Košice, závod Humenné, má spotreba pitnej vody dlhodobou

klesajúcu tendenciu. Spotreba vody v roku 2003 bola v okrese Humenné 146,59 l/osobu/deň, v okrese Snina 142,50 l/osobu/deň a v okrese Medzilaborce 134,89 l/osobu/deň. Do roku 2007 došlo postupne k poklesu spotreby pitnej vody odoberanej z verejných vodovodov v okrese Humenné na 118,25 l/osobu/deň, v okrese Snina na 94,53 l/osobu/deň a v okrese Medzilaborce na 107,57 l/osobu /deň.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Regionálny úrad verejného zdravotníctva zabezpečoval monitoring a ŠZD v oblasti zásobovania pitnou vodou z verejných vodovodov v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce.

Z celkového počtu 64 329 obyvateľov bolo v roku 2008 v okrese Humenné pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 54 901 obyvateľov, čo je 85,34%. V súčasnosti zo 61 obcí okresu má verejný vodovod 37 obcí. Vodovody, až na vodovod v obci Jabloň, sú v správe VVS, a.s., Košice.

Z celkového počtu 38 752 obyvateľov bolo v roku 2008 v okrese Snina pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 32 500 obyvateľov, čo je 83,86%. V súčasnosti z 34 obcí okresu má verejný vodovod 10 obcí. Všetky vodovody sú v správe VVS, a.s., Košice.

Z celkového počtu 12 170 obyvateľov bolo v roku 2008 v okrese Medzilaborce pitnou vodou z verejných vodovodov zásobovaných 8 916 obyvateľov, čo je 73,26%. Z 23 obcí okresu má verejný vodovod 11 obcí. Verejné vodovody v obciach Čertižné, Habura – Borov, Oľka a Volica prevádzkujú obce, ostatné vodovody sú v správe VVS, a.s., Košice.

V rámci vykonaného monitoringu bolo celkove odobratých a vyšetrených 166 vzoriek pitnej vody, z toho 131 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu (minimálny rozbor) a 35 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu (úplné rozbery). Vzorky boli odoberané z vodovodných sietí. Za nevyhovujúce boli považované vzorky vody, ktoré nespĺňali požiadavky zdravotnej bezchybnosti. Vzorky, u ktorých bolo zistené iba prekračovanie limitov odporúčaných hodnôt uvedených v NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu neboli hodnotené ako nevyhovujúce. Prehľad o odobratých vzorkách a ich kvalite za jednotlivé okresy je uvedený v tabuľke:

Okres	Počet vzoriek		Počet nevyhovujúcich vzoriek							
	PM	KM	Fyz.- chem.		Mikrobiol.		Biologicky		Celkovo	
			abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Humenné	20	81	6	5,94	4	3,96	5	4,95	12	11,8
Snina	7	24	2	6,5	2	6,5	3	9,7	7	22,6
Medzilaborce	8	26	12	70,6	8	47,1	8	47,1	17	50,0
Spolu	35	131	20	12,04	14	8,43	16	9,63	36	21,68

Z vykonaných skúšok vzoriek pitnej vody vyplynulo, že najvyššia závadnosť bola zisťovaná u mikrobiologických a biologických ukazovateľov, hlavne vo verejných vodovodoch okresu Medzilaborce. Prekračovanie stanovených limitov bolo najmä v dôsledku nedostatočného zabezpečovania dezinfekcie vody, hlavne vo verejných vodovodoch prevádzkovaných obcami. Vyššia závadnosť vo fyzikálno-chemických ukazovateľoch zistená v okrese Medzilaborce bola spôsobená najmä nevyhovujúcou kvalitou vody vo verejnom vodovode obce Svetlice (prekračovanie limitov v ukazovateľoch fluoridy a bór). V priebehu roka prevádzkovateľ vodovodu (VVS,a.s.) vyradil z prevádzkovania nevyhovujúci zdroj vody

(vrt o hĺbke 150 m, situovaný nad obcou) a nahradil ho odberom vody zo zachyteného prameňa v lesnom poraste nad obcou, čím došlo k zlepšeniu kvality vody.

Vzorky pitných vôd boli vyšetrované aj v rámci štátneho zdravotného dozoru. Celkovo v troch okresoch bolo odobratých a vyšetrených 16 vzoriek pitných vôd. Vzorky boli odoberané zo zdrojov vody, úpravni vody i vodovodných sietí. Prehľad o kvalite vody je uvedený v nasledujúcej tabuľke.

Okres	Celkový počet vzoriek	Počet závadných vzoriek							
		Fyz.- chem.		Mikrobiol.		Biologicky		Celkovo	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Humenné	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Snina	12	0	0	0	0	2	16,7	2	16,7
Medzilaborce	3	2	66,7	0	0	0	0	2	66,7
Spolu	16	2	12,5	0	0	2	12,5	4	25,0

V rámci ŠZD boli odoberané najmä vzorky z verejných vodovodov, kde sa očakávali problémy v kvalite vody. Štatisticky ide o nevýznamné počty vzoriek.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu.

1. Sledovanie kvality rekreačných lokalít a vôd na kúpanie so zameraním na ochranu zdravia ľudí

V spádovej oblasti v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Humennom (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) boli v priebehu kúpaciej sezóny 2008 pre verejnosť prevádzkované umelé netermálne kúpaliská v meste Humenné a v rekreačnej oblasti Sninské rybníky. Prevádzku na kúpalisku v Humennom zabezpečovala Správa rekreačných a športových zariadení v Humennom, ktorá je svojím rozpočtom napojená na Mesto Humenné. Prevádzkovateľom kúpaliska v RO Sninské rybníky boli Verejnoprospešné služby, s.r.o., Snina, rozpočtom napojené na Mesto Snina.

Prevádzkovateľ letného kúpaliska v Humennom požiadal o rozhodnutie na uvedenie priestorov kúpaliska do prevádzky dňa 06.06.2008. Kladné rozhodnutie RÚVZ bolo vydané dňa 10.06.2008. V priebehu letnej sezóny bol prevádzkovaný vonkajší 50m bazén s recirkuláciou a detský vonkajší bazén bez recirkulácie, s dennou výmenou vody. Zdrojom vody pre bazény je vlastná studňa v areáli kúpaliska a mestský vodovod. V priebehu sezóny neboli pri previerkach a pri odberoch vzoriek zistené v prevádzke závažnejšie nedostatky. Celkove bolo z bazénov letného kúpaliska odobratých 8 vzoriek, z toho 3 v rámci ŠZD. Laboratórne skúšky vzoriek boli vykonané v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Prešove. Kvalita vody vo väčšine vyšetrovaných ukazovateľov zodpovedala hygienickým požiadavkám. Najčastejšie bolo zistené prekračovanie medznej hodnoty (MH) v ukazovateli zápach (po chlóre) a voľný chlór. Z mikrobiologických ukazovateľov bolo v jednom prípade zistené prekročenie MH v ukazovateli Staphylococcus aureus (44 KTJ/100ml) vo vzorke odobratej na úplnom konci sezóny (04.09.) z detského bazéna (denná výmena vody).

Prevádzkovateľ kúpaliska v RO Sninské rybníky požiadal o rozhodnutie na uvedenie priestorov kúpaliska do prevádzky dňa 04.06.2008. Kladné rozhodnutie bolo vydané dňa 09.06.2008. Zdrojom vody je potok Bystrá. Voda je po filtrácii a dezinfekcii napúšťaná do bazéna bez recirkulácie. Prevádzka bola povolená iba pre bazén „Jana“. V priebehu sezóny neboli zistené závažnejšie nedostatky v prevádzkovaní kúpaliska. Voda bola v bazéne menená cca po dvoch týždňoch, pri zistení znečistenia vody aj častejšie. Celkove bolo odobratých

6 vzoriek, z toho v rámci ŠZD 1 vzorka. Laboratórne skúšky vzoriek boli vykonané v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Prešove. Najčastejšie bolo zistené nedodržanie MH v ukazovateli zápach (4x po chlóre). V jednom prípade bolo zistené aj prekročenie medzných hodnôt v ukazovateľoch zákal, voľný chlór a viazaný chlór. V skúšaných mikrobiologických a biologických ukazovateľoch boli dodržané stanovené limity.

V priebehu kúpacej sezóny v roku 2008 neboli zaznamenané vážnejšie nedostatky z hľadiska požiadaviek ochrany verejného zdravia. Kvalita vody vo väčšine vyšetrených ukazovateľov vyhovovala stanoveným MH. Kúpalisko v RO Sninské rybníky ostáva bez dobudovania úpravne vody s recirkuláciou naďalej problematické, hlavne z dôvodu nízkeho prietoku vody v potoku Bystrá v suchšom letnom období.

V spádovej oblasti v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Humennom nie sú vybudované kúpaliská s termálnou vodou a nie sú tu vyhlásené prírodné kúpacie oblasti.

Správy o pripravenosti kúpacej sezóny, jej priebehu a záverečná správa boli priebežne zverejňované v Informačnom systéme pre vody na kúpanie.

2. Sledovanie kvality predmetov a plôch z prostredia zariadení starostlivosti o ľudské telo so zameraním na výskyt bakteriálnych a mykotických infekcií

V okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce evidujeme celkovo 161 prevádzok, z toho 97 kaderníctiev, 2 holičstvá, 22 prevádzok kozmetík, 11 prevádzok nechtového dizajnu, 4 solária, 11 klasických masáží, 1 erotický masážny salón, 1 tetovací salón, 6 sáun, 5 relaxačných centier a 1 solná jaskyňa. V združených prevádzkach je počítaná len jedna dominantná prevádzka.

V rámci výkonu ŠZD bolo v uvedených zariadeniach uskutočnených 241 previerok, z toho 162 komplexných a 79 cielených kontrol. V rámci vykonaných previerok bolo v 35 zariadeniach odobratých 189 mikrobiologických sterov zameraných na kontrolu sterility pracovných nástrojov a pomôcok a na kontrolu čistoty plôch a materiálov z nesterilného prostredia.

Pracovníci oddelenia sa zamerali na odber sterov z pracovných plôch, zariadení, predmetov a pracovných nástrojov a pomôcok. Stery sa vyšetrovali v mikrobiologickom laboratóriu RÚVZ so sídlom v Prešove. Nález patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov bol zistený v 14 prevádzkach a svedčil o nedostatočne vykonávanej mechanickej očiste a následnej dezinfekcii pracovných plôch a pracovných nástrojov a pomôcok.

V prípade nálezu patogénnych a podmienene patogénnych mikroorganizmov (najčastejšie *Staphylococcus aureus*) bola táto skutočnosť prerokovaná s prevádzkovateľom s cieľom prijatia okamžitých opatrení na odstránenie nedostatkov. Prevádzkovateľovi bola zároveň uložená sankcia (bloková pokuta). Za zistené nedostatky pri výkone ŠZD bolo v prevádzkach starostlivosti o ľudské telo celkom uložených 14 blokových pokút v celkovej sume 4 100,-Sk.

3. Kontrola kvality vody a režimu hospodárenia v PHO VN Starina

VN Starina je najvýznamnejším zdrojom pitnej vody v rámci Vsl. vodárenskej sústavy. Úloha bola plnená aj v predchádzajúcich rokoch. Cieľom úlohy bolo priebežne sledovať kvalitu pitnej vody vo VN Starina, na prítokoch a na vstupe a výstupe z ÚV v Stakčíne.

Na úpravni vody bolo v priebehu roka odobratých na vyšetrenie 12 vzoriek surovej a 12 vzoriek upravenej vody, ktoré boli skúšané v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že surová voda zodpovedala kategórii A1 podľa vyhlášky MZ SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie

kvality vody vo verejných vodovodoch (ďalej vyhl. MZ SR č. 636/2004 Z.z.), resp. kategórii A2 v ukazovateli živé organizmy. Upravená voda vo vyšetrených ukazovateľoch zodpovedala požiadavkám ustanoveným NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, okrem dvoch vzoriek, v ktorých bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli živé organizmy. Na uvedený nedostatok bol prevádzkovateľ bezodkladne upozornený a prijal opatrenia na odstránenie nevyhovujúceho stavu.

V priebehu roka 2008 bolo odobratých aj 16 vzoriek vôd z prítokov VN Starina - Cirocha, Stružnica, Berezovec a z hladiny pri priehradnom múre. U týchto prítokov boli vyšetované NEL, CHsK_{Mn}, reakcia vody, vodivosť a zákal. Vo všetkých vyšetovaných ukazovateľoch voda zodpovedala kategórii A1 vyhl. MZ SR č. 636/2004 Z.z.

V rámci plnenia úlohy bola zabezpečená aj kontrola režimu hospodárenia v PHO VN Starina. Kontrola bola vykonávaná 1x Q v rámci kontrolných dní zvolávaných orgánom štátnej vodnej správy. Opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov boli ukladané orgánom štátnej vodnej správy.

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom bolo zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli uplatňované legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov bolo overované poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Za účelom miery znižovania zdravotných rizík boli vykonávané ciele previerky hlavne na pracoviskách s rizikovými prácami, ktoré boli zaradené do kategórie rizika 3. a 4.

V roku 2008 sme viedli evidenciu rizikových prác v programe ASTR za okres Humenné, Snina a Medzilaborce, podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli prehodnotené: v okrese Humenné bola vyradená z evidencie riziková práca v 4 organizáciách na 4 pracoviskách, v okrese Snina bola vyradená z evidencie riziková práca v 3 organizáciách na 3 pracoviskách. Zaradenie do evidencie rizikových prác v roku 2008 evidujeme: v okrese Humenné do kategórie rizika 4. v 5 organizáciách na 11 pracoviskách a do kategórie rizika 3. v 7 organizáciách na 30 pracoviskách. V okrese Snina boli zaradené rizikové práce v 4 organizáciách v kategórii rizika 3. na 32 pracoviskách a v kategórii rizika 4. v 2 organizáciách na 11 pracoviskách. V okrese Medzilaborce do evidencie rizikových prác kategórie rizika 3. boli zaradené v 5 organizáciách na 10 pracoviskách a v kategórii 4 v 2 organizáciách na 7 pracoviskách podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové

práce. Bolo vykonaných 112 previerok V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov sme overovali poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov. Bolo vyplnených 244 kontrolných listov.

Prehľad o počtoch pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce podľa jednotlivých faktorov za roky 2007 a 2008 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Faktory	Rok 2007		Rok 2008					
	Počet exponovaných pracovníkov		Počet exponovaných pracovníkov		3.kat.		4. kat.	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
Prach	311	35	394	25	306	14	88	11
Hluk	2587	889	2194	711	1750	624	444	87
Vibrácie	36	0	147	0	107	0	40	0
Chemické látky	115	84	103	65	97	65	6	0
Chemické karcinogény	24	21	25	22	25	22	0	0
Ionizujúce žiarenie	124	85	115	80	115	80	0	0
Lasery	2	2	0	0	0	0	0	0
Infekcie	51	45	38	35	38	35	0	0
Alergény	68	1	0	0	0	0	0	0
JNDZ	38	0	35	0	35	0	0	0

Prehľad pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce podľa prevažujúcej činnosti v rokoch 2004, 2005, 2006, 2007 a 2008 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Prevažujúca činnosť	Počet exponovaných pracovníkov									
	Rok 2004		Rok 2005		Rok 2006		Rok 2007		Rok 2008	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
A Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné	96	0	84	0	78	0	69	0	74	0

	hospodárstvo										
C	Ťažba nerastných surovín	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
D	Priemyselná výroba	2382	631	2411	691	2491	781	2419	895	2041	722
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	67	0	67	0	227	1	215	1	222	1
I	Doprava, skladovanie a spoje	3	0	2	0	2	0	0	0	0	0
J	Peňažníctvo a poisťovníctvo	0	0	6	6	6	6	4	4	0	0
O	Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
N	Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	226	168	230	171	194	152	208	163	182	141
	Spolu	2781	799	2800	868	2998	940	2915	1063	2519	864

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V roku 2008 sme pri výkone ŠZD uplatňovali platnú legislatívnu úpravu - nariadenie vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločností. Cielene sme kontrolovali zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Bolo vykonaných 17 previerok. Zabezpečovali sme poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Pri previerkach sme upozorňovali na skladovanie a likvidáciu obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovali ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2008 neevidujeme vydanie osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

Zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom sme overovali formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Bolo preverených 11 zamestnancov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V roku 2008 sme pri výkone ŠZD dôsledne uplatňovali platnú legislatívu - nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. a nariadenie vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločností. Upriamili sme sa na vyhľadávanie pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Viedli sme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Boli vydané 3 rozhodnutia na odstraňovanie materiálov v súvislosti so stavebnou činnosťou pri búracích prácach s materiálmi obsahujúcimi azbest, posúdili sme 3 prevádzkové poriadky pre prácu s azbestom a v jednej organizácii zaoberajúcej sa odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest bola táto problematika prekonzultovaná osobne odbornými zamestnancami RÚVZ. Boli vykonané 2 previerky na pracovisku so zaradením pracovných činností do kategórie rizika 3 pre cytostatiká. Bolo vyplnených 5 kontrolných listov.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Pri výkone ŠZD sme uplatňovali legislatívnu úpravu – vyhlášku MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci. V roku 2008 sme nezaraďovali do kategórií pre riziko psychickej záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2008 sme zdokonalili systém prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Pri šetrení sme sa zameriavali na širší a podrobnejší postup činností a zabezpečovali aj fotodokumentáciu z vykonávaných prešetrovaných činností. Skvalitnili sme hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). V roku 2008 sme prešetrovali 5 chorôb z povolania pre DNJZ. Z toho boli priznané 2 choroby z povolania na ochorenie pre DNJZ (1 choroba bola opakovane prešetrovaná). Najčastejšie profesie s ochorením DNJZ boli formovačka a zváračka káblových zväzkov. V roku 2008 sme na základe výskytu chorôb z povolania v 1 organizácii na 4 pracoviskách prehodnotili rizikovú prácu pre riziko fyzická záťaž - DNJZ, kategória rizika 3.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2008 sme prešetrovali 1 podozrenie na ochorenie chrbtice u profesie automechanik. Usmerňovali sme a konzultovali pri výkone ŠZD zamestnávateľov o

preventívnych opatreniach na predchádzanie chorôb.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Cieľom úlohy bolo znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru na jednotlivých pracoviskách sme získavali údaje a uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenie vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami. Zamerali sme sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov. Bolo vykonaných 7 previerok na pracoviskách so ZJ a vyplnených 31 kontrolných listov.

Bola spracovaná prehľadná evidencia o zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

1. Znižovanie rizika chorôb podmienených prácou v prevádzkach drevovýrob

Cieľom úlohy bolo zvýšenou kontrolou prevádzok drevovýrob a presadzovaním potrebných opatrení znížiť riziko chorôb podmienených prácou. Pozornosť bola zameraná hlavne na dodržiavanie požiadaviek ustanovených NV SR č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku a požiadaviek ustanovených v NV SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

V dozorovanom regióne evidujeme 167 drevovýrob, z toho bolo 35 drevovýrob z rizikom ohrozenia zdravia expozíciou hluku. Z uvedeného počtu cca 103 prevádzok spracúva aj tvrdé drevo, kde pretrváva riziko poškodenia zdravia karcinogénnym faktorom – prach z tvrdého bukového a dubového dreva. V rámci plnenia projektu sme vykonali 67 previerok. Rozhodnutím bolo uložených 8 pokynov na odstránenie 11 zistených nedostatkov. Pri ŠZD sme pozornosť zamerali na konzultácie a besedy o možnom riziku a poškodení zdravia zamestnancov. Neprešetrovali sme žiadnu chorobu z povolania ani ohrozenie.

Do evidencie rizikových prác bola v roku 2008 zaradená riziková práca kategórie rizika 3. v 8 drevovýrobách a vyradená z evidencie rizikových prác v 3 drevovýrobách.

2. Zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby

Sústavnou kontrolnou činnosťou sme sa snažili dosiahnuť vyššiu úroveň zabezpečenia pracovnej zdravotnej služby vo firmách pôsobiacich v regióne, s dôrazom na firmy, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce.

Podľa zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov zamestnávateľia zabezpečovali pre svojich zamestnancov posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti sa vykonáva na základe lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci. Prehliadky sú vykonávané lekármi PZS najmä u pracovníkov zaradených do tretej a štvrtej kategórie. Od 01.04.2008 v zmysle zákona 140/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých

zákonov v znení zákona č. 309/2007 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov lekárske prehliadky u pracovníkov, ktorí vykonávajú práce zaradené do prvej alebo druhej kategórie vykonávajú lekári so špecializáciou všeobecné lekárstvo. Pri výkone ŠZD sme kontrolovali aj zabezpečenie PZS a zistili sme zabezpečenie PZS v 27 organizáciách. Pri ŠZD sme tiež upozorňovali na zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z nedôsledného posudzovania zdravotnej spôsobilosti na prácu.

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablák, hrozna a živočíšnych zložiek.

Plnenie

V roku 2008 bolo odobratých 60 vzoriek dojčenskej a detskej výživy na zistenie kontaminácie dusičnanmi, dusitanmi a ťažkými kovmi, 4 vzorky na kontamináciu aflatoxínom B1 a patulínom, 2 vzorky na kontamináciu PCB a 1 vzorku na prítomnosť rezíduí prípravkov na ochranu rastlín.

Vyhodnotenie

Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám Potravinového kódexu SR. Záverečná správa bude zaslaná na ÚVZ SR.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Plnenie

Do sledovania výživového stavu u vybraných populačných skupín v SR boli zaradené:

- stredne ťažko pracujúce ženy vo vekovej kategórii 19 - 34 rokov
- stredne ťažko pracujúce ženy vo vekovej kategórii 35 - 54 rokov
- stredne ťažko pracujúci muži vo vekovej kategórii 19 - 34 rokov
- stredne ťažko pracujúci muži vo vekovej kategórii 35 - 59 rokov

Bolo monitorovaných 80 respondentov (20 z každej vekovej skupiny). Každý respondent vyplnil jednoduchý jedálny lístok, dotazník o životospráve a klinicko - somatický dotazník. V poradni zdravia RÚVZ z kapilárnej krvi sa každému klientovi vyšetřili parametre lipoproteínového metabolizmu a glukózy na prístroji Reflotron. Súčasne bol vyplnený klinicko - biochemický dotazník. Výsledky sa hodnotili podľa kritérií programu CINDI. V plnení úlohy sa pokračuje podľa etáp.

Vyhodnotenie

Pri porovnaní ukazovateľov zistených v roku 2008 s predchádzajúcimi rokmi konštatujeme, že stravovacie návyky sa menia pomaly. Stále je energetický príjem vo všetkých skupinách v prevažnej miere nižší alebo sa rovná OVD. Živiny sú naďalej

zastúpené v nesprávnom pomere. Spotreba bielkovín vo všetkých skupinách je naďalej vysoká. Okrem skupiny žien vo veku 35 - 54 rokov spotreba tukov v prevažnej miere je vysoká. Pozitívne treba hodnotiť nižšiu spotrebu sacharidov vo všetkých vekových skupinách. Spotreba vitamínu C oproti minulému roku stúpla. Nedostatočná je v skupine 35 – 59 ročných mužov. Zlepšila sa aj situácia v príjme vody. Nižšia spotreba bola zaznamenaná v oboch vekových kategóriách žien. Naďalej nedostatočná je spotreba hrubej vlákniny, a to vo všetkých kategóriách. Bola zaznamenaná vyššia spotreba NaCl najmä u mužov v oboch vekových kategóriách. Zvýšené hodnoty cholesterolu boli zaznamenané v kategórii mužov vo veku 19 – 34 rokov.

Pri vyhodnotení odpovedí vyplývajúcich z dotazníka o pohybovej aktivite a životospráve konštatujeme, že najviac respondentov uvádzalo, že sa pohybujú v rozmedzí 2 – 4 hodín týždenne. Menej ako 2 hodiny uvádzalo cca 50% žien. Svoju životosprávu väčšina respondentov považuje za uspokojivú až dobrú, a preto nepotrebujú ju meniť.

Z dotazníka o spotrebe potravín vyplýva, že najviac respondentov sa stravuje 3 – 4x denne. Najčastejšie konzumované potraviny sú bravčové a hydinové mäso, mäsové výrobky, mliečne výrobky, rastlinný olej a vaječné výrobky. Najmenej konzumované sú vnútornosti, živočíšne tuky, rastlinné margaríny, plnotučné a nízkočučné mlieko.

Zo somatometrického dotazníka a biochemických vyšetrení vyplýva, že najohrozenejšou skupinou sú muži vo vekovej skupine 35 – 59 rokov, kde BMI a WHR najviac prekračujú odporúčané hodnoty. V tejto skupine je aj najviac zistení zvýšeného tlaku krvi, cholesterolu a triglyceridov.

Správa o plnení úlohy bola zaslaná MUDr. Michalovičovej na RÚVZ Poprad.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

Plnenie

V roku 2008 bolo odobratých 36 vzoriek kuchynskej soli, z toho 11 vzoriek z domácej výroby a 25 vzoriek z dovozu. Boli odoberané 3 vzorky soli mesačne, z toho 2 zahraničnej výroby a 1 domácej.

Vyhodnotenie

Okrem dvoch vzoriek soli vyrobenej v Poľsku, kde bol zistený obsah jódu pod limitom odporúčanej hodnoty, všetky ostatné odobraté vzorky boli vyhovujúce.

Záverečná správa bola zaslaná MUDr. Kaplanovej na RÚVZ Košice.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ

Kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok a dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.

Plnenie

V mesiaci február boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov (laky na nechty) na stanovenie akrylamidu a ftalátov.

V mesiaci júl bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých (telové mlieko, kondicionér na vlasy, denný krém na pleť, pleťový regulačný krém a vyživujúci krém na ruky) na stanovenie konzervačných látok.

V mesiaci november boli odobraté 4 vzorky vonnej kozmetiky na stanovenie potenciálnych alergénov.

Vyhodnotenie

Všetky odobraté vzorky boli vyhovujúce.

Čiastkové správy boli zaslané na ÚVZ SR, záverečná správa bude zaslaná k 15.1.2009.

4. Odbor hygieny detí a mládeže

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie), ÚVZ SR.

Etapy riešenia projektu zamerané na :

- zber dát v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD 1,2,3 na vybraných RÚVZ v SR,
- príprava realizácie európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách „ESPAD“,
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku.

Realizačné výstupy:

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku,
- sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl,
- vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry).

V rámci RÚVZ bolo samotné riešenie projektu zamerané na zber údajov o užívaní alkoholu, tabaku a drog (TAD 1,2,3 a ESPAD) u žiakov ZŠ a študentov SŠ ako aj u učiteľov a koordinátorov prevencie vo vybraných školských zariadeniach. Na projekte sa mali zúčastniť vybrané RÚVZ v SR.

V priebehu roka 2008 RÚVZ so sídlom v Humennom na plnenie tejto úlohy nebolo ÚVZ SR ani Národným monitorovacím centrom Bratislava oslovené.

4.4. Prevencia chybného držania tela u školských detí

Cieľ:

Cieľom je overiť vhodnosť v súčasnosti používaného školského nábytku v školách k telesným rozmerom školských detí a mládeže.

Gestor:

ÚVZ SR, STU Bratislava – Materiálovotechnologická fakulta (MTF) STU so sídlom v Trnave.

Priebeh plnenia projektu:

Tretia etapa projektu nadväzuje svojím zameraním na predchádzajúce dve etapy a bola zameraná na zhodnotenie podmienok v učebniach IKT na stredných školách.

Pre tento prieskum boli náhodným výberom vybrané dve stredné školy v meste Humenné a Medzilaborce (SZŠ Humenné a Gymnázium Medzilaborce). Účastníkom prieskumu boli zaslané hodnotiace správy a odporúčania na odstránenie zistených nedostatkov, resp. usmernenie, ako má počítačová miestnosť vyzeráť, ako má byť vybavená, aby zodpovedala požiadavkám na ochranu zdravia ľudí.

Celý projekt je vo fáze intervencie, kedy na základe výsledkov monitorovania kvality a rozmerových parametrov školského nábytku, usmerňujeme a kontrolujeme riaditeľov škôl, aby úpravou, výmenou nábytku zlepšili ergonomické podmienky na školách, jednak v kmeňových učebniach, jednak v učebniach IKT, spolu s kladením dôrazu na aktívny fyzický pohyb u školských detí a študentov.

Žiaci a študenti majú vo všeobecnosti málo pohybu, pretože dve hodiny telesnej výchovy týždenne sú často ich jediným aktívnym pohybom. A aj na tie si často nosia ospravedlnenie od lekára, že nemôžu cvičiť. Nemáme možnosť overiť, do akej miery je to skutočne zodpovedajúce zdravotnému stavu. Veríme, že tieto navrhnuté opatrenia povedú k zlepšeniu ich posturálneho zdravia a zároveň sa zníži pravdepodobnosť vzniku degeneratívnych ochorení chrbtice v dospelosti.

Realizácia intervenčných záverov na zlepšenie situácie ergonomických podmienok v učebniach informačnej a komunikačnej techniky boli na predmetných školách skontrolované (4 výkony), žiaľ bez výrazných zmien, z dôvodu nedostatku finančných prostriedkov.

Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

1. Školy podporujúce zdravie

Cieľ:

Hlavným cieľom projektu „Školy podporujúce zdravie“ je v rámci primárnej prevencie zvyšovať zdravotné uvedomenie detí už od najútlejšieho veku, ale aj ich rodičov viesť k zdravému spôsobu života a kladnému postoju k vlastnému zdraviu, t.j. zlepšiť zdravotný stav učiteľov, žiakov a rodičov.

Priebeh plnenia projektu:

V okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce (ďalej len HE, SV, ML) sa predmetný zdravotný podporujúci projekt pre žiakov ZŠ a deti MŠ plní už od roku 1993.

Projekt sa týka nielen detí, ale i pedagogického personálu a rodičov a jeho cieľom je zlepšenie verejného zdravia komunity viazanej na školu. Do jeho plnenia sa zapojilo 28 MŠ a 17 ZŠ, ktoré získali aj príslušný certifikát.

Projekty pre podporu zdravia si vypracovali jednotlivé predškolské a školské zariadenia sami, odborní zamestnanci RÚVZ participovali ako konzultanti, event. poradcovia.

V nadväznosti na tento projekt v okresoch HE, SV a ML boli v priebehu roka 2008 priebežne vykonávané tieto aktivity :

- výkon štátneho zdravotného dozoru zameraného na ozdravenie prostredia škôl,
- sledovanie kvality spoločného stravovania detí a mládeže orientované predovšetkým na dodržiavanie správnej výrobných praxe (HACCP),

- usmerňovanie vedenia škôl, aby venovali zvýšenú pozornosť kvalite, technickej úrovni a vybavenosti telocviční a priestorom pre pohybovú aktivitu detí, aby sa predchádzalo možným narušeniam zdravia z nedostatočného pohybu, alebo jednostranného zaťaženia,
- usmernenie vedenia škôl, aby uprednostňovali interiérové vybavenie školských a predškolských zariadení tak, aby bolo vhodné i pre alergikov,
- zaradzovanie jedál zdravej výživy do jedálnych lístkov s ohľadom na biologickú hodnotu, ale i na energetické ukazovatele v súvislosti s programom boja proti obezite.

2. Riziko KVCH u vybranej skupiny adolescentov

Cieľ:

Zistiť mieru dopadu životného štýlu na zdravie adolescentov zhodnotením biochemických ukazovateľov a rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení. Vyhľadať tzv. rizikových jedincov.

Priebeh plnenia projektu:

V priebehu roka 2008 bol vykonaný prieskum dopadu životného štýlu na zdravotný stav študentov stredných škôl. Išlo o 17-ročných študentov Združenej strednej školy v Snine (v počte 47) a v Medzilaborciach (v počte 35); Gymnázia v Snine (v počte 46) a Medzilaborciach (v počte 34), spolu vyšetrených 162 študentov.

Hodnotenie dopadu životného štýlu pozostávalo z analýzy biochemických ukazovateľov, ako je celkový cholesterol, glukóza, triglyceridy (vyšetrené z kapilárnej krvi na prístroji REFLOTORON), ďalej bol zmeraný telesný tuk (tukomerom značky OMRON), určený BMI, zmeraný TK a zistenie, či respondent fajčí.

Na základe zistených výsledkov boli vyhľadaní tzv. rizikovní jedinci, t.j. takí respondenti, ktorým by mohlo hroziť srdcovo-cievne ochorenie, alebo už ho majú. Týmto bolo odporúčané vyšetrenie u praktického lekára, event. v poradni zdravia RÚVZ v Humennom.

Prieskumom u študentov 3. ročníka stredných škôl bolo preukázané, že nesprávny životný štýl spočívajúci predovšetkým v zlej skladbe stravy a nedostatočnej pohybovej aktivite, sa už prejavil aj v tejto vekovej kategórii, t. j. u 17 – 18 ročných adolescentov.

Boli zaznamenané zvýšené hodnoty celkového cholesterolu, glukózy, triglyceridov. Na základe výpočtu BMI bola preukázaná u niektorých respondentov nadváha, ale aj obezita.

I keď výsledky nesvedčia o vysokom počte tzv. rizikových osôb, predsa je evidentný vplyv životného štýlu na zdravie v negatívnom zmysle. Potvrdzujú to aj výsledky v meraní tlaku krvi, ale predovšetkým vysoké percento fajčiarov v skupine študentov.

Všetkým respondentom bola vysvetlená závažnosť takýchto zistení s uvedením možných konkrétnych rizík. Boli poučení, že je nutné znížiť spotrebu predovšetkým živočíšnych tukov, soli, cukru, zvýšiť pohybovú aktivitu, vyhýbať sa konzumácii alkoholu a nefajčiť.

Každému riaditeľovi strednej školy, v ktorej bol vykonaný spomínaný prieskum, bola zaslaná hodnotiacia správa a výsledky týchto zistení vedúca odd. HDM s nimi aj prejedнала.

3. „Adamko hravo – zdravo“ – multimediálny projekt podpory zdravia.

Cieľ:

Hlavným cieľom tohto celoslovenského projektu je skvalitnenie života detí a rodiny kreatívnym akcentovaním zásad podpory a rozvoja zdravia (Adamkových 12 zásad podpory zdravého života) v prepojení so zásadami výchovy prosociálnej a environmentálnej. Multimediálne variabilné, dlhodobé motivovanie detí, prehĺbenie ich poznania má ovplyvniť správanie sa pri ochrane a podpore vlastného zdravia, zdravia rodiny a najbližšej komunity.

Priebeh plnenia projektu:

Pri dlhoročných skúsenostiach vo výkone ŠZD a usmerňovaní podpory zdravia pre skupinu detí a mládeže, môžeme právom hodnotiť, že žiadny projekt, alebo zdravotno – výchovná aktivita nebola tak pozitívne hodnotená ako práve „Adamko“.

Hravou, nenáročnou a názornou formou pomocou vodiacej bábkovej Adamka sa zabezpečuje výučba k ochrane a podpore zdravia. Táto forma je veľmi blízka detskému vnímaniu a pohľadu na svet, preto je veľmi pozitívne deťmi prijímaná a pedagógmi hodnotená ako kreatívny a ľahko pochopiteľný edukačný prvok.

Do projektu „Adamko hravo – zdravo“ je zapojených celkom 50 (MŠ a ZŠ) zariadení v našom regióne a ďalší sa prihlasujú. Novým záujemcom pripravuje ved. odd. HDM úvodnú inštrukcia, ako s bábkou pracovať, ako používať pracovné zošity.

Projekt je určený pre MŠ, ale aj pre 1. a 2. ročník základných, resp. špeciálnych základných škôl.

Plnenie tohto projektu je kontrolované a súčasne usmerňované pri každom výkone ŠZD v zariadení, kde sa projekt plní.

6. Odbor epidemiológie

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

6.1. Národný imunizačný program SR

Cieľom plnenia imunizačného programu je udržanie a zvyšovanie úrovne imunity populácie v Slovenskej republike proti nákazám preventabilným očkovaním. Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu.

Na plnení imunizačného programu sa podieľajú všetci detskí lekári, dorastoví a praktickí lekári. Očkovanie vykonávajú podľa očkovacieho kalendára, ktorý sme im v mesiaci január zaslali. Lekári boli pravidelne informovaní o zmenách v očkovaní.

K 31.08.2008 bola vykonaná kontrola očkovania za obdobie od 01.09.2007 do 31.08.2008 v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce na všetkých pediatrických ambulanciách zo zdravotnej dokumentácie.

Základné očkovanie proti diftérii, pertussis, vírusovej hepatitíde B, invazívnym hemofilovým infekciám a poliomyelitíde – ročník narodenia 2006 bolo percento zaočkovanosti nasledovné – Humenné 99,6 %, Snina 100 %, Medzilaborce 100 %.

Preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v predškolskom a školskom veku : ročník narodenia 2004 – Humenné 99,7 % , Snina 100%, Medzilaborce 98,4 %.

Ročník narodenia 2001 – Humenné 98,7%, Snina 100%, Medzilaborce 95,7%.
Preočkovanie proti diftérii, tetanu - ročník narodenia 1994 – Humenné 98,8%, Snina 100%, Medzilaborce 98,9%.

V tomto termíne bola vykonaná kontrola očkovania proti tuberkulóze. Základné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze – ročník narodenia 2007 – Humenné 99,5%, Snina 99,7 %, Medzilaborce 98,9%.

Očkovanie tuberkulín negatívnych detí – ročník narodenia 1996 – Humenné celkový počet detí 726, vyšetrených 502. 224 detí nebolo vôbec vyšetrených, počet negatívnych detí je pomerne vysoký. V okrese Humenné pracujú 4 pľúcne ambulancie a deti sa medzi týmito ambulanciami strácajú, nie sú evidované u žiadneho lekára. Situácia v okrese Snina a Medzilaborciach je lepšia, deti sú evidované u jedného lekára.

Vzhľadom k vysokému počtu tuberkulín negatívnych detí vo všetkých troch okresoch je nutné doriešiť evidenciu detí, ich následné vyšetrenie a v prípade negativity dieťa zaočkovať.

Očkovanie adolescentov proti vírusovej hepatitíde typu B – ročník narodenia 1996 – Humenné 97,4 %, Snina 99,8 %, Medzilaborce 100 %.

Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2006 – Humenné 97,3%, Snina 99,0%, Medzilaborce 98,1 % .

Ročník narodenia 2005 – Humenné 98,8%, Snina 100 %, Medzilaborce 98,2 %.

Preočkovanie proti osýpkam, rubeole, parotitíde - ročník narodenia 1996 – Humenné 98,9%, Snina 99,0%, Medzilaborce 98,1%.

Preočkovanie proti poliomyelitíde - ročník narodenia 1994 – Humenné 98,8% , Snina 100 %, Medzilaborce 98,7 % .

Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je veľmi dobré, počet zdravotníckych pracovníkov podliehajúcich očkovaniu 1272, počet očkovaných 3 dávkami 1236, ostatní sú očkovaní jednou alebo dvoma dávkami. Očkovanie študentov – 100 %.

Ani v jednom okrese sme nezaznamenali pokles zaočkovanosti pod 95,0%. Pri kontrole neboli zistené závažné nedostatky v evidencii a skladovaní očkovacích látok .

Očkovanie novorodencov HBsAg pozitívnych matiek sa vykonáva na novorodeneckých oddeleniach. Mimoriadne očkovanie vzhľadom k veľmi dobrej epidemiologickej situácii nebolo nutné nariaďovať. V okrese Humenné bol v decembri 2006 zriadený záchytný tábor, očkovanie spadá do kompetencie MV SR, kompletné informácie o očkovaní nemáme. Na ambulancii bola zavedená evidencia až v auguste 2008. Počet evidovaných zaočkovaných detí: 9 detí bolo očkovaných Priorixom a Imovaxom.

Spolu bolo hlásených 93 kontraindikácií, z toho dočasných 77 a trvalých 16.

V roku 2008 bolo vykonaných 61 kontrol vykonávania očkovania, ako aj manipulácie a skladovania očkovacích látok na zdravotných strediskách. Zamerali sme sa hlavne na doočkovanie detí z predchádzajúcich rokov.

Pri kontrolách bola zistená veľmi dobrá situácia v zaočkovanosti , ktorá dosahovala 98 – 100 %. Túto situáciu v zaočkovanosti pripisujeme hlavne opakovaným návštevám v rómskych rodinách.

Hlásené boli 2 ochorenia na parotitídu (Humenné 1 ochorenie u očkovaného dieťaťa, Snina 1 ochorenie u neočkovanej dospeléj osoby ročník narodenia 1973).

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

Zmeny v očkovacom kalendári

- Zavedenie pravidelného očkovania proti pneumokokovým infekciám v súlade s odporúčaním SZO. Očkovanie proti pneumokokovým infekciám sa postupne dostáva do povedomia lekárov ako aj rodičov. Nezaznamenali sme problémy s očkovaním u malých detí do 2 rokov. Záujem o očkovanie však prejavujú aj rodičia starších detí, kde lekári predpisujú u dispenzarizovaných detí Pneumo 23, alebo si rodič túto očkovaciu látku priamo zaplatí.
- Vynechanie očkovania detí v 3. roku života sa v očkovacom kalendári na rok 2008 neobjavilo, a preto sa v očkovaní pokračovalo.

Aktivity a zabezpečenie Európskeho imunizačného týždňa:

- 18.4.2008 - informácie pre detských a praktických lekárov - informačný materiál a leták, ktorý sme umiestnili na nástenných tabuliach pred ambulanciami vo všetkých troch okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce.
- 21.4.2008 - zverejnenie informácií na informačnej tabuli RÚVZ Humenné, osada Podskalka a osada Stakčín.

- 21.4.2008 - informácia pre cieľovú skupinu - zdravotnícki pracovníci Nemocnice A.Leňa, n.o. Humenné.
- 22.4.2008 - relácia pre Humenskú televíziu, spracovaný materiál zverejnený na teletexte.
- 22.4.2008 - informácia na webovej stránke RÚVZ Humenné.
- 22.4.2008 - informačný materiál a leták zaslaný na obecné úrady všetkých obcí okresov Humenné, Snina, Medzilaborce.
- 22.4.2008 - informačný materiál a leták na zverejnenie zaslaný na ZŠ okresov Humenné, Snina, Medzilaborce.
- 23.4.2008 - beseda, prednáška pre žiakov ZŠ Kudlovska.
- 23.4.2008 - informačný materiál poskytnutý dvom regionálnym denníkom - Podvihorlatské noviny a Pod Vihorlatom.
- 21.4.- 25.4.2008 - vakcinačná poradňa pre verejnosť aj zdravotníckych pracovníkov na odd. epidemiológie RÚVZ Humenné.
- 25.4.2008 - prednáška pre pracovníkov RÚVZ Humenné.
Spracovaný vlastný leták, informačný materiál, prednáška.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

Cieľom je znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, surveillance prenosných ochorení, edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Hlásením a protiepidemickými opatreniami znižujeme riziko prenosu infekčných ochorení. Pravidelne týždenne sledujeme výskyt osýpok, detskej obrny, meningitíd a hlavne akútnych chabých paréz.

Podľa stanoveného harmonogramu zabezpečujeme odber odpadových vôd z ČOV na poliovírusy a enterálne vírusy. V roku 2008 sme odobrali 10 vzoriek vody s negatívnym nálezom. Vzhľadom na to, že v meste Humenné je zriadený Záchytný tábor, ktorý nemá vlastnú ČOV, po dohode s príslušným laboratóriom sme navýšili odber vôd na vyšetrenie v 2. polroku na 4 vzorky. Týždenne vykonávame zber chrípky a ARO z jednotlivých zdravotníckych zariadení. Situáciu v hlásenej službe môžeme hodnotiť ako dobrú, hlásna služba sa pohybuje okolo 90-95% z jednotlivých obvodov.

Hlásenie prenosných ochorení z jednotlivých obvodov nie je pravidelné. Najväčší počet hlásených ochorení je z infekčného oddelenia a ambulancie. Naďalej viazne hlásna služba z ambulancií v Medzilaborciach aj napriek zjednodušeniu posielania hlásení (zabezpečili sme schránky, lekári nemusia hlásenky posielat').

Pravidelne jednotlivé ambulancie ako aj zdravotnícke zariadenia informujeme o výskyte inf. ochorení, ako aj nariadeniach, očkovacích látkach, atď. Celkove sme navštívili zdravotnícke zariadenia za účelom poskytnutia informácií 334 x. Analýzu epidemiologickej situácie robíme denne, týždenne, mesačne, štvrťročne a zverejňujeme na www stránkach RÚVZ a v bulletine RÚVZ.

V rámci edukácie obyvateľstva sa zameriavame hlavne na poradenstvo v rodinách chorých (265), ako aj v zdravotníckych zariadeniach (34).

V roku 2008 bolo hlásených na RÚVZ so sídlom v Humennom 670 ochorení, z toho 2 ochorenia preventabilné očkovaním. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa nám zvýšil počet hlásených ochorení na tuberkulózu, hlavne u mladších vekových skupín, na syfilis, VHC (náhodne zistené ochorenia), hemoragické horúčky, Lymesku chorobu.

Situácia vo výskyte infekčných ochorení je ovplyvnená nielen hlásnou službou, ale aj laboratórnymi vyšetreniami. Lekári iba sporadicky odoberajú materiál, či už na mikrobiologické vyšetrenie, sérologické vyšetrenie a veľmi zriedka na virologické vyšetrenie.

Napriek opakovaným snahám sa nám nepodarilo nadviazať spoluprácu s lekárom a hygienickou službou MV SR v Záchytnom tábore, ktorý je funkčný v meste Humenné od 12.06.2006. Informácie o očkovaní detí nám poskytujú.

V roku 2008 sme poskytli 13 informácií pre tlač a televíziu:

- Podvihorlatské noviny – 24.01.2008, výskyt chrípky v regióne
- Humenská televízia - 24.01.2008, výskyt, prevencia a očkovanie proti chrípke
- SITA – 24.01.2008, písomná informácia o výskyte chrípky v regióne
- Týždenník pod Vihorlatom - 25.01.2008, výskyt chrípky v regióne, aktuálna situácia
- Zemplínsky korzár - 01.02.2008, výskyt respiračných ochorení
- Pod Vihorlatom - 01.02.2008, vývoj epidemiologickej situácie
- Mestský úrad - 27.02.2008 prehľad poskytov. zdrav. starostlivosti a výskyt ochorení
- Úrad splnomocnenca vlády pre rómske etnikum - 3.7. 2008 poskytnutie informácie o počte krízových oblastí rómskych komunít v našom regióne
- Týždenník Pod Vihorlatom - 1.08.2008 – informácia o epidemiologickej situácií
- Humenská televízia – 19.08.2008 informácia o epidemiologickej situácií – letné mesiace
- Prevalencia infekčných ochorení v okrese Humenné v rokoch 1996 – 2005
- Humenská televízia - 14.10.2008 informácia o výskyte chrípkových ochorení a očkovaní proti chrípke
- Humenská televízia – 28.10.2008 informácia o výskyte vírusovej hepatitídy typu A.

Ďalšie informácie o očkovaní a o výskyte infekčných ochorení boli poskytované v rámci imunizačného týždňa.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Cieľom je posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení, začlenenie našej surveillancie infekčných ochorení do siete EÚ.

Do systému EPIS pravidelne denne vkladáme údaje o výskyte infekčných ochorení, hlásených z jednotlivých obvodov, infekčného oddelenia a laboratória. Týždenne vkladáme údaje o výskyte chrípky a ARO ochorení. Hlásna služba sa pohybuje od 90% do 95%. V medzi epidemickým obdobím je narušená z dôvodu čerpania dovolení v letných mesiacoch. Hlásenie je vykonávané telefonicky vždy vo štvrtok do 14.00 hod.

V roku 2008 bolo do systému nahlásených 670 ochorení, zvýšený zdravotný dozor bol nariadený v 93-och prípadoch, zdravotná výchova ako aj dezinfekcia bola nariadená v 265 prípadoch. Opakované návštevy v ohniskách nákazy boli vykonané 6 krát. V 51 prípadoch diagnóza nebola potvrdená, ale opatrenia v rodinách boli vykonané. Išlo hlavne o pohryznutia. V prípade, že zviera bolo vakcinované a vyšetrené veterinárnym lekárom, pacient nebol vakcinovaný, do hlásenia sme ho nedávali. Do systému EPIS vkladáme len vakcinovaných pacientov.

Do SRV sme v 1. polroku hlásili 1 epidémiu. Situáciu vo výskyte infekčných ochorení môžeme hodnotiť ako veľmi priaznivú, hlavne vo výskyte VHA.

Systém EPIS je prínosom pre poskytovanie informácií, ako aj získavania informácií o výskyte infekčných ochorení v jednotlivých regiónoch.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Projekt zameraný na zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach, ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy

hlásených NN a predloženie návrhu na začlenenie NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti.

Pri plnení tohto projektu sme sa zamerali na :

- sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz na jednotlivých oddeleniach zdravotníckych zariadení v okresoch Humenné, Snina, Medzilaborce
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov
- vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách
- hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz do IS EPIS.

Analýzu výskytu nozokomiálnych nákaz vykonávame pravidelne každý rok. Počet hlásených nozokomiálnych nákaz nezodpovedá skutočnému výskytu NN. Jednotlivé zdravotnícke zariadenia majú vytvorené nozokomiálne komisie pre sledovanie, výskyt a analýzu NN. V rámci prevencie nozokomiálnych nákaz, všetky zdravotnícke zariadenia majú vypracovaný ako dodatok k prevádzkovému poriadku i hygienicko – epidemiologický režim.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu v roku 2008 sme vo všetkých troch okresoch vykonali 226 previerok zdravotníckych zariadení (Humenné 139, Snina 53, Medzilaborce 34). Odobrali sme 1063 sterov (Humenné 350 povrchových, 239 sterilných, Snina 180 povrchových, 193 sterilných, Medzilaborce 20 povrchových, 20 sterilných). Jedenkrát bola vykonaná kontrola mikrobiálnej kontaminácie výrobného zdravotníckeho materiálu, kde bolo odobratých 40 povrchových sterov, mikrobiálny spád - 21 platní. Počet odobratých dezinfekčných roztokov – 46 (Humenné – 24, Snina – 20, Medzilaborce – 2).

Počet otestovaných sterilizačných prístrojov HS spolu 110, z toho (Humenné 87, Snina 16, Medzilaborce 7), AUT spolu 73 (Humenné 52, Snina 19, Medzilaborce 2) a 1 formaldehydový prístroj otestovaný 10x .

Sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz na jednotlivých oddeleniach zdravotníckych zariadení:

v okrese Humenné - počet hlásených NN: 22

v okrese Snina - počet hlásených NN: 8

v okrese Medzilaborce - počet hlásených NN: 0.

Pri kontrolách v zdravotníckych zariadeniach sme nezistili závažné hygienické nedostatky v dodržiavaní hygienicko – epidemiologického režimu .

Epidemický výskyt nozokomiálnych nákaz sme nemali hlásený.

6.5 Surveillance chronických ochorení (úloha plnená oddelením podpory zdravia)

V roku 2008 sme vykonávali prostredníctvom činnosti poradenského centra individuálnu intervenciu rizikových faktorov v životnom štýle obyvateľov regiónu. V roku 2008 navštívilo poradenské centrum 823 klientov. V rámci činnosti základnej poradne bol vykonávaný skríning rizikových faktorov zdravia (biochemické ukazovatele, hypertenzia, obezita, fajčenie, fyzická inaktivita) a stanovené celkové riziko pre kardiovaskulárne choroby Testom zdravé srdce. Činnosť poradne zdravej výživy zabezpečuje lekár a je zameraná na intervenciu v oblasti ozdravenia výživy u jednotlivých klientov i klientov v rámci nových i existujúcich skupín. Pokiaľ sú u klienta zistené zvýšené hodnoty daných parametrov, lekár odporučí kontrolné vyšetrenie a poskytne klientovi okamžitú intervenciu.

V rámci činnosti poradne prevencie a odvykania od fajčenia sme naše intervenčné aktivity sústredili okrem prevencie fajčenia u mládeže formou prednášok aj na odvykanie od fajčenia u fajčiarov – klientov POF v rámci individuálneho poradenstva.

V skupinovej intervencii sme pokračovali pri akciách organizovaných pri príležitosti významných dní, akým bol napr. Svetový deň zdravia a Svetový deň potravy, kedy sme usporiadali Dni otvorených dverí, kde sme záujemcom zmerali krvný tlak, telesný tuk a z biochemických ukazovateľov celkový cholesterol a Svetový deň zameraný na aktívny pohyb a Svetový deň bez tabaku.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia bol na našom RÚVZ Deň otvorených dverí, kedy klienti mali možnosť zistiť hodnoty svojho krvného tlaku a pulzu, hodnoty cholesterolu. V tento deň navštívilo PCOAPZ 32 klientov. Z výsledkov môžeme konštatovať, že 10 klientov (31,2%) malo hodnotu cholesterolu v krvi nad 5 mmol/l. Zvýšené množstvo telesného tuku malo 11 mužov a 13 žien z celkového počtu klientov. U 15 klientov (47%) bol nameraný krvný tlak nad 140/90 mm/Hg, a to predovšetkým systolický. Súčasne sme klientom vypočítali BMI. Tejto akcie sa zúčastnili aj žiaci ZŠ na Budovateľskej ulici v Snine. Z celkového počtu žiakov (40) bolo 26 chlapcov a 14 dievčat vo vekovej skupine 13-14 ročných. Taktiež sme žiakom zmerali krvný tlak, množstvo telesného tuku a vypočítali BMI. Zvýšený krvný tlak (nad 140/90 mm/Hg) bol nameraný u 8 žiakov. Zvýšené množstvo telesného tuku sme zaznamenali u 6 žiakov a BMI nad hodnoty 25,1 mali 2 žiaci. Pri tejto príležitosti sa žiaci 3. ročníka ZŠ Kudlovskej v Humennom oboznámili s činnosťou jednotlivých oddelení RÚVZ, ktorú im priblížili vedúci oddelení. Žiakom boli rozdane aj letáky z oddelení HDM, epidemiológie a OPZ.

Svetový deň potravy každoročne pripadá na 16. október a v tento deň sa na našom RÚVZ uskutočnil Deň otvorených dverí, kedy mohli obyvatelia zistiť hodnoty svojho krvného tlaku, množstvo telesného tuku a hodnoty celkového cholesterolu v krvi. Túto možnosť využilo 30 občanov nášho mesta, a to 12 mužov a 18 žien. Hodnoty celkového cholesterolu nad 5 mmol/l boli namerané u 12 klientov (7 mužov a 5 žien). Klientom bolo poskytnuté aj krátke poradenstvo z oblasti zdravej výživy.

Pracovníčka PCOAPZ pri príležitosti tohto významného dňa navštívila aj ZŠ Pugačovu v Humennom, kde žiakom merala krvný tlak a množstvo telesného tuku. Tejto aktivity sa zúčastnili žiaci 8. ročníka v celkovom počte 70. Zvýšené množstvo telesného tuku sme namerali u 2 dievčat a 18 chlapcov.

Záujem o meranie krvného tlaku a množstva telesného tuku u žiakov prejavila aj Špeciálna základná škola v Humennom. Vyšetrených bolo 24 žiakov 6. až 9. ročníka, a to 11 chlapcov a 13 dievčat. U 4 dievčat sme zaznamenali množstvo telesného tuku nad 29,9 % a u 2 chlapcov hodnoty nad 19,9 %, čo u oboch pohlaví predstavuje zvýšené množstvo tuku v tele. Telesný tuk je pre organizmus nevyhnutný, ale jeho zvýšené množstvo v tele môže viesť k nadváhe (neskôr až k obezite), s ktorou súvisia ďalšie zdravotné problémy a ochorenia (riziko vzniku cukrovky, vysokého krvného tlaku, infarktu myokardu a neplodnosti). Príčinou nadváhy a obezity bývajú zle stravovacie návyky a fyzická inaktivita.

Už v detstve sa zvyšuje počet tukových buniek, ktoré ale v dospelosti nezanikajú, práve naopak, majú sklón sa zväčšovať. Z 80 % obéznych detí sa stanú aj obézni dospelí. Preto považujeme za dôležité upozorňovať na tento celosvetový problém a apelovať najmä na rodičov, aby prispeli k zmene životného štýlu svojich detí.

V spolupráci s OPZ sme sa zúčastnili na akciách zameraných na poradenskú činnosť, kde sme zároveň uplatnili zdravotno-výchovné pôsobenie a rozdali príslušné materiály. Tieto akcie sa uskutočnili v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera v Sociálnej poisťovni, Poisťovni Alianz, vo firme Energobyť v Humennom, vo firme Kovostroj v Medzilaborciach, v závode RMR a Drevovýroba Štutika v Snine. Tieto vyšetrenia prispeli k zvýšeniu počtu

klientov v produktívnom veku. V rámci tohto projektu bolo v roku 2008 vyšetrených 88 klientov, z toho 31 mužov a 57 žien. Z výsledkov vyplýva, že zvýšené hodnoty celkového cholesterolu (nad 5 mmol/l) malo spolu 35 klientov, čo predstavuje takmer 40% z celkového počtu. 37 klientov, prevažne žien (24) malo hladinu glukózy v krvi nad 5,6 mmol/l. Hladina triglyceridov v krvi nad 1,9 mmol/l bola nameraná u 13 klientov. BMI do 25 u mužov mali len 4 klienti, čo predstavuje normálnu hmotnosť. BMI nad 25,1 bol vypočítaný u 27 mužov, a to značí zvýšenú hmotnosť až obezitu. U žien malo normálnu hmotnosť (podľa výpočtu BMI) 22 žien a zvýšená hmotnosť až obezita sa vyskytla u 35 žien.

Spolupracovali sme aj so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou, kde sme vyšetřili 19 klientov v Coop Jednota Humenné a v Humenskej mliekárni.

Na Obecnom úrade v Topoľovke sme vyšetřili 16 klientov. V spolupráci s Oddelením HVBKV bolo vyšetřených 36 členov Hasičského a záchranného zboru v Humennom, z toho 29 mužov a 7 žien. Na základe výsledkov môžeme konštatovať, že prevažná časť klientov mala normálnu hladinu glukózy (pod 5,6 mmol/l) a triglyceridov v krvi (do 1,9 mmol/l). Zvýšenú hladinu celkového cholesterolu v krvi – nad 5 mmol/l malo 17 klientov.

Pri príležitosti Európskej kampane „Zdravé pracoviská“ sme uskutočnili vyšetřenia u pracovníkov firmy Nexis Fibers v Humennom, pričom sme spolupracovali s oddelením PPL. Záujem o vyšetřenia bol veľký a celkovo bolo vyšetřených 72 klientov (51 mužov a 21 žien). Vyšetřenia hladiny cholesterolu v krvi ukázali, že hodnoty nad 5 mmol/l malo spolu 40 klientov, čo predstavuje 55,5%. Hodnoty glukózy nad 5,6 mmol/l malo 27 mužov a 5 žien a u 27 klientov sme zaznamenali zvýšené množstvo triglyceridov v krvi (nad 1,9 mmol/l). Index telesnej hmotnosti – BMI bol vypočítaný u všetkých klientov, pričom 40 mužov a 14 žien malo zvýšené hodnoty. Klientom bolo poskytnuté poradenstvo z oblasti zdravej výživy a pohybovej aktivity. Keďže na vyšetřeniach bola prítomná aj pracovníčka oddelenia PPL, klienti mali možnosť klásť otázky aj z tejto oblasti.

Dyslipoproteinémia (t.j. zvýšená hladina celkového cholesterolu, LDL-cholesterolu, triglyceridov a znížená hladina HDL-cholesterolu) je najvýznamnejším rizikovým faktorom kardiovaskulárnych ochorení. Štúdie potvrdili, že triglyceridy sú dôležitým nezávislým rizikovým faktorom ICHS, so zvyšujúcou sa hladinou triglyceridov rastie aj kardiovaskulárna úmrtnosť. K faktorom, ktoré prispievajú k zvyšovaniu hladiny triglyceridov v krvi patria: obezita alebo nadváha, nedostatok fyzickej aktivity, fajčenie, strava s vysokým obsahom sacharidov, nadmerná spotreba alkoholu a iné. Podobne je to aj s hladinou celkového cholesterolu – so zvyšovaním hladiny cholesterolu stúpa úmrtnosť na ICHS. Preto by mal každý človek poznať svoju hladinu cholesterolu a triglyceridov v krvi a dať si ju vyšetřiť aspoň každých 5 rokov. Častejšie vyšetřenie je potrebné pri kumulácii viacerých rizikových faktorov (fajčenie, hypertenzia a pod.). Od pravidelného sledovania hladiny daných parametrov sa očakáva aj nárast záujmu ľudí o svoje stravovacie návyky.

Spoločnosť WÖRWAG nás požiadala o spoluprácu pri podujatí s názvom „Kód tvojho srdca“, ktoré sa uskutočnilo v priestoroch MÚ v Humennom 17. septembra. Záujemcom sme merali krvný tlak a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Súčasťou podujatia bola aj prednáška odborníka – kardiológa o srdcovocievnych ochoreniach.

V rámci výskumných úloh sa podobných akcií zúčastnili aj žiaci a pedagógovia Gymnázia a Strednej združenej školy v Snine a v Medzilaborciach, kde sme spolu vyšetřili 216 klientov. Výsledky sa zaznamenali do programu Test zdravé srdce a vyšetřeným, ktorí mali zvýšené hodnoty jednotlivých parametrov, bolo poskytnuté poradenstvo z oblasti zdravej výživy.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame program EPIS – Systém rýchleho varovania. Údaje sú vkladane do systému denne.

Mimoriadne situácie a ich riešenia sú rozpracované v Havarijnom pláne RÚVZ a Pandemickom pláne v prípade pandémie chrípky. Tieto materiály sú pravidelne aktualizované. V 1. polroku sme mali hlásenú iba jednu rodinnú epidémiu salmonelózy. Mimoriadnu epidemiologickú situáciu sme neriešili. Na RÚVZ máme vypracovaný Štatút protiepidemickej komisie . Počet dozorovaných zdravotníckych zariadení 359 .

9. Podpora zdravia

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

9.1 „Materské centrá“

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Pilier č.1 – V rámci tohto piliera bola uskutočnená beseda s matkami, ktoré navštevujú Materské centrum Naše slniečka v Humennom. Cieľom besedy bolo informovať matky o možnostiach poskytnutia prvej pomoci pri úrazoch. Táto aktivita by mala byť začiatkom cyklu besied pre mamičky o zdravom životnom štýle detí aj dospelých.

9.2 „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Cieľ:

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Tento projekt aj naďalej prebieha v spolupráci s Klubom dôchodcov na Sídl. II v Humennom. Rozširovanie a osvojenie si informácií sa deje prostredníctvom pracovníčok nášho oddelenia.

V Klube dôchodcov na Sídlisku III v Humennom sa v mesiaci apríl konala prednáška o zdravom životnom štýle, ktorú pripravila pracovníčka OPZ. Taktiež sme dôchodcom merali krvný tlak a množstvo telesného tuku.

V novembri sme navštívili Klub dôchodcov na Sídlisku II, kde sme dôchodcom merali krvný tlak a prostredníctvom besedy sme ich informovali o možnostiach adekvátneho trávenia voľného času vzhľadom na ich vek a zdravotný stav. Pracovníčka informovala seniorov o vyšetreniach, ktoré vykonáva PCOAPZ a možnosti objednania sa na tieto vyšetrenia.

9.5. Aktivity pri príležitosti významných dní

Deň 7. apríl 2008 bol vyhlásený za Svetový deň zdravia. Pri tejto príležitosti bol na našom RÚVZ Deň otvorených dverí, kedy klienti mali možnosť zistiť hodnoty svojho krvného tlaku a pulzu, hodnoty cholesterolu. V tento deň navštívilo PCOAPZ 32 klientov. Z výsledkov môžeme konštatovať, že 10 klientov (31,2%) malo hodnotu cholesterolu v krvi

nad 5 mmol/l. Zvýšené množstvo telesného tuku malo 11 mužov a 13 žien z celkového počtu klientov. U 15 klientov (47%) bol nameraný krvný tlak nad 140/90 mm/Hg, a to predovšetkým systolický. Súčasne sme klientom vypočítali BMI.

Tento akcie sa zúčastnili aj žiaci ZŠ na Budovateľskej ulici v Snine. Z celkového počtu žiakov (40) bolo 26 chlapcov a 14 dievčat vo vekovej skupine 13-14 ročných. Taktiež sme žiakom zmerali krvný tlak, množstvo telesného tuku a vypočítali BMI. Zvýšený krvný tlak (nad 140/90 mm/Hg) bol nameraný u 8 žiakov. Zvýšené množstvo telesného tuku sme zaznamenali u 6 žiakov a BMI nad hodnoty 25,1 mali 2 žiaci. Telesný tuk je pre organizmus nevyhnutný, ale jeho zvýšené množstvo v tele môže viesť k nadváhe (neskôr až k obezite), s ktorou súvisia ďalšie zdravotné problémy a ochorenia (riziko vzniku cukrovky, vysokého krvného tlaku, infarktu myokardu a neplodnosti). Príčinou nadváhy a obezity bývajú zle stravovacie návyky a fyzická inaktivita.

Už v detstve sa zvyšuje počet tukových buniek, ktoré ale v dospelosti nezanikajú, práve naopak, majú sklon sa zväčšovať. Z 80 % obéznych detí sa stanú aj obézni dospelí. Preto považujeme za dôležité upozorňovať na tento celosvetový problém a apelovať najmä na rodičov, aby prispeli k zmene životného štýlu svojich detí.

Pri tejto príležitosti sa žiaci 3. ročníka ZŠ Kudlovskej v Humennom oboznámili s činnosťou jednotlivých oddelení RÚVZ, ktorú im priblížili vedúci oddelení. Žiakom boli rozdane aj letáky z oddelení HDM, Epidemiológie a OPZ.

Súťaž Quit and Win (Prestaň a vyhraj) – 1. máj až 31. máj 2008 – v tomto období sme na žiadosť Úradu verejného zdravotníctva SR spolupracovali pri organizovaní súťaže formou propagácie súťaže v regionálnych tlačových a elektronických médiách. O súťaži sme informovali aj prostredníctvom oznamov, ktoré sme umiestnili do lekárni v našej spádovej oblasti a v priestoroch RÚVZ.

Svetový deň zameraný na aktívny pohyb – 10. máj 2008. V piatok (9. máj 2008) sa uskutočnilo podujatie na námestí v Humennom. Cieľom podujatia bola propagácia pohybu ako účinného prostriedku v boji s narastajúcim výskytom obezity. Pracovníčky OPZ pripravili a rozdali letáky a občanom nášho mesta merali množstvo telesného tuku. V daný deň navštívilo túto akciu približne 120 občanov nášho mesta. O danú aktivitu prejavili záujem predovšetkým dospelí občania.

31.05.2008 – Svetový deň bez tabaku, keďže tento deň pripadol na sobotu, zamestnanci OPZ 30. mája na námestí v Humennom pripravili akciu, ktorej cieľom bolo upozorniť na škodlivosť fajčenia. Na tento významný deň sme upozornili občanov plagátmi, kde bolo uvedené aj tohtoročné heslo - TABAK bez mládeže. Rozdali sme letáky, ktoré pripravili pracovníčky OPZ a záujemcom, ktorých bolo 60, sme merali hladinu CO v dychu smokerlyzerom. Veľký záujem o dané meranie prejavili najmä žiaci základných škôl, kde sme zaznamenali najviac fajčiarov.

Na ZŠ na Laboreckej ulici, na ŠZŠ v Humennom a na ZŠ v Kamenici nad Cirochou sa uskutočnili prednášky o škodlivosti fajčenia spojené s meraním obsahu CO v dychu prístrojom smokerlyzer. Najmä na ŠZŠ v Humennom bolo viac dievčat – fajčiarok ako chlapcov. Túto školu navštevujú prevažne rómske deti.

Počas roka pravidelne realizujeme prednášky a besedy o škodlivosti a dôsledkoch fajčenia. V Snine, Humennom a Medzilaborciach bolo tento rok uskutočnených 54 prednášok a besied na danú tému.

26. jún – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi – tento deň sme pripomenuli širokej verejnosti prostredníctvom článku na internetovej stránke nášho úradu.

Svetový deň potravy každoročne pripadá na 16. október a v tento deň sa na našom RÚVZ uskutočnil Deň otvorených dverí, kedy mohli obyvatelia zistiť hodnoty svojho krvného tlaku, množstvo telesného tuku a hodnoty celkového cholesterolu v krvi. Túto možnosť využilo 30

občanov nášho mesta, a to 12 mužov a 18 žien. Hodnoty celkového cholesterolu nad 5 mmol/l boli namerané u 12 klientov (7 mužov a 5 žien). Klientom bolo poskytnuté aj krátke poradenstvo z oblasti zdravej výživy.

Pracovníčka PCOAPZ pri príležitosti tohto významného dňa navštívila aj ZŠ Pugačevovu v Humennom, kde žiakom merala krvný tlak a množstvo telesného tuku. Tejto aktivity sa zúčastnili žiaci 8. ročníka v celkovom počte 70. Zvýšené množstvo telesného tuku sme namerali u 2 dievčat a 18 chlapcov.

Záujem o meranie krvného tlaku a množstva telesného tuku u žiakov prejavila aj Špeciálna základná škola v Humennom. Vyšetrených bolo 24 žiakov 6. až 9. ročníka, a to 11 chlapcov a 13 dievčat. U 4 dievčat sme zaznamenali množstvo telesného tuku nad 29,9 % (zvýšené množstvo) a u 2 chlapcov hodnoty nad 19,9 % (zvýšené množstvo telesného tuku).

23.september – Svetový deň srdca – pri príležitosti tohto významného dňa sme uverejnili článok na našej internetovej stránke.

Svetový deň AIDS pripadá na 1. december. S touto problematikou sme prostredníctvom prednášky bližšie oboznámili žiakov 9. ročníka ZŠ na Komenského ulici v Snine. Prednášky sa týkali problematiky HIV/AIDS, kde sme žiakom objasnili ochorenie AIDS, čo je príčinou tohto ochorenia, aký je možný prenos ochorenia. Najdôležitejšou časťou prednášok bolo oboznámenie žiakov s možnosťami prevencie nákazy HIV/AIDS. Celkovo sme počas roka 2008 realizovali na danú tému 19 besied na základných školách v našej spádovej oblasti.

20.10. – 24.10.2008 – Európska kampaň „Zdravé pracoviská“ – na tejto kampani sme spolupracovali s oddelením PPL. Počas tohto týždňa pracovníčky PCOAPZ vyšetřovali pracovníkov firmy Nexis Fibers Humenné priamo v priestoroch firmy. Záujem o vyšetřenia bol veľký a celkovo bolo vyšetřených 72 klientov (51 mužov a 21 žien). Vyšetřenia hladiny cholesterolu v krvi ukázali, že hodnoty nad 5 mmol/l malo spolu 40 klientov, čo predstavuje 55,5%. Hodnoty glukózy nad 5,6 mmol/l malo 27 mužov a 5 žien a u 27 klientov sme zaznamenali zvýšené množstvo triglyceridov v krvi (nad 1,9 mmol/l). Index telesnej hmotnosti – BMI bol vypočítaný u všetkých klientov, pričom 40 mužov a 14 žien malo zvýšené hodnoty. Klientom bolo poskytnuté poradenstvo z oblasti zdravej výživy a pohybovej aktivity. Keďže na vyšetřeniach bola prítomná aj pracovníčka oddelenia PPL, klienti mali možnosť klásť otázky aj z tejto oblasti.

Dyslipoproteinémia (t.j. zvýšená hladina celkového cholesterolu, LDL-cholesterolu, triglyceridov a znížená hladina HDL-cholesterolu) je najvýznamnejším rizikovým faktorom kardiovaskulárnych ochorení. Štúdie potvrdili, že triglyceridy sú dôležitým nezávislým rizikovým faktorom ICHS, so zvyšujúcou sa hladinou triglyceridov rastie aj kardiovaskulárna úmrtnosť. K faktorom, ktoré prispievajú k zvyšovaniu hladiny triglyceridov v krvi patria: obezita alebo nadváha, nedostatok fyzickej aktivity, fajčenie, strava s vysokým obsahom sacharidov, nadmerná spotreba alkoholu a iné. Podobne je to aj s hladinou celkového cholesterolu – so zvyšovaním hladiny cholesterolu stúpa úmrtnosť na ICHS. Preto by mal každý človek poznať svoju hladinu cholesterolu a triglyceridov v krvi a dať si ju vyšetřit aspoň každých 5 rokov. Častejšie vyšetřenie je potrebné pri kumulácii viacerých rizikových faktorov (fajčenie, hypertenzia a pod.). Od pravidelného sledovania hladiny daných parametrov sa očakáva aj nárast záujmu ľudí o svoje stravovacie návyky.

K uvedeným významným dňom boli uverejnené články do regionálnych novín a do Humenskej televízie.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“ – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ:

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej aktivity.

Pri príležitosti Svetového dňa zameraného na aktívny pohyb, ktorý sa konal v máji, sme zrealizovali podujatie na námestí v Humennom. Cieľom podujatia bola propagácia pohybu ako účinného prostriedku v boji s narastajúcim výskytom obezity. Pracovníčky OPZ pripravili a rozdali letáky a občanom nášho mesta merali množstvo telesného tuku. Zároveň sme apelovali na význam pohybovej aktivity pre zdravé srdce. V daný deň navštívilo túto akciu približne 120 občanov nášho mesta. O danú aktivitu prejavili záujem predovšetkým dospelí občania.

9.8. Národný program prevencie nadváhy a obezity

Cieľ:

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády SR. V prioritě č.4 akcentuje tento dokument problematiku verejného zdravia a činnosti smerujúce k jeho ochrane a podpore.

OPZ realizuje na školách prednášky z oblasti zdravej výživy a prevencie obezity. V roku 2008 bolo týchto prednášok 113 na školách v Humennom, Snine a Medzilaborciach. Prostredníctvom prednášok informujeme žiakov o dôležitosti správneho a zdravého stravovania, o význame pohybovej aktivity a dostatočného pitného režimu. V nasledujúcom roku máme záujem zamerať tieto aktivity na rodičov žiakov ZŠ prostredníctvom ZRPŠ, kde im budú poskytnuté fakty o zdravotných a psychických dôsledkoch nadváhy a obezity u detí. Spoluprácu na tejto aktivite nám potvrdila aj Pedagogicko – psychologická poradňa v Humennom.

Pedagógovia na ZŠ v Kamenici nad Cirochou v spolupráci s OPZ pripravili pre svojich žiakov akciu s názvom Zdravý životný štýl spojený s prevenciou fajčenia. Zamestnanci OPZ si pre žiakov pripravili zaujímavú prednášku v súvislosti so zdravým životným štýlom. Taktiež žiakom merali množstvo telesného tuku.

V novembri organizovala ZŠ v Udavskom pre svojich žiakov akciu s názvom Vitamínové kráľovstvo, ktorej sa aktívne zúčastnila aj pracovníčka OPZ.

Prednáška o zdravom životnom štýle bola prezentovaná aj pre dôchodcov v Klube dôchodcov na Sídl. III v Humennom.

Okrem toho sme uskutočnili už vyššie spomenuté propagačné podujatie pri príležitosti Svetového dňa zameraného na aktívny pohyb. Každoročne sa v priestoroch RÚVZ so sídlom v Humennom realizuje Deň otvorených dverí v apríli a v októbri, v týchto mesiacoch sú významné dni – Svetový deň zdravia a Svetový deň potravy.

PCOAPZ celoročne vykonáva vyšetrenia biochemických ukazovateľov (hladina cholesterolu, triglyceridov, glukózy a HDL cholesterolu v krvi), merania krvného tlaku a množstva telesného tuku, počíta BMI, WHR. Súčasťou PCOAPZ je aj Poradňa zdravej výživy, kde lekár poskytuje poradenstvo v oblasti zdravej výživy a prevencie obezity.

Detská klinika Lekárskej fakulty UK v Bratislave nám zaslala edukačný materiál „Dôležité živiny vo výžive dieťaťa“, ktorý sme následne distribuovali na základné školy.

9.10. Inicovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Cieľ:

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Pracovníci PCOAPZ využívajú regionálne noviny a Humenskú televíziu na oboznámenie obyvateľov nášho regiónu o významných príležitostiach odporúčanými SZO a o zdravom spôsobe života. RÚVZ má vlastnú edičnú činnosť – časopis Cesta k zdraviu (vydávaný 4x ročne), ktorý je zameraný najmä na témy zdravého spôsobu života, významu pohybovej aktivity, škodlivosti fajčenia a užívania drog a iné. Tento časopis je distribuovaný pre MŠ, ZŠ, SŠ, obecné úrady, zdravotnícke aj nezdravotnícke zariadenia v našej spádovej oblasti.

Vlastné edukačné materiály (letáky) pre širokú verejnosť sú zhotovené a distribuované pracovníkmi OPZ a PCOAPZ.

Zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov sú zaznamenaná v úlohe 9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní.

Programy, projekty alebo úlohy riešené na regionálnej úrovni

Spoločnosť WÖRWAG nás požiadala o spoluprácu pri podujatí s názvom „Kód tvojho srdca“, ktoré sa uskutočnilo v priestoroch MÚ v Humennom 17. septembra. Záujemcom sme merali krvný tlak a hladinu celkového cholesterolu v krvi. Súčasťou podujatia bola aj prednáška odborníka – kardiológa o srdcovocievnych ochoreniach.

V roku 2008 boli v materských, na základných a stredných školách realizované prednášky na témy týkajúce sa zdravia a zdravého životného štýlu. Počas školského roka boli oslovené školy miest a okresov Humenné, Medzilaborce a Snina ponukovým listom, ktorý obsahoval názvy prednášok: Fajčenie, Alkohol, Konopné drogy, Tvrdé drogy I, Tvrdé drogy II, Následky nedostatočného obliekania u dievčat, Zdravé prsia, Poruchy príjmu potravy, Následky predčasného sexuálneho života, Piercing a tetovanie, Zdravá výživa I, Zdravá výživa II, Základné princípy hygieny, Obezita ako dôsledok nesprávneho stravovania, Pitný režim, Probiotiká, Detoxikácia, Oxidačný stres, Imunitný systém, Spánok, Stres. Prednášky boli prezentované v programe PowerPoint a boli spojené s diskusiou. Za rok 2008 sa uskutočnilo spolu 215 prednášok, z toho 113 na témy „Zdravá výživa, Obezita“, 75 na témy „Fajčenie, Alkohol a Drogy“, 22 prednášok o následkoch nedostatočného obliekania, následkoch predčasného sexuálneho života a ochorení AIDS. Školy prejavili záujem aj o témy: Základné princípy hygieny, Poruchy príjmu potravy, Piercing a tetovanie a Stres.

OPZ prispelo svojou prednáškou s názvom „Žijme zdravo“ aj do Klubu dôchodcov. V Klube diabetikov sa uskutočnila prednáška na tému „Diabetes mellitus“.

V decembri sa naše pracovníčky zapojili do preventívneho protidrogového projektu, ktorý realizovalo Okresné riaditeľstvo Policajného zboru v Humennom. OR PZ zorganizovalo stretnutia so študentmi vybraných stredných škôl, na ktorých boli prítomní príslušníci Policajného zboru zaoberajúci sa protidrogovou problematikou, psychiater, psychológ, riaditeľ školy, pracovníčka z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a naše pracovníčky. Každý z týchto účastníkov prispel do diskusie svojimi skúsenosťami a poznatkami a odpovedal študentom na otázky týkajúce sa tejto problematiky. Cieľom projektu bolo nielen na tento problém poukázať, ale aj motivovať študentov k efektívnejšiemu tráveniu voľného času. Naše pracovníčky sa zúčastnili realizácie tohto projektu na Gymnáziu arm. gen. L. Svobodu v Humennom a na Združenej strednej škole v Snine.

V roku 2008 uskutočnilo OPZ prieskumnú činnosť pod názvom „Poskytni prvú pomoc“ v Snine na ZŠ na Ul. 1. mája. Do prieskumu boli zapojení žiaci 2 štvrtých ročníkov. Túto aktivitu tvorilo šesť, po sebe nasledujúcich stretnutí, na ktorých naše pracovníčky učili žiakov privolať a poskytnúť prvú pomoc pri rôznych situáciách. Pred prvým stretnutím žiaci, ktorí sa výskumu mali zúčastniť, vypracovali dotazníky, ktoré OPZ informovali o tom, aká časť žiakov by si v ťažkej situácii vedela poradiť. Výsledky dotazníkov potvrdili potrebu vzdelávať žiakov v tomto smere. Priebeh stretnutí bol rozdelený na teoretickú a praktickú časť. Počas praktickej časti sa žiaci učili a zdokonaľovali v jednotlivých úkonoch súvisiacich s poskytovaním prvej pomoci. Po edukácii žiaci opäť vypracovali dotazníky. Pri porovnávaní dotazníkov pred edukáciou a po nej bol zaznamenaný jednak zvýšený záujem o túto problematiku, a tiež vyššia úroveň vedomostí o poskytovaní prvej pomoci. Pozitívna zmena nastala aj v prípade osvojenia si dôležitých telefónnych čísel.

Ďalšia prieskumná činnosť oddelenia sa týkala pitného režimu a jeho dodržiavania. Prieskum sa uskutočnil v mesiacoch máj a jún na ZŠ Pugačevovej v Humennom v 3 deviatych ročníkoch, na ZŠ Topoľovka v piatom a šiestom ročníku a v ôsmom ročníku Duchnovičovej ZŠ v Humennom. Prieskumom sa zistilo, že žiaci týchto škôl vo väčšine prípadov pitný režim dodržiavajú nesprávne, resp. ho nedodržiavajú. Odpoveďou na tieto dotazníky boli prednášky o pitnom režime, predovšetkým o vhodných tekutinách na jeho dodržiavanie a o dôsledkoch zanedbaného pitného režimu.

Pracovníčka PCOAPZ merala množstvo telesného tuku na základných školách. Prieskumu sa zúčastnili dve školy z Humenného a jedna z okresu Snina. Každému zo 462 žiakov bolo vypočítané BMI. Zvýšené množstvo telesného tuku sa z celkového počtu zistilo u 96 žiakov.

V rámci plnených úloh sa vyšetrení realizovaných pracovníčkou PCOAPZ zúčastnili aj žiaci a pedagógovia Gymnázia a Strednej združenej školy v Snine a v Medzilaborciach, kde sme spolu vyšetřili 216 klientov. Výsledky sa zaznamenali do programu Test zdravé srdce a vyšetreným, ktorí mali zvýšené hodnoty jednotlivých parametrov, bolo poskytnuté poradenstvo z oblasti zdravej výživy.

Distribúcia edukačných materiálov – počas roka 2008 sme distribuovali letáky, ktoré nám zaslal Úrad verejného zdravotníctva SR. V mesiacoch apríl – máj sme distribuovali plagát „Aby deti nezomierali, chráňme ich“ do čakární a ambulancií detských lekárov, do Materského centra a na základné školy. Leták „Čo robiť počas horúčav?“ bol distribuovaný do lekární a SAD v našej spádovej oblasti.

Okrem článkov uverejnených v regionálnych novinách sme počas letných mesiacov na internetovej stránke RÚVZ uverejnili články na témy: Zdravé kúpanie, Opaľovanie.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V mesiacoch marec – december 2008 sa na RÚVZ so sídlom v Humennom pravidelne vykonávali kontroly fajčenia na stanovených verejných miestach.

Celkový počet vykonaných kontrol fajčenia: 1121

Celkový počet uložených pokút v blokovom konaní a výška pokuty: 2 1000,-Sk

Celkový počet uložených pokút na základe priestupkov, konania a výška pokút: 0

Celkový počet priestupkov riešených pokarhaním: 0

Pokuty v blokovom konaní uložili zamestnanci Oddelenia hygieny výživy a bezpečnosti kozmetických výrobkov.

Počet vykonaných kontrol fajčenia za dané obdobie na jednotlivých oddeleniach:

Oddelenie HDaM	327
Oddelenie PPL	95
Oddelenie HVaBKV	338
Oddelenie HŽP	361

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Komárne**

Na oddelení hygieny životného prostredia sa zabezpečuje plnenie nasledovných programov resp. projektov:

Č.1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III).

V rámci regionálneho prioritného cieľa I zameraného na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva sa monitoruje kvalita vody na kúpanie a kvalita pitnej vody. V rámci preventívnej a kontrolnej činnosti sa venuje pozornosť podmienkam zdravého bývania, rekreácie a športu.

V rámci regionálneho prioritného cieľa III v súvislosti s aktivitami na podporu nefajčenia sa priebežne sledovalo dodržiavanie ustanovení zák. č. 465/2005Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov pri každom výkone štátneho zdravotného dozoru na prevádzkach dozorovaných oddelením. Celkom bolo vykonaných 214 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov v kultúrnych zariadeniach, a v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v obciach a mestách okresu.

Č.1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva.

Obsahová stránka informácií z odboru HŽP zatiaľ jednotne nebola upravená. Pre verejnosť oddelenie HŽPaZ zabezpečuje informácie na stránke v rámci RÚVZ, zverejnené boli aktuálne informácie o situácii na úseku vodozásobovania obyvateľov okresu z verejných vodovodov, o kvalite pitnej vody a o priebehu letnej turistickej sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách v regióne, pre laickú verejnosť aj o možných rizikách pri rekreačnom kúpaní.

Č.1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU.

V regióne Komárno neboli žiadne prírodné kúpaliská vyhlásené KÚ ŽP za vody na kúpanie. Oddelenie však zabezpečovalo priebežný monitoring kvality vôd na kúpanie v lokalitách kde je k dispozícii na neorganizovanú rekreáciu osôb, spolu bolo odobratých 20 vzoriek vody.

Kvalita vody v stanovených mikrobiologických ukazovateľoch bola priaznivá, ojedinele bol evidovaný zvýšený rozvoj rias a nevyhovovali stanoveným ukazovateľom kvality vody na kúpanie pre prekročenie limitov pre farbu, priehľadnosť a fenoly.

V lokalitách umelých kúpalísk bolo odobratých spolu 131 vzoriek vody. Pri zistení nevyhovujúcej kvality vody na kúpanie boli okamžite uložené nápravné opatrenia. K poškodeniu zdravia osôb v súvislosti s rekreačným kúpaním nedošlo.

V LTS 2008 bol zavedený nový Informačný systém pre vodu na kúpanie, ktorý poskytuje nielen možnosť spracovania údajov o kvalite vody na kúpanie ale aj informácie o kúpaliskách a ich aktuálnom stave pre verejnosť.

Č.1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov.

Plnenie úlohy na úrovni RÚVZ so sídlom v Komárne **nebolo aktuálne.**

Č.1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU.

Vykonával sa aktívne podľa vypracovaného harmonogramu. Celkom bolo k 31.12.2008 z verejných vodovodov odobratých 205 vzoriek vôd, z toho v rámci preverovacieho monitoringu 35, kontrolného monitoringu 170 vzoriek vody a v rámci ŠZD 18 vzoriek vody.

Z celkového počtu odobratých vzoriek vody bolo 16,58 % závadných z dôvodu prekročenia stanovených fyzikálno-chemických ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré môžu nepriaznivo ovplyvniť senzorickú kvalitu vody (Mn, Fe, amónne ióny, farba). Prekročenie hodnôt mikrobiologických ukazovateľov kvality vody predstavuje len 0,97 % V jednom prípade bolo zistené na odbernom mieste u spotrebiteľa (Bodza) prekročenie limitnej hodnoty olova na rozvodnej sieti (stará budova), ihneď bolo uložené nápravné opatrenie. Poškodenie zdravia požívaním alebo používaním pitnej vody v regióne nebolo zistené

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobraných 18 vzoriek, z toho 3 vzorky z verejných obecných studní. V prípade obecných verejných vodných zdrojov bol každý prevádzkovateľ vyzvaný na plnenie povinností uložených vyššie citovanou legislatívou. Po zhodnotení situácie a na základe vykonaných analýz odobratých vzoriek vody došlo k poklesu využívania týchto zdrojov vody, obec upozornila obyvateľov na nevhodnosť ich využívania na pitné účely.

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva sa riešili nasledovné úlohy:

Č.2.1. - Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík / rizikové práce /.

Pravidelne sa vykonával štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie nariadených opatrení na pracoviskách s rizikovými profesiami ako aj na pracoviskách, na ktorých nie sú evidované rizikové profesie.

Na základe výsledkov merania boli vydané určenia rizikovej profesie z titulu hluku a zväčšujúceho pevného aerosólu v kategórii rizika č.3 v počte 9.

Štátny zdravotný dozor bol vykonaný v počte 643, pri ktorom dôsledne sa sledovalo zabezpečenie pracovnej zdravotnej služby a ochrana nefajčiarov.

Zatiaľ v okrese 42 organizácií má uzavretú zmluvu na výkon PZS. V priebehu roka 2008 najväčšie organizácie s rizikovými profesiami v kategórii rizika 3 a 4 uzavreli zmluvy s firmami zabezpečujúcimi PZS.

V 60 prípadoch bol vykonaný prieskum informovanosti zamestnancov o rizikových faktoroch v pracovnom prostredí, na pracoviskách s výskytom hluku.

Rizikové profesie sú spracované priebežne v programe ASTR. V 4. kategórii rizika sú naďalej evidované len pracoviská zväčšujúceho pevného aerosólu v montážnych halách SLKB a.s. Bratislava, závod Komárno.

2.1.2. – Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s výskytom chemických faktorov bol vykonaný v počte 109, z uvedeného počtu 31 bolo vykonaných pri maloobchodnom predaji agrochemikálií a 25 v skladoch agrochemikálií poľnohospodárskych organizácií.

2.1.3. – Znižovanie zdravotných rizík karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

Sledovali sme plnenie nar. vl. č. 253/2006 pri prácach s materiálom obsahujúcim azbest, práce boli vykonané v 5 prípadoch, ktoré boli dozorované.

Štátny zdravotný dozor v počte 9 bol vykonaný na lôžkových oddeleniach FORLIFE n.o. Všeobecná nemocnica Komárno so zameraním na intravenóznou aplikáciu cytostatík. Boli dozorované aj neštátne zdravotnícke pracoviská v počte 2, na ktorých sa aplikujú cytostatiká. Nedostatky neboli zistené.

2.1.4. – Znižovanie psychickej pracovnej záťaže .

Zatiaľ psychická záťaž nebola prehodnocovaná a nie sú zaradené práce do kategórií rizika.

2.1.5. - Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

Choroba z povolania na dg. DJNZ nebola hlásená. Bola potvrdená 1 choroba z povolania na dg. lymfská borelióza.

2.1.6. - Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Do 31.12.2008 nebolo hlásené podozrenie na ochorenie chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca.

Č.2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Boli dozorované pracoviská so zobrazovacími jednotkami, na ktorých zamestnanci prevažnú časť pracovnej doby pracujú pred obrazovkovými jednotkami a nariadili sme opatrenia na odstránenie nedostatkov. Dozor bol vykonaný na 61 pracoviskách.

Na oddelení hygieny výživy sa plnia úlohy 4 projektov:

Č.3.1.Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti je vykonávaný na základe Viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín. K 31.12.2008 boli odobraté vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na stanovenie mykotoxínov (6 vzoriek) , rezíduí pesticídov (2vzorky), dusičnanov (35 vzoriek) a dusitanov 35 vzoriek. Projekt je plánovaný s ukončením do konca roka 2008.

Č.3.2.Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.

RÚVZ so sídlom v Komárne sa podieľa na plnení celoslovenského projektu: “Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“, v rámci ktorého bolo k 31.12.2008 poskytnuté poradenstvo a urobené vyšetrenia 80 respondentom. Výsledky boli zaslané.

Č.3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom.

V rámci kontroly jodidácie kuchynskej soli bolo k 31.12.2008 odobratých 25 vzoriek soli, z toho 12 tuzemských a 13 z dovozu. Správa v tejto súvislosti bola zaslaná.

Č.3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Odber vzoriek kozmetických výrobkov je vykonávaný na základe usmernenie ÚVZ SR na rok 2008 v rámci ktorého bolo k 30.12.2008 odobratých spolu 19 vzoriek z toho na stanovenie konzervačných látok a UV filtrov 5 vzoriek, farbív 9 vzoriek a 5 vzoriek vonnej kozmetiky na potenciálne alergény.

Na oddelení hygieny detí a mládeže boli realizované projekty:

Č.4.1 : Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.

V súčasnom období prebieha prípravná fáza projektu, ktorý ma byť v terénnych podmienkach realizovaný a ukončený v roku 2010. Oddelenie HDM vykoná antropometrické merania detí v rámci celoštátneho prieskumu telesného vývoja detí a mládeže v SR na vybraných základných a stredných školách podľa zadanej úlohy.

Č.4.2 :Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska.

Projekt je realizovaný v spolupráci s II. detskou klinikou v Bratislave a Ústavom fyziológie LFUK Bratislava za účasti 10 Regionálnych úradov verejného zdravotníctva SR vrátane RÚVZ so sídlom v Komárne / oddelenie HDM / , kde sme vykonávali a vykonávame dôležitú organizačnú aktivitu. Projekt je rozpracovaný na roky 2006 – 2009.

V roku 2008 je vykonávaná sumarizácia, počítačové spracovanie a vyhodnotenie výsledkov, ktoré vykonáva Ústav fyziológie LFUK Bratislava.

Čiastkové výsledky uvedeného prieskumu boli publikované v účelovej publikácii LFUK Bratislava Nové trendy vo výžive detí / február 2008/, v ktorej vedúci oddelenia HDM je spoluautor článku „Stravovacie návyky žiakov základných škôl na Slovensku“. Rovnako bol spoluautorom informačného letáku „Zdravá výživa detí“ ktorý vydalo Združenie pre zdravie a výživu v spolupráci s ÚVZ SR Bratislava.

Čiastkové výsledky projektu boli spracované v prednáškach prednesených pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Komárne a vedúce zariadení školského stravovania v rámci seminára organizovaného Krajským školským úradom/11.06.2008/. Výsledky projektu boli publikované aj v regionálnych novinách Komárňanské listy, názov článku Odborníci hodnotili úroveň stravovania v školských zariadeniach / 20.02.2008 /.

O priebehu realizácie uvedeného projektu sme podávali správu na UVZ SR MUDr. Hamadeovej so sumarizáciou vykonaných úloh ku dňu 30.06.2008.

Č.4.3:Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

Pracovníci oddelenia HDM sa zapoja do realizácie projektu v zmysle jednotlivých etáp riešenia ,vykonávať zber údajov v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD 1, TAD 2 TAD 3, pripravovať realizáciu a zber údajov európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách podľa pokynov gestora projektu, ktorým je Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogovej závislosti a Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie Bratislava.

Č.4.4: Prevencia chybného držania tela.

Cieľom projektu je overiť vhodnosť v súčasnosti používaného nábytku v školách k telesným rozmerom školských detí a mládeže. Je pokračovaním predchádzajúcich výskumov /2002 – 2003/ chybného držania tela u školských detí. Pracovníci odd. HDM zabezpečia praktickú realizáciu projektu v zmysle úloh stanovených gestorom - ÚVZ SR. Projekt je plánovaný v jednotlivých etapách s ukončením do konca roka 2008.

Naviac bolo riešené :

Projekt: Hrou proti AIDS

Projekt „ Hrou proti AIDS “ je interaktívny projekt primárnej prevencie HIV/AIDS ktorého cieľom je dať mládeži možnosť netradičným spôsobom, t.j. hrou, osvojiť si základné znalosti o možnostiach prenosu vírusu HIV, ostatných pohlavne prenosných infekciách,

ochrane pred nežiaducim tehotenstvom a premýšľať o vlastných postojoch a chovaní v možných rizikových situáciách.

V súčasnosti s odd. epidemiológie a výchovy k zdraviu sme v mesiacoch jún- september realizovali projekt na Základnej škole na Komenského ul. v Komárne, na Strednej odbornej škole, Budovateľská č. 32 v Komárne, na Strednej odbornej škole Bratislavská cesta v Komárne a v Gymnáziu L. J. Šuleka, Pohraničná ul. v Komárne. Spolu sa projektu zúčastnilo 324 žiakov a študentov.

Projekt: Stravovacie návyky detí v rodinách

V prípravnej fáze je projekt Stravovacie návyky detí v rodinách, v súčasnosti sa vykonáva štúdium literatúry, štatistických materiálov a príprava dotazníkov. Projekt bude realizovaný celoplošne vo všetkých RUVZ v SR s realizačnou fázou v rokoch 2009 – 2010. V roku 2011 sa vykoná zhodnotenie získaných údajov a zabezpečí sa publikačná fáza projektu.

Projekt: Pasívne fajčenie detí v rodinách

V septembri 2008 sme zabezpečili odbornú stáž študentky NEW York Univerzity (Alexis Burakoff). S týmto pracoviskom pripravujeme spoločný projekt – „Pasívne fajčenie v rodinách a jeho vplyv na detský organizmus“. Spoločný tímový projekt bude riešený v spolupráci s Ústavom hygieny LK UK Bratislava (prof. Ševčíková) a II. Detskou klinikou FN SP Bratislava (prof. Kovács).

Na oddelení epidemiológie boli realizované projekty:

Č.6.1. Národný imunizačný program.

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie podľa očkovacej schémy zabezpečujú lekári prvého kontaktu. Pri realizácii očkovania boli lekári vykonávajúci očkovanie naďalej metodicky vedení a usmerňovaní zamestnancami odd. epidemiológie.

Zabezpečenie prioritných úloh:

- **Zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaniami SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ.**

Všeobecní lekári pre deti a dorast boli informovaní o platnej kategorizácii liekov, ktorá umožňuje úhradu očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám pri vybraných diagnózach. Zavádzanie tohto očkovania do bežnej praxe bolo naďalej komplikované pretrvávajúcou absenciou platnej vyhlášky o podrobnostiach o prevencii a kontrole prenosných ochorení.

- **Vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu.**

V sledovanom období prebiehalo povinné očkovanie podľa schváleného očkovačieho kalendára pre rok 2008.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Pre ochorenia preventabilné očkovaním je zabezpečený monitoring a dostupná laboratórna diagnostika. Lekári prvého kontaktu boli v uplynulom období naďalej informovaní o potreby dôkladnej diferenciálnej diagnostiky, vrátane laboratórnych vyšetrení u ochorení preventabilných očkovaním.

Oddelenie epidemiológie sa v apríli 2008 aktívne zapojilo do kampane Európskeho imunizačného týždňa, ktorá bola zameraná na zvýšenie upovedomenia laickej verejnosti

a lekárov prvého kontaktu vykonávajúcich očkovanie o tejto problematike. Pozornosť bola venovaná aj narastajúcim antivakcinačným aktivitám a ich negatívnemu dopadu na zdravie populácie. S nadchádzajúcou chrípkovou sezónou bola verejnosť opakovane informovaná a upozornená na potrebu očkovania proti chrípke a pneumokokovým nákazám.

Manažment očkovania:

Oddelenie naďalej metodicky usmerňovalo lekárov vykonávajúcich očkovanie ohľadne výkonu povinného očkovania, dodržiavania chladového reťazca, hospodárenia s vakcínami. Všetci lekári boli informovaní o vytvorených centrách pre pacientov s kontraindikáciami očkovania. Riešené boli prípady odmietnutia povinného očkovania zo strany zákonného zástupcu. Opakovane boli poskytované informácie aj ohľadne dobrovoľného očkovania a zdôrazňovaná potreba jednotlivých druhov očkovania u rizikových skupín. Očkovaním boli chránené kontakty vírusovej hepatitídy typu A a B a pacienti potencionálne ohrození besnotou. Poskytované boli aj aktuálne informácie ohľadne nových očkovacích látok a o očkovaní pred cestou do zahraničia.

Kontrola očkovania:

Vykonaná bola pravidelná celoplošná kontrola očkovania podľa obvodov lekárov na okresnej úrovni za obdobie 1.9.2007 - 31.8.2008. V rámci povinného očkovania je zaočkovanosť vo všetkých pediatrických obvodoch okresu Komárno vyššia ako 95 %.

Č.6.2. Surveillance infekčných chorôb

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

RÚVZ so sídlom v Komárne nemá vlastné laboratóriá, spolupracuje s laboratóriom RÚVZ so sídlom v Nitre. Spolupráca s laboratóriom je dobrá, avšak limitovaná kapacitnými možnosťami laboratória.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

RÚVZ opakovane upozornilo na povinnosť hlásenia prenosných ochorení všetkých zdravotníckych pracovníkov, ktorých sa táto povinnosť týka. Naďalej bola odborná verejnosť informovaná o možnosti využívania elektronického systému hlásenia cestou portálu informačného systému EPIS. Elektronickú formu hlásenia doposiaľ využíva 1 pediatrická ambulancia. Oddelenie pri získavaní informácií úzko spolupracovalo s mikrobiologickým laboratóriom, infektológom a lekármi prvého kontaktu.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Pracovníci oddelenia sa za účelom získavania nových informácií pravidelne vzdelávajú formou samoštúdia, účasťou na vzdelávacích aktivitách a dve zamestnankyne sú zaradené do špecializačného štúdia. Pravidelne sa vykonáva surveillance jednotlivých ochorení a analyzujú sa zhromaždené informácie, na základe ktorých prijímajú a nariaďujú príslušné opatrenia. V informovanosti je využívaný aj systém rýchleho varovania cestou portálu informačného systému EPIS.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prisťahovalcov:

V regióne okresu Komárno nie sú zriadené utečenecké tábory a strediská. V priebehu roka 2008 bola vzhľadom na lokalizáciu okresu v hraničnom pásme rozvinutá užšia spolupráca s orgánom verejného zdravotníctva Maďarskej republiky (ANTSZ). Spoločne bola riešená epidémia akútnych gastroenteritíd u tzv. „cezhraničných“ zamestnancov dochádzajúcich do zamestnania do každej zmeny do Maďarskej republiky, ako aj ojedinelé prípady hnačkových ochorení u osôb vykonávajúcich epidemiologicky závažnú činnosť s trvalým pobytom v Slovenskej republike pracujúcich v Maďarsku.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení:

Oddelenie epidemiológie opakovane informovalo laickú aj odbornú verejnosť o aktuálnej problematike v oblasti prenosných ochorení a potrebných preventívnych opatreniach cestou médií, informačných letákov, webovej stránky RÚVZ so sídlom v Komárne. Obzvlášť bola pozornosť venovaná problematike bacilárnej dyzentérie v súvislosti s prebiehajúcou epidémiou v Komárne. V súvislosti s nadchádzajúcou chrípkovou sezónou bola upriamená pozornosť na potrebu očkovania proti chrípke. V mesiaci december boli realizované aktivity na školách s problematikou boja proti AIDS. Pri zvyšovaní edukácie obyvateľstva odd. úzko spolupracuje aj s odd. zdravotnej výchovy.

Č.6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

Pracovné skupiny sú vytvorené na úrovni krajov.

Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení:

Nie je v náplni práce RÚVZ so sídlom v Komárne.

Vyhľadávanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Nie je v náplni RÚVZ so sídlom v Komárne

Manažment epidémií:

Oddelenie epidemiológie manažuje epidémie regionálneho rozsahu. Epidémie sú hlásené do informačného systému EPIS. V roku 2008 sa vyskytlo 6 epidémií akútnych vírusových gastroenteritíd, z toho 1 nadregionálneho rozsahu (cezhraničná).

Manažment kontaktov a ohnisk:

Zamestnanci oddelenia naďalej vykonávali šetrenie v ohniskách nákaz a nariadzovali príslušné opatrenia. Všetky druhy opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko boli evidované a dokumentované aj v informačnom systéme EPIS. Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Komárne pri svojej činnosti úzko spolupracovali s ošetrojúcimi lekármi, infektológom, spádovým infekčným oddelením a pracovníkmi mikrobiologického laboratória.

Č.6.4. Nozokomiálne nákazy

Zavádzanie surveillanc vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Zamestnanci oddelenia epidemiológie sa v roku 2008 aktívne zapojili do programu Helics. Spracované bolo 3 mesačné obdobie roku 2007, počas ktorého boli sledovaní pacienti hospitalizovaní na OAIM regionálnej nemocnice. Výstupy boli analyzované a postúpené koordinačnému centru.

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencii NN:

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa vzdelávajú a pravidelne sa zúčastňujú vzdelávacích aktivít v oblasti nozokomiálnych nákaz. V roku 2008 sa zúčastnili konferencie „Aktuálne problémy v terénnej epidemiológii, prevencia nozokomiálnych nákaz, dezinfekcia a sterilizácia“ a „Tematického kurzu v epidemiológii“, ktorého súčasťou bola aj problematika nozokomiálnych nákaz. Získané poznatky sa ďalej odovzdávali zdravotníckym pracovníkom v zdravotníckych zariadeniach so snahou o ich aplikáciu v praxi. Realizovaná bola prednáška ohľadne prevencie nozokomiálnych nákaz a dodržiavania požiadaviek hygienicko-epidemiologického režimu v zdravotníckych zariadeniach pre zamestnancov regionálnej nemocnice.

Č.6.5. Surveillance chronických ochorení

V rámci RÚVZ so sídlom v Komárne sa touto problematikou prednostne zaoberá oddelenie výchovy k zdraviu, s ktorým oddelenie epidemiológie v danej problematike spolupracuje.

Č.6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky).

Realizovaná bola aktualizácia krízového plánu RÚVZ so sídlom v Komárne, vrátane havarijných plánov oddelenia, ktoré sa týkajú výskytu karanténnych ochorení a ochorení znamenajúcich hrozbu bioterorizmu.

V roku 2008 bol riešený 1 prípad podozrenia na umiestnenie balíka s obsahom antraxu v súkromnom byte v Komárne. Po laboratórnej analýze vzoriek bolo podozrenie vylúčené.

Pandemická pripravenosť:

RÚVZ so sídlom v Komárne má vypracovaný Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v okrese, ktorý bol pre rok 2008 aktualizovaný.

Č.6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

V stanovených intervaloch podľa pokynov ÚVZ SR boli pravidelne vykonávané odbery odpadových vôd v meste Komárno. Výsledky boli vyhovujúce.

Č.6.8. Prevencia HIV/AIDS

RÚVZ so sídlom v Komárne sa aktívne zapojilo do projektu „Hrou proti HIV/AIDS“. Pracovníci oddelenia absolvovali vstupné školenie. Následne bolo realizovaných 6 akcií u žiakov stredných, základných škôl a SOU v mesiacoch jún a september. V decembri boli realizované ďalšie 2 prednášky pre žiakov stredných škôl.

Domáce programy a projekty

Oddelenie epidemiológie spolupracuje s NRC pre Vibrionaceae na projekte: Analýza tvorby biofilmu u nozokomiálnych bakteriálnych kmeňov ako základ pre prevenciu infekcií v zdravotníckych zariadeniach.

Na oddelení podpory zdravia boli realizované projekty:

Č.9.1. Materské centrá

Asistent Oddelenie podpory zdravia (OPZ) Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Komárne sa zúčastnil otvárania novozriadeného Materského centra Eszter – Komárno (MCE) v septembri 2007. Asistent OPZ je aj tvorcom webovej stránky MCE.

Na začiatku fungovania vedúci OPZ sa dohodol s vedením MCE o spolupráci pri realizovaní prednášok, poradenských aktivít, kurzov masáže detí (asistent OPZ vlastní certifikát pre športovú a rekondičnú masáž). MCE kvôli minimálnej návštevnosti od jarných mesiacov prakticky nefungoval, vedúci OPZ pomohol pri „aktivácii“ fungovania MCE (kontaktoval vedúcu MCE s vedúcou bývalého Klubu matiek v Komárne). Od jesenných mesiacov vedúci OPZ sa opakovane stretol s vedúcou MCE s cieľom plánovania spolupráce v oblasti podpory a rozvoja zdravia mamičiek a detí (vychádzajúc najmä z požiadaviek mamičiek).

V mesiaci november 2008 bol realizovaný výjazd Poradenského centra ochrany a podpory zdravia (PCOaPZ), vyšetrených bolo 11 mamičiek. V mesiaci december vedúci OPZ realizoval prednášku o zdravom životnom štýle v MCE. OPZ v spolupráci s územným

spolkom Slovenského červeného kríža má naplánovanú prednášku o poskytovaní prvej pomoci pre rodičov navštevujúcich MCE na začiatok budúceho roka.

Vedúci OPZ navštívil aj ďalšie materské centrum (MC) - Materské centrum Mackó Kuckó Kolárovo. Pri návšteve bolo konštatované, že uvedené MC funguje skôr ako detské jasle. Vedúci OPZ a vedúca MC sa dohodli, že OPZ bude distribuovať informačné materiály do centra, resp. vedúca MC bude realizovať prieskum medzi rodičmi o event. záujme o prednášku na vybranú tému.

Č.9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo.

Na začiatku projektu „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ vedúci OPZ slovne informoval všetkých vedúcich klubov dôchodcov okresu Komárno (celkovo 13) o možnosti zúčastniť sa projektu. Vzhľadom na pasívny postoj starších ľudí k projektu, v apríli 2007 boli opäť informovaní všetky kluby o projekte vo forme listu.

Vedenie Okresnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v Komárne oslovilo OPZ s prosbou o realizáciu prednášky o zdravom životnom štýle pre ich členov. Prednáška bola realizovaná v mesiaci november v Klube dôchodcov v Komárne, prednášky sa zúčastnilo 19 osôb.

Č.9.3 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena.

Projekt „Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku“ sa realizuje v 2 MŠ (MŠ Ul. kapitánova v Komárne a MŠ Ul. lesná v Kolárovo). OPZ zabezpečilo vyplnenie výstupného dotazníka pedagógov, zabezpečujúcich projekt v uvedených predškolských zariadeniach.

Nakoľko problematiku stomatohygieny malých detí OPZ pokladá za jednu z prioritných oblastí zdravotnej výchovy, pracovníci oddelenia sa rozhodli trvalo venovať uvedenej tematike zvýšenú pozornosť. Realizovaných bolo ďalších 9 prednášok vo vybraných MŠ a ZŠ v Komárne, ktorých sa zúčastnilo 262 detí.

Č.9.4 Aktivity pri príležitosti významných dní

OPZ v roku 2008 realizovalo nasledovné aktivity pri príležitosti významných dní:

Svetový deň zdravia:

Z príležitosti Svetového dňa zdravia OPZ požiadalo o spoluprácu všetky základné školy okresu Komárno pri realizovaní súťaže výtvarných prác detí 1. a 2. stupňa ZŠ na tému „Zdravý životný štýl očami detí“. Do súťaže bolo poslaných 52 výtvarných prác z 3 ZŠ. Porotu tvorili pracovníci RÚVZ so sídlom v Komárne. Okrem výhercov, ocenení boli aj pedagógovia, ktorí zabezpečili najviac výtvarných prác do súťaže, každé, dieťa, ktoré sa zapojilo do súťaže, dostalo malý darček. Ceny do súťaže zabezpečilo OPZ cestou zdravotnej poisťovne APOLLO a. s., ďalej cestou Programu HELP a vybraných firiem a spoločností okresu Komárno. V mesiacoch september a október 2008 OPZ organizovalo prezentáciu výtvarných prác verejnosti vo forme výstavy v Knižnici Józsefa Szinnyeiho, Ul. Eötvösa 35 v Komárno.

Svetový deň bez tabaku:

Výzva praktickým lekárom pre deti a dorast vo forme listu, aby v rámci svojej práce venovali zvýšenú pozornosť problematike fajčenia mladej generácie. Bolo im odporúčané aktívne sa pýtať na fajčenie cigariet u svojich pacientov a realizovať krátky rozhovor o uvedenej problematike, resp. o zanechaní fajčenia. Ako pomoc, pri zbavení sa nikotínovej závislosti, boli im ponúknuté služby Poradne na odvykanie od fajčenia RÚVZ so sídlom v Komárne.

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami:

Vedúci OPZ realizoval prednášku o zdravom životnom štýle pre 11 študentov v Gymn. H. Selyeho v Komárne.

1. 10. 2008 Medzinárodný deň starších ľudí: 2 aktivity – prednášky

Realizované 2 prednášky o pohybovej aktivite vo vyššom veku pre 60 obyvateľov Domova dôchodcov „OASIS“ v Komárne

4. 10. 2008 Svetový deň dojčenia:

Pri príležitosti Svetového dňa dojčenia bola pripravená nástenka na aktuálnu tému v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne.

10. 10. 2008 Svetový deň duševného zdravia:

OPZ spolupracovalo s Ligou za duševné zdravie SR (LDZ) pri realizácii kampane „Dni nezábudiek“. V rámci kampane si mohli ľudia, ktorí chceli podporiť skvalitnenie starostlivosti o duševne chorých, zakúpiť malú nezábudku, ktorá je symbolom duševného zdravia. OPZ koordinovalo predaj nezábudiek v okrese Komárno, nezábudky predávali dobrovoľníci – študenti 5 stredných škôl v 3 mestách okresu Komárno (Komárno, Hurbanovo, Kolárovo). Vyzbieralo sa celkovo 40 135 Sk, peniaze boli odoslané na účet LDZ.

Svetový deň osteoporózy:

Pri príležitosti Svetového dňa osteoporózy bola pripravená nástenka na aktuálnu tému v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne.

Európsky týždeň boja proti drogám:

Pri príležitosti uvedeného dňa asistent OPZ realizoval 2 prednášky o prevencii závislostí v ZŠ Pribeta pre 100 žiakov II. st.

18.11.2008 Medzinárodný deň bez fajčenia:

Pri príležitosti Medzinárodného dňa bez fajčenia bola pripravená nástenka na aktuálnu tému v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne.

1. 12. 2008 Svetový deň AIDS:

Pri príležitosti uvedeného svetového dňa asistentka OPZ realizovala prednášku o AIDS pre 34 žiakov Združenej strednej školy obchodu a služieb v Komárne.

Č.9.5 „Vyzvi srdce k pohybu“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Pracovníci OPZ v rámci prednášok a zdravom životnom štýle propagovali význam pohybovej aktivity s cieľom podpory a rozvoja zdravia.

Č.9.6 Národný program prevencie obezity

V roku 2005 OPZ pripravilo vlastný projekt „Zdravý životný štýl“, (Projekt „ZŽŠ“) ktorého cieľom je poskytnúť možnosť obyvateľstvu okresu Komárno oboznámiť sa so zásadami zdravého životného štýlu.

Projekt pozostáva z prednášok, jednotlivé prednášky pozostávajú z 3 častí. V prvej časti sa realizuje ľahké cvičenie, po cvičení nasleduje prednáška o zdravom životnom štýle, na záver prednášky je ochutnávka zdravých jedál (Mesto Komárno finančne podporuje ochutnávku).

OPZ od začiatku Projektu realizuje pravidelné a nepravidelné prednášky. Pravidelné prednášky sa realizujú 1x mesačne v priestoroch RÚVZ so sídlom v Komárne, striedavo v jazyku slovenskom a maďarskom, nepravidelné prednášky sa realizujú na základe dohody. V roku 2008 bolo realizovaných 7 pravidelných prednášok celkovo pre 26 účastníkov, 2 nepravidelných prednášok sa zúčastnilo 42 študentov (1 ZŠ a 1 gymnázium).

V rámci projektu bola poskytnutá aj ochutnávka zdravých jedál pre 180 pedagógov 5 ZŠ v Komárne.

Vedúci OPZ sa dohodol s predstaviteľmi Združenej strednej školy obchodu a služieb v Komárne o spolupráci pri riešení ich lokálneho projektu s názvom „Moderné stravovanie našich žiakov pre zdravie a vitalitu“. V rámci spolupráce vedúci OPZ v mesiacoch september

a október realizoval 12 prednášok pre celkovo 250 žiakov o zdravom životnom štýle v uvedenej škole (prednáška bola spojená s ochutnávkou zdravých jedál).

Pracovníci OPZ realizovali 27 prednášok pre celkovo 789 ľudí rôznej vekovej kategórie na témy: zdravé stravovanie a zdravý životný štýl.

Č.9.8 Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

OPZ realizovalo v roku 2008:

- projekt „Hrou proti AIDS“ (v spolupráci s odd. hyg. detí a mládeže a s odd. epid.),
- projekt „Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku“,
- projekt „Zdravý životný štýl“,
- výtvarnú súťaž „Zdravý životný štýl očami detí!“.

Deň otvorených dverí pri príležitosti:

- Svetového dňa vody,
- Svetového dňa zdravia,
- informačnej kampane „Zdravé pracoviská, dobré pre teba, dobré pre podnik“ (v spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva).

Spolupracovalo:

- s ÚVZ SR pri organizácii medzinárodnej súťaže „Quit and win“,
- s Ligou za duševné zdravie SR,
- so Slovenskou nadáciou srdca pri realizácii projektu „Lekári vyrážajú do ulíc.“,
- s okresnou koordinátorkou prevencie drogových závislostí v okrese Komárno,
- s Regionálnym osvetovým strediskom,
- s Univerzitou H. Selyeho v Komárne,
- s materským centrom Eszter v Komárne,
- s Mestským úradom v Komárne,
- s hygienou výživy pri plnení projektu „Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR“,
- s oddelením epidemiológie pri edukácii rómskeho obyvateľstva pri prevencii dyzentérie,
- s regionálnymi médiami,
- zmapovalo hygienickú situáciu rómskeho obyvateľstva v okrese Komárno,
- pripravilo a distribuovalo 259 ks plagátov, ďalej zabezpečilo aj distribúciu 235 ks plagátov a 700 ks skladačiek dodaných z ÚVZ SR resp. z iných zdrojov,
- pracovníci PCOaPZ vyšetrili 288 klientov, realizovali 17 výjazdov do vybraných škôl, úradov, firiem a materského centra v okrese Komárno, v poradni podpory duševného zdravia poskytovali poradenstvo 63 klientom.

10. Kontrola tabaku

C.10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Komárne v priebehu roka 2008 kontrolovali dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Bolo realizovaných 684 kontrol, porušenie zákona nebolo zistené.

Národné referenčné centrum pre Vibrionaceae

Okrem plnenia úloh stanovených ako hlavné zameranie činnosti tohto pracoviska realizuje sa účasť na riešení projektov

Analýza tvorby biofilmu u nozokomiálnych bakteriálnych kmeňov ako základ prenosu infekcií v zdravotníckych zariadeniach

Cieľom projektu, ktorého gestorom je ÚPKM Bratislava je získať informácie o aktivite kmeňov z rôznych oddelení nemocničného prostredia pri tvorbe biofilmu. Projekt bol prijatý rozhodnutím MZ SR v decembri 2005 a jeho realizácia je rozpracovaná na roky 2006-2009. V rámci projektu bolo vyšetrených 208 materiálov od pacientov s predpokladom nozokomiálnej infekcie ako aj prostredia jednotlivých oddelení. Izolovali sme 73 kmeňov *Pseudomonas*, *Klebsiella*, *Acinetobacter*, ktoré boli zaslané v rámci spolupráce na Ústav preventívnej a klinickej medicíny v Bratislave za účelom vykonanie ďalších špecifických vyšetrení.

Zastúpenie bakteriálnych kmeňov podľa pôvodu vzoriek

Izolovaný kmeň	Celkový počet kmeňov	Biologický materiál (OAIM, CHIR., GYN., INF.)	Vonkajšie prostredie (Stery z oddelení, povrchové vody)
Klebsiella	22	17	5
Pseudomonas	35	21	14
Acinetobacter	16	11	5
SPOLU	73	49	24

Pôvod izolovaných kmeňov

Oddelenie	Počet vzoriek			Spolu
	Rok 2006	Rok 2007	Rok 2008	
OAIM	41	29	36	106
Gynekologické oddelenie	10	1	4	15
Chirurgické oddelenie	26	40	-	66
Infekčné oddelenie	6	1	1	8
Povrchové vody	10	3	-	13
SPOLU	93	74	41	208

„Improving Environmental Health Research and Management in Newly Associated States (NAS)“.

Cieľom projektu je študovanie špecifickej patogenity *Plesiomonas schigelloides* u kmeňov izolovaných zo životného prostredia. Úlohou NRC je izolácia a identifikácia kmeňov baktérií z čeľade *Vibrionaceae* a ich sérologická typizácia. Od začiatku roku 2008 sme izolovali 224 kmeňov *Vibrio cholerae* non O1, 147 kmeňov *Plesiomonas schigelloides* a 123 kmeňov *Aeromonas* sp. Gestorom projektu je Slovenská zdravotnícka univerzita – vedeckovýskumná základňa ÚPKM Bratislava.

Mikrobiologické vyšetrenie ilegálnych migrantov na prítomnosť pôvodcu cholery – *Vibrio cholerae*- návrh

Cieľom projektu je vytvoriť v SR a na východnej hranici Európskej únie účinnú bariéru proti zavlečeniu cholery, ktorá zostáva aj naďalej závažným črevným ochorením, na ďalšie územia a zabezpečiť tak ochranu obyvateľov ako aj životného prostredia. Projekt bol podaný na MZ SR v auguste 2005 a má byť riešený v spolupráci Ministerstva zahraničných vecí Švajčiarskej konfederácie so Slovenskou republikou, v okruhovej problematike “Systém zdravotnej starostlivosti na regionálnej úrovni “. Podľa písomnej informácie MZ SR projekt bol odstúpený na ďalšie pokračovanie úradu vlády SR.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Košiciach**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Cieľ:

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

Plnenie

Mikrobiologická a biologická analýza piesku

Podľa Vyhlášky MZ SR zo 16. augusta 2007 o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská sa v roku 2008 analyzovalo 166 vzoriek pieskov, z toho pre odbor HDaM RÚVZ Košice 108 vzoriek, pre RÚVZ Michalovce 45 vzoriek a pre RÚVZ Trebišov 13 vzoriek. Z uvedeného počtu 16 vzoriek nevyhovelo mikrobiologickým limitom, čo predstavuje 9,6 % z celkového počtu vzoriek. Prekročené limity boli pre fekálne streptokoky (9 vzoriek), limity pre termotolerantné koliformné baktérie (10 vzoriek) a 1 krát bola izolovaná Salmonella thompson z pieskoviska na Vojenskej ulici v Košiciach. Okrem mikrobiologických ukazovateľov sa sledovali aj vajčička helmintov, všetky analyzované vzorky boli negatívne.

Sledovanie koncentrácie peľových zŕn a spór plesní v ovzduší

V rámci peľového monitoringu bolo analyzovaných 256 vzoriek ovzdušia. Priebežné výsledky výskytu peľových zŕn a spór plesní sú týždenne uvádzané na webovej stránke nášho úradu. Posledný februárový týždeň sa zahájil peľový monitoring pre rok 2008, pričom boli zaznamenané zvýšené koncentrácie peľových zŕn liesky, brezy, jelše, topoľa a tisu. V apríli boli zvýšené hodnoty brezy a skorocelu. V máji sa zaznamenali zvýšené hodnoty brezy, borovicovitých a tráv. V mesiacoch jún a júl boli zaznamenané vysoké hodnoty tráv a veľmi vysoké hodnoty spór plesní Cladosporium a Alternaria. V mesiaci august a september boli vysoké hodnoty ambrózie, veľmi vysoký výskyt spór plesní Cladosporium. V októbri a novembri pretrvávali vysoké hodnoty spór plesní Cladosporium a zvýšené hodnoty spór plesní Epicoccum a Alternaria.

1.4 Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva.

Cieľ:

Zaviest' jednotnú formu – druh, rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť systematicky zverejňované na www stránkach úradov.

Hodnotenie za rok 2008 :

NEHAP III. – Akčný plán pre životne prostredie a zdravie obyvateľov SR obsahuje aj zber environmentálnych zdravotných informácií, ktorý by mal byť zabezpečovaný odbormi HŽP ÚVZ SR a RÚVZ v SR. Zverejňovanie týchto informácií je robené jednotnou formou tak, aby verejnosť na Slovensku dostávala aktuálne odborné a zrozumiteľné informácie.

V roku 2007 bola vykonaná príprava obsahu a formy zverejňovaných informácií na internetových stránkach úradov v SR a prekonzultovaná a odsúhlasená na celoslovenskej porade vedúcich odborov a oddelení HŽP v SR. Na začiatku roku 2008 bol vykonaný výber zdravotno-environmentálnych informácií na zverejňovanie a počas roka sa pokračovalo v pravidelnom zverejňovaní aktuálnych informácií na webovej stránke a to v problematike: kvalita pitnej vody, výnimky z kvality pitnej vody, kvalita vody na kúpanie, pripravenosť na letnú turistickú sezónu, výsledky monitoringu peľov atď. V úlohe sa bude pokračovať i v nasledujúcom roku.

1.6 Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ.

Cieľ:

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Prehodnotiť súčasný stav zabezpečenia dátových tokov v oblasti monitoringu vodných plôch SR a vytvoriť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa smernice 76/160/EHS.

Hodnotenie za rok 2008:

Priebeh kúpacej sezóny na prírodných vodných plochách bol kontrolovaný v súlade s pokynmi ÚVZ SR vydanými pod č. OHŽP-4892/2008 zo dňa 22. 5. 2008 ako aj v zmysle zákona 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a NV SR č. 87/2008 o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Údaje o kvalite vody boli pravidelne vkladané do IS pre vody na kúpanie a zverejňované na webovej stránke RÚVZ Košice. Zároveň boli občanom poskytované aktuálne informácie prostredníctvom tlače, rozhlasu a televízie.

Vyhlásené prírodné lokality:

Frekvencia odberov vzoriek vôd a rozsah analýz z vyhlásených prírodných lokalít Pod Bukovcom a Ružín boli dodržané. Pri vodných nádržiach nie je zriadené prírodné kúpalisko, rekreácia je neorganizovaná. Odbery vzoriek boli realizované zamestnancami RÚVZ Košice v čase od 28. 5. 2008 do 3.9.2008. V roku 2008 bolo podľa vopred vypracovaného programu monitorovania uskutočnených 8 odberov v dvojtýždňových intervaloch.

Z vodnej nádrže Ružín bolo celkovo odobratých a vyšetrených 16 vzoriek vôd z dvoch odberných miest. Prekročenie limitnej hodnoty v zmysle NV SR č. 87/2008 Z.z. bolo zistené len v ukazovateli reakcia vody (8x), pričom namerané hodnoty sa pohybovali v rozpätí od 9,1 do 9,34. V roku 2008 sme v kontrolovanej časti vodnej plochy nezaznamenali enormný výskyt plávajúcich nečistôt. I napriek tomu môžeme skonštatovať, že ju využívalo na kúpanie málo návštevníkov rekreačnej oblasti.

Z vodnej nádrže Pod Bukovcom bolo celkovo odobratých 16 vzoriek vôd z dvoch odberných miest. Prekročenie medznej hodnoty v zmysle NV SR č. 72/2008 Z.z. bolo zistené 4x v ukazovateli reakcia vody. V uplynulom roku nedošlo k výraznému oživeniu vodnej plochy vyššími vodnými rastlinami (druh Rožkatec kučeravý – Potamogeton crispus), čo však nevedlo k výraznému zvýšeniu počtu návštevníkov.

Celkovo je možné konštatovať, že v roku 2008 kvalita vody na kúpanie vo vyhlásených vodných nádržiach bola stabilná. V reportovaných ukazovateľoch zasielaných do správy o priebehu LTS pre EÚ (Escherichia coli a črevné enterokoky) nebola prekročená medzná hodnota ani v jednom prípade. Na RÚVZ Košice neboli hlásené žiadne ochorenia spôsobené kúpaním návštevníkov.

Nevyhlásené prírodné lokality:

Štrkovisko Jazero bolo v letnej sezóne 2008 opäť prevádzkované ako prírodné kúpalisko. Odbery vzoriek zabezpečovali v rámci platenej služby zamestnanci RÚVZ Košice. V uplynulých rokoch sa kvalita vody v jazere výrazne stabilizovala a pri odbere vzoriek v priebehu kúpacej se-zóny sme nezaznamenali výskyt vodného kvetu. Maximálny počet cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet bol vo vzorke vody odobratej dňa 29. 7. 2008 a to 83 200 buniek/100 ml. Problematickou ostáva priehľadnosť vody, ktorá je nižšia ako jeden meter. V roku 2008 boli prekročené aj medzné hodnoty v ukazovateľoch celkový fosfor, farba a chlorofyl a pri prevahe siníc. Celkovo bolo zo štrkoviska odobratých 13 vzoriek vôd, kvalita vody nevyhovela 13x v ukazovateli priehľadnosť vody, 2x v ukazovateli celkový fosfor, 2x farba a 1x chlorofyl a.

Štrkovisko Čaňa, v minulosti intenzívne využívané na kúpanie a rekreáciu má naďalej vodu nevhodnú na kúpanie.

Úloha je plnená podľa pokynov ÚVZ SR na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2008. Na oddelení hygieny zložiek životného prostredia bol vypracovaný harmonogram odberu vzoriek vôd z nádrží, v ktorých je voda vyhlásená za vhodnú na kúpanie. Jedná sa o vodné plochy Ružín a Pod Bukovcom. Rekreácia pri týchto prírodných nádržiach je neorganizovaná. Kvalita vody je monitorovaná v zmysle NV SR č. 87/2008 Z.z.. Po skončení sezóny budú podľa európskych požiadaviek zasielané výsledky kvality vody len v dvoch ukazovateľoch a to *Escherichia coli* a črevné enterokoky.

Z vodnej plochy Pod Bukovcom boli v prvom polroku vykonané 3 odbery vôd z dvoch odberných miest. V jednej vzorke bola zvýšená medzná hodnota v ukazovateli pH (9,39), ostatné skúšané ukazovatele vyhoveli požiadavkám uvedeným v Prílohe č. 1 k nariadeniu vlády SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

Podľa platnej legislatívy v roku 2008 sa na Odbore MŽP analyzovalo 106 vzoriek rekreačných vôd, 50 vzoriek pre RÚVZ Košice z vodných nádrží: Bukovec, Ružín, Košice Jazero, Čaňa a 56 vzoriek pre RÚVZ Michalovce z vodných nádrží: Zemplínska Šírava a Vinianske jazero. Z uvedeného počtu bolo závadných po mikrobiologickej stránke 8 vzoriek, čo predstavuje 8 %. Prekročené boli limity koliformných baktérií a enterokokov. Limitom biologických ukazovateľov nevyhovelo 5 vzoriek, prekročené boli limity pre riasy - 3 vzorky, cyanobaktérie - 1 vzorka a chlorofyl - 1 vzorka.

Sledovala sa aj mikrobiologická a biologická kvalita bazénových vôd. Bolo analyzovaných 400 vzoriek bazénových vôd, z toho pre RÚVZ Košice 306 vzoriek bazénových vôd, RÚVZ Michalovce 51 vzoriek, RÚVZ Rožňava 11 vzoriek a RÚVZ Trebišov 32 vzoriek. Z celkového počtu analyzovaných bazénových vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 10 vzoriek bazénových vôd (3%). V 7 vzorkách bol izolovaný *Pseudomonas aeruginosa*, v 2 vzorkách *Staphylococcus aureus* a v 3 vzorkách boli prekročené limity pre koliformné baktérie. V 18 vzorkách bazénových vôd bol analyzovaný ukazovateľ *Legionella* sp., s negatívnym výsledkom. Na prítomnosť améb kultivovateľných pri 36°C a 44°C bolo vyšetrených 22 vzoriek bazénových vôd a sterov z bazénov. Prítomnosť améb nebola dokázaná.

V súlade s cieľom úlohy sledovať kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí bolo na OCHA analyzovaných 86 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 655 ukazovateľov. K ukazovateľom, ktoré boli najčastejšie nevyhovujúce patria pH (26 vzoriek), zápach (41 vzoriek), rozpustený kyslík (20 vzoriek) a celkový fosfor (12 vzoriek). V roku 2008 bolo na analýzu dodaných o 85 vzoriek menej ako v roku 2007, pričom sa sledovalo o 177 ukazovateľov menej.

1.7 Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov.

Cieľ:

Táto úloha mala za cieľ zistiť, aký a či vôbec má dopad na zdravotný stav obyvateľstva pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Hodnotenie za rok 2008:

Z iniciatívy ÚVZ SR Bratislava, odboru hygieny životného prostredia, bola v januári 2008 vytvorená pracovná skupina z odborných pracovníkov regionálnych úradov verejného zdravotníctva, ktorá mala za úlohu pripraviť návrh projektu „Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov“. Medzi členov pracovnej skupiny bola za RÚVZ Košice zaradená Mgr. Marcela Ferencová. Pracovné rokovanie sa uskutočnilo dňa 30. januára 2008 v Bratislave. Na stretnutí bol pripravený návrh pilotnej

štúdie k tomuto projektu. Cieľom pilotnej štúdie bolo otestovanie zrozumiteľnosti zvolených dotazníkových otázok na respondentoch a príprava na zahájenie samotného projektu, ktorá je naplánovaná na september tohto roku. Pilotnej štúdie sa zúčastnili respondenti, ktorých oslovili zamestnanci vybraných 8-mich RÚVZ na Slovensku (Bratislava, Banská Bystrica, Žilina, Trenčín, Poprad, Košice, Topoľčany, Senica). Každý úrad rozdal, resp. rozposlal 50 dotazníkov a to v termíne od 15. 5. 2008. Každá obálka obsahovala tieto dokumenty:

1. ofrankovanú obálku s adresou príslušného RÚVZ
2. dotazník
3. informačný leták
4. originál listu hlavného hygienika respondentovi + informovaný súhlas

Vrátené materiály, 43 vyplnených dotazníkov, bolo odoslaných na ÚVZ SR začiatkom júna 2008.

Pre uskutočnenie druhej fázy v septembri 2008 bolo potrebné získať od Registra obyvateľov SR náhodný výber respondentov. Nakoľko v súčasnosti Register nedokáže vzhľadom k problémom s IS zabezpečiť tento výber a nedokáže odhadnúť termín, v ktorom by ho bolo možné získať, bol projekt na celoslovenskej úrovni ukončený pilotnou štúdiou.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ.

Cieľ:

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Na základe získaných informácií usmerňovanie štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Hodnotenie za rok 2008:

Monitoring pitnej vody vo verejných vodovodoch je vykonávaný podľa harmonogramu vypracovaného na dva kalendárne roky (z dôvodu frekvencie preverovacích monitoringov u menších vodovodov 1x za dva roky).

V meste Košice bolo v rozsahu kontrolného monitoringu odobratých 139 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov (Košický skupinový vodovod, vodovod Kavečany), z ktorých 119 vzoriek, t.j. 85,6 % vyhovelo vo všetkých skúšaných ukazovateľoch. Nevyhovujúcich bolo 20 vzoriek, t.j. 14,4 % (išlo o prekročenie ukazovateľa železo - 16 vzoriek, mangán - 1 vzorka, kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C - 5 vzoriek).

V rozsahu preverovacieho monitoringu bolo v okrese Košice mesto odobratých 5 vzoriek pitných vôd, z ktorých 2 vzorky, t.j. 40 % vyhovovali vo všetkých skúšaných ukazovateľoch Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. 3 vzorky nevyhoveli v ukazovateli Mg a 1 vzorka nevyhovela súčasne aj v ukazovateľoch Ca, Ca+Mg a Fe. Tieto výsledky nekorešponujú s výsledkami prevádzkovej kontroly kvality pitnej vody, ktoré priebežne predkladá orgánu verejného zdravotníctva VVS, a.s., Závod Košice. V týchto vzorkách nebolo zistené prekročenie limitnej hodnoty ani v jednom prípade.

V okrese Košice - okolie bolo v rozsahu kontrolného monitoringu odobratých 131 vzoriek pitných vôd, z ktorých 87 vzoriek, t.j. 66,4 % vyhovelo kritériám NV SR č. 354/2006 Z.z..

V 44 vzorkách bolo zistené prekročenie limitnej hodnoty v týchto ukazovateľoch:

- 16 x koliformné baktérie: vo vodovode v obci Drienovec, Kostol'any nad Hornádcom, Zlatá Idka, Nižná Kamenica, Poproč, Košická Belá, Kalša, Ďurkov, Čakanovce, Vyšná Kamenica, Vajkovce, Rudník, Hačava, Haniska, Žarnov, Kúpele - Štós
- 7 x enterokoky v obci Nižná Kamenica, 2 x v obci Čakanovce, Vyšná Kamenica, Rudník, Hačava, Kúpele - Štós

- 4 x E. coli v obciach Nižná Kamenica, Čakanovce, Hačava, Kúpele - Štós
- 10 x kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C v obciach Drienovec, Nižná Kamenica, Dvorníky, Bohdanovce, Lucia Baňa, Čakanovce, Rudník, Hačava, Kecerovce, Kúpele - Štós
- 14 x kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C v obci Drienovec, Kostol'any nad Hornádom, Herľany, Slanec, Veľká Lodina, Malá Lodina, 2 x v obci Nižná Kamenica, Jasov, Poproč, Ďurkov, Seňa, Hačava, Kúpele - Štós
- 1 x abiosestón v obci Rákoš
- 10 x železo: vo verejnom vodovode v obci Chorváty, Valaliky, Čaňa, 2 x v obci Mudrovce, Zlatá Idka, Skároš, Nižná Kamenica, Rákoš, Vyšná Kamenica
- 4 x dusičnany a to 2 x vo vodovode v obci Žarnov a 2 x vo vodovode v obci Vyšný Lanec
- 1 x pH a to v obci Štós

V rozsahu preverovacieho monitoringu bolo odobratých 47 vzoriek, z ktorých 33 vzoriek, t.j. 70,2 % vyhovelo kritériám vyššie uvedeného NV SR.

V 14-tich vzorkách bolo zistené prekročenie limitnej hodnoty v týchto ukazovateľoch:

- 11 x Fe v obci Bukovec, Hýľov, Zlatá Idka, Rozhanovce, Herľany, Kysak, Vyšná Kamenica, Nižná Kamenica, Slanec, Medzev, Štós,
- 3 x Mn v obci Slanec, Kráľovce, Kecerovce,
- 2 x As v obci Bidovce, Ruskov,
- 1 x Al v obci Čakanovce,
- 1 x Ni v obci Jasov,
- 7 x kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C v obci Rozhanovce, Vyšná Kamenica, Nižná Kamenica, Kecerovce, Kráľovce, Sady nad Torysou, Medzev,
- 4 x koliformné baktérie Zlatá Idka, Vyšná Kamenica, Kecerovce, Kráľovce,
- 4 x kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 °C v obci Vyšná Kamenica, Kecerovce, Kráľovce, Štós,
- 2 x Enterokoky v obci Kecerovce, Vyšná Kamenica,
- 2 x E.coli v obci Vyšná Kamenica, Kráľovce.

Pri plnení úlohy sa na Odbore MŽP sledovala biologická a mikrobiologická kvalita pitných vôd v rozsahu Nariadenia vlády č. 354/2006 Z.z.. Za hodnotené obdobie sa pri plnení úlohy analyzovalo 1458 vzoriek pitných vôd, z toho 792 vzoriek pitných vôd pre RÚVZ Košice, pre RÚVZ Košického kraja sa analyzovalo 666 vzoriek pitných vôd (RÚVZ Michalovce 221, RÚVZ Rožňava 253, RÚVZ Trebišov 192). Z celkového počtu vzoriek pitných vôd bolo po mikrobiologickej stránke pozitívnych 155 vzoriek vôd z vodovodov, 124 zo studní, 3 vzorky z prameňov a 2 vzorky z hydrantov, spolu je to 284 pozitívnych vzoriek, čo predstavuje 19%. Biologickým požiadavkám na kvalitu pitnej vody nevyhovelo 27 vzoriek (t.j. 1,9%) a to v ukazovateľoch abiosestón, živé organizmy a železité baktérie.

V roku 2008 bolo na OCHA analyzovaných 580 vzoriek v ktorých sa sledovalo 12 104 ukazovateľov v súlade s Nariadením vlády č. 354/2006. K ukazovateľom, ktorých limit bol najčastejšie prekročený patrili: horčík, železo, vápnik, dusičnany, vápnik+horčík, a nasýtenie vody kyslíkom. V hodnotenom období bolo analyzovaných o 110 vzoriek menej, ale len o 270 ukazovateľov menej ako v roku 2007 (690 vzoriek, 12 374 ukazovateľov).

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať

odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Tak ako po iné roky, tak aj v roku 2008 bol štátny zdravotný dozor prioritne zameraný najmä na kontrolu dodržiavania predpisov a opatrení na znižovanie rizík na pracoviskách s rizikovými prácami.

a/ Na základe **prehodnotenia zdravotných rizík** bolo vydaných **23 rozhodnutí**, tzn. že boli pôvodné rozhodnutia o vyhlásení prác do rizika v celom rozsahu alebo len z časti zrušené novým rozhodnutím. Jedná sa o nasledovné organizácie:

1. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar Riaditeľ'a pre PZS**, v riziku 18 zamestnancov, z toho 10 žien, rizikový faktor: hluk, pevný aerosól – kat. 3.
2. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar Riaditeľ'a pre bezpečnosť vyhradených technických zariadení**, v riziku 58 zamestnancov, rizikový faktor: hluk, pevný aerosól – kat. 3.
3. **Reliningserv, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice**, v riziku 198 zamestnancov, rizikový faktor: fyzická záťaž – kat. 4.
4. **ASPO, a.s., Vodárenská 23, Košice**, v riziku 8 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3.
5. **U.S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Energetika, prevádzka Údržba** v riziku 303 zamestnancov, z toho 10 žien, rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4., pevný aerosól – kat. 3.
6. **FNLP Košice, Rastislavova 43, Košice, Ústav patológie, Rastislavova, Košice**, v riziku 22 zamestnancov, z toho 20 žien, rizikový faktor: chemické látky – kat. 4.
7. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar Riaditeľ'a pre bezpečnosť práce**, v riziku 13 zamestnancov, z toho 2 ženy, rizikový faktor: hluk, pevný aerosól – kat. 3.
8. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar Riaditeľ'a pre materiálové riadenie**, v riziku 6 zamestnanci, z toho 1 žena, rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4., pevný aerosól – kat. 3, vibrácie – kat. 4.
9. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Teplá valcovňa**, v riziku 628 zamestnancov, z toho 42 žien, rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4., pevný aerosól – kat. 3.
10. **U.S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Koksovňa**, v riziku: 708 zamestnancov, z toho 58 žien, rizikový faktor: hluk – kat. 3, CHkaM, pevný aerosól – kat. 3. a 4.
11. **V.O.D.S, a.s., Podnikateľ'ská 2, Košice**, v riziku 20 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4.
12. **MultiServ Slovensko, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice**, v riziku 108 zamestnancov, z toho 1 žena, rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4., pevný aerosól – kat. 3. a 4.
13. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar Riaditeľ'a pre bezpečnosť VTZ**, v riziku 59 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3., pevný aerosól – kat. 3. chemické karcinogény a mutagény – kat. 3.
14. **Environcentrum, s.r.o., Rastislavova 58, Košice**, v riziku 1 zamestnanec, rizikový

faktor: hluk, pevný aerosól – kat. 3.

15. **VARIAKOV, a.s., Vstupný areál U. S. Steel, Košice**, v riziku 25 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3.
16. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Vysoké pece**, v riziku 101 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom – kat. 3.
17. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar Riaditeľ'a pre Environment**, v riziku 21 zamestnancov, z toho 4 ženy, rizikový faktor: hluk, pevný aerosól, chemické karcinogény a mutagény – kat. 3.
18. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar GM pre kvalitu**, v riziku 68 zamestnancov, z toho 7 ženy, rizikový faktor: hluk, pevný aerosól – kat. 3.
19. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Koksovňa**, v riziku 613 zamestnancov, z toho ženy 50, rizikový faktor, hluk, pevný aerosól, chemické faktory, pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity – kat. 3. a 4., záťaž teplom – 3.kat.
20. **Jonckheere, s.r.o., Južná trieda 82, Košice**, v riziku 29 zamestnancov, rizikový faktor: hluk, pevné aerosóly – kat. 3
21. **Východoslovenské tlačiarne, a.s., Letná 47, Košice**, v riziku 6 zamestnancov, z toho 4 ženy rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4.
22. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Servis a služby**, v riziku 268 zamestnancov, z toho ženy 2, rizikový faktor: hluk, pevný aerosól, chemické látky, pracovný proces s rizikom chemickej karcinogenity – kat. 3. a 4.
23. **INTOCAST Slovakia, a.s. Bočiariska 2, Košice**, v riziku 9 zamestnancov, rizikový faktor: hluk, pevné aerosóly – kat. 3.

b/ Na základe objektivizácie pracovného prostredia, hodnotenia zdravotného rizika a predloženia návrhov na kategorizáciu prác bolo vydaných **30 nových rozhodnutí**, a to v týchto organizáciách:

1. **Faurecia Leather Košice, s.r.o., Rozvojova 2, Košice**, v riziku 21 zamestnancov,
2. rizikový faktor: hluk - kat. 3.
3. **V.O.D.S., a.s., Podnikateľská 2, Závod na spracovanie opotrebovaných pneumatík Kechnec**, v riziku 12 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 4.
4. **KOSIT, a.s., Spaľovňa odpadov – Odškvarovňa, Kokšov Bakša**, v riziku 5 zamestnancov, rizikový faktor: hluk - kat. 3.
5. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Zušľacht'ovne I., Pozinkovacia linka 3**, v riziku 92 zamestnancov, z toho 8 žien, rizikový faktor: hluk - kat. 3. a 4.
6. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Zušľacht'ovne, Pozinkovacia linka 1, 2**, v riziku 2 zamestnanci, rizikový faktor: záťaž teplom - kat. 3..
7. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Teplá valcovňa, Trať TŠP**, v riziku 11 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom - kat. 3.
8. **Mestský podnik lesov, Kováčska 1, Medzev, Mechanizačný a expedičný sklad**, v riziku 3 zamestnanci, rizikový faktor: hluk – kat. 4, vibrácie – kat. 3.
9. **V.O.D.S., a.s., Podnikateľská 2, Košice, Výstavba športových ihrísk**, v riziku 2 zamestnanci, rizikový faktor: hluk – kat. 3.
10. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Vysoké pece, VP1 – odlievareň**, v riziku 28 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom – kat. 3.
11. **Tube City IMS Košice, s.r.o. Vstupný areál U. S. Steel, Košice**, v riziku 29 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 4.
12. **Chovan Jaroslav, Trebejpv 77**, v riziku 2 zamestnanci, rizikový faktorr: hluk – kat. 3.

13. **Schelling Slovakia, s.r.o., Senný trh 2, Košice, Zvarovňa Kechnec**, v riziku 14
14. zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3.
15. **VSH, a.s. Turňa nad Bodvou, Štrkovňa Milhošť**, v riziku 27 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3, pevný aerosól – kat. 3. a 4.
16. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Koksovňa, VKB I. a VKB 3**, v riziku 120 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom – kat. 3.
17. **FNLP Košice, Rastislavova 43, Košice, Odd. vodného hospodárstva – ČOV, Rastislavova**.
18. **Košice**, rizikový faktor: biologické faktory – kat. 3.
19. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, útvar GM pre Inžinierske siete**, v riziku 33 zamestnancov, z toho 5 ženy, rizikový faktor: hluk – kat. 3., pevný aerosól – kat.3.
20. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Oceliareň, Výroba brám**, v riziku 49 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom – kat. 3.
21. **STARKO-SH, s.r.o., Slávkovská 34, Košice**, v riziku 10 zamestnancov, rizikový faktor:
22. hluk, pevné aerosóly – 3. kat.
23. **Taylor - Wharton Slovakia, s. r. o., Vstupný areál U. S. Steel Košice**, v riziku 25
24. zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3. a 4., vibrácie – kat. 3, pevné aerosóly – kat. 3. a 4.
25. **InterSteel Slovakia, s.r.o., Hraničná 2, Košice**, v riziku 24 zamestnancov, rizikový faktor:
26. hluk, pevné aerosóly – kat.3.
27. **Píla Moldava, s.r.o., Mokrance 474**, v riziku 4 zamestnanci, rizikový faktor: hluk – kat. 3.
28. **ABO MILL, s.r.o., Napájadlá 6, Košice**, v riziku 60 zamestnancov, rizikový faktor: hluk a pevné aerosóly – kat. 3.
29. **TESCO STORES SR, Bratislava, prev. Trolejbusova 1, Košice**, v riziku 16 zamestnancov, rizikový faktor: pevné aerosóly – kat. 3.
30. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Energetika**, v riziku 142 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom – kat. 3.
31. **STEELCOMP, s.r.o., Sokolovská 18, Košice, prev. Priemyselná 4, Košice**, v riziku 5 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3., zväračské dymy – kat. 3. a 4.
32. **KVIST, s.r.o., Rožňavská 19, Moldava nad Bodvou**, v riziku 15 zamestnancov, rizikový faktor: hluk, pevné aerosóly – kat. 3.
33. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Teplá valcovňa**, v riziku 125 zamestnancov, rizikový faktor: záťaž teplom – kat. 3.
34. **SLOVOSIVEX, a.s., Štúrova 32, Košice, prev. ČSO, Moldava n/B**, v riziku 9 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3, pevné aerosóly – kat. 3. a 4.
35. **Canessa Warthington Slovakia, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice**, v riziku 17 zamestnancov, rizikový faktor: hluk – kat. 3.
36. **U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Studená valcovňa, Elektriúdržba**, v riziku 13 zamestnancov, rizikový faktor: lasery- kat. 3.

c/ Zrušené rozhodnutia v organizáciách, a to:

Na základe prehodnotenia:

1. **U.S.Steel Košice, s.r.o., DZ Hutnícka druhovýroba, Rúrovne - Defektoskopia**
2. **HUMA LAB APEKO, s.r.o., Letná 45, Košice**
3. **PD podielnikov, Čečejevce, SOR**
4. **AGRO PLUS, s.r.o. Budimír**
5. **Ing. Krupelák Vincent, Nováčany 191, Rámová píla Rudník**

6. U. S. Steel Košice, s.r.o., DZ Teplá valcovňa
7. U. S. Steel Košice, s.r.o., DZ Koksovňa
8. SH TRADE, s.r.o. Košice, Popradská 68, Košice
9. ASPO, kpt. Nálepku, Košice
10. Technická univerzita, Stavebná fakulta, Labor. centrum, Popradská 58, Košice
11. Univerzita veterinárskeho lekárstva v Košiciach, Komenského 73, Košice
12. FNLP, Tr. SNP, Košice, I.Kl. rádiodiagnostiky a zobraz.metód
13. PD Nová Bodva, Turnianska Nová Ves, Turňa n/B
14. FNLP, Rastislavova 43, Košice, Odd. patológie
15. AGROprofit Boliarov, s.r.o. – SOR
16. PD Drienovec – SOR
17. PD Peder – SOR
18. V.O.D.S., Podnikateľská, Košice – linka ELDAN
19. U. S. Steel Košice, s.r.o., Vstupný areál U. S. steel, Košice, útvar Riaditeľa pre VTZ
20. Environcentrum, s.r.o., Rastislavova 58, Košice
21. Hecket Multiserv, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
22. VARIAKOV, a.s., Vstupný areál U. S. Steel, Košice,
23. Skalina Alexander, Južná trieda 9, Košice
24. U. S. Steel Košice, s.r.o. Vstupný areál U. S. Steel, DZ Vysoké pece
25. U. S. steel Košice, vstupný areál U. S. Steel, Košice, DZ Koksovňa
26. T.REX Kominárstvo, Halász Tomáš, Kupečného 2, Košice
27. Jonckheere, s.r.o., Južná trieda 82, Košice
28. Východoslovenské tlačiarne, a.s., Letná 47, Košice
29. INTOCAST, a.s. Bočiar
30. FNLP Košice, Rastislavova 43, Košice, odd. centrálnej sterilizácie

Na základe zrušenia prevádzky:

1. Agrárne družstvo Bohdanovce – SOR Bohdanovce
2. AGRODRUŽSTVO Rozhanovce – SOR Rozhanovce
3. Biodružstvo Termal Ďurkov – SOR Ďurkov
4. PD Ruskov – SOR Ruskov
5. MANUFAKTURING, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
6. TEMPUS, s.r.o., Železiarská 49, Košice
7. KERAMOSERVIS, a.s., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
8. PROFISTEEL, a.s., Pri Krásnej 4, Košice
9. Letové prevádzkové služby, Letisko Košice
10. Slovenská správa letísk, Letisko Košice
11. Taylor-Warton Slovakia, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice

V sledovanom období v roku 2008 na rizikových pracoviskách bolo vykonaných 125 kontrol v nasledovných prevádzkach:

U.S.Steel Košice, DZ Energetika 29 previerok
 U.S.Steel Košice, DZ Zušľacht'ovne 10 previerok
 U.S.Steel Košice, DZ Obalová vetva
 U.S.Steel Košice, DZ Koksovňa 7 previerok
 U.S.Steel Košice – Labortest, Vstupný areál U. S. Steel, Košice 3 previerky
 NOVÉ OKNO, s.r.o., Magnezitárska 5, Košice
 KOKSMONT, a.s., VA U.S.Steel, Košice
 CARMEUSE Slovakia, s.r.o., Košice 3 previerky

REFRAKO, s.r.o., VA U.S.Steel, Košice
TIK Slovakia, s.r.o., Podnikateľská 14, Košice
PROFITUBE, s.r.o., Jazerná 3, Košice
TEMPUS, s.r.o., Železiarenská 49, Košice
Obal servis, a.s. VA U.S.Steel, Košice
PDP Čečejevce
PD Nová Bodva, Turňa nad Bodvou
PD Perín
PD Drienovec 4 previerky
AGROPLUS, s.r.o., Budimír
AGROPROFIT Boliarov, s.r.o.
SJT, s.r.o. Moldava nad Bodvou – 2 previerky
CASSPOS, a.s. Dopravná 6, Košice
Hutné montáže, s.r.o., Južná trieda 82, Košice
EUROCAST Košice, s.r.o., VA U.S.Steel, Košice
FNLP Košice, Odd. Centrálnej sterilizácie, Rastislavova, Košice
FNLP Košice, I. klinika rádiodiag. a zobraz. metód, Tr. SNP 1, Košice
Ústav experimentálnej fyziky SAV, Watsonova 47, Košice
UPJŠ, PF, Ústav fyz.vied, Jesenná 5, Košice
Relinigserv, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
BYT, s.r.o., Rastislavova 104, Košice
PD Peder
Tepláreň Košice, a.s., Teplárenská 3, Košice
PD Klatov)
PD Boliarov
Multiserv, s.r.o, Vstupný areál U. S. Steel, Košice
Gubek – MAM, s.r.o., Moldava n/B
Inžinierske stavby, a.s. Košice 3 previerky
Korfam, s.r.o., Geča 93
V.O.D.S., a.s., Kechnec 2 previerky
Halasz, T-REX Kominárstvo, Kupeckého 2, Košice
Viktória Hámer, s.r.o., Medzev
Jonckheere, s.r.o., Južná trieda 82, Košice
SODETAL Slovakia, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
SMZ, a.s., Bočiar
ASPO, a.s., Bočiar
Faurecia Leather Košice, s.r.o., Rozvojova, Košice)
Skalina Alexander, Jarmočná 2, Košice
KERKOTHERM, a.s., Pri Krásnej 3, Košice
KBZ, s.r.o., Traťová ul., Košice – Krásna n/H
KOVTVAR, s.r.o., Revolučná, Medzev
MTH RENOVA, s.r.o., Rampová 1, Košice
VSH, a.s., Turňa n/B 2 previerky
KOSIT, a.s., Kokšov-Bakša
INTOCAST Slovakia, a.s., Bočiar
Profilsteel, a.s., Pri Krásnej 4, Košice
STARKO – SH, s.r.o., Budulovská, Moldava n/B
Východoslovenské tlačiarne, a.s., Letná 47, Košice
VULKMONT, a.s., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
DN METALCHROM, s.r.o., Rozhanovce

Chovan Jaroslav, Trebejov
SLOVRES, a.s., Rastislavova 100, Košice
Lom Drienovec, s.r.o., Drienovec
PREMAC, s.r.o., Pri Krásnej 2, Košice
Environcentrum, s.r.o., Krásna
Drevocentrum, Fekete Štefan, Krásna
Hydina ZK, Napajadlá, Košice 2 previerky
PRK, s.r.o., Magnezitárska 11, Košice
Frucona Košice, Textilná 6, Košice 2 previerky
OCEKON Engineering, s.r.o., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
VARIAKOV, a.s., Vstupný areál U. S. Steel, Košice
SELLING SLOVAKIA, s.r.o., Priemyselný park Kechnec
VVS, a.s., Vodomeráčská 1, Košice
I.S. a.s., Priemyselná 7, Košice

Evidencia RP je v programe ASTR priebežne doplňovaná.

Údaje v tabuľke porovnávajú počty vydaných rozhodnutí v rokoch 2007 a 2008.

Rok	2007	2008	Trend
Nové rozhodnutia	15	30	+ 15
Prehodnotené rozhod.	20	23	+ 03
Zrušené rozhodnutia	34	41	+ 07
ŠZD - previerky	95	128	+ 30

Evidencia RP podľa okresov v roku 2008:

Okres	Počet zariadení	Počet zamestnancov v riziku	
		celkom	z toho: ženy
Košice I.	16	293	107
Košice II.	23	13 151	1 005
Košice III.	-	-	-
Košice IV.	28	843	199
Košice – okolie	37	507	65
Spolu:	104 (z toho sa 6 opakujú) 98	14 794	1 376

Oproti roku 2007 došlo k zníženiu počtu organizácií s vyhlásenými rizikovými prácami o 9. Jednalo sa však o organizácie s nízkym počtom zamestnancov. Naproti tomu

došlo ku nárastu celkového počtu zamestnancov v riziku práce, a to najmä z dôvodu prehodnocovania rizikových prác v USS KE, z počtu 14 065 na 14 794, čo je nárast o 729.

Z celkového pohľadu posledných 5 rokov sa stále jedná o klesajúci trend v počte zamestnancov pracujúcich v riziku práce.

Počet exponovaných rizikovým faktorom									
2008		2007		2006		2005		2004	
spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy	spolu	ženy
14794	1376	14065	1497	15009	1852	15194	2145	15448	2173

Sankčné opatrenia za neplnenie uložených opatrení neboli uplatnené v roku 2008.

Chemické faktory

a) Pevný aerosol

Za účelom objektivizácie pracovného prostredia a zaradenia pracovníkov do rizikových kategórií bolo vykonávané stanovenie koncentrácie pevných aerosólov. Odbery vzoriek boli vykonané na zvaračských, drevárskych pracoviskách, v kameňolomoch a podobných prevádzkach. Sledovala sa koncentrácia respirabilnej frakcie a inhalovateľnej frakcie pevného aerosólu podľa typu prevádzky. V odobratých vzorkách sa tiež zisťovala prítomnosť hliníka (10 vzoriek) a oxidu vápenatého (3 vzorky). V 70% vzoriek boli najvyššie prípustné expozičné limity prekročené. Rozsah vykonaných odberov a analýz je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Pevný aerosól

Odber	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
osobný	357	472	614
stacionárny	35	37	53
spolu	392	549	707

b) Chemické faktory v ovzduší

Na zvaračských pracoviskách sa v odobratých vzorkách ovzdušia stanovovali chemické ukazovatele so zameraním na oxidy dusíka, ďalej pri používaní nerezú šesťmocný chróm ako karcinogén a nikel. Z ďalších faktorov to boli prchavé organické látky pri povrchovej úprave na zvaračských a drevárskych pracoviskách. Na pracoviskách patológie a dezinfekčnej stanici v Košiciach sa sledovala prítomnosť formaldehydu a v prevádzke výroby koží v Liptovskom Mikuláši (firma SlovTan Contract Tannery) amoniak.

Pri objektivizácii pracovného prostredia na prevádzke v okrese Spišská Nová Ves (Sitem) boli namerané vysoké hodnoty oxidu uhoľnatého, ktoré prekročovali priemerné aj krátkodobé prípustné limity. Vzhľadom na nebezpečný charakter oxidu uhoľnatého sme o tejto skutočnosti upovedomili aj príslušný RÚVZ. Po prijatí nápravných opatrení na danej prevádzke bolo vykonané opätovné meranie s uspokojivými výsledkami. Meranie oxidu uhoľnatého bolo vykonané analyzátorom, ktorý sa pravidelne zasiela na kalibráciu do firmy Dräger v Piešťanoch. Pri jeho poslednej kalibrácii nám bolo doporučené zakúpiť nový vzhľadom na jeho rok výroby. Rozsah vykonaných odberov a analýz je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Chemické faktory v ovzduší

Odber	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
osobný	66	209	996
stacionárny	142	212	1 112
spolu	208	421	2 108

c) Biologické expozičné testy

Zo Železničného zdravotníctva Košice bolo dodaných a analyzovaných 96 vzoriek moču na stanovenie obsahu fenolu, ako metabolitu aromatických uhľovodíkov. Ani v jednej vzorke nebol prekročený stanovený limit. V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad analyzovaných vzoriek.

Biologické expozičné testy

Chemický faktor	počet vzoriek			Počet ukazovateľov	počet analýz
	dodaných	odobratých	analyzovaných		
fenol	96	-	96	192	589
trinitrotoluén	-	4	4	4	4
kyselina delta-amínolevulová	-	14	14	28	34
kontrolná vzorka	1	-	1	1	6
Spolu	97	18	115	225	633

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V priebehu roka bolo vykonaných **36 kontrol** zameraných na prácu s jedovatými alebo veľmi jedovatými látkami a prípravkami, najmä v prevádzkach pôsobiacich v oblasti poľnohospodárstva. Konkrétne boli predmetom dozoru tieto spoločnosti: AGRO – PLUS, s.r.o. na HD v Budimíri, PDP Čečejevce, AGROPROFIT Boliarov, PD Nová Bodva, PD Perín, PD Drienovec, PD Péder, PD Klatov. V oblasti výskumu a vedy bol štátny zdravotný dozor vykonaný v Ústave experimentálnej fyziky SAV, Ústave fyzikálnych vied PF UPJŠ, Ústrednom kontrolnom a skúšobnom ústave poľnohospodárskom a v spoločnosti EKOLAB s.r.o. Ďalšie preverky boli vykonané v laboratóriách spoločností EKOLAB, TEKCO, a.s. Košice, Eurocast Košice, s.r.o. a Neo Slovak a.s. a SMZ a.s., Jelšava–Bočiar. V spoločnosti U.S.Steel Košice Labortest s.r.o. boli vykonané kontroly v laboratóriách – Laboratórium Studenej valcovne, Kvantometrické laboratórium a Laboratórium Koksovne. V spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o. boli preverky vykonané na DZ Energetika, DZ Koksovňa, DZ Zušľachtovne a DZ Obalová vetva, pričom na DZ Zušľachtovne a DZ Obalová vetva bola vykonaná spoločná preverka s Inšpekciou životného prostredia. V areáli spoločnosti boli predmetom štátneho zdravotného dozoru laboratóriá spoločnosti Eurocast Košice, s.r.o.. V oblasti potravinárskeho priemyslu boli vykonané kontroly v laboratóriách spoločností FRUCONA Košice a.s. a HYDINA ZK, a.s., Košice. V zdravotníctve sa jednalo o pracoviská Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (Patologicko-anatomické pracovisko), Močové laboratórium FNLP a spoločnosť Ortoproplus spol. s r.o., ktorá sa zaoberá výrobou ortopedických zdravotníckych pomôcok.

Súhlas na **používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov** bol vydaný v **12 prípadoch** a to spoločnosti EKOLAB, s.r.o., Ústav experimentálnej fyzika SAV, NEO

Slovakia a.s., U.Steel Košice – DZ Energetika (2x), U.Steel Košice – OCHF. Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Botanická záhrada UPJŠ, Ústav lekárskej chémie, biochémie a klinickej biochémie LF UPJŠ, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV (2x) a spoločnosti PEST CONTROL s.r.o..

V súčasnosti evidujeme na dozorovanom území **63** organizácií, v ktorých sa používajú veľmi jedovaté a jedovaté látky a prípravky.

V princípe možno konštatovať, že počet týchto organizácií sa výrazne nemení, keďže o súhlas na používanie žiadajú už evidované spoločnosti v súvislosti s používaním nových veľmi jedovatých látok a prípravkov.

Porušenie predpisov na ochranu zdravia v súvislosti s používaním jedovatých látok a prípravkov bolo zaznamenané v jednom prípade a to na pracovisku Ústavu lekárskej chémie, biochémie a klinickej biochémie LF UPJŠ v Košiciach. Uvedenému subjektu bola uložená pokuta vo výške 8.000.,Sk, pričom porušenie sa týkalo nielen predpisov v súvislosti s používaním jedovatých látok a prípravkov, ale aj v súvislosti s používaním chemických karcinogénov a mutagénov.

Za celý rok bolo spolu vydaných **181 osvedčení**, z toho **173 na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami a 8 osvedčení prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie.**

Komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s jedmi zasadala 2-krát a vyskúšala 9 osôb.

Komisia – DDD prípravky: nezasadala v tomto roku

Spolupráca s Územným spolkom Slovenského červeného kríža: Spolu bolo v 3 kurzoch odprednášaných 9 prednášok pre 46 záujemcov.

	Počet
Previerky	36
Návrhy na povol. pre VJL	12
Osvedčenia pre prácu s jedmi	173
Prednášky/kurzy	3/9

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Na dozorovanom území evidujeme **87 organizácií**, v ktorých sa používajú chemické karcinogény a mutagény.

V priebehu roku 2008 pribudlo **9** nových prevádzok, v ktorých sme zistili používanie chemických karcinogénov. Jedná sa o spoločnosti TPA s.r.o. a Ústav experimentálnej fyziky SAV, pracovisko ÚEF SAV, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Botanickú záhradu UPJŠ, Ústav lekárskej chémie, biochémie a klinickej biochémie LF UPJŠ, dve pracoviská Ústavu fyziológie hospodárskych zvierat SAV, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (Patologicko-anatomické pracovisko) a U.S.Steel Košice s.r.o., DZ Oceliareň -Útvar manažéra Prípravy a podpory výroby – laboratórium. V prípade spoločnosti T a T Trade s.r.o. došlo k zmene názvu prevádzkovateľa (predtým vedený ako Ing. Imrich Török). V uvedených spoločnostiach sa používajú chemické karcinogény

a mutagény a to pri výskumných a laboratórnych činnostiach a pri prevádzke stolárskej dielne, kde sú zamestnanci vystavení pevnému aerosólu z tvrdého dreva.

Na činnosti spojené s používaním, manipuláciou a skladovaním chemických karcinogénov a mutagénov podľa ust. NV SR č. 356/2006 Z.z. bolo vydaných **17 súhlasných rozhodnutí**. Jednalo sa o prevádzky laboratórnych a výskumných činností, fyzikálnych, chemických a mikrobiologických rozborov vôd, odpadov, skúšobníctva v oblasti dopravných stavieb a spracovania dreva. Konkrétne to boli prevádzky T a T Trade s.r.o., Ekolab s.r.o., Ústav experimentálnej fyziky – SAV – Pracovisko ÚEF SAV, TPA spoločnosť pre zabezpečenie kvality a inovácie s.r.o., U.S.Steel Košice s.r.o. – Útvar pre PZS-OCHF, DZ Energetika – vodné hospodárstvo – stredisko ČOV Sokolany a stredisko Laboratórium CHÚV Krásna, DZ Energetika – Technické plyny – stredisko Rozvod energetických médií, plynojem, DZ Energetika – strojovňa – stredisko Chemická úpravňa vody, DZ Obalová vetva – laboratórium TK a sklad chemických látok a prípravkov na prípravu chemických roztokov, DZ Oceliareň -Útvar manažéra Prípravy a podpory výroby – laboratórium, ÚKSUP v Bratislave, pobočka Košice, Letná 3, Košice, UPJŠ – Botanická záhrada, Mánesova 23, Košice, UPJŠ-LF- pracovisko ústav lekár. chémie, biochémie a klinickej biochémie, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV na pracoviskách. na Šoltesovej 4 až 6, a na ul. Pri Hati 10 v Košiciach, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou – Patologicko-anatomické pracovisko Košice,.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo vykonaných **25 kontrol v 12 –tich organizáciách** zameraných na dodržiavanie NV SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci, a to v spoločnosti Neo Slovak a.s. Košice (proces chrómovania valcov), U.S.Steel Košice s.r.o., DZ Energetika – Prevádzka Vodné hospodárstvo - stredisko ČOV Sokolany (sledovanie kvality odpadových vôd), Prevádzka Technické plyny - stredisko Rozvod energetických médií, plynojem, Prevádzka Strojárne - stredisko Chemická úpravňa vody (chemické analýzy a úprava technologických vôd), DZ Zušľachťovňa – stredisko Lakoplastovacej linky (dve kontroly) a DZ Obalová vetva – len sklad chemických látok a prípravkov na prípravu chemických roztokov (dve kontroly), DZ Koksovňa - strediská Veľkokapacitná koksárenská batéria VKB1, Veľkokapacitná koksárenská batéria VKB2, Chémia - ČOV, Chémia – Benzolka, Fenolka, Údržba a vedenie závodu (šesť kontrol), U.S.Steel Košice Labortest s.r.o. (tri kontroly), v spoločnosti ÚKSUP na Letnej 3 v Košiciach, na UPJŠ, PF, Ústav fyzikálnych vied a LF UPJŠ, Ústav lekárskej chémie, biochémie (výskumné a laboratórne činnosti), HALÁSZ – kominárstvo T-REX, Kupeckého 2, Košice, ČaSS s.r.o. – upratovací servis FNLP Tr.SNP Košice, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou – patolog. anatom. pracovisko, Košice, Ústav fyziológie hospodárskych zvierat SAV na pracoviskách. na Šoltesovej 4 až 6, a na ul. Pri Hati 10 v Košiciach,

Pre U.S. Steel Košice, s.r.o. bolo vydané v mesiaci november 2008 súhlasné rozhodnutie k uvedeniu priestorov DZ Koksovňa do prevádzky a zároveň bol daný súhlas na činnosti spojené s výrobou – pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity v predmetnej prevádzke, nakoľko naposledy bol DZ Koksovňa v roku 2003 uvedený do prevádzky na časovo obmedzené obdobie a to do 31.12.2008.

Porušenie predpisov na ochranu zdravia v súvislosti s používaním látok klasifikovaných ako karcinogény a mutagény bolo zaznamenané, ako je už vyššie spomenuté, v jednom prípade (Ústav lekárskej chémie, biochémie a klinickej biochémie LF UPJŠ).

Ďalšie porušenie NV SR č. 356/2006 Z.z. bolo zistené v organizácii U.S.Steel Košice Labortest s.r.o. boli vykonané kontroly v laboratóriách – Laboratórium Studenej valcovne, Kvantometrické laboratórium a Laboratórium Koksovne, za čo bola uložená pokuta 10.000,-

Sk a v organizácii U.S.Steel Košice s.r.o., DZ Energetika, za čo bola uložená pokuta 20.000,- Sk.

Spoločnosti U.S.Steel Košice – Labortest, s.r.o. v prevádzke Laboratória Koksovne na pracovisku Laboratórium benzolky boli **nariadené opatrenia** na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou, t.j. obmedziť pôsobenie chemického faktora – benzénu na zdravie zamestnancov pri práci vykonaním technických opatrení, vykonať meranie koncentrácie benzénu v pracovnom prostredí, zabezpečiť zvýšený zdravotný dohľad vrátane mimoriadnej cielenej lekárskej preventívnej prehliadky u zamestnancov, ktorí boli vystavení pôsobeniu nadlimitných hodnôt benzénu v pracovnom prostredí.

Porušenie ustanovení NV SR č. 253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci boli zistené v spoločnosti Eko Vokup, ktorá zabezpečovala výmenu azbestocementových kanalizačných rúr v bytovom dome na Fejovej 8 v Košiciach, pričom nepredložila tunajšiemu regionálnemu úradu verejného zdravotníctva oznámenie o začiatku prác vrátane plánu práce. Okrem toho táto spoločnosť vykonávala činnosť bez kladného posudku orgánu verejného zdravotníctva k uvedeniu priestorov do prevádzky. Na základe uvedeného bolo voči nej začaté v roku 2007 správne konanie vo veci uloženia sankcie. Následne bola v roku 2008 predmetnej spoločnosti za vyššie uvedený správny delikt uložená pokuta vo výške 50.000 Sk.

Opatrenia na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou boli nariadené v dvoch prípadoch spoločnosti U.S.Steel Košice s.r.o., DZ Zušľacht'ovňa a Správa mestskej zelene v Košiciach.

Na základe anonymného podnetu bol vykonaný ŠZD v spoločnosti U.S.Steel Košice s.r.o., DZ Zušľacht'ovňa, stredisko lakoplastovacia linka, zameraný na problém výskytu azbestu v obvodových stenách vo výrobné hale, pričom bolo zistené, že niektoré dosky boli ulomené a popadané na zemi. Z výsledkov meraní azbestových vlákien v priestore kancelárie v prevádzkovej budove haly a v miestnosti inšpekčných elektrikárov bola zistená nadlimitná koncentrácia azbestových vlákien – chryzotil. Voči spoločnosti bolo začaté správne konanie vo veci uloženia opatrení na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou a následne bolo **nariadené opatrenie** v priestoroch výrobné haly a kancelárií, t.j. zabezpečiť obmedzenie pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia v podobe azbestových vlákien, uvoľňovaných z materiálov použitých ako obvodové steny v hale ich demontážou a likvidáciou.

Spoločnosti Správa mestskej zelene v Košiciach v skleníku LUR 455 a v skleníkoch využívaných ako sklady boli **nariadené opatrenia** na predchádzanie vzniku ochorení podmienených prácou, t.j. zabezpečiť obmedzenie pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov pracovného prostredia v podobe azbestových vlákien z materiálov použitých ako pracovné plochy na pestovateľských stoloch v prevádzke na Rastislavovej 79 v Košiciach, ich demontážou a likvidáciou.

V priebehu roku bolo vydaných **33 súhlasných rozhodnutí** na činnosti spojené s manipuláciou s materiálmi obsahujúcimi azbest.

Spoločnosti **A.A.Service, spol. s r.o.** boli vydané 2 súhlasné rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb pri odstraňovaní azbestocementovej deliacej steny, rada P a R, stĺpy 19 – 38, v hale Lakoplastovacej linky na DZ Studená valcovňa spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o. a na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb v priestoroch elektroobjektov ZPO 1 DZ Oceliareň v areáli spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o..

Spoločnosti **EKOSTAR s.r.o.** bolo vydaných **12 rozhodnutí** na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb, pričom v prevažnej miere sa jednalo o objekty v areáli spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o.

Spoločnosti **PROSERVIS Strážske**, s.r.o. bolo vydané 1 súhlasné rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb v bytovom dome na Ždiarskej 20 v Košiciach.

Spoločnosti **RONAR s.r.o.** bolo vydaných **13** súhlasných rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Spoločnosti **SAMP SLOVAKIA**, s.r.o. bolo vydané **2** súhlasné rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb v Elektroobjektoch ZPO 2 Divízneho závodu Oceliarne v areáli spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o.

Spoločnosti **BAVEX K2.sk** bolo vydané 3 súhlasné rozhodnutia na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb pri demontáži azbestocementových materiálov z chladiacej veže TŠP spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o.

V priebehu roka 2008 bolo predložených **26 oznámení** týkajúcich sa likvidácie azbestocementových kanalizačných rúr prevažne v bytových domoch. Tejto činnosti na nami dozorovanom území sa venovala spoločnosť Eko Vokup, s.r.o. a dve fyzické osoby oprávnené na podnikanie a to Vincent Čider a Juraj Lemešani.

Z dôvodu demontáže azbestocementových materiálov bez oprávnenia orgánu verejného zdravotníctva bolo začaté konania voči spoločnosti PEVA, ktorá vykonávala túto činnosť v areáli spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o.

V rámci plnenia tejto úlohy sa naša pozornosť sústredila na tri chemické ukazovatele a to (**PAU, benzo(a)pyrén, 1-hydroxypyren, azbest**) a **genetické analýzy**. Stanovenie PAU, benzo(a)pyrénu a 1-hydroxypyrénu je súčasťou plnenia úlohy 7.12, preto všetky informácie sú uvedené pri plnení tejto úlohy. V tejto časti uvádzam hodnotenie merania prítomnosti azbestových vlákien a výsledky genetickej analýzy.

a) Azbest

OCHA zabezpečuje odber vzoriek v ktorých sa sleduje prítomnosť azbestových vlákien. Tieto vzorky sú zasielané na analýzu do NRC v Nitre, kde sa analyzujú elektrónovým mikroskopom. Naše oddelenie vlastní svetelný mikroskop, ktorým sa môžu analyzovať vzorky z pracovného ovzdušia, ak je známe, že materiál obsahuje azbest. Analýza materiálov sa svetelným mikroskopom vykonávať nedá.

Z 24 odobratých vzoriek bolo 21 z vnútorného ovzdušia, 2 vzorky z obecného úradu Mokrance, 6 vzoriek z vnútorného ovzdušia vojenskej techniky po vykonanej dekontaminácii, 4 vzorky po demontáži AZC rúr v bytovkách a 2 vzorky z vnútorného ovzdušia pracoviska Tepelné hospodárstvo. Sedem vzoriek predstavoval stavebný materiál z budovy Gymnázia na Exnárovej v Košiciach. Všetky vzorky boli zaslané do NRC v Nitre, kde sa analyzovali elektrónovým mikroskopom. V ovzduší vojenskej techniky azbest nájdený nebol, čo svedčí o dobre vykonanej dekontaminácii. Všetky vzorky stavebného materiálu obsahovali azbest.

b) Genetická toxikológia

V roku 2008 boli monitorované nasledovné pracoviská s vyhláseným rizikom karcinogenity:

- U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa
- SMZ Jelšava, a.s.

U.S.Steel, s.r.o. Košice, prevádzka DZ Koksovňa

- 20.2.2008 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 61 pracovníkov VKB 3 a Chémie
- 20.2.2008 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 12 pracovníkov U.S.Steel Košice- Labortest, s.r.o.
- 28.7.2008 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych

lymfocytov u 32 pracovníkov VKB1

- 25.8.2008 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 10 pracovníkov U.S.Steel Košice- Labortest, s.r.o.
- 1.12.2008 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 29 pracovníkov VKB1
- v priebehu októbra - novembra 2008 boli vykonané odbery u 29 pracovníkov Chémie, a u 30 pracovníkov VKB 3, vzorky krvi boli spracované metódou CALPL a priebežne prebieha mikroskopické vyšetrenie

CALPL vyšetrenie u zamestnancov prevádzky VKB 1, DZ Koksovňa U.S.Steel Košice s.r.o. sa v roku 2008 vykonalo dvakrát. Prvý krát bolo vyšetrenie vykonané v rámci objednávky č. 2008/377 zo dňa 25. 2. 2008, pričom bolo zistené priemerné percento aberantných buniek 6,09. Výsledky opakovaného CALPL vyšetrenia, kde priem. percento aberantných buniek bolo 5,09 potvrdili, že nejde o náhodný a ani dočasný rizikový stav. Opakovane zistené **vysoké riziko mutagenity** je v rade mnohoročných výsledkov monitoringu daného pracoviska ojedinelým vybočujúcim výsledkom. Analýzu daného negatívneho stavu, hľadanie možných príčin jeho vzniku a následné prijatie opatrení je potrebné vykonať v časovom horizonte do jedného roku. Oddelenie GT zahájilo podrobný prieskum a analýzu možných príčin anamnestických súvislostí a genotoxické riziko potenciujúcich okolností. Kompetentným osobám bola zaslaná správa: „Analýza možných príčin zvýšeného genotoxického efektu u pracovníkov VKB 1 vyšetrených na jar a jeseň 2008“. V šetriacom procese sa naďalej pokračuje.

SMZ Jelšava, a.s.

17.3.2008 boli expedované výsledky cytogenetickej analýzy ľudských periférnych lymfocytov u 25 pracovníkov SMZ Jelšava, a.s. Nakoľko výsledky skupinového testu, čiže zistené priemerné percento aberantných buniek 7,96 spadá do intervalu

4 - a viac % a svedčí o vysokej expozícii genotoxickým faktorom, v monitorovanej prevádzke bolo uskutočnené šetrenie zamerané na zistenie príčiny tak markantného nárastu priem. percenta aberácií. Bolo odobratých a vyšetrených Amesovým testom 20 vzoriek moču u exponovaných pracovníkov. Tieto vzorky moču nevykázali mutagénnu aktivitu.

Ďalej boli odobraté 4 veľkokapacitné vzorky vzduchu, pričom 3 z nich preukázali mutagénnu aktivitu. Dospeli sme k predpokladanej príčine nárastu priemerného percenta aberantných buniek a to, že z technických a organizačných dôvodov došlo k nadmernej expozícii pracovníkov mutagénnym látkam. Pracovníci boli vystavení nadmernej expozícii nakumulovaných emisii z dieselových motorov a pravdepodobne sa uplatnil aj negatívny hypoxický efekt, z dôvodu dočasnej neprítomnosti vetracej šachty. V priebehu roku 2009 navrhujeme vykonať na danom pracovisku kontrolné CALPL vyšetrenia u exponovaných pracovníkov. Úlohy vyplývajúce z tohto programu boli v uplynulom roku hodnotené v rámci iných programov, preto ich plnenie nie je možné porovnať.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V priebehu roka sa táto úloha neplnila, na úrad neboli zamestnávateľmi predkladané návrhy na zaradenie prác do rizika v rizikovom faktore psychická záťaž. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli len sporadicky zamestnávateľmi predkladané posudky rizík spracované pracovnými zdravotnými službami na základe hodnotenia zdravotných rizík pre tento faktor.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Vykonaných bolo celkom **34** hygienických šetrení pri podozrení na chorobu z DNJZ /oproti roku 2007 je to o 23 menej/ a **5** prešetrení bolo vykonaných opakovane za účelom doplnenia šetrení. V **17** prípadoch bola v závere hygienického šetrenia pripustená profesionálna súvislosť.

Najviac šetrení, v závere ktorých bola pripustená priama súvislosť bolo vykonaných v spoločnostiach: Reliningservis, s.r.o. 6x (6x u profesie hutný murár), U.S.Steel Košice, s.r.o., celkom 6 prešetrení (3x u profesie žeriavnik), v dvoch prípadoch Nemocnica Košice – Šaca a po jednom prípade v spoločnostiach EuroCast Košice, s.r.o., Valcovňa profilov a.s., MGT Construct, s.r.o. a Koksmont a.s., DPMK a.s. a Raul Produktion s.r.o. Košice.

Medzi profesie, u ktorých bola najčastejšie priznaná priama súvislosť v závere hygienického šetrenia patria: **hutný murár – 6x, žeriavnik – 4 x, ďalej tavič 3x.**

Všetky ochorenia boli lokalizované v oblasti horných končatín, vrátane oblasti ramena. Vo všetkých prípadoch sa postupovalo podľa možností aspoň orientačne podľa návrhu metodického postupu.

Vzhľadom na častý výskyt chorôb z povolania u profesie hutný murár v spoločnosti Reliningserv, s.r.o. boli predmetné práce vyhlásené do rizika 4. kategórie. V súčasnosti prebieha v tejto spoločnosti hodnotenie zdravotných rizík z fyzickej záťaže zmluvnou PZS.

V súvislosti s častými ochoreniami horných končatín u žeriavnikov v spoločnosti U.S.Steel Košice boli uskutočnené opakované konzultácie s PZS. V spoločnosti sa na niektorých prevádzkach realizujú opatrenia na zníženie rizika z fyzickej záťaže tým, že sa postupne nahrádzajú staré sedačky a ovládacie pulty elektrických mostových žeriavov za novšie typy sedačiek a ovládacích pultov, ktoré sú väčšinou otočné spolu so sedačkami.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V sledovanom období boli vykonané celkom **2 šetrenia pre podozrenie na chorobu z povolania z dôvodu poškodenia chrbtice** /v roku 2007 13 šetrení/, jednalo sa o zamestnancov spoločnosti U.S.Steel Košice pracujúcich v profesiách expedient dechtového hospodárstva na DZ Koksovňa a brúsič kovov na DZ Teplá valcovňa. V závere hygienického šetrenia bola v obidvoch prípadoch potvrdená **nepriama súvislosť**.

V súvislosti s častými šetreniami poškodení chrbtice v predchádzajúcich rokoch v spoločnosti U.S.Steel Košice, s.r.o. u profesie žeriavnik, boli v roku 2008 uskutočnené konzultácie s odborníkmi zmluvnej PZS a zamestnávateľ postupne vykonáva prehodnocovanie rizík na základe výsledkov objektivizácie celo-telových vibrácií na sedadle žeriavov.

2.2.Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Cieľ:

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

V rámci tejto úlohy bol ŠZD zameraný na zisťovanie pracovných podmienok a plnenie povinností v súvislosti s výkonom prác pri zobrazovacích jednotkách **v 5 spoločnostiach, a to Tempus s.r.o., VSE, a.s., Inžinierske stavby a.s. Košice, Európska kultúrna spoločnosť FEMAN Košice a Provident Financial, s.r.o.**

V úhrne boli získané údaje od **32 respondentov na 6 pracoviskách**. Vo všetkých prípadoch sa jednalo sa o administratívne pracoviská. Ďalej boli vytypované ďalšie organizácie a pracoviská, na ktorých zamestnanci pracujú viac ako 4 hodiny čistého času za

zmenu so zobrazovacími jednotkami. Pri výkone ŠZD neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky.

2.3. Zdravé pracoviská

Cieľ:

Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

V nadväznosti na štúdiu zameranú na zisťovanie výskytu ochorení z DNJZ u 80-tich zamestnancov v profesii šička v spoločnosti **Kodex Plus, a.s.** (realizovanú v r. 2006) bol v 1. polroku zahájený intervenčný program zameraný na prevenciu bolestí chrbta a horných končatín. V 1. etape boli vedúci zamestnanci oboznámení s rizikovými polohami u šičiek spoločnosti a na praktických ukážkach sa zaučali pri bežných pracovných úkonoch pri šití zaujímať fyziologické polohy. Okrem toho sa prakticky oboznámili s jednoduchými preventívnymi cvikmi.

V 1. polroku 2008 pokračovali jednania so spoločnosťou **VSE IT, s.r.o.** so zámerom realizovať u cca 50 zamestnancov pracujúcich v oblasti výpočtovej techniky projekt Zdravé pracovisko. V mesiaci jún bola prezentáciou projektu zamestnancom zahájená jeho realizácia a tiež realizácia prvej etapy zameranej na zisťovanie rizika metabolického syndrómu u zamestnancov s Odborom podpory zdravia. V septembri bola priamo v organizácii odprezentovaná správa o hodnotení I. etapy a súčasne bola zahájená II. etapa projektu zameraná na objektivizáciu fyzickej záťaže pri práci, v rámci ktorej sa realizovali aj prvé šetrenia a získavali sa podklady na hodnotenie priamo na pracoviskách.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl.

Túto úlohu neplníme.

2.5 Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Dňa 6.5.2008 sa v Bratislave uskutočnila záverečná konferencia s medzinárodnou účasťou k projektu riešenému v rámci IS EQUAL – Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce.

Účasť na projekte nás zaviazala pripraviť publikácie pre ďalšie využitie poznatkov a odporúčaní, ktoré z neho vyplynuli. Okrem hlavnej publikácie sa pripravuje aj booklet "Pravidlá dobrej praxe", ktorá má byť spracovaná formou otázok a odpovedí. Vo vzťahu k tomu každý účastník pripravil v máji znenie dvoch otázok s odpoveďou z problematiky, ktorú sme riešili.

2.6. Spoločný medziodborový program Biomonitoring zaťaženia ľudí faktormi prostredia (HBM).

Cieľ:

Vytvoriť efektívny a komplexný systém monitoringu expozície ľudí chemickým faktorom zo životného a pracovného prostredia v súlade s jednotnými princípmi v štátoch EÚ.

Dosiahnuté výsledky

OCHA pri plnení tejto úlohy spolupracovalo s Odborom hygieny životného prostredia pri riešení Projektu RÚVZ:

Dopad prevádzky spaľovňa v Kokšov – Bakši na zdravie okolozijúcich obyvateľov

V rámci riešenia tohto projektu bolo v roku 2008 analyzovaných celkovo 26 vzoriek (23 vzoriek krvi a 3 vzorky moč, v ktorých sa sledovalo 98 ukazovateľov. Analýza bola zameraná na prítomnosť prvkov: arzén, antimón, olovo, kadmium.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Cieľ:

Prostredníctvom trvalého monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Plnenie úlohy odborom HV:

Úloha bola plnená priebežne podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011, aktualizovaný na rok 2008.

Výsledky:

Monitoring dusitanov a dusičnanov:

V roku 2008 bolo v laboratóriu RÚVZ Košice vyšetrených **50** vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy a listovej zeleniny na sledovanie množstva **dusitanov (limit nie je stanovený v súčasne platnej legislatíve) a dusičnanov**, z toho 48 vzoriek z dovozu a 2 vzorky z domácej výroby odobraté z distribučnej siete. Obsah dusitanov nebol vo vzorkách detekovateľný, obsah dusičnanov vo vyšetrených vzorkách sa pohyboval od 3,3 mg/kg do 110,3 mg/kg, teda vyšetrené vzorky vyhovelí požiadavkám t. č. platnej legislatívy (limit do 200mg/kg)

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V roku 2007 v laboratóriu RÚVZ Košice bolo vyšetrených **52** vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy a listovej zeleniny na obsah **dusitanov a dusičnanov**, z toho 47 vzoriek z dovozu a 5 vzoriek z domácej výroby. Vzorky boli odobraté z distribučnej siete (predajne potravín). Obsah dusitanov nebol vo vzorkách detekovateľný a obsah dusičnanov sa pohyboval od 3,1 mg/kg do 116 mg/kg, 1 vzorka so zistenou hodnotou 241 mg/kg.

Obsah dusičnanov bol až na jednu vzorku v súlade s požiadavkami Nariadenia komisie (ES) č. 1881/2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty niektorých kontaminantov (limit aj v r. 2007 do 200 mg/kg).

Monitoring mykotoxínov a patulínu

V r.2008 bolo odobratých z distribučnej siete **6 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti** na báze ovocia na *prítomnosť patulínu a aflatoxínu B1*, ktoré boli vyšetrené RÚVZ so sídlom v Poprade. Vyšetrené vzorky vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy (použitou metódou nezistené).

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V r. 2007 bolo odobratých z distribučnej siete **6 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti** na báze ovocia na *prítomnosť patulínu, aflatoxínu B1 a ochratoxínu A*, ktoré boli vyšetrené NRC pre mykotoxíny RÚVZ Martin. Vyšetrené vzorky vyhovelí požiadavkám platnej legislatívy (patulín a aflatoxín B1 neboli použitou laboratórnou metódou zistené; zistená hodnota ochratoxínu A vo vzorke bola < 0,012 µg/kg).

Monitoring reziduí pesticídov

Z distribučnej siete bolo odobratých **12 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí na báze mlieka** na vyšetrenie reziduí chlórovaných pesticídov, **z toho 10 vzoriek** v laboratóriu RÚVZ Košice - vzorky vyhoveli požiadavkám PK SR (hodnoty neboli detekovateľné) a **2 vzorky týchto potravín na stanovenie reziduí prípravkov na ochranu rastlín zaslaných na ÚVZ SR**, výsledky ktorých do t.č. nie sú k dispozícii.

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V r.2007 bolo odobratých z distribučnej siete **7 vzoriek, z toho 2 vzorky dojčenskej a detskej výživy** na báze živočíšnych zložiek (mliečne a s obsahom mäsa a zeleniny) na stanovenie reziduí prípravkov na ochranu rastlín, vyšetrených ÚVZ SR a 5 vzoriek mliečnej **dojčenskej a detskej výživy** na reziduá chlórovaných pesticídov vyšetrené v laboratóriu RÚVZ Košice; vzorky vyhoveli požiadavkám Potravinového kódexu SR - hodnoty boli nedetekovateľné.

Dopad na zdravie:

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Návrh na ďalší postup, prípadne korekcie v plnení úloh:

Navrhujeme pokračovať v realizácii tejto úlohy.

Dosiahnuté výsledky - OCHA:

V rámci plnenia tohto programu bolo na základe požiadaviek odboru HV analyzovaných 182 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s cieľom sledovať obsah dusitanov a dusičnanov v potravinách pre dojčatá a malé deti. V analyzovaných vzorkách bolo sledovaných 662 ukazovateľov. Pri analýze nebolo zistené prekročenie limitných hodnôt pre dusičnany a dusitany.

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V porovnaní s rokom 2007 (190 vzoriek) došlo k zníženiu požiadaviek na analýzu týchto vzoriek o 8.

3.2. Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Spôsob riešenia:

Plnenie projektu sa vykonávalo podľa aktualizovanej osnovy z roku 2005. Projektom boli sledovaní klienti 2 vekových kategórií mužov a žien vykonávajúci stredne ťažkú prácu najmä z profesií: pracovníci potravinárskych výrobní (cukrárskych, lahôdkárskych, pekárskych) a pracovníci kuchýň v ZSS a to v každej kategórii po 20 klientov nasledovne:

- a) stredne ťažko pracujúce ženy, veková kategória 19-34 rokov,
- b) stredne ťažko pracujúce ženy, veková kategória 35-54 rokov,
- c) stredne ťažko pracujúci muži, veková kategória 19-34 rokov,
- d) stredne ťažko pracujúce muži, veková kategória 35-54 rokov.

Výsledky:

1. Sledovanie vybraných výživových faktorov prostredníctvom údajov o spotrebe potravín za posledných 24 hod.:

Na základe analýzy vybraných nutričných faktorov, ktoré boli spracované u všetkých respondentov počítačovým programom ALIMENTA z údajov o spotrebe

získaných z 24 hod. retrospektívnej kvantitatívnej spotreby potravín od 80 respondentov možno konštatovať:

Energetický príjem z prijatých potravín vyšší ako odporúčajú výživové dávky (OVD) bol zistený u 12- ich respondentov sledovaných skupín, okrem skupiny stredne ťažko pracujúci muži veková kategória 19-34 rokov, čo predstavuje 15%. Avšak u 58 klientov (72,5%) bol zistený nižší energetický príjem ako je uvádzané v OVD. Príjem bielkovín viac ako 110% bol zistený u 53 klientov (66,25%), zvýšený príjem tukov u 41 klientov (51,25%), vyšší príjem sacharidov u 3 (okrem skupín stredne ťažko pracujúci muži a ženy veková kategória 19-34 rokov), čo predstavuje (3, 75%). U 49 klientov (61,75%) bol zistený nedostatočný príjem vitamínu C. Pitný režim nebol vyhovujúci u 64 klientov (80%), príjem hrubej vlákniny bol nedostatočný u 60 klientov (75%). Nadmerný príjem NaCl bol u 40 klientov, čo predstavuje 50% (zvýšený príjem NaCl bol výraznejšie zaznamenaný u mužov v oboch vekových kategóriách). Príjem cholesterolu viac ako 110 % bol zistený u 19 klientov (23,75%).

2. **Dotazník o spotrebe potravín a stravovaní**

Z vyplnených dotazníkov o životospráve možno posúdiť konzum potravín a pokrmov - kvalitatívne (stravovacie zvyklosti) z hľadiska zásad správnej výživy. Hodnotením stravovacích zvyklostí je možné konštatovať, že 77 klientov (96,25%) konzumuje bežnú stravu, z toho 10 klientov (12,5%) sa stravuje 5 krát denne, 4 krát denne sa stravuje 29 klientov (36,25%), 3 krát denne konzumuje stravu 24 (30%) respondentov, 2 krát denne 13 klientov (16,25%), 1 krát denne 4 klienti (5%). Pri hodnotení frekvencie konzumovania vaječných, resp. majonézových jedál bolo zistené, že rovnaký počet klientov 9 (11,25%) vaječné, resp. majonézové jedlá konzumuje veľmi často (4-5krát do týždňa) alebo nekonzumuje vôbec, 62 respondentov (77,5%) udávalo konzumáciu týchto jedál 1-2 krát do týždňa.

Pri hodnotení konzumácie mäsitých jedál z vyplnených dotazníkov vyplýva:

mäso

- bravčové mäso pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) konzumuje 29 klientov (36,25%), *hovädzie mäso* 7 klientov (8,75%), *iné mäsa* (*baranie, králičie...*) 3 klienti (3,75%)
- menej často (1-2 krát do týždňa) konzumuje *bravčové mäso* 46 klientov (57,75%), *hovädzie mäso* 49 klientov (61,75%), *iné mäsa* (*baranie, králičie...*) 15 klientov (18,75%)
- nekonzumuje *bravčové mäso* 5 klientov (6,25%), *hovädzie mäso* 14 klientov (17,5%), *iné mäsa* (*baranie, králičie...*) 62 klientov (77,5%)

mäsové výrobky / mäkké mäsové výrobky a údeniny, mäsové konzervy/ :

- pravidelne a veľmi často konzumuje 18 klientov (22,5%)
- menej často konzumuje 48 klientov (60,25%)
- nekonzumuje 14 klientov (17,5%)

hydinu

- pravidelne a veľmi často konzumuje 28 klientov (35%)
- menej často konzumuje 44 klientov (55%)
- nekonzumuje 8 klientov (10%)

hydínové výrobky

- pravidelne a veľmi často konzumuje 17 klientov (21,25%)
- menej často konzumuje 51 klientov (64,25%)
- nekonzumuje 12 klientov (15%)

vnútornosti

- pravidelne a veľmi často konzumuje 6 klientov (7,5%)
- menej často konzumuje 17 klientov (21,25%)

- nekonzumuje 57 klientov (71,25%)

Pri posudzovaní **frekvencie konzumovania tukov** klienti udávali zvýšenú konzumáciu **rastlinných tukov** 22 klientov (27,5%), **živočíšnych** 6 klientov (7,5%). Pri hodnotení **spotreby mlieka** bola najvýraznejšia frekvencia spotreby polotučného mlieka 20 (25%), nízkotučného mlieka 12 klientov (15%), plnotučného mlieka 11 klientov (13,75%). Kyslo mliečne nápoje (acidofilné mlieko, kefír, zakysanka) nekonzumuje 25 klientov (31,25%), 21 klientov (26,25%) uprednostňuje v stravovaní smotanové jogurty pred nízkotučnými 10 klientov (12,5%), v konzumácii tvrdých mäkkých a tavených syrov klienti preferujú vysoko tučné syry (viac ako 30% tuku v sušine) 21 klientov (26,25%) pred nízko tučnými 12 klientov (15%). Konzumácia vajec bola najvýraznejšia vo frekvencii 1-2 do týždňa u 65 klientov (81,25%), vajcia nekonzumovalo 10 klientov (12,5%).

Konzum strukovinových pokrmov bola udávaná 57 klientmi (71,25%) s frekvenciou konzumácie 1-2 krát do týždňa; 9 klientov (11,25%) strukovinové pokrmy nekonzumuje. **Pekárenské výrobky** celozrnné a tmavé konzumuje v rovnakom % zastúpení pravidelne a veľmi často 24 klientov (30%) (4-5 krát do týždňa) a vôbec nekonzumuje 14 (17,5%). Biele pekárenské výrobky pravidelne a veľmi často konzumuje 13 (16,25%) a nekonzumuje 27 (33,75%) klientov. **Múčne jedlá a sladkosti** pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) udáva 39 klientov (48,75%) a nekonzumuje 29 (26,25%). Zeleninu vrátane mrazenej a konzervovanej konzumuje pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) 34 klientov (42,5%), 1-2 krát do týždňa 43 klientov (53,75%), nekonzumujú 3 klienti (3,75%), hlúbovú zeleninu najviac klientov konzumuje 1-2 krát do týždňa - 51 klientov (64,25%). Ovocie čerstvé a mrazené pravidelne a veľmi často konzumuje 29 klientov (36,25%), 1-2 krát do týždňa 41 klientov (51,25%) a nekonzumuje 10 klientov (12,5%). **Konzumácia sóje a sójových výrobkov** bola najvýraznejšia vo frekvencii 1-2 krát do týždňa u 29 respondentov (36,25%), **špenátu** 1-2 krát do týždňa 36 klientov (45%). Konzumáciu **morských rýb** (aj konzervovaných) a živočíchov najčastejšie konzumuje 1-2 krát do týždňa 51 klientov (64,25%). Hodnotením **pitného režimu** bolo zistené, že pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) sladené nápoje konzumuje 30 klientov (37,5%), nesladené 39 klientov (48,75%), prírodné ovocné a zeleninové šťavy bez cukru 16 klientov (20%), 1-2 krát do týždňa sladené nápoje konzumuje 29 klientov (36,25%), nesladené 31 klientov (38,75%), prírodné ovocné a zeleninové šťavy bez cukru 36 klientov (45%), nekonzumuje sladené nápoje 21 klientov (26,25%), nesladené nápoje 10 klientov (12,5%), prírodné ovocné a zeleninové šťavy bez cukru 28 klientov (35%), čo sa týka **spotreby čaju** klienti častejšie udávali konzumáciu čierneho a ovocného čaju - 21 (25%), bylinkového 15 klientov (18,75%), spotrebu zalievanej kávy udávalo 21 klientov (26,25%), presso a nescafé 26 klientov (32,5%) kávu nekonzumuje v jednotlivých sledovaných skupinách 28,8% - 43,75% klientov. **Alkoholické nápoje, destiláty a víno** konzumuje pravidelne a veľmi často (4-5 krát do týždňa) 6 klientov (7,5%), likéry 8 klientov (10%), pivo 9 klientov (11,25%), 1-2 krát denne konzumuje likéry 23 klientov (28,75%), destiláty 31 klientov (38,75%), pivo 39 klientov. Výživové doplnky s jódom nekonzumovalo 54 klientov (67,5%), 1-2 krát do týždňa 17 klientov (21,25%) klientov, 4-5 krát do týždňa 9 klientov (11,25%).

3. *Dotazník o pohybovej aktivite a životospráve*

Z dotazníkov vyplýva, že pohybovej aktivite v priebehu týždňa (telesná výchova, šport, turistika) sa aktívne (6 h. a viac) venujú 4 klienti (5%), 4-5 h. týždenne 12 klientov (15%), 2-3 h. týždenne 19 klientov (23,75%), 1 hod. týždenne 26 klientov (32,5%), žiaden pohyb nevykonáva 19 klientov (23,75%). U respondentov, ktorí uviedli, že nevykonávajú žiaden pohyb boli najčastejšími dôvodmi, ktoré respondenti v dotazníkoch uviedli, nedostatok času 27 klientov (33,75%), zdravotné dôvody 6 klientov (7,5%), nepokladajú to za potrebné 3 klienti (3,75%). Pri hodnotení životosprávy z dotazníkov vyplynulo, že 30

respondentov (37,5%) má uspokojivú životosprávu, 25 klientov dobrú (31,25%), málo uspokojivú 9 klientov (11,25%) a zlú 6 klientov (7,5%). Vo zvýšenej miere sú vystavení stresovým faktorom 26 klienti (32,5%), odpoveď - niekedy uviedlo 45 respondentov (56,25%) a 9 (11,25%) klientov nepociťuje stresovú záťaž doma ani v zamestnaní.

4. Somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie.

Index telesnej hmotnosti BMI

▪ muži

BMI <25 malo 18 klientov (22,5 %) - rovnaké % zastúpenie v oboch sledovaných skupinách mužov delených podľa veku, 17 mužov (21,25%) malo $25 \leq \text{BMI} < 30$ a 5 mužov malo $\text{BMI} \geq 30$ (6,25%)

▪ ženy

v sledovaných skupinách žien (delených podľa veku) malo 19 žien (23,75 %) BMI < 25 z toho 13 žien - 16,25 % vo vekovej kategórií 19-34 a 6 žien - 7,5 % vo vekovej kategórií 35-54 rokov , 15 žien (18,75 %) malo $24 \leq \text{BMI} < 29$ a 6 žien (7,5 %) BMI > 29 z toho 5 žien (6,25 %) vo vekovej kategórií 35-54 rokov

Index centrálnej obezity WHR

▪ muži

WHR $\leq 0,9$ malo 23 klientov (28,75%) z toho 14 (17,5%) vo vek. kategórii 19-34, WHR > 0,9 malo 17 klientov (21,25%) z toho vyššie % zastúpenie mali muži vo vek. kategórií 35-59 r.

▪ ženy

WHR $\leq 0,85$ bolo zaznamenané u 27 respondentiek (33,75%), WHR > 0,85 malo 13 respondentiek (16,25%) , % rozdiel v oboch vekových kategóriách pri hodnotení WHR je minimálny

Krvný tlak TK

▪ muži

TK syst.< 140 malo v sledovaných skupinách 23 klientov (28,75%), minimálny % rozdiel v oboch vekových kategóriách, $140 \leq \text{TK syst.} < 160$ malo 13 (16,25%) klientov s vyšším % vo vek kategórií 19-34, TK syst.> 160 bol nameraný u 4 klientov (5%) vek. kategória 35 -59 r. TK diast.< 90 malo 28 klientov (35%) zvýšené % vo vek. kategórií 19 - 34r., $90 \leq \text{TK diast.} < 95$ mali 3 klienti (3,75%) vo veku 35-59 r., TK diast.>95 malo 9 klientov (11,25%) zanedbateľný % rozdiel s prihliadnutím na vek. kategóriu

▪ ženy

TK syst. < 140 malo 32 klientiek (40%), $140 \leq \text{TK syst.} < 160$ bol zaznamenaný 7 (8,75%), TK syst.> 160 mala 1 (vek.kategóriá 35-54r.). TK diast. < 90 bol nameraný u 33 klientiek (41,25%) z toho vyššie % zastúpenie vek. kategória 19-34 r. , $90 \leq \text{TK diast.} < 95$ 2 (2,5%) vo veku 35-54r., TK diast.>95 bol opakovane nameraný u 5 (6,25%)

Biochemické parametre:

Celkový cholesterol, HDL, LDL

▪ muži

C. chol. < 5,0 mmol/l vo vek. kategórií 19-34r. malo 20 respondentov (25%), vo vek. kategórií 35-59r. 13 (16,25%), 5 (6,25%) vek.kategórie 35-59 r. malo hodnoty v rozpätí $5,0 \leq \text{c.chol.} < 6,0$, vysoké hodnoty c. chol. > 6 mmol/l boli zaznamenané u 2 klientov (2,5%) v druhej vek. kategórii. HDL $\geq 1,2$ mmol/l u 20 klientov (25%), vyššie % zastúpenie vek kat 35- 59 r., hodnoty v rozpätí $1,2 > \text{HDL} > 0,9$ malo 13 respondentov (16,25%), HDL < 0,9 malo 7 klientov (8,75%) s minimálnym % rozdielom v obidvoch vek. kategóriách. Hodnoty LDL < 3,4 mmol/l boli zistené u 36 mužov a to u 20 (25%) vo vek kategórií 19-34r., vo vek kat. 35-59r. u 16 (20%) a u 4 klientov (5%) druhej vek. kategórie boli hodnoty v rozpätí $3,4 \leq \text{LDL} < 4,9$.

▪ ženy

C. chol. < 5,0 mmol/l malo 27 (33,75%) žien, vyššie % zastúpenie vek. kategória 19-34, 18 klientiek (22,5%), celk.chol. v rozpätí 5,0<= c.chol.<6,0 11 klientiek (13,75%) z toho 9 (11,25%) vo vek kat.35-54 r., c. chol. > 6 mmol/l -2 klientky (2,5%) vek kat.35-54r. HDL>= 1,4 mmol/l bol zaznamenaný u 22 (27,5%) respondentiek, hodnoty v rozpätí 1,4 > HDL >1,2 mali 3 klientky, HDL< 1,2 – 15 klientiek (18,75%) v oboch vekových kategóriách boli pri hodnotení min.% rozdiely.

LDL<3,4 bol vo vek kat.19-34r. u 20 klientiek(25%),vo vek kategórií 35-54r.bola hodnota LDL<3,4 zaznamenaná u 14 žien(17,5%), 6 žien (7,5%) malo hodnoty LDL v rozpätí 3,4<LDL<4,9.

Triacylglyceroly TG

▪ **muži**

TG< 1,9 boli zaznamenané u 32 mužov (40%), hodnoty v rozpätí 1,9< TG<2,3 u 5(6,25%) mužov, TG>2,3 u 3 mužov (3,75%) min.% rozdiely v oboch vek kategóriách

▪ **ženy**

TG< 1,9 boli zaznamenané u 35 žien (43,75%) min.% rozdiely v oboch vek. kategóriách TG> 2,3 mali 2(2,5%) ženy vek kat.35-54r., hodnoty TG v rozpätí 1,9< TG<2,3 mali 3 ženy(3,75%) vek. kate. 19-34 r.

Glykémia

▪ **muži**

Glyk < 6,1 mmol/l bola u 38 mužov (47,5%), 2 muži vo veku 35 – 59 r. mali glyk > 6,1 mmol/l

▪ **ženy**

Glyk < 6,1 mmol/l bola u 39 žien (48,75%), 1 klientka (1,25%) vo veku 35-54 r. mala glyk >6,1 mmol/l

Porovnanie s predchádzajúcim rokom

1. *Sledovanie vybraných výživových faktorov z údajov o rektrospektívnej 24 h. spotrebe:*
Energetický príjem vo vybraných populačných skupinách v r.2008 bol vyšší o 6,25% oproti r.2007, prispela k tomu zvýšená konzumácia bielkovín o 10% a tukov o 15%. Nedostatočný príjem vitamínu C v tomto roku sa zvýšil o 23,75%, príjem hrubej vlákniny bol nižší o 8%. Pitný režim bol oproti r. 2007 nižší o 41,25%,nadmerný príjem NaCl bol vyšší o 17,5%, príjem cholesterolu v nadmernom množstve poklesol o 7,5%.

2. *Sledovanie stravovacích zvyklostí z dotazníka o spotrebe potravín a pokrmov*

Z údajov uvedených v dotazníkoch vyplýva, že stravovacie zvyklosti sledovaných skupín sa oproti r.2007 výrazne nezmenili, zvýšil sa počet klientov, ktorí konzumujú stravu 5 krát denne o 7,5%, znížil sa počet klientov , ktorí sa stravujú 1 krát denne o 11,25%. Z hodnotenia konzumácie mäsitých jedál vyplynulo: v r.2008 sa zvýšila konzumácia bravčového mäsa o 12,5%, v konzumácií hovädzieho mäsa, hydiny a vnútorností neboli výrazné zmeny, v konzumácií mlieka a mliečnych výrobkov sa v r.2008 zvýšila spotreba polotučného mlieka o 14%, kyslo mliečnych výrobkov o 1,25%, viac preferované boli v stravovaní v r.2008 smotanové jogurty 26,25% pred nízkotučnými 12,5% klientov. Konzumácia strukovinových pokrmov v r. 2008 poklesla o 7,5%, zvýšil sa % podiel tých respondentov, ktorí oproti r.2007 strukovinové pokrmy nekonzumovali vôbec a to o 5 %. Múčne jedlá a sladkosti sa v porovnaní s r. 2007 konzumovali o 3,75% viac s frekvenciou 1-2 krát denne. Zvýšil sa príjem sóje a sójových výrobkov o 3,75%, spotreba špenátu o 7,5%. Hodnotením stravovacích zvyklostí z hľadiska zásad správnej výživy konštatujeme u sledovaných skupín zlepšenie konzumácie potravín a pokrmov z hľadiska frekvencie. V r.2008 klienti konzumovali vo zvýšenej miere potraviny s vyšším % podielom tuku (mliečne výrobky, syry).

3. *Dotazník o pohybovej aktivite a životospráve*

V roku 2008 sa oproti r.2007 pohybovej aktivite celkovo venovalo menej klientov. V r. 2007 aj v r. 2008 respondenti uviedli ako najčastejší dôvod prečo sa nevenujú športu nedostatok času. V roku 2008 sa % zvýšil počet respondentov, ktorí sú vystavení stresovým faktorom doma alebo v zamestnaní o 21%.

4. *Somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie*

Index telesnej hmotnosti BMI

BMI sa v roku 2008 ako u mužov tak aj u žien mierne zlepšil ,1,25% u mužov a 2,5% u žien.

Krvný tlak

TK syst.

systolický TK v rozpätí $140 \leq TK < 160$ sa oproti r. 2007 zvýšil o 1,25% u žien, o 10 % u mužov, $TK \geq 160$ prekročený u 1 ženy (1,25% vek. kategória 35-54 r.) a 4 mužov (5% vek. kategória 35-54 r.),

TK diast.

TK diastolický v rozpätí $90 \leq TK < 95$ sa v porovnaní s r.2007 znížil o 1,25% u žien, u mužov o 5%, $TK \geq 95$ bol prekročený u 5 žien (6,25%), 9 mužov (11,25%), celkovo o 11,25% oproti r.2007.

Biochemické parametre:

V r. 2008 došlo k výraznému nárastu počtu klientiek s hodnotami cholesterolu v rozpätí $5,0 \leq chol < 6,0$ oproti minulému roku u žien o 7,5%, u mužov bol zaznamenaný pokles o 2,5%, hodnoty $chol. \geq 6,0$ boli u 2 -och žien a 2 -och mužov (vo vek. kategórií 35-54 r.), v r.2007 u 6-ich mužov druhej vek.kategórie.

HDL

Hodnoty $HDL < 1,2$ boli zaznamenané vo zvýšenom počte (15 žien - 18,75%), oproti r. 2007 nárast o 7,5%, namerané hodnoty $HDL < 0,9$ u mužov sa oproti r. 2007 poklesli o 5%.

LDL

Hodnota $LDL \geq 4,9$ v r. 2008 nebola zaznamenaná ani v jednom prípade u vybraných sledovaných skupín čo je oproti r.2007 zlepšenie o 2,5%.

Triacylglyceroly TG

Hodnoty v rozpätí $1,9 \leq TG < 2,3$ boli zistené u 3 žien (3,75%) a 5 mužov (6,25%), hodnoty $TG \geq 2,3$ boli zaznamenané u 3 - och mužov (3,75%) a 2 -och (2,5%) žien.

Glykémia

Hodnoty $glyk \geq 6,1$ boli u 2- och mužov a 1 ženy (vo vek. kategórií 35-54 r.) čo predstavuje zvýšenie oproti r.2007 celkovo 1,25%.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie

Pozitívom úlohy je skutočnosť, že hodnotení klienti sú oboznámení s aktuálnymi hodnotami a ukazovateľmi rizikových faktorov ich zdravotného stavu a dostanú odporúčania ako je možné daný stav zlepšiť. Výsledný odraz na zdraví však nie je možné hodnotiť nakoľko klienti sa vo väčšine prípadov nevracajú na opätovné vyšetrenie.

Návrh na ďalší postup, prípadne korekcie v plnení úlohy

Bolo by vhodné u týchto klientov sledovať ďalší vývoj v ovplyvňovaní zdravotného stavu výživou vyšetrením po určitom období, aby sa zistil efekt doporučení a dopad na ich zdravotnom stave.

V rámci tohto programu bolo analyzovaných 13 vzoriek celodennej stravy resp. obedov, v ktorých sa sledoval obsah selénu, vápnika, chrómu, zinku, horčíka a železa, celkovo bolo sledovaných 185 ukazovateľov.

V porovnaní s rokom 2007, kedy bolo analyzovaných 9 vzoriek, je to mierny nárast požiadaviek.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

RÚVZ so sídlom v Košiciach je gestorom tejto úlohy.

Cieľ:

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

V roku 2008 bol na odbore HV vypracovaný plán odberu vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice – mesto a Košice - okolie. Výroba, resp. baliareň kuchynskej soli sa na dozorovanom území nenachádza, vzhľadom k tomu bol odber kuchynskej soli plánovaný v distribučnej sieti. Bol realizovaný odber vzoriek mesačne 1 vzorka z dovozu (vrátane morskej soli) a 1 vzorka domáceho pôvodu.

V rámci plnenia úlohy boli odoberané vzorky kuchynskej soli z distribučnej siete okresov Košice. Za hodnotené obdobie roku 2008 bolo celkom odobratých **24 vzoriek kuchynskej soli** s cieľom stanovenia jodidu resp. jodičnanu draselného. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 14 vzoriek z dovozu (z toho 4 vzorky morskej soli) a 10 tuzemskej výroby. **Všetky** vyšetrené vzorky kuchynskej soli **domácej výroby** v obsahu jódu **vyhoveli** požiadavke potravinového kódexu SR (15 – 35 mg/kg).

Z vyšetrených vzoriek kuchynskej soli **z dovozu** vyššie uvedenej požiadavke PK SR nevyhovela jedna vzorka pre nižší obsah -13,0 mg/kg KJ (BALIMA varená jedlá soľ jódovaná, krajina pôvodu Bielorusko) a 3 vzorky pre vyšší obsah jódu, z toho dve vzorky morskej soli 40,0 a 41,0 mg/kg KJ, pôvodom z Talianska a jedna vzorka Varená jedlá soľ jódovaná, výrobcu Solné mlýny Olomouc ČR (36 mg/kg KJ).

Pozitívne možno hodnotiť ostatné vzorky kuchynskej soli z dovozu, ktorých pôvod bol z členských štátov EU a obsah jódu bol zistený v súlade s označením na obale jednotlivých solí, pričom požiadavka na obsah jódu resp. fortifikácie soli jódom je ustanovená len v legislatíve SR.

Prehľad o plnení úlohy je priložený v tabelárnych prehľadoch (príloha 1-6), ktoré tvoria súčasť tohto vyhodnotenia.

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím

Porovnaním výsledkov s rokom 2007 možno konštatovať, že nedošlo z zhoršeniu výsledkov v obsahu KJ v kuchynskej soli. V roku 2008 všetky vyšetrené vzorky kuchynskej soli tuzemskej výroby v obsahu jódu vyhoveli požiadavke potravinového kódexu SR tak, ako tomu bolo aj v roku 2007.

Plnenie úlohy a dopad na zdravie

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkým poškodením zdravia obyvateľov SR.

V priebehu plnenia úlohy došlo k zmene legislatívy a to od 1. mája 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu soli jódom, nariadenia EK neustanovujú požiadavku na prítomnosť, obsah jódu v kuchynskej soli. Pozitívom úlohy je, že dovozcovia kuchynskej soli rešpektujú legislatívu národnú a dovážajú soľ jódom fortifikovanú podľa národnej legislatívy.

Pilotná štúdia : Overenie saturácie organizmu jódom prostredníctvom jodúrie

Cieľ :

Prostredníctvom monitoringu jodúrie získať údaje , ktoré budú slúžiť spolu s monitoringom obsahu jódu v soli na porovnanie s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR

Spôsob riešenia :

Na realizácii pilotnej štúdie sa podieľali zamestnanci RÚVZ so sídlom v Košiciach a to Odboru chemických analýz a Odboru hygieny výživy. Po zakúpení a overení zariadenia EcaFlow potrebného na plnenie predmetnej štúdie v mesiaci máj, bol vypracovaný plán realizácie sledovania a hodnotenia zásobenia obyvateľstva územia okresov Košice mesto a okolie jódom. Nakoľko z objektívnych príčin bolo možné zahájiť realizáciu štúdie až v mesiaci jún, počet sledovaných klientov bol upravený na 100. Monitoring jodúrie u jednotlivých klientov bol vykonaný z prvého ranného moču odobratého podľa inštrukcie uvedenej na poskytnutom letáku a dodanom v poskytnutej vzorkovnici.

Na stanovenie jodúrie bolo prijatých 138 vzoriek prvého ranného moču od zamestnancov RÚVZ so sídlom v Košiciach - 130 a zamestnancov Domova dôchodcov na Garbiarskej ulici v Košiciach - 8. Podľa aplikačného listu pre EcaFlow, metódou prietokovej rozpúšťacej chronopotenciometrie boli do 10.01.2009 vykonané skúšky 93-och vzoriek moču. Pre poruchu prístroja nebolo možné analyzovať ostatné vzorky, ktoré budú analyzované po odstránení poruchy.

Stručné zhodnotenie výsledkov : Výsledky skúšok vzoriek ranného moču na stanovenie jodúrie od 93 – och klientov vykazovali hodnoty od 51,4 µg/l - 2 447 µg/l. Najčastejšie namerané hodnoty boli v rozmedzí od 151 µg/l - 500 µg/l a to u 50 klientov. Hodnoty v rozmedzí od 50 µg/l – 100 µg/l boli zistené u 14 klientov, od 101 µg/l – 150 µg/l u 17 klientov, hodnoty nad 500 µg/l u 12 klientov. V prílohe , ktorú prikladáme sú uvedené konkrétne hodnoty jódu v µg/l získané z moču jednotlivých klientov.

V rámci kontroly jodidácie kuchynskej soli bolo na OCHA analyzovaných 84 vzoriek rôznych druhov kuchynskej soli, v ktorých sa sledovalo 242 ukazovateľov. Šesť z analyzovaných vzoriek nevyhovelo stanoveným požiadavkám v parametri jodičnany (ako KI). V roku 2008 bolo analyzovaných o 87 vzoriek menej ako v roku 2007 (171 vzoriek).

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ:

Kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov, zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Plnenie úlohy a dosiahnuté výsledky

Na plnenie úlohy bolo ÚVZ SR vypracované usmernenie.

V zmysle usmernenia bol vypracovaný plán plnenia úlohy s plánom odberu vzoriek kozmetických výrobkov na laboratórne skúšanie.

- Podľa vyššie uvedeného plánu výkonu dozoru boli odobraté vzorky **dekoratívnej kozmetiky** v počte 3 na mikrobiologické vyšetrenie.

Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ v Poprade.

Výsledky

Všetky vzorky vyhoveli v **mikrobiologických ukazovateľoch** odporúčaniam COLIPA. Zároveň bolo kontrolované **označenie kozmetických výrobkov** s ohľadom na laboratórne skúšky a prítomnosť regulovaných látok. V označovaní neboli zistené nedostatky všetky kontrolované vzorky v označení vyhoveli požiadavkám ustanoveným v nariadení vlády SR č. 658/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

- v júli bolo odobratých 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých. V odobratých vzorkách boli vyšetrené ostatné konzervačné látky a to: kyselina benzoová, kyselina sorbová, a kyselina salicylová.

- v októbri boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov na vyšetrenie konzervačných látok a to: kyseliny 4-hydroxybenzoovej jej soli a estery (benzylparaben, butylparaben, etylparaben a propylparaben). Všetky odobraté vzorky boli zároveň vyšetrené aj mikrobiologicky (CPM, Pseudomonas aeruginosa, Candida albicans a Staphylococcus aeruginosa a patogénne a podmienené patogénne mikroorganizmy).

Previerky boli vykonané vo veľkosklade drogerie a kozmetiky PEMAS PLUS, v HM Carrefour a predajni dm-drogerie markt v Košiciach.

Odobraté vzorky boli skúšané na RÚVZ so sídlom v Žiline (5 vzoriek, ktoré boli skúšané na obsah konzervačných látok kyseliny benzoovej a kyseliny sorbovej) a na RÚVZ so sídlom v Poprade (kozmetické výrobky skúšané na obsah kyseliny 4-hydroxybenzoovej).

Výsledky laboratórnych analýz

Všetky vyšetrené vzorky **vyhoveli** mikrobiologickým požiadavkám v zmysle odporúčaní Európskej komisie a COLIPA, v skúšaných chemických ukazovateľoch **vyhoveli** požiadavkám nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky (príloha č. 6).

Pri previerkach bolo kontrolované aj označovanie kozmetických výrobkov v zmysle nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

Kontrolovaním označenia kozmetických výrobkov **neboli zistené nedostatky**.

- **v novembri** boli vykonávané previerky v súvislosti s odberom vzoriek vonnej kozmetiky s cieľom stanovenia potenciálnych alergénov (eugenik, izoeugenol, kumarín, benzylalkohol benzylbenzoát, cinamylalkohol, cinamal)
Celkom boli odobraté 4 vzorky.

Odobraté vzorky boli zaslané na stanovenie obsahu resp. prítomnosti vyššie uvedených alergénov RÚVZ Bratislava, hl. mesto SR. Výsledky laboratórnych skúšok to t.č. nie sú k dispozícii.

Správy o výsledkoch boli zasielané ÚVZ SR v stanovených termínoch (správa o stanovení prítomnosti alergénov bude zaslaná po obdržaní laboratórnych skúšok).

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Cieľ

1. kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcov a dovozcov kozmetických výrobkov,
2. monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vyrábaných kozmetických výrobkov,
3. monitoring dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách.

Podiel na plnení

Úloha na rok 2008 nebola na tunajšom úrade rozpracovaná, vzhľadom k skutočnosti, že na území okresov Košice - mesto a Košice - okolie sa nenachádzala výrobná kozmetických výrobkov a dovozcovia neboli evidovaní. V mesiaci august 2008 bola opätovne zahájená výroba kozmetického výrobku GREYLET- proti šedinám, výrobca BOOS – BIOLOGICKÉ SUBSTANCIE, Tr. SNP 5, Košice, v už posúdených priestoroch.

V predmetnej výrobni bola vykonaná kontrola dokumentácie. Zistené bolo, že výrobca pred uvedením kozmetického výrobku na trh postupoval podľa § 15 ods. 2 a ods. 7 nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov, t.j. oznámil ÚVZ SR rámcové zloženie výrobku a zahájenie výroby.

Kontrolou dokumentácie bolo zistené, že výrobca predmetného výrobku vypracoval správnu výrobnú prax, avšak v predloženej dokumentácii správnej výrobnéj praxe boli zistené nedostatky v porovnaní s STN EN ISO 22716 Správna výrobná prax - pokyny pre

správnú výrobnú prax, ktorá vstúpila do platnosti v júni 2008. Výrobca sa zaviazal, že predmetná dokumentácia bude doplnená resp. prepracovaná v zmysle vyššie uvedenej STN čo bude predmetom ďalších kontrol.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže Neparticipujeme, rieši ÚVZ SR.

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska.

Do riešenia tohto projektu sme neboli zaradení. O zaradenie sme požiadali hlavného odborníka pre HDaM ešte v roku 2007.

4.2. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.

V nadväznosti na predchádzajúce celoeurópske školské prieskumy o alkohole, tabaku a drogách - ESPAD sa uskutočnil zber údajov v mesiacoch apríl – máj 2008. Je to opakovaný prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u študentov vysokých škôl (druhé opakovanie celoštátneho prieskumu). Prieskum bol uskutočnený dotazníkovou formou, bol dobrovoľný a anonymný. Do projektu na území mesta Košice bolo zapojených 8 fakúlt z 2 univerzít - Technickej univerzity v Košiciach a Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Prípravná a realizačná fáza projektu bola sťažená nevhodným načasovaním projektu na koniec semestra. Z uvedeného dôvodu sa nepodarilo naplniť požadované počty respondentov. Spolu bolo zozbieraných cca 550 dotazníkov (50%). Po zosumarizovaní materiálov boli tieto odoslané gestorovi projektu na ďalšie spracovanie.

4.4. Prevencia chybného držania tela u školských detí

Monitoring prostredia a ergonomických podmienok v počítačových učebniach na vybraných stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom a ich vzťahu k udávaným zdravotným ťažkostiam prebehol ešte v roku 2007. Záverečné zhodnotenie je v kompetencii gestora a malo byť spracované v priebehu roka 2008.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov.

Vytvorením podmienok na včasnú identifikáciu opustených žiaričov a dôsledným odstraňovaním nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov sa zníži riziko nelegálnej manipulácie s nimi, riziko ich teroristického zneužitia ako aj riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov.

Plnenie úlohy:

Na porade odborných pracovníkov odboru ochrany zdravia pred žiarením konanej v Látkach v dňoch 19. – 21.6.2007 boli prerokované najčastejšie problémy pri vyhľadávaní a inventarizácii nepoužívaných a opustených žiaričov. Jedným z postupov, ktorý bol

dohodnutý na porade v Látkach bolo vykonávať štátny zdravotný dozor na pracoviskách, na ktorých je riziko výskytu opustených žiaričov s hlavným dôrazom na zabezpečenie informovania a poučenia osôb, ktorým hrozí riziko ožiarenia. Pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením vykonali štátny zdravotný dozor na šrotoviskách Košického a Prešovského kraja.

- Dňa 24.4.2008 - HB-DEMONT, s.r.o., Bratislava, prevádzka Kendice
- Dňa 11.6.2008 - VSŽ Sloveňák Rastislav, Kežmarok
- Dňa 19.6.2008 - ATOLO, s.r.o., Košice, prevádzka Krompachy
- Dňa 25.6.2008 - UNO Ján Džunda – výkup kovového šrotu, Poprad
- Dňa 26.6.2008 - JUZEP, Lenz Jozef, Prešov, prevádzka Lipany
ZBERKO, s.r.o., Košice, prevádzka Lipany
Výkup druhotných surovín Plaveč, prevádzka Krivany
Zberné suroviny Žilina, prevádzka Stará Ľubovňa
- Dňa 13.8.2008 - Zberné suroviny Žilina, prevádzka Michalovce
- Dňa 19.8.2008 - NaPDS – Vojtek Ján, Sabinov
Kravec Pavol, Sabinov
Centrum – Výkup druhotných surovín, Šarišské Michaľany
- Dňa 22.8.2008 - Druhotné suroviny, Andrej Gajdoš-Stropkovská, Svidník
AUREX, s.r.o., Prešov, Výkup Stropkov
KOVOD RECYCLING, s.r.o., Banská Bystrica, prevádzka Giraltovec
- Dňa 9.9.2008 - Zberné suroviny Žilina, prevádzka Prešov
- Dňa 6.11.2008 - Helena Demčáková – Výkup druhotných surovín, Vranov nad Topľou, prevádzka Strážske
Tatiana Bindzárová – T.M.B., Strážske
Helena Demčáková – Výkup druhotných surovín, Vranov nad Topľou, prevádzka Michalovce
MOTOLOCO – výkup železného šrotu, Hriadky

Pracovníci šrotovísk boli informovaní o možnostiach výskytu rádioaktívnych materiálov v dodávkach šrotu. Poučení boli o postupe pri zaregistrovaní a ďalšej identifikácii podozrivého materiálu v šrote. Vhodným zdrojom sú aj poskytnuté plagáty o možných materiáloch identifikovaných v dodávkach šrotu vo výrobných ocele.

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli vykonané okamžité merania príkonu dávkového ekvivalentu, vypracovaný bol záznam, ktorý podpísali pracovníci odboru aj pracovníci šrotovísk.

Zvolený postup má opodstatnenie, čo potvrdzujú aj mimoriadne udalosti vo výkupniach kovového šrotu v Kendiciach, Kežmarku, Poprade, Michalovciach a v Prešove. Dňa 24.4.2008 vykonali pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením vo Výkupni kovového šrotu, prevádzka Kendice kontrolu a meranie rádioaktivity na povrchu kontajnerov s kovovým šrotom. Pri previerke sa zistilo, že sa jedná o 2 súčiastky z poľnohospodárskeho stroja. Dňa 11.6.2008 pri previerke vo Výkupni kovového šrotu v Kežmarku sa našli dva kusy pružín, ktoré zaznamenávali zvýšenú rádioaktivitu. Kontaminované súčiastky boli odovzdané firme, ktorá sa zaoberá likvidáciou kontaminovaných materiálov. Po telefonickom oznámení výskytu materiálu s označením rádioaktivita vo Výkupni kovového šrotu, prevádzka Poprad pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením dňa 25.6.2008 vykonali merania a po premeraní sa zistilo, že označený predmet nevykazuje zvýšenú rádioaktivitu. Dňa 13.8.2008 bola vykonaná kontrola a merania rádioaktivity vo Výkupni kovového šrotu, Zberné suroviny, a.s., Žilina, prevádzka Michalovce, po telefonickom oznámení. Pri previerke sa zistilo, že v kovovom šrote sa nachádza súčiastka z poľnohospodárskeho zariadenia, ktorá bola odovzdaná na uskladnenie a ďalšiu identifikáciu a analýzu. Dňa 8.9.2008 pracovník Zberne

kovového šrotu Zberné suroviny, a.s, Žilina, prevádzka Prešov oznámil výskyt rádioaktívneho materiálu v dodávke kovového šrotu. Pracovníci Odboru ochrany zdravia pred žiarením našli kontaminovaný predmet, ktorý bol odstránený z predmetnej zberne a odovzdaný na ďalšiu analýzu.

A konatelia firiem, ktorí sa zaoberajú výkupom kovového šrotu zabezpečujú pracoviská meracími zariadeniami, konzultujú postup pri likvidácii rádioaktívneho materiálu v kovovom odpade na šrotoviskách a oboznamujú s ním pracovníkov, ktorí vykupujú šrot.

5.2. Navrhnutie systému bezpečného odstraňovania inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov v SR

Cieľ:

Na základe analýzy súčasného stavu skladovania a likvidácie inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov (IRAO) v Slovenskej republike a podľa požiadaviek producentov a oprávnených organizácií na likvidáciu IRAO vypracovať súbor opatrení, ktorý by umožnil naplnenie požiadaviek legislatívy v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Náležité nakladanie s IRAO zabezpečí, že súčasní producenti IRAO nezanechajú neodôvodnenú záťaž do budúcnosti.

Plnenie úlohy:

Riešenie úlohy bolo rozvrhnuté do troch etáp.

V prvej etape, ktorej riešenie zahŕňa obdobie od januára do júla 2008 sa vykonávalo ďalšie mapovanie miest, kde sa inštitucionálny rádioaktívny odpad môže vyskytovať, kde sa skladuje vrátane stanovenia počtu a aktivity odpadov.

V rámci Košického a Prešovského kraja bol pripravený zoznam pracovísk, kde sa špecifikujú druhy a počty uzavretých žiaričov ako aj hodnoty aktivít a zaslaný bol na Úrad verejného zdravotníctva v Bratislave. Pripravený bol formulár, ktorý sa rozposlal na pracoviská, na ktorých je možné riziko výskytu IRAO.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania,
2. monitorovania situácie v oblasti imunizácie
3. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
4. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
5. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
6. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách
7. obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Etapy riešenia

Plánovanie očkovacích látok:

Centrálne zabezpečenie vakcín finančne zabezpečených zdravotnými poisťovňami, ktoré umožní plynulosť a včasnosť očkovania na všetkých úrovniach. Národný plán očkovacích látok vychádza z lokálnych (na úrovni zdravotného obvodu), okresných a krajských plánov.

Časové obdobie:

- lokálny plán (na úrovni zdravotného obvodu) február 2008
- okresný plán marec 2008
- krajský plán apríl 2008
- celoslovenský plán máj 2008

Úloha:

- V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program - Plánovanie očkovacích látok
- vyžiadať lokálny plán (na území zdravotného obvodu - praktických lekárov pre deti a dorast) v okresoch Košice I-IV a Košice okolie,
 - z predložených podkladov spracovať okresný plán za okresy Košice I-IV a Košice okolie.
- Termín: január – marec 2008

Plnenie:

Zabezpečovanie vakcín je realizované očkujúcimi lekármi v spolupráci s dodávajúcou lekárňou a dodávateľmi vakcín. V rámci manažmentu očkovania sledujeme evidenciu o očkovaní, kvalitu chladového reťazca.

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Časové obdobie: priebežne

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

V roku 2008 budú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi, redukcia úmrtnosti, pokles potreby hospitalizácie a zníženie nákladov na antibiotickú liečbu v dôsledku závažných pneumokokových infekcií.
 - vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.
- Časové obdobie: december 2008

Úloha:

V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program aktualizovať očkovací kalendár pre rok 2008 pre praktických lekárov pre deti a dorast na území okresov Košice I - IV a Košice okolie

Plnenie:

Prípisom ÚVZ SR HH SR č. OE/2050/2008 zo dňa 19.2.2008 bol aktualizovaný očkovací kalendár pre rok 2008, s ktorým boli písomne oboznámení praktickí lekári pre deti a dorast na území okresov Košice I-IV a Košice okolie. Aktualizovaný očkovací kalendár bol uverejnený dňa 3.3.2008 aj na web stránke RÚVZ a bol predmetom odborného seminára praktických lekárov pre deti a dorast v rámci pôsobnosti RÚVZ Košice, konaného dňa 27.3.2008.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Časové obdobie: priebežne

Úlohy:

1. V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program priebežne vzdelávať zdravotnícky personál - metodické usmerňovanie, informovanie a poskytovanie konzultácií o realizovaných zmenách vo vykonávaní očkovania a zmenách v očkovacom kalendári

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaniami SZO a a v súlade s praxou členských štátov EÚ,
- zmene v preočkovaní - vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu.

Plnenie:

Dňa 27.3.2007 bol organizačne zabezpečený odborný seminár pre praktických lekárov pre deti a dorast s cieľom týchto metodicky informovať a usmerniť o realizovaných zmenách vo vykonávaní očkovania a zmenách v očkovacom kalendári pre rok 2008.

Indikačný zoznam, hradenie pneumokokovej vakcíny poisťovňami bol témou ďalšieho odborného seminára praktických lekárov pre deti a dorast, organizovaného v spolupráci s Asociáciou súkromných lekárov (ASL) dňa 6.5.2008.

V dňoch 20.10. a 21.10.2008 boli organizačne zabezpečené odborné semináre pre terénnych lekárov na tému Návrat pertussis do Košíc a protiepidemické opatrenia, Nová kategorizácia liekov od 1.10.2008, Závery z Vakcinačného dňa SR z 27.9.2008 v Žiline.

2. V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program zabezpečiť vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinančných aktivít.

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne.

V hodnotenom období v rámci plnenia tejto úlohy bola uverejnená informácia na web stránke RÚVZ dňa 22.4.2008 o uskutočnení európskeho imunizačného týždňa (EIW) v termíne od 21.4. do 25.4.2008. RÚVZ Košice realizoval počas trvania EIW aktivity, ktorými bola oslovená laická verejnosť, zdravotnícki pracovníci a vybrané rómske komunity:

- zdravotnovýchovný článok pre miestny denník KORZÁR zameraný na zvýšenie povedomia laickej verejnosti v oblasti významu imunizácie
- 2 semináre pre všeobecných lekárov pre deti a dorast o zmenách v povinnom očkovaní osôb, ktoré dosiahli určený vek, o podpore očkovania proti chrípke, pneumokokovým infekciám a možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu
- v rámci EIW sme aj pre účastníkov kurzu hygienického minima pre potravinárov zaradili informáciu o očkovaní ako základné právo dieťaťa a o význame očkovania pre prevenciu ochorení a ochranu životov.

Problémy s odmietaním očkovania zo strany rodičov sú hlásené praktickým lekárom pre deti a dorast na RÚVZ a riešené v spolupráci s Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.

V roku 2008 bolo takto riešených 5 prípadov.

3. V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program – Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a kongenitálneho rubeolového syndrómu a na elimináciu rubeoly v SR zabezpečiť vyšetrenie a analýzu každého suspektného ochorenia na osýpky a rubeolu.

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne. Za rok 2008 nebolo hlásené ochorenie, ani podozrenie z ochorenia na osýpky a rubeolu.

V rámci diferenciálnej diagnostiky v sledovanom období bolo v mikrobiologických laboratóriách vyšetrených 3907 vzoriek krvi na rubeolu, z toho zistená IgM pozitivita u 3 pacientov. Ochorenia u nich klinicky potvrdené neboli. Jednalo sa o 17 mesačné dieťa očkované proti MMR dňa 14.3.2008, odber krvi 20.3.2008, 31 ročného neočkovaného muža v ÚZNV v Košiciach a 30 ročnej gravidnej ženy v rámci dohľadu nad normálnou prvou ťarchavosťou – výsledky svedčiace pre dávno prekonanú infekciu, očkovanie nezistené.

V laboratóriu RÚVZ bolo vyšetrených 126 vzoriek krvi na osýpky s negatívnym výsledkom.

4. Zúčastniť sa na príprave Východoslovenského vakcinačného dňa.

Plnenie:

Na plnení úlohy sa organizačne podieľalo 6 zamestnancov odboru epidemiológie a 1 lekár aktívne s odbornou prednáškou.

5. V rámci plnenia úlohy č.2.1. Imunizačný program oboznámiť širšiu laickú verejnosť o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti.

Plnenie:

RÚVZ Košice realizoval počas trvania EIW aktivity, ktorými bola oslovená laická verejnosť, zdravotnícki pracovníci a vybrané rómske komunity:

- zdravotnovýchovný článok pre miestny denník KORZÁR zameraný na zvýšenie povedomia laickej verejnosti v oblasti významu imunizácie
- v rámci EIW sme aj pre účastníkov kurzu hygienického minima pre potravinárov zaradili informáciu o očkovaní ako základné právo dieťaťa a o význame očkovania pre prevenciu ochorení a ochranu životov.

Manažment očkovania:

Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, stanovenie štandardných postupov, inštruktáž a tréning pracovníkov RÚVZ, dobrá evidencia (záznamy) o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami, ako aj register očkovaných. Pripraviť podklady pre vytvorenie registra očkovaných v SR.

Časové obdobie: december 2008

Úlohy:

1. V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program – Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a kongenitálneho rubeolového syndrómu a na elimináciu rubeoly v SR počas celého roka vykonávať plánovanú, náhodnú a administratívnu kontrolu očkovania, dodržiavania chladového reťazca, postupov pri očkovaní, dodržiavania včasnosti očkovania, hlásenia a určovania kontraindikácií a reakcií po očkovaní.

Termín: priebežne

2. V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program – Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a kongenitálneho rubeolového syndrómu a na elimináciu rubeoly v SR v rámci kontroly očkovania preveriť zaočkovanosť proti osýpkam a rubeole u dvojročných a 12 ročných detí .

Termín: priebežne

3. V rámci plnenia úloh imunizačného programu zabezpečiť hlásenie očkovania novorodencov HBsAg pozitívnych matiek na novorodeneckých oddeleniach.

Termín: 30.06.2008

Plnenie:

Úloha č.1 a 2 sa plnila v rámci výkonu kontroly očkovania k 31.8.2008.

Pri kontrole skladovania a transportu očkovacích látok neboli zistené závažné nedostatky. Chladničky sú vybavené obyčajnými teplomerami s výnimkou 7 obvodov (okr. Košice I-1, II-2, Košice IV-1 a Košice okolie - 3), kde sú chladničky vybavené minimálne maximálnym teplomerom. Len v 25,8% (23 ambulanciách) sa nachádza chladnička bez výparníka.

KONTROLA CHLADOVÉHO REŤAZCA V PEDIATRICKÝCH OBVODOCH

Celkový počet pediatrických obvodov*	Počet kontrolovaných obvodov			
	Spolu	z toho počet ambulancií		
		so samostatnými chladničkami na uskladnenie vakcín bez výparníka, vybavených chladničkovými teplomerami	s písomnou evidenciou teploty v chladničke	
			iba v pracovných dňoch	nepretržite**
Košice I	17	3	15	2
Košice II	20	7	19	1
Košice III	9	4	7	2
Košice IV	13	2	13	0
Košice okolie	30	7	29	1
Spolu	89	23	83	6

Plnenie úlohy č. 3 bolo zabezpečené metodicky a organizačne osobnými konzultáciami zamestnancami odboru epidemiológie (30.1.2008, 14.2.2008 a 19.2.2008) s vedúcimi lekármi novorodeneckých oddelení zdravotníckych zariadení na území mesta Košíc a písomne prípisom pod č. 2008/005280/251.2/Tá zo dňa 17.3.2008 adresované lôžkovým zdravotníckym zariadeniam. Hlásenia o očkovaní novorodencov sú zasielané v mesačných intervaloch.

Podklady o očkovaní novorodencov sú využívané jednak pri epidemiologickom vyšetrení v ohniskách nákazy, jednak ku kontrole očkovania novorodencov HBsAg pozit. matiek, ev. signalizujú výpadok imunoglobulínu pre očkovanie týchto novorodencov.

Kontrola očkovania v SR:

Príprava usmernenia na kontrolu očkovania a kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Časové obdobie: jún 2008

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.

Časové obdobie: september – október 2008

Úlohy:

1. V rámci plnenia úlohy č. 1 Imunizačný program a Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a KRS a na elimináciu rubeoly v SR vykonať v prípade potreby mimoriadne kontroly zamerané na problémové územné celky, resp. zdravotné obvody.

Termín: 30.6.2008

Plnenie:

V sledovanom období nebol hlásený prípad ochorenia, ani podozrenia z ochorenia na osýpky a rubeolu. Problémové zdravotné obvody v rámci kontroly očkovania k 30.8.2008 zistené neboli. Nižšia ako 90% zaočkovanosť proti MMR bola zistená v roč. narod. 2006 v okrese Košice I: MUDr. Mederová (ÚSS) - 87,5% (1 neočkované dieťa z 8 pre kontraindikáciu).

2. V rámci plnenia úlohy č. 1 Imunizačný program usmerniť odd. TAPCH v oblasti preočkovania tuberkulín negatívnych detí v meste Košice a okrese Košice okolie.

Termín: 30.6.2008

Plnenie:

Problematika preočkovania tuberkulín negatívnych detí v meste Košice a okrese Košice okolie bola riešená osobnou konzultáciou s novovymenovaným krajským odborníkom pre TAPCH. Riešená bola rajonizácia detí podľa ZŠ, spôsob vykonávania očkovania, dokumentácie a vyhodnotenie stavu zaočkovanosti.

V rámci kontroly očkovania boli zistené rezervy vo vykonávaní tuberkulínovej skúšky v 11. roku života, ktorá sa realizovala u detí v sledovanom ročníku 1996 v okresoch Košice I-IV u 81,9%. Nedostatky boli zistené aj v evidencii očkovania proti TBC v Zázname o zdraví a chorobe u príslušného pediatra dieťaťa. Ide o pretrvávajúci stav nedôslednej informácie o preočkovaní proti tbc medzi pneumoftizeológom a pediatrom.

Nadálej je potrebné:

- realizovať ciele metodické jednania na úrovni epidemiológa, krajského odborníka pre tuberkulózu a pediatrov cieľom zlepšenia spolupráce, týkajúcej sa výmeny informácií a dokumentácie očkovania a preočkovania proti tbc medzi pediatrami a pneumoftizeológmi,

- venovať pozornosť doočkovávaniu detí, ktoré neboli z rôznych dôvodov očkované, resp. preočkované proti tbc, ako i sledovaniu hlásených postvakcinančných reakcií a kontraindikácií.

3. V rámci plnenia úlohy č. 1 Imunizačný program zmysle pokynov ÚVZ SR organizačne pripraviť a zabezpečiť kontrolu očkovania v okresoch Košice I - IV a Košice okolie.

Termín: júl-august

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.

Časové obdobie: november 2008 – február 2009

Úlohy:

1. Vykonať kontrolu očkovania, spracovať a vyhodnotiť získané údaje s následnými nápravnými opatreniami na území okresov Košice I-IV, Košice okolie a Košický kraj

Termín: september – november 2008

Plnenie:

V zmysle usmernenia Úradu verejného zdravotníctva SR zn. č. OE/6264/2008 zo dňa 23.7.2008 bola v mesiaci september vykonaná kontrola očkovania v okresoch

Košice I – IV (59 pediatrických obvodov) a v okrese Košice okolie (30 pediatrických obvodov) za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008.

Spracovanie výsledkov vykonaných kontrol zaočkovanosti na okresnej úrovni bolo spracované v termíne do 15.10.2008, na krajskej úrovni v termíne do 30.11.2008.

Zaočkovanosť bola kontrolovaná vo všetkých ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast. Výsledky kontroly u všetkých druhov pravidelného očkovania sú na celookresnej úrovni priaznivé, zaočkovanosť u žiadnej nákazy neklesla pod 95 %.

Na úrovni pediatrických obvodov sa zaočkovanosť u všetkých druhov pravidelného povinného očkovania pohybuje nad 90 %, s výnimkou 2 pediatrických obvodov, čo predstavuje 2,2% z celkového počtu pediatrických obvodov. Jedná sa o obvody s nízkym počtom detí, resp. veľkým počtom rómskych detí. Išlo o tieto zdravotné obvody:

Základné očkovanie proti TBC roč. narod. 2006:

Okres Košice I: MUDr. Mederová (ÚSS) - 66,7% (5 neočkovaných detí z 15 - kontraindikácie)

Druhé preočkovanie proti DTP roč. narod. 2001:

Okres Košice I: MUDr. Mederová (ÚSS) - 88,9 (1 neočkované dieťa z 9)

Očkovanie proti MMR roč. narod. 2006:

Okres Košice I: MUDr. Mederová (ÚSS) - 87,5% (1 neočkované dieťa z 8 - kontraindikácia)

Očkovanie adolescentov proti VHB roč. narod. 1996:

Okres Košice I: MUDr. Tomašková - 73,7%

Dôvody nezaočkovania detí sa opakujú každoročne a okrem nezodpovedného prístupu rodičov nerešpektujúcich ani opakované výzvy pediatrov pristupuje aj migrácia rómskych rodín v rámci Slovenska, ale i do zahraničia, kde pri dlhodobých pobytach nie je možné zo strany ošetrojúcich lekárov dodržať termíny očkovania. V dôsledku absencie vykonávacieho predpisu k zákonu 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa odmietanie očkovania zo strany rodičov riešilo iba prostredníctvom Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny s minimálnou odozvou.

Na nižšej zaočkovanosti sa podieľalo i nerovnomerné zásobovanie vakcínami určenými pre pravidelné povinné očkovanie detí (D.T.COQ)), ev. doplatky za vakcínu (ENGERIX B, HEXAVAC pre prvé preočkovanie detí, základne očkovaných acelulárnou vakcínou, ktorá je za plnú úhradu vakcíny rodičom).

Výsledky previerky očkovania za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008 v okresoch Košice I–IV a okrese Košice okolie boli prerokované s príslušnými očkujúcimi lekármi.

Z kontroly očkovania pre nasledujúce obdobie vyplynuli tieto opatrenia:

1. Venovať pozornosť udržaniu uspokojivej zaočkovanosti detskej populácie.
2. Pravidelne realizovať ciele metodické jednania na úrovni epidemiológa, krajského odborníka pre tuberkulózu a pediatrov cieľom zlepšenia spolupráce, týkajúcej sa výmeny informácií a dokumentácie očkovania a preočkovania proti tbc medzi pediatrami a pneumoftizeológmi,
3. Naďalej venovať pozornosť doočkovávaniu detí, ktoré neboli z rôznych dôvodov očkované, vrátane očkovania a preočkovania proti tbc, sledovaniu hlásených postvakcinančných reakcií a kontraindikácií.

2. V rámci plnenia úlohy č. 1 Imunizačný program a Akčného plánu na udržanie stavu eliminácie osýpok a KRS a na elimináciu rubeoly v SR vykonať v prípade potreby mimoriadne kontroly zamerané na problémové územné celky, resp. zdravotné obvody.

Termín: 30.6.2008

Plnenie:

Úloha sa plnila v rámci výkonu kontroly očkovania.

Zaočkovanosť proti MMR v okresoch Košice I-IV a Košice okolie je i v tomto roku priaznivá. V kontrolovanom *ročníku 2006* dosiahla zaočkovanosť v okresoch Košice I-IV 98,8%, v okrese Košice okolie 98,5%. V kontrolovanom *ročníku 2005* dosiahla zaočkovanosť v okresoch Košice I-IV i v okrese Košice okolie 99,4%.

Celookresná zaočkovanosť v *ročníku narodenia 2006* sa pohybuje od 98,1% v okrese Košice IV do 99,0 % v okrese Košice I a Košice II, v *ročníku narodenia 2005* od 99,1% v okrese Košice II do 100,0 % v okrese Košice III.

Zaočkovanosť v *ročníku narodenia 1996* v okresoch Košice I-IV dosiahla 98,6%, v okrese Košice okolie 99,4%.

Celookresná zaočkovanosť v *ročníku narodenia 1996* sa pohybuje od 98,3% v okrese Košice II do 98,9% v okrese Košice I a III.

Problémové zdravotné obvody zistené neboli. Požadované percento zaočkovanosti proti MMR v ročníku narodenia 2006 nebolo dosiahnuté v ÚSS v okrese Košice I (MUDr. Mederová), kde bola dosiahnutá zaočkovanosť 87,5% (1 neočkované dieťa z 8 pre kontraindikáciu).

3. V rámci plnenia úlohy č. 6.1. Imunizačný program porovnať trend ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania

Termín: 31.12.2008

Plnenie:

Výsledky zaočkovanosti k 31.8.2008:

Očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, infekciám vyvolaným H. influenzae typu B, vírusovej hepatitíde typu B a poliomyelitíde

Celookresná zaočkovanosť je na vysokej úrovni vo všetkých kontrolovaných ročníkoch.

V najmladšom kontrolovanom *ročníku 2006* v okresoch Košice I-IV dosiahla zaočkovanosť 99,3 %, v okrese Košice okolie 99,6%. V jednotlivých okresoch sa zaočkovanosť pohybuje od 98,4% v okrese Košice IV do 100,0% v okrese Košice III.

Vakcínou s acelulárnou pertusickou zložkou bolo očkovaných v okresoch Košice I-IV 51,3% detí, v okrese Košice okolie bolo touto vakcínou zaočkovaných 35,3%.

Pri *prvom preočkovaní* proti diftérii, tetanu a pertussis v *ročníku narodenia 2004* dosiahla zaočkovanosť 98,9%, v okrese Košice okolie 99,2%. Celookresná zaočkovanosť sa pohybuje od 98,1 % v okrese Košice II do 99,4 % v okrese Košice III. Najviac detí v sledovanom ročníku bolo očkovaných trivakcínou D.T.P./D.T.COQ - v okresoch Košice I-IV 82,5%, v okrese Košice okolie 96,2%.

Pri druhom preočkovaní proti diftérii, tetanu a pertussis sa v ročníku narodenia 2001 dosiahla zaočkovanosť v okresoch Košice I-IV 99,1%, v okrese Košice okolie 99,5%. Celookresná zaočkovanosť sa pohybuje od 98,4 % v okrese Košice II do 100,0 % v okrese Košice III. Najviac detí bolo očkovaných trivakcínou D.T.P./D.T.COQ - v okresoch Košice I-IV 90,8% a v okrese Košice okolie 98,1%. Zaočkovanosť nedosahujúca 90% bola zaznamenaná v okrese Košice I u MUDr. Mederovej, lekára USS - 88,9% (neočkované 1 dieťa z 9 detí). Ide o zariadenie s nízkym počtom detí v ročníku.

Pri *treťom preočkovaní* proti diftérii, tetanu v *ročníku narodenia 1994* zaočkovanosť v okresoch Košice I-IV dosiahla 99,1% a v okrese Košice okolie 99,4%. Celookresná zaočkovanosť sa pohybuje od 98,6 % v okrese Košice IV do 99,9 % v okrese Košice I. Najviac detí bolo očkovaných trivakcínou DULTAVAX - v okresoch Košice I-IV 51,9% a v okrese Košice okolie bivakcínou IMOVAX D.T. ADULT 59,8%.

Očkovanie proti tuberkulóze

– Základné očkovanie novorodencov jednou dávkou:
v ročníku narodenia 2007 v okresoch Košice I - IV dosiahla zaočkovanosť 97,4%, v okrese Košice okolie 96,5%. Zaočkovanosť 90 % nedosiahla MUDr. Mederová (ÚSS) - 66,7% (5 neočkovaných detí pre kontraindikáciu z 15 detí).

– Preočkovanie tuberkulín negatívnych z celkového počtu detí v 11. roku života, u ktorých bola vykonaná tuberkulínová skúška:

roč. narod. 1996 - v okrese Košice I - IV 98,2%, v okrese Košice okolie 96,9%

roč. narod. 1995 - v okrese Košice I - IV 99,0%, v okrese Košice okolie 97,6%.

Tuberkulínová skúška bola vykonaná v okresoch Košice I - IV u detí z ročníka 1996 u 81,9%, z nich tuberkulín negatívnych bolo 56,07%. V ročníku narodenia 1995 bola tuberkulínová skúška vykonaná u 96% detí, z nich tuberkulín negatívnych bolo 62,6%.

V okrese Košice okolie bola tuberkulínová skúška vykonaná u 95% detí z ročníka 1996, z nich tuberkulín negatívnych bolo 72,7%. V ročníku narodenia 1995 bola tuberkulínová skúška vykonaná u všetkých detí, z nich tuberkulín negatívnych bolo 73,7%. Na očkovanie bola použitá vakcína BCG VACCINE SSI (Dánsko).

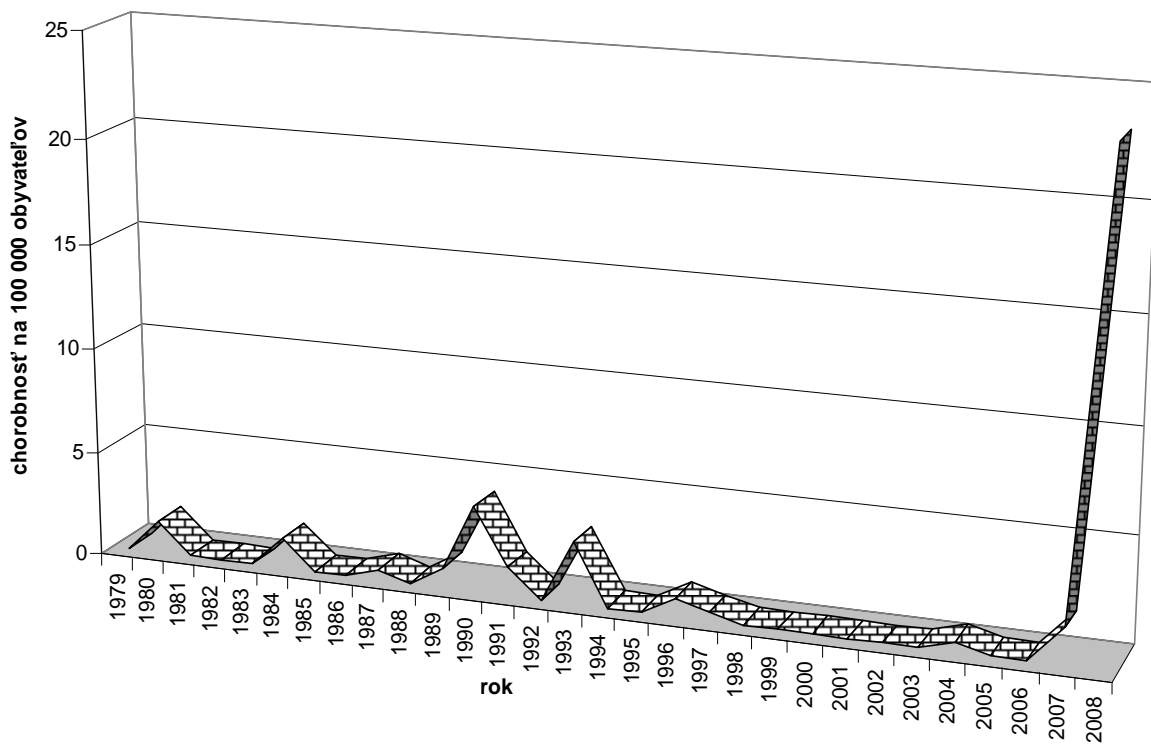
Očkovanie adolescentov proti vírusovej hepatitíde typu B

Zaočkovanosť adolescentov proti vírusovej hepatitíde typu B dosiahla v ročníku narodenia 1996 v okresoch Košice I-IV 98,7%, v okrese Košice okolie 99,8%. Kompletné očkovanie tromi dávkami v tomto ročníku má 2146 detí, čo predstavuje 88,2% z celkového počtu detí v okresoch Košice I-IV a v okrese Košice okolie 1199 detí, čo predstavuje 96,2%. Vakcinácia nebola začatá v okresoch Košice I-IV u 32 detí, v okrese Košice okolie u 3 detí.

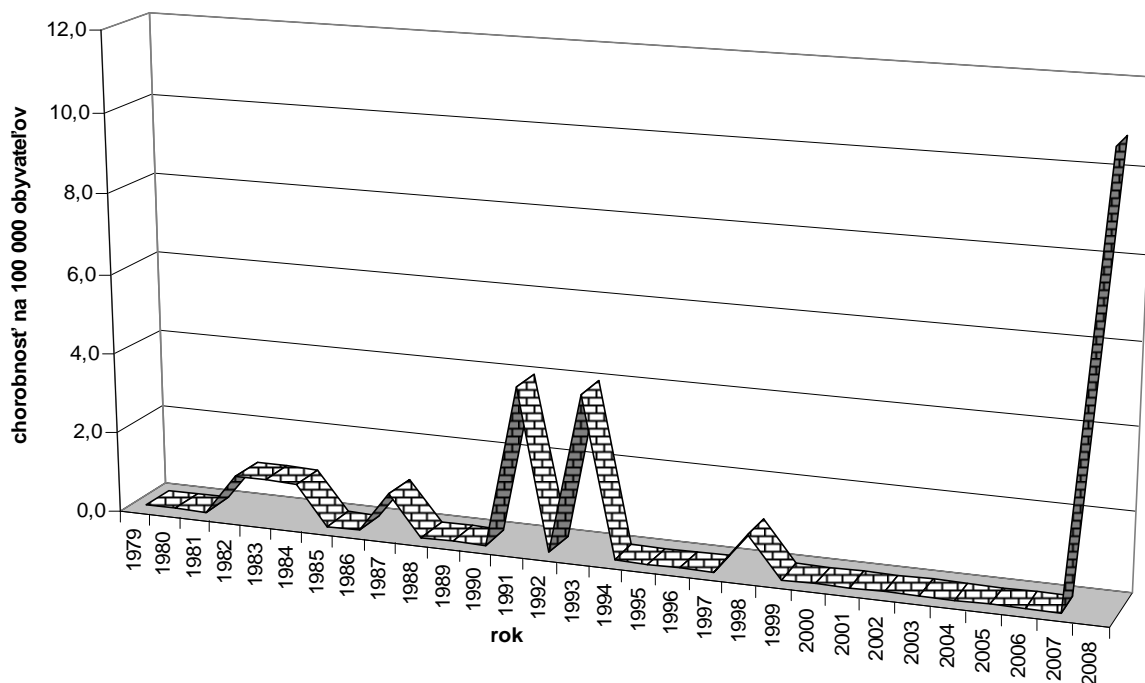
Očkovanie proti morbilám, rubeole a parotitíde (viď predchádzajúca úloha)

Výskyt ochorení, proti ktorým sa vykonáva pravidelné povinné očkovanie je nulový s výnimkou ochorení na **pertussis** .

VÝVOJ CHOROBNOSTI NA PERTUSSIS
V MESTE KOŠICE V ROKOCH 1979 - 2008

**VÝVOJ CHOROBNOSTI NA PERTUSSIS
V OKRESE KOŠICE - OKOLIE V ROKOCH 1979 - 2008**

V roku 2008 bolo zaznamenaných v okresoch Košice I - IV 54 ochorení na **pertussis**, chorobnosť 23,22/100 000 obyvateľov a 5 ochorení , chorobnosť 2,15/100 000 obyvateľov na parapertussis.

V okrese Košice okolie bolo zaznamenaných 12 ochorení na pertussis, chorobnosť 10,8/100 000 obyvateľov a 1 ochorenie na parapertussis, chorobnosť 0,9/100 000 obyvateľov. V Košiciach bola najvyššia vekovošpecifická chorobnosť vo vekovej skupine 10 – 14 ročných detí (chorobnosť 114,0/1/100 000 – 15 prípadov), ďalej vo vekových skupinách 1 – 4 ročných detí (chorobnosť 75,5/100 000 – 7 prípadov) a v skupine 5 – 9 ročných detí (chorobnosť 70,8/100 000 obyvateľov – 8 prípadov). Jednalo sa o očkované deti, s výnimkou 1 prípadu 39 dňového neočkovaného dieťaťa a dospelých osôb.

V okrese Košice okolie bola najvyššia vekovošpecifická chorobnosť vo vekovej skupine 0 ročných detí (chorobnosť 194,9/1/100 000 – 3 prípady), ďalej vo vekových skupinách 1 – 4 ročných detí (chorobnosť 34,5/100 000 – 2 prípady) a v skupine 15 – 19 ročných detí (chorobnosť 33,2/100 000 obyvateľov – 3 prípady). Jednalo sa o očkované deti, s výnimkou 3 prípadov 1, 3 a 4 mesačných neočkovaných detí a dospelých osôb.

Infekcia sa u očkovaných detí a dospelých osôb klinicky prejavila ako nešpecifické ochorenie bez typickej fázy – ako niekoľkotýždňový až niekoľkomesačný kašeľ.

Ochorenia boli potvrdené sérologickým dôkazom IgM, resp. IgA protilátok.

Vekovošpecifická chorobnosť na pertussis v okresoch Košice I - IV a Košice - okolie v roku 2008

Okres	Vekové skupiny											Spolu
	0	1 - 4	5 - 9	10 - 14	15 - 19	20 - 24	25 - 34	35 - 44	45 - 54	55 - 64	65+	
Košice I	0	3	2	5	3	1	1	2	0	1	0	18
Košice II	1	2	2	4	4	0	0	1	0	0	0	14
Košice III	0	0	2	0	0	0	0	1	2	0	0	5
Košice IV	0	2	2	6	2	0	1	3	0	0	1	17
Spolu	1	7	8	15	9	1	2	7	2	1	1	54
chorobnosť	43,46	75,5	70,8	114	54,1	5,52	4,7	20,8	5,7	3,58	3,93	23,22
Košice - okolie	3	2	1	2	3	0	0	0	0	1	0	12
chorobnosť	194,9	34,5	13,53	25,1	33,2	0	0	0	0	9,68	0	10,8

Realizačné výstupy

- celoslovenský plán na zabezpečenie očkovacích látok v roku 2009 uhradených z prostriedkov verejného zdravotného poistenia
- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladienie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- aktualizácia očkovacieho kalendára vypustením preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2008
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET, do WHO, UNICEF a ECDC .
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti .

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života,
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení,
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Etapy riešenia

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na národnej, krajskej a okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom

dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Úloha:

1. **V rámci plnenia úlohy č. 6.2. Surveillance infekčných chorôb monitorovať rezistenciu mikróorganizmov na ATB (pneumokokové nákazy..)**

Termín: priebežne

Plnenie:

V hodnotenom období boli hlásené 3 ochorenia, vyvolané Streptococcus pneumoniae – bakteriálna meningitída u 3 ročného dieťaťa z okresu Košice okolie, bronchopneumómie u 0 a 9 ročných detí, hlásené ako NN z infekčného oddelenia a II. KDD Detskej fakultnej nemocnice Košice. Citlivosť u všetkých ochorení na Penicilín bola overená, v dvoch prípadoch sa na liečbu nemohol použiť pre strednú citlivosť a rezistenciu.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Úloha:

V rámci plnenia úlohy č. 6.2. Surveillance infekčných ochorení informovať zdravotníckych pracovníkov o možnosti využívania systému EPIS v lekárskej praxi.

Termín: priebežne a podľa potreby

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne pri metodických návštevách lekárov prvého kontaktu a v rámci odborných seminárov. Dosiaľ túto možnosť využívajú len 2 praktickí lekári pre deti a dorast z okresu Košice I.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogény, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškolenie zdravotníckeho personálu, ako aj veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Úlohy:

1. **V rámci plnenia úlohy č. 6.2 Surveillance infekčných ochorení spracovať podklady a vypracovať výročné správy za rok 2007 za okresy Košice I-IV a Košice okolie**

Termín: január 2008

Plnenie:

Úloha bola splnená v termíne a v požadovanej kvalite a rozsahu.

2. V rámci plnenia úlohy č. 6.2. Surveillance infekčných chorôb aktívne sledovať počet vzoriek a výsledky vyšetrení na ochorenia zaradené v NIP SR v jednotlivých laboratóriách na území mesta.

Termín: priebežne

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne s vyhodnotením 1x ročne. V roku 2008 v mikrobiologických laboratóriách bolo vyšetrených 126 vzoriek na osýpky, 3907 na rubeolu, z toho 4x s pozit. výsledkom IGM protilátok a 1144 vzoriek na pertussis, z toho 125 s pozit. výsledkom IgM, resp. IgA protilátok.

3. V rámci plnenia úlohy č. 6.2. Surveillance infekčných chorôb písomne informovať lekárov na území mesta a v okrese Košice okolie o zavedení diagnostiky hnačkových ochorení s dôrazom na adeno, noro, rota a astro vírusy metódami imunochromatografie, enzýmovej imunoanalýzy a metódami molekulárnej biológie (PCR)

Termín: marec 2008

Plnenie:

Praktickí lekári pre dospelých a deti a dorast na území okresov Košice I-IV a Košice okolie boli o možnosti diagnostiky hnačkových vírusových ochorení písomne informovaní prípisom č. 2008/004326-01/256.6/OE dňa 3.3.2008.

4. V rámci plnenia úlohy č. 6.2. Surveillance infekčných chorôb pravidelne vykonávať analýzy a vyhodnocovať epidemiologickú situáciu v spádovom území.

Termín: mesačne a podľa potreby

Plnenie: ako v texte

5. V rámci plnenia úlohy č. 6.2. Surveillance infekčných chorôb cielene sa zamerať na kontrolu očkovania u sledovaných nákaz (ACHO, osýpky, tbc...) podľa aktuálnej epidemiologickej situácie

Termín: priebežne

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne. V roku 2008 nebolo hlásené ochorenie na ACHO a osýpky, opatrenia u ochorenia na tbc, ako i očkovanie proti tbc v zmysle očkovacieho kalendára sú realizované priamo ambulanciami TAPCH. Zo strany RÚVZ je problematike očkovania proti tbc venovaná pozornosť v riešení pretrvávajúcich problémov v koordinácii očkovania proti tbc s ostatnými očkovaniami v rámci povinného pravidelného očkovania osôb, ktoré dosiahli určitý vek.

6. V rámci plnenia úlohy č. 6.2 Surveillance infekčných chorôb vyhodnotiť chrípkovú sezónu 2007/2008

Termín: 30.06.2008

Plnenie:

Úloha bola splnená v termíne. Zvýšený výskyt počtu hlásených ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia v chrípkovej sezóne 2007/2008 v okresoch Košice I-IV a Košice okolie bol zaznamenaný od 2. do 6. KT, spolu 5 KT. Najvyšší počet ochorení v okresoch Košice I-IV bol zaznamenaný v 2. KT, hlásených bolo 6 074 ochorení, chorobnosť 6638,8. V okrese Košice okolie bol najvyšší počet ochorení hlásený v 5. KT, hlásených 3114 ochorení, chorobnosť 3298,5. V sezóne 2007/2008 bolo sentinelovými lekármi odobratých spolu 16 vzoriek biologického materiálu od chorých, z ktorých vo virologickom laboratóriu RÚVZ Košice nebol izolovaný vírus chrípky.

1. V rámci plnenia úlohy č. 6.2 Surveillance infekčných chorôb – dlhodobé trendy vykonať analýzu výskytu toxokarózy v okresoch Košice I-IV a Košice okolie za posledných 10 rokov.

Termín: 30.06.2008

Plnenie:

Úloha bola splnená v termíne, spracované podklady budú využité v rámci prednáškovej činnosti. Za obdobie 10 rokov bolo v okrese Košice okolie zaznamenaných 28 ochorení a v okresoch Košice I-IV 17 ochorení.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom prístahovalcov:

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci s Hygienickou službou MV SR.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení:

Vstupný portál programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálné prostredníctvom médií.

Úloha:

V rámci úlohy č.6.2 Surveillance infekčných ochorení pravidelne uverejňovať na webových stránkach RÚVZ o rizikách infekčných ochorení a aktuálne informovať obyvateľstvo prostredníctvom masmédií.

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2008
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení

epidemiológovia z vybraných RÚVZ. Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Etapy riešenia

Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

- zoonózy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)
- vírusové hepatitídy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)
- ochorenia preventabilné očkovaním a respiračné ochorenia (RÚVZ Martin Doc. MUDr. Hudečková, PhD., MPH)
- nozokomiálne nákazy (RÚVZ Trenčín MUDr. Štefkovičová, PhD., MPH)
- pohlavne prenosné ochorenia a AIDS (RÚVZ hl.mesta Bratislava MUDr. Truska, CSc.)
- alimentárne nákazy (ÚVZ SR MUDr. Sláčiková a RÚVZ Nitra MUDr. Tináková)
- ostatné vybrané ochorenia – kožné nákazy... (RÚVZ Trnava MUDr. Ondicová)
- emerгентné nákazy (ÚVZ SR MUDr. RNDr. Mikas)
- neuroinfekcie (ÚVZ SR MUDr. Jančulová)

„Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“:

Vypracovanie štandardných postupov pre prácu v ohniskách výskytu prenosných ochorení v záväznom legislatívnom formáte. Vytvoriť pracovnú skupinu, určiť recenzenta a zabezpečiť publikovanie materiálu.

Časové obdobie: 31. 12. 2007

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky sietí a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Manažment epidémií:

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov. Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Manažment kontaktov a ohnísk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Úloha:

1. V rámci plnenia úlohy č.6.3. Informačný systém prenosných ochorení ukončiť hlásenie infekčných ochorení a uzatvoriť diagnózy hlásené do EPIS v systéme EPIS.

Termín: 15.1.2008

Plnenie: úloha bola splnená v termíne v požadovanom rozsahu a kvalite.

2. V rámci plnenia úlohy č. 6.3. Informačný systém prenosných ochorení komplexne spracovávať každé ohnisko nákaz pre zabezpečenie rozšírených údajov v novom programe EPIS a všetky podklady uchovávať pre posúdenie objemu práce v ohnisku

Termín: priebežne a podľa potreby

Plnenie:

V súčasnosti sa komplexne spracovávajú ohniska vírusových hepatitíd, meningokokovej meningitídy a pertussis.

- V roku **2008** bolo spracovaných a do systému vložených prípadov: **3230**, z toho:
 - potvrdených : 3215
 - nepotvrdených: 15
 - počet spracovaných ohnísk: 25
 - počet chránených kontaktov: 90
 - očkovaním: 25
 - inak: 65
 - opatrenia prijaté: rozhodnutím – 2
 - pokynom na mieste – 88
 - zoznam epidémií: epidémie v sledovanom období hlásené neboli
 - počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet : 2

3. V rámci plnenia úlohy č. 6.3. Informačný systém prenosných ochorení kontrolovať zadávanie laboratórnych vyšetrení na CHPO a výsledkov do EPIS.

Termín: priebežne

Plnenie:

Úloha sa plní priebežne, odber biologického materiálu je realizovaný počas chrípkovej sezóny.

4. V rámci plnenia Úlohy č. 6.3. Informačný systém kontrolovať pri závažných ochoreniach pri ich uzatváraní v programe EPIS úplnosť a validitu povinných údajov a úplnosť vyplnenia povinných údajov.

Termín: priebežne

Plnenie:

Úplnosť a validita povinných údajov zadávaných DAHE do programu EPIS je kontrolovaná vedúcim pracovníkom oddelenia.

Zavedenie pravidelného hlásenia prenosných ochorení do systému ECDC – TESSY- „The Epidemiological Surveillance System“, úprava existujúceho systému EPIS podľa nových definovaných požiadaviek ECDC.

Časové obdobie : 30. 4. 2008

Realizačné výstupy

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli :
 1. pre verejnosť
 2. pre iných odborníkov
 3. pre užívateľov
- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
 1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
 2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
 3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
 4. systému rýchleho varovania
- využívanie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov, zaškolenie dostatočného počtu pracovníkov zo všetkých odborov epidemiológie RÚVZ v SR
- deskriptívne, analytické a komparatívne výstupy z databáz
- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.

- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS-IPSE

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevenciu NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Etapy riešenia

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Pilotné zavedenie HELICS vo vybraných nemocniciach v SR na báze dobrovoľnosti a anonymity sa uskutočnilo v priebehu rokov 2005-2006. Program sa začal realizovať na oddeleniach anesteziológie a resuscitácie a jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe výsledkov analýzy budú prijaté príslušné opatrenia a postupy.

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškolovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZU a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

Časové obdobie: priebežne

Úlohy:

- Evidencia a analýza hlásených nozokomiálnych nákaz
- Analýza etiologických agensov u izolovaných polyrezistených kmeňov v lôžkových zdravotníckych zariadeniach (pacient, prostredie)
- Analýza polyrezistencie pôvodcov nozokomiálnych nákaz
- Odber cieľených vzoriek z prostredia, predmetov a plôch na mikrobiologické vyšetrenia a chemickú analýzu s cieľom objektivizácie vykonávaných dekontaminačných postupov a bariérovej ošetrovacej techniky na vybraných oddeleniach v lôžkových zdravotníckych zariadeniach:

FN L.Pasteura v Košiciach, ul. Rastislavova č.43 – OAIM, pracovisko Tr. SNP č.1 – I.KAIM, Nemocnica Košice- Šaca a.s., 1.súkromná nemocnica- Klinika popálenín a rekonštrukčnej chirurgie, VOÚ a.s.- OAIM.

Plnenie:

V pravidelných mesačných intervaloch je vykonávaná analýza a evidencia hlásených nozokomiálnych nákaz. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz bola zameraná na evidenciu a analýzu septických infekcií v lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

V roku 2008 lôžkové zdravotnícke zariadenia hlásili **341** nozokomiálnych nákaz (ďalej NN), r.2007 bolo hlásených celkom 417 NN, z toho 98 septických infekcií (r.2007- 143x).

V priebehu sledovaného obdobia došlo k poklesu hlásenia výskytu septických infekcií z jednotlivých zdravotníckych zariadení oproti roku 2007 o 45. Na hlásení sa v prevážnej miere podieľali oddelenia anesteziológie a intenzívnej medicíny a onkologické pracoviská.

FN L. Pasteura Košice hlásila 41 ochorení (r.2007-51x), DFN Košice 45 ochorení (r. 2007- 65x), VÚSCH a.s. Košice 6 prípadov (r.2007- 17x), VOÚ a.s. Košice 1 ochorenie (r.2007-1x), Nemocnica Košice-Šaca, a.s., 1.súkromná nemocnica 5 ochorení (r. 2007- 9x).

Za uvedené obdobie boli zaznamenané 2 úmrtia v príčinnej súvislosti so sepsou. V jednom prípade bolo zaznamenané úmrtie **u 0-ročného dieťaťa**, z Kliniky neonatológie DFN Košice- sepsa vyvolaná mikroorganizmom *Enterobacter cloacae* u prematúrneho novorodenca narodeného v 32.gestačnom týždni. Na 9.deň hospitalizácie sa klinický stav zhoršil s perakútnym priebehom sepsy. Napriek intenzívnej liečbe došlo k exitus letalis. Pitvou bolo potvrdené, že základná príčina smrti je Praematuritas gr. medii GV 32, IRDS II.-III. a s priamou príčinou smrti Sepsa.

V druhom prípade bolo zaznamenané úmrtie **u 51-ročného pacienta** z I. KAIM FN L. Pasteura Košice s akútnou respiračnou insuficienciou s umelou pľúcnou ventiláciou a opakovaných bilatelárnych drenáží hrudníka. Priebeh hospitalizácie bol komplikovaný rozvojom sepsy s pozitívnou hemokultúrou *Staphylococcus epidermidis* MRSE. Na 20 deň hospitalizácie pacient exitoval. Pitevný nález potvrdil základnú príčinu smrti kardiálne zlyhanie a ako priama príčina smrti bola potvrdená sepsa.

Analýza polyrezistentných mikrobiálnych kmeňov u pacientov s diagnózou SEPSA

Z lôžkových zdravotníckych zariadení bolo za rok 2008 nahlásených 31 polyrezistentných mikrobiálnych kmeňov u pacientov s diagnózou. sepsa, a to:

DFN Košice – celkom hlásených 45 ochorení na sepsu

z Oddelenia detskej onkológie bolo hlásených 7 ochorení na sepsu, z toho 2x v hemokultúrach izolované gramnegatívne mikroorganizmy *Klebsiella* sp. ESBL pozit. a *Klebsiella pneumoniae* ESBL pozit. a 1x izolovaný grampozitívny mikroorganizmus *Staphylococcus epidermidis* MRSE,

OAIM hlásilo výskyt 8 ochorení na sepsu, 2x boli septické infekcie vyvolané mikroorganizmom *Staphylococcus haemolyticus* MRSH a *Klebsiella pneumoniae* ESBL pozit. (1x),

Klinika neonatológie hlásila výskyt 26 ochorení na sepsu, multirezistentné kmene *E.coli*, *Staphylococcus haemolyticus* ESBL pozit. a *Staphylococcus haemolyticus* MRSH sa podieľali na výskyte sepsy po jednom prípade,

I. Klinike detí a dorastu hlásila výskyt 3 ochorení na sepsu, z toho multirezistentný *Staphylococcus epidermidis* MRSE na podieľal na ochorení v jednom prípade.

FN L. Pasteura Košice- celkom hlásených 41 ochorení na sepsu

I. KAIM hlásených 18 ochorení na sepsu, z toho ako etiologické agens sa mikroorganizmus *Staphylococcus epidermidis* MRSE podieľal na ochorení 2x, *Staphylococcus haemolyticus* MRSH 1x, *Staphylococcus aureus* MRSA 1x a *Klebsiella pneumoniae* ESBL pozit. 2x.

I. Interná klinika hlásila 4 ochorenia na sepsu, z toho 1x vyvolanú mikroorganizmom *Staphylococcus epidermidis* MRSE a 1 x *Proteus mirabilis* ESBL pozit.

Na Klinike hematológie hlásené 3 sepsy, u dvoch pacientov v odobratých hemokultúrach bol potvrdený mikroorganizmus *Staphylococcus epidermidis* MRSE a 1x bol izolovaný mikroorganizmus *Klebsiella* sp. ESBL pozit.

OAIM hlásilo 3 prípady septickej infekcie, 1 x spôsobenej mikroorganizmom *Staphylococcus epidermidis* MRSE a 2 prípady sepsy boli s etiologickým agensom *Staphylococcus haemolyticus* MRSH.

VÚSCH a.s. Košice – spolu hlásených 6 ochorení na sepsu

OAIM hlásilo 4 prípady ochorení na sepsu s etiologickým agensom- *Staphylococcus epidermidis* MRSE (3x) a *Staphylococcus haemolyticus* MRS (1x),

Kardiochirurgické oddelenie hlásilo ochorenie na sepsu vyvolanú mikroorganizmom *Staphylococcus aureus* MRSA.

Nemocnica Košice – Šaca, a.s. 1. súkromná nemocnica Košice - Šaca, ul. Lúčna 57 - spolu hlásených 5 ochorení na sepsu

na *III. Chirurgickej klinike* bol z odobratej hemokultúry od pacienta izolovaný polyrezistentný mikroorganizmus *Staphylococcus epidermidis* MRSE.

Za uvedené obdobie nebol v zdravotníckych zariadeniach zaznamenaný epidemický výskyt septických infekcií spôsobených meticilín – rezistentným mikrobiálnym kmeňom. Ochorenia sa vyskytovali sporadicky. Účinnými nariadenými opatreniami (včasná izolácia chorého, dodržiavanie barierovej ošetrovacej techniky) sa predišlo ďalšiemu šíreniu ochorení medzi pacientami.

Do programu HELICS v súčasnej dobe nie je zapojené žiadne lôžkové zdravotnícke zariadenie.

Cieľom zníženia výskytu nozokomiálnych nákaz, boli v roku 2008 kontroly hygienicko – epidemiologického režimu spojené s objektivizáciou prostredia vykonané na týchto vybraných pracoviskách:

FN L. Pasteura Košice

- pracovisko Rastislavova 43: *OAIM*,
- pracovisko Tr. SNP č.1: Neurologická klinika (JIS), I. Interná klinika (JIS), I. Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny,

VOÚ (Východoslovenský onkologický ústav) a.s. Košice- *OAIM*,

Nemocnica Košice-Šaca a.s., 1.súkromná nemocnica Košice - Šaca

- Klinika popálenín a rekonštrukčnej chirurgie – lôžková časť pre popálených pacientov POP I. a lôžková časť pre rekonštrukčné a plastické výkony POP II., Operačná sála rekonštrukčnej a plastickej chirurgie.

Na uvedených pracoviskách bol vykonaný odber cielených sterov z prostredia, predmetov a plôch, odber vzoriek používaných dezinfekčných prostriedkov na kontrolu účinnosti, sterilných predmetov na kontrolu sterility a liečiv na kontrolu mikrobiálnej nezávadnosti. Sedimentačnou metódou a RCSplus prístrojom bola vykonaná kontrola mikrobiologickej kvality čistoty ovzdušia.

Všetky uvedené pracoviska majú v zmysle platných právnych predpisov schválené prevádzkové poriadky s hygienicko – epidemiologickým režimom súčasťou ktorých je aj dezinfekčný program s uvedeným postupom vykonávania dezinfekcie (plochy, predmety, inštrumenty, ruky a lokálna dezinfekcia) a s používanými dezinfekčnými prípravkami, ktoré sa v rámci prevencie vzniku mikrobiálnej rezistencie v pravidelných intervaloch striedajú.

V rámci štátneho zdravotného dozoru bol zdravotnícky personál upozorňovaný na správny postup vykonávania hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk za použitia alkoholových dezinfekčných prípravkov. V pravidelných intervaloch zabezpečujú vedenia zdravotníckych zariadení preškoľovanie personálu o povinnosti dodržiavania schváleného prevádzkového poriadku s hygienicko - epidemiologickým režimom.

Výsledky kontroly hygienicko- epidemiologického režimu a objektivizácie prostredia:

1. FN L. Pasteura Košice, pracovisko Rastislavova 43- *OAIM*

Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru a vyhodnotení laboratórnych výsledkov je možné konštatovať, že z celkového počtu odobratých cielených sterov z prostredia, predmetov a plôch neboli z priamej kultivácie izolované patogénne mikroorganizmy.

Kontrolou čistoty ovzdušia sedimentačnou metódou za použitia dvoch kultivačných pôd (Krvný agar, Saboraudova pôda) nebola prítomnosť patogénnych mikroorganizmov zistená. Mikrobiálna kontaminácia v odobratých dvoch vzorkách používaných liečiv (masti) bola negatívna.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru zameraného na dodržiavanie schváleného prevádzkového poriadku s hygienicko – epidemiologickým režimom boli zistené určité nedostatky, ktoré bolo možné po prejednaní s vedením oddelenia hneď na mieste odstrániť.

2. FN L. Pasteura Košice, pracovisko Tr. SNP 1- Neurologická klinika (JIS)

Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru bol hygienicko – epidemiologický režim na uvedenom pracovisku na požadovanej úrovni.

Mikrobiologickým vyšetrením odobratých cielených sterov z prostredia, predmetov a plôch bolo zistené, že patogénne a podmienené patogénne mikroorganizmy **z priamej kultivácie neboli izolované**. Po pomnožení bol izolovaný Staphylococcus haemolyticus, rezistentný na oxacilín zo steru z pracovnej košele zdravotnej sestry. Kontrolou čistoty ovzdušia sedimentačnou metódou bolo zistené, že na krvnom agare bol na 4 kontrolovaných miestach izolovaný mikroorganizmus Staphylococcus haemolyticus v počte KTJ od 2 do 4. Na Sabouradovej pôde boli izolované plesne na 5 kontrolovaných miestach v počte od 1 do 5 KTJ. Kvasinky neboli izolované.

3. FN L. Pasteura Košice, pracovisko Tr. SNP 1- I. Interná klinika (JIS)

Z 25 cielené odobratých sterov z prostredia, predmetov a plôch patogénne a fakultatívne patogénne mikroorganizmy z priamej kultivácie neboli izolované.

Kontrolou čistoty ovzdušia sedimentačnou metódou bolo zistené, že na Krvnom agare nebola zachytená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov. Na Sabouradovej pôde boli izolované plesne rodu Cladosporium sp., Sterilné mycélium, Aspergillus clavatus, Alternaria sp. a Penicilium species v počte od 1 KTJ do 10 KTJ na 5 kontrolovaných miestach. Kvasinky boli izolované na 1 stanovišti.

4. FN L. Pasteura Košice, pracovisko Tr. SNP 1 - I. Klinika anesteziológie a intenzívnej medicíny

Kontrola čistoty ovzdušia bola vykonaná za plnej prevádzky, t.j. obsadenia 10 lôžok pacientmi, v čase kontroly bol príjem pacienta na oddelenie a prítomných bolo cca 10 pracovníkov. Z toho dôvodu bola posudzovaná trieda čistoty ovzdušia na danom pracovisku v danom momente (trieda čistoty M 6,5) podľa Vyhlášky MZ SR č.553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia a laboratórne výsledky zodpovedali vyššie uvedenej triede čistoty.

Na kontrolu účinnosti vykonávanej dezinfekcie bolo z prostredia, predmetov a plôch, cielené odobratých 30 sterov. Z priamej kultivácie patogénne a fakultatívne patogénne mikroorganizmy neboli izolované. Z pomnoženia boli izolované gramnegatívne a grampozitívne mikroorganizmy (Enterobacter sp. Enterococcus sp.) v 3 steroch- časti odsávačky a membrána fonendoskopu.

5. VOÚ a.s. Košice – OAIM

Kontrolou mikrobiálnej čistoty ovzdušia nebola zistená prítomnosť patogénnych mikroorganizmov. V cielené odobratých steroch z prostredia, predmetov a plôch neboli z primokultúry a z pomnoženia izolované patogénne mikroorganizmy. V deň vykonania kontroly bol hygienicko – epidemiologický režim na požadovanej úrovni. Pracovisko je po vykonanej komplexnej rekonštrukcii priestorov a prístrojovo špičkovy vybavené.

6. Nemocnica Košice - Šaca a. s., 1. súkromná nemocnica - Klinika popálenín a rekonštrukčnej chirurgie

Lôžková časť pre popálených pacientov POP I.

Lôžková časť pre rekonštrukčné a plastické výkony POP II.

Operačná sála rekonštrukčnej a plastickej chirurgie

V lôžkovej časti POP I. a POP II. bola vykonaná kontrola čistoty ovzdušia sedimentačnou metódou, výsledky laboratórnych vyšetrení sú vyhovujúce - patogénne mikroorganizmy na Krvnom agare neboli izolované.

Z 50-tich cielene odobratých sterov z prostredia, predmetov a plôch bol z priamej kultivácie 3x izolovaný patogénny mikroorganizmus *Staphylococcus aureus*, z toho 2x s rezistencou na penicilínové ATB, po pmnožení bol izolovaný ten istý mikrobiálny kmeň z dvoch sterov v izne pacienta- z postele a zo šibenice.

Mikrobiálna kontaminácia 5-tich vzoriek používaných liečiv, odobratých na kontrolu mikrobiálnej nezávadnosti nebola zistená. Z uvedených výsledkov a na základe kontroly hygienicko – epidemiologického režimu je možno konštatovať, že na oddelení sa vykonáva dôsledná mechanická očista a dezinfekcia prostredia.

Operačná sála rekonštrukčnej a plastickej chirurgie

Kontrola čistoty ovzdušia bola vykonaná prístrojom RCSplus. **Na kultivačnej pôde CPZ** podľa Vyhlášky MZ SR č.553/2007 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia **bolo zistené prekročenie stanovených najvyšších prípustných koncentrácií prachových častíc a mikrobiologických faktorov v čistých priestoroch zariadenia - trieda čistoty M 5,5** na 3 kontrolovaných miestach (aseptická operačná sála - 2x, umyvárka rúk - 1x).

Na kontrolovaných miestach (aseptická operačná sála, preväzovňa, umyvárka rúk) bola zistená prítomnosť grampozitívneho mikroorganizmu *Staphylococcus haemolyticus* v počte od 12 až do 108 kolónií tvoriacich jednotiek. Na všetkých stanovištiach boli prítomné aj **plesne** (Sterilné mycélium, *Alternaria* sp., *Aspergillus* sp., *Verticillum* sp., *Cladosporium* sp., *Penicillium* sp.) v počte od 30 do 40 KTJ. **Kvasinky** v prostredí neboli izolované.

Zo 40 cielенých sterov z primokultúry patogénne mikroorganizmy izolované neboli. Z pomnoženia bol izolovaný *Staphylococcus haemolyticus* s rezistenciou na oxacilín zo steru z povrchu lukasterikového sáčku.

Mikrobiálna kontaminácia mikroorganizmom *Staphylococcus* sp. bola zistená v 2 vzorkách odobratých v operačnej sále na kontrolu sterility - chirurgická ihla, tampón. Prítomnosť **aeróbných sporulantov** bola potvrdená v dvoch z 5 vzoriek odobratých na kontrolu mikrobiálnej nezávadnosti z preväzovne- nožnice, Mesocain gél.

Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru zameraného na dodržiavanie hygienicko – epidemiologického režimu na operačnom trakte boli zistené nedostatky, za ktoré bola organizácii v zmysle § 57 zákona č.355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov udelená pokuta.

Spolupráca:

1. na úrovni RÚVZ so sídlom v Košiciach: odbor EPID, odbor BFŽP, odbor CHA
2. poskytovatelia ústavnej zdravotnej starostlivosti: FN L. Pasteura v Košiciach, Nemocnica Košice – Šaca, a. s. 1. súkromná nemocnica Košice. VOÚ a.s.
3. mikrobiologické laboratóriá mimo RÚVZ: MEDY s.r.o. Košice, AVILAB s.r.o. Košice.

Realizačné výstupy:

- Analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2008
- Porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov
- Skvalitniť surveillance nozokomiálnych nákaz zabezpečením vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- štandardné čistiace, dezinfekčné a sterilizačné postupy pre zdravotnícke pomôcky
- štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Ciel':

Prevenca chronických chorôb, znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie, ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia, presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života.

Gestor:

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Etapy riešenia:

A. Realizácia individuálneho poradenstva

Základná Poradňa zdravia:

V roku 2008 bolo v Poradni zdravia vyšetrených spolu **1460** osôb, z toho **932** žien a **528** mužov. Práca bola zameraná najmä na monitoring zdravotného stavu klientov, ktorí poradňu navštívili. Podľa rozsahu vyšetrenia bola u klientov odobratá kapilárna krv na vyšetrenie parametrov, sledovaných pri metabolickom syndróme (glukóza, celkový cholesterol, HDL cholesterol, triacylglyceroly) prístrojom Reflotron, uskutočnené boli antropometrické merania s určením percenta tuku v tele a meranie krvného tlaku. Respondenti zároveň vyplnili dotazník, týkajúci sa životného štýlu. Na základe nameraných hodnôt sa individuálne hodnotili výsledky a hľadali sa možnosti pozitívneho ovplyvnenia zníženia rizika metabolického syndrómu.

Organizáciám, ktoré požiadali aj vyhodnotenie výsledkov meraní, boli zaslané prezentácie s grafickým vyhodnotením, ktoré si mali možnosť ich zamestnanci pozrieť na intranete (VŠZP, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, VSE, ALLIANZ - SP, Syrárň BEL Slovensko, a.s., Michalovce, AT&T).

Analýza výsledkov vyšetrení všetkých klientov **Poradne je v tabuľke.**

Rizikový faktor	počet dotazovaných	spolu	muži	ženy
rok 2008				
fajčenie	počet dotazovaných	991	458	533
	z toho fajčiarov	267	116	151
	percent. vyjadrenie	26,94	25,33	28,33
BMI	počet vyšetrených	1082	418	664
	nadváha – BMI 25, <30	388	170	218
	percentuálne vyjadrenie	35,86	40,67	32,83
	obezita – BMI 30	193	96	97
	percent. vyjadrenie	17,84	22,97	14,61
krvný tlak	počet vyšetrených	1213	463	750
	počet meraní	1547	601	946
	z toho TK 140/90 mmHg	355	159	196
	percent. vyjadrenie	22,95	26,46	20,72
cholesterol celkový	počet vyšetrených	1213	386	827
	z toho chol 5,2 mmol/l	522	117	405
	percent. vyjadrenie	43,03	30,31	48,97
glukóza	počet vyšetrených	628	184	444
	z toho glukóza 6,0 mmol/l	107	24	83
	percent. vyjadrenie	17,04	13,04	18,69
konzumácia alkoholu	počet dotazovaných	564	165	399
	vôbec	194	31	163
	príležitostná	370	134	236

	pravidelná	0	0	0
fyzická aktivita	počet dotazovaných	564	165	399
	žiadna	54	8	46
	rekreačná	420	119	301
	pravidelná	90	38	52
príjem ovocia a zeleniny	počet dotazovaných	564	165	399
	do 2 porcií/deň	432	138	294
	3 – 5 porcií/deň	128	27	101
	> 5 porcií/deň	4	0	4

Poradňa zdravej výživy:

V roku 2008 v rámci spoluúčasti pri plnení projektu „**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ sme pre odd. fyziológie výživy zabezpečili kompletne vyšetrenia, stanovili sme riziko výskytu MS a odborné sme poradili 80 klientom (40 mužov a 40 žien), buď priamo na pracovisku (Kuchyňa FNŠP, Tr. SNP: 20 zamestnancov – 6 mužov a 14 žien) alebo v stabilnej poradni zdravia RÚVZ.

B. Realizácia skupinového poradenstva

V rámci epidemiologickej štúdie „**Prevalencia metabolického syndrómu u zamestnancov RÚVZ so sídlom v Košiciach, porovnanie výsledkov meraní s ročným odstupom**“ sa vykonalo vyšetrenie u 37 zamestnancov, len žien. Výsledky boli spracované a prezentované na stredoškolskom seminári RÚVZ.

Na základe dohody medzi ÚVZ SR a VŠZP pokračovala spolupráca.

1. Kompletne boli na riziko MS vyšetrené kolektívy:

- vlastní pracovníci **VŠZP na pobočke v Košiciach**: spolu 41 zamestnancov – 3 muži a 38 žien;
- Správa mestskej zelene v Košiciach**: 12 zamestnancov – 4 muži a 8 žien;
- ÚPSVa R - pobočka Košice**: 34 zamestnancov – 7 mužov a 27 žien;
- ALLIANZ – Slovenská poisťovňa**: 80 zamestnancov – 16 mužov, 64 žien;
- Slovenský rozhlas**: 26 zamestnancov – 15 mužov, 11 žien.

2. Vybrané parametre sme vyšetřili na hromadných akciách inštitúcií:

- Inžinierske stavby a.s. – závody 02,03,06,09 Košice**: spolu 97 zamestnancov profesií vodič, strojník – 91 mužov a 6 žien;
- UPJŠ Košice**: „Deň zdravia“, 56 zamestnancov – 8 mužov a 48 žien;
- Správa mestskej zelene v Košiciach**: 49 zamestnancov – 24 mužov a 25 žien;
- ČSOB**: 33 zamestnancov – 2 muži a 31 žien;

Na základe dohody so **zdravotnou poisťovňou UNION** boli vyšetrené **vybrané ukazovatele** rizika MS:

- Syráreň BEL Slovensko, a.s., Michalovce**: 56 zamestnancov – 11 mužov a 45 žien;
- AT&T**: 53 zamestnancov – 39 mužov a 14 žien.

V spolupráci s odborom **PPL RÚVZ so sídlom v Košiciach** sme začali participovať na projekte „**Zdravé pracoviská VSE IT služby, s.r.o., Košice**“, bolo spolu vyšetrených 53 zamestnancov, z toho 36 mužov a 17 žien.

V rámci projektu Spolku medikov mesta Košice „**Deň pre zdravie 2008**“ boli vyšetrené vybrané parametre rizika MS v obchodnom centre Optima u 43 klientov, z toho 21 mužov a 22 žien.

Pokračovali sme vo vyšetreniach pedagogických pracovníkov v Základnej škole a Súkromnom športovom gymnáziu na Užhorodskej ulici č. 39. Spolu bolo vyšetrených 42 zamestnancov, z toho 6 mužov a 36 žien.

V rámci spolupráce s Agentúrou pre podporu regionálneho rozvoja Košice, n. o., pri realizácii projektu „**FOOD PRO-FIT**“, ktorý je spolufinancovaný EÚ, sme v I. etape zabezpečili preklad dotazníkov z anglického do slovenského jazyka, prípravu mustry určenej na vyhodnocovanie dotazníkovej akcie, zber a zadávanie údajov do mustry v programe Microsoft Excel a ich vyhodnotenie. Spracovaných bolo **270 dotazníkov**. Ďalšou časťou prvej etapy bolo spracovanie prehľadu o všetkých inštitúciách pôsobiacich v SR, ktoré sa zaoberajú problematikou zdravej výživy, ako aj prehľad všetkých aktivít, projektov a programov s touto problematikou. Na projekte sa podieľal aj odbor Hygieny výživy, zodpovedný za spracovanie prehľadu legislatívy týkajúcej sa zdravej výživy.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Časové obdobie: priebežne

Úloha:

V rámci plnenia úlohy č. 6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie sledovať odozvy správy v SRV s využitím filtra „vlastné hlásenie“.

Termín: priebežne

Plnenie: úloha sa plní priebežne.

Pandemická pripravenosť:

Plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál). Dôležitým nástrojom na všetkých úrovniach je informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Časové obdobie: priebežne

Úloha:

V rámci plnenia úlohy č. 6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu pre posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení využívať systém rýchleho varovania SR

Termín: týždenne

Plnenie: úloha sa plní priebežne

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky
- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Etapy riešenia

I. etapa

Organizačné zabezpečenie. Príprava harmonogramu odberov.

Časové obdobie : január – február 2007:

II. etapa

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Časové obdobie: marec – november 2008

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2008 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Úlohy:

1. V rámci plnenia úlohy č. 6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV vykonať odbery odpadových vôd v lokalitách spádového územia v zmysle harmonogramu virologického laboratória RÚVZ Košice

Termín: v zmysle harmonogramu (marec – november)

Plnenie:

V hodnotenom období bolo spolu odobratých 12 vzoriek odpadových vôd v lokalitách spádového územia v zmysle vypracovaného harmonogramu. Výsledky vyšetrení sú negatívne s výnimkou vzoriek odpadových vôd odobratých dňa 13.8.2008 ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou – v oboch prípadoch izolácia ECHO vírus 12 (spodná fáza, interferáza)

2. V rámci plnenia úlohy č. 6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy sledovať výskyt akútnych chabých obrn u detí do 15 rokov

Termín: priebežne

Plnenie:

V roku 2008 nebolo hlásené ochorenie na akútnu chabú obrnu. V okresoch Košice I-IV bolo zaznamenaných 13 ochorení a v okrese Košice okolie 5 ochorení na parézu nervu facialis (G51).

3. V rámci plnenia úlohy č. 6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy vyhodnotiť výsledky odpadových vôd na polio za rok 2008 a porovnať ich s predchádzajúcim obdobím.

Termín: 31.12.2008

Plnenie:

V roku 2007 bol z 10 vzoriek odpadových vôd v 1 vzorke - ČOV Moldava nad Bodvou izolovaný (v spodnej fáze) ECHO vírus 6, v roku 2008 z 12 vzoriek odpadových vôd v 2 vzorkách - ČOV Kokšov-Bakša a ČOV Moldava nad Bodvou izolovaný v spodnej fáze a interferáze ECHO vírus 12.

Výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.
3. Eradikácia umožní v budúcnosti zrušiť pravidelné povinné očkovanie a finančné prostriedky posunúť na iné očkovania.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutoční v rokoch 2007 – 2011 (5 rokov)

Realizácia projektu v r. 2008:

Úlohu budú i naďalej plniť pracoviská na RÚVZ v sídlach krajov a v celom Košickom kraji. Do projektu však budú v r. 2008 zapojené ďalšie 2 RÚVZ z každého kraja. Tieto budú metodicky usmernené a zúčastnia sa školenia na RÚVZ Košice. V teréne sa bude vykonávať len praktická časť projektu dotazníková časť sa v roku 2008 nebude vykonávať.

Etapy riešenia:

- v mesiacoch január - február vypracovanie metodického postupu na riešenie projektu v danom roku a jeho zaslanie všetkým riešiteľským pracoviskám
- do konca marca vykonanie školenia pre 2 vybraných pracovníkov z každého nového RÚVZ, ktoré sa v tomto roku zapojilo do projektu
- príprava certifikátov pre pracovníkov, ktorí absolvovali školenie
- apríl – jednotlivé RÚVZ kraja pripraví rozpis realizácie projektu v rámci kraja – s dôrazom na požičiavanie panelov pre jednotlivé RÚVZ v kraji
- apríl - október vlastná realizácia projektu v teréne medzi študentmi
- november – spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie výsledkov stretnutí na jednotlivých školách RÚVZ Košice

- december - spracovanie, vyhodnotenie a zaslanie na RÚVZ Košice vykonanie publikovania a oboznámenia širšej odbornej i laickej verejnosti o význame prevencie HIV/AIDS spolu s aktivitami vykonanými dňa 1.12.
- RÚVZ Košice predloží záverečnú správu na ÚVZ SR

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia

December 2011

Vyhodnotenie:

Plnenie tohto projektu resp. úlohy je naplánované na 5 rokov od 2007-2011.

Plnenie v r. 2008:

V mesiacoch január – február 2008 bol vypracovaný metodický postup na riešenie úlohy a vypracovaný plán postupu plnenia úlohy na rok 2008.

Vo februári 2008 bola zaslaná pozvánka všetkým RÚVZ, ktoré sa 1-krát zapoja do projektu v r. 2008. Na zabezpečenie jednotného postupu pri realizácii tejto úlohy bol dňa 14.3.2008 RÚVZ Košice zorganizovaný odborný seminár pre vybraných pracovníkov zo všetkých RÚVZ v sídlach krajov a pre vybraných pracovníkov z RÚVZ v rámci SR. Spolu sa na ňom zúčastnilo 35 osôb. Vystúpili na ňom jednotliví vedúci odborov a oddelení – Dr. Seligová, epidemiológia, Dr. Kováčiková, odb. HDM, Dr. Masica, špecializované pracovisko HIV/AIDS a Dr. Mikas, epidemiológia ÚVZ SR. Seminár bol zameraný aj na odborné zaškolenie zúčastnených pracovníkov, na praktický postup pri realizácii jednotlivých akcií na školách „Hrou proti AIDS“ a boli oboznámení s rôznymi formami dotazníkov a ich použitím pred a po akcii a u kontrolných skupín študentov..

Na seminári účastníci zároveň obdržali manuál „Hrou proti AIDS“, v ktorom je podrobný postup na realizáciu edukačnej akcie na škole.

Dr. Mikas, poverený riaditeľom ÚVZ SR odovzdal absolventom odborného seminára menovacie dekréty o spôsobilosti viesť a organizovať projekt Hrou proti AIDS.

Jednotlivé RÚVZ, ktoré sa podieľajú na plnení úlohy nadviazali v 1. polroku spoluprácu s odbormi školstva pri výbere škôl na ktorých sa uskutočnia akcie Hrou proti AIDS.

V edukačných akciách pokračovali všetky RÚVZ v sídlach kraja okrem RÚVZ Prešov, ktorí panely požičali ďalším RÚVZ v sídle kraja. V projekte pokračovali všetky RÚVZ v sídle Košického kraja.

Na projekte pracovali RÚVZ:

RÚVZ	počet študentov	ZŠ	SŠ
1. Banská Bystrica	- 86	0	86
2. Bardejov	- 50	0	50
3. Bratislava hl. m . SR	- 54	0	54
4. Dolný Kubín	- 255	0	255
5. Galanta	- 300	100	200
6. Humenné	- 19	ZŠ iba prednášky, nemali panely	
7. Komárno	- 83	0	83
8. Košice	- 383	173	210
9. Michalovce	- 156	0	156
10. Nitra	- 263	71	192
11. Nové Zámky	- 200	100	100
12. Poprad	- 30	30	0
13. Považská Bystrica	- 110	110	0

14. Rimavská Sobota	- 293	97	196
15. Rožňava	- 339	107	232
16. Senica	- 404	104	300
17. Spišská Nová Ves	- 861	104	757
18. Stará Ľubovňa	- 23 ZŠ, SŠ prednášky, prieskum vedomostí		
19. Svidník	- 315	0	315
20. Trebišov	- 300	100	200
21. Trenčín	- 285	285	0
22. Trnava	- 371	106	265
23. Žiar nad Hronom	- 125	55	70
24. Žilina	- 154	0	154
Spolu	5 417	1542	3875

Spolu bolo vyškolených 5 417 študentov z toho 1 542 žiakov ZŠ a 3 875 študentov SŠ. Z celkového počtu 5 417, tvorili žiaci ZŠ 28,5 %.

Akcie majú veľmi dobrý ohlas a tieto akcie sú obľúbené, stále aktuálne a školami žiadané.

Niektoré RÚVZ SR z dôvodu nedostatku panelov sa budú podieľať na plnení úloh v roku 2009. Úlohy sa plnili na vybraných základných školách pre 8. a 9. ročníky a 1. a 2. ročníky všetkých typov stredných škôl. Vlastná realizácia úlohy bola od apríla do decembra 2008. Na uvedenom projekte sa zúčastňujú: špecializované pracovisko pre problematiku HIV/AIDS, odbor podpory zdravia, odbor hygieny detí a mládeže a odbor epidemiológie.

Spoluúčasť na ostatných, úzko súvisiacich projektoch :

EÚ projekt SUNFLOWER & No 2007305 – asociovaný partner

„*Young and HIV: European Network to Arrange an Innovative Prevention Campaign and to Exchange Good Practices-Experiences in Europe.*“ - „Mladí a HIV : Európska sieť na vytvorenie a inovovanie preventívnej kampane výmenou dobrých postupov - skúseností v Európe“.

V prvej etape tohto projektu (zmluva s EÚ podpísaná v máji roku 2008) boli na základe usmernenia koordinátora získané a odoslané údaje o epidemiologickej situácii týkajúcej sa HIV/AIDS na Slovensku za posledných 5 rokov, informácie o existencii a činnosti mimovládnych, neziskových a štátnych organizácií zaoberajúcich sa touto problematikou na území mesta Košice, informácie o vybraných indikátoroch, ako aj zoznam všetkých inštitúcií v rámci SR, ktoré sa tejto problematike venujú.

I. polrok 2008 uskutočnil sa vo Vilniuse (Litva 30.06. – 01.07.2008) „kick-off meeting“, prvé zo série pracovných stretnutí k tomuto projektu, na ktorom boli prezentované získané informácie všetkých participujúcich krajín, ako aj dohodnutá stratégia realizácie ďalšej etapy projektu.

II. polrok 2008 bol spracovaný literárny prehľad publikovaných článkov, aktivít a legislatívy týkajúcej sa HIV/AIDS. Bol vypracovaný podrobný adresár štátnych i mimovládnych organizácií, ktoré sa zaoberajú problematikou HIV/AIDS na Slovensku. Na internetovú stránku projektu boli preložené do slovenčiny všeobecné i špecifické ciele projektu a základné informácie o zameraní sa všetkých 11-tich participujúcich partnerov. Na „Prvý pracovný seminár“, ktorý sa uskutočnil v Miláne (Taliansko 03.12. – 04.12.2008) bola pripravená a prednesená prezentácia „HIV prevention among young people: local experiences“.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

7.1. Cyanobaktérie

Cieľ:

Monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach, zisťovanie toxicity a prítomnosti cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode, zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody, včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami, návrhy na revitalizáciu lokalít ohrozených vodnými kvetmi.

Plnenie

Pri plnení úlohy v roku 2008 bolo analyzovaných 103 vzoriek vôd z rekreačných nádrží, 47 z RÚVZ Košice a 56 vzoriek z RÚVZ Michalovce. Podľa platnej legislatívy 5 vzoriek nevyhovelo limitom pre biologické ukazovatele. V 3 vzorkách boli prekročené limity rias (Vinianske jazero), v 1 vzorke limit pre cyanobaktérie (jazero Čaňa) a v 1 vzorke bol prekročený obsah chlorofylu (Jazero Košice).

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Cieľ:

Overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach, overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd, kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti.

Plnenie úlohy:

Úloha bola plnená priebežne podľa celoročného plánu odberu vzoriek, ktorý bol na odbore HV vypracovaný na základe viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávaných orgánmi štátnej správy v oblasti verejného zdravotníctva predložený ÚVZ SR na obdobie od 1. januára 2007 do 31. decembra 2011, aktualizovaný na rok 2008.

Dosiahnuté výsledky:

Z distribučnej siete bolo odobratých spolu **36 vzoriek** na mikrobiologické a chemické laboratórne skúšky a senzorické hodnotenie. Mikrobiologickým požiadavkám **nevyhoveli 2 vzorky** pramenitej vody **vo veľkoobjemovom balení (1 vzorka orig. balená a 1 vzorka z otvoreného balenia)** pre prítomnosť *Pseudomonas aeruginosa* v 250 ml. Ostatné vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy. Sledované boli podmienky skladovania a označovanie výrobkov, nedostatky neboli zistené.

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V roku 2007 bolo odobratých **30 vzoriek minerálnych a pramenitých vôd, z toho 2 vzorky veľkoobjemových balených vôd orig. balených a 2 vzorky z veľkoobjemových (watercoolero) balených vôd** otvorených.

Vyšetrených bolo 23 vzoriek na mikrobiologické skúšky a senzorické hodnotenie a **7 vzoriek** na chemické skúšky. Z tohto počtu **nevyhovela 1 vzorka** pramenitej vody odobratá **z watercoolera** (otvorený) mikrobiologickým požiadavkám PK SR, z dôvodu prekročenia najvyššej medznej hodnoty v ukazovateľoch koliformné baktérie a *Pseudomonas aeruginosa* v 250 ml. Ostatné vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch **vyhovujúce**. Sledované boli tiež podmienky skladovania a označovanie výrobkov, nedostatky neboli zistené. Výrobky po uplynutí dátumu minimálnej trvanlivosti neboli zistené.

Pri plnení úlohy na odbore MŽP sa vykonávali mikrobiologické a biologické skúšky minerálnych a pramenitých balených vôd podľa Prílohy č.1 k 28 hlave tretej časti Potravinového kódexu

SR. V roku 2008 sa analyzovalo spolu 130 vzoriek, z toho 46 vzoriek pramenitých, 75 vzoriek minerálnych vôd a 9 vzoriek z galónov. Pre RÚVZ Košice sa analyzovalo 61 vzoriek,

pre RÚVZ Michalovce 24 vzoriek, pre RÚVZ Rožňava 21 a RÚVZ Trebišov 24 vzoriek. Z celkového počtu vzoriek bolo pozitívnych po mikrobiologickej stránke 8 vzoriek (6%), z toho 5 vzoriek z galónov, minerálna voda Anička a minerálna voda Iodica s aktívnym jódom. U vôd z galónov boli prekročené limity pre kultivovateľné mikroorganizmy pri 36°C a 22°C, v 2 vzorkách vôd z galónov bol izolovaný aj *Pseudomonas aeruginosa* a v minerálnej vode Anička bol prekročený limit pre koliformné baktérie.

V oblasti kontroly minerálnych a pramenitých vôd bolo na Odbor chemických analýz dodaných 69 vzoriek, v ktorých sa sledovalo 1 147 ukazovateľov. Oproti roku 2007 kedy sa analyzovalo 60 vzoriek sme zaznamenali nárast počtu vzoriek o 9.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Cieľ:

Monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti, monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti, ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín, ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín,

Plnenie úlohy:

V roku 2008 bola odobratá 1 vzorka potraviny – jadrá lieskových orechov, ktorá bola zaslaná na ÚVZ SR za účelom zistenia jej radiačného ošetrenia. Skúšaná vzorka nevykazovala vlastnosti potraviny ošetrenej ionizujúcim žiarením. Výrobok bol označený v súlade s požiadavkami t. č. platnej legislatívy.

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

Podľa plánu odberu vzoriek potravín bola odobratá 1 vzorka orechov – pistácie, ktorá bola zaslaná na ÚVZ SR za účelom zistenia jej radiačného ošetrenia. Skúšaná vzorka nevykazovala vlastnosti potraviny ošetrenej ionizujúcim žiarením. Výrobok bol označený v súlade s požiadavkami t. č. platnej legislatívy.

Návrh na ďalší postup, prípadne korekcie v plnení úloh:

Navrhujem pokračovať v realizácii tejto úlohy.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ:

Monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti, ochrana zdravia detskej populácie, plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Dosiahnuté výsledky

V rámci plnenia tejto úlohy bola v 25 vzorkách analyzovaná prítomnosť chlórovaných pesticídov (hexachlórbenzén, lindan, heptachlór, aldrin, dieldrin, trans-heptachlórperoxid, metoxychlór, endrin p,p DDT, p,p DDE), pričom sa sledovalo 250 ukazovateľov. V týchto vzorkách bol stanovený aj obsah kongenéro PCB. V analyzovaných vzorkách nebola zistená prítomnosť kongenéro PCB. V roku 2008 bolo analyzovaných o 10 vzoriek dojčenskej a detskej výživy viac ako v roku 2007.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Cieľ:

Kontrola potravín v obchodnej sieti určených na bezlepkovú diétu, ochrana pacientov chorých na celiakiu pred požitím nevhodných potravín.

Plnenie úlohy:

V r. 2008 bola v obchodnej sieti odobratá vzorka bezpečkovej potraviny (zmes na bezpečkovú bábuvku), ktorá bola lab. vyšetrená na ÚVZ SR. Vyšetrená vzorka vyhovela požiadavkám platnej legislatívy ako aj označenie výrobku.

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V r. 2007 bola v obchodnej sieti (špecializovaná predajňa) odobratá vzorka bezpečkových cestovín na obsah gluténu, vyšetrená na ÚVZ SR. Vzorka vyhovela požiadavkám platnej legislatívy ako aj označenie výrobku.

Návrh na ďalší postup, prípadne korekcie v plnení úloh:

Navrhujem pokračovať v realizácii tejto úlohy.

7.11. Stanovenie oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii aerosólu

Cieľ:

Na základe stanovenia obsahu oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii pevného aerosólu u pracovníkov v prašných prevádzkach (kameňolomy, drviarne kameňa, bane) upozorniť na možné ohrozenie zdravia.

Dosiahnuté výsledky

Oxid kremičitý sa stanovuje v respirabilnej frakcii pevného aerosólu za účelom posúdenia jeho fibrogenity a stanovenia najvyššieho prípustného expozičného limitu v prípade fibrogénnych pevných aerosólov. Analýza sa vykonáva metódou IČ spektrometrie s Fourierovou transformáciou. Prehľad o počte odobratých vzoriek je v nasledujúcej tabuľke:

	Počet vzoriek
Košice	5
Nové Zámky	2
Prešov	2
Rožňava	3
Revúca	3
Spišská Nová Ves	11
Spolu	26

Prekročenie limitných hodnôt bolo zistené v 5 vzorkách (Lom Hradová, Geča, Labortest U.S.Steel). U vzoriek, ktoré boli do nášho laboratória dodané na analýzu (Nové Zámky, Rožňava, Spišská Nová Ves) stanovený oxid kremičitý slúži ako podklad pre porovnanie s limitnými hodnotami pre objednávateľa.

Stanovenie oxidu kremičitého v usadenom prachu sa vykonáva ako orientačná analýza pre zistenie prítomnosti oxidu kremičitého na základe požiadavky zákazníka. V uplynulom roku bolo analyzovaných päť takýchto vzoriek (Nitra 1, Trebišov 4). Stanovenie SiO₂ je nadstavbové vyšetrenie a počet vzoriek je závislý na zložení pevného aerosólu, ktorý je predmetom analýzy.

V roku 2008 klesol počet vzoriek na stanovenie SiO₂ oproti roku 2007 o 62 vzoriek.

7.12. Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií

Cieľ:

Sledovať hladinu PAU v pracovnom ovzduší a ich metabolitu hydroxypyrenu v moči pracovníkov vykonávajúcich práce v prostredí, ktoré je zdrojom PAU, ako faktora ohrožujúceho zdravie. Súčasne slúži ako príprava pre rozšírený biomonitoring u ľudí v rámci celoeurópskeho programu „Biomonitoring záťaže ľudí faktormi z prostredia“ (HBM).

Dosiahnuté výsledky

a) PAU

V rámci tejto úlohy bolo odobratých 26 vzoriek PAU formou celozmenových osobných odberov v DZ Koksovňa U. S. Steel, 9 vzoriek v SMZ Jelšava a 1 vzorka v Laborteste U. S. Steel. Z týchto vzoriek bolo analyzovaných doteraz 20 vzoriek – 9 zo SMZ Jelšava 1 z Labortestu a 10 z U.S.Steel Košice. Vzorky boli analyzované metódou HPLC, pričom sa sleduje prítomnosť 15 druhov PAU vybraných americkou organizáciou pre ochranu životného prostredia EPA. Suma PAU bola v dvoch vzorkách vyššia ako $100 \mu\text{g}/\text{m}^3$, čo je limit doporučený pre sumu PAU americkým národným inštitútom pre bezpečnosť a zdravie v pracovnom prostredí (NIOSH).

b) benzo(a)pyrén

V 46 vzorkách pracovného ovzdušia odobratých formou šesťhodinových stacionárnych odberov na 16 vybraných odberových stanovištiach DZ Koksovňa. U.S.Steel sa sledovala prítomnosť benzo(a)pyrénu. Koncentrácia benzo(a)pyrénu sa stanovuje akreditovanou metódou fluorescenčnej spektrofotometrie.

c) 1-hydroxypyprén

Jeho stanovenie v moči slúži ako doplňujúce vyšetrenie pri expozícii pracovníkov PAU Z odobratých 31 vzoriek moču na stanovenie 1-hydroxypyprénu ako metabolitu pri expozícii PAU bolo analyzovaných 10 vzoriek zo SMZ Jelšava a 5 vzoriek z Labortestu U. S. Steel. Ďalších 16 vzoriek bolo odobratých na stanovenie 1-hydroxypyprénu u súboru pracovníkov z U. S. Steelu, prevádzky Veľkopriestorovej koksovej batérie.

Pri odberoch vzoriek v DZ Koksovňa sa vyskytol problém v súvislosti s používanými OOPP. Zo strany U. S. Steel bola požiadavka na špeciálne osobné ochranné pomôcky (maska s filtrami) a na osobný detektor CO pre každého pracovníka vykonávajúceho odbery, vzhľadom k tomu, že odbery sa vykonávajú na koksových batériách. Masky s filtrami a osobné detektory CO nevlastníme, boli nám poskytnuté z U. S. Steelu. Do budúca aj z tohto dôvodu je žiaduce zabezpečiť špeciálne OOPP pre odbery na Koksovni a zakúpiť okrem analyzátoru CO aj osobné detektory.

V roku 2008 stúpol počet odobratých vzoriek o 11 oproti roku 2007. V tomto roku bola zavedená aj nová metóda na stanovenie 1-hydroxypyprénu v moči ako doplňujúce vyšetrenie pri expozícii PAU a zároveň analyzovaných 15 vzoriek.

Plnenie úlohy 7.12 sa vplnej miere kryje s úlohou 2.1, pri hodnotení ktorej sa získané výsledky môžu využiť.

7.13. Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov

Cieľ:

Sledovať hladinu olova v krvi ľudí vykonávajúcich profesie, pri ktorých prichádzajú do styku s olovom alebo jeho zlúčeninami.

Dosiahnuté výsledky

V roku 2008 bol analyzovaných 42 vzoriek krvi exponovaných pracovníkov (ŽSR 2 a US Steel 40). Na základe analýzy týchto vzoriek bolo zistené prekročenie limitnej hodnoty ($400 \mu\text{g}/\text{l}$) v 8 prípadoch. Pretrvávajú problémy so zabezpečením vzoriek pre plnenie tohto programu.

V roku 2008 došlo k zvýšeniu počtu analyzovaných vzoriek krvi oproti roku 2007 (9 vzoriek)

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

8.5. Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení

(Aktívna účasť pri plnení úloh vyplývajúcich z členstva v EISS - European Influenza Surveillance Scheme – PVV úloha č. 2)

Cieľ:

Úlohou projektu je zabezpečiť rýchlu výmenu informácií o aktivite chrípky, hodnotiť epidemiologické a virologické údaje, identifikovať vírusy kolujúce v populácii s cieľom porovnať ich so zložením očkovacej látky.

Diagnostika respiračných ochorení vírusového pôvodu pomocou kultivačných a sérologických metód.

Dosiahnuté výsledky:

V hodnotenom období bolo vyšetrených 114 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích, 8 pitevných materiálov, spolu 122 materiálov. Z toho bolo 48 materiálov od sentinelových lekárov. Suspektne pozitívne vzorky sme poslali do NRC pre chrípku v Bratislave. Jeden materiál bol identifikovaný ako vírus chrípky typu A /H₁N₁/Solomon Islands/3/ 2006-like. Tento materiál bol pozitívny aj v rýchloteste. Celkovo sme rýchlotestom vyšetrili 12 materiálov, z toho 11 bolo negatívnych. Tri materiály sme na základe zvyšujúcej sa požiadavky ošetrovujúcich lekárov vyšetrili na špeciálnom type bunkových kultúr (doporučených aj objednaných z NRC pre chrípku v Bratislave) s cieľom izolovať adenovírusy. Pokus o izoláciu adenovírusov bol negatívny.

V hodnotenom období bolo na respiračné vírusy vykonaných 22 110 sérologických vyšetrení. Štandardná sada vyšetrení obsahuje antigény na vírusy chrípky A a B, adenovírusy, RS- vírusy a Mykoplazma pneumoniae. Na každé etiologické agens pripadá 4 422 vyšetrení.

Výsledky vyšetrení:

Chrípka A bola potvrdená v 92 prípadoch (85 jednotlivých sér a 7 dvojíc sér).

Chrípka B bola potvrdená iba v 12 prípadoch (12 jednotlivých sér).

Adenovírusy boli potvrdené v 11 prípadoch (10 jednotlivých sér a 1 dvojica sér).

RS-vírusy boli potvrdené v 24 prípadoch (22 jednotlivých sér a 2 dvojice sér).

Mykoplazma pneumoniae bola diagnostikovaná v 5 prípadoch (5 jednotlivých sér).

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

V roku 2007 bolo vyšetrených 145 materiálov od pacientov s ochorením horných ciest dýchacích, 4 pitevné materiály a 8 kontrolných vzoriek z NRC pre chrípku ÚVZ SR v Bratislave, spolu 157 materiálov. Z toho bolo 54 materiálov od sentinelových lekárov. Suspektne pozitívne vzorky boli zaslané do NRC pre chrípku v Bratislave, kde v 6 materiáloch bol metódou PCR dokázaný vírus chrípky A (H₃N₂). Tri z uvedených šiestich vzoriek boli pozitívne aj v rýchloteste. Vírusy chrípky B v hodnotenom období izolované neboli. Sedem z ôsmich kontrolných vzoriek bolo pozitívnych (5x chrípka „A“, 2x chrípka „B“). Päť pozitívnych nálezov pochádzalo z ambulancie tej istej sentinelovej lekárky, jeden z ambulancie ošetrojúcej lekárky, všetky boli z Košíc.

V roku 2007 bolo vykonaných 25 900 sérologických vyšetrení, teda viac ako v tomto roku, s podstatne vyšším počtom pozitívnych nálezov u chrípky A a nižším počtom pozitívnych nálezov u chrípky B. Uvedené sérologické nálezy tiež pekne korelovali s kultivačnými nálezmi. Zaznamenali sme výrazný pokles pozitívnych nálezov u Mycoplasma pneumoniae.

Teda, kým v predchádzajúcom porovnateľnom období výskytu ARO dominovali vírusy chrípky B, tohto roku sa prakticky nevyskytovali a dominovali vírusy chrípky A. Pokles počtu žiadostí o vyšetrenia v sledovanom období v roku 2008 v porovnaní s rokom 2007 bezpochyby súvisí s neštandardne teplými mesiacmi zimného obdobia roka.

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Materiál na vyšetrenie od pacientov s akútnym respiračným ochorením odoberajú v spolupráci s pracovníkmi odborov epidemiológie jednotlivých RÚVZ Košického a Prešovského kraja sentineloví lekári v priebehu chrípkovej sezóny minimálne 2-krát týždenne. Laboratórium pripravuje odberové médiá a v priebehu celej sezóny vykonáva

laboratórnú diagnostiku chrípky a chrípke podobných infekcií izoláciou vírusov, priamym dôkazom antigénov respiračných vírusov a nepriamym dôkazom – sérologicky. Hlásenie o výsledkoch posiela v týždenných intervaloch do NRC pre chrípku.

Návrh na ďalší postup:

Neustále sa snažiť o vylepšovanie laboratórnej diagnostiky chrípky. Metóda izolácie vírusov predmetnej nákazy je vo všetkých aspektoch zvládnutá. S ohľadom na rýchlosť šírenia sa nákazy jej nevýhodou je časový aspekt (izolácia vírusu trvá minimálne 10 dní).

8.6. Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení (Aktívna účasť v Akčnom pláne na udržanie stavu bez poliomyelitídy v Slovenskej republike a úloh SZO v rámci programu eradikácie poliomyelitídy – PVV úloha č.1).

Cieľ:

1. Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses), vyšetrenie stolíc od pacientov s diagnózou akútna chabá obrna (ACHO).
2. Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných a sérologických metód.

Dosiahnuté výsledky:

1. Systém práce pri riešení tejto úlohy spočíva v dodržiavaní vypracovaného časového harmonogramu odberu odpadových vôd, ich zaslanie do virologického laboratória RÚVZ Košice (v týždenných intervaloch z dvoch okresov), následné spracovanie a laboratórne vyšetrenie na výskyt poliovírusov a iných enterálnych vírusov.

V roku 2008 bolo vyšetrených 92 vzoriek odpadových vôd. 9 vzoriek je pozitívnych na enterálne vírusy:

- ČOV Stará Ľubovňa (odber:16.7.2008) - ECHO 11
- ČOV Vranov nad Topľou (odber: 23.7.2008) - ECHO 25
- ČOV Trebišov (odber: 6.8.2008) - ECHO 12
- ČOV Košice-mesto, Kokšov –Bakša (odber: 13.8.2008) - ECHO 12
- ČOV Košice-okolie, Moldava nad Bodvou (odber:13.8.2008) - ECHO 12
- ČOV Prešov- Haniska (odber:20.8.2008) - ECHO 12
- ČOV Poprad (odber: 21.8.2008) - ECHO 4
- ČOV Bardejov (odber:24.9.2008) - ECHO 11
- ČOV Vranov nad Topľou (odber:1.10.2008) - ECHO 6

U 5 vzoriek – vyšetrenie ešte nie je ukončené. 78 vzoriek je negatívnych.

V hodnotenom období bola požiadavka na vyšetrenie 1 stolice a 1 likvoru od pacientky s diagnózou akútna chabá obrna (ACHO). Vyšetrenie ešte nie je ukončené.

V 2. polroku 2008 sme vo VS regióne zaznamenali zvýšený výskyt ochorení spôsobených rôznymi typmi enterálnych vírusov. Infekcie sa najčastejšie prejavovali ako febrilné stavy, aseptické meningitídy, encefalitídy. Z celkového počtu 376 biologických materiálov (likvory, stolice, moče, výtery z horných ciest dýchacích) bolo 45 materiálov pozitívnych na enterálne vírusy. Najčastejšie izolovaným typom bol ECHOvírus 4 (42 x), ECHOvírus 14 (1x), ECHOvírus 30 (1x), ECHOvírus 6 (1x).

Najviac materiálov sme dostali z Inf. odd. NsP Michalovce - 36, z toho 5 x pozit (ECHO 4), z Inf. kliniky FN LP Košice – 32, z toho 7 x pozit (ECHO 4), NsP Prešov -16, z toho 14x pozit, (ECHO 4), NsP Poprad – 12, z toho 11x pozit (ECHO 4), DFN Košice -16, z toho 4x pozit (2x ECHO 4, 1x ECHO 14, 1x ECHO 30), Inf. odd. Trebišov- 5, z toho 1x pozit (ECHO 4), NsP Vranov – 3 z toho 1x pozit. (ECHO 6), Neorolog. odd. FNLP Košice- 2, z toho 2 pozit. (ECHO 4). U 16 materiálov nie je ešte ukončená identifikácia (ÚVZ SR Bratislava).

2. V hodnotenom období bola požiadavka na vyšetrenie 10 stolíc od pacientov s diagnózou hnačkové ochorenie suspektne vírusového pôvodu. Všetky stolice boli cielene vyšetrené na prítomnosť adenovírusov a rotavírusov. V jednom prípade bola latexovou aglutináciou dokázaná rotavírusová etiológia.

V uvedenom období sa na území mesta Košíc vyskytlo 5 lokálnych epidémií hnačkových ochorení. Kultivačným bakteriálnym vyšetrením v žiadnej nebola dokázaná salmonelová etiológia. Vo všetkých prípadoch gastroenteritíd boli vykultivované podmienene patogénne baktérie (*Citrobacter* spp., *Proteus* spp., *Klebsiella* spp.).

Porovnanie s predchádzajúcim obdobím:

1. V roku 2007 bolo vyšetrených 78 vzoriek odpadových vôd, 2 vzorky boli pozitívne na enterálne vírusy:

- ČOV Moldava n. Bodvou (odber: 6.6.2007) - ECHO 6
- ČOV Spišská Nová Ves (20.6.2007) - Coxsackie B 5

Teda, kým v predchádzajúcom porovnateľnom období boli iba dve vzorky odpadových vôd pozitívne na prítomnosť enterálnych vírusov, v tomto roku bola pozitivita zaznamenaná až v deviatich lokalitách.

2. V roku 2007 bolo cielene na prítomnosť adenovírusov a rotavírusov vyšetrených 19 stolíc. V 2 prípadoch bola latexovou aglutináciou dokázaná rotavírusová etiológia.

V roku 2007 sa na území mesta Košíc vyskytlo 15 lokálnych epidémií hnačkových ochorení. Kultivačným bakteriálnym vyšetrením bola v šiestich epidémiách dokázaná salmonelová etiológia. V jednom prípade epidémie, s podozrením na stafylokokovú enterotoxikózu, bol z horných ciest dýchacích u piatich postihnutých izolovaný *Staphylococcus aureus*. Z uvedených piatich kmeňov tri produkovali enterotoxín, typ A bol detekovaný 2x a typ D 1x (Špecializované pracovisko pre detekciu stafylokokového enterotoxínu RÚVZ Košice). V ostatných prípadoch boli vykultivované podmienene patogénne baktérie (*Citrobacter* spp., *Proteus* spp.).

Plnenie úlohy a jej dopad na zdravie:

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillancie poliomyelitídy na udržanie stavu bez poliomyelitídy, predovšetkým v rýchlej detekcii zavlečených divokých vírusov a v detekcii cirkulácie vírusov derivovaných z vakcíny. Významnou aktivitou je vyšetrovanie odpadových vôd, preto bol pre obdobie rokov 2008/09 vypracovaný a Regionálnym úradom verejného zdravotníctva Košického a Prešovského kraja zaslaný časový harmonogram odberu odpadových vôd na obdobie apríl 2008– marec 2009.

Infekcie vyvolané enterálnymi vírusmi sa môžu prejavovať v škále od inaparentnej infekcie bez akýchkoľvek symptómov, cez mierne ochorenie, až po aseptickú meningitídu, encefalitídu. Predstavujú vážny zdravotný problém hlavne pre pacientov s oslabeným imunitným systémom.

Hnačkové ochorenia predstavujú stále vážny zdravotno-spoločenský problém. Bdelosť epidemiológov a pripravenosť mikrobiológov sú dva základné predpoklady pre rýchle odhaľovanie príčin a pôvodcov výskytu epidémií gastrointestinálneho traktu.

Návrh na ďalší postup:

Vzhľadom na výskyt VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses) v odpadových vodách Západoslovenského regiónu v minulých rokoch, je nevyhnutné naďalej pokračovať v monitorovaní cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd a stolíc od pacientov s diagnózou akútne chabá obrna .

- Pokračovať v cielenom vyšetrovaní stolíc s diagnózou hnačkové ochorenie
- suspektne vírusového pôvodu, s dôrazom na obdobie chladných mesiacov roka,
 - suspektne bakteriálneho pôvodu, s dôrazom na obdobie teplých mesiacov roka.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Cieľ:

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Plnenie:

Jedná sa o pokračovanie plnenia celoslovenského projektu z predchádzajúceho obdobia, zameraného na vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. V rámci harmonogramu činností, sme v danom roku aktualizovali zoznam materských centier (MC) z hľadiska ich počtu a sídla v spádovom území RÚVZ Košice a vypracovali sme ponukové listy s novým obsahovým programom aktivít pre MC.

V nadväznosti na spoluprácu, sme edukačne pôsobili (formou prednášok, besied, videoprojekcie, názorných ukážok, služieb mobilnej Poradne zdravia a distribúcie zdravotnovýchovných materiálov) v troch materských centrách na nasledovné témy:

1. MC – Slniečko pri ZŠ na Starozagorskej ulici:

- Stomatohygiena (prednáška, distribúcia 1 druhu brožúry a 7 druhov letákov) - účasť 8 matiek,
- Zdravá výživa (ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia, distribúcia 5 druhov letákov, z toho 2 druhov skladačiek) – účasť 6 matiek, 1 otca.

2. MC – Stonožka pri Relaxačnom centre Relax na ulici Milosrdenstva č. 4:

- Zdravá výživa (ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia, distribúcia 5 druhov letákov, z toho 2 druhov skladačiek) – účasť 8 matiek.

3. MC – Radosť na Alžbetinej ulici č. 14:

- Zdravá výživa (ponuka služieb mobilnej Poradne zdravia, distribúcia 5 druhov letákov, z toho 3 druhov skladačiek a 5 druhov brožúr) – účasť 16 matiek.

V rámci informačno-propagačnej činnosti sme všetkým materským centrách na území mesta Košice pripomenuli dva významné dni venované problematike zdravia: 10. máj – Pohybom ku zdraviu a 31. máj - Svetový deň bez tabaku. K uvedeným termínom sme zaslali informačné letáky (1. „Cvičíme s deťmi predškolského veku“, 2. „Charta práv detí na ochranu pred fajčením“) doplnené sprievodným listom, pre bližšiu špecifikáciu pozri bod 9.8.

Zároveň sme materské centrá intervenovali ohľadom propagácie troch celoslovenských kampaní. Konkrétne išlo o kampaň Detského fondu SR k prevencii úrazovosti pod názvom „Aby deti nezomierali, chráňme ich“ (jej bližší popis uvádzame v časti NPPZ – Cieľ č. 5), ďalej sme informovali o celonárodnej protifajčiarskej súťaži „Prestaň a vyhraj“ (viac v časti NPPZ – Cieľ č. 4) a napokon o kampani zameranej na predchádzanie problémom súvisiacim s letnými horúčavami, ktorej iniciátorom bol ÚVZ SR v spolupráci s Kanceláriou WHO na Slovensku. Okrem materských centier (v počte 8) sme o posledne menovanej akcii informovali aj ambulancie praktických lekárov pre deti a dorast (v počte 80), centrá voľného času (v počte 8) a kluby dôchodcov (celkovo 28) v Košiciach a okolí, ktorým sme spolu s metodickým listom zaslali plagát „Čo robiť počas horúčav“ a leták „Užitočné informácie pre rodičov počas letných mesiacov“.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ: Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí.

Plnenie:

Plnenie úlohy má priaznivú odozvu zo strany seniorov. Vzdelávací cyklus v problematike zdravého životného štýlu organizovaný v roku 2006 a priebežne vykonávané zdravotno-výchovné intervencie v kluboch a domovoch dôchodcov sú vkladom pre rozvíjanie spolupráce, definovanie cieľov a ďalšie pôsobenie v danej oblasti.

V priebehu hodnoteného obdobia sme aktualizovali zoznam klubov dôchodcov (KD) zriadených v Košiciach a okolí. V troch z nich sme uskutočnili návštevu (v Košiciach - dvakrát v KD v Šaci a v KD na Laboreckej ul. a raz v KD v Ruskove), náplňou ktorej bolo poskytnutie služieb mobilnej Poradne zdravia, ponuka tlačených zdravotnových informácií a filmových titulov.

Kontaktovali sme členov Republikovej rady Jednoty dôchodcov Slovenska – predsedu krajskej organizácie a zástupcov na okresných úrovniach (Košice – mesto a Košice – okolie) so zámerom opätovne zorganizovať vzdelávací program pre seniorov – budúcich aktivistov v rovesníckom prostredí, v rodine a okolí. V nadchádzajúcom období tiež plánujeme osloviť absolventov vzdelávacieho kurzu z roku 2006 a formou ankety – spätnej väzby – zistiť s odstupom času situáciu v ich lektorskej činnosti a v praktickom využívaní nadobudnutých vedomostí.

Predmetný projekt bol na celoslovenskej úrovni vybratý ako jeden z modelových inovatívnych projektov podpory zdravia pre ľudí vo veku 65 a viac rokov. V spolupráci so Slovenskou asociáciou verejného zdravia, mimovládnu organizáciu (občianskym združením), v zastúpení MUDr. Zuzany Katreniakovej, PhD. - partnerskou inštitúciou európskeho projektu „*Health pro elderly*“, sme projektovú úlohu „Mám 65+“ prezentovali na medzinárodnej úrovni. Zúčastnili sme sa konferencie “Towards evidence-based guidelines in health promotion for older people”, ktorá sa konala v Poľsku vo Varšave (15. - 16. mája 2008), v rámci menovaného projektu "Health pro elderly", financovaného Európskou komisiou (the European Commission) a fondom pre Zdravé Rakúsko (the Fund for a Healthy Austria). Usporiadateľmi podujatia boli inštitúcie Polish Nurses Association a Austrian Red Cross. Hlavnými cieľmi konferencie boli prezentácia výsledkov európskeho projektu „Health pro elderly“ a následná diskusia, výmena informácií o aktivitách k podpore zdravia starších ľudí, diskusia k pracovným verziám hlavných tematických línií (guidelines) a odporúčaní pre budúce aktivity v oblasti zdravého starnutia. Na uvedenej konferencii sme prezentovali poster na tému "Evidence-based guidelines on health promotion for older people: social determinants, inequality & sustainability – 3 selected cases from Slovakia" (case 2: „I’m 65+“). Zároveň sme aktívne participovali na činnosti pracovnej skupiny č. 3 - working group 3 "Evidence-based practice including health promotion strategy and methods", v ktorej sa diskutovali a zostavovali odporúčania pre oblasť praxe založenej na dôkazoch vrátane stratégie a metód podpory zdravia.

O výsledkoch projektu „Mám 65+“ sme tiež referovali na dvoch ďalších podujatiach. Na sympóziu mladých vedcov a odborných pracovníkov o verejnom zdravotníctve Public Health Martin 2008, ktoré sa konalo 15. – 16. mája 2008 na Ústave verejného zdravotníctva Jesseniovej LF UK v Martine, sme vystúpili s príspevkom pod názvom „Vzdelávanie seniorov v oblasti zdravého životného štýlu“, autorsky spracovanom Schnitzerovou, E., Gregovou, S. et al., so zaradením do okruhu tém Chronické choroby a starostlivosť o starých. Z dôvodu medzinárodnej účasti bol abstrakt prednášky zaslaný na sympóziu v anglickom jazyku (Educational programme for seniors in the field of healthy lifestyle). Plné znenie príspevku za účelom uverejnenia v zborníku sme zaslali podľa pokynov organizátora v septembri 2008.

Aktívne sme sa zúčastnili III. ročníka Regionálneho odborného dňa MTP v zdravotníctve v Košiciach na tému Civilizačné ochorenia dnešnej doby, ktorý sa konal 26. septembra 2008 v Kongresovej sále KD Košice - Krásna nad Hornádom. Organizátormi akcie boli Regionálna komora SKLAT Košice 1, 2 a FNLP v Košiciach. Do programu sme

prispeli referátom na tému "Vyhodnotenie poznatkovej úrovne seniorov po absolvovaní kurzu v oblasti zdravého životného štýlu".

V poradí poslednú odbornú-vzdelávaciu aktivitu venovanú seniorom - medzinárodnú konferenciu škôl verejného zdravotníctva s podtitulom „Týždeň seniorom“ k 55. výročiu inštitucionálneho ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov na Slovensku, sme absolvovali dňa 11. septembra 2008 v priestoroch FVZ SZU v Bratislave (organizátor akcie). Po obsahovej stránke bola zameraná na problematiku zdravia seniorov a možnosti ovplyvňovania kvality ich života. Ďalší blok príspevkov bol venovaný výučbe, vývoju a perspektívam verejného zdravotníctva u nás a v zahraničí.

Z hľadiska propagačnej činnosti, sme verejnosti dali do povedomia, cestou Miestneho úradu MČ Košice – Staré mesto a Múzea V. Löfflera v Košiciach, dva webové portály umeleckediela.sk, senior.sk a súťaž 45+ (prebiehajúcu do 31. 5. 2008), ktorej cieľom bolo podporiť umeleckú tvorbu profesionálov, resp. študentov a jej zviditeľnenie na internete. Ďalej sme sa zapojili do celoslovenskej kampane zameranej na predchádzanie problémom súvisiacim s letnými horúčavami, iniciátorom ktorej boli ÚVZ SR a Kancelária WHO na Slovensku (pozri bod 9.1.). Okrem iných inštitúcií, oslovili sme kluby dôchodcov v Košiciach a okolí (celkovo 28), ktorým sme zaslali monotematické informačné materiály doložené metodickým listom.

Významné termíny 21. september - Svetový deň Alzheimerovej choroby a 1. október - Svetový deň starších ľudí, sme členom z 28 klubov dôchodcov z Košíc a okolia pripomenuli prostredníctvom zdravotnovýchovných materiálov (doplnených o dotazník na odhalenie problémov s pamäťou). Zaslané materiály boli určené najmä na nástennú propagáciu, resp. ako podklad k besedám.

9.3. „ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Cieľ: Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Plnenie:

Projekt od roku 2005 realizujeme v zmysle propozícií gestora na dvoch vybraných materských školách v rámci spádového územia (v MŠ na Rumanovej ulici v Košiciach a v MŠ na Školskej ulici v Čani). V roku 2008 intervenčné pôsobenie vo vzťahu k deťom, pedagógom a rodičom na daných školách pokračovalo.

Na dožiadanie p. Weismanovej z ÚVZ SR, sme zaslali správu ohľadom využívania videofilmov, DVD nosičov a edičných materiálov pri aktivitách v predmetnej problematike. Na uvedených školách sme distribuovali výstupné dotazníky pre učiteľov po ukončení intervenčného pôsobenia v MŠ. Prieskumu sa zúčastnili 4 učiteľky z MŠ na Rumanovej ulici v Košiciach a 5 učiteľiek z MŠ v Čani. Vyplnené dotazníky sme zaslali na ÚVZ SR k centrálnemu vyhodnoteniu. Gestora sme informovali o našom zámere rozšíriť intervenčné pôsobenie na ďalšie materské školy.

V hodnotenom období sme vypracovali pracovnú verziu projektovej úlohy regionálneho charakteru „Stomatohygiena u detí predškolského veku - zdravotnovýchovné pôsobenie a monitorovanie stavu orálneho zdravia“.

Uvedená úloha nadväzuje na celoslovenský projekt „Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“, ale jej obsahový rámec je z hľadiska stratégie a metodického postupu doplnený a rozpracovaný na podmienky regiónu mesta Košice a obvodu Košice-okolie. Hlavnými riešiteľmi a odbornými garantmi na regionálnej úrovni sú dve pracoviská: Odbor podpory zdravia, Oddelenie výchovy k zdraviu pri RÚVZ so sídlom v Košiciach (s tímovým zastúpením: RNDr. Schnitzerová, E., Mgr. Gregová, S., MUDr. Kollárová, J.) a Klinika stomatológie a maxilofaciálnej chirurgie UPJŠ LF a FN

L. Pasteura v Košiciach (s tímovým zastúpením MUDr. Frankovič, K., CSc., MUDr. Čisláková, G., Prof. MUDr. Jenča, A., CSc.).

Spoluriešiteľmi sú vybrané materské školy (z Košíc a okolia, v celkovom počte 17, t. j. 8 mestských a 9 vidieckych), príslušná samospráva podľa miestne spadajúcich MŠ a ďalšie oslovené subjekty (partneri a donori), menovite Union zdravotná poisťovňa, a. s., Interpharm Slovakia, a. s., MČ Košice – Staré mesto, Všeobecná zdravotná poisťovňa, KK Dent, s. s. r. o. Prešov, Listerine[®], Zdravé zuby – franšízová predajňa spoločnosti Profimed international, s. r. o. Košice, Magistrát mesta Košice, Mesto Medzev.

Informáciu o predmetnej projektovej úlohe, resp. ponuku k spolupráci na jej riešení sme písomnou formou zaslali 41 inštitúciám, konkrétne zapojeným MŠ (v počte 17), samosprávnym orgánom - zriaďovateľom škôl (v počte 11), zdravotným poisťovňami (v počte 6), firmám zaoberajúcim sa distribúciou a predajom liečiv, výrobkov a zariadení pre stomatológiu (v počte 7). Následne sme so spolupracujúcimi stranami oficiálne korešpondovali v 10 prípadoch.

Realizácia pilotnej časti projektu je časovo vymedzená na dvojročné obdobie 2008 – 2010. Cieľovou skupinou sú deti materských škôl vo veku 3 – 4 rokov. Do preventívno-edukačného programu sú doplnkovo zaradení rodičia a pedagógovia.

Podľa metodického plánu sú vytvorené dve intervenčné skupiny škôl s odlišne načasovanou intervenčnou etapou projektu vzhľadom ku vstupnej a výstupnej kontrole stavu chrupu.

O postupnosti riešenia a harmonograme činností sme pedagógov príslušných škôl informovali prostredníctvom úvodnej inštruktáže a Metodického listu k projektovej úlohe. Doposiaľ na 16 participujúcich materských školách - súbežne v oboch intervenčných skupinách - prebehla I. etapa - vstupné monitorovanie stavu orálneho zdravia u detí a zber dotazníkov z prieskumu v oblasti stomatohygieny u rodičov, detí, pedagógov (distribuovali sme tri druhy dotazníkov, ktoré boli zostavené a modifikované podľa predlohy ÚVZ SR). Vstupnú prehliadku chrupu absolvovalo 390 detí, dotazníkového šetrenia sa zúčastnilo 374 respondentov – rodičov, resp. ich detí a 99 učiteľiek. V súčasnej dobe údaje z prieskumu spracovávame.

Zahájili sme intervenčnú etapu, v rámci ktorej sme zdravotno-edukačné pôsobenie realizovali vo vzťahu k učiteľkám (na 6 MŠ, z toho na dvoch opakovane), vo vzťahu k rodičom (na 8 MŠ) a deťom (na 5 MŠ). Na košických MŠ z I. intervenčnej skupiny sme úvodnú edukáciu a inštruktáž pre rodičov uskutočnili v spolupráci s MUDr. S. Timkovou, PhD., stomatologičkou – parodontologičkou, ktorá nám svojou účasťou vypomohla po odbornej aj materiálnej stránke. Úvodné edukačné stretnutia s deťmi v MŠ boli svojím obsahom zamerané na objasnenie podstaty rastu, vývinu zubov a ich funkcie. Z hľadiska metodického prístupu preferujeme interaktívny a hravý spôsob s využitím výučbových pomôcok, ako nafukovacia zubná pasta, plyšová myška, pexesá (sponzorské dary od Interpharm Slovakia a. s.), mimická bábka „Adamko“ (z dielne Burda toys s. s. r. o. v rámci projektu riešeného s ÚVZ SR), ďalej model chrupu, DVD rozprávky (dodané z ÚVZ SR) a maľovanky k danej téme z vlastnej produkcie.

Predmetný projekt sme v roku 2008 spropagovali v Slovenskom rozhlase - Rádiu Regina dvakrát (premiéry reportáží vrátane poskytnutých rozhovorov boli odvysielané v dňoch 6. 5. 2008 a 12. 9. 2008).

Celoslovenskú ako aj regionálnu verziu projektu sme predstavili formou príspevku pod názvom "Stomatohygienu u detí predškolského veku v regióne Košíc" od autorov Schnitzerová, E., Gregová, S. et al., ktorý odznel na vysokoškolskom seminári (dňa 5. 6. 2008 na RÚVZ v Prešove) s určením pre zamestnancov RÚVZ Košického a Prešovského kraja. Obdobne sme na seminári pre pracovníkov so SŠ vzdelaním na RÚVZ Košice prezentovali príspevok: "Zdravotnýchočné pôsobenie v oblasti stomatohygieny u detí predškolského

veku (popis realizácie celoslovenského projektu v regióne Košíc)" dňa 11. novembra 2008 v podaní Šmídeková, I., Fabianová, M., Semanová, H.

Kvôli rozšíreniu poznatkového prehľadu, resp. nadviazaniu pracovných kontaktov sme sa zúčastnili štyroch vzdelávacích aktivít v oblasti stomatohygiény:

- Celoslovenského odborného podujatia Stomatologické dni Košice spojeného s výstavou výrobkov a zariadení pre stomatológiu v dňoch 2. - 4. apríla 2008 na LF UPJŠ v Košiciach (Organizátori: LF UPJŠ, FN L. Pasteura, SSS JEP v Bratislave, RKZL a RKSaPA v Košiciach, KVV a i.),
- 3. medzinárodného týždňa dentálnej hygieny Slovensko (5. - 9. mája 2008) a 1. kongresu dentálnej hygieny (8. - 9. mája 2008), ktoré sa konali na Klinike dentálnej hygieny FNŠP, Hollého 14 v Prešove (Organizátori: RKZL v Prešove, PU v Prešove),
- 17. stomatologického dňa SKZL - Regionálnej komory Košice spojeného s výstavou výrobkov a zariadení pre stomatológiu v dňoch 6. - 7. júna 2008 na Miestnom úrade MČ Košice - Juh (Organizátor: SKZL - RK Košice),
- Krajského seminára pri príležitosti životného jubilea MUDr. O. Bodnára, CSc. a MUDr. V. Végsöa dňa 19. septembra 2008 v KSC Južan pri Miestnom úrade MČ Košice - Juh (Organizátor: SKZL - Regionálna komora Košice).

O osvetu v oblasti orálneho zdravia prejavujú záujem okrem materských škôl aj základné školy a materské centrá, podľa možností na ich požiadavky reflektujeme (pozri NPPZ - Cieľ č. 1).

Príkladom toho bol aj 12. september - Svetový deň orálneho zdravia, ktorý sme pripomenuli všetkým základným školám (v počte 76) a vybraným materským školám v Košiciach a okolí (v počte 98). Tie od nás obdržali leták „Nedajme kazom šancu“ z našej produkcie. Navyše sme v sprievodnom liste základným školám ponúkli metodickú i edukačnú činnosť k danej problematike. Verejnosti sme tento významný termín ako aj riešenie danej projektovej úlohy dali do povedomia prostredníctvom poskytnutého rozhovoru pre Slovenský rozhlas - Rádio Regina (odvysielaného dňa 12. 9. 2008).

V problematike stomatohygiény vedieme diplomovú prácu študentky Jesseniovej lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Martine, študijného programu (externej formy) Verejné zdravotníctvo.

Pre pripravovanú aktualizáciu dokumentu Programy a projekty ÚVZ v SR na rok 2009 a ďalšie roky (časť Podpora zdravia) sme, na základe požiadavky ÚVZ SR a hlavnej odborníčky HH SR pre odbor podpory zdravia, MUDr. Jany Kollárovej, spracovali a zaslali anotáciu na úlohu č. 9.3. „Zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiéna“ ako aj podklad (stručnú charakteristiku) uvedenej úlohy pre materiál Špecializácia odborných činností ÚVZ v SR (v odbore Podpora zdravia).

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

(Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí atď.)

Úloha svojím zameraním korešponduje s bodom č. 9.8., kde uvádzame jej plnenie.

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Cieľ:

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej aktivity .

Úloha sa rieši bez časového obmedzenia - kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity obyvateľstva sa uskutočňuje v 2-ročných intervaloch, najbližšie v roku 2009. K nadchádzajúcemu ročníku kampane sme zatiaľ usmernenie zo strany gestora nedostali.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Ciel':

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky.

Plnenie:

Činnosť v súvislosti s plnením Národného programu prevencie obezity je možné charakterizovať z viacerých hľadísk:

Formou individuálneho a skupinového poradenstva (včítane telefonických konzultácií) sa podieľame na aktivitách základnej mobilnej Poradne zdravia, v rámci ktorej sme zorganizovali a uskutočnili akcie pre seniorov združujúcich sa v kluboch dôchodcov, pre mladé mamičky zapájajúce sa do činnosti v materských centrách, pre pracovné kolektívy a verejnosť. Navštívili sme tri kluby dôchodcov (v Šaci, na Laboreckej ulici v Košiciach a v Ruskove), kde sme poskytli poradenstvo 91 seniorom. Ďalej poradenské služby využilo 30 matiek a 1 otec z troch materských centier v Košiciach (z MC Stonožka na ul. Milosrdenstva č. 4, z MC Radosť na Alžbetinej 14 a z MC Slniečko na Starozagorskej ulici). Pre zamestnancov Miestneho úradu MČ Košice - Juh a súčasne pre miestny klub dôchodcov a materské centrum sme v rámci zdravotno-výchovného podujatia na tému Obezita (dňa 23. 1. 2008 v priestoroch Relaxačného centra Relax na ul. Milosrdenstva 4), ktorého hlavným iniciátorom bola Liga proti rakovine – pobočka Košice, ponúkli poradenské služby pre 31 záujemcov. Uvedenú akciu snímala lokálna TV Naša, príspevok bol odvysielaný vo večerných aktualitách daného dňa.

Problematiku obezity sme verejnosti dali do pozornosti aj cez regionálny denník Korzár príspevkom „Povedia Vám o obezite či krvnom tlaku“, ktorý bol uverejnený vo výtlačku zo dňa 7. 4. 2008.

V spolupráci s Ligou proti rakovine – pobočkou Košice, pracoviskom klinickej onkológie a rádioterapie pri FN L. Pasteura na Rastislavovej ulici 43 v Košiciach a Klubom turistov „Medicína“ sme sa podieľali na usporiadaní spoločnej turisticko-osvetovej akcie pod názvom Onkokardioturistika (21. ročník - jarná časť) na Hornom Bankove dňa 30. marca 2008. O služby mobilnej Poradne zdravia (vyšetrenie celkového cholesterolu a meranie krvného tlaku), prejavilo záujem celkovo 57 účastníkov akcie. Akcia mala pokračovanie jesennou časťou s usporiadaním na Hrešnej v Kavečanoch dňa 19. októbra 2008, kedy vyšetrenia v mobilnej Poradni zdravia podstúpilo 24 účastníkov.

Činnosť Poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ Košice sme spropagovali aktívnou účasťou - formou posterovej prezentačnej tabule a poskytnutím služieb mobilnej Poradne zdravia - na IV. patientskom seminári v rámci XII. košických chemoterapeutických dní 6. decembra 2008 v priestoroch Magistrátu mesta Košice na Triede SNP 48/A. Organizátormi podujatia boli: Slovenská chemoterapeutická spoločnosť, Slovenská onkologická spoločnosť, SLS - Sekcia onkologických sestier, Východoslovenský onkologický ústav, a. s. Košice, RKSaPA Košice II, LF UPJŠ Košice a Liga proti rakovine - pobočka Košice.

Pre účely ďalšieho vzdelávania, zúčastnili sme sa konferencie pod názvom Využitie chemických metód pri ochrane a podpore zdravia obyvateľstva, ktorú organizovali RÚVZ Košice a LF UPJŠ - Ústav hygieny a VZ v dňoch 9. - 10. septembra 2008 s miestom konania na LF UPJŠ Košice, Triede SNP č. 1.

V rámci výskumno-prieskumnej činnosti sme pristúpili k retrospektívnej analýze údajov z databázy testu Zdravé srdce za roky 2002 – 2007. Jedným z výstupov je všeobecná analýza vybraných rizikových faktorov chronických ochorení u klientov vo veku nad 60

rokov vyšetrených v Poradni zdravia. Súhrn získaných výsledkov bol prezentovaný formou prednášky pod názvom "Vybrané ukazovatele zdravotného stavu seniorov - klientov poradne zdravia v regióne Košíc", ktorá odznela na celoštátnej konferencii asistentov hygienickej služby a iných odborných pracovníkov pracujúcich v odbore Podpory zdravia na tému: Behaviorálne rizikové faktory chronických ochorení (Organizátori: SSLaAZ SLS, RÚVZ Trenčín). Podujatie sa konalo dňa 9. 4. 2008 v Trenčíne. Zborník príspevkov vyšiel ako CD edícia.

Výchovno-vzdelávaciu činnosť uplatňujeme hlavne u detí a mládeže s cieľom zvyšovať ich zdravotné uvedomenie zvlášť v problematike zdravého životného štýlu s akcentom na správnu výživu a podporu pohybovej aktivity, čo patrí k často preferovaným zdravotno-výchovným témam, pozri NPPZ, Cieľ č. 1.

9.7. CINDI PROGRAM SR

Shape up

Cieľ:

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvňovanie determinantov detskej obezity na školách. Zahŕňa výskum, vývoj, testovanie a vyhodnocovanie európskeho systému determinantov detskej obezity na školách, tvorbu metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev, tvorbu koordinačných nástrojov a pod.

Úloha predstavuje pilotný projekt, ktorý sa má postupne realizovať v 26 európskych mestách (v 25 členských krajinách EÚ, gestorom je Španielsko). Je zameraná na holistický prístup k detskej obezite. V rámci SR predmetnú problematiku rieši ÚVZ SR.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNOVÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Cieľ:

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Plnenie:

V súvislosti s významným termínom SZO - **7. apríl - Svetový deň zdravia**, sa na dožiadanie Materského centra Radosť na Alžbetinej ulici 14 v Košiciach uskutočnila akcia, pri ktorej bolo intervenovaných 17 záujemcov. Boli im poskytnuté individuálne konzultácie k otázkam zdravého spôsobu života, služby Poradne zdravia a zdravotnovýchovné materiály (spolu 10 titulov – 5 druhov letákov a 5 druhov brožúr).

V zmysle odporúčenia ÚVZ SR, sa pri príležitosti uvedeného termínu konal na RÚVZ v Košiciach „Deň otvorených dverí“, so zámerom priblížiť verejnosti činnosť jednotlivých odborov a oddelení. Akciu sme spropagovali prostredníctvom oznamu na webovej stránke RÚVZ ako aj cestou lokálnych masmédií, ako denník Korzár, Slovenský rozhlas - Rádio Regina a košické rádio Hornet, ktorým sme poskytli informácie v písomnej forme i v podobe interview. Príspevky boli odvysielané v SRo – Rádiu Regina dňa 7. a 9. 4. 2008, v Rádiu Hornet dňa 6. a 13. 4. 2008, a uverejnené v denníku Korzár dňa 7. a 24. 4. 2008.

10. máj - Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“ sa tohto roku niesol pod heslom „Fyzická aktivita pre všetkých“, preto sme informovali rôzne vekové a sociálne skupiny populácie o význame voľnočasovej pohybovej aktivity pre zdravie. V rámci spolupráce v propagačnej oblasti sme oslovili viacero inštitúcií v Košiciach a okolí, ako základné a stredné školy, materské centrá, komunitné centrá a kluby dôchodcov. Spolu s metodickým odporúčaním im boli zaslané zdravotnovýchovné letáky, plagáty z našej edície. Podľa cieľového určenia boli distribuované nasledovné tituly (celkovo 5): 1. „Pohyb, to je zdravie

tela a ducha“, 2. „Cvičíme s deťmi predškolského veku“, 3. „Pohyb? Nechce sa ti? Vieš, že...“, 4. „Životospráva v staršom veku – význam pohybu“, 5. „Ponúkame vám niekoľko rád, aby ste sa vyhli...“.

Širšiu verejnosť sme o termíne informovali prostredníctvom príspevku s rovnomenným názvom uverejneného na webovej stránke RÚVZ Košice v položke Aktuality ako aj informačnou správou „Pohyb zdraviu pomáha“ v regionálnom denníku Korzár vo výtlačku zo dňa 9. 5. 2008.

Pre zamestnancov RÚVZ Košice sme zorganizovali Deň zdravia, ktorý sa konal 30. mája 2008 v lokalite obce Nižný Klatov - v chatovej osade Klatovianka (areál Western City). Na podporu pohybovej aktivity si účastníci mohli zvoliť turistiku, cyklistiku, volejbal, bedminton a nacvičiť country tance. K dispozícii bolo občerstvenie (guláš a nápoje). Kvôli zvýšenému záujmu zamestnancov mal Deň zdravia svoje opakovanie na jeseň 5. septembra 2008, konkrétne v exteriéri Mestskej krytej plavárne v Košiciach. K zvoleným športovým disciplínam patrili golf, volejbal, ruské kolky, kalanetika. Ako občerstvenie sa podával guláš a kofola.

K **31. máju - Svetovému dňu bez tabaku**, ktorý tohto roku bol zameraný na tému „Mládež bez tabaku“ a niesol sa v znamení hesla „Prerušme tabakový marketingový reťazec“, sme zaslali na základné, stredné školy, materské centrá a centrá voľného času v Košiciach a okolí dva informačné letáky: „Charta práv detí na ochranu pred fajčením“ a „Mládež bez tabaku“ nami editované. Materiály boli doložené sprievodným metodickým listom ohľadom propagačného usmernenia. Verejnosť sme o danom termíne informovali cez webovú stránku RÚVZ Košice, položku Aktuality, kde oba letáky boli umiestnené.

Svetová dentálna federácia (FDI) na propagáciu svojich aktivít s cieľom zvýšiť povedomie verejnosti o význame orálneho zdravia a prevencii orálnych ochorení vyhlasuje každoročne **12. september za Svetový deň orálneho zdravia**. Pri tejto príležitosti sme informovali všetky základné školy (v počte 76) a vybrané materské školy (v počte 98) v Košiciach a okolí prostredníctvom sprievodného listu a letáku „Nedajme kazom šancu“ z našej produkcie. Širšej verejnosti sme tento termín dali do pozornosti cestou Slovenského rozhlasu - Rádia Reginy (poskytnutím rozhovoru, ktorý bol odvysielaný dňa 12. 9. 2008).

Významné termíny **21. september - Svetový deň Alzheimerovej choroby** a **1. október - Svetový deň starších ľudí**, sme klubom dôchodcov (v počte 28) z Košíc a okolia pripomenuli formou zdravotnovýchovných materiálov určených k nástennej propagácii, resp. k skupinovému rozhovoru či samovzdelávaniu.

V **septembri** sme sa zapojili do celoslovenského projektu – edukačnej kampane „**MOST 2008**“ – **Mesiac O Srdcových Témach**, zameranej na informovanie verejnosti o problematike kardiovaskulárnych ochorení a na zvýšenie povedomia verejnosti o rizikových faktoroch týchto ochorení. Kampaň iniciovali a realizovali Slovenská kardiologická spoločnosť a Slovenská nadácia srdca za podpory partnerských a oslovených organizácií. Náplňou našich akcií bolo poradenstvo doplnené o informačné materiály, prednášky a poskytnutý rozhovor pre Slovenský rozhlas – Rádio Regina na tému Fajčenie a srdcovo-cievne ochorenia (odvysielaný dňa 30. 9. 2008):

V spolupráci s farmaceutickou firmou WÖRWAG PHARMA GmbH & Co. KG. sme služby mobilnej Poradne zdravia ponúkli verejnosti na dvoch akciách, t. j. dňa 4. 9. 2008 na Magistráte mesta Košice (pre 62 záujemcov) a dňa 11. 9. 2008 v Mestskom kultúrnom stredisku v Michalovciach (pre 58 záujemcov), posledne menovaná akcia bola organizovaná v súčinnosti s RÚVZ Michalovce.

S Akadémiou vzdelávania – pobočkou v Košiciach sme usporiadali päť akcií. Dve sa týkali poradenstva, zahrňujúc vybrané služby mobilnej Poradne zdravia a Poradne na odvykanie od fajčenia, ktoré sme poskytli Národnému inšpektorátu práce na Masarykovej ul. v Košiciach dňa 22. 9. 2008 (pre 37 zamestnancov) a Akadémii vzdelávania dňa

25. 9. 2008 (pre 13 zamestnancov, resp. ich klientov). Ďalšie akcie edukačného charakteru (prednášky s besedou) sme zorganizovali na troch stredných školách v Košiciach, konkrétne na Strednej odbornej škole, Gemerská 1 dňa 17. 9. 2008 na tému „Súvislosť kardiovaskulárnych ochorení a fajčenia“ (s celkovou účasťou 70 študentov), s témou „Zdravý životný štýl a prevencia kardiovaskulárnych ochorení“ sme pôsobili na SPŠ strojníckej, Komenského 2, dňa 18. 9. 2008 (s účasťou 71 študentov) a SPŠ dopravnej, Hlavná ul. 113 dňa 19. 9. 2008 (s účasťou 18 študentov).

Pri príležitosti **Svetového dňa srdca** (posledná septembrová nedeľa, t. r. 28. september) sa opätovne konalo celoslovenské podujatie „Beh o srdce“, garantmi ktorého boli ÚVZ SR, Slovenská liga za prevenciu a liečbu kardiovaskulárnych chorôb „Srdce Srdcu“ a Slovenská nadácia srdca. Tohtoročné ústredné motto znelo „Poznaj svoje riziko!“. Dominantnou súčasťou prebiehajúcich aktivít určených pre verejnosť bolo poradenstvo v otázkach zdravej výživy a prevencie kardiovaskulárnych ochorení ako aj symbolický beh na 200 metrov s možnosťou vecnej výhry (bicykel). V spolupráci s firmou Comm s. r. o. sme mobilnú Poradňu zdravia a Protifajčiarsku poradňu spropagovali návštevníkom OC Galéria Košice dňa 27. 9. 2008 a verejnosti na Hlavnej ulici v Košiciach dňa 28. 9. 2008 (bližší popis uvádza časť PVV SR, úloha1. – NPPZ – Cieľ č. 10).

K **16. októbru - Svetovému dňu výživy** sme v spolupráci s Akadémiou vzdelávania – pobočkou v Košiciach zorganizovali osvetovú akciu – prednáškové podujatie na tému „Zdravý životný štýl so zameraním na zdravú výživu a prevenciu kardiovaskulárnych ochorení“ s konaním na Strednej odbornej škole, Gemerská 1 v Košiciach (pre 50 študentov).

1. december - Svetový deň boja proti AIDS sme pripomenuli prostredníctvom edukačných aktivít - prezentácie projektu Hrou proti AIDS - na 2 školách: 1 ZŠ (s účasťou 50 žiakov), 1 SŠ (s účasťou 50 študentov) a skupinovým rozhovorom na tému Výchova k partnerstvu, plánovanému manželstvu a rodičovstvu - na 1 SŠ (s účasťou 53 študentov).

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

V zmysle plnenia záverov z gremiálnej porady ministra zdravotníctva SR, ktorá sa konala dňa 25.02.2008, kde bol prerokovaný materiál „Informácia o sledovaní a hodnotení výkonu kontroly fajčenia v zmysle zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a doplnení niektorých zákonov“ sa mesačne podávala informácia o počte vykonaných kontrol zameraných na dodržiavanie uvedeného zákona hlavnému hygienikovi SR na ÚVZ v Bratislave.

Za sledované obdobie bolo vykonaných 1744 kontrol fajčenia. Kontroly sa vykonávali v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru, pričom neboli zistené závažnejšie nedostatky v tomto smere.

V jednom prípade bolo zistené závažné porušenie citovaného zákona. Išlo o prešetrovanie písomného podnetu študenta na fajčenie v priestoroch Študentského domova Fakulty verejnej správy UPJŠ na ul. Popradskej v Košiciach. Kontrolou bolo zistené, že podnet bol opodstatnený. Prevádzkovateľ študentského domova sa zaviazal, že bude prepracovaný domový poriadok v zmysle ochrany nefajčiarov a jeho dodržiavanie bude prísne sledovať.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Leviciach**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

V rámci Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) je implementovaný Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne prioritné ciele. V rámci týchto cieľov budú plnené aktivity priebežne so zameraním na monitorovanie kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách, redukciu ochorení a úmrtnosti detí spôsobené gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody, zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin na národnej úrovni, vypracovanie strategických hlukových máp a akčných plánov aglomerácií, väčších pozemných komunikácií, väčších železničných dráh a väčších letísk a s tým súvisiace meranie expozície obyvateľstva záťažou hlukom vo vonkajšom prostredí. V rámci NEHAP III budú realizované projekty napr. medzinárodný pilotný projekt „Ľudský biomonitoring“, projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v Európskych školách; prevencia a zníženie respiračných ochorení“ a informačný systém indikátorov životného prostredia a zdravia ENHIS.

- monitorovanie **kvality vody na kúpanie** v prírodných a rekreačných vodách (Rekreačné zariadenie Margita – Ilona, WELLNESS Santovka, Kúpeľ Margita)
- monitorovanie **kvalitu pitnej vody** verejných vodovodov v okrese Levice, pričom vzorky z verejného vodovodu v obciach budú odoberané hlavne v základných a v materských školách.
- aktivity na **podporu nefajčenia** – väčšinou bude zabezpečovať oddelenie podpory zdravia, ktoré bude zabezpečovať aj distribúciu propagačných materiálov. Kontroly fajčenia sa budú vykonávať počas roka aj pri výkone štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach, pri ktorých prevádzke dochádza ku kontaktu s ľudským telom. V uvedených zariadeniach je zákaz fajčenia, do dnešného dňa neboli zistené porušenia ustanovení zákona č. 377/2004 Z.z.
- spracovanie strategických **hlukových máp** sa v prvotnej etape dotýka väčších aglomerácií. V rámci našej činnosti využívame hodnoty merania hluku, ktoré boli vykonané na RÚVZ so sídlom v Leviciach v minulosti. Pri významných stavebných akciách vyžadujeme spracovanie hlukových štúdií vplyvu prevádzky už v štádiu posudzovania umiestnenia týchto stavieb.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Monitorovanie kvality vôd na kúpanie sa realizovalo priebežne v celoročných zariadeniach a v období LTS sa monitorovali sezónne zariadenia.

V okrese Levice nie je vyhlásená prírodná lokalita na kúpanie s organizovanou rekreáciou. V lokalite s neorganizovanou rekreáciou (vodná nádrž Bátorovce – Lipovina) boli odobraté 4 vzorky vody z nádrže, ktoré nevyhovovali požiadavkám platnej legislatívy pre zvýšený obsah fenolov, farby, enterokokov, rias a zníženú priehľadnosť. V okolí nádrže boli obecným úradom v Bátorovciach umiestnené informačné tabule s varovaním „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“.

Počas roka 2008 boli v prevádzke v sezóne 3 rekreačné zariadenia (Margita – Ilona, Wellness Santovka, Kúpeľ Margita). Odobratých tu bolo 28 vzoriek vody z bazénov. V jednej vzorke

z bazéna Ilona v rekreačnom zariadení Margita – Ilona bola preukázaná prítomnosť mikroorganizmu *Pseudomonas aeruginosa*. Po vykonaní nápravných opatrení aj voda v tomto bazéne vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy.

Prevádzkovatelia v zmysle prevádzkových poriadkov zabezpečovali priebežne kontrolu kvality vody v bazénoch na vlastné náklady a výsledky rozborov predkladali na RÚVZ v Leviciach. Predložených bolo celkom 53 výsledkov rozborov bazénových vôd.

V celoročných zariadeniach bolo v rámci ŠZD odobratých 11 vzoriek vôd na kúpanie a 1 vzorka vody z vírivej vane. Prevádzkovatelia predložili 54 výsledkov rozboru vzoriek vody na kúpanie. Všetky vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

V roku 2008 nebol zaznamenaný významnejší pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a neboli zaznamenané ani zdravotné dôsledky z prechodu zásobovania pitnou vodou u obyvateľov.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou.

V okrese Levice je v súčasnosti v prevádzke 70 verejných vodovodov. V rámci monitoringu kvality pitnej vody zabezpečovali zamestnancami oddelenia hygieny životného prostredia Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach realizované v roku 2008 odbery vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov. V rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu boli odobraté vzorky pitných vôd, ktoré boli priebežne hodnotené a boli prijímané opatrenia podľa potreby. V roku 2008 bolo vykonaných 22 kontrol v oblasti zásobovania obyvateľov pitnou vodou, z toho 19 kontrol verejných vodovodov. Na internetovej stránke úradu sú priebežne uverejňované údaje o zásobovaní obyvateľov pitnou vodou, ako aj informácie o individuálnych vodných zdrojoch a spôsobe ich dezinfekcie. Taktiež posudzujeme návrhy na určenie pásma osobitného režimu území – pásma hygienickej ochrany vodných zdrojov.

V roku 2008 bolo v rámci monitoringu odobratých 197 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov, z ktorých 23 vzoriek (11,7 %) nevyhovovalo. V rámci kontrolného monitoringu bolo odobratých 156 vzoriek pitnej vody, z ktorých po stránke mikrobiologickej nevyhovovalo 9 vzoriek (5,8 %) a 16 vzoriek (10,3 %) nevyhovovalo po fyzikálno – chemickej stránke (zvýšený obsah železa, mangánu, farba). V rámci preverovacieho monitoringu bolo odobratých 41 vzoriek pitnej vody, nevyhovovala 1 vzorka (2,4 %) pre zvýšený obsah mangánu a farbu.

Prevádzkovatelia vodovodov zabezpečovali kontrolu kvality pitnej vody vo väčšom rozsahu (okrem miesta spotreby aj surovú vodu, vodu po úprave a pod.). výsledky kontroly priebežne predkladali na RÚVZ.

Výsledky z monitoringu budú za rok 2008 po prvýkrát slúžiť aj pre prípravu podkladov správy pre EÚ. Hodnotenú budú vodovody, ktoré zásobujú oblasti nad 500 obyvateľov. Výsledky monitoringu za okres Levice boli spracované a zaslané na ÚVZ SR (roky 2005, 2006, 2007).

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

V zmysle platnej legislatívy sa vedie na úrade evidencia rizikových prác za okres podľa nariadenia vlády SR č. 357/2006 Z.z.

K 31.12.2007 v okrese Levice bolo odd. PPL evidovaných 64 organizácií, v ktorých sú rizikové práce (v 4 subjektoch boli vyhlásené pracoviská s rizikovými faktormi, v 7 subjektoch boli zrušené, v 17 subjektoch boli prehodnotené). Tieto práce vykonáva spolu 3 214 pracovníkov (pokles oproti roku 2007 o 265). Na týchto pracoviskách boli v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávané kontroly a podľa výsledkov hodnotenia boli tieto vyhlásené za rizikové, resp. boli riziká zrušené. Celkom bolo vykonaných 84 kontrol v rámci ŠZD. Posúdených bolo 55 prevádzkových poriadkov s expozíciou rizikových faktorov. Schválených bolo 5 plánov práce na likvidáciu azbestu.

Hlásených a prešetrených podozrení na choroby z povolania bolo 6 za sledované obdobie roku 2008.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri realizácii ŠZD sa okrem základných faktorov sleduje a konzultuje aj práca so zobrazovacími jednotkami. Dôraz sa kladie najmä na posudzovanie chránených pracovísk, kde sa zobrazovacie jednotky používajú.

Od roku 1993 sa realizuje na našom úrade projekt „**Sledovanie vrodených vývinových chýb v regióne jadrovej elektrárne Mochovce**“. Aj v roku 2008 sme v projekte pokračovali. Prešetrených bolo 32 vrodených vývojových väd v spádovej oblasti okolo AE Mochovce.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V zmysle plánu práce sa zabezpečoval odber vzoriek detskej výživy na sledované parametre. Počet vzoriek bol stanovený plánom úradnej kontroly. Odobratých a vyšetrených bolo 61 vzoriek detskej výživy na obsah dusitanov a dusičnanov. Vo vzorkách sa zabezpečoval aj monitoring na obsah cudzorodých látok – výsledky neboli ešte k dispozícii a preto nie je možné tieto vzorky hodnotiť.

Na prítomnosť aflatoxínu B1 boli vyšetrené 3 vzorky, na patulín 3 vzorky a na prítomnosť kumarínu taktiež 3 vzorky. Všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy. Na prítomnosť obsahu reziduí pesticídov boli odobraté 2 vzorky detskej výživy, výsledok sme ešte neobdržali.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Úloha je každý rok realizovaná podľa aktuálnych pokynov a v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Vyšetrených bolo 80 respondentov zaradených do tohto projektu. Výsledky boli zaslané na ďalšie spracovanie na určené pracovisko RÚVZ v Poprade.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V roku 2008 bolo odobratých 23 vzoriek soli, z toho 14 z domácej produkcie a 9 z dovozu. V 1 prípade bolo preukázané prekročenie obsahu jodičnanu draselného nad limitnú hodnotu, t.j. 41,5 mg/kg.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Kontrola je zameraná na kontrolu prítomnosti regulovaných látok v kozmetických výrobkoch a ich označovanie. Odber vzoriek a ich počet je regulovaný a riadený plánom úradnej kontroly. Odobratých a laboratórne bolo vyšetrených 19 vzoriek kozmetických výrobkov. 7 vzoriek vyhovovalo požiadavkám platne legislatívy. Niektoré výsledky neboli z laboratórií ešte doručené.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V zmysle plánu úradnej kontroly KV boli vykonávané kontroly u výrobcu (De Miclén, a.s. Levice) a boli vykonané odbery vzoriek za účelom monitorovania dodržiavania požiadaviek.

Odobratých bolo 9 vzoriek KV. Vo všetkých prípadoch KV vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MÁDEŽE

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

Cieľom projektu je zmapovanie epidemiológie nadváhy a obezity u detí, zhodnotenie ich stravovacích návykov, pohybového režimu a jeho najčastejšie chyby. V roku 2008 sme obdržali výsledky hodnotenia projektu, ktoré boli spracované II. Detskou klinikou FN v Bratislave – Kramáre. Výsledky tohto sledovania využívame v teréne pre výchovu detí v problematike správneho stravovania.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

V roku 2008 nebola riešiteľmi tohto projektu vznesená požiadavka na spoluprácu. (v roku 2008 sa riešili VŠ a v okrese Levice VŠ neevidujeme)

4.4. Prevencia chybného držania tela

V roku 2008 nebola riešiteľmi tohto projektu vznesená požiadavka na spoluprácu.

Úloha navyše: Kohortova štúdia

Od roku 2001 sa odd. HDM podieľalo na pilotnej kohortovej štúdii v rámci plnenia projektu „Zdravé deti v zdravých rdinách“. Gestorom projektu je RÚVZ v Banskej Bystrici. Cieľom projektu je identifikácia rizikových jedincov z hľadiska KVCH detí v dlhodobom sledovaní dieťaťa (od narodenia dieťaťa, v druhom a siedmom roku života).

V štúdie sme sledovali 25 detí narodených v roku 2001 (dotazníky, antropometrické meranie, TK, vyšetrenie biochemických parametrov). Po siedmych rokoch ostalo v sledovaní z dôvodu

migrácie v okrese Levice už len 17 detí. Zozbierané údaje boli zaznamenané a zaslané na RÚVZ v Banskej Bystrici k ďalšiemu spracovaniu.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

Hlásenia výkonov očkovania a vakcinácie od lekárov prvého kontaktu sa vykonávali pravidelne v mesačných intervaloch a boli spracovávané a zasielané v zmysle pokynov. V okrese Levice bola dosiahnutá 99,7 % zaočkovanosť.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Opatrenia na predchádzanie ochoreniam:

- zvýšený zdravotný dozor – pre 29 kontaktov s hnačkovými ochoreniami u osôb vykonávajúcich epidemiologicky rizikové práce
- lekárske dohľad – nariadený u 12 osôb
- vykonanie očkovania - zahájené u 19 rodinných kontaktov VH – B nosičov, 2 kontaktov v ohnisku chronickej VH – B a u 3 kontaktov s VHA
- podávanie protilátok – nebolo potrebné nariadiť
- podávanie profilaktickej antibiotickej liečby – bolo potrebné zahájiť u 7 rodinných kontaktov bakteriálnej meningitídy
- šetrenie v ohniskách nákaz – bolo vykonaných 488 šetrení v ohniskách nákaz prenosných ochorení

Priebežne podľa potreby budú všetky úlohy sledované a vykonávané.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Nový systém hlásenia EPIS je funkčný od 1.1.2007.

Prenosné ochorenia a nozokomiálne nákazy - systém v podmienkach okresu Levice je súčasťou celoslovenského systému hlásenia prenosných ochorení. Informácie sú vkladané pravidelne denne, následne sú spracovávané a zasielané v týždenných intervaloch – 52 týždňov / 1155 prípadov.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V pravidelných týždenných intervaloch je odosielaná aj informatívna správa o stave a výskyte mimoriadnych epidemiologických situácií v okrese Levice. Tieto správy obsahujú údaje o

- akútnych respiračných ochoreniach (týždenné intervaly)
- epidémie, tzv. systém rýchleho varovania (SRV) – 10x výskyt hnačkových ochorení v epidemiologickej súvislosti
- meningitídy len bakteriálne, sepsy – 1x meningitídy, 6x septické stavy
- akútne chabé obrny – 1x
- osýpky, rubeola, parotitída – 1x (laboratórne nepotvrdená)
- vírusové hepatitídy – 1x
- iné informácie – 1x mor ošípaných, 1x legionelóza

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

RÚVZ sa podieľa na celoplošnom vyšetrowaní odpadových vôd v SR na prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov vo vonkajšom prostredí. Odbery sa vykonávajú presne podľa harmonogramu odberov. V roku 2008 bolo odobratých 7 vzoriek odpadových vôd.

9. ODDELNENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1. Materské centrá

Projekt je zameraný na výchovu mladých mamičiek v oblasti životného štýlu. V okrese Levice je 1 materské centrum a je s ním dobrá vzájomná spolupráca. Pri realizácii úloh tohto projektu sme naviazali na doterajšie výsledky v práci podľa stanovených úloh.

9.3. Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Na RÚVZ Levice bol naďalej realizovaný tento projekt. Úlohy plní odd. HDM v spolupráci s PZ. Projekt je zameraný na 4 – 6 ročné deti, ich rodičov a pedagógov a smeruje k zlepšeniu stomatohygienických návykov u nich. Do projektu boli zapojené 2 predškolské zariadenia. V 1. polroku 2008 boli zozbierané dotazníky, ktoré boli odoslané k ďalšiemu spracovaniu. Materiál, ktorý je k dispozícii z projektu na úrade, je naďalej využívaný na výchovu detí v predškolských a školských zariadeniach.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

- Svetový deň vody, svetový deň TBC – články v regionálnej tlači
- Svetový deň zdravia – článok v regionálnej tlači, vysielanie v regionálnej televízii, panely na verejných priestranstvách 4x, vyšetrowanie rizikových faktorov pri tejto príležitosti 22x
- svetový deň bez tabaku – 2x článok v regionálnej tlači, 4x panely na verejných priestranstvách
- svetový deň srdca – 1x článok na WEB-e RÚVZ v Leviciach, 7x panel, v PZ bol týždeň otvorených dverí – 36 záujemcov
- svetový deň výživy článok v regionálnej tlači, 4x panely
- Európsky týždeň boja proti drogám – 4x panely, článok v regionálnej tlači, článok na WEB-e RÚVZ Levice, 2 prednášky na školách, zapožičiavanie videokaziet pre školy na túto Tému
- svetový deň boja proti AIDS – 2 články v regionálnej tlači, na WEB-e RÚVZ Levice, 4x panely

9.5. „Vyzvi srdce k pohybu“

Záverečné vyhodnotenie kampane.

9.6. Národný program prevencie obezity

Na oddelení PZ bol realizovaný vlastný projekt „Pyramída zdravej výživy školáka“ zameraný na osvojenie si zásad racionálnej výživy. Smeroval k žiakom 1. stupňa ZŠ. Využíva sa zážitková forma s použitím názorných zdravotno-výchovných pomôcok vlastnej výroby oddelenia. Úsilie smeruje k zvýšeniu spotreby ovocia a zeleniny a k zníženiu spotreby

sladkostí, sladených nápojov a tukov. Hlavným cieľom je zníženie nadváhy u detí predškolského a školského veku.

Na ZŠ bolo odprednášaných 12 prednášok, 1 článok v regionálnej tlači a 4 panely na verejných priestranstvách. V rámci poradenskej činnosti je odporúčané zvýšenie pohybovej aktivity.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Priebežne informujeme obyvateľov okresu Levice o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie v záujme prehĺbenia záujmu obyvateľov o problematiku svojho zdravia. K realizácii tejto úlohy využívame všetky dostupné prostriedky a spoluprácu v podmienkach okresu Levice.

Masmediálna komunikácia:

- články v regionálnej tlači – 46
- informácie v regionálnej televízii – 9x
- TA3, SME – rozhovor
- WEB RÚVZ LV – 13x

Distribúcia zdravotno-výchovného materiálu:

„život detí si nekúpiš, prilbu áno“ – 100 ks plagátov rozdistribuovaných pre pediatrické ambulancie

„prestaň a vyhraj“ – pravidlá a prihlášky zverejnené v tlači, na paneloch verejne prístupných miest, na WEB stránkach niektorých väčších výrobcov (SES Tlmače, AE Mochovce, a na WEB RÚVZ LV

„čo robiť počas horúčav“ – distribúcia letákov do všetkých lekární, na SAD, ŽSR, do nemocníc,

Názorná propagácia:

Na verejných priestranstvách miest Levice, Šahy, Želiezovce má úrad k dispozícii panely, na ktorých aktuálne umiestňuje zdravotno-výchovné témy.

V roku 2008 bolo zhotovených celkom 52 panelov.

Zapožičiavanie zdravotno-výchovných videokaziet:

Pre základné školy a SČK bolo zapožičaných 24 titulov videokaziet.

Spolupráca s inými organizáciami:

Oddelenie PZ spolupracuje s MsÚ - v Leviciach (Zdravé mest Levice), v Šahách a Želiezovciach dali k dispozícii priestory na výjazdové poradne zdravia – 33 výjazdov.

Pre realizáciu projektu Zdravé mesto Levice sme spracovali podklady hodnotenia zdravotného stavu obyvateľov a zúčastňovali sme sa na akciách mesta s podporou zdravia pre obyvateľov.

S SČK spolupracujeme pri zabezpečovaní spolupráce – zapožičiavanie videokaziet a prednášky

So ZŠ, SŠ spolupracujeme formou zapožičiavania videokaziet, premietania, prednášok a besied. Používame názorné pomôcky vlastnej edície.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Liptovskom Mikuláši**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

V roku 2008 bola aktualizovaná www.stránka odboru HŽP a zdravia podľa vzoru, ktorý bol vypracovaný a poskytnutý pre tento účel v r. 2007 a v súlade s prijatou novou koncepciou odboru, ktorá nadobudla účinnosť od 1. apríla 2008.

Na internetovej stránke bola uvedená náplň činnosti odboru, hlavné úlohy odboru a najčastejšie a súvisiace predpisy používané v problematike HŽP a zdravia. Doplnené boli vzory žiadostí na vydanie záväzného stanoviska alebo rozhodnutia.

Ďalej na internetovej stránke z oblasti problematiky HŽP a zdravia pre žiadateľov uvedené vzory študijných materiálov na získanie odbornej spôsobilosti v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo a študijné materiály na získanie odbornej spôsobilosti v úpravniach vody a vodárenských zariadeniach. K dispozícii sú aj vzory prevádzkových poriadkov na výkon epidemiologicky závažných činností (napr. pre pracoviská kozmetiky, holičstiev, kaderníctiev, manikúr, pedikúr, masáží, telovýchovných zariadení, sáun, tetovania, piercingu, solárií), ďalej vzory prevádzkových poriadkov pre prevádzku pohrebísk a pohrebných služieb a tiež vzory prevádzkového poriadku pre poskytovanie ubytovania.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V okrese Lipt. Mikuláš je za prírodnú lokalitu vhodnú na kúpanie vyhlásená vodná nádrž Lipt. Mara. Prvý odber vzorky vody bol vykonaný 2 týždne pred začatím kúpacej sezóny, ktorá v r. 2008 bola určená v termíne od 15.6.2008 do 15.9.2008. Vzorka vody vyhovela limitom ustanoveným vo vyhláske MZ SR č. 72/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

Pravidelné monitorovanie kvality vody na kúpanie zabezpečil prevádzkovateľ prírodného kúpaliska v akreditovanom laboratórii vo frekvencii a rozsahu podľa vyššie cit. nariadenia vlády. Počas letnej kúpacej sezóny bol na plážovom kúpalisku na vodnej nádrži Lipt. Mara v Lipt. Trnenci vykonávaný štátny zdravotný dozor zameraný na úroveň poskytovaných služieb na kúpalisku, ako aj na kvalitu vody na kúpanie.

V priebehu roku 2008 počas letnej turistickej sezóny sme začali používať Informačný systém o kúpaliskách a kvalite vody na kúpanie, ktorého cieľom je zabezpečenie plnenia povinností SR vyplývajúcich zo zmluvy o pristúpení k EÚ v oblasti reportingu podľa právnych predpisov EÚ v sektore voda. Praktická výhoda informačného systému pre obyvateľov SR je v tom, že umožňuje publikovanie aktuálnych informácií pre širokú verejnosť o kúpaliskách a kvalite vôd vhodných na kúpanie.

Informácie o kvalite vody sú aktualizované v týždenných intervaloch počas LTS a zverejňované na internetových stránkach RÚVZ a ÚVZ SR.

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

V mesiacoch január až december 2008 bolo vykonaných 19 kontrol verejných vodovodov. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli využívané výsledky monitoringu kvality pitnej vody. Na základe zisteného stavu sa prevádzkovateľom vodovodov nariaďovali nápravné opatrenia na predchádzanie ochoreniam.

V mesiacoch január až december 2008 bolo odobratých 184 vzoriek pitnej vody na laboratórne vyšetrenie. Z toho 137 bolo odobratých v rámci monitoringu pitnej vody a 47 vzoriek v rámci štátneho zdravotného dozoru. V 37 vzorkách odobratých v rámci monitoringu

bola vykonaná úplná analýza, v 147 vzorkách minimálna analýza, v 12 vzorkách boli vyšetrené rádiologické ukazovatele.

V prípadoch, ak pri výkone štátneho zdravotného dozoru boli zisťované nedostatky v zdravotnom zabezpečení pitnej vody, boli prevádzkovateľom nariadené nápravné opatrenia na zabezpečenie vyhovujúcej kvality pitnej vody určenej na hromadné zásobovanie obyvateľov.

Najčastejšie nedostatky – v oblasti kontroly pitných vôd bola zisťovaná závadnosť vo fyzikálno chemických ukazovateľoch, napr. prekračovanie medznej hodnoty železa, zisťovaná bola mikrobiálna závadnosť pitnej vody pri nesprávnom vykonávaní zdravotného zabezpečovania pitnej vody z dôvodu nedostatočného chlórovania, stále pretrvávajú neoznačovanie pásiem hygienickej ochrany vodných zdrojov a ich nedostatočné udržiavania a chýbajúce doklady o odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicke závažných činností u pracovníkov zabezpečujúcich činnosti spojené so zásobovaním pitnou vodou.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

- štátny zdravotný dozor – **počet kontrol 390**
z toho **30** - na rizikových pracoviskách (vrátane ŠZD aplikácie chem.prípravkov na ochranu rastlín)
6 kontrol - na základe písomného podnetu na ŠZD
26 kontrol - ŠZD
25 odber biologického materiálu
- posudzovaných prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku – **počet schválených prevádzkových poriadkov 80**
- počet nariadených opatrení rozhodnutím:
347 opatrení v 134 rozhodnutiach (prerušené konania a v rozhodnutiach o uvedenie priestorov do prevádzky)
37 opatrení v 13-tich pokynoch
271 opatrení v 24 rozhodnutiach o vyhlásení rizikových prác
- konzultácie a usmernenia – počet **40**

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce):

Štátny zdravotný dozor na rizikových pracoviskách sa zameriava najmä na pracoviská, kde sú vyhlásené rizikové práce 4. kategórie. Rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác v prípade, že ide o práce 4. kategórie sú vydané na obmedzenú dobu – na jeden rok. Počas tejto doby je zamestnávateľ povinný zabezpečiť zníženie hluku najmä technickými opatreniami. Zamestnávateľom sú ďalej uložené povinnosti, pracovníkom poskytnúť oddychové prestávky v súlade s nar. vl. č. 115/2006 a § 85 a § 91 Zákonníka práce. Pre oddych vyčleniť oddychové miestnosti.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov:

Cielený štátny zdravotný dozor bol vykonaný v poľnohospodárskych družstvách, kde bolo zistené, že v malej miere sú používané prípravky na ochranu rastlín klasifikované ako jedovaté látky a prípravky. Kontrola používania nebezpečných chemických látok a prípravkov, ktoré sú klasifikované ako veľmi jedovaté látky a prípravky a jedovaté látky a prípravky je vykonávaná aj v ostatnom sektore.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu:

V rámci tejto úlohy bolo posúdených **7 žiadostí** na manipuláciu s azbestom pri odstraňovaní azbestových materiálov zo stavieb – práce zabezpečovali oprávnené organizácie a bolo vydaných **7 súhlasných rozhodnutí**.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže:

Požiadavky zamestnávateľov na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže (zväčša za účelom možnosti priznávania príplatkov zamestnancov a poskytovania iných výhod) sme odborne usmerňovali s odkazom na hodnotenie tohto faktora pracovnými zdravotnými službami, hodnotenie psychickej pracovnej záťaže RÚVZ prostredníctvom odboru PPL nezabezpečoval

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Boli prešetrované **3 prípady** podozrenia na chorobu z povolania v tejto položke, celkovo boli priznané 2 prípady chorôb z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice:

Bol prešetrený 1 prípad podozrenia na profesionálne ochorenie chrbtice, ktorý bol priznaný ako choroba z povolania na CKD.

Úloha č. 2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Úloha bola plnená priebežne. Plnenie úlohy je súčasťou štátneho zdravotného dozoru. Pri zistení práce so ZJ vykonávanej prevažnú časť z pracovnej doby sú používané kontrolné listy zamestnancov - vyhodnotených **78 kontrolných listov**.

V rámci posudzovania priestorov do prevádzky boli zistené nedostatky, ktorých odstránenie bolo riešené uložením opatrení v súlade s nar. vl. SR č. 276/2006 Z.z.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Stanovené programy plnenia úloh na r.2008 boli zahrnuté do „Aktualizácie viacročného národného plánu úradnej kontroly vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva na rok 2008“, upraveného na podmienky regiónu Liptov a v rámci harmonogramu odberov vzoriek podľa jednotlivých vybraných komodít RÚVZ Žilinského kraja.

3.1. – Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

- dusičnany, dusitany – plánovaný odber vzoriek 60, realizovaný odber 75 vzoriek – vyhoveli, úloha splnená, úloha pokračuje aj v r.2009
- mykotoxíny, patulín – plánovaný odber vzoriek 6, realizovaný odber 6 vzoriek, výsledky vzoriek vyhovujúce, úloha splnená, úloha pokračuje aj v r.2009

- reziduá pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti – plánovaný odber 2 vzoriek, realizovaný odber 2 vzoriek, výsledky vyhovujúce, úloha splnená, úloha pokračuje aj v r.2009

3.2. – Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

V rámci plnenia projektu bolo vyšetrených spolu 80 osôb, stredne ťažko pracujúcich, rozdelených do 4 skupín podľa pohlavia a veku (na skupiny 19 – 34 ročných a 35 – 54 ročných). Sledované boli somatometrické a biochemické ukazovatele, klasickými antropometrickými vyšetreniami a prístrojom Reflotron. Formou štandardizovaného dotazníka boli zisťované údaje o životospráve a pohybovej aktivite. Zisťovaný bol jednoduchý jedálny lístok, vyhodnocovaný programom Alimenta.

Všetky údaje sú spracované v tabuľkách.

Dotazník o pohybovej aktivite v skupine žien 19 – 34 r. uvádza, že 1 respondentka sa vôbec nevenuje športu. Ako dôvod prečo sa nevenuje športu uvádza, že to nepokladá za potrebné. Svoju životosprávu hodnotí 5 respondentiek ako dobrú, 13 osôb ako uspokojivú, 1 ako málo uspokojivú a 1 osoba ako zlú. Svoje stravovanie hodnotí teda ako nepravidelné a nesprávne s nízkou pohybovou aktivitou. 8 respondentiek uvádza, že zmenili svoju životosprávu a to smerom k zdravšej výžive - konzumácia stredne menej tukov, viac zeleniny a viac pohybovej aktivity. Podľa názoru opýtaných respondentiek je vo zvýšenej miere vystavených stresovým faktorom 10 osôb, 9 osôb uviedlo odpoveď niekedy a 1 osoba uviedla, že nie je vystavená stresovým faktorom.

V skupine 35 – 54 r. žien uviedlo, že žiadny čas nevenujú športu 3 osôb, ako dôvod všetky uviedli nedostatok času. Svoju životosprávu hodnotia ako dobrú 4 osoby ako uspokojivú 15 a ako málo uspokojivú 1 osoba. K zmene životosprávy došlo v 4 prípadoch, z celkového počtu 20 opýtaných respondentiek. Ako odpoveď na vykonanú zmenu uvádzajú viac pohybu a zdravšiu stravu. Podľa ich názoru je vo zvýšenej miere vystavených stresovým faktorom 13 osôb, 7 osôb uviedlo odpoveď niekedy.

V skupine mužov 19 – 34 r. sa uvádza, že sa nevenujú žiadnemu športu 3 z oslovených respondentov, ako dôvod uvádzajú nedostatok času, asi 1 hodine športu za týždeň sa venuje 5 z oslovených respondentov, 2 – 3 hodinám športu sa venujú 2 respondenti, 4 – 5 hodinám športu venujú 3 respondenti a viac ako 6 hodín uvádza 7 oslovených respondentov. Svoju životosprávu hodnotia ako dobrú 3 osoby, ako uspokojivú 9 osôb málo uspokojivú 7 osoby a zlú 1 osoba. K zmene životosprávy došlo u 5 respondentov, vykonanou zmenou bola zdravšia strava, viac pohybovej aktivity. Že sú vystavení stresu vo zvýšenej miere si myslí 13 osôb, 5 osôb uvádza možnosť niekedy a 2 osoby si to nemyslia.

Zo skupiny mužov 35 – 54 r., 3 osoby sa vôbec nevenujú športu – či už zo zdravotných dôvodov alebo pre nedostatok času. 3 osôb sa venuje športu minimálne 1 hodinu týždenne, 4 osôb 2 -3 hodiny týždenné a 5 oslovených sa venuje viac ako 6 hodín týždenne. Svoju životosprávu hodnotia ako dobrú 3 osoby, 13 ako uspokojivú a 3 osôb ako málo uspokojivú a 1 ako zlú. V poslednom období 4 z 20 opýtaných osôb zmenili svoju životosprávu a to zdravšou stravou a zvýšením pohybovej aktivity. 14 osôb si myslí, že sú vo zvýšenej miere vystavení stresu, 6 osôb odpovedalo možnosťou niekedy.

Na základe vyhodnotenia jednodenného jedálneho lístka bol zistený vo vekovej skupine žien 19 – 34 r. zvýšený príjem energie bol zistený u 1 osoby, cholesterolu u 7 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 6 osôb.

V skupine žien 35 – 54 r. bol zistený zvýšený príjem energie u 1 osoby, zvýšený príjem cholesterolu u 8 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 10 osôb a vody u 8 osôb.

V skupine mužov 19 – 34 r. bol zvýšený príjem energie u 2 osôb, zvýšený príjem cholesterolu až u 12 osôb. Príjem vitamínu C bol znížený u 12, vody u 5 respondentov.

V skupine 35 – 54 r. mužov bol zistený zvýšený energetický príjem u 2 osôb, zvýšený cholesterol u 6 osôb. Príjem vody bol znížený u 6, vitamínu C u 14 osôb.

V skupine žien 19 – 34 r. bol BMI index v norme u 18 osôb, WHR index bol zvýšený u 2 osôb a v norme u 18. Celkový cholesterol mierne zvýšený u 4 respondentiek.

V skupine 35 – 54 r. bol BMI index v norme u 6 osôb, zvýšený u 10 a 4 osoby boli podľa tohto ukazovateľa obézne., WHR index zvýšený u 6 osôb, hypertenzia bola zaznamenaná u 4 osôb.

V skupine mužov 19 – 34 r. bol BMI index v norme u 2 osôb, zvýšený u 11 respondentov, 7 mali nadváhu, WHR bol v norme u 10 osôb. Zvýšenú hodnotu celkového cholesterolu mala 2 osoby, mierne zvýšený bol u 2 osôb.

V skupine mužov 35 – 54 r. bol BMI index v norme u 6, WHR index u 9 osôb. Celkový cholesterol bol v norme u 7 osôb. Hypertenzia v tejto vekovej kategórii bola zaznamenaná u 7 osôb.

Projekt sledovanie výživového stavu obyvateľstva má opakovane dobrú odozvu u sledovaných skupín populácie a sme od obyvateľov dožadovaní hlavne o meranie základných živín - biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu a tlaku krvi.

3.3. – Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Plánovaný odber 26 vzoriek (mesačne – 2 vzorky), realizovaný odber 26 vzoriek (14 dovoz, 12 domáca výroba), nevyhovelo 8 vzoriek pre KJO3 a 1 vzorka pre KJ, úloha splnená, úloha pokračuje aj v r.2009, vyhodnotenie úlohy bolo zaslané e-mailom na RÚVZ so sídlom v Žiline dňa 22.12.2008

3.4.a 3.5. – Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch, Bezpečnosť kozmetických výrobkov – úlohy sú plnené v zmysle stanoveného plánu odberu vzoriek kozmetických výrobkov na r.2008, počet odobratých vzoriek 17 kozmetických výrobkov, vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch.

Počet RAPEX hlásení v r.2008 – 18

Zaslanie celoročnej správy bolo zaslané e-mailom na ÚVZ SR dňa 23.12.2008.

Cielené sledovanie	Počet odobratých vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek	zistené nedostatky	sankcie
Vonná kozmetika	4	–	–	–
oxidačné farby na vlasy	5	–	–	–
laky na nechty	4	–	–	–
zubné pasty	4	–	–	–

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. – Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

- v roku 2008 sa v regióne Liptov prieskum nevykonával

4.4. – Prevencia chybného držania tela (gestor ÚVZ SR, STU Bratislava)

- v roku 2008 sme sa nepodielali na plnení, nakoľko v tomto roku (podľa plánu úloh) mal ÚVZ SR vyhodnotiť jeho plnenie.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program SR

Plánovanie očkovacích látok:

Ani v roku 2008 nebolo realizované plánovanie očkovacích látok, nakoľko sme k nemu neboli vyzvaní.

Realizácia vlastného očkovania :

Nakoľko nebola počas celého roka v platnosti vyhláška, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení, riešiaca očkovanie, riadili sme očkovanie v okrese podľa starého právneho predpisu a očkovacieho kalendára pre rok 2008, ktorý vydal hlavný hygienik. V dvoch prípadoch sme v intenciách starého právneho predpisu realizovali priestupkové konanie s dvomi matkami, odmietajúcimi dať povinne zaočkovať svoje dieťa. V jednom prípade matka pokutu zaplatila, v druhom sa odvolala a nadriadený orgán (ÚVZ SR) naše rozhodnutie v dôsledku nemožnosti odvolať sa na platný právny predpis, ktorý by upravoval povinnosti očkovania – zrušil, čím došlo na Slovensku k precedensu. Očkovanie sa počas roka 2008 vlastne realizovalo bez opory v právnom predpise.

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008 :

Nové plánované zmeny v očkovacom kalendári: tak, ako aj boli stanovené celoslovensky

1. zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokom
2. vynechanie prvého preočkovania detí v troch rokoch života proti DITEPE

sme nere realizovali, nakoľko neboli legislatívne zakomponované do predpisu, ktorý nebol počas roka 2008 vydaný.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním :

V rámci hlásneho systému EPIS sme naďalej monitorovali každé hlásené ochorenie preventabilné očkovaním . Takéto ochorenie podrobne prešetrujeme, hlavne s dôrazom na jeho laboratórne potvrdzujúcu diagnostiku.

Manažment očkovania :

V rámci kvalitne vykonávanej kontroly a riadenia očkovania pracovníkmi odd. epidemiológie RÚVZ sme usporiadali 2 semináre s pediatrami v okresoch Liptovský Mikuláš a Ružomberok. Vedúca oddelenia epidemiológie navyše participovala na doškolení obvodných lekárov v oblasti očkovania v rámci celého Žilinského kraja prednáškami v rámci vzdelávacích aktivít pre lekárov prvého kontaktu. Očkujúci lekári sú odborne usmerňovaní mesačne zasielaním mesačných výkazov o infekčných ochoreniach a periodicky niekoľko krát v roku sú usmerňovaní v očkovaní na seminároch, ktoré organizujeme v RÚVZ. V mesačných intervaloch (vždy nasledujúci týždeň po skončení mesiaca) nám očkujúci pediatri zasielajú zoznamy očkovacích výkonov. Tieto zoznamy sú však v písomnej podobe, bez výstupov z počítačov, čím sú neprehľadné a následne sa tieto údaje nevyužívajú. Počítačové prepojenie pediatrov na fungujúci EPIS nie je urobené a ani pediatri nemajú program, ktorý by bol kompatibilný s naším.

Register očkovaných v rámci okresov neexistuje, rovnako tak nie je register celoslovenský.

Kontrola očkovania v SR :

Aj v roku 2008 sme vykonávali pravidelnú kontrolu očkovania podľa celoslovenskej anotácie, ktorá nám stanovuje aj presné termíny na jej vykonanie.

Priebežne však bola tiež vykonávaná kontrola námatková a hlavne pri hlásení ochorenia, ktoré je preventabilné očkovaním.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

- zlepšenie laboratórnej spolupráce

u každého ochorenia, u ktorého je možné vykonať laboratórny dôkaz vyžadujeme, aby toto vyšetrenie bolo vykonané. Je k tomu potrebná dobrá spolupráca s niekoľkými laboratóriami v okrese – štátnymi aj súkromnými, ale tiež dobrá spolupráca s nadregionálnymi laboratóriami, ktoré vykonávajú špecifickú diagnostiku: virologické laboratória a laboratória NRC. Do virologického laboratória v Banskej Bystrici sme naďalej zasielali materiál v období chrípkovej sezóny na diagnostiku chrípky. V 6-tich prípadoch sa nám podaril záchyt vírusu chrípky v našom okrese. Pri podozrení na vírusovú etiológiu hnačkových epidémií sme naďalej využívali virologické laboratórium ÚVZ SR v Bratislave, ktoré nám celkovo v troch epidémiách potvrdilo norovírusovú etiológiu našich epidémií.

U každého prípadu meningokokového ochorenia sme spolupracovali s laboratóriom NRC, kde nám vykonali typizáciu.

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení

Naša spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, ako aj s lekármi styčných odborností je veľmi intenzívna, nemáme problémy z ich strany s včasným hlásením infekčných ochorení. Lekári prvého kontaktu, ako aj laboratória nie sú zatiaľ naklonení elektronickému spôsobu hlásenia. Na našu písomnú výzvu zareagovalo len minimum lekárov.

- analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení :

V rámci nového programu EPIS sme sa zapracovali do systému rýchleho varovania, ktorý pri takýchto ochoreniach budeme využívať a momentálne ho využívame na hlásenie všetkých mimoriadnych udalostí.

- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

V rámci edukácie širokej laickej aj odbornej verejnosti o prenosných ochoreniach sme aktuálne uverejnili články v novinách (o chrípke a vakcinačnom týždni). Lekárom na seminároch sme ozrejmovali problematiku prenosných ochorení a očkovania a lekárom v Liptovskej nemocnici problematiku nozokomiálnych nákaz na dvoch odborných seminároch.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Intenzívne sme aj v r. 2008 využívali nový informačný systém prenosných ochorení EPIS, v ktorom monitorujeme hlásené infekčné ochorenia, nozokomiálne nákazy, chrípku a chrípke podobné ochorenia, využívame systém rýchleho varovania a sami si vyrábame potrebné výstupy pre zasielanie hlásiacim spolupracujúcim subjektom. Z hlásiacich subjektov však ešte nikto nezačal tento systém využívať v praxi pre hlásenie infekčných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy :

Naša jediná nemocnica (Liptovská nemocnica L.Mikuláš), v ktorej vykonávame ŠZD, neparticipuje na programe HELICS, vie však o tomto programe a nie je vylúčené že sa v r. 2009 pridá k nemocniciam, ktoré s týmto programom pracujú. Nemocnica má vyčleneného lekára, ktorý vedie nozokomiálnu komisiu v rámci nemocnice a nozokomiálnu sestru so vzdelaním Mgr., ktorá sa stará o problémy nemocničnej hygieny a nozokomiálnych nákaz.

Nemocnica si vykonáva kontroly dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu stermi z prostredia oddelení a s výsledkami nás pravidelne oboznamuje.

Vedúca odd. epidemiológie sa 6.5.2008 aktívne s prednáškami zúčastnila na niekoľkých nemocničných seminároch, či poradách riešiacich NN.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Úlohu plní OPZ RÚVZ

V rámci Poradenského centra ochrany a podpory zdravia bolo v Základnej poradni vyšetrených 501 klientov (antropometrické vyšetrenie, biochemické vyšetrenie, meranie tlaku krvi).

V špecializovaných poradniach bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti rizikových faktorov chronických neinfekčných ochorení pre nasledovný počet klientov :

- Poradňa zdravej výživy: 334 klientov
- Poradňa optimalizácie pohybovej aktivity: 662 klientov
- Poradňu odvykania od fajčenia navštívilo: 12 klientov
- Poradenstvo prevencie drogových závislostí : 62 klientov

Prevenčia chronických ochorení zvyšovaním informovanosti obyvateľov:

Zdravotno-výchovné besedy

Témy:

- 1. Zvýšenie pohybovej aktivity:** celkový počet: 86 besied
- 2. Ozdravovanie výživy:** celkový počet: 97 besied
- 3. Podpora nefajčenia:** celkový počet: 48 besied
- 4. Prevencia nadmerného užívania alkoholu:** celkový počet: 44 besied
- 5. Výchova k partnerstvu a rodičovstvu, prevencia pohlavných chorôb HIV, AIDS:** celkový počet: 34 besied
- 6. Duševné zdravie:** celkový počet: 11 besied.

Celkový počet besied: 320

Realizácia kampane „Prestaň a vyhraj“2008

V rámci tejto kampane boli odoslané informácie o súťaži do regionálnych novín: Liptov a Ružomerský hlas. Prihlášky do súťaže v počte 300 ks boli distribuované do 25 organizácií a inštitúcií. Za náš RÚVZ sa prihlásili do súťaže 2 zamestnanci .

Spoluúčasť na projekte “Obezita“

V rámci prevencie obezity boli realizované :

- 12 besied na tému ozdravenia výživových a pohybových zvyklostí ,
- meranie telesného tuku prístrojom Omron, antropometrické vyšetrenie (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov), meranie tlaku krvi a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života (výživa a pohybová aktivita) u 732 klientov,
 - konzultácie pre 284 študentov stredných škôl v oblasti výživy a pohybu na základe vyplnených dotazníkov (zameraných na spôsob stravovania a pohybovú aktivitu),
 - vyhotovenie nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši na tému „Obezita“.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

V rámci pripravenosti na pandémiu chrípky sa pravidelne oboznamujeme s pandemickým plánom a to ako okresným, tak aj celoslovenským, máme za týmto účelom vytvorené zásoby OOPP.

Aktívne sme sa podieľali na medzinárodnej konferencii katastrof, ktorá sa konala v našom okrese v júni 2008 v zariadení Bystrá v Liptovskom Jáne, kde v jej rámci prebehlo cvičenie pri výskyte importovaného ochorenia Ebolou.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

Podľa plánu pre celé Slovensko sme aj v r. 2008 podľa presne stanoveného harmonogramu odoberali odpadovú vodu na vyšetrenie poliovírusov a zasielali do virologického laboratória v Banskej Bystrici vždy po dohode so susedným okresom Dolný Kubín.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Pravidelne denne funguje poradňa HIV/AIDS, v ktorej ráno do 9,00 hod. vykonávame odbery krvi na anonymné, alebo neanonymné vyšetrenie. Vyšetrenie následne zabezpečuje laboratórium RÚVZ B.Bystrica. V rámci poradne každý pacient vyplňuje dotazník, kde zisťujeme jeho epidemiologickú anamnézu a následne poučíme pacienta o možných rizikách akvizície nákazy.

9. ODBOR PODPORY ZDRAVIA

9.1 Materské centrá

V materskom centre Zornička v Liptovskom Mikuláši sa uskutočnili nasledovné zdravotno-výchovné intervencie:

- merania hodnôt telesného tuku, tlaku krvi, meranie antropometrických ukazovateľov (obvod pásu, bokov, hmotnosť, výška), poskytovanie konzultácie v oblasti výživy a pohybovej aktivity,
- propagácia súťaže „Prestaň a vyhraj (Quit and Win) 2008“, vrátane distribúcie prihlášok do súťaže pre záujemcov.

V rámci projektu bol vypracovaný leták pre gynekologické oddelenia na tému: „Výživa v prevencii nádorových ochorení“. Leták bol medializovaný prostredníctvom webových stránok RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši. Distribúcia letáku bola zabezpečená na Gynekologicko - pôrodnické oddelenia:

- Nemocnice s poliklinikou v Liptovskom Mikuláši,
- Ústrednej vojenskej nemocnice v Ružomberku.

So zdravotnými sestrami, zodpovednými za vzdelávanie pacientiek, sa uskutočnili 2 pracovné stretnutia, kde bol odovzdaný zoznam tém prednášok.

V Bjornsonovom dome v Ružomberku sa pre matky okresu Ružomberok uskutočnili besedy na tému:

„Rizikové faktory spôsobu života v prevencii ochorení“
„Chrípka“.

9.2 „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V skupinách seniorov sa uskutočnili nižšie uvedené intervencie:

- Besedy:
Pre členov Jednoty dôchodcov, Ondrašová na tému:
„Mozog, pamäť a Alzheimerova choroba“ spojená s meraním tlaku krvi.

Pre členov Jednoty dôchodcov, Važec na tému:
„Kardiovaskulárne ochorenia – rizikové faktory spôsobu života“.

V obci Liptovský Trnovec na tému:
„Mozog, pamäť a Alzheimerova choroba“.

Pre členov Klubu dôchodcov mesta Liptovský Mikuláš na nasledovné témy:

„Mozog, pamäť, Alzheimerova choroba.“,
„Osteoporóza a jej prevencia“.
„Kardiovaskulárne ochorenia – rizikové faktory spôsobu života“.

Pre obyvateľov Domova dôchodcov a DSS, Jefremovská ul., Liptovský Mikuláš
na nasledovné témy:

„Kardiovaskulárne ochorenia – rizikové faktory spôsobu života“.
„Mozog, pamäť, Alzheimerova choroba“.

Pre členov občianskeho združenia Kardioklub v Liptovskom Mikuláši na tému:
„Národný program prevencie nadváhy a obezity“.

Pre obyvateľov Domova dôchodcov „Nádej“ v Likavke v Ružomberku na tému:
„Mozog, pamäť, Alzheimerova choroba“.

Pre „Akadémiu tretieho veku“, Bjornsonov dom, Ružomberok na nasledovné
témy:

„Mozog, pamäť a Alzheimerova choroba“,
„Cudzorodé látky v potravinách I. časť“,
„Cudzorodé látky v potravinách II. Časť“,
„Osteoporóza a jej prevencia“,
„Kardiovaskulárne ochorenia – rizikové faktory spôsobu života“.

- ✓ Merania tlaku krvi, hodnôt telesného tuku, antropometrických ukazovateľov (obvod pásu, bokov, WHR index) a konzultácie v oblasti faktorov spôsobu života sa uskutočnili v týchto skupinách seniorov:
 - Jednota dôchodcov, Liptovský Peter,
 - Domov dôchodcov, Domov sociálnych služieb a útulok, Jefremovská, Podbreziny, Liptovský Mikuláš,
 - Klub dôchodcov, Ružomberok,
 - Klub dôchodcov v obci Ľubelňa,
 - Občianske združenie Kardioklub, Liptovský Mikuláš,
 - Obecný úrad, Važec,
 - Obecný úrad, Gálovany,
 - Obecný úrad, Komjatná,
 - Domov dôchodcov, DSS a útulok, Jefremovská, Liptovský Mikuláš,
 - Domov dôchodcov mesta Liptovský Mikuláš,
 - Obecný úrad, Pavlova Ves.

Vyššie uvedené intervencie (merania a konzultácie) sa uskutočnili celkovo u 149 seniorov. U každého seniora bolo vykonané 4 výkony: meranie tuku, tlaku krvi, stanovenie BMI, WHR, poradenstvo zdravej výživy a pohybovej aktivity. Celkový počet výkonov: 596.

- ✓ Vyšetrovanie krvi Reflotronom (cCHOL, GLU, TG, HDL, LDL), meranie tlaku krvi, antropometrických ukazovateľov (obvod pásu, bokov), stanovenie indexu WHR a BMI, vrátane poradenskej činnosti sa uskutočnilo v skupine seniorov v obci Dovalovo v Liptovskom Hrádku v počte 14 klientov.

9.3 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – STOMATOHYGIENA

- V MŠ Belanská, Liptovský Hrádok sa uskutočnili skupinové edukácie v oblasti starostlivosti o chrup a dutinu ústnu. Boli použité aj názorné edukačné pomôcky – omaľovánka pre deti s danou témou a model chrupu.
- V MŠ, Hrabovská cesta, Ružomberok a v MŠ Liptovské Sliače sa uskutočnili dva pracovné semináre pre pedagógov uvedených materských škôl na tému: „Správna výživa v prevencii zubného kazu“. Taktiež bolo premietnuté výukové DVD z produkcie ÚVZ SR na tému prevencie zubného kazu u detí („Čo sa stalo medvedíkovi“ a „Maškrtná veverička“) a vyplnenie výstupných dotazníkov pedagógmi. Výstupné dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR.

9.4 Aktivity pri príležitosti významných dní

Svetový deň chôdze – v spolupráci s Liptovským osvetovým strediskom bol realizovaný „Deň chôdze – hore Váhom, dolu Váhom“ pre obyvateľov mesta Liptovský Mikuláš. V rámci tejto akcie bol na našom stanovišti meraný tlak krvi 25 účastníkom a taktiež im bolo poskytnuté poradenstvo v oblasti spôsobu života.

Európsky týždeň boja proti drogám: – boli realizované **besedy** na nasledovné témy:

- „Riziká fajčenia“ - besedy pre žiakov ZŠ na Bystrickej ceste, v Ružomberku, v ZŠ Lúčky, v ZŠ s MŠ Lisková, ktorých sa spolu zúčastnilo 164 žiakov a 13 pedagógov.
- „Riziká fajčenia“ - beseda pre študentov Školy úžitkového výtvarníctva v Ružomberku, ktorých sa spolu zúčastnilo 19 študentov a 1 pedagóg.
- „Riziká fajčenia“ - besedy pre študentov Strednej odbornej školy drevárskej v Liptovskom Hrádku, ktorých sa spolu zúčastnilo 32 študentov a 2 pedagógovia.
- „Riziká užívania alkoholu“ - beseda pre žiakov ZŠ s MŠ Lisková, ktorých sa spolu zúčastnilo 48 žiakov a 4 pedagógovia.
- „Riziká konzumácie alkoholu“ - besedy pre študentov Strednej odbornej školy drevárskej v Liptovskom Hrádku, ktorých sa spolu zúčastnilo 34 študentov a 2 pedagógovia.
- „Riziká užívania alkoholu“ - besedy pre študentov Školy úžitkového výtvarníctva v Ružomberku, ktorých sa spolu zúčastnilo 52 študentov a 5 pedagógov.

Besied sa zúčastnilo spolu 349 žiakov a 27 pedagógov.

9.5 Prestaň a vyhraj (Quit and Win) 2008

V rámci zabezpečenia organizácie súťaže bolo realizované:

- odoslanie informácií o súťaži do regionálnych novín: Liptov a Ružomberský hlas,
- distribúcia 300 ks prihlášok do 23 nižšie uvedených organizácií a inštitúcií:
Mestské úrady - Liptovský Mikuláš, Liptovský Hrádok a Ružomberok, Polikliniky – vstupné priestory (vestibul) - Liptovský Hrádok, Liptovský Mikuláš, Gymnázium Liptovský Hrádok, Stredné odborné učilište drevárske, Liptovský Hrádok, Združená stredná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok, Spojená škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš, Materské centrum Zornička, Liptovský Mikuláš, ZŠ M.R. Martákovej, Nábrežie 4. apríla, Liptovský Mikuláš, Stavindustria, Liptovský Mikuláš, o.z. Kardioklub, Liptovský Mikuláš, ZŠ Demänovská cesta, Liptovský Mikuláš, Ústredná vojenská nemocnica, Ružomberok – lôžkové oddelenia, Centrum voľného času, Ružomberok, Stredná zdravotnícka škola Márie Terézie Schererovej, Ružomberok, ZŠ Likavka, Súkromná združená stredná škola, Klačno, Ružomberok, Škola úžitkového výtvarníctva, Ružomberok, Podnik Grenstav Ružomberok, Centrum diagnostických metód Ružomberok, Železničná spoločnosť Slovensko Liptovský Mikuláš, Obecné úrady: Partizánska Ľupča, Lipt. Ondrej. Za RÚVZ so sídlom v Lipt. Mikuláši sa do súťaže zapojili dvaja pracovníci.

9.6 Národný program prevencie obezity

V rámci programu boli realizované tieto intervencie:

■ Besedy na témy:

- „Ozdravenie výživových zvyklostí z hľadiska prevencie obezity“ na pracovnom stretnutí vedúcich školských jedální v Bjornsonovom dome, v Ružomberku.
- „Prevencia obezity“ pre miestny spolok Slovenského červeného kríža v Liptovskom Trnenci.
- „Udržiavanie správnej hmotnosti“ - 4 besedy pre žiakov ZŠ v Lubeli.
- „Výživa a pohyb v prevencii obezity“ pre študentov Strednej odbornej školy, Vrbická 632 v Liptovskom Mikuláši a Strednej odbornej školy, pracoviská na ul. Bystrická cesta a Sládkovičova v Ružomberku.
- „Správna výživa v prevencii obezity“ - 4 besedy pre žiakov ZŠ Ľubochňa.
- „Udržiavanie správnej hmotnosti“ - besedy pre žiakov ZŠ Lisková.
- „Národný program prevencie obezity“, „Etiopatogenéza obezity“, „Redukcia obezity“, „Komplikácie a následky obezity“ na pracovnom stretnutí vedúcich školských jedální v Žiline, ktoré bolo organizované Krajským školským úradom v Žiline.
- „Národný program prevencie obezity“ pre členov občianskeho združenia Kardioklub, Liptovský Mikuláš.
- „Udržiavanie správnej hmotnosti“ - 2 besedy pre žiakov ZŠ Bystrická cesta, Ružomberok.
- „Udržiavanie správnej hmotnosti“ - 2 besedy pre žiakov ZŠ Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš.

Spolu: 19 besied a 1 prednáška

✓ Ďalšie aktivity vykonané v rámci regionálnej stratégie prevencie obezity:

- ✓ Meranie telesného tuku prístrojom Omron, antropometrické vyšetrenie (hmotnosť, výška, obvod pása a bokov), meranie tlaku krvi a poradenstvo v oblasti faktorov spôsobu života (výživa a pohybová aktivita) sa uskutočnilo v týchto cieľových skupinách:
 - Obecné úrady: Bobrovec (8 klientov), Bodice (15 klientov), Dúbrava (32 klientov), Svätý Kríž (12 klientov), Gálovany (9 klientov), Važec (16 klientov), Komjatná (13 klientov), Pavlova Ves (13 klientov),
 - Materská škola, Belanská, Liptovský Hrádok (13 klientov)
 - Materské centrum Zornička, Liptovský Mikuláš (11 klientov)
 - Spolok Slovenského červeného kríža, Liptovský Trnovec (8 klientov)
 - Liptovské liečebné kúpele, Lúčky – v rámci spolupráce so Zdravotnou poisťovňou Dôvera (15 klientov)
 - ZŠ M.R. Martákovej, Nábřežie 4. apríla, Liptovský Mikuláš (38 klientov)
 - Domov dôchocov, DSS, Jefremovská, Liptovský Mikuláš (43 klientov)
 - Domov dôchodcov mesta Liptovský Mikuláš (31 klientov).
 - Stredná odborná škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš (165 klientov).
 - Stredná odborná škola, pracoviská – ul. Bystrická cesta a ul. Sládkovičova, Ružomberok (290 klientov)

Vyššie uvedených intervencií sa celkovo zúčastnilo 732 klientov.

- Pre študentov stredných škôl boli poskytnuté **individuálne konzultácie v oblasti výživy a pohybu** na základe dotazníka zameraného na spôsob stravovania a pohybovú aktivitu. **Počet dotazníkov a konzultácií: 284.**
- ✓ Ďalšou aktivitou bolo vyhotovenie nástenky vo vstupných priestoroch RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši na tému „Obezita“.

9.7. CINDI program SR, Shape up

Riešiteľským pracoviskom je len ÚVZ SR.

9.8 „Iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO“.

7. apríl - Svetový deň zdravia:

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sa v RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši konal „Deň otvorených dverí“.

Aktivity:

- oznam v televíznom vysielaní mestských televízií Liptov a Ružomerský hlas, na svetelnej tabuli pri Bille v Liptovskom Mikuláši,
- Poradňu zdravia navštívilo 7 klientov, u ktorých sme vyšetřili krv Reflotronom (CHOL, GLU, TG, HDL, LDL). Bolo im poskytnuté poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pohybovej aktivity. Zároveň bolo vykonané meranie hodnôt telesného tuku, meranie antropometrických ukazovateľov (obvod pása, bokov, indexy WHR, BMI).

10. máj - Svetový deň pohybu:

- ✓ Na ZŠ Čsl. Brigády, Liptovský Mikuláš sa uskutočnili na pozvanie pedagógov 2 skupinové intervencie u žiakov na tému: Vplyv pohybovej aktivity na vyvíjajúci sa organizmus.

31. máj - Svetový deň bez tabaku:

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku boli realizované aktivity:

- * články do dvoch regionálnych novín: Liptov a Ružomerský hlas,
- * besedy na školách: ZŠ Pribylina, okres Liptovský Mikuláš a Obchodná akadémia, Scota Viatora 4, Ružomberok.

10. október - Svetový deň duševného zdravia:

Pri príležitosti Svetového dňa duševného zdravia boli realizované aktivity:

- V Domove dôchodcov v Likavke bola realizovaná beseda na tému: „Mozog, pamäť, Alzheimerova choroba“, ktorej sa zúčastnilo 30 obyvateľov – seniorov.
- Beseda v Gymnáziu sv. Andreja, Ružomberok na tému: „Výživa a duševné zdravie“, ktorej sa zúčastnilo 34 študentov a 1 pedagóg.
- Beseda v Strednej odbornej škole, Bystrická cesta 2 a Sládkovičova, Ružomberok na tému: „Svetový deň duševného zdravia, podpora duševného zdravia“, ktorej sa zúčastnilo spolu 18 študentov a 2 pedagógovia.
- Besedy v Strednej odbornej škole, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš na tému: „Svetový deň duševného zdravia, podpora duševného zdravia“, ktorých sa zúčastnilo spolu 42 študentov a 3 pedagógovia.
- Beseda v Strednej odbornej škole drevárskej, Liptovský Hrádok na tému: „Rizikové faktory spôsobu života a duševné zdravie“, ktorej sa zúčastnilo spolu 24 študentov a 1 pedagóg.

Spolu 5 besied, ktorých sa zúčastnilo 155 osôb.

16. október - Svetový deň potravy:

Pri príležitosti Svetového dňa potravy boli realizované aktivity:

- Článok do médií: noviny „Liptov“ a Ružomerský hlas, webové stránky RÚVZ
- Besedy v ZŠ Ľubochňa na tému: „Správna výživa“, ktorých sa zúčastnilo spolu 84 žiakov a 4 pedagógovia.

- Beseda v Gymnáziu sv. Andreja, Ružomberok na tému: „Výživa v prevencii nádorových ochorení“, ktorej sa zúčastnilo 34 študentov a 1 pedagóg.
- Besedy v Strednej odbornej škole, Bystrická cesta 2, Ružomberok na tému: „Prevencia ochorení správnou výživou“, ktorých sa zúčastnilo spolu 43 študentov a 2 pedagógovia.

3 besied sa zúčastnilo 168 osôb.

20. október - Svetový deň osteoporózy:

Pri príležitosti Svetového dňa osteoporózy boli realizované aktivity:

- Beseda v Klube dôchodcov, Liptovský Mikuláš na tému: „Osteoporóza a jej prevencia“, ktorej sa zúčastnilo spolu 23 osôb v poproduktívnom veku.
- Beseda v Akadémii 3. veku, Bjornsonov dom, Ružomberok na tému: „Osteoporóza a jej prevencia v oblasti rizikových faktorov spôsobu života“, ktorej sa zúčastnilo spolu 8 osôb v poproduktívnom veku.

Spolu 2 besedy, počet osôb 31.

1. december - Svetový deň boja proti AIDS:

Pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS bolo realizovaných **14 besied** na tému: „Prevencia HIV/AIDS“, ktorých sa zúčastnilo **spolu 269 žiakov/študentov a 14 pedagógov**, v nasledovných školách:

- ZŠ Bobrovec, Liptovský Mikuláš – pre žiakov deviatych ročníkov,
- ZŠ Dr. A. Stodolu, Liptovský Mikuláš – pre žiakov deviatych ročníkov,
- ZŠ Bystrická cesta, Ružomberok – pre žiakov deviatych ročníkov,
- Stredná odborná škola elektrotechnická, Liptovský Hrádok – pre študentov prvých ročníkov,
- Spojená škola, Vrbická 632, Liptovský Mikuláš - pre študentov prvých ročníkov.

Regionálne projekty:

Zdravé mesto Liptovský Mikuláš

V rámci projektu bolo realizované meranie hodnôt telesného tuku, tlaku krvi, meranie antropometrických ukazovateľov (obvod pásu, bokov, WHR index) u 69 obyvateľov mesta, taktiež aj vyšetovanie krvi Reflotronom (cCHOL, GLU, TG, HDL a LDL) u 30 obyvateľov mesta. U všetkých vyšetrených sa uskutočnilo aj poradenstvo v oblasti zdravého spôsobu života.

Chorobnosť rómskeho etnika v regiónoch Turiec a Liptov.

Vedecký projekt grantovej agentúry Ministerstva školstva SR sa realizuje v spolupráci s pracovníkmi Ústavu sociálneho lekárstva Jeseniovej lekárskej fakulty v Martine. V rámci projektu prebieha evidencia a kopírovanie zdravotnej dokumentácie rómskej populácie (praktický lekár: MUDr. Ševčovičová, L.Mikuláš, MUDr. Turská, Ružomberok). Ku dňu 31.12.2008 bolo odovzdaných 35 fotokópií zdravotnej dokumentácie.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

V roku 2008 bolo vykonaných v rámci ŠZD so zameraním na dodržiavanie zák.č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov 278 kontrol.

10.4. Hodnotenie účinnosti súťaže pre fajčiarov „Prestaň a vyhraj 2008“

Za RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši sa zapojili do súťaže dvaja pracovníci. Na základe medializovaných informácií o súťaži sa prihlásil do Poradne odvykania od fajčenia 1 klient, ktorý absolvoval 3 konzultácie s tým, že v priebehu nasledovných dvoch mesiacov sa do Poradne hlásil už ako nefajčiar.

10.5. Školenie koordinátorov prevencie v prevencii užívania tabaku a tabakových výrobkov

Školenie koordinátorov prevencie užívania tabakových výrobkov bolo realizované pre pedagógov základných škôl v okrese Ružomberok za spolupráce odboru školstva MÚ Ružomberok.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Lučenci**

Vyhodnotenie plnenia programov a projektov oddelením hygieny životného prostredia za II. polrok 2008:

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov III. (NEHAP III)

Gestor
ÚVZ SR

Cieľ

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

Úloha:

- Podieľať sa na realizácii Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III) s osobitným dôrazom na detskú populáciu.
- Redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody, sledovaním a hodnotením kvality pitnej vody v rámci monitorovania kvality v školských a predškolských zariadeniach, zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov.

Termín: priebežne

Zodpovedná: Ing. Korcsogová

Vyhodnotenie

V rámci Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov na ochranu zdravia detí bola monitorovaná kvalita vody z verejných vodovodov na spotrebiskách školských a predškolských zariadení. Celkom bolo odobratých 10 vzoriek pitnej vody, z toho 7 vzoriek bolo nevhodných. Prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli železo bolo zistené u 5 vzoriek, (zistené hodnoty sa pohybovali v rozmedzí 0,32 – 0,52 mg/l), v ukazovateli reakcia vody u 1 vzorky (8,83).

V budove základnej školy v Kokave nad Rimavicou bola v 1. polroku 2008 zistená mikrobiologická závadnosť vzoriek (prítomnosť Enterokokov a Kultivovateľných mikroorganizmov pri 37°C). Na základe tohto zistenia v 2. polroku 2008 bol prevádzkovateľ verejného vodovodu vyzvaný, aby vykonal opatrenia na vylepšenie kvality vody. Bolo vykonané odkalenie rozvodnej siete a prechodne zvýšená dezinfekcia pitnej vody. V rámci monitoringu a štátneho zdravotného dozoru boli v 2. polroku odobraté ďalšie vzorky, ktoré už mikrobiologickú závadnosť vody nevykázali.

V budove základnej školy L. Novomeského v Lučenci bolo z 1 vzorky zistené prekročenie najvyššej medznej hodnoty v ukazovateli Escherichia coli a Enterokoky a prekročenie medznej hodnoty Koliformných baktérií. Vedenie školy bolo vyzvané vykonať revíziu rozvodov, keďže prevádzkovateľ vodovodu StVPS, a.s. závod Lučenec predloženými výsledkami potvrdil dodávku bezchybné vody. Revíziou v budove školy sa zistila porucha v rozvodnom potrubí, ktorá bola následne odstránená. Opakované rozbory potvrdili bezchybnosť vody.

V 1 vzorke z materskej školy v obci Stará Halič bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli Bezfarebné bičkovce (1 jedinec/ml). Po odkalení rozvodnej siete v obci následný, opakovaný rozbor vzorky potvrdil bezchybnosť vody.

U 1 vzorky z triedy základnej školy v obci Šávoľ bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C. Opakovaný rozbor predchádzajúci nález nepotvrdil.

Gastrointestinálne poruchy v dôsledku používania nevyhovujúcej pitnej vody v školských a predškolských zariadeniach v sledovanom období neboli hlásené.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Cieľ

Zaviest' jednotnú formu – druh a rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť systematicky zverejňované na www stránkach úradov.

Úloha:

V roku 2008 aktualizovať [www.stránku](#) oddelenia HŽP podľa záverov z celoslovenskej porady vedúcich odborov a oddelení životného prostredia ÚVZ SR a RÚVZ SR, ktorá sa konala v dňoch 20. a 21. novembra 2007 v Bojniciach

1. Náplň činnosti – príprava podkladov pre rozhodovaciu činnosť orgánov na ochranu zdravia, štátny zdravotný dozor a ďalšie činnosti - úloha splnená
2. Súvisiace právne predpisy – aktualizácia vykonávacích predpisov k zákonu NR SR č. 355/2007 Z.z. – úloha splnená
3. Aktuality – zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou a kvalita pitnej vody v okrese Lučenec a Poltár – úloha splnená
4. Aktuality – kvalita vody na kúpanie v okrese Lučenec a v okrese Poltár – úloha splnená

Termín: priebežne

Zodpovedná: Ing. Korcsogová

Vyhodnotenie

V 2. polroku bola aktualizácia údajov o zásobovaní obyvateľov okresu Lučenec a Poltár pitnou vodou. Cez internetovú stránku RÚVZ bola verejnosť informovaná o prevádzkovaných prírodných a umelých kúpaliskách v letnej sezóne 2008 a o povinnostiach prevádzkovateľov. Informácie o kvalite vody na kúpanie boli pre verejnosť k dispozícii cez informačný systém – voda na kúpanie. Do informačného systému priebežne sa ukladali výsledky z protokolov o skúškach – o kvalite vody na kúpanie zo vzoriek odobratých na monitorovanie z prírodného kúpaliska Ružiná – pri obci Ružiná odobratých RÚVZ Lučenec a z výsledkov kontroly kvality vody predkladaných na RÚVZ prevádzkovateľmi kúpalísk.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

Cieľ

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Prehodnotiť súčasný stav zabezpečenia dátových tokov v oblasti monitoringu vodných plôch v okrese Lučenec a Poltár a vytvoriť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa smernice 76/160EHS.

Vyhodnotenie

V rámci tohto projektu bola sledovaná a hodnotená kvalita vody, vybavenosť a prevádzka prírodných kúpalísk z hľadiska ochrany verejného zdravia. V roku 2008 boli sledované prírodné kúpaliská Ružiná – pri obci Divín s organizovanou rekreáciou a prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Ružiná s neorganizovanou rekreáciou. Tieto prírodné kúpaliská boli v roku

2005 Krajským úradom životného prostredia v Banskej Bystrici vyhlásené za vody vhodné na kúpanie.

Monitoring kvality vody na kúpanie v prírodných kúpaliskách bol RÚVZ zabezpečovaný podľa zákona č. 355/2007 Z.z., NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská a Pokynov Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky značky OHŽP – 4892/2008 zo dňa 22.5.2008 na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2008.

- pred začiatkom letnej sezóny vypracovať písomnú správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2008 – úloha splnená - pred začiatkom letnej sezóny bola vypracovaná písomná správa o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na kúpaciu sezónu 2008 v IS – voda na kúpanie.
 - Zabezpečiť monitoring vody na kúpanie na vyhlásených prírodných kúpaliskách v okrese Lučenec – úloha splnená.
- V 2. polroku 2008 na prírodnom kúpalisku Ružiná – pri obci Ružiná bolo odobratých 8 vzoriek vody, z toho 6 vzoriek v rámci monitoringu a 2 vzorky v rámci štátneho zdravotného dozoru. Vzorky vody na kúpanie počas letnej sezóny odoberali zamestnanci RÚVZ podľa programu monitorovania kvality vody. Prekročenie medznej hodnoty (MH) črevných enterokokov bolo zistené jednorázovo (začiatkom júla) a MH cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet 2x (koncom júla a začiatkom augusta). Na nevyhovujúcu kvalitu vody na kúpanie bol písomne upozornený Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici (2 listy). Na základe výsledkov bolo zaznamenané ešte prekročenie MH priehľadnosti (2x), reakcie vody (4x) a farby (2x). Obec a správca vodnej nádrže v Ružinej na základe upozornenia na rokovaní na RÚVZ označili vodnú plochu na kúpanie tabuľou o zákaze kúpania (v súlade s § 19 ods. 11 zákona NR SR č. 355/2007 Z.z).
- Prírodné kúpalisko Ružiná – pri obci Divín bolo s organizovanou rekreáciou, kontrolu kvality vody na kúpanie (7x) zabezpečoval podľa schváleného prevádzkového poriadku prevádzkovateľ kúpaliska. V rámci ŠZD boli odobraté 2 vzorky vody, začiatkom júla a septembra. Medzná hodnota stanovených ukazovateľov bola prekročená v 2 vzorkách (v ukazovateli chlorofyl-a pri prevahe siníc v planktóne 1x, reakcia vody 2x). Podľa výsledkov vyšetrených vzoriek voda na kúpanie počas letnej sezóny vyhovovala na kúpanie.
- počas letnej sezóny v týždenných intervaloch podávať aktuálne informácie o priebehu LTS v prírodných a umelých kúpaliskách pre ÚVZ SR – úloha bola plnená priebežne podľa pokynov ÚVZ SR, počas LTS od 15.6.2008 do 15.9.2008 vo štvrtok bola aktualizácia výsledkov v IS – voda na kúpanie,
 - zadávať údaje o kvalite vody v prírodných kúpaliskách a umelých kúpaliskách do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie – úloha bola splnená.
 - vypracovať písomnú správu o vyhodnotení letnej sezóny na prírodných kúpaliskách a zaslať na ÚVZ SR, ich hodnotenie bude poskytnuté EK – úloha splnená

Termín: priebežne

Zodpovedná: Ing. Korcsogová

1.8. MONITORING KVALITY PINEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v okrese Lučenec a Poltár a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Vyhodnotenie

- Zabezpečiť monitoring kvality pitnej vody Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom v Lučenci v roku 2008 podľa zákona č. 355/2007 Z.z. a Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z.z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu – úloha v roku 2008 bola splnená. Monitoring kvality pitnej vody z verejných vodovodov bol vykonávaný podľa programu monitorovania na rok 2008. V 2. polroku bolo odobratých 22 vzoriek v rámci monitoringu pitných vôd na spotrebiskách verejných vodovodov, z toho 20 vzoriek na kontrolný a 2 vzorky na preverovací monitoring. Vzorky vody sa vyšetrovali v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Z celkového počtu vyšetrených vzoriek bolo 12 vzoriek nevhodných. Najčastejším ukazovateľom, v ktorom pitná voda nevyhovuje stanoveným limitom bolo železo - 9 vzoriek. Zistené boli hodnoty v rozmedzí od 0,2 – 0,4 mg/l (3x), od 0,4 – 0,5 mg/l - 3x, nad 0,5 mg/l – 3x. Prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli farba bolo zistené v 1 vzorke, voľný chlór v distribučnej sieti v 1 vzorke a reakcia vody v 1 vzorke. V mikrobiologických ukazovateľoch bolo zistené prekročenie najvyššej medznej hodnoty v ukazovateli Escherichia coli a Enterokoky (v 2 vzorkách), medznej hodnoty v ukazovateľoch Koliformné baktérie a Kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C (v 1 vzorke). V biologických ukazovateľoch bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli Bezfarebné bičičkovce (v 1 vzorke). Laboratórne výsledky slúžia pre mesačné a polročné vyhodnotenie kvality vody na jednotlivých verejných vodovodoch a na upozornenie prevádzkovateľov na zistené nedostatky v kvalite vody.
- Pripraviť harmonogram odberu vzoriek na rok 2008 na monitoring pitných vôd v okrese Lučenec a Poltár – úloha bola splnená
- Zabezpečiť hodnotenie kvality vody a nariad'ovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov – úloha bola splnená, v 2. polroku 2008 opatrenia nebolo potrebné nariadiť
- Na základe výsledkov monitoringu kvality pitnej vody a ŠZD vypracovať výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v okrese Lučenec a Poltár – úloha sa plní, ukončená bude v určenom termíne
- Upozorniť prevádzkovateľov vodovodov na zabezpečenie splnenia limitov ukazovateľov kvality pitnej vody a požiadaviek zdravotnej bezchybnosti dodávanej pitnej vody v prípade zistenia nedostatkov v kvalite vody – úloha sa v 2 polroku plnila priebežne, pre prevádzkovateľov verejných vodovodov bolo zaslaných 5 písomných upozornení
- Spracovávať výsledky z monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v programe VYDRA – úloha bola plnená priebežne vždy po obdržaní výsledkov rozborov z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici - splnené.
- Poskytovať podklady z programu VYDRA pre Národné referenčné centrum pre pitnú vodu na RÚVZ so sídlom v Košiciach – úloha bola splnená v I. polroku 2008.

Termín: priebežne

Zodpovedná: Ing. Korcsogová

PROGRAMY A PROJEKTY - preventívne pracovné lekárstvo rok 2008

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2008 (evidencia k 31. 12. 2008) vykonávalo rizikové práce v regióne Lučenec 2292 zamestnancov, z toho 507 žien (Lučenec 1749/368 ž., Poltár 543/139 ž.) na 298 pracoviskách. V porovnaní s predchádzajúcim rokom nastal výrazný pokles vo všetkých

hodnotených položkách – počet pracovníkov v riziku celkom, počet žien aj počet pracovísk, na ktorých sú práce v riziku vykonávané. Pokles je dôsledkom znižovania stavu zamestnancov vo firmách ako Novoker a.s. Lučenec a Slovglass a.s. Poltár, objektivizácie faktorov pracovného prostredia – Novoker a.s. Lučenec, Thorma Výroba k.s., Fiľakovo a ojedinele na základe úplného vyradenia pracovných činností z kategórií rizikových prác.

V riziku kat. 3 evidujeme 2122 zamestnancov, z toho 483 žien, riziku 4. kategórie rizika je vystavených 306 zamestnancov, z toho 68 žien. Práce vyhlásené v štvrtej kategórii sú v rozhodnutí vyhlásené na časovo obmedzené obdobie jedného roka.

Rizikové práce sú vyhlásené rozhodnutím v 112 organizáciách okresu Lučenec, z celkového počtu zamestnancov je 14 % osôb exponovaných minimálne jednému rizikovému faktoru. V okrese Poltár sú vyhlásené rizikové práce v 26 organizáciách, z celkového počtu zamestnancov je 26,9 % osôb exponovaných minimálne jednému rizikovému faktoru.

Najviac zamestnancov je exponovaných hluku – 1926, prachu – 463 a nešpecifickým faktorom – 188.

Priebežne prehodnocujeme rizikové práce vo všetkých firmách a to na základe objektivizácie faktorov práce a pracovného prostredia, zistenia skutočností pri kontrole pracovných činností a posúdenia expozície v rámci štátneho zdravotného dozoru. Údaje aktuálne zaznamenávame do evidenčného programu ASTR.

V roku 2008 sme vydali 38 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác z podnetu fyzických a právnických osôb oprávnených na podnikanie, ale aj z vlastného podnetu na základe výsledkov objektivizácie pracovných podmienok, konzultácií a vykonaného štátneho zdravotného dozoru pri pracovných činnostiach.

Rizikové práce boli rozhodnutím zrušené v 5 spoločnostiach. V 3 prípadoch bolo riziko zrušené z dôvodu krátkodobej expozície rizikovým faktorom (zväračské práce, autoservis, vodič traktora), v 1 prípade firma zmenila svoje zameranie a ukončila činnosť v oblasti výkonu DDD, v 1 prípade spoločnosť zrušila výrobu (krajčírka dielňa) a zamerala sa len na obchodnú činnosť.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Pri štátnom zdravotnom dozore sledujeme, ako je zabezpečená ochrana zdravia zamestnancov pri skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými látkami a jedovatými látkami a prípravkami.

V sledovanom roku boli vydané 2 rozhodnutia na manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a to pre laboratórne podmienky v Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Bratislava, pracovisko SlaPa v Lučenci a v závode Novoker, a. s. Lučenec.

Sledovali sme práce s veľmi jedovatými látkami v spoločnosti JP foam manufacturing s. r. o. Lučenec, kde sa na výrobu veľkých penových dielcov používa látka Lupranit, na báze toluéndiisokyanátu. Podmienky prečerpávania, skladovania dovezených chemických faktorov sú splnené, podobne i jednotlivé rozvody v rámci výrobného závodu, kde vstrekovanie veľmi jedovatej látky vykonáva robot. Manipulačný priestor je uzavretý. Pracovná činnosť v prípade porúch na robotizovanom pracovisku si vyžaduje len občasný zásah, preto obsluha musí pre prípad nepredvídaného vystavenia používať ochranné pracovné pomôcky, vrátane dýchacieho prístroja, ktorý sa napája na prívod vzduchu priamo v uzavretom priestore robotizovaného pracoviska.

Odborná spôsobilosť pre prácu s VJL je zabezpečená, lekárske prehliadky vo vzťahu k práci sú vykonávané cez pracovnú zdravotnú službu ProCare, a. s. Bratislava.

V rámci ŠZD bol podchytený zo strany RÚVZ Mestský zimný štadión Lučenec, kde sa manipuluje s jedovatou látkou technický čpavok, využívanou pri výrobe ľadu. Posudzovali

sme prevádzkový poriadok na ochranu zamestnancov pred nebezpečnými chemickými faktormi, riadiaci zamestnanci v priebehu roka získali odbornú spôsobilosť na prácu s jedovatou látkou.

V spoločnosti EL.ZET. s. r. o, Lučenec sme riešili bezpečné skladovanie veľmi jedovatej látky dvojchróman draselný ako i správnosť evidencie.

Firma SONE CRYSTAL, Ondrej Trčan, Poltár požiadala regionálneho hygienika o vydanie rozhodnutia k uvedeniu priestorov leštiarne skla v Lučenci do prevádzky, súčasťou posudzovania návrhu bol i prevádzkový poriadok na manipuláciu s kyselinou fluorovodíkovou.

V poľnohospodárskej výrobe sa spoločnosti pri vykonávaní chemickej ochrany rastlín vyhýbajú nákupu jedovatých látok, u mnohých je rastlinná výroba zameraná environmentálne. Pri štátnom zdravotnom dozore sledujeme používanie prípravkov podľa aktuálneho zoznamu povolených prípravkov na ochranu rastlín.

Samostatne hospodáriaci roľníci nepredkladajú návrhy na uvedenie priestorov do prevádzky. Dozor bol vykonaný u štyroch fyzických osôb zaoberajúcich sa poľnohospodárstvom, legislatívne sa bude v konaní pokračovať v budúcom roku.

Dezinfekciu, dezinfekciu a deratizáciu vykonávajú v regióne traja podnikatelia, hlásenia o použití prípravkov určených prevažne na deratizáciu boli na RÚVZ podané v 35 prípadoch, okrem toho na území regiónu pracovali spoločnosti z iných okresov, ktoré svoju činnosť na území okresu Lučenec nahlásili v 8 prípadoch.

V rámci posudzovania prevádzkových poriadkov na ochranu zamestnancov pred nebezpečnými chemickými faktormi sme sa zameriavali i na likvidáciu obalov, odpadov a zvyškov pesticídov cez oprávnené firmy. Taktiež pri štátnom zdravotnom dozore svoju činnosť upriamujeme i na kontrolu zabezpečovania likvidácie týchto záťaží.

Spolupracovali sme s oddelením hygieny životného prostredia a zdravia pri posudzovaní návrhov k uvedeniu pracovných priestorov lekární do prevádzky, kde sme posudzovali činnosti manipulácie s veľmi jedovatými látkami a prípravkami, ktoré sú používané ako súčasť reagenčného aparátu v laboratóriách. Konzultačné vyjadrenie sme vydali v roku 2008 vo dvoch prípadoch. Osoby, ktoré riadia činnosti skladovania a používania uvedených prípravkov v lekární získali v priebehu roka odbornú spôsobilosť na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli v sledovanom období.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Firma	Počet pracovníkov	Riziko	Kategória
Všeobecná nemocnica s poliklinikou n. o. Lučenec	14/13	Cytostatiká	3.
LC-Oncomed s.r.o. Lučenec	3/3	Cytostatiká	3.

K-Kart s.r.o. Lučenec	3/0	dvojchróman draselný	3
Perosa s.r.o. Lučenec	6/0	prach – tvrdé drevo	3
EUSA s.r.o. Vidiná	6/0	prach – tvrdé drevo	3
Card Produkt s.r.o. Zvolen – výroba schodišť Píla	3/0	prach – tvrdé drevo	3
Urbančok Ján, Mýtina	1/0	prach – tvrdé drevo	3
Mäspoma s.r.o. Zvolen – výroba štiepky Rovňany	2/0	prach – tvrdé drevo	3
Quercus s.r.o. Lučenec	17/0	prach – tvrdé drevo	3
Slovglass a.s. Poltár - Divízia Poltár – tokárska dielňa	4/0	prach – tvrdé drevo	3
KOLEK – Ing. Mrva, Lučenec	7/0	liaty asfalt	3

Nďalej vyhl'adávame pracoviská a prevádzky, na ktorých prichádza do úvahy riziko chemických karcinogénov a mutagénov. Niektoré novovybudované pracoviská ako firma Jackuliak – stolárska výroba, Lučenec, EUSA s.r.o. Vidiná ešte nemajú posúdené riziko prachu z tvrdého dreva, firma EL.ZET – riziko dvojchrómanu draselného, preto nie sú podchytené v tabuľkovom prehľade.

Procesy s rizikom chemickej karcinogenity – prach s obsahom SiO₂ boli preklasifikované ako ostatné kremičitany v spoločnostiach Bloomsbury Pacific Slovakia a.s. Lučenec a Festap s.r.o. OZ Fiľakovo. V laboratórnych podmienkach evidujeme používanie karcinogénnych látok, avšak nie v takom rozsahu, aby bolo potrebné vyhlasovať rizikové práce.

V sledovanom roku bolo vydané 1 rozhodnutie na manipuláciu s karcinogénnou látkou a to pre laboratórne podmienky v Úrade pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou Bratislava, pracovisko SlaPA v Lučenci – dvojchróman draselný.

Cielene vyhl'adávame pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu pri búracích prácach, upozorňujeme na povinnosti v prípade zásahov do objektov, ktoré obsahujú azbestovocementové dosky (poľnohospodárske objekty živočíšnej výroby).

V roku 2008 sme posudzovali návrh spoločnosti Plastic People, s. r. o. Bratislava na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavby bývalej kompresorovej stanice v Panických Dravciach. Podmienky pre uvedenú činnosť boli splnené, preto regionálny hygienik súhlasil s vykonávaním uvedených prác. Následne po začatí činnosti bol vykonaný štátny zdravotný dozor, kde pre zistené nedostatky bola činnosť dočasne pozastavená a v prácach sa mohlo pokračovať až po odstránení nedostatkov (zabezpečenie umyvárne s tečúcou vodou, vybavení šatní stolom, lavicami). Od požiadavky merania prachu s obsahom azbestu po ukončení prác bolo možné upustiť z dôvodu, že azbestový materiál bol zafixovaný ešte pred samotnou demontážou z budovy a po uložení na paletu bol ešte raz penetrovaný.

Druhým prípadom vo veci manipulácie s azbestom sme sa zaoberali na základe oznámenia na RÚVZ, že v obci Utekáč došlo k odstraňovaniu azbestovocementovej krytiny zo strechy budovy obecného úradu. Ihneď sme uložili na mieste opatrenia, s ktorými zástupca obce súhlasil. Regionálny hygienik podľa § 57 ods. 47 písm. c, zákona č. 355/2007 Z. z. uložil Obci Utekáč pokutu vo výške 50000 Sk, pričom pri stanovení výšky pokuty prihliadal na skutočnosť, že účastník konania dodatočne splnil opatrenia a snažil sa zmierniť následky porušenia zákonných povinností.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Rizikové práce s rizikom psychickej pracovnej záťaže nemáme vyhlásené.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Rizikový faktor DNJZ máme vyhlásený v a.s. Žiaromat Kalinovo v počte 8 zamestnancov na pracoviskách výrobná linka č.1, 2 a odoberanie šamotových predliskov.

V roku 2008 sme prešetrili 21 podozrení na chorobu z povolania v položke č. 29. V Slovglass a.s. Poltár sme šetrili nasledovné profesie s uvedenou položkou: hladinárka 7 prípadov, prehliadačka skla 2, brusička 2, sklár 2, lisiar 2, tavič 2, majster na lavici 1 a 1 prípad u kuchárky. Vykonali sme 1 šetrenie u zamestnanca Hrádok Mäsokombinát, s. r. o. Humenné v profesii mäsiar a 1 šetrenie u robotníčky povrchovej úpravy na podozrenie choroby z DNJZ v Ekoltech, s. r. o. Fiľakovo.

Za hodnotené obdobie bolo priznaných v položke DNJZ celkovo 48 chorôb z povolania. Pri hodnotení podľa organizácií bolo najviac chorôb priznaných v Slovglass, a. s. Poltár, divízia Poltár a to v počte 26 – lisiar 2, sklár 6, brusič 3, prehliadačka skla 3, 8 hladinárka, 1 robotník v kartonážke, 1 manipulačná robotníčka, 1 leštič skla a 1 kuchárka.

V Slovglass, a. s. Poltár, divízia Katarínska Huta boli priznané 4 choroby z DNJZ a to v profesiách – sklár 3 a manipulačný robotník 1.

Lovinit a. s. Lovinobaňa bolo v položke 29 priznaných 7 chorôb z DNJZ, z toho 2 prípady v profesii expedient, 1 triedička tehál, 1 robotník v miešárni, 2 zámočníci.

V Žiaromat, a. s. Kalinovo – 3 choroby z DNJZ a to u 1 robotníka na žiarobetónoch, 1 prípad u lisiarky tehál a 1 prípad u triediča na stredových peciach.

Po jednom prípade bola choroba z DNJZ priznaná v Bloombury Pacific Slovakia, a. s. Lučenec u obsluhy triediacej linky, v CHB Castings a. s. Cinobaňa u taviča, v Ekoltech, s. r. o. Fiľakovo u brusičky na povrchovej úprave, v CGS s. r. o. Málinec u brusiča skla, v PD Hrnčiarske Zalužany u opravára – brusiča, v Pekárni Alabán Lučenec u pekára, v PCE Svediak Tibor Lučenec u robotníka v kartonážke a v Potravinách Poroszlay Tibor, Fiľakovo u pekára. .

2.2. Sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Štátny zdravotný dozor zameraný na dodržiavanie minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadaviek pri práci so zobrazovacími jednotkami podľa nariadení vlády SR č. 126/2006 Z.z. a č. 276/2006 Z.z., bol v minulých rokoch vykonaný vo veľkých spoločnostiach okresov Lučenec a Poltár, kde sú vytvorené pracoviská, na ktorých je sústredené komplexné spracovanie dát. Zamestnanci tu pracujú väčšinu pracovnej doby so zobrazovacími jednotkami.

V roku 2008 sledovanie prác so zobrazovacími jednotkami vo firmách D.E.A.Consult, s. r. o. Lučenec – auditorská firma (vyplnené dotazníky 10 zamestnancami), B6 Slovakia, s. r. o. Lučenec (5 dotazníkov) a KLC Servis, s. r. o. Lučenec (5 dotazníkov) bolo súčasťou komplexného štátneho zdravotného dozoru. V týchto podmienkach majú zamestnanci rôznorodú pracovnú náplň a práca so zobrazovacími jednotkami zvyčajne predstavuje súbežné zaznamenávanie údajov o vykonanej práci a to prevažnú časť pracovnej zmeny. Pri riešení prípadných nedostatkov sa stretávame s ústretoým konaním zo strany zamestnávateľa. Požiadavky sú hlavne na zabezpečenie preventívnych lekárskech

prehliadok pracovníkov so ZJ. Vyšetrenie pohybového a nervového systému sme pri výkone štátneho zdravotného dozoru nezistili. Skrínigové vyšetrenie očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ udáva len malý počet zamestnancov a vyšetrenia boli u nich robené z ich vlastného podnetu, aj to len v rámci vstupnej lekárskej prehliadky.

Previerky na pracoviskách so ZJ boli vykonané vo viacerých firmách v rámci štátneho zdravotného dozoru, bez získavania údajov od zamestnancov formou kontrolných listov, pričom boli zodpovední zamestnanci informovaní o povinnostiach v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ.

Režim práce a odpočinku – závisí od konkrétnej náplne práce, presne stanovená je 30 minútová prestávka na obed.

Administratívna činnosť umožňuje prerušenie prác so zobrazovacou jednotkou podľa potrieb zamestnanca. Uvedené činnosti nie sú závislé na urýchlennom príjme údajov z vonkajšieho vstupu a rýchlom spätnom reagovaní.

Zobrazovacie jednotky sú umiestňované v priestore tak, aby zamestnanec mal dostatočný priestor na pohyb, vhodnú stoličku, aby nedochádzalo k oslňovaniu, s možnosťou tienenia denného osvetlenia okennými roletami, výber vhodného umelého osvetlenia. Sledované pracoviská majú vyhovujúce mikroklimatické podmienky.

Administratívnu prácu so zobrazovacími jednotkami na kontrolovaných pracoviskách si môže zamestnanec koordinovať sám.

Po konzultácii nedostatkov so zamestnávateľmi a oboznámení s legislatívnymi úpravami sme sa stretli s ústretovým prístupom zamestnávateľov v kontrolovanej oblasti.

Vyhodnotenie hlavných úloh a projektov na 2. polrok 2008 za oddelenie hygieny výživy

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 30.december 2008

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom, reziduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive hlavne s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek .

Vzorky potravín pre dojčatá a malé deti v rámci hlavných a cielených úloh boli pravidelne odoberané v zmysle harmonogramu a plánu odberu vzoriek úradnej kontroly potravín na rok 2008 podľa Viacročného národného plánu úradnej kontroly.

V roku 2008 bolo celkovo odobratých 82 vzoriek detskej a dojčenskej výživy na báze ovocia, zeleniny, mlieka a obilia na mikrobiologické a chemické vyšetrenia v akreditovanom laboratóriu na RÚVZ v Banskej Bystrici, ÚVZ Bratislava a RÚVZ Poprad.

Z uvedených bolo vyšetrených 52 vzoriek detskej výživy na báze mlieka a obilia, ovocia a zeleniny len na mikrobiologické ukazovatele, 30 vzoriek detskej výživy na báze ovocia a zeleniny na stanovenie dusičnanov a 30 vzoriek detskej výživy na stanovenie dusitanov. U troch vzoriek detskej výživy bolo zisťované sledovanie mykotoxínov – aflatoxínu a patulínu a u dvoch vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti boli sledované reziduá

pesticídov. Vzorky boli vyhodnotené priebežne podľa zasielaných protokolov a všetky vyhoveli požiadavkám PK SR v sledovaných ukazovateľoch.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 30.december 2008

Cieľ: Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie so zameraním na stredne ťažkú prácu . Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách .

Projekt bol realizovaný počas celého roka v spolupráci s oddelením

poradne zdravia na RÚVZ Lučenec. Z vybraného súboru 80 respondentov dospelaj populácie bolo vyšetrených v 2. polroku 2008 39 respondentov so zameraním na stredne ťažkú prácu , z toho zastúpených 26 mužov dvoch vekových kategórií / 19-34, 35-59 roční / a 13 žien tiež dvoch vekových kategórii / 19-34, 35-54 ročné / stredne ťažko pracujúcich (prevažne pracujúcich v potravinárskej výrobe a maloobchode). Následne projekt bude spracovávaný v programe ALIMENTA 4.3e a v závere roku 2008 vyhodnotený tabuľkovou formou v štyroch výstupných súboroch / Somat, Faktory, Pohyb, Spotreba / za celé obdobie roku 2008 a zaslaný na celoslovenské vyhodnotenie na RÚVZ Banská Bystrica a Poprad. V období realizácie projektu v roku 2008 sa nevyskytol žiadny závažný problém (napr. s neochotou zo strany respondentov o spoluprácu pri vyplňovaní dotazníkov ako aj s návštevou v Poradni zdravia ako v minulých rokoch).

Nakoľko v Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení bol prijatý Program ozdravenia výživy obyvateľov SR, ktorý bol aktualizovaný v roku 2008.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Gestor úlohy : ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 30.december 2008

Cieľ: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách s cieľom zabezpečenia kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

V rámci plnenia tejto úlohy boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy odoberané vzorky kuchynskej soli v maloobchodných predajniach potravín a v potravinárskych výrobniciach (napr. pekárne) v lokalitách okresu Lučenec a Poltár na laboratórne vyšetrenie stanovenia jodidu draselného, jodičnanu draselného a feroxyanidu draselného. Spolu bolo odobratých **12 vzoriek** kuchynskej soli, z čoho 6 vzoriek bolo z tuzemskej výroby a 6 vzoriek kuchynskej soli z dovozu. Úloha bude spracovaná v tabuľkovej formou vyhodnotenia sledovania ukazovateľov chemického vyšetrenia stanovenia KJ a KJO_3 a u vzoriek z dovozu aj feroxyanidu draselného ako aj prehľady o obsahoch samostatných hodnôt KJ a KJO_3 s následným prepočtom na celkové hodnoty KJ a KJO_3 vo vyšetrených vzorkách za rok 2008.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 15.január 2009

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov.

V rámci plnenia úlohy bolo pracovníčkami RÚVZ Lučenec odobratých z distribučnej siete 5 vzoriek rôznych druhov kozmetických výrobkov za účelom stanovenia konzervačných látok , 4 vzorky vonnej kozmetiky za účelom stanovenia alergénov a 2 vzorky detskej kozmetiky na stanovenie konzervačných látok. Vzorky boli podrobené chemickej analýze v akreditovaných laboratóriách RÚVZ Bratislava a Žilina a vyhoveli legislatívnym požiadavkám.

Kontrola regulovaných látok v kozmetických výrobkoch vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Gestor úlohy : ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko : RÚVZ Lučenec

Termín ukončenia : 15.január 2009

Cieľ: Cieľom úlohy je kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti mikrobiologickej bezpečnosti

V rámci plnenia úlohy sledovania bezpečnosti kozmetických výrobkov boli odobraté 2 vzorky detskej kozmetiky , pričom mikrobiologické skúšky vyhoveli požiadavkam legislatívy.

A. OBLASŤ HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV 2.POLROK 2008

ÚLOHY I

1. Zabezpečiť v súlade s novou legislatívou nezávislý a objektívny výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru

Zamestnanci RÚVZ Lučenec v druhom polroku 2008 vykonávali štátny zdravotný dozor a úradnú kontrolu potravín priebežne počas celého sledovaného obdobia. V zariadeniach spoločného stravovania uzatvoreného a otvoreného typu v celkovom počte 665 prevádzok bolo vykonaných **141 kontrol** , v ostatných zariadeniach bolo vykonaných **87 kontrol** dozorovaných v zmysle zákona č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V prevádzkach , ktoré sú dozorované podľa zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách bolo z celkového počtu 67 zariadení vykonaných **114 úradných kontrol**. Štátny zdravotný dozor a úradné kontroly boli zamerané na kontrolu dodržiavania hygienických požiadaviek pri výrobe, manipulácii a uvádzaní do obehu potravinárskych výrobkov, kontrolu zdravotnej neškodnosti potravín vyrábaných a uvádzaných do obehu ako aj kontrolu označovania potravín.

2. Zabezpečiť skvalitnenie poradenských činností

Poradenská činnosť v spolupráci s oddelením Poradne zdravia bola zameraná na zmeny stravovacích zvyklostí obyvateľov nášho regiónu, zmeny postoja občanov k vlastnému zdraviu, informovanie občanov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín, nových druhoch potravín a rizikách vyplývajúcich z nesprávnej výživy.

Úloha je plnená priebežne pri výkone ŠZD v zariadeniach spoločného stravovania a pri prednáškových, poradenských a konzultačných činnostiach. Zdravotno – výchovné aktivity sú realizované v súvislosti s projektom „ Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelaj populácie obyvateľov SR “

3. Spolupracovať pri podpore a následnej realizácii oceňovania potravín s významným obsahom nutričných látok

Pri realizácii projektu „ Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospelaj populácie obyvateľov SR “ a prednáškovej činnosti sú občania nášho regiónu informovaní o dôležitosti konzumácie potravín s významným obsahom nutričných látok a ich vplyvu na zdravie človeka. V rámci uvedeného projektu bolo v 2. polroku vyšetrených 39 respondentov mužov a žien u vybraných vekových skupín.

4. Zabezpečovať výkon potravinového dozoru nad zdravotnou bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitným zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobnjej praxe, nad zdravotnou bezpečnosťou potravín na osobitné diétne použitie, vrátane potravín pre celiatikov, fenylketonurikov, diabetikov, potravín pre dojčatá a malé deti a výživové doplnky

Úloha bola realizovaná a plnená v rámci Viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín aktualizovaného na rok 2008 s výkonom úradnej kontroly potravín v zariadeniach výroby, distribúcie a uvádzania do obehu epidemiologicky rizikových požívateľín, potravín na osobitné výživové účely, minerálnej, prírodnej a balenej pitnej vody, soli, pitnej vody, pokrmov v ZSS, zmiešaných druhov potravín a obalových materiálov prichádzajúcich do styku s potravinami. V rámci úradnej kontroly potravín bolo v 2. polroku odobratých **660 vzoriek** , z toho 94 vzoriek lahôdkárskych výrobkov, 63 cukrárskych výrobkov a 28 zmrzlín 82 vzoriek detskej výživy, 12 vzoriek soli a 381 vzoriek zmiešaných výrobkov na laboratórne mikrobiologické a chemické vyšetrenie .

5. Spolupracovať pri rozpracovaní spoločných EÚ princípov pre výkon úradnej kontroly podľa požiadaviek čl. 43 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č.882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách, v zmysle kompetencií vyplývajúcich zo zákona č.152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov

Úlohy stanovené v ročnom pláne úradných kontrol boli pracovníkmi oddelenia hygieny výživy realizované priebežne. V 2. polroku bolo vykonaných 114 úradných kontrol v zariadeniach s predajom a výrobou epidemiologicky rizikových potravín a odobratých 660 vzoriek potravín podliehajúcich úradnej kontrole potravín.

6. Zabezpečovať úlohy v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pri hlásení zdravotne škodlivých potravín a kozmetických výrobkov prostredníctvom informačných systémov Spoločenstva, ako sú Rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami v SR a RAPEX nad kozmetickými výrobkami

Pri obdržaní informácií cestou Rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami v SR a RAPEX nad kozmetickými výrobkami pracovníci oddelenia HV vykonávajú zistenia v predpokladaných zariadeniach, v ktorých by sa nevyhovujúce výrobky mohli vyskytovať a následne realizujú potrebné opatrenia na ich pozastavenie alebo vyradenie z predaja. V 2. polroku 2008 bolo pracovníkmi RÚVZ Lučenec vykonaných 19 kontrol na základe RASF a 28 kontrol RAPEX hlásenia v prevádzkach s predajom kozmetických výrobkov, predajní maloobchodu a zariadení spoločného stravovania, pričom nebol zistený výskyt, alebo predaj uvedených škodlivých kozmetických výrobkov , alebo škodlivých potravín.

ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

V kalendárnom roku 2008 pre Odbor hygieny detí a mládeže v rámci Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike sú určené nasledovné úlohy:

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Riešiteľské pracovisko: *ÚVZ SR,*
Gestor úlohy: *ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava*
Termín ukončenia: *rok 2010*
RÚVZ Lučenec sa nepodieľalo na plnení tejto úlohy.

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 – 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

Riešiteľské pracovisko: *ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR*
Gestor úlohy: *II. Detská klinika FN v Bratislave, Ústav fyziológie LFUK, ÚVZ SR, RÚVZ Komárno*
Termín ukončenia: *rok 2007*

RÚVZ Lučenec nie je do realizácie tohto projektu zapojený. V súvislosti so stravovaním detí a mládeže je distribuovaný edukačný materiál Zdravá výživa detí zameraný na problematiku detského stravovania do všetkých zariadení predškolského a školského stravovania. Pri výkone ŠZD sa kontrolujú jedálne lístky v súvislosti so zásadami racionálnej výživy a odborne sa usmerňujú pracovníci školských stravovacích zariadení.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Riešiteľské pracovisko: *ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR*
Gestor úlohy: *ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR*
Termín ukončenia: *priebežne podľa požiadaviek gestora*
V r. 2008 sme neboli zahrnutý do uvedeného projektu. Od gestora uvedeného projektu sme neobdržali požiadavky na jeho realizáciu.

4.4. Prevencia chybného držania tela

Riešiteľské pracovisko: *ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR*
Gestor úlohy: *ÚVZ SR, STU*
Termín ukončenia: *rok 200*
RÚVZ Lučenec v r. 2008 nebol zapojený do realizácie projektu. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme v zmysle prílohy k Vyhláške č. 527/2007 Z.z., kde je ustanovená tabuľka veľkosti školského nábytku a požiadavky na nábytok pre prácu žiakov v sede, sledovali vybavenie učební školským nábytkom.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

Č.Ú.

6.1. Národný imunizačný program SR

6.2. Surveillance infekčných chorôb

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

6.4. Nozokomiálne nákazy

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

6.1.Národný imunizačný program SR:

IMUNIZAČNÝ PROGRAM KONTROLA OČKOVANIA

Dôsledným plnením Imunizačného programu (NIP SR) sa naďalej udržal priaznivý trend výskytu tých prenosných ochorení, ktorým možno predchádzať očkovaním.

VYHODNOTENIE

Kontrola očkovania bola vykonaná v 17 ambulanciách všeobecného lekára pre deti a dospelých v okrese Lučenec a v 6 všeobecných ambulanciách pre deti a dospelých v okrese Poltár.

Metodické návštevy lekárov okres Lučenec-17
Okres Poltár-7

Kontrola očkovania(počet očkovaných) okres Lučenec- 9470
Okres Poltár- 2153

Kontrola skladovania očkovacích látok okres Lučenec-17
Okres Poltár-7

Iné-metodické vedenie okres Lučenec- 489
Okres Poltár- 143

Vydávanie medzinárodných očkovacích preukazov(certifikátov)(MOP): 0

Vydávanie medzinárodných certifikátov o negatívite protilátok HIV(anti HIV 1,2/AIDS agent antibodies): 0

Správa o výsledkoch kontroly očkovania v okrese Lučenec za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008 bola odoslaná 10.10.2008 na RÚVZ Banská Bystrica.

Kontrola bola vykonaná vo všeobecných ambulanciách pre deti a dospelých u detí vo vybraných ročníkoch narodenia 2007-1994. Kontrolu povinného očkovania vykonávajú pracovníčky oddelenia vo všetkých detských ambulanciách zo zdravotných dokumentácií. Z každej kontroly sa vyhotovuje záznam, ktorý je podkladom pre vyhodnotenie zaočkovanosti a dodržiavania chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Očkujúci lekári zasielajú na RÚVZ písomne mesačne hlásenia o priebežnej zaočkovanosti. Písomné zoznamy očkovaných proti TBC od ftizeológov oddelenie epidemiológie zasiela príslušným pediatrom. Metodická činnosť zo strany pracovníkov oddelenia, týkajúca sa PLDD a PLD je na veľmi dobrej úrovni. Úroveň zaočkovanosti sa pohybovala v okrese Lučenec v rozmedzí **od 96,1%- do 99,5% a v okrese Poltár od 96,9% do 100,0%** u pravidelného povinného očkovania a preočkovania proti tuberkulóze, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, infekciám vyvolaným Haemophilus influenzae typu b, detskej obrne, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, mumpsu a ružienke.

Oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti formou odborného článku do mestských novín bolo vykonané.

Publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti sa uskutočnilo v rámci kampane s názvom **Európsky imunizačný týždeň**, ktorá prebiehala v dňoch **21.-27.4.2008**.

18.4.2008- článok Mestské noviny mesta Lučenec (MN) číslo 14, ročník 4: **Informácia pre očkujúcich lekárov a laickú verejnosť v rámci EIW**. Propagácia očkovania v súvislosti s EIW (prevencia ,ochrana, očkovanie).

Vyhodnotenie aktivít EIW vykonané RÚVZ so sídlom v Lučenci odoslané e-mailom a poštou dňa 30.4.2008 vedúcemu odboru epidemiológie ÚVZ SR MUDr. RNDr. Jánovi Mikasovi.

Aktivity boli zamerané na rómske komunity, na zdravotníckych pracovníkov, na laickú verejnosť v počte 79 aktivít.

6.2.Surveillance infekčných chorôb

V rámci **projektu PHARE pre odbory epidemiológie** sme zapojení do posilnenia epidemiologickej a laboratórnej surveillance infekčných ochorení.

Mesačné analýzy prenosných ochorení za II. polrok 2008 sa vykonávajú podľa platnej legislatívy.

Vypracovanie výročnej správy za rok 2007 za okresy Lučenec a Poltár bolo vykonané podľa pokynov hlavného hygienika ÚVZ SR Bratislava.

Epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiol. situácii vo výskyte prenosných ochorení.

Protiepidemické opatrenia sa zabezpečujú v plnom rozsahu.

Mikrobiologické monitorovanie prostredia pri preventívnych previerkach HER sa vykonáva.

Mikrobiologickú diagnostiku nám zabezpečuje neštátne oddelenie klinickej mikrobiológie K-M-lab., spol s r.o.vo VšNsP,n.o. Lučenec.Dobrá spoluprácu máme pri dg VHA,VHB,VHC v neštátnom klinickom laboratóriu klinickej biochémie S-K-lab., spol s r.o.

EPIS zabezpečenie komunikácie so sieťami EÚ a SZO pre surveillance infekčných ochorení.

Programy systému Epis sa využívajú na zber a analýzu mesačných výkazov o výskyte prenosných ochorení vrátane chrípky.Systemom ALIMDOT sa analyzujú epidémie hnačkových ochorení.V rámci surveillance chrípky a ARO sa v chrípkovej sezóne vykonáva diferencovaný zber údajov o chorobnosti populácie od vybraných lekárov prvého kontaktu. Hlásenie chrípky a chrípke podobných ochorení je na dobrej úrovni. V spádovom území RÚVZ hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov.

BSN(Basic Surveillance network)-hlásenie prenosných ochorení do európskej siete podľa špecifikácie a požiadaviek EÚ CDC.Od októbra roku 2004 bolo zavedené hlásenie prvých 8 chorôb

a to:Botulizmus,Salmonelózy,VHA,Trichinelózy,Yersiniózy,Leptospirózy,Malária,Šigelóza,Gonorhea a Syfilis.V priebehu roku 2005 sa zaviedlo hlásenie všetkých 49 druhov ochorení podľa požadovanej štruktúry,toto pokračovalo aj v roku 2006.

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrowaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV(Vaccine Derived Polio Viruses).

Sledujeme výskyt ACHO,serózných meningitíd a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na diagnostiku.

V okrese Lučenec je jedno odberné miesto odpadovej vody–kanalizačný zberač ČOV v meste Lučenec.

Za II. polrok 2008, k 31.12.08 sme vykonali 3 odbery na monitorovanie cirkulácie enterovírusov v odpadových vodách podľa pokynov referenčného laboratória pre poliovírusy, neboli izolované VDPV. Výsledky odberov odpadových vôd na virologické vyšetrenia boli negatívne v počte 2. 1x pozit. ECHOvírus 11 (odber 3.6.2008) výsledok prišiel v auguste.

V okrese Poltár je ČOV, neboli nariadené odbery odpadovej vody.

Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných ochorení:

V okrese Lučenec-27

V okrese Poltár-27

Počet zaočkovaných klientov a zamestnancov proti chrípkovej a pneumokokovej infekcii za II. polrok 2008 v DD a DSS v okresoch Lučenec a Poltár.

OKRES LUČENEC

DDa DSS AMBRA

Počet klientov očkovaných proti chrípke: 66 Influxac

Počet zaočkovaných proti pneumokokovej infekcii: 0

DSS Nádej Vidiná

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 4 z toho 3x Influxac
1x Vaxigrip

Detský domov Jesenské-Prevádzka Šíd:

Počet zaočkovaných detí proti chrípke: 24

Očkovacia látka: Fluarix

Krízové stredisko AMORET:

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 21 neočkovaných

Počet zaočkovaných zdravotníckych pracovníkov: 0

DSS LIBERTAS:

Počet zaočkovaných proti chrípke spolu: 135

Počet zaočkovaných proti pneumokov. infekcii spolu: 0

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 85 OL Vaxigrip
50 OL Influxac

Spolu: 135 klientov.

Počet zaočkovaných zdravot. pracovníkov: 5 Vaxigrip

Počet zaočkovaných iných zamestnancov: 0

Spolu: 5

Počet zaočkovaných klientov proti pneumok. infekcii: 0 PNEUMO 23

DSS DOLNÁ SLATINKA:

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 52 INFLUVACOM

Počet zaočkovaných zdravot. pracovníkov proti chrípke: 0

OKRES POLTÁR

ZOS Poltár, Slobody 761/57

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 10 Vaxigrip

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokokovej infekcii: 0

Počet zaočkovaných zamestnancov proti chrípke: 1 Vaxigrip

ZSS Poltár, Slobody 761/57

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 15 Influxac

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokokovej infekcii: 0

Počet zaočkovaných zamestnancov proti chrípke: 0

DSS Tília Slaná Lehota

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 20 Vaxigrip

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokokovej infekcii: 0

Počet zaočkovaných zamestnancov proti chrípke: nedostupný údaj

Betánia Kalinovo

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 26 Vaxigrip

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokokovej infekcii: 0

Počet zaočkovaných zamestnancov proti chrípke: 2 Vaxigrip

ISC Málíneč

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 12 Fluarix

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokokovej infekcii: 0

Počet zaočkovaných zamestnancov proti chrípke: 0

Detký domov Hrachovo-pobočka Poltár

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 8 Fluarix

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokokovej infekcii: 0

Počet zaočkovaných zamestnancov proti chrípke: 0

DSS SUŠANY:

Počet zaočkovaných klientov proti chrípke: 50 Vaxigrip

Počet zaočkovaných zdravot.pracovníkov proti chrípke: 0

Počet zaočkovaných klientov proti pneumokok.infekcii: 0 PNEUMO 23

Počet zaočkovaných zdravot.pracovníkov proti pneumok.infekcii: 0

EPIDEMIOLOGICKÉ VYŠETROVANIE V OHNISKÁCH NÁKAZY(okrem NN):

Prvá návšteva v ohnisku:okres Lučenec-50, okres Poltár-3

Opakované návštevy v ohnisku: okres Lučenec-0,okres Poltár-0

Počet vyšetrených osôb: okres Lučenec-17, okres Poltár-1

Zvýšený zdravotný dozor: okres Lučenec-1, okres Poltár-6

Lekársky dohľad: okres Lučenec-1, okres Poltár-6

Iné protiepidemické opatrenia: okres Lučenec-50, okres Poltár-3

ODBER VZORIEK NA MIKROBIOLOGICKÉ VYŠETRENIE(okrem NN):

Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia:

Potraviny: okres Lučenec-0, okres Poltár-0

VÝPISY POTREBNÝCH ÚDAJOV K SPRACOVANIU NÁKAZ,ev. ANALÝZ:

Z chorobopisov:okres Lučenec-1x ACHO, okres Poltár-0

Zo zdravotných záznamov:okres Lučenec-1x ACHO, okres Poltár-0

Iné:okres Lučenec-162,okres Poltár-114

ANALÝZA EPIDEMIOLOGICKEJ SITUÁCIE:

Denná:IS EPIS: okres Lučenec-56, okres Poltár-56

Týždenná:zvodka: okres Lučenec-25, okres Poltár-25

Mesačná:mesačník: okres Lučenec-6, okres Poltár-6

Ročná:okres Lučenec-1, okres Poltár-1

Príprava podkladov:zvodka: okres Lučenec-40, okres Poltár: 40

NN-ŠZD-KONTROLA HER a BOT + Mikrobiálny monitoring + kontrola nápravných opatrení: Spolu:

Kontroly pracoviska okres Lučenec-69
Okres Poltár-3
Opakované návštevy okres Lučenec-3
Odber vzoriek zo sterilných materiálov Lučenec-14
Odber vzoriek z prostredia Lučenec-185
Odber vzoriek z ovzdušia Lučenec-68
Odber iných vzoriek Lučenec- 0
Počet testovaných HVS okres Lučenec-42
Okres Poltár-4
Počet testovaných AUT Lučenec-9
Poltár-0
Počet testovaných FS Lučenec-1
Poltár-0

OKRES LUČENEC:

Celkový počet HVS:81
Z toho kontrolovaných: 42, t.j.51,85%

Celkový počet AUT: 15
Z toho kontrolovaných: 9,t.j.60%

Celkový počet FS:1
Z toho kontrolovaných:1,t.j.100,0%

OKRES POLTÁR:

Celkový počet HVS: 13
Z toho kontrolovaných: 4, t.j.30, 76%

Celkový počet AUT:3
Z toho kontrolovaných: 0

Celkový počet FS:0

ŠZD

Konzultácie okres Lučenec- 66
Okres Poltár-3
Spracovanie okres Lučenec- 66
Okres Poltár-1

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

**IS EPIS-Epidemiologický informačný systém verejného zdravotníctva
Projekt PHARE EÚ**

HODNOTENIE za II. polrok 2008 okres Lučenec:
Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: **220**
Z toho potvrdených 44
Možných 156
Pravdepodobných 17
Nepotvrdených 0

Nosič 3

Počet spracovaných ohnísk: 30

Počet chránených kontaktov očkovaním: 0

Inak: **24**

Opatrenia prijaté-rozhodnutím: 0 (lekársky dohľad)

Pokynom na mieste: 48

Zoznam epidémií: 1 EKOLTECH (23 prípadov)

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): žiadny

HODNOTENIE za II. polrok 2008 okres Poltár:

Počet spracovaných a do systému vložených prípadov: 28

Z toho potvrdených 3

Možných 25

Pravdepodobných 0

Nepotvrdených 0

Nosič 0

Počet spracovaných ohnísk: 3

Počet chránených kontaktov očkovaním: 0

Inak: 0

Opatrenia prijaté-rozhodnutím: 0

Pokynom na mieste: 3

Zoznam epidémií: 0

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie): žiadny

6.4. Nozokomiálne nákazy

Zdravotnícke zariadenia v spádových okresoch neboli zapojené do programu HELICS na surveillance vybraných NN.VšNsP,n.o. Lučenec má vlastné oddelenie prevencie NN-oddelenie hygieny a dezinfekcie (marketingové oddelenie) s hlavnou hygieničkou a námestníčkou pre ošetrovateľstvo, ktoré pracuje v kontrolnej činnosti nezávisle od oddelenia epidemiológie. V zariadení majú informačný systém NN cez program MEDEA, ktorý je inštalovaný na lôžkových oddeleniach. V zariadení sa robí vlastný monitoring sterov z prostredia podľa aktuálnosti na jednotlivých oddeleniach - v spolupráci s mikrobiológiou K-M lab. neštátne ZZ.

Priebežné monitorovanie závažných NN sa vykonáva.

V regióne sa nachádza jedno ústavné ZZ-VšNsP,n.o. Lučenec.

Jedná sa o neziskovú organizáciu od r.2005.

V areáli nemocnice sa prevádzkuje viac budov (5 budov: 4 pavilóny a 1 budova polikliniky).

V okrese Lučenec sú 2 neštátne polikliniky, v okrese Poltár 1 neštátna poliklinika.

Výkon štátneho zdravotného dozoru: Úlohy v rámci ŠZD sú evidované v administratívnom systéme úradu. Každá žiadosť je evidovaná pod číslom a priradená k spisu - vrátane rozhodnutia a kontroly plnenia termínov vybavenia.

Výkon ŠZD-pri steroch-odd.VšNsP,n.o. Lučenec:
+ iné ZZ

Stery: 185
Vzdušný spad: 68
Sterilné stery: 0
Sterilný materiál: 14

Nápravné opatrenia: 12x
Monitoring: 2x

ŠZD- ZZ +VšNsP,n.o. Lučenec: 55
Poltár : 3

Rozhodnutia k prevádzk.poriadku:Lučenec: 4
Poltár: 0

Konzultačné vyjadrenia písomné k prevádzkovému poriadku pre OHŽP:Lučenec: 41
Poltár: 3

Epidémie,alebo zvýšený výskyt klinicky sa manifestujúcich NN zaznamenané neboli,podobne ani úmrtie v súvislosti s NN.

NN v II. polroku 2008 mali charakter sporadický.

Hlásených bolo 0 NN zo VšNsP,n.o.Lučenec(v roku 2007-15 NN).

NN podľa diagnóz a etiolog.agens:

Vírusové črevné NN neboli hlásené.

Na úseku prevencie nozokomiálnych nákaz je dobrá spolupráca s jednotlivými oddeleniami. Hlásna služba NN sa mierne zlepšila,jedná sa o pasívny zber údajov. Pri závažných NN sú sledované jednotlivé etiologické agensy a rezistencia na antibiotiká.

Za II. polrok 2008 bolo odobratých v rámci ŠZD 267 vzoriek zo zdravotníckych zariadení. Kontrola funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov bioindikátormi bola dokladovaná protokolom v 104 prípadoch. V rámci prevencie NN oddelenie epidemiológie RÚVZ úzko spolupracuje s oddelením hygieny a dezinfekcie VšNsP, n.o. Lučenec. Zamestnanci RÚVZ usmerňujú zodpovedných pracovníkov VšNsP, n.o. Lc v rámci ŠZD alebo represívnymi opatreniami.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia,bioterroristické útoky).

Rýchla a koordinovaná reakcia na zdravotné hrozby:

Za II. polrok 2008 v spádovom území RÚVZ nebolo potrebné riešiť mimoriadnu situáciu hrozby úmyselného vypustenia biologických a chemických látok.

V prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej udalosti alebo situácie sa využíva hlásenie v systéme rýchleho varovania (SRV), ktoré bolo za II. polrok 2008 uskutočnené v 4 prípadoch za okres Lučenec.

1. G 61 Polyradikuloneuritis ACHO 1x Ružiná
2. Epidémia EKOLTECH Fil'akovo
3. A87.9-Nešpecifik. vírusové meningitídy- zvýšený výskyt (v okrese Lučenec 47 + v okrese PT 3)
4. Meningokoková meningitída-Biskupice, okres Lučenec.

Pandemická pripravenosť, havarijná pripravenosť

K 17.3.2008 boli aktualizované **Havarijné plány pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie** pre okres Lučenec a Poltár osobitne s konkrétnymi úlohami a kontaktnými osobami.

K 17.3.2008 bol aktualizovaný samostatný plán pre prípad výskytu pandémie ľudskej chrípky a výskytu vtácej chrípky (**pandemický plán**). Všetci zamestnanci oddelenia epidemiológie sú členmi výjazdovej skupiny pre prípad výskytu vtácej chrípky a sú kompletne vybavení OOPP a materiálom vybavením pre potreby dezinfekcie.

Je zabezpečená vzájomná pružná informovanosť s praktickými lekármi a zamestnancami RVaPS- spolupráca pri vyšetrovaní niektorých zoonóz.

Dôsledne sa plnili prípisy a listy ÚVZ SR.

Kapacity na zvládnutie pandémie chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb

Za II. polrok 2008 boli aktualizované údaje kontaktných osôb pracovných skupín na ÚVZ SR v prípade výskytu mimoriadnej epidemiologickej situácie.

Surveillance chrípky.

Hlásenie výskytu ochorení na chrípku a chrípke podobné ochorenia je na dobrej úrovni, vkladanie dát v programe EPIS sa uskutočňuje každý pracovný týždeň počas celého roka.

V spádovom území RÚVZ Lučenec hlásenie ARO zabezpečuje pravidelne 6 sentinelových lekárov(3 pediatri a 3 všeobecní lekári pre dospelých) a 2 iné PLDD a aj hlásenie ostatných lekárov prvého kontaktu je na dobrej úrovni. V chrípkovej sezóne, alebo pri podozrení na chrípkové ochorenie aj mimo sezóny, sentineloví lekári odoberajú biologický materiál na verifikáciu chrípky, ktorá nebola v našom regióne verifikovaná v II. polroku 2008.

Aktualizované zloženie výjazdových skupín:

Zloženie troch pracovných skupín na likvidáciu možných ohnísk vtácej chrípky za RÚVZ so sídlom v Lučenci:

1.MUDr.Simona Fančiová, odborný radca, vedúca oddelenia epidemiológie-vedúci zásahovej skupiny-mobil:0918621924

Členovia: MVDr. Mária Martišová, Jarmila Červenáková, Alexander Kolenkáš

2.MUDr.Jarmila Lehotayová, MPH, regionálny hygienik-vedúci zásahovej skupiny-mobil:0905536551

Členovia: Mgr.Alžbeta Nagyová, Tatiana Abelovská, Miroslav Lukniš

3.Ing. Edita Krekáčová, vedúca OPPL a toxikológie -vedúci zásahovej skupiny-mobil:0915 803 730

Členovia:Mária Baroníková, Eva Hanesová, Július Svoreň

Aktualizácia Podrobného plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky za II. polrok 2008.

Členovia výjazdovej skupiny RÚVZ Lučenec pre územný obvod okresov Lučenec a Poltár.

Aktuálne platné kontaktné údaje za RÚVZ Lučenec.

MUDr. Jarmila Lehotayová, MPH, regionálna hygienička:

Telefónne číslo: 047/43 225 67

Fax: 047/43 225 67

Služobný mobil: 0905 536 551

e-mail: jarmila.lehotayova@uvzsr.sk

MUDr. Simona Fančiová, vedúca oddelenia epidemiológie:
Telefónne číslo: 047/43 235 72
Služobný mobil: 0918 601 924
e-mail: simona.fanciova@uvzsr.sk

Členovia výjazdovej skupiny pri výskyte mimoriadnej epidemiologickej situácie(hrozby a naliehavé situácie),t.z.úmyselné vypustenie biologických a chemických látok)

MUDr.Jarmila Lehotayová,MPH-regionálny hygienik
Ing. Edita Krekáčová- vedúca OPPL a toxikológie - za poľnohosp.pracovné priestory
MVDr. Mária Martišová - pri ohrození potravín
Tatiana Abelovská-pri mimoriadnej epidemiologickej situácii(MES)
Miroslav Lukniš-pri ohrození ovzdušia a vôd

Do IS EPIS-SRV zoznam za okres Lučenec za II. polrok 2008 boli vložené tieto MES:

- 1.Iné závažné sporadické ochorenia ACHO G61-1x
- 2.Epidémia EKOLTECH A020-1x (23 prípadov)
- 3.A87.9-zvýšený výskyt(okres Lučenec 47 prípadov, okres Poltár 3)
4. A39.0 Biskupice 1x

Za okres Poltár za II. polrok 2008 do SRV tieto MES:
Neboli vložené.

**VYHODNOTENIE HLAVNÝCH ÚLOH A PROJEKTOV ZA DRUHÝ POLROK 2008 V OKRESE LUČENEC A POLTÁR
oddelenie zdravotnej výchovy**

9.1. ,, MATERSKÉ CENTRÁ

Cieľ projektu: výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa.. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Materské centrum „Nezábudka“ v Lučenci je miesto pre stretávanie sa matiek prevažne na materskej dovolenke.

Umožňuje matkám s malými deťmi vyjsť z pozície sociálnej izolácie, ktorú im navodzuje celodenná náročná starostlivosť o malé deti.

Materské centrum CESPOM združuje mamičky zo sociálne slabších a rómskych rodín.

V rámci spolupráce s týmito centrami realizujeme prednáškové bloky a besedy (zdravý životný štýl, zdravá výživa....).

9.2. MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO

Charakteristika projektu : zvýšenie kvality zdravia ľudí a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.

Cieľová skupina: obyvatelia SR vo veku nad 65 rokov.

Hlavný cieľ: zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí.

Realizácia uvedeného projektu na RÚVZ Lučenec prebiehala nasledovne:

V domovoch dôchodcov boli realizované tieto odborné- výchovné aktivity :

Klub dôchodcov – Vidiná

08.10.2008 – štandardné meranie krvného tlaku, individuálne poradenstvo a odborná prednáška na tému *Cholesterol a ischemické ochorenia*. Počet klientov na prednáške – 26.

Domov dôchodcov a sociálnych služieb Sušany

odborná prednáška pre klientov na tému :

Reumatologické ochorenia v dôchodkovom veku – dňa 27. 11.2008 , spojená s diskusiou k danej problematike a meraním krvného tlaku – 25 klientov.

9.3. ZDRAVOTNO – VYCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU - STOMATOHYGIENA

V roku 2008 nám boli distribuované edičné materiály a DVD nosiče pre deti v rámci stomatohygiény ako doplnok edukačnej činnosti v materských školách. Edičné materiály boli rozdane na materských školách v okrese Lučenec a Poltár.

V rámci edukačnej činnosti v materských školách a prvý stupeň ZŠ pokračujeme, premietali sme videokazety „O maškrtnej veвериčke“ a „ Čo sa stalo medvedíkovi“ a po premietaní sme uskutočnili besedu s deťmi na tému – zdravé a čisté zúbky, ovocie zelenina – sladkosti.

9.5. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

11. júl – svetový deň populácie – organizovanie dňa zdravia v Českom Brezove so sprievodnými akciami ako : meranie krvného tlaku a telesného tuku, biochemické vyšetrenia Reflotronom spojená s individuálnym poradenstvom 25 klientov, distribúcia zdravotno – výchovného materiálu a prednáška o zdravej výžive, zníženie hladiny cholesterolu bez liekov.

28. september – svetový deň srdca – informácie pre klientov poradne zdravia počas týždňa s distribúciou zdravotno – výchovných materiálov

12. október – svetový deň reumatizmu – prednáška spojená s besedou o reumatologických ochoreniach a meranie krvného tlaku ,organizovaná pre obyvateľov DDaSS v Sušanoch

16. október – svetový deň potravy – prednášky spojené s besedou o správnej výžive detí v školskom veku na ZŠ Divín a Halič

14. november – svetový deň diabetu – informácie pre klientov poradne zdravia počas týždňa s distribúciou zdravotno – výchovných materiálov

1. december – svetový deň AIDS - prednáška na tému HIV / AIDS spojená s premietaním videofilmu na ZŠI v Lučenci , prednášky spojené s besedou o drogových závislostiach na ZŠ Divín a Halič

9.7. „ PRESTAŇ A VYHRAJ 2008 “

Medzinárodná súťaž pre fajčiarov Prestaň a vyhraj – Quit and Win je najrozšírenejšia akcia na podporu nefajčenia metódou, ktorá sa osvedčila v najrôznejších kultúrach vo svete.

Súťaž má motivovať fajčiarov k zmene životného štýlu a podpore nefajčenia u tých, ktorí sa neúspešne pokúšajú prestať užívať tabakové výrobky. Je určená pre dospelých fajčiarov, ktorí neodmietajú myšlienku stať sa nefajčiarmi.

Cieľom súťaže je motivovať a podporiť tých fajčiarov, ktorí sa touto myšlienkou zaoberajú a rozhodujú sa prestať fajčiť.

RÚVZ Lučenec uverejnilo v mestských novinách informáciu s cieľom propagovať uvedenú súťaž spolu s podmienkami a možnosťami zapojenia sa do súťaže.

V mestskom rozhlase v Lučenci a v Poltári bola opakovane odvysielaná relácia s výzvou prihlásenia sa do súťaže.

Informačný text, prihláška a iný osvetový materiál bolo poslané elektronickou poštou na všetky obecné úrady.

V poradni zdravia na RÚVZ v Lučenci sa prihlásilo 10 klientov – 6 žien vo veku 30 – 49 a mužov 4 vo veku 35 – 52.

Edukácia fajčiarov v základnej poradni aj naďalej pokračuje formou individuálneho poradenstva.

9.8. NÁRODNÁ PLATFORMA BUDOVANIA KAPACITY V PODPORE ZDRAVIA V SR NÁRODNÝ PROGRAM PREVENCIA NADVÁHY A OBEZITY NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE CHRONICKÝCH SRDCOVO – CIEVNYCH OCHORENÍ

Členovia Klubu kardiakov pravidelne navštevujú telocvičňu zriadenú v budove RÚVZ Lučenec, kde okrem pohybovej aktivity môžu vypočuť rôzne prednášky na tému *Úprava životného štýlu, srdcovo - cievne ochorenia* prípadne ponúkame štandardné meranie krvného tlaku.

9.9. CINDI PROGRAM

V rámci poradne zdravia v druhom polroku bolo celkovo vyšetrených 104 klientov. Počas výjazdov aj v spolupráci s poisťovňami VŠZP a Dôvera , a prednáškovej činnosti bolo vyšetrených 311 a 274 klientov (cholesterol, glukóza, štandardné meranie krvného tlaku, % telesného tuku , v niektorých prípadoch celkové biochemické vyšetrenie). V spolupráci s oddelením hygieny výživy realizujeme plnenie projektu „Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeljej populácie SR“ -antropometrické a biochemické vyšetrenie, vyplnenie dotazníkov, odborné poradenstvo po získaní výsledkov a individuálna intervencia /80 respondentov /.

9.10. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

V rámci zdravotno – výchovných akcií bol organizovaný deň zdravia v Českom Brezove so sprievodnými akciami ako : meranie krvného tlaku a telesného tuku, biochemické vyšetrenia Reflotronom spojená s individuálnym poradenstvom, distribúcia zdravotno – výchovného materiálu a prednáška o zdravej výžive, zníženie hladiny cholesterolu bez liekov. V spolupráci s gynekológmi pokračujeme s programom pohybová rehabilitácia tehotných žien (vedie kvalifikovaná inštruktorka) spojená s besedami o správnej výžive v tehotenstve, priebeh pôrodu , o starostlivosti o novorodenca (gynekológ, pediater).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Martine**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Aktivity NEHAP II sú zamerané na štyri hlavné ciele:

Cieľ č.1 redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody

odd. HŽP zabezpečovalo:

- systematickým monitorovaním kvality pitnej vody v rámci hromadného zásobovania obyvateľstva pitnou vodou (spolu bolo odobratých 172 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru a 10 vzoriek v rozsahu úplného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z.), pričom všetky vzorky vyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody s výnimkou dvoch vzoriek, v ktorých boli zistené koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C. V opakovaných rozboroch sa mikrobiologická závadnosť nevyskytla.
- nápravné opatrenia pri zistení prekročenia medzných hodnôt ukazovateľov kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch nebolo potrebné uložiť.
- zvyšovaním povedomia ľudí v otázkach dôležitosti pitnej vody formou informovania verejnosti s využitím www stránky, ako aj individuálnymi konzultáciami poskytovanými občanom.

Cieľ č.2 prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí

odd. HŽP zabezpečuje priebežne v rámci posudzovania projektových dokumentácií so zameraním na prevenciu zranení a nehôd presadzovaním všeobecných požiadaviek na ochranu zdravia.

Cieľ č.3 prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia

Cieľ č.4 zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickým činiteľom

odd. HŽP zabezpečuje priebežne v rámci posudzovania projektových dokumentácií umiestňovanie stavieb s vylúčením negatívnych vplyvov faktorov životného prostredia na obytnú a rekreačnú funkciu objektov - vyžadovaním objektivizácie možných dopadov okolia na stavbu, resp. stavby na obytnú zástavbu v rámci schvaľovania návrhov na územné konanie stavieb, ktoré majú prispieť k zníženiu rizika chorôb.

1.2. ZAVEDENIE REGISTRA SLEDOVANIA ÚRAZOVOSTI DETÍ A MLADISTVÝCH V DÔSLEDKU VONKAJŠÍCH PRÍČIN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽP zapojené

1.3. IMPLEMENTÁCIA ENHIS NA NÁRODNEJ A REGIONÁLNEJ ÚROVNI – 1. ETAPA: VYPRACOVANIE NÁVRHU PROJEKTU IMPLEMENTÁCIE.

Do plnenia úlohy sa odd. HŽP zapojí v prípade pokračovania na národnej úrovni, a to dopĺňaním a zberom údajov sledovaných indikátorov, ktoré budú stanovené.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Odd. HŽP na webovej stránke informuje obyvateľov o aktuálnej situácii v regióne v problematike vody kúpanie, oznamuje, že v regióne nie je schválená prírodná kúpacia oblasť a na vodných plochách, ktoré nie sú dozorované RÚVZ je kúpanie na vlastné riziko, poskytuje informácie o pitnej vode, zásobovaní pitnou vodou, o filtračných zariadeniach na úpravu vody, informácie o tom, čo je potrebné vykonať pri zásobovaní pitnou vodou z vlastnej studne, informuje obyvateľstvo s dôrazom na porovnanie výhod/nevýhod hromadného a individuálneho zásobovania a pod.. Informácie o platnej legislatíve, náležitostiach žiadostí, prevádzkových poriadkov pre zriaďovateľov prevádzok a i. sú priebežne aktualizované.

1.5. KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH, PREVENCIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Plnenie úlohy: rieši RÚVZ Bratislava, RÚVZ Banská Bystrica.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

Plnenie úlohy:

V okresoch Martin a Turčianske Teplice nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti.

V okrese Martin sa nachádzajú dve jazerá využívané pre neorganizovanú rekreáciu, s návštevnosťou nižšou ako 1000 (Ontáριο Biele brehy Sučany a Lipovecké jazerá – štrkovisko). Tieto prírodné lokality neboli vyhlásené krajským úradom životného prostredia za vody vhodné na kúpanie. Monitoring vzoriek vôd sa v súlade s pokynmi ÚVZ SR na zabezpečenie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie nevykonával. Táto skutočnosť, spolu s informáciami o rizikách kúpania sa na týchto lokalitách, boli uverejnené na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Martine. Návštevnosť na týchto lokalitách bola aj v čase priaznivého počasia nízka. Zároveň sme si v rámci kontrol overovali, či sa nachádza na viditeľnom mieste oznam pre verejnosť, že sa jedná o lokalitu s nesledovanou kvalitou vody a kúpanie je na vlastné riziko. Bolo zistené, že verejnosť je informovaná, čo zabezpečilo Mesto Vrútky a Obec Sučany, na základe usmernenia zaslaného RÚVZ Martin. Regionálnym novinám – MY Turčianske noviny, regionálnej televízii TV Turiec a denníku Pravda boli poskytnuté podklady o situácii na kúpaliskách a prírodných lokalitách v regióne.

Do plnenia úlohy v oblasti vody na kúpanie na umelých kúpaliskách sa odd. HŽP zapojilo v súlade s usmerneniami k využívaniu jednotného informačného systému o kvalite vody na kúpanie

- v rámci pripravenosti na letnú turistickú sezónu
- kontrolou kvality vody na kúpanie počas LTS
- kontrolou kvality vody na kúpanie na kúpaliskách s celoročnou prevádzkou

- usmerňovaním prevádzkovateľov umelých kúpalísk prispievať k zlepšovaniu úrovne rekreácie v regióne
- oznamovaním informácií do médií a na internetovej stránke RÚVZ Martin
- týždennou aktualizáciou stavov kúpalísk do informačného systému o kvalite vody na kúpanie.

Pripravenosť kúpalísk na poskytovanie služieb a priebeh sezóny a všetky požadované údaje sme zaznamenávali do informačného systému o kvalite vody na kúpanie v požadovaných termínoch. Webová stránka RÚVZ so sídlom v Martine bola doplnená o informáciu, že aktualizované správy o stave jednotlivých kúpalísk budú uvádzané na webovej stránke ÚVZ SR. Do informačného systému sme zaradili aj vonkajšie bazény v areáli AQUAPARK, ktorých prevádzkovateľom sú Slovenské liečebné kúpele vzhľadom na to, že poskytujú služby verejnosti (nie iba návštevníkom kúpeľov) a nejedná sa o bazény s kúpeľno – liečebným režimom.

Počas kúpacej sezóny boli vykonávané kontroly hygienickej úrovne termálnych i netermálnych kúpalísk v závislosti na počasi (v počte 5 dozorovaných umelých kúpalísk). Pri každej kontrole kúpaliska bolo vykonané zhodnotenie čistoty areálu a zariadení pre návštevníkov, vizuálne zhodnotenie kvality vody, zisťovanie stavu zabezpečenia dezinfekcie a úpravy vody, ako aj plnenie povinnosti prevádzkovateľov v starostlivosti o kvalitu bazénovej vody (vyžadovanie predkladania výsledkov o vykonanej kontrole kvality bazénovej vody certifikovaným laboratóriom) a pod..

Na umelých kúpaliskách bolo odobratých v rámci štátneho zdravotného dozoru spolu 16 vzoriek. Z výsledkov stanovení jednotlivých ukazovateľov kvality vody na kúpaliskách, vyplynulo 1 x prekročenie medznej hodnoty *Pseudomonas aeruginosa* v detskom bazéne - malom na kúpalisku Vrútky (hodnota 10 KTJ), pri nedostatočne zabezpečenej dezinfekcii vody. Voda bola vypustená, nakoľko sa jedná detský bazén s režimom denného vypúšťania vody. Prevádzkovateľovi bolo nariadené zvýšenie dávkovania chlóru ešte pri odbere vzorky. Medzná hodnota amónnych iónov bola prekročená v jednom prípade v plaveckom bazéne na kúpalisku Vrútky. Napriek tomu, že prekročenie bolo nízke (jednalo sa o hodnotu 1,08 mg/l) bol prevádzkovateľ upozornený na zabezpečenie dostatočného množstva riediacej vody v závislosti na počte návštevníkov kúpaliska.

Odbery prevádzkovateľov: v jednom prípade bol jednorazový nález *Staphylococcus aureus* v počte 5 KTJ v detskom bazéne termálneho kúpaliska v Turčianskych Tepliciach, bazén sa denne vypúšťa, bola zabezpečená následná dezinfekcia bazéna. 3 x bola prekročená hodnota voľného chlóru na kúpalisku v areáli ŠRZ Drienok Mošovce, ako dôsledok odberov vykonaných pred prevádzkou kúpaliska.

Medzné hodnoty ostatných ukazovateľov kvality vody na kúpanie neboli prekročené.

Legionelly boli vyšetřované v dvoch bazénoch - na termálnom kúpalisku Vieska a v plaveckom bazéne v Aquaparku, pozitívny nález nebol zistený ani v jednom prípade.

Počas letnej sezóny 2008 nebol výskyt žiadneho hromadného ochorenia v súvislosti s kúpaním a pobytom v areáloch kúpalísk regiónu Turiec.

Umelé kúpaliská s celoročnou prevádzkou sú dozorované priebežne. Jedná sa o tri kryté plavárne v meste Martin a bazény v areáli SLK Turčianske Teplice – SPA a AQUAPARK.

Prevádzkovatelia zabezpečujú kontrolu kvality vody v akreditovaných laboratóriách v predpísaných intervaloch, rozbery sú predkladané na RÚVZ Martin na požiadanie, ani v jednom prípade nebolo prekročenie zdravotne významných ukazovateľov kvality vody na kúpanie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 23 vzoriek z bazénov s celoročnou prevádzkou, pričom ani v jednom prípade nebolo prekročenie zdravotne

významných ukazovateľov kvality vody na kúpanie. Pri každej kontrole umelých kúpalísk s celoročnou prevádzkou bolo vykonané zhodnotenie čistoty prevádzkových priestorov a zariadení pre návštevníkov, vizuálne zhodnotenie kvality vody, zisťovanie stavu zabezpečenia dezinfekcie a úpravy vody, ako aj plnenie povinnosti prevádzkovateľov v starostlivosti o kvalitu bazénovej vody. V jednom prípade bol daný pokyn na odstránenie zistených nedostatkov v prevádzkovej hygiene zariadenia. Následne bola vykonaná kontrola plnenia uložených opatrení, pričom bolo zistené, že nedostatky sa neopakujú.

1.7 ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

- Úloha bola ukončená pilotnou štúdiou do ktorej RÚVZ MT nebolo zaradené. V roku 2009 sa vykonávať nebude.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Plnenie úlohy:

Na hromadné zásobovanie obyvateľstva je využívaná voda zo 48 zdrojov podzemnej vody a z 1 vodárenskej nádrže.

Vo všetkých obciach okresov Martin a Turčianske Teplice sú rozvody verejných vodovodov v správe vodárenskej spoločnosti, resp. v správe obcí (2 obecné úrady). Pitná voda dodávaná systémom verejných vodovodov v našom regióne dlhodobo vykazuje veľmi dobrú kvalitu, nie sú prekračované limity zdravotne významných ukazovateľov. Výnimky pre používanie pitnej vody, ktorá nespĺňa hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody nebolo potrebné udeliť.

V rámci monitoringu je určených 87 kontrolných odberových miest. Za hodnotené obdobie bolo odobratých 182 vzoriek pitnej vody na spotrebiskách verejných vodovodov v okresoch Martin a Turčianske Teplice (spolu bolo odobratých 172 vzoriek v rozsahu minimálneho rozboru a 10 vzoriek v rozsahu úplného rozboru podľa NV SR č.354/2006 Z.z.), pričom všetky vzorky vyhoveli limitom ukazovateľov kvality pitnej vody s výnimkou dvoch vzoriek, v ktorých boli zistené koliformné baktérie a kultivovateľné mikroorganizmy pri 37°C. Prekročenie niektorých mikrobiologických ukazovateľov, je možné pripísať nedostatočnej starostlivosti o čistotu výtokových armatúr u odberateľov vody. V opakovaných rozboroch sa mikrobiologická závadnosť nevyskytla. Pri opakovanom odbere na spotrebisku zdôrazňujeme potrebu starostlivosti o čistotu vodovodných armatúr, vrátane ich dezinfekcie.

V decembri roku 2008 spracovalo oddelenie HŽP na základe pokynov ÚVZ SR správu o kvalite pitnej vody za roky 2005 – 2007 za zásobovacie oblasti Martin a Turčianske Teplice.

1.9. PHIME PROJEKT – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN

Do plnenia úlohy nie je odd. HŽP zapojené, rieši RÚVZ Banská Bystrica a RÚVZ Spišská Nová Ves.

1.10. VYHODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK PODĽA ENVIRONMENTÁLNEJ REGIONALIZÁCIE ZAŤAŽENÝCH ÚZEMÍ SR AKO PODKLAD PRE BIOLOGICKÝ MONITORING

odd. HŽP nie je zapojené, plnenie úlohy je určené pre vybrané RÚVZ.

Vlastné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

V priebehu roku 2008 sme boli požiadaní o spoluprácu a zapojenie sa do projektu ÚVZ SR

7.1. Objektivizácia faktorov prostredia – CYANOBAKTÉRIE, v ktorom budeme v roku 2009 pokračovať.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Rizikové práce predstavujú pre zamestnancov zvýšené riziko poškodenia zdravia pri práci a ich vyhlásenie je pre zamestnávateľa spojené s povinnosťami na úseku ochrany zdravia pri práci, medzi ktoré patrí najmä vykonávanie preventívnych opatrení na zníženie alebo odstránenie rizika poškodenia zdravia pri práci a zabezpečenie cielených lekárskech preventívnych prehliadok zamestnancov pracovnou zdravotnou službou.

V roku 2008 bolo vyhlásených v okrese Martin a Turčianske Teplice **4 303** zamestnancov ako rizikových v 3. a 4. kategórii rizika, z toho je 1 584 žien. Rizikové práce sú vyhlásené v **114** subjektoch.

Najviac rizík evidujeme v priemyselnej výrobe (2627 osôb), zdravotníctve (1177 osôb) a poľnohospodárstve (196 osôb).

V roku 2008 vyhlásil RÚVZ rizikové práce pre 12 subjektov, 2 organizáciám nevyhovelo – v 1 prípade neakceptoval návrh na vyhlásenie rizikových prác, okrem toho 1x neakceptoval návrh na zrušenie vyhlásených rizikových prác.

Siedmim subjektom boli rizikové práce v kategórii 3 zrušené (vyradené z evidencie rizikových prác), napr.:

HUNDO s.r.o., Turčianske Teplice z dôvodu ukončenia výroby krmív pre psov v priestoroch, kde sa vykonávali práce spojené so zvýšeným ohrozením zdravia vyplývajúcim z pracovných podmienok (hluk);

Dušan Gajdoš, Košťany nad Turcom – Pekáreň, kde bola ukončená výrobná činnosť z dôvodu úmrtia majiteľa prevádzky;

V roku 2008 boli zrušené rizikové práce v 3. kategórii aj v zariadeniach :

Medika servis s.r.o. Turčianske Teplice (firma už neexistuje), Ing. Anton Fedor FEDOREX, Vrútky (technologické a organizačné zmeny), „Pekáreň Vrútky“ MIJA, spol. s r.o., Martin (prevádzka bola zrušená).

V roku 2008 boli vrátené žiadosti o vyhlásenie rizikových prác pre nekompletnosť podkladov

(posudky o riziku, výsledky objektivizácií, preventívne lekárske prehliadky,...) spoločnosti Moneda a.s. Turčianske Teplice a Team Industries s.r.o. Turany.

Z dôvodu nesplnenia povinností vyplývajúcich z platnej legislatívy ohľadom rizikových prác bola právnickým osobám a fyzickým osobám – podnikateľom uložená pokuta – v 2 prípadoch – AFG s.r.o. Turčianske Teplice a Cestné stavby spol. s.r.o. Žilina – prevádzka Košťany nad Turcom, v 5-tich prípadoch bol uložený výkon rozhodnutia – REPOX Mošovce, SaND Diaková, Šebesta Liate asfalty Martin, Agromajetok s.r.o. Sučany, HUNDO s.r.o. Turčianske Teplice. Pre Hundu s.r.o. bol výkon rozhodnutia zrušený autoremedúrou, nakoľko majiteľ oznámil zrušenie prevádzky.

Prevádzkovatelia stále nezaznamenali zmenu v legislatíve – k vyhláseniu rizikových prác je potrebné okrem návrhu doložiť žiadosť, relevantné podklady a správny poplatok vo výške 500.- Sk. Opakovane je ich potrebné na túto skutočnosť upozorňovať, dodatočne vyžadovať doplnenie podania, písomne ich vyzývať na doplnenie podkladov.

Počet zamestnancov zaradených do rizikových prác podľa faktorov:

Hluk: 2472 zamestnancov,

Chemické látky + karcinogénne a mutagénne faktory: 789 zamestnancov,

Prach: 462 zamestnancov,

Psychická pracovná záťaž: 637 zamestnancov,

Fyzická záťaž 560, z toho žien 454, v 4. kategórii rizika 54 zamestnancov, z toho 52 žien

Vo väčšine organizácií sa vyskytuje kombinácia 2 a viac faktorov (aktuálnym problémom sa stala kombinácia 5 a viac rizikových faktorov).

V pracovnom prostredí dominoval hluk ako najčastejšie sa vyskytujúci škodlivý faktor. Ďalšími najčastejšie sa vyskytujúcimi faktormi pracovného prostredia podľa počtu exponovaných zamestnancov boli chemické látky, psychická pracovná záťaž, fyzická záťaž. Podľa prevažujúcej činnosti podniku bolo najviac zamestnancov vystavených riziku v priemyselnej výrobe a v zdravotníctve.

V regióne Turiec má do dnešného dňa uzatvorenú zmluvu o vykonávaní PZS 63 subjektov, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce; 102 subjektov celkom, v ktorých sa vykonával v roku 2008 štátny zdravotný dozor. Zhodnotenie prínosu pre konkrétne podniky, resp. kvalitu vykonávania práce jednotlivými PZS hodnotíme ako veľmi premenlivú z hľadiska poskytovanej kvality služieb. „Regionálne“ PZS (t.č. v počte 4, resp. 5) vo väčšine znamenajú pre firmy, pre ktoré vykonávajú činnosť, prínos tak v oblasti preventívnej pracovnolekárskej/ochrany a podpory zdravia pri práci, ako aj vykonávania lekárskech prehliadok. Nie všetky PZS však prístupujú k napĺňaniu povinností, vyplývajúcich z platnej legislatívy rovnako a nie zriedkavým javom sa stáva, že PZS informuje a doporučuje prevádzkovateľovi postupy, ktoré nielenže nekorešpondujú s platnou legislatívou, ale sú v priamom rozpore s ňou. Materiály, týkajúce sa identifikácie a posúdenia zdravotných rizík sú nekompletné, spracované povrchné, vo väčšine prípadov sú to kompiláty, pozostávajúce z opísania legislatívy (často so závažnými nedostatkami), bez popísania a posúdenia konkrétnej situácie na pracovisku. Postupy a predložené materiály PZS, nespĺňajúcich požiadavky platnej legislatívy a pracovnolekárske postupov sú postupne zasielané a konzultované s ÚVZ SR ako s orgánom verejného zdravotníctva, ktorý posudzuje ich činnosť a vydáva a odoberá rozhodnutia na vykonávanie činnosti pracovných zdravotných služieb. Konkrétne výsledky jednotlivých PZS v jednotlivých subjektoch sú uvedené vo Výročnej správe za rok 2008.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru je zo strany zamestnancov oddelenia PPLaT RÚVZ v Martine venovaná zvýšená pozornosť subjektom, v ktorých sú vyhlásené rizikové práce (pracovné činnosti zaradené do 3. a 4. kategórie), ale aj subjektom, kde sú v pracovnom prostredí prekročené (alebo sú atakované) limitné hodnoty jednotlivých faktorov pracovného prostredia a kde RP nie sú vyhlásené. Tradične sa ukazuje najväčší problém s možným poškodením zdravia zamestnancov na pracoviskách rizikovej kategórie 2.

V roku 2008 boli prehodnotené rizikové práce v 4.kategórii okrem iných v prevádzkach:

Psychiatrická liečebňa Sučany

Práce vykonávané na oddeleniach psychiatrickej liečebne boli zaradené do 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície rizikovému faktoru – fyzická záťaž dynamická. V súčasnosti nie je možné na jednotlivých pracoviskách zdravotníckeho zariadenia vykonať opatrenia technické, organizačné a náhradné na zníženie zdravotných rizík – nedostatok zdravotníckeho personálu.

Martinská teplárenská a.s. Martin

V roku 2008 bolo vydané nové rozhodnutie k rizikovým prácam vykonávaným na pracoviskách:

Zauhľovanie-Propelere → Pracovná činnosť (profesia) : 8162 04 Ručné zauhľovanie

Rizikový faktor č. 1 : Prach/Prach s nešpecifickým účinkom - Hnedé uhlie a lignit

Kategória : 4 do 16. 07. 2009

Zauhľovanie-zásobníky paliva → Pracovná činnosť (profesia) : 8162 04 Ručné zauhľovanie

Rizikový faktor č. 1 : Prach/Prach s nešpecifickým účinkom - Hnedé uhlie a lignit

Kategória : 4 do 16. 07. 2009

TATRAnábytkáreň Martin a.s.

Spoločnosť vykonala technické a organizačné opatrenia na zníženie prašnosti v pracovnom prostredí a následne vykonala objektivizáciu prachu meraním v priestoroch a osobným odberom. Výsledky meraní potvrdili, že opatrenia zo strany spoločnosti boli celkom dobre nastavené, podarilo sa výrazne znížiť hodnoty prašnosti v prostredí, u brúsok, kde bola vyhlásená kategória 4, bola na základe merania vyhlásená kategória 3.

V spoločnosti sú na viacerých pracoviskách – pracovných pozíciách vyhlásené pracovné činnosti ako rizikové z titulu hluku – 4. kategória. Podarilo sa prehodnotiť a znížiť kategóriu na 3 len v 2 prípadoch – Linka sedadiel – obsluha frézy, linka ostatných dielcov – obsluha frézy.

Na 10 – tich pracovných miestach je naďalej vyhlásená kategória 4 – rizikový faktor hluk. Sú to všetko drevoobrábacie stroje a pily, v prevádzke sa pracuje výlučne s tvrdým drevom – buk. Niekde sú zakúpené nové stroje, ktoré vykonávajú viacero operácií, zamestnanec riadi chod stroja sčasti pomocou počítača – pri týchto strojoch sú nižšie hodnoty hlučnosti.

Oddelenie PPLaT RÚVZ Martin má v evidencii ďalšie subjekty s rizikovými prácami zaradenými v 4. kategórii, v ktorých sa v priebehu roka 2008 vykonávali objektivizácie a prehodnotenia rizikových faktorov. Medzi takéto subjekty patrí napr. AFE Foundry s.r.o., AHP Hydraulika a.s., DS Martin a.s., GGB Slovakia s.r.o., KLF ZVL MTK spol. s r.o., KPK s.r.o., Urbár Martin, pozemkové spoločenstvo.

Nová Zlievarenská spoločnosť s.r.o. – počas roka 2008 zmenil prevádzkovateľ právnu subjektivitu, vykonávali sa nové objektivizácie rizikových faktorov a posúdenia zdravotných rizík sú t.č. zmluvnou pracovnou zdravotnou službou rozpracované.

Na pracoviskách Duropack Turpak Obaly a.s. boli vyhlásené rizikové práce v 4. kategórii rizikového faktora hluk premenný nie vysokofrekvenčný bez tónového charakteru. V tejto spoločnosti v roku 2008 vykonávala činnosti PZS spoločnosť BOZPO s.r.o. Prievidza, ktorá si svoje povinnosti neplnila v intenciách platnej legislatívy, RÚVZ Martin poslal podklady na prešetrovanie činnosti tejto PZS na ÚVZ SR.

Na základe výsledkov vykonaného komplexného ŠZD v jednotlivých dozorovaných prevádzkach a následne na základe intervencií a odporúčaní odborných pracovníkov oddelenia PPLaT boli prevádzkovateľmi realizované opatrenia na zlepšenie kvality pracovného prostredia a zároveň na znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce u rizikových faktorov - hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, azbest, biologické faktory, dlhodobé nadmerné a jednostranné zaťaženie, psychická pracovná záťaž a to najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce. Problematika bude podrobne rozpracovaná vo výročnej správe za rok 2008.

Vzhľadom k zisťovaným skutočnostiam v rámci ŠZD oddelením PPLaT za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce na pracoviskách uplatnil voči prevádzkovateľom sankčné opatrenia podľa zákona č.355/2007 Z.z..

Vo všeobecnosti možno konštatovať, že veľká časť zamestnávateľov má minimálnu snahu znižovať riziká, vyskytujúce sa v pracovnom procese (až na pár výnimiek) a ich pozornosť sa v lepšom prípade zameriava iba na splnenie legislatívnych povinností tak, aby boli splnené požiadavky zákona na papieri, teda nie na to, aby sa riziká na pracoviskách znižovali.

Veľmi výrazným handicapom, ktorý pociťujú RÚVZ v sídlach okresov, je absencia laboratórnych zložiek, ktoré by bolo možné flexibilne využiť a overiť nereálne výsledky, predkladané „akreditovanými“ laboratóriami. Aj keď spolupráca s laboratóriom PPL RÚVZ so sídlom v Žiline je dobrá a snahu z ich strany nie je možné uprieť, predsa vykonávanie objektivizácií v horizonte týždňov a mesiacov, keď príde žiadosť na zrušenie vyhlásených rizikových prác, kde je termín 30 plus 30 dní, nie je dost' dobre použiteľná. Dostávame sa do štádia, keď komerčné laboratóriá „vyrábajú výsledky na objednávky“ a objektívne výsledky veľmi k dispozícii nie sú.

Obrovským nedostatkom a problémom bola a je „novelizácia“ zákona 124/2006 Z.z. a 355/2007 Z.z., kde vplyvom masmediálnej kampane, rôznych nepodložených a protichodných tvrdení, prezentovaných v médiách, sú stále problémy s prístupom zamestnávateľov k povinnosti mať zabezpečené služby PZS („malej“, alebo „veľkej“) a závažné problémy so zabezpečovaním zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na prácu (nesúlady zákona 311/2001, 124/2006 a 355/2007, resp. jednotlivých paragrafov).

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice podľa prevažujúcej činnosti - v organizáciách (I. stupeň triedenia - podľa ISIC)

Kód	Prevažujúca činnosť	Počet pracovníkov	
		Celkom	Žien
A	Pol'nohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	196	11
B	Ťažba a dobývanie	27	0
C	Priemyselná výroba	2627	448
D	Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	43	0
E	Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	2	0
F	Stavebníctvo	17	0
G	Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov	11	7
H	Doprava a skladovanie	67	8
M	Odborné, vedecké a technické činnosti	1	0
O	Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie	20	12
P	Vzdelávanie	107	95
Q	Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1177	1002
S	Ostatné činnosti	8	1
Spolu		4303	1584

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice podľa prevažujúcej činnosti - v organizáciách (II. stupeň triedenia)

Kód	Prevažujúca činnosť	Počet pracovníkov	
		Celkom	Žien
1500	Zmiešané hospodárstvo	140	4
1610	Služby súvisiace s pestovaním plodín	1	0
8120	Prevádzka štrkovísk a pieskovísk; ťažba ílu a kaolínu	10	0
86100	Činnosti nemocníc	953	797
86210	Činnosti všeobecnej lekárskej praxe	4	3
86220	Činnosti špeciálnej lekárskej praxe	1	1
851300	Činnosti zubnej lekárskej praxe	10	10
89900	Iná ťažba a dobývanie i.n.	17	0
25500	Kovanie, lisovanie, rezanie a valcovanie kovov; prášková metalurgia	99	0
10410	Výroba olejov a tukov	9	0
96090	Ostatné osobné služby i.n.	8	1
86909	Ostatné zdravotná starostlivosť i.n.	6	5
85590	Ostatné vzdelávanie i.n.	50	42
16100	Pílenie a hobľovanie dreva	99	11
10710	Výroba chleba; výroba čerstvého pečiva a koláčov	39	12
38320	Recyklovanie triedených materiálov	1	0
2402	Služby súvisiace s ťažbou dreva	55	7
86901	Služby zdravotníckych laboratórií	38	32
10910	Výroba a príprava krmív pre hospodárske zvieratá	8	1
11070	Výroba nealkoholických nápojov; produkcia minerálnych vôd a iných fľaškových vôd	91	51

15110	Činenie a apretovanie kože; úprava a farbenie kožušín	4	2
43320	Stolárske práce	12	0
23610	Výroba betónových výrobkov na stavebné účely	206	21
24200	Výroba rúr, rúrok, dutých profilov a súvisiaceho príslušenstva z ocele	15	0
18120	Iná tlač	338	147
75000	Veterinárne činnosti	1	0
25610	Opracovanie a povrchová úprava kovov	202	59
25940	Výroba upínadiel, strojových skrutiek	310	31
46390	Nešpecializovaný veľkoobchod s potravinami, nápojmi a tabakom	11	7
28110	Výroba motorov a turbín okrem motorov pre lietadlá, autá a bicykle	29	0
21200	Výroba farmaceut.prípravkov	22	18
28220	Výroba dvíhacích a manipulačných zariadení	10	0
25110	Výroba kov.konštrukcií a ich častí	147	3
25990	Výroba kovových výrobkov i.n.	7	1
42110	Výstavba ciest a diaľnic	5	0
28150	Výroba ložísk, ozubených kolies, prevod. a ovládacích prvkov	75	4
10610	Výroba mlynských výrobkov	13	0
26510	Výroba nástrojov a zariadení na meranie, testovanie a navigovanie	20	0
49410	Nákladná cestná doprava	67	8
31090	Výroba ostat.nábytku	92	40
28290	Výroba ostat.strojov na všeobecné účely iné	39	1
16290	Výroba ostat.výrobkov z dreva; výroba výrobkov z korku,slamy a prúteného materiálu	80	12
84120	Usmerňovanie činností zariadení poskytujúcich zdravotnícku starostlivosť,vzdelávanie,kultúrne a iné sociálne služby okrem sociálneho zabezpečenia	20	12
29320	Výroba ostatných dielov a príslušenstva pre motorové vozidlá	573	6

87200	Starostlivosť o osoby s mentálnym postihnutím, duševne choré a drogovu závislé osoby v pobytových zariadeniach	95	87
28990	Výroba ostatných strojov na špeciálne účely i.n.	2	0
23320	Výroba tehál, obkladačiek a stavebných výrobkov z pálenej hliny	3	0
17210	Výroba vlnitého papiera a lepenky a škatúl z papiera a lepenky	95	28
87300	Starostlivosť o staršie osoby a osoby so zdravotným postihnutím v pobytových zariadeniach	70	67
85200	Základné školstvo	57	53
35300	Dodávka pary a rozvod studeného vzduchu	43	0
38110	Zber iného ako nebezpečeného odpadu	1	0
Spolu		4 303	1 584

Rok 2008

Tabuľka č. 1_c

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice podľa druhu a kategórie rizikových faktorov (I. stupeň triedenia)

Faktor	Počet pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
Prach	462	70	452	67	10	3
Biologické faktory	236	208	236	208	0	0
Hluk	2472	365	2289	360	183	5
Vibrácie	312	21	310	21	2	0
Chemické látky	325	141	325	141	0	0
Chemické karcinogény	464	315	462	315	2	0
Zát'az teplom a chladom	282	138	282	138	0	0

Ionizujúce žiarenie	300	197	300	197	0	0
Lasery	5	3	5	3	0	0
Faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení	2	1	2	1	0	0
DNJZ	135	78	135	78	0	0
Fyzická záťaž - dynamická	335	308	281	256	54	52
Fyzická záťaž - pracovná poloha	4	0	4	0	0	0
Fyzická záťaž - statická	86	68	86	68	0	0
Psychická pracovná záťaž	637	549	637	549	0	0
Spolu	6057	2462	5806	2402	251	60

Rok 2008

Tabuľka
č.1_d

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Martin a Turčianske Teplice podľa druhu a kategórie rizikových faktorov (II. stupeň triedenia)

Faktor		Počet exponovaných pracovníkov					
		spolu		3. kategória		4. kategória	
		celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Biologické faktory	Tuberkulóza	218	192	218	192	0	0
Biologické faktory	Vírusy Arenaviridae	18	16	18	16	0	0
Faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení	Chladiace emulzie a minerálne oleje	2	1	2	1	0	0
Fyzická záťaž - dynamická	Fyzická záťaž dynamická	335	308	281	256	54	52

Fyzická záťaž - DNJZ	Dlhodobé nadmerné jednostranné	135	78	135	78	0	0
Fyzická záťaž - pracovná poloha	Pracovná poloha	4	0	4	0	0	0
Fyzická záťaž - statická	Fyzická záťaž statická	86	68	86	68	0	0
Hluk	Hluk impulzný nie vysokofrekvenčný s frekvenciou nad 20 Hz	4	0	4	0	0	0
Hluk	Hluk premenný nie vysokofrekvenčný bez tónového charakteru	2 248	352	2 065	347	183	5
Hluk	Hluk premenný nie vysokofrekvenčný s tónovým charakterom	16	0	16	0	0	0
Hluk	Hluk premenný vysokofrekvenčný bez tónového charakteru	26	1	26	1	0	0
Hluk	Hluk ustálený nie vysokofrekvenčný bez tónového charakteru	175	12	175	12	0	0
Hluk	Hluk impulzný s opakovacou frekvenciou do 20 Hz	3	0	3	0	0	0
Chemické faktory	Agrochemikálie - pesticídy	50	4	50	4	0	0
Chemické faktory	Benzíny technické	14	0	14	0	0	0
Chemické faktory	Butylacetát = octan butylnatý	21	0	21	0	0	0
Chemické faktory	2-butoxyetylacetát=butylc elosolvacetát	1	1	1	1	0	0
Chemické faktory	Fluorovodík a fluoridy	11	0	11	0	0	0
Chemické faktory	Kyselina fosforečná	7	7	0	0	0	0
Chemické faktory	Kyselina octová	83	79	83	79	0	0
Chemické faktory	Mangán a jeho	2	0	2	0	0	0

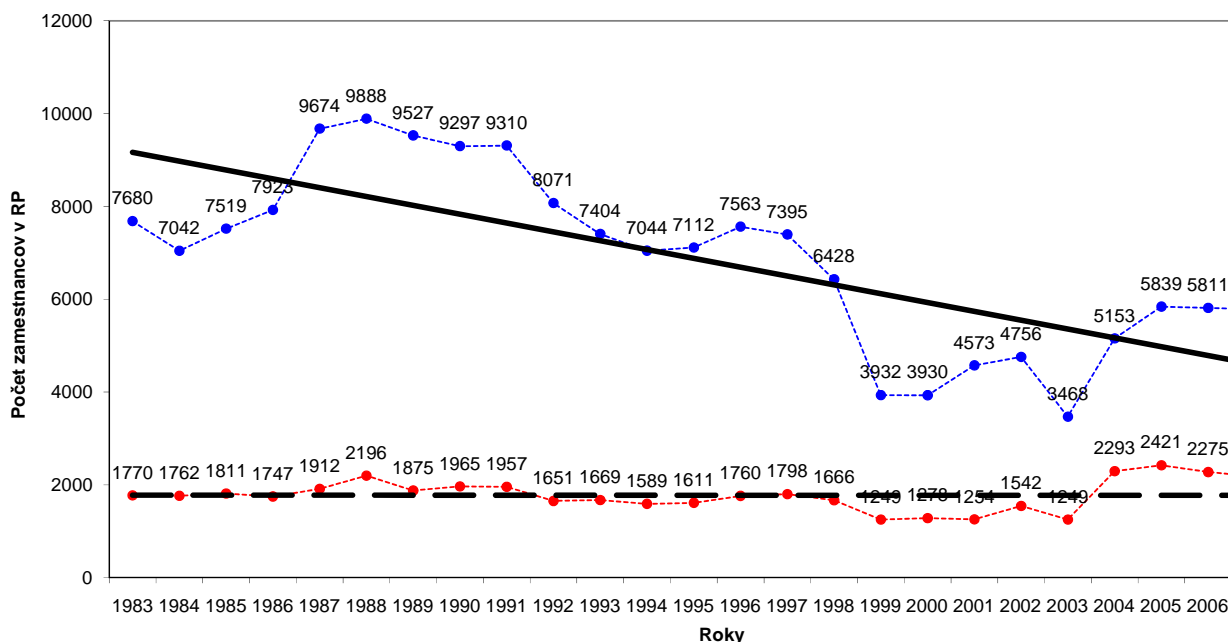
	zlúčeniny						
Chemické faktory	Metylmetakrylát	11	11	11	11	0	0
Chemické faktory	Etylakrylát	1	1	1	1	0	0
Chemické faktory	Ozón	14	0	14	0	0	0
Chemické faktory	Solventná nafta	15	0	15	0	0	0
Chemické faktory	Toluén	24	11	24	11	0	0
Chemické faktory	Xylén	71	34	71	34	0	0
Ionizujúce žiarenie	Pracoviská nukleárnej medicíny	22	18	22	18	0	0
Ionizujúce žiarenie	Pracoviská s lineárnymi urýchľovačmi v zdravotníctve	3	2	3	2	0	0
Ionizujúce žiarenie	Rádiodiagnostické pracoviská v zdravotn.	259	168	259	168	0	0
Ionizujúce žiarenie	Rádioterapeutické pracoviská v zdravotn.	15	9	15	9	0	0
Ionizujúce žiarenie	Veterinárne rtg pracoviská	1	0	1	0	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Benzén - dokázaný karcinogén	5	4	5	4	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Formaldehyd	107	89	107	89	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Hormonálne roztoky	12	11	12	11	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Karcinogén dokázaný - Benzidín	14	10	14	10	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Karcinogény vo výrobnom procese - Cytostatiká	93	78	93	78	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Oxid kremičitý	38	10	38	10	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Halotan	178	106	178	106	0	0

Karcinogénne a mutagénne faktory	Benzo(a)pyrén	6	0	6	0	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Olovo a jeho zlúčeniny	2	0	0	0	2	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Trichlóretylén	2	0	2	0	0	0
Karcinogénne a mutagénne faktory	Karcinogén pravdepodobný - Etylénoxid	7	7	7	7	0	0
Optické žiarenie - Lasery	Laser III.a trieda (3R)	2	2	2	2	0	0
Optické žiarenie - Lasery	Laser IV. trieda (4)	3	1	3	1	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach dráždivý - Múka	56	14	56	14	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach dráždivý - Ostatné rastlinné prachy vrátane obilného	17	1	16	1	1	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach dráždivý - Oxid vápenatý - pálené vápno	2	0	2	0	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach dráždivý - Prach z dreva dráždivý	118	23	118	23	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach s nešpecifickým účinkom - Hliník a jeho oxidy	2	0	2	0	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach s nešpecifickým účinkom - Hnedé uhlie a lignit	6	0	4	0	2	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach s nešpecifickým účinkom - Ostatný prach	118	12	115	12	3	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach s nešpecifickým účinkom - Prach z dreva nedráždivý	33	20	29	17	4	3
Pevné aerosóly (prach)	Prach s nešpecifickým účinkom - Prach z umelého brusiva	2	0	2	0	0	0

Pevné aerosóly (prach)	Prach, dym zo zvárania - bázičné elektródy	8	0	8	0	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach, dym zo zvárania - neobaľované elektródy	24	0	24	0	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Prach z epoxidovej živice	2	0	2	0	0	0
Pevné aerosóly (prach)	Zmes dymov zo zvárania bez bližšieho určenia	74	0	74	0	0	0
Psychická pracovná záťaž	Psychická záťaž	637	549	637	549	0	0
Vibrácie	Vibrácie celkové (s nepriaznivými mikroklimatickými podmienkami) premenné	18	0	18	0	0	0
Vibrácie	Vibrácie celkové premenné	7	0	7	0	0	0
Vibrácie	Vibrácie pôsobiace na ruky (s chladom) premenné	41	0	41	0	0	0
Vibrácie	Vibrácie pôsobiace na ruky (s nepriaznivými mikroklimatickými podmienkami) premenné	8	0	6	0	2	0
Vibrácie	Vibrácie pôsobiace na ruky (s ofukom predlaktia) premenné	1	1	1	1	0	0
Vibrácie	Vibrácie pôsobiace na ruky premenné	45	5	45	5	0	0
Vibrácie	Otrasy prenášané na celé telo	37	0	37	0	0	0
Vibrácie	Vibrácie pôsobiace na ruky prerušované	155	15	155	15	0	0
Záťaž teplom a chladom	Mikroklima	282	138	282	138	0	0

Spolu	6057	2462	5806	2402	251	60
--------------	-------------	-------------	-------------	-------------	------------	-----------

Trend počtu zamestnancov vyhlásených v 3. a 4. kategórii rizika v regióne Turiec v rokoch 1983 - 2008

2 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

- PZS – napr.: vlastnú má MFN Martin, MFN Martin má uzavretú zmluvu s PD Dražkovce, Belá-Dulice, Dubové, Biotika a.s. Martin, Zdravotka s.r.o. Martin má uzavretú zmluvu s PD Blatnica, Sklabaňa, TVS a.s. Martin, Agrotrade Group Rožňava – stredisko Malý Čepčín má uzatvorenú zmluvu s PZS Ergomed; Súkromné zdravotné stredisko TOKYWILL s.r.o. Martin – Jesseniova lekárska fakulta v Martine, AFG s.r.o. Turčianske Teplice, ŽILPO s.r.o. Žilina – Agromajetok s.r.o. Sučany, Centrum Bán-Bánová s.r.o. Martin – PD Žabokreky – Necpaly, PD Valča, Fakultná nemocnica L. Pasteura Košice – Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou;
- viaceré subjekty sú v jednaní s PZS – problém je so zabezpečením kompletných služieb podľa zákona, resp. vyhlášky, mnohé PZS sú na úrovni zabezpečenia len preventívnych lekárskech prehliadok (PLP); niektoré si PLP zľahčujú, najmä pri zaradení prác do kategórie 2 – plne sa spoliehajú len na všeobecných lekárov, § 63, ods. 9 v tomto prípade bol najnešťastnejšou zmenou, ktorá sa mohla do zákona dostať;
- pre agronómov a postrekovačov bolo vykonané školenie na úseku chemickej ochrany rastlín - z oblasti novej legislatívy, vrátane odbornej spôsobilosti, toxikológie, prvej pomoci, používania pesticídnych prípravkov. Školenie bolo ukončené testom na preverenie vedomostí. Školení sa zúčastnilo cca 10 agronómov a 53 postrekovačov (vrátane skladníkov a pomocných robotníkov pri postrekovaní);
- pre pracovníkov plničky minerálnych vôd a laboratórií bolo v Slovenských prameňoch a žriedlach v Budiši vykonané školenie ohľadom NCHF z oblasti novej legislatívy, vrátane odbornej spôsobilosti, toxikológie, prvej pomoci, používania chemických

látok a prípravkov. Školenie bolo ukončené testom na preverenie vedomostí;

- bolo zaslaných 613 oznámení o vykonaní činností DDD v rôznych organizáciách, ktorú realizovala Firma Fedorex Vrútky;
- v regióne Turiec pôsobia ďalšie subjekty, ktoré vykonávajú činnosť DDD: spoločnosť ddd-team, s.r.o., Konštantínova 6, 080 01 Prešov (činnosť DDD zabezpečuje v HM Tesco Martin a Z&T – OD Nay Martin), DE – AQUA spol. s.r.o. Martin (činnosť DDD zabezpečuje v OSBD Martin, Penzión Jordán v Priekope) a fyzická osoba – podnikateľ Jozef Remek, Gaštanová 10, Žilina, ktorý ale svoju činnosť orgánu verejného zdravotníctva neoznámil;
- pri činnosti DDD sa používajú prípravky: Pestostop 8 cs, Protect Z, Rodibrod GB, Brodifacoum Fresh Bait, Reslin 25 SE, sú to prípravky, ktorých jednotlivé zložky sú zaradené podľa klasifikácie pre chemické látky ako jedovaté (toxické), škodlivé, dráždivé, pôsobia najmä na dýchacie cesty (pľúca), pokožku, oči;
- spoločnosť ddd-team, s.r.o., Konštantínova 6, 080 01 Prešov bola orgánom verejného zdravotníctva písomne opakovane vyzvaná na doplnenie dokladov o:
 - identifikácie všetkých zdravotných rizík a nebezpečenstiev,
 - posudky o zdravotných rizikách, prevádzkové poriadky pre všetky potencióne škodlivé faktory, ktoré sa vyskytujú pri práci s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie,
 - spoločnosť doložila len osvedčenie o odbornej spôsobilosti, karty bezpečnostných údajov a rozhodnutie RÚVZ so sídlom v Prešove na výkon činnosti DDD;
- bolo vydaných 6 rozhodnutí na uvedenie priestorov do skúšobnej prevádzky v prevádzkach, kde sa používajú aj jedovaté a veľmi jedovaté prípravky a látky (napr. Poľnonákup a.s. Martin, Nemocničná lekáreň MFN Martin, Brantner Fatra Martin, Ekotur Martin, Kovod Recycling Martin);
- bolo vydaných 5 rozhodnutí na nakladanie s nebezpečnými odpadmi – Biotika Martin, Vývoj Martin, DCP timber Martin; Technické služby Turčianske Teplice, Kovod Recycling Martin;
- bolo vydaných 8 stanovísk k projektovým dokumentáciám – MFN, PD Mošovce....;
- pre nesplnenie všetkých náležitostí podania boli vrátené 3 žiadosti ako nevybavené – VEOLIA Turček, Vývoj Martin, MAR SK Martin a v prípade 3 žiadostí o vydanie rozhodnutia bolo pre nedodanie potrebných podkladov zastavené správne konanie;
- pre SVPS Veolia Turček boli dané podmienky na vybavenie podania k rekonštrukcii laboratórií, nakoľko ani po tomto vyžiadaní neboli požiadavky splnené, bol daný nesúhlas k PD;
- pre spoločnosť GEL Turčianske Teplice bol daný súhlas na predĺženie termínu na uvedenie priestorov do prevádzky;
- boli vydané 4 záväzné stanoviská – 2 ku kolaudácii (ÚPDZS Martin, Neografia Martin), 1 k územnému konaniu (Záhradníctvo Čambor Martin), 1 k zmene užívania stavby (Senium n.o. Martin);
- pre organizácie, kde sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté prípravky bola daná 1 pokuta (AFG Turčianske Teplice), 1 výkon rozhodnutia (Agromajetok Sučany);
- v rámci výkonu ŠZD sa konajú kontroly pracovísk, vrátane tých, kde sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté prípravky – sú schválené viaceré takéto pracoviská, organizácie majú uzavretú zmluvu s PZS, vykonávajú sa preventívne lekárske prehliadky (PLP), viaceré majú vypracované, resp. sa vypracovávajú prevádzkové poriadky a posudky o riziku, rekonštruujú sa celé objekty s využívaním eurofondov;

- v spoločnosti Agromajetok s.r.o. Sučany bola vykonaná komplexná previerka priestorov – nedostatky boli prejednané s konateľom spoločnosti, boli vyžiadané termíny na ich odstránenie;
- RÚVZ so sídlom v Martine nevydáva osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami; podľa platnej legislatívy sú tieto činnosti v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v kraji, takisto je v sídle kraja vedený register (nie sú poznatky o jeho sprístupnení pre využitie odbornými pracovníkmi), RÚVZ so sídlom v Martine len kontroluje pri výkone ŠZD, či zodpovední zamestnanci majú platné osvedčenia o odbornej spôsobilosti, resp. overenie odbornej spôsobilosti; v prípade doručenia písomnej žiadosti na vykonanie skúšky a vydanie odbornej spôsobilosti, RÚVZ so sídlom v Martine preposiela podanie na RÚVZ so sídlom v Žiline;
- mimoriadne situácie a havárie v roku 2008 neboli zaznamenané;
- zamestnanci vykonávajúci činnosť na úseku CHOR sú vyhlásení ako rizikové profesie – jedná sa celkovo o 50 zamestnancov, z toho 4 ženy, rizikový faktor – agrochemikálie-pesticídy, kategória 3;
- boli vydané 2 rozhodnutia o vyhlásených RP – Neografia Martin, MFN Martin, 1 žiadosť o vydanie rozhodnutia bola vrátená – Brantner Fatra Martin pre nesplnenie predpísaných náležitostí;
- bolo zrušené 1 rozhodnutie o vyhlásených RP – Fedorex DDD Martin, pretože obhliadkou pracoviska, posúdením predložených podkladov bolo zistené, že skutočnosť zakladajúca dôvod pre určenie rizikových prác v kategórii 3. pominula, nakoľko zamestnávateľ vykonal všetky potrebné opatrenia na zaradenie zamestnancov do 2. kategórie rizika;
- používajú sa len také prípravky na chemickú ochranu rastlín, ktoré sa nachádzajú v platnom zozname povolených prípravkov na daný kalendárny rok, v každom sklade sa vedie evidencia pesticídov;
- niektoré subjekty vykonávali v priebehu roka hlásenie používaných pesticídov – názov prípravku, dávka, parcely – hektáre, dátum postrekov – Polet Trebostovo, PD Dražkovce, PD Belá – Dulice, Agrotrade –Group Malý Čepčín;
- PD Dražkovce žiadalo o výnimku na použitie pesticídov v rámci agroenvironmentu;

Rok 2008

Tabuľka č. 3

Nebezpečné chemické látky a prípravky podľa NV SR č.355/2006 Z.z. v znení NV SR č. 300/2007 Z.z. NV SR č. 356/2006 Z.z.v znení NV SR č.301/2007 Z.z. NV SR č. 253/2006 Z.z.	Počet	
	RÚVZ	ÚVZ SR
	Schválenie prevádzkového poriadku (vrátane zmeny)	0
Osvedčenia o odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami	0	0

Oznámenia o začatí činnosti s azbestom alebo s materiálmi obsahujúcimi azbest	3	0
---	---	---

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

- boli vydané: 1 výkon rozhodnutia pre Vladimír Šebesta – Liate asfalty Martin, 1 odvolanie voči výkonu rozhodnutia, 3 stanoviská k PD, 2 rozhodnutia k uvedeniu priestorov do skúšobnej prevádzky, 2 rozhodnutia na nakladanie s nebezpečným odpadom, 1 pokuta pre Cestné stavby spol. s.r.o. Žilina – prevádzka Košťany nad Turcom, 1 odvolanie voči pokute, 1 stanovisko k PD – Slovenské národné múzeum Martin (spolupráca s oddelením HŽP RÚVZ Martin).
- boli vydané 3 posudky k likvidácii azbestu: pre ELLIO spol. s r.o., Novozámocká 242, 949 05 Nitra, na činnosti súvisiace s odstránením azbestocementových materiálov na stavbe „Odstraňovanie azbestovej krytiny/ACZ vlnoviek zo strechy budovy v areáli firmy GEL s.r.o., Turčianske Teplice a pre spoločnosť A.A.Service, spol. s r.o., Staré Grunty 53, 841 01 Bratislava, na činnosti súvisiace s odstránením azbestocementových materiálov na stavbe „Rozvodňa v spoločnosti Martinská teplárenská, a.s. Martin, pre OÚ Košťany nad Turcom „Odstránenie strešnej krytiny zo strechy Obecného úradu v Košťanoch nad Turcom“. Likvidáciu odpadu vykonala spoločnosť A.S.A.SLOVENSKO.
- RÚVZ požadoval zrušenie používania formaldehydového želé v MFN Martin, požiadavka bola splnená, len na niektorých pracoviskách (výnimočne) sa ešte toto želé používa - napr. očná klinika, urologická ambulancia ...
- V MFN Martin sa obmedzuje používanie inhalačného anestetika – halotan a nahrádza sa anestetikami – sevofluran, isofluran, v súčasnosti nie je známe, aké účinky na organizmus majú a ako pôsobia na zdravie zamestnancov posledne menované anestetiká (ani ich metabolity), na 10 klinikách sú operačné sály, na ktorých sa vykonávajú inhalačné anestézy. Ani 1 pracovisko nezodpovedá štandardným pracovným podmienkam. Jedná sa najmä o nútenú výmenu vzduchu, vzduchotechnika na pracovisku buď celkom chýba, alebo je nefunkčná, na žiadnom pracovisku nie je zabudovaná klimatizácia priestorov. **Tam, kde sú otvárať okná, sa vetrá medzi operáciami prirodzene**, ale mnohé miestnosti sú bez okien, alebo sú okná osadené napevno. Na všetkých operačných sálach sú nevyhovujúce mikroklimatické podmienky, najmä teplota, ktorá v letných mesiacoch presahuje 28 °C a viac. K úniku anestetických plynov do pracovného prostredia dochádza cez slabo tesniace hadice anestetických zariadení. Organizácia nemá k dispozícii objektívizáciu chemických faktorov v pracovnom prostredí. Zamestnanci operačných sál sú vyhlásení z dôvodu expozície rizikovému faktoru halotanu ako rizikové profesie.
- na mnohých operačných sálach sa využíva tzv. regionálna blokáda – neoperuje sa v celkovej anestéze, ale v lokálnej.
- RÚVZ so sídlom v Martine vydal stanovisko na základe písomnej žiadosti Okresného súdu v Martine k škodlivosti účinkov azbestu na zdravie človeka, resp. zabezpečenie merania týchto škodlivých účinkov, alebo určenia iných postupov. O stanovisko bol orgán verejného zdravotníctva požiadaný vzhľadom k tomu, že v budove Okresného súdu v Martine sa nachádzajú v obvodovom plášti objektu azbestové dosky a menšia časť priečok je montovaná z azbestopropylénových panelov.
- organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym

faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity pribúda – každoročne vo VS spracúvame nové údaje – nové pracoviská, pracovné činnosti, správne konania, množstvo spotrebovaných karcinogénov a mutagénov, počet zamestnancov, ktorí s nimi manipulujú..., v súčasnosti evidujeme cca 27 subjektov, kde sa vyskytujú karcinogénne a mutagénne faktory;

- počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika:
rizikový faktor: benzidín – 14 osôb, z toho 10 žien, kategória 3

etylénoxid – 7 žien, kategória 3

cytostatiká – 92 osôb, z toho 77 žien, kategória 3

olovo a jeho zlúčeniny – 2 muži, kategória 4

trichlóretylén – 2 muži, kategória 3

benzén – 5 osôb, z toho 4 ženy, kategória 3

benzo(a)pyrén – 6 mužov, kategória 3

formaldehyd – 86 osôb, z toho 70 žien, kategória 3

halotan – 178 osôb, z toho 106 žien, kategória 3

hormonálne roztoky – 12 osôb, z toho 11 žien, kategória 3

Celkový počet zamestnancov vykonávajúcich práce s rizikovým karcinogénnym a mutagénnym faktorom je 464 osôb, z toho 315 žien. Najviac zamestnancov zaradených do rizikového faktora karcinogén a mutagén pracuje v MFN Martin a Jesseniova lekárska fakulta v Martine.

Počet zamestnancov, ktorí sú vystavení pôsobeniu karcinogénnym a mutagénnym rizikovým faktorom má vzostupný trend, napr. kým v roku 2003 bolo v kategórii 3 vyhlásených 115 zamestnancov (z toho 104 žien), v roku 2004 - 196 zamestnancov (z toho 169 žien), v roku 2006 – 216 osôb (z toho 179 žien), teraz je to 464 osôb, z toho 315 žien.

- s oddelením HŽP bolo prekonzultované sledovanie výskytu azbestu, resp. azbestových materiálov v panelových bytových jednotkách – nebol zaznamenaný ani 1 prípad spolupráce správcov týchto bytov s príslušným orgánom verejného zdravotníctva.
- spoločnosť EASTWOOD s.r.o., Rakovo bola písomne vyzvaná, aby požiadala o vyradenie z evidencie RP, z dôvodu ukončenia výroby v týchto priestoroch (tvrdé drevo).
- ÚVZ SR zrušil v rámci odvolania výkon rozhodnutia pre Vladimír Šebesta – Liate asfalty Martin a pokutu pre Cestné stavby spol. s.r.o. Žilina – poslal predmetné veci na nové konanie, boli opakovane vykonané ŠZD, prejednané nedostatky, pre Cestné stavby spol. s.r.o. bola opakovane uložená pokuta vo výške 50 000 Sk, spoločnosť zároveň požiadala o uvedenie priestorov do prevádzky, vzhľadom k tomu, že podanie nespĺňalo všetky náležitosti, bolo vyžiadané doplnenie podkladov.

- bolo vydané stanovisko k PD (v spolupráci s HŽP) „Rekonštrukcia 1. budovy SNM – Múzea Andreja Kmeťa v Martine“, na konaní bolo zistené, že podhl'ad na najvyššom podlaží je z azbestových dosiek, preto boli do stanoviska dané podmienky k činnostiam spojeným s manipuláciou, skladovaním, prepravou a zneškodňovaním azbestu a materiálov obsahujúcich azbest podľa platnej legislatívy .
- Biotika, a.s., Slovenská Ľupča - Vo Výrobnom závode Farmácia Martin je výroba orientovaná na výrobu humánnych a veterinárnych liekov (hormonálnych prípravkov), pri ktorej zamestnanci sú vystavení látkam, klasifikovanými ako karcinogény a mutagény. Vzhľadom na zistené skutočnosti v predmetnej prevádzke počas štátneho zdravotného dozoru prevádzkovateľ dal vypracovať štúdiu – návrh riešenia rekonštrukcie klimatizácie vo výrobných priestoroch, návrh dispozície pracovne, riešenie vstupu do navažovne hormónov, návrh nového laminárneho boxu v navažovni hormónov, návrh jednoduchého odsávania z miestností 1. NP (č.115 – sprchy pre ženy, č. 118 – balenie ampúl, č.127 sklad, č. 132 predsieň FINAQUA) a 2. NP (miestnosť č.202 – WC návštevy, č. 205 – sklad/príprava dezinfekčných roztokov, č. 211 – kontrola tesnosti) a prestrešenie vstupov do skladov výrobkov. Kompletnou realizáciou navrhovaných stavebnotechnických zmien sa skvalitnili pracovné podmienky zamestnancov. Správne fungovanie klimatizácie, dodržanie predpísaných teplôt vzduchu, násobnosti výmen, dodržanie pretlakov a podtlakov zabezpečuje systém merania a regulácie, ktorý zabezpečí aj zber vyžadovaných dát a ich vizualizáciu. Dispozičné riešenie pracovne sa realizovalo tak, aby nedochádzalo ku kríženiu čistej a nečistej prevádzky, pričom sa zohľadnili požiadavky pohybu osôb a znečisteného prádla do pracovne, vypraného prádla do balenia a ďalej na sterilizáciu.

Sledovanie CHF klasifikovaných ako jedovaté, veľmi jedovaté, karcinogénne, mutagénne chemické látky a prípravky sa navzájom prelína a je veľmi ťažké ich rozlíšiť, resp. oddeliť, nakoľko mnohé karcinogény sú zároveň klasifikované ako jedovaté, resp. veľmi jedovaté.

VS 2008

Tabuľka č.4

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č.356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.	Počet exponovaných celkom/ženy	Množstvo spotrebovaných látok/rok**
UK JLFK v Martine				
Ústav anatómie	formaldehyd	karcinogén	7/5	2 l na 1 mŕtve telo
	chloroform	karcinogén	2/2	750 ml
	durcupan-epoxidová	karcinogén	3/3	1430g

	živica			
	toulidín	karcinogén	1/1	4g
Ústav farmakológie	formaldehyd 40% roztok	karcinogén	2/2	2,5 l
Ústav histológie a embryológie	formaldehyd	karcinogén	9/7	12 l
	Kyselina osmičelá	karcinogén	9/7	500 ml
	Xylén	karcinogén	9/7	30 l
	Phenol	karcinogén	9/7	1 kg
	dusičnan olovnatý	karcinogén	9/7	50 g
	metanol	karcinogén	9/7	500 ml
	triton X	karcinogén	9/7	250 ml
	manganistan draselný	karcinogén	9/7	200 g
	DAB	karcinogén	9/7	60 ml
	c- fosimmunohistochem istry System	karcinogén	2/2	250 ml
	Entellan	škodlivá látka	2/2	250 ml
	fluoromount	škodlivá látka	2/2	25 ml
Ústav lekárskej biochémie	akrylamid	karcinogén, mutagén	18/12	5010 g
	benzén	karcinogén	18/12	200 ml
	benzidín	karcinogén	18/12	63,5 mg
	1,2-dichlóretán	karcinogén	5/5	180 ml
	o-toluidín	karcinogén	5/5	130 ml
	bután	karcinogén	6/6	500 mg
	dimetylsulfát	karcinogén, mutagén	5/5	1000 mg

	zlúčeniny 6-mocného Cr	karcinogén	18/12	100 g
	etídiumbromid	karcinogén	18/12	30 mg
	Ara - C(cytarabin)	cytostatikum	18/12	800 mg
	Cis-platina	cytostatikum	18/12	600 mg
	Dakarbazin	cytostatikum	18/12	300 mg
	Dexamethason	cytostatikum	18/12	9 mg
	Doxorubicin	cytostatikum	18/12	100 mg
	Ifosfamid	cytostatikum	18/12	10 mg
	Karboplatina	cytostatikum	18/12	100 mg
	5-florouracil	cytostatikum	18/12	500 mg
	busulfan	cytostatikum	18/12	12 mg
	daunorubicin	cytostatikum	18/12	80 mg
Ústav lekárskej biológie	BUDR-tromdeoxiuridén	mutagén	6/4	2 mg
	paraformaldehyd	karcinogén	6/4	2 kg
	etyldiumbromid	karcinogén	6/4	5 g
	DAB	mutagén	6/4	50 g
	akrylamid	karcinogén	6/4	400 g
	Doxorubicin	karcinogén, mutagén	6/4	5 mg
	Ifosfamid	karcinogén, mutagén	6/4	250 mg
	mitoxantron	karcinogén, mutagén	6/4	15 mg
	Cytochalazín B	karcinogén	6/4	10 mg
	Vinblasin	karcinogén, mutagén	6/4	5 mg
	Vincistrín	karcinogén, mutagén	6/4	1 mg
	Colchicín 0,4 %	karcinogén, mutagén	6/4	1 ml
	Xylén	karcinogén	6/4	3 l

MFN Martin				
Spoločné operačné sály - Chirurg.klin.+Neurochir. Odd.	formaldehyd	karcinogén		SOS=122220 g I. chirurg.kl. 1398 g II. chirurg.kl. 681 g
	Anestetika: Sevoran Desfluran Narkotan Forane	mutagén	26/21	120 bal. 6 bal. 12 bal. 12 bal.
Ústav patologickej anatómie	glutaraldehyd	karcinogén	2/2	350 ml
	Azur „A“	karcinogén	2/2	1 g
	Giemsa-Romanowski	karcinogén	13/13	180 l
	Isopropylalkohol	karcinogén	13/13	180 l
	Formaldehyd	karcinogén	28/21	28000 g
	auramín	karcinogén	2/2	7,5 g
	dvojchróman draselný	karcinogén	17/17	6,5 kg
	AEC	karcinogén	2/2	5 g
	Dimethyl sulfosid	karcinogén	2/2	580 ml
	chlóralhydrát	karcinogén	4/4	2,5 kg
	N,N dimethyl formamid	karcinogén	2/2	800 ml
	DAB	mutagén	1/1	10 ml
	anilínové farbičky	karcinogén	17/17	20 druhov
	metanol	karcinogén	3/3	3000 ml
	chelátón	karcinogén	3/3	7 kg
Onkologické centrum	cytostatiká	karcinogén	33/32	1200 ampu.

Urologická klinika	formaldehyd- roztok	karcinogén	9/8	13230 g
	glutaraldehyd. želé	karcinogén	14/13	10 l
	Anestetika: Sevoran Narkotan Forane	karcinogén	10/10	46 kusov 96 bal. 6 bal. 6 bal.
KHaT	cytostatiká	karcinogén	17/14	3320 amp.
	Dichróman draselný formaldehyd	karcinogén, karcinogén	3/3	1,5 kg 1116 g
KPLaT	dusičnan kademnatý	karcinogén	2/2	10 ml
	benzénsulfochlorid	karcinogén	2/2	30 ml
	oxid arzenitý	karcinogén	2/2	10 ml
TAPCH	cytostatiká	mutagén	31/29	
	formaldehyd	karcinogén	31/29	2628 g
Centálna sterilizácia	formaldehyd	karcinogén	17/16	urobených 750 cyklov/ 1 cyklus -150 l
Ústav klinickej biochémie	chloroform	karcinogén	10/10	5,5 l
	akrylamid	karcinogén	3/3	800 g
	benzén	karcinogén	6/6	4 l
	dichróman draselný	karcinogén, mutagén	6/6	1,6 g
	formaldehyd	karcinogén	8/8	3 l
	chlorid uhličitý	karcinogén	6/6	1 l
	anilín	karcinogén	1/1	7 ml
	N,N dimethyl formamid	karcinogén	1/1	9 ml
			10/10	

Gynekologicko- formaldehyd 10% karcinogén 35114 g
pôrodnícka

klinika				
	Anestetiká: Sevoran Narkotan Forane	mutagén		48 bal. 12 bal. 12 bal.
Klinika detskej chirurgie	formaldehyd	karcinogén		3471 g
	formaldehydové želé	karcinogén		1000 g
	Anestetiká: Sevoran Narkotan	mutagén	3/3	36 bal. 3 bal.
Klinika stomat. a max.chirur.	formaldehyd	karcinogén		5967 g
	formaldehydové želé	karcinogén		300 g
	Anestetiká: Sevoran Narkotan		12/7	36 bal. 36 bal.
Lekáreň	formaldehyd	karcinogén	4/4	547772 g
Ortop.traum.klinika	formaldehyd	karcinogén		987 g
	Anestetika: Sevoran Forane	mutagén	7/7	48 bal. 3 bal.
Interná klinika-gastroenterol.	formaldehyd	karcinogén	11/9	1938 g
Dermatovenerol.klin.	formaldehyd	karcinogén	3/3	566 g
Odd.plastickej chirurg.	formaldehyd Anestetiká: Sevoran Narkotan	karcinogén Mutagén	12/10	10980 g 24 bal. 3 bal.
Infekčná klinika	formaldehyd	karcinogén	14/13	270 g

Klinika otorinolar.a chirur.hlavy a krku	formaldehyd Anestetiká: Sevoran Narkotan Desfluran Forane	karcinogén, mutagén	16/11	38934 g 84 bal. 12 bal. 12 bal. 3 bal.
Očná klinika	formaldehyd	karcinogén	4/4	1141 g
Biotika, a.s.				
Príprava inj roztokov	Estradiolbenzoát	karcinogén 1. kat., mutagén, teratogén	6/5	0,322 kg
Príprava inj roztokov	Estradiolpropionát	karcinogén 1. kat., mutagén, teratogén	6/5	1,530 kg
Príprava inj roztokov	Estradiolvalerát	karcinogén 1. kat., mutagén, teratogén	6/5	0 kg
Príprava inj roztokov	Progesterón	možná teratogenita a ovplyvnenie reprodukcie	6/5	31,304 kg
Príprava inj roztokov	Testosterónizobutyát	karcinogén 2. kat., teratogén	6/5	169,86 kg
Príprava inj roztokov	Retinol acetát	teratogén	6/5	169,86 kg
Príprava inj roztokov	Megestrol acetát	karcinogén 3.kat., toxický na reprodukciiu	6/5	967,33

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Odd. PPLaT eviduje pracovné činnosti (profesie) v rizikovom faktore - psychická pracovná záťaž, **kategória 3, celkom u 637 zamestnancov, z toho 549 žien.**

Najviac pracovníkov z expozície rizika psychickej pracovnej záťaže je vyhlásených v zdravotníctve, školstve a zariadeniach sociálnej starostlivosti - odstraňovať, resp. eliminovať riziko psychickej záťaže je v týchto zariadeniach nemožné, nakoľko zamestnanci pracujú pod psychickým tlakom, v časovej tiesni. Sú to práce, v ktorých chyba znamená trvalé poškodenie zdravia, alebo smrť pacienta/klienta, zamestnanci pracujú so živým materiálom (nevládni, dôchodcovia, mentálne postihnutí, žiaci, malé deti...); v práci sa vyžaduje neustála pozornosť a pohotovosť; nie sú spoločensky docenení, hoci sa jedná prevažne o ľudí s vyšším vzdelaním

a potrebou kontinuálneho vzdelávania; v prevádzkach pretrváva, resp. sa prehľbuje problém nedostatočného personálneho obsadenia.

K priamemu kontaktu pracovníka s klientom dochádza v priebehu celého dňa, nakoľko sa jedná o nepretržité prevádzky – zdravotníctvo, DSS, sú tu ďalšie spolupôsobiace faktory, ktoré zhoršujú, resp. zvyšujú psychickú pracovnú záťaž :

- **zmenová práca** – predstavuje poruchy cirkadiálneho rytmu, k čomu sa pridáva efekt nadčasovej práce a nedostatok spánku,
- **pracovné prostredie** – hlasná vrava, plač detí, práce s odpor vzbudzujúcimi látkami (biologický materiál – zvratky, krv, exkrementy...),
- **iné zdroje** - preťaženie môže mať za následok pocity frustrácie, pocity napätia na pracovisku, s reálnym odrazom v zdravotnom stave pracovníkov,
- **fyzický diskomfort** - dochádza k nadmernej fyzickej záťaži, a to pri dvíhaní a manipulácii s deťmi, klientmi, v nefyziologických pracovných polohách, je nedostatok pracovných pomôcok na uľahčenie práce,
- **nevhodné mikroklimatické podmienky,**

V roku 2008 sa začala prehodnocovať psychická pracovná záťaž v **Martinskej fakultnej nemocnici**, v súčasnosti sú k dispozícii len dlhšie výsledky, kompletne zhodnotenie bude k dispozícii v roku 2009.

Vyhodnotenie Meisterovho dotazníka psychickej záťaže:

Celkovo bolo vyplnených 129 dotazníkov na jednotlivých klinikách a oddeleniach u profesie: lekár, sestra, operačná sestra, sanitárka

I. interná klinika

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 16

3 lekári (z toho 1 muž)

Pracovníci indikujú na záťažový faktor 2., 1 – 1. stupeň a 2 – 2. stupeň záťaže.

V individuálnej diagnostike - prežívanie záťaže, na základe vyhodnotenia 1 pracovník bol zaradený do skupiny primerané prežívanie záťaže a 3 pracovníci do skupiny nepriaznivé prežívanie záťaže.

13 všeobecných sestier

Sestry indikujú na záťažový faktor 2., 2 – 1. stupeň a 11 – 2. stupeň záťaže.

V individuálnej diagnostike - prežívanie záťaže, na základe vyhodnotenia všetkých 13 sestier bolo zaradených do skupiny primerané prežívanie záťaže.

NEUROCHIRURGIA

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 15

5 lekárov (z toho 3 muži)

Lekári indikujú na záťažový faktor 2., 3 – 1. stupeň, 1 – 2. stupeň a 1 – 3. stupeň záťaže.

V individuálnej diagnostike - prežívanie záťaže, na základe vyhodnotenia 3 pracovníci boli zaradení do skupiny primerané prežívanie záťaže a 2 pracovníci do skupiny nepriaznivé prežívanie záťaže.

10 všeobecných sestier

Sestry indikujú: 7 na záťažový faktor 2., 5 – 2. stupeň a 2 – 3. stupeň záťaže.

3 na záťažový faktor 3., 3. stupeň

V individuálnej diagnostike - prežívanie záťaže, na základe vyhodnotenia 2 sestry boli zaradené do skupiny primerané prežívanie záťaže a 2 do skupiny nepriaznivé

prežívanie zát'aže..

CHIRURGICKÉ KLINIKY

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 45

9 lekárov (z toho 7 mužov)

Lekári indikujú na zát'ažový faktor 2., 3 – 1. stupeň, 3 – 2. stupeň a 3 – 3. stupeň zát'aže. V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 5 lekári boli zaradení do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 4 do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

35 všeobecných sestier

Sestry indikujú: 26 na zát'ažový faktor 2., 11 – 1. stupeň, 11 – 2. stupeň a 4 – 3. stupeň zát'aže.

9 na zát'ažový faktor 3., 2 – 1. stupeň a 7 - 3. stupeň zát'aže

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 24 sestier bolo zaradených do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 11 do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

1 sanitárka indikuje na zát'ažový faktor 3., 3. stupeň zát'aže. V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže je zaradená do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

Klinika hematológie a transfuziológie

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 17

5 lekári (z toho 3 muži)

Pracovníci indikujú na zát'ažový faktor 2., 1 – 1. stupeň, 1 – 2. stupeň a 3 – 3. stupeň zát'aže.

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 1 lekár bol zaradený do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 4 do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

12 všeobecných sestier

Sestry indikujú na zát'ažový faktor 2., 6 – 1. stupeň a 6 – 2. stupeň zát'aže.

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 1 sestra bola zaradená do skupiny priaznivé prežívanie zát'aže a 12 do skupiny primerané prežívanie zát'aže.

Spoločné operačné sály

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 11

11 operačných sestier

Sestry indikujú: 10 na zát'ažový faktor 2., 1 – 1. stupeň, 7 – 2. stupeň a 2 – 3. stupeň zát'aže.

1 na zát'ažový faktor 3., 3. stupeň zát'aže

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 6 sestier bolo zaradených do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 5 do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

Oddelenie pohotovostného príjmu

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 11

2 lekári (ženy)

Lekári indikujú na zát'ažový faktor 2., 1 – 2. stupeň a 1 – 3. stupeň zát'aže.

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 1 lekárka bola zaradená do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 1 do skupiny nepriaznivé

prežívanie zát'aže.

9 všeobecných sestier

Sestry indikujú: 1 na zát'ažový faktor 1., 3. stupeň zát'aže

8 na zát'ažový faktor 2., 3 – 2. stupeň a 5 - 3. stupeň zát'aže

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 2 sestry boli zaradené do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 7 do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

Gynekologicko – pôrodnická klinika

Celkový počet vyplnených dotazníkov - 14

9 lekárov (z toho 7 mužov)

Lekári indikujú: 1 na zát'ažový faktor 1., 3. stupeň zát'aže

7 na zát'ažový faktor 2., 1 – 1 stupeň, 4 – 2. stupeň a 2 – 3. stupeň zát'aže

1 na zát'ažový faktor 3., 1. stupeň zát'aže

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia 2 lekári boli zaradení do skupiny priaznivé prežívanie zát'aže, 2 do skupiny primerané prežívanie zát'aže a 5 do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

5 operačných sestier

Sestry indikujú: 4 na zát'ažový faktor 2., 2 – 2. stupeň a 2 - 3. stupeň zát'aže

1 na zát'ažový faktor 3., 3. stupeň zát'aže

V individuálnej diagnostike - prežívanie zát'aže, na základe vyhodnotenia všetky sestry boli zaradené do skupiny nepriaznivé prežívanie zát'aže.

Meisterov dotazník ako jedna zo základných skriningových metodík na hodnotenie psychickej zát'aže má platnosť pre konkrétnu skúmanú skupinu s podobným charakterom práce a so špecifickými podmienkami pracovného prostredia.

Ďalším subjektom, v ktorom RÚVZ Martin – odd. PPLaT prehodnocoval v roku 2008 psychickú zát'až, bola **Spojená škola Horná Štubňa**

Metóda subjektívneho hodnotenia práce podľa Meistera

Z vyhodnotenia sledovaného súboru vyplýva jednoznačná tendencia k preťaženiu u všetkých hodnotených profesií (v rámci skupinového posudzovania mentálnej zát'aže).

- **Preťaženie**

Sledovaná skupina zamestnancov je vystavená preťaženiu nad kritickú hodnotu. Rozdiel medzi priemerom (dosiahnuté bodové ohodnotenie jednotlivých odpovedí) skupiny a odporúčaným priemerom je 3,93 bodov. V sledovanej skupine je súčet bodov o 8 bodov vyšší, čo indikuje 3.stupeň tendencie k preťaženiu podľa klasifikácie zát'aže (výpočet stupňov zát'aže z mediánov položiek jednotlivých faktorov).

- **Monotónia**

Sledovaná skupina zamestnancov nie je vystavená monotónii (monotónnej zát'aži), hodnoty dosahované skupinou sú pod doporučeným limitom (rozdiel je 3,27 bodov).

- **Nešpecifická zát'až**

V sledovanej skupine je rozdiel posudzovaných hodnôt nižší, ako je doporučený limit a teda nešpecifická zát'až (kombinácia nízkej stimulácie a preťaženia) nie je indikovaná.

- **Hrubé skóre**

Aritmetické priemery súčtu hodnôt pre sledovaný súbor v hrubom skóre prekračujú odporúčaný limit (o 4 body) a dosahujú kritickú hodnotu.

Test koncentrácie pozornosti

Z výsledkov hodnotenia tejto skupiny vyplýva prevažné zaradenie zamestnancov do stenu 1. – 4. na základe hodnotenia relatívnej chybovosti výkonu pri vyplňovaní T 52, Forma A.

Z objektivizácií rizikového faktora – psychická záťaž a hodnotenia vplyvu pracovného prostredia a pracovnej činnosti na psychiku zamestnancov subjektu Spojená škola Horná Štubňa v uvedených profesiách možno jednoznačne konštatovať, že zamestnanci sú vystavení rizikovému faktoru psychická záťaž, pri ktorej nie je možné vylúčiť zdravotné riziká.

Na základe výsledkov objektivizácie rizikového faktora - psychická záťaž u zamestnancov subjektu Spojená škola Horná Štubňa bolo ponechané zaradenie prác týchto zamestnancov v uvedených profesiách podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií: **do 3 kategórie rizikového faktoru psychická záťaž.**

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V okrese Martin a Turčianske Teplice je evidovaných 135 zamestnancov, z toho 78 žien vykonávajúcich práce s rizikom fyzická záťaž - DNJZ, kategória 3.

V roku 2008 bolo priznaných 6 chorôb z povolania, z toho 4 boli choroby z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia.

šička autopotáhov (2 x)

- choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín -ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín,

pekár

- choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín -ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín,

robotník v obuvníckej výrobe

- choroba z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia končatín -ochorenie kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín,

Pri šetrení chorôb z povolania sa vychádza z anamnézy šetreného pacienta – pracovnej anamnézy a zdravotného stavu pacienta. Výsledky zdravotného stavu poskytuje všeobecný lekár, lekár špecialista, resp. zmluvný lekár vykonávajúci PLP (v súčasnosti by to mal byť pracovný lekár vykonávajúci PZS, čo však ešte stále nie je reálne, nakoľko pracovných lekárov je nedostatok).

V mnohých prípadoch sa podklady k šetreniu choroby z povolania získavajú veľmi ťažko, nakoľko posudky o riziku, identifikácie a objektivizácie všetkých škodlivých faktorov na pracovisku nezodpovedajú podmienkam podľa súčasne platnej legislatívy, alebo spoločnosti ich dodnes nemajú vypracované. Niektoré subjekty nedoručili vyžiadané podklady – niektoré zanikli, alebo posudky neuchovávajú.

Zlepšila sa spolupráca so všeobecnými lekármi, ktorí na požiadanie poskytujú údaje o zdravotnom stave svojich pacientov v prípade šetrenia podozrenia na profesionálne ochorenie na RÚVZ, naproti tomu veľkým problémom (v niektorých prípadoch neriešiteľným) získavania relevantných podkladov je od firiem, ktoré nespádajú do pôsobnosti orgánov verejného zdravotníctva MZ SR, ale patria pod pôsobnosť rezortných orgánov verejného zdravotníctva. Najväčšie problémy sú s organizáciami v pôsobnosti MPDT

SR – aj po opakovanej písomnej urgencii nám bolo odmietnuté poskytnutie podkladov zo ŽOS Vrútky (súkromná spoločnosť, ktorá nemá s MDPaT spoločné absolútne nič). Spolupráca so železničným hygienikom nie je žiadna, zjavne je zneužívaná skutočnosť, že kontrolu v rezorte MDPaT vykonáva výlučne rezortný úrad verejného zdravotníctva a teda nie je sa prečo znepokojovať.

Najviac CHzP z titulu DNJZ bolo v roku 2008 šetrených v spoločnosti TRIM LEADER a.s.. Orgán verejného zdravotníctva nariadil spoločnosti mimoriadne lekárske preventívne prehliadky, ktoré vykonáva pracovná zdravotná služba Praktik NZZ. PZS priebežne predkladá na RÚVZ výsledky PLP a posudky o zdravotnej spôsobilosti na výkon konkrétnej činnosti.

Pre opakujúci sa výskyt rovnakých ochorení v spoločnosti a nárast týchto ochorení, RÚVZ na spoločnom jednaní s vedením spoločnosti túto vyzvalo na realizáciu opatrení, ktorými by mohlo dôjsť k poklesu výskytu ochorení podmienených prácou. Na RÚVZ so sídlom v Martine spoločnosť doručila „Plán aktivít v oblasti prevencie a ochrany zdravia zamestnancov na rok 2008“, v ktorom boli stanovené:

1. Preventívne lekárske prehliadky u 700 kmeňových zamestnancov do konca septembra 2008.
2. Nové prestávky v práci – každé dve hodiny sú zabezpečené prestávky na odpočinok alebo cvičenie.
3. Minimalizovanie nadčasov.
4. Cvičenie - povinné 5 minútové cvičenie pod dozorom majstrov. Taktiež majú zamestnanci v súčasnej dobe možnosť využiť masáž, na ktorej sa počas pracovnej doby striedajú.
5. Rotácia – dodržiavanie rotácie je kontrolované denne vrchným majstrom.

Celkovo bolo šetrených 15 podozrení na choroby z povolania, pričom v 10 - tich prípadoch sa šetrilo podozrenie na chorobu z DNJZ.

Rok 2008

Tabuľka
č.8

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania							
Číslo položky Zoznamu (zák.č.461/2003 Z.z.)	Diagnóza	Organizácia	Číslo OKEČ	Profesia	Kód (ASTR)	Záver prešetrovania S/N*	Poznámka faktor/kategória
28,29	W50	AFE Foundry	25110	zvárač	7212 02	SN	vibrácie/3.kat.
28	G56	TRIM LEADER	175490	šička autopopáho v	7436 02	S	DNJZ/2.kat.
29	G56	TRIM LEADER	175490	šička autopopáho v	7436 02	S/N	DNJZ/2.kat.
29 46 28	C34 G56 W43	PD Gader Blatnica	13000	taktorista	833101	S/N	CHF, DNJZ, vibrácie/2.kat.
29	S46	ECCO SLOVAKIA	15200	finišer	7442 07	S	DNJZ/2.kat.

29	G56.0	TRIM LEADER	175490	šička autopoťahov	7436 02	S/N	DNJZ/2.kat.
29	M77.0 G56	TRIM LEADER	175490	šička autopoťahov	7436 02	S/N	DNJZ/2.kat.
29	W43 G56.2	TRIM LEADER	175490	šička autopoťahov	7436 02	S	DNJZ, vibrácie/ 2.kat.
33a	J62	ZTS TEES	24520	žeriavnik	833301	S/N	prach/4.kat.
24	J16	MFN Martin	851100	lekár	2221 11	S	BF/2.kat.
24	B86	MFN Martin	851100	zdravotná sestra	3231 03	S	BF/2.kat.
19	D47.3 I10	MFN Martin	851100	rádiologický asistent	3221 02	S/N	ionizujúce žiarenie/3.kat.
38	C34	Neografia	18120	tlačiar	825102	S/N	CHF/2.kat.
28 29	W43 G56.2	Brantner Fatra	38110	vodič	832503	S/N	vibrácie/2.kat.
29	G56	Pekáreň Gajdoš	10710	pekár	741201	S	DNJZ/2. kat.

* Záver prešetrenia príčinnej súvislosti vykonávanej práce, resp. pracovných podmienok so vznikom poškodenia zdravia

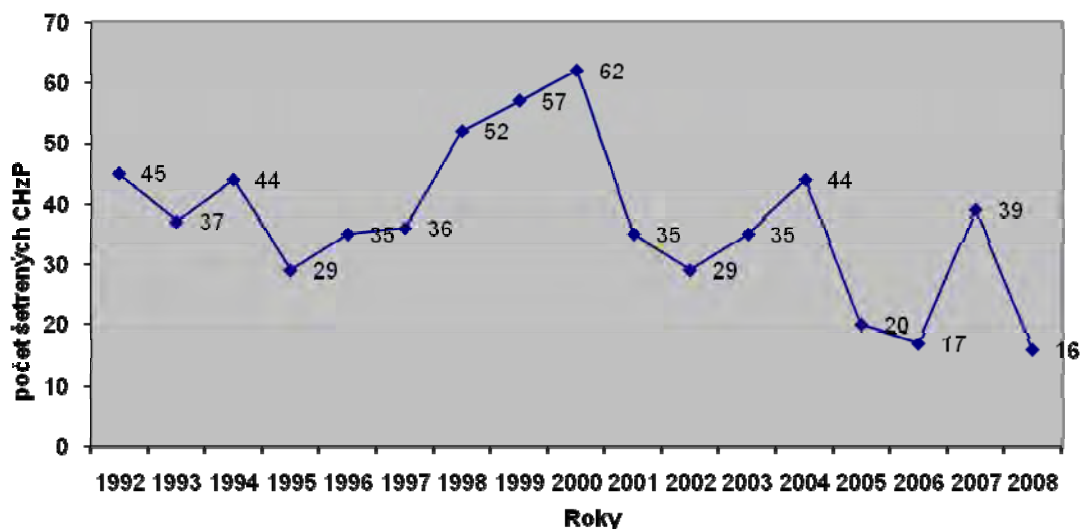
S – poškodenie zdravia **súvisí** s vykonávanou prácou

N - poškodenie zdravia **nesúvisí** s vykonávanou prácou

SN – poškodenie zdravia **môže/mohlo súvisieť** s vykonávanou prácou

0 - nie sú podklady

Trend počtu šetrených CHzP 1992-2008

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Výkon štátneho zdravotného dozoru je zameraný na kontrolu zdravých životných a pracovných podmienok na pracoviskách. V rámci ŠZD sú poskytované usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na pracoviskách, na predchádzanie možným rizikám vzniku ochorení chrbtice, t.j. najmä pri identifikácii, objektivizovaní, ale aj hodnotení rizík pri práci, s ohľadom na ergonomické a fyziologické požiadavky v súlade s legislatívou SR a EÚ a najnovšími vedeckými poznatkami.

Výkon ŠZD je zameraný aj na usmerňovanie zamestnávateľov k zriaďovaniu, resp. zmluvnému zabezpečeniu PZS za účelom skvalitnenia pracovných podmienok pre zamestnancov, zabezpečenia zdravej a bezpečnej práce, prevencie úrazov a všetkých ochorení, nielen ochorení chrbtice, vplyvom práce a pracovného prostredia.

V roku 2008 odd. PPLaT neprešetrovalo žiadne ochorenie chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania z profesionálnych príčin.

V rámci štátneho zdravotného dozoru a poradne zdravej práce odborní pracovníci PPLaT usmerňujú zamestnávateľov a poskytujú konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení z hľadiska predchádzania profesionálnych ochorení chrbtice a iných profesionálnych poškodení zdravia.

V súčasnosti odborní pracovníci PPLaT RÚVZ Martin pracujú na systéme verifikácie fyzickej záťaže – t.j. výber a stanovenie reálnych relevantných metodík, systému objektivizácie fyzickej záťaže, spôsob hodnotenia výsledkov objektivizácií fyzickej záťaže v súlade s platnou legislatívou SR a legislatívou EÚ.

2.2 ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bola venovaná pozornosť aj pracoviskám so zobrazovacími jednotkami, kde sa sledovala: fyziológia a ergonómia práce – vybavenie pracoviska, správne usporiadanie prvkov pracoviska, zabezpečovanie vstupných, preventívnych a výstupných lekárskeho vyšetrení. Nakoľko sa v dozorovaných subjektoch (najmä s vyhlásenými rizikovými prácami) nenachádzal dostatočný počet relevantných respondentov (ich práca so zobrazovacími jednotkami tvorila menšiu časť pracovnej zmeny), získavanie informácií o subjektívnej odozve zamestnancov nebolo vykonávané dotazníkovou metódou, ale sa realizovalo osobným pohovorom so zisťovaním nedostatkov a problémov na konkrétnom pracovisku s okamžitým riešením zistených problémov so zamestnávateľmi.

V projekte sledovania pracovných podmienok a režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami sa pokračuje aj v nasledujúcom období. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru je zamestnancom aj zamestnávateľom poskytnuté poradenstvo v oblasti posudzovania rizík pri práci so zobrazovacími jednotkami a tiež poradenstvo v oblasti preventívnych lekárskeho prehliadok zamestnancov, u ktorých tvorí práca s počítačom významnú časť ich pracovnej činnosti.

2.3 ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Trim Leader a.s. Košťany nad Turcom

Hlavnou výrobnou činnosťou subjektu je šitie autopoťahov pre automobilový priemysel. V organizácii je zamestnaných cca 750 pracovníkov, prevažne žien.

V posledných rokoch bol v spoločnosti zaznamenaný opakovaný nárast podozrení na choroby z povolania, prevažne z titulu DNJZ, ktoré boli šetrené odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Martine, viac ako 90 % z nich bolo priznaných ako profesionálne ochorenie.

Na pracoviskách, kde sa ochorenia vyskytli, nie sú t.č. vyhlásené rizikové práce kategória č. 3, resp. 4. ale sú evidované v kategórii č. 2. Zamestnanci sú vystavení pôsobeniu viacerých rizikových faktorov súčasne – hluk, vibrácie, prašnosť, chemické faktory, fyzická záťaž, mikroklíma, senzorická záťaž (aj keď výsledky objektívizácií jednotlivých faktorov v pracovnom prostredí neprekračujú povolené limity podľa platnej legislatívy). Expozícia je cca 80 % z pracovnej doby (mimo prestávok), je nutné brať do úvahy, že prevažna zamestnancov je ženského pohlavia, vek zamestnancov, prácu v noci (za nočnú prácu sa považuje práca po 22.00 hod.), nadčasovú prácu, rovnaké zdravotné problémy u zamestnancov, ktorých vznik je podmienený prácou.

Nakoľko šetrením bolo zistené, že podozrenia na profesionálne ochorenia sa vyskytujú stále, napriek tomu, že pracovníci úspešne absolvovali vstupné preventívne lekárske prehliadky, ale absentujú periodické preventívne lekárske prehliadky, boli spoločnosti TRIM LEADER, a. s., nariadené mimoriadne lekárske preventívne prehliadky, na ktorých sú vykonávané vyšetrenia so zameraním na komplexné posúdenie stavu zdravia, ako schopnosti pracovať v konkrétnom riziku (kombinácii všetkých rizikových faktorov pracovného prostredia) spolu so zhodnotením zdravotného stavu a ostatných spolupôsobiacich faktorov.

Nezávisle od vydaného pokynu, orgán verejného zdravotníctva jednal s vedením spoločnosti a požadoval ďalšie podklady a riešenie problému :

- a) Systém preventívnych lekárskeho prehliadok (ako fungujú, kto ich zabezpečuje, akým spôsobom a aké sú výsledky) – najmä:
 - vstupné;
 - periodické;

- b) Spôsob vykonávania práce (presný popis, aký je systém práce a ako sú pracovníčky odmeňované, nadčasová práca – osobitne vyčleniť predĺžené zmeny a soboty, frekvencia za mesiac)
- c) Prehodnotenie noriem
- d) Definovanie nových prestávok v práci
 - Návrh – na začiatok každé 2 hodiny 7 – 10 minút, s náplňou práce odlišnou od vykonávanej hlavnej pracovnej činnosti (odnesenie/prinesenie materiálu, resp. cvičenie)
- e) Prehodnotenie dĺžky pracovnej doby
 - Max. 8 hodín (7 hodín – 7 hodín 10 minút čistého „šícieho“ času), v žiadnom prípade nesmie byť dĺžka pracovnej zmeny predĺžovaná (pracovníčky síce s predĺžením pracovnej zmeny súhlasia, ale v konečnom efekte vzrastá počet profesionálnych poškodení zdravia)
- f) V prípade zdravotných ťažkostí, pokiaľ môžu súvisieť s výkonom práce (napr. bolesti chrbtice, dolných a horných končatín), pokiaľ ošetrovanie vykoná zmluvný pracovný lekár pracovnej zdravotnej služby, neredukovať výšku bonusu pre zamestnankyne
- g) Cvičenie sa musí vykonávať pravidelne a denne:
 - o skladbu cvičiacich prvkov navrhne napr. fyzioterapeut
 - o určený pracovník bude kontrolovať cvičenie zamestnancov (pokiaľ ženy nebudú cvičiť, nedostanú bonus, nejakú fakultatívnu zložku platu – v tomto prípade je cvičenie súčasťou pracovnej činnosti, nie je to oddych a je nutné, aby to tak chápali pracovníčky, ako aj zamestnávateľ, treba ich preškoliť)
- h) Záskok/striedačka/motyľ – pokiaľ sa ukáže efektívnosť takéhoto postupu

Súčasne bola spoločnosť upozornená, že t.č. je potrebné zo strany orgánu verejného zdravotníctva :

- vyhlásiť z vlastného podnetu rizikové práce
- upraviť režim práce a odpočinku nariadením

Vedenie spoločnosti reagovalo na požiadavky RÚVZ so sídlom v Martine a poslalo „Plán aktivít v oblasti prevencie a ochrany zdravia zamestnancov na rok 2008“

1. Preventívne lekárske prehliadky

Plán je vykonať zdravotné prehliadky u 700 kmeňových zamestnancov do konca septembra 2008.

 - vyhodnotenie splnenia uvedenej podmienky - uvedené vo výročnej správe za rok 2008
2. Stanovenie nových prestávok v práci

Zamestnanci majú každé dve hodiny prestávku na odpočinok alebo cvičenie. Keďže sa na prestávke strieda 22 rôznych skupín zamestnancov (podľa dielní), bolo z kapacitných dôvodov jedálne veľmi ťažké vložiť do súčasného rozpisu prestávok ďalšiu samostatnú prestávku, preto bola predĺžená stávajúca tzv. malú prestávku o 5 min., na celkových 15 minút.
3. Minimalizovanie nadčasov

Bol zabezpečený presun výrob a nábor nových pracovníkov tak, aby od apríla 2008 nebolo potrebné robiť nadčasy, či už v predĺžených zmenách, alebo v sobotu.
4. Cvičenie

O 10.00 a 15.30 je povinné 5 minútové cvičenie pod dozorom majstrov. Toto bolo

vypracované fyzioterapeutom v spolupráci s pracovným lekárom.

V súčasnej dobe pracuje priamo vo firme každý deň fyzioterapeut na 4-hodinový úväzok, pracovníčky sa striedajú počas pracovnej doby na masážach a majú možnosť využiť bezplatnú konzultáciu. Okrem bežných permanentiek na cvičenie a plávanie sú pridelené pracovníčkam poukazy na wellness služby v Turčianskych Tepliciach.

S cieľom zlepšiť povedomie zamestnancov o dôležitosti prevencie chorôb a ochrany zdravia bola realizovaná séria náučných prednášok a školení na túto tému.

5. Rotácia

Opätovne boli preškolení majstri na nutnosť rotácie pracovníkov. Dodržiavanie rotácie je kontrolované denne vrchným majstrom.

Spoločnosť má uzavretú zmluvu s PZS - Praktik – NZZ, s.r.o. Martin, ktorá spolupracuje s orgánom verejného zdravotníctva a pravidelne predkladá a konzultuje výsledky PLP u zamestnancov spoločnosti.

TATRA nábytkáreň Martin a.s.

Jedná sa o organizáciu so zahraničnou účasťou, kde hlavnou výrobnou činnosťou je výroba stoličiek a stolov. Spoločnosť vykonala náhradné opatrenia na zníženie rizikových faktorov v pracovnom prostredí, najmä prašnosti.

- Montáž filtrov na odsávacie jednotky na jednotlivých pracoviskách.
- Opravu odsávacích jednotiek od jednotlivých strojov – utesnenie odsávacích jednotiek, montáž nových odsávacích jednotiek, montáž krytov a kapotáže na strojoch, kde sa vykonáva brúsenie dielcov.
- Odstránenie strojov z výrobnéj haly, ktoré sa nevyužívajú a zhoršujú podmienky práce.

V spoločnosti v roku 2008 nebolo šetrené ani 1 podozrenie na CHzP.

Po rekonštrukcii boli objektivizované jednotlivé faktory – hluk, vibrácie, chemické faktory, prašnosť – v porovnaní s poslednými meraniami došlo k výraznému zníženiu hlučnosti a prašnosti v pracovnom prostredí. Hodnoty prašnosti sú pod hranicou TSH – 5 mg/m³ - prach z tvrdého dreva.

Orgán verejného zdravotníctva má vážne pochybnosti o výsledkoch meraní z titulu vibrácií, vzhľadom ku charakteru pracovnej činnosti – brúsenie jednotlivých dielcov stoličiek na brúske, vrátane kefy – sú namerané hodnoty extrémne nízke. Keďže RÚVZ so sídlom v Žiline objektivizácie vibrácií t.č. nevykonáva, orgán verejného zdravotníctva nemá možnosť kontrolného merania (overenia si skúšky správnosti) v rámci výkonu ŠZD.

Spoločnosť má uzavretú zmluvu s PZS - Praktik – NZZ, s.r.o. Martin, ktorá vykonáva PLP a zabezpečuje vypracovanie identifikácie rizík a nebezpečenstiev, prevádzkové poriadky a posudky o riziku.

Podarilo sa výrazne znížiť hodnoty prašnosti v prostredí, u brúsok, kde bola pôvodne vyhlásená kategória 4, bola na základe merania vyhlásená kategória 3.

V spoločnosti sú na viacerých pracoviskách – pracovných pozíciách vyhlásené pracovné činnosti ako rizikové z titulu hluku – 4. kategória. Podarilo sa prehodnotiť a znížiť kategóriu na 3 len v 2 prípadoch – Linka sedadiel – obsluha frézy, linka ostatných dielcov – obsluha frézy.

Na 10 – tich pracovných miestach je naďalej vyhlásená kategória 4 – rizikový faktor hluk. Sú to všetko drevoobrábacie stroje a píly, v prevádzke sa pracuje výlučne s tvrdým drevom – buk. Niekde sú zakúpené nové stroje, ktoré vykonávajú viacero operácií, zamestnanec riadi chod stroja sčasti pomocou počítača – pri týchto strojoch boli objektivizované nižšie hodnoty hlučnosti.

AFE Foundry s.r.o. Martin

Jedná sa o firmu so zahraničnou účasťou a výrobný program firmy AFE Foundry, s.r.o. je zameraný na apretáciu odliatkov z oceľoliatiny a chróm – niklových odliatkov. Prevažná časť technologických operácií je vykonávaná ručným náradím na uzavretých boxoch. Prevádzka je dispozične členená na časť opracovávaní veľkých odliatkov z uhlíkovej ocele – prevádzka „Metal“ a časť kde sa opracovávajú hmotnostne menšie chróm – niklové odliatky – prevádzka „Techno“. Spoločnosť má uzavretú zmluvu s PZS - Praktik – NZZ, s.r.o. Martin, ktorá vykonáva PLP a zabezpečuje vypracovanie identifikácie rizík a nebezpečenstiev, prevádzkové poriadky a posudky o riziku.

V spoločnosti sú na viacerých pracoviskách – pracovných pozíciách vyhlásené pracovné činnosti ako rizikové z titulu hluku a prachu – pevné aerosóly s prevažne nešpecifickým účinkom – 4. kategória.

V roku 2008 neboli realizované nové objektívizácie škodlivých faktorov pracovného prostredia.

1. Vykonané opatrenia na zlepšenie pracovného prostredia v uplynulom roku;

- preventívna údržba strojov a zariadení
- poskytovanie prestávok v nehluchom prostredí za účelom zníženia expozície hlučnosti zamestnancov zaradených v kategórii 4.

2. Plánované opatrenia na zlepšenie pracovného prostredia v nasledujúcom roku;

- v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou a zástupcami zamestnancov pre BOZP naplánovanie a objednanie objektívizácií škodlivých faktorov pracovného prostredia,
- prehodnotenie posúdenia zdravotných rizík a zaradení prác do kategórií na základe výsledkov objektívizácií škodlivých faktorov pracovného prostredia
- preventívna údržba strojov a zariadení

3. Prehľad výsledkov preventívnej zdravotnej starostlivosti u zamestnancov v uplynulom roku:

Údaje o periodických prehliadkach:

V roku 2008 bolo **celkom vyšetrených 58 pracovníkov**. Práceschopných 54, vyradený celkom 1 pracovník – profesia zvarač – brusič.

Európska kampaň „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“

Na základe informácií o Európskej kampani – Zdravé pracoviská (list UVZ SR, č.j.: OPPL-51321-1/2008-Kr, zo dňa: 18. 08. 2008), RÚVZ so sídlom v Martine – oddelenie PPLaT navrhlo zapojenie sa do kampane v regióne Turiec s týmito subjektami:

1. MFN Martin – zdravotníctvo
2. EUROVIA Kameňolomy – Dubná Skala – Vrútky – stavebníctvo
3. PD Turiec Dubové – pôdohospodárstvo

Vo všetkých subjektoch sú vyhlásené rizikové práce.

V roku 2008 boli všetky subjekty spasportizované.

Všetky majú uzavretú zmluvu s PZS - Martinská fakultná nemocnica.

Vzhľadom k tomu, že sa začalo na danej kampani pracovať až ku koncu roka 2008, nebolo možné pre rozsah vykonať všetky úlohy vo všetkých subjektoch.
V roku 2008 sme sa zamerali na spoločnosť Eurovia – kameňolomy Dubná Skala.

EUROVIA Kameňolomy – Dubná Skala – Vrútky

Kameňolom Dubná Skala patrí do spoločnosti EUROVIA - Kameňolomy s.r.o. Košice, ktorej majiteľom je francúzska zahraničná firma.

Spoločnosť sa zameriava na ťažbu horninových surovín – žuly.

Prevádzka je mimo obytnej zástavby, v k. ú mesta Vrútky. Je napojená na vlastný vodný zdroj, v priebehu roka sa pravidelne odoberajú vzorky vody na laboratórne vyšetrenie (4 vzorky).

V prevádzke je zamestnaných 25 osôb, z toho 3 ženy.

Pracuje sa od 15.01. do 19.12. kalendárneho roka, výrobní pracovníci pracujú v 2 zmennej prevádzke, od 06.00 do 14.00 a od 14.00 do 22.00 hod. Prestávka je jedna 30 minútová a ostatné sú individuálne podľa technológie a vykonávaných pracovných činností.

Prevádzka sa člení na pracoviská:

- lom
- technologická linka – drvička
- technologická linka – sekundár
- technologická linka – terciár
- práčka
- expedícia, miešanie frakcií

Prevádzka je v rámci spoločnosti zapojená do súťaže „EUROVIA – Zlatá minca“ – vykazuje sa počet dní bez úrazu (prepočet na počet zamestnancov)

Smrteľný úraz v prevádzke zatiaľ nebol, naposledy bol zaznamenaný drobný pracovný úraz 13.05.2005 – poranené oko.

Výskyt chorôb z povolania:

- posledná šetrená CHzP v prevádzke bola v roku 2001 u profesie bagrista – ochorenie z vibrácií a DNJZ.

Spoločnosť má vypracovanú internú smernicu pre poskytovanie OOPP.

Spoločnosť sa stará o zlepšenie pracovného prostredia a podmienok práce a v posledných 3 rokoch vykonala výrazné zmeny vo výmene strojov a technologických zariadení na pracoviskách:

- a) bola dokončená rekonštrukcia sociálno-hygienického zázemia pre zamestnancov, bol zriadený hygienický filter – čistá šatňa, na ktorú naväzuje umýváreň a sprchy pre zamestnancov, špinavá šatňa, osobitná miestnosť na sušenie pracovných odevov a sušiareň obuvi, vo všetkých priestoroch je zabezpečená nútená výmena vzduchu
- b) výmena ťažkých strojov – staré bagre sú vymenené za Komatsu PC 340 – odhlučnené kabíny, klimatizácia, ľahké ovládanie prvkov v kabíne, sedadlo spĺňa ergonomické princípy, lyžica je hydraulická – ovládanie zautomatizované, takisto TATRA 815 bola vymenená za TATRA SAMAZ – vybavenie obdobné ako u bagra
- c) výmena drviaceho stroja DKT 1850 za nový SUPER RIOR 3800, v starom bola olejová nádrž až na 1200 litrov, v novom stačí 180 litrov oleja, úprava nastavenia štrbiny na frakciu na novom zariadení riadené počítačom z ovládacieho panela, súčasťou zariadenia je zabudované odsávanie prachu
- d) na triediči MASTER FLO 126 je nainštalované zakrytie proti prachu
- e) na terciári sú dopravné pásy zakrytované, na presypových miestach sú osadené

- odsávacie zariadenia
- f) na sekundári sú 2 drviace stroje – HYDROCON 3800 a 4800 nahradené DKT H (kužeľový drvič) – menej oleja, automatické sťahovanie štrbiny
 - g) na expedícii je zakúpený nový stroj VOLVO – 150, nakladač

V spolupráci s oddelením výchovy ku zdraviu RÚVZ Martin boli vyšetrené rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení (celkový cholesterol, HDL cholesterol, glukóza, triglyceridy), vyšetrenie krvného tlaku, zistenie BMI a WHR, poskytnutie odborného poradenstva v oblasti zdravého životného štýlu.

Pracovníci vyplnili dotazníky informovanosti zamestnancov – 25 kusov:
10 na hluk, 6 na chemické faktory a 9 na vibrácie

vibrácie

1. 8 pracovníkov (90 %) nepozná výsledky merania na pracovisku, iba 1 zamestnanec (10 %) odpovedal na túto otázku kladne.
2. 5 pracovníkov (60 %) nevie pri ktorej činnosti sú prekročené najvyššie prípustné hodnoty vibrácií, ale 4 pracovníci (40 %) odpovedalo kladne.
3. 5 pracovníkov (60 %) nevie ako môžu pôsobiť vibrácie na ich zdravie, ale 4 pracovníci (40 %) vie ako môžu pôsobiť vibrácie na ich zdravie.
4. 1 odpovedal, že sa o vplyve vibrácií na zdravie dozvedel z časopisov a médií, 1 z kníh a časopisov, 2 zo školení, 2 z médií, 1 od lekárky a 2 neodpovedali vôbec.
5. Pre 4 pracovníkov (40 %) sú tieto informácie postačujúce, pre 3 (35 %) nie sú dostačujúce a 2 (25 %) neodpovedali.
6. 4 pracovníci uprednostňujú spôsob získavania informácií účasťou na školeniach, 3 individuálnym rozhovorom so zdravotníckym pacientom, 1 individuálnym rozhovorom so zamestnávateľom, 1 iným spôsobom – literatúrou.
7. 5 pracovníkov (60 %) bolo zacvičených na prácu s vibrujúcim nástrojom, 3 nie, pretože ani taký nástroj nemajú a 2 nevedeli.
8. 2 odpovedali kladne, 2 nevedeli a 5 (60 %) nevedeli – väčšinou nerobia s vibračnými nástrojmi.
9. Všetci 9 pracovníci (100 %) odpovedalo, že nevykonávajú inú činnosť počas pracovnej zmeny.
10. Všetci odpovedali zhodne, že majú k dispozícii OOPP: chrániče sluchu, prilbu, protiprašný respirátor, pracovný odev.
11. 6 pracovníkov (70 %) odpovedalo kladne na otázku, či vedia, že vlhko a chlad zhoršujú pôsobenie vibrácií na ich zdravie, iba 3 o tom nevedeli a odpovedali záporne.
12. 7 pracovníkov (80 %) odpovedalo kladne – má sa kde zohriať a usušiť si OOPP, iba 2 pracovníci odpovedali záporne.
13. Na otázku, či zamestnanci absolvovali vstupnú lekársku prehliadku v súvislosti s rizikom pri ich práci, 7 pracovníkov odpovedalo kladne, 1 záporne a 1 nevedel.
14. Všetci 9 pracovníci (100 %) odpovedalo kladne na otázku, či sa pravidelne zúčastňujú PLP v súvislosti s rizikom pri ich práci.

Hluk

1. Na otázku, či pracovníci vedia aké poškodenia im spôsobuje hluk, 6 (60 %) odpovedalo kladne a 4 (40 %) záporne.
2. O vplyve hluku na zdravie sa 2 dozvedeli na vysokej škole, 4 na školení, 1 od zamestnávateľa, 1 od spolupracovníkov a 2 neodpovedali.
3. Pre 6 zamestnancov (60 %) sú tieto informácie postačujúce, pre 2 (20 %) nie sú a 2

- (20 %) neodpovedali.
4. 4 pracovníci uprednostňujú spôsob získavania informácií účasťou na školeniach, 4 individuálnym rozhovorom so zdravotníckym pacientom, 1 iným spôsobom a 1 to nezaujíma.
 5. 9 pracovníkov (90 %) vie pri akých činnostiach sú na pracovisku prekročené najvyššie prípustné hodnoty hluku a 1 pracovník (10 %) to nevie.
 6. 4 pracovníci (40 %) poznajú výsledky meraní hluku na pracovisku a 6 (60 %) ich nepozná.
 7. Všetci pracovníci (100 %) odpovedalo, že používajú chrániče sluchu a EAR.
 8. 4 pracovníci (40 %) odpovedali kladne, že si môžu vybrať medzi chráničmi sluchu a 6 (60 %) odpovedalo záporne.
 9. Všetci odpovedali rovnako (100 %) – výmena strojov a zariadení.
 10. Všetci odpovedali rovnako (100 %) – ochrana sluchu.
 11. Všetkých 10 pracovníkov (100 %) odpovedalo kladne na otázku, či sa pravidelne zúčastňujú PLP v súvislosti s rizikom pri ich práci.

Chemické faktory

Pracovníci, ktorí odpovedali na otázky v dotazníku sú vystavení pôsobeniu prachu a NCHF na pracovisku a 3 pracovníčky manipulujú s dezinfekčnými prostriedkami.

1. Na otázku, či pracovníci prichádzajú do styku s NCHF, 5 odpovedali kladne a 1 záporne.
2. Zamestnanci uviedli, že prichádzajú do styku: dezinfekčné prostriedky, rôzne druhy oleja, zváranie, nemrznúca zmes, nafta, prach.
3. **Všetci odpovedali, že tieto látky môžu preniknúť do tela dýchaním a pokožkou.**
4. **5 zamestnancov odpovedalo kladne na otázku, či sú informovaní o vplyve ich práce na zdravie a 1 pracovníčka odpovedala záporne.**
5. **4 pracovníci získali informácie o vplyve na zdravie na školení, a 1 od zamestnávateľa, 1 pracovníčka neodpovedala.**
6. **5 pracovníci odpovedali kladne na otázku, či sú tieto informácie dostačujúce, 1 pracovníčka neodpovedala.**
7. **4 pracovníci by uprednostnili spôsob získavania informácií formou školení, 2 individuálnym rozhovorom so zdravotníckym pracovníkom**
8. **Iba 1 pracovník odpovedal kladne na otázku, či pozná výsledok hodnotenia zdravotného rizika pri výkone svojej práce, 4 odpovedali záporne a 1 pracovníčka neodpovedala vôbec.**
9. **1 pracovník dal kladnú odpoveď na otázku, či bol oboznámený s výsledkami meraní chemických faktorov na pracovisku, 2 odpovedali záporne, 3 pracovníčka neodpovedali, keďže sa meranie nevykonávalo na ich pracovisku.**
10. **1 pracovník odpovedal záporne na otázku, či namerané hodnoty prekročili povolený limit, 1 odpovedal neviem, 4 neodpovedali vôbec.**
11. **Na otázku, či je ich práca vyhlásená ako riziková, 4 odpovedali kladne a 2 záporne.**
12. **Podľa odpovedí, 3 majú prístup k prevádzkovému poriadku, 2 nemajú a 1 pracovník neodpovedal.**
13. **Pracovníci odpovedali, že majú k dispozícii pracovnú obuv a odev, protiprašný respirátor, rukavice, ochrana očí, OOPP pre zvarača, plášť.**
14. **3 sa vyjadrili kladne k možnosti výberu OOPP, 3 záporne.**

15. 5 pracovníci odpovedali kladne na otázku, že si perú pracovné odevy doma, 1 neodpovedal.

16. Na otázku, aké opatrenia vykonal zamestnávateľ na ochranu zdravia pracovníkov, 3 odpovedali – výmena strojov a zariadení, 1 nevedel a 2 neodpovedali vôbec.

17. Všetci sa zúčastňujú pravidelne PLP.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Na stanovenie obsahu dusičnanov a dusitanov bolo odobratých 60 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy alebo listovej zeleniny. Na stanovenie množstva obsahu patulínu a mykotoxínov bolo odobratých 6 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, jablka alebo hrozna, z ktorých na stanovenie aflatoxínu B₁ boli analyzované 3 vzorky a na stanovenie patulínu 3 vzorky. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveľi požiadavkám zdravotnej neškodnosti v sledovaných ukazovateľoch. Na stanovenie množstva rezíduí pesticídov boli odobraté 2 vzorky dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, mäsa, zeleniny alebo ovocia, ktoré sú v súčasnej dobe ešte v štádiu analýzy.

3.2 SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

V rámci danej úlohy bolo vyšetrených 80 respondentov - 2 vekové kategórie mužov a žien pre stredne ťažkú prácu, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu.

Analýza 1-dňového záznamu sa spracuje na počítačovom programe ALIMENTA. Výstup po spracovaní údajov poskytne údaj o energetickom príjme, príjme základných živín – T,S,B, vitamínov, minerálií, hrubej vlákniny, cholesterolu zo stravy, NaCl a tekutín v porovnaní s OVD. Vytvára obraz o stravovacích zvyklostiach klienta a je východiskom pre intervenciu.

3.3 KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

V rámci danej úlohy bolo odobratých na laboratórne vyšetrenie 24 vzoriek kuchynskej soli, z toho 12 vzoriek bolo z dovozu a 12 vzoriek z domácej produkcie. Na obsah KI bolo vyšetrených 24 vzoriek, na KIO₃ 24 vzoriek a na obsah feroxyanidov 16 vzoriek. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveľi stanoveným kritériám.

3.4 SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Podľa usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami bolo v roku 2008 odobratých na laboratórne vyšetrenie 21 vzoriek kozmetických výrobkov. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveľi požiadavkám zdravotnej bezpečnosti v sledovaných ukazovateľoch.

3.5 BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

V okrese Martin a Turčianske Teplice sa nenachádzajú výrobcovia kozmetických výrobkov, preto sa bezpečnosť kozmetických výrobkov overuje v distribučnej sieti podľa usmernenia na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008.

Okrem stanoveného počtu vzoriek (21 vzoriek) boli odobraté 2 vzorky „farieb na tvár“ , ktoré boli odobraté na základe oznámenia RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom vo veci podozrenia na nebezpečný kozmetický výrobok, použitím ktorého došlo k vzniku kožných problémov na tvári u detí (podráždená pokožka, fľaky). Uvedené vzorky boli zaslané na RÚVZ Bratislava – hlavné mesto so sídlom v Bratislave na laboratórne vyšetrenie mikrobiologických a chemických ukazovateľov, pričom výsledky laboratórneho vyšetrenia t. č. nemáme k dispozícii.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha sa rieši podľa požiadaviek gestora, k 31.12.2008 požiadavky neboli zadané.

4. 2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

V hodnotenom období sme neboli vybraní ako riešiteľské pracovisko

4. 3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Úloha sa rieši podľa požiadaviek gestora, v roku 2007 bol realizovaný zber údajov formou dotazníkov, v hodnotenom období 2008 sa neriešila

4. 4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

V roku 2007 bola vykonaná I. etapa, podľa zadaných požiadaviek sme zisťovali určené parametre pracovného prostredia v počítačových učebniach; k 31.12.2008 ďalšie požiadavky neboli zadané.

Vlastné programy a projekty:

TELESNÁ ZDATNOSŤ ŽIAKOV ZÁKLADNÝCH ŠKÔL V TURČIANSKOM REGIÓNE.

V tomto roku sme v mesiaci máj pokračovali v riešení úlohy na ďalšej základnej škole so športovým zameraním (futbalové triedy) – ZŠ s MŠ Ul. Hurbanova, Martin. Tak ako v 1. etape sme vykonali meranie telesnej zdatnosti u 26 chlapcov športových tried a 30 chlapcov nešportových tried 6. a 7.ročníka, pomocou prístroja Polar metódou Ruffierovej skúšky. Súčasťou bolo aj vyhodnotenie BMI a dotazníkov pre žiakov o režimových aktivitách z hľadiska aktívneho a pasívneho trávenia voľného času.

Výsledky projektu budeme prezentovať na odborných podujatiach.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)SR

V rámci plnenie toho programu sa vychádzalo z jeho anotácie a postupovali sme v súlade s navrhnutými etapami riešenia.

Ad Plánovanie očkovacích látok:

- vzhľadom na veľmi komplikovanú situáciu, ktorá je v súčasnosti na Slovensku po zavedení decentralizovaného systému zásobovania vakcínami, zatiaľ nebolo možné zabezpečiť realizáciu tejto etapy

Ad Realizácia vlastného očkovania:

- v rámci tejto etapy odborní pracovníci odd. epidemiológie:
 - o usmerňovali lekárov prvého kontaktu pre detí i dospelých v problematike pravidelného povinného očkovanie v rámci NIP, ako aj odporúčaného očkovania
 - o informovali o očkovacom kalendári na rok 2008 a vysvetľovali jeho význam, odborne zdôvodňovali a rozširovali informácie medzi zdravotníckymi pracovníkmi i laickou verejnosťou
 - o informovali o zmenách v zložení vakcín a a nových typoch vakcín
 - o aktuálne informovali o novej kategorizácii vakcín pre očkujúcich lekárom prvého kontaktu
 - o poskytovali konzultácie v rámci okresu týkajúce sa špecifických problémov v súvislosti s očkovaním, očkovaním pred cestou do zahraničia, očkovaním proti varicelle a pneumokokom -počet konzultácií 32 osobne, 24 telefonicky
 - o poskytovali konzultácie na regionálnej a národnej úrovni – problematika očkovacích látok, kategorizácie vakcín, odborné stanoviská
 - o aktívna účasť na príprave, rozporovom konaní a v legislatívnej rade vlády k vyhláske o prenosných ochoreniach
 - o aktívna účasť na príprave Národného imunizačného programu SR
 - o aktívna účasť na príprave materiálu pre Pandemickú komisiu vlády SR v oblasti zabezpečenia očkovania prepandemickou a pandemickou vakcínou v rámci pripravenosti SR na pandémiu chrípky

Ad Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri zmene v rámci očkovacieho kalendára SR na rok 2008:
 - o doočkovanie adolescentov proti VHB
 - o preočkovanie dospeléj populácie proti diftérii a tetanu
- metodická a konzultačná pomoc očkujúcim lekárom pri odporúčaných očkovaníach:
 - o očkovanie dojčiat proti pneumokokom
 - o očkovanie proti rotavírusovým infekciám u dojčiat
 - o očkovania proti HPV (dievčatá, mladé ženy)
 - o očkovanie proti varicelle
 - o očkovanie novými kombinovanými vakcínami
 - o očkovanie populácie proti chrípke a pneumokokom

Ad Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- v rámci tejto surveillance odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- epidemiologické vyšetovanie všetkých pravdepodobných diagnóz ochorení imunizačného programu, odbery vzoriek a zabezpečenie laboratórnych vyšetrení v rámci diferenciálnej diagnostiky:
 - 2 párove vzorky na serologické vyšetrenie na Rubeolu IgM- výsledky negatívne,
 - 1 vzorka na serologické vyšetrenie na Rubeolu IgM- výsledky negatívne
 - 3 vzorky na serologické vyšetrenie na Parotitídu IgM – výsledky negatívne
- informovanosť lekárov prvého kontaktu o výskyte týchto ochorení a príslušných opatreniach v ohniskách nákazy
- priebežné konzultácie lekárov a laickej verejnosť v problematike ochorení preventabilných očkovaním
- odborné prednášky v problematike očkovania na:
 - regionálnej úrovni – očkovanie proti chrípke (september 2009)
 - celoslovenskej úrovni:
 - očkovanie proti varicеле (február 2008 – Bratislava, máj 2008-ČDPM)
 - očkovanie dojčiat proti pneumokokom (máj 2008-ČDPM, jún 2008-Bratislava)
 - očkovanie proti HPV (september 2008 Bratislava)
- účasť na besede v Slovenskom rozhlase (máj 2008)

Ad Manažment očkovania:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - včasnú a dostatočnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov, ktorí vykonávajú očkovanie, o zmenách a novinkách v oblasti v oblasti vakcinológie
 - kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice
- podklady pre prípravu novej vyhlášky o prenosných opatreniach, opakované konzultácie k tejto problematike (Hudečková)
- podklady a podnety pre zasadania Pracovnej skupiny pre imunizáciu ÚVZ SR (doc. Hudečková – podpredseda PSPI)
- podklady pre zasadanie Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín (predseda doc. Hudečková)
- podklady pre kategorizáciu vakcín (Boostrix, Boostrix Polio, MMR-V), zmeny indikačných a preskripčných obmedzení vakcín (Prevenar, Pneumo 23, vakcíny pre očkovanie dospeléj populácie)
- účasť na zasadaní PSPI ÚVZ SR – 3x (Hudečková)
- účasť na zasadaní Pracovnej skupiny J07 pre kategorizáciu vakcín – 3x (Hudečková)
- účasť na zasadaní Kategoroizačnej komisie 4x (Hudečková)
- kontrola chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách okresov Martin, Turčianske Teplice v počte 23.

Ad Kontrola očkovania v SR:

- odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili v okresoch Martin a Turčianske Teplice:
 - priebežnú kontrola zaočkovanosti v okr. Martin a Turčianske Teplice – PC evidencia očkovaných
 - kontrolu dodržiavania štandardných postupov pri manipulácii, skladovaní a aplikácii vakcín

- kontrolu evidencie o očkovaní
- kontrolu chladového reťazca vakcín na pediatrických ambulanciách a ambulanciách všeobecných lekárov
- administratívnu kontrolu očkovania v okr. Martin Turčianske Teplice za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie vykonali:

- analýzu prenosných ochorení za rok 2007 v regióne Turiec (okres Martin a Turčianske Teplice)
- pravidelne mesačné analýzy v regióne Turiec (okr. Martin a Turčianske Teplice)
- analýzy epidemických výskytov v rámci mesačných analýz
- analýzy chrípky a chrípke podobných ochorení – pri zvýšenom výskyte týchto ochorení v mesiacoch február - marec

Pri realizácii surveillancie infekčných ochorení pracovníci oddelenia epidemiológie spolupracovali s:

- lekármi primárneho kontaktu pre deti a pre dospelých (spolupráca s pediatrami je už tradične na vyššej úrovni)
- Klinikou infektológie a geografickej medicíny MFN – u hospitalizovaných pacientov s infekčnými ochoreniami
- Oddelením lekárskej mikrobiológie MFN Martin
- vedením ZŠ a SŠ v čase zvýšeného výskytu chrípky a chrípke podobných ochorení (denné hlásenie z jednotlivých škôl v okr. Martin a Turčianske Teplice)
- Neurologickou klinikou MFN – pri surveillancie akútnych chabých obrn
- jednotlivými lôžkovými oddeleniami v rámci epidemiologického vyšetrovania pri vzniku a hlásení nozokomiálnych nákaz

V rámci edukácie obyvateľstva regiónu Turiec v problematike prenosných nákaz sme spolupracovali s televíziou TURIEC a týždenníkom Nový život Turca.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa sme v regióne Turiec vykonali nasledovné aktivity:

1. Prednášky – 1x – prednáška o význame očkovania pre seniorov.
2. Relácia TV – 1x – regionálna TVT (televízia Turiec) – nové možnosti očkovania – očkovanie proti varicelle.
3. Relácia rozhlas – 1x – Slovenský rozhlas – diskusná relácia na tému očkovanie.
4. Beseda – 8x – besedy na troch stredných školách so zameraním na problematiku významu očkovania a možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu. Celkový počet zúčastnených respondentov 176.

Iné aktivity:

- konzultácie (celkový počet 86) k očkovaní v súvislosti s prebiehajúcou epidémiou výskytu VHA - laická verejnosť, zdravotnícki pracovníci
- odborné prednášky o očkovaní pre odbornú verejnosť – vid'. vyššie

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- plynulú prevádzku programu EPIS

- jeho využívanie pre sporadické prípady prenosných ochorení ako aj pre epidemické výskyty
- v programe EPIS sa plne využíval systém rýchleho varovania
- kontrola údajov zadaných do databázy EPIS na celoslovenskej úrovni - časť ochorenia preventabilné očkovaním (doc. Hudečková zabezpečuje)
od 1.1.2008 do 7.1.2009 – bolo hlásených a zaznamenaných do EPISu celkom 1093 prípadov prenosných ochorení hlásených za okres Martin a 131 prípadov v okrese Turčianske Teplice.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- manažment a koordinovaný postup pri sledovaní a riešení závažných nozokomiálnych nákaz v MFN Martin v spolupráci s pracovníkmi príslušných oddelení
- kvalitnú surveillancu nozokomiálnych nákaz
- pravidelné kontroly HER a BOT v rámci zdravotníckych zariadení príslušných okresov (nemocničných a ambulantných)
- pokračovanie európskeho projektu IPSE (Improving Patient Safety in Europe), konkrétne do pracovného balíka HELICS (Hospital in Europe Link for Infection Control and Surveillance)
 - o zber údajov je vykonávaný na základe dobrovoľnej spolupráce s lekármi KAIM a dvoch oddelení JIS chirurgickej kliniky MFN Martin s následným spracovaním dotazníkov v programe HELICS
 - o za obdobie od 1.1.2008 do 7.1.2009 bolo v EPISe evidovaný celkom - 196 NN hlásených z MFN Martin

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

- v zmysle anotácie jednotlivé etapy tohto projektu sú realizované v okr. Martin a Turčianske Teplice poradňou zdravia RÚVZ Martin.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečili:

- aktualizácia pandemického plánu a havarijného plánu pre mimoriadne situácie
- odborné semináre pre lekárov primárneho kontaktu k pripravenosti pre prípad výskytu vtáčej chrípky a pandémie chrípky
- aktívna účasť na odbornej konferencii „Medicín Katastrof“ – jún 2008 (doc. Hudečková)
- účasť na medzinárodnom cvičení Európskej únie týkajúcej sa pripravenosti na pandémiu chrípky v oblasti komunikácie (október 2009 – doc. Hudečková)

6.7 ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V rámci tohto programu odborní pracovníci odd. epidemiológie zabezpečia:

- odber vzoriek odpadových vôd na sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy sa vykonáva podľa pokynov hlavného hygienika
- výsledky v roku 2008: negatívne na záchyt divých a vakcinálnych kmeňov poliomyelitídy
- počet odobratých vzoriek odpadových vôd v počte 5

- surveillance akútnych chabých paréz – k 31.12.2008 neboli hlásené prípady ACHP

6.8 PREVENCIA HIV/AIDS

- v tomto projekte oddelenie epidemiológie RÚVZ Martin nie je zapojené

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch :

- spoluúčasť na projekte Epidemiológia rakoviny pankreasu – projekt realizovaný ÚVZ JLF v Martine v spolupráci s RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Martin, RÚVZ Žilina, RÚVZ Trenčín a ÚVZ SR. V roku 2008 sa realizovala pilotná štúdia so zberom dát a odberom biologického materiálu.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

V rámci okresu Martin prevádzkuje činnosť niekoľko materských centier, ktoré si zabezpečujú svoj program samostatne. Poradenské centrum zdravia na požiadanie je ochotné poskytnúť svoje vedomosti a zručnosti pre potreby materského centra. Materiály týkajúce sa zdravia a bezpečnosti detí boli distribuované do každého materského centra.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

V rámci tohto projektu sme zapojili seniorov do projektu „Symbióza“, ktorého cieľom bolo zmysluplné vyplnenie voľného času detí počas letných prázdnin súbežne so zapojením seniorov tak, aby obe strany boli obohatené odovzdaním svojich cenných vedomostí a zručností a zároveň naberaním nových skúseností.

Projekt bol realizovaný v oblasti kultúry, vzdelávania a výchovy, zachovávaní a odovzdávania ľudových zvykov a tradícií mladej generácií a naopak odovzdávanie technických zručností a iných súčasných trendov od mladej generácie seniorom.

Počas dvoch týždňov trvania projektu deti a seniori spoločne prežili krásne chvíle plné zážitkov. Deti sa učili vyrábať bábky a narábať s nimi - ako sa kedysi hrali deti, maľovali kraslice, oboznámili sa s varením tradičných slovenských jedál. Vypočuli si od seniorov zážitky z čias ich mladosti, riekanky a hry. Veľkým zážitkom boli aj potulky Turčianskou záhradkou, po ktorých nasledovala opekačka so spomienkami. Naše dve generácie sa spoločne pozreli aj na dejiny lietania a navštívili Letisko Tomčany aj s jeho múzeom. Veľmi pekným, hodnotným a tiež poučným zážitkom pre obe generácie bola návšteva Astronomickej pozorovateľne spojená s vykonávaním pokusov. Slovenský červený kríž pripravil prednášku a praktické ukážky poskytovania prvej pomoci.

Celé dva týždne sa niesli vo veľmi peknej a dobrej atmosfére plnej radosti a zvedavosti, podľa výpovede účastníkov projekt zanechal v nich veľmi pekné spomienky a bol veľmi poučný na vedomosti a pohľady dvoch opačných generácií vzájomne na seba.

Program projektu:

1. Oboznamovanie sa s kultúrnym bohatstvom, staré tradície, zvyky, deti sa učia staré riekanky, hry čo sa hrávali kedysi, piesne, tance. Naopak deti oboznámia seniorov so súčasnými kultúrnymi zvyklosťami, tancom, piesne a pod.
2. Oboznamovanie detí s technikou ručných prác, ľudovou tvorbou /štrikovanie, háčkovanie, paličkovanie, atď/.

3. Oboznamovanie seniorov so súčasnou technikou – internet, práca s počítačom ovládanie mobilných tel. a pod. /.
4. Spoznávanie fluóry a fauny Turca, spoznávanie liečivých rastlín a ich účinkov.
5. Oboznámenie sa s receptami a jedlami starých mám /tradičné slovenské jedlá/.
6. Hry vonku /petang, loptové hry a pod./
7. Oboznamovanie detí s liečbou ochorení v minulosti, prírodnou cestou /fytoterapia, masáže, hirudoterapia a pod/.
8. Prevencia drogových závislostí (fajčenie, alkohol a iné drogy). Besedy budú zabezpečovať dvaja členovia OZ odborne zdatní na uvedenú problematiku.

Projekt bol

- rozpracovaný na jednotlivé dni podľa záujmu zúčastnených a uvedených možností.
- zapojením vitálnych seniorov do výchovného procesu detí
- pomocou mladým rodinám pri vyplnení voľného času detí
- výmenou kultúrneho bohatstva medzi staršou a mladou generáciou - odovzdávanie skúseností seniorov mladej generácii
- prekonávaním bariér vyplývajúcich z vekového rozdielu staršej a mladej generácie a upevňovanie porozumenia medzi staršou a mladou generáciou
- pomocou seniorom pri prekonávaní bariér vyplývajúcich z technického pokroku

Do projektu boli zapojené deti, mládež a seniori z regiónu Martin:

1. deti vo veku 9 –13 rokov, 15 osôb
2. seniori 10 osôb (vek neobmedzený)
3. študenti nad 18 rokov, 2 osoby

Termín realizácie projektu:

1. etapa: od pondelka 14. 7. 2008 do piatku 18. 7. 2008, v čase 8:00 – 14:00
2. etapa: od pondelka 11. 8. 2008 do piatku 15. 8. 2008 v čase 8:00 – 14:00

Prínos projektu pre obyvateľov:

- vyplnenie voľného času detí počas letných prázdnin,
- výmena a odovzdávanie kultúrneho bohatstva medzi staršou a mladou generáciou žilinského regiónu,
- prekonávanie bariér vyplývajúcich z vekového rozdielu,
- získavanie skúsenosti mladšej a staršej generácie s realizáciou tohto typu aktivít,
- spoznávanie flóry a fauny žilinského regiónu,
- rozširovanie vedomostí staršej a mladšej generácie o účinku prírodných liečiv v praxi (prírodné recepty na prvú pomoc pri ochoreniach).
 - podpora tradičnej ľudovej kultúry (napr. folklórnych skupín a súborov)
 - podpora najvýznamnejších kultúrnych podujatí v Žilinskom kraji
 - podpora prezentácie kultúry Žilinského kraja (napr. v regionálnych médiách)
 - podpora edičnej činnosti (napr. pôvodnej literárnej tvorby regionálnych autorov)
 - podpora opráv sakrálnych pamiatok
 - podpora slovenského národného, regionálneho a kultúrneho povedomia
 - podpora tvorivosti detí a mládeže

9.3. „ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ PÔSOBNIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

V roku 2008 boli realizované 2 prednášky na tému orálne zdravie v materských školách s praktickou ukážkou správneho umývania zúbkov a so zameraním na základné zásady dentálnej hygieny /v spolupráci s oddelením HDM/. V roku 2009 projekt pokračuje v materských školách a je zabezpečovaný pedagogickými pracovníkmi, ktorí sa zúčastnili 1. etapy projektu. Poradenské centrum zdravia zabezpečilo distribúciu zdravotno-výchovných materiálov /plagáty, omaľovánky, DVD nosiče/ materským školám. Pedagogickí pracovníci obdržali dotazníky, ktoré po vyplnení boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

V roku 2008 projekt pokračuje v materských školách a je zabezpečovaný pedagogickými pracovníkmi, ktorí sa zúčastnili 1. etapy projektu.

9.4. „PLNENIE HARMONOGRAMU REALIZAČNÝCH PROJEKTOV NPPZ“

„**Globálny prieskum fajčenia mládeže** „ - projekt realizovaný v spolupráci s ÚVZ SR, Národnou koalíciou na kontrolu tabaku a OZ Stop fajčeniu so zameraním na prieskum užívania návykových látok a fajčenia u žiakov ôsmych a deviatych ročníkov vybraných základných škôl v okrese Martin . V okrese boli vybrané 2 základné školy a z nich 6 tried /8. a 9. ročníky/. V roku 2008 sa podieľalo Poradenské centrum zdravia na analýze vybraných faktorov /názorov a postojov/ detí k fajčeniu. /spolupráca s Národnou koalíciou na kontrolu tabaku a Jesseniovou lekárskou fakultou UK Martin/

„**Sledovanie výživového stavu obyvateľstva**“ spolupráca s oddelením HV
Poradenské centrum zdravia organizuje výjazdové akcie do rôznych firiem a podnikov, v ktorých vybrané skupiny participujú na projekte, formou analýzy ich stravovacích návykov.

9.5. „AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ“

Svetové dni WHO

7. apríl „Svetový deň zdravia“ - Oddelenie Výchovy k zdraviu pripravilo v spolupráci s inými oddeleniami a organizáciami cyklus akcií a podujatí, ktorých hlavným zámerom bola propagácia zdravého životného štýlu, prevencie kardiovaskulárnych ochorení, podpory nefajčenia a zdravej výživy.

1.– 2. apríla 2008 bola zorganizovaná akcia s kúpeľami Turčianske Teplice, kde sme poskytovali klientom vyšetrenie rizikových faktorov kardio-vaskulárnych ochorení, meranie krvného tlaku a poradenstva v oblasti zdravého životného štýlu. Kompletné vyšetrenie sme poskytli 28 klientom, z toho 2 mužom a 26 ženám.

V rámci pracovnej náplne Poradenského centra zdravia sme nadviazali spoluprácu s Občianskym združením „Turčianske Venuše“. Vyšetrených bolo 12 žien a bolo im poskytnuté aj poradenstvo prevencie nádorových ochorení.

8. apríla 2008 sme v spolupráci so „Zdravým mestom Martin“ zorganizovali zdravotno-výchovné podujatie v obchodnom dome Tulip. Klientom sme ponúkli vyšetrenie triacylglycerolov, celkového cholesterolu, krvného tlaku, percenta tuku v tele a fajčiarom aj vyšetrenie obsahu oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu.. Každému klientovi sme poskytli poradenstvo v oblasti zdravého životného štýlu, podpory nefajčenia a zdravej výživy.

11. apríla 2008 sme v spolupráci s Okresnou knižnicou v Martine a občianskym združením Turčianske Venuše zorganizovali zdravotno-výchovné podujatie zamerané na prevenciu rakoviny, podporu včasnej diagnostiky a liečby nádorových ochorení.

Klientom sme ponúkli aj vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení, % tuku v tele a fajčiarom aj vyšetrenie obsahu oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu.. Celkovo bolo vyšetrených 35 klientov, z toho 5 mužov.

Akcia bola spropagovaná: TV Turiec, SITA a regionálny týždenník My.

12. máj „Svetový deň hypertenzie“

Poradenské centrum zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou UNION zorganizovala „Deň zdravia“ pre pracovníkov firmy Neografia a KINEX Žilina. Klientom sme poskytli vyšetrenie celkového cholesterolu a meranie krvného tlaku s krátkym poradenstvom o zdravom životnom štýle a nefarmakologickom ovplyvňovaní krvného tlaku. Vyšetrených a poradenstvo bolo poskytnuté 197 ľuďom.

31. máj „Svetový deň bez tabaku“

Pracovníci Poradenského centra zdravia sa zúčastnili besedy o podpore nefajčenia na ZŠ Benice. Besedy sa zúčastnilo 50 detí.

11. júl „Svetový deň ľudskej populácie“

Poradenské centrum zdravia RÚVZ so sídlom v Martine zorganizovalo v spolupráci so Zdravým mestom Martin pri príležitosti tohoto dňa zdravotno – výchovnú akciu prevencie kardio - vaskulárnych ochorení a poradenstva zdravého životného štýlu v priestoroch Mestského úradu Martin. V spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera boli realizované tri výjazdy, pri ktorých bolo vyšetrených 46 ľudí.

1. október „Medzinárodný deň starších ľudí“ - Oddelenie Výchovy k zdraviu pripravilo v spolupráci s inými oddeleniami a organizáciami cyklus akcií a podujatí, ktorých hlavným zámerom bola propagácia zdravého životného štýlu, prevencie kardiovaskulárnych ochorení, podpory nefajčenia a zdravej výživy. V priestoroch a v spolupráci s Mestským úradom Vrútky sme sa zúčastnili akcie propagácie zdravého životného štýlu aj v staršom veku.

20. október „Svetový deň osteoporózy“

Poradenské centrum zdravia spracovalo túto problematiku formou propagačného materiálu uverejneného v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine a Mestského úradu Martin.

14. november „Svetový deň cukrovky“

Poradenské centrum zdravia spracovalo túto problematiku formou propagačného materiálu uverejneného v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine a Mestského úradu Martin.

15. november „Európsky týždeň boja proti drogám“

V spolupráci so Základnou školou Hurbanova sme sa zúčastnili cyklu prednášok na témy Podpora nefajčenia a Drogová závislosť. Besedy sa zúčastnilo 64 školákov.

Resocializačnom centre Martine – Priekope sme realizovali besedu Fajčenia – závislosť – odvykanie. Besedy sa zúčastnilo 15 ľudí vo veku pd 18 do 60 rokov.

18. november „Medzinárodný deň bez fajčenia“

V súvislosti s pripomenutím si tohto dňa sme sa zúčastnili odborného seminára „CINDI program v SR“, v rámci jeho náplne sme propagovali pred odbornou verejnosťou projekt Quitline s celoslovenskou pôsobnosťou.

1.december „Svetový deň AIDS“

Poradenské centrum zdravia spracovalo túto problematiku formou propagačného materiálu uverejneného v priestoroch RÚVZ so sídlom v Martine a Mestského úradu Martin.

9.6. „ZDRAVOTNÝ STAV A ÚMRTNOSŤ ŠPECIÁLNEJ SKUPINY OBYVATELSTVA /RÓMOV/“

V rámci starostlivosti o túto špeciálnu skupinu sme zorganizovali v spolupráci s OZ LPSI Turiec výjazdovú akciu do rómskej osady Bambusky, kde bolo vyšetrených 15 klientov.

9.8. „NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE CHRONICKÝCH SRDCOVO-CIEVNYCH OCHORENÍ“

V roku 2008 bolo zorganizovaných 9 prednášok a 11 besied na témy podpory nefajčenia, zdravého životného štýlu a nefarmakologického ovplyvňovania krvného tlaku.

Zúčastnených bolo 264 detí a dospelých.

Za obdobie od 01.01.2008 do 31.12.2008 sme uskutočnili 40 výjazdov do rôznych firiem, organizácií a inštitúcií, ktorých úlohou bolo vyšetrenie rizikových faktorov srdcovo-cievnych ochorení v rámci prevencie chronických neinfekčných ochorení a poskytnutie krátkoho poradenstva o zdravom životnom štýle. Vyšetrených bolo celkovo 525 klientov, z toho 377 žien a 148 mužov. U klientov vyšetovaných po prvý krát bolo realizované komplexné vyšetrenie, ktoré zahŕňa anamnézu, odber kapilárnej krvi na Glu, celkový Chol, HDL chol, TAG, TK a vyplnenie dotazníka pre projekt Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR.

9.10. „INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV“

Distribúcia osvetových materiálov na všetky základné, stredné školy a detské domovy.

V rámci spolupráce medzi RÚVZ Martin a Jeseniovou lekárskou fakultou sme v priebehu mesiacov február až jún zabezpečili výuku absolventov JLF UK v Martine. Súčasťou výuky boli aj preventívne vyšetrenia v PCZ, ktoré pozostávali z merania TK, percenta tuku, BMI, odberu kapilárnej krvi, z ktorej sa vyšetrovali: glukóza, celkový cholesterol, TG, HDL cholesterol. Absolventi boli oboznámení s prácou v poradni zdravia a ZV.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Na RÚVZ bol zaznamenaný telefonický podnet cestujúcich na fajčenie vodiča v autobuse MHD počas jazdy.

Šetrením bolo zistené:

- zamestnávateľ má vypracovanú smernicu o ochrane nefajčiarov podľa platnej legislatívy
- obsah smernice je plne v súlade s platnou legislatívou, sú tam taxatívne vymenované

- ustanovenia, ktoré sa týkajú autobusovej dopravy
- ❑ 1x ročne sa vykonáva školenie zamestnancov v rámci BOZP, súčasťou je aj školenie o nefajčení na pracovisku
 - ❑ kontrolu porušenia smernice kontrolujú revízori, dispečeri
 - ❑ porušenie smernice klasifikuje zamestnávateľ ako hrubé porušenie pracovnej disciplíny
 - ❑ v každom autobuse je nálepka, ktorá označuje zákaz fajčiť – obrázkovou formou
 - ❑ pri šetrení nebol zistený ani 1 prípad fajčenia v autobuse, resp. pri autobuse

Zamestnávateľ bol upozornený, že v prípade porušenia zákona o ochrane nefajčiarov, sa bude postupovať formou priestupkového konania.

10.8. „QUITLINE“ - TELEFONICKÉ PORADENSTVO ODVYKANIA OD FAJČENIA“

Linka je realizovaná v spolupráci s Národnou koalíciou pre kontrolu tabaku. Jej činnosť sa začala 3. januára 2006. Klienti môžu volať každý pracovný deň v čase od 17.00 – 19.00 hod.. Cena hovoru je 1.90 Sk s DPH. Poradenstvo poskytujú vyškolení odborní operátori. Za obdobie od 01.01 2008 do 30.12.2008 bolo realizovaných 97 telefonických hovorov.

Cieľom projektu je

- poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislostí na nikotíne
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie motivácie pre ukončenie fajčiarskeho návyku
- lepšie využívanie voľnopredajných farmakologických preparátov
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia

Riešiteľským pracoviskom projektu je RVZ so sídlom v Martine, Národná koalícia pre kontrolu tabaku v SR, Jesseniova Lekárska fakulta UK Bratislava

Realizačným výstupom projektu je

- **poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislostí na nikotíne**
- zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia
- zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľnopredajných farmakologických preparátov
- nárast pravdepodobnosti úspešného ukončenia fajčiarskeho návyku
- nárast motivovaných fajčiarov rozhodnutých ukončiť fajčiarsky návyk
- zvýšenie motivácie fajčiara pre odvykanie
- lepšie prekonávanie problémov počas odvykania

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Michalovciach**

Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

Úloha 1.1. Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III

V rámci NEHAP III, regionálneho prioritného cieľa Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí sú RÚVZ Michalovce plnené aktivity:

- a) monitoring kvality pitných vôd dodávaných verejnými vodovodmi
- b) monitoring kvality vôd na kúpanie v prírodných a umelých kúpaliskách

V roku 2008 bolo odobratých a vyšetrených:

- a) 157 vzoriek pitných vôd, z okresu Michalovce 103 vzoriek pitných vôd a z okresu Sobrance 54 vzoriek pitných vôd. Z celkového počtu 157 vzoriek bolo 139 vzoriek vyšetrených v rámci kontrolného monitoringu a 18 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu,

Úloha splnená

- b) - 55 bazénových vôd z 10 bazénov. Ukazovatele kvality bazénovej vody stanovené Vyhláškou MZ SR č. 72/2008 Z.z. boli prekročené v 9 vzorkách (16,36%) v ukazovateľoch amónne ióny (bazén v zariadení ORS Chemes a Penzión Stefanie), teplota vody (bazén v letnom kúpalisku Sobrance) a pH (bazén SO 03a Paľkov, ZŠ, bazén v zariadení ORS Chemes). Na prekročenie MH ukazovateľov amónne ióny a pH boli prevádzkovatelia písomne upozornení. Po opakovanom upozornení na prekročenie MH ukazovateľa amónne ióny bol bazén v Penzióne Stefanie v obci Vinné vypustený.

Úloha splnená

- 56 vzoriek rekreačných vôd z 2 prírodných kúpalísk, Zemplínska Šírava a Vinianske jazero, z toho 40 vzoriek zo ZŠ a 16 vzoriek z VJ. Z celkového počtu vzoriek boli v 27 vzorkách (48,2%) prekročené MH stanovené NV SR č. 87/2008 Z.z..

Úloha splnená.

Úloha 1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Na www stránke RÚVZ Michalovce, odd. HŽPaZ sú dané informácie o činnosti oddelenia, platných právnych predpisoch, zoznam obcí s vybudovaným verejným vodovodom (VV) a percentuálnym napojením na VV, informácie o protiepidemických opatreniach pri povodniach, informácie o príprave a priebehu LTS 2008, aktuálne informácie o nebezpečných kozmetických výrobkoch.

Úloha sa plní priebežne

Úloha 1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

S plnením tejto úlohy, sa začalo v mesiaci jún 2008. Monitoring prírodných kúpacích oblastí sa vykonával v zmysle usmernenia ÚVZ SR, v pravidelných intervaloch podľa vypracovaného harmonogramu odberov vzoriek vôd. Počas kúpacej sezóny na prírodných kúpaliskách Zemplínska Šírava a Vinianske jazero, ktorá trvala od 15.6.2008 do 31.8.2008, bolo odobratých 56 vzoriek vôd, z toho 40 vzoriek vôd zo Zemplínskej Šíravy a 16 vzoriek vôd z Vinianskeho jazera. Z celkového počtu vzoriek vôd bolo 47 vzoriek odobratých na základe objednávky prevádzkovateľov a 9 vzoriek vôd v rámci monitoringu RÚVZ. Medzné hodnoty boli prekročené v 27 vzorkách, 48,2%, a to v ukazovateľoch priehľadnosť vody (14 vzoriek, 28,57%), nasýtenie vody kyslíkom (5 vzoriek, 8,93%), koliformné baktérie (4 vzorky, 7,15%), riasy a pH (po 3 vzorky, 5,36%), črevné enterokoky (2 vzorky, 3,57%) a celkový fosfor (1 vzorka, 1,79%).

Laboratórne výsledky boli zadávané do Informačného systému pre vody na kúpanie, ktorý bol týždenne aktualizovaný. Bola spracovaná záverečná správa o vyhodnotení kúpacej sezóny 2008.
Úloha splnená.

Úloha 1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Monitoring kvality pitnej vody bol vykonávaný na základe harmonogramu odberu vzoriek vôd spracovaného na rok 2008 na jednotlivých spotrebiskách. V roku 2008 bolo odobratých a vyšetrených 157 vzoriek pitných vôd, z okresu Michalovce 103 vzoriek a z okresu Sobrance 54 pitných vôd. Z celkového počtu 157 vzoriek bolo 139 vzoriek vyšetrených v rámci kontrolného monitoringu a 18 vzoriek vôd v rámci preverovacieho monitoringu. Limitná hodnota stanovená NV SR č. 354/2006 Z.z. bola prekročená v 34 vzorkách pitných vôd (21,65%), a to 12 vzoriek (7,64%) nevyhovelo v chemických ukazovateľoch (železo, mangán), 25 vzoriek vôd (15,92%) nevyhovelo v mikrobiologických ukazovateľoch (koliformné baktérie, Enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22 a 37 °C). Opakovanými laboratórnymi rozbormi bolo potvrdené prekročenie limitných hodnôt vo vodovodoch v obci Podhorod', Koromľa, Petrovce pri Sobranciach a Bunkovce, prevádzkovateľom boli uložené 2 čiastočné úhrady nákladov a začaté správne konanie o uložení čiastočnej náhrady nákladov.

Výsledky vzoriek pitných vôd sú pravidelne zadávané a spracované v programe VYDRA.

Pre vypracovanie správy pre EÚ o výsledkoch monitoringu pitnej vody za roky 2005 – 2007 boli zaslané podklady ÚVZ SR.

Úloha splnená

Úloha 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V roku 2008 bolo v rámci harmonogramu spracovaného ÚVZ SR odobratých 22 vzoriek kozmetických výrobkov. Laboratórnym vyšetrením bolo zistené, že z vyšetrených 22 výrobkov, 21 výrobkov vyhovelo v sledovaných ukazovateľoch požiadavkám uvedeným NV SR č. 658/2007 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky a v Usmernení na výkon štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami. V 1 výrobku SONNEN MILCH – mlieko na opaľovanie, výrobca ReAm GmbH Germany bola zistená hodnota oktokrylénu (106010 mg/kg) nad limit stanovený NV. Po opakovanej analýze predmetného výrobku (tej istej výrobnéj šarže) nebolo potvrdené prekročenie limitných hodnôt oktokrylénu. U výrobkov bolo zároveň kontrolované označovanie, pričom u jedného výrobku bolo uvedené označenie aj dátumom minimálnej trvanlivosti aj symbolom otvoreného téglika. Zároveň bola vykonaná aj kontrola skladovania a manipulácie s uvedenými kozmetickými výrobkami, pri ktorej neboli zistené žiadne nedostatky.

Úloha splnená

ŠZD nad nebezpečnými kozmetickými výrobkami v rámci systému RAPEX

V roku 2008 bolo v rámci systému RAPEX nad kozmetickými výrobkami hlásených 61 nebezpečných kozmetických výrobkov. Odd. HŽPaZ bolo spolu vykonaných 312 kontrol v obchodných centrách (Tesco, Kaufland, Hypernova, LIDL), predajniach drogérie a kozmetiky a v lekárňach. Nahlásené nebezpečné kozmetické výrobky neboli v obchodnej sieti okresu Michalovce a Sobrance zistené.

Úloha sa priebežne plní

Úloha 7.1. Cyanobaktérie

S plnením tejto úlohy sa začalo v II. Q roku 2008, obhliadkou jednotlivých rekreačných lokalít a odberom vzoriek vôd na laboratórne vyšetrenie. Pri monitoringu nebol zistený výskyt sinicového vodného kvetu na prírodných kúpaliskách Zemplínska Šírava a Vinianske jazero. Laboratórnymi rozbormi vzoriek vôd nebolo zaznamenané ani množstvo cyanobaktérií so schopnosťou tvoriť vodný kvet nad medznú hodnotu stanovenú NV SR č. 87/2008 Z.z..

Úloha splnená

Oddelenie hygieny výživy

Názov úlohy:

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci plnenia tejto úlohy za sledované obdobie bolo na zistenie obsahu **dusičnanov a dusitanov v potravinách** pre dojčatá a malé deti odobratých **60 vzoriek detskej a dojčenskej výživy** v originálnom balení z obchodnej siete. 29 vzoriek bolo domácej produkcie, 31 vzoriek bolo z dovozu. Všetky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach. Na základe laboratórnych výsledkov v ukazovateli dusičnany boli vyšetrené **vzorky posúdené ako vyhovujúce** požiadavkám platnej legislatívy.

Na ukazovateľ dusitany v predmetných komoditách nie je určený limit, avšak nameraná hodnota vo všetkých vyšetrených vzorkách bola ND (nedetekovateľná).

V sledovanom roku bolo odobratých všetkých **6 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí**, z toho 5 vzoriek zahraničnej produkcie:

- Dojčenská výživa – ovocná výživa jablčná „HAMÉ“, krajina pôvodu ČR
- BIO Kaša jablko – banán s tvarohom, krajina pôvodu Nemecko
- Kaša sladké sny 5-zrnná s lipovým kvetom – NESTLÉ, krajina pôvodu Španielsko
- Mliečna kaša – medová „NESTLÉ“, krajina pôvodu Španielsko
- Instantná krupicová kaša „VITANA“, krajina pôvodu ČR

a 1 vzorka domácej produkcie:

- Dojčenská výživa OVKO – jablková s vanilkou, krajina pôvodu SR

Vzorky boli doručené na laboratórne vyšetrenie – **mykotoxíny** (v troch vzorkách na báze obilia aflatoxín B₁ a v troch vzorkách na báze ovocia patulín) na RÚVZ so sídlom v Poprade.

V zaslaných laboratórnych výsledkoch sú sledované ukazovatele negatívne.

V auguste t.r. boli odobraté **2 vzorky potravín** pre dojčatá a malé deti „Sunarka jogurtová s lesným ovocím sušená mliečna kaša“ a „Sunarka ryžová s ovocím“, ktoré boli zaslané na sledovanie reziduí prípravkov na ochranu rastlín na ÚVZ SR Bratislava. Laboratórne výsledky nám zatiaľ neboli zaslané.

Termín ukončenia: 30.december 2008

Názov úlohy:

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR

1. Evidenčné číslo úlohy: 3.2.
2. Termín ukončenia: december 2008
3. Riešiteľská organizácia: RÚVZ Michalovce
4. Gestor úlohy: ÚVZ SR Bratislava, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
5. Spoluriešitelia: RÚVZ Michalovce – 1 VŠ, 1 AHE, 1 ambulatná zdravotná sestra
6. Splnenie cieľa:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

7. Popis (metodika) postupu riešenia:

Sledovanie výživového stavu sa uskutočnilo u vybranej populačnej skupiny obyvateľstva muži a ženy v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR (Vestník MZ SR č. 7-8/1997, číslo SOZO-1586/1997-08 zo dňa 3. marca 1997) v dvoch vekových kategóriách :

- ◆ stredná práca - ženy - veková kategória 19 - 34 rokov v počte 20,
- ◆ stredná práca - ženy - veková kategória 35 – 54 rokov v počte 20,
- ◆ stredná práca - muži - veková kategória 19 – 34 rokov v počte 20,
- ◆ stredná práca - muži - veková kategória 35 – 59 rokov v počte 20.

Vybranú populačnú skupinu tvorili pracovníci potravinárskych zariadení (pracovníci kuchýň, čašníčky, cukrárenské predajne).

Každý klient obdržal:

- **24 hodinový jedálny lístok**, ktorý vyplnil podľa prelače a po vrátení bol tento lístok počítačovo spracovaný pracovníkmi oddelenia HV v programe ALIMENTA,
- **dotazník o životospráve**,
- **klinicko – somatický dotazník** (hmotnosť, výška, BMI, WHR, TKs, TKd).
- **Záznamový list pre biochemické vyšetrenie** pre tie RÚVZ v SR, ktoré majú zriadené Poradne zdravia. V našom poradenskom centre bola všetkým 80 klientom odobraná kapilárna krv na vyšetrenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu (CCHOL, TGL, HDL, LDL, GLU). Vyšetrenie bolo vykonané prístrojom Reflotron.

8. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

- a) Na našom RÚVZ v roku 2008 sme vykonali sledovanie výživového stavu u 40 mužov a 40 žien v dvoch vekových kategóriách:
- ◆ stredná práca - ženy - veková kategória 19 – 34 rokov v počte 20,
 - ◆ stredná práca - ženy - veková kategória 35 – 54 rokov v počte 20,

- ◆ stredná práca - muži - veková kategória 19 – 34 rokov v počte 20,
 - ◆ stredná práca - muži - veková kategória 35 – 59 rokov v počte 20.
- b) U každého klienta v cieľovej skupine bolo vykonané biochemické vyšetrenie (CCHOL, TGL, HDL, LDL, GLU) a vypočítaný Atherogenný index), klinicko - somatické vyšetrenie (hmotnosť, výška, BMI, WHR, TKs, TKd), bola odobraná rodinná a osobná anamnéza a osobné údaje.
- Zároveň každý respondent obdržal dotazník o životospráve s časťou A : Spotreba potravín a pokrmov – kvalitatívne a časťou B : Pohybová aktivita a životospráva a 24 hodinový jedálny lístok, ktorý po vypnení a vrátení štatisticky spracovala pracovníčka HV v programe Alimenta (24 hodinový jedálny lístok) a v microsoft excel (Dotazník o životospráve, klinicko - somatické údaje, biochemické údaje a výstup z alimenty).
- c) V rámci tohto projektu bolo celkovo biochemicky a klinicko – somatometricky vyšetrených 80 klientov, jedálne lístky a dotazníky vrátilo 80 klientov.

Spotreba výživových faktorov z údajov v jedálnych lístkoch

Mladšie ženy - energetický príjem bol naplnený na 94,0% OVD, bielkoviny na 184,5%, tuky na 101,6%, sacharidy na 83,2%. Príjem energie neprekročil OVD. Tuky boli mierne prekročené, bielkoviny boli viac prekročené. Spotreba vitamínu C bola prekročená, plnená na 124,5%. Príjem tekutín naplnený na 79,0%. Príjem hrubej vlákniny bol nenaplnený 91,25%. Spotreba NaCl bola prekročená, naplnená na 115,7%. Príjem cholesterolu nebol prekročený, bol naplnený na 74,5%.

Mladší muži – energetický príjem bol naplnený na 77,6%, zaznamenali sme zvýšenie spotrebu bielkovín 155,1%. Tuky plnené na 97,0% a sacharidy na 63,7%. Spotreba vitamínu C nebola prekročená, plnená na 93,5%. Príjem tekutín bol naplnený na 97,0% a hrubej vlákniny na 58,6%. Spotreba NaCl bola prekročená 118,0%. Príjem cholesterolu nebol prekročený 78,8%.

Staršie ženy – energetický príjem bol nenaplnený 97,6%. Bielkoviny boli prekročené 185,8%. Tuky plnené na 101,0%. Sacharidy boli plnené na 87,6% a vitamín C na 113,7%. Príjem tekutín bol naplnený na 79,0%. Príjem hrubej vlákniny bol plnený na 75,0% a soli na 103,1%. Cholesterol nebol prekročený 58,0%.

Starší muži – energia bola plnená na 66,0%. Bielkoviny boli prekročené 121,4% a tuky plnené na 92,2%. Sacharidy boli plnené na 52,8%. Príjem vitamínu C bol plnený na 87,4%. Príjem tekutín nebol prekročený, plnený na 82,0%. Príjem hrubej vlákniny plnený na 29,2%. Príjem NaCl bol prekročený, plnený na 128,3%. Cholesterol bol plnený na 85,4%.

Z uvedeného vyplýva, že vysokú spotrebu bielkovín majú všetky vekové skupiny. Tuky a vitamín C boli prekročené u mladších žien mužov a starších žien. príjem tekutín nebol prekročený vo všetkých vekových skupinách. Nenaplnený je príjem hrubej vlákniny. Prekročené boli aj hodnoty NaCl vo všetkých vekových skupinách, najviac u starších mužov.

Dotazník o životospráve

A : Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti

Všetci klienti udávali spotrebu bežnej stravy, až na mladšie ženy, bežne sa nestravujú 2 ženy a u starších mužov je to 1 muž. Najčastejšie sa stravujú 3x denne, iba v skupine mladších žien 2x denne.

Frekvencia konzumovania vaječných resp. majonézových jedál

85% mladších žien a 75% starších žien 1-2x do týždňa, 90% mladších mužov a 80% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania bravčového mäsa

90% mladších žien a 80% starších žien 1-2x do týždňa, 65% mladších mužov a 65% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania hovädzieho mäsa

65% mladších žien konzumuje a 45% starších žien 1-2x do týždňa, 50% mladších mužov a 45% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania mäsových výrobkov

50% mladších žien a 75% starších žien 1-2x do týždňa, 70% mladších mužov a 65% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania hydiny

70% mladších žien a 75% starších žien 1-2x do týždňa, 75% mladších mužov a 55% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania živočíšnych tukov

40% mladších a 45% starších žien konzumuje 1-2x do týždňa, 80% mladších mužov a 60% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania rastlinných olejov

60% mladších žien 1-2x do týždňa, 65% starších žien 1-2x do týždňa, 40% mladších mužov a 70% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania masla

55% mladších žien a 55% starších žien 1-2x do týždňa, 55% mladších mužov a 55% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania plnotučného mlieka

35% mladších žien 1-2x do týždňa, 25% starších žien nekonzumuje, 45% mladších mužov a 35% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie nízko tučného mlieka

40% mladších žien a 50% starších žien 1-2x do týždňa, 55% mladších mužov a 45% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie smotanových jogurtov

75% mladších žien a 65% starších žien 1-2x do týždňa, 65% mladších mužov a 65% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie tvrdých vysokotučných syrov

55% mladších žien a 60% starších žien 1-2x do týždňa, 65% mladších mužov a 55% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie tvarohu

95% mladších žien a 90% starších žien 1-2x do týždňa, 75% mladších mužov a 65% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie strukovinových pokrmov

80% mladších žien a 85% starších žien 1-2x do týždňa, 80% mladších mužov a 80% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania celozrných pekárenských výrobkov

70% mladších žien 1-2x do týždňa a 35% starších žien 4-5x do týždňa, 60% mladších mužov a 25% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania tmavých pekárenských výrobkov

50% mladších žien a 45% starších žien 4-5x do týždňa, 20% mladších mužov a 30% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania bielych pekárenských výrobkov

25% mladších žien 1-2x do týždňa, 35% starších žien nekonzumuje, 45% mladších mužov a 25% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania cestovín a múčnych jedál

75% mladších žien a 85% starších žien 1-2x do týždňa, 70% mladších mužov a 60% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania rôznych sladkostí

70% mladších žien a 85% starších žien 1-2x do týždňa, 65% mladších mužov a 70% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania zemiakov

80% mladších žien a 55% starších žien 1-2x do týždňa, 65% mladších mužov a 75% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania zeleniny

65% mladších žien 1-2x do týždňa, 45% starších žien 1-2x do týždňa, 50% mladších mužov a 65% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania ovocia

55% mladších žien 1-2x do týždňa, 65% starších žien 1-2x do týždňa, 55% mladších mužov a 65% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania nealkoholických nápojov sladených

25% mladších žien 1-2x do týždňa, 55% starších žien nekonzumuje, 40% mladších mužov 1-2x do týždňa, 35% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie minerálnych vôd

80% mladších žien 4-5x do týždňa, 60% starších žien 4-5x do týždňa, 50% mladších mužov a 35% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania zalievanej čiernej kávy

40% mladších žien a 40% starších žien konzumuje 4-5x do týždňa, 30% mladších mužov a 35% starších mužov 4-5x do týždňa.

Frekvencia konzumácie čierneho čaju

45% mladších žien nekonzumuje, 30% starších žien nekonzumuje, 50% mladších mužov a 25% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania destilátov

80% mladších žien a 85% starších žien nekonzumuje, 70% mladších mužov a 80% starších mužov nekonzumuje.

Frekvencia konzumovania vína

35% mladších žien konzumuje a 25% starších žien 1-2x do týždňa, 60% mladších mužov nekonzumuje a 35% starších mužov konzumuje 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania piva

35% mladších žien a 20% starších žien 1-2x do týždňa, 55% mladších mužov a 40% starších mužov konzumuje 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumovania hlúbovej zeleniny

95% mladších žien a 75% starších žien 1-2x do týždňa, 80% mladších mužov a 95% starších mužov konzumuje 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie sóje a sójových výrobkov

55% mladších žien a 45% starších žien nekonzumuje, 40% mladších mužov konzumuje 1-2x do týždňa, 75% starších mužov nekonzumuje.

Frekvencia konzumácie špenátu

65% mladších žien a 60% starších žien nekonzumuje, 65% mladších mužov a 70% starších mužov nekonzumuje.

Frekvencia konzumácie morských rýb (aj konzervovaných) a živočíchov (filé, treskovité, makrely, sardinky)

100% mladších žien a 75% starších žien 1-2x do týždňa, 80% mladších mužov a 75% starších mužov 1-2x do týždňa.

Frekvencia konzumácie výživových doplnkov s jódom

90% mladších žien a 95% starších žien nekonzumuje, 95% mladších mužov a 95% starších mužov nekonzumuje.

V konzumovaní mäsa sa najviac konzumujú ryby, potom bravčové mäso a hydina, najmenej hovädzie mäso. Z tukov sa najviac konzumujú rastlinné oleje, potom maslo a živočíšne tuky. Najviac vaječných jedál konzumujú mladší muži a mladšie ženy. Z mliečnych výrobkov je najväčšia konzumácia polotučného mlieka, potom nízkotučného mlieka a nakoniec plnotučného mlieka. Približne rovnaká spotreba je syrov a tvarohu. Konzumuje sa viac strukovín ako zeleniny. V konzumácii pekárskeho výrobkov prevládajú celozrnné a tmavé výrobky nad bielymi výrobkami. Najviac cestovín konzumujú staršie ženy. Najviac sladkostí konzumujú staršie ženy a najmenej mladší muži. Najviac zemiakov konzumujú mladšie ženy, ostatné vekové skupiny konzumujú zemiaky približne rovnako. Najviac ovocia konzumujú staršie ženy a starší muži. Prevláda konzumácia nesladených nealkoholických nápojov. Prevláda konzumácia kávy nad čiernym čajom. Najviac sa konzumuje pivo a víno, najmenej destiláty. Prevláda konzumácia sóje nad špenátom.

B. Pohybová aktivita a životospráva

V rámci pohybovej aktivity sa 1 hodinu týždenne telesnej výchovy, športu a turistike venuje 45 % mladších mužov, 20 % starších mužov, 25% mladších žien a 60 % starších žien.

Ako dôvod, prečo nevenujú žiaden čas pohybovej aktivite najčastejšie uviedli nedostatok času.

Ako dobrú životosprávu zhodnotilo 20% mladších mužov, 20% starších mužov, 25% mladších žien a 15% starších žien.

V poslednom období najviac zmenili svoju životosprávu starší muži a mladšie ženy. Stresovým faktorom je vystavených v skupine mladších žien 35%, v skupine starších mužov je stresom vystavených 60%, v skupine mladších mužov 65% a v skupine starších žien 50% .

Klinicko – somatometrický dotazník a výsledky biochemického vyšetrenia

Mladšie ženy - z počtu 20 má normálnu hmotnosť 16 žien, WHR je v norme u 20 žien. Hodnota systolického tlaku bola v norme u 20 žien, tlak diastolický v norme malo 20 žien. Hladinu celkového cholesterolu v sére malo v norme 20 žien. HDL malo v norme 6 žien, hraničné hodnoty malo 5 žien a 9 žien mali HDL<1,2. Hodnoty triglyceridov boli v norme u 20 žien. Hodnoty glykémie u 20 žien boli v norme. Pri vyšetrení LDL sa zistilo, že v norme bolo 20 žien.

Mladší muži – normálnu hmotnosť malo 20 mužov. WHR v norme bolo u 20 mužov. Hodnota systolického tlaku v norme u 20 mužov. Tlak diastolický v norme u 20 mužov. Cholesterol v norme u 19 mužov. HDL v norme u 13 mužov, hraničné hodnoty mali 7 muži. Triglyceridy v norme u 18 mužov, u 2 mužov hraničná hodnota. Glykémia v norme u 20 mužov. LDL v norme u 19 mužov.

Staršie ženy – normálnu hmotnosť malo 13 žien, nadváhu malo 6 žien a 1 bola obézna. WHR malo v norme 20 žien. Hodnota systolického tlaku v norme u 20 žien. Tlak diastolický u 20 žien v norme. Cholesterol v norme u 19 žien, hraničné hodnoty mala 1 žena. HDL malo v norme 11 žien, hraničné hodnoty malo 5 žien a 4 ženy mali HDL<1,2. Triglyceridy boli

v norme u 15 žien, 5 žien malo hraničné hodnoty. Glykémiu v norme malo 20 žien. LDL malo v norme 18 žien, 2 ženy mali hraničné hodnoty.

Starší muži – normálnu hmotnosť mali 15 muži, nadváhu mali 3 muži, obézny boli 2 muži. WHR v norme malo 20 mužov. Tlak systolický v norme malo 20 mužov. Tlak diastolický malo v norme 18 mužov, 2 muži mali hraničné hodnoty. Cholesterol v norme malo 19 mužov. HDL malo v norme 12 mužov, 8 mali hraničné hodnoty. Triglyceridy v norme malo 17 mužov, 3 muži mali hraničné hodnoty. Glykémiu malo v norme 19 mužov. LDL malo v norme 18 mužov, 2 muži mali hraničné hodnoty.

U starších žien je vysoký nárast nadváhy. Nadváha a obezita súvisí s nízkymi hodnotami HDL, zvýšenými hodnotami LDL.

9. Publikácie a pod.:

Vzhľadom k tomu, že plnenie tejto úlohy bolo ukončené v decembri r. 2008 budú výsledky prezentované v roku 2009.

10. Realizačný výstup:

Prínosom riešenia tejto úlohy je zistiť skutočný výživový stav a spôsob stravovania a diagnostikovať rizikové faktory kardiovaskulárnych ochorení u tzv. zdravej populácie nášho okresu. Individuálnou činnosťou v poradni správnej výživy poskytnúť rizikovým osobám kompletnú liečbu – hlavne v otázkach správneho životného štýlu prípadne farmakologickej liečby. Prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov zvyšovať zdravotné povedomie obyvateľov nášho okresu v otázkach ochrany a podpory svojho zdravia.

11. Čerpanie finančných prostriedkov:

Finančné prostriedky boli čerpané len z rozpočtu RÚVZ Michalovce na rok 2008.

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich žien vo veku 19 – 34 rokov, v počte 20, rok 2008

Tabuľka č. 1

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parametru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	9875,7 kJ	94,0 %	10 500 kJ
Bielkoviny celkové	105,2 g	184,5 %	57 g
Tuky celkové	76,2 g	101,6 %	75 g
Sacharidy celkové	334,6 g	83,2 %	402 g
Vitamín C	99,6 mg	124,5 %	80 mg
Voda	1,5 l	79,0 %	2 l
Hrubá vláknina	21,9 g	91,2 %	24 g
NaCl	6946,0 mg	115,7 %	6 000 mg
Cholesterol	223,5 mg	74,5 %	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 – 34 rokov, rok 2008

Tabuľka č. 1 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento žien	Nálezy u sledovaných žien Najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	70 %	4365,6 – 29793,5
Bielkoviny celkové	nad 110 %	50 %	36,0 – 371,3
Tuky celkové	nad 110 % pod 90 %	20 % 50 %	16,80 – 197,90
Sacharidy celkové	pod 90 %	75 %	123,9 – 994,4
Vitamín C	pod 90 %	45 %	14,6 – 243,7
Voda	pod 90 %	60 %	0,2 – 4,5
Hrubá vláknina	pod 90 %	70 %	1,3 – 105,8
NaCl	nad 110 %	50 %	101,0 – 18760,0
Cholesterol	pod 90 %	75 %	23,0 – 689,0

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich žien vo veku 35 – 54 rokov, v počte 20, rok 2008

Tabuľka č. 2

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parameteru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	9761,7 kJ	97,6 %	10 000 kJ
Bielkoviny celkové	102,2 g	185,8 %	55 g
Tuky celkové	70,7 g	101,0 %	70 g
Sacharidy celkové	337,3 g	87,6 %	385 g
Vitamín C	91,0 mg	113,7 %	80 mg
Voda	1,5 l	79,0 %	2 l
Hrubá vláknina	18,0 g	75,0 %	24 g
NaCl	6186,8 mg	103,1 %	6 000 mg
Cholesterol	174,1 g	58,0 %	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 – 54 rokov, rok 2008

Tabuľka č. 2 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento žien	Nálezy u sledovaných žien Najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	50 %	3158,1 – 22204,9
Bielkoviny celkové	nad 110 %	75 %	28,7 – 307,0
Tuky celkové	nad 110 %	50 %	17,9 – 114,7
Sacharidy celkové	pod 90 %	65 %	124,4 – 796,2
Vitamín C	pod 90 %	60 %	12,7 – 263,3
Voda	pod 90 %	60 %	0,7 – 2,8
Hrubá vláknina	pod 90 %	80 %	2,5 – 82,1
NaCl	nad 110 %	45 %	1898,0 – 12323,0
Cholesterol	pod 90 %	80 %	33,0 – 527,0

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 19 – 34 rokov, v počte 20, rok 2008

Tabuľka č. 3

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parameteru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	10488,9 kJ	77,6 %	13500 kJ
Bielkoviny celkové	108,6 g	155,1 %	70 g
Tuky celkové	87,3 g	97,0 %	90 g
Sacharidy celkové	340,4 g	63,7 %	534 g
Vitamín C	79,5 mg	93,5 %	85 mg
Voda	1,9 l	97,0 %	2 l
Hrubá vláknina	17,6 g	58,6 %	30 g
NaCl	7085,3 mg	118,0 %	6 000 mg
Cholesterol	236,4 mg	78,0 %	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 19 – 34 rokov, rok 2008

Tabuľka č. 3 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento mužov	Nálezy u sledovaných mužov najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	75%	4401,4 – 30135,4
Bielkoviny celkové	nad 110 %	60 %	37,9 – 376,8
Tuky celkové	nad 110 %	40 %	33,4 – 208,4

Sacharidy celkové	pod 90 %	90 %	139,1 – 991,0
Vitamín C	nad 110 %	25 %	13,5 – 334,5
Voda	pod 90 %	50 %	0,8 – 3,6
Hrubá vláknina	pod 90 %	80 %	2,5 -103,4
NaCl	nad 110 %	55 %	1831,0 – 14815,0
Cholesterol	pod 90 %	75 %	28,0 – 1071,0

Priemerné percentuálne plnenie VOD a priemer energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu u stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 35 – 59 rokov, v počte 20, rok 2008

Tabuľka č. 4

Sledovaný parameter	Priemer sledovaného parameteru	Priemerné percentuálne plnenie VOD	Norma
Energia	8583,2 kJ	66,0 %	13000 kJ
Bielkoviny celkové	82,5 g	121,4 %	68 g
Tuky celkové	78,4 g	92,2 %	85 g
Sacharidy celkové	273,4 g	52,8 %	517 g
Vitamín C	74,3 mg	87,4 %	85 mg
Voda	1,6 l	82,0 %	2 l
Hrubá vláknina	8,1 g	29,2 %	28 g
NaCl	7695,9 mg	128,3 %	6 000 mg
Cholesterol	256,2 g	85,4%	300 mg

Percentuálne plnenie energie, základných živín, vitamínu C, vody, hrubej vlákniny, NaCl a cholesterolu podľa VOD pre stredne ťažko pracujúcich mužov vo veku 35 – 59 rokov, rok 2008

Tabuľka č. 4 a

Sledovaný parameter	Percentuálne plnenie VOD	Percento mužov	Nálezy u sledovaných mužov najnižšie – najvyššie
Energia	pod 90 %	85 %	3866,8 – 15785,1
Bielkoviny celkové	nad 110 %	50 %	28,8 – 184,7
Tuky celkové	nad 110 %	20 %	36,3 – 179,1
Sacharidy celkové	pod 90 %	90 %	113,1 – 568,7
Vitamín C	nad 110 %	15 %	25,8 – 321,3
Voda	pod 90 %	60 %	0,5 – 3,4
Hrubá vláknina	pod 90 %	95 %	2,3 – 43,4
NaCl	nad 110 %	45 %	1138,0 – 21595,0
Cholesterol	pod 90 %	50 %	27,0 – 541,0

Názov úlohy:**3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli**

V tomto roku bolo odobratých 24 vzoriek jedlej soli jódoanej a jodidovanej, z toho 22 v originálnom malospotrebiteľskom balení z obchodnej siete a 2 vzorky z 25 kg veľkospotrebiteľského balenia z pekárenských výrobní. Vzorky boli odoberané z odberových miest okresov Michalovce a Sobrance.

V týchto vzorkách bol stanovený obsah KI a KIO_3 a u vzoriek z dovozu aj feroxyanid draselný. Všetky vzorky boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Košiciach metódami doporučenými hlavným odborníkom SR pre chemické analýzy – odmernou analýzou.

12 vzoriek bolo domáceho výrobcu Solivary a.s. Košická č.8, Prešov a 12 vzoriek zahraničnej produkcie, z toho 8 vzoriek Gemma di mare – Morská jedlá soľ jodidovaná, výrobcu Compagnia Italia Sali Porto Viro Taliansko, 3 vzorky Varenej jódoanej jedlej soli – Soľ Balima, výrobcu Bielorusko a 1 vzorka soli výrobcu Lidl Stifting, Nemecko.

Všetky odobraté vzorky soli boli v čase laboratorneho vyšetrenia vo výrobcom doporučenej spotrebnej lehote. Všetky vzorky boli posúdené ako vyhovujúce platnej legislatíve. V čase odberu vzoriek neboli zistené hygienické nedostatky v ich skladovaní a uchovávaní.

Prehľad o obsahu KI a KIO_3 a ďalších údajích o odobratých vzorkách jedlej soli domáceho výrobcu udáva Tabuľka č.1 a soli z dovozu Tabuľka č.2.

Termín ukončenia: 30. december 2008

Prehľad o obsahu KI a KIO_3 vo vzorkách jedlej soli t u z e m s k e j výroby odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2008**Tabuľka č. 1**

P. č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. baliareň distribútor	Obsah Jódu deklarovaný na obale	Dátum minimálnej trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. zistený obsah KI v mg/kg	Lab. Zistený Obsah KIO_3 v Mg/kg
1.	Varená jódoaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - 35 mg/kg	04.12.2009	14.01.2008	ND	31
2	Varená jódoaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - 35 mg/kg	11.10.2009	11.02.2008	ND	25

3.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	08.02.2010	03.03.2008	< 6,7	27
4.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	07.02.2010	01.04.2008	ND	25
5.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 -35 mg/kg	27.03.2010	14.05.2008	ND	24
6.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	veľkospotreb balenie 25 kg Od 20- 45	16.02.2010	03.06.2008	ND	27
7.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 -35 mg/kg	23.03.2010	07.07.2008	ND	27

pokračovanie tabuľky č.1

P. č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. baliareň distribútor	Obsah jódu deklarovaný na obale	Dátum minimálnej trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. Zistený Obsah KI v Mg/kg	Lab. Zistený Obsah KIO ₃ v Mg/kg
8.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	26.06.2010	04.08.2008	ND	28
9.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	17.06.2010	02.09.2008	ND	27

10.	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	14.08.2010	08.10.2008	ND	27
11	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 20- 45 mg/kg 50 kg veľkosp. balenie	07.10.2010	04.11.2008	ND	28
12	Varená jódovaná jedlá soľ	Solivary a.s. Prešov	Od 15 - - 35 mg/kg	19.11.2010	01.12.2008	ND	27

Prehľad o obsahu ferokyanidu, KI a KIO₃ vo vzorkách soli z dovozu odobratých pracovníkmi RÚVZ Michalovce v roku 2008.

Tabuľka č. 2

P. č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. Baliareň Distribútor	Obsah jódu deklarovaný na obale	Dátum minimálnej Trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. zistený obsah KI v Mg/kg	Lab. zistený obsah KIO₃ v mg/kg	Lab. Zistený Obsah Ferokyanidu Draselného v mg/kg
1.	Balima Varená jedlá soľ jódovaná	Bielorusko	15 – 35 mg/kg	12.05. 2008	14.01.2008	26	ND	5,7
2.	Balima Varená jedlá soľ jódovaná	Bielorusko	15 – 35 mg/kg	04.06. 2008	11.02.2008	26	ND	5,5
3.	Morská jedlá soľ jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	28.10.2008	04.03.2008	ND	24	<5,0
4.	Morská jedlá soľ jódovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	03.12.2008	01.04.2008	ND	27	< 5,0
5.	Varená jedlá soľ Jódovaná	Bielorusko	15 – 35 mg/kg	07.07.2008	12.05.2008	25	ND	5,5

6.	Morská jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	22.11.2008	03.06.2008	ND	30	5,9
7.	Morská jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	06.05.2009	08.07.2008	ND	25	6,0
8.	Morská jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	06.05.2009	04.08.2008	ND	26	6,2
9.	Morská jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	25.10.2008	02.09.2008	ND	26,0	7,7

pokračovanie tabuľky č.2

P. č.	Názov výrobku	Výrobca Príp. Baliareň Distribútor	Obsah jódu deklarovaný na obale	Dátum minimálnej Trvanlivosti	Dátum odberu	Lab. zistený obsah KI v Mg/kg	Lab. zistený obsah KIO ₃ v mg/kg	Lab. Zistený Obsah Ferokyanidu Draselného v mg/kg
10.	Jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	26.07.2011	08.10.2008	ND	28,0	< 5,0
11.	Jedlá soľ s prídavkom jódu	Nemecko	15 – 35 mg/kg	13.10.2009	03.11.2008	ND	32	<5,0

12.	Morská jedlá soľ jódidovaná Gemma di mare jemná	Taliansko	15 – 35 mg/kg	16.10.2011	01.12.2008	ND	22	<5,0
-----	---	-----------	---------------	------------	------------	----	----	------

Názov úlohy:

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

V rámci plnenia tejto úlohy v roku 2008 bolo odobratých **24 vzoriek vôd**, z toho 22 vzoriek originálne balenej pramenitej a minerálnej vody z obchodnej siete okresov Michalovce a Sobrance a 2 vzorky veľkoobjemovej vody (tzv. watercoolery): pramenitá voda z plniarne v obci Poruba pod Vihorlatom a Bystrina – mineralizovaná stolová voda z lekárne v Michalovciach, ktoré boli vyšetrené v laboratóriách RÚVZ Košice. **21 vzoriek vôd** bolo posúdených ako **vyhovujúcich** platnej legislatíve, **3 vzorky** Korytnice prírodnej minerálnej vody v originálnom balení **nevyhoveli** pre prekročenie limitu mangánu. Miestne príslušný RÚVZ so sídlom v Liptovskom Mikuláši, na území ktorého sa predmetná voda plní, bol písomne informovaný o tejto skutočnosti za účelom zjednania nápravy. Zároveň boli kontrolované podmienky skladovania týchto vôd ako aj označovanie. Nedostatky neboli zistené.

Termín ukončenia: december 2008

Názov úlohy:

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

V mesiaci november bola odobratá vzorka originálne balenej komodity „Grilovacie korenie – koreninová soľ na grilovanie mäsa, 40g“ domácej produkcie zo zariadenia spoločného stravovania v meste Michalovce, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie na ÚVZ SR Bratislava. Laboratórny výsledok nám ešte nebol zaslaný.

Termín ukončenia: december 2008

Názov úlohy:

7.8. Glutén v diétnych potravinách

V septembri t.r. bola odobratá vzorka originálne balenej „Vtipnej kaše – kukuričná instantná“, hmotnosť 250 g, zahraničnej produkcie z maloobchodnej predajne v Michalovciach, ktorá bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie – glutén na ÚVZ SR Bratislava. V zaslanom protokole o skúškach je uvedené namerané množstvo gluténu 216 mg/kg. Predajca predmetného výrobku bol listom požiadavý o upozornenie distribútora na pripravovanú legislatívu, v ktorej je uvedené najvyššie prípustné množstvo gluténu 100 mg/kg.

Termín ukončenia: december 2008

Oddelenie detí a mládeže

4.1 Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR
RÚVZ Michalovce nie je zapojený

4.2 Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska. Pilotný projekt.

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR
Pilotný projekt - RÚVZ Michalovce nie je zapojený

4.3 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Opakovaný celoslovenský dotazníkový monitoring na zber dát o návykových látkach (tabak, alkohol, drogy) od žiakov základných a stredných škôl a ich pedagógov, o ich užívaní ako aj o názoroch respondentov na návykové látky a týmto prostredníctvom získať prehľad o tejto problematike v SR pre porovnanie s inými krajinami Európy a trendoch vývoja.

Aktivity vykonávané v rámci plnenia úlohy:

- v roku 2008 bolo v rámci boja proti návykovým látkam – tabaku vykonaných podľa zák. NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov 119 kontrol:

detské jasle	1
materské školy	29
spojené školy (ZŠ s MŠ)	4
základné školy	20
zariadenia spoločného stravovania	41
ostatné (centrá voľného času, ZUŠ)	9
gymnaziá	2
stredné školy	5
bufety	3
špeciálne základné školy	2
domovy sociálnej starostlivosti	3

Pri kontrolách nebolo zistené porušenie zák. NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov.

Termín ukončenia: podľa požiadaviek gestora

4.4 Prevencia chybného držania tela u školských detí

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR

Riešenie projektu a výstupy:

Cieľom je v jednotlivých etapách projektu (prebehli už 3 etapy) zlepšiť situáciu v oblasti ergonomických podmienok práce u školských detí a využiť získané výsledky pri ochrane zdravia a podpore telesného vývinu detí a mládeže.

Aktivity vykonávané v rámci plnenia úlohy:

- v roku 2008 sme sa pri výkone ŠZD zameriavali aj na:
 - vybavenosť škôl školským nábytkom podľa veľkostného typu, zohľadňujúc rozdielnú telesnú výšku žiakov
 - stav priestorov na výučbu telesnej výchovy na školách z hľadiska predchádzania poškodeniam zdravia.

- zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom

Pri kontrolách boli zistené aj nedostatky - hlavne nevybavenie počítačových učební nastaviteľnými stoličkami, tie boli riešené so zriaďovateľmi škôl.

V mesiaci september aktívna účasť na odbornom seminári zamestnancov RÚVZ Michalovce - prednáška na tému „Podmienky stredoškolákov pri práci so zobrazovacími jednotkami“.

Termín ukončenia: Priebežne

LOKÁLNY PROJEKT „ČAKÁME NA BOCIANA“

Gestor: RÚVZ Michalovce

Riešenie projektu a výstupy:

Konanie kurzov o zdravom tehotenstve a materstve za účasti odborníkov, v rámci ktorých boli poskytované budúcim mamičkám a oteckom potrebné informácie o priebehu tehotenstva, pôrodu a prvého roka života dieťaťa. Každý kurz pozostával zo 4 tematicky rozdielne zameraných stretnutí, pričom prvé stretnutie bolo zamerané na tehotenstvo, druhé na pôrod, tretie na šestonedelie (výživa matky a dojčenie, očkovanie, starostlivosť o dieťa v prvom roku života), tretie na praktické ukážky starostlivosti o dieťa, prezentácia výrobkov pre kojencov, film. Na každom stretnutí sa cvičilo (posilnenie panvového dna, dýchacie techniky pri pôrode, ukážky cvikov po pôrode, relaxačné techniky).

Aktivity vykonávané v rámci plnenia úlohy:

- v roku 2008 sa konali 4 kurzy, ktorých sa zúčastnilo 46 budúcich mamičiek a 11 oteckov.

Termín: Pokiaľ možno stály – mesačne, okrem letných prázdninových mesiacov a decembra.

Ďalšie úlohy vyplývajúce z Programov a projektov RÚVZ

- „Program ozdravenia výživy obyvateľstva v SR“ a „Národný program prevencie obezity“

Aktivity vykonávané v rámci plnenia programov - pri kontrolnej a poradenskej činnosti sme sa zamerali na podporu rozvoja školského stravovania, presadzovanie racionálnej výživy, energeticky a biologicky hodnotnej stravy pre jednotlivé vekové skupiny detí a mládeže, dodržiavanie zásad na zostavovanie jedálnych lístkov, dodržiavanie pitného režimu s obmedzením nápojov s obsahom kofeínu, chinínu a nápojov s vysokým obsahom cukru (v školských bufetoch), podporu školského mliečneho programu. Distribúciu odborných propagačných materiálov (letákov) podporujúcich zdravú výživu detí a mládeže. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme presadzovali vytváranie zodpovedajúcich podmienok pre telesnú výchovu na školách (telocvične, ihriská, základná telesná výchova, telovýchovné aktivity mimo vyučovania). Z našich zistení vyplýva, že zostavovanie jedálnych lístkov a dodržiavanie pitného režimu je na dobrej úrovni. Pestrosť podávanej stravy je zabezpečená, zvýšilo sa aj zastúpenie zeleniny a ovocia. V školských bufetoch nebol zistený predaj sortimentu nevhodného pre deti a mládež. K rozvoju pohybovej aktivity prispieva aj konanie športových podujatí na školách.

Termín plnenia: rok 2008

- „Národný program úradnej kontroly potravín“

Aktivity vykonávané v rámci plnenia programu – dozor v zariadeniach spoločného stravovania (nad podmienkami skladovania, prípravy, prepravy a podávania pokrmov a nápojov). V priebehu hodnoteného obdobia bolo v tejto súvislosti vykonaných 90 kontrol (s vyhovujúcimi výsledkami 79 – 87,8% a s nevyhovujúcimi 11 – 12,2%) z toho 11 kontrol v nadväznosti na hlásenie o výskyte zdravotne škodlivých potravín v systéme RAPID ALERT. Najčastejšie zisťované nedostatky: zmrazovanie potravín dodaných do zariadenia v nezmrazenom stave, spoločné skladovanie nezlučiteľných druhov potravín, nefunkčné meracie zariadenia na monitoring kritických kontrolných bodov a nevedenie pravidelných záznamov o ich monitorovaní. Z nedostatkov technického charakteru to boli znečistené steny a poškodená ľahkozmývateľná úprava podlahy v priestoroch kde sa skladovali potraviny.

Za zisťované nedostatky bolo podľa § 6 ods. 3 písm. i) zák. č. 355/2007 Z.z. vydaných 5 pokynov s termínmi na odstránenie nedostatkov.

Sankčné opatrenia uložené za zistené nedostatky: blokové pokuty: 18/9 800,-Sk; pokuty podľa § 23 ods. 5 a § 28 ods. 1 písm. a) zák. č. 152/1995 Z.z. boli uložené 2 pokuty v sume 10 000,-Sk; pokuty podľa § 57 zák. č. 355/2007 Z.z. bola uložená jedna pokuta v sume 5 000,-Sk; úhrada nákladov bola uložená v jednom prípade v sume 1780,-Sk. V rámci plnenia programu bolo odobratých 28 vzoriek (5-vzorkovým systémom) z toho 22 vzoriek hotových pokrmov, 5 vzoriek lahôdkárskych výrobkov (bagety) a 1 vzorka dojčenskej výživy. Z celkového počtu vzoriek boli ako nevyhovujúce vyhodnotené 3 vzorky lahôdkárskych výrobkov.

Termín plnenia: rok 2008

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

V roku 2008 oddelenie PPLaT RÚVZ Michalovce plní tieto úlohy:

Úloha č. 2.1. – Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce, ktorá pozostáva z týchto bodov:

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrbtice.

Úloha č. 2.2 – Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Bod č. 2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce:

1/ V roku 2008 pokračoval trend v zabezpečovaní PZS zamestnávateľmi, a to hlavne v organizáciách, v ktorých evidujeme rizikové práce. K 31.12.2008 39 firiem zo 45, v ktorých evidujeme rizikové práce, má zabezpečený výkon pracovnej zdravotnej služby zmluvnou formou. Zostávajúcich 6 firiem sú podniky s menším počtom zamestnancov, pričom v čase previerok prebiehali výberové konania na zabezpečenie zdravotného dohľadu PZS. Pri previerkach vykonávaných v rámci ŠZD si zamestnanci odd. PPLaT, ako aj ostatných oddelení RÚVZ overujú zabezpečenie PZS tak, že si dávajú predložiť k nahliadnutiu zmluvy uzavretú s jednotlivými PZS. Zároveň pri týchto previerkach je konštatované, že sú u zamestnancov vykonávané PLP v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. vrátane vyhotovenia záverečného posudku o zdravotnej spôsobilosti zamestnanca na výkon danej práce, postupne je spracovávaná kategorizácia prác a hodnotenie a posudzovanie rizík.

V poľnohospodárstve naďalej dochádza k obmedzovaniu prác v chemickej ochrane rastlín a pracovníci vykonávajúci túto činnosť sú vyradovaní z rizika. Práce v chemickej ochrane rastlín si firmy zabezpečujú dodávateľsky, pričom jedovaté látky a prípravky sú používané len ojedinele.

- V roku 2008 pokračovali pracovníci RÚVZ - oddelenia PPLaT v Michalovciach v upresňovaní evidencie rizikových prác na pracoviskách v okresoch Michalovce a Sobrance. V roku 2008 orgán verejného zdravotníctva vydal celkom **11 rozhodnutí na zaradenie pracovných činností do 3, resp. 4 kategórie rizikových prác, pričom v 5 prípadoch išlo o nové organizácie, v 1 prípade išlo o spoločnosť, kde už rizikové práce evidujeme, ale na základe hodnotenia rizika boli do rizikových prác zaradené ďalšie profesie a v 5 prípadoch išlo o prehodnotenie rizikových prác. V 4 prípadoch na základe žiadostí firiem, po predložení posudkov rizika boli zrušené rizikové práce.** Okrem toho z evidencie rizikových prác boli vyradené ďalšie 3 organizácie v dôsledku zániku firmy, resp. v dôsledku zrušenia pracovísk, alebo po prehodnotení vykonávaných prác na základe meraní a posudkov rizika.

2/ V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme rizikové práce na 96 pracoviskách (pokles oproti roku 2007 o 10 pracovísk) v 45 firmách (rovnaký počet ako v roku 2007). Na uvedených pracoviskách pracuje celkom 1714 exponovaných pracovníkov (mierny nárast oproti roku 2007 o 36 zamestnancov) z toho je 454 žien (nárast o 3 oproti roku 2007). Z uvedeného počtu pracovníkov, v okrese Sobrance pracuje 53 pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom (pokles oproti roku 2007 o 17 pracovníkov), z toho sú 3 ženy, v okrese Michalovce pracuje 1661 exponovaných zamestnancov (nárast o 53 zamestnancov oproti roku 2007), z toho je 451 žien. Prehľad počtu exponovaných pracovníkov podľa kategórie, rizikového faktoru a ich porovnanie s rokom 2007 je uvedený v priložených tabuľkách č.4 a 4a.

Zmeny v roku 2008, v porovnaní s rokom 2007 sú len malé. Počty zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú porovnateľné s tým, že k výraznejšiemu poklesu o 17 zamestnancov došlo v okrese Sobrance, k miernemu nárastu počtu zamestnancov exponovaných rizikovým faktorom došlo v okrese Michalovce. V okrese Sobrance došlo k poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich práce na základe tohto, že Lesy SR, š.p. Odštepny závod Sobrance rozviazal pracovný pomer so zamestnancami – pilčíkmi, ktorí boli evidovaní pre rizikový faktor vibrácie. Počet firiem sa nezmenil. V súčasnosti, vzhľadom na prebiehajúcu krízu, je možné predpokladať, že v roku 2009 dôjde pravdepodobne k poklesu počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v dôsledku obmedzenia výroby. V roku 2008 došlo k nárastu počtu zamestnancov, ktorí sú exponovaní hluku o 99 oproti roku 2007. Aj keď došlo k poklesu zamestnancov exponovaných hluku v už evidovaných firmách, v roku 2008 boli určené rizikové práce pre rizikový faktor hluk v ďalších firmách, kde sú zamestnanci exponovaní hluku (napr. Unomedical, s.r.o. Michalovce, Syräreň Bel Slovakia, a.s. Michalovce, kde pribudli nové profesie). K miernemu poklesu počtu exponovaných pracovníkov došlo pri rizikovom faktore prach o 8 zamestnancov, k poklesu počtu zamestnancov o 30 došlo v riziku chemických faktorov hlavne z dôvodu obmedzovania výroby a znižovania počtu zamestnancov v chemickom priemysle. K miernemu poklesu došlo v rizikovom faktore DNJZ o 8 zamestnancov, k zvýšeniu počtu zamestnancov o 7 došlo pri rizikovom faktore chemické karcinogény a to na pracovisku NsP Š. Kukuru, n.o. Michalovce – oddelenie onkologické. Pokiaľ ide o samostatne hospodáriacich roľníkov, u týchto je pri previerkach zisťované, že práce spojené s chemickou ochranou rastlín im na základe objednávok vykonávajú oprávnené firmy, pričom tieto im zabezpečujú aj potrebné prípravky a preto s nimi SHR neprichádzajú do kontaktu. Samostatne zárobkovo činné osoby vo výrobnnej sfére väčšinou pracujú vo väčších firmách ako živnostníci na základe zmlúv. OOPP si zabezpečujú sami, ale firmy ktoré ich zamestnávajú zabezpečujú pre nich zdravotný dohľad v rámci zmluvy uzavretej s PZS.

3/ V okresoch Michalovce a Sobrance bolo vykonaných pracovníkmi odd. PPL celkom 157 previerok na pracoviskách s rizikovými prácami. Bolo vydané 1 **rozhodnutie na odstránenie nedostatkov zistených pri previerkach.**

Prehľad počtu pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce za obdobie rokov 2002 až 2008 je uvedený v nasledujúcej tabuľke:

Rok	Počet exp. Pracovníkov		3.kat.		4.kat.	
	Celkom	žien	Celkom	Žien	Celkom	žien
2002	2894	561	3940	628	349	16

2003	2311	495	3080	533	362	19
2004	2124	466	2456	490	329	21
2005	1833	453	2291	484	271	24
2006	1786	480	2211	521	229	17
2007	1678	451	1978	472	194	0
2008	1714	454	2065	476	189	9

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že od roku 2002 dochádzalo k stálemu poklesu počtu exponovaných zamestnancov, v roku 2008 však došlo k miernemu nárastu, pričom počty v 3 a 4 kat. sú vlastne expozície – výstup z programu ASTR.

V roku 2008 v kategórii 3 evidujeme celkom 2065 zamestnancov, z toho je 476 žien v kategórii 4 evidujeme 189 zamestnancov, z toho je 9 žien.

4/ V okrese Michalovce evidujeme zamestnancov exponovaných týmto faktorom: prach, hluk, chemické faktory, chemické karcinogény, dermatotrópne látky, ionizujúce žiarenie, elektromagnetické žiarenie, infekcie, DNJZ, nešpecifický faktor - sálavé teplo. V okrese Sobrance evidujeme zamestnancov exponovaných týmto faktorom: hluk, prach, chemické látky, infekcie.

Najviac pracovníkov je exponovaných v riziku nadmerného hluku – 1190 (nárast o 99 zamestnancov oproti roku 2007) z toho je 175 žien, v riziku prachu pracuje 358 zamestnancov (pokles o 18 oproti roku 2007), v riziku chemických látok pracuje celkom 233 pracovníkov (pokles o 30 oproti roku 2007), z toho je 32 žien. V riziku chemickej karcinogenity evidujeme 58 zamestnancov, z toho je 51 žien (nárast o 7 oproti roku 2007).

Merania chemických faktorov na pracoviskách okresov Michalovce a Sobrance vykonávali zamestnanci RÚVZ so sídlom v Košiciach, resp. organizácie, ktoré majú oprávnenie na túto činnosť. RÚVZ Košice vykonalo meranie chemických faktorov v 1 spoločnosti na 8 pracoviskách, u 30 zamestnancov boli vykonané osobné odbery. Merania sa zúčastnila aj pracovníčka odd. PPLaT RÚVZ Michalovce, ktorá z uvedených meraní spracovávala záznamy.

Merania fyzikálnych faktorov si organizácie zabezpečovali u oprávnených osôb. Výsledky meraní zamestnávateľa predkladali na RÚVZ Michalovce.

5/ V roku 2008 pracovníci odd. PPLaT prešetrovali 28 podozrení na choroby z povolania, 1 podozrenie prešetrovali zamestnanci odd. epidemiologického, čiže celkom bolo prešetrovaných 29 podozrení na CHzP (o 6 menej ako v roku 2007). Z uvedeného počtu 10 podozrení na CHzP bolo prešetrovaných v strojárskom priemysle, 8 v textilnom priemysle, 1 v zdravotníctve, 2 v stavebníctve, 2 v poľnohospodárstve, 1 v školstve, 1 v odvetví palivá a energetika, 2 v službách a 2 v chemickom priemysle. Najviac podozrení je na ochorenie z DNJZ, celkom 26, 1x vírusová hepatitída typ A, 1x porucha sluchu z hluku (išlo o kombináciu viacerých diagnóz – vibrácie + DNJZ), avšak vykazujeme len 1x, hepatopathia typu steatofibrózy biochemicky aktívna – 1x. U podozrení na CHzP z DNJZ ide predovšetkým o kanálové syndrómy a epicondylitídy, PHS, artrózy a ich vzájomnú kombináciu. Ochorenia sa vyskytovali u zamestnancov rôznych odvetví, najviac však v strojárskom priemysle. Z KPL - FNsP Košice sme obdržali 10 hlásení o priznaní CHzP za rok 2008, a 8 hlásení o priznaní CHzP za rok 2007 pričom v tabuľke vykazujeme len CHzP priznané v roku 2008.

Podrobnejšie údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch sú uvedené v priložených tabuľkách za okres Michalovce. č.1 až 3 a v tab. č. 1a až 3a za okres Sobrance.

6/ V roku 2008 v okresoch Michalovce a Sobrance neevidujeme rizikové práce s faktorom psychická pracovná záťaž, ani návrh na vyhlásenie rizikových prác pre tento faktor nebol na RÚVZ doručený.

7/ K 31.12.2008 boli na RÚVZ priebežne doručované správy o hodnotení zdravotných rizík a o vykonaných opatreniach na pracoviskách v organizáciách okresov Michalovce a Sobrance. V roku 2008 sa uskutočnilo so zamestnávateľmi celkom 5 pracovných rokovaní o zdravotných rizikách a o spôsobe zabezpečenia zdravotného dohľadu nad zdravím zamestnancov a pracovnými podmienkami. Išlo o tieto spoločnosti: Unomedical, s.r.o. Michalovce 2x, NsP ŠK, n. o. Michalovce, Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o. Michalovce, a Podvihorlatské pekárne a cukrárne, a.s. Humenné – prevádzka Michalovce. Prvé pracovné rokovanie so zástupcami spoločnosti Unomedical, s.r.o. Michalovce, ktorého sa zúčastnili aj zástupcovia odborov, bolo zamerané na hodnotenie rizika hluku na pracovisku Lisovňa, druhé na hodnotenie fyzickej záťaže u pracovníkov jednotlivých výrobných centier a baličky. Na základe uvedených jednaní zamestnávateľ zabezpečil meranie hluku na pracovisku lisovňa a pristúpil k hodnoteniu rizík na vyššie uvedenom pracovisku vo vzťahu k fyzickej záťaži. Pracovné jednanie so zástupcami NsP ŠK, n. o. Michalovce – hodnotenie pracovných podmienok na odd. patologicko – anatomickom, na základe ktorého zamestnávateľ zabezpečil zakúpenie nového prístroja na fixáciu preparátov formaldehydom a následne zabezpečil objektivizáciu chemických faktorov v pracovnom ovzduší tohto oddelenia. V súčasnosti je pracovnou zdravotnou službou spracovávané hodnotenie a posúdenie rizika u zamestnancov patologicko-anatomického oddelenia. Pracovné rokovanie v spoločnosti Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o. Michalovce bolo zamerané na pracovné podmienky na pracovisku stredná výroba – pracovisko zvárania a pracovisku konečná výroba – montáž kabeláže, kde boli opakovane prešetrované podozrenia na CHzP z DNJZ. Na základe tohto rokovania zamestnávateľ prostredníctvom PZS zabezpečil hodnotenie a posúdenie rizík, a následne realizoval opatrenia na uvedených pracoviskách – pracovisko strednej výroby – ultrazvukové zváranie bolo zrušené, na pracovisku konečnej výroby bol nekonečný pohyblivý pás nahradený pevnými doskami, na ktorých sa vykonáva montáž kabeláže, ďalej pod nohy zamestnancov boli dodané podložky, čím sa odstránilo dvíhanie rúk pri práci nad pracovnú rovinu, zamestnanci boli preškolení a informovaných o správnych pracovných návykoch. Pracovné rokovanie so spoločnosťou Podvihorlatské pekárne a cukrárne, a.s. Humenné – prevádzka Michalovce nasledovalo po oznámení o začatí správneho konania pre nezabezpečenie zdravotného dohľadu PZS a bolo dohodnuté, že spoločnosť predloží požadované doklady na základe ktorých, bude pokračované v správnom konaní. Okrem toho sa vedúca odd. PPLaT 1x zúčastnila rokovania o rekondičných pobytoch v spoločnosti Kerko, a.s. Košice – závod Dlaždice Michalovce.

8/ K prevádzkovým poriadkom pre prácu s chemickými faktormi a pre prácu s expozíciou hluku bolo vydaných celkom 61 rozhodnutí, z toho bolo 44 rozhodnutí pre prevádzkové poriadky s expozíciou chemickým faktorom a 17 prevádzkových poriadkov s expozíciou hluku pri práci. V tomto počte nie sú zahrnuté rozhodnutia na uvedenie do prevádzky, ktorými súčasne boli schválené aj prevádzkové poriadky. Bolo vyplnených celkom 113 dotazníkov informovanosti, z toho hluk 12, chemické faktory 33, karcinogény 5, zobrazovacie jednotky 26, bremená 15, psychická pracovná záťaž 22.

Bod č. 2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

V roku 2008 boli vykonávané previerky zamerané na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami podľa NV SR č. 355/2006 v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. pri ktorých bolo zistené:

V súčasnosti prevádzkuje už len niekoľko družstiev, ktoré vznikli ešte pre rokom 1990. Poľnohospodárskou činnosťou sa zaoberajú buď samostatne hospodáriaci roľníci, alebo spoločnosti, ktoré vznikali po roku 1990, resp. po roku 2000, pričom tieto sa okrem poľnohospodárstva zameriavajú aj na iné obchodné aktivity vrátane agroturistiky – vznikajú tzv. rodinné farmy. Keďže jestvujúce roľnícke družstvá výrazne znižujú počty zamestnancov, objednávajú si výkon postrekových prác u firiem zaoberajúcich sa touto činnosťou a teda ich kmeňoví zamestnanci neprichádzajú do priameho kontaktu s pesticídmi, alebo len v obmedzenej miere. V dôsledku toho došlo k výraznému zníženiu počtu stredísk na ochranu rastlín – takže v roku 2008 evidujeme už len 2 roľnícke družstvá (PD Choňkovce a Matex, s.r.o. Veľké Kapušany), kde zamestnanci vykonávajú chemickú ochranu rastlín. Celkom ide o 15 zamestnancov, z toho je jedna žena. Pokiaľ ide o skladovanie prípravkov na chemickú ochranu rastlín, organizácie majú vytvorené skladové priestory, tieto sú však využívané len v prípade nepriaznivého počasia na prechodné uskladnenie. Súčasne s touto skutočnosťou jednotlivé organizácie vypracovali posudky rizika pre tých pracovníkov, ktorí sa prípadne podieľajú na chemickej ochrane rastlín a zaradili ich do 2 kategórie vzhľadom na množstvá používaných prípravkov na chemickú ochranu rastlín, dobu expozície a spôsob manipulácie. Ďalej bolo zistené, že organizácie pri chemickej ochrane rastlín vo väčšine prípadov používajú prípravky, ktoré nie sú klasifikované ako jedovaté látky a prípravky. Zároveň bolo konštatované, že poľnohospodárske spoločnosti investujú do novej techniky a zakupujú si traktory s uzavretými kabínami a klimatizáciou. V roku 2008 bolo vykonaných celkom 31 previerok zameraných na kontrolu skladovania a manipuláciu s prípravkami na chemickú ochranu rastlín. Pri uvedených kontrolách nebolo zistené porušenie zák. č. 355/2007 Z. z. a predpisov vydaných na jeho vykonanie.

V roku 2008 boli pracovníkmi odd. PPLaT vykonávané tiež kontroly predaja jedovatých látok celkom v 11 predajniach okresov Michalovce a Sobrance, pri ktorých bolo zistené, že predaj je zabezpečený pultovým spôsobom, v predajniach sa nenachádzali hračky, ani požívatiny, prevádzkovatelia boli držiteľmi osvedčení o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými látkami. Tiež mali vypracované a schválené prevádzkové poriadky.

Organizácie a firmy, ktoré používajú pri práci chemické faktory aj v roku 2008 predkladali na schválenie prevádzkové poriadky a zmeny v prevádzkových poriadkoch, ktoré boli doplnené o posudky rizika a opatrenia pri mimoriadnych situáciách a haváriách – celkom bolo schválených 44 prevádzkových poriadkov, pričom v uvedenom počte nie sú zarátané tie prevádzkové poriadky, ktoré boli súčasťou žiadostí o súhlas s uvedením pracovných priestorov do prevádzky.

V roku 2008 nebolo vydané samostatné rozhodnutie pre práce spojené s manipuláciou, skladovaním a iným používaním veľmi jedovatých látok a prípravkov, ale schválenie prác spojených s manipuláciou, skladovaním a iným používaním veľmi jedovatých látok a prípravkov bolo súčasťou rozhodnutí, ktorými orgán verejného zdravotníctva súhlasil s uvedením priestorov do prevádzky.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme celkom 14 organizácií, ktoré používajú pri práci veľmi jedovaté látky a prípravky a jedovaté látky a prípravky. Ide o organizácie, ktoré veľmi jedovaté látky a prípravky používajú pri chemických analýzach, alebo o organizácie, ktoré tieto látky skladujú, ale pri práci ich nepoužívajú a nemajú ešte doriešený spôsob likvidácie.

V roku 2008 v spolupráci so Zväzom poľnohospodárskych družstiev SR, Regionálna rada v Michalovciach boli odprednášané prednášky pre zamestnancov poľnohospodárskych organizácií (celkom 90 pracovníkov), ktorí môžu pri práci prísť do kontaktu s prípravkami na chemickú ochranu rastlín. Zamestnanci boli oboznámení s novou legislatívou, základnými zásadami bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a s prejavmi poškodenia organizmu pri kontakte s vybranými prípravkami.

V roku 2008 neevidujeme žiadnu mimoriadnu, či havarijnú situáciu v oblasti nakladania s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Vykonávanie DDD činnosti bolo hlásené v 35 prípadoch.

V roku 2008 vedúca odd. PPLaT bola členkou komisie na preskúšanie odbornej spôsobilosti pre prácu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami a jedovatými látkami a prípravkami zriadenej pri RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Prehľad organizácií používajúcich pri práci VJLaP a JLaP je uvedený v priloženej tabuľke.

Bod č. 2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

V okrese Michalovce evidujeme prácu s chemickými karcinogénmi celkom v 11 organizáciách, v okrese Sobrance evidujeme tieto práce v 1 spoločnosti. K 31.12.2008 v riziku chemickej karcinogenity evidujeme celkom 58 zamestnancov – zamestnanci NsP, n.o Michalovce – oddelenie onkologické, ktorí sú exponovaní cytostatikami 48 z toho je 45 žien, zamestnanci spoločnosti Ebster, s.r.o. Michalovce, ktorí sú exponovaní etylénoxidu – 4 zamestnanci muži a v spoločnosti Chemza, a.s. Strážske – OMP – laborantky 6, ktoré sú pri práci exponované VI mocnému chrómu. Pracovisko OMP bolo do spoločnosti Chemza, a.s. preradené zo spoločnosti Chemko, a.s. Strážske.

V rámci previerok na pracoviskách, kde sú zamestnanci exponovaní chemickým karcinogénom boli zástupcovia firiem upozorňovaní na povinnosti, ktoré pre nich vyplývajú zo zákona č. 355/2007 Z. z., NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. a NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z..

Pre prácu s karcinogénnymi látkami bolo RÚVZ vydané 1 rozhodnutia – súhlas s uvedením priestorov do prevádzky, súčasťou ktorého bolo aj schválenie kontrolovaného pásma a súhlas na skladovanie, manipuláciu a prácu s chemickými karcinogénmi. Ďalej to bolo 1 rozhodnutie – súhlas na prácu s karcinogénnymi látkami a schválenie kontrolovaného pásma. Pre práce spojené s **odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest** boli vydané 3 rozhodnutia. V dvoch prípadoch išlo o odstraňovanie AZC rúr v SE, a.s. Bratislava – EVO Vojany, v jednom prípade išlo o odstraňovanie AZC rúr v bytovej jednotke. Počas vlastných prác pri odstraňovaní AZC rúr v bytovej jednotke bola zamestnancami RÚVZ – odd. PPL vykonaná previerka, pri ktorej bolo zistené, že sú dodržané podmienky pre prácu s materiálmi obsahujúcimi azbest podľa schváleného plánu práce a technologického postupu. Okrem toho v 3 prípadoch bola pripomienkovaná projektová dokumentácia pre územné konanie, ktorá riešila rekonštrukčné práce, vrátane odstraňovania eternitových striech. Previerky zamerané na kontrolu dodržiavania podmienok pre prácu s karcinogénnymi látkami podľa NV SR č. 356/2007 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z. boli vykonané na 14 pracoviskách.

V okresoch Michalovce a Sobrance evidujeme teda celkom 116 zamestnancov (z toho je 92 žien), ktorí pri práci prichádzajú do kontaktu s karcinogénmi, resp. zabezpečujú ich skladovanie, avšak rizikové práce sú evidované u 58 zamestnancov (z toho je 51 žien), nakoľko na ostatných pracoviskách na základe posúdenia rizika nie sú splnené kritéria na zaradenie do rizikových kategórií podľa § 31 zák. č. 355/2007 Z. z. a Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z..

Prehľad firiem v okresoch Michalovce a Sobrance, kde sú pri práci používané chemické karcinogény:

1. Ebster, s.r.o. Michalovce chemická sterilizácia etylénoxidom – spotreba etylénoxidu v roku 2008 bola 14 784 kg. V 3 kategórii sú evidovaní 4 výrobní zamestnanci - muži.

2. SVP, š.p. Košice - Laboratórium Michalovce – Na tomto pracovisku pri analýzach sú používané karcinogény: chroman draselný – 12,5g, chlorid kobaltnatý – 3g, síran kobaltnatý – 10g, chloroform (karcinogén 3 kategórie) – 3,5 l Do priameho kontaktu s karcinogénmi prichádzajú 2 laborantky. Zamestnankyne nie sú evidované v riziku chemickej karcinogenity.

3. VVS, a.s. Košice - závod Michalovce – V tejto firme sa používa pri chemických analýzach dvochroman draselný na dvoch pracoviskách – laboratóriách, ktorého ročná spotreba v roku 2008 je 140,0g, zostatok na sklade je 460g. S uvedeným karcinogénom prichádza do priameho kontaktu celkom 10 zamestnancov, z toho je 9 žien. Firma vypracovala prevádzkový poriadok a posudok o riziku, na základe ktorého boli zamestnanci zaradení do 2 kategórie a preto nie sú evidované v riziku chemickej karcinogenity.

4. Nemocnica s poliklinikou Š. Kuku Michalovce, n. o. Michalovce - oddelenie klinickej onkológie - používané chem. karcinogény – cytostatika, ročná spotreba je 2 260 932mg. Počet exponovaných pracovníkov evidovaných v riziku chemickej karcinogenity je 48 z toho je 45 žien. Ide o zamestnancov, ktorí sú exponovaní cytostatikám pri príprave a podávaní injekčných a infúzných roztokov, pri ošetrovaní pacientov, pri manipulácii s prádlom a biologickým materiálom.

Príprava roztokov a ich skladovanie je riešené vo vyhradených priestoroch. Vlastná príprava sa vykonáva v bioboxe UNIMAK ABX 2000, kde je zabezpečené automatické vetranie s laminárnym prúdením vzduchu. Likvidáciu odpadu zabezpečuje NsP ŠK Michalovce, n.o. cestou oprávnených organizácií. Zamestnanci sa zúčastňujú LPP. Pracovníci majú pridelené jednorazové OOPP, podľa údajov vrchnej sestry majú týchto dostatok.

5. Eurovia – Cesty, a.s. Košice – Obaľovačka Zbudza – Na uvedenom pracovisku je pri analýzach používaný trichlóretylén, ročná spotreba 40, zostatok je 10 l. litrov. S uvedenou látkou pracujú 2 zamestnanci, z toho je 1 žena. Na pracovisku laboratória bola vykonaná objektivizácia faktorov v pracovnom ovzduší RÚVZ Košice. Z protokolov merania vyplýva, že sú dodržané TSH pre trichlóretylén a preto sú zamestnanci zaradení na základe posudku o riziku do 2 kategórie a boli vyradení z evidencie rizikových prác.

6. Chemko, a.s. Priemyselná 720, Strážske –V tejto spoločnosti sú skladované zvyšky PCB – 500 ton tuhých zvyškov a 4 m⁻³ tekutých PCB. Kontrola skladovania je vykonávaná 1x týždenne 1 zamestnankyňou, o kontrolách je vedená evidencia. S uvedenými látkami pracovníčka teda neprichádza do priameho kontaktu.

7. TP2, s.r.o. Strážske – ide o spoločnosť, ktorá vznikla transformáciou spoločnosti Energetika, s.r.o. Strážske. V laboratóriu tejto firmy je pri analýzach používaný chroman draselný, ročná spotreba 350g, zostatok 3350g. S chromanom draselným pracujú dve zamestnankyne, ktoré sú zaradené do 2 kategórie.

8. Chemza, a.s. Priemyselná 720, Strážske - V roku 2008 došlo k organizačnej zmene a do spoločnosti Chemza, a.s. boli zaradení pracovníci OMK, ktorí v roku 2007 boli zamestnancami spoločnosti Chemko, a.s. Strážske. V roku 2008 sa v spoločnosti Chemza používali pri analýzach tieto karcinogény a mutagény: dichroman draselný 1199g (zostatok 28 574g), oxid chrómový 1400g, chroman draselný 32,0g (zostatok 9 688,0g), benzén 4000ml, bromičnan draselný 67,2g (zostatok 5556,8g), dusičnan olovnatý (mutagén 1 kategórie) 58,3 (zostatok 9519,7g). S uvedenými látkami pracuje celkom 27 zamestnancov, z toho je 20 žien.

Z tohto počtu zamestnancov 6 laborantiek, ktoré pri analýzach používajú 6-mocný chróm sú na základe posúdenia rizika zakategorizované v 3 kategóriách rizikových prác.

9. ORCUS MAG, s.r.o. Námestie slobody 2, Sobrance – Drevovýroba - prach z tvrdého dreva dub – ročná spotreba dreva 105m³, zostatok 46 m³. Prach z tvrdého dreva buk – spotreba 417 m³, zostatok 76 m³. Na pracovisku pracujú 11 zamestnanci, z toho sú 3 ženy. Zamestnanci sú na základe meraní a posúdenia rizika zaradení do 2 kategórie prác.

10. SE, a.s. Bratislava - Elektrárne Vojany, závod – pracovisko odd. chémie E 1170 – laboratórium. Pracuje tu 5 laborantiek, používaný chemický karcinogén dvojchroman draselný, ročná spotreba 400g, zamestnankyne sú zaradené do 2 kategórie.

11. Nafta a.s. Gbely, závod Michalovce – pracovisko laboratórium, používaný karcinogén chroman draselný, spotreba 15g, počet zamestnancov – 1 laborantka, nie je evidovaná v riziku chemickej karcinogenity.

12. Gazeptrol Group, s.r.o. Košice - Destilačná jednotka gazolínu Senné. Pracovisko bolo uvedené do prevádzky v mesiaci december 2008. Používaný chemický karcinogén – dichroman draselný, zásoba 1kg.

Prehľad spotreby chemických karcinogénov za rok 2008 v okresoch Michalovce a Sobrance je uvedený v tabuľke č. 6.

Bod č. 2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž.

V roku 2008 k 31.12 neboli sme oslovení žiadnou organizáciou na prehodnotenie psychickej záťaž. V rámci výkonu ŠZD pri previerkach v dvoch predajniach s čínskym tovarom však boli vyplnené zamestnancami dotazníky so zameraním na psychickú záťaž zamestnancov.

Bod 2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ.

Táto úloha je zameraná na hodnotenie pracovného prostredia a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ, ale súčasne sú hodnotené pracovné podmienky aj pri šetrení podozrení na choroby z povolania u ostatných diagnóz. Pri plnení tejto úlohy vychádzame z odborného usmernenia MZ SR - HH č. HH SR - 4802/2002-HŽPP/PPL zo dňa 21. 11. 2002 na zabezpečenie jednotného postupu štátnych zdravotných ústavov v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ. K 31.12.2008 sme v okresoch Michalovce a Sobrance prešetrovali celkom 29 podozrení na choroby z povolania, z toho v 26 prípadoch išlo o DNJZ a v 1 prípade o kombinované ochorenie – DNJZ + porucha sluchu z hluku – hypacusis. Jednotlivé oznámenia o prešetrení podozrení na choroby z povolania sú zasielané na FNsP - KPL Košice, RÚVZ Košice - odbor PPL a ÚVZ SR - odbor PPL. Šetrení podozrení na choroby z povolania z DNJZ sa zúčastňujú zástupcovia zamestnávateľa, zamestnancov, prešetrovaní pracovníci a v roku 2008 sa šetrení zúčastňovali vo väčšine prípadov aj zástupcovia pracovných zdravotných služieb. Súčasťou prešetrení je aj zobrazenie vykonávanej pracovnej činnosti pomocou digitálneho fotoaparátu a videokamery, čo prispieva k zvýšeniu kvality prešetrenia. Hlásenie o priznaní choroby z povolania z DNJZ z FNsP- KPL v Košiciach sme zatiaľ obdržali v 17 prípadoch, z toho v 8 prípadoch išlo o ochorenia, ktoré boli prešetrované v roku 2007 a v 9 prípadoch o choroby z DNJZ prešetrované v roku 2008.

Pri prešetrovaní podozrenia na CHzP najväčším problémom je získať potrebné podklady, hlavne u súkromných firiem z dôvodu častej výmeny zamestnancov, rozdielných údajov od zamestnávateľa a od prešetrovaného a v takom prípade len veľmi ťažko môžeme vysloviť jednoznačný názor na priamu súvislosť medzi ochorením a vykonávanou prácou. Taktiež

zistujeme, že firma v ktorej prešetrovaný pracoval už ukončila svoju činnosť a k dispozícii nie sú teda žiadne podklady, údaje poskytuje len prešetrovaný a nie je možné overiť ich pravdivosť. Problémy sú aj v zisťovaní údajov o zdravotnom stave prešetrovaného, resp. údaje o začiatkoch daného ochorenia, nakoľko nemáme k dispozícii zdravotnú dokumentáciu. Ošetrojúcimi lekármi, vo väčšine prípadov, sú vydávané len výmenné lístky, ktoré majú len malú výpovednú hodnotu.

Vo firme Zekon, a.s. Michalovce evidujeme rizikové práce s rizikovým faktorom DNJZ v profesii šička v 3 kategórii s celkovým počtom 151 exponovaných zamestnancov.

Najväčší výskyt podozrení na ochorenie z DNJZ je v strojárskom priemysle – 11 podozrení, 5 v textilnom priemysle, kde je zarátaná aj 1 CHzP v profesii šitie jutových vriec, 2x v stavebníctve, 1x v poľnohospodárstve, 4 vo výrobných družstvách, 1 v odvetví palivá a energetika, 1x v službách, 2x v chemickom priemysle. Opakovaný výskyt podozrení na CHzP z DNJZ bol zaevidovaný v spoločnosti YWTS, s.r.o. Michalovce – 8x v profesii formovačka a zváračka. Vzhľadom na uvedený výskyt prebehlo pracovné rokovanie v spoločnosti Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o. Michalovce, ktoré bolo zamerané na pracovné podmienky na pracovisku stredná výroba – pracovisko zvárania a pracovisku konečná výroba – montáž kabeláže, kde boli opakovane prešetrované podozrenia na CHzP z DNJZ. Na základe tohto rokovania zamestnávateľ prostredníctvom PZS zabezpečil hodnotenie a posúdenie rizík, a následne realizoval opatrenia na uvedených pracoviskách – pracovisko strednej výroby bolo zrušené, na pracovisku konečnej výroby bol nekonečný pohyblivý pás nahradený pevnými doskami, na ktorých sa vykonáva montáž kabeláže, ďalej pod nohy zamestnancov boli dodané podložky, čím sa odstránilo dvíhanie rúk pri práci nad pracovnú rovinu, zamestnanci boli preškolení a informovaní o správnych pracovných návykoch. Opakovaný výskyt bol ďalej evidovaný v spoločnosti Zekon, a.s. Michalovce – 3 prípady v profesii šička a 4 prípady v Odeta – v.d. Michalovce – 2x profesia majsterky, 1x skladníčka a 1x šička. Súvislosť s vykonávanou prácou bola vyslovená v 16 prípadoch, v 10 prípadoch nebola potvrdená súvislosť a v jednom prípade nebolo zaujaté stanovisko pre rozporné údaje udávané zamestnávateľom a prešetrovanou zamestnankyňou. Prehľad všetkých prešetrovaných podozrení na CHzP je uvedený v tabuľke č. 7.

Bod 2.1.6. – Prevencia ochorení chrčtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenie chrčtice

V roku 2008 k 31.12.2008 sa v okresoch Michalovce a Sobrance nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na iné poškodenie zdravia z práce s ochorením chrčtice.

Úloha č. 2 – Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Pri plnení tejto úlohy postupujeme v súlade s NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami Podmienky pri práci so zbrazovacími jednotkami sú kontrolované na pracoviskách, kde sa pracuje so zobrazovacími jednotkami. Podrobný prieskum bol vykonaný v 16 organizáciách na 53 pracoviskách a 114 pracovných miestach. Hodnotenie pracovných podmienok pri práci so zobrazovacími jednotkami bolo teda vykonané v Energetika, s.r.o. Strážske, Daňový úrad Sobrance, SE, a.s. EVO Vojany, Diakol, s.r.o. Strážske, NsP Michalovce – výpočtové stredisko, Agroprodukta, a.s. Veľké Kapušany, Chemza, a.s. Strážske, VSE, a.s. Topoľany, Plynroz, a.s. Sobrance, SEPS, a.s. prevádzka Veľké Kapušany, TP2, s.r.o. Strážske, Onte Slovakia, s.r.o. Orechová, Hanke Crimp Technik, s.r.o. Michalovce, Syráreň Bel Slovensko, a.s. Michalovce, HUK-SK, s.r.o. Sobrance a Zekon, a.s. Michalovce. Pri previerkach bol najčastejšie zisťovaným nedostatkom nevybavenie pracovných miest podložkami pod chodidlá. Naopak bolo zisťované,

že pracovné miesta poskytujú dostatočný priestor pre zaujatie vhodnej polohy, sú riešené vhodné systémy clonenia pracovísk pred nadmerným osvetlením, zamestnanci si vo väčšine prípadov pracovné tempo určujú sami, t. z., že si počas práce sami určujú prestávky podľa potreby. Podľa zák. č. 355/2007 Z. z. bolo **rozhodnutím orgánu verejného zdravotníctva nariadené vykonanie mimoriadnych preventívnych lekárskeho prehliadok firme Yazaki Wiring Technologies Slovakia, s.r.o. Michalovce, celkom u 180 zamestnancov- očné vyšetrenie. Ide o zamestnancov, ktorí pracujú so zobrazovacími jednotkami a ktorí udávali potiaže v súvislosti s vykonávanou prácou – bolesti očí, slzenie, pálenie. V súčasnosti tieto PLP prebiehajú s tým, že termín splnenia je do 31.1.2009.**

Na plnení úloh č. 2.3, 2.4, 2.5 a 2.6 sa RÚVZ – odd. PPL Michalovce nepodieľa.

Prehľad organizácií používajúcich pri práci VJLaP a JLaP v okresoch Michalovce a Sobrance za rok 2008

RÚVZ Michalovce

tab.č.5

Porad. číslo	Názov organizácie	Názov chemickej látky a chemického prípravku
1.	Fiberstruct, s.r.o. Strážske	Accelerátor NL-63-100
		Accelerátor NL 65-100
		Trigonox K-80
		Butanox M 50
		Nuodex
2.	Diakol, s.r.o. Strážske	Metanol
		Formaldehyd
3.	Chemza, a.s. Strážske	Metanol
		Formaldehyd
		Fenol
		Dichroman draselný
		Síran ortuťnatý
		Ortotolidín
		Chlórid barnatý
		Kyselina fluorodíková
		Azid sodný
		Jodid ortuťnatý
		Oxid chrómový
		1,10 Fenantrolín
		Chroman draselný
		Benzén
		Nitroprusid sodný
Selén		
Dibutylftalát		
Allyltiomočovina		
Bromičnan draselný		
Dusičnan olovnatý		
1,2, Dichlóretán		
Síran hydrazínu		

4.	Ebster, s.r.o. Michalovce	Etylénoxid
5.	Hnojivá Duslo, s.r.o. Strážske	Amoniak
		Metanol
		Pyrogalol
		Nitroprusid sodný
		Dusičnan ortuťnatý
		Nesslerovo činidlo
		Methyloranž
6.	SE,a.s.- Elektrárne Vojany, závod	Dichroman draselný
7.	VVaS, závod Michalovce	Dichroman draselný
8.	SVP, š.p. OZ Košice –laboratórium Michalovce	Dvojchroman draselný
		Síran kobaltnatý
		Chlórid kobaltnatý
		Chlórofom
9.	TP2, s.r.o. Strážske	Chroman draselný
10.	Nafta, a.s. Gbely, závod Michalovce	Chróman draselný
11.	DJG Senné	Dichroman draselný
		Síran ortuťnatý
12.	Mangini, s.r.o. Sobrance	Fostoxín
13.	Eurovia –Cesty, a.s. Košice- Laboratórium Zbudza	Trichlóretylén
14.	NsP n.o. Michalovce	Ferokyanid draselný
		Azid sodný
		Formaldehyd
		Metanol
		Kyanid draselný
		Dusičnan ortuťnatý
		Dusitan sodný
		Fluorid sodný

Prehľad spotreby chemických karcinogénov za rok 2008 v okresoch Michalovce a Sobrance
RÚVZ Michalovce tab.č.6

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.*	Počet exponovaných celkom/ženy	Množstvo spotrebovaných látok/rok**
Ebster, s.r.o. Michalovce	Etylénoxid	2	5/1	14 784kg
SVP,š.p. Košice – Laboratórium Michalovce	Dichroman draselný	2	2/2	61,29g
	Chlorid kobaltnatý	2		3,0g
	Síran kobaltnatý	2		10,0g
	Chloroform	3		3,5 l
	Chroman draselný	2		12,5g
VVS, a.s.	Dichroman draselný	2	10/9	140,0g

závod Michalovce				460g – zostatok
NsP Michalovce	Cytostatika	2	48/45	2 260 932mg
Eurovia-Cesty, a.s. Obal'ovačka Zbudza	Trichlóretylén	2	2/1	40 litrov
Chemko, a.s. Strážske	PCB	2	1/1	500ton+4m3 kondenzátu
TP2, s.r.o. Strážske	Chroman draselný	2	2/2	350g 3350g zásoba
Chemza, a.s. Strážske	Dichroman draselný	2	27/20	1199g (zásoba 28 574g)
	Oxid chrómový	1	22/18	1400g-zásoba
	Chroman draselný	2		32,0g (zásoba 9688,0g)
	Benzén	1		4 000ml
	Bromičnan draselný	2		67,2g (zásoba 5556,8g)
	Dusičnan olovnatý	1-mutagén		58,3g(9519,7g zásoba)
ORCUS MAG, s.r.o. Sobrance	Prach z duba	1	11/0	105m ³
	Prach z buka	1		417m ³
SE, a.s. Elektrárne Vojany	Dichroman draselný	2	5/5	400g
Nafta, a.s. Gbely – závod Michalovce	Chroman draselný	2	1/1	15g (zostatok 235g)
Gazpetrol Group, s.r.o.Košice - DJG Senné	Dichroman draselný	2	2/2	1000g

* 1. – dokázaný karcinogén pre ľudí

2. – pravdepodobný karcinogén

proces s r.ch.k – proces s rizikom chemickej karcinogenity

**N – objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

V roku 2008 nebola vykonávaná objektivizácia v pracovnom ovzduší. Okrem spoločnosti Ebster SK, s.r.o. Michalovce sú používané množstvá chemických karcinogénov malé a používanie je nepravidelné a preto sa objektivizácia nevykonáva.

**Prehľad prešetrených podozrení na choroby z povolania za rok 2008 v okresoch
Michalovce a Sobrance**

RÚVZ Michalovce

tab.č.7

Prešetrovanie podozrení na chorobu z povolania				
Číslo položky zoznamu	Diagnóza	Organizácia	Profesia	Záver prešetrenia S / N*
29	Epicon.uln.bil.,Sy.can.carpi	Zekon a.s. Michalovce	Šička-žehlenie	S
29	Epicondy litis ulnaris l.dx.	Zekon a.s. Michalovce	Šička	S
29	Epicond.rad.et.uln.,Impingement subacromiale bilat.	Zekon a.s. Michalovce	Šička	S
29	Syn.canalis carpiImpingement bilat.	IN-STAV, s.r.o. Michalovce	Stavebný robotník	N
29	Syn.canalis carpi bilat.,Epicond. bilat.	Odeta -v.d. Michalovce	Šička	S
29	Sy.canalis carpi, epicond.	Odeta-v.d. Michalovce	Skladníčka	S
29	Sy. canalis carpi bilat.,Epicond. rad. et uln. bilat.	Odeta - v.d. Michalovce	Majsterka	N
29	Epicon.rad. et uln., Syn.canalis	Odeta -v.d. Michalovce	Majsterka-šitie vzoriek	-

	is carpi			
29	Epicon. radialis humeri, Syn.canalis carpi	Kerko, a.s. –závod Michalovce	Robotníčka	N
29	Epicon. rad. humeri, Sy. canalis carpi	YWTS, s.r.o. Michalovce	Kontaktovačka	S
29	Syn.can. carpi, Epic. rad. et uln. l.dx., Tendovaginítis dig. I. utrq..	YWTS,s.r.o. Michalovce	Testovanie káblových zväzkov	S
29	Epicon.r. et ul. bilat.,Artrosis acromioclav.	YWTS, s.r.o. Michalovce	Robotníčka	S
29	Epicon. radialis humeri,P HS bil.,Syn.canalis carpi bil.	YWTS, s.r.o. Michalovce	Formovačka	S
29	Syn.canalis carpi bil.	YWTS, s.r.o. Michalovce	Robotníčka – strihanie vodičov	S
29	Epicond. ulnaris l.dx.	YWTS, s.r.o. Michalovce	Zváračka	S
29	Syn.canalis carpi, Tendovaginitis l.dx.	YWTS, s.r.o. Michalovce	Formovačka	S

29	Syn.canalis carpi bilat., Epicon. rad. hum. bilat.	YWTS, s.r.o. Michalovce	Zváračka	
29	Epicond. rad. et uln. l.dx., Syn.canalis carpi l.dx.	Jukos, s.r.o. Bežovce	Šička	S
29	Epicod. rad. et ulnaris bil., Artrosis acromioclav. Bilat.	4 ZŠ Michalovce	Pomocná kuchárka	N
29	Syn. canalis carpi bilat.	Energoslužby, a.s. Trnava	Kuchárka	N
29	Epicon. rad. et uln. bil., Syn. canalis cubiti bil., Syn. canalis carpi bil.	LLEMI Slovakia, s.r.o. prevádzka Strážske	Skladníčka	N
29	Epicon. rad. et ulnaris l.dx., Syn.canalis carpi l.dx.	Firma L. Polák Michalovce – šitie pot'ahov	Šička	S
29	Syn. canalis carpi l.dx., Epicond. rad. et uln. hum.	Casspos, a.s. závod zest Michalovce	Kuchárka	N
29	Epinod.	Unomedical, s.r.o.	Operátorka	N

	radialis et uln. hum. bilat., Syn.canalis carpi l.dx.	Michalovce		
29	Epinod. radialis et uln. hum. bilat., Syn.canalis carpi	Unomedical, s.r.o. Michalovce	Operátorka	N
29	Syn.canalis carpi bil.,Epicon.rad.humeri bilat.	Firma Š.Karandušovský Udavské	Skladníčka	N
24	Vírusová hepatitída a typ A	NsP ŠK Michalovce	Zdravotná sestra	S
38+29	Susp. porucha sluchu z hluku, DNJZ	DONA, s.r.o. Veľké Revištia	Traktorista	S
47	Iné poškodenie zdravia – hepatopatia typ steatofibr biochem. aktívna	Agrocentra, a.s. Michalovce	Vodič	N

* Záver prešetrenia príčinnej súvislosti vykonávanej práce, resp. pracovných podmienok so vznikom poškodenia zdravia

S – poškodenie zdravia **súvisí** s vykonávanou prácou

N - poškodenie zdravia **nesúvisí** s vykonávanou prácou

Bez záveru – spoločnosť bola v čase šetrenia už zrušená, taktiež boli zrušené pracoviská

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese Michalovce za rok 2008

- podľa prevažujúcej činnosti - v organizáciách

/v prepočte na 100 000 poistencov/

(I. stupeň triedenia - podľa ISIC)

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese MICHALOVCE za rok 2008 -
podľa prevažujúcej činnosti – v organizáciách**
(v prepočte na 100 000 poistencov)
(I.stupeň triedenia – podľa ISIC)

Tabuľka č. 1

	Prevažujúca činnosť	Počet exp. pracovníkov		Prepočet na 100 000 poistencov
		celkom	žien	
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	8	1	
C	Ťažba nerastných surovín	158	4	
D	Priemyselná výroba	1232	357	
E	Výroba a rozvod elektriny, plynu a vody	152	2	
F	Stavebníctvo	5	2	
G	Veľko a maloobchod, oprava motor. vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru	10	5	
N	Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	87	80	
O	Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	9	0	
S P O L U		1661	451	

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese MICHALOVCE za rok 2008 -
podľa druhu a kategórie rizikových faktorov
(I.stupeň triedenia – podľa ISIC)**

Tabuľka č. 2

Faktor	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Prach	344	22	335	21	9	1
Hluk	1150	175	970	167	180	8
Chemické látky	223	32	223	32	0	0
Chemické karcinogény	58	51	58	51	0	0
Dermatotropné látky	112	19	112	19	0	0
Ionizujúce žiarenie	19	8	19	8	0	0
Elektromagnetické žiarenie	19	0	19	0	0	0
Infekcie	23	23	23	23	0	0
Jednostr.nadmerné dlhodobé zaťaženie	151	151	151	151	0	0
Nešpecifické faktory	155	4	155	4	0	0

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese MICHALOVCE za rok 2008 -
podľa druhu a kategórie rizikových faktorov
(II.stupeň triedenia)**

Tabuľka č. 3

Faktor	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Elektromagnetické žiarenie	19	0	19	0	0	0
Infekcie	23	23	23	23	0	0
Jednostr.nadmerné dlhodobé zaťaženie	151	151	151	151	0	0
Prach dráždivý /irit./	41	9	32	8	9	1
Prach fibrogénny	177	5	177	5	0	0
Dym zo zvarania	117	7	117	7	0	0
Prach s nešpec. účinkom	9	1	9	1	0	0
Hluk premenný	1026	110	846	102	180	8
Hluk ustálený	124	65	124	65	0	0
Chemické látky – agrochemikálie	11	1	11	1	0	0
Chemické látky - zmes	212	31	212	31	0	0
Karcinogén podozrivý	52	45	52	45	0	0
Karcinogény vo výrobnom procese	6	6	6	6	0	0
Dermatotrop. látky - akneigénne	6	0	6	0	0	0
Dermatotrop. látky – kožný alergén	106	19	106	19	0	0
Ionizujúce žiarenie v zdravotníctve	12	8	12	8	0	0
Ionizujúce žiarenie v priemysle	7	0	7	0	0	0
Nešpecifický faktor – mikroklima	155	4	155	4	0	0

Prehľad počtu exponovaných v rokoch 2007 a 2008 v okrese MICHALOVCE

Tabuľka č. 4

Rizikový faktor	Rok 2008						Rok 2007						Zmena					
	Počet		3. kategória		4.kategória		Počet		3. kategória		4.kategória		Počet		3. kategória		4.kategória	
	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien	Celkom	žien
Prach	344	22	335	21	9	1	352	19	343	19	9	0	-8	+3	-8	+2	0	+1
Hluk	1150	175	970	167	180	8	1051	169	866	161	185	8	+99	+6	+104	+6	-5	0
Elektromagn. žiarenie	19	0	19	0	0	0	19	0	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Chemické látky	223	32	223	32	0	0	253	44	253	44	0	0	-30	-12	-30	-12	0	0
Chemické karcinogény	58	51	58	51	0	0	51	45	51	45	0	0	+7	+6	+7	+6	0	0
Dermatotropné látky	112	19	112	19	0	0	98	11	98	11	0	0	+14	+8	+14	+8	0	0
Ionizačné žiarenie	19	8	19	8	0	0	20	8	20	8	0	0	-1	0	-1	0	0	0
Infekcie	23	23	23	23	0	0	24	19	24	19	0	0	-1	+4	-1	+4	0	0
JNDZ	151	151	151	151	0	0	159	159	159	159	0	0	-8	-8	-8	-8	0	0
Nešpecifik. Faktory	155	4	155	4	0	0	155	4	155	4	0	0	0	0	0	0	0	0

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese SOBRANCE za rok 2008 -
podľa prevažujúcej činnosti – v organizáciách**
(v prepočte na 100 000 poistencov)
(I.stupeň triedenia – podľa ISIC)

Tabuľka č. 1a

	Prevažujúca činnosť	Počet exp. Pracovníkov		Prepočet na 100 000 poistencov
		celkom	Žien	
A	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesné hospodárstvo	14	0	
D	Priemyselná výroba	26	0	
N	Zdravotníctvo a sociálna starostlivosť	3	3	
O	Ostatné verejné, sociálne a osobné služby	10	0	
S P O L U		53	3	

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese SOBRANCE za rok 2008 -
podľa druhu a kategórie rizikových faktorov**
(I.stupeň triedenia – podľa ISIC)

Tabuľka č. 2a

Faktor	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	Žien
Prach	14	0	14	0	0	0
Hluk	40	0	34	0	6	0
Chemické látky	10	0	10	0	0	0
Infekcie	3	3	3	3	0	0

**Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese SOBRANCE za rok 2008 -
podľa druhu a kategórie rizikových faktorov
(II.stupeň triedenia)**

Tabuľka č. 3a

Faktor	Počet exp. pracovníkov		3. kat.		4. kat.	
	celkom	žien	celkom	žien	celkom	žien
Infekcie	3	3	3	3	0	0
Prach dráždivý /irit./	2	0	2	0	0	0
Dym zo zvarovania	6	0	6	0	0	0
Prach s nešpec. účinkom	6	0	6	0	0	0
Hluk premenný	40	0	34	0	6	0
Chemické látky – agrochemikálie	10	0	10	0	0	0

Prehľad počtu exponovaných v rokoch 2007 a 2008 v okrese SOBRANCE

Tabuľka č. 4a

Rizikový faktor	Rok 2008						Rok 2007						Zmena					
	Počet		3. kategória		4.kategória		Počet		3. kategória		4.kategória		Počet		3. kategória		4.kategória	
	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien	Celko m	žien
Prach	15	0	15	0	0	0	14	0	14	0	0	0	-1	0	-1	0	0	0
Hluk	58	0	50	0	8	0	40	0	34	0	6	0	-18	0	-16	0	-2	0
Vibrácie	13	0	13	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-13	0	-13	0	0	0
Chemické látky	10	0	10	0	0	0	10	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ionizačné žiarenie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Infekcie	2	2	2	2	0	0	3	3	3	3	0	0	+1	+1	+1	+1	0	0

Oddelenie epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program

/Vyhodnotenie plnenia úlohy za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008/

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s Nariadením vlády SR č. 337/2006 o podrobnostiach a prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR v roku 2007 bude v súlade s cieľmi "Zdravie 21", s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013)

Národný Imunizačný program v Slovenskej republike zahŕňa pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých, očkovanie osôb vo vysokom riziku infekcie a očkovanie všeobecne odporúčané v záujme prevencie ochorení.

V súvislosti s plnením tejto úlohy bolo zabezpečené metodické usmerňovanie príslušných pediatrických NZZ a NZZ pre dospelých v okresoch Michalovce a Sobrance.

Bolo zrealizované:

1. Preočkovanie dospelých proti diftérii a tetanu v roku 2008
 - NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: 56
 - **spolu: 88**

2. V mesiaci február bol aktualizovaný očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie detí v roku 2008 (písomná informácia, osobná návšteva NZZ, web stránka RÚVZ Michalovce)
 - NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: 56
 - **spolu: 88**

3. Informácia o prekategORIZOVANÍ očkovacej látky Prevenar a nové zakategorizovanie vakcín (informácia)
 - NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: 56
 - **spolu: 88**

4. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov proti VHA (usmernenie)
 - NZZ pre deti a dorast v okr. Michalovce a Sobrance: 32

- Riaditeľstvá: NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o., PN Michalovce, n.o., Regionálna nemocnica Sobrance, n.o.
 - Infekčné a detské oddelenie NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o.
 - NZZ gastroenterologické v okrese Michalovce a Sobrance
 - **spolu: 41**
5. Dočasný nedostatok očkovacej látky proti žltej zimnici (informácia na webovú stránku RÚVZ Michalovce)
6. Nedostatok očkovacej látky proti kliešťovej encefalitíde (informácia na webovú stránku RÚVZ Michalovce)
7. Nárast výskytu osýpok v Európe (informácia na webovú stránku RÚVZ Michalovce)
8. Informácia o úprave očkovacej schémy konjugovanej pneumokokovej vakcíny Prevenar
- NZZ pre deti a dorast v okr. Michalovce a Sobrance: 32
9. Upozornenie na kontrolu očkovania v mesiaci september 2008
- NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance : 32
10. Očkovanie proti chrípke v sezóne 2008/2009
- NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: 56
 - **spolu: 88**
11. Informácia o celoslovenskej situácii so zásobovaním očkovacími látkami s obsahom difterického toxoidu pre povinné očkovanie detí a dospelých
- NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: 56
 - **spolu: 88**
12. V mesiaci december bol aktualizovaný očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie osôb v roku 2009 (písomná informácia, web stránka RÚVZ Michalovce)
+ informácia o platnosti vyhlášky MZ SR č. 585/2008 Z.z.
- NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance: 32
 - NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance: 56
 - **spolu: 88**

Previerky očkovania: 169

- kontrola dodržiavania očkovacieho kalendára pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých v roku 2007, plán očkovania na rok 2008: **88**
- kontrola zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, zameraná na očkovanie detí nar. v r. 2001 proti DiTePer, 1995 proti DT a poliomyelitíde, 1997 proti morbilám, mumpsu, ružienke a VHB: **32**
- v NZZ pre dospelých v okrese Michalovce a Sobrance bola vykonaná cieľená kontrola očkovania proti tetanu u osôb v ročníkoch narodenia určených v pláne očkovania : **17**
- administratívna kontrola očkovania detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance za obdobie od 1.9.2007 – 31.8.2008: **32**

Súčasťou kontroly zaočkovanosti detí v NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance bola kontrola dodržiavania chladového reťazca v chladiacom zariadení na uskladnenie vakcín, doočkovanie restov z predchádzajúceho kontrolovaného obdobia, doočkovanie detí s dočasnými kontraindikáciami a kontrola evidencie a dokumentácie o očkovaní.

Výsledky kontroly očkovania u všetkých druhov pravidelného očkovania sú na celookresnej úrovni priaznivé, v okrese Michalovce a Sobrance neklesla zaočkovanosť u žiadnej nákazy pod 95 %.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Sobrance 1 ochorenie na pertussis u riadne očkovanej študentky SŠ, nar. 1990. Ochorenie potvrdené klinicky a serologicky /2.vzorky).

V okrese Michalovce bol hlásený 1 prípad hemofilovej meningitídy u dieťaťa nar. 1998 /neočkovaný/. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a kultivačne /likvor + HK – Haemophilus influenzae/. U ostatných nákaz preventabilných očkovaním výskyt nulový.

V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bola odbornými zamestnancami oddelenia epidemiológie priebežne poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie, prednášky na tému pravidelné povinné očkovanie detí v SR v rámci projektu RÚVZ Michalovce „Čakáme na bociana“/. **Spolu: 51x**

V súvislosti s realizáciou kampane euroregiónu SZO, s názvom Európsky imunizačný týždeň, ktorá prebiehala v dňoch 21.4. – 25.4.2008, odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ Michalovce vykonali tieto aktivity v rámci predmetnej kampane:

A. Spolupráca so samosprávou

1. V čase od 21.4. – 25.4. 2008 – odvysielanie odborného článku „Je potrebné pokračovať v očkovaní?“, v rámci vysielania mestských rozhlasových relácií v mestách: Michalovce, Sobrance, Veľké Kapušany, Strážske (prostredníctvom Mestských kultúrnych stredísk)
2. Elektronickou poštou zaslaný odborný článok „Je potrebné pokračovať v očkovaní?“ starostom obcí v okrese Michalovce a Sobrance. Spolu bolo oslovených 89 Obecných úradov v okrese Michalovce a Sobrance.
3. Kampaň v Domovoch dôchodcov a Domovoch sociálnych služieb – beseda a distribúcia informačných letákov – edukácia o očkovaní proti chrípke, pneumokokovým infekciám, tetanu – navštívené 5 Domovov dôchodcov (Michalovce, Veľké Kapušany, Strážske) a 1 Domov sociálnych služieb v Rakovci nad Ondavou.

B. Médiá

1. Odborný článok na tému: „Je potrebné pokračovať v očkovaní?“ bol poskytnutý pre regionálnu tlač (Zemplín extra, Korzár, Michalovčan)
2. Regionálne televízie (TV Mistral, TV Zemplín) – odvysielanie informácie o Európskom imunizačnom týždni v infotexte

C. Školy

1. beseda o očkovaní a o jeho význame, vrátane distribúcie informačných letákov – Špeciálna základná škola Veľké Kapušany, Základná škola Angi mlyn Michalovce (špeciálna trieda), Základná škola Strážske (špeciálna trieda) – edukácia o očkovaní proti vírusovej hepatitíde, pneumokokovým infekciám, chrípke, karcinómu krčka maternice – 3x
Na tejto edukácii sa aktívne podieľali aj komunitní pracovníci, ktorí pôsobia pri RÚVZ Michalovce.
2. prednáška „všetko o očkovaní“ + informácia o prebiehajúcej kampani SZO – Stredná zdravotnícka škola Michalovce – MUDr. Stašková J., MPH

D. Široká verejnosť

1. propagácia vlastných edukačných materiálov – Pošta, polikliniky, NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. (čakárne v priestoroch detského a infekčného oddelenia), Psychiatrická nemocnica Michalovce, n.o., čakárne NZZ pre deti a dorast v okrese Michalovce a Sobrance, gynekologická ambulancia Strážske – 42x
2. propagácia vlastných edukačných materiálov, aktivity zamerané na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania, podpora očkovania proti chrípke, pneumokokovým infekciám, možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu – edukácia sociálne neprispôsobivých skupín populácie pracovníkmi epidemiológie v spolupráci s komunitnými pracovníkmi, ktorí pôsobia pri RÚVZ Michalovce – rómske osady (Michalovce, Strážske, Veľké Kapušany) - 4x

E. Areál budovy RÚVZ Michalovce

1. V čase od 21.4. – 25.4.2008 bola na RÚVZ zriadená „Vakcinačná poradňa“, kde sa mohla široká verejnosť telefonicky, ale aj elektronickou poštou informovať o možnostiach očkovania, očkovacích látkach a potrebe očkovania. Najviac otázok sa týkalo problematiky očkovania proti tetanu a diftérii u dospelých osôb, možnosti očkovania proti pneumokokom u detí, možnosti očkovania proti karcinómu krčka maternice, ale aj možnosti očkovania zdravotníckych pracovníkov proti vírusovej hepatitíde typu A.- 11x
2. Nástenka a informačný panel v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce - vlastný informačný materiál týkajúci sa propagácie a zvýšenia povedomia o dôležitosti očkovania
3. Informácia o EIT – uverejnená na webovej stránke RÚVZ Michalovce
4. Oznamy o prebiehajúcej kampani SZO s názvom „Európsky imunizačný týždeň“ vyvesené na informačnej tabuli na budove RÚVZ Michalovce

F. Zdravotnícke zariadenia

Informačné letáky v štátnych zdravotníckych zariadeniach v okrese Michalovce a Sobrance. V rámci vakcinačnej poradne boli poskytnuté informácie o očkovaní aj zamestnancom zdravotníckych zariadení (očkovanie proti tetanu a diftérii, očkovanie zdravotníckych pracovníkov proti VHA).

6.2. Surveillance infekčných ochorení

/Vyhodnotenie plnenia úlohy za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008/

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýz epidemiologickej situácie v SR za rok 2005 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi.

Surveillance prenosných infekčných ochorení vykonáva oddelenie epidemiológie RÚVZ Michalovce v spolupráci s primárnou zdravotníckou starostlivosťou, nemocničnou starostlivosťou, rôznymi sociálnymi a inými službami mimo zdravotnícky systém.

Primárna prevencia sa realizuje v spolupráci s NZZ pre deti a dorast, NZZ pre dospelých a kalmetizačným strediskom. Sekundárna prevencia jednotlivých chorôb (TAT, besnota, poranenia zdravotníckych pracovníkov a pod.) sa vykonáva prostredníctvom NZZ – všeobecné ambulancie pre dospelých, ambulancie pri infekčnom oddelení NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. a prostredníctvom dispenzarizačných centier pri jednotlivých medicínskych odboroch.

Hlásna služba výskytu prenosných ochorení, ktoré podliehajú povinnému hláseniu podľa Zoznamu povinne hlásených prenosných ochorení, podozrení na ochorenia a nosičstiev choroboplodných mikroorganizmov je realizovaná od lekárov línie prvého kontaktu, lekárov odborných ambulancií, lôžkových oddelení a laboratórií v zmysle Zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Epidemiologické vyšetrowanie v ohniskách nákaz sa vykonávalo priebežne v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení. V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo v okrese Michalovce a Sobrance spracovaných 410 ohnisk /počet opatrení – 708/. Súčasne sa vykonávala v rámci prevencie prenosných ochorení aj edukačná činnosť v rodinách chorých a tiež v školských a predškolských zariadeniach, kde sa jednotlivé prípady vyskytli.

Do informačného systému EPIS bolo vložených za uvedené obdobie 1006 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance. Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení o výskyte chrípky a ostatných ARO, ako aj mimoriadnych epidemiologických situáciách. V rámci SRV bolo vložených do inf. systému 44 hlásení.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Sobrance 1 ochorenie na pertussis u riadne očkovanej študentky SŠ. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky (2. vzorky). V uvedenom období bolo zaznamenané 1 ochorenie na hemofilovú meningitídu u neočkovaného dieťaťa r. nar. 1998. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a kultivačne /likvor + HK – Haemophilus influenzae/. U ostatných nákaz preventabilných očkovaním výskyt nulový.

V rámci surveillancie prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillancie poliomyelitídy. V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo odobratých 7 vzoriek odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnym výsledkom.

Okrem enviromentálnej surveillancie sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillancie, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 výskyt ochorení nulový.

V uvedenom období bol zabezpečovaný sentinelový zber biologického materiálu u chorých na chrípku a CHPO.

- o biologický materiál odobratý u 4 osôb (kry, hrdlo, nos) s negatívnymi výsledkami
- o pre chrípkovú epidémiu boli rozhodnutím RH RÚVZ Michalovce vydané opatrenia – zákaz návštev v lôžkových zdravotníckych zariadeniach /NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o., RN Sobrance, PN Michalovce, n.o.

Očkovanie polio: priebežne sa očkuje v priebehu roka inaktivovanou vakcínou proti poliomyelitíde. Výsledky kontroly očkovania detí proti poliomyelitíde boli nasledovné:

okr. Michalovce :

r. nar. 2006 – 98,5 %

r. nar. 1994 – 99,9 %

okr. Sobrance:

r. nar. 2006 – 98,9 %

r. nar. 1994 – 100,0 %

V rámci plnenia tejto úlohy bola zabezpečovaná edukácia širokej verejnosti v problematike prenosných ochorení prostredníctvom bezplatnej konzultačnej činnosti, web stránky RÚVZ Michalovce, informačných paneloch v priestoroch budovy RÚVZ Michalovce a v ohniskách nákaz.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

/Vyhodnotenie plnenia úlohy za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008/

Anotácia

Posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Epidemiologický informačný systém verejného zdravotníctva (EPIS), ktorý bol vytvorený v rámci projektu Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v Slovenskej republike, poskytuje verejnosti na webovej stránke www.epis.sk informácie o prenosných ochoreniach, možnostiach ich prevencie a najmä informácie o ich aktuálnom výskyte.

Pracovníci oddelenia epidemiológie sú zodpovední za zber údajov o prenosných ochoreniach na okresnej úrovni, vykonávanie týždenných, mesačných a ročných analýz. V rámci mesačných analýz sa vykonáva analýza mesačného hodnotenia epidemiologickej situácie v okrese Michalovce a Sobrance, vrátane popisu mimoriadnych a závažných výskytov a epidémií. Uvedené analýzy za jednotlivé mesiace sú pravidelne uverejňované aj na webovej stránke RÚVZ Michalovce www.ruvzmi.sk.

V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo do informačného systému EPIS vložených 1006 hlásení o prenosných ochoreniach v okrese Michalovce a Sobrance /podľa klasifikácie prípadu: pravdepodobný – 107, potvrdený – 455, možný – 439, nepotvrdený – 0, nosič - 5/. V uvedenom období sme zaznamenali v okrese Michalovce 6 importovaných ochorení /Grécko – A02, Chorvátsko – A02, Írsko – A02, Tunisko – A03, Spojené kráľovstvo – B01/ a v okrese Sobrance 1 importované ochorenie /Rusko – A02/. Boli hlásené 3 profesionálne nákazy:

okr. Michalovce: 1

Dg B15 (VHA) u zdravotnej sestry u lôžka na Infekčnom oddelení NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o.

okr. Sobrance: 2

Dg B35 – 2x – zamestnanci živočíšnej výroby PD Choňkovce (farma: Podhorod', Horňa)

Úmrtie na prenosné ochorenie nebolo zaznamenané. V okrese Michalovce a Sobrance bolo spracovaných 410 ohnisk /počet opatrení – 708/.

Výskyt ochorení: sporadický, epidemický, rodinný

Epidemický:

- VHA u obyvateľov obce Markovce, žijúcich v neštandardných podmienkach bývania, osobnej hygieny a hygieny stravovania – spolu ochorelo 17 osôb
- varicella – ZŠ s vyučovacím jazykom maďarským, Veľké Kapušany, V. ZŠ Michalovce, IV. ZŠ Michalovce, VII. ZŠ Michalovce, MŠ Pozdišovce
- A02.0 /16 prípadov/ v závodnej kuchyni f. Yazaki Michalovce.

Rodinný:

- VHA u obyvateľov obce Ložín, žijúcich v neštandardných hygienických podmienkach – spolu ochorelo 6 osôb
- A02 – salmonelová enteritída /9 x 2 prípady, 2x 3 prípady/
- varicella – 9x2 prípady v rodine

• **ostatné ochorenia mali sporadický charakter**

V rámci protiepidemických opatrení v ohniskách vírusových hepatítid bolo vydaných rozhodnutí 318 opatrení, spolu bolo chránených 199 kontaktov v ohniskách VH očkovacou látkou proti VHA / Havrix a Avaxim/. Bolo zaznamenaných 7 ochorení po podaní očkovacej látky proti VHA V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo v NZZ pre deti a dorast a v NZZ pre dospelých vykonaných 394 kontrol nariadených opatrení /vírusové hepatitídy/.

Okrem toho prebiehalo pravidelné týždenné spracovanie hlásení všetkých akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení na základe stanovených definícií, sledovanie proporcie hlásiacich lekárov, výpočet chorobnosti na populáciu pokrytú hlásením proporcionálne z počtu hlásiacich lekárov, rozšírili sa sledované vekové skupiny zo štyroch (0-5, 6-14, 15-59, 60+) na päť (0-5, 6-14, 15-19, 20-59, 60+). V súčasnosti EPIS umožňuje po zaregistrovaní vkladať hlásenia priamo poskytovateľom zdravotníckej starostlivosti. V okrese Michalovce a Sobrance sú zaregistrovaní 3 poskytovatelia zdrav. starostlivosti /MUDr. Fučko Ľ., MUDr. Paľová M., MUDr. Žužo J./, ktorí sú oprávnení týždenne hlásiť údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení.

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu celého týždňa sa každý piatok sumarizujú do materiálu Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách. V období od 1.1.2008 – 31.12.2008 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 44 hlásení /výmena informácií/.

Bolo zabezpečené pravidelné informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ v Michalovciach a web stránky informačného systému EPIS www.epis.sk.

6.4.Nozokomiálne nákazy

/Vyhodnotenie plnenia úlohy za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008/

Anotácia

Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov.

Surveillance nemocničných nákaz sa vykonáva najmä v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, ktorých je na území okresu Michalovce a Sobrance 3 s 879 lôžkami.

NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /569 lôžok na 20 lôžkových oddeleniach/

PN Michalovce, n.o. /260 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Regionálna nemocnica Sobrance, n.o. /50 lôžok na 3 lôžkových oddeleniach/

Za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo hlásených 37 NN

- NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. 37 NN /viď analýza výskytu NN/
- RN Sobrance, n.o. – 0

Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov: 447 kontrol

- v uvedenom období bolo podľa harmonogramu výkonov ŠZD vykonaných:
 - NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. - 46 kontrol funkčnosti autoklávov, 177 kontrol funkčnosti HS , FS - 3
 - PN Michalovce, n.o. – 9 /HVS/
 - Regionálna nemocnica Sobrance, n.o – 10 /8 HVS, 2 AUT/
 - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Michalovce: 6 HVS
 - iné štátne zdrav. zariadenia v okrese Sobrance: 1

- NZZ v okrese Michalovce: 160 /110 HVS, 50 AUT/
- NZZ v okrese Sobrance: 35 /29 HVS, 6 AUT/

Odbery sterov na jednotlivých oddeleniach v lôžkových zariadeniach:

- v NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. bolo na 25 oddeleniach odobratých 468 vzoriek zo sterilných predmetov /z toho 0,43 % s pozit. výsledkom/, 607 vzoriek z vonkajšieho prostredia /z toho s pozit. výsledkom 13,34 %/ a 42 vzoriek na kontrolu čistoty ovzdušia /z toho 31,82 % s pozitívnym výsledkom/
- v PN Michalovce, n.o. bolo na 11 oddeleniach odobratých 18 vzoriek zo sterilných predmetov s negatívnymi výsledkami a 159 vzoriek z vonkajšieho prostredia (z toho 8,81 % nevyhovujúcich)
- v Regionálnej nemocnici Sobrance bolo na 3 oddeleniach odobratých 72 vzoriek z vonkajšieho prostredia /z toho 5,56 % nevyhovujúcich/
- v rámci vykonávania surveillance NN v zdravotníckych zariadeniach odd. epidemiológie vykonalo 4 previerky hygienicko-epidemiologického režimu v NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o. /Novorodenecké, Onkologické, Infekčné, Detské oddelenie/
- v rámci vykonávania ŠZD v NZZ v okrese Michalovce a Sobrance bolo v uvedenom období vykonaných 43 kontrol

Celkový počet odobratých sterov v okresoch Michalovce a Sobrance v období od 1.1.2008 – 31.12.2008

P.č.	Stery	Sterilný materiál			prostredie		
		testov	z toho pozit.		sterov	z toho nevyhovujúcich	
		abs.	abs.	%	abs.	abs.	%
1.	NsP Š.K. Michalovce	468	2	0,43	607	81	13,34
2.	PN, n.o. Michalovce	18	0	0,00	159	14	8,81
3.	RN Sobrance, n.o.	0	0	0,00	72	4	5,56
4.	Cielené kontroly	0	0	0,00	19	7	36,84
5.	Platená služba	0	0	0,00	0	0	0,00
SPOLU :		486	2	0,41	857	106	12,37

Nozokomiálne nákazy podľa oddelenia v okrese Michalovce za obdobie 1.1. – 31.12.2008

Diagnóza/ Oddelenie	ARO	detské	gynekologické	chirurgické	interné	traumatologické	SPOLU
A41.5	1	0	0	0	0	0	1

A41.8	1	0	0	0	0	0	1
I80	0	0	0	1	2	0	3
J06	0	0	0	1	0	0	1
J15.0	2	0	0	0	0	0	2
J15.1	4	0	0	0	0	0	4
J15.2	1	0	0	0	0	0	1
J18.0	0	0	0	1	0	0	1
J208	0	1	0	0	0	0	1
L02	0	0	0	0	0	2	2
K65	0	0	0	1	0	0	1
T813	0	0	1	14	0	0	15
T814	0	0	0	0	0	4	4
SPOLU	9	1	1	18	2	6	37

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie/ za obdobie od 1.1.2008 – 31.12.2008 / okres MICHALOVCE

Druh oddelenia	Počet NN	Lokalizácie infekcie															
		Infekcia chirurg. rany		DCD		HCD		kože a slizníc		rany a popáleniny		sepsy		gynekologická		Iné	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Anestézy a intenzívnej medicíny	9	-	-	7	77,78	-	-	-	-	-	-	2	22,22	-	-	-	-
Detské	1	-	-	1	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Doliečovacie odd.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Chirurgické	18	14	77,78	1	5,88	1	5,88	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11,76
ODCH	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Interné	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	100,00
Kožné	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortopedické	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Traumatologické	6	-	-	-	-	-	-	2	33,33	4	66,67	-	-	-	-	-	-
Urologické	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ženské	1	1	100,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	37	15	40,54	9	25,00	1	2,78	2	5,56	4	11,11	2	5,56	-	-	4	11,11

Výskyt NN podľa oddelenia a lokalizácie infekcie/ od 1.1.2008 – 31.12.2008 / okres S O B R A N C E

<i>Druh oddelenia</i>	<i>Lokalizácie infekcie</i>															
	<i>črevné</i>		<i>respiračná</i>		<i>urogenitálna</i>		<i>kože a slizníc</i>		<i>rany a popáleniny</i>		<i>sepsy</i>		<i>ostatné</i>		<i>SPOLU</i>	
	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>	<i>abs.</i>	<i>%</i>
Interné oddelenie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ODCH - VONS	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

/Vyhodnotenie plnenia úlohy za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008/

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení), alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

V súvislosti s plnením tejto úlohy je na RÚVZ Michalovce vypracovaný rámcový plán opatrení pre prípad pandémie chrípky. /Pandemický plán/
Súčasťou tohto plánu sú aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ľudskej chrípky, vrátane pandemickej a opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vírusom vtácej chrípky.

Chorobnosť na chrípku a chrípke podobné ochorenia sa sleduje na základe hlásenia, ktoré vykonávajú lekári prvého kontaktu. Hlásia sa pravidelne týždenne v priebehu celého roka za obdobie 7 dní začínajúcich v piatok a končiacich vo štvrtok s označením kalendárneho týždňa, v ktorom je zber ukončený. Hlásenie obsahuje počet hlásení všetkých akútnych respiračných ochorení a z nich chrípke podobných ochorení podľa 5 vekových skupín, počet komplikácií podľa druhu a uvedených vekových skupín. Hlásené údaje sa spracovávajú prostredníctvom nového softvéru na monitorovanie chrípky v súlade s odporúčaniami Európskej siete pre surveillance chrípky EISS.

Na Slovensku bol podľa odporúčaní Európskej siete pre surveillance chrípky EISS zavedený sentinelový spôsob sledovania vírusov chrípky cirkulujúcich v populácii. Je založený na systematickom odbere vzoriek biologického materiálu tzv. sentinelovými lekármi, ktorí v priebehu celého roka odoberajú od chorých na suspektnú chrípku vzorky na virologické vyšetrenie.

Sentinelový spôsob monitorovania chrípky a chrípke podobných ochorení je zabezpečovaný v okrese Michalovce a Sobrance 3 lekármi (2 lekári pre detskú populáciu a 1 lekár pre dospelých)

- v období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bol odobratý biologický materiál na virologické vyšetrenie u 4 osôb (krv + výtery z nosa a hrdla) s negatívnymi výsledkami

Pre chrípkovú epidémiu boli rozhodnutím RH RÚVZ Michalovce vydané opatrenia – zákaz návštev v lôžkových zdravotníckych zariadeniach /NsP Š.Kukuru Michalovce, n.o., PN Michalovce, n.o. RN Sobrance, n.o./

Súčasťou EPIS-u je aj systém rýchlej výstrahy, ktorého cieľom je včas rozpoznať situáciu, ktorá vyžaduje rýchle a koordinované prijímanie opatrení, ale aj rýchlu výmenu informácií o takýchto situáciách. Tzv. „zdola nahor“ sa hlási každá mimoriadna epidemiologická situácia (výskyt nad očakávanú úroveň na danom území aj v danom čase). Sú to lokalizované epidémie na okresnej úrovni, epidémie s potenciálom šíriť sa do susedných

okresov, prípadne celoslovensky, ale aj za hranice Slovenska. Ďalej sú to sporadické ochorenia, ktoré sa v súlade s legislatívou hlásia ihneď (detská obrna, variola, osýpky, vtáčia chrípka a pod.) a sporadické ochorenia osobitného významu v rámci surveillance (ACHO, rubeola, parotitída, meningitída, pertussis, diftéria, VH a pod.), prípadne iné závažné situácie. Dôvodom na hlásenie môže byť výmena informácií, podozrenie na výskyt, jeho potvrdenie, návrh opatrení, prijatie a koordinácia opatrení. Informácie vkladané do systému v priebehu týždňa sa sumarizujú do materiálu „Týždenná informácia o mimoriadnych epidemiologických situáciách“. V období od 1.1.2008 – 31.12.2008 oddelenie epidemiológie vložilo do systému rýchlej výstrahy za okres Michalovce a Sobrance 44 hlásení /výmena informácií/. Z mimoriadnych epidemiologických situácií bol zaznamenaný v okrese Michalovce 1 epidemický výskyt salmonelózy v závodnej kuchyni f. Yazaki Michalovce /16 prípadov/, kde pravdepodobným faktorom prenosu bola žemľovka s vaječnou penou a zároveň boli zistené nedostatky pri jej výrobe a manipulácii, čo pravdepodobne podnietilo vznik epidémie salmonelózy u ľudí. V obci Markovce bol zaznamenaný epidemický výskyt VHA u obyvateľov žijúcich v neštandardných podmienkach bývania, osobnej hygieny a hygieny stravovania – spolu ochorelo 17 osôb.

V skupine nákaz preventabilných očkovaním sme zaznamenali v okrese Sobrance 1 ochorenie na pertussis u riadne očkovanej študentky SŠ. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a serologicky (2. vzorky). V uvedenom období bolo zaznamenané 1 ochorenie na hemofilovú meningitídu u neočkovaného dieťaťa r. nar. 1998. Ochorenie bolo potvrdené klinicky a kultivačne /likvor + HK – Haemophilus influenzae/.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV **/Vyhodnotenie plnenia úlohy za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008/**

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses)

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalizáciách Slovenska v roku 1970.

Enviromentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetovaní odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

V rámci surveillance prenosných ochorení sa vykonáva aj enviromentálna surveillance poliomyelitídy. V období od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo odobratých 7 vzoriek odpadovej vody na záchytnosť enterovírusov, polio, resp. polio like vírusov s negatívnym výsledkom.

Okrem enviromentálnej surveillance sa sleduje a organizačne zabezpečuje aj epidemiologická surveillance, ktorá spočíva v sledovaní výskytu ACHO, polio like ochorení, ktoré sa povinne hlásia a informácia sa týždenne spracováva a hlási v rámci havarijnej situácie na RÚVZ Košice a následne na ÚVZ SR Bratislava. V uvedenom období výskyt ochorení nulový.

V mesiaci september 2008 bola vykonaná administratívna kontrola očkovania detí za obdobie od 1.9.2007 do 31.8. 2008 v 32 NZZ pre deti a dorast, ktorá bola zameraná aj na kontrolu zaočkovanosti detí proti poliomyelitíde v r. narodenia 2006 a 1994 s týmito výsledkami:

okr. Michalovce :

r. nar. 2006 – 98,5 %

r. nar. 1994 – 99,9 %

okr. Sobrance:

r. nar. 2006 – 98,9 %

r. nar. 1994 – 100,0 %

Oddelenie podpory zdravia

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia

Hlavným cieľom projektu je výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukácia matiek je zameraná na vzdelávanie mladých mamičiek počas materskej dovolenky; zároveň ňou ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Uvedený program sa realizuje v rámci zdravotno-výchovných aktivít zameraných na matku a dieťa na národnej úrovni, v spolupráci s regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR. Ide prevažne o zdravotno-výchovné témy; ako napr. zdravá výživa, prevencia úrazovosti, pitný režim, pohybová aktivita, atď.

Etapy riešenia, výstupy

Projekt bude rozdelený do troch pilierov

PILIER č. 1

Edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých, ktoré budú prednášané v rôznych už existujúcich materských centrách. S vedením materských centra sa dohodne cyklus prednášok v frekvencii 1 - 2x do mesiaca. Prednáška bude mať formu dialógu. Väčší priestor sa dá matkám na otázky, aby si svoje vedomosti mohli konfrontovať s odborníkom. Okrem toho podľa tematiky bude /podľa potreby/ vypracovaný krátky informačný letáčik, ktorý môže každá matka používať ako pomôcku (napr. algoritmus správneho čistenia zubkov, detská kuchárka, zásady prevencie detských úrazov).

PILIER č. 2

Vytvorenie webovej stránky, ktorá by obsahovala krátke informácie o zdravom životnom štýle, poskytovala by informácie o tom, kde práve prebieha cyklus prednášok. Hlavnou úlohou tejto stránky by bola možnosť odpovedať laickej verejnosti (matkám na otázky týkajúce sa zdravého životného štýlu celej rodiny).

PILIER č. 3

Vytvoriť kurzy pre budúce mamičky, ktoré by sa niekoľko týždňov pred pôrodom mohli naučiť ako sa postarať o dieťa. Tieto tematické okruhy ponúknuť aj pôrodniciam.

Prednáškové bloky budú pozostávať z nasledujúcich tematických okruhov:

Výživa v prvých troch rokoch života : Dojčenie, význam podávania mlieka medzi prvým až tretím rokom života, výživa a podpora imunity.

Výživa dojčiacich žien

Zásady správneho stravovania dieťaťa podľa vekových skupín.

Starostlivosť o chrup, dentálna hygiena, prevencia zubného kazu a paradentózy

Úskalia výchovy dieťaťa (zdravá rodina = zdravé dieťa).

Úrazy malých detí, prevencia úrazov, pádov a otráv u detí.

Ako vybrať vhodné hračky a hry pre dieťa podľa veku.

Realizácia ženy na materskej dovolenke (šťastná mama = šťastné dieťa).

Pohybová aktivita.

Kardiovaskulárna prevencia.

Onkologická prevencia

Opalovanie – zdravotné riziká, prevencia úpalu a malígneho melanómu

Šikanovanie detí

Strach a úzkosť u detí

Kedy dať dieťa do škôlky

Deti a hnev

Vyvarujte sa chýb pri výchove detí

Pneumokoky

Adaptácia detí na predškolské zariadenia

Relaxačné hry pre deti

Depresia u detí.

Chrípka a možnosti jej prevencie.

Projekt „Adamko hravo - zdravo“

Alergie u detí.

Plnenie:

PILIER č. 1

V uplynulom období sme pokračovali v realizácii projektu „Materské centrá“. Pracovníci oddelenia Podpory zdravia pripravili začiatkom roka ponuku zdravotno-výchovných prednáškových blokov pre matky Materského centra „Margarétka“. Je to celoročný program mesačných prednášok s aktuálnou témou pre dané ročné obdobie. Prednášky sú doplnované rôznym druhom zv-materiálov. Realizácia plánovaných prednáškových blokov v hodnotenom období bola v I. polroku nízka v dôsledku slabej účasti matiek a detí. Vzhľadom na dlhodobú slabú účasť mamičiek, rozhodli sme sa v druhom polroku oslovovať mamičky už len prostredníctvom zdravotno-výchovných materiálov. (aktuálne materiály distribuujeme pravidelne v mesačných intervaloch.)

PILIER č. 2 a č. 3 Na webovej stránke RÚVZ je stále informácia o kurze pre budúce mamičky „Čakáme na bociana“. Tento úspešný kurz je z dielne OHDM na ktorom má OPZ účasť prostredníctvom Mgr. Dagmar Erdélyiovej . Na našom RÚVZ sa realizuje od roku 2007. V hodnotenom období sa uskutočnili 4 kurzy.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľská pracoviská

ÚVZ SR, RÚVZ v SR

Anotácia

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí . Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie, vytvoriť systém certifikovaného vzdelávania, vytvoriť komunitu starších ľudí – vlastných lektorov z radov starších ľudí, ktorí prenesú systém zdravého starnutia do svojej komunity. Udržiavať dosiahnutý stav – informovať, publikovať, dopĺňať poznatky, kontrolovať kvalitu informácií, ktoré sú distribuované lektormi. Monitorovať životný štýl starších ľudí, aktívne počúvať, prijímať návrhy na zlepšenie.

Etapy riešenia

etapa projektu – doplnenie tlače vzdelávacích materiálov,

etapa – realizácia vzdelávacieho programu pre starších ľudí pre ďalšie organizácie, združujúce seniorov,

etapa projektu – zameraná na sociálne prostredie - týždeň zdravia starších ľudí 1.10.2007,

etapa projektu r. 2008 – celoslovenský vzdelávací seminár pre lektorov z radov starších ľudí.

Realizačné výstupy

Zlepšenie zdravotného stavu starších ľudí.

Vytvorenie programu seminárov.

Metodické a učebné tlačené materiály, prípadne letáky a brožúry.

Články v časopisoch určených starším ľuďom.

Sprievodné akcie, komunikácia s médiami.

Projekt Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo má za cieľ zvýšiť kvalitu zdravia a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.

Projekt je rozčlenený do 6 etáp:

1. etapa projektu – zameraná na sociálne prostredie, venovať týždeň zdraviu starších ľudí
2. etapa projektu - príprava a tlač vzdelávacích materiálov
3. etapa – vzdelávací program pre starších ľudí - pilotné semináre v Bratislave a príprava metodiky pre regionálne úrady verejného zdravotníctva
4. etapa – realizácia vzdelávacieho programu pre starších ľudí - seminárov na regionálnych úradoch verejného zdravotníctva
5. etapa – „Observation“ kontrola kvality poskytovaných informácií v komunite starších ľudí
6. etapa – monitorovanie zdravotného stavu a zdravotného uvedomenia starších ľudí.

Plnenie:

Na začiatku roka zostavili pracovníci OPZ na základe zváženia odprednášaných tém v minulom roku a so zohľadnením požiadaviek poslucháčov klubov dôchodcov prednáškový blok pre tri KD a to v Michalovciach, Sobrancech a v Strážskom. Doposiaľ bolo uskutočnených deväť prednáškových blokov na nasledovné témy: *Výživa v treťom veku, Pitná voda, Prevencia drogovej závislosti, Diabetes mellitus, Bolesť hlavy a chrbtice, Ochorenia III. veku, Prevencia diabetu, Obezita a Inkontinencia*. Počet poslucháčov v jednom prednáškovom bloku sa pohybuje od 20 – 30 seniorov. Prevažnú väčšinu poslucháčov tvoria ženy. V Strážskom sa pokračuje v prednáškovom cykle už piaty rok, v meste Michalovce v klube dôchodcov sa uskutočňujú stretnutia podľa potreby. Stretnutia s dôchodcami sú niekedy doplnené o vyšetrenia – meranie tlaku krvi pre záujemcov počas predmetnej akcie. V priebehu roka 2008 v spolupráci s Mestom Michalovce – Mestskou políciou sa uskutočnili dve stretnutia lekára Poradne zdravia s dôchodcami, na ktorých sa

zúčastnil aj zástupca Mestskej polície Michalovce, kde sa besedovalo o témach Zdravý životný štýl, a Správna výživa. Stretnutia sa uskutočnili v Domove dôchodcov Michalovce a v Klube dôchodcov Michalovce.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stavu chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevenciu zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné je vhodne načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ v SR

Anotácia

Projekt je zameraný na cieľovú skupinu 4 – 6 ročných detí materských škôl (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich (výber vekovej skupiny súvisí s cieľovou skupinou sledovanou WHO).

Vzhľadom na to, že stomatohygienu nášho obyvateľstva a hlavne stomatohygienu našich detí nie je na uspokojivej úrovni a zubný kaz u našej populácie je masové, chronické ochorenie, nie je možné zvládnuť ho len liečebnými zákrokmi. Preto je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť prevencii, so zameraním na formovanie správnych návykov v starostlivosti o chrup a ústnu dutinu u detí už od najmladšieho veku. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bude zamerané na dôležitosť čistenia zubov, demonštráciu správneho čistenia zubov s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav organizmu, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Etapy riešenia

I. etapa

intervenčné aktivity - zdravotno-výchovné pôsobenie na materských školách spojené s praktickým nácvikom správnej stomatohygiény. U malých detí naučené zručnosti pri zdravotno-výchovnom pôsobení by sme fixovali pomocou vizuálneho obrazu. V rámci programu bude prebiehať edukácia v troch formách:

v podobe rozprávkovej knižky,

v audiovizuálnej podobe ako kreslené rozprávky,

vo forme maľovanky.

Deti by si touto formou fixovali návyky hlavného hrdinu, ktorý dbá o správnu ústnu hygienu a vďaka tomu nemá žiaden kaz.

II. etapa

Návrh na propagovanie zásad ústnej hygieny obyvateľstva SR prostredníctvom obalovej techniky u cukrárenských výrobkov.

Realizačné výstupy

Pri pravidelnom monitorovaní zdravotného stavu orálneho zdravia podľa indikátorov WHO, by sme mali mať už po piatich rokoch intervenčno-zdravotno-výchovného pôsobenia signifikantný pokles kazivosti zubov u detí. O reálnosti takého očakávaného výsledku svedčia úspechy v Slovinsku, Švajčiarsku resp. v Nemecku. Z dlhodobého pohľadu by sme mali mať o 15 rokov kazivosť detských zúbkov porovnateľnú s európskym priemerom.

Realizácia série siedmich kreslených rozprávok s témou ústnej hygieny podľa rozprávok od MUDr. Kovaľovej. Na rovnaké motívy vypracovaná maľovanka. Rôzne edukačné materiály v podobe článkov a letákov pre rodičov. Metodické pokyny, odporúčania a školenia pre profesionálov z predškolských zariadení.

Cieľom projektu je zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska. Neuspokojivý stavu chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevenciu zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné je vhodne načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Projekt je zameraný na cieľovú skupinu 4 – 6 ročných detí materských škôl (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomato-hygienických návykov u nich (výber vekovej skupiny súvisí s cieľovou skupinou sledovanou WHO).

Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie je zamerané na dôležitosť čistenia zubov, demonštráciu správneho čistenia zubov s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav organizmu, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Vedomosti o úrovni zdravotného uvedomenia a postojoch rodičov sa získavajú z dotazníkov.

Plnenie:

V tomto kalendárnom roku sme oslovili riaditeľov všetkých druhov škôl, aby nám predložili svoje požiadavky na prednáškovú činnosť pre svojich žiakov. Na základe týchto podkladov sme vypracovali harmonogram prednášok a zv-aktivít. Požiadavka na aktivity zamerané na orálnu hygienu vzišla z troch MŠ, na ktorých sa v hodnotenom období uskutočnilo 7.

V apríli z ÚVZ SR v Bratislave sme obdržali dotazníky pre pedagogických pracovníkov – po intervencii (6 ks), ktoré sme distribuovali na MŠ zaradené do projektu Monitoring orálneho zdravia (MŠ F. Kráľa Michalovce, MŠ Krčava a MŠ Trhovište) so žiadosťou o ich vyplnenie, ktoré sme v požadovanom termíne zaslali na ÚVZ SR. Taktiež nám boli zaslané animované videofilmy: O maškrtnej veveričke a Čo sa stalo medvedíkovi, ako aj zv-edičný materiál.

Náš RÚVZ realizuje Monitoring orálneho zdravia od roku 2006. Do tohto projektu bolo zaradených 81 detí z MŠ F. Kráľa v Michalovciach, MŠ Krčavy a MŠ v Trhovištiach. Tento monitoring sme rozšírili a upravili aj pre žiakov prvých tried ZŠ a v roku 2006 - 2007 sme pokračovali v zdravotno-výchovnom pôsobení v oblasti podpory orálneho zdravia na všetkých ZŠ v Michalovciach a MŠ v Michalovciach (808 žiakov) už v rámci lokálneho projektu „Zdravé zúbky“. Pri našej intervencii sme využívali v maximálnej miere materiály zaslané ÚVZ SR, bez ktorých si našu prácu ani nevieme predstaviť. Boli to: maketa chrupu, kefka na nácvik správneho čistenia chrupu, zubné pastičky, pracovné zošity, edičné materiály a hlavne videofilmy: Zúbky a Prečo vlk šušlal. Takto vykonávaná intervencia detí zaujala a bola úspešná. Bola vysoko hodnotená aj pedagogickými pracovníkmi, čo sa odrazilo v tomto roku v požiadavkách škôl o pokračovanie tohto projektu na školách. Materiály, ktoré sme obdržali v apríli, boli

zaradené do intervencii ihneď. Animované filmy „O maškrtnej veveričke“, „Čo sa stalo medvedíkovi“ ako aj film „Prečo vlk šušlal“ sme ponúkli všetkým školám na ktorých sme robili intervenciu ako doplnkové, podporné filmy projektu, ktoré si môžu zaradiť podľa potreby do učebného a výchovného programu. Školy, ktoré zareagovali na ponuku boli zaradené do harmonogramu zapožičiavania filmov. Premietanie filmov sa tak doposiaľ uskutočnilo v piatich ZŠ v Michalovciach.

V novom školskom roku sa na nás obrátilo vedenie MŠ F. Kráľa v Michalovciach s požiadavkou o realizáciu projektu „Zdravé zúbky“ u detí mladších ako sú predškóľáci, t. j. u 3 – 4 ročných detí. Zdravotno-výchovné aktivity sa uskutočňovali opakovane v kratších dvadsať minútových, výchovných blokoch. Spolu 4 stretnutia. 6 samostatných aktivít so zameraním na stomatohygienu bolo realizovaných prostredníctvom komunitných pracovníkov v rámci zdravotno-výchovného programu pre deti zo segregovaných a separovaných osád. Spolu všetkých aktivít zameraných na stomatohygienu bolo v hodnotenom roku 17.

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

(Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď., Svetový deň zdravia)

Gestor

ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ v SR.

Plnenie

V rámci príprav aktivít pri príležitosti významných dní sme veľkú pozornosť venovali príprave a realizácii Svetového dňa zdravia, ktorý sa niesol v hesle „*Ochrana zdravia pred klimatickými zmenami*“.

od 1.apríla 2008 v infotexte mestskej televízie MISTRAL TV Michalovce bol zobrazený článok k tejto udalosti zameraný na výklad hesla SDZ s uvedením aktivít na 7. a 8. apríl 2008 od 1.apríla 2008 v mestskom rozhlase Michalovce a Sobrance bol 1 x denne čítaný článok o téme a výklade hesla SDZ 2008

v spravodajstve mestskej TV Mistral bola v predstihu – 3.apríla 2008 zaradená čítaná správa ako avízo na tento deň

v deň 7.apríl 2008 sa v centre mesta Michalovce – v pešej zóne uskutočnila akcia RÚVZ Michalovce v spolupráci s farmaceutickou firmou SPIRIG EASTERN, s.r.o. – výrobcom opaľovacích produktov počas ktorej študenti Strednej zdravotníckej školy Michalovce oslovovali verejnosť s minidotazníkmi, vysvetľovali im význam ochrany pred UV žiarením pomocou opaľovacích prostriedkov a rozdávali letáky, a edukačné materiály.

Pracovníci oddelenia podpory zdravia RÚVZ Michalovce počas tejto akcie ktorá trvala od 10,00 do 13,00 merali UV index v pešej zóne osobným UV metrom a demonštrovali verejnosti prítomnosť UV žiarenia a význam používania slnečných okuliarov

Akcia bola propagovaná v masmédiách : večerné spravodajstvo STV 1 (7.4.2008), mestská TV Mistral (3.4.2008 a 10.4.2008), TV Zemplín (10.4.2008), denník Korzár , Nový čas.

Počas tohoto dňa sa v priestoroch RÚVZ Michalovce uskutočnil Deň otvorených dverí, ktorého sa zúčastnili študenti Gymnázia v Michalovciach a Stredného odborného učilišťa cirkevného v Michalovciach.

Z príležitosti SDZ sa na druhý deň – 8.apríla 2008 v čase 10,00-12,00 uskutočnila identická akcia v meste Sobrance, počas ktorej pomáhali šíriť myšlienku SDZ študenti Gymnázia v Sobranciaciach.

Celá akcia bola zároveň propagovaná tiež ako *Deň bez áut* alebo *Správajme sa ekologicky počas tohoto dňa*, pričom bola verejnosť vyzvaná k prevencii poškodzovania ozónovej vrstvy Zeme.

Týždeň pred SDZ sa na webovej stránke RÚVZ Michalovce nachádzala výrazne označená upútávka na článok k tomuto dňu s presným uvedením miesta a času predmetných aktivít, s ilustračnými fotografiami
Informačná tabuľa v exteriéri ale aj v interiéri budovy RÚVZ informovala verejnosť o SDZ, jeho obsahovej náplni ale aj o akcii Deň otvorených dverí

Druhou rozsiahlejšou akciou bola v máji celorepubliková súťaž „Prestaň a vyhraj“ v rámci ktorej sme informáciu o predmetnej kampani šírili v mestskej televízii *Mistral* Michalovce formou infotextu ale aj čítanej správy v týždennom spravodajstve, v lokálnom denníku *Korzár* a dvojtýždenníku *Michalovčan*. Koordinátori primárnej prevencie drogových závislostí na stredných aj základných školách okresu Michalovce obdržali formou e mailu inštrukcie k možnosti zapojenia sa študentov do súťaže. Tí, ktorí nedovršili vek 18 rokov, mohli prihlásiť svojich fajčiacich rodičov. Na RÚVZ Michalovce bol zhotovený leták k tejto kampani, ktorý tiež ilustroval nástenku v interiéri ako aj exteriéri budovy RÚVZ. Celá súťaž bola spropagovaná aj na webovskej stránke RÚVZ Michalovce s možnosťou stiahnutia prihlášky do súťaže. Prihlášky boli k dispozícii aj v priestoroch Poradne zdravia RÚVZ, NsP Michalovce, polikliniky Michalovce.

Z príležitosti *Dňa srdca* v mesiaci september 2008 bola dňa 11.septembra 2008 v priestoroch MsKS Michalovce uskutočnená akcia pre verejnosť, počas ktorej popri prednáške kardiológa pre laickú verejnosť pracovníci Poradne zdravia merali záujemcom krvný tlak, hodnoty celkového cholesterolu, a cukru z kapilárnej krvi pomocou Reflotronu. Ponuku využilo 46 klientov z radov laickej verejnosti.

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Kampaň sa tohto roku nerealizovala.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. V prioritě č. 4 akcentuje tento dokument problematiku verejného zdravia a činnosti smerujúce k jeho ochrane a podpore.

Gestori

Sekcia zdravotnej starostlivosti MZ SR a ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

praktickí lekári pre dospelých, praktickí lekári pre deti a dorast

Poradenské centrá zdravia RÚVZ v SR

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva/ podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komúní v oblasti zdravia.

Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reagujú na potreby komúní v oblasti zdravia.

Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie ...

Etapy riešenia a výstupy

Implementácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity

Termín: 2008 a následne trvale

Plnenie

V rámci plnenia Národného programu prevencie nadváhy a obezity sa klientom, ktorí prejavia záujem, ponúkalo poradenstvo v zmysle nadstavbovej – špecializovanej poradne *správnej výživy a úpravy hmotnosti*. Túto možnosť využilo v sledovanom období 120 klientov, z toho 91 žien a 29 mužov.

Počas konzultácie, ktorá v 22 prípadoch bola opakovaná, sa hodnotila skladba tela pomocou tukomera, výsledky boli následne spracované programom Body Software Control v počítači a konkrétny tlačný výstup – analýza tela s exaktným doporučením stravovania, pohybového a pitného režimu - bol každému odovzdaný. Týmto vyšetrením a cieľným poradenstvom sa doplnilo základné vyšetrenie – odber kapilárnej krvi na hodnoty celkového cholesterolu, HDL, glykémie a triglyceridov.

Zamestnanci RÚVZ Michalovce boli zaradení ako probandi projektu Program prevencie obezity pre zamestnancov RÚVZ Michalovce, v ktorom v priebehu roka 2008 42 zamestnancov absolvovalo predmetné vyšetrenia. Na základe výpočtu BMI boli následne zaradení do príslušnej kategórie a v prípade potreby obdržali tlačoviny s príslušným stravovacím doporučením. Zaradenie do projektu a absolvovanie vyšetrení bolo motiváciou k zdravému spôsobu života v zmysle úpravy stravy a pohybového režimu. Výsledky projektu boli prezentované na celoústavnom seminári RÚVZ Michalovce 3.12.2008.

V rámci tohto programu sa uskutočnilo päť prednášok o správnej výžive a dopade výživy na zdravotný stav pre stredné školy v okrese Michalovce.

V mesiaci október 2008 sa uskutočnila prednáška pre pedagógov základnej školy Trhovište na túto tému spojená s prezentáciou Poradne zdravia so zameraním na nadstavbovú poradňu správnej výživy a úpravy hmotnosti.

Proces výkladu správnej výživy, ukážka prístrojového vybavenie poradne zdravia a stravovacie doporučenia boli predmetom dvoch exkurzií študentov voliteľného predmetu onkologická výchova Gymnázia Pavla Horova Michalovce.

V rámci národného programu boja proti obezite sa uskutočnili hromadné vyšetrovacie akcie v inštitúciách, počas ktorých sa záujemcom okrem základných biochemických parametrov z kapilárnej krvi meral krvný tlak, poskytovalo cieľné poradenstvo s odovzdávaním letákov – informačných materiálov ako aj stanovovalo zloženie tela (% tuku). Všetkým bola taktiež odovzdaná ústna aj písomná informácia o možnostiach vyšetrení a poradenstva v Poradni zdravia.

Jednalo sa o akcie :

Júl 2008 – SAD Michalovce, a.s. – 21 zamestnancov

Júl 2008 – DIAKOL Strážske, s.r.o. – 14 zamestnancov

September 2008 – Pošta Michalovce, a.s. - 26 zamestnancov

September 2008 – Mestský úrad Michalovce – 31 zamestnancov

September 2008 – BEL, a.s. syráreň Michalovce – 25 zamestnancov.

Predmetné akcie sa realizovali v spolupráci so všeobecnou zdravotnou poisťovňou, pobočka Michalovce a zdravotnou poisťovňou Union, pobočka Košice.

9.7.CINDI PROGRAM SR SHAPE UP

Plnenie

Do tejto úlohy nie je náš RÚVZ zapojený

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Tento bod je vyhodnotený v bode 9.4.

10.1. PRÍPRAVA, KONZULTÁCIE a PREDLOŽENIE NÁVRHU NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU NA KONTROLU TABAKU

Plnenie

Do tejto úlohy nie je náš RÚVZ zapojený

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Plnenie

Úlohu sme v tomto roku nerealizovali

10.3. QUITLINE-TELEFONICKÉ PORADENSTVO PRI ODVYKANÍ OD FAJČENIA

Plnenie

RÚVZ do tejto úlohy nie je zapojený.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nitre**

Oddelenie hygieny životného prostredia

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. /NEHAP III/

Cieľ: Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii realizovaním akčného plánu NEHAP III.

V rámci realizácie Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III s osobitným dôrazom na detskú populáciu pre zníženie rizika chorôb detí, oddelenie HŽP pokračovalo v spolupráci s MsÚ Nitra – oddelením komunálnych činností v sledovaní hygienického režimu verejných pieskovísk v meste Nitra – Staré mesto a na sídliskách Chrenová, Klokočina, Čermáň. V mesiaci máj a jún 2008 bola vykonaná previerka režimu 37 verejných pieskovísk, ktorá bola spojená s odberom vzoriek na laboratórne mikrobiologické a biologické vyšetrenie. Z laboratórnych analýz vyplynulo, že 4 pieskoviská nevyhovovali požiadavkám Vyhl. MZ SR č.531 /2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na pieskoviská, nakoľko prekračovali najvyššie prípustné množstvo vybraných indikátorov mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku v sledovaných pieskoviskách. Jedna vzorka nevyhovovala pre prítomnosť vajčiek helmintov - *Ascaris lumbricoides*, 2 vzorky pre prítomnosť termotolerantných koliformných baktérií a fekálnych streptokokov a 1 vzorka bola nevyhovujúca pre prítomnosť vajčiek helmintov – *Ascaris lumbricoides* a termotolerantných koliformných baktérií.

V mesiaci septembri bolo na základe podnetu obyvateľov mesta Nitry pre MsÚ Nitra odobratých 5 vzoriek piesku z pieskovísk sídliska Klokočina a Diely.

Prevádzkovateľovi pieskovísk bolo zaslané celkové zhodnotenie stavu hygienického režimu pieskovísk i s nápravnými opatreniami pre odstránenie zistených nedostatkov v ich prevádzke v roku 2008.

1.1. Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v SR

Cieľ: Zaviest' systém sledovania úrazovosti u detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin

V rámci prevencie úrazov detí sledovať vybavenie verejných detských pieskovísk v mestách z hľadiska ich bezpečnosti, zistené nedostatky riešiť s prevádzkovateľom pieskovísk

Previerky verejných pieskovísk v mesiaci máj a jún 2008 boli zamerané aj na technický stav pieskovísk a ich vybavenosť z dôvodu spolupráce nášho úradu - oddelenia HDM so SOI pri realizácii medzinárodného projektu s názvom „Bezpečná hra na ihrisku „. Správa o zabezpečení tejto úlohy bola zaslaná na ÚVZ Bratislava 30.6.2008 a bude predmetom riešenia nedostatkov s prevádzkovateľom pieskovísk.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetovej stránky RÚVZ – oddelenia HŽP

Cieľ: Zaviest' jednotnú formu – druh, rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť zverejňované na www stránkach úradu

Zabezpečiť v zmysle zavedeného jednotného systému zverejňovanie zdravotno – výchovných informácií z problematiky oddelenia HŽP

Na internetovú stránku RÚVZ bol spracovaný príspevok na tému Letná turistická sezóna a na stránku oddelenia HŽP príspevky:

Prehľad o verejných vodných zdrojoch – prameňoch na území mesta Nitry a ich kvalite vody.
Výskyt améb v bazénoch krytých umelých kúpalísk dozorovaných RÚVZ Nitra

Nakladanie s nemocničnými odpadmi z hľadiska ochrany zdravia

Problematika odpadov a ich recyklácie z pohľadu orgánu verejného zdravia

Problematika veterných parkov z hľadiska zabezpečenia ochrany verejného zdravia

Usmernenie právnických a fyzických osôb oprávnených na podnikanie na nakladanie s nebezpečnými odpadmi podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou

Cieľ: Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať ŠZD a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov.

a/ I keď v pôsobnosti RÚVZ Nitra neevidujeme vyhlásenú prírodnú kúpaciu oblasť zabezpečí sa overenie kvality vody z vodných nádrží Jelenec, Vráble a zo štrkoviska Veľký Cetín

V rámci tejto úlohy bola vykonaná previerka uvedených vodných nádrží a štrkoviska spojená s odberom vzoriek a to v mesiaci máj a júl 2008 – odobratých bolo 6 vzoriek. Z laboratórnych analýz vyplynulo, že vzorky vôd opätovne vykazovali nevyhovujúcu kvalitu vody – prekročený limit v ukazovateli fenoly a u vodnej nádrže Jelenec aj prekročený limit v ukazovateli riasy. Ani v roku 2008 vzhľadom k dlhodobej nevyhovujúcej kvalite vody ako aj k nedostatkom vo vybavenosti týchto vodných plôch povolená prevádzka vodných plôch na kúpanie a rekreáciu. Prevádzkovatelia vodných plôch boli písomne upozornení na nevyhovujúcu kvalitu vody s cieľom označenia lokalít zákazom kúpania.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Cieľ : Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č.355/2007 o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu ŠZD nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov

Zabezpečiť systematické sledovanie – monitoring kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v zmysle spracovaného harmonogramu oddelenia HŽP v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce, riešenie zistených nedostatkov .

V zmysle spracovaného harmonogramu zamestnanci oddelenia HŽP priebežne zabezpečovali monitoring kvality vody verejných vodovodov u spotrebiteľov v okrese Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce v súlade so zákonom o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia. V rámci monitoringu bolo odobratých a vyšetrených 381 vzoriek pitných vôd z verejných

vodovodov. Laboratórne analýzy boli priebežne zadávané do programu VYDRA ako podklad do správy pre EÚ.

V závere roka bola spracovaná pre EK správa o kvalite vody z verejných vodovodov okresov Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce za roky 2005 – 2007, ktorá bola zaslaná na ÚVZ Bratislava.

Oddelenie HŽP sa podieľalo na realizácii projektov a to:

V rámci objektivizácie faktorov prostredia :

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach

Cieľ: Zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných nebytových budovách a v zdravotníckych zariadeniach, vo fontánach a na tobogánoch letných kúpalísk

V roku 2008 bola úloha plnená v spolupráci s mikrobiológiou životného prostredia RÚVZ počas letnej turistickej sezóny v zariadeniach cestovného ruchu – sledovanie legionel a améb vo vodných atrakciách na letných kúpaliskách a v krytých plavárňach. V rámci odobratých vzoriek prítomnosť améb a legionel nebola zistená.

V rámci podpory zdravia :

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia a mobilizovať obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia

Zabezpečiť zdravotno – výchovné relácie z príležitosti významných dní v rámci problematiky oddelenia HŽP ako sú: Svetový deň zeme, vody, životného prostredia a zdravia.

V I. polroku 2008 sme v rámci zdravotnej výchovy a informovanosti obyvateľov zabezpečili:

- odborné poradenstvo počas Svetového dňa vody a v rámci environmentálnej poradne zdravia

- príspevok na internetovej stránke oddelenia HŽP na tému Výskyt améb v bazénoch krytých umelých kúpalísk dozorovaných RÚVZ Nitra

V rámci spolupráce s médiami možno uviesť:

- bol poskytnutý rozhovor pre príspevky v televízii Centrál na tému : „Kvalita vody nitrianskych prameňov“ a „Vodné plochy na rekreáciu a ich zdravotné riziká „

-bol poskytnutý rozhovor redaktorovi stanice Lumen o vodných plochách a zdravotných rizikách

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU „ - celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie „

Cieľ: Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

- úloha v roku 2008 nebola plnená.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

Úlohy odboru preventívneho pracovného lekárstva:

č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

č. 2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

č. 2.3. Zdravé pracoviská

č. 2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

Plnenie úloh bolo nasledovné:

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce .

Výkon štátneho odborného dozoru bol zameraný predovšetkým na plnenie povinností ktoré pre zamestnávateľov vyplývajú s legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskeho spoločenstva.

Pri výkone dozoru boli používané kontrolné listy na overenie informovanosti zamestnancov o otázkach súvisiacich s ochranou zdravia pri práci. V 184 prípadoch boli použité kontrolné listy zamerané na práce so zobrazovacími jednotkami, manipuláciu s bremenami a prácu v prostredí s rizikovým faktorom hluk, prach a chemické látky. Zamestnávatelia predkladali na schválenie prevádzkové poriadky najmä v rámci vydávania rozhodnutí o uvedení pracovných priestorov do prevádzky, pričom bolo vydaných 373 rozhodnutí. Súčasťou týchto dokumentov bol i posudok o riziku. Celkovo bolo predložených zo strany zamestnávateľov 31 návrhov na určenie kategórie rizika a 3 návrhy na zrušenie rizika práce. Na základe poznatkov zo štátneho zdravotného dozoru opakovane zisťujeme, že v prípadoch kedy zamestnávatelia zatiaľ nezabezpečujú dohľad nad pracovnými podmienkami a dohľad nad zdravím zamestnancov prostredníctvom pracovnej zdravotnej

služby hodnotia často zdravotné riziká pri práci bezpečnostní technici, prípadne iné osoby bez zdravotníckeho vzdelania. V týchto prípadoch je prístup k hodnoteniu zdravotných rizík nedostatočný a lekárske preventívne prehliadky zamestnancov sa nevykonávajú vo vzťahu k práci. Z uvedených dôvodov bol štátny zdravotný dozor zameraný na plnenie povinností zamestnávateľov podľa § 21 zák. č. 124/2006 Z.z. v znení neskorších predpisov – zriaďovať pracovnú zdravotnú službu alebo ju zabezpečovať dodávateľským spôsobom. Z kontrol 148 subjektov, ktoré boli zamerané na túto oblasť bolo v 66 prípadoch konštatované zabezpečenie PZS a v 29 prípadoch riešenie jej zabezpečovania v štádiu výberového konania. Ďalší vývoj rizikových prác bude vo veľkej miere závisieť od zabezpečovania hodnotenia zdravotných rizík pre zamestnávateľov odbornými zdravotníckymi pracovníkmi tímov PZS, ale i od ďalšieho rozvoja alebo útlmu najmä priemyselnej výroby v regióne. V priemyselných parkoch ktoré sa budujú postupne najmä v okrajových častiach Nitry, Vrábeľ a Zlatých Moraviec sú závody zamerané najmä na doplnkovú výrobu pre automobilový priemysel. Najvýznamnejším podnikom na území dozorovanom RÚVZ so sídlom v Nitre je však spoločnosť Duslo, a. s. Šaľa. Je dôležitá z hľadiska počtu zamestnancov a z hľadiska výskytu rizikových faktorov a ich kombinácií. Je zameraná na výrobu priemyselných hnojív, gumárenských chemikálií, prípravkov na ochranu rastlín, disperzných lepidiel typu Duvilax, výrobkov horčíkovej chémie a pod. Na všetkých pracoviskách s rizikom chemických faktorov a hluku boli zamestnávateľom vypracované prevádzkové poriadky a posudky o riziku so zaradením do príslušnej kategórie.

Osobitne sme sa zamerali na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov znižovať existujúce riziká v pracovnom prostredí. Celkový počet osôb v riziku práce sa v porovnaní s predchádzajúcim rokom znížil o 683. V riziku kategórie 4 sa v okrese Nitra významnejšie znížil počet zamestnancov v riziku vibrácií a hluku o 24 pracovníkov.

2.1.1. Rizikové práce

Údaje o rizikových prácach v dozorovanom území sa spracovávajú v programe ASTR. V priebehu roka sa aktualizovali počty zamestnancov v riziku práce priebežne na základe údajov získaných pri štátnom zdravotnom dozore a na základe údajov zaslaných zamestnávateľmi k 31.12. 2008 na RÚVZ. Týmto spôsobom sa vytvorila databáza závodov, pracovísk, počty exponovaných osôb podľa jednotlivých rizikových faktorov a podľa prevládajúcich činností. Závery z protokolov meraní a analýz škodlivých faktorov v pracovnom prostredí, ktoré sú vykonané laboratórnym pracoviskom RÚVZ v Nitre sú použité pre hodnotenie zdravotných rizík v rozhodovacom konaní RÚVZ. V roku 2008 bolo vydaných 34 rozhodnutí (vyhlásenie RP: 31 , zrušenie RP: 3).

Štátny zdravotný dozor bol v roku 2008 zameraný najmä na pracoviská s výskytom zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia. V dozorovanom území máme registrovaných 4 430 zamestnancov v riziku práce, z toho je 846 žien. Pri výkone dozoru sme sa zamerali najmä na plnenie povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav v oblasti ochrany zdravia pri práci harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev najmä z ustanovení zákona č. 355/2007 Z.z. v znení neskorších predpisov.

Zvýšenie odbornej úrovne hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zisťujeme u zamestnávateľov, ktorí majú zabezpečené pracovné zdravotné služby. Problémom je ich nedostatok na pokrytie potrieb všetkých zamestnávateľov, osobitne v prípade subjektov zamestnávajúcich malý počet pracovníkov, ktoré sú pre PZS finančne nezaujímavé. Ďalší vývoj rizikových prác v dozorovanom území sa bude odvíjať i od skvalitnenia doterajšieho spôsobu ich posudzovania zamestnávateľmi.

Dozorná činnosť vychádza z priorit a je osobitne zameraná na:

➤ práce pri ktorých sú pracovné činnosti zaradené do 3. alebo 4. kategórie rizika a na pracovné činnosti pri ktorých sa používajú jedovaté, veľmi jedovaté látky, karcinogény, chemické látky zakázané, či s obmedzeným použitím.

➤ prehodnotenie pracovných podmienok v súvislosti s výskytom profesionálnych ochorení.

➤ výkon spoločných dozorných aktivít /IP, IŽP/.

Charakteristika územia dozorované na RÚVZ Nitra z hľadiska rizikovej práce:

Celkový počet dozorovaných organizácií: 3007

Počet organizácií s rizikovou prácou : 230 (4 430 zamestnancov)

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

➤ Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. v praxi a následne nariadenia vlády č. 300/2007 Z. z. Previerky boli zamerané na dodržiavanie povinností zamestnávateľov pri ochrane zdravia zamestnancov pri výrobe, predaji, skladovaní a inom zaobchádzaní s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Vykonaná bola spoločná previerka s IŽP v Dusle a.s. Šaľa zameraná na prevenciu priemyselných havárií. Nebolo zistené porušenie zákona č. 261/2002 Z. z.

➤ Vydaných bolo 129 osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

➤ Evidovali sa hlásenia o použití chemických prípravkov na ochranu rastlín a pri DDD činnosti. Vo všetkých prípadoch sa používali povolené prípravky a zodpovedné osoby mali doklad o odbornej spôsobilosti.

Pri výkone dozoru bolo zistené, že práce s veľmi jedovatými a jedovatými chemickými faktormi riadia iba odborne spôsobilé osoby.

Celkovo bolo schválených 21 prevádzkových poriadkov pre práce spojené s vystavením zamestnancov nebezpečným chemickým faktorom, ktoré obsahovali posudok o riziku so zaradením do príslušnej kategórie rizika.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

➤ Dozorná činnosť bola zameraná na uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z.z. a následne nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z. z. v praxi. Bolo vykonaných 12 kontrol zameraných na ochranu zdravia zamestnancov vystavených pri práci chemickým karcinogénom so zameraním na odstraňovanie stavebného materiálu obsahujúceho azbestocement a 1 kontrola na používanie chemických karcinogénov v Duslo, a.s. Šaľa.

➤ Posudzovali sa prevádzkové poriadky a hodnotenie zdravotných rizík zamestnancov pri práci s chemickými karcinogénmi v Duslo, a.s. Šaľa a Plastcom, s.r.o. Nitra.

➤ Priebežne sa upresňujú druhy cytostatík aplikovaných parenterálne pacientom vo Fakultnej nemocnici Nitra a Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra.

➤ Kontroly zabezpečenia búracích prác na stavbách s použitými materiálmi z azbestocementu boli vykonané v spolupráci s Národným referenčným centrom pre zdravotnú problematiku vláknitých prachov RÚVZ v Nitre.

➤ Pri posudzovaní projektovej dokumentácie boli stavebníci upozorňovaní na povinnosti, ktoré sú povinní plniť pri likvidácii stavebných materiálov s obsahom azbestu.

➤ ŠZD bol tiež zameraný na používanie chemických látok, ktoré sú zakázané alebo obmedzené. Pri dozornej činnosti nebolo zistené porušenie týchto povinností.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Profesionálne ochorenia podľa z položky 29 - ochorenia kostí, kĺbov, šliach a nervov končatín z DNJZ sa v r. 2008 prešetrovalo v 3 organizáciách. (SE Bordnetze – Slovakia, s.r.o., Nitra – diagnóza Epicardylitis radialis humeri prof., VIKI, s.r.o., Nitra – poškodenie spojené s DNJZ a Welding Operations Services Slovakia, s.r.o. Lužianky – Poll. saltaus manus l. sin). Významným preventívnym opatrením na zabránenie vzniku ďalších ochorení z DNJZ v závode SE Bordnetze s.r.o. Nitra bolo zabezpečenie PZS na dohľad nad pracovnými podmienkami a výkon cielených preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci priamo v ambulancii v závode.

Na prevenciu ochorení z DNJZ z profesionálnych príčin bola zameraná i spoločná previerka s orgánmi inšpektorátu práce v r. 2008 v obchodnom dome Baumax Nitra. Pri previerke bola vykonaná podrobná analýza pracovných činností z hľadiska ergonomie práce na pracovných miestach predavačiek pri pokladniach. Zamestnávateľovi boli nariadené opatrenia na predchádzanie možných ochorení podmienených prácou s termínom ich realizácie.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri výkone ŠZD v jednotlivých výrobných organizáciách sa v administratívnych priestoroch analyzovali i pracovné podmienok zamestnancov pri zobrazovacích jednotkách z ergonomických hľadísk (v prípade trvania práce pri zobrazovacích jednotkách viac ako 4 hodiny počas zmeny). Následné intervenčné aktivity boli zamerané na poskytovanie odborného poradenstva pri usporiadaní a ergonomickom riešení jednotlivých pracovných miest (zmena orientácie monitorov na stoloch, zmena typu pracovného sedadla s možnosťou nastavenia výšky sedadla, vyriešenie vhodných spôsobov opierok rúk, umiestnenie dokumentov, výmena starých CRT monitorov za nové typy LCD, vhodné tienenie okien, doplnenie nastaviteľných podložiek pod nohy podľa požiadaviek zamestnancov a pod.). Zamestnávateľom bolo odporúčané umožniť zamestnancom počas prestávok pri práci individuálne cvičenie zamerané na uvoľnenie najviac namáhaných svalových skupín. Zároveň sa použili aktuálne dotazníky informovanosti zamestnancov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	P o č e t
Previerka (ukončená záznamom)	2
Kontrolné listy	25
Pokyny na odstránenie nedostatkov (od 1.9.2007)	-
Sankčné opatrenia	-

2.3. Zdravé pracoviská

Realizácia projektu Zdravé pracoviská pokračovala v r. 2008 v závode Kongsberg Driveline Systems, s.r.o., Vrábľa (bývalý Teleflex Automotive Slovakia, s.r.o. Vrábľa) objektivizáciou hlukovej záťaže pracovníkov. Dôvodom realizácie projektu už štvrtý rok v tomto závode je okrem expozície zamestnancov hluku aj expozícia chemickým faktorom (problematika prítomnosti izokyanátov v pracovnom ovzduší) a problematika ergonomie práce pri montážnych prácach vykonávaných dlhodobo v sede.

Plnenie projektu pokračovalo naďalej v spoločnosti CESTY NITRA, a. s., Nitra vykonávaním ďalších meraní pevného aerosólu s obsahom oxidu kremičitého v Kameňolome Čierne Kľačany. Merania sa vykonali po realizácii technologických úprav a zmene pracovných podmienok, pričom bolo zistené zníženie úrovne expozície zamestnancov. Výber na realizáciu projektu bol podmienený rôznorodosťou pracovných podmienok v organizácii a najmä závažnosťou expozície PAU, ktorá bude opakovane hodnotená v r. 2009 (PAU v ovzduší a biologické monitorovanie úrovne expozície bolo vykonané u zamestnancov v 1. polroku 2007, zároveň s vyšetrením rizikových faktorov - TK, cholesterol, triglyceridy, cukor, BMI). Respondenti s nepriaznivými vyšetrenými parametrami budú opakovane zaradení do intervenčného programu v r. 2009.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.2. Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola

RÚVZ so sídlom v Nitre pokračuje v štúdiu „Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl“ - Follow up. V súvislosti s plnením uvedenej štúdie sme sa zúčastnili pracovného stretnutia, ktoré sa uskutočnilo dňa 19.9.2008 na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Pripomienkovali sme návrhy k dotazníkom a k informovaným súhlasom. V rámci pilotnej štúdie sme v spolupráci so Špecializovanou nemocnicou sv. Svorada Zobor, n.o. Nitra spracovali 3 dotazníky zo záznamov o zdraví a chorobe. S jedným žijúcim pacientom bol vykonaný riadený pohovor a vyplnený dotazník.

Oddelenie hygieny výživy

3.1. Sledovanie dusitanov a dusičnanov, mykotoxínov, patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Program je plnený v rámci plánu úradnej kontroly potravín na rok 2008. Potraviny pre dojčatá a malé deti na báze ovocia, obilia, s obsahom mrkvy a listovej zeleniny a na báze mlieka, alebo zeleniny a ovocia boli v zmysle stanoveného harmonogramu odobraté a analyzované na RÚVZ Nitra a ÚVZ SR. Vzorky boli odobraté v predajniach a lekárňach. Analýzou vzoriek neboli zistené hodnoty uvedených kontaminantov, ktoré by nevyhoveli požiadavkám zdravotnej bezpečnosti.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelých populácie

Do projektu bolo v roku 2008 zapojených 80 klientov – zamestnancov Basti, s.r.o., v 4 kategóriach, v každej po 20 osôb (ženy vekových skupín 19-34, ženy 35-59, muži 19-34, muži 35-39).

Okrem prieskumu stravovacích návykov sa v klinicko – somatometrickom dotazníku merali aj antropometrické ukazovatele (telesná výška, hmotnosť, BMI a WHR a vykonávali sa biochemické vyšetrenia krvi zamerané na zistenie hladiny celkového cholesterolu, HDL cholesterolu, LDL cholesterolu, triacylglycerolu a glykémie.

Výsledky dotazníkov a biochemického vyšetrenia boli počítačovo spracované a správa bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Nitre na celoslovenské vyhodnotenie.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Vzorky z domácej produkcie a zo zahraničia boli odobraté z obchodnej siete a analyzované v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Nitre. Celkovo bolo odbratých 13 vzoriek soli tuzemskej produkcie a 17 vzoriek z dovozu. V 1 vzorke z dovozu bol podlimitný obsah KJ a v ďalšej vzorke nadlimitný obsah KJ.

Správa z plnenia tejto úlohy bola spracovaná a zaslaná na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch a ich bezpečnosť

V rámci uvedenej úlohy sa v priebehu roka zabezpečovala kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u dovozcov, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti kozmetických výrobkov. Kontroly boli vykonávané námatkovo, nakoľko RÚVZ so sídlom v Nitre nebol zahrnutý do plánu cielených úloh na rok 2008.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.2. Súčasný stav a spôsob výživy u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

Gestorm projektu sú pracovníci 2. detskej kliniky LF UK a Detskej FNŠP v Bratislave spolu s pracovníkmi LF UK v Bratislave. Realizáciu zabezpečuje ÚVZ SR a 10 vybraných RÚVZ na Slovensku. Dotazníkový prieskum bol zameraný na zisťovanie aktuálnych výživových zvyklostí u detí s porovnaním rozdielov medzi mestom a vidiekom. Na objektivizáciu výživového stavu detí boli vykonané antropometrické merania. Výsledky potvrdili neadekvátny stravovací režim u detí, nevhodnú potravinovú skladbu (preferovanie potravín biologicky a nutrične málo hodnotných, naopak odmietanie potravín s obsahom protektívnych nutričných faktorov), nedostatky v pitnom režime bez výraznejších rozdielov medzi mestom a vidiekom. Ďalej sa u detí preukázali pretrvávajúce režimové nedostatky, najmä nedostatok aktívneho odpočinku a prevaha pasívnych činností. Zistili sme vysoké percento detí s nadváhou a obezitou, jednoznačne v neprospech populácie mestských detí. Prieskum bol realizovaný u **374 detí** ZŠ Kniežaťa Pribinu v Nitre a v ZŠ Topoľčianky. V I. polroku 2008 boli výsledky ďalej štatisticky spracovávané, analyzované a antropometrické ukazovatele boli porovnávané s normovými ukazovateľmi z celoslovenského antropometrického sledovania z roku 2001.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Európsky školský prieskum o alkohole a drogách u študentov vysokých škôl (ESPAD). Koordinátorom prieskumu je VÚDPaP a ÚVZ SR. Išlo o 5. opakovanie prieskumu o užívaní legálnych a nelegálnych drog. Zamestnankyne oddelenia HDM RÚVZ so sídlom v Nitre uskutočnili v mesiacoch máj – jún 2008 zber dotazníkových údajov u vysokoškolských študentov vybraných fakúlt oboch nitrianskych univerzít. V tomto roku bol prieskum nevhodne načasovaný a neprispôsobený organizácii vzdelávania vysokoškolských študentov počas akademického roka. So zberom dotazníkov sme mohli začať až počas zápočtového týždňa a pokračovať cez skúškové obdobie. Len vďaka veľkej pomoci, snahe a úsiliu mnohých pedagógov na všetkých oslovených fakultách sa nám takmer podarilo naplniť požadované počty študentov. Študentov 5. ročníkov bolo v máji možné zastihnúť už len počas štátnych záverečných skúšok, počas ktorých nebol zber dotazníkov vhodný. Častý nezáujem a odmietanie študentov súviseli hlavne s rozsiahlosťou dotazníka. Pri zbere údajov boli v zásade ostatné metodické pokyny a inštrukcie koordinátora prieskumu

dodržané. Na vybraných fakultách bol napokon zozbieraný nasledovný počet dotazníkov: FEM SPU 87 dotazníkov, FEŠRR SPU 91 dotazníkov, FPV UKF 81 dotazníkov, FF UKF 73 dotazníkov, PF UKF 53 dotazníkov, **spolu 385 dotazníkov**.

4.4. Prevencia chybného držania tela

Jedná sa o zabezpečenie III. etapy predmetného projektu, ktorá je zameraná na zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom. V súčasnosti významnou mierou narastá počet užívateľov počítačov nielen na pracoviskách, ale aj v školách. Ťažkosti spôsobené prácou s PC bývajú často podceňované, ale pri zanedbaní preventívnych opatrení môžu vyústiť do vážnych zdravotných problémov. Dôsledkom konkrétnych zdravotných problémov, ktoré sú vyvolané prácou s počítačom, je skupina zdravotných postihnutí, známych pod skratkou RSI (Repetition Strain Injuries) – Postihnutia z opakovanej záťaže. V rámci prieskumu bola zmonitorovaná v súlade s predloženou metodikou 1 PC učebňa a bol realizovaný dotazníkový prieskum o zdravotnom stave u študentov v 1 triede na 2 vybraných stredných školách. Do projektu boli zapojené Gymnázium sv. Jozefa Kalazanského na Piaristickej ulici v Nitre a Stredná priemyselná škola, ul. F. Mojtu, Nitra. V I. polroku 2008 boli výsledky ďalej štatisticky spracovávané a analyzované.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Hrou proti AIDS

V mesiacoch máj, jún 2007 zabezpečili zamestnankyne odd. HDM a odd. epidemiológie realizáciu jednej z hlavných úloh ÚVZ SR – projekt Hrou proti AIDS. Na plnení tejto úlohy sa podieľajú v rámci Nitrianskeho kraja RÚVZ so sídlom v Nitre, v Komárne a v Nových Zámkoch. Do projektu bolo zapojených celkovo **263** žiakov a študentov zo škôl v územnej pôsobnosti RÚVZ Nitra: žiaci 9. ročníka 2 základných škôl (45 žiakov ZŠ na Tulipánovej ulici v Nitre a 26 žiakov ZŠ na Krčméryho ulici v Nitre), študenti 1. ročníka stredných odborných škôl (51 študentov Gymnázia na Párovskej ulici v Nitre a 48 študentov SPVŠ na Drážovskej ceste v Nitre), žiaci 1. ročníka stredných odborných učilíšť (43 žiakov SOUP na Cabajskej Levickej ulici v Nitre a 50 žiakov učňovských odborov ZSŠ dopravy, obchodu a služieb na Cintorínskej ul. v Nitre). V roku 2008 budú do projektu prvýkrát zapojené RÚVZ Komárno a Nové Zámky. RÚVZ Nitra usporiadal pre kolegov z týchto RÚVZ metodicko-inštruktážny seminár s ukážkou praktickej realizácie projektu na SOUP Cabajská v Nitre.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.3 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

V roku 2008 sme pokračovali v realizácii projektu zameraného na podporu ústneho zdravia a pozitívne zdravotno-výchovné pôsobenie na zlepšenie starostlivosti o hygienu ústnej dutiny detí predškolského veku. Materským školám v našej územnej pôsobnosti sme poskytli základné informácie o projekte Podpora orálneho zdravia u detí predškolského veku, ako aj o možnosti realizácie hodiny stomatohygiény spojenej s premietaním videofilmov, príp. DVD nosičov a s praktickým nácvikom umývania zúbkov u detí. Okrem týchto informácií sme materským školám poskytli doručené edukačné materiály v spolupráci so Správou materských škôl pre riaditeľky MŠ v meste Nitra, ďalej v spolupráci so Školským úradom a s mestom Zlaté Moravce pre MŠ v okrese Zlaté Moravce a napokon so ŠÚ a mestom Šaľa pre MŠ v okrese Šaľa.

9.4.1 ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Gestor: ÚVZ SR

Školy a škôlky podporujúce zdravie

Projekt ŠPZ sa realizuje v SR od šk. roku 1992/1993. Vznikol z podnetu WHO, Rady Európy a Európskeho parlamentu. Cieľom projektu je najmä podpora výchovy ku zdraviu na školách a prevencia chorôb v zmysle stratégií ochrany, podpory a rozvoja zdravia a výchovy ku zdraviu. Projekt je realizovaný na školách a školských zariadeniach vo všetkých okresoch Nitrianskeho kraja.

Aktivity oddelenia HDM sú cieleň predovšetkým na vykonávanie edukácie za účelom dosiahnutia zdravšieho spôsobu života všetkých, ktorí v škole pracujú, učia alebo s ňou prichádzajú do styku.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach školského stravovania pri školách všetkých typov sledujeme zostavovanie jedálnych lístkov so zameraním na správne zloženie podávanej stravy, jedál a pokrmov v zmysle zásad racionálnej výživy a v súlade so zásadami na zostavovanie vzorových jedálnych lístkov, presadzujeme pravidelné zaraďovanie menej atraktívnych a obľúbených jedál (ryba, čerstvé ovocie, zelenina, strukoviny), a tým podporujeme aj edukatívnu funkciu školského stravovania a podporu zabezpečenia zdravého vývoja detí a mládeže. Na školách sledujeme zabezpečenie pitného režimu deťom a najmä podávanie zdravotne vhodných nápojov hygienicky vyhovujúcim spôsobom. Aktivity realizované v školách a škôlkach boli zameriavané na podporu zdravej výživy, a to zvyšovaním konzumácie ovocia tzv. ovocníčkovými dňami, nahradzáním sladkých jedál ovocím a zeleninou, ochutnávkami zdravých jedál pre rodičov, podporou pitného režimu, sprístupňovaním poznatkov o zdravej výžive deťom i rodičom. Ďalšie aktivity boli cieleň na zlepšovanie telesného, duševného a sociálneho zdravia detí: ranné rozcvičky, plavecké výcviky, branné vychádzky a podpora pohybu na čerstvom vzduchu, školy v prírode, športové krúžky, aktívnejšie využívanie hodín telesnej výchovy, protidrogová, prosociálna a environmentálna výchovy, výchova k prevencii úrazov. Pri požiadaní poskytujeme jednotlivým školám prednášky na vybrané témy. V roku 2008 zamestnankyne oddelenia HDM poskytli 2 zdravotno-výchovné prednášky zamerané na podporu nefajčenia u stredoškôlkov, ako aj na platné legislatívne zmeny cieleň na ochranu nefajčiarov pre 60 žiakov OUI Nová Ves nad Žitavou, ďalej 2 prednášky pre 30 študentov Gymnázia, Párovská v Nitre o prevencii sexuálne prenosných ochorení a ochrane pred nežiaducim otehotnením, pred HIV a ďalšími pohlavne prenosnými chorobami a 1 prednášku pre 60 žiakov ZŠ Čakajovce na tému „Aké riziká nám hrozia pri práci s počítačom?“. Celkom **5 prednášok pre 150 žiakov**. Ďalej informuje pedagógov o výsledkoch projektov hygieny detí a mládeže a podpory zdravia – TAD, ESPAD, Správne držanie tela detí, Monitoring životného štýlu stredoškôlskej mládeže, Zdravotné uvedomenie a správanie obyvateľov SR. V rámci Celoslovenskej kampane **Červená stužka**, ktorú garantuje MŠ SR, KŠÚ v Žiline a Gymnázium sv. Františka Saleského v Žiline a Národné referenčné centrum pre prevenciu HIV/AIDS v Bratislave sme spolupracovali s OUI v Novej Vsi nad Žitavou. Cieľom kampane je prevencia HIV/AIDS, ako aj látkových a nelátkových závislostí. Prednáška pre študentov bola zameraná na históriu ochorenia, pôvodcu infekcie, prameň nákazy, spôsoby prenosu a hlavné zásady prevencie, predovšetkým ochranu pred nežiaducim otehotnením, infekciou HIV a ďalšími pohlavne prenosnými chorobami. Celkovo boli poskytnuté 2 prednášky pre 80 študentov. Študenti mali možnosť absolvovať základné vyšetrenie krvného tlaku, meranie telesného tuku a stanovenia BMI. 80 študentov a 12 pedagogických a nepedagogických zamestnancov, celkom 92 klientov a 276 výkonov.

Školy, ktoré sa aktívne zapájajú do aktivít, uvádzajú nasledovné dosiahnuté výsledky: zlepšenie dochádzky a zníženie chorobnosti u detí, hlavne predškolského veku, zvýšenie telesnej zdatnosti, zvýšený záujem o pohybové aktivity aj vyššia úspešnosť v športových aktivitách, zlepšenie stravovacích návykov, slušnosť a ohľaduplnosť v správaní detí voči sebe navzájom i voči dospelým, negatívny postoj a odmietavý postoj k drogám, zlepšenie vzťahu detí k prírode a záujem o jej ochranu, pocit zodpovednosti za vlastné zdravie a snaha viesť zdravý spôsob života.

9.4.6 PODPORA ZDRAVIA DETÍ A MLÁDEŽE

podprojekty:

9.4.6.1 Prieskum telesného vývoja detí a mládeže SR

Gestor: ÚVZ SR

Prípravná fáza.

9.4.6.3 Epidemiologická štúdia stavu ústneho zdravia. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie u žiakov ZŠ na území SR

Gestor: ÚVZ SR

Spomenutý v Podpore zdravia.

9.4.6.4 Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže SR

Gestor: RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi

Štatisticky sa spracováva podľa aktuálnych potrieb oddelenia HDM.

9.5 Aktivity pri príležitosti významných dní

Vlastné propagačné materiály (nástenky na RÚVZ Nitra):

1. 27. január 2008 – Medzinárodný deň bez internetu, 17.-23. marec 2008 – Európsky týždeň médií a minorít. Téma nástenky: Zdravie a počítače. Ergonomické zásady pri tvorbe zdravého pracovného miesta s PC.
2. 21. marec 2008 - Svetový deň vody. Téma nástenky: Vlastná studňa ako zdroj pitnej vody: Výhoda i riziko.
3. 6. máj 2008 – Svetový deň astmy, 8. júl 2008 – Svetový deň alergií. Téma nástenky: 6 najčastejších alergénov a hlavné zásady prevencie.
4. 16. november 2008 – Svetový deň na pamiatku obetí havárií na cestách. Téma nástenky: Prevencia dopravných úrazov u detí.

Zamestnankyne oddelenia hygieny detí a mládeže v rámci aktivít na spropagovanie akcie „Deň otvorených dverí“ pripravili dňa 04.04.2008 informačný panel pred budovou RÚVZ v Nitre, ktorý poskytoval občanom základné informácie o možnosti navštíviť náš RÚVZ, informovať sa o činnosti a práci jednotlivých odborov, ako aj možnosti návštevy Poradne zdravia. Počas celého dňa sme poskytovali konzultácie a odborné poradenstvo. Celkovo oddelenie HDM zabezpečilo v rámci akcie: 1 informačný panel na spropagovanie akcie, 8

osobných odborných poradenstiev, 1 prejednanie nedostatkov zistených pri výkone ŠZD, 5 telefonických konzultácií a odborných poradenstiev a 4 konzultácie a poradenstvo mailovou poštou.

Pracovisko ochrany zdravia pred žiarením

V rámci plnenia programov a projektov úradov verejného zdravotníctva sa pracovisko ochrany zdravia pred žiarením oddelenia PPL v roku 2008 zapojilo do riešenia nasledovných úloh:

Úloha odboru ochrany zdravia pred žiarením č. 5.1.: Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov.

Úloha odboru preventívneho pracovného lekárstva č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Plnenie úloh bolo nasledovné:

Úloha č. 5.1.: Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov.

Plnenie predmetnej úlohy bolo súčasťou kontrol na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče. V priebehu hodnoteného roka boli vykonané kontroly na 15 pracoviskách s uzavretými rádioaktívnymi žiaričmi v kraji. Previerky boli vykonané na všetkých defektoskopických pracoviskách, na ktorých sa používajú žiariče, nakoľko na týchto pracoviskách dochádza k relatívne častým výmenám už nepoužiteľných žiaričov s nízkou aktivitou za žiariče s vyššou aktivitou.

Boli tiež vykonané previerky v 22 zberniach druhotných surovín v kraji (čo predstavuje cca 22% všetkých evidovaných zberní v regióne) s cieľom dozimetrického preverenia kovového šrotu na možný výskyt rádioaktívneho materiálu, poučenia zamestnancov manipulujúcich s kovovým šrotom o postupe v prípade nálezu podozrivých predmetov a poskytnutia informačného materiálu.

Dňa 23.5.2008 bol zaznamenaný a prešetrovaný prípad nálezu rádioaktívneho materiálu v zberni druhotných surovín ŽP EKO QELET, a.s., Martin, prevádzka Šurianska cesta, Nitra. Išlo o radlicu z poľnohospodárskeho stroja kombinátor kontaminovanú rádionuklidom ^{60}Co . Nájdenný rádioaktívny predmet neznámeho pôvodu bol prevzatý na dlhodobé uloženie oprávnenou organizáciou JAVYS, a.s., Jadrová a vyrad'ovacia spoločnosť, Jaslovské Bohunice.

Pracovisko ochrany zdravia pred žiarením RÚVZ Nitra zaevidovalo informáciu (cestou výstražného informačného systému krajín EÚ a následne Úradu verejného zdravotníctva SR) o možnej rádioaktívnej kontaminácii tlačítok ovládačov výťahov rádionuklidom ^{60}Co , ktoré boli namontované, resp. modernizované na území SR spoločnosťou OTIS Výťahy, s.r.o. Bratislava od mesiaca august 2008. Na základe uvedeného boli začaté úkony spojené s vyžiadáním podrobného prehľadu o montážach a modernizáciach výťahov uskutočnených v inkriminovanom období uvedenou spoločnosťou v Nitrianskom kraji. Získaný prehľad fi. OTIS Výťahy, s.r.o., Bratislava bude slúžiť na dozimetrickú previerku plánovanú v prvých dňoch mesiaca január 2009. Bude vykonané aj dozimetrické preverenie výťahov vo vytypovaných bytových domoch, v ktorých boli montované, resp. modernizované výťahy od augusta 2008 cestou inej organizácie (nie OTIS Výťahy, s.r.o., Bratislava) podľa zoznamu poskytnutého spoločnosťou Služby Nitra, s.r.o., Nitra.

Okrem uvedeného pracovisko odborne usmernilo viaceré organizácie o správnom postupe v súvislosti so zámerom odovzdania rádioaktívnych žiaričov na likvidáciu (Forlife, n.o., Všeobecná nemocnica Komárno - zámer zlikvidovať už nevyhovujúce rádioterapeutické ožarovacie zariadenie Chisobalt s rádionuklidom ^{60}Co , Heineken Slovensko, a.s. Hurbanovo – nepoužívaný hladinomer s rádionuklidom ^{241}Am , FN Nitra – rádionuklid ^{192}Ir z nepoužívaného brachyterapeutického zariadenia Gammamed 12i).

V rámci prípravy na spoločné cvičenie zložiek integrovaného záchranného systému „Radiácia - Nitra - 2008“, pri ktorom sa v reálnych podmienkach mesta Nitra precvičoval postup v prípade teroristického ohrozenia obyvateľstva tzv. špinavou bombou bolo dňa 5.9.2008 vykonané školenie pracovníkov hasičského a záchranného zboru zúčastnených na cvičení.

Úloha č. 2.1: Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

Posudzovanie rizikovosti vykonávaných prác, resp. profesií bolo súčasťou každej previerky vykonanej v rámci štátneho zdravotného dozoru. Subjekty nakladajúce so zdrojmi ionizujúceho a laserového žiarenia sú upozorňované na nutnosť prehodnotenia rizikovosti prác, spracovania posudkov o riziku v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou a uplatnenia návrhov na miestne príslušné RÚVZ o vydanie rozhodnutí na zaradenie prác do kategórií rizika. Potreba prehodnocovania rizikovosti prác na pracoviskách so zdrojmi ionizujúceho žiarenia bola prekonzultovaná s vedúcimi oddelení preventívneho pracovného lekárstva všetkých okresných RÚVZ v rámci Nitrianskeho kraja na krajskej porade PPL konanej na RÚVZ Nitra dňa 25.6.2008. V problematike ionizujúceho žiarenia vydal RÚVZ Nitra 5 subjektom rozhodnutie o vyhlásení rizikových práce, konkrétne Špecializovanej nemocnici sv. Svorada Zobor, n.o., Nitra, spoločnosti ELDUS, a.s. Šaľa, Duslo, a.s. Šaľa, Fakultnej nemocnici Nitra a Mestskej nemocnici Prof. MUDr. Rudolfa Korca, DrSc. Zlaté Moravce a rozhodnutie o zrušení rizikových prác pre JESSENIUS-Diagnostické centrum, a.s., Nitra na rádiodiagnostických pracoviskách v areály Fakultnej nemocnici Nitra na Špitálskej 6 v Nitre a na poliklinikách na Fatranskej 12 v Nitre a Moravskej 518 vo Vrábľoch.

Pracovisko k 31.12.2008 eviduje v spádovej oblasti troch okresov (Nitra, Zlaté Moravce, Šaľa) spolu 12 subjektov s vyhlásenou rizikovou prácou z titulu rizikového faktora ionizujúce žiarenie, pričom v danom riziku, všetko v kategórii 3 sa eviduje celkom 119 pracovníkov, z toho 56 žien, čo je o 31 pracovníkov menej ako v roku 2007. Znižovanie počtu osôb v riziku ionizujúceho žiarenia súvisí najmä so zmenami kritérií na zaraďovanie prác do kategórií zdravotného rizika. Uvedené sa týka predovšetkým pracovníkov v rezorte zdravotníctva.

Rizikové práce z titulu rizikového faktora laserové žiarenie sú vyhlásené v 15 subjektoch. Celkovo je evidovaných v riziku laserového žiarenia 30 pracovníkov, z toho 17 žien. V porovnaní s predchádzajúcim rokom ide o pokles počtu pracovníkov v riziku o 12, čo súvisí najmä s upresnením údajov predkladaných prevádzkovateľmi laserových zariadení a čiastočne aj so znižovaním počtu pracovníkov v rámci častých vnútroorganizačných zmien.

Oddelenie epidemiológie

Dôsledné zabezpečovanie realizácie IP patrí medzi prioritné úlohy v oblasti surveillance a kontroly prenosných ochorení, čo je jeden zo základných cieľov Programového vyhlásenia vlády na úseku verejného zdravotníctva

6.1. Národný imunizačný program

v rámci plnenia programového vyhlásenia vlády v oblasti surveillancie a kontroly prenosných ochorení sme zabezpečovali:

- organizáciu a kontrolu všetkých druhov očkovania (Vyhodnotenie regionálnej a celokrajскеj zaočkovanosťi a splnenia ostatných úloh Imunizačného programu je súčasťou kontroly očkovania v SR)
- sledovanie a dispenzarizáciu osôb vylučujúcich choroboplodné zárodky (najmä brušného týfu, paratýfu , nosičov HBsAg, anti HCV pozit. osôb)
- epidemiologické vyšetovanie v ohniskách nákaz, vrátane zabezpečovania protiepidemických opatrení,
- spracovanie výskytu prenosných ochorení do informačného systému EPIS na okresnej úrovni a regionálnej úrovni,
- využívame SRV na zabezpečenie výmeny informácií medzi odborníkmi v oblasti verejného zdravotníctva,
- surveillancie nemocničných nákaz , vrátane kontrol HER,
- výchovu obyvateľstva v prevencii prenosných ochorení.

6.2. Surveillancie infekčných chorôb

Spolupracujeme s klinikou lek. mikrobiológie vo FN v Nitre a s ďalšími subjektmi na regionálnej, národnej úrovni (NRC v BB, BA, LF UK, SAV), ktoré zabezpečujú a zaručujú vyššiu kvalitu diagnostických možností.

Spolupracujeme s lekármi primárneho kontaktu, pre dospelých, deti a dorast, ako aj s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia.

U kontaktov novozistených nosičov HBs Ag (27 x) a v ohniskách nákazy pri vírusových hepatitídach (33 prípadov) boli vykonané protiepidemické opatrenia, s odberom materiálu na serologické vyšetrenia. Pri neg. výsledkoch bolo zahájené očkovanie u 62 osôb.

V ohniskách hepatitíd boli vydávané rozhodnutia RH o lekárskom dohl'ade a zvýšenom zdravotnom dozore. Pozornosť sa venuje aj predchádzaniu profesionálnym nákazám v zdravotníctve sústavným sledovaním poranení ihlou a ostrými krvou kontaminovanými predmetmi (zaznamenali sme 40 poranení).

V roku 2008 evidujeme 52 novodiagnostikovaných anti HCV pozitívnych osôb. Pokračovali sme v realizácii stratégie udržania eliminácie osýpok v NR regióne s výhľadom na eradikáciu tejto nákazy a sledovali sme suspektné exantematické ochorenia s následným serologickým vyšetrením na potvrdenie diagnózy. (3 horúce prípady)

6.3. Epidemiologický informačný systém

Využívame všetky možnosti, ktoré poskytuje- centrálnu databázu prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnu databázu prípadov chrípky, CHPO, ARO hlásených hromadne, systému rýchleho varovania.

- vložených 3433 hlásení o prenosných ochoreniach
- týždenné spracovanie o výskyte chrípky a ARO (17 sentinelových odberov – 10 izolátov)
- týždenné spracovanie o MES na regionálnej a krajскеj úrovni.

6.5. Surveillancie chronických ochorení

V spolupráci s oddelením HDM sme sa podieľali na realizácii kampane „ Vyzvi srdce k pohybu“. V mesiacoch apríl, máj, sme zabezpečili zber údajov o zdravotnom stave

obyvateľstva okresov NR, ZM s cieľným zameraním na analýzu úmrtnosti –túto aktivitu robíme každoročne z Listov o prehliadke mŕtveho.

Neoddeliteľnou súčasťou surveillance prenosných ochorení je výchova obyvateľov v prevencii prenosných ochorení, ktorá je rutinnou súčasťou práce v ohnisku nákazy a je teda určená jednotlivcom a kolektívom, v prostredí ktorého sa prenosné ochorenie vyskytlo. Okrem toho sa vykonávala výchova obyvateľstva k zdravému spôsobu života prostredníctvom všetkých dostupných mediálnych foriem.

V oblasti prevencie neinfekčných ochorení pracovníci odd. epidemiológie sa podieľali aj na činnosti poradni zdravia pri akciách individuálnych aj hromadných zameraných na prevenciu ochorení a to meraním TK, cholesterolu, glukózy, telesného tuku.

6.6.Mimoriadne epidemiologické situácie

Uplatňujeme opatrenia proti vzniku a šíreniu prenosných ochorení, vrátane mimoriadnych opatrení jednak pri:

1. pri hromadnom výskyte prenosných ochorení, výskyt podozrenia na prenosné ochorenie (podozrenie na morbily- 3x)
2. nález rádioaktívneho materiálu

6.7.Environmentálna surveillance poliomyelitídy

V rámci vyhlásenia certifikácie eradikácie poliomyelitídy v Európskom regióne surveillance pozostávala zo sledovania výskytu akútnych chabých paréz, serózných meningitíd, a encefalitíd s dôrazom na odber materiálu na diagnostiku. Vykonávame úlohy vyplývajúce z akčného plánu a v rámci environmentálnej surveillance polio-like sme vykonali v mesiacoch apríl, máj, júl, august, október, december (6x) odbery odpadových vôd na odsledovanie cirkulácie enterovírusov vo vonkajšom prostredí. Preočkovanosť proti Polio na úrovni okresov je vo všetkých vekových skupinách nad 98%.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

V rámci poradní prevencie HIV a AIDS vykonávame preventívne aktivity, testovanie, poradenstvo a konzultácie.

Odborné poradenstvo bolo poskytnuté 18- tím klientom, bolo vykonaných 40 návštev a 60 výkonov. Na vyšetrenie HIV protilátok bolo odobratých 13-sér. V 11-tich prípadoch bolo vyšetrenie vykonané anonymne. V 3- prípadoch bolo vyšetrenie vykonané u novodiagnostikovaných HIV pozitívnych osôb.

Realizácia projektu „Hrou proti AIDS“ (podrobná analýza v spolupráci s odd. HDM)

9.10. Inicovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V súvislosti s kampaňou „Európsky imunizačný týždeň“, ktorý sa uskutočnil v dňoch 21.4. – 25.4.2008 sme realizovali nasledovné aktivity:

1. Na RÚVZ sme vytvorili nástennú tabuľu a pred úradom sme pripravili informačnú tabuľu s materiálom týkajúcim sa propagácie očkovania.
2. Boli pripravené články pre printové médiá – Nitrianske noviny, Romano Nevo Lil – rómske noviny.
3. Zabezpečili sme uverejnenie informácií na webovskej stránke RÚVZ Nitra pre (výňatok z kontroly očkovania za rok 2007) – ako prílohu k mesačnému výkazu pre poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ako i informácie o priebehu EIW na webovskej stránke RÚVZ určenú pre verejnosť.

4. Informácie o očkovaní pre rómsku komunitu boli zverejnené aj na web stránke (www.rnl.sk)
5. Realizovali sme besedu o význame očkovania spojenú s diskusiou pre matky na materskej dovolenke v materskom centre „Klokanček“ v Nitre.
6. V spolupráci s Ústavom romologických štúdií katedry Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre sme zabezpečili edukačný materiál o očkovaní pre rómsku komunitu.
7. Pracovníci odd.epidemiológie pripravili propagačný materiál o očkovaní pre rodičov detí navštevujúcich predškolské zariadenia a základné školy v okresoch Nitra, Šaľa a Zlaté Moravce (prostredníctvom e-mailu boli riaditelia MŠ a ZŠ vyzvaní k umiestneniu zaslaných materiálov na viditeľnom mieste).
8. Počas týždňa boli poskytované konzultácie o očkovaní, efektívite očkovania v rámci vakcinačnej poradne a to tak pre laikov ako aj pre zdrav. pracovníkov.
9. Bolo vykonané očkovanie proti kliešťovej encefalitíde u 7-mich pracovníkov Slovenskej akadémie vied, Ústav ekológie lesa v Nitre. Jedná sa o terénnych pracovníkov profesionálne exponovaných nákaze.

Činnosť odboru/oddelenia epidemiológie

Odbor epidemiológie		
Epidemiologické vyšetrenia v ohniskách nákazy	☐ Prvá návšteva v ohnisku ☐ Opakované návštevy v ohnisku ☐ Počet vyšetrených osôb ☐ ZZD ☐ Lekársky dohľad ☐ Iné protiepidemické opatrenia (nariadenie chemoprofilaxie ATB,dezinf.)	2039 650 527 1 135 282
Odber vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie	☐ Vzorky biologického materiálu celkom ☐ Vzorky materiálu z vonkajšieho prostredia: ☐ Voda ☐ Potraviny ☐ Iné	523 19 10 156
Výpisy potrebných údajov k spracovaniu nákaz, ev.analýz	☐ Z chorobopisov ☐ Zo zdravotných záznamov ☐ Z laboratórnych protokolov ☐ Iné (pítev.protokoly)	1039 761 888 1
Imunizačný program	☐ Metodické návštevy lekárov ☐ Kontrola očkovania (počet očkovaných) ☐ Kontrola skladovania očkovacích látok ☐ Iné (očkovanie do zahraničia)	0 22907 59 21
Evidencia sérologických vyšetrení	☐ VH ☐ Ochorenia imunizačného programu ☐ Iné sérologické vyšetrenia	139 5 242
Analýza epidemiologickej situácie	☐ Denná ☐ Týždenná ☐ Mesačná ☐ Ročná ☐ Iná ☐ Príprava podkladov (počet vybavovaných dg.)	250 53 12 1 0 2039

Poradenstvo	☐ V zdravotníctve ☐ V ohniskách rodinných ☐ V ohniskách kolektívnych ☐ V rámci prevencie(očkovanie,postupy...)	90 992 85 123
Odborné expertízy	☐ Správa(nozokom.komisnia) ☐ Rozbor ☐ Podklad ☐ Stanovisko ☐ Expertíza	0 0 0 0 0
Prednášková činnosť	☐ Prednášky	2
Publikačná činnosť	☐ Publikácie	4
Účasť na konferenciách	☐ Aktívna ☐ Pasívna	0 8
Práca na osobitných programoch a štúdiách	☐ Zber podkladov ☐ Sumarizácia ☐ Analýza ☐ Iné(príprava)	569 62 0 13
Potvrdenie o epidemiologickej situácii (pre médiá)		3
Vydané certifikáty (AIDS)		5
NN-cielená kontrola HER a BOT v súvislosti s výskytom NN	☐ Kontroly pracoviska ☐ Opakované návštevy ☐ Odber vzoriek zo sterilných materiálov ☐ Odber vzoriek z prostredia ☐ Odber vzoriek z ovzdušia ☐ Odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov ☐ Odber iných vzoriek ☐ Počet testovaných HVS ☐ Počet testovaných AUT ☐ Počet testovaných EO ☐ Počet testovaných FS ☐ Iná sterilizačná technika	2 0 4 9 0 2 0 0 0 0 0 0 0
NN – ŠZD - kontrola HER a BOT	☐ Kontroly pracoviska ☐ Opakované návštevy ☐ Odber vzoriek zo sterilných materiálov ☐ Odber vzoriek z prostredia ☐ Odber vzoriek z ovzdušia ☐ Odber vzoriek dezinfekčných prostriedkov ☐ Odber iných vzoriek ☐ Počet testovaných HVS ☐ Počet testovaných AUT ☐ Počet testovaných EO ☐ Počet testovaných FS ☐ Iná sterilizačná technika	428 62 435 1011 89 92 3 453 209 2 11 10
Epidemiologické vyšetovanie v súvislosti s chorobou z povolenia	☐ Počet osôb ☐ Počet vzoriek odobratého materiálu ☐ Počet vyžiadaných potvrdení	0 0 0
Týždenné spracovanie chrípky a chrípke podobných ochorení	☐ V okrese ☐ V kraji	159 53

ŠZD	☐ Štúdie projektov	0
	☐ Konzultácie	59
	☐ Spracovanie	39
	☐ Kolaudácia	0

Zákon 377/04 o ochrane nefajčiarov231x

Odbor chemických analýz, NRC a oddelenie objektivizácie faktorov pracovného prostredia .

1. Podľa požiadaviek terénnych oddelení RÚVZ Nitrianskeho kraja bol zabezpečený plynulý chod analýz potravín a vôd, objektívne meranie chemických a fyzikálnych škodlivín v pracovnom prostredí i vnútornom prostredí budov a biologických expozičných testov.

a/ podľa typu analyzovaných vzoriek

Typ vzorky	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
vody	2669	28710	63838
požívatiny	974	2326	6610
ovzdušie pracovné	387	481	672
ovzdušie vonkajšie	165	365	1354
biologický materiál	49	89	165
NRC	247	249	271
Iné	2	2	8
SPOLU	4493	32222	72918

b/ podľa požadovateľa analýzy

Požadovateľ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
HŽP	1404	18748	39661
HV	922	3802	10040
HDM	98	741	1902
PPL	257	831	2315
Epid	7	61	148
Iné RÚVZ	295	528	1421
Platené služby	1413	7241	16679
Iný požadovateľ(TT,TN)	97	270	752
SPOLU	4493	32222	72918

Počty vyšetrených vzoriek k 31.12.2008 sú v porovnaní s rokom 2007 vyššie o 351 vzoriek. Platené služby tvoria 31,4% zo všetkých vyšetrených vzoriek.

2. V roku 2008 sme vykonali monitoring PAU v pracovnom prostredí, vo vnútornom prostredí budov i v životnom prostredí i sledovanie 1-hydroxypyrenu v moči u pracovníkov exponovaných PAU. Monitoring je napojený na riešenie projektu č. **7.12 Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií.** K hodnotenému obdobiu sa analyzovalo 32 vzoriek pracovného ovzdušia a 12 vzoriek vonkajšieho ovzdušia so 704 ukazovateľmi a 29 vzoriek moču exponovaných pracovníkov a 10 vzoriek moču neexponovaných pracovníkov so 78 ukazovateľmi. Odbery týchto vzoriek vykonali naši pracovníci na základe objednávok z firmy WEGA, s.r.o. Pata a Elektrokarbon, s.r.o.

Topoľčany. Analýzy týchto vzoriek sa realizovali v laboratóriách RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

3. Projekt č. **2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.** Cieľom oddelenia objektivizácie faktorov pracovného prostredia je zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce a prehodnocovanie vyhlásených rizikových prác. V rámci hlavnej úlohy sme vykonali objektivizáciu hluku v 21 organizáciách (335 meraní na pracovných miestach), meranie vibrácií v 1 organizácii (6 meraní vibrácií prenášaných na ruky zamestnanca). Na oddelení chemických analýz sa analyzovalo 117 vzoriek ovzdušia (prašnosť a chemické škodliviny) a 25 vzoriek biologického materiálu. V rámci NRC pre zdravotnú problematiku vlákniťých prachov sa analyzovali vzorky ovzdušia (14) i stavebného materiálu (12 vzoriek).

4. Cieľom projektu č. **2.3 Zdravé pracoviská** je objektivizovať stav pracovného prostredia a životných podmienok pre odhad zdravotného rizika, pre tvorbu zdravých životných a pracovných podmienok a environmentálneho zdravia pri preventívnej ochrane zdravia obyvateľov. V rámci plnenia hlavnej úlohy sme vykonali objektivizáciu hluku v 1 organizácii (Kongsberg Driveline Systems, s.r.o.–95 meraní na pracovných miestach) a objektivizáciu chemických škodlivín v 1 organizácii (Cesta Nitra a.s. 4 vzorky prachu–respirabilná frakcia, obsah SiO₂).

5. V priebehu roka 2008 vo vzorkách detskej a dojčenskej výživy sa metódou HPLC/UV stanovil obsah dusitanov a dusičnanov v 266 vzorkách detskej výživy, čo bolo 547 ukazovateľov. OCHA s výsledkami týchto analýz participuje na riešení projektu č. **3.1. Sledovanie dusičnanov, dusitanov a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.**

6. V súlade s plánom úloh sa naďalej vykonáva monitoring jodidácie kuchynskej soli vo vzorkách soli na obsah jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného. Monitoring je napojený na riešenie projektu č. **3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli.** Za hodnotené obdobie sa vykonala analýza 132 vzoriek s 909 ukazovateľmi.

7. Vo vzorkách materského mlieka sa naďalej budú vyšetrovať tieto ukazovatele: sušina, popol, tuky, bielkoviny, vápnik, PCB a ťažké kovy - rámci projektu č. **7.5. Materské mlieko.** Do hodnoteného obdobia na analýzy boli dodané 4 vzorky, v ktorých sa stanovilo 25 ukazovateľov.

8. V rámci projektu č. **7.3. Minerálne a pramenité balené vody** sa pokračovalo v analýzach minerálnych a pramenitých vôd. Analyzovalo sa 232 vzoriek s 4466 ukazovateľmi.

9. V rámci projektu č. **1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU** sa naďalej sledujú ukazovatele v prírodných kúpaliskách. Do hodnoteného obdobia sa analyzovalo 72 vzoriek s 933 ukazovateľmi.

Oddelenie mikrobiológie životného prostredia

Na Oddelení mikrobiológie životného prostredia je postavený na požiadavkách terénnych oddelení RÚVZ Nitrianskeho kraja ako aj objednávok fyzických a právnických subjektov.

Programy a projekty, na ktorých sa oddelenie MŽP podieľa:

Počty vzoriek, na ktorých boli vykonané mikrobiologické a biologické skúšky k 31.12.2008

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ – vyšetrených bolo 148 rekreačných vôd, čo predstavuje 533 ukazovateľov, 1312 analýz.

1.8. Monitoring kvality pitných vôd v súlade s európskou legislatívou – bolo vyšetrených 3582 vzoriek pitných vôd, čo predstavuje 21 492 ukazovateľov, 14 456 analýz.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE bolo vyšetrených 8144 vzoriek.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie - 568 depistážnych vzoriek a 134 vzoriek potravín v súvislosti s prebiehajúcim ochorením.

7.1. Cianobaktérie – 148 vzoriek, 1 ukazovateľ, 350 analýz

7.2. Legionelly a améby v zdravotníckych zariadeniach, v nebytových budovách a oddychových zónach (24 vzoriek, 24 ukazovateľov, 48 analýz).

7.3. Minerálne a pramenité balené vody - 282 vzoriek, 1551 ukazovateľov, 1269 analýz.

7.5. Materské mlieko - 10 vzoriek, 30 ukazovateľov, 35 analýz .

V súlade s programom Bezpečnosť potravín sme na oddelení MŽP v roku 2008 vyšetřili 4598 vzoriek potravín a 134 vzoriek v súvislosti s prebiehajúcim ochorením.

V súvislosti s elimináciou nozokomiálnych nákaz sme na oddelení doteraz vyšetřili 8144 vzoriek z prostredia zdravotníckych zariadení a nemocníc.

Mikrobiologické a biologické výkony laboratórnych činností oddelenia MŽP.

Na oddelení MŽP bolo celkove k 31.12.2008 v rámci Nitrianskeho kraja vyšetřených: 4598 vzoriek potravín

3582 vzoriek pitných vôd

1642 vzoriek rekreačných vôd

164 vzoriek pieskov detských pieskovísk

196 vzoriek peľových zrn a spór plesní z ovzdušie

8144 vzoriek dekontaminácie prostredia a skúšok sterility.

Celkový počet vzoriek bol 18 326.

Nitra

Komodita	Poč. vzoriek	Ukazovateľ	Analýza
potraviny	2254	11270	45080
pitná voda	1772	21 264	14456
rekreačné vody	820	6560	12 300
dekontaminácia a sterilita	3256	9768	16280

Nové Zámky

Komodita	Poč. vzoriek	Ukazovateľ	Analýza
potraviny	573	2865	11460
pitná voda	434	5608	3472
rekreačné vody	150	1200	2400
dekontaminácia a sterilita	1355	4065	6775

Levice

Komodita	Poč. vzoriek	Ukazovateľ	Analýza
potraviny	774	3870	15480
pitná voda	464	5568	3712
rekreačné vody	82	656	1312
dekontaminácia a sterilita	2177	6531	10885

Komárno

Komodita	Poč. vzoriek	Ukazovateľ	Analýza
potraviny	478	2390	9560
pitná voda	506	6072	4048
rekreačné vody	322	2576	5152
dekontaminácia a sterilita	679	2037	3395

Topoľčany

Komodita	Poč. vzoriek	Ukazovateľ	Analýza
potraviny	519	2595	10380
pitná voda	406	4872	3248
rekreačné vody	228	1824	3648
dekontaminácia a sterilita	677	2031	3385

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 „ MATERSKÉ CENTRÁ “

CIEĽ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých mamičiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukácia matiek je zameraná ich vzdelávanie počas materskej dovolenky (rodičovskej dovolenky), s cieľom ovplyvniť a zmeniť životný štýl celej rodiny. Vzdelaná matka vzdeláva svoju rodinu a zároveň prenáša zdravé životné návyky do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom prosperujúcej spoločnosti.

Oddelenie Podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Nitre nadviazalo spoluprácu s MC resp. Materskými centrami v Nitrianskom regióne. V územnej pôsobnosti Nitry ako aj Nitrianskeho okresu sú oficiálne v prevádzke 3 Materské centrá (MC Klokanček Nitra, MC Chrobáčik Vráble, MC MAMIOÁZA Zlaté Moravce). Regionálnou koordinátorkou Materských centier

je pani Katarína Zarnovičová, s ktorou zamestnanci oddelenia Podpory zdravia nadviazali spoluprácu a zároveň ju informovali o cieľoch projektu ako aj o jednotlivých etapách riešenia. Spolupráca s MC bola nadviazaná aj v rámci praktickej poradni dojčenia pre tehotné a nastávajúce mamičky, fungujúcej v priestoroch oddelenia PZ RÚVZ so sídlom v Nitre.

V II. polroku 2008 boli dodané na jednotlivé centrá návrhy prednášok a besied na témy ako napr.: výchova šťastných detí, význam pohybovej aktivity v živote dieťaťa, ako predísť a nevychovať malého tyrana, možné následky separácie dieťaťa od matky, prvý rok v živote dieťaťa, rodičia určujú hranice svojich detí, prvýkrát v predškolskom zariadení a iné, v ktorých realizácii plánujeme súbežne pokračovať podľa požiadaviek mamičiek navštevujúcich materské centrá aj v nasledujúcom roku. Zároveň boli využívané zdravotno - výchovné materiály a video tituly.

9.2 „ ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU – MÁM 65 + A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO “

CIEĽ: Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí, eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie, vytvoriť systém certifikovaného vzdelávania – vytvoriť komunitu starších ľudí vlastných lektorov z ich vlastných radov, ktorí by preniesli systém zdravého starnutia do komunity

Na základe vlnajšieho výberu účastníkov v spolupráci Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku a úspešného realizovania vzdelávacích seminárov pre členov z radu seniorov bolo ďalšie fungovanie vyššie uvedeného projektu uspôsobené možnostiam a regionálnym podmienkam v Nitrianskom kraji. Následne sme realizovali v KOS v Nitre – v klube zdravia cyklus voľných prednášok pre seniorov so zameraním na zdravý životný štýl v živote starších občanov – seniorov (cukrovka, vysoký krvný tlak, predchádzanie stresu a depresiám v staršom veku, prevencia srdcovo-cievnych ochorení, zvládanie stresovej záťaže a zmeny štýlu života v dôchodkovom veku, riešenie manželských kríz v staršom veku, škodlivosť fajčenia a užívanie alkoholu atď.) V zmysle prevencie fajčenia sme zároveň informovali účastníkov projektu o Zákone 377/2004 o ochrane nefajčiarov, pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku a fajčenia a 163 účastníkom bola premietnutá videokazeta : „Fajčenie – vraždiaci návyk “. Cyklicky boli ponúkané a doplňované jednotlivé zdravotno-výchovné materiály.

9.3 „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA “

CIEĽ: Zlepšiť stavu chrupu obyvateľov Slovenska. Neuspokojivý stav chrupu mladších detí u obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve

Vyššie spomenutý projekt resp. program so zameraním na stomatohygienu realizuje na RÚVZ so sídlom v Nitre oddelenie hygieny detí a mládeže. V spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže boli poskytnuté materiály a distribuované podľa záujmu jednotlivých MŠ, spolu so zdravotno-výchovnou videokazetou „Prevencia zubného kazu u detí predškolského veku. V MŠ Topoľová bola premietnutá pre 26 detí predškolského veku. V rámci akcie: „Fajčenie sa mi nepáči“ bol zároveň pripravený panel k tematike starostlivosti o detský chrup a upozorňujúci na niektoré negatívne následky pravidelného fajčenia ako napr.: (zažltnutie / tmavnutie zubov, možnosť popálenia, znečistivenia jazyka a chuťových buniek, výrazný

zápach z ústnej dutiny a podobne), prístupnou formou pre detský vek. Pomocou metód zdravotnej výchovy bola hrou využívaná pomôcka z projektu stomatohygiena – Adamko zdravo a hravo učí deti o zdraví.

9.4 „ AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ “

Oddelenie Podpory zdravia v r. 2008 venovalo osobitnú pozornosť dňom venovaných problematike zdravia vyhlásených SZO na tento rok (prípravou panelov v priestoroch oddelenia, príprava materiálov pre školy a spolupracujúce organizácie podľa potrieb a požiadaviek, materiálov pre seniorov pre vlastné potreby, besied, prednášok, konzultácií, ako i účasť na akciách iných organizátorov). Spolupracovali sme napr.: s Mestom Nitra X. roč. DNI ZDRAVIA, s KOS, PPP, Nadácia MOST v rámci kampane September Mesiac o srdcových témach a p., priebežne počas celého roka.

22. marec Svetový deň vody Vystúpila v regionálnom rádiu vedúca odd. HŽP M. Chudova-nová k problematike zásobovania zdravotne nezávadnou vodou v našom regióne. Pracovníci odd. HDM v priestoroch RÚVZ Nitra pripravili panel s názvom: „Vlastná studňa ako zdroj pitnej vody – výhoda i riziko“. Oddelenie PZ pripravilo prednášku na Strednej škole potravinárskej v Nitre a SOU kuchár čašník s názvom „7 bludných ciest vo výžive a význam pitného režimu“ pre 137 študentov.

7. apríl Svetový deň zdravia V rámci pripomenutia 60. výročia vzniku SZO bol zverejnený článok v Nitrianskych novinách a zároveň informovali sme verejnosť v rámci DOD (Deň otvorených dverí), na RÚVZ so sídlom v Nitre o možnosti vyšetrenia rizikových faktorov chronických civilizačných ochorení. Pracovníci oddelenia PZ pripravili panely: „Rizikové faktory zdravia“ a „Význam výživy v prevencii KVCH“.

8. mája Svetový deň pohybu ku zdraviu Boli pre školy distribuované materiály k propagácii pohybovej aktivity v prevencii KVCH. V KOS Nitra (klub zdravia) prebehlo cvičenie seniorov, uskutočnená prednáška „Pohybová aktivita v seniorskom veku“ pre 25 účastníkov projektu „Mám 65+... a teší ma, že žijem zdravo“. Zároveň boli pracovníci odd. PZ pripravili panel: „Význam, druhy pohybovej aktivity“

25. máj Deň bez mobilného telefónu Pripravilo oddelenie Podpory zdravia prednášku pre SOU Kuchár – čašník materiály a prednášku spojenú s možnosťou besedy na tému „Závislosť na mobilnom telefóne – fenomén modernej doby“ pre 273 účastníkov.

31. máj Svetový deň bez tabaku Pripravili pracovníci odd. PZ aktuálne panely a plagáty o škodlivosti a následkoch fajčenia. V súvislosti s realizáciou súťaže „Prestaň – a vyhraj“, bolo v čase od 01.mája – 31.mája 2008 rozdáných 30 fajčiarom prihlášky do súťaže. Priebežne podľa potrieb boli distribuované materiály o prevencii KVCH. Fajčenie ako jeden z možných rizikových faktorov tohto ochorenia.

September bolo v rámci ochrany a podpory duševného zdravia uskutočnených 3 prednášky (SOU Kuchár- čašník, Stredná škola potravinárska, Stredná zdravotná škola) pre 157 študentov) a 2 besedy na témy: „Zvládanie a predchádzanie stresu“, „Duševná hygiena stredoškolského študenta“, „Predchádzame šikane na školách“. V klube zdravia - KOS v Nitra boli pripravené 4 voľné prednášky pre seniorov.

13. september Bola uskutočnená beseda na SZŠ Nitra beseda pre 42 študentov zameraná na základné zásady zdravého životného štýlu a podpory nefajčenia na školách. V rámci mesiaca tém pre zdravé srdce bola nadviazaná spolupráca s MC Nitra (MUDr. Sláviková) a uskutočňované prednášky so zdravotníckou tematikou. Odd. Podpory zdravia uskutočnilo výpožičnú činnosť zdravotno-výchovných video titulov venovaných problematike srdca a srdcovo-cievnych ochorení.

21. september Svetový deň Alzheimerovej choroby boli v spolupráci s nadáciou MEMORY v rámci Projektu Mám 65+, a teší ma že žijem zdravo pripravené 4 prednášky pre 65 občanov – seniorov. V projekte sa pokračovalo aj v mesiaci október v rámci mesiaca úcty k starším, bezplatne sa zapožičiavali ZV video tituly a priebežne podľa potrieb boli distribuované ZV materiály.

16. – 22.november Európsky týždeň boja proti drogám...“ bolo vykonaných 10 prednášok a 2 besedy následky škodlivosti užívania alkoholu na zdravie, zdravotné dôsledky užívania alkoholu a drog, užívania alkoholu za volantom (SPŠ Potravinárska a SZŠ v Nitre). Akcií sa zúčastnilo celkom 285 žiakov SŠ.

9.5 „ VYZVI SRDCE K POHYBU “ – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

CIEL : Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov SR – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších faktorov – pohybovej inaktivity. Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení

Vzhľadom na prebehnuté organizačné zmeny sa gestorom projektu stal RÚVZ v Banskej Bystrici a v projekte sa plánuje pokračovať v roku 2009.

9.6 „ NÁRODNÝ PROGRAM PREVENIE OBEZITY “

CIEL : Vytvorenie národnej a regionálnej stratégie v rámci prevencie chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnej úrovni. V prioritě č. 4 tento dokument akceptuje problematiku verejného zdravia a činnosti. Implementácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity prebieha v r. 2008 a následne trvale. Riešia ju Poradenské centrá RÚVZ v SR

V zmysle primárnej prevencie chronických neinfekčných ochorení pracovníci odd. PZ a II. polroku v spolupráci s pracovníkmi odd. epidemiológie sa priebežne počas celého roka zabezpečovali merania rizikových faktorov KVCH (výpočet BMI, merania hladiny cholesterolu, glukózy v krvi, antropometrické merania), spolu s poskytovaním odborného poradenstva. Aj v r. 2008 sa pokračovalo v spolupráci MÚ v aktivitách zameraných na zvýšenie pohybovej aktivity (X. ročník DNI ZDRAVIA, CHALLENGE DAY, DNI ŠPORTU 2008) v rámci kampane: Vyzvi srdce k pohybu. Činnosť Poradenského centra – základnej poradne bola prostredníctvom jednotlivých aktivít zameraná najmä na prevenciu civilizačných ochorení – riziko KVCH, ochranu a podporu zdravia s akcentom na pohybovú aktivitu ako významnú zložku zdravého životného štýlu v rámci všetkých skupín obyvateľstva Nitrianskeho regiónu (okresov Nitra, Šaľa, Zlaté Moravce).

V rámci Poradenského centra zdravia – základnej poradne RÚVZ so sídlom v Nitre v I. polroku 2008 celkom vyšetrených 485 klientov. V norme malo 51,32 % vyšetrených klientov, zvýšený BMI malo 48,68 % vyšetrených. V II. polroku bolo vyšetrených 41,09 % mužov a 58,91 % žien. BMI u prvýkrát vyšetrených mužov malo v norme 40,75 % a zvýšené hodnoty BMI malo 59,26 % mužov. U žien prvýkrát vyšetrených malo BMI v norme 55,23 % žien a zvýšené hodnoty BMI boli namerané u 44,77 % žien. Významnejšie rozdiely medzi mužmi a ženami sme nezaznamenali. Klientom so zvýšenou hmotnosťou a obezitou bolo

poskytované odborné poradenstvo zamerané na zmenu stravovacích návykov a zvýšenie telesnej aktivity.

9.8 „INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO – VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV, S OSOBITÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY OD-PORÚČANÉ SZO“

Do r. 2015 zvýšiť podiel spoločnosti na osvojení si zdravšieho spôsobu života jedinca. V členských štátoch EÚ vybudovať zdravotný výskum, informačné a komunikačné sys- témy v rámci programu SZO „ZDRAVIE v 21. storočí.“

CIEĽ : Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných, aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie obyvateľstva SR. Monitorovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia

S Mestom Nitra – MÚ Nitra – v rámci projektu „Nitra – zdravé mesto“ zorganizoval RÚVZ so sídlom v Nitre pre svojich obyvateľov X. ročník DNI ZDRAVIA. Spolupracujúcimi organizáciami boli napr.: Slovenská nadácia srdca, Slovenská únia proti osteoporóze, Katedra výživy ľudí SPÚ v Nitre, KOS, zväz diabetikov Slovenska, INKO fórum, OZ šťastné deti a i.

V rámci akcie bolo zabezpečené meranie rizikových faktorov KVCH (Meranie hladiny cholesterolu v krvi, meranie TK, antropometrické vyšetrenia. O vyšetrenie prejavilo záujem 20 klientov. S miestnym spolkom SČK č. 1 Šaľa bola zorganizovaná akcia zameraná na prevenciu civilizačných ochorení. Celkovo bolo vyšetrených 45 klientov. So zamestnávateľmi Matador Vráble bolo vyšetrených 129 zamestnancov, VISTEON Nitra 29 zamestnancov, vo firma GIESECKE s.r.o. bolo vyšetrených 95 zamestnancov.

Oddelenie Podpory zdravia RÚVZ so sídlom v Nitre uskutočnilo v rámci regionálnych projektov II. akcie s názvom „DNI ZDRAVIA 2008“ určených pre ZŠ nitrianskeho regiónu. Akcie sa zúčastnili ZŠ Krčméryho a ZŠ Benkova. Akcia Dni zdravia 2008 bola zameraná na ochranu a podporu zdravia v zmysle primárnej prevencie drogovej závislosti a praktického uplatňovania zdravého životného štýlu pre žiakov na I. a II. stupni ZŠ. Dotýkala sa najmä prevencie nelátkovej závislosti, kvízu prvej pomoci, zdravej výživy a zdravého spôsobu života. Celkovo sa na akcií zúčastnilo 1 451 žiakov, vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiakov s nadaním. V zmysle primárnej prevencie drogových závislostí uskutočnilo odd. PZ 3 prednášky a 1 besedu s celkovou účasťou 346 žiakov. V spolupráci s odd. HDM sa žiaci 9. roč. ZŠ Krčméryho zúčastnili akcie Hrou proti AIDS.

V II. polroku 2008 bolo vykonaných 6 prednášok o škodlivých následkoch alkoholu na zdravie človeka a užívanie alkoholu za volantom pre stredné školy (Stredná priemyselná škola potravinárska resp. Spojená škola v Nitre), a 4 prednášky a 2 besedy pre Strednú zdravotnú školu v Nitre s celkovou účasťou 285 študentov stredných škôl. Oddelenie aj naďalej poskytovalo bezplatné zapožičiavanie zdravotno-výchovných video titulov s vyššie uvedenou tematikou, ako aj zapožičiavanie DVD „Alkohol – skrytý nepriateľ“.

Oddelenie Podpory zdravia uskutočnilo II. polroku 2008 v rámci DNI ZDRAVIA 2008 regionálny projekt prevencie nefajčenia určený pre populáciu detí materských škôl. Akcia bola určená pre populáciu detí predškolského veku a hrovou formou pripomínala deťom prečo je dobré fajčiť nezačať, ale naopak po celý život dodržiavať zásady zdravého životného štýlu. Zúčastnilo sa jej 26 predškolákov z MŠ Topoľová v Nitre a zamestnancom boli poskytnuté merania tlaku krvi, výpočet BMI, merania cholesterolu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Nových Zámkoch**

Oddelenie hygieny životného prostredia:

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

Hlavné ciele:

- a) Redukcia ochorení a úmrtnosť detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody
- b) Prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí
- c) Prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia
- d) Zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkými kovmi) a biologickými činiteľmi

Plnenie:

V rámci výkonu monitoringu kvality pitnej vody, odberové miesta, pokiaľ to dovoľuje odberová sieť, sú stanovené tak, aby čo v najväčšej miere zahŕňali predškolské a školské zariadenia v okrese. V roku 2008 z celkového počtu 123 odberových miest 43 miest bolo v predškolských a školských zariadeniach. Vzhľadom k tomu, že všetky predškolské a školské zariadenia sú napojené na obecné vodovody, v tomto smere nie sú problémy s kvalitou pitnej vody.

V priebehu roka 2008 neboli zaznamenané v okrese Nové Zámky epidémie vodou prenosných ochorení.

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 390) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod.

Problematika vody na kúpanie:

Pred začatím letnej turistickej sezóny jednotliví prevádzkovatelia kúpalísk dokladovali kvalitu vody v zdrojoch termálnej vody, chladiacej a pitnej vody na kúpaliskách.

V prípadoch, kedy orgán na ochranu zdravia ľudí vydal posudok k uvedeniu priestorov kúpalísk do prevádzky v letnej turistickej sezóne 2008, kvalita ich vody vyhovovala požiadavkám Vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č.72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliskách.

Počas letnej turistickej sezóny neboli zaznamenané ochorenia, ktoré by súviseli s pobytom ľudí na kúpaliskách.

1.2 Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v Slovenskej republike

Nie sme riešiteľské pracovisko úlohy.

1.3 Implementácia ENHIS (Informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia) na národnej a regionálnej úrovni – 1.etapa: vypracovanie návrhu projektu implementácie.

Nie sme riešiteľské pracovisko úlohy.

1.4 Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Plnenie:

Na internetovej stránke úradu je verejnosť informovaná:

- o kvalite vody na kúpanie v prírodnej kúpacej oblasti „Tona“ Šurany a na umelých kúpaliskách v okrese Nové Zámky ako aj prostredníctvom samostatného informačného systému „Voda na kúpanie“.

1.5 Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení

Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

1.6 Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Zabezpečenie plnenia:

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodnej rekreačnej oblasti Tona Šurany v zmysle platných právnych predpisov:

- spracovanie harmonogramu odberov
- zabezpečenie odberu vzoriek
- vyhodnotenie výsledkov
- spracovanie správy o pripravenosti na LTS a o priebehu LTS

Plnenie:

Kontrola prírodných vôd na kúpanie (štrkovisko Tona Šurany) sa vykonávala v zmysle nariadenia vlády č.87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, ktoré transformovalo Smernicu Európskeho parlamentu a rady 2006/7/ES o riadení kvality vody určenej na kúpanie. Pred začiatkom letnej turistickej sezóny bol spracovaný harmonogram odberu vzoriek a počas sezóny bol zabezpečený odber vzoriek vody zo štrkoviska a ich odvoz do spádového laboratória.

Z hľadiska kvality vody, oproti minulému roku nedošlo k zlepšeniu kvality vody.

Kvalita vody v uvedenom štrkovisku:

- vyhovovala v mikrobiologických ukazovateľoch
- 1 vzorka nevyhovovala v biologických ukazovateľoch (množstvo rias)

Z hľadiska chemických ukazovateľov kvality:

- všetky vzorky nevyhovovali pre prekročenie medznej hodnoty ukazovateľa kvality „fenoly“
- 7 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli kvality „nasýtenie vody kyslíkom“
- 18 vzoriek nevyhovovalo v ukazovateli kvality „farba“.

O výsledkoch kontroly bol informovaný Krajský úrad životného prostredia Nitra.

Jedná sa o lokalitu s neorganizovaným kúpaním, bez súhlasu orgánu verejného zdravotníctva (štrkovisko nie je vybavené potrebným zázemím na prevádzku prírodného kúpaliska a nemá prevádzkovateľa).

Majiteľ vodnej plochy (mesto Šurany) bol na ústnom pojednávaní dňa 19.3.2008 opätovne upozornený na povinnosť uvedenú vodnú plochu označiť varovným označením „voda nie je vhodná na kúpanie zo zdravotných dôvodov“. Kontrola plnenia opatrenia bola vykonaná dňa 26.8.2008 – opatrenie sa plní.

Oddelenie zabezpečilo vypracovanie Správy o pripravenosti na LTS 2008, správa bola zaslaná na ÚVZ Bratislava, č.j.2256/2008 zo dňa 9.6.2008. Prostredníctvom informačného systému „Voda na kúpanie“ bola vypracovaná správa o priebehu LTS 2008.

1.7 Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Zabezpečenie plnenia:

Podľa pokynu gestora úlohy sledovať, či má a aký je vplyv poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov na zdravotný stav obyvateľstva.

Plnenie:

V rámci okresu Nové Zámky (62 sídelných útvarov) okrem jednej obce (Pavlová, počet obyvateľov cca 390) majú všetky obce a mestá vybudovaný obecný vodovod. Napojené sú jednak na diaľkovod Gabčíkovo, alebo majú vlastné vodné zdroje.

Pokles spotreby vody je spôsobený tými istými príčinami, ako na väčšine územia SR – zvýšená konzumácia balených a minerálnych vôd, využívanie domových studní ako zdrojov vody na iné ako pitné účely (polievanie záhrad, sanitácia, prevádzka sanitačných zariadení). V sledovanom období sme nezaznamenali zhoršenie zdravotného stavu obyvateľstva okresu, ktoré by bolo spôsobené poklesom spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Samotný projekt bol ukončený pilotnou štúdiou vzhľadom k tomu, že Register obyvateľov SR nedokáže svojimi informačnými systémami zabezpečiť náhodný výber.

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ**Zabezpečenie plnenia:**

Sledovať a hodnotiť kvalitu pitnej vody v zmysle platných právnych predpisov:

- spracovanie harmonogramu odberov v rámci monitoringu
- zabezpečenie odberu vzoriek
- vyhodnotenie výsledkov
- zabezpečenie odberov v rámci štátneho zdravotného dozoru v prípade nevyhovujúcich rozborov vzoriek vody, odobratých v rámci monitoringu (ukazovatele MH, NMH)
- príprava podkladov do správy o kvalite pitnej vody.

Plnenie:

Z celkového počtu 185 vzoriek pitnej vody odobratých v rámci monitoringu, vyhovovalo 173 vzoriek, 12 vzoriek nevyhovovalo, z toho 4 vzorky nevyhovovali po stránke mikrobiologickej a 8 vzoriek po stránke fyzikálno-chemickej, biologická závadnosť nebola zistená.

V rámci ŠZD z verejných vodovodov bolo odobratých 18 vzoriek, vyhovovalo 16 vzoriek, 1 vzorka nevyhovovala po stránke mikrobiologickej, 1 vzorka po stránke chemickej, biologická závadnosť nebola zistená.

Pri výskyte nevyhovujúcich vzoriek odobratých v rámci monitoringu v ukazovateľoch NMH, MHRR sa vykonal opakovaný odber vzoriek vody z verejnej vodovodnej siete v rámci štátneho zdravotného dozoru. Prekročenie významných ukazovateľov kvality pitnej vody nebolo zaznamenané.

V hodnotenom období neboli vydané výnimky na kvalitu pitnej vody.

1.9 PHIME projekt „Public health impact of longterm, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín

Nie sme riešiteľské pracovisko projektu.

1.10. Vyhodnotenie zdravotných rizík podľa enviromentálnej regionalizácia zaťažených území SR ako podklad pre biologický monitoring

Nie sme riešiteľské pracovisko úlohy.

Kontrola tabaku:

10.1.Príprava, konzultácie a predloženie návrhu národného akčného plánu na kontrolu tabaku.

Nie sme riešiteľské pracovisko úlohy

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Oddelenie bude pokračovať v kontrole dodržiavania ustanovení zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v dozorovaných prevádzkach.

Plnenie:

Kontrola sa vykonáva v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v dozorovaných zariadeniach. Dodržiavanie zákona č.377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplní niektorých zákonov resp. zákona č.465/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. č.377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplní niektorých zákonov je uvedené v zápisniciach zo ŠZD (označovanie zákazu fajčenia a jeho dodržiavanie. V dozorovaných zariadeniach nebolo zistené porušenie uvedených zákonov.

Vykonané kontroly za rok 2008:

Celkove bolo vykonaných 174 kontrol, z toho:

- športové zariadenie 5
- regeneračné zariadenia 8
- starostlivosť o ľudské telo 102
- zdravotnícke zariadenia 16
- zariadenia cestovného ruchu 40
- iné zariadenia 3

O vykonaných kontrolách je každý mesiac informovaný Úrad verejného zdravotníctva SR.

10.3 Quitline-telefonické poradenstvo pri odvykaní od fajčenia

Nie sme riešiteľské pracovisko úlohy.

Oddelenie hygieny detí a mládeže

Úloha 4.1.

Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Z údajov získaných z celoštátneho antropometrického prieskumu vykonaného v r. 2001 sa uskutočnila analýza trendov antropometrických ukazovateľov výšky, hmotnosti a BMI u 2-18 ročných detí a mládeže. Tieto boli porovnané so zachovanými údajmi z antropometrických prieskumov z predchádzajúcich meraní (na nich sa od roku 1951 podieľajú všetky odd. HDM regionálnych úradov verejného zdravotníctva v SR).

V rámci II. etapy tejto úlohy riešiteľské pracovisko – ÚVZ SR Bratislava vyhodnocuje vzťahy medzi vybranými genetickými, behaviorálnymi faktormi, sociálno-ekonomickými ukazovateľmi rodiny a telesným rastom a proporcionalitou detí a mládeže.

Riešiteľské pracovisko: ÚVZ SR Bratislava

Projekt 4.2.

Súčasný stav výživy a výskyt obezity a nadváhy v populácii detí vo veku od 6 do 15 rokov vo vybraných regiónoch Slovenska.

Praktickú realizáciu zmapovania epidemiológie nadváhy a obezity u detí školského veku (250 respondentov zo ZŠ Dvory nad Žitavou, 233 respondentov zo ZŠ Hradná Nové Zámky) pracovníci odd. HDM Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkoch ukončili v roku 2007.

V roku 2008 sa pokračovalo so spracovávaním a vyhodnocovaním údajov z dotazníkov (záverečnú etapu projektu riešil gestor úlohy).

Prieskum 4.3.

Školský prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov základných škôl, študentov stredných škôl, učiteľov ZŠ, SŠ v SR a Európsky školský prieskum o tabaku, alkohole a drogách (projekt TAD1, TAD2, TAD3 , ESPAD).

V sledovanom období sa odd. HDM RÚVZ so sídlom v Nových Zámkoch do riešenia uvedeného projektu nezapojilo (nebola daná požiadavka od gestora).

Projekt 4.4.

Prevenia chybného držania tela u školských detí

Uvedený projekt sa od roku 2002 riešil v nasledovných etapách:

I. Cieľom projektu realizovaného v rokoch 2002 a 2003 bol monitoring súčasného stavu posturálneho zdravia školských detí.

V nadväznosti na získané výsledky boli vypracované intervenčné opatrenia (v zmysle metodického pokynu vypracovaného ÚVZ SR so sídlom v Bratislave), zamerané na uplatňovanie ergonomických zásad pre prácu detí v školách, v záujme efektívneho predchádzania chybnému držaniu tela, vzniku deformít a degeneratívnych stavov chrbtice.

II. etapa projektu, zameraná na zhodnotenie účinnosti zrealizovaných intervenčných opatrení sa riešila v roku 2005. V metodickom usmernení škôl na vykonanie intervenčných opatrení v zmysle jednotného metodického pokynu ÚVZ SR Bratislava sa pokračuje aj v súčasnosti.

III. etapa projektu (jej praktická časť), zameraná na monitorovanie prostredia počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom sa ukončila v IV. Q 2007. Vyhodnotenie predmetnej úlohy zrealizoval v roku 2008 gestor projektu - ÚVZ SR Bratislava.

Projekt 6.8.

Hrou proti AIDS

Je to interaktívny projekt primárnej prevencie HIV/AIDS, jeho cieľom je dať mládeži možnosť (formou hry) získať a osvojiť si čo najviac vedomostí o prenose vírusu HIV, ostatných pohlavne prenosných infekciách, o možnostiach ochrany pred nežiaducim tehotenstvom, o antikoncepcii, sexuálnom správaní a tiež možnosť utvoriť si vlastné postoje a vyjadriť spôsob zachovania sa v rôznych rizikových situáciách.

V roku 2008 v rámci Nitrianskeho kraja sa na plnení tejto úlohy podieľali RÚVZ so sídlom v Nitre, Komárne a v Nových Zámkoch. V našom okrese sa projekt riešil v mesiacoch október a november 2008, zúčastnilo sa ho 100 žiakov 7.-9. ročníkov základných škôl (ZŠ Nábřežná Nové Zámky, ZŠ G. Bethlena Nové Zámky) a 100 študentov 1. ročníkov stredných odborných škôl (Strednej odbornej školy na Jesenského ul. č. 1 v Nových Zámkoch a Strednej odbornej školy, Nitrianska č. 61 v Nových Zámkoch).

Na riešení projektu participujú pracovníci oddelenia epidemiológie, oddelenia hygieny detí a mládeže a pracovníci oddelenia podpory zdravia.

Projekt 9.3.

Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Uvedený projekt, zameraný na vekovú skupinu 4-6 ročných detí, ich rodičov a pedagógov s cieľom zlepšiť vedomosti a stomatohygienické návyky sa v roku 2008 riešil formou zdravotno-výchovných aktivít – besied s deťmi na tému zdravá výživa a hygiena dutiny ústnej v súvislosti s prevenciou zubného kazu. Súčasťou týchto aktivít bola aj praktická ukážka náviku správnej techniky umývania zubov, kontrola dentálnych pomôcok, poskytnutie edukačného materiálu pre deti aj personál MŠ a premietanie videofilmu „Prečo vlk šušlal“ a animovaných filmov „Čo sa stalo medvedíkovi „ a „Maškrtná veverička „. Za sledované obdobie sa projekt riešil v 34 – och materských školách.

Projekt 9.4.1.

Zdravie podporujúce školy

Zdravé materské školy

Zamestnanci oddelenia odborne a metodicky usmerňujú prácu škôl pri realizácii projektu WHO “ Zdravie podporujúce školy ” a „ Zdravé materské školy „.

Štátny zdravotný dozor v týchto zariadeniach je zameraný predovšetkým na sledovanie úrovne a kvality spoločného stravovania, podmienok pre pohybovú aktivitu a výchovu k zdravému spôsobu života.

Projekt v okrese Nové Zámky realizuje 41 základných škôl a 26 materských škôl.

Projekt

Adamko-hravo, zdravo

Je to zdravotno-výchovný projekt určený pre deti predškolského a mladšieho školského veku, zameraný na všeobecnú zdravotnú výchovu a dopravnú výchovu detí hrovou formou. Garantom projektu, pripravovaného v spolupráci s firmou BURDA TOYS je Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava. Metodické pomôcky pre daný projekt zahrňujú : bábka Adamko, omalovánky, pexesá, pracovné zošity, metodické listy a inštruktážne CD/VHS.

V našom okrese sa do uvedeného projektu zapojilo spolu 21 zariadení (MŠ, ZŠ, ZŠ s MŠ).

Projekt 10.3.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenia kontrolných inštitúcií

Kontrola dodržiavania ust. zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov (ako súčasť riešenia hlavnej úlohy 10.3. ÚVZ SR: Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenia kontrolných inštitúcií) v zariadeniach pre deti a mládež sa vykonáva v rámci štátneho zdravotného dozoru – v čase od 1.01.2008–31.12.2008 sa vykonalo celkom 208 kontrol.

V praxi ide o sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov, a to predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou novelizácie zákona.

Konštatujeme, že prevádzkovatelia zariadení pre deti a mládež si povinnosti vyplývajúce z § 8, ods.3 citovaného zákona plnia – rešpektujú zákaz fajčenia a upozorňujú verejnosť na zákaz fajčenia oznamom umiestneným na viditeľnom mieste. Porušenia týkajúce sa plnenia ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov zistené neboli.

Oddelenie hygieny výživy:

Sledovanie dusičnanov a dusitanov , mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

1. Sledovanie mykotoxínov a patulínu v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci úlohy bolo zaslaných 6 vzoriek dojčenskej a detskej výživy (ovocnej, mliečnej, obilninovej) na RÚVZ Poprad, výsledky sú vyhovujúce.

2. Sledovanie reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Boli zaslané 3 vzorky na ÚVZ SR so sídlom v Bratislave, výsledky rozborov sú vyhovujúce.

3. Sledovanie dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Bolo vyšetrených **73 vzoriek** dojčenskej výživy na obsah dusičnanov a dusitanov. Vzorky vyhovovali požiadavkám legislatívy

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie SR.

V súlade s obdržanou osnovou na spracovanie hlavnej úlohy bolo do úlohy zapojených 80 respondentov. Všetkým 80 respondentom (stredne ťažko pracujúcich v podnikoch okresu Nové Zámky a klienti základnej poradne zdravia RÚVZ Nové Zámky) bola odobratá krv na vyšetrenie a pomocou prístroja „Reflotron“ boli vykonané biochemické vyšetrenia na glykémiu, C. cholesterol, HDL – chol., LDL- chol., TGL a ďalej boli vykonané somatometrické a anamnestické vyšetrenia (výška, váha, BMI, obvod pásu, obvod bokov, WHR (pás/boky), TK – systolický, TK – diastolický jednotlivých respondentov).

Zistené údaje spolu s údajmi o spôsobe stravovania respondentov - 24 hodinové jedálne lístky a dotazníky (údaje sa spracovali a boli vyhodnotené v počítači pomocou programu „ALIMENTA“).

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Bolo vyšetrených 27 vzoriek soli. 3 vzorky boli nevyhovujúce.

Glutén v diétnych potravinách bola odobratá 1 vzorka bezpečného výrobku a zaslaná na vyšetrenie na ÚVZ SR. Vzorka vyhovuje požiadavkám legislatívy. Výsledky nie sú ešte k dispozícii.

Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

V roku 2008 bolo odobratých **15** vzoriek kozmetických výrobkov, vyšetrených na obsah konzervačných látok vo výrobkoch pre dospelých, na obsah konzervačných látok v kozmetických výrobkoch pre deti a na obsah farbív v kozmetických výrobkoch na farbenie vlasov. Vzorky vyhovovali v sledovaných ukazovateľoch. Podmienkam platnej legislatívy. V rámci kontrol predajní kozmetiky neboli zistené nedostatky v označovaní výrobkov.

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných ištítúcií.

Činnosť oddelenia:

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru sa zameriavame na kontrolu dodržiavania zákazu fajčenia v dozorovaných zariadeniach s dôrazom na zariadenia spoločného stravovania, prevádzky cukrární, lahôdok a rýchleho občerstvenia.

V zmysle prípisu zn. CKTA/3046/2008 zo dňa 26.2.2008, doručeného Regionálnemu úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkach dňa 3.3.2008, zamestnanci oddelenia hygieny výživy Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Nových Zámkach vykonali od 3.3.2008 **do 31.12.2008** spolu **140** cielených kontrol v zariadeniach spoločného stravovania okresu Nové Zámky so zameraním na dodržiavanie ustanovení

zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. V 1 prípade bolo prevádzkovateľom uložené opatrenie o viditeľnom označení priestorov vyhradených pre fajčiarov, a v 2 prípadoch opatrenie - viditeľne označiť priestory so zákazom fajčenia a 1 opatrenie – dodržiavať zákaz fajčenia. Boli uložené **4 pokuty** v celkovej sume **3 100,- Sk** za nedodržanie zákazu fajčenia v prevádzke. Hlásenie o vykonaných kontrolách podľa vyššie uvedeného zákona je zasielané každý mesiac na ÚVZ SR.

Oddelenie epidemiológie:

6/1 Úloha – Národný imunizačný program SR – pravidelné povinné očkovanie je vykonávané proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s Nariadením vlády SR č. 337/2006 Z. z. o podrobnostiach o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej a okresnej úrovni. Okrem zaočkovanosti sa kontroluje aj evidencia a dokumentácia očkovania, postvákcinálne reakcie, kontraindikácie očkovania a dodržiavanie chladového reťazca pri manipulácii s vakcínami. Zo záverov previerky očkovania vykonanej k 31.08.2008 vyplynuli nasledovné výsledky:

Základné očkovanie detí proti DiTePe, VHB a Hib a Polio bolo vykonané na 98,9%. Prvé i druhé preočkovanie proti DiTePe bolo vykonané na 99,0% – 99,4%. Tretie preočkovanie detí proti DiTe bolo realizované na 99,8%. Základné očkovanie novorodencov proti TBC bolo vykonané na 98,6%. Preočkovanie tuberkulín negatívnych detí bolo vykonané na 100%. Očkovanie detí proti MMR bolo v ročníkoch 2005 a 2006 vykonané na 99,8% a 99,4%. Následné preočkovanie detí v 11. roku života proti MMR bolo vykonané v ročníku narodenia 1996 na 99,8%. Očkovanie adolescentov proti VHB bolo v ročníku narodenia 1996 vykonané na 99,9%. Preočkovanie proti poliomyelitíde IPV v ročníku narodenia 1994 bolo realizované na 99,7%. Očkovanie zdravotníckych pracovníkov je naďalej na dobrej úrovni, percento zaočkovania sa pohybuje od 82,1% - 100%. Taktiež očkovanie študentov SZŠ bolo vykonané na 100%. Taktiež 100% zaočkovanosť je u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek a hemodialyzovaných pacientov. Očkovanie kontaktov osôb infikovaných vírusom hepatitídy B bolo vykonané u 11 kontaktov nosičov HBsAg. Očkovanie proti vírusovej hepatitíde B bolo vykonané u 5 osôb DSS a upratovacích služieb vo FNsP. Očkovanie proti chrípke v kolektívnych zariadeniach, bolo vykonané u 825 obyvateľov a zaočkovanosť dosahuje 89,9%. Iné druhy očkovania u detí do 15 rokov boli vykonané u 2909 detí – 580 x KE, 842 x Chrípka, 46 x VHA, 116 x VHB, 42 x VHA+VHB, 2 x Meningokoková meningitída a 1245 x proti Streptokokovým nákazám, 3 x proti Rotavírusovým infekciám, 2 x proti Varicelle a 31 x proti Rakovine krčka maternice.

6/2 Úloha – surveillance infekčných chorôb je vykonávaná v súlade s pracovným plánom na rok 2008 akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia. Aktívnym výkonom surveillance je zabezpečovaná vysoká úroveň ochrany obyvateľov pred infekčnými ochoreniami s dodržaním etických hodnôt a kódexov správania. Je zabezpečená aktívna spolupráca s laboratórnymi zložkami v rámci okresu, krajskými pracoviskami a s jednotlivými NRC. K zlepšeniu hlásenia infekčných ochorení praktickými lekármi jednotlivými oddeleniami FNsP i laboratórnymi zložkami sú vykonávané pravidelné kroky. Cestou systému rýchleho varovania sú prezentované i prijímané dôležité informácie o epidemiologickej situácii v rámci SR, ako i o mimoriadnych situáciách prezentovaných cestou ECDC a WHO. K zlepšeniu informovanosti a edukácie verejnosti je aktívne dávaný do

povedomia nový informačný systém EPIS, ďalšie informácie sú prezentované na internetovej stránke RÚVZ a pravidelne uverejňované v okresných i krajských médiách.

6/3 Úloha – Informačný systém prenosných ochorení - systém posilnenia surveillance a kontroly infekčných ochorení je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, ktorý bol v súlade s požiadavkami EÚ inovovaný. Bol prepracovaný na základe podkladov z terénnych epidemiologických pracovísk jednotlivých vybraných RÚVZ v SR. Poskytuje možnosti centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne. Taktiež centrálnej databázy prípadov akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení hlásených hromadne. Ďalej je tu vedená centrálna databáza vykonaných vyšetrení v NRC v rámci projektu systému rýchleho varovania. Cestou novelizovaného informačného systému EPIS je zabezpečovaný systematický zber, sumarizácia a analýza informácií o infekčných ochoreniach a o monitorovaní zdravia obyvateľov. Na základe podrobných databáz údajov sú spracované kvalitné výstupy a podrobné správy - informácie o epidemiologickej situácii na Slovensku. Tieto, ako i ďalšie odborné informácie sú voľne prístupné občanom na internetovej stránke portálu Epidemiologického informačného systému.

Hlásenie infekčných ochorení cestou systému EPIS v roku 2008 realizovali dvaja lekári /1 praktický lekár pre deti a dorast a 1 praktický lekár pre dospelých/, ktorí aktívne využívajú možnosti elektronického hlásneho systému.

6/4 Úloha – Nozokomiálne nákazy je realizovaná celoročne s cieľom posilnenia prevencie, kontroly a znižovania výskytu prenosných ochorení – nemocničných nákaz súvisiacich s pobytom osôb v zdravotníckych zariadeniach. Redukciou príčin vzniku nemocničných nákaz, rezistencie bakteriálnych kmeňov na antimikrobiálne látky. Realizujú sa previerky štátnych i neštátnych zdravotníckych zariadení, ktoré sú zamerané na kontrolu dodržiavania Vyhlášky MZ SR č. 553/2007 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochranu zdravia. Aktívne sa realizujú stretnutia lekárov poverených sledovaním a analýzou NN v rámci „nozokomiálnych komisií“, v priebehu roka 2008 sa zasadnutie komisie uskutočnilo 2x. Operatívne sa rieši realizácia represívnych opatrení pri nedostatkoch zisťovaných v rámci FNsP s vedením nemocnice. Úroveň sledovania a hlásenia NN jednotlivými oddeleniami hodnotíme v priebehu roka 2008 ako dobrú.

6/6 Úloha – mimoriadne epidemiologické situácie je založená na rýchlej koordinovanej reakcii na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie. Rozvíjajú sa stratégie a postupy pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na okresnej a miestnej úrovni. Tieto môžu vzniknúť v súvislosti s napr. očakávanou pandémiou chrípky, alebo nečakanými bioteroristickými aktivitami, prípadne rozšírením staronových ochorení. Prioritnú úlohu na úrovni okresnej zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, ktorá sa opiera o vypracované krízové plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. Na úrovni okresu sú spracované aktualizované materiály „Okresný havarijný plán“ a „Okresný plán pre prípad pandémie chrípky“. Vedúci oddelenia epidemiológie je členom Krízového štábu obvodného úradu Nové Zámky. Všetci pracovníci oddelenia epidemiológie boli podrobne oboznámení s materiálom „Podrobný plán opatrení pre prípad pandémie chrípky v SR“ a s materiálom „Manuál pre prípad podozrenia na ochorenia vtáčou chrípkou u človeka“. Ich súčasťou je i problematika aktuálnej informovanosti obyvateľov. Dôležitú úlohu zohráva kvalitný monitoring so zabezpečením systému rýchleho varovania, ktorý je vykonávaný cestou informačného systému EPIS, v spolupráci s ECDC a WHO.

6/7 Úloha – enviromentálna surveillance poliomyelitídy v SR – po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v SR je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných aktivitách surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetřovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. V roku 2008 sa vyšetřovanie uskutočnilo v ČOV Nové Zámky a ČOV Štúrovo. Odobrali sa vzorky odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV. Bolo vykonaných štrnásť odberov vzoriek odpadových vôd /7x ČOV Nové Zámky, 7x ČOV Štúrovo/ na vyšetřenie prítomnosti enterálnych vírusov s jedinou izoláciou vírusu Coxsackie B3 z ČOV v Štúrove.

6/8 Úloha - prevencia HIV/AIDS - pracovníci oddelenia epidemiológie sa zúčastnili dňa 14.03.2008 na RÚVZ v Košiciach odborného školenia k projektu „Hrou proti AIDS“, z titulu aktívneho zapojenia sa do uvedeného projektu v rámci kraja. Cílené aktivity vo vybraných kolektívoch študentov boli vykonané dňa 28.10.2008 na Základnej škole G. Bethlena a dňa 29.10.2008 na Základnej škole Nábřežná v Nových Zámkoch, kde za súťaže zúčastnilo 100 žiakov oboch škôl. Ďalšie intervenčné aktivity boli realizované dňa 25.11.2008 na Strednej odbornej škole na Nitrianskej ceste a 26.11.2008 na Strednej odbornej škole na Jesenského ul. v Nových Zámkoch, kde sa súťaže zúčastnilo taktiež sto študentov oboch škôl. V rámci uvedeného projektu všetci žiaci aj študenti vyplnili dotazníky o znalostiach, postojoch a rizikovom správaní vo vzťahu k HIV/AIDS. V ďalšej etape budú získané údaje spracované do šablóny projektu AIDS v programe Microsoft Office Excel.

7/ Špecializácia odborných činností je založená na surveillance infekčných a chronických ochorení, identifikácii príčin, príprave preventívnych a represívnych opatrení, konzultačnej a metodologickej činnosti i doškolenia. Oddelenie epidemiológie vykonáva špecializované činnosti v spolupráci s pracoviskom ÚVZ SR v Bratislave v nasledovných oblastiach:

- imunizačný program
- surveillance poliomyelitídy
- surveillance osýpok, rubeoly a parotitídy
- surveillance chrípky
- surveillance meningokokových invazívnych ochorení
- surveillance kliešťovej encefalitídy
- surveillance HIV/AIDS
- surveillance alimentárnych infekcií
- surveillance vírusových hepatitíd
- problematika bioterorizmu
- problematika chronických ochorení, vrátane CINDI
- surveillance vybraných zoonóz
- nozokomiálne nákazy
- sterilizácia a DDD
- surveillance hemofilových a pneumokokových invazívnych infekcií

8/ Výskumná úloha:

V priebehu roka 2008 MUDr.Benko a Mgr.Matušková pokračovali v spolupráci s fi. GlaxoSmithKline z Belgicka a 9 obvodnými lekármi pre deti a dorast okresu Nové Zámky v ukončení fázy A štúdie OKAH 181 EXT179Y1 s očkovacou látkou /Varilrix/.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva :

Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

Na oddelení preventívneho pracovného lekárstva vedieme evidenciu rizikových prác v celoslovenskom programe ASTR, ktorý sa pravidelne aktualizuje. V okrese Nové Zámky v roku 2008 boli evidované rizikové práce vo výrobných závodoch a v súkromných firmách s celkovým počtom pracovníkov 2 726, o 67 pracovníkov viac oproti roku 2007. Z tohto počtu vykonáva rizikové práce 613 žien, o 6 žien menej oproti roku 2007. Rizikové práce podľa Nariadenia vlády SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií boli vyhlásené v 14 prípadoch. Prevažne sa jednalo o prehodnotenie rizikových prác podľa novej legislatívy, alebo vo vzniknutých nových prevádzkach. Zrušenie rizikových prác bolo vykonané v 2 prípadoch. Evidencia rizikových prác v druhej kategórii rizika je vedená v 2 prípadoch. Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru na rizikových pracoviskách sa kládol dôraz na zaraďovanie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok, na poskytovanie, používanie, údržbu osobných ochranných pracovných prostriedkov, na vykonávanie pravidelných lekárskech preventívnych prehliadok podľa kategórie rizika a na zabezpečenie zdravotného dohľadu pracovno - zdravotnou službou.

Znižovanie zdravotných rizík pri práci s veľmi jedovatými a s jedovatými látkami a prípravkami.

Začiatkom roka pre pracovníkov, ktorí vykonávajú postrekové práce s chemickými faktormi v poľnohospodárstve sme vykonali odbornú prednášku zameranú na túto problematiku. Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa zameriavame na uplatňovanie požiadaviek NV SR č. 355/2006 Z. z. v znení NV SR č. 300/2007 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci a Zákona NR SR č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch. V okrese Nové Zámky sa veľmi jedovaté, alebo jedovaté látky a prípravky nevyrábajú. Pri zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vykonali štátny zdravotný dozor v 5 prípadoch. Používanie veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov podľa jednotlivých druhov a skupín (hlavne pri leteckej aplikácii) sa vykonáva podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ platného na príslušný rok. Rozhodnutie o návrhu na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami sme vydali v 1 prípade.

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

Aj v roku 2008 pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na vyhľadávanie prác súvisiacich s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov a dodržiavanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnych a mutagénnych faktorov. V okrese Nové Zámky pracuje na rizikových pracoviskách šesť pracovníkov s výskytom karcinogénov. Búracie práce, kde sa vyskytuje v stavebnom materiáli azbest neboli v okrese Nové Zámky vykonávané. Ďalej v priebehu roka v okrese vznikla nová Ambulancia klinickej onkológie a vnútorného lekárstva na ul. SNP 42/A v Nových Zámkoch, ktorá slúži aj na podávanie cytostatík. Vo firme Smurfit Kappa Štúrovo, a.s. Továrenská 1 Štúrovo sme vykonali kompletný štátny zdravotný dozor zameraný na práce s karcinogénmi.

Znižovanie psychickej pracovnej záťaž.

V okrese Nové Zámky sme roku 2008 nevyhlásili rizikové práce s výskytom z nadmernej psychickej záťaž.

Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia.

V okrese Nové Zámky sa v roku 2008, ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na dlhodobé jednostranné nadmerné zaťaženie. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru v priebehu roka sme sa zamerali na pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na dlhodobé nadmerné jednostranné zaťaženie.

Prevenia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V okrese Nové Zámky sa v priebehu roku 2008, ani v minulých rokoch nevyskytlo podozrenie na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru sme sa zamerali na pracovné činnosti, kde sa môžu vyskytnúť podozrenia na chorobu z povolania na ochorenie chrbtice najmä na tých pracoviskách, kde sa pracuje s bremenami. Cieľom na dodržiavanie požiadaviek NV SR č. 281/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách na prácu s bremenami sme vykonali s Inšpektorátom práce v Nitre štátny zdravotný dozor v Lídli Slovenská republika v.o.s., Veľkosklad potravín Púchovská 12, 914, 41 Nemšová, predajňa T. G. Masaryka 9 Nové Zámky.

Sledovanie pracovných podmienok, režimu práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Na uvedenú problematiku sme sa zamerali v 4 prevádzkach a to : Smurfit Kappa a.s. Štúrovo, Továrenská 1 Štúrovo na 120 pracovných miestach, SAD a.s. Považská 2 Nové Zámky, kde bolo sledovaných 33 pracovných miest, F4S Software s.r.o. Várdayho 22 Nové Zámky bolo sledovaných 5 pracovných miest, v LINDEN MAIER, Továrenská 1/A v Šuranoch bolo sledovaných 70 pracovných miest a v KABELSCHLEPP-SYSTEMTECHNIK, s.r.o. Považská 67 Nové Zámky bolo sledovaných 19 pracovných miest, kde sa pracovalo so zobrazovacími jednotkami.

Pri zistených nedostatkoch a to v dopravnom podniku SAD a.s. Považská 2 Nové Zámky na ich odstránenie bolo vydané opatrenie. V ostatných prípadoch sa jednalo o nedostatky menšieho rázu, ktoré sa snažili zamestnávateľia ihneď odstrániť. Častejšie sa vyskytujúcim nedostatkom bolo nezabezpečenie skríningového vyšetrenia očí a zraku pred zaradením pracovníka na prácu so zobrazovacími jednotkami u tých pracovníkov, ktorí nenesia okuliare. Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo použitých 247 dotazníkov informovanosti zamestnancov. S vedením firiem a s pracovníkmi sa pri vyplňaní dotazníkov informovanosti dobre spolupracovalo.

Oddelenie podpory zdravia:

F. OBLASŤ PODPORY ZDRAVIA

CHARAKTERISTIKA

Podpora zdravia je významnou súčasťou verejného zdravotníctva, je to proces umožňujúci jednotlivcovi a spoločnosti prevziať zodpovednosť za vlastné zdravie, jeho kontrolu a rozvoj. Poslaním podpory zdravia je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov a zároveň zvýšenie kvality života ľudí pozitívnym ovplyvnením spôsobu života. Podpora zdravia zahŕňa komplexný proces systémov vo vzťahu k posudzovaniu zdravotného stavu od jednotlivca k spoločnosti. Z toho vyplýva nutnosť pôsobenia na viacerých úrovniach – na obecnej, regionálnej, národnej aj medzinárodnej úrovni a taktiež na úrovni rezortov vlády SR, jednotlivých organizácií a ďalších zložiek spoločnosti, ktoré sa navzájom dopĺňajú.

Ad 1: Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané WHO.

Cieľ: Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie, prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia, mobilizovať obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

- Zorganizovali sme zdravotno-výchovné intervencie s využitím všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného zdravotno-výchovného pôsobenia pre vybrané skupiny obyvateľov okresu s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou; prednášky: „Pitný režim“ 4x

„Prevencia civilizačných ochorení“ 1x

„Zdravá výživa“ 15x

„Týranie a šikanovanie“ 3x

„Zdravá životospráva“ 8x

„Proti fajčiarska tematika“ 6x

„Drogy a AIDS“ 2x

- v miestnych masmédiách sme uverejnili prednášky, šoty, reprodukované prednášky a využili sme možnosť vysielania zdravotno-výchovných videofilmov z tvorby odborníkov NCPZ; uverejnenie článkov (Nezabúdaj na vodu, Osteoporóza,) 2x naďalej sme pokračovali v zdravotno-výchovných aktivitách Svetových dní zdravia, ktoré sa nám niekoľko rokov osvedčili hlavne v spolupráci so strednými školami, Miestnym spolkom SČK, Centrom voľného času, Zväzom pacientov postihnutých civilizačnými ochoreniami, Domovom dôchodcov, Domovom – penziónom pre dôchodcov a pod.

Ad 2: rozvíjať poradensko-konzultačnú činnosť na úseku ochrany a podpory zdravia v Poradenských centrách zdravotnej výchovy a podpory zdravia (PCZVPZ) za účelom vedenia obyvateľstva k zdravému životnému štýlu.

Cieľ: Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľstva pozitívnym ovplyvňovaním vedomostí, postojov a správania sa klientov formou individuálneho a skupinového poradenstva zameraného na prevenciu zdravotných problémov minimalizovaním rizikových faktorov zdravia.

- Pokračovali sme v poradenskej činnosti podľa koncepcií PCZVPZ s využitím rozšírenej spolupráce s ostatnými odbormi RÚVZ;

- naďalej sme spolupracovali so štátnymi a neštátnymi odborníkmi a všeobecnými obvodnými lekármi okresu v rámci monitorovania negatívnych rizikových faktorov životného štýlu obyvateľstva;

- priebežne sme vykonávali v PCZVPZ skrining lipidového metabolizmu, somatické a antropometrické vyšetrenia: počet vyšetrených 410 osôb, vyšetrenie TK: 620, 410 vyšetrení

% celkového tuku tukomerom, 70 stanovení BMI na základe telesnej výšky a váhy. Pre ciele poradensko-konzultačné intervencie a cieleňú intervenciu pri prevencii civilizacných ochorení; počet individuálnych konzultácií: 29x

- počas nezmenených ordinačných hodín sme naďalej poskytovali širokej verejnosti služby v Poradni zdravia;

V Poradni pre tehotné matky – Klub matiek:

- naďalej sme pokračovali v spolupráci s Klubom matiek a neonatologickou ošetrovateľkou Mgr. Maďarovou z novorodeneckého oddelenia NsP Nové Zámky na úrovni informovania mamičiek o mieste a čase konania klubu, zapožičiavania ZV videofilmov s tematikou gravidity a pôrodu v počte: 12ks a poskytovania zdravotno-výchovných materiálov s dôrazom na výživový, imunologický a psychologický význam dojčenia pre dieťa; v počte : 90ks

- v psychoprofylaktickej príprave gravidných žien na pôrod a dojčenie sme pokračovali v spolupráci s neštátnou psychologickou poradňou PhDr. Verešovej; počet odporučených mamičiek : 37

V rámci ostatných poradní zdravia:

- vypracovali sme letáky, propagačné materiály a 2 odborné články so zameraním na témy WHO i aktuálnu zdravotno-výchovnú problematiku, ktoré sme pravidelne uverejňovali v miestnych a okresných masmédiách Castrum Novum, Naše Novosti a Štúrovo a okolie;

- ciele sme spolupracovali so zdravotníckymi i nezdravotníckymi organizáciami;; distribúcia materiálov v počte: 1450 a 380 ks.

Ad 3 :Využívať vhodné formy a spôsoby informovania obyvateľov okresu o výsledkoch činnosti RÚVZ a problémoch životného štýlu pôsobiacich na ich zdravie, monitorovať zdravotné uvedomenie a správanie sa jednotlivých skupín obyvateľstva v záujme zisťovania aktuálnych potrieb, foriem a rozsahu ZV intervencií.

Cieľ: Zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány, organizácie i dobrovoľné združenia na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva, získať spätné informácie o stave uvedomenia a záujme.

- v rámci programu „Zdravé školy“ sme spolupracovali s oddelením HDM a s jednotlivými školami okresu - počet prednášok: 36;

- zapojili sme sa do celoslovenského projektu „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“;

- zapojili sme sa do medzinárodnej súťaže „Prestaň a vyhraj“ a v rámci nej sme vyšetrili 23 zamestnancov RÚVZ;

- spolupodielali sme sa na sledovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie ako súčasť spolupráce s oddelením HV - počet vyšetrených: 410 ľudí;

- v rámci programu „Zdravé pracoviská“ sme uskutočnili odbery a odborné poradenstvo zamestnancom inštitúcií, ktoré nás o to požiadali - počet vyšetrených: 310 ľudí ;

- podľa výsledkov ukazovateľov sme vypracovali aktuálne a vhodné formy a spôsoby účinnej zdravotno-výchovnej intervencie s cieľom zvýšiť záujem a aktivizovať štátne orgány na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva okresu so získaním spätnej väzby a prehľadu o zdravotnej uvedomelosti a postojov k zdraviu;

- v záujme informovania obyvateľov o výsledkoch činnosti RÚVZ v účinnej ochrane a podpore zdravia a problémov životného štýlu sme 7 x informovali miestne a okresné masmédiá a káblovú televíziu;

- masmédiá sme využili aj na podnietenie aktívnej zainteresovanosti štátnych orgánov a organizácií na riešení prioritných enviromentálnych a behaviorálnych rizík zdravia obyvateľstva;

Ad 4 :Zdravotno-výchovne podporovať dané priority aktualizovaného NPPZ a NEHAP a realizovať úlohy vyplývajúce z harmonogramu NPPZ (Projekty č.19-21).

Cieľ: Vyššia efektívnosť celospoločenských zdravotníckych, zdravotno-výchovných aktivít primárnej prevencie aktualizovaného NPPZ, ktorej predpokladom je riešenie aktuálnych problémov na úrovni regiónov.

- Oddelenie podpory zdravia sa spolupodieľalo na aktívnej podpore zdravia s hlavným zameraním na priority NPPZ a projekty WHO. Naše úsilie bolo zamerané hlavne na projekty Zdravé školy, Zdravé mestá, Zdravie podporujúce pracoviská a Zdravá voda;

- OPZ a PCZVPZ sa v spolupráci so všetkými oddeleniami RÚVZ podieľalo na výchove a vzdelávaní v podpore zdravia a na zvyšovaní zdravotnej uvedomenosti obyvateľov okresu na všetkých úrovniach populácie v rámci projektov ochrany zdravia obyvateľstva.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Poprade**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1. 1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

V rámci Akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III) je implementovaný Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho štyri regionálne prioritné ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené ďalšie aktivity:

Pitná voda

Okres Poprad

Napojenosť obyvateľstva na verejný vodovod v okrese Poprad je 96,6 %, verejné vodovody sú prevažne v správe Podtatranskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti a.s., Poprad a niektorých vodovodov vo Vysokých Tatrách, ktoré sú v správe liečebných ústavov.

Podľa vypracovaného harmonogramu bolo v rámci úlohy 1.8 monitoring pitnej vody na spotrebisku odobratých 70 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 11,4 %.

Z verejných studní je v okrese Poprad zásobovaných cca 620 obyvateľov a to v obci Vydrník, ktorá ako jediná v okrese nemá verejný vodovod (stavba vodovodu je dlhodobo v štádiu príprav).

V okrese Poprad bolo odobratých 8 vzoriek vody z minerálnych prameňov, z toho boli 3 vzorky nezávadné (kyselka Starý Smokovec, kyselka Dolný Smokovec, prameň Pod Babou Svit), 5 vzoriek bolo závadných (2 minerálne pramene Gánovce, 1 vzorka z min. prameňa v Hôrke, 1 vzorka min. prameňa Jánovce – Čenčice a min. prameň vo Vydrníku).

V rámci štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých 6 vzoriek vody z vodárenských zdrojov (2 vzorky z vodných zdrojov v Tatranskej Štrbe, 1 vzorka z vodného zdroja na Štrbskom Plese, 1 z vodárenského zdroja Studený potok v Tatranskej Lesnej, 1 vzorka z prameňa Pod Barbolicou vo Vernári a z vodného zdroja pre hotel Magura v Ždiari), závadnosť – 0 %.

Okres Kežmarok

V okrese Kežmarok je napojených na verejné vodovody 81,2 % obyvateľov. V správe obcí sú 4 vodovody (Osturňa, Zálesie, Lendak, Ihľany), ostatné sú v správe PVPS a.s. Poprad.

Pri plnení úlohy 1.8 – monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku bolo vyšetrených v okrese Kežmarok 52 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 17,3 %.

Verejné studne na zásobovanie pitnou vodou využíva v okrese Kežmarok asi 3,6 % obyvateľov z celkového počtu obyvateľov okresu Kežmarok – predovšetkým v obciach Bušovce, Havka, Hradisko, Jurské, Malá Franková, Podhorany, Veľká Franková, Výborná.

Z verejných studní v okrese Kežmarok bolo odobratých celkovo 24 vzoriek (9 v rámci povodní v obci Jurské), z toho bolo 21 závadných (87,5%). Väčšinou sa jednalo o mikrobiologickú závadnosť, vo verejných studniach v Bušovciach a v Jurskom aj chemickú závadnosť (mangán, železo).

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli v okrese Kežmarok vyšetrené 4 vzorky pitnej vody z vodárenských zdrojov, a to 2 vzorky z prameňov v Osturni a 2 vzorky v Červenom Kláštore z vodárenských zdrojov – tok Lipničanka a tok Podol (závadnosť 100 %).

Okres Levoča

V okrese napojenosť na verejný vodovod predstavuje 84,3 %. Verejné vodovody sú v správe PVPS a.s. Poprad (10 verejných vodovodov), 1 verejný vodovod je v správe VVS

a.s. Košice (Vyšný Slavkov) a 11 verejných vodovodov je v správe spoločnosti AQUASPIŠ s.r.o. Spišská Nová Ves.

V rámci úlohy 1.8 – monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku bolo v okrese Levoča odobratých 66 vzoriek pitnej vody so závadnosťou 19,7 % (13 vzoriek).

Z verejných studní v okrese Levoča neboli odobraté vzorky pitnej vody.

Voda na kúpanie

Prírodné kúpacie oblasti

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade sa nenachádza prírodná kúpacia oblasť, ktorá by bola vyhlásená Krajským úradom životného prostredia.

Umelé kúpaliská

V okresoch Poprad a Kežmarok sa nachádzajú umelé kúpaliská jednak ako súčasť ubytovacích zariadení s celoročnou prevádzkou a jednak ako komplexné areály s využívaním niektorých bazénov celoročne (Aquacity Poprad, TK Vrbov).

Okres Poprad

V okrese Poprad eviduje RÚVZ 25 umelých celoročných kúpalísk s počtom vnútorných bazénov 30 a 6 vonkajších bazénov (v areáli Aquacity Poprad 5 bazénov a 1 bazén v hoteli Hubert v Gerlachove). V roku 2008 bol uvedený do prevádzky bazén v hoteli SIPOX v Štrbe, bazén v hoteli Borovica na Štrbskom Plese a zrekonštruovaný bazén v hoteli Bystrina v Starom Smokovci.

Z vonkajších a vnútorných bazénov v areáli Aquacity Poprad bolo celkovo odobratých 54 vzoriek bazénovej vody so závadnosťou 7,4 % (4 vzorky – prekročená hodnota voľného a viazaného chlóru).

Z ostatných bazénov s celoročnou prevádzkou bolo odobratých 53 vzoriek bazénovej vody so závadnosťou 30,2 % (16 vzoriek). Jednalo sa o chemickú závadnosť predovšetkým v ukazovateľoch voľný a viazaný chlór (napr. v hoteli Hubert, Kolowrat, Odborár), v ukazovateli amónne ióny v hoteli Smokovec.

Okres Kežmarok

V okrese Kežmarok bola sledovaná kvalita bazénovej vody v netermálnych bazénoch v ubytovacích zariadeniach: Stará Lesná – hotel Lesná, hotel Kontakt, Spišská Belá – TEKO Šarpanec, Spišská Stará Ves – hotel Eland a Veľká Lomnica – hotel International v hoteli Hills v Starej Lesnej a v termálnych bazénoch Termálneho kúpaliska vo Vrbove (7 bazénov).

Prevádzka Termálneho kúpaliska vo Vrbove začala v tomto roku 15. 5. 2008, pričom fungovali dva bazény rekreačný a sedací bazén. Od 13. 6. 2008 boli v prevádzke všetky bazény (7 bazénov). Z celkového počtu odobratých vzoriek na Termálnom kúpalisku vo Vrbove bolo odobratých 42 vzoriek, z toho bolo 33 vzoriek závadných (prekročenie voľného a viazaného chlóru, mikrobiologických ukazovateľoch) t. j. 78,6 %.

V ostatných bazénoch bolo odobratých 15 vzoriek bazénovej vody, z toho 5 bolo závadných (33,3 %) napr.– chemicky závadné (hotel Eland, hotel HILLS, hotel Golf International). Chemická závadnosť v hoteloch bola spôsobená zvýšenou hodnotou ukazovateľa – voľný a viazaný chlór.

Prevádzkovatelia boli na zistené závadnosti upozornení a prijali opatrenia na zlepšenie kvality bazénovej vody.

Okres Levoča

V okrese Levoča sa umelé kúpalisko nenachádza.

Hygienická problematika bývania

Okres Poprad:

V okrese Poprad boli skolaudované nadstavby bytových domov v meste Poprad, v Tatranskej Kotline, bytový dom Pálenica v Tatranskej Štrbe, Dom polyfunkčnej vybavenosti v Poprade, Viacúčelový dom v Poprade a bytový dom v k.ú. Spišská Sobota.

V štádiu projektovej prípravy (územné konanie) sú ďalšie bytové domy, prípadne bytové domy s polyfunkciou, napr. 4 polyfunkčné domy v Poprade, 5 polyfunkčných objektov v Tatranskej Lomnici, 4 bytové domy v Matejovciach, 17 b.j. vo Svite, bytový dom v Poprade, v Štrbe, v Hôrke, v Mlynici, bytový dom Zdravie v Hornom Smokovci, prestavba jestvujúceho objektu na bytový dom v Poprade a v Dolnom Smokovci, 2 lokality IBV v Spišskej Sobote a v Hôrke.

Okres Kežmarok:

V okrese Kežmarok boli skolaudované nájomné byty nižšieho štandardu v Stráňach pod Tatrami a 16 b.j. v Spišských Hanušovciach.

V okrese Kežmarok sú v štádiu projektovej prípravy: 27 b.j. Kežmarok, 10 b.j. Ihl'any, bytový dom Veľká Lomnica, prestavba objektu na bytový dom Tvarožná, samostatne stojace bytové domy Veľká Lomnica, 11 b.j. Spišská Belá, 16 b.j. Spišské Hanušovce, IBV – Veľká Lomnica, Vlková, Abrahámovce, Stará Lesná, Spišská Belá, Kežmarok - Ľubica.

Okres Levoča:

V okrese Levoča boli skolaudované 4 bytové domy (40 bytov nižšieho štandardu Levoča – Levočské lúky), bytový dom 8 b.j. Spišský Hrhov. V štádiu projektovej prípravy je IBV Levočské lúky – Harichovce a Granč – Petrovce.

Hluk v životnom prostredí

Najvýznamnejším zdrojom hluku v životnom prostredí je dopravný hluk. Nevykonávalo sa žiadne meranie dopravného hluku v spádovom území RÚVZ.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Jednou z priorit akčného plánu sú zdravotnícke informácie, okrem iných by prioritu malo mať zlepšenie zberu, analýzy, vykazovania a šírenia environmentálnych zdravotných informácií so zameraním najmä na vykonávanie Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie – Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP III).

Systém informovania verejnosti vypracovaný oddelením HŽP zahŕňa:

- Úvod: - charakteristika činnosti a zameranie oddelenia hygieny životného prostredia
- druhy činnosti vo vzťahu k fyzickým a právnickým osobám

- posudzovacia činnosť
- zákony, nariadenia vlády, STN súvisiace s činnosťou oddelenia HŽP
- Voda určená na ľudskú spotrebu:
 - definícia a všeobecné informácie vody určenej na ľudskú spotrebu
 - práva a povinnosti fyzických a právnických osôb, ktoré vyrábajú a dodávajú vodu určenú na ľudskú spotrebu a využívajú vodárenské zdroje na zásobovanie pitnou vodou
 - všeobecné informácie pre klientov žiadajúcich vyšetrenie pitnej vody, zásady pre vyčistenie studne po jej zaplavení
 - informácie o minerálnych prameňoch
- Voda na kúpanie:
 - definícia a všeobecné informácie o vode na kúpanie, prírodných a umelých kúpaliskách
- Ubytovacie zariadenia:
 - všeobecná charakteristika ubytovacích zariadení
- Zariadenia starostlivosti o ľudské telo:
 - rozdelenie zariadení starostlivosti o ľudské telo, práva a povinnosti prevádzkovateľov
 - zdravotné kontraindikácie jednotlivých zariadení
- Pohrebníctvo:
 - zákon č. 470/2005 Z. z. o pohrebníctve
 - povinnosti prevádzkovateľov pohrebných služieb, krematórií a pohrebísk
- Náležitosti prevádzkových poriadkov:
 - zariadení starostlivosti o ľudské telo
 - solárií
 - laserových pracovísk
 - ubytovacích zariadení
 - kúpalísk
 - pohrebných služieb
 - telovýchovných zariadení

1.6 Monitoring kvality vody určenej na kúpanie

Úloha vyhodnotená v bode 1.1.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

V spolupráci s oddelením výchovy obyvateľstva ku zdraviu bola v mesiaci máj 2008 v zmysle usmernenia ÚVZ SR realizovaná pilotná fáza tohto projektu podľa spracovanej metodiky. Materiály k tejto pilotnej štúdii (v počte 50 ks) boli v termínoch rozoslané respondentom, ktorí ich vyplnili a následne doručili na RÚVZ.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Kvalita pitnej vody vo verejných vodovodoch bola pravidelne sledovaná podľa vypracovaného harmonogramu v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane a podpore a rozvoji verejného zdravia a doplnení niektorých zákonov a NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej

na ľudskú spotrebu, vo všetkých troch okresoch, spadajúcich do pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Poprade.

V okrese Poprad bolo odobratých v rámci monitoringu 70 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodoch, pričom 8 vzoriek bolo závadných (11,4 %).

V okrese Kežmarok bolo odobratých 52 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov so závadnosťou 17,3 % (9 vzoriek).

V okrese Levoča bolo odobratých 66 vzoriek pitnej vody z verejných vodovodov s 19,7 % závadnosťou (13 vzoriek).

H.2. Objektivizovať hlukovú záťaž obyvateľstva v životnom prostredí aktualizáciou hlukových máp najviac exponovaných oblastí

Úloha sa neplnila.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce.

V rámci plnenia úlohy sa na RÚVZ so sídlom v Poprade aj naďalej vedie evidencia rizikových prác za okresy Poprad, Kežmarok a Levoča v súlade s Vyhláškou MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru zameraného na plnenie tejto úlohy komplikuje výkon vstupných auditov pracovných zdravotných služieb vo firmách s rozhodnutiami o vyhlásení rizikových prác preto boli ukončené rozhodnutím regionálneho hygienika iba 14 ŠZD vykonaných pracovníkmi oddelenia. PZS po vykonaní auditov vyžadujú aj napriek aktuálnym výsledkom objektivizácie aktualizáciu objektivizácií faktorov pracovného prostredia, pri zabezpečovaní ktorých dochádza k časovému sklzu.

Požiadavka realizácie náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce je súčasťou každého rozhodnutia o vyhlásení rizikových prác. V rámci plnenia tejto úlohy bolo rozdaných a vyhodnotených 87 dotazníkov informovanosti zamestnancov.

Ďalšími prioritami boli intervaly a výkony lekárskeho preventívneho prehliadok. Výsledkom ŠZD bolo zistenie že, posudky zdravotnej spôsobilosti neobsahujú potrebné náležitosti – na posudku nie je informácia o zaradení pracovníka do jednej z kategórií rizikových prác v súlade s platným rozhodnutím o rizikových prácach, vyznačená spôsobilosť, neuvádzané faktory na pracovisku, nie je dokonca uvádzaná – nevyznačená spôsobilosť na výkon práce. Lekári PZS nemajú informácie o potrebnom rozsahu výkonu LPP. Zamestnávatelia pri podpisovaní záznamov ŠZD boli upozornení na zistené nedostatky a v súčasnosti sú zahajované správne konania so zamestnávateľmi. Na oddelení PPL boli prijaté opatrenia a plán výkonu ŠZD zameraných na výkon LPP hlavne u podnikov s tými istými PZS.

Veľmi jedovaté látky a prípravky v regióne používajú spravidla deratizačné skupiny pri výkone servisu komunálnej hygieny a spoločnosti GPU Levoča a TATRALEVA Poprad pri galvanickom pokovovaní výrobkov. Používanie jedovatých látok a prípravkov na chemickú ochranu rastlín bolo realizované v 2 poľnohospodárskych podnikoch. V prevažnej miere sa používajú prípravky s označením Xi a Xn, o čom svedčí aj zistenie, že v uplynulom

období největší regionální velkoprodávce VJLaP JLaP a NCHF, společnost HEBA Poprad, nepredal žiadne prípravky s označením T+ a T.

Po cielenom výkone štátneho zdravotného dozoru v roku 2008 sa v tomto roku vykonávali kontroly skladov VJLaP, JLaP a NCHF iba v rámci schvaľovacieho procesu prevádzkových poriadkov na prácu s nimi a vydávania súhlasov na prevádzku u právnych subjektov, ktoré vstúpili do správneho konania. Pri týchto kontrolách neboli zistené nedostatky týkajúce sa absencie osvedčení o odbornej spôsobilosti pracovníkov na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, vo vedení evidencie a v skladovaní.

V súčasnosti je v nami sledovaných okresoch evidovaných v riziku karcinogénnych látok 19 zamestnancov.

V rámci ŠZD sa vo vybraných prevádzkach zameriavame aj na podmienky práce zamestnancov vystavených faktorom práce prispievajúcich k vzniku ochorení DNJZ najmä u rizikových prác u ktorých dochádza k stereotypným, opakujúcim sa častým operáciám spojenými s nevhodnou polohou končatín. Prihliadame tiež na celkovú zdatnosť pracovníkov, mikroklimatické podmienky, spolupôsobenie vibrácií, hluku a vnútené tempo práce. Ďalej posudzujeme uplatňovanie vyhl. MZ SR č. 542/2007 Z.z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou so zameraním najmä na požiadavky na miesto výkonu práce, režim práce a odpočinku a ďalšie faktory prispievajúce k vzniku, v roku 2008 sme vykonali 3 šetrenia podozrenia CHzP v súvislosti s JNDZ v 2 prípadoch bolo vyjadrené podporné stanovisko k vzniku ochorenia v súvislosti s výkonom práce.

Na základe dohody o spolupráci sa vykonávajú každoročne spoločné previerky s IP SR vo vytypovaných zariadeniach u rizikových prác (práca s bremenami) v roku 2008 – Hypermarket Tesco Poprad a v roku 2007 GGP Slovakia – výroba záhradníckej techniky. V roku 2008 sme na základe podania vykonali ŠZD v predajni LIDL so zameraním na prácu s bremenami u predavačiek. Vo všetkých prípadoch boli anketovaní pracovníci prostredníctvom dotazníkov. Na základe objednávky spoločnosti Whirlpool Slovakia, spol. s r. o., Poprad sme vykonali posúdenie fyzickej záťaže na pozícii operátora pri montáži predného závažia na bubon práčky s odporúčaniami pre zamestnávateľa v záujme zníženia zdravotných rizík na tejto pracovnej pozícii.

V roku 2008 sme vykonali jedno šetrenie na podozrenie z CHzP s ochorením chrbtice u pitevného sanitára s pozitívnym vyjadrením k posudku vzniku ochorenia v súvislosti s vykonávanou prácou.

Počas roka sa pracovník odd. PPL zúčastnil na Komisii pre posudzovanie CHzP (CKD), kde sa posudzujú aj ochorenia podporno-pohybovo aparátu a prijímajú spoločné kritéria a postupy pri posudzovaní a určovaní chorôb z povolania.

Zameriavali sme sa aj na kontrolu vydávania posudkov o zdravotnej spôsobilosti a vyšetreniami u zamestnancov u vybraných firiem s pracovnými činnosťami s manipuláciou s bremenami.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

V roku 2008 bolo rozdaných 67 dotazníkov, na základe vyhodnotenia ktorých budú uplatňované opatrenia s cieľom minimalizovať možné negatívne dôsledky vyplývajúce z práce so zobrazovacími jednotkami na zdravie zamestnancov.

Súčasťou ŠZD a prípadných opatrení pri uvedení priestorov do prevádzky je aj plnenie ustanovení NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

2.3. Zdravé pracoviská.

RÚVZ so sídlom v Poprade realizuje projekt „Zdravé pracovisko“ vo firmách:

1. Chemosvit Fibrochemm, a. s., Svit
2. Whirlpool Slovakia, spol. s. r. o., Poprad – Matejovce

V oboch firmách sa v predchádzajúcich rokoch uskutočnila 1. etapa projektu – vyšetrenie v Poradni zdravia pri RÚVZ. V súčasnosti prebieha edukačná časť projektu prostredníctvom zdravotno – výchovných príspevkov do firemných novín a zároveň prebehli rokovanía o ďalšom priebehu projektu. V roku 2008 sa v spoločnosti Chemosvit Fibrochemm vykonala objektivizácia fyzikálneho faktora – hluku na všetkých pracoviskách. Spolu bolo vykonaných 86 meraní imisií hluku, vyhodnotených 23 expozícií hlukom v 17 profesiách. V súčasnosti prebieha vyhodnotenie zmien oproti objektivizácii, ktorá prebehla v rámci 1. etapy projektu zdravých pracovísk.

Na základe rokovanía s vedením Whirlpool Slovakia, spol. s. r. o., Poprad – Matejovce sa v januári 2009 stretne pracovná skupina zložená s pracovníkov odd. PPL nášho RÚVZ a pracovníkov odd. Enviromnet Healt & Safety spoločnosti Whirlpool Slovakia, ktorá vypracuje a predloží postup pokračovania 2. etapy projektu.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu, reziduí, pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Gestor úlohy: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade

Sledovanie mykotoxínov a patulínu v potravinách pre dojčatá a malé deti, spolu bolo vyšetrených 5 vzoriek, vyšetrenie bolo vykonané na RÚVZ Poprad, všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám Potravinového kódexu SR.

Sledovanie dusitanov a dusičnanov v potravinách pre dojčatá a malé deti. Spolu bolo vyšetrených 45 vzoriek, všetky vyhoveli hygienickým požiadavkám.

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie obyvateľov SR

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Sledovanie výživového stavu:

Projekt pokračuje na základe schválenej metodiky v programe ALIMENTA 2. Počas roka 2008 bolo vyšetrených 80 klientov stredne ťažkej práce v týchto vekových kategóriách:

- a) stredne ťažká práca ženy – veková kategória 19-34 r. v počte 20
- b) stredne ťažká práca ženy – veková kategória 35-54 r. v počte 20
- c) stredne ťažká práca muži – veková kategória 19-34 r. v počte 20
- d) stredne ťažká práca muži – veková kategória 19-59 r. v počte 20

Projekt bude spracovaný za celé Slovensko do konca februára 2009, výsledky budú zaslané na ÚVZ SR.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Gestor úlohy: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Monitoring obsahu jodidu a ferokyanidu draselného v kuchynskej soli

Na RÚVZ so sídlom v Poprade v priebehu roku 2008 bolo na laboratórne vyšetrenie a stanovenie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu draselného spolu odobratých 10 vzoriek, z toho 5 vzoriek z domácej produkcie a 5 vzoriek z dovozu. Pre obsah KI nevyhovela jedna vzorka z dovozu, pre obsah KIO₃ nevyhovela jedna vzorka z dovozu.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Gestor úlohy: ÚVZ SR
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Plán previerok v rámci ŠZD nad KV na rok 2008:

- je rozvrhnutý na celý kalendárny rok podľa skúsenosti z výkonu štátneho zdravotného dozoru v predchádzajúcom období
- je prispôsobený plánu odberu vzoriek KV na laboratórne vyšetrenie podľa harmonogramu, ktorý je súčasťou Usmernenia
- pri každom odbere KV na laboratórne vyšetrenie bude pred odoslaním KV do laboratórií vykonaná kontrola označovania kozmetických výrobkov
- kontrolná činnosť bude sústredená na výrobcov, predajcov (hypermarkety, supermarkety, MO predajne) a tiež predajcov čapovaných kozmetických výrobkov, bude vykonávaná v súlade s Usmernením, vrátane dokladovej dokumentácie
- správy cielených sledovaní budú zasielané podľa harmonogramu
- priebežne aktualizácia registra subjektov podliehajúcich ŠZD nad KV

Plán kontrol nad kozmetickými výrobkami na rok 2008: v roku 2008 bolo vykonaných 12 kontrol a 165 inšpekcií.

Plán odberu vzoriek na rok 2008:

- Dôkaz a stanovenie ftalátov v lakoch na nechty
- Dôkaz a stanovenie dietylglýkolu a fluoridu v zubných pastách
- Dôkaz a stanovenie farbív v kozmetických výrobkoch na farbenie vlasov
- Dôkaz a stanovenie kozervačných látok v kozmetických výrobkoch pre dospelých
- Dôkaz a stanovenie kozervačných látok v kozmetických výrobkoch pre deti

Laboratórium chemických analýz na RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečovalo analýzy kozmetických výrobkov z RÚVZ v SR, v roku 2008 bolo vyšetrených 19 vzoriek na chemické vyšetrenie a 8 vzoriek na mikrobiologické vyšetrenie. Z toho jedna vzorka nevyhovela na základe chemického vyšetrenia (dibutylftalát v laku na nechty) a v označovaní nevyhovelo 6 vzoriek.

Systémom RAPEX bolo šetrených 19 hlásení. V rámci systému RAPEX bol hlásený výskyt nebezpečného kozmetického výrobku na starostlivosť o vlasy „ŠEDIVÁČIK“, ktorého výrobca je v našom regióne.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Ide o celoštátny prieskum telesného vývoja detí vo veku od 0 do 18 rokov. Vždy v 10 – ročných intervaloch sa tieto merania vykonávajú. Posledné meranie bolo v r. 2001.

Metodikou a koordináciou zabezpečoval ÚVZ SR Bratislava. Spracované údaje zo súboru 39 000 detí boli prezentované na viacerých odborných podujatiach.

Úloha má byť ukončená v r. 2010.

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 rokov do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska.

Do tejto úlohy v rámci Slovenska nebolo RÚVZ Poprad zahrnuté. V nasledujúcom roku 2009 budeme plniť plánovaný projekt „Monitoring stravovacích zvyklostí a výživových preferencií vybranej populácie detí“.

Úloha bude plnená v r. 2009-2010.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže

V r. 2008 ciele úlohy v tejto problematike navrhované gestorom UVZ SR neboli. Nasledujúce úlohy časti 4.3 majú regionálny charakter.

Opakované prieskumy užívania legálnych a nelegálnych drog u žiakov ZŠ, SŠ a SOU nášho regiónu (TAD 1, TAD 2, TAD 3).

Formou štandardizovaných dotazníkov sme v populačnej skupine 8 až 18 rokov mapovali situáciu v oblasti prevalencie fajčenia, užívania alkoholu a drog, postojov a názorov k danej problematike, vplyvu rovesníkov, vedomostí o zdravotných dôsledkoch užívania drog, vplyvu rodinného prostredia, názorov a postojov pedagógov, vzorových osobností.

V prvom polroku 2008 boli do monitoringu vybrané 2 základné školy (ZŠ Lendak a ZŠ Spišská Stará Ves) s počtom 309 respondentov (TAD 1), z týchto škôl svoje názory a postoje prezentovalo 43 učiteľov (TAD 3). Do sledovania (TAD 2) boli zaradené aj stredné školy (Gymnázium Kežmarok, Gymnázium Levoča a Zdužená stredná škola Svit) s celkovým počtom 272 respondentov (jedna trieda z každého ročníka I. až IV.).

Údaje zo všetkých vyplnených anonymných dotazníkov (iba s vyznačením veku a pohlavia) sa začali od začiatku prázdnin vkladat' do „masky“ v počítači a realizačné výstupy boli analyzované. Výsledky sa zasielali jednotlivým školám v septembri v písomnej forme, aj graficky. Z analýz vyplýva, že až 47,7% žiakov vo veku 8 až 15 rokov má za sebou prvé pokusy s cigaretou a 10,6% žiakov si myslí, že v budúcnosti budú fajčiť. Vyššie percento, ako u pokusov s cigaretami sú skúsenosti s pitím alkoholu (69,5%). Pomerne vysoké je aj percento fajčenia rodinných príslušníkov (otec – 37,5%, matka – 15,9%). O tom, že droga spôsobuje závislosť vie iba 22,2% žiakov.

Z radov učiteľov (43) 26,8% z nich absolvovalo školenie v prevencii proti drogám, 62,8% učiteľov by malo záujem vzdelávať sa vo výchove proti fajčeniu.

Školy realizujú programy : „Kým nie je neskoro“, Škola bez alkoholu, cigariet a drog, „Škola podporujúca zdravie“, rôzne súťaže a športové podujatia.

Podľa našich skúseností a informácií z minulého školského roka vedenie škôl výsledky zverejňuje na informačných tabuliach, sú k dispozícii rodičom a iným návštevníkom škôl. Pracovníci RÚVZ ich využívajú pri svojich zdravotne výchovných aktivitách na školách, aj k porovnávaniu časových trendov vývoja v tejto problematike.

Úloha bude pokračovať aj v r. 2009.

Opakované prieskumy prevalencie fajčenia a vedomostí o zdravotných dôsledkoch z fajčenia u žiakov SŠ a SOU.

Modifikované dotazníky, ktoré pôvodne boli vypracované pre sledovanie tejto problematiky pre žiačky zdravotníckych škôl, sme použili pri monitoringu v Gymnáziu Spišská Stará Ves a na Hotelovej akadémii v Kežmarku. Do súboru sa zaradilo 215 respondentov (jedna trieda z každého ročníka I. až IV.) vo veku od 15 do 19 rokov. Otázky boli koncipované na zdravotnícku problematiku súvisiacu so zdravotnými dôsledkami z fajčenia na niektoré orgánové systémy ľudského tela, ale aj na problematiku zdravotných rizík a ohrozenia zdravia ešte nenarodeného dieťaťa v dôsledku fajčenia tehotných žien.

Podobne, ako v predchádzajúcej časti, údaje boli počas prázdnin zadávané do počítača a realizačné výstupy príslušnej škole zaslané v septembri.

Z analýz vyplynulo, že do kategórie denných fajčiarov sa zaradilo 15,4% respondentov, nefajčiarov z celého súboru bolo 61,7% a príležitostných fajčiarov bolo 16,8%. Hodnotením rodinného prostredia vo vzťahu k fajčeniu prevažujú nefajčiarske rodiny (53,1%), potom nasledujú rodiny s jedným fajčiarom (20,3%) a v 14,1% domácností fajčia viacerí členovia.

Prevažná väčšina žiakov vie, že fajčenie škodí zdraviu (98,1%), ako aj to, ktoré orgánové systémy ľudského tela môžu byť postihnuté najčastejšie. K celospoločenským otázkam problematiky fajčenia, zákazov, označovania tabakových výrobkov a podobne zaujali skôr pasívnu formu postojov a názorov.

Úloha sa bude plniť aj v r. 2009.

ESPAD (Európsky školský prieskum o alkohole a drogách)

Tento monitoring bol zabezpečený na troch stredných školách (Stredná odborná škola, Garbiarska 1 Kežmarok, SZŠ Levoča a SPŠ Poprad). Súbor tvorilo 279 študentov.

Z uvedeného súboru respondentov je 55,2% nefajčiarov, za posledných 30 dní ku dňu monitoringu uviedlo 36,8% študentov častejšie pitie alkoholického nápoja. Hlavným dôvodom bolo uvoľnenie a zabudnutie na problémy. Pomerne široká bola škála užitia (vyskúšania) niektorej z drog - marihuana – 32,5%, 1,1% - kokaín, anaboliká – 7,2%. Najčastejší prístup k drogám bol prostredníctvom kamarátov, alebo to skúšali „kolektívne“. Podľa ich názoru k niektorým drogám je ľahký prístup.

Uvedeným školám boli zaslané písomné správy o získaných výsledkoch.

Úlohu v r. 2009 nebudeme plniť.

4.4 Prevencia chybného držania tela

Prvá etapa sa realizovala ešte v r. 2002 – 2003 a bola zameraná na zmapovanie situácie ergonomických podmienok, vrátane hodnotenia mikroklimatických požiadaviek

pracovného prostredia z hľadiska hygienického a hodnotenie držania tela a výskytu refrakčných chýb u žiakov vo vybraných školách na Slovensku. RÚVZ Poprad plnil túto úlohu, do sledovania bola vybraná ZŠ ul. Komenského vo Svite. V nadväznosti na ňu bola druhá etapa v r. 2004 - 2005, v ktorej boli uvedené do praxe navrhované opatrenia týkajúce sa zlepšenia pracovných podmienok na škole, flexibility vo využívaní možností k pohybovej aktivite miesto statickej činnosti a v neposlednej rade aj zlepšenie spolupráce rodičov a učiteľov v oblasti preventívnych opatrení o dôležitosť návykov telesného cvičenia a pohybovej aktivity v tomto veku miesto sedavej činnosti počas voľno časových aktivít.

Projekt pokračoval v r. 2007 so zameraním na zmonitorovanie podmienok počítačových učební na stredných školách a gymnáziách. Do sledovania bola zahrnutá Združená stredná škola vo Svite a Gymnázium J.F. Rimavského v Levoči (jedna trieda v každej škole), počet žiakov bol 60.

Mikroklimatické podmienky v počítačových učebniach boli vyhovujúce, ergonomické parametre zodpovedajúce, okrem pracovných stoličiek, kde až 55% z nich nemalo oporu v bedrovej oblasti. Subjektívne pociťovalo bolesti krčnej chrbtice 21,7% žiakov, v bedrovej časti 18,3%. Pritom doma trávi pri počítači priemerne dve hodiny až 48,3% žiakov, 15% žiakov uviedlo, že sa im zhoršil zrak pri pravidelnom trávení času pri počítači.

Údaje boli zadávané do programu Excel odoslané gestorovi úlohy, ktorý zabezpečí celoslovenské spracovanie.

V prvej etape riešenia bolo celoslovensky hodnotené aj držanie tela (jednoduchým testom podľa Matthiasa). Takto bolo zistené, že až 14% žiakov má chybné držanie tela.

V tejto etape u nás bolo ešte zisťované držanie tela podľa stanovených kritérií. Z výsledkov vyplynulo, že iba 21,6% žiakov má podľa tohto hodnotenia správne držanie tela.

V r. 2008 bolo gestorom úlohy zabezpečené celoslovenské vyhodnotenie projektu. Celkovo sa zhodnotilo 51 učební v gymnáziách a 44 učební stredných odborných škôl na Slovensku. Bolo hodnotené pracovné prostredie v triedach, požiadavky na prácu so zobrazovacími jednotkami a zdravotný stav študentov (senzorické, neuropsychické a pohybové problémy žiakov. Výsledky boli prezentované na celoslovenskej konferencii „Životné podmienky a zdravie“ na Štrbskom Plese v jeseni 2008 a sú v zborníku prác.

Výsledky monitorovania počítačových učební a zdravotného stavu žiakov poukázali na to, že dlhodobá práca počítačom bez preventívnych opatrení u študentov môže byť príčinou neskorších zdravotných komplikácií. Varovné je percento študentov, ktorí uviedli v súvislosti s prácou s počítačom zhoršenie zraku (39%), ale aj bolesti hlavy a pohybového aparátu. Nezriedka ide o sumačný účinok viacerých negatívnych faktorov – nevhodné mikroklimatické podmienky, zlé technické parametre počítača, nedostatočný priestor, nevhodné pracovné miesto a pracovné sedadlo. K tomu sa pridružuje stále sa predlžujúci čas strávený pri počítači bez prestávok.

Problémy vyplývajúce zo sedavej práce s počítačom sa v súčasnosti považujú za tzv. civilizačné ochorenia. Najviac je zaťažovaná chrbtica, ktorá ostáva dlhodobo v statickej polohe, najmä jej spodná drieková a horná krčná oblasť.

Prevencia predstavuje najlacnejší a najjednoduchší spôsob, ako účinne predísť závažným zdravotným poškodeniam v neskoršom období. Zanedbanie preventívnych postupov môže byť v budúcnosti príčinou poškodenia zdravia, na liečbu ktorého bude musieť spoločnosť vynaložiť oveľa väčšie finančné prostriedky.

Táto úloha bola v r. 2008 ukončená.

6. 8. Prevencia HIV/AIDS

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, ako najohrozenejšia skupina populácie, získali informácie a diskutovali o problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení,

sexuálnom správaní, antikoncepcií a humánnom prístupe k ľuďom pozitívnych a chorých na AIDS.

V priebehu roka 2008 oddelenie HDM vykonalo 21 prednášok a besied na tému HIV/AIDS pre 399 žiakov II. stupňa ZŠ (v 6 – tich školách).

Podľa kalendára WHO k 1. decembru 2008 boli na všetky základné a stredné školy (107) v regióne zasielané informačné materiály o rizikách prenosu tohto ochorenia, jeho prevencií a štatistických údajov o počte HIV pozitívnych a chorých na AIDS na Slovensku k 30. 6. 2008.

Informovanosť o rizikách tohto ochorenia, možnostiach prenosu nákazy, postojov a názorov k sexuálnemu správaniu sa mladých ľudí bola zabezpečovaná formou „Hrou proti AIDS“ v ZŠ Vikartovce (30 žiakov 8. a 9. ročníka). Prezentácia sa stretla s pozitívnym ohlasom a aj v r. 2009 bude vybraná ďalšia skupina žiakov, resp. študentov z niektorých školských zariadení nášho regiónu.

9.3.Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku –stomatohygiena

Do cieleného monitoringu, ktorý bol ukončený ešte v decembri 2007 v rámci SR, boli z nášho regiónu zapojené dve mestské a jedna vidiecka MŠ, pričom kritériom bol výber 25 detí z každého zariadenia. Už vtedy sme používali edičný materiál (videokazetu – Prečo vlk šušlal a DVD - Maškrtná veвериčka). Vzhľadom na to, že raz ročne (po okresoch PP, KK a LE) sa organizujú pracovné semináre v oblasti výchovy a podpory zdravia pre riaditeľky MŠ, kde sa prezentujú výsledky, rozširujú sa aj ponuky Vami zaslaných materiálov, aj pre plnenie tohto programu. Vzhľadom na počet zariadení (celkovo 115 MŠ v regióne) si pracovné zošity, ktoré sme im odovzdali v určitých počtoch tak, aby boli zahrnuté všetky oblasti kde sú predškolské zariadenia, rozmnožujú predškolské zariadenia sami podľa počtu detí v skupinkách a DVD nosiče kolujú po zariadeniach. V súčasnosti tento projekt má zakomponovaný do výchovy 56 % predškolských zariadení nášho regiónu. K nim pribudli v r. 2008 MŠ Lendak a MŠ Spišská Belá.

V januári a v marci 2008 sa už uskutočnili semináre v okrese Levoča a Kežmarok a v júni na porade riaditeľiek MŠ okresu Poprad bol tento projekt ponúknutý na realizáciu v nasledujúcom školskom roku.

O materiály (pracovné zošity) bol veľký záujem, preto vítame zaslanie ďalších DVD z apríla 2008. Budú využívané pre zvýšenie obsahovej a výchovnej činnosti v predškolských zariadeniach.

Časť materiálov bola daná aj komunitným asistentom na výučbu zdravotnej výchovy žiakov I. stupňa ZŠ (ZŠ Spišský Štiavnik, ZŠ Vydrník, ZŠ Rakúsy, ZŠ V. Lomnica, ZŠ Huncovce).

Vzhľadom na význam prevencie a utužovanie návykov detí už v predškolskom veku a prejavovaný záujem zo strany riaditeľiek ďalších predškolských zariadení v projekte sa bude pokračovať.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Zabezpečiť realizáciu národného imunizačného programu v podmienkach RÚVZ

Realizácia imunizačného programu prebiehala v roku 2008 v pôsobnosti RÚVZ Poprad podľa plánu. Imunizačný program sa realizoval podľa vydaného očkovacieho kalendára, zaslaného začiatkom roka 2008 (február) očkujúcim lekárom a zdravotníckym zariadeniam. So zmenami v imunizačnom programe, resp. očkovacích látok boli očkujúci lekári písomne oboznamovaní 1x mesačne, resp. telefonicky, podľa aktuálnej situácie (február – odporúčanie na konzultácie v prípade kontraindikácií na ambulanciu v Košiciach, marec - zmeny

v kategorizácii vakcín, zakategorizovanie očkovacej látky Prevenar, máj - informácia o nedostatku očkovacej látky proti kl. encefalitíde, jún – dostupnosť očkovacej látky proti varicelle, október - informácia o celoslovenskej situácii so zásobovaním očkovacími látkami s obsahom difterického toxoidu pre povinné očkovanie detí a dospelých a metodické usmernenie pri očkovaní očkovacou látkou Priorix Tetra – stanovisko ÚVZ SR, december – očkovací kalendár na rok 2009). Na internetovej stránke nášho úradu sme priebežne informovali verejnosť o zmenách týkajúcich sa očkovania (očkovací kalendár, kategorizácia vakcín, indikačné obmedzenia).

6.2 Pokračovať v surveillance infekčných ochorení

Surveillance infekčných ochorení sa realizovala v zmysle platnej legislatívy (zák. č. 355/2007 Z.z.)

Hlásenie infekčných ochorení podľa skupín A, B, C, D sa prevažne dodržiava. Problémy nastali u hlásenia poranení osôb neznámym zvieratkom, čo súviselo so zmenou postexpozičnej profylaxie, ktorá sa vykonáva už ambulantne – očkujúci lekári boli upozornení v januári mesačnom hlásení. Nedostatočné bolo hlásenie svrabu, čo je dlhotrvajúci problém.

Osobitná pozornosť bola venovaná ochoreniam preventabilných očkovaním, najmä pokiaľ ide o laboratórnu dg. týchto chorôb. V uvedenom období nebolo hlásené žiadne ochorenie na osýpky, rubeolu, parotitídu, záškrt, tetanus a pertusis v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča.

6.3 Zabezpečiť posilnenie surveillance a kontroly prenosných ochorením využívaním nového informačného systému EPIS.

Od začiatku minulého roka bol informačný systém EPIS využívaný naostro. V tomto systéme boli hlásené jednotlivé prípady prenosných ochorení a aj hromadné hlásenie ARO a chrípky. Za rok 2008 bolo hlásených a v informačnom systéme spracovaných 2959 prípadov infekčných ochorení, z nich 207 bolo NN. ARO a chrípka sa hlásili telefonicky. V mesiacoch júl, august a september boli lekári písomne oboznámení v mesačných hláseniach o nových informáciách týkajúcich sa nastávajúcej chrípkovej sezóny a upozornení na nutnosť hlásenia prípadov. Hlásenia zadávali do informačného systému pracovníci oddelenia epidemiológie. Zabezpečoval sa aj systém rýchleho varovania, kde bolo zadaných 61 hlásení. Nedostatočné je hlásenie jednotlivých prípadov ochorení do systému od samotných ošetrovujúcich lekárov. V tomto roku sme od nich nezaznamenali žiadne hlásenie prostredníctvom EPIS-u.

6.4 Zabezpečiť surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz sa zatiaľ vykonáva len v rámci hlásenia v EPISe. Osobitná pozornosť bola venovaná najmä sepsám a to na OAIM a JIS,. Nadalej sa prešetroval každý pozitívny výsledok hemokultúry hlásený OKM Nemocnice Poprad, a.s. Niektoré oddelenia zlepšili hlásenie NN – OAIM, chir. a traumatologické odd. Nemocnice Poprad, detské oddelenia Nemocnice Poprad a Kežmarok. V súvislosti s výskytom NN bola vykonaná kontrola hyg.–epidemiologického režimu 2-krát (Dialcorp Kežmarok a OAIM VN sP Levoča). V rámci ŠZD bolo vykonaných 34 kontrol hygienicko – epidemiologického režimu, pri ktorých bolo odobraných 501 vzoriek z prostredia, 138 vzoriek na sterilitu, 9 vzoriek dezinfekčných roztokov, 52 vzoriek z ovzdušia. Súčasťou kontroly bolo aj testovanie funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov a to u 228 horúcovzduchových a 155 parných sterilizačných prístrojov.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa podieľali na plnení programu CINDI a to 2 lekári, 1 AHS. Aktívne pracovali v základnej poradni zdravia na RÚVZ v Poprade pri poskytovaní poradenstva.

6.6 Aktualizácia plánov pre riešenie mimoriadnych epidemiologických situácií so zabezpečením príprav na ich riešenie.

V roku 2008 sa aktualizovali plány opatrení, havarijné plány pre prípad pandémie ľudskej chrípky a výskytu vtácej chrípky.

6.7 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

V rámci tejto surveillance hlásenie ACHO v týždenných intervaloch zainteresovanými oddeleniami je nedostatočné. Tieto informácie sa získavajú aktívne epidemiológmi. V pravidelných intervaloch podľa plánu virologického laboratória RÚVZ so sídlom v Košiciach sa vykonávali odbery odpadových vôd na čističke odpadových vôd vo Veľkej Lomnici na sledovanie VDPV. V priebehu roka 2008 bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd s negatívnym výsledkom.

6.8 Vykonať každoročne kontrolu pravidelného očkovania detskej populácie k 31.8. a o výsledkoch informovať ÚVZ SR.

Kontrola očkovania bola podľa usmernenia ÚVZ SR vykonaná k 31.8.2008. Vo všetkých troch okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča bola pri kontrole očkovania zistená zaočkovanosť – od 98,7 % (základné očkovanie novorodencov proti tuberkulóze v okrese Kežmarok ročník 2007) do 100% u všetkých druhov pravidelného očkovania a vo všetkých ročníkoch narodenia.

Pri tejto kontrole boli opakovane zistené nedostatky v evidencii záznamov v očkovaní proti tbc a bolo zistené, že 162 detí z okresu Poprad, 106 detí z okresu Kežmarok a 85 detí z okresu Levoča sa nedostavilo na tuberkulínový test a následné očkovanie. Neúčast' na očkovaní, hlavne rómskych detí sa riešila formou zapojenia rómskych aktivistiek.

Väčšina očkujúcich pediatrov nám zasiela mesačné písomné hlásenia o vykonaných očkovacích výkonoch.

9. PODPORA ZDRAVIA

9. 2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku – Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“.

Projekt v roku 2008 nebol plnený napriek tomu, že všetkým klubom dôchodcov bola ponúknutá možnosť účasti na tomto projekte. Ani jeden klub dôchodcov neprejavil záujem o túto zdravotno – výchovnú aktivitu, ktorú sme boli ochotný zabezpečovať priamo v jednotlivých kluboch.

9. 3. Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena.

Na plnení tejto úlohy sme sa podieľali v spolupráci s HDM. Vyhodnotenie projektu je uvedené v časti HDM. Okrem toho sme zabezpečovali plnenie projektu v rámci realizácie „Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit na Slovensku“, ktorý sa realizoval v troch lokalitách regiónu v celkovom počte 9 rómskych osád. Podrobnosti o plnení tohto projektu sú uvedené v záverečnej správe o plnení programu znevýhodnených komunit v regióne Poprad za rok 2008.

9. 4. Projekty a úlohy podpory zdravia realizované na regionálnej úrovni.

Na regionálnej úrovni sa realizovali projekty Zdravie podporujúce školy, Zdravie podporujúce materské školy, CINDI program v okresoch Poprad, Kežmarok a Levoča. Do projektu bolo zapojených 41 MŠ a 37 ZŠ. Projekt bol plnený v spolupráci s HDM. Okrem uvedených projektov sa zabezpečoval projekt Zdravé pracoviská v závode Chemosvit Fibrochem a.s. Svit a Whirlpool Slovakia spol. s.r.o. Poprad. V roku 2008 projekt pokračoval edukačnou činnosťou, v rámci ktorej bolo v závodných novinách uverejnených 18 článkov zameraných na zdravú výživu, zdravý životný štýl a prevenciu poškodenia zdravia faktormi pracovného prostredia alebo prácou.

9. 5. Populačná stratégia – aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou.

V priebehu roku 2008 sme venovali pozornosť zabezpečeniu pravidelných informácií obyvateľstva zameraných na zvyšovanie zdravotného uvedomenia obyvateľstva. Pri plnení tejto úlohy sme využívali podávanie informácií prostredníctvom webovej stránky RÚVZ, ktorá bola pravidelne doplňovaná najmä v závislosti na významné dni vyhlasované WHO v problematike ochrany a podpory zdravia a zdravotného stavu vôbec. Využívali sme možnosti podávania pravidelných informácií prostredníctvom regionálnych masmédií (Chemosvitské noviny, noviny Whirlpool, Podtatranské noviny, noviny Poprad, denník Korzár, noviny Kežmarok a TV Poprad). Pri príležitosti významných dní bolo uverejnených 18 článkov a 8 príspevkov v televízii. Počas nepriaznivej epidemiologickej situácie (epidémia chrípky a iné) sú podávané týždenné informácie do novín Poprad, ktoré sú zamerané jednak na informácie o situácii, ale pozornosť je venovaná aj protiepidemickým a preventívnym opatreniam. Aktuálne informácie sú pre verejnosť dávané aj prostredníctvom nástenky na RÚVZ a v čakárni poradne zdravia.

9. 6. Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít.

Od apríla 2008 pracovníčky oddelenia koordinovali realizáciu projektu „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy plnili úlohy zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia rómskeho obyvateľstva predovšetkým detí, pomáhali pri protiepidemických opatreniach v osadách a podľa pokynov lekárov zabezpečovali očkovanie a preventívne prehliadky Rómov.

9. 7. Súťaž „Quit and win“ a „Vyzvi srdce k pohybu“.

Súťaž „Quit and win“ prebieha každý druhý rok a podáva pomocnú ruku fajčiarom pri ich rozhodnutí zanechať fajčenie. Organizuje ju Národný úrad verejného zdravotníctva vo Fínsku v spolupráci so Svetovou zdravotníckou organizáciou. Prebehla od 1. mája do 31. mája 2008.

Súťaž „Vyzvi srdce k pohybu“ organizujú RÚVZ v SR pod gesciou RÚVZ v Banskej Bystrici v rámci programu CINDI a je zameraná na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie. RÚVZ sa v tejto súvislosti podieľa na propagácii oboch akcií v úzkej súčinnosti s detskými lekármi a lekármi pre dospelých, so základnými a materskými školami.

9. 8. Národný program prevencie obezity.

Plneniu Národného programu obezity sa venuje veľká pozornosť prostredníctvom ovplyvňovania klientov, ktorí navštevujú základnú poradňu zdravia. Okrem všeobecných zásad zdravej výživy, ktoré obdržia v základnej poradni bolo v priebehu roka 2008 odporúčaných navštíviť poradňu pre zdravú výživu 121 klientov. Problematika obezity sa rieši aj pri návšteve poradne pre optimalizáciu pohybovej aktivity, ktorú v roku 2008 navštívilo 78 klientov. V spolupráci s HDM sa tejto problematike venuje pozornosť v rámci

zvyšovania zdravotného uvedomenia u detí v základných a materských školách, kde sú pripravované pri príležitosti významných dní akcie týkajúce sa propagácie správnej výživy.

9. 9.CINDI program SR.

Dlhodobým a konečným cieľom programu je znižovanie celkovej úmrtnosti populácie na chronické neinfekčné ochorenia, predovšetkým na choroby srdcovo – cievne a nádorové a v konečnom dôsledku znížiť celkovú úmrtnosť populácie a predĺžiť tak strednú dĺžku života.

Tento program je realizovaný formou poradenskej činnosti v základnej poradni zdravia RÚVZ, v poradni zdravej výživy a poradni na odvykanie od fajčenia. V základnej poradni zdravia bolo vyšetrených 544 klientov, okrem toho sa uskutočňujú výjazdové vyšetrenia s prístrojom reflotrón, na zistenie rizikových faktorov SCO. Vyšetrenie prebehlo na školách u učiteľov a zamestnancov škôl, v podnikoch u zamestnancov a u členov SČK vo Svite. Celkovo sa vykonalo 12 výjazdových vyšetrení, kde bolo spolu vyšetrených 200 klientov.

Iné:

Od apríla 2008 pracovníčky oddelenia Podpory zdravia koordinovali realizáciu projektu „Program podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku“. Komunitní pracovníci zdravotnej výchovy podľa pokynov plnili úlohy zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia rómskeho obyvateľstva, predovšetkým detí, spracovali pasporty rómskych osád, pomáhali pri protiepidemických opatreniach v osadách a podľa pokynov lekárov zabezpečovali očkovanie a preventívne prehliadky Rómov. O činnosti bola spracovaná samostatná správa o plnení programu znevýhodnených komunít v regióne Poprad za rok 2008.

ŠPECIALIZOVANÉ LABORATÓRIUM 2 MIKROBIOLOGICKÝCH ANALÝZ

1.5. MONITORING KVALITY VODY NA KÚPANIE V SR V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU

Cieľ

Hlavným cieľom je sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných a umelých rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou a na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Osobitnú pozornosť venovať monitoringu prírodných lokalít, ktoré sú zaradené medzi vody vhodné na kúpanie a údaje o kvalite ich vody sú hodnotené aj Európskou komisiou.

Vedľajším cieľom je aktualizácia s doplnenie informačného a databázového systému na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa novej smernice č. 2006/7/ES

Výstupy

Vyšetrených 229 vzoriek bazénových vôd 21 vôd z nádrží.

1.6. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Výstupy

Vyšetrených 1025 vzoriek pitných vôd.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VOIDY

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Výstupy

Vyšetrených 129 vzoriek balených vôd.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Považskej Bystrici**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

V spolupráci s obecnými úradmi a mestskými úradmi, školskými a predškolskými zariadeniami informujeme formou prednášok pedagogický personál, rodičov a zvlášť deti o možnostiach prevencie úrazov detí a dospelých, poukazujeme na nevhodné podmienky bývania v budovách určených na dlhodobý pobyt, význam životného štýlu - pohybovej aktivity, drogových závislostí, stravovacích návykov, význam kvality pitnej vody, režimu práce a aktívneho (i pasívneho - spánku) odpočinku s cieľom dosiahnutia zlepšenia zdravotného stavu obyvateľstva a najmä detskej populácie.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Na internetovej stránke www.ruvzpb.szm.sk sú zverejňované enviromentálne zdravotné informácie, konkrétne aktuálne informácie o monitoringu pitných vôd a vôd na kúpanie v našom regióne.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

V našom regióne nie sú vyhlásené žiadne prírodné kúpacie oblasti iba umelé kúpaliská. Pre verejnosť sú v našom regióne prístupné tieto umelé kúpaliská s celoročnou prevádzkou: Krytá plaváreň MŠK Považská Bystrica s.r.o., Krytá plaváreň MŠK Púchov s.r.o., Stredisko rekondičných služieb ÚS VSP Belušké Slatiny, Hotel Podjavorník - QUICTRANS Slovakia s.r.o., Čertov Hotel, Lazy pod Makytou - Vranák, Krytá plaváreň Nová Dubnica a SALUS - relaxcentrum, Dubnica nad Váhom (detský bazén).

V rámci letnej turistickej sezóny boli uvedené do prevádzky rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici nasledovné letné kúpaliská : Letné kúpalisko MŠK Považská Bystrica s.r.o., Letné kúpalisko MŠK Púchov s.r.o., Letné kúpalisko Dubnica nad Váhom, Letné kúpalisko Košeca, Letné kúpalisko Lednické Rovne, Letné kúpalisko Plevník a Krytá plaváreň Nová Dubnica Magula.

Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie umelých kúpalísk sú zhromažďované a vyhodnocované odbornými pracovníkmi úradu. Evidované sú v Informačnom systéme o kúpaliskách a o kvalite vody na kúpanie. Na začiatku letnej turistickej sezóny bola vypracovaná správa o pripravenosti umelých kúpalísk na LTS 2008 a na konci vyhodnotenie LTS.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

V našom regióne sa situácia v počte zásobovaní obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov oproti minulým rokom nezmenila. V niektorých obciach došlo k rozšíreniu verejnej vodovodnej siete (obec Košeca, Prečín, Slávnica, Papradno) a v niektorých obciach pribudli domácnosti, ktoré začali využívať individuálne vodné zdroje. Pomer počtu medzi novopripojenými a tými, ktorí hlavne z dôvodu finančných prostriedkov začali preferovať individuálne vodné zdroje, nie je výrazný.

O zdravotných dôsledkoch používania pitnej vody nevyhovujúcej kvality je verejnosť informovaná prostredníctvom tlače (Považskobystrické novinky, MY) a na internetovej stránke.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Pracovníci oddelenia vykonávajú dôslednú kontrolu týkajúcu sa dodržiavania sledovania ukazovateľov kvality pitnej vody dodávanej prevádzkovateľmi do verejnej vodovodnej siete. Obyvatelia nášho regiónu, ktorí sú zásobovaní pitnou vodou z verejných vodovodov, dostávajú prostredníctvom nich pitnú vodu, ktorá spĺňa požiadavky Nariadenia vlády SR č. 354/2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Zdravotné zabezpečenie pitnej vody vo verejných vodovodoch je realizované dezinfekciou, v našich podmienkach chlôvaním.

V roku 2008 sme zabezpečovali odber a analýzy kvality pitnej vody z verejnej vodovodnej siete u spotrebiteľa. Odobratých bolo 240 kontrolných vzoriek na stanovenie mikrobiologických, biologických a fyzikálno-chemických ukazovateľov v zmysle Nariadenia vlády SR č. 354/2006, ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. U všetkých vodovodov bol vykonaný aj rozšírený rozbor. Celkový počet vodovodov je 30, z toho je 22 vodovodov pod správou Považskej vodárenskej spoločnosti, a.s., Považská Bystrica a 8 vodovodov je v správe obecných úradov (prevádzkované sú odborne spôsobilými osobami na prevádzkovanie verejného vodovodu). Za zistené nedostatky bola dvom prevádzkovateľom vodovodov uložená bloková pokuta v celkovej výške 2000.- Sk.

Monitorovanie kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov je spracovávané v programe VYDRA.

Aktuálny stav monitoringu pitných vôd je zverejnený na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Za účelom znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov bol od začiatku roka 2008 vykonávaný ŠZD podľa odborného usmernenia ÚVZ SR zameraný na dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády.

ŠZD zameraný na kontrolu dodržiavania požiadaviek NV SR č. 115/2006 o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku bol vykonaný na 19 pracoviskách.

Za účelom overenia informovanosti pracovníkov o rizikách vyplývajúcich z expozíciou hluku pri práci podľa § 7 citovaného nariadenia vlády bolo zamestnancami vyplnených 188 dotazníkov informovanosti.

ŠZD zameraný na kontrolu dodržiavania požiadaviek NV SR č. 355/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci bol vykonaný na 4 pracoviskách. Za účelom overenia informovanosti pracovníkov podľa § 10 citovaného nariadenia vlády bolo zamestnancami vyplnených 47 dotazníkov informovanosti.

Najčastejším nedostatkom zisťovaným pri výkone ŠZD bola absencia posudku o riziku ako súčasť prevádzkového poriadku podľa NV SR č. 355/2006 Z.z. a posudku o riziku podľa NV SR č. 115/2006 Z.z.. Na základe zistených nedostatkov boli uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov s termínmi na ich odstránenie. Plnenie uložených opatrení je kontrolované

priebežne. V druhom polroku došlo k zlepšeniu kvality prevádzkových poriadkov predkladaných na schválenie.

Oddelenie PPL vedie evidenciu rizikových prác za jednotlivé okresy podľa prevažujúcej činnosti a podľa druhu a kategórii rizikových faktorov v programe ASTR.

K 31.12.2008 bolo vydaných 25 rozhodnutí na vyhlásenie rizikových prác. Rizikové práce boli vyhlásené na základe výsledkov vykonaných meraní, posúdenia rizík a splnenia kritérií na zaradenie prác do kategórie z hľadiska zdravotných rizík podľa Vyhlášky č.448/2007 Z.z.. Na zrušenie rizikových prác bolo vydaných 11 rozhodnutí - po vykonaných technologických, technických opatrení pracovné činnosti nespĺňali kritéria pre ich zaradenie do kategórie rizikových prác. 3 prevádzky ukončili výkon pracovnej činnosti, ktorá bola zaradená do kategórie rizikových prác.

V rámci ŠZD na rizikových pracoviskách boli sledované pracovné podmienky zamestnancov, miera expozície a realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov uložených v rozhodnutí o zaradení pracovných činností do kategórie rizikových prác. Súčasťou výkonu ŠZD bola kontrola plnenia povinnosti na posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu - výsledky a intervaly lekárskech preventívnych prehliadok vo vzťahu k práci.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Pri výkone ŠZD sa kontroluje zabezpečenie ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Pri výkone ŠZD je kontrolovaná odborná spôsobilosť pracovníkov na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami.

V prípade dopytu o overenie odbornej spôsobilosti na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici sú žiadatelia odporúčaní na RÚVZ v sídle kraja (RÚVZ Trenčín).

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje práce s rizikom chemickej karcinogenity pri práci s cytostatikami na ambulancii klinickej onkológie. Počet použitých ampuliek sa eviduje. ŠZD zameraný na vyhľadávanie pracovných činností s rizikom chemickej karcinogenity bol vykonávaný v drevospracujúcich prevádzkach, v ktorých dochádza k spracovávaniu tvrdého dreva ako dokázaného karcinogénu pre ľudí. Pri výkone ŠZD bolo opakovane zisťované, že spracovávanie tvrdého dreva nie je hlavnou činnosťou týchto prevádzok, vykonáva sa ojedinele na základe objednávky. V pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici evidujeme vykonávanie rizikových prác v prevádzke na výrobu schodísk a spracovanie guľatiny, kde sú zamestnanci exponovaní prachu z tvrdého dreva a v prevádzkach na povrchovú úpravu kovov, kde sú pracovníci exponovaní zlúčeninám šesťmocného chrómu.

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vydalo k 31.12.2008 jedno rozhodnutie na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavby. Jednalo sa o demontáž azbestocementovej krytiny z opláštenia budovy - býv. hala na výrobu prevodoviek. Odstraňovanie azbestového materiálu vykonávala spoločnosť KOVOMAT SLOVAKIA, s.r.o., Žilina, ktorá vlastní oprávnenie ÚVZ SR na odstraňovanie azbestových materiálov zo stavieb..

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

RÚVZ eviduje žiadosť o prehodnotenie psychickej pracovnej záťaže na pracoviskách záchranej zdravotnej služby. Za účelom prehodnotenia psychickej pracovnej záťaže bol žiadateľ vyzvaný k predloženiu hodnotenia psychickej pracovnej záťaže. Vzhľadom na to, že zamestnávateľ nevykonal hodnotenie psychickej pracovnej záťaže, konanie vo veci prehodnotenia psychickej pracovnej záťaže bolo zastavené.

Ďalšie žiadosti na RÚVZ neboli doručené..

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici eviduje vykonávanie rizikových prác s rizikovým faktorom fyzická záťaž - DNJZ u pracovníkov v sklárskom priemysle - sklári a brusiči skla.

K 31.12.2008 bolo pracovníkmi OPPL prešetrených celkom 5 podozrení na chorobu z povolania s diagnózou "ochorenie z DNJZ". Prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania sa vykonalo u nasledovných profesií: samostatný obchodný referent, obsluha konfekčnej linky, krajčírka, dispečer. Do 31.12.2008 bolo priznané jedno podozrenie na chorobu z povolania u profesie krajčírka.

Pretrvávajúcim problémom pri prešetrovaní chorôb z DNJZ je naďalej absencia možnosti objektivizácie frekvencie pohybov a vynakladaných svalových síl pri jednotlivých pracovných úkonov.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

K 31.12.2008 neevidujeme hlásenie o podozrení na chorobu z povolania s diagnózou "profesionálne poškodenie chrbtice".

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

ŠZD podľa NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami bol vykonaný na 7 pracoviskách, na ktorých sa vykonáva práca so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hod. denne). ŠZD na týchto pracoviskách bol zameraný najmä na umiestnenie zobrazovacej jednotky v rámci pracovnej plochy, jej umiestnenie vo vzťahu k osvetľovacím otvorom a osvetľovacím telesám, ergonomické riešenie a usporiadanie pracoviska, celkové a miestne osvetlenie, mikroklimatické podmienky na pracovisku, režim práce a odpočinku, posudzovanie zdravotnej spôsobilosti na prácu a overenie informovanosti pracovníkov o rizikách vyplývajúcich z práce so zobrazovacou jednotkou.

Umiestnenie osvetľovacích telies je riešené tak, aby nedochádzalo k odrazom a rušivým jasom. Prestávky si pracovníci zaraďovali sami podľa potreby (minimálne 15 min. po dvoch hodinách so ZJ). Pracovná plocha stola má dostatočné rozmery a je vybavená stabilným držiakom na dokumenty. Pracovné sedadlo je nastaviteľné na výšku a sklon.

V rámci výkonu ŠZD bolo pracovníkom rozdáných 53 dotazníkov informovanosti zamestnancov „Z“ na overenie splnenia povinnosti vyplývajúcej z § 5 citovaného nariadenia vlády. Podľa vyplnených dotazníkov informovanosti sú pracovníci informovaní o rizikách vyplývajúcich z práce so zobrazovacími jednotkami. Informácie získavali najčastejšie od zamestnávateľa účasťou na školeniach, ale aj z médií či časopisov.

Na základe ŠZD na pracoviskách so ZJ neboli uplatnené sankčné opatrenia.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUIÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Plnenie úlohy bolo zabezpečené odberom 60 vzoriek potravín na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny. Ani v jednej z vyšetrených vzoriek nebolo zistené

množstvo uvedených kontaminantov (dusičnany, dusitany), ktoré by mohlo ohrozovať zdravie detí. Výsledky boli v súlade s limitom uvedeným v nariadení Komisie (ES) č. 565/2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č.1881/2006. Vzorky boli analyzované v RÚVZ Trenčín.

Mykotoxíny, patulín a ochratoxín A - úloha bola zabezpečená odberom 10 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze obilia, označené aj ako baby foods, diétne potraviny na osobitné medicínske účely, určené špeciálne pre dojčatá, za účelom monitoringu mykotoxínov, patulínu a ochratoxínu A, pričom laboratórny rozbor bol vykonaný v NRC Poprad. Prítomnosť sledovaných ukazovateľov nebola prekročená ani v jednom prípade tak, aby nález prekračoval maximálne povolenú hodnotu.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Táto úloha je plnená priebežne v spolupráci s oddelením podpory zdravia, kde sa vykonáva plnenie projektu sledovanie výživového stavu obyvateľstva vybraných vekových skupín dospelaj populácie. Vyšetrených bolo celkom 80 respondentov, ktorých materiály sú spracované a zaslané na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

V rámci plnenia hlavnej úlohy pre rok 2008 bolo odobraté 23 vzoriek kuchynskej soli, z toho 16 vzoriek domácej produkcie a 7 vzoriek soli z dovozu. Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Trenčíne. Na základe protokolov laboratórnych vyšetrení nebolo vo vyšetrených vzorkách zistené porušenie požiadaviek výnosu MP a MZ SR č.2089/2005-100 zo 6. apríla 2005, ktorým sa vydáva hlava Potravinového kódexu SR upravujúca pochutiny. Zo zistenia používania jódovanej/nejódovanej soli v potravinárskej výrobe bolo zistené, že pri výrobe lahôdkárskych výrobkov sa používa jodidovaná soľ.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOK

V rámci úlohy boli vykonané kontroly dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok. Podľa časového harmonogramu boli odobraté vzorky, ktoré boli podrobené laboratórnej analýze so zameraním na zistenie prítomnosti potenciálnych alergénov a zakázaných látok vo vybraných laboratóriách, celkovo 18 vzoriek. Kontrola bola zameraná i na dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov, pričom ani v jednom prípade nebolo zistené porušovanie platnej legislatívy.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOK

V rámci kontroly nad kozmetickými výrobkami bolo v rámci RAPEXU zaslaných a preverených 17 hlásení v počte vykonaných kontrol 105. Tak ako u potravinových výrobkov sa tieto už nenachádzali v obchodnej sieti v rámci nášho regiónu.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

V priebehu roku 2008 uvedené projekty neboli na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici riešené, nakoľko sme nedostali pokyny na zapojenie sa, prípadne na pokračovanie v uvedených projektoch. Predpokladáme, že v riešení týchto projektov sa bude pokračovať v roku 2009.

Odd. HDM sa v roku 2008 zapojilo do plnenia projektu v spolupráci s odd. epidemiológie pod názvom " Hrou proti AIDS". Dňa 12.11.2008 bola pracovníčkami RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici vykonaná v rámci spolupráce s Základnou školou Rozkvet, 017 01 Považská Bystrica realizácia projektu " Hrou proti AIDS".

Do projektu boli zaradení žiaci 8.a 9. ročníka v celkovom počte - 50 žiakov. Priebeh projektu viedli pracovníčky odd. hygieny detí a mládeže.

Cieľom realizácie bolo dať mládeži možnosť netradičným spôsobom získať základné informácie o spôsoboch prenosu vírusu HIV, iných pohlavne prenosných infekciách, ochrane pred nechceným otehotnením a premýšľať o vlastných postojoch a správaní v možných rizikových situáciách.

V mesiaci december (12.12.2008) bola zabezpečená distribúcia plagátov vydaných ÚVZ SR , ktorý vyhlásil celonárodnú súťaž esejí pre stredoškolákov" Zdravie mladých ľudí mojimi očami". Plagáty boli doručené na všetky typy stredných škôl v našom regióne.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Pravidelné informovanie všetkých všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých v rámci pôsobnosti Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici o všetkých zmenách týkajúcich sa plánovania, organizácie , realizácie a kontroly imunizácie, imunizačného programu, formou príspevov, aktualizácia internetovej stránky, telefonické konzultácie, zasielanie mesačných správ o výskyte prenosných ochorení spoločne s aktuálnymi informáciami o očkovaní.

Zriadenie vakcinačnej poradne – každú stredu v čase od 8,00 hod. - 14,00 hod. osobné alebo telefonické konzultácie v otázkach imunizácie.

Publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a o dosiahnutých výsledkoch v očkovaní.

Vyhotovenie informačných panelov, nástenky o význame očkovania.

Aktivity realizované prostredníctvom regionálnej tlače

- Aktuálne informácie o výskyte ARO a CHPO v okresoch Považská Bystrica, Ilava a Púchov
- Chrípka stále neustupuje
- Chrípka zatiaľ školy nezatvára
- Chorobnosť stále stúpa, chrípka začína znovu šarapatíť
- Chrípku vystriedali gastroenteritídy
- Očkovanie pred cestou do zahraničia
- Európsky imunizačný týždeň
- Očkovanie je dôležitou prevenciou
- Prevenciou proti chrípke je očkovanie

Beseda

so žiakmi SZŠ v Považskej Bystrici na tému očkovanie- preventívne, mimoriadne, očkovanie do zahraničia. Beseda so žiakmi bola realizovaná v rámci aktivít EIW.

Prednášky

- dve prednášky realizované pre lekárov prvého kontaktu a lekárov pediatrov pôsobiacich v okresoch Považská Bystrica, Ilava a Púchov na tému " Očkovanie v ambulancii praktického lekára"

- kontrola štandardných postupov v očkovaní, dobrá evidencia o očkovaní, dodržiavanie chladového reťazca, hospodárenie s vakcínami, register očkovaných sa vykonáva priebežne v ambulanciách všeobecných lekárov pre deti a dorast a všeobecných lekárov pre dospelých

- kontrola očkovania v SR

administratívna kontrola očkovania k 31.8.2008 v okrese Považská Bystrica, Púchov a Ilava

- príspevky na www. stránke RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici

Seminár

- na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici na tému – Prehľad výskytu infekčných ochorení v okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov v roku 2007.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Realizačné výstupy :

- analýza prenosných ochorení v roku 2008

- skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení

- zvýšenie informovanosti obyvateľstva v oblasti prevencie prenosných ochorení formou článkov, rozhovorov s médiami, konzultácií, besedami.

Aktivity realizované prostredníctvom regionálnej tlače :

Aktuálne informácie o výskyte ARO a CHPO v okresoch Považská Bystrica, Ilava a Púchov

Chrípka stále neustupuje

Chrípka zatiaľ školy nezatvára

Chorobnosť stále stúpa, chrípka začína znovu šarapať

Chrípku vystriedali gastroenteritídy

Očkovanie pred cestou do zahraničia

Európsky imunizačný týždeň

Očkovanie je dôležitou prevenciou

Prevenciou proti chrípke je očkovanie

Odborníci besedovali so žiakmi o AIDS

Akú hrozbu pre človeka predstavuje borelióza ?

Aktivity realizované prostredníctvom regionálnej TV

Zdravotné riziká z kontaminovanej vody

Akú hrozbu pre človeka predstavuje borelióza ?

- Pravidelná aktualizácia internetového portálu

- Zriadenie vakcinačnej poradne

- Beseda na tému očkovanie je nevyhnutná prevencia- pre stredoškolákov

- Prednášky - dve prednášky realizované pre lekárov prvého kontaktu a lekárov pediatrov pôsobiacich v okresoch Považská Bystrica, Ilava a Púchov na tému " Očkovanie v ambulancii praktického lekára"

- Seminár na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici na tému – Prehľad výskytu infekčných ochorení v okrese Považská Bystrica, Ilava a Púchov v roku 2007.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Realizačné výstupy

- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:

Zbieranie údajov o výskyte prenosných ochorení je vykonávané cestou lekárov prvého kontaktu, pediatrov, odborných lekárov a mikrobiologických laboratórií. Aktívne zapojenie sa do projektu nového EPIS.

k 31.12.2008 sme spracovali a vložili do EPIS

- počet spracovaných a do systému vložených prípadov – **1 702**, z toho **962 možných, 159 pravdepodobných, 534 potvrdených a nosičov 7**
- počet spracovaných ohnísk - **643**
- počet chránených kontaktov očkovaním- **42**
- opatrenia prijaté – rozhodnutím - **66**
 - o opatrenia na mieste - **284**
 - o zoznam epidémií – hlásené 6 epidemických výskytov ochorení
- Epidem 1 - A08.1 - Epidemický výskyt v DD a DSS v okrese Považská Bystrica
- Epidem 2 - A08.1 - Epidem. výskyt v DD a DSS v okrese Ilava
- Epidem 3 - A09- hnačka alebo gastroenteritída pravdepodobne inf. pôvodu-EK Beluša, v okrese Púchov
- Epidem 4 – AO2O – Rodinná oslava v Púchove
- Epidem 5 & AO2O – Detský domov Púchov
- Epidem 6 - A08.O – Detská letná rekreácia v okrese Púchov

Počet lekárov, ktorí využili hlásenie cez internet (aj negatívne hlásenie) - **9**.

Do systému sa prihlásilo **25** lekárov prvého kontaktu, ktorí majú záujem hlásiť infekčné ochorenia novým EIS. Prihlášky lekárov sme zaslali do RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Realizačné výstupy:

- na základe pravidelného harmonogramu vykonávame mikrobiálny monitoring v lôžkovej časti zdravotníckych zariadení, kontrolu účinnosti sterilizačnej techniky, pravidelne kontroly dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu ako v lôžkových zdravotníckych zariadeniach tak v ambulatnom sektore .

Kontrolou dodržiavania HER tak prispievame k eliminácii výskytu nozokomiálnych infekcií.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom. Preto je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s osobitným dôrazom na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu.

Realizácia kampane "Quit and Win" ("Prestaň a vyhraj")

Informácie týkajúce sa propagácie súťaže "Q+W" a s ňou súvisiacich aktivít v regióne RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici:

Uverejnené príspevky v médiách: týždenník "Považský obzor -MY" 2x, týždenník "Považskobystrické novinky" 1x, týždenník "Púchovské noviny" 1x

Lokálne televízne a rozhlasové vysielanie: vstup do TV Považie, informácia - Rádio "Dúha"

Informácia o súťaži bola prístupná na webovej stránke - www.ruvzpb.szm.sk

Názorná propagácia formou nástieniek bola realizovaná v: NsP Považská Bystrica (počet 2), RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici (počet 2), ZŠ Rozkvet Pov. Bystrica (počet 1)

Distribúcia prihlášok a propagácia súťaže bola realizovaná poštou, elektronickou poštou a osobne pracovníčkami OPZ v okresoch - Považská Bystrica, Púchov, Ilava: ZŠ, SŠ, ZUŠ, CVCČ, materské centrá, polikliniky a zdravotné strediská, lekárne, banky, Dom kultúry, polícia, mestské úrady, daňový úrad, SAD PB, SEZ, pobočky mobilných operátorov. V súvislosti s realizáciou súťaže bolo zabezpečené poskytovanie telefonického poradenstva pre ľudí, ktorí mali záujem prestať fajčiť a poskytovanie poradenskej činnosti v Poradni zdravia.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI

1./ Poradne zdravia: základná

Realizácia preventívnych vyšetrení v rámci TZS a individuálne lekárske poradenstvo formou výjazdov pracovníkov Poradne zdravia: zamestnanci Okresného riaditeľstva Policajného zboru v PB a Obvodného oddelenia PZ v PB (4x), Mestského úradu v PB (1x), stravovacieho zariadenia MŠ Dukelská v PB (1x), zamestnanci spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o. v Púchove /2x/, zamestnanci spoločnosti Sauer-Danfoss,a.s. v Dubnici nad Váhom a v Považskej Bystrici /7x/.

Počet vyšetrení od 1.1.2008 - 31.12.2008 je uskutočnených: **716**, z toho podľa pohlavia bolo 405 vyšetrení u mužov a 311 vyšetrení žien. Počet štandardných vyšetrení u klientov, ktorým sa vyšetrovalo riziko na kardiovaskulárne ochorenie je uskutočnených : **276**, z toho podľa pohlavia bolo 114 vyšetrení mužov a 162 vyšetrení žien. Z toho základné prvé vyšetrenie sa uskutočnilo u 181 klientov a kontrolné vyšetrenie u 95 klientov.

Nadstavbové poradne: poradňa na odvykanie od fajčenia

Od októbra 2008 pracuje *poradňa na odvykanie od fajčenia*. Počet klientov, ktorí využili poradenstvo od 1.10.2008 - 31.12.2008: **24**.

2./ Projekt ZDvZR:

Od 1.3.2002 pracuje "Poradňa pre deti a rodiny", ktorá vznikla v nadväznosti na realizáciu celoslovenského projektu "Zdravé deti v zdravých rodinách".

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Realizačné výstupy :

- aktualizovanie spracovaného pandemického plánu a krízového plánu na regionálnej úrovni so zapracovaním aktuálnych kontaktných adries, telefónnych čísiel všetkých zložiek, ktoré sa bezprostredne podieľajú pri zvládnutí mimoriadnej epidemiologickej situácie.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Realizačné výstupy :

- na základe stanoveného harmonogramu odberov v pravidelných intervaloch sa vykonáva odber vzoriek odpadovej vody pred jej vyústením do čističky odpadovej vody, v čističke odpadových vôd Považská Bystrica .

- kontrola očkovania proti poliomyelitíde.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Považskej Bystrici sa v rámci Trenčianskeho kraja zapojil v roku 2008 do projektu - Prevencia HIV/AIDS. Dve pracovníčky obdržali certifikát zo školenia, ktoré sa uskutočnilo na RÚVZ so sídlom v Košiciach. Projekt realizovali pracovníčky odd. epidemiológie a pracovníčky odd. HDM.

Vlastná realizácia projektu bola realizovaná v mesiaci november a to na dvoch ZŠ v okrese Považská Bystrica. Projekt bol realizovaný a predstavený žiakom 9. ročníkov ZŠ (cca 110 respondentov). V realizácii projektu sa bude pokračovať i v roku 2009.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (Hygiena výživy)

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

V rámci plnenia úlohy bolo odobratých u výrobcov a v distribúcii 74 vzoriek minerálnych, pramenných a balených pitných vôd. Z celkového počtu odobratých vzoriek boli 3 vzorky vyšetrené v ÚVZ SR a ostatné vzorky boli vyšetrené v RÚVZ Trenčín. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli požiadavkám 28. hlavy Potravinového kódexu SR.

7.4. RADIČNE OŠETRENÉ POTRAVINY

Pre plnenie úlohy bola odobratá 1 vzorka potraviny, vyšetrená bola v spolupráci s ÚVZ SR. Na základe obdržaného protokolu laboratórneho vyšetrenia výsledok bol v súlade s požiadavkami platnej legislatívy.

7.6. REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU

Úloha bola plnená odberom 3 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na mliečnom a cereálnom základe, ktoré boli doručené na analýzu ÚVZ SR. Prítomnosť sledovaných reziduí pesticídov nebola potvrdená v žiadnej z vyšetrených vzoriek potravín. Nebol presiahnutý maximálny limit reziduí, stanovený legislatívou.

7.8. GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

V rámci plnenia úlohy bola pozornosť zameraná na laboratórnu kontrolu obsahu gluténu v potravinách určených pre celiatikov, odobratá bola 1 vzorka na vyšetrenie v spolupráci s ÚVZ SR a vyhovela národným požiadavkám Potravinového kódexu SR.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

V mesiaci apríl sa uskutočnila distribúcia plagátov "Aby deti nezomierali, chráňme ich! Život deťom nekúpiš, prilbu áno" za účelom prevencie detskej úrazovosti do Materských centier nášho regiónu (MC Včielka v P.B., MC Dubnické slniečko v DnV, MC Stromček v Košeckom Podhradí, MC Dubáčik v Ilave, MC Mimčo v Ladcoch). Distribúcia propagačných materiálov súťaže "Quit and Win" v uvedených MC.

Dňa 9.10.2008 sme realizovali pre MC Stromček spolu s ZŠ a MŠ v Košeckom Podhradí, pre pedagógov a rodičov projekt "Stomatohygiena". Podujatie bolo uskutočnené aj s aktívnou účasťou študentky dentálnej hygieny, ktorá predviedla názornú demonštráciu hygieny ústnej dutiny podľa metodiky. K danej problematike bol pedagógom poskytnutý videofilm a zdravotnovýchovný materiál.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

V mesiaci apríl bolo realizované ZV dopoludnie pre členov KD Kapitána Nálepku v Považskej Bystrici v rámci ktorého boli uskutočnené prednášky na tému "Poznajme svoj krvný tlak", "Pitný režim". Súčasťou bolo meranie TK, poskytnutie ZV materiálu, beseda k danej problematike.

V mesiaci marec a apríl 2008 v priestoroch PZ boli 12 členovia tohto KD v Považskej Bystrici kompletne vyšetrení v rámci TZS.

Dňa 22.7.2008 bolo zrealizované zdravotnovýchovné /ďalej zv./ dopoludnie pre členov JD v Hornej Maríkovej, v rámci ktorého boli uskutočnené prednášky na tému "Zásady zdravého životného štýlu seniorov" a "Osteoporoza-tichý zlodej kostí". Súčasťou bolo meranie TK, celkového množstva tuku v tele, individuálne odborné lekárske poradenstvo a dostatok ZV materiálu. Na záver bola uskutočnená anketa týkajúca sa záujmu o vykonávanie podobných ZV aktivít. Záujem a spokojnosť prejavili všetci zúčastnení respondenti. Výhrady boli voči termínu, nakoľko v letných mesiacoch sa stretávajú obmedzene, resp. vôbec.

Dňa 27.8.2008 bolo zrealizované zv. dopoludnie pre členov JD v Udiči, v rámci ktorého boli uskutočnené prednášky na tému "Nefarmakologické ovplyvňovanie tlaku krvi" a "Zásady zdravého životného štýlu seniorov". Súčasťou bolo meranie tlaku krvi, celkového množstva tuku v tele, individuálne lekárske poradenstvo a dostatok zv. materiálu. Na záver bola uskutočnená anketa týkajúca sa záujmu o vykonávanie zv. aktivít, v ktorej záujem a spokojnosť prejavili všetci zúčastnení respondenti. Výhrady boli voči termínu, nakoľko v letných mesiacoch sa stretávajú obmedzene, resp. vôbec.

Dňa 26.8.2008 bolo zrealizované zv. dopoludnie pre KD v Beluši, v rámci ktorého boli uskutočnené prednášky na tému "Nefarmakologické ovplyvňovanie tzv. civilizačných chorôb" a "Zásady zdravého životného štýlu seniorov". Súčasťou bolo meranie tlaku krvi, celkového množstva tuku v tele, individuálne lekárske poradenstvo a dostatok zv. materiálu. Na záver bola uskutočnená anketa týkajúca sa záujmu o vykonávanie zv. aktivít, v ktorej záujem a spokojnosť prejavili všetci zúčastnení respondenti. Výhrady boli voči termínu, nakoľko v letných mesiacoch sa stretávajú obmedzene, resp. vôbec.

V mesiacoch september a október v priestoroch PZ boli 15 členovia KD kapitána Nálepku v Považskej Bystrici kompletne vyšetrení v rámci TZS.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

V náväznosti na projekt "Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotnovýchovné pôsobenie u detí predškolského veku" realizovaný od roku 2006 v MŠ Plevník - Drienové, MŠ Lánska - Pov. Bystrica prebehli v mesiaci máj 2008 nasledovné aktivity: distribúcia animovaných filmov na DVD nosičoch, edičných materiálov k problematike stomatohygiény a výstupných dotazníkov pre učiteľov v MŠ po skončení intervenčného pôsobenia v počte 9 dotazníkov.

Dňa 16.10.2008 v MŠ Dukelská ulica v Pov. Bystrici bola uskutočnená zdravotnovýchovná aktivita k projektu "Stomatohygiena detí predškolského veku". Počas nej bola pedagógom odovzdaná metodika zdravotnovýchovného pôsobenia, uskutočnená edukácia učiteliek MŠ a poskytnutá videokazeta s CD nosičmi k danej problematike.

Dňa 9.10.2008 sme realizovali pre MC Stromček spolu s ZŠ a MŠ v Košeckom Podhradí, pre pedagógov a rodičov projekt "Stomatohygiena". Podujatie bolo uskutočnené aj s aktívnou účasťou študentky dentálnej hygieny, ktorá predviedla názornú demonštráciu hygieny ústnej dutiny podľa metodiky. K danej problematike bol pedagógom poskytnutý videofilm a zdravotnovýchovný materiál.

Dňa 8.12.2008 na ZŠ v Beluši sme zrealizovali 2 zdravotnovýchovné aktivity pre žiakov 1. ročníkov počas ktorých sme uskutočnili prezentáciu projektu "Stomatohygiena". Sprievodnou aktivitou bola praktická ukážka čistenia zubov na moduli podľa metodiky, premietnutie ZV videofilmu "Prečo vlk šušlal?" a doplnená zv. materiálom.

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Rok 2008 - Medzinárodný rok hygieny - názorná propagácia formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Pov. Bystrici.

24. marec - Svetový deň tuberkulózy

18. a 19.3. 2008 na V. ZŠ v Považskej Bystrici boli uskutočnené 3 ZV prednášky s besedou pre 8.ročníky na tému TBC. Prednášok sa zúčastnilo 79 žiakov. Medzi žiakmi sa uskutočnila anketa týkajúca sa záujmu a elementárnych znalostí z danej problematiky. Prednášky boli doplnené besedami k danej problematike. Obohatené boli aktuálnym ZV materiálom.

Názorná propagácia k Svetovému dňu TBC bola realizovaná v NsP Pov. Bystrica - 2 ks.

7. apríl - Svetový deň zdravia

27. 3. 2008 - Deň zdravia v RONA a. s., Lednické Rovne v spolupráci s UNION poisťovňou. U zamestnancov RONA a.s. bol pracovníkmi OPZ vyšetrovaný cholesterol, glukóza a meraný TK. Poskytované bolo odborné poradenstvo a aktuálny ZV materiál. Dňa zdravia sa zúčastnilo 35 zamestnancov RONA a.s..

7. 4 . 2008 - Deň otvorených dverí na RÚVZ P.B. - V rámci Dňa zdravia navštívili PZ študenti SPŠ v Považskej Bystrici, ktorí prejavili záujem a oboznámili sa s aktivitami, ktoré sú vykonávané v PZ. Záujemcom bol zmeraný TK, stanovené množstvo CO vo výdychu Smokerlyzerom a ponúknutý aktuálny ZV materiál. Počas dňa otvorených dverí bola prítomná aj Televízia Považie, ktorej pracovníci sprostredkovali získané poznatky od odborných pracovníkov PZ širokej verejnosti.

25. 6. 2008 - Deň zdravia v RONA a.s. Lednické Rovne v spolupráci s poisťovňou APOLLO. V rámci Dňa zdravia bol vyšetrovaný u zamestnancov pracovníkmi PZ celkový cholesterol, glukóza, meraný TK a poskytované odborné poradenstvo. Nechýbal aktuálny ZV materiál. Deň zdravia navštívilo 60 zamestnancov Rony a.s.

Názorná propagácia k Svetovému dňu zdravia - 1 nástenka a 2 panely v NsP a RÚVZ.

31. máj 2008 - Svetový deň bez tabaku

25. 2. 2008 - SZŠ v Považskej Bystrici - prezentácia v PowerPointe na tému "Fajčenie" a "Výklad zákona o ochrane nefajčiarov". Prezentácia bola určená pre 1.roč. a zúčastnilo sa jej 48 študentov. Sprievodnou aktivitou bolo meranie CO vo výdychu prístrojom Smokerlyzer a dostatok aktuálneho ZV materiálu.

27. 2. 2008 - SOU Strojárske v Považskej Bystrici - prezentácia v PowerPointe na tému "Fajčenie" a "Výklad zákona o ochrane nefajčiarov". Prezentácia bola určená pre 1. ročníky a zúčastnilo sa jej 39 študentov. Sprievodnou aktivitou bolo meranie CO vo výdychu Smokerlyzerom, aktuálny ZV materiál a ponúknutý ponukový zoznam videofilmov.

7. - 8. - 10.4. 2008 - V. ZŠ v Považskej Bystrici - boli uskutočnené 4 ZV prednášky s besedou na tému "Fajčenie, elementárne informácie o Deklarácii práv dieťaťa, Zákona o ochrane nefajčiarov a propagácia Q and W 2008". Prednášky boli určené pre 4. ročníky a zúčastnilo sa ich 82 žiakov. Sprievodnou aktivitou bola anketa a aktuálny ZV materiál.

9.- 10. jún - Okresné riaditeľstvo policajného zboru v Pov. Bystrici a Obvodné oddelenia v Považskej Bystrici, Púchove a Ilave - zdravotno-výchovné dopoludnia v Domaniži v rámci pravidelného výcviku - streľby príslušníkov PZ. Realizovali sme 6 prezentácií v PowerPointe na tému: "Zdravotné následky fajčenia", "Výklad zákonov k danej problematike", "Protifajčiarske opatrenia a aktivity na národnej a regionálnej úrovni".

Sprievodnými aktivitami bolo meranie CO vo výdychu Smokerlyzerom u 28 policajtov, vyplňanie Fagerstromovho dotazníka a aktuálny ZV materiál. K tematike fajčenia bol

zrealizovaný panel. V bohatej diskusii boli prezentované "Rady fajčiarom pri odvykaní od fajčenia". Prezentácií sa zúčastnilo 90 policajtov.

Názorná propagácia k Svetovému dňu bez fajčenia - 2 panely a 2 nástenky v NsP Pov. Bystrica a RÚVZ.

26.6.2008 - Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - názorná propagácia k medzinárodnému dňu proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - 2 panely v RÚVZ a NsP Pov. Bystrica.

12.8.2008 - Medzinárodný deň mládeže - v spolupráci s POS v Považskej Bystrici dňa 14.8.2008 bolo zorganizované zv. dopoludnie pre mládež - účastníkov medzinárodného tábora pozorovateľov oblohy "Perzeidy" venované zdravému životnému štýlu. Sprievodnými aktivitami bolo meranie tlaku krvi, celkového množstva tuku v tele, meranie CO vo výdychu a individuálne lekárske poradenstvo. Nechýbal zv. materiál a živá beseda k danej problematike.

23. 9. 2008 - Svetový deň srdca - v rámci spolupráce s NsP Považská Bystrica boli v priestoroch NsP realizované názorné propagácie - 2 nástenky.

Dňa 17.9.2008 v spolupráci so VŠZP bol zorganizovaný "Deň zdravia" pre obyvateľov obce Pružina. Záujemcom sa meral celkový cholesterol, TK, výška, váha, celkové množstvo tuku a u fajčiarov množstvo CO vo výdychu. Vyšetreným bolo poskytnuté individuálne lekárske poradenstvo. Akcia bola doplnená zv. materiálom.

V mesiacoch september a október vytvorená spolupráca s lekárňami v regióne RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici /lekáreň Dentur-L a lekáreň na Starom námestí v Púchove, lekáreň Purus v Ilave/, ktoré sú zapojené do celoslovenského edukačného projektu "MOST", súčasťou ktorého bola v mesiaci september kampaň "Týždeň srdca". Ide o projekt prevencie kardiovaskulárnych ochorení v lekárňach, ktorého organizátorom sú SLK a FF UK v Bratislave. Odbornými partnermi sú kancelária WHO na Slovensku, Slovenská nadácia srdca, Slovenská kardiologická spoločnosť a ÚVZ SR.

1.10.2008 - Medzinárodný deň seniorov - v mesiacoch september - október v priestoroch PZ boli kompletne vyšetrení členovia KD kapitána Nálepku v Považskej Bystrici v rámci Testu zdravého srdca v počte 15 členov.

16.10.2008 - Svetový deň potravín - Dňa 16.9.2008 bola v MŠ Dukelská v Pov. Bystrici realizovaná zv. aktivita k problematike zdravej výživy detí predškolského veku. Vedeniu kuchyne bol odovzdaný materiál "Zásady zostavovania jedálneho lístka pre MŠ" v power pointe spolu s metodikou zdravotno výchovného pôsobenia pre rodičov detí MŠ v oblasti zdravej výživy detí predškolského veku. Zapožičané 3 videofilmy o výžive.

19.11.2008 - v ZŠ Slovenských partizánov v Pov. Bystrici v spolupráci s HDM bola realizovaná séria prednášok "Zdravá výživa" pre žiakov II. stupňa. Beseda k danej problematike bola doplnená meraním CO vo výdychu, meraním celkového množstva tuku v tele, hodnotením BMI a následným lekárske poradenstvom.

16.11.2008 - Svetový deň chronickej obštrukčnej choroby pľúc - Priebežne počas celého roka sú rizikovní klienti na CHOCHP testovaní v PZ a v prípade pozitívneho zistenia rizika spolupracujeme s pľúcnou ambulanciou v NsP Považská Bystrica.

20.11.2008 - Medzinárodný deň bez fajčenia - Dňa 10.11.2008 bola uskutočnená v ZŠ Plevník Drieňové prednáška "Stop fajčeniu" pre 6. ročník spojená s besedou a meraním Smokerlyzerom. Dňa 24.11.2008 boli uskutočnené v ZŠ Považská Teplá 2 prednášky pre II. stupeň spojené s besedou a meraním CO vo výdychu. Dňa 24.11.2008 uskutočnené 2 prednášky pre 6. ročníky na ZŠ Slov.partizánov v Pov. Bystrici spojená s besedou a meraním

CO vo výdychu. V mesiaci november vytvorená spolupráca s internetovou nefajčiarskou kaviarňou "Press club" v Považskej Bystrici. Dňa 1.12.2008 v ZŠ Beluša uskutočnené 3 prednášky pre 8. ročníky s témou "Stop fajčeniu" spojené s besedou a meraním CO vo výdychu. Dňa 2.12.2008 v ZŠ Pružina sme zrealizovali sériu prednášok "Stop fajčeniu"/prezentácia v power pointe/ spojenú s výkladom zákona o ochrane nefajčiarov pre 2 triedy 8. ročníka. Sprievodnou aktivitou bola beseda s meraním CO vo výdychu a následným poradenstvom.

November- Európsky týždeň boja proti drogám /46. týždeň/ - v spolupráci s CVC ABC Považská Bystrica sme zrealizovali týždeň protidrogových aktivít s názvom "Droga a Ty". Aktivity boli určené pre žiakov ZŠ, Základnej osobitnej školy internátnej a deti MŠ. Počas tohto týždňa bol realizovaný kvíz - anketa pre širokú detskú verejnosť, prednášky s tematikou "Stop fajčeniu" doplnené besedou, meraním CO vo výdychu, zdravotnovýchovným materiálom a videoprojekciou. Videoprojekcia bola spojená s nácvikom komunikačných zručností zameraných na zaujatie správneho postoja k problematike ponuky drog a samotnej drogovej závislosti. Sledovanie filmov bolo spojené s krátkymi besedami a diskusiami s pedagogickým záverom. Pre MŠ boli uskutočnené zv. aktivity s názvami "Svet okolo mňa- kto som?" s cieľom priblíženia sa deťom predškolského veku formou dostupnou ich vekovej kategórii venované problematike zdravého životného štýlu, problematike drog, chápaniu "čo je dobré a čo zlé?", čo im škodí a čo prospieva" a "prečo nepiť a nefajčiť?"

Dňa 12.12.2008 sme zrealizovali na ŠZŠI v Považskej Bystrici v spolupráci s pedagógmi školy formou interaktívneho vzdelávania 2 edukačné bloky určené pre žiakov I. / 3. a 4. ročník/ a II. stupňa /6. ročník a osobitné triedy/ zamerané na prevenciu drogových závislostí a problematiku zdravého životného štýlu. Žiaci mali možnosť overiť si svoje vedomosti a získať nové informácie pri názorných paneloch. Využitá bola i videoprojekcia, ktorá bola spojená s nácvikom ako sa aktívne riadiť zásadami zdravého životného štýlu.

1.12.2008 - Svetový deň AIDS - Dňa 2.12.2008 sme zrealizovali prednášku v power pointe na ZŠ v Plevníku pre 9. ročník. Počas besedy sa žiaci živo zaujímali najmä o spôsobe prenosu a možnostiach prevencie tohto nebezpečného ochorenia. Dňa 8.12.2008 na ZŠ v Beluši sme zrealizovali sériu prednášok v power pointe s besedami pre 9. ročníky, v rámci ktorých získali bohaté informácie o chorobe AIDS. Súčasťou bola i anketa zameraná na zistenie záujmu a vedomosti žiakov o tejto problematike.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Na RÚVZ so sídlom v Považskej Bystrici pracuje pre klientov základná poradňa každý pondelok a utorok v dopoludňajších hodinách. V rámci PZ je každému klientovi poskytnuté individuálne odborné poradenstvo k problematike zdravého životného štýlu, vrátane prevencie obezity.

Dňa 16.9.2008 bola v MŠ Dukelská realizovaná zv. aktivita týkajúca sa problematiky zdravej výživy detí predškolského veku. Vedeniu kuchyne bol odovzdaný materiál "Zásady zostavovania jedálneho lístka pre MŠ" v power pointe, spolu s metodikou zdravotno výchovného pôsobenia pre rodičov detí MŠ v oblasti zdravej výživy detí predškolského veku. Zapožičané boli i 3 videofilmy o výžive.

19.11.2008 - v ZŠ Slovenských partizánov v Pov. Bystrici v spolupráci s Oddelením HDM bola realizovaná séria prednášok "Zdravá výživa" pre žiakov II. stupňa. Beseda k danej problematike bola doplnená meraním CO vo výdychu, meraním celkového množstva tuku v tele, hodnotením BMI a následným odborným poradenstvom.

Dňa 8.12.2008 na ZŠ v Beluši sme zrealizovali sériu prednášok v power pointe na tému "Zdravá výživa" a "Pitný režim" pre 3 triedy 7 ročníka v ZŠ Beluša, ktoré boli spojené s besedou a meraním celkového množstva tuku v tele a následným poradenstvom.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORUČANÉ SZO

V spolupráci s poisťovňou Union dňa 27.3.2008 a poisťovňou Apollo dňa 25.6.2008 boli v priestoroch firmy RONA a.s, Lednické Rovne usporiadané pre zamestnancov "Dni zdravia". V rámci týchto dní bol záujemcom meraný tlak krvi, celkové množstvo tuku v tele, celkový cholesterol a glykémia spolu s odborným poradenstvom. Zároveň bol poskytnutý ZV materiál k zdravému životnému štýlu.

V spolupráci so ZŠ Rozkvet PB, zaradenej do siete ŠPPZ, UNICEF-om Bratislava sa uskutočnil odborný-metodický seminár "Podpora zdravia v systéme vzdelávania a výchovy II". V rámci prednáškového bloku vystúpili pracovníčky OPZ a HDM s problematikou: "Možnosti spolupráce RÚVZ so školami" (prednášky "Činnosť OPZ pri realizácii aktivít v školskom prostredí", "Činnosť PZ", "Hygiena pedagogického procesu"). Sprievodnými aktivitami OPZ a PZ bolo: meranie TK, celkového množstva tuku v tele, beseda s účastníkmi seminára, aktuálny ZV materiál a propagácia súťaže "Q+W". Súčasťou bola ochutnávka zdravej výživy a účasť na netradičnom projektovom vyučovaní.

Využívanie ZV videofilmov školami a inými inštitúciami ako aj širokou verejnosťou na základe ponuky OPZ.

V spolupráci s Mestom Považská Bystrica sa dňa 7.5.2008 uskutočnilo preventívne vyšetrenie v rámci TZS a individuálne lekárske poradenstvo pre zamestnancov Útvaru sociálnych služieb a starostlivosti o občana MsÚ PB a dňa 21.5.2008 pre zamestnancov stravovacieho zariadenia MŠ Dukelská v PB. Súčasťou bolo aj poskytnutie aktuálneho ZV materiálu.

V dňoch 9. a 10. 6.2008 boli v Domaniži realizované ZV dopoludnia pre zamestnancov Obvodných oddelení ORPZ v PB. V rámci dopoludní boli uskutočnené: séria prednášok na tému: "Zdravotné následky fajčenia". "Výklad zákonov k danej problematike", "Protifajčiarske opatrenia a aktivity na národnej a regionálnej úrovni", beseda a poradenstvo pri odvykaní od fajčenia. Sprievodnými aktivitami podujatia bolo - meranie CO vo výdychu Smokerlyzerom, Fagerstromov dotazník závislosti na nikotíne, ZV panel k danej problematike. Táto aktivita sa tešila veľkému záujmu zúčastnených.

Pre zamestnancov Okresného riaditeľstva Policajného zboru v PB a Obvodného oddelenia PZ v PB sa uskutočnila séria preventívnych vyšetrení v rámci TZS spolu s odborným poradenstvom (28. a 29.5.2008 ,16. a 17.6. 2008). Súčasťou bolo poskytnutie aktuálneho ZV materiálu k zdravému životnému štýlu (diéty pri hypercholesterolémii, zdravá výživa, vysoký TK, práva a povinnosti pacientov, stop fajčeniu)

Posterová prezentácia na tému: "Program CINDI v regióne RÚVZ so sídlom v Pov. Bystrici - fakty a trendy" na celoštátnej konferencii asistentov hygienickej služby a iných odborných pracovníkov pracujúcich na úseku odboru podpory zdravia v Trenčíne pod názvom "Behaviorálne rizikové faktory chronických ochorení" dňa 9. 4. 2008

Odborný seminár pre zamestnancov RÚVZ so sídlom v Pov. Bystrici na tému " Výskyt dyslipoproteinémie a obezity u klientov v Poradni zdravia pri RÚVZ v Považskej Bystrici" dňa 27. 6. 2008

Spolupráca OPZ a PZ s médiami formou informačných článkov a vstupov do regionálnej tlače a televízií v rámci: súťaže "Q+W", dňa otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v P: B., v súvislosti s realizáciou putovného projektu realizovaného ORPZ v P. B., ktorý bol zameraný na prevenciu fajčenia, alkoholu a drog u detí v školskom veku, v mesiaci júl medializácia PZ v regionálnom týždenníku Považskobystrické novinky - uverejnený bol článok s názvom

"Program CINDI prináša svoje plody aj u nás", počas edukačného bloku usporiadaného v nefajčiarskej kaviarni "Press club" v Považskej Bystrici určeného pre 3. ročník SZŠ s cieľom upozorniť na rizikové faktory srdcovocievnych ochorení, v súvislosti s dňom otvorených dverí na OPPL a PZ počas Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Pri príležitosti významných svetových dní sa aktualizujú ZV nástenky pre širokú odbornú a laickú verejnosť v NsP v Pov. Bystrici a na RÚVZ so sídlom v Pov. Bystrici.

Dňa 17.9. v spolupráci so VŠZP bol zorganizovaný "Deň zdravia" pre obyvateľov obce Pružina. Záujemcom sa meral celkový cholesterol, TK, výška, váha, BMI, celkové množstvo tuku a u fajčiarov množstvo CO vo výdychu. Akcia bola doplnená zv. materiálom. Vyšetreným bolo poskytované individuálne poradenstvo.

Dňa 18.9.2008 v spolupráci s poisťovňou Dôvera bol zrealizovaný "Deň zdravia" v RONE, a.s. Lednické Rovne. Vyšetrovaný bol celkový cholesterol, glukóza, tlak krvi a celkové množstvo tuku v tele. Poskytované bolo aj odborné individuálne poradenstvo. Nechýbal zv. materiál a ponukový zoznam videofilmov.

Dňa 29.9.2008 v spolupráci so VŠZP v spoločnosti Colmet Slovakia, a.s. v Považskej Bystrici bolo uskutočnené vyšetrowanie zamestnancov. Záujemcom sa vyšetroval celkový cholesterol, meral sa tlak krvi, celkové množstvo tuku v tele, CO vo výdychu. Poskytnuté bolo aj individuálne odborné poradenstvo spolu s zv. materiálom.

Dňa 24.9.2008 v spolupráci so VŠZP v spoločnosti RONA a.s. v Lednickom Rovnom bolo uskutočnené zv. dopoludnie pre zamestnancov, ktorým sa vyšetroval celkový cholesterol, BMI, meral sa tlak krvi, celkové množstvo tuku v tele, CO vo výdychu a poskytlo sa individuálne odborné poradenstvo. Nechýbal zv. materiál.

Dňa 25.9.2008 v spolupráci s poisťovňou Apollo bol zrealizovaný "Deň zdravia" v spoločnosti Continental Matador s.r.o. v Púchove. Zamestnancom bol vyšetrovaný celkový cholesterol, glukóza, meral sa tlak krvi, celkové množstvo tuku v tele, CO vo výdychu. Poskytnuté bolo aj individuálne lekárske a zv. materiál.

Dňa 23.9.2008 v spolupráci s VŠZP bol realizovaný "Deň zdravia" v Continental Matador s.r.o. Púchov. Zamestnancom bol vyšetrovaný celkový cholesterol, meraný tlak krvi, celkové množstvo tuku v tele a poskytnuté bolo individuálne lekárske poradenstvo a zv. materiál.

Dňa 21.10.2008 v spolupráci s oddelením PPL sa v priestoroch RÚVZ -v PZ uskutočnil deň otvorených dverí zorganizovaný pri príležitosti Európskej kampane o hodnotení rizík - zdravé pracoviská. Dobré pre teba, dobré pre podnik. Táto kampaň bola zmedializovaná v týždenníku "MY Obzor". Počas dňa otvorených dverí návštevníkom bol vyšetrovaný celkový cholesterol, glukóza, triglyceridy, HDL cholesterol, meral sa tlak krvi, celkové množstvo tuku v tele, uskutočnilo sa antropometrické vyšetrenie /BMI, WHR/ a bolo poskytnuté individuálne lekárske poradenstvo.

Dňa 5.-6.11.2008 v spolupráci s poisťovňou Apollo a odd. PPL sa uskutočnila ZV aktivita súvisiaca s uplatňovaním smernice Európskej únie o hodnotení rizík na pracovisku. V priestoroch spoločnosti Continental Matador Rubber s.r.o. v Púchove sa uskutočnilo vyšetrowanie zamestnancov zaradenými s rizikovosťou prác v 3. a 4. kategórii. Zamestnanci boli kompletne vyšetrení v rámci TZS. V priestoroch RÚVZ a NsP Považská Bystrica boli zrealizované nástenky k danej problematike.

Dňa 25.11.2008 sa v priestoroch RÚVZ -PZ uskutočnil edukačný blok pre študentov 3. ročníka SZŠ v Považskej Bystrici. Počas neho boli študenti oboznámení s činnosťou PZ, s vyšetreniami, ktoré sú poskytované v rámci návštevy klienta v PZ, s vyhodnocovaním výsledkov vyšetrení. Zároveň boli teoreticky oboznámení s jednotlivými prístrojmi, ktoré sa používajú pri vyšetrení. Študenti aj pedagógovia mali možnosť dať si vyšetriť celkový cholesterol, celkové množstvo tuku v tele, CO vo výdychu, dať si zmerať tlak krvi, antropometriu /BMI, WHR/, čo vo veľkom počte aj využili.

Dňa 5.12.2008 v priestoroch nefajčiarskej kaviarne "Press club" v Považskej Bystrici sme zrealizovali edukačný blok pre študentov 3. ročníka SZŠ a ich pedagógov. Počas neho sa uskutočnila prednáška v power pointe venovaná problematike kardiovaskulárnych ochorení, a to najmä rizikovým faktorom a prezentácii tzv. "Európskeho čísla zdravého srdca". Cieľom bolo zvyšovanie vedomostí spolu so zvyšovaním motivácie zameranej na konanie prospešné zdraviu. Súčasťou bolo meranie celkového cholesterolu v krvi, tlaku krvi, celkového množstva tuku v tele a CO vo výdychu. Aktivita vyvolala veľký záujem, ktorý študenti potvrdili živými vstupmi počas jej natáčania do spravodajstva "TV Považie".

V druhom polroku 2008 v spolupráci s firmou Sauer Danfoss, a.s. / závod v Dubnici nad Váhom a v Považskej Bystrici / riešime projekt "Nefajčiarska firma", ktorého cieľom je od 1.1.2009 vyhlásenie nefajčiarskeho pracoviska. Aktívnym prístupom a komunikáciou so zamestnancami hľadáme spoločné riešenie pre zdravší životný štýl v priestoroch firmy pre všetkých - fajčiarov i nefajčiarov. V prvej fáze riešenia projektu prebehla anketa medzi zamestnancami, ktorej výsledky jednoznačne podporujú ideu "Nefajčiarskej firmy". T.č. prebieha vyšetrenie tých fajčiarov, ktorí majú záujem o poradenstvo pri odvykaní od fajčenia.

V spolupráci so zdravotnou poisťovňou Apollo sme v dňoch 5.-6.11.2008 uskutočnili preventívne vyšetrenie s individuálnym lekárskeým poradenstvom v rámci TZS pre zamestnancov spoločnosti Continental Matador Rubber, s.r.o. v Púchove. Súčasťou bolo poskytnutie aktuálneho zdravotnovýchového materiálu. V dňoch 28.10., 4.11., 11.11., 18.11., 27.11., 4.12., 9.12.2008 sa uskutočnilo toto vyšetrenie u zamestnancov spoločnosti Sauer - Danfoss, a.s. v Dubnici nad Váhom a v Považskej Bystrici.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prešove**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie / NEHAP / -Monitorovanie kvality povrchovej vody odoberanej pre pitné účely v regióne

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Sledovanie dynamiky zmien kvality povrchovej vody v zmysle platnej legislatívy - Nariadenia vlády SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu, Vyhlášky MŽP SR č.636/2004, ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch a NV SR č.296/2005, ktorým sa ustanovujú požiadavky na kvalitu a kvalitatívne ciele povrchových vôd a limitné hodnoty ukazovateľov znečistenia odpadových vôd a osobitných vôd.

V okrese Sabinov a Prešov pre vodárenské účely sa využíva infiltrovaná voda z toku Torysa (cca 82 %) - Prešovský skupinový vodovod. Na hornej časti toku sa voda doberá priamo z toku – priemerne 80 l/s. Táto voda je dodávaná priamo do mesta Prešov, kde sa vo vodojemoch zmiešava s vodou ďalších vodovodných systémov.

Termín plnenia : priebežne

Stav plnenia k 31.12.2008:

Z povrchového toku Torysa sa v roku 2008 vykonávali odbery povrchových vôd v profiloch Tichý Potok – priamy odber a Tichý Potok pred vstupom na úpravu. Celkovo bolo vykonaných 18 odberov vôd. Kvalita povrchovej vody je po mikrobiologickej a chemickej stránke nevyhovujúca. Na podnet VVS a.s. Košice zistenú situáciu toho času rieši Slovenská inšpekcia životného prostredia IŽP Košice.

V rámci komisionálneho jednania pri kontrole dodržiavania režimu hospodárenia v ochranných pásmach uvedeného odberu bolo opakovane konštatované, že jediným riešením pre zlepšenie kvality vody v toku Torysa je vybudovanie kanalizácií a ČOV pre obce Nižné Repaše, Vyšné Repaše, Olšavica, Brutovce a dobudovanie VN Tichý Potok, čím by sa zabezpečila stabilizácia kvality vody určenej pre odber.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Gestor: RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave a v Košiciach

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR a RÚVZ v SR

Cieľ:

Informovať verejnosť s využitím internetových stránok RÚVZ Prešov o aktuálnych problémoch v spádovom území RÚVZ Prešov.

Termín plnenia: priebežne

Výstupy:

Jednotný systém I. etapy zverejňovania zdravotno-výchovných informácií.

Stav plnenia k 31.12.2008:

Najčastejšie požadované informácie boli podané tiež cestou regionálnej tlače (4 konzultácie), ktoré sa týkali kvality vody na kúpanie. RÚVZ má zriadenú webovú stránku, ktorá bola priebežne aktualizovaná informáciami o kvalite vody vo verejných vodovodoch, kvalite vody na kúpanie, základných hygienických požiadavkách na ochranu zdravia po záplavách a pod. Priebežne sa vytvára informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa EÚ.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor, nariadovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, vykonávať posudkovú činnosť. Prehodnotiť súčasný stav zabezpečenia dátových tokov v oblasti monitoringu vodných plôch SR a vytvoriť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa EÚ.

Termín plnenia: priebežne

Výstupy

Výsledky z monitoringu kvality vôd vhodných na kúpanie sú zhromažďované a vyhodnocované ÚVZ SR. ÚVZ SR vypracováva každoročne:

- pred začiatkom letnej turistickej sezóny metodické usmernenie pre spoluriešiteľské pracoviská pre postup pri riešení v príslušnom roku,
- na začiatku letnej turistickej sezóny správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,
- po ukončení LTS správu o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS,
- v novembri správu Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie pre Európsku komisiu, ktorú predkladá Slovenská agentúra životného prostredia, ako inštitúcia zodpovedná za reporting voči Európskej komisii,
- v marci výročnú správu,
- priebežne informácie do médií a na internetovú stránku ÚVZ SR.

Stav plnenia k 31.12.2008:

RÚVZ so sídlom v Prešove dozoruje len jedno prírodné kúpalisko a to v okrese Prešov – Delňa. V roku 2008 sa na prírodnom kúpalisku Delňa v Prešove odobralo 9 vzoriek vôd. Kvalita vody počas kúpacej sezóny vyhovovala kritériám NV SR č. 87/2008 Z. z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská. Až na ukazovateľ reakcie vody, ktorého medzná hodnota bola prekročená v čase, keď kúpalisko nebolo v prevádzke (25.6.2008 a 4.9.2008). Priebežne sa vytvára informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa EÚ.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Táto úloha má za cieľ zistiť, aký a či vôbec má dopad na zdravotný stav obyvateľstva pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Termín plnenia - etapy riešenia: I. 2008 - zber údajov a podkladov pre správu

II. 6-10 mesiac 2009 - spracovanie záverečnej správy

Výstupy - Správa o zhodnotení poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov tohto trendu.

- Informácie pre verejnosť na internetovej stránke ÚVZ SR

Stav plnenia k 31.12.2008:

Toho času je plnenie úlohy gestorom pozastavené.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprav a podkladov pre správu EÚ

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

Cieľ:

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. Výsledky terénnych zistení vrátane výsledkov laboratórnych skúšok pitnej vody sa archivujú a vyhodnocujú jednotným programovým systémom VYDRA so zreteľom na hodnotenie úrovne zásobovania obyvateľstva pitnou vodou vrátane presadzovania hygienických požiadaviek v tejto oblasti.

Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Termín plnenia: priebežne

Výstupy

Na základe výsledkov z monitoringu kvality pitnej vody Úrad verejného zdravotníctva SR vypracúva

- každoročne výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR,
- každé tri roky správu Slovenskej republiky o kvalite pitnej vody pre Európsku Komisiu, ktorú predkladá SAŽP ako inštitúcia zodpovedná za reporting pre EK,
- priebežné informácie do médií a na internetovú stránku ÚVZ SR.

Národné referenčné centrum pre pitnú vodu vypracúva a publikuje

- každoročne hodnotiacu národnú správu z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je uverejnená aj na stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

Všetky RÚVZ v SR

- publikovanie výročnej správy a informácií o monitoringu pitnej vody na webových stránkach jednotlivých RÚVZ.

Stav plnenia k 31.12.2008:

Bolo vykonaných celkovo 179 odberov pitných vôd z verejných vodovodov z toho 102 odberov pitných vôd z verejných vodovodov v rozsahu minimálnych rozborov, 19 úplných rozborov a 58 rozborov zameraných na chlórované uhľovodíky. Ak bola v rámci monitoringu zistená zhoršená kvalita pitnej vody, odber vzorky sa opakoval, pričom zistené nedostatky týkajúce sa kvality vody boli prejednané so správcom vodovodu a následne odstránené. Správa o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre Európsku komisiu za časové obdobie 2005, 2006, 2007 bola vypracovaná a zaslaná ÚVZSR 11.12.2008.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA**2.1. Zabezpečovanie znižovania miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce****2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce /**

Cieľ:

Znižovať počet pracovníkov exponovaných rizikovým faktorom pri práci a znižovať mieru ich vystavenia pôsobeniu škodlivých faktorov z pracovného prostredia. Ukladaním opatrení dosiahnuť postupné zlepšovanie pracovného prostredia.

Gestor: Oddelenie PPL

Riešiteľské pracoviská: oddelenie PPL, OLAČ

Anotácia úlohy:

V rámci ŠZD kontrolovať plnenie opatrení nariadených rozhodnutím o určení rizikových prác. V prípade ich neplnenia ukladať sankcie. Prehodnocovať rizikové práce na základe predložených návrhov zamestnávateľov. Usmerňovať zamestnávateľov v oblasti znižovania expozície zamestnancov rizikovým faktorom. Ukladať pokyny na znižovanie miery expozície, alebo na realizáciu náhradných opatrení.

Etapy riešenia:

Každoročne preveriť všetky organizácie v ktorých RÚVZ rozhodnutím určil rizikové práce

Realizačné výstupy:

Získanie aktuálnych údajov o :

1. počte exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce
2. vývoji zmien v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
3. počte nových rizikových prác v danom roku
4. počte a druhu sankcií za neplnenie uložených opatrení na pracoviskách, kde sa vykonávajú rizikové práce.

Realizácia úlohy k 31.12.2008

Úloha je plnená priebežne počas roka. Spravidla každý rok sú organizácie, v ktorých boli vyhlásené rozhodnutím RÚVZ rizikové práce kontrolované 1 x ročne v rámci ŠZD. Kontrolované je dodržiavanie podmienok daných v rozhodnutí o zaradení prác do kategórií.

Do konca r. 2008 boli vykonané previerky v 57 organizáciách s vyhlásenou RP v okresoch Prešov a Sabinov. V súčasnej dobe môžeme konštatovať, že došlo k zníženiu počtu výziev pre doplnenie materiálov potrebných k RP a teda, že firmy si v prevažnej miere samé už dokladujú prevádzkové poriadky a hodnotenie rizík, ktoré sú vypracované PZS.

Z celkového počtu 99 organizácií má zmluvu s PZS 62 subjektov. Jedná sa hlavne o organizácie s počtom zamestnancov nad 30. Naďalej sa však pri posudkovej činnosti / návrhy na uvedenie pracovných priestorov do prevádzky / firmy upozorňujú že v prípade, ak sa očakáva riziková práca je potrebná objektivizácia rizikových faktorov, hodnotenie rizika, predloženie návrhu na zaradenie prác do rizika a vypracovanie prevádzkových poriadkov. Povinnosť predkladania prevádzkových poriadkov, objektivizácie faktorov práce a hodnotenia rizík rešpektujú práve organizácie, ktoré majú uzavreté zmluvy s PZS napr. Východoslovenská energetická spoločnosť a.s. Košice, TEAM INDUSTRIES s.r.o. Turany, TESCO Stores a.s. Bratislava, GOHR s.r.o. Veľký Šariš, Spinea s.r.o. Prešov.

2.1.2. Znižovanie miery zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov**Cieľ:**

Usmerňovať zamestnávateľov aby obmedzovali používanie látok a prípravkov deklarovaných ako jedovaté a veľmi jedovaté a nahrádzali ich menej nebezpečnými látkami.

Gestor: Oddelenie PPL

Riešiteľské pracoviská: oddelenie PPL

Anotácia úlohy:

V rámci ŠZD v organizáciách , v ktorých sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky kontrolovať dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. ako aj zákona NR SR č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a prípravkoch . V prípade porušovania zákonných noriem uložiť sankčné opatrenia.

Aktívne vyhľadávať organizácie, v ktorých sa takéto látky používajú.

Etapu riešenia:

Každoročne preveriť všetky organizácie evidované v databáze RÚVZ, kde sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky. Aktívne vyhľadávať organizácie ,v ktorých sa používajú jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky.

Realizačné výstupy:

Získanie aktuálnych údajov o :

- organizáciách, v ktorých sa nakladá s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami
- o druhoch a množstve jedovatých látok a prípravkoch a spôsoboch ich použitia
- vývoji zmien v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- úrovni pracovného prostredia a podmienkach práce v uvedených firmách
 - o odbornej spôsobilosti na prácu s týmito látkami

Realizácia úlohy do 31.12.2008

Úloha je plnená priebežne a súvisí s vykonávaním postrekovej činnosti v poľnohospodárskych podnikoch v sezóne t.j. marec – apríl. V roku 2008 bolo preverených 14 subjektov, ktoré pracujú s jedovatými a veľmi jedovatými látkami. V súvislosti s touto prácou sme mali hlásené 1 podozrenie na inhalačnú intoxikáciu prípravkom na morenie osiva. Prešetrením bolo zistené, že u pracovníčky Výskumno-šľachtiteľskej stanice v Malom Šariši došlo pri upratovaní – zametaní podlahy skladu, k nadýchaniu sa obilného prachu kontaminovaného úkapmi moridla.

V rámci previerok ŠZD je kontrolovaná odborná a zdravotná spôsobilosť, zabezpečenie OOPP, zdravotný dohľad, prevádzkové poriadky, podmienky skladovania a evidencia látok deklarovaných ako jedovaté a veľmi jedovaté. Neboli zistené žiadne závažné nedostatky.

Zo skúsenosti vyplýva, že na trhu dochádza k poklesu chemických látok a prípravkov, ktoré sú deklarované ako jedovaté a veľmi jedovaté látky a prípravky. Na základe našich zistení a na základe návrhov firiem a zmeny používaných látok a prípravkov boli z evidencie rizikových prác v r. 2008 vyradené 2 organizácie - PD Svinia a UKSUP Jakubovany.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov, vrátane azbestu

Cieľ:

Znižovať riziko vzniku rakoviny podmienenej pracovnými podmienkami obmedzovaním rozsahu používania chemických karcinogénov a mutagénov a znižovaním počtu pracovníkov vystavených ich pôsobeniu.

Gestor: Oddelenie PPL

Riešiteľské pracoviská: oddelenie PPL, OLAČ

Anotácia:

- každoročne preveriť všetky organizácie z databázy RÚVZ, kde používajú chemické karcinogény a mutagény a kontrolovať dodržiavanie ustanovení platnej legislatívy. V prípade ich porušovania ukladať sankcie .
- Cielene vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov.

- Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmito látkami (BET, priame, nepriame).
- Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénom a mutagénom a procesom s rizikom chemickej karcinogenity.
- Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a prijímať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície pracovníkov a obyvateľstva.
- Usmerňovať zamestnávateľov, aby obmedzovali používanie karcinogénov a mutagénov a nahrádzali ich látkami menej nebezpečnými

Etapy riešenia:

Každoročne preveriť organizácie z databázy RÚVZ, kde používajú v pracovnom procese chemické karcinogény a mutagény.

Realizačné výstupy: Získanie aktuálnych údajov:

1. databáza organizácií, kde sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory
2. počet exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénmi a mutagénmi
3. vývoj zmien v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
4. úroveň pracovného prostredia a podmienok práce na pracoviskách, kde sa karcinogény používajú

Realizácia úlohy do 31.12.2008

Úloha je plnená priebežne. V rámci ŠZD sa zameriavame na udržiavanie zodpovedajúcej úrovne alebo primeraného vylepšenia pracovných podmienok v organizáciách používajúcich karcinogénne a mutagénne látky. Evidujeme 26 organizácií, pričom v 22 je to prach z tvrdého dreva, z toho sú 3 nové organizácie, kde sa používajú karcinogénne a mutagénne faktory / IREKS Enzyrna s.r.o. Vyšná Šebastová, laboratórium na kontrolu múčnych zmesí, MIKONA s.r.o. Prešov – opravy defektov /vulkanizácia/ prípravkom thermopress MTR, ŠVaPÚ Dolný Kubín – laboratórium klinickej diagnostiky/.

Súčasťou žiadosti firiem IREKS ENZYMA s.r.o. V. Šebastová a MIKONA s.r.o. Prešov boli prevádzkové poriadky pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a hodnotenia rizík. ŠVaPÚ Dolný Kubín predloží posudky o riziku a prevádzkový poriadok v termíne do 1.4.2009.

V rámci posudkovej činnosti bol vydaný 1 nesúhlas k povrchovej úprave kovov kremičitým pieskom. V r. 2008 bolo vydaných 19 rozhodnutí k sanačným prácam súvisiacim s azbestom. Každá organizácia žiadajúca vydanie rozhodnutia k sanácii azbestu predkladá prevádzkové poriadky a hodnotenie rizík.

V organizáciách, kde evidujeme výskyt drevného prachu z tvrdého dreva a ktorým bol súhlas k prevádzke vydaný v skoršom období, vyžadujeme dodatočné doplnenie o návrh prevádzkového poriadku a hodnotenie zdravotných rizík.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Anotácia:

Uplatňovanie legislatívnej úpravy –vyhl. MZ SR č. 542/2007 pri výkone ŠZD. Priebežné prehodnocovanie tejto záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií. Prehodnotenie vydaných rozhodnutí o určení RP v tomto faktore.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská : všetky RÚVZ v SR

Termín: priebežne počas roka

Realizačné výstupy :

prehodnocovanie psychickej pracovnej záťaže , podkladových materiálov, evidencia RP s týmto rizikovým faktorom, sledovanie trendov a zmien psychického zdravia populácie SR .

Realizácia úlohy k 31.12.2008

RÚVZ so sídlom v Prešove neviduje organizáciu s rizikovou prácou – psych. prac. záťaž. V rámci výkonu ŠZD ale aj posudkovej činnosti v organizáciách, kde by mohol byť náznak takejto práce , bolo vyplnených 48 dotazníkov .

RÚVZ v Prešove nie je personálne vybavené na túto úlohu / nemáme psychológa/.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

Cieľ:

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k výskytu ochorení z DNJZ. Pri prešetrovaní príčinnej súvislosti profesionálnych poškodení zdravia s výkonom práce v položke 29 zoznamu chorôb z povolania dôsledne postupovať podľa odborného usmernenia MZ SR – hlavného hygienika SR na zabezpečenie jednotného postupu RÚVZ v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovných podmienok pri podozrení na profesionálne ochorenie z DNJZ .

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Zjednotiť a skvalitniť posudzovanie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov a tým prispieť k jednoznačnému záveru pri priznávaní chorôb z povolania z DNJZ v SR.

Etapy riešenia:

Rok 2005 a ďalšie roky.

Realizačné výstupy:

- Na hodnotenie podozrení na ochorenia z DNJZ využívať citované odborné usmernenie MZ SR – hlavného hygienika SR. Kópie podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na UVZ SR
- Zber celoslovenských údajov do databáz (vedených od roku 1995)
 - a) rizikové práce – faktor DNJZ
 - b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29
 - c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
 - d) priznané choroby z povolania v položke 29
- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Výsledky prezentovať na odborných konferenciách a seminároch, publikovať v odborných časopisoch

Realizácia úlohy k 31.12.2008

RÚVZ so sídlom v Prešove neviduje organizáciu s rizikovou prácou – DNJZ.

V roku 2008 bolo z celkového počtu 13 hlásení o podozrenie na profesionálne poškodenie zdravia, 5 podozrení v položke 29 u profesie krajčírka, pracovníčka v strihární, kuchárka, pilčík, traktorista. V profesii krajčírka a pracovníčka v strihární nebolo ochorenie jednoznačne uzavreté ako príčinná súvislosť s výkonom práce, v profesii pilčík môže mať ochorenie príčinnú súvislosť s prácou, v profesii traktorista a kuchárka pracovná činnosť nespĺňala kritéria pre JNDZ.

Oproti r. 2007 došlo k poklesu hlásení na profesionálne poškodenie zdravia DJNZ o 5 prípadov.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Cieľ:

Pripraviť návrh metodického postupu na posudzovanie a hodnotenie pracovného prostredia pracovných podmienok a spôsobu práce z hľadiska položky 47 zoznamu chorôb z povolania (iné poškodenia zdravia z práce), s osobitným zameraním na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: všetky RÚVZ v SR

Anotácia:

Návrh metodického postupu overovať v terénnej praxi pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca, úzko spolupracovať s odborníkmi KPLaT

Etapy riešenia:

Rok 2005 a ďalšie roky.

Realizačné výstupy :

- Zbierať a sumarizovať odborné podklady z domácich a zahraničných zdrojov
- Pripraviť odborné usmernenie MZ SR – hlavného hygienika SR na zabezpečenie jednotného postupu RÚVZ v SR pri prešetrovaní a hodnotení pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce pri podozrení na profesionálne ochorenie chrbtice
- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu celoslovenských údajov
 - b) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
 - c) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
 - d) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47
- Výsledky prezentovať na odborných konferenciách a seminároch, publikovať v odborných časopisoch

Realizácia úlohy k 31.12.2008

V r. 2008 neevidujeme žiadne podozrenie na profesionálne poškodenie zdravia v položke 47 ani sa žiadne neprešetruje. Tak isto k tomuto dátumu nemáme priznané žiadne poškodenie zdravia v tejto položke.

Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Cieľ :

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

Gestor: UVZ SR

Riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Anotácia:

V rámci ŠZD sa zamerať na cielenú kontrolu uplatňovania NV SR č. 276/2006/ Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami zo strany zamestnávateľov

Umiestnenie ZJ a priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ

- denné a umelé osvetlenie
- mikroklimatické podmienky

- požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie
- režim práce a odpočinku zamestnancov

Pomocou kontrolných listov (dotazníkov informovanosti zamestnancov) overiť u zamestnancov dodržiavanie požiadaviek cit. legislatívnej úpravy na poskytovanie informácií v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia:

Rok 2005 a ďalšie roky

Realizačné postupy : Získavať údaje o :

- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skrínigovom vyšetrení oči a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať počet

- previerok na pracoviskách so ZJ
- vydaných pokynov na odstránenie zistených nedostatkov (vrátane charakteristiky najčastejšie zistených nedostatkov)
- uložených sankcií

Realizácia úlohy k 31.12.2008

Úloha je plnená priebežne , formou dotazníkov informovanosti pri práci so zobrazovacími jednotkami. Bolo vyplnených 128 dotazníkov .

Nadalej sa pokračuje v plnení úlohy na Úrade práce v Prešove a Sabinove. Po ukončení úlohy budú závery prerokované vo vedení Úradu práce s možnosťou prijatia nápravných opatrení. Z doteraz zistených údajov vyplýva, že vo väčšine prípadov sa stále jedná o prácu rozmanitú a čistý výkon práce pri počítači je 1,5 – 2 hodiny. V prvom štvrtroku 2009 bude vykonaná objektivizácia osvetlenia a mikroklimatických podmienok. Vyhodnotené sú stravovacie zvyklosti.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ:

Prostredníctvom trvalého monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Gestor:

ÚVZ SR

Spoluriešitelia : RÚVZ Prešov – OHVBPKV – 9 pracovníčok
pracovníčky laboratória

Etapy riešenia:

Odber vzoriek v počte a termíne určenom ÚVZ SR z distribučnej siete a lekární. Koncom roka sumarizácia výsledkov. V januári 2009 príprava záverečnej správy.

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2008

K uvedenému termínu bolo odobratých a vyšetrených –

- 50 vzoriek detskej výživy na stanovenie obsahu dusičnanov a dusitanov,

- 8 vzoriek detskej výživy na stanovenie mykotoxínov – aflatoxínov a patulínu (5 vzoriek bolo vyšetrených na RÚVZ so sídlom v Poprade, 3 vzorky na RÚVZ so sídlom v Prešove), z toho 7 vzoriek bolo vyšetrených na aflatoxín B₁ a 5 vzoriek na patulín,
- 13 vzoriek detskej výživy na stanovenie pesticídov (11 vzoriek bolo vyšetrených na RÚVZ so sídlom v Prešove, 2 vzorky na ÚVZ SR) - všetky vzorky vyhovelí v sledovaných ukazovateľoch stanoveným limitom

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Cieľ:

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor:

ÚVZ SR, RÚVZ Poprad, RÚVZ Banská Bystrica

Spoluriešitelia: RÚVZ Prešov – OHVBPKV – 4 pracovníčky
poradňa zdravia – 2 pracovníčky

Etapy riešenia:

Riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi. Pokračovanie v monitorovaní výživového stavu, regionálnych odlišností, spotreby potravín atď. Vytvorenie relevantných podkladov pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej politiky u obyvateľov SR.

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2008

K uvedenému termínu bolo vyšetrených spolu 80 klientov v poradni zdravia RÚVZ so sídlom v Prešove podľa stanovených vekových kategórií.

Súčasťou projektu bolo

- klientmi vyplnené jednodenné jedálne lístky podľa formulára,
- dotazník o životospráve,
- klinicko-somatický dotazník – BMI, WHR, TK systolický, TK diastolický,
- biochemické vyšetrenie – odber krvi na prístroji reflatron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu – celkový cholesterol, triglyceridy, HDL, LDL, glukóza.

Všetky údaje boli spracované v programe ALIMENTA a zaslané na RÚVZ so sídlom v Poprade. Záverečná správa a vyhodnotenie bude realizované v januári 2009.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ:

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu

Gestor:

ÚVZ SR, RÚVZ Košice

Spoluriešitelia: RÚVZ Prešov - OHVBPKV – 9 pracovníčiek
pracovníčky laboratória

Etapy riešenia:

1. etapa: odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu a domáceho pôvodu,
2. etapa: kontrola používania jodidácie soli výrobcami

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2008

K uvedenému termínu bolo odobratých 66 vzoriek soli, a to 2 vzorky z dovozu a 64 vzoriek od domáceho výrobcu. Všetky vyšetrené vzorky vyhoveli v sledovaných ukazovateľoch stanoveným limitom.

Zároveň bola u výrobcu kuchynskej soli SOLIVARY, a. s., Prešov, Košická 6, Prešov vykonaná úradná kontrola zameraná na kontrolu dokumentácie, technologický postup pri jodidácii soli, označovanie, odbornú a zdravotnú spôsobilosť pracovníkov, osobnú a prevádzkovú hygienu. Na základe zistených skutočností boli uložené opatrenia na odstránenie nedostatkov v prevádzkovej hygiene a zabezpečení odbornej spôsobilosti pracovníkov vykonávajúcich epidemiologicky závažné činnosti. Pri následnej kontrole bolo zistené, že nedostatky boli odstránené.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ:

Kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok, povinnosť ich označovania na obale kozmetických výrobkov, zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok

Gestor:

ÚVZ SR

Spoluriešitelia: RÚVZ Prešov – OHVBPKV – 3 pracovníčky

Etapy riešenia:

Zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie, príprava záverečnej správy.

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2008

- Stanovenie mikrobiologických ukazovateľov (CPM, *Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans* a *Staphylococcus aureus*) – odobraté boli 4 vzorky dekoratívnej kozmetiky z 2 maloobchodných prevádzok,
- Stanovenie akrylamidu a ftalátov vo vzorkách lakov na nechty – odobraté boli 4 vzorky lakov na nechty z 2 maloobchodných prevádzok,
- Stanovenie dietylénglykolu a fluoridov vo vzorke zubnej pasty pre dospelých – odobratá bola 1 vzorka zubnej pasty pre dospelých z obchodného reťazca,
- Stanovenie kyseliny hydroxybenzoovej a jej solí a esterov a mikrobiologické vyšetrenie vo vzorkách rôznych kozmetických výrobkov – odobraté boli 4 vzorky rôznych telových kozmetických výrobkov pre dospelých z 2 prevádzok,
- Stanovenie potenciálnych alergénov vo vzorkách vonnej kozmetiky (laboratórny rozbor ešte nie je ukončený) – odobraté boli 4 vzorky toaletných vôd pre mužov a pre ženy z 2 prevádzok

Pri stanovení akrylamidu sa v dvoch vzorkách lakov na nechty Jordana, krajina pôvodu USA a Moyra, krajina pôvodu Nemecko zistila prítomnosť dibutylftalátov. Uvedené zistenie bolo oznámené na ÚVZ SR Bratislava.

Ostatné vyšetrené vzorky zodpovedali stanoveným limitom.

V rámci ŠZD boli do 31.12.2008 vykonané kontroly v obchodnej sieti v počte 22 so zameraním na dodržiavanie správnosti označovania a podmienok skladovania. Pri kontrolách neboli zistené nedostatky.

Vyhodnotenie a záverečná správa bude spracovaná v januári 2009.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Cieľ:

Kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov, monitoring dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách

Gestor:

ÚVZ SR

Spoluriešitelia: RÚVZ Prešov – OHVBPKV – 4 pracovníčky

Etapy riešenia:

Kontrola povinnej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov v priebehu roka 2008. Dodržiavanie právnych predpisov (vyrábať v zmysle správnej výrobných praxe)

Vyhodnotenie výsledkov k 31.12.2008

V roku 2008 bola vykonaná dokumentárna kontrola u výrobcu kúpeľových solí EZO Prešov. Nedostatky neboli zistené .

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity a nadváhy v populácii detí vo veku od 6 do 15 rokov na Slovensku“

Cieľ :

Cieľom projektu je zmapovanie výskytu nadmernej hmotnosti a obezity u detí a zhodnotenie stravovacích návykov a životného štýlu pomocou dotazníkovej metódy.

Gestor:

Detská klinika LFUK, Detská fakultná nemocnica s poliklinikou v Bratislave, teoretické ústavy LFUK, ÚVZ SR

Spoluriešitelia: RÚVZ Prešov – odd. HDM

Anotácia:

Projekt je zameraný na sledovanie stravovacích návykov detí, vrátane zistenia stavu ich výživy pomocou merania výšky, váhy a obvodu pásu.

Ide o pilotný projekt, ktorý bude realizovaný pracovníkmi odd. HDM vybraných RÚVZ.

Etapy riešenia :

- vypracovanie metodiky riešenia projektu
- zber údajov a vlastné merania vo vybraných RÚVZ v SR
- štatistické spracovanie údajov na LF UK v Bratislave

Realizačné výstupy:

- zmapovanie situácie o stravovacích návykoch a výžive detí školského veku
- sledovanie trendu výskytu nadhmotnosti a obezity tejto vekovej skupiny a porovnanie získaných výsledkov s výsledkami výskytu nadhmotnosti a obezity v roku 2001
- na základe získaných výsledkov pilotného projektu zvážiť jeho rozšírenie v rámci ostatných RÚVZ v SR
- návrh intervenčných aktivít v oblasti zásad správnej výživy detskej populácie
- edukáciou a intervenciou dosiahnuť zníženie výskytu zdravotných, estetických a psychických komplikácií, ktoré sú sprievodným znakom nadhmotnosti a obezity, spôsobenej nesprávnymi stravovacími návykmi.

V roku 2008 sa tento projekt neplnil.

4.3 Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Gestor

Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP (Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie), ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácie

Prieskum je zameraný, okrem iného na oblasť závislostí- t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na herných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu sú zamerané na:

- účasť na pracovných stretnutiach s partnermi Európskej únie v nadväznosti na minuloročné zahájenie twinningového projektu „ Význam partnerskej spolupráce pre NMCD (Národné monitorovacie centrum)
- vypracovanie metodiky pre zber údajov a celoslovenského prieskumu o alkohole , tabaku a drogách (TAD1, 2 a 3) u žiakov ZŠ a študentov SŠ, ako aj u učiteľov a koordinátorov prevencie
- zber dát v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD 1, 2 a 3 na vybraných RÚVZ v SR
- príprava realizácie európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách „ESPAD“
- pracovné stretnutia prispievateľov do Národnej správy o drogách na Slovensku

Realizačné výstupy

- Získanie výsledkov zneužívania návykových látok na základe realizácie opakovaných celoslovenských prieskumov na základných a stredných školách na Slovensku
- Sledovanie trendov zneužívania návykových látok u žiakov, študentov a učiteľov základných a stredných škôl
- Vytváranie intervenčných programov na školách, zameraných na prevenciu zneužívania návykových látok, vrátane zdravotnej výchovy v tejto oblasti (prednášky, letáky, plagáty, brožúry)
- Vyškolenie rovesníckych skupín na pôsobenie medzi mládežou
- Spolupráca pri rozpracovaní systému monitoringu a vyhodnocovania niektorých kľúčových indikátorov drogovej problematiky
- Spracovanie podkladov pre Národnú správu o drogách
- Podpora Národného programu boja proti drogám

Termín ukončenia

Priebežne podľa požiadaviek gestora

Realizácia úlohy k 31. 12. 2008

V roku 2008 sa v mesiacoch apríl až máj uskutočnila ďalšia etapa projektu “ESPAD-Európsky školský prieskum o alkohole a ostatných drogách u študentov vysokých škôl,, Cieľom bolo dôkladnejšie zmapovať situáciu u vysokoškolákov. Účasť na projekte bola dobrovoľná, prieskum anonymný. Dotazník bol zameraný na zmapovanie postojov študentov vysokých škôl k fajčeniu, alkoholu a drogám.

Jednalo sa o nasledovné školy:

- 1/ Prešovská univerzita - Fakulta prírodných a humanitných vied Prešov, kde sa do prieskumu zapojilo 127 študentov 1.-4. ročníka.
- 2/ Vysoká škola medzinárodného podnikania Prešov. Do projektu sa zapojilo 31 študentov 1-3. ročníka.

Spolu bolo do projektu zapojených 158 študentov vybraných vysokých škôl v okrese Prešov. Vyplnené dotazníky s hláseniami za jednotlivé školy boli zaslané na ÚVZ SR Bratislava.

4.4 Prevencia chybného držania tela u školských detí

Cieľ

Cieľom je overiť vhodnosť v súčasnosti používaného školského nábytku v školách k telesným rozmerom školských detí a mládeže.

Gestor

UVZ SR, STU Bratislava – Materiálovotechnologická fakulta (MTF) so sídlom v Trnave

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR, vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Prvá etapa sa realizovala v rokoch 2002 – 2003 a bola zameraná na zmapovanie situácie ergonomických podmienok na vybraných školách na Slovensku.

V nadväznosti na ňu sa konala druhá etapa prieskumu v rokoch 2004 – 2005, v rámci ktorej boli uvedené do praxe intervenčné opatrenia, zamerané na zlepšenie nepriaznivej situácie na školách.

Výsledky posledného 6. celoštátneho prieskumu telesného vývoja detí a mládeže v SR, uskutočneného v r. 2001 na vzorke cca 35.tis. detí a mládeže v rámci SR, potvrdili pokračujúci sekulárny trend v populácii slovenských detí a mládeže. Pretože technické normy, upravujúce školský nábytok, pochádzajú z roku 1987, považujeme za potrebné prehodnotiť ich vo vzťahu k zmenám antropometrických ukazovateľov telesnej a dorastovej populácie za posledné desaťročia .

Etapy riešenia sú zamerané na:

- prípravu metodiky na zmeranie vybraných antropometrických parametrov školských detí z ergonomického hľadiska
- vykonanie špecifických antropometrických meraní u vybranej skupiny žiakov v SR
- štatistické spracovanie výsledkov
- na základe výsledkov zvážiť prehodnotenie veľkosti školského nábytku (STN 91 08 41 Školský nábytok. Žiacke stoly. Funkčné rozmery a technické požiadavky a STN 91 06 40 Školský nábytok. Žiacke stoličky. Funkčné rozmery a technické požiadavky) vo vzťahu k telesným rozmerom školských detí a mládeže

Realizačný výstup

Iniciovanie prehodnotenia v súčasnosti platných noriem na veľkosti školského nábytku

Termín ukončenia

Rok 2008

Tento projekt sa plní celoštátne v rámci oddelení HDM.
V roku 2008 sa na úrovni RÚVZ Prešov neplnil.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam, v súlade s Nariadením vlády SR č. 337 o podrobnostiach a prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR v roku 2007 bude v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007 – 2013).

Realizácia k 31.12.2008

V rámci tejto úlohy bola vykonaná kontrola pravidelného povinného očkovania k 31.8.2008 na základe usmernenia ÚVZ SR v Bratislave č. OE/6264/2008. Kontrola zaočkovanosti bola najprv vykonaná v termíne september a október v rámci územnej pôsobnosti RÚVZ Prešov na všetkých detských ambulanciách a v mesiaci november boli výsledky kontrol zaočkovanosti z jednotlivých RÚVZ spracované za Prešovský kraj. Výsledky kontroly zaočkovanosti za Prešovský kraj boli v určenom termíne zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

Výsledky kontroly zaočkovanosti boli napriek pretrvávajúcim nedostatkom /očkovanie rómskych detí/ veľmi priaznivé v rámci Prešovského kraja, t.j. u jednotlivých druhov očkovania boli dosiahnuté percentá zaočkovanosti od 98,8% až do 99,6%. V rámci RÚVZ Prešov a Sabinov bolo spolu skontrolovaných 49 pediatrických obvodov a v rámci Prešovského kraja 192 pediatrických obvodov. V Prešovskom kraji dlhodobo pretrváva

problém s očkovaním rómskych detí, ktorý sa úspešne podarilo riešiť v spolupráci s rómskymi asistentmi/ napr. problémy s očkovaním na detskej ambulancii na Šváboch/. Výsledky kontroly očkovania po spracovaní na ÚVZ SR v Bratislave za SR budú zaslané do medzinárodnej siete EVACNET a do WHO.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a nový informačný systém.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003–2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2005 zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie importovanými nákazami prostredníctvom prísťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia:

Táto úloha je plnená priebežne na základe epidemiologickej situácie v rámci okresov Prešov a Sabinov.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení:

Vstupný portál nového programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálné prostredníctvom médií.

Časové obdobie: priebežne

Realizácia k 31.12.2008:

V rámci kontroly prenosných ochorení sa vykonávalo epidemiologické vyšetrenie v ohniskách nákaz na základe hlásenia prenosných ochorení v súlade správnymi predpismi a metodickými usmerneniami podľa charakteru určitej nákazy.

V priebehu roka boli vykonávané mesačné analýzy v programe EPIS a spolu s komentármi boli zasielané do centra, ktorým je RÚVZ v Banskej Bystrici, kde sa spracovávajú mesačné komentáre epidemiologickej situácie za celé Slovensko.

Analýza epidemiologickej situácie za jednotlivé mesiace za okresy Prešov a Sabinov sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ v Prešove.

RÚVZ v Prešove spracovávalo za Prešovský kraj týždenné informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii za Prešovský kraj.

Konečné analýzy prenosných ochorení za RÚVZ Prešov, ako aj za Prešovský kraj sa vykonávajú v rámci výročnej správy na základe osnovy, kde sú podrobne analyzované všetky prenosné ochorenia za rok 2008, chorobnosti u jednotlivých nákaz, porovnanie s minulým rokom, ako aj priemery výskytu za posledných 5 rokov a dlhodobé trendy u jednotlivých nákaz.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním nového informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje – centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania.

V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007 – 2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia

Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

- zoonózy (RÚVZ Banská Bystrica h. doc. MUDr. Avdičová, PhD.)
- vírusové hepatitídy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)

- ochorenia preventabilné očkovaním a respiračné ochorenia (RÚVZ Martin Doc. MUDr. Hudečková, PhD., MPH)
- nozokomiálne nákazy (RÚVZ Trenčín MUDr. Štefkovičová, PhD., MPH)
- pohlavne prenosné ochorenia a AIDS (RÚVZ hl. mesta Bratislava MUDr. Truska, CSc.)
- alimentárne nákazy (ÚVZ SR MUDr. Sláčiková a RÚVZ Nitra MUDr. Tináková)
- ostatné vybrané ochorenia – kožné nákazy (RÚVZ Trnava MUDr. Ondicová)
- emergentné nákazy (ÚVZ SR MUDr. RNDr. Mikas)
- neuroinfekcie (ÚVZ SR MUDr. Jančulová)

Časové obdobie: ihneď a priebežne

Manažment kontaktov a ohnísk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: ihneď a priebežne

Realizačný výstup pre RÚVZ Prešov

- od r. 2007 hlásenie prenosných ochorení v novom programe EPIS

Realizácia k 31.12.2008

V priebehu roku 2008 beží ostrá prevádzka informačného systému a zlepšuje sa kvalita vkladanych údajov. Program beží bez problémov.

Využívajú sa ďalšie analyzačné možnosti nového informačného systému. Program EPIS sa propaguje medzi zdravotníckymi pracovníkmi, aby bol využívaný na hlásenie prenosných ochorení, chrípkových ochorení a všetkých ďalších možností, ktoré poskytuje .

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevencie NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ so sídlom v Prešove

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillance a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, OAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na rok 2007 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a beriérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je potrebné ju riešiť.

Etapy riešenia

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Pilotné zavedenie HELICS vo vybraných nemocniciach v SR na báze dobrovoľnosti a anonymity sa uskutočnilo v priebehu rokov 2005-2006. Program sa začal realizovať na oddeleniach anesteziológie a resuscitácie a jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe výsledkov analýz, prijatých opatrení a postupov sa v druhom polroku 2007 počítá so zapojením FNsP Prešov.

Časové obdobie: jún 2007 (analýza aktivít v rámci programu HELICS).

Gestor: RÚVZ so sídlom v Trenčíne

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN.

V rámci postgraduálneho doškolenia zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZÚ a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

Časové obdobie: rok 2007 a ďalšie

Realizácia k 31.12.2008

V roku 2008 táto úloha vzhľadom k náročnosti a personálnemu obsadeniu oddelenia bola plnená čiastočne. Samotný projekt plnený nebol, lebo je postavený na dobrovoľnosti zapojenia sa nemocničného zariadenia.

V rámci tejto boli sledované a analyzované všetky hlásené nemocničné nákazy, s dôrazom na septické ochorenia a katérové sepsy. Pri zvýšených výskytoch ochorení nozokomiálneho charakteru boli vo FNsP v Prešove vykonávané kontroly príslušných oddelení spojené s nariadením príslušných opatrení, odberom sterov z prostredia a sterilných materiálov na objektivizáciu prostredia.

Taktiež sa pracovník oddelenia epidemiológie zúčastňoval nozokomiálnych komisií zvolávaných v FNsP Prešov. V rámci opatrení, ktoré majú za cieľ znižovať riziko vzniku nemocničných nákaz prebiehali počas celého roka konzultácie so zdravotníckymi pracovníkmi v problematike nemocničných nákaz, ako aj spolupráca s mikrobiologickým laboratóriom.

Všetky tieto snahy viedli k zlepšeniu hlásenia nemocničných nákaz zo strany zdravotníckych pracovníkov. Konečná analýza výskytu nozokomiálnych nákaz je súčasťou výročnej správy za oddelenie epidemiológie.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Gestor

RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania.

Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia.

Etapy riešenia

Technická a materiálna príprava skríningu v 9 okresoch SR :

Výber respondentov z evidencie obyvateľstva, aktualizácia dotazníkov, tlač dotazníkov, zabezpečenie odberových súprav, diagnostických setov, inštruktáž intervierov .

Časové obdobie: druhý polrok 2007

Realizácia k 31.12.2008

Táto úloha je v rámci odd. epidemiológie plnená len čiastočne, nakoľko v rámci epidemiológie nie je vytvorené oddelenie na sledovanie chronických ochorení.

Táto činnosť sa vykonáva v spolupráci s odd. podpory zdravia. Pracovníci oddelenia epidemiológie sa podieľajú na vykonávaní hlavne výchovy k zdraviu podľa požiadaviek oddelenia podpory zdravia.

V rámci tejto úlohy pracovníčka oddelenia epidemiológie vykonala 6 prednášok na tému: Civilizačné ochorenia na ZŠ Lesnícka v Prešove.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu.

Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na krajskej, okresnej a miestnej úrovni, v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Časové obdobie : priebežne

Pandemická pripravenosť :

Plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál). Dôležitým nástrojom na všetkých úrovniach je informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno – ekonomickom dopade pandémie.

Časové obdobie : priebežne

Realizačné výstupy pre RÚVZ Prešov

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na RÚVZ Prešov na pandémiu chrípky

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na RÚVZ Prešov na krízové situácie
- príprava koordinovaného postupu v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie
- neustála aktualizácia Krajského pandemického plánu pre Prešovský kraj, ako aj okresných pandemických plánov.

Realizácia k 31.12.2008

V roku 2008 nebolo potrebné aktualizovať pandemický plán.

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v SR

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej Republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrenia odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí.

V roku 2003 bol po prvý krát na území SR zo vzorky odpadovej vody odobratej v čističke odpadových vôd vo Vrakuni a Skalici izolovaný vakcínou derivovaný poliovírus typ 2. Vyšetrenie v Regionálnom referenčnom laboratóriu v Helsinkách poukázalo na takmer 15 % divergenciu od vakcinálneho kmeňa a genetická identita zo Sabinovým vakcinálnym kmeňom bola 86,6%.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia na úrovni RÚVZ Prešov

II. etapa marec – november 2008 :

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR. V rámci pôsobnosti RÚVZ Prešov, sa na základe plánu pripraveného RÚVZ Košice, odoberú vzorky odpadových vôd v určených termínoch.

III. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2008 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Realizácia k 31.12.2008

Táto úloha sa plnila na základe plánu odberu vzoriek vôd , ktorý vypracovalo virologické laboratórium RÚVZ v Košiciach. Odobratých bolo 6 vzoriek odpadových vôd. Z odpadovej vody odobratej 20.8.2008 bol izolovaný enterovírus ECHO 12 .Tento nález svedčí o cirkulácii enterovírusov v populácii, čo je v súlade so sezónnym výskytom týchto vírusov. V roku 2008 za okresy Prešov a Sabinov neboli hlásené ochorenia na polio-like.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Gestor

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v sídlach krajov a všetkých RÚVZ Košického kraja

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým a okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10 X náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9. ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV / AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS.

Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály.

V rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometra, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutoční v rokoch 2007 – 2011 (5 rokov), na RÚVZ Prešov sa bude realizovať v spolupráci s OZVIŠ a v spolupráci s gestorom projektu RÚVZ Košického kraja.

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia

December 2011.

Realizácia k 31.12.2008

Táto úloha bola v roku 2008 plnená v RÚVZ Prešovského kraja, a to v RÚVZ Svidník, RÚVZ Bardejov a RÚVZ Poprad, ktorým boli na realizáciu tejto úlohy zapožičiavané pomôcky. RÚVZ so sídlom v Prešove sa na plnení tejto úlohy podieľal v roku 2007 spolu s ostatnými RÚVZ v sídle krajov a RÚVZ v Košickom kraji.

Ďalšie pokračovanie tejto úlohy bolo dohodnuté s gestorom, t.j. RÚVZ Košice, kde sa doporučilo posunúť túto úlohu ďalším RÚVZ, nie len pre RÚVZ v sídlach krajov.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA

OLČ roku 2008 zabezpečilo laboratórne vyšetrenie vzoriek pre terénne oddelenia RÚVZ v Prešov, Bardejov, Humenné, Svidník a Vranov v rámci nasledujúcich programov a projektov:

1.6 Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. Monitorovanie kvality prírodného kúpaliska Delňa zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Prešove.

Počas tohoročnej letnej sezóny bolo vyšetrených 59 vzoriek, z toho 49 vzoriek z Domaše a 10 vzoriek z Delne. Vo vodách prírodných kúpalísk sú sledované ukazovatele podľa platného NV č.87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská.

V doručených vzorkách spolu bolo stanovených 399 chemických ukazovateľov, 177 biologických a 236 mikrobiologických ukazovateľov.

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou

V rámci tejto úlohy sme vykonávali stanovenie vybraných ukazovateľov v súlade s NV č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. RÚVZ, pre ktoré zabezpečujeme laboratórne vyšetrenie požadujú stanovenie ukazovateľov minimálneho a úplného rozboru. Minimálny rozbor predstavuje, v zmysle spomínaného NV, 13 mikrobiologických a biologických ukazovateľov a 12 fyzikálno – chemických ukazovateľov.

Úplný rozbor pozostáva zo všetkých ukazovateľov kvality pitnej vody, ktoré sa uvádzajú v citovanom NV. Naše laboratórium chemických analýz vôd z určeného počtu 66 fyzikálno-chemických ukazovateľov stanovuje 39 ukazovateľov.

V roku 2008 bolo v rámci tejto úlohy spolu vyšetrených 1190 vzoriek vôd a v nich bolo stanovených 7140 biologických a 5950 mikrobiologických ukazovateľov. V 1172 vzorkách pitných vôd bolo stanovených 14 424 fyzikálno – chemických ukazovateľov.

3.1 Sledovanie dusitanov, dusičnanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V roku 2008 bolo spolu vyšetrených 361 vzoriek detskej stravy, z toho v 304 vzorkách bolo požadované stanovenie dusitanov, dusičnanov, v 3 vzorkách boli stanovené mykotoxíny (ako suma aflatoxínov B₁, B₂, G₁, G₂) a v 15 vzorkách bola sledovaná prítomnosť rezíduí organofosforových pesticídov.

Z 304 vzoriek detskej stravy na stanovenie dusitanov a dusičnanov bolo 54 vzoriek na báze mrkvy a listovej zeleniny, 103 na báze ovocia, 66 vzoriek ovocno-zeleninových a 81 vzoriek mäsovo-zeleninových.

Stanovenie mykotoxínov bolo požadované vo vzorkách mliečnej kaše.

Rezídua pesticídov sa stanovovali v 8 vzorkách na báze ovocia, v 2 vzorkách na zmiešanej báze mäsa a zeleniny, v 4 vzorkách mliečnej kaše a v 1 vzorke na báze ovocia a zeleniny.

Rozdelenie počtu spracovaných vzoriek v rámci tejto úlohy podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke č.1.

Rozdelenie vzoriek podľa zloženia a sledovaných ukazovateľov je uvedené v tabuľke č.2.

Tabuľka č.1: Vzorky detskej stravy - rozdelenie podľa RÚVZ a sledovaných ukazovateľov

RÚVZ	Počet vzoriek			Celkový počet vzoriek
	Dusitany, dusičnany	Mykotoxíny*	Pesticídy	
Bardejov	76	0	0	76
Humenné	59	0	0	64
Prešov	54	3	11	92
Svidník	57	0	4	64
Vranov	58	0	0	65
SPOLU	304	3	15	361

*Suma aflatoxínov (B₁, B₂, G₁, G₂)

Tabuľka č.2: Vzorky detskej stravy - rozdelenie podľa zloženia a sledovaných ukazovateľov

Základ (zloženie) detskej stravy	Počet vzoriek			Celkový počet vzoriek
	Dusitany, dusičnany	Mykotoxíny*	Pesticídy	
mrkva, listová zelenina	54	0	0	56
ovocie	103	0	8	118
ovocie-zelenina	66	0	1	70
mäso-zelenina	81	0	2	84
mliečne kaše	0	3	4	33
mlieko	0	0	0	0
SPOLU	304	3	15	361

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V roku 2008 bolo vyšetrených 193 vzoriek kuchynskej soli, v ktorých bolo stanovených 579 ukazovateľov.

Rozdelenie počtu vzoriek podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke č.3.

Tabuľka č.3: Vzorky kuchynskej soli - rozdelenie podľa RÚVZ

RÚVZ	Počet	
	Vzorky	Ukazovatele
Bardejov	36	108
Humenné	35	105
Prešov	64	192
Svidník	21	63
Vranov	37	111
SPOLU	193	579

7.1 Cyanobaktérie

Monitorovanie kvality vody na kúpanie z rekreačnej nádrže Veľká Domaša zabezpečujú RÚVZ so sídlom vo Svidníku a Vranove nad Topľou. Monitorovanie kvality prírodného kúpaliska Delňa zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Prešove. Počas tohoročnej letnej sezóny bolo vyšetrených 59 vzoriek, z toho 49 vzoriek z Domaše a 10 vzoriek z Delne.

7.3 Minerálne a pramenité balené vody

Pre sledovanie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody boli stanovované chemické, biologické a mikrobiologické ukazovatele podľa prílohy č.1 k dvadsiatej ôsmej hlave tretej časti potravinového kódexu. Celkom bolo prijatých 110 vzoriek, v ktorých bolo stanovených 1423 chemických ukazovateľov. V 69 vzorkách minerálnych vôd bolo stanovených 207 biologických a 552 mikrobiologických ukazovateľov.

7.5 Materské mlieko

Pre banku materského mlieka novorodeneckého oddelenia FNŠP J. A. Reimana v Prešove bola sledovaná nutričná kvalita a mikrobiologické ukazovatele v materskom mlieku.

V 34 vzorkách materského mlieka bolo stanovených 264 chemických ukazovateľov a v 64 materského mlieka vzorkách bolo stanovených 256 mikrobiologických ukazovateľov.

7.7 Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V priebehu roka bolo vyšetrených 15 vzoriek, rozdelenie počtu vzoriek podľa jednotlivých okresov je uvedené v tabuľke č.1 a rozdelenie podľa zloženia detskej stravy je uvedené v tabuľke č.2. Sledované boli tieto organofosforové pesticídy: oxydemeton-methyl, omethoate, demeton-S-methyl, ethoprophos, cadusafos, terbufos, disulfoton, demeton-S-methyl sulfone.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „Materské centrá“

Oddelenie podpory zdravia kontaktovalo Materské centrá na území mesta Prešov a Lipany a dohodlo sa na spolupráci. Pracovníčky oddelenia podpory zdravia vykonávali edukácie v problematike škodlivosti fajčenia v rodinách, starostlivosť o dieťa z hľadiska stravovania a správnej výživy. V hodnotenom období sme realizovali aktivity pre MC Lipany /besedy/ a skrining matiek - prevencie kardiovaskulárnych ochorení a následne edukácie k zdravému životnému štýlu v počte 5.

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

V roku 2008 sme nerealizovali aktivity pre seniorov, nakoľko ich činnosť (kluby dôchodcov) bola zameraná na iné problematiky.

9.3. „Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt plníme v základnej škole Sibírka v školskom klube pre vekovú skupinu pre 6 – 7 ročných. Celkovo bolo realizovaných 30 besied s premietaním zdravotno-výchovného videofilmu a nácvikom techniky čistenia chrupu.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

7. apríl Svetový deň zdravia- besedy na základných školách v meste Prešov, ZŠ Hrabkov, Bzenov, V. Šariš na tému zdravý životný štýl – 12 aktivít (prevencia fajčenia a drogových závislostí).

- **31. máj Svetový deň bez tabaku** – besedy na základných v meste Prešov (12) a stredných školách (SPŠ strojnica, stabebná, SOU stavebné, dopravné), články

v regionálnej tlači Večerník, Korzár, aktivity v stredných školách v spolupráci s Ligou proti rakovine – 19 aktivít.

- **26. jún Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami** - uskutočnili sme besedy v ZŠ, SŠ a SOU. Plnenie úloh v spolupráci s komisiou protispoločenskej činnosti OÚ Prešov. V I. polroku 2008 sme zrealizovali seminár pre pedagógov v Strednej združenej škole a prednášku pre koordinátorov prevencie drogových závislostí Prešovského a Košického kraja (MPC). Celkovo sme uskutočnili 17 aktivít.
- **14. november Svetový deň bez diabetu** – v rámci besied o správnom stravovaní a dôležitosti pohybu – 5 aktivít.
- **17. november Európsky týždeň proti drogám** – 7 besied pre stredné školy v meste Prešov a Gymnázium J.A.Raymana.
- **20. november Medzinárodný deň bez fajčenia** – 5 besied SOU dopravné, stavebné, ZŠ Bajkalská, ZŠ Šmeralová a SPŠ strojnícka.

9.5. „, Prestaň a vyhraj “

V rámci tejto súťaže bolo rozdanych 200 prihlášok. Súťaž sme propagovali osobným rozhovorom v uliciach mesta, v rôznych inštitúciách – VÚC, ObÚ, MÚ Prešov, Domovy sociálnych služieb, zdravotníckych zariadeniach, samospráve, štátnej správe, v zariadeniach poskytujúcich služby obyvateľstvu, v školách všetkých typov a v regionálnej tlači a našej www. stránke.

9.6. Národný program prevencie obezity

Program Prevencie obezity bol prijatý a plníme jeho úlohy hlavne v ZŠ, SŠ – pre mladú generáciu. Za rok 2008 bolo realizovaných 17 besied na tému Zdravá výživa a zdravé stravovanie (ZŠ Hrabkov, ZŠ Bzenov, ZŠ Májové námestie, ZŠ Sibírska, ZŠ Komenského Sabinov, ZŠ Ľubotice).

Úloha bola plnená aj prostredníctvom poradne zdravia a nadstavbovej poradne zdravej výživy a cez www stránku RÚVZ Prešov.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno – výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Informovali sme obyvateľov o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie s využívaním dostupných metód a foriem individuálneho, skupinového a hromadného pôsobenia. Pri plnení tejto úlohy sme spolupracovali so školami, médiami a inštitúciami. Realizovali sme aktivity pre komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osadách. Zdravotno-výchovné informácie sme šírili aj formou konzultácií, individuálnych rozhovorov, využívali sme printové a internetové média. Zdravotno-výchovné aktivity sú súčasťou plnenia programov a projektov.

V ZŠ Šarišské Michaľany sme realizovali 2. etapu projektu Príprava žiakov ZŠ zo znevýhodneného prostredia na ďalšie štúdium. Gestorom projektu bola ZŠ Šarišské Michaľany, oddelenie podpory zdravia realizovalo lektorskú činnosť v problematike zdravého životného štýlu. Projekt bol ukončený v mesiaci máj 2008. Realizovali sme projekt pre Odborné učilište internátne – Príprava dievčat na manželstvo a rodičovstvo a Projekt Príprava prvoroďičiek s rómskej komunity na pôrod a starostlivosť o dieťa. Tento projekt sa realizoval v Chminianskych Jakubovoch. V rámci Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity bolo komunitnými pracovníčkami v zdravotnej výchove za hodnotené obdobie

vykonaných 11116 aktivít, ktoré boli zamerané na výchovu k zdraviu (osobná hygiena, prevencia drogových závislostí, výživa, pohybová aktivita, zabezpečovanie očkovania a dodržiavania liečebného režimu podľa pokynov lekárov, starostlivosť o novorodencov, tehotné ženy, odlišovanie, zabezpečenie zdravotných preukazov, spolupráca so základnými školami, starostami, komunitnými pracovníkmi v daných komunitách).

10. KONTROLA TABAKU

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Túto úlohu plníme v rámci primárnej prevencie propagovaním nefajčenia pre všetky skupiny obyvateľstva formou edukácie v školách pre žiakov a študentov, pedagógov, ako aj vykonávaním ŠZD. Mesačne oznamujeme plnenie tejto úlohy ÚVZ Bratislava.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Prievidzi**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III).

V rámci plnenia tejto úlohy bol vykonaný dozor nad dodržiavaním zákona o ochrane nefajčiarov v zariadeniach v zmysle zákona č. NR SR 465/2005 § 7 odst. a to v obchodných reťazcoch, kultúrnych domoch a v kinách. Bolo vykonaných 67 previerok a neboli zistené porušovania zákona.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

OHŽP:

V rámci úlohy bola pravidelne aktualizované informácie o kvalite pitnej vody a kvalite vody na kúpanie na internetovej stránke RÚVZ a využívané kontakty s OcÚ pri operatívnom informovaní obyvateľstva. Taktiež boli poskytované informácie regionálnym masmédiami.

OZIŠ:

Na webovej stránke RÚVZ Prievidza je verejnosť informovaná o :

- aktuálnej situácii v oblasti hygieny a epidemiológie (výskyt chrípky, kalendár očkovania, očkovanie pred cestou do zahraničia, vtáčia chrípka, ...)
- aktuálnej situácii vývoja znečistenia ovzdušia a stavu prízemného ozónu prostredníctvom stránky Slovenského hydrometeorologického ústavu, kvalite vody na kúpaliskách a kvalite pitnej vody
- službách obyvateľstvu, ktoré v okresoch Prievidza a Partizánske poskytujú Poradne zdravia a Protidrogová poradňa pri RÚVZ Prievidza
- diétnom systéme
- aktivitách oddelenia výchovy ku zdraviu (informácie, vyhodnotenia a odborné články)
- o voľných pracovných miestach v štátnej správe v RÚVZ Prievidza
- sadzobníku pre poskytovanie odborných a laboratórnych expertíz
- ...

V rámci zlepšenia zberu, analýzy, vykazovania a šírenia environmentálnych zdravotných informácií so zameraním najmä na vykonávanie Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie sme zatiaľ zo strany gestorov úlohy nedostali žiadne informácie a pokyny na spolupodieľanie sa na príprave jednotného obsahu a formy zverejňovaných informácií a zavedení systému zverejňovania určených informácií.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

OHŽP:

V rámci plnenia boli vykonané odbery vzoriek rekreačných vôd z kúpalísk a krytých bazénov s celoročnou prevádzkou. Kvalita vôd po chemickej stránke vyhovovala hygienickým požiadavkám. Boli zaznamenané mierne výkyvy v mikrobiologickej kvalite. V týchto prípadoch bolo nariadené vypustenie bazénov s následnou plošnou dezinfekciou. V sezónnych zariadeniach prebehla príprava na LTS 2008 a boli vydané rozhodnutia na uvedenie do prevádzky všetkých sezónnych zariadení, ktorých prevádzkovatelia o súhlas

požiadali. Počas sezóny neboli zaznamenané nedostatky v prevádzke, ktoré by mali za následok zastavenie prevádzky a uloženie sankčných opatrení.

Správa o pripravenosti rekreačných zariadení na LTS 2008 ako aj správa o priebehu LTS bola zaslaná pre nadriadený orgán cez informačný systém.

NRC TTA:

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa mikrobiologickým a biologickým vyšetrením rekreačných vôd podľa Nariadenia vlády SR č.87/2008 Z. z.. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 12 vzoriek.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Možno konštatovať, že počet obyvateľov napojených na verejné vodovody v okresoch Prievidza a Partizánske je stabilizovaný ale na základe údajov prevádzkovateľov vodovodov klesá spotreba pitnej vody. Z toho vyplýva, že možnosť získania kvalitnej pitnej vody pre obyvateľstvo existuje, nie je možné nikoho prinútiť ju aj používať. Z našej pozície je možné pôsobiť osvetovou činnosťou. Bolo konštatované, že nebola zatiaľ evidovaná epidémia, spôsobená používaním nekvalitnej pitnej vody v lokalitách napojených na verejné vodovody. Úloha bude plnená dotazníkovou formou pilotnou štúdiou na úrovni krajov. Po vyhodnotení pilotnej štúdie bude projekt rozbehnutý na RÚVZ.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

OHŽP:

Úloha je plnená podľa plánu monitoringu schváleného hlavným hygienikom v roku 2003 a schváleného plánu odberu vzoriek. V roku 2008 odobraté vzorky nevykazovali závažné odchýlky od predpísaných hygienických limitov, ktoré by mali za následok vylúčenie vody z použitia na pitné účely, na dozorovanom území nie sú výnimky z kvality, nebola potrebná regulácia dodávky pitnej vody, neboli zaznamenané závažné poruchy a výluky pri dodávke. Prevádzkovatelia vodovodov pravidelne odoberajú a predkladajú výsledky rozborov v zmysle platných právnych predpisov. Bola vypracovaná a zaslaná správa za 3 ročné obdobie v rozsahu a forme požadovanej spracovateľom údajov.

OZIŠ:

Hodnotiaca správa za rok 2007 z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v SR bola na internetovej stránke RÚVZ Prievidza publikovaná 22. 12. 2008.

NRC TTA:

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa mikrobiologickým a biologickým vyšetrením pitných vôd podľa Nariadenia vlády SR č.354/2006 Z.z.. Vyšetrenia boli vykonávané na základe požiadaviek jednotlivých terénnych oddelení úradu, resp. ako objednávky platených služieb iných zákazníkov.

Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 1183 vzoriek.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

RÚVZ má zavedenú evidenciu v programe ASTR, ktorý už v dnešnej dobe nevyhovuje požiadavkám na operatívnu evidenciu rizikových prác.

Údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce sú pravidelne aktualizované na základe návrhov zamestnávateľov podľa § 30 ods. 1, písm.e) (§ 31, ods. 6) zákona č. 355/2007 Z. z., alebo z vlastného podnetu na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru, objektivizácie rizík a posúdenia rizika.

V roku 2008 bolo rozhodnutím RÚVZ vydaných 35 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác v okresoch Prievidza a Partizánske. V súčasnej dobe evidujeme 6410 zamestnancov z toho 845 žien vykonávajúcich rizikové práce.

V rámci štátneho zdravotného dozoru pracovníci OPPL pravidelne sledujú pracovné podmienky zamestnancov, hlavne tých, ktorí vykonávajú rizikové práce a výkon cielených preventívnych lekárskech prehliadok s dôrazom na konkrétne riziko pri kategórii 3 a 4. Za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce neboli v sledovanom roku uložené sankčné opatrenia.

V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi má počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce mierne klesajúcu úroveň. To je spôsobené skôr znižovaním absolútnych počtov zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dôsledku útlmových zmien, ako výrazným zlepšovaním stavu pracovného prostredia a zavádzaním nových technológií hlavne v priemyselnej výrobe. U rozhodujúceho zamestnávateľa s rizikovými prácami – Hornonitrianske bane Prievidza, a.s. (HBP) nenastala významnejšia zmena v zmene technológie ťažby. Významnou skutočnosťou je objektivácia lokálnej svalovej záťaže a celkovej fyzickej záťaže u jednotlivých pracovných profesií. Na základe výsledkov meraní bolo vydané v roku 2008 nové rozhodnutie o vyhlásení rizikových prác, kde bol zohľadnený návrh na zníženie zaradenia predmetných profesií z tretej kategórie do druhej kategórie prác v riziku DNJZ.

V Nováckych chemických závodoch, a.s. Nováky (NCHZ), bolo v roku 2008 pripravených a realizovaných niekoľko investičných akcií zameraných na znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z, pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce:

- uvedenie do prevádzky „Rekonštrukcia odprášenia výroby acetylénu“
- uvedenie do prevádzky „Rekonštrukcia olejového hospodárstva syntézy VC“
- záväzné stanovisko „Modernizácia prevzdušňovania aktivačných nádrží MB-ČOV“
- záväzné stanovisko „Demerkurizácia a plnenie vodíka“
- uvedenie do prevádzky „Monitoring úniku vybratých nebezpečných látok“
- umiestnenie stavby „Modernizácia výroby E-PVC“
- uvedenie stavby do prevádzky „Zníženie emisií VCM vo výduchoch sušiarňí E-PVC“
- uvedenie stavby do prevádzky „Splyňovanie kvapalného chlóru pre výrobu CPN“.

V roku 2008 prebiehala objektivizácií faktorov v pracovnom prostredí NCHZ a.s. a na základe prehodnotenia rizík pracovnou zdravotnou službou budú zamestnanci preraďovaní do nižších kategórií rizika.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Kontrola plnenia opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami je súčasťou previerok v rámci štátneho zdravotného dozoru. Práca s veľmi jedovatými látkami v okresoch Prievidza a Partizánske je

zaznamenaná v chemickom priemysle a v poľnohospodárstve, kde môžeme hodnotiť podmienky na ochranu zdravia pracovníkov ako uspokojivé.

V roku 2008 náš úrad nevykonával skúšky a nevydával osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, keďže táto činnosť prešla v zmysle zákona č.355/2007 Z. z. do kompetencie RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

V roku 2008 neboli predložené žiadne návrhy na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami na pracovisku, vrátane ich použitia na dezinfekciu, reguláciu živočíšnych škodcov a ochranu rastlín.

Mimoriadne situácie a havárie sa v roku 2008 nevyskytli.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

RÚVZ eviduje databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom, táto sa pravidelne aktualizuje na základe oznámení zamestnávateľa a objektivizácie expozície.

V roku 2008 pracovalo v riziku karcinogénnych a mutagénnych faktorov 1159 zamestnancov, z toho 116 žien a to nasledovne: vinylchlorid – 649, z toho 66 žien, propylénoxid – 28, etylénoxid – 293 z toho 31 žien, 1,2-dichlóretán – 118, arzén – 49 a cytostatiká – 22 z toho 21 žien.

Počet exponovaných zamestnancov štatisticky zostáva prakticky rovnaký, pozorujeme však pokles expozície ako dôsledok zavádzania bezpečnejších technológií, rekonštrukcie prevádzok, hlavne u najväčšieho zamestnávateľa s karcinogénnym a mutagénnym rizikom NCHZ. Počas roku 2008 prebiehala objektivizácia faktorov v pracovnom prostredí a na základe prehodnotenia rizík pracovnou zdravotnou službou budú zamestnanci preraďovaní do nižších kategórií rizika.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru zisťujeme, že miera uvedomenia zdravotných rizík u zamestnancov sa zvyšuje. V oblasti ochrany zdravia sú zamestnanci pravidelne školení.

V roku 2008 boli hlásené a schvaľované v regióne štyri činnosti s rizikom expozície azbestu pri búracích prácach v prevádzke Slovenské elektrárne a.s., závod Elektrárne Nováky, v prevádzke NCHZ, v prevádzke HBP a v prevádzke ELLIO, s.r.o. Nitra – paneláreň Prievidza. Práce vykonali oprávnené organizácie a prebehli podľa stanovených postupov.

Bol zaznamenaný zvýšený počet telefonátov na informácie a konzultácie o práci s azbestom.

V rámci posudzovania zámerov z hľadiska zákona č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie sme v šiestich prípadoch upozornili na dodržiavanie zákona v zmysle búracích prác s azbestom.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V roku 2008 sme nezaznamenali žiadny podnet na vyhlásenie pracovnej činnosti v riziku nadmernej psychickej záťaž, ani požiadavku na prehodnotenie profesie so zameraním na psychickú záťaž. Je možné predpokladať, že sa jedná o zatiaľ skrytý problém, ktorému je potrebné venovať patričnú pozornosť, pretože so zvyšujúcou automatizáciou, elektronizáciou a mechanizáciou stúpajú nároky na psychickú prácu. So zvyšujúcim sa počtom manažérskych funkcií bude pravdepodobne stúpať počet ochorení z nadmernej psychickej záťaž. Z vyhodnotenia kontrolných listov vyplýva, že miera vedomostí

o nadmernej psychickej záťaži je nízka, čo sa dúfame v budúcnosti zlepši pôsobením pracovných zdravotných služieb.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z DNJZ

V roku 2008 sme zaznamenali 109 žiadostí o prešetrenie pracovných anamnéz pri podozrení na chorobu z povolania z DNJZ z celkového počtu 167 žiadostí. Môžeme konštatovať, že išlo o značný pokles oproti roku 2007, kedy bolo zaznamenaných 385 žiadostí na prešetrenie pracovnej anamnézy k DNJZ.

Medzi žiadosťami naďalej dominujú baníci z firmy HBP (cca 50%). Medzi ďalšie podniky s väčším počtom podozrení na DNJZ patria: T&B Slovakia, s.r.o., Prievidza a Skanska BS, a.s., Prievidza, kde väčšina zamestnancov bola predtým zamestnaná v HBP a YAZAKI SLOVAKIA spol. s r.o., Prievidza.

V roku 2008 sme prešetrili 175 žiadostí z predchádzajúceho obdobia (rok 2007) a 26 žiadostí z roku 2008. V roku 2008 bolo hlásených 29 priznaní choroby z DNJZ.

V súčasnej dobe je vyhlásené riziko z titulu DNJZ len v HBP. HBP počas roku 2008 vykonávali dodávateľským spôsobom v spolupráci s pracovnou zdravotnou službou objektivizáciu lokálnej svalovej záťaže a celkovej fyzickej záťaže u jednotlivých profesií. Na základe objektivizácie podali návrh na zníženie zaradenia predmetných profesií z tretej kategórie do druhej kategórie prác v riziku DNJZ s výnimkou celkovej fyzickej záťaže 40 – 65 ročných, kde zamestnanci stále ostávajú zaradení do tretej kategórie rizika. Na základe návrhu bolo v roku 2008 vydané nové rozhodnutie.

V roku 2008 bola zahájená spolupráca s pracovnou zdravotnou službou OHS, s.r.o. v oblasti objektivizácie lokálnej svalovej záťaže na vybraných pracoviskách s vysokým výskytom podozrení chorôb z DNJZ.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2008 sme zaevidovali 4 žiadosti o prešetrenie podozrenia z choroby z povolania pod položkou 47 v súvislosti s ochorením chrbtice, v jednom prípade bolo prešetrovanie ukončené a ostatné v súčasnosti prešetrujeme. Jednalo sa o nasledovné profesie: sanitárka, baník-údržbár, baník-rubač, vodič. Za sledované obdobie nebol hlásený žiadny prípad priznania choroby.

V dôsledku nízkeho počtu hlásených prípadov nemožno štatisticky hodnotiť, či ide o nárast a ani špecifikovať povolania, pri ktorých je výskyt najčastejší.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

V priebehu roka 2008 bol v podnikoch regiónu Prievidza a Partizánske vykonaný ŠZD na niekoľkých pracoviskách so zobrazovacími jednotkami. V súhrnnej výročnej správe budú vyhodnotené jednotlivé pracovné podmienky, režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami ako aj vstupné prehliadky a pravidelné lekárske vyšetrenia zraku respondentov.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických prostriedkov RÚVZ Prievidza plnilo v roku 2007 tieto programy a projekty vyhlásené ÚVZ SR:

Číslo úlohy	Názov úlohy	Termín ukončenia
3.1.	Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti	15. december 2007
3.2.	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie	10. december 2007
3.3.	Kontrola jodidácie kuchynskej soli	10. december 2007
3.4.	Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch	10. december 2008
3.5.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov	10. december 2007

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Úloha je splnená podľa harmonogramu a v stanovenom rozsahu. V odobratých vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti boli dusitany a dusičnany stanovené v 60 vzorkách. Na stanovenie obsahu mykotoxínov a patulínu bolo odobratých 10 vzoriek dojčenskej a detskej výživy, ktoré boli zaslané do NRC RÚVZ Poprad. a 3 vzorky dojčenskej a detskej na stanovenie obsahu reziduí pesticídov v laboratóriách ÚVZ SR. Výsledky vzoriek na obsah dusičnanov a dusitanov ako aj mykotoxínov a patulínu vyhoveli kritériám zdravotnej nezávadnosti.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Úloha je splnená. Klinicko - somatické vyšetrenia boli vykonané a dotazníky na socio-ekonomické a stravovacie návyky boli získané od úlohou požadovaných 80 respondentov v určenom vekovom zastúpení stredne ťažko pracujúcich mužov a žien. Správa s spracovanými a vyhodnotenými výsledkami v stanovenom počítačovom programe bola odoslaná gestorovi úlohy za Slovenskú republiku Odboru hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov RÚVZ Poprad a RÚVZ Trenčín.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Úloha je plnená priebežne podľa harmonogramu. V stanovenom počte a rozsahu bolo vyšetrených 28 vzoriek, z ktorých bolo domácej výrobnjej produkcie soli 13 vzoriek a z dovozu 15 vzoriek. Všetky sledované vzorky vyhoveli požiadavkám Potravinového kódexu SR na obsah KJ. V rámci plnenia tejto úlohy bolo sledované používanie jodidovanej soli pri výrobe pekárenských, mäsových, lahôdkových výrobkov a v potravinárskom výrobnom závode Nestlé Prievidza. Správa bola odoslaná na spracovanie gestorovi úlohy RÚVZ Košice a RÚVZ Trenčín.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKOV V KOZMETICÝCH VÝROBKOV

Plánované úlohy boli splnené podľa stanoveného harmonogramu. Za rok 2008 bolo vyšetrených podľa harmonogramu 14 vzoriek určených kozmetických výrobkov. V apríli bola splnená úloha kontroly výrobkov na ochranu zdravia pred slnečným žiarením. Na vyšetrenie bolo odobratých 5 vzoriek opaľovacích krémov a olejov. V júli bolo na prítomnosť a obsah oxidačných farieb na vlasy vyšetrená 1 vzorka. V októbri 5 vzoriek kozmetických výrobkov určených pre deti na obsah konzervačných látok a mikrobiologickú bezpečnosť a v decembri 3 výrobky detskej kozmetiky na obsah konzervačných látok a mikrobiologickú bezpečnosť. V rámci ŠZD bolo vykonaných 224 inšpekcií kde boli kontrolované požadované ukazovatele označenia kozmetických prostriedkov, doklady o pôvode a prešetrovaný výskyt 58 nebezpečných kozmetických výrobkov hlásených v rýchlom výstražnom systéme RAPEX.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Úloha je splnená. V rámci ŠZD boli vykonané 4 kontroly požadovanej dokumentácie, podmienky výroby a dodržiavania správnej výrobnéj praxe u oboch evidovaných výrobcov kozmetických výrobkov so sídlom v našom regióne. Vykonané boli kontroly dokumentácie hodnotenia bezpečnosti kozmetických výrobkov a údajov o dodržiavaní zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách. Na overenie výrobných postupov boli odobraté na laboratórne vyšetrenie 4 vzorky z výroby.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOV (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

V nadväznosti na predchádzajúce celoeurópske školské prieskumy ESPAD sa v marci r. 2007 konalo ďalšie opakovanie prieskumu užívania legálnych a nelegálnych drog u študentov stredných škôl, 8-ročných gymnázií a žiakov 9. ročníkov základných škôl v Slovenskej republike. Koordinátorom prieskumov zostal aj naďalej doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc., pracovník Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie a koordináciu prieskumu zabezpečoval aj odbor HDM ÚVZ SR. Išlo o štvrté opakovanie celoštátneho prieskumu, ktorý prebehol približne v rovnakom čase vo vyše 30 štátoch. Prieskum bol zameraný na oblasť závislosti – fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod. Na RÚVZ Prievidza nám boli zaslané dotazníky pre študentov spolu s tlačivami „Hlásenie za triedu“. IV. celoštátny prieskum prebiehal v období od 19.3.2007 do 23.3.2007. U nás bol zrealizovaný v okrese Prievidza v 2 stredných školách t.j. Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu, Nábr. Kalinčiaka v Prievidzi v počte 277 dotazníkov a Združená stredná škola chemická Ul. Rastislavova v Novákoch v počte 257 dotazníkov. Prieskum bol anonymný. Každý žiak, resp. študent vložil vyplnený dotazník do obálky a zalepil. Pracovníci odd. HDM sa podieľali na tomto prieskume ako anketári, ktorí zozbierali dotazníky a podľa priložených inštrukcií ich zabalili jednotlivo podľa ročníkov a škôl s uvedením presnej adresy školy, ročníka a kraja spolu s vyplneným tlačivom „Hlásenie za triedu“. Takto označené skupiny dotazníkov boli zaslané na ÚVZ SR.

Úloha sa vykonáva na základe požiadaviek od koordinátora doc. PhDr. Alojza Nociara a hlavnej odborníčky OHDM MUDr. J.Novákovej.

4.4 PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ – III. ETAPA

Prvá etapa sa realizovala v rokoch 2002 – 2003 a bola zameraná na zmapovanie situácie ergonomických podmienok na vybraných školách na Slovensku.

V nadväznosti na ňu sa konala druhá etapa prieskumu v rokoch 2004-2005, v rámci ktorej boli uvedené do praxe intervenčné opatrenia, zamerané na zlepšenie nepriaznivej situácie na školách.

Výsledky posledného 6. celoštátneho prieskumu telesného vývoja detí a mládeže SR, uskutočneného v r. 2001 na vzorke cca 35 tis. detí a mládeže v rámci SR, potvrdili pokračujúci sekulárny trend v populácii slovenských detí a mládeže. Pretože technické normy, upravujúce školský nábytok, pochádzajú z roku 1987, považujeme za potrebné prehodnotiť ich vo vzťahu k zmenám antropometrických ukazovateľov detskej a dorastovej populácie za posledné desaťročia.

V rokoch 2007/2008 bolo naplánované riešenie tretej etapy projektu „Prevenia chybného držania tela u školských detí“. V rámci riešenia tejto etapy sa pôvodne plánovalo podrobnejšie zmerať špecifické antropometrické parametre detí, nakoľko z výsledkov posledného antrop. prieskumu vyplynulo, že za posledné tri dekády v súlade so sekulárnym trendom telesná výška detskej populácie vzrástla a bolo by vhodné zistiť, či sú ešte aktuálne technické normy upravujúce školský nábytok. Úloha sa mala riešiť v spolupráci s PF UK (RNDr. Hatiarová, RNDr. Cvičelová). Nakoľko spomenutí odborníci vyžadovali pre riešenie projektu zakúpenie viacerých prístrojov (pelvimeter, kefalometer, kaliper apod.) pre každé RÚVZ v SR,

pre finančnú náročnosť sa ustúpilo od zamerania tejto etapy a nahradila sa monitoringom prostredia počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia študentov pri práci s počítačom. Vzhľadom na rastúci počet užívateľov počítačov na školách sa začína klásť zvýšený dôraz na dodržiavanie zásad práce s počítačom a na správnu ergonómiu pracovísk, resp. učební. V rámci sledovania sme vybrali Obchodnú akadémiu v Prievidzi a Gymnázium I. Belu v Handlovej v ktorých sme zmonitorovali jednu počítačovú učebňu formou dotazníku. Dotazník, týkajúci sa zhodnotenia požiadaviek na prácu s počítačom sa vyplňal pre každý počítač s príslušenstvom zvlášť. Dotazník o zdravotnom stave žiaka (23 žiakov) sa vyplňal pre každého žiaka osobitne.

Etapy riešenia projektu boli zamerané na tlačenie dotazníkov (dotazník č.1 – pracovné prostredie v triede, dotazník č.2 – požiadavky na prácu s počítačom, dotazník č.3 – zdravotný stav žiaka a čas strávený prácou s PC), monitoring pracovného prostredia v triede, jednotlivých parametrov s PC a jeho príslušenstvom, ako aj zdravotného stavu žiakov a zadávanie údajov do tabuliek v programe EXCEL na RÚVZ v SR. Termíny realizácie sú nasledovné t.j.:

monitoring pracovného prostredia v triede	do 15.11.2007 - splnené
zadávanie údajov do tabuliek v programe Excel	do 31.12.2007 - splnené
zaslanie údajov v programe Excel na ÚVZ SR	do 31.01.2008 - splnené

Projekt: „Súčasný stav výživy a výskyt obezity a nadváhy v populácii detí vo veku od 6 do 15 rokov na Slovensku“

Cieľ

Zhodnotiť stravovacie návyky, pohybový režim, jeho najčastejšie chyby, porovnať výskyt nadváhy a obezity v závislosti od počtu obyvateľov obce, kde dieťa žije.

V roku 2008 sme sa zapojili do realizácie projektu v spolupráci s 2.detskou klinikou LF UK a DFNSP v Bratislave a LF UK Komenského v Bratislave. Projekt bol realizovaný dotazníkovou metódou a v objektivizácii výšky, hmotnosti a obvodu pása, ktoré vykonali pracovníci odd. HDM. Projekt sa realizoval na dvoch školách mestskej – ZŠ Ul. Dobšinského, Prievidza v počte 280 detí a vo vidieckej - Spojenej škole – Základná škola s Materskou školou, Ul. Školská, Nitrianske Pravno v počte 280 detí. Do projektu boli zaradení žiaci 1. až 9. ročníka. Návratnosť dotazníkov resp. súhlas od rodičov na účasť ich dieťaťa v projekte bola 189 žiakov zo ZŠ Ul. Dobšinského v Prievidzi a 114 žiakov zo ZŠ Nitrianske Pravno

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

V rámci výročnej správy RÚVZ za rok 2007 bola vypracovaná analýza plnenia imunizačného programu. Zabezpečili sme pravidelné informovanie očkujúcich lekárov o všetkých pripravovaných a už realizovaných zmenách týkajúcich sa očkovacieho kalendára a samotných vakcín prostredníctvom mesačného hlásenia.

Nakoľko nedošlo v roku 2006 ani 2007 k legislatívnej zmene v systéme zabezpečenia vakcín, vypracovanie okresných plánov očkovacích látok nebolo realizované.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa v dňoch 21. - 25. 4. 2008 sme zabezpečili publikovanie článkov s tematikou významu očkovania v lokálnych médiách Prieboj v okrese Prievidza a Trend v okrese Partizánske a boli distribuované informačné letáky do ambulancií vykonávajúcich očkovanie.

V rámci surveillance a kontroly ochorení preventabilných očkovaním sme mali v roku 2008 nahlásené 1 suspektné ochorenie na parotitídu, 4 nosičstvá HBsAg a 3 ochorenia na VHB – u všetkých osôb sme zabezpečili vyšetrenie protilátok, ako aj vyšetrenie rodinných príslušníkov.

U suspektných preventabilných ochorení alebo u iných vybraných ochorení (tetanus, VHB, VHA, besnota, meningokoky, pneumokoky) kontrolujeme očkovanie priebežne.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

K 31.1.2008 sme vypracovali výročnú správu oddelenia epidemiológie za okresy Prievidza a Partizánske za rok 2007.

Vypracovali sme týždenné a mesačné analýzy výskytu prenosných ochorení, súčasťou mesačných analýz sú aj informácie pre lekárov o očkovaní, o aktuálnej epidemiologickej situácii u nás a vo svete a informácie o protiepidemických opatreniach.

Počas chrípkovej sezóny 2007-2008 sme zabezpečili pravidelný sentinelový zber biologického materiálu od chorých a pri požiadaní sme zabezpečili jeho transport do NRC pre chrípku na ÚVZ SR v Bratislave. Počas sezóny boli odobraté 3 biologické materiály od detí a 6 biologických materiálov od dospelých, z toho bol izolovaný 4x vírus chrípky typu A/H1N1/. V rámci epidemického výskytu chrípky a CHPO bolo v okrese Prievidza zatvorených 8 ZŠ a v okrese Partizánske 1 ZŠ. Rozhodnutia boli vydané oddelením HDM.

K 31.12.2008 bolo hlásených 8 podozrení na ochorenie VHA a 17 kontaktov s VHA, 4 podozrenia na ochorenie VHB a 4 podozrenia na ochorenie VHC, 2 bezpríznakové nosičstvá VHC a 5 bezpríznakových nosičstiev VHB, protiepidemické opatrenia v ohniskách nákazy boli v plnom rozsahu realizované. V súvislosti s diagnózou vírusová hepatitída bolo vydaných 32 rozhodnutí.

Zaznamenali sme 5 epidémií akútnej gastroenteropatie zapríčinenej vírusom Norwalk u účastníkov karu, kde ochorelo 40 osôb, u pacientov a zdravotníckeho personálu nemocnice s počtom 49 chorých, u účastníkov svadobnej hostiny, kde ochorelo spolu 30 osôb, u zamestnancov firmy s počtom 12 ochorení a u obyvateľov domova dôchodcov, kde ochorelo 21 osôb. Ďalej sme zaznamenali jednu epidémiu salmonelózy v závodnej jedálni s počtom chorých 61 a jedným vylučovaním, jednu epidémiu hnačiek a gastroenteritíd pravdepodobne infekčného pôvodu v ZŠ s počtom 24 chorých žiakov a 6 chorých pedagógov. Vykázali sme dve epidémie zavšivenia u 9 žiakov ZŠ a 30 žiakov ZŠ a jednu epidémiu stafylokokovej enterotoxikózy u účastníkov školy v prírode, pri ktorej ochorelo 32 osôb.

Protiepidemické opatrenia boli vo všetkých zariadeniach vykonané v plnom rozsahu. Boli vydané 4 rozhodnutia pre osoby vykonávajúce epidemiologicky závažnú činnosť chorých alebo v kontakte s chorými na hnačkové ochorenie. Prešetrili sme 114 nahlásených pozitívnych hemokultúr, z ktorých 61 bolo uzatvorených ako sepsa.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Do elektronického hlásenia prenosných ochorení EPIS bolo zaregistrovaných 19 obvodných lekárov (5 pre dospelých, 7 pediatri a 3 odborní lekári) - aktívne hlásia chrípku 9 obvodní lekári (4 pre dospelých a 5 pediatri) a aktívne hlásia prenosné ochorenia a chrípku 7 obvodní lekári (4 pre dospelých, 2 pediatri a 1 infektológ). Zabezpečili sme informovanie verejnosti o aktuálnej epidemiologickej situácii prostredníctvom internetovej stránky RÚVZ Prievidza www.ruvzpd.sk.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

K 31.12.2008 bolo hlásených z nemocničných zariadení okresu 180 nozokomiálnych nákaz, z toho 26 prebehlo pod obrazom sepsy. Zaznamenali sme jeden zvýšený výskyt nozokomiálnych nákaz v rámci epidémie A 08.1 na neurologickom, internom a ODCH oddelení s počtom ochorení 34.

Kontrola hygienicko - epidemiologického režimu bola vykonaná v 92 zdravotníckych zariadeniach, z toho 38x na lôžkovom oddelení a 54x v odbornej alebo všeobecnej ambulancii pre deti a dospelých ambulancii. Bolo vydaných 12 rozhodnutí na odstránenie zistených nedostatkov.

Fyzikálno - biologické testovanie sterilizačných prístrojov sme vykonali u 31x u autoklávov, 113x u HVS a 3x u formaldehydového sterilizátora.

Za rok 2008 sme prešetrili 163 multirezistentných kmeňov baktérií, 9 kmeňov MRSA a jedenkrát výskyt Clostridium perfringens .

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Riešiteľské pracoviská

Oddelenie výchovy ku zdraviu a poradňa zdravia

Realizácia kampane „Oiut and win“ („ Prestaň a vyhraj“)

Před začatím samotnej protifajčiarskej kampane distribúcia účastníckych listov, oznamy o jej konaní v RTV Prievidza a na videotexte v Bojniciach, Novákoch, Partizánskom, v Beta rádiu Bojnice, v tlači - v regionálnych týždenníkoch okresov Prievidza a Partizánske, pred a počas kampane uverejnenie príspevkov na web stránke úradu, názorná propagácia (nástenky, vývesky), oznamy. Poskytované poradenstvo – osobne aj telefonicky.

Realizácia apríl – máj 2008.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

Činnosť poradne zdravia zameraná na stanovenie individuálneho rizika srdcovo-cievnych ochorení u klientov a následné poradenstvo s poskytnutím edičných zdravotno-výchovných materiálov. V Poradni zdravia Prievidza bolo zrealizovaných celkovo 456 vyšetrení, z toho 367 na základnej poradni, 61 v poradni zdravej výživy, 15 v poradni pre deti a mládež, 7 v poradni odvykania od fajčenia. V poradni pre závislosti sme poskytli poradenstvo 12-krát, z toho osemkrát e-mailom, raz telefonicky a 3 razy priamo v poradni. Zároveň sme zrealizovali 9 testov moču na prítomnosť drog a distribúciu zdravotnovýchovných materiálov venovaných drogovej problematike. V Poradni zdravia v Partizánskom sme zrealizovali celkovo 160 vyšetrení.

Realizácia
priebežne

Spolupráca so ZP Union

- vyšetrenie cholesterolu, meranie krvného tlaku a stanovenie stupňa závislosti na nikotíne u zamestnancov Bane Nováky a ich rodinných príslušníkov v rámci športového dňa Bane Nováky (50 vyšetrení cholesterolu, 70 meraní krvného tlaku, 12 vyšetrení smokerlyzerom)

Realizácia
jún

Spolupráca so ZP Dôvera

- vyšetrenie cholesterolu a krvného tlaku u zamestnancov Nemocnice Bojnice (cholesterol – 48 vyšetrení, tlak krvi – 50 vyšetrení)
- vyšetrenie cholesterolu a krvného tlaku u návštevníkov Polikliniky Prievidza (28 vyšetrení cholesterolu, 30 vyšetrení krvného tlaku)
- vyšetrenie cholesterolu a krvného tlaku u zamestnancov firmy MIP Prievidza (21 vyšetrených)
- vyšetrenie cholesterolu, glukózy a meranie krvného tlaku u zamestnancov a klientov Krízového centra Jasmín Handlová (18 vyšetrení cholesterolu a meraní krvného tlaku, 5 vyšetrení glukózy)
- vyšetrenie cholesterolu, glukózy a meranie krvného tlaku u zamestnancov Mestského úradu Prievidza (44 vyšetrení cholesterolu, 18 vyšetrení glukózy, 42 meraní krvného tlaku)
- kompletne vyšetrenie lipidového spektra a glukózy, meranie tlaku krvi, stanovenie somatometrických parametrov u zamestnancov Mestského úradu Nováky (14 vyšetrených)

Realizácia
august, september

Spolupráca so Všeobecnou zdravotnou poisťovňou

- vyšetrenie kompletneho lipidového spektra, cukru, krvného tlaku a stanovenie somatometrických parametrov u zamestnancov firmy SaarGummi Slovakia Dolné Vestenice (22 vyšetrených)
- vyšetrenie cholesterolu a krvného tlaku u zamestnancov firmy Prievidzské pekárne a cukrárne Prievidza (po 24 vyšetrení)

Realizácia
september

Spolupráca s Akadémiou vzdelávania Prievidza

- v rámci „Týždňa celoživotného vzdelávania“ zrealizované u študentov AV vyšetrenie cholesterolu (38x) a meranie tlaku krvi (37x)

Realizácia

november

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Nezaznamenali sme žiadnu mimoriadnu epidemiologickú situáciu.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

V roku 2008 sme zabezpečili 6x odber odpadovej vody podľa harmonogramu NRC pre poliomyelitídu, všetky výsledky boli negatívne.

Spracovali sme jedno ochorenie na akútnu chabú obrnu. Vykonali sme analýzu situácie vo výskyte akútnych chabých obŕn vo výročnej správe za rok 2007.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Cieľ

Cieľom objektivizácie faktorov životných podmienok je zabezpečiť analýzy vzoriek životného a pracovného prostredia, požívateľín, predmetov bežného používania a biologického materiálu a merania fyzikálnych faktorov v životnom a pracovnom prostredí pre účely štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru vykonávaného hygienickými odborníkmi.

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Na prírodných kúpaliskách sa celoročne sleduje výskyt vodného kvetu. V prípade jeho výskytu, sa kvet odoberie aj s príslušnými vzorkami podľa dohodnutých pokynov a pošle sa na ďalšiu analýzu do NRC pre ekotoxikológiu na ÚVZ SR v Bratislave. Za rok 2008 bol vyšetrených 12 vzoriek. Nezachytili sme žiadny výskyt vodného kvetu na našich sledovaných lokalitách.

7.2. Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a oddychových zónach

NRC pre TTA sa na úlohe podieľa vyšetrením améb vo vodovodných sieťach a bližšou identifikáciou améb zasielaných z iných RÚVZ podieľajúcich sa na úlohe. Vyšetrených bolo 32 vzoriek. Améby kultivovateľné pri 36 °C a 44°C boli prítomné v 3 vzorkách.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Vzorky stolových a minerálnych vôd boli vyšetované mikrobiologicky a biologicky počas celého kalendárneho roku 2008. Vyšetrenia boli vykonávané na základe požiadaviek Oddelenia hygieny výživy podľa platného Potravinového kódexu. Výsledky vyšetrení boli spracované formou protokolov o skúškach. Vyšetrených bolo 27 vzoriek.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Riešiteľské pracoviská

Poradňa zdravia, Oddelenie výchovy ku zdraviu, materské centrá Slniečko Prievidza, Nováčik Nováky, Lienka Handlová, Bocianik Partizánske

Riešenie

1. „Míľa pre mamu“ – *meranie krvného tlaku, vyšetrenie smokerlyzerom, stanovenie BMI a distribúcie zdravotno-výchovných materiálov počas akcie*

Realizácia

máj

2. „Urobme všetko preto, aby deti nezomierali“ – distribúcia plagátov a skladačiek a konzultácie vo všetkých materských centrách regiónu

Realizácia

priebežne

3. **Prednášky** v materskom centre Slniečko Prievidza na témy:

1. Pneumokoky
2. Alergia
3. Deti a slnko
4. Deti a hnev
5. Depresia u detí
6. Chríпка

Súčasťou prednášok bola aj distribúcia zdravotno-výchovných materiálov podľa aktuálnej témy.

Realizácia

február – jún, september – október

4. **Vyšetrenie** cholesterolu a krvného tlaku u zamestnancov a dospelých návštevníkov Materského centra Slniečko Prievidza (po 16 vyšetrení)

Realizácia

november

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Riešiteľské pracoviská

Poradňa zdravia, MŠ Športová Prievidza

Riešenie

Kompletizácia dotazníkov od rodičov a výstupných dotazníkov pedagogických pracovníkov MŠ Športová Prievidza a ich odoslanie na spracovanie na ÚVZ SR Bratislava.

Séria siedmych prednášok pre deti spojená s praktickým nácvikom správnej techniky umývania zubov, distribúcia pracovných zošitov pre deti a dotazníkov pre rodičov zúčastnených detí a pedagógov.

Realizácia

apríl - máj

november - december

9.4. PLNENIE HARMONOGRAMU REALIZAČNÝCH PROJEKTOV NPPZ 2006 - 2010 A AKČNÉHO PROGRAMU SPOLOČENSTVA V OBLASTI VEREJNÉHO ZDRAVIA NA ROKY 2003-2008

Riešitelia

Oddelenie výchovy ku zdraviu, poradňa zdravia, oddelenie hygieny detí a mládeže, Akadémia vzdelávania Prievidza

Riešenie

1. Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň boja proti drogám zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi, Deň belasého motýľa, Deň srdca... – názorná propagácia a vývesky, články na web stránke úradu (venované jednotlivým dňom, Chcete prestať?, Vplyvy fajčenia), spolupráca s médiami – RTV Prievidza – **diskusná relácia „Cigaretka na dva ťahy?“**, distribúcia zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia

priebežne, aktuálne podľa kalendára významných dní WHO

2. MOST 2008 – „Poznaj kód zdravého života“

- meranie tlaku krvi, vyšetrenie celkového cholesterolu a stanovenie somatometrických parametrov zamestnancom a študentom AV a širokej verejnosti
- prednášky na tému „Rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení“ v SSŠ Handlová, vyšetrenie zúčastnených študentov smokerlyzerom

Realizácia

september

9.4.1. ŠKOLY PODPORUJÚCE ZDRAVIE

Spolupracovali: školské úrady, školy všetkých typov, koordinátori projektov

Riešenie: aktivity a akcie k významným dňom SZO, k ústrednej téme Svetového dňa zdravia (napr. Deň zdravia – Deň bez stresu v škole, Deň zdravej výživy, Týždeň správnej výživy detí, Deň jablka...), podpora aktivít zdravotno-výchovnými edičnými materiálmi, odborná-metodické vedenie, konzultácie - metodické usmerňovanie koordinátorov ZSS a SOU, ZŠ, MŠ, vzdelávanie pedagógov a školskej mládeže výchovou ku zdraviu - prednášky, besedy, vypožičiavanie a projekcie zdravotno-výchovných videofilmov. Pracovníci poradne zdravia zrealizovali: vyšetrenie 29 pedagógov zo ZSSCH Nováky na poradni zdravia, vyšetrenie 26 pedagógov zo ZŠ Malinovského Partizánske formou výjazdu, prednášku na tému „Stomatohygiena“ – pre deti 1. – 4. ročníka ZŠ Sebedražie, besedu na tému „Anorexia mentalis“ pre žiačky 8. ročníka ZŠ Malonecpalská Prievidza v rámci projektu „Občan“ a vyšetrenie pedagógov a študentov spirometrom a vyšetovanie biochemických parametrov pomocou reflotronu v rámci akcie „Deň zdravia“ v ZSSOaS Handlová.

Termín: pre aktuálnosť úlohy plnené bez časového obmedzenia, aktivity vykonávané kontinuálne (odd. VZ a HDM)

9.4.3. PRIMÁRNA PREVENCIA DROGOVÝCH ZÁVISLOSTI (ALKOHOL, TABAK, DROGY)

- Riešenie:** hromadné zdravotno-výchovné akcie k dňom zameraným na boj proti zneužívaniu omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, kampane a súťaže v zmysle širokej popularizácie, aktivity ku dňom vyhláseným SZO – 26. jún Medzinárodný deň boja proti zneužívaniu drog a nelegálnemu obchodu s nimi a 46. týždeň Európsky týždeň boja proti drogám, spolupráca s koordinátormi protidrogových projektov na školách, metodické usmerňovanie - konzultácie, materiálne zásobovanie - distribúcie edukačných edičných materiálov, využívanie zdravotno-výchovných videofilmov - vypožičiavanie a premietanie, názorná propagácia - panely, vývesky, lektorská činnosť - prednášky, besedy, spolupráca s médiami - relácie, oznamy, projekcie zdravotno-výchovných filmov
- Termín:** **plnené bez časového obmedzenia, aktivity vykonávané kontinuálne (+viď odd. HDM – prieskumy TAD, ESPAD a v rámci ŠZD)**

9.4.4. HROU PROTI AIDS

CELONÁRODNÝ PROGRAM INTERVENCIE PROTI PRENOSNYM OCHORENIAM V SR III. ETAPA – bude realizovaný v začiatkom roku 2009.

Národný program prevencie nákazy HIV/AIDS na roky 2004 – neohraničené

- Riešenie:** akcie, aktivity ku dňu vyhlásenému SZO - 1. december Svetový deň boja proti AIDS (World AIDS Day), lektorská činnosť - prednášky, besedy, distribúcie zdravotno-výchovných edičných materiálov, názorné propagácie, spolupráca s médiami - televízia (relácie, oznamy, projekcia filmov), tlač, internet web strana, vypožičiavanie a projekcie zdravotno-výchovných videofilmov
- Termín:** **úloha dlhodobá, časovo neobmedzená**

Národný program sexuálneho a reprodukčného zdravia

- Riešenie:** akcie, aktivity, lektorská činnosť - prednášky, besedy pre školskú mládež (stredoškolskú mládež cca 15-18 ročnú), distribúcie zdravotno-výchovných edičných materiálov, názorné propagácie, tlač, relácie, oznamy, vypožičiavanie a projekcia zdravotno-výchovných video- filmov
- Termín:** **úloha dlhodobá, realizácia kontinuálne**

9.5. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

- Anotácia:** Svetový deň zdravia, tuberkulózy, bez tabaku, pohybu pre zdravie, hypertenzií, srdca, Alzheimerovej choroby, srdca, hepatitídy, potravín, osteoporózy, nevidiacich, diabetu, chronickej obštrukčnej choroby pľúc, boja proti AIDS, zdravotne postihnutých atď.
Medzinárodný deň seniorov, nefajčenia, boja proti zneužívaniu drog a ich nelegálnemu obchodovaniu s nimi ...
Európsky deň melanómu, cystickej fibrózy ...
Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (22.-26.10.), boja proti drogám, Európsky imunizačný týždeň...

Spolupráca: média, príslušní klinickí odborníci, respondenti, organizácie, inštitúcie, mimovládne iniciatívy, hnutia ..., školy všetkých typov

Riešitelia

Oddelenie výchovy ku zdraviu, poradňa zdravia, oddelenie hygieny detí a mládeže, Akadémia vzdelávania Prievidza

Riešenie

1. Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku, Medzinárodný deň boja proti drogám zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi, Deň belasého motýľa, Deň srdca... – názorná propagácia a vývesky, články na web stránke úradu (venované jednotlivým dňom, Chcete prestať?, Vplyvy fajčenia), spolupráca s médiami – RTV Prievidza – **diskusná relácia „Cigaretka na dva ťahy?“**, distribúcia zdravotno-výchovných materiálov

Realizácia

priebežne, aktuálne podľa kalendára významných dní WHO

3. MOST 2008 – „Poznaj kód zdravého života“

- meranie tlaku krvi, vyšetrenie celkového cholesterolu a stanovenie somatometrických parametrov zamestnancom a študentom AV a širokej verejnosti
- prednášky na tému „Rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení“ v SSŠ Handlová, vyšetrenie zúčastnených študentov smokerlyzerom

Realizácia

september

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Riešiteľské pracoviská

Poradňa zdravia, oddelenie hygieny detí a mládeže, oddelenie výchovy ku zdraviu

Riešenie

1. Diskusné relácie v RTV Prievidza na témy **Obezita** a **Poruchy príjmu potravy**

Realizácia

apríl, máj

2. Diétny systém – distribúcia diét vrátane redukčných, receptúr, vzorových jedálnych lístkov, individuálne poradenstvo a poskytovanie konzultácií

Realizácia

priebežne

3. Prevencia obezity u detí – distribúcia zdravotnovýchovných edičných materiálov (Dôležité živiny vo výžive detí, Zdravá výživa detí)

Realizácia

druhý polrok

- prednášky – pre rodičov detí navštevujúcich MŠ Krmana Prievidza na tému „Výživa detí v predškolskom veku“

Realizácia

október

4. výpožičnosť a projekcia zdravotno-výchovných videofilmov s tematikou zdravej výživy

Realizácia
druhý polrok

9.7. „VYZVI SRDCE K POHYBU“
Bude realizovaná opätovne v roku 2009

9.8 INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Riešiteľské pracoviská
Oddelenie výchovy ku zdraviu a poradňa zdravia

Riešenie

1. „Urobme všetko preto, aby deti nezomierali“

2. „Míľa pre mamu“

3. „Škola podporujúca zdravie“

1. **Vyšetrenie pedagógov aj nepedagogickým zamestnancov Združenej strednej školy chemickej Nováky na poradni zdravia – 21 vyšetrených**

Realizácia
február

2. Prednášky na tému zdravá výživa a civilizačné ochorenia v *Špeciálnej základnej školy internátnej Prievidza*, zvlášť pre žiakov 1. – 4. a 5. – 9. ročníka

Realizácia
marec, október

3. Účasť na Týždni zdravia *Spojenej strednej školy Handlová*

- dve prednášky na tému „Fajčenie a Ty“ – pre 1., 2. ročník a pre 3. a 4. ročník;
- vyšetrenie spirometrom, meranie krvného tlaku, vyšetrenie smokerlyzerom, stanovenie BMI, vyšetrenie hladín cholesterolu a cukru v krvi študentom aj pedagogickým a nepedagogickým zamestnancom školy (celkovo zrealizovaných viac ako 240 vyšetrení)

Realizácia
jún

9.10. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO (DO ROKU 2015)

Spolupráca: príslušní klinickí odborníci, médiá, respondenti, organizácie, inštitúcie, mimovládne iniciatívy, hnutia..., školské úrady, školy všetkých typov, koordinátori projektov, médiá

Riešenie: akcie, aktivity, prednášky, besedy, distribúcie zdravotno-výchovných. edičných materiálov, názorné propagácie, relácie, oznamy, vypožičiavanie a projekcie zdravotno-výchovných videofilmov, publikovanie v regionálnej tlači, aktualizácia na web stránke

Termín: úloha dlhodobá, pre aktuálnosť bez časového obmedzenia aktivity plnené priebežne

10.5. ŠKOLENIE KOORDINÁTOROV PREVENČIE V PREVENČII UŽÍVANIA TABAKOVÝCH VÝROBKOV

Spolupráca:	školské úrady, pedagógovia, výchovní poradcovia
Riešenie:	lektorská činnosť - prednášky, besedy s pedagógmi - koordinátormi drogových závislosti, vypožičiavanie a projekcia zdravotno-výchovných videofilmov, materiálne zabezpečenie - distribúcia edukačných edičných materiálov, akcie
Termín:	úloha stála - bez časového obmedzenia

V rámci preventívneho pôsobenia s cieľom vytvárať správne postoje k svojmu zdraviu a životnému štýlu boli hromadné a skupinové pôsobenia na obyvateľov - širokú verejnosť realizované prostredníctvom miestnych médií a rôznych zdravotno-výchovných aktivít. Na úrovni okresov boli iniciované, organizované a odbornou-metodicky koordinované zdravotno-výchovné akcie s podieľaním sa na ich realizácii rôznymi formami a metódami s patričným cieľovým zameraním.

Školám, zapojeným v projekte "Školy podporujúce zdravie", v Národnom programe prevencie nákazy HIV/AIDS a v protidrogovom projekte - Podpora zdravia v oblasti boja proti drogám prostredníctvom školských koordinátorov aktívne pôsobiacich v oblasti zdravotnej výchovy, boli poskytované odborné poradenstvá - konzultácie a metodicko-tematické usmerňovania. Pri plánovaní zdravotno-výchovných projektov, programov a podujatí boli školy tematicky usmerňované. Usmerňovaním a účasťou na výchove žiakov ku zdraviu bolo sprostredkované plnenie úloh, projektov a programov pre školskú mládež.

Informácie o vykonaných aktivitách a intervenciách k jednotlivým úlohám, projektom a programom boli priebežne písomne zasielané na ÚVZ SR.

Záver: Náš cieľ bol spolupôsobiť v oblasti formovania zdravého uvedomenia obyvateľov s dôrazom na zlepšenie informovanosti, výchovy, vzdelávania a mobilizácie záujmu a rozšírenie vedomostí v oblasti podpory a ochrany zdravia a to propagáciou zdravého spôsobu života t.j. cieleným potláčaním a elimináciou faktorov, ktoré pôsobia škodlivo, posilňovaním skutočností, ktoré podporujú zdravie človeka, zvyšovaním odolnosti, fyzickej i psychickej zdatnosti, stimulovaním potenciálu zdravia, s cieľom docieľiť väčšiu zainteresovanosť jednotlivcov i celej spoločnosti.

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Riešitelia

Oddelenie výchovy ku zdraviu, oddelenia RÚVZ vykonávajúce kontrolu dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov

Riešenie

Správa mesačná o výsledkoch kontroly výkonu zákona o ochrane nefajčiarov na základe podkladov dodaných oddeleniami vykonávajúcimi kontrolu dodržiavania tohto zákona

Realizácia

Správa podaná podľa požiadaviek pravidelne ku koncu mesiaca decembri roku 200

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rimavskej Sobote**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III (NEHAP III)

Cieľ

Posilniť jeden zo základných determinantov zdravia populácie v SR, osobitne vo vzťahu k detskej populácii, realizovaním aktivít a programov z ktorých pozostáva tretia aktualizovaná verzia akčného plánu (NEHAP III).

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.2. ZAVEDENIE REGISTRA SLEDOVANIA ÚRAZOVOSTI DETÍ A MLADISTVÝCH V DÔSLEDKU VONKAJŠÍCH PRÍČIN V SLOVENSKEJ REPUBLIKE.

Cieľ

Cieľom úlohy je zaviesť systém sledovania úrazovosti u detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin. Na základe analýz zaviesť systém prevencie úrazov a zmiernenie ich zdravotných dôsledkov a zvýšiť zdravotné uvedomenie ľudí o význame prevencie úrazovosti a ovplyvniť ich vzťah k používaniu ochranných prostriedkov v niektorých prípadoch.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.3. BUDOVANIE INFORMAČNÉHO SYSTÉMU INDIKÁTOROV ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA A ZDRAVIA - ZABEZPEČENIE JEHO IMPLEMENTÁCIE NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Cieľ

Jednotný monitoring environmentálneho zdravia pomocou stanovených indikátorov porovnateľných v celoeurópskom meradle.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Cieľ

Zaviesť jednotnú formu - druh, rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť systematicky zverejňované na www stránkach úradov.

Zabezpečenie plnenia:

V roku 2008 bude zriadená stránka RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, na ktorej budú zverejňované environmentálne zdravotné informácie podľa pokynov ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

Na internetovú stránku www.ruvzrs.sk boli vkladané údaje z pripravenosti rekreačných zariadení na zahájenie letnej turistickej sezóny a výkonu štátneho zdravotného dozoru v rekreačných zariadeniach vrátane zverejňovania údajov o kvalite vody v rekreačných zariadeniach počas celej letnej turistickej sezóny 2008 v okresoch Rimavská Sobota a Revúca.

1.5. KVALITA VNÚTORNÉHO OVZDUŠIA V EURÓPSKYCH ŠKOLÁCH; PREVENČIA A REDUKCIA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Hlavným cieľom úlohy/projektu je transfer vedomostí a poznatkov získaných z Taliansko-Maďarského pilotného projektu na prevenciu respiračných ochorení do 8 krajín v Európe s osobitným zameraním na detskú populáciu.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

Cieľ

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Prehodnotiť súčasný stav zabezpečenia dátových tokov v oblasti monitoringu vodných plôch SR a vytvoriť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa smernice 76/160/EHS.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *pred začiatkom LTS zabezpečí výkon štátneho zdravotného dozoru vo všetkých rekreačných zariadeniach, na prírodných a umelých kúpaliskách na území okresov Rimavská Sobota a Revúca zameraný na ich pripravenosť na zahájenie LTS*
- *na začiatku LTS vypracuje a predloží na ÚVZ SR správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,*
- *počas LTS zabezpečuje výkon štátneho zdravotného dozoru zameraný na dodržiavanie platných predpisov a schválených prevádzkových poriadkov, vrátane odberu vzoriek z prírodných a umelých kúpalísk a ich odvoz na laboratórne vyšetrenie do laboratórií RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici podľa predbežného harmonogramu odberov vôd na kúpanie,*
- *údaje o kvalite vody v prírodných a umelých kúpaliskách pravidelne ukladá do informačného systému „Vody na kúpanie“,*
- *po ukončení LTS vypracuje a predloží na ÚVZ SR správu o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS,*
- *priebežne poskytuje informácie do médií a na internetovú stránku RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.*

Odpočet plnenia:

Správa o pripravenosti rekreačných zariadení bola zaslaná na ÚVZ SR v termíne 13.6.2008 cez informačný systém - kvalita vody na kúpanie.

Počas letnej turistickej sezóny v roku 2008 boli v prevádzke v okrese Rimavská Sobota 2 prírodné kúpace oblasti, 4 umelé kúpaliská a v okrese Revúca 2 umelé kúpaliská. V jednotlivých rekreačných zariadeniach bolo vykonaných 12 kontrol na zistenie pripravenosti rekreačných zariadení a 29 kontrol počas prevádzky v letnej turistickej sezóne.

V rámci monitoringu rekreačných vôd v prírodných kúpacích oblastiach bolo odobratých celkom 29 vzoriek (27 vzoriek bolo odobratých v prírodných kúpacích oblastiach Teplý Vrch a Kurinec, 2 vzorky boli odobraté v opakovaných odberoch na stanovenie biologických ukazovateľov v prírodnej kúpacej oblasti Kurinec pri prekročení medzných hodnôt rias a 1 vzorka v prírodnej kúpacej oblasti Teplý Vrch pri prekročení medzných hodnôt chlorofylu-a pri prevahe siníc. Vzorka vody z prírodnej kúpacej oblasti Teplý Vrch bola zaslaná na ÚVZ SR na stanovenie vodného kvetu. Podľa laboratórneho rozboru vzorky

vody doručeného dňa 14.11.2008 bola potvrdená toxicita vodného kvetu, ale pretože bolo po ukončení letnej turistickej sezóny, opatrenia neboli uložené. V 14 odobratých vzorkách v prírodnej kúpacej oblasti Teplý Vrch a Kurinec boli prekročené nevýznamné medzné hodnoty ukazovateľov - farba, priehľadnosť, chlorofyl-a pri prevahe siníc a medzných hodnôt rias a cyanobaktérie so schopnosťou tvoriť vodný kvet. Z celkového počtu 9 odobratých vzoriek z prírodnej kúpacej oblasti Kurinec v 8 vzorkách boli prekročené medzné hodnoty ukazovateľov a na základe uvedeného bolo zaslané oznámenie o nevyhovujúcej kvalite vody v prírodnej kúpacej oblasti Kurinec dňa 24.07.2008 na Krajský úrad životného prostredia v Banskej Bystrici, ktorý predmetnú lokalitu vyhlásil za rekreačnú oblasť a 1 vzorka bola odobratá v rekreačnom zariadení Králik - Tornaľa z Morského oka pred zahájením letnej turistickej sezóny.

Bolo odobratých 11 vzoriek vôd z umelých kúpalísk v rámci letnej turistickej sezóny a 44 vzoriek bolo odobratých prevádzkovateľom v rámci kontroly kvality rekreačných vôd, celkom 55 vzoriek. Jedna vzorka bola odobratá v rekreačnom zariadení Králik - Tornaľa z Morského oka pred zahájením letnej turistickej sezóny. Vo vzorkách odobratých v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli v 4 vzorkách prekročené medzné hodnoty *Pseudomonas aeruginosa*, konzumenty, producenty, a voľný chlór, čo predstavuje 36,6% nevhodnosť. Vo vzorkách odobratých v rámci prevádzkovej kontroly bolo 23 nevhodných, čo predstavuje 52,27% nevhodnosť pre prekročenie medzných hodnôt viazaný chlór, voľný chlór, *Pseudomonas aeruginosa* a teploty vody. Boli dané opatrenia pre prevádzkovateľa rekreačného zariadenia v Tornaľi na zdravotné zabezpečenie vody v plážovom kúpalisku a v 50 m plaveckom bazéne.

Údaje z laboratórnych rozborov vzoriek vody prírodných a umelých kúpalísk boli vložené do informačného systému, vrátane vypracovania hodnotiacej správy letnej turistickej sezóny 2008.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Cieľ

Táto úloha má za cieľ zistiť, aký a či vôbec má dopad na zdravotný stav obyvateľstva pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bude zabezpečovať projekt formou spracovania dotazníkov obyvateľov, ktorí sú zásobovaní vodou z verejných vodovodov v okresoch Rimavská Sobota a Revúca v roku 2008 podľa usmernenia ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

Úloha sa začala zabezpečovať ako pilotná štúdia, do ktorej boli zapojené RÚVZ v rámci krajov a bola ukončená v máji 2008. Pretože nie je toho času dostupná technika na náhodný výber obyvateľov, ktorí by boli do úlohy zapojení, projekt sa v budúcnosti nebude zabezpečovať a bude vylúčený zo zoznamu.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých

zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečuje:

- *odber vzoriek z verejných vodovodov na území okresov Rimavská Sobota a Revúca v rámci „Monitoringu pitných vôd“ a ich odvoz na laboratórne vyšetrenie do laboratórií RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici,*
- *mesačné, polročné a ročné vyhodnotenie údajov o kvalite vody v jednotlivých verejných vodovodoch,*
- *vkladanie údajov z laboratórnych rozborov odobratých vzoriek vôd do programu VYDRA,*
- *priebežne poskytuje informácie na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.*

Odpočet plnenia:

V rámci monitoringu pitných vôd bolo odobratých v okresoch Rimavská Sobota a Revúca celkom 113 vzoriek vôd tak, ako bolo plánované. Z celkového počtu bolo 48 vzoriek nevhodných, čo predstavuje 42,48% nevhodnosť pre prekročovanie medzných hodnôt železa, pH, E.coli, koliformné baktérie, kultivovateľné mikroorganizmy pri 22°C a 37°C, živé organizmy a bezfarebné bičíkovce. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo odobratých celkom 18 vzoriek, z toho 14 vzoriek bolo nevhodných, čo predstavuje 77,78 % nevhodnosť.

Bola vyhodnotená kvalita vody za roky 2005, 2006, 2007 v okresoch Rimavská Sobota a Revúca v „Správe o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre zásobované oblasti - z Muránskeho skupinového vodovodu, Rimavskosobotského skupinového vodovodu a Behynského skupinového vodovodu“ ako podklad pre správu EU. Správa bola zaslaná na ÚVZ SR do 15.12.2008.

1.9. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – VPLYV DLHODOBEJ EXPOZÍCIE NÍZKYM KONCENTRÁCIÁM ZMESI KOVOV NA ZDRAVIE CITLIVÝCH POPULAČNÝCH SKUPÍN.

Cieľ

Zhodnotiť expozíciu nízkym koncentráciám kovov - Pb, Hg, Cd u citlivých populačných skupín - detí a žien žijúcich vo vybraných oblastiach SR.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

1.10. VYHODNOTENIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK PODĽA ENVIRONMENTÁLNEJ REGIONALIZÁCIE ZAŤAŽENÝCH ÚZEMÍ SR AKO PODKLAD PRE BIOLOGICKÝ MONITORING

Cieľ

Získanie relevantných podkladov pre špecifikovanie biologického monitoringu u populácie žijúcej na územiach s vysokou environmentálnou záťažou za účelom preukázania možných súvislostí medzi zdravím a expozíciou negatívnym faktorom ŽP.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA oddelenie preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločností. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *získava údaje o počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce*
- *vedie evidenciu rizikových prác v programe ASTR za okresy Rimavská Sobota a Revúca*
- *prehodnocuje vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) a vydáva nové rozhodnutia*
- *sleduje vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy vývoja)*
- *sleduje pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách*
- *ukladá sankcie za nesplnenie opatrení uložených zamestnávateľom na rizikových pracoviskách a vedie evidenciu o počte a druhu uložených sankcií*
- *v rámci výkonu ŠZD sleduje výsledky a intervaly preventívnych lekárskeho prehliadok.*

Odpočet plnenia:

V roku 2008 evidujeme 52 firiem, u ktorých sú vyhlásené rizikové pracoviská.

Z tohto počtu v okrese Rimavská Sobota je to 32 subjektov a v okrese Revúca 20 subjektov, ktoré majú na svojich pracoviskách vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie. Počet exponovaných pracovníkov je v okrese Rimavská Sobota celkom 799 a v okrese Revúca celkom 1 256.

V okrese Rimavská Sobota boli v roku 2008 vyhlásené rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote rizikové práce 3. a 4. kategórie u 6 nových subjektov (ktoré neboli doteraz evidované v programe ASTR): T-Gum Hnúšťa, s.r.o. v Hnúšti, INDECO, s.r.o. v Rimavskej Sobote, Mestské lesy Tisovec, spol. s.r.o. v Tisovci, Calmit spol. s r.o. Bratislava, závod Tisovec, GRAVPLAST s.r.o. v Rimavskej Sobote a H.M.H.-DREVOVÝROBA KOCIHA, s.r.o. v Kocihe.

Rizikové práce boli prehodnotené a vyhlásené rozhodnutím u firiem CSM Tisovec, a.s. v Tisovci a Genes, a.s. v Hnúšti.

	Okres Rimavská Sobota	počet
1	Agrotauris, s.r.o., Rimavská Sobota	7
2	Avimed, s.r.o., Rimavská Sobota	3
3	BB staving, Ing. Kamil Borš, Rimavská Sobota	3
4	BPV, s.r.o., Hnúšťa	15
5	Calmit spol s.r.o. Bratislava, závod Tisovec	38
6	CSM Tisovec, a.s. v Tisovci	180
7	Drevopa , s.r.o., Hačava, prevádzka Tisovec	9
8	Gemernákup, a.s. Rimavská Sobota	24
9	Gemerská mliekárňa, s.r.o., Rimavská Sobota	22
10	Genes, a.s., Hnúšťa	26
11	GRAVPLAST s.r.o., Rimavská Sobota	3
12	INDECO s.r.o. , Rimavská Sobota	2
13	Píla Pali - Hruška Ivan, Klenovec	14
14	Interstil Slovakia, k.s., Levice, prevádzka Tisovec	20
15	Kamenská Miriam, Bátka	3
16	KK PLAST, s.r.o., Rimavská Sobota	1
17	KSR - kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná	6
18	H.M.H.- DREVOVÝROBA KOCIHA, s.r.o., Kociha	12
19	Mikromex, a.s., Rimavská Sobota	3
20	Mestské lesy Tisovec spol. s.r.o., Tisovec	2
21	NsP, n.o., Hnúšťa	48
22	NaP, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota	112
23	Prega, s.r.o., Klenovec	6
24	Parobek Ján, Klenovec	12
25	Radoma spol. s.r.o. Bratislava, závod Rimavská Sobota	4
26	REVI, s.r.o., Hnúšťa	58
27	Retech s.r.o, Zvolen, prevádzka Rimavská Sobota	3
28	RW Tech Gum, a.s., Hnúšťa	9
29	T-Gum Hnúšťa s.r.o., Hnúšťa	25
30	Talos s.r.o., Rimavská Sobota	9
31	Tauris a.s., Rimavská Sobota	116
32	Trnavský Dušan, Kraskovo, prevádzka Hnúšťa	4
SPOLU:		799

	Okres Revúca	počet
1	Aries 2 s.r.o., Tornaľa	68
2	Agrodružstvo S - Revúca	2
3	Fabpax-Cyryl Faško, Revúca	10
4	Drevoexport , s.r.o. Revúca	4
5	Fenix Group, s.r.o., Revúca	2
6	Hacsi Alexander, Tornaľa	2
7	Holz produkt, s.r.o., Tornaľa	3
8	I.P.A. - Kovovýroba, spol. s.r.o., Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa	19
9	JAAS - Hutka Jozef, Revúca	3
10	Kováč Ján, Tornaľa	7
11	Revúcke koberce syntetické, s.r.o., Revúca	63
12	MURÁNSKA PÍLA, s.r.o., Muráň	19
13	Revúcka medicínsko-humanitná, n.o., Revúca	39
14	OLÚP, n.o., Predná Hora	33
15	Oralex - Oravcová Alena, Mokrú Lúka, prevádzka Revúca	7
16	Sklotex, s.r.o., Revúca	11
17	SLOVMAG, a.s. Lubeník	419
18	SMZ, a.s., Jelšava	501
19	UNICORN - ESK, s.r.o., Tornaľa	39
20	WOODWORLD s.r.o. Košice, prevádzka Jelšava	5
SPOLU:		1 256

K zrušeniu vyhlásených rizikových prác došlo u subjektu Karol Károly-Technometal-Kovo vo Včelinciach z dôvodu prehodnotenia vyhlásených rizikových prác na základe predložených nových meraní chemických škodlivín v pracovnom ovzduší a u firmy Grav-Kelemen v Rimavskej Sobote z dôvodu zrušenia prevádzky.

V porovnaní s rokom 2007 sa počet dozorovaných subjektov, ktoré majú vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie zvýšil o 4.

V okrese Revúca boli v roku 2008 vyhlásené rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote rizikové práce 3. a 4. kategórie u 4 nových subjektov (ktoré neboli doteraz evidované v programe ASTR): WOODWORLD, s.r.o. Košice, prevádzka drevovýroby Jelšava, ARIES 2 s.r.o. v Tornali, Agrodružstvo S v Revúcej, Revúcke koberce syntetické, s.r.o. v Revúcej.

Rizikové práce boli prehodnotené a vyhlásené rozhodnutím u firmy SLOVMAG, a.s. Lubeník.

K zrušeniu vyhlásených rizikových prác došlo u subjektov LVD S2, a.s. v Tornali z dôvodu prehodnotenia vyhlásených rizikových prác na základe predložených nových meraní fyzikálnych škodlivín - hluku v pracovnom ovzduší a u subjektov KLI PRODUKT, s.r.o. v Muráni a Lykové textilné závody, s.r.o. v Revúcej z dôvodu zrušenia prevádzky. V porovnaní s rokom 2007 sa počet dozorovaných subjektov, ktoré majú vyhlásené rizikové práce 3. a 5. kategórie zvýšil o 1.

V roku 2008 sme v okrese Rimavská Sobota zaznamenali nárast počtu pracovísk, na ktorých boli vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie o 6 subjektov. Zvýšenie počtu exponovaných pracovníkov o 191 (čo predstavuje nárast o 24%) bolo spôsobené jednak vyhlásením rizikových prác u 6 nových subjektov a tiež prehodnotením vyhlásených rizikových prác na pracoviskách spoločnosti CSM, a.s. v Tisovci (nárast počtu exponovaných pracovníkov). Rizikové práce boli vyhlásené pre faktory hluk, prach, chemické škodliviny a vibrácie.

V okrese Revúca bol zaznamenaný minimálny nárast počtu pracovísk, pribudol len 1 nový subjekt. V evidencii počtu exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce 3. a 4. kategórie sme zaznamenali mierny pokles počtu pracovníkov o 4.

V roku 2008 vykonávali odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote štátny zdravotný dozor zameraný aj na kontrolu pracovísk, kde boli rozhodnutím vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie. Kontrola bola vykonaná u nasledovných 37 subjektov: Gemernákup, a.s. Rimavská Sobota, Prega, spol. s r.o. Klenovec, Holz Product, s.r.o. Tornaľa, Agrodružstvo S Revúca, Trnavský Dušan, Kraskovo, prevádzka Hnúšť'a, Talos, s.r.o. Rimavská Sobota, Parobek Ján Klenovec, Hacsí Alexander Tornaľa, BPV, s.r.o. Hnúšť'a, I.P.A.-Kovovýroba, spol. s.r.o. Rimavská Sobota, prevádzka Tornaľa, SLOVMAG, a.s. Lubeník, SMZ, a.s. Jelšava, UNICORN-ESK, s.r.o. Tornaľa, WOODWORLD, s.r.o. Košice, prevádzka Jelšava, CSM Tisovec, a.s. Tisovec, Drevopa, s.r.o. Hačava, prevádzka Tisovec, Gemerská mliekareň, s.r.o. Rimavská Sobota, GRAVPLAST, s.r.o. Rimavská Sobota, H.M.H.-DREVOVÝROBA KOCIHA, s.r.o. Kociha, Interstil Slovakia, k.s. Levice, prevádzka Tisovec, Mestské Lesy Tisovec, spol. s.r.o. Tisovec, REVI, s.r.o. Hnúšť'a, Genes, a.s. Hnúšť'a, T-Gum Hnúšť'a s.r.o., Hnúšť'a, RW Tech Gum, a.s., Hnúšť'a, Aries 2, s.r.o., Tornaľa, Fabpax-Cyril Faško, Revúca, Drevoexport, s.r.o. Revúca, JAAS - Hutka Jozef, Revúca, Oralex-Oravcová Alena, Mokrú Lúka, prevádzka Revúca, Revúcke koberce syntetické, s.r.o. Revúca, AVIMED, s.r.o. Rimavská Sobota, Kamenská Miriam, Bátka, KSR - kameňolomy SR, s.r.o., Zvolen, prevádzka Husiná, Píla Pali-Hruška Ivan, Klenovec, Fenix Group, s.r.o., Revúca, Mikromex, a.s. Rimavská Sobota.

Na všetkých uvedených pracoviskách bol vykonaný štátny zdravotný dozor ukončený záznamom. Pri zistení nedostatkov v pracovnom prostredí bol s prevádzkovateľom dohodnutý termín ich odstránenia. Ak firma požiadala o schválenie prevádzkového poriadku a posudku o riziku, bol následne na konkrétnom pracovisku vykonaný štátny zdravotný dozor so zámerom objektívne posúdiť predloženú dokumentáciu na základe poznatkov z terénu. Na základe vykonaného štátneho zdravotného dozoru bola spoločnosti REVI, s.r.o. Hnúšť'a a Drevopa, s.r.o. Hačava, prevádzka Tisovec uložená sankcia za správny delikt na úseku verejného zdravotníctva z dôvodu zisteného porušenia ustanovení zákona č.355/2007 Z.z..

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru bol kontrolovaný aj spôsob zabezpečenia výkonu lekárske preventívnych prehliadok a či má prevádzkovateľ zazmluvnenú pracovnú zdravotnú službu.

Z vyššie uvedených subjektov, u ktorých bola v roku 2008 vykonaná kontrola na pracoviskách, kde boli rozhodnutím RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vyhlásené rizikové práce 3. a 4. kategórie, nemajú PZS zazmluvnenú: Holz product, s.r.o. Tornaľa, Hacsí Alexander, Tornaľa, Fenix Group, s.r.o. Revúca, JAAS-Hutka Jozef, Revúca, Avimed, s.r.o. Rimavská Sobota, BB Staving, Ing.Kamil Borš, Rimavská Sobota, Kamenská Miriam, Bátka, Mikromex, a.s. Rimavská Sobota. Lekárske preventívne prehliadky boli u všetkých pracovníkov v uvedených subjektoch vykonávané obvodnými lekármi. Všetky ostávajúce vymenované firmy majú zazmluvnenú pracovnú zdravotnú službu a lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci vykonáva lekár pracovnej zdravotnej služby. Lekárske preventívne prehliadky sú vykonávané v rozsahu a frekvencii ako ukladá príslušná legislatíva.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *vykonáva ŠZD na pracoviskách, kde zamestnanci prichádzajú do kontaktu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami*
- *vedie evidenciu exponovaných zamestnancov*

- *vedie evidenciu vydaných osvedčení o odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami*
- *vydáva rozhodnutia na manipuláciu, skladovanie a iné používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov (vrátane vedenia evidencie o vydaných rozhodnutiach)*
- *vykonáva ŠZD pri výkone DDD činnosti a vedie evidenciu osôb odborne spôsobilých k výkonu DDD a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie*
- *vedie evidenciu mimoriadnych udalostí a havárií a podieľa sa na ich likvidácii*
- *dosahovať zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík - overovanie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.*

Odpočet plnenia:

Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v roku 2008 evidujeme 49 pracovísk a ďalšie 4 subjekty vykonávajúce DDD činnosť, v ktorých sa manipuluje s veľmi jedovatými látkami a prípravkami alebo jedovatými látkami a prípravkami. Z počtu 49 pracovísk sa 34 pracovísk nachádza v okrese Rimavská Sobota a 15 pracovísk v okrese Revúca. V prevažnej miere sa jedná o pracoviská laboratórií a lekární (32), ďalej zdravotnícke zariadenia, pracoviská s využitím jedovatých látok a prípravkov alebo veľmi jedovatých látok a prípravkov v minimálnom rozsahu v technologickom procese.

V priebehu roka 2008 bolo RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vydaných 6 rozhodnutí (3 v okrese Rimavská Sobota, 3 v okrese Revúca) na skladovanie a manipuláciu s veľmi jedovatými látkami a prípravkami. Z uvedeného počtu vydaných rozhodnutí sa súčasne schválili 4 prevádzkové poriadky, a to pre pracoviská laboratórií a lekární. Samostatným rozhodnutím bol schválený 1 prevádzkový poriadok pre pracovisko laboratória a 1 prevádzkový poriadok sa rozhodnutím neschválil.

Vedie sa evidencia pracovísk, vydaných rozhodnutí a záznamov z výkonu štátneho zdravotného dozoru, ďalej sa vedie zoznam osôb, ktoré získali odbornú spôsobilosť, alebo overenie o odbornej spôsobilosti na prácu. V prevádzkach, v ktorých sa vykonal štátny zdravotný dozor, bol aktualizovaný počet zamestnancov exponovaných pri práci jedovatým a veľmi jedovatým látkam a prípravkom, pričom ku koncu roka 2008 máme v evidencii 111 osôb. Zoznam osôb v dozorovaných nemocničných zariadeniach nie je k dispozícii, nakoľko u nich nebol vykonaný štátny zdravotný dozor.

Z uvedeného počtu evidovaných pracovísk bol vykonaný štátny zdravotný dozor na 9 pracoviskách, z toho u 8 skontrolovaných pracovísk vedúci zamestnanci vlastnia osvedčenie o odbornej spôsobilosti pre prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami.

Na jednom pracovisku laboratória bolo zistené, že jedovaté látky v roku 2008 pri svojej činnosti prestali používať (Genes, a.s. Mútnik-Hnúšť'a).

Z previerok vykonaných v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru vyplynulo, že s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami sa manipuluje v prevažnej miere v laboratóriách a lekárňach, výnimočne v maloobchodných prevádzkach a v poľnohospodárstve vrátane súkromne hospodáriacich roľníkov pri výkone chemickej ochrany rastlín.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru zameraného na manipuláciu a skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov v laboratóriách a lekárňach bolo zistené, že tieto sa používajú iba v minimálnych množstvách, pričom sa vedie prísna evidencia príjmu, výdaja a spotreby. Na kontrolovaných pracoviskách bolo skladovanie jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov v súlade s NV SR č. 355/2006 Z.z..

V maloobchodných predajniach a v poľnohospodárstve pri chemickej ochrane rastlín sa jedovaté, príp. veľmi jedovaté látky a prípravky používajú výnimočne, resp. vôbec. Pričom u poľnohospodárov je aj obtiažne preveriť ich používanie z dôvodu, že prípravky na chemickú ochranu rastlín sa nakupujú deň vopred alebo v deň postreku. Pri výkone štátneho

zdravotného dozoru sa zistilo, že menšie poľnohospodárske organizácie, resp. súkromne hospodáriaci roľníci zabezpečujú výkon chemickej ochrany rastlín dodávateľským spôsobom, čím sa u nich znižuje expozícia zamestnancov nebezpečným chemickým látkam.

Môžeme konštatovať, že poľnohospodári, ako aj prevádzkovatelia maloobchodných predajní sa vyhýbajú používaniu jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov z dôvodu povinností vyplývajúcich z ich používania.

Nedostatky (odborná spôsobilosť, nedostatky týkajúce sa vedenia evidencie, zabezpečenia vetrania v sklade prípravkov na chemickú ochranu rastlín), ktoré boli zistené pri výkone štátneho zdravotného dozoru buď už boli odstránené alebo sa prevádzkovatelia zaviazali nedostatky odstrániť najneskôr v priebehu I. štvrťroku 2009.

V roku 2008 sa zamestnanec RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, lekár oddelenia PPLaT zúčastnil na jednej z komisií na preskúšanie odbornej spôsobilosti zriadených RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Pre územný obvod RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bolo vydaných 23 osvedčení o odbornej spôsobilosti. Z uvedeného počtu vydaných osvedčení bolo vydaných 16 pre okres Rimavská Sobota a 7 osvedčení pre okres Revúca.

Vzhľadom na nedostatky zistené pri výkone štátneho zdravotného dozoru s preukazovaním odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými látkami a prípravkami a veľmi jedovatými látkami a prípravkami bol v 1. polroku 2008 RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zaslaný prípis všetkým lekárniam v okrese Rimavská Sobota a Revúca.

V okrese Rimavská Sobota a Revúca evidujeme 7 prevádzkovateľov vykonávajúcich DDD činnosť (4 v okrese Rimavská Sobota, 3 v okrese Revúca), z ktorých sa jedovaté látky a prípravky a veľmi jedovaté látky a prípravky používajú u 4. V rámci posudkovej činnosti bol schválený 1 prevádzkový poriadok pre činnosti súvisiace s výkonom DDD činnosti.

V súvislosti s výkonom deratizácie v okrese Rimavská Sobota boli podané 3 oznámenia. Použitie prípravky na reguláciu živočíšnych škodcov neboli klasifikované ako jedovaté, resp. veľmi jedovaté.

Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bolo v priebehu roka 2008 nahlásených 16 leteckých postrekov na výkon chemickej ochrany rastlín. Väčšinou boli hlásené postreky vykonané prípravkami proti hubovým chorobám, proti burinám, desikanty a defolianty, ako aj morforegulačné prípravky, stimulátory zakoreňovania a prípravky na obmedzenie strát pri zbere. Vo všetkých prípadoch bol vykonaný letecký postrek prípravkami uvedenými v aktuálnom „Zozname a rozsahu použitia registrovaných prípravkov na ochranu rastlín a iných prípravkov“ vydaného na príslušný rok.

Hlásenie o mimoriadnych situáciách a haváriách v okrese Rimavská Sobota a Revúca za rok 2008 nebolo zaznamenané.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov*
- *vykonávať ŠZD v evidovaných prevádzkach*
- *evidovať výkon objektivizácie zamestnávateľmi*
- *viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom*
- *vyhľadávať pracovné procesy (búracie a stavebné činnosti) súvisiace s expozíciou zamestnancov azbestu*
- *viesť evidenciu počtu exponovaných zamestnancov*

- sledovať trendy vývoja
- používať kontrolné listy informovanosti zamestnancov a dosahovať zvýšenie miery uvedomenia zdravotných rizík v súvislosti s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote eviduje 28 prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci. Ich celkový počet sa znížil o 1 v porovnaní s rokom 2007.

V okrese Rimavská Sobota v roku 2008 došlo k zníženiu celkového počtu prevádzok, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci o 1 prevádzku. Spolu evidujeme v okrese 18 prevádzok. V priebehu roka došlo k zrušeniu 3 prevádzok zaoberajúcich sa spracovaním tvrdého dreva (drevozárstva) a do evidencie pribudli 2 prevádzky, ktoré zabezpečujú odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

V okrese Revúca celkový počet evidovaných prevádzok sa nezmenil (10). V priebehu roka sme zaznamenali zrušenie 1 prevádzky drevozárstva, kde sa pracovalo s tvrdým drevom a naopak pribudla 1 prevádzka, ktorá sa zaoberá odstraňovaním materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia* podľa NV SR č. 356/2006 Z.z. v znení NV SR č. 301/2007 Z.z.	Počet exponovaných celkom / ženy	Množstvo spotrebovaných látok / rok**
Nemocnice a polikliniky, n.o. Bratislava, Všeobecná nemocnica Rimavská Sobota				
Oddelenie patalogicko-anatomické fixovanie biologického materiálu	formaldehyd	1. - dokázaný karcinogén podľa IARC	5 / 5	5 litrov
Operačné sály chirurgické odd., očné odd., ORL dezinfekcia, sterilizácia	formaldehyd	1. - dokázaný karcinogén podľa IARC	chirurgia 18/10 gynekológia 5/5 ORL 3/3 očné 10 / 10	22,3 litrov 200 litrov 3,1 litra 5 litrov
Oddelenie centrálnej sterilizácie	formaldehyd	1. - dokázaný karcinogén podľa IARC	6 / 6	12 litrov
Oddelenie rádioterapeutické	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	18 / 15	odd. 2 805 amp. 105 kaps amb. 5 165 amp.
Nemocnica s poliklinikou, n.o., Hnúšťa				
Centrálna sterilizácia	formaldehyd	1. - dokázaný karcinogén podľa IARC	1 / 0	5 litrov
AVIMED, s.r.o. Rimavská Sobota	práca s cytostatikami	proces s r.ch.k 2	3 / 2	2 780 amp.
T-GUM, s.r.o. Hnúšťa				
Linka výroby zmesí	gumodex	2.	20 / 0	920 ton
	furalový extrakt	2.		200 ton
	sadze	1.		775 ton
Laboratórium	Dvojchroman draselný	2.	1 / 1	75,2 g
SLZ Chémia, a.s. Hnúšťa				

Prevádzka PROINDO - výroba prostriedkov individuálnej ochrany - filtrov	sorbent – Cr ⁶	proces s r.ch.k 2	mimo prevádzky	0 kg
	v zlúčeninách CrO ₃			0 kg
Laboratórium - laboratórne expertízy	dvojchróman draselný	2.	3 / 3	143,7 g
	síran kobaltnatý			200g
	oxid chrómový			0g
Výroba sorbentu	sorbent – Cr ⁶	proces s r.ch.k 2	mimo prevádzky	0 kg
SMZ, a.s. Jelšava, olejové hospodárstvo	PAU (ťažký vykurovací olej)	2.	4 / 0	48 000 t
	PAU (dieselové exhaláty)	2	93 / 0	N
Okres. stav. bytové družstvo R. Sobota, výmena kanalizačných potrubí	azbest	1.	2 / 0	7 430 kg (245 bytov)
Detox, spol. s r.o. B.Bystrica, prevádzka R.Sobota, likvidácia odpadu	azbest	1.	4 / 0	70 194 kg
Družstvo podielníkov Včelince, hosp. dvor Rumince II.	azbest	1.	6 / 0	1 500 kg
Milan Marčan - COBRA, Nitra, prevádzka Gortva	azbest	1.	4 / 0	4 500 kg
Ronar, s.r.o. Košice, prevádzka Elektrická stanica Lubeník	azbest	1.	4 / 0	3 640 kg
Fagus-sil, spol. s r.o. R.Sobota, drevozvýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	12 / 0	2 400 kg
Interstil Slovakia, k.s. Levice, prev. Tisovec, výroba drevených garníží	prach z tvrdého dreva (buk)	1.	14 / 4	1 912 m ³
Machyniak Hrachovo, drevozvýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	7 / 0	5 m ³
Ing. Petróczy-Expet Tisovec, drevozvýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	3 / 0	3 500 m ³
Rimadrev, spol. s r.o. Rimavská Baňa, drevozvýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	16 / 6	5 000 m ³
Radič Hnúšťa, drevozvýroba R.Baňa	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	v roku 2008 mimo prevádzky	0
LESOPEST, s.r.o. Hnúšťa, ťažba dreva	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	2 / 0	1 850 m ³
BB – Staving, Ing. Kamil Borš, R.Sobota, stolárska dielňa	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	2 / 0	30 m ³
Prega, spol. s.r.o. Klenovec, drevozvýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	9 / 0	79,65 m ³

ORALEX-Oravcová, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	2 / 0	2 005 m ³
FABPAX-Cyril Faško, Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	5 / 0	3 500m ³
Mišanko-MIMI, Jelšava, drevovýroba Nandráž	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	2 / 0	300 m ³
FENIX GROUP, spol. s r.o., Revúca, výroba dreveného uhlia	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	4 / 0	250 m ³
Drevoexport, spol. s r.o. Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	5 / 2	1 000 m ³
Agrodružstvo S Revúca, drevovýroba	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	v roku 2008 sa tvrdé drevo nespracovávalo	0
GEMSTAV, spol. s r.o., Revúca, výroba laminátových podláh	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1	32 / 10	550 m ³
WOODWORLD, s.r.o. Košice, prevádzka Jelšava	prach z tvrdého dreva (buk, dub)	1.	13 / 0	2 000 m ³

* 1. - dokázaný karcinogén pre ľudí

2. - pravdepodobný karcinogén

proces s r.ch.k - proces s rizikom chemickej karcinogenity

**N - objektivizácia nevykonaná, resp. spotreba neudaná

V porovnaní s rokom 2007 došlo k poklesu počtu zamestnancov vykonávajúcich práce, pri ktorých sú vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom zo 407 na 338, čo predstavuje pokles o cca 17%. K zníženiu počtu zamestnancov došlo v dôsledku ukončenia činnosti 4 subjektov zaoberajúcich sa spracovaním dreva (drevovýroby).

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote podľa požiadaviek terénnej praxe hodnotí psychickú pracovnú záťaž.

Odpočet plnenia:

V roku 2008 nebola požiadavka na hodnotenie psychickej záťaž.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- prešetrovať podozrenia na choroby z povolania s položkou 29
- viesť evidenciu prešetrených prípadov a priznaných chorôb z povolania
- sledovať trendy
- evidovať profesie, u ktorých sa opakujú choroby z povolania JNDZ
- kópie prešetrených podozrení na chorobu z povolania z JNDZ zasielať na ÚVZ SR
- zabezpečiť plnenie opatrení na pracoviskách, kde sa choroby z povolania z JNDZ

vyskytujú opakovane.

Odpočet plnenia:

V roku 2008 bolo prešetrených 37 prípadov. Všetky sa vyskytli v okrese Revúca. V 25 prípadoch sa jednalo o zamestnancov spoločnosti SLOVMAG, a.s. Lubeník, v 8 prípadoch o zamestnancov SMZ, a.s. Jelšava, a po 1 prípade sa suspektné ochorenia z JNDZ vyskytli vo firmách CZ Bastav, s.r.o. Karviná – Fryštát (práca v ČR sprostredkovaná zamestnávateľom SK Bastav, s.r.o. Tisovec), SMZ Služby, a.s. Jelšava, Revúckej medecínsko-humanitnej, n.o., NsP v Revúcej a v spoločnosti Sklotex Revúca, s.r.o. v Revúcej.

Suspektné ochorenia sa vyskytli v nasledovných profesiách:

	počet
baník, lamač, pomocný lamač	8
lisiar	6
prevádzkový zámočník	2
prevádzkový zámočník - ručný formár	1
obsluha drviča	2
sypanie suroviny na LuNZ	2
šička big-bagov	1
obsluha elektrického bágra	1
baník, obsluha násypnej a výsypnej stanice	1
strojvodca banskej lokomotívy	1
banský údržbár	1
triedička suroviny	1
miešar	1
obsluha lampárne	1
zaväzač šácht	1
kuchárka	1
stavebný robotník	1
pomocný palič	1
murár-šamotár	1
obsluha dopravných pásov	1
váharka	1
tesár	1

Priznané profesionálne ochorenia s položkou 29:

Celkom bolo priznaných 15 ochorení, všetky v okrese Revúca. V 9 prípadoch sa jednalo o zamestnancov spoločnosti Slovmag, a.s. Lubeník, v 5 prípadoch o zamestnancov SMZ, a.s. Jelšava a v 1 prípade o zamestnanca SMZ Služby, a.s. Jelšava.

V 12 prípadoch boli v roku 2008 priznané profesionálne ochorenia prešetrované v predchádzajúcich rokoch:

	počet
baník, lamač, pomocný lamač	5
triedička suroviny	3
obsluha drviča - lamač	1
lisiar	1
lisiar + ručný formár	1
murár-šamotár	1

a v 3 prípadoch boli priznané profesionálne ochorenia prešetrované v roku 2008, v nasledovných profesiách:

lisiar 2
 šička big-bagov 1

Evidencia prešetrených prípadov a priznaných chorôb z povolania sa vedie v samostatnom zošite.

V roku 2008 klesol počet prešetrených prípadov (z 50 v roku 2007 na 37 v roku 2008) a stúpol počet priznaných ochorení (zo 7 v roku 2007 na 15 v roku 2008).

Vývoj zmien (trendy) v počte priznaných ochorení v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
 OKRES REVÚČA

ROK	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
počet priznaných CHzP	0	9	1	16	9	11	7	9	5	3	10	7	15

OKRES RIMAVSKÁ SOBOTA

ROK	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
počet priznaných CHzP	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0

Evidujú sa profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania.

jedná sa o závody Slovmag, a.s. Lubeník a SMZ, a.s. Jelšava, o profesie lisiar, lamač/pomocný lamač. Závadom boli uložené opatrenia vo vzťahu k opakovanému výskytu chorôb z povolania a pracoviská a profesie boli vyhlásené ako rizikové.

V závode Slovmag, a.s. Lubeník bola vykonaná ergonomická analýza pre profesie lisiar, triedič, nakladač. Riešiteľ odprezentoval návrh opatrení, ktoré by mali viesť k čiastočnému riešeniu problému.

Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ sa zasielajú na vedomie ÚVZ SR.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotke

- prešetrovať podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
- evidovať priznané profesionálne ochorenia chrbtice.

Odpočet plnenia:

V roku 2008 bol doručený 1 podnet na prešetrenie, ktorý bol prevedený do roku 2009 t.j. šetrenie vykonané nebolo.

2.2. ZNÍŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *vykonávať ŠZD na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami*
- *získavať údaje o zamestnancoch vykonávajúcich prácu so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny*
- *sledovať realizáciu účasti zamestnancov na skrútingovom vyšetrení zraku pred zaradením na prácu so zobrazovacími jednotkami a v priebehu práce a vyšetrení pohybového a nervového systému v súvislosti s vykonávanou prácou*
- *sledovať zabezpečenie opatrení v súvislosti so zistenými nedostatkami*
- *používať kontrolné listy informovanosti zamestnancov.*

Odpočet plnenia:

Zamestnanci RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vykonali hodnotenie pracovného prostredia a pracovísk so zobrazovacími jednotkami v okrese Rimavská Sobota a Revúca celkom na 22 pracoviskách firiem CSM, a.s. Tisovec a SMZ, a.s. Jelšava. Okrem 22 nových pracovísk bolo skontrolovaných 17 už evidovaných pracovísk.

V roku 2008 sa jednalo o nasledovné pracoviská:

- CSM, a.s. Tisovec: odbor techniky a rozvoja, konštrukcia, odbor technológie, odbor nákupu a distribúcie, odbor techniky a riadenia, ekonomický odbor, odbor plánovania výroby, skladové hospodárstvo, odbor riadenia ľudských zdrojov, horný závod a evidencia.
- V SMZ, a.s. Jelšava sa jednalo o nasledovné pracoviská: odbor riadenia ľudských zdrojov, správa závodu, pokladňa, ekonomický úsek, obchodný úsek, riadenie a organizácia, osobné oddelenie, odbory, riaditeľstvo, oddelenie KGR a ostatná administratíva.

Vyhodnotenie pracovného prostredia a podmienok práce bolo vykonané v zmysle nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Výsledky preukázali expozíciu zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny (viac ako polovica pracovnej zmeny) u 92,3% sledovaných zamestnancov.

Spolu bolo rozdáných 109 kontrolných listov zamestnancom. Vyhodnotením kontrolných listov boli získané nasledovné údaje: zamestnanci v dotazníkoch uvádzali zrakové ťažkosti - bolesti a únava očí, ťažkosti vyplývajúce z pohybového a nervového aparátu. Zdravotné problémy u pohybového aparátu v súvislosti s prácou na PC uvádzalo 61% respondentov a zrakové problémy uvádzalo 83% respondentov. Lekára navštívilo v spojitosti so zdravotnými ťažkosťami 32% respondentov.

Respondenti ďalej uvádzali, že v súvislosti s používaním monitorov staršieho dáta výroby bol kontrast na monitore subjektívne hodnotený ako zle nastaviteľný. Z celkového počtu 59 zobrazovacích jednotiek len u 3 boli zistené monitory typu LCD. Dostatočnú pestrosť v činnostiach uvádzalo 70% opýtaných.

V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru boli zistené nasledovné nedostatky: nesprávne umiestnenie monitoru, klávesnice a materiálu, iné umiestnenie však nebolo ani možné vzhľadom k priestorovým danostiam - vyhovovalo 69% kontrolovaných pracovísk. Ďalšie nedostatky sa týkali ergonomických požiadaviek na pracovné miesto - nevhodná stolička, nevhodný pracovný stôl. Iba 53% zamestnancov malo zabezpečenú vhodnú stoličku a 7% vhodný pracovný stôl.

Z celkového počtu sledovaných zamestnancov až 44% používa pri práci dioptrické okuliare. Z celkového počtu respondentov skoro 70% má možnosť prerušiť prácu kedykoľvek, ostatní len v určených časových intervaloch.

U kontrolovaných subjektov bolo zistené, že majú zazmluvnenú pracovnú zdravotnú službu, napriek tomu sa vyšetrenia zraku, pohybového aparátu v súvislosti s prácou na PC

nevykonávali. Počas výkonu štátneho zdravotného dozoru boli zistené nedostatky v zabezpečení vyšetrení zraku.

Čo sa týkalo opatrení, ktoré vykonal zamestnávateľ na ochranu zdravia, tak sa týkali inštalácie žalúzií na tých najviac nevyhovujúcich pracoviskách a zakúpenia nastaviteľných stoličiek, nie však v dostatočnom počte.

Pracovníci boli v 70% informovaní o vplyve zobrazovacích jednotiek na zdravie, ale 45% opýtaných považuje tieto informácie za nedostatočné, 75% nepozná výsledok hodnotenia zdravotného rizika. Viac ako polovica uvádza ako zdroj informácií média. Čo sa týka informovanosti, skoro polovica opýtaných by uvítala informácie od zdravotníckeho pracovníka, ďalej nasleduje informovanie prostredníctvom školenia.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

Cieľ

Na základe záverov analýzy zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov objektivizácie pracovného prostredia a pracovných podmienok vybraných organizácií určiť priority, vypracovať a realizovať intervenčné programy za účelom zlepšenia pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.4. PRÍČINNÉ SÚVISLOSTI NÁDOROVÝCH OCHORENÍ V PRACOVNOM A ŽIVOTNOM PROSTREDÍ A ŽIVOTNÝ ŠTÝL

Cieľ

Sledovať príčinné súvislosti vzniku nádorových ochorení so zameraním na ochorenia a nádory pankreasu a pľúc.

2.4.1 *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP)-pilotná štúdia*

2.4.2. *Nadväzujúca štúdia nádorových ochorení pľúc a hornej časti tráviaceho a dýchacieho systému u pacientov Stredoeurópskej multicentrickej štúdie typu prípad-kontrola*

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

2.5. PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Cieľ

Overovanie a aplikovanie nových riešení a prístupov zameraných na elimináciu a odstraňovanie všetkých foriem diskriminácie a nerovnosti na trhu práce z rodového hľadiska. Optimalizácia pracovných podmienok zameraných na rovnosť príležitosti na trhu práce z rodového hľadiska. Systematické monitorovanie podmienok práce z rodového hľadiska a napomáhanie včlenenia tejto problematiky do riadiacich systémov organizácií.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV **oddelenie hygieny výživy**

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí odber vzoriek nasledovne:

- 5 vzoriek na dusitany a dusičnany - podľa usmernenia krajskej odborníčky
- 5 vzoriek na mykotoxíny - jún/júl 2008
- 5 vzoriek na reziduá pesticídov - jún/júl 2008

Odpočet plnenia:

Na stanovenie dusičnanov a dusitanov bolo odobratých celkovo 60 vzoriek, hodnoty dusičnanov neboli prekročené a pre dusitany platí iba monitoring. Vzorky analyzoval RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Na stanovenie mykotoxínov a patulínu bol zabezpečený odber 5 vzoriek detskej výživy Nemliečna kaša osemzrná bifidus, Kaša proti zápche so slivkami, Instantná obilninovo - mliečna kaša mliečna detská kaša HAMI viaczrná, Dojčenská výživa Jablko COOP Jednota a Detská výživa s jablkami HELLO), všetky vzorky vyhovelí požiadavkám zdravotnej neškodnosti. Vzorky analyzoval RÚVZ so sídlom v Poprade.

Na stanovenie pesticídov boli odobraté 2 vzorky detskej výživy (Nutrilon obilno mliečna kaša jablčná a Nutrilon jogurtová - ovocná mliečna kaša). Vzorky analyzoval ÚVZ SR, výsledky nie sú k dispozícii.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelých populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí 80 respondentov (stredne ťažká práca v kategóriách mladší muži a ženy a starší muži a ženy), spracuje 1 dňový jedálny lístok, dotazník o spotrebe, dotazník o pohybovej aktivite, klinicko-somatometrický dotazník a dotazník o biochemických ukazovateľoch.

Odpočet plnenia:

Celkovo bolo spracovaných 80 respondentov (muži a ženy v dvoch vekových kategóriách) vyhodnotil sa 1-dňový jedálny lístok, dotazník o spotrebe potravín, dotazník o životospráve a klinicko- somatický dotazník (hodnoty glykémie, HDL, LDL cholesterolu a triglyceridov odobratých z kapilárnej krvi respondentov) a správa o výsledkoch bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v termíne do 31.12.2008.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí odber 2 vzoriek kuchynskej soli z obchodnej siete mesačne. Spracovanie údajov predloží na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici do 30.06.2008 a do 31.12.2008 na RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Odpočet plnenia:

Celkovo bolo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli, správa sa zasiela v dvoch intervaloch na RÚVZ so sídlom v Košiciach (do 30.06. a do 31.12.2008), obidva termíny boli dodržané.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOK

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí odber 18 vzoriek kozmetických výrobkov podľa usmernenia OHVBPKV/74/2008/Ko zo dňa 03.01.2008 (apríl 6 vzoriek, máj 3 vzorky, júl 5 vzoriek, november 4 vzorky). Správy predloží vždy po ukončení odberu vzoriek, celoročná správa do 15.02.2009 na ÚVZ SR.

Odpočet plnenia:

Oddelenie hygieny výživy je zapojené do plnenia tejto úlohy s cieľným sledovaním na alergény a zakázané látky v kozmetických výrobkoch.

Kontroly zamerané na odber vzoriek boli vykonávané podľa harmonogramu na výkon štátneho zdravotného dozoru na rok 2008, súčasťou každej kontroly zameranej na odber vzoriek kozmetických výrobkov je aj kontrola označovania. Pri kontrolách označovania kozmetických výrobkov neboli zistené nedostatky.

V mesiaci apríl bolo odobratých 6 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením pre deti a dospelých na stanovenie UV filtrov. Podľa výsledkov analýz boli všetky vyšetrované vzorky v súlade s nariadením vlády SR č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov. Správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami na ochranu pred slnečným žiarením bola zaslaná na ÚVZ SR v termíne do 30.07.2008.

V mesiaci máj boli odobraté 3 vzorky kozmetických výrobkov pre deti a dospelých – zubné pasty na stanovenie fluoridov a dietylenglykolu. Podľa výsledkov analýz boli všetky vyšetrované vzorky v súlade s nariadením vlády SR č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov. Správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad zubnými pastami bola zaslaná na ÚVZ SR v termíne do 30.07.2008.

V mesiaci júl bol zabezpečený odber 5 vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých s obsahom ostatných konzervačných látok (kyselina sorbová, kyselina benzoová a kyselina salicylová), súčasťou analýzy bolo aj mikrobiologické vyšetrenie. Výkonom štátneho zdravotného dozoru bolo zistené, že legislatíve v sledovaných ukazovateľoch (mikrobiologické ukazovatele, fyzikálno-chemické ukazovatele a označovanie) vyhovel všetky odobraté vzorky. Správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými

výrobnými pre dospelých s obsahom ostatných konzervačných látok bola zaslaná na ÚVZ SR v termíne do 30.11.2008.

Ďalej bol vykonaný monitoring výrobkov (nanotechnológie a nanomateriály). Výkonom štátneho zdravotného dozoru - monitoring výrobkov deklarujúcich použitie nanomateriálov, nanočastíc a nanotechnológie pri výrobe kozmetických výrobkov bol vykonaný v 22 zariadeniach s predajom a distribúciou kozmetických výrobkov, pri ktorých sa zistil predaj 3 rovnakých druhov kozmetických výrobkov od jedného výrobcu. Správa z výkonu štátneho zdravotného dozoru - monitoring výrobkov deklarujúcich použitie nanomateriálov, nanočastíc a nanotechnológie pri výrobe kozmetických výrobkov bola zaslaná na ÚVZ SR v termíne do 31.10.2008.

V mesiaci november bol vykonaný odber 4 vzoriek vonnej kozmetiky na stanovenie potenciálnych alergénov. Podľa výsledkov analýz boli všetky vyšetrované vzorky v súlade s nariadením vlády SR č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľ

1. kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov,
2. monitoring dodržania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov,
3. monitoring dodržania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vykoná kontrolu povinnej dokumentácie u výrobcov kozmetických výrobkov, najmä hodnotenie bezpečnosti kozmetických výrobkov, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí a vykonaných testoch na zvieratách.

Odpočet plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote túto úlohu na základe usmernenia Ing. Kohútovej neplnil, nakoľko v spádovom území okresov Rimavská Sobota a Revúce sa nenachádza výrobca detskej kozmetiky.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1. TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

Cieľ

Na základe výsledkov pravidelne vykonávaných antropometrických meraní detí a mládeže vo veku od 0 do 18 rokov získať poznatky o rastovej akcelerácii a sekulárnom trende slovenskej mladej populácie.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v tejto etape nie je riešiteľským pracoviskom

4.2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ

Cieľom projektu je zmapovanie výskytu nadhmotnosti a obezity u detí na základe meraní vybraných antropometrických ukazovateľov, zhodnotenie stravovacích návykov a životného

štýlu pomocou dotazníkovej metódy a porovnanie údajov, získaných z jednotlivých zúčastnených regiónov Slovenska

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote v tejto etape nie je riešiteľským pracoviskom

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Cieľom je na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote zabezpečí realizáciu úlohy v súlade s požiadavkami gestora.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené obdobie sa prieskum v danej problematike v podmienkach nášho regiónu nerealizoval.

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Cieľ

Zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote na základe získaných údajov z III. etapy projektu bude priebežne realizovať preventívne opatrenia na všetkých druhoch škôl a školských zariadeniach.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené obdobie boli pripravené dotazníky na vykonanie prieskumu podmienok PC učební a subjektívneho hodnotenia stavu zdravia žiakov na stredných školách v okrese Rimavská Sobota a Revúca. Podmienky práce s PC sa zhodnotili na jednej strednej a štyroch základných školách v okresoch Rimavská Sobota a Revúca, z ergonomického hľadiska bolo hodnotených 72 pracovných miest v počítačových učebniach uvedených škôl, 72 žiakov vyplnilo dotazník „Zdravotný stav žiaka a čas strávený prácou s PC“. Pracovné prostredie vo všetkých hodnotených počítačových učebniach z hľadiska plochy na jedného žiaka, teploty v triede, osvetlenia, okien, hladiny hluku a vetrania bolo vyhovujúce. Nedostatky sa našli v umiestnení monitora vzhľadom k smerovaniu ku žiakom. Priestor pred klávesnicou v mnohých prípadoch nebol dostatočne veľký, taktiež pri viacerých PC nebola dodržaná primeraná výška klávesnice a dostatočný rozmer pracovnej plochy.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

5.1. VYHLADÁVANIE, INVENTARIZÁCIA A ODSTRANOVANIE NEPOUŽÍVANÝCH RÁDIOAKTÍVNYCH ŽIARIČOV A OPUSTENÝCH ŽIARIČOV

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a kontroly na pracoviskách s rádioaktívnymi žiaričmi a na pracoviskách, na ktorých sa najčastejšie vyskytujú opustené žiariče zistiť, identifikovať a následne zabezpečiť bezpečnú likvidáciu nepoužívaných žiaričov a opustených žiaričov.

Vytvorením podmienok na včasnú identifikáciu opustených žiaričov a dôsledným odstraňovaním nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov sa zníži riziko nelegálnej manipulácie s nimi, riziko ich teroristického zneužitia ako aj riziko neodôvodneného ožiarenia obyvateľov.

5.2. VYPRACOVANIE SYSTÉMU LIKVIDÁCIE INŠTITUCIONÁLNYCH RÁDIOAKTÍVNYCH ODPADOV V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Cieľ

Na základe analýzy súčasného stavu skladovania a likvidácie inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov (IRAO) v Slovenskej republike a podľa požiadaviek producentov a oprávnených organizácií na likvidáciu IRAO vypracovať súbor opatrení, ktorý by umožnil naplnenie požiadaviek legislatívy v oblasti ochrany zdravia pred ionizujúcim žiarením. Náležité nakladanie s IRAO zabezpečí, že súčasní producenti IRAO nezanechajú neodôvodnenú záťaž do budúcnosti.

Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě nie je zriadený odbor ochrany zdravia pred žiarením

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE oddelenie epidemiológie

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě

- *zabezpečí realizáciu očkovania, jej výkon bude určený očkovacou schémou*
- *surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním predstavuje kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórnu diagnostiku ochorení preventabilných očkovaní*
- *manažment očkovania predpokladá očkovanie v súlade s jeho legislatívnym zabezpečením, stanovením štandardných postupov, inštruktáž a tréning zamestnancov odboru epidemiológie*
- *vedenie evidencie o očkovaní*
- *zabezpečenie chladového reťazca a hospodárenie s vakcínami*
- *kontrola očkovania sa vykoná ako administratívna kontrola na základe usmernenia ÚVZ SR.*

Odpočet plnenia:

Na rok 2008 nebol k dispozícii schválený aktuálny očkovací kalendár. Postupovalo sa v zmysle očkovacieho kalendára z roku 2007.

Výskyt ochorení v populácii, ktoré podliehajú povinnému očkovaniu sme zaznamenali u VH B pod č. dg. B 16. (2 prípady z okresu Rimavská Sobota a jeden prípad z okresu Revúca) a Z 22.5 (24 prípadov z okresu Rimavská Sobota a 3 prípady z okresu Revúca), avšak nejednalo sa o prípady po očkovaní (výskyt bol zaznamenaný u neočkovanej dospeljej populácii). V roku 2008 bolo hlásených 12 prípadov na tuberkulózu pľúc. Tri ochorenia sme zaznamenali u dospelých žien z Tornale, Káloše a Lenártoviec a 9 ochorení v epidemiologickej súvislosti (3 dospelí a 6 očkovaných detí) v rodine z Lenártoviec. Všetky prípady TBC boli zaznamenané v lokalitách s veľmi nízkym hygienickým štandardom.

V rámci aktivít Európskeho imunizačného týždňa V dňoch 21.-25.4.2008 odborní zamestnanci oddelenia epidemiológie RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote vykonali nasledovné aktivity:

- článok o efektívnosti očkovania uverejnený pre laickú verejnosť v 2 regionálnych slovenských týždenníkoch v okresoch Rimavská Sobota a Revúca
- článok o efektívnosti očkovania pre zdravotníckych pracovníkov a laickú verejnosť uverejnený na webových stránkach RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote a regionálnom informačnom serveri
- písomná anketa o význame očkovania vo vybraných 2 ZŠ a 4 SŠ nášho regiónu
- poskytnutie informácií o rôznych druhoch očkovania formou letákov pre laickú verejnosť, zdravotníckych pracovníkov a rómske komunity (očkovanie proti chrípke, pneumokokom, ľudskému papilomavírusu a rotavírusom)
- nástenka s témami: očkovanie proti chrípke, vírusovej hepatitíde typu A,B a kliešťovej encefalitíde umiestnená na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote
- v rámci vakcinačnej poradne poskytnutie informácie zdravotníckym pracovníkom o očkovaní pred cestou do zahraničia.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- zlepšenie hlásenia prenosných ochorení - predpokladá úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre deti a dorast, dospelých a ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi primárnej ale aj ústavnej starostlivosti vrátane laboratórnej činnosti. V maximálnej miere je potrebné využiť EPIS k zavedeniu hlásenia.
- skvalitnenie laboratórnej spolupráce - zabezpečenie úzkej spolupráce s pracoviskami laboratórnych analýz s cieľom zabezpečiť rýchly transport odobratého biologického materiálu, jeho kvalitný transport ako aj rýchlu analýzu
- analýza hrozby nových resp. staronových infekčných ochorení - predpokladá zabezpečenie kvalitného monitoringu, hodnotenie zavedenia laboratórnych diagnostík
- zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa zrealizuje jednak prostredníctvom portálu EPIS a jednak prostredníctvom edukačnej činnosti RÚVZ.

Odpočet plnenia:

Prenosné ochorenia, ktoré podliehajú hláseniu boli monitorované priebežne s mesačnou analýzou v systéme EPIS. Importované nákazy prostredníctvom príst'ahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako ani ochorenia vyvolané novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami sme v uplynulom období roku 2008 nezaznamenali.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení
2. začlenenie našej surveillance infekčných ochorení do siete EÚ

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a vytvorenie špecializovaných pracovných skupín. Tie sa budú starať o vybrané skupiny prenosných ochorení a sledovať kvalitu hlásených údajov. Zodpovední za činnosť jednotlivých pracovných skupín budú určení epidemiológovia z vybraných RÚVZ.

Pre dosiahnutie cieľov je potrebné pripraviť a dodržiavať „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“ v záväznom právnom formáte pre verejné zdravotníctvo.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *dôsledné dodržiavanie požiadaviek na vkladanie primárnych epidemiologických dát v súlade s usmerneniami gestora tejto úlohy*
- *využívanie výstupov z portálu EPIS k analýze epidemiologickej situácie a k zostave výročnej správy za rok 2008*
- *zainteresovanie čo najväčšieho počtu praktických lekárov pre deti a dorast a pre dospelých k využitiu možnosti hlásenia prenosných ochorení do systému EPIS*
- *využitie EPIS k rýchlemu hláseniu mimoriadnych epidemiologických situácií ako aj k získavaniu aktuálnych informácií o vývoji epidemiologickej situácii na Slovensku.*

Odpočet plnenia:

Od 1.10.2006 celoplošne zavedený nový PC program zameraný na monitorovanie výskytu prenosných ochorení podliehajúcich hláseniu - EPIS (od júla do 30.9.2006 prebiehala skúšobná prevádzka na vybraných RÚVZ v SR, ktorej sa zúčastnil aj náš RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote). Od začiatku roku 2007 monitorujeme výskyt všetkých prenosných ochorení a nozokomiálnych nákaz len prostredníctvom nového EPISU (údaje v predchádzajúcich programoch EPIS a ISHEM sa už nespracúvajú).

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Cieľ

1. zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach
2. rozšírenie prevenciu NN na princípe dobrovoľnosti a anonymite so spätnou väzbou k poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti
3. ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN
4. predloženie návrhu na začlenenie výskytu NN medzi indikátory kvality poskytovania zdravotníckej starostlivosti

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup, dobrú medziodborovú spoluprácu odborníkov verejného zdravotníctva a zdravotníckej starostlivosti, zdokonalenie a rozpracovanie legislatívy v oblasti

nemocničnej epidemiológie zdravotníckych zariadení, vytvorenie štandardných postupov hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk, vytvorenie štandardných čistiacich, dezinfekčných a sterilizačných postupov pre zdravotnícke pomôcky, zintenzívnenie edukačných pregraduálnych a postgraduálnych programov.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- *evidencia NN prostredníctvom programu EPIS*
- *vykonanie cieľného ŠZD v zdravotníckych zariadeniach podľa usmernenia gestora úlohy.*

Odpočet plnenia:

Uvedeného programu EÚ HELICS - IPSE sa RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nezúčastňuje. Evidujeme NN len prostredníctvom pc. systému EPIS.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

4. prevencia chronických chorôb
 5. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
 6. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
 7. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života
- Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na realizácii

- *kampane „Qiu and win“ („Prestaň a vyhraj“)*
- *sledovaní zdravotného stavu minoritnej populácie*
- *projektov v rámci programu CINDI*
- *spoluúčasťou na projekte „Obezita“*
- *spoluúčasťou na Národnom kardiovaskulárnom programe.*

Odpočet plnenia:

Do súťaže „Prestaň a vyhraj“ sa zapojili aj obyvatelia nášho regiónu, presný počet účastníkov z okresov Rimavská Sobota a Revúca nie je známy. Do realizácie sme sa zapojili aktívne, zabezpečila sa informovanosť obyvateľstva na regionálnej úrovni, vytvorili sa podmienky pre získanie prihlášok do súťaže.

Sledovanie stavu zdravia minoritnej populácii - od 1.4.2008 sa pokračuje v realizácii programu s 3 KPZV v segregovaných a separovaných osídleniach regiónu ako v roku 2007, mesačne sa predkladajú gestorovi hodnotiace správy. Samostatne sa sleduje plnenie finančného zabezpečenia „Programu“. Počas realizovaného výjazdu PZ bolo určené kardiovaskulárne riziko u 15 rómskych respondentov. Vykonalo sa vyhodnotenie plnenia programu za rok 2008, pripravil sa návrh na pokračovanie v roku 2009-2015. K spracovaným materiálom boli vypracované pripomienky.

Projekty v rámci programu CINDI - priebežne sa zabezpečuje činnosť poradne zdravia, v súlade s anotáciou sa vykonalo 14 výjazdov PZ, kde sa spolu vyšetrilo a poskytlo odborné poradenstvo pre 222 klientov. V PZ v roku 2008 bolo vyšetrených vrátane výjazdov PZ 385 klientov.

Spoluúčasť na projekte Obezita - v hodnotenom období sa nerealizovala.

Spoluúčasť na NKVP - spracovali sa pripomienky za vklad do NKVP činností PZ pre gestora programu.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobotě

- zriadenie protiepidemickej komisie v súlade s § 50 zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- spracovanie jeho štatútu a vymenovanie členov komisie
- aktivizácia protiepidemickej komisie v prípade potreby
- zabezpečenie a aktualizácie pandemického plánu proti chrípke na úrovni regiónu.

Odpočet plnenia:

V roku 2008 sme zaznamenali vo výskyte:

ALIMENTÁRNYCH OCHORENÍ šesť epidémií:

- *Epidémia salmonelovej enteritídy* u účastníkov kultúrneho podujatia „VENČEK“ v Ožďanoch, kde z celkového počtu 20 exponovaných, ochorelo 15 osôb (10 dospelých z toho 3 kuchárky a 5 detí do veku 15 rokov), z toho 12 prípadov bolo kultivačne potvrdených (*S. enteritidis*) a 6 hospitalizovaných na Infekčnom oddelení v NsP Lučenec. Pravdepodobný faktor prenosu doma pripravovaný zákusok (venček) z domácich vajec.
- *3 epidemické výskyty hnačkového ochorenia s dg. A 09. hnačka a gastroenteritída pravdepodobne infekčného pôvodu*, kde prvá epidémia bola zaznamenaná v MŠ v Jesenskom (ochorelo zo 74 exponovaných 8 detí), v druhom prípade sa jednalo o epidémiu hnačkových ochorení po svadbe v Revúckej Lehote (ochorelo 7 osôb z 33 exponovaných) a v treťom prípade sa akútna gastroenteritída vyskytla u 6 futbalistov, ktorí hrajú za mesto Tisovec. Etiologický agens a faktor prenosu sa v uvedených prípadoch nepodarilo špecifikovať. Výsledky kultivácie stolice na virologické vyšetrenia (rotavírusy a adenovírusy) boli tiež negatívne.
- *2 epidémie šigelózy*, ktoré boli zaznamenané v okrese Rimavská Sobota v lokalitách s nízkym hygienickým štandardom. V prvom prípade, kde bol etiologický agens *Shigella flexneri* ochorelo 8 osôb (v epidemiologickej súvislosti jedno vylučovanie) zo spoločnej bytovky na Teplom Vrchu a v druhom prípade sa jednalo o rodinný výskyt 5 ochorení (v epidemiologickej súvislosti jedno vylučovanie) z mestskej časti R. Sobota - Kurinec, kde sa podarilo vykultivovať *Shigella sonnei*.

TBC ochorení jeden epidemický výskyt 9 prípadov v rodine z Lenártoviec (3 dospelí a 6 detí), žijúcej v oblasti s veľmi nízkym hygienickým štandardom a tri sporadické ochorenia u dospelých žien z Tornale, Kaloše a Lenártoviec.

MENINGOKOKOVÝCH ochorení s počtom prípadov 3 (1 dospelý, dve deti z obce Nandráž) rodinný výskyt (jedno ochorenie skončilo úmrtím 3 ročného rómskeho dieťaťa). Okrem uvedeného rodinného výskytu bolo v prvej polovici roku 2008 hlásené sporadické ochorenie na uvedenú dg. u študentky gymnázia.

Pod dg. G 61 zápalová polyneuropatia sporadické ochorenie u dospeljej osoby z okresu Rimavská Sobota.

VÍRUSOVÝCH HEPATITÍD:

U Vírusovej hepatitídy typu B sa u dospelaj neočkovanej populácie vyskytli 3 ochorenia pod dg. B 16 akútna hepatitída B (1xRA,2xRS) a 27 nosičov (3x RA, 24x RS) hlásených pod dg. Z 22.5.

Epidemický výskyt 17 prípadov sme zaznamenali pri vírusovej hepatitíde typu A v okrese Revúca (obce Ratková, Červeňany, Ratkovská Sása) v rodinách s nízkym hygienickým štandardom, kde v rámci protiepidemických opatrení okrem aktívnej imunizácie priamych kontaktov (rodina a deti, personál ZŠ v Ratkovej) bolo nariadené aj mimoriadne očkovanie všetkých 1 až 6 ročných detí z postihnutých obcí Ratková a Červeňany.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote

- vzorkovanie odpadových vôd v súlade s požiadavkami a harmonogramom gestorského pracoviska.

Odpočet plnenia:

Za obdobie roku 2008 boli odobrané vzorky odpadových vôd v rámci sledovania cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov 6x (18.2., 8.4., 3.6., 29.7., 30.9., 25.11.). Výsledky boli negatívne.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Odpočet plnenia:

V roku 2008 sa 2 zamestnanci oddelenia epidemiológie a 1 zamestnanec oddelenia hygieny detí a mládeže zúčastnili na úvodnom seminári k úlohe č. 6.8. programov a projektov úradov verejného zdravotníctva v SR - Prevencia HIV/AIDS v RÚVZ so sídlom v Košiciach. Na seminári, ktorý sa uskutočnil 14.3.2008 boli zúčastnení oboznámení s projektom „Hrou proti AIDS“ a boli im udelené certifikáty o spôsobilosti viesť a organizovať projekt na školách. V mesiaci december, v dňoch 1.12.2008 – 5.12.2008 sa akcie zúčastnilo 293 žiakov deviatych ročníkov ZŠ a študentov prvých ročníkov SOU, SOŠ a Gymnázia. Projekt prebiehal podľa manuálu formou 5 panelov zapožičaných z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Inštruktáž pri jednotlivých stanovištiach zabezpečovalo 5 odborných zamestnancov RÚVZ so

sídlom v Rimavskej Sobote (3 z oddelenia epidemiológie a 2 z oddelenia hygieny detí a mládeže).

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Cieľ

- monitorovanie výskytu cyanobaktériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach
- zisťovanie toxicity a prítomnosti cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode
- zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody
- včasné varovanie obyvateľstva pred možnými zdravotnými rizikami
- návrhy na revitalizáciu lokalít ohrozených vodnými kvetmi

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom pri monitorovaní výskytu vodných kvetov - bude sa postupovať v súlade s etapami riešenia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom pri monitorovaní výskytu vodných kvetov - bude sa postupovať v súlade s etapami riešenia.

Odpočet plnenia:

V mesiaci jún boli vykonané odbery vody vo vodárenskej nádrži Klenovec, odberovou skupinou ÚVZ SR na sledovanie výskytu cyanobaktérií. Podľa zaslaných výsledkov neboli zistené prekročenia MH stanovených ukazovateľov. Biologické laboratórium RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici v roku 2008 nevykonalo odbery vôd z vodárenskej nádrže Klenovec.

7.2. LEGIONELY A AMÉBY V ZDRAVOTNÍCKYCH ZARIADENIACH, NEBYTOVÝCH BUDOVÁCH A V ODDYCHOVÝCH ZÓNACH

Cieľ

- vyvinúť nové metódy polymerázovej cyklickej reakcie (PCR) na identifikáciu patogénnych druhov legionel a améb,
- zistiť výskyt legionel a améb vo vodovodných sieťach a klimatizovaných priestoroch vo vybraných nebytových budovách a zdravotníckych zariadeniach a vo fontánach a na tobogánoch kúpalísk
- zhodnotiť súvislosti medzi výskytom legionel a améb v sledovaných objektoch,
- overiť účinnosť použitých postupov na elimináciu legionel a améb v distribučných systémoch vôd a v aerosóloch
- navrhnúť limity na hodnotenie výskytu legionel a améb vo vodách a ovzduší.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom v rámci úradnej kontroly potravín nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd v distribučnej sieti a pri plnení.

Odpočet plnenia:

Podľa usmernenia krajskej odborníčky v hygiene výživy RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nezabezpečuje v roku 2008 odber vzoriek minerálnej a pramenitej balenej vody pre ÚVZ SR.

7.4. RADIAČNE OŠETRENÉ POTRAVINY*Cieľ*

- monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
- monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín dovážaných z tretích krajín
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarovania potravín

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, zber vzoriek bude realizovaný v súlade s požiadavkami gestora.

Odpočet plnenia:

Odobratá bola vzorka mliečneho výrobku EIDAM porciovaný hranol neúdený, v mesiaci september 2008 zaslaná na analýzu na ÚVZ SR. Výsledok vzorky je vyhovujúci.

7.5. MATERSKÉ MLIEKO*Cieľ*

- sledovať nutričnú kvalitu materského mlieka monitorovaním biopozitívnych látok (obsahu bielkovín, tuku, sacharidov, fosforu, vápnika, železa a medi)
- zisťovať obsah chemických kontaminantov, t.j. bionegatívnych látok v mlieku ako odozvu na životné prostredie matiek (prítomnosť ťažkých kovov, polychlórovaných bifenylov a chlórovaných pesticídov)
- sledovať kvalitu nepasterizovaného mlieka ako odozvu na zdravotný stav matky a spôsob manipulácie s mliekom
- sledovať účinnosť pasterizácie materského mlieka porovnávaním mikrobiologickej kvality pred a po jeho pasterizácii
- zisťovať prítomnosť patogénnych mikroorganizmov v nepasterizovanom a pasterizovanom mlieku a stafylokokového enterotoxínu v pasterizovanom mlieku ako prevenciu proti ohrozeniu zdravia novorodencov podávaním kontaminovaného mlieka

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.6. REZÍDUÁ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČENSKÚ A DETSKÚ VÝŽIVU*Cieľ*

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,

- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa podieľa na 1. a 3. etape riešenia v súlade s požiadavkami gestora.

Odpočet plnenia:

Odber vzoriek detskej a dojčenskej výživy Nutrilon - obilno-mliečna kaša jablčná a Nutrilon - obilno-mliečna kaša jogurtová - ovocná pre ÚVZ SR bol zabezpečený v mesiaci jún 2008. Výsledky analýzy zatiaľ nemáme k dispozícii.

7.7. LOKÁLNA NEPOHODA V PRIESTOROCH S NÚTENÝM VETRANÍM A KLIMATIZÁCIOU

Cieľ

Overiť miestne pôsobenie jednotlivých fyzikálnych faktorov na pohodu. Vypracovať podklady na hodnotenie lokálnych účinkov prievnu a sálavého tepla na pracoviskách, najmä vo vnútorných priestoroch s núteným vetraním a s klimatizáciou, do metodiky merania a hodnotenia tepelno-vlhkostnej mikroklímy.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.8. GLUTÉN V DIÉTNYCH POTRAVINÁCH

Cieľ

- kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti,
- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote sa na riešení podieľa zberom vzoriek na základe gestorom určených počtov.

Odpočet plnenia:

Odobratá bola 1 vzorka PROMIX - zmes na bezlepkové pečivo a zaslaná na ÚVZ SR, vzorka vyhovela.

7.9 TYPIZÁCIA PATOGÉNNYCH MIKROORGANIZMOCV METÓDOU POLYMERÁZOVEJ REŤAZOVEJ REAKCIE

Cieľ

- uplatňovať metódu PCR na genotypizáciu *Listeria monocytogenes* a enterohemoragickej *E. coli* O157 izolovaných z potravín a zaviesť PCR-REA na determináciu týchto patogénov
- uplatňovať metódu PCR na genotypizáciu *Legionella pneumophila* z vodného prostredia a z aerosólov a zaviesť PCR-REA na determináciu tohto patogénu

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.10. INFORMATIZÁCIA LABORATÓRNYCH ODBOROV

Cieľ

- informatizácia laboratórnej činnosti na jednotlivých odboroch
- automatický zber dát z laboratórií v jednotlivých úradoch,
- automatické spracovanie výstupov z laboratórií úradov,

- prenos údajov na odbory hygieny a epidemiológie v úradoch,
- výber potrebných dát a ich štatistické spracovanie,
- prenos údajov do centrálnej databázy ÚVZ SR,
- výber a prenos dát do iných rezortov a EU.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.11. STANOVENIE OXIDU KREMIČITÉHO V RESPIRABILNEJ FRAKCII AEROSÓLU

CIEĽ

Na základe stanovenia obsahu oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii pevného aerosólu u pracovníkov v prašných prevádzkach (kameňolomy, drviarne kameňa, bane) upozorniť na možné ohrozenie zdravia.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.12. STANOVENIE PAU V OVZDUŠÍ A HYDROXYPYRÉNU V MOČI U PRACOVNÍKOV VYBRANÝCH PROFESIÍ

Cieľ

Sledovať hladinu PAU v pracovnom ovzduší a ich metabolitu hydroxypyreínu v moči pracovníkov vykonávajúcich práce v prostredí, ktoré je zdrojom PAU, ako faktora ohrozujúceho zdravie. Súčasne slúži ako príprava pre rozšírený biomonitoring u ľudí v rámci celoeurópskeho programu „Biomonitoring záťaž ľudí faktormi z prostredia“ (HBM)

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

7.13. STANOVENIE OLOVA V KRVI EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV

Cieľ

Sledovať hladinu olova v krvi ľudí vykonávajúcich profesie, pri ktorých prichádzajú do styku s olovom alebo jeho zlúčeninami.

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLOGIA

8.1. INDUKCIA PROTEKTÍVNEJ IMUNITY VOČI NADMIERU VARIABILNÉMU VÍRUSU CHRÍPKY JEHO KONZERVATÍVNymi ANTIGÉNMi

Cieľ

Jedným z cieľov je vyhodnotenie prítomnosti protilátok voči konzervatívnym antigénom vírusu chrípky v sérach pacientov, ktorí prekonali infekciu vírusom chrípky.

8.2. ANTIBAKTERIÁLNA REZISTENCIA KLINICKÝCH IZOLÁTOV SALMONEL

Cieľ

Cieľom projektu je zistiť výskyt rezistencie voči vybraným antibiotikám u klinických izolátov netýfusových sérovarov salmonel pochádzajúcich zo SR. Okrem multirezistentného sérovaru *S. Typhimurium* fágotypu DT104 monitorovať výskyt ďalších fágotypov, ako aj sérovarov rezistentných voči antibiotikám. Pozornosť bude venovaná výskytu β -laktamáz s rozšíreným

spektrum (ESBL) u jednotlivých sérovarov salmonel rezistentných voči penicilínom a cefalosporínom 3 resp. 4 generácie, ktoré doteraz neboli popísané v SR.

8.3. VPLYV CIRKULÁCIE COXSACKIEVÍRUSOV V ŽIVOTNOM PROSTREDÍ NA INCIDENCIU JUVENILNÉHO DIABETESU (T1D) A EXPERIMENTÁLNY MODEL PATOGENÉZY INFEKCIE DIABETOGÉNNYM KMEŇOM (OKTÓBER 2005 - OKTÓBER 2008)

Cieľ

projekt ma dve časti (A a B)

Cieľom témy A projektu je štúdium priebehu perorálnej infekcie, ktorá, je prirodzenou formou infikovania u ľudí, Swiss Albino outbredných myší vírusom CVB4 E2, aby sa objasnila patogenéza infekcie diabetogénnym kmeňom vírusu na tomto experimentálnom modeli a získali sa poznatky o mechanizmoch, ktorými vírus ovplyvňuje Langerhansove ostrovčeky i poznatky o mechanizmoch účinku prirodzenej imunity buniek na ochranu resp. poškodzovanie týchto ostrovčekov uvedeným kmeňom vírusu.

Cieľom témy B projektu (pilotná štúdia) je porovnať incidenciu juvenilného diabetu na Slovensku v mestských a vidieckych oblastiach s cieľom zodpovedať otázku, či je súvislosť medzi cirkuláciou vírusov v populácii, vekovo determinovanou expozíciou infekcii týmito vírusmi a výskytom T1D.

8.4. STRENGTHENING THE HUMAN RESOURCES AND IMPLEMENTATION OF THE EU METHODOLOGY FOR SURVEILLANCE OF HUMAN ENTEROVIRUSES IN THE SLOVAK REPUBLIC

Cieľ

Zlepšenie metód molekulárne-biologickej diagnostiky enterovírusov a ich aplikácia v diagnostike a surveillance enterovírusov, čo umožní rýchlu harmonizáciu situácie v rámci EU. V rámci projektu a v spolupráci s holandským partnerom sa budú na našom pracovisku školiť domáci účastníci v inovačných diagnostických postupoch a v legislatíve týkajúcej sa surveillance infekčných ochorení.

8.5. DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA RESPIRAČNÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu bude diagnostika respiračných ochorení vírusového aj bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

8.6. DIFERENCIÁLNA DIAGNOSTIKA HNAČKOVÝCH OCHORENÍ

Cieľ

Cieľom projektu je diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení vírusového a bakteriálneho pôvodu pomocou kultivačných, sérologických a molekulárno-biologických metód.

8.7. DIAGNOSTIKA NAEGLERIA FOWLERI VO VODNOM PROSTREDÍ

Cieľ

Projekt zameraný na zisťovanie prítomnosti patogénneho druhu *Naegleria fowleri* vo vzorkách zo životného prostredia pomocou kultivačných a molekulárno-biologických metód.

Na RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je zriadená lekárska mikrobiológia

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Zabezpečenie plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, bude projekt realizovať v súlade s požiadavkami a usmernením gestora

Odpočet plnenia:

Za hodnotené časové obdobie sa projekt nerealizoval.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Zabezpečenie plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bude pokračovať v realizácii projektu organizovaním školení s cieľom vyškoliť seniorov - lektorov v problematike zdravého stárnutia.

Odpočet plnenia:

V plnení programu sa pokračovalo v organizovaní aktivít v termíne od 6.11.2007 do 12.3.2008, bolo odprednášaných 18 prednášok v rámci jednotlivých blokov a pre 5 seniorov boli vydané certifikáty o absolvovaní školenia.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stav chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné je vhodne načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Zabezpečenie plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, v roku 2008 sa bude pokračovať v súlade s metodickým usmernením gestora. V predškolských zariadeniach zapojených do projektu sa budú realizovať zdravotno-výchovné aktivity k danej problematike.

Odpočet plnenia:

Podľa požiadaviek gestora sa vykonalo v roku 2008 zhodnotenie činností realizovaných k projektu za rok 2007 dotazníkovým prieskumom v zariadeniach zapojených do programu, celkovo bolo od pedagogických pracovníkov zozbieraných 22 dotazníkov a to

12 z MŠ ul. Hatvániho Rimavská Sobota, 6 MŠ Jesenské a 4 MŠ Ožďany.

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

(Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď.)

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, zdravotno-výchovné aktivity sú plánované v súlade s kalendárom výročných dní WHO, prioritne zamerané na zdravú výživu, prevenciu fajčenia a iné drogy, AIDS a svetový deň zdravia.

Odpočet plnenia:

Podľa kalendára WHO boli realizované nasledovné akcie: k Svetovému dňu mlieka sa pripravila beseda pre žiakov ZŠ Dobšinského v Rimavskej Sobote - 70 účastníkov, k Svetovému dňu vody - sa pripravil 1 článok do regionálnej tlače pre 2 printové médiá a jeden internetový portál, v priestoroch RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote bola pripravená propagačná nástenka a zorganizoval sa konzultačný deň, k Svetovému dňu zdravia bol zorganizovaný deň otvorených dverí, kde sa pripravilo 8 násteniek k aktuálnej problematike jednotlivými oddeleniami RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote, uskutočnil sa cyklus prednášok pre žiakov škôl a verejnosť podľa záujmu a zabezpečila sa propagácia dňa v regionálnej tlači a www stránkach celkom - 5. Na akcii sa zúčastnilo cca 65 účastníkov. Pri príležitosti svetového dňa AIDS v spolupráci s oddelením epidemiológie sa realizoval projekt „Hrou proti AIDS“. Akcie sa celkovo zúčastnilo 293 žiakov deviatych ročníkov z dvoch ZŠ, študentov prvých ročníkov dvoch SOŠ, Gymnázia a Obchodnej akadémie v Rimavskej Sobote. Projekt prebiehal v prenajatých priestoroch CVČ v Rimavskej Sobote s využitím 5 panelov zapožičaných z RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Projekt je v súlade s čiastkovým plnením cieľa č. 8 „Do r. 2020 v celom regióne zredukovať na čo najnižšiu úroveň morbiditu, invalidizáciu a predčasnú mortalitu na chronické neinfekčné ochorenia“ v rámci programu SZO „Zdravie 21. storočia“.

Podobné kampane sa realizujú vo viacerých krajinách plniacich CINDI program (Poľsko, Rumunsko, Česká republika, Slovinsko, Rusko, Malta a iné)

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska - znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov - pohybovej inaktivity

Zabezpečenie plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, v roku 2008 sa má projekt strieďať s projektom „Prestaň a vyhraj“, ktorý sa bude realizovať v súlade s usmernením gestora.

Odpočet plnenia:

Projekt sa bude realizovať v roku 2009.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. V prioritě č. 4

akceptuje tento dokument problematiku verejného zdravia a činnosti smerujúce k jeho ochrane a podpore.

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, bude sa postupovať podľa rozpracovaného NPP nadváhy a obezity.

Odpočet plnenia:

Za hodnotené obdobie sa v rámci projektu ale aj iných aktivít pripravil návrh - anotácia a spracovanie metodiky pre monitorovanie výživových zvyklostí detskej populácie SR, ktorý sa bude realizovať od r. 2009 do 2013 pod gestorstvom RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote.

9.7. CINDI PROGRAM SR SHAPE UP

Cieľ

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách. Zahŕňa výskum, vývoj, testovanie a vyhodnocovanie európskeho systému determinantov detskej obezity na školách, tvorbu metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorbu koordinačných nástrojov a pod..

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

"Do r.2015 zvýšiť podiel spoločnosti na osvojení si zdravšieho spôsobu života jedinca" a cieľa č. 19:" V členských štátoch vybudovať zdravotný výskum, informačné a komunikačné systémy na zabezpečenie efektívneho využitia a rozširovania vedomostí- na podporu zdravia pre všetkých" v rámci programu SZO "Zdravie 21 .storočia".

Cieľ

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Zabezpečenie plnenia:

RUVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, zdravotno-výchovné aktivity sú plánované v súlade s kalendárom výročných dní WHO, prioritne zamerané na zdravú výživu, prevenciu fajčenia a iné drogy, AIDS a svetový deň zdravia.

Odpočet plnenia:

Okrem uvádzaných aktivít pri jednotlivých úlohách boli na zvýšenie zdravotného uvedomenia laickej ale aj odbornej verejnosti vykonané nasledovné aktivity: v rámci zdravých škôl 8 besied so zameraním na nasledovné témy – zdravá výživa, zdravý životný štýl, prevencia pohlavných ochorení, AIDS, prevencia fajčenia a prevencia infekčných ochorení. Uskutočnili sa školenia prvej pomoci pre pracovníkov SBS – 8x, školenie opatrovateliek SČK 6x, školenia pre pracovníkov v poľnohospodárstve o jedoch 1x a o chemickej ochrane rastlín 1x. Traja zamestnanci si doplnili vzdelanie, získali certifikát v prevencii AIDS - AIDS hrou. V rámci celoslovenských odborných podujatí bola aktívna účasť na konferencii v podpore zdravia, na okresnej úrovni na Gemersko- Malohontských zdravotných dňoch (3 odborné prednášky).

10. KONTROLA TABAKU

10.1. PRÍPRAVA, KONZULTÁCIE A PREDLOŽENIE NÁVRHU NÁRODNÉHO AKČNÉHO PLÁNU NA KONTROLU TABAKU

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

10.3. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Zabezpečenie plnenia:

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je riešiteľským pracoviskom, za rok 2007 boli gestorovi poskytnuté údaje o kontrolách v štvrtročných intervaloch. Na rok 2008 sú plánované kontroly v rámci ŠZD všetkými oddeleniami.

V rámci výkonu štátneho dozoru v zariadeniach, ktoré podliehajú kontrole podľa zákona o ochrane nefajčiarov bude vykonávaná kontrola a výsledky budú zaznamenávané v zápisoch z výkonu ŠZD. Výsledky z výkonu ŠZD budú do 3. dňa v mesiaci hlásené na odd. HDM - MUDr. Ostrihoňovej.

Odpočet plnenia:

Súčasťou výkonu štátneho zdravotného dozoru podľa druhu zariadení je aj kontrola dodržiavania zákona o ochrane nefajčiarov, prehľad výkonov sa sleduje a hodnotí v mesačných intervaloch, správy sa posielajú na ÚVZ SR. Celkový počet vykonaných kontrol za všetky oddelenia RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote je 908, počet priestupkov riešených pokarhaním 3.

10.3. QUITLINE-TELEFONICKÉ PORADENSTVO PRI ODVYKANÍ OD FAJČENIA

Cieľ

1. poskytovanie interaktívnej pomoci pri odvykaní od fajčenia a prekonávaní závislostí na nikotíne
2. zlepšenie informovanosti o spôsoboch odvykania od fajčenia, dostupných voľno predajných farmakologických preparátov
3. zvýšenie motivácie pre ukončenie fajčiarskeho návyku
4. lepšie využívanie voľno predajných farmakologických preparátov
5. zvýšenie stupňa spoločenského vedomia o význame odvykania od fajčenia

RÚVZ so sídlom v Rimavskej Sobote nie je riešiteľským pracoviskom

INÉ DOMÁCE PROGRAMY A PROJEKTY

1. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉ CENTRÁ

1.1. Register a intervencia v rodinách chorých hospitalizovaných na cievne choroby mozgu

Cieľ

Hlavným dlhodobým cieľom je:

- zmeniť jestvujúci trend vývoja epidémie cievnych mozgových príhod a prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu a dĺžky dožitia populácii regiónu

Dielčie krátkodobé ciele sú:

- zostaviť miestny register hospitalizovaných na vybrané cievne ochorenia mozgu
- určiť mieru rizika rodinných príslušníkov hospitalizovaných chorých, predovšetkým ich detí a znížiť expozíciu rodín a jednotlivcov rizikovým faktorom poradenstvom „face-to-face“
- sledovať trend vývoja odhadovaného rizika v kohorte detí chorých hospitalizovaných na cievne mozgové príhody od prvej registrácie do dospelosti.

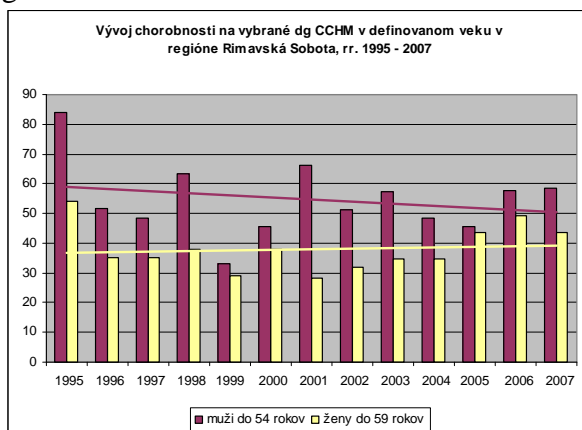
Anotácia

- I. Registrácia vybraných hospitalizovaných cievnych mozgových príhod v regióne Rimavská Sobota (**Register chorých hospitalizovaných**)
- II. Určenie miery rizika rodinných príslušníkov z registra hospitalizovaných chorých detekciou a odmeraním rizikových faktorov a zníženie prevalencie rizikových faktorov intervenciou primeranou úrovni zisteného rizika (**Register rodinných príslušníkov chorých hospitalizovaných**)
- III. Dlhodobé sledovanie zmien detekovaného rizika v kohorte detí od detstva do dospelosti (**Kohorta detí chorých hospitalizovaných**)

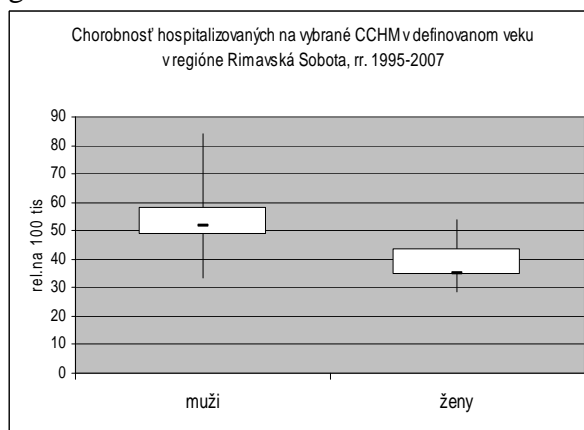
Odpočet plnenia:

Vykonala sa analýza údajov z registra chorých hospitalizovaných za roky 1995 – 2007 zameraná na definovaný vek, t.j. u mužov do 54 rokov veku a u žien do 59 rokov veku. Analýza ukázala rozdielny vývoj trendu v chorobnosti podľa pohlavia a sledovaných diagnóz.

graf 1

graf 2

Bola zaznamenaná štatisticky významne vyššia chorobnosť u mužov v definovanom veku (graf 1 a 2), aj keď trendový vývoj chorobnosti vykazuje klesajúci trend, hlavne u diagnózy I 61, I 64 a I 69, nárast je evidovaný len pri dg I 63. Chorobnosť žien, kde je pozorovaný mierne stúpajúci trend idúci na vrub I 61, I 63 a I 69. Zhodne u oboch pohlaví je opatrne potrebné posudzovať trend vývoja pri I 64, kde od roku 2005 sa výskyt neviduje, pravdepodobne pre skvalitnenie diagnostiky (zabezpečenie CT prístroja, prípadne iné).

Vývoj úmrtnosti na sledované diagnózy v skupine definovanej vekom vykazuje zhodne u oboch pohlaví trvalo klesajúci trend.

Z dlhodobých trendov hodnôt TK evidovaných pri prijme hospitalizovaných pacientov vyplýva výrazný pokles vysokých hodnôt systolického aj diastolického tlaku a nárast pacientov s normálnymi hodnotami TK. Je možné, že ide o zlepšujúcu sa liečbu hypertenzie ale aj compliance pacientov. Prítomnosť diabetes mellitus v predchorobí taktiež vykazuje stúpajúci, aj keď len mierne, trend. Hodnoty celkového cholesterolu počas

ochorenia vykazujú trvalo klesajúci trend pri nadlimitných a hraničných hodnotách. Uvedené je potrebné podrobiť ďalším analýzám.

Súbežne s vedením registra chorých hospitalizovaných sa pokračuje vo vedení registra rodín chorých hospitalizovaných, samostatne ich detí. V roku 2008 bolo oslovených 48 rodín chorých v definovanom veku, vyšetrených však bolo len 7 rodinných príslušníkov z 5 rodín. Návštevnosť rodín, ale aj možnosť ich pozývania do poradenského centra je limitovaná vždy aktuálnou finančnou situáciou (zabezpečenie diagnostík k projektu a iným určeným programom a projektom) na jednej strane. Na strane druhej sa socioekonomický status regiónu odráža v návštevnosti rodín, kde za posledných 5 rokov pozorujem výrazný pokles návštev.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Rožňave**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A ZDRAVIE III. – NEHAP III.

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí

Regionálny prioritný cieľ I.

1./ Zabezpečiť monitoring kvality pitnej vody a ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou, nad dodržiavaním povinností právnických aj fyzických osôb vyplývajúcich zo zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

V roku 2008 bol vykonávaný odber vzoriek pitných vôd v rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu pitnej vody v 30 obciach podľa schváleného harmonogramu.

V súvislosti s realizáciou *kontrolného monitoringu* bolo celkovo odobratých a vyšetrených 80 vzoriek pitných vôd. V súvislosti s realizáciou *preverovacieho monitoringu* bolo odobratých 15 vzoriek pitných vôd.

V 12-ich vzorkách, t.j. v 12,63 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu, boli zistené nadlimitné hodnoty *chemických ukazovateľov*: v 8-ich prípadoch išlo o nadlimitné hodnoty železa, , v 3-och prípadoch o nadlimitné hodnoty pH, bol zistený nadlimitný obsah voľného chlóru.

V jednej vzorke, čo predstavuje 1,05 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu, bola zistená podlimitná hodnota u ukazovateľa vápnik + horčík v obidvoch prípadoch - vápnik, horčík.

V 12-ich vzorkách, t.j. v 12,63 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu, boli zistené nadlimitné hodnoty *mikrobiologických ukazovateľov*.

V 2-och prípadoch boli zistené nadlimitné hodnoty *chemických a mikrobiologických ukazovateľov* súčasne.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita pitnej vody, dodávanej verejnými vodovodmi, bola zistená v 68-ich vzorkách, t.j. v 71,58 % z celkového počtu odobratých vzoriek v rámci monitoringu.

Prehľad je uvedený v tab. č. 1.2.

RÚVZ : RÚVZ so sídlom v Rožňave

Okres: Rožňava

Tab.č. 1.2: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov monitoringu za rok 2008

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celkový počet vyšetrených vzoriek		Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
					Počet	%	Fyz.-chem.		Mikrobiol.		Biolog.	
			PM	KM			abs.	%	abs.	%	abs.	%

1.	Rožňavský skupinový vodovod	Rožňava	1	10	3	27,27	2	18,18	1	9,09	-	-
		Betliar	1	3	1	25,00	1	25,00	-	-	-	-
		Gem.Polo ma	1	3	3	75,00	3	75,00	-	-	-	-

2.	Ardovo	Ardovo	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Dedinky	Dedinky	-	2	1	50,00	-	-	1	50,00	1	50,00
4.	- Dobš. - Dob. Maša	Dobš.Maša	1	2	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
5.	S.v Dlhá Ves - Kečovo	Dlhá Ves	1	2	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
		Kečovo	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
		Domica	1	2	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
6.	Dobšiná	Dobšiná	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
7.	Gemer. Hôrka	Gem. Hôrka	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
8.	S.v. Gem.Panica - Bretka	Gem. Panica	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Bretka	-	2	1	50,00	1	50,00	-	-	-	-
9.	Hrhov	Hrhov	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
10.	Jablonov n/Turň.	Jablonov n/T	1	2	-	-	-	-	-	-	-	
11.	S.v. Koceľovce - Roštár	Koceľovce	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
		Roštár	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-

12.	Krh. Podhradie	Krh.Podhrad.	-	4	2	50,00	2	50,00	1	25,00	-	-
13.	Lipovník	Lipovník	-	2	1	50,00	-	-	1	50,00	-	-
14.	Nižná Slaná-obec	Niž.Slaná-o.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
15.	- závod	- z.	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Pača	Pača	1	4	5	100	4	80,00	2	40,00	-	-
17.	Plešivec	Plešivec	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Rejdová	Rejdová	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Rozložná	Rozložná	-	2	2	100	-	-	2	100	-	-
20.	Silica	Silica	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Slavošovce	Slavošovce	1	6	1	14,29	1	14,29	-	-	-	-
22.	Stratená	Stratená	-	2	1	50,00	-	-	1	50,00	-	-
23.	Štítnik	Štítnik	1	4	2	40,00	1	20,00	1	20,00	-	-
24.	Vlachovo	Vlachovo	1	2	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
25.	Vyšná Slaná	Vyšná Slaná	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Spolu:			15	80	27	28,42	15	15,79	14	14,74	1	1,05

Pracovníci odd. HŽP zabezpečovali odber vzoriek pitných vôd na základe vedením schváleného plánu odberu vzoriek pre všetky oddelenia úradu. Celkovo bolo odobratých 206 vzoriek pitných vôd (vrátane monitoringu).

V 28-ich vzorkách, t.j. v 13,59 % z celkového počtu odobratých vzoriek, bolo zistené prekročenie NV SR č. 354/2006 Z.z. stanovených limitných hodnôt sledovaných *chemických ukazovateľov*.

V 30-ich vzorkách, t.j. v 14,56 % z celkového počtu odobratých vzoriek, boli zistené nadlimitné hodnoty sledovaných *mikrobiologických ukazovateľov*.

Nadlimitné hodnoty sledovaných *biologických ukazovateľov* boli zistené v 2-och prípadoch .

Nadlimitné hodnoty *chemických a mikrobiologických ukazovateľov* súčasne boli zistené v 4-och vzorkách, t.j. v 1,94 % z celkového počtu odobratých vzoriek.

Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita vody bola preukázaná v 144-ich vzorkách, t.j. v 69,90 % z celkového množstva vzoriek pitných vôd odobratých z verejných vodovodov.

Prehľad je uvedený v tab. č. 1.3.

RÚVZ : RÚVZ so sídlom v Rožňave

Okres: Rožňava

Tab.č. 1.3: Prehľad kvality vody verejných vodovodov podľa výsledkov ŠZD za rok 2008

P.č.	Názov vodovodu	Obec	Celk. počet vyšetř. vzoriek	Z toho závadných		Závadnosť vzoriek					
				počet	%	Fyz.chem.		Mikrob.		Biolog.	
						abs	%	abs.	%	abs.	%
1.	Rožnavský skupinový vodovod	Rožňava	28	8	28,57	7	25,00	1	3,57	-	-
		Betliar	4	1	25,00	1	25,00	-	-	-	-
		Gem. Poloma	4	3	75,00	3	75,00	-	-	-	-
2.	ArdoVoAr ArdoVo	ArdoVo	2	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	Bôrka	Bôrka	4	1	25,00	-	-	1	25,00	-	-
4.	Brdárka	Brdárka	1	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Čierna Lehota	Čierna Lehota	3	1	33,33	1	33,33	-	-	-	-
6.	Dedinky	Dedinky	4	2	50,00	1	25,00	1	25,00	1	25,00
7.	Dedinky-Dob..Maša	Ded..-Dob..Maša	7	2	28,57	-	-	2	28,57	-	-
8.	Sk.v. Dlhá Ves - Kečovo	Dlhá Ves	4	1	25,00	-	-	1	25,00	-	-
		Kečovo	3	-	-	-	-	-	-	-	-
		Domica	4	1	25,00	-	-	1	25,00	-	-
9.	Dobšiná	Dobšiná	4	1	25,00	1	25,00	-	-	-	-
10.	Gemer. Hôrka	Gemer. Hôrka	4	-	-	-	-	-	-	-	-
11.	Sk.v. Gem. Panica - Bretka	Gemer. Panica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
		Bretka	2	1	50,00	1	50,00	-	-	-	-
12.	Gočaltovo	Gočaltovo	3	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
13.	Gočovo	Gočovo	2	1	50,00	1	50,00	-	-	-	-
14.	Hanková	Hanková	2	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Henckovce	Henckovce	2	-	-	-	-	-	-	-	-
16.	Honce	Honce	3	1	33,33	1	33,33	-	-	-	-
17.	Hrhov	Hrhov	3	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Hrušov	Hrušov	3	1	33,33	1	33,33	-	-	-	-
19.	Jablonov n/Tur.	Jablonov n/Turň.	3	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Kobeliarovo	Kobeliarovo	2	-	-	-	-	-	-	-	-
21.	Sk.v. Kocel'ovce - Roštár	Kocel'ovce	2	-	-	-	-	-	-	-	-
		Roštár	3	-	-	-	-	-	-	-	-

22.	Krh. Dlhá Lúka	Krh .Dlhá Lúka	3	-	-	-	-	-	-	-	-
23.	Krh. Podhradie	Krh. Podhradie	8	4	50,00	3	37,50	3	37,50	1	12,50
24.	Kunová Teplica	Kunová Teplica	3	1	33,33	-	-	1	33,33	-	-
25.	Lipovník	Lipovník	6	4	66,66	2	33,33	2	33,33	-	-
26.	Lúčka	Lúčka	2	-	-	-	-	-	-	-	-
27.	Markuška	Markuška	3	-	-	-	-	-	-	-	-
28.	Nižn. Slaná - obec	Nižn.Slaná - obec	3	-	-	-	-	-	-	-	-
29.	Nižn.Slaná závod	Nižn.Slaná-závod	2	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Ochtiná	Ochtiná	-	-	-	-	-	-	-	-	-
31.	Pača	Pača	8	6	75,00	4	50,00	3	37,50	-	-
32.	Pašková	Pašková	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Petrovo	Petrovo	1	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Plešivec	Plešivec	8	3	37,50	-	-	3	37,50	-	-
35.	Rejďová	Rejďová	5	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Rozložná	Rozložná	5	2	40,00	-	-	2	40,00	-	-
37.	Rudná	Rudná	1	-	-	-	-	-	-	-	-
38.	Silica	Silica	6	1	16,66	1	16,66	1	16,66	-	-
39.	Silická Brezová	Silická Brezová	3	2	66,66	-	-	2	66,66	-	-
40.	Silická Jablonica	Silická Jablonica	2	2	100	2	100	-	-	-	-
41.	Slavec	Slavec	-	-	-	-	-	-	-	-	-
42.	Slavošovce	Slavošovce	7	1	14,29	1	14,29	-	-	-	-
43.	Stratená	Stratená	9	6	66,66	-	-	6	66,66	-	-
44.	Štítnik	Štítnik	9	3	33,33	1	11,11	2	22,22	-	-

U verejných vodovodov prevádzkovaných VVS, a.s., Košice, Závod Rožňava, bolo v roku 2008 realizovaných spolu 52 kontrol.

V 12-ich prípadoch neboli zistené nedostatky, v 14-ich prípadoch boli zápisnične podchytené termíny a spôsob odstránenia drobných nedostatkov väčšinou technického charakteru. Kontrolou plnenia opatrení na odstránenie zistených nedostatkov uložených v zápisniciach z výkonu ŠZD v roku 2007 bolo zistené, že v 12-ich prípadoch boli opatrenia realizované, v 14-ich prípadoch nedostatky pretrvávajú.

Z vodovodov, zásobujúcich rôzne výrobné prevádzky, bolo v roku 2008 odobratých a analyzovaných celkovo 30 vzoriek (28 vzoriek z individuálnych vodovodov a 2 vzorky z verejného vodovodu).

V 5-ich vzorkách bolo zistené prekročenie NV SR č. 354/2006 Z.z. stanovených limitných hodnôt sledovaných *chemických ukazovateľov*

V 3- vzorkách boli zistené nadlimitné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov. Nadlimitné hodnoty sledovaných *biologických ukazovateľov* neboli zistené ani v jednom prípade.

Nadlimitné hodnoty *chemických a mikrobiologických ukazovateľov* súčasne boli zistené v 4-och vzorkách. Nariadeniu vlády SR č. 354/2006 Z.z. zodpovedajúca kvalita vody bola preukázaná v 16-ich vzorkách z celkového množstva vzoriek pitných vôd odobratých z individuálnych vodovodov.

2./ Sledovať účinnosť ochranných opatrení stanovených na ochranu zdrojov pitnej vody slúžiacich na hromadné zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou.

V spolupráci s VVS, a.s., Košice, Závodom Rožňava, bolo v roku 2008 realizovaných 15 kontrol. V 7-ich prípadoch neboli zistené žiadne nedostatky. V 2-och prípadoch boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov s termínom plnenia do 30.09.2008. V 4-och prípadoch nedostatky uložené v roku 2007 neboli ku dňu výkonu kontroly realizované a v 2-och prípadoch boli opatrenia realizované v plnom rozsahu.

3./ Zabezpečiť, aby zdroje vody v obciach, voľne prístupné verejnosti - studne, pramene a pod. Boli náležite označené.

Úloha bola plnená priebežne. Zdroje pitnej vody – studne s nevyhovujúcou kvalitou vody sú označené „ Nepitná voda “. Problémom však aj naďalej ostáva vandalizmus prejavujúci sa v odstraňovaní informačných tabuliek a zatieraní nápisov na kamenive.

5./ Zabezpečiť sledovanie kvality vôd na kúpanie v umelých bazénoch na kúpaliskách

Počas kúpaciej sezóny bolo odobratých celkovo 23 vzoriek vody na kúpanie, z toho 11 vzoriek bolo odobratých tunajším orgánom verejného zdravotníctva v rámci ŠZD, odber a analýzu 12-ich vzoriek zabezpečili prevádzkovatelia kúpalísk. Nesúlad s medznými hodnotami uvedenými vo Vyhláske MZ SR č. 72/2008 Z.z. bol zistený v 7-ich prípadoch v rámci ŠZD a v 1-om prípade v rámci prevádzkovej kontroly.

6./ Sledovať dopady na zdravie detskej populácie z poklesu spotreby pitnej vody u obyvateľov okresu – sledovaním chorobnosti na infekčné ochorenia (dopad zvyšovania ceny za pitnú vodu)

Chorobnosť na infekčné, resp. iné ochorenia u detskej populácie, ktoré by bolo možné dať do súvisu s nedostatkom pitnej vody, nebola zistená.

7./ Spolupracovať pri zdravotnej výchove detí a mládeže so zameraním na zvyšovanie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne bezchybnej pitnej vody.

Oddeleniu hygieny detí a mládeže boli ihneď po obdržaní z laboratórií RÚVZ so sídlom v Košiciach, ktoré zabezpečujú laboratórne činnosti pre RÚVZ so sídlom v Rožňave, poskytované výsledky analýz vzoriek pitných vôd odobratých zo školských a predškolských zariadení podľa schváleného harmonogramu a poskytované konzultácie k problematike pitnej vody priebežne podľa požiadaviek oddelenia.

9./ Sledovať a iniciovať aktivity na zvyšovanie podielu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov z celkového počtu obyvateľov miest a obcí.

V rámci výkonu ŠZD boli orgány samosprávy a vedúci pracovníci jednotlivých organizácií výrobného aj nevýrobného charakteru priebežne informovaní o pozitívnom vplyve vodárensky upravenej pitnej vody na zdravie obyvateľov na rozdiel od konzumácie pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov – studní neznámej kvality. Rovnaké informácie boli poskytované v rámci individuálnych konzultácií a pri účasti na rôznych komisionálnych jednaniach.

10./ Zabezpečiť monitorovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorenia a poškodenia zdravia

Monitorovanie ťažkých kovov je realizované v rámci výkonu preverovacieho monitoringu. Nadlimitná hodnota nebola zistená ani v jednom prípade z 15-ich odobraných vzoriek.

Dusíkaté látky sú sledované v rámci kontrolného a preverovacieho monitoringu pitných vôd a v rámci ŠZD. U vzoriek odobratých z verejných vodovodov nebolo zistené prekročenie limitných hodnôt dusitanov a dusičnanov ustanovených NV SR č. 345/2006 Z.z.. U vzoriek odobratých z individuálnych vodovodov bolo zistené prekročenie limitnej hodnoty dusičnanov, a to v 6-ich prípadoch, t.j. v 2,91 % z celkového počtu odobratých vzoriek v roku 2008.

RÚVZ so sídlom v Rožňave nebolo hlásené ani jedno ochorenie, ktoré by bolo možné dať do súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou pitnej vody dodávanej prostredníctvom verejných vodovodov.

REGIONÁLNY PRIORITNÝ CIEĽ II.

3./ Naďalej propagovať význam pohybovej aktivity pre zdravie detí, mládeže a dospelého obyvateľstva.

Význam pohybovej aktivity pre dospelé obyvateľstvo bol pracovníkmi oddelenia HŽP propagovaný v rámci výkonu ŠZD v jednotlivých obciach a v rámci Poradenského centra ochrany a podpory zdravia pri RÚVZ, činnosti ktorého sa poverené pracovníčky oddelenia zúčastňovali v priebehu I. polroka 2008 v zmysle schváleného harmonogramu a v priebehu II. polroka 2008 podľa potreby na základe požiadavky oddelenia podpory zdravia. V rámci propagácie pohybovej aktivity bol pracovníčkou oddelenia HŽP spracovaný článok „ Význam pohybovej aktivity pre zdravie detí, mládeže a dospelého obyvateľstva – Pohyb = zdravie “, ktorý bol zaslaný na uverejnenie redakcii Gemerský Korzár a súčasne zaslaný KID a.s. Poprad – Stredisku Rožňava na odvysielanie v infotexte. Uvedený článok bol súčasne zverejnený i na internetovej stránke úradu.

REGIONÁLNY PRIORITNÝ CIEĽ III.

1./ Zvyšovať uvedomenie obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov (článok v médiách, zdravotnovýchovný materiál)

Zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov prebiehalo vo viacerých rovinách:

V infotexte, v regionálnej tlači a na www stránke úradu bol uverejnený článok „ Bývanie ako súčasť životného prostredia “.

Kvalita vnútorného prostredia budov bola sledovaná najmä pri posudzovaní predložených zámerov a projektov. V záujme zabezpečenia ochrany zdravia ľudí orgán verejného zdravotníctva v posudzovacom procese požadoval náležité zdokumentovanie zabezpečenia hygienicky vyhovujúceho vetrania, osvetlenia a vykurovania vnútorných priestorov budov, ako aj zabezpečenia vhodných mikroklimatických podmienok a v prípadoch návrhu na použitie iných, ako bežne používaných stavebných materiálov, aj predloženie certifikátu o zhode.

Ďalšie informácie o vplyve prostredia v budovách na zdravie boli poskytované najmä pri výkone ŠZD v jednotlivých prevádzkach, v zariadeniach pre usporadúvanie hromadných akcií, zariadeniach osobných služieb, ako aj pri individuálnych konzultáciách projektantov, alebo samotných prevádzkovateľov.

V roku 2008 bolo vydaných 66 stanovísk podľa § 3 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z.z., z toho v 5-ich prípadoch negatívne z dôvodu neriešenia vetrania a osvetlenia vnútorných priestorov, 14 súhlasných záväzných stanovísk k územnému konaniu stavieb, 24 záväzných stanovísk ku kolaudácii stavieb, z toho 1 nesúhlasné, 1 nesúhlasné záväzné stanovisko k zmene v užívaní stavby a 40 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky.

V rámci ŠZD bolo vykonaných 244 kontrol, z toho v 27-ich zariadeniach, t.j. v 11,07 % z celkového počtu vykonaných kontrol, boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov vrátane termínov ich realizácie. Kontrola ich plnenia bola vykonaná v 8-ich prípadoch – nariadené opatrenia boli realizované, 19 prechádza do r. 2009.

4./ V rámci ŠZD dôsledne požadovať elimináciu alebo redukciu na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka

V ubytovacích zariadeniach bolo celkovo realizovaných 115 kontrol. V 15-ich prípadoch boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov – elimináciu zložiek prostredia ohrozujúcich zdravie človeka – poškodené a znečistené steny prevádzkových priestorov, vrátane termínov realizácie týchto opatrení. Žiadne iné závažné nedostatky v tejto oblasti zistené neboli.

Vydané boli stanoviská k 4-om projektom rekonštrukcie zateplenia obytných budov – obalové konštrukcie, riešiacim odstránenie systémových porúch zatekania obvodového plášťa a zlepšenia tepelno-technických vlastností obvodových konštrukcií.

5./ Zabezpečiť v rámci ŠZD „Tvorbu zdravých budov“, ktoré redukujú príležitosť vzniku ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami

Celkovo bolo vykonaných 293 kontrol. V 27 zariadeniach boli zápisnične nariadené opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov – elimináciu zložiek prostredia ohrozujúcich zdravie človeka – poškodené a znečistené steny prevádzkových priestorov, vrátane termínov na ich realizáciu. Následne vykonanou kontrolou v 8 zariadeniach bolo zistené zrealizovanie opatrení, u ďalších termíny plynú.

6./ V rámci posudzovania nových investičných projektov venovať prioritnú pozornosť možnosti negatívneho dopadu na zdravie obyvateľstva s dôrazom na faktory podmieňujúce znečistenie vonkajšieho i vnútorného ovzdušia.

Úloha sa plnila priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania, pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie novonavrhovaných stavieb, resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu existujúcich stavieb, pri vydávaní stanovísk k zámerom pre vybudovanie nových prevádzok a k zmene účelu využitia existujúcich stavieb, resp. ich častí. Oddelenie HŽP zabezpečovalo posudzovanie a prípravu podkladov pre posudzovanie návrhov na umiestnenie stavieb, bez ohľadu na ich charakter, pre celý úrad.

V rámci posudzovania projektovej dokumentácie bolo požadované predloženie hodnotenia vplyvov navrhovanej stavby, resp. činnosti, na zdravie obyvateľstva, a to ako z hľadiska ochrany voľného ovzdušia, tak i z hľadiska zabezpečenia požiadaviek na kvalitu vnútorného ovzdušia objektov. U prevádzok, ktoré sú veľkými zdrojmi znečisťovania ovzdušia, sa požadovali expertízne posudky akreditovaných firiem, resp. odborníkov v predmetnej oblasti. V prípade predloženia alternatívnych riešení ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia, po zvážení a zhodnotení súvisiacich okolností s využitím dostupných informácií, bola odporúčaná z hľadiska ochrany verejného zdravia tá najoptimálnejšia verzia.

Možnosť negatívneho dopadu na zdravie obyvateľstva vplyvom faktorov podmieňujúcich znečistenie ovzdušia bola prioritne posudzovaná u troch nových investičných projektov. . K predloženým zámerom, vzhľadom na súlad navrhovaných činností s platnou legislatívou na úseku verejného zdravotníctva, bolo vydané súhlasné stanovisko bez pripomienok.

V rámci spolupráce s oddelením preventívneho pracovného lekárstva boli v roku 2008 z hľadiska problematiky hygieny životného prostredia a zdravia s dôrazom na faktory podmieňujúce znečistenie vonkajšieho ovzdušia vydané stanoviská k 5 im novým investičným projektom.

7./ V rámci prípravy územných plánov dotknutých oblastí dôsledne zabezpečovať ochranu a udržiavanie plôch s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie.

Ani v jednom návrhu územno plánovacej dokumentácie predloženej v roku 2008 neboli vyčlenené plochy s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie. Tieto územia sa nachádzajú len v k.ú. obcí Dedinky a Stratená, prípadne sa jedná o jaskynné priestory v lokalite Gombasecká jaskyňa a jaskyňa Domica. V týchto lokalitách žiadna životné prostredie a zdravie negatívne ovplyvňujúca stavba nie je plánovaná. V lokalite pri jaskyni Domica bol v roku 2008 uvedený do prevádzky rekreačno – oddychový komplex s vodným svetom, s možnosťou ubytovania, reštauračnými službami, vrátane vodovodu a ČOV pre areál tohto komplexu.

Regionálny prioritný cieľ IV.

1./ Zdravotnovýchovnú činnosť zamerať aj na šírenie informácií o škodlivých účinkoch slnečného UV žiarenia, najmä so zameraním na mladú generáciu

V regionálnej tlači, infotexe a na www stránke úradu bol uverejnený článok „ Škodlivé účinky UV žiarenia“, vypracovaný pracovníčkou oddelenia HŽP.

3./ V spolupráci s odd. zdravotnej výchovy vyhotoviť zdravotnovýchovný materiál – leták o vplyve hluku na zdravie obyvateľstva a zabezpečiť jeho distribúciu

Úloha bola splnená v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Leták bol distribuovaný do NsP sv. Barbory v Rožňave, článok o vplyve hluku na zdravie obyvateľstva bol uverejnený na infotexte.

Ludský biomonitring

1./ Aktualizovať prehľad hlavných zdrojov znečistenia životného prostredia v okrese Rožňava, identifikovať zdravotné riziká pochádzajúce zo znečisteného prostredia

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia na území okresu Rožňava boli v roku 2008 prevádzky: prevádzka úpravy rúd železných kovov závodu Siderit, s.r.o., Nižná Slaná, prevádzka lomu a Závodu Vápenky Slavec spoločnosti Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec, prevádzka výroby papiera a papierenských výrobkov akciovej spoločnosti SHP Slavošovce.

Na základe výsledkov diskontinuálneho merania, ktoré v priebehu roka zabezpečovala akreditovaná spoločnosť Ekoterm s.r.o. Košice, zdokumentovaných v „ Informácii o stave životného prostredia za rok 2008“, predloženej SHP Slavošovce a.s., je znečistenie ovzdušia vplyvom prevádzky na výrobu papiera a papierenských výrobkov minimálne.

Carmeuse Slovakia, s.r.o., Slavec – prevádzkovateľ lomu a Závodu Vápenky Slavec, požadované podklady pre zhodnotenie vplyvu prevádzky na životné prostredie nepredložil.

Prevádzkovanie závodu Siderit, s.r.o., Nižná Slaná, bolo v októbri 2008 ukončené.

K znečisteniu pôdy, podzemných i povrchových vôd v nemalej miere prispieva i skutočnosť, že podstatná časť obcí v okrese Rožňava nemá vybudovanú kanalizáciu. Odpadové vody sú odvádzané do žump, niektoré sú vypúšťané priamo do horninového podlažia, príp. miestnych vodných tokov, čo predstavuje riziko ovplyvnenia kvality predovšetkým individuálnych zdrojov pitnej vody – studní. Vzhľadom na skutočnosť, že 13 obcí nemá vybudovaný verejný vodovod, v obci Bohúňovo bol verejný vodovod skolaudovaný, avšak k 31.12.2008 nebol uvedený do prevádzky a v dvoch obciach – Pašková a Slavec bol vybudovaný verejný vodovod po kolaudácii zakonzervovaný, nakoľko nebol napojený žiaden odberateľ, obyvatelia týchto obcí využívajú na pitné účely vodu z vlastných studní, ktorá je neznámej kvality a predstavuje potenciálne riziko vzniku a šírenia prenosných ochorení a iných hromadne sa vyskytujúcich ochorení a porúch zdravia.

Jedným zo zdrojov znečisťovania životného prostredia sú i ojedinele sa vyskytujúce nelegálne skládky odpadov.

V súvislosti so znečisťovaním životného prostredia prašnosťou a nevyhovujúcim spôsobom nakladania s odpadom boli RÚVZ doručené 3 podania .

2./ Navrhnuť opatrenia na zníženie rizík pochádzajúcich zo životného prostredia.

V rámci výkonu ŠZD, komisionálnych jednaní, realizácie zdravotno-výchovných aktivít, ako aj v rámci konzultácií k návrhom nových investičných projektov, boli účastníci upozorňovaní na možné riziká v súvislosti so znečisťovaním životného prostredia. Na predstaviteľov samosprávy a príslušných orgánov štátnej správy bolo apelované, aby riešeniu problémov v oblasti starostlivosti o životné prostredie a zabezpečovaniu zdravých životných podmienok venovali zvýšenú pozornosť.

Návrhy komplexného riešenia problémov v kritických oblastiach, predovšetkým v zásobovaní obyvateľov pitnou vodou, odvádzaní splaškových vôd, ako aj v odpadovom hospodárstve a oblasti starostlivosti o životné prostredie, boli predkladané v návrhoch územnoplánovacej dokumentácie jednotlivých obcí a mesta Rožňava. V roku 2008 bolo z hľadiska ochrany verejného zdravia posúdených celkovo 24 predložených návrhov územnoplánovacej dokumentácie.

3./ Dôsledne sledovať problematiku ochrany zdravia najmä v rámci územného plánovania z hľadiska uplatňovania zdravotno-hygienických požiadaviek v procese posudzovania územnoplánovacej dokumentácie investičných celkov, alebo ich častí na území okresu

a - v oblasti ochrany voľného ovzdušia

Oblasť ochrany voľného ovzdušia bola sledovaná priebežne pri posudzovaní predložených návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania, návrhov na uvedenie stavieb do užívania, návrhov na zmenu v užívaní stavieb, resp. ich častí, ako aj pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie navrhovaných stavieb, resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu existujúcich stavieb. V rámci posudzovania projektovej dokumentácie bolo požadované predloženie hodnotenia vplyvov navrhovanej stavby, resp. činnosti, na zdravie obyvateľstva. U prevádzok, ktoré sú veľkými zdrojmi znečisťovania ovzdušia, boli požadované expertízne posudky akreditovaných firiem, resp.

odborníkov v predmetnej oblasti. V prípade predloženia alternatívnych riešení ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia a zdravia, po zvážení a zhodnotení súvisiacich okolností s využitím dostupných informácií, bola odporúčaná z hľadiska ochrany verejného zdravia tá najoptimálnejšia verzia.

V roku 2008 boli na posúdenie z hľadiska ochrany verejného zdravia predložené tri investičné projekty . K predloženým zámerom, vzhľadom na súlad navrhovaných činností s platnou legislatívou na úseku verejného zdravotníctva, bolo vydané súhlasné stanovisko bez pripomienok.

V rámci spolupráce s oddelením preventívneho pracovného lekárstva boli v roku 2008 z hľadiska problematiky hygieny životného prostredia s dôrazom na faktory podmieňujúce znečistenie voľného ovzdušia vydané stanoviská k 5 im investičným projektom.

b - v oblasti zásobovania pitnou vodou

V hodnotenom období boli posúdené 3 návrhy v rôznych štádiách prípravy stavieb v oblasti zásobovania pitnou vodou. V rámci kolaudačného konania bolo vydané záväzné stanovisko k rozšíreniu vodovodnej siete v obci Jablonov nad Turňou, k prípojke vody pre autoservis Petro v Rožňave, k areálovému vodovodu Rekreačno-oddychového areálu Domica, k vodovodu – vetva 2-1 v Bohúňove, k vodovodu pre rómsku osadu v Kunovej Teplici a k vodovodu pre Obchodné centrum na sídlisku Juh v Rožňave. Rozhodnutím bol do prevádzky uvedený vodovod Rekreačno-oddychového areálu Domica. V rámci územného konaniu boli vydané 3 záväzné stanoviská: k preložke vodovodu v k.ú. mesta Rožňava a k rekonštrukcii vodovodu v obci Vlachovo.

Oblasť zásobovania pitnou vodou – možné zdroje ohrozenia a znečistenia vodárenských zdrojov v súvislosti s navrhovanou koncepciou urbanistického členenia územia a komplexné riešenie problematiky zásobovania pitnou vodou jednotlivých obcí bolo dôsledne sledované v procese posudzovania predložených návrhov územnoplánovacej dokumentácie obcí okresu a samotného mesta Rožňava.

c - v oblasti ochrany ovzdušia uzavretých priestorov

Pracovníci oddelenia HŽP sa zúčastnili šetrenia:

- podnetu na kontrolu vo veci znečisťovania životného prostredia prachom a ohrozovania zdravia nadmerným hlukom v dôsledku činnosti kotolne Raden na sídlisku Rozkvet v meste Dobšiná. V čase kontroly bolo podanie neopodstatnené.
- sťažnosti obyvateľov rodinných domov na Lipovej ulici v obci Krásnohorské Podhradie na rušenie pohody bývania a negatívneho ovplyvňovania zdravia nadmernou prašnosťou pri používaní nespevnenej komunikácie. Na základe šetrenia a zvolaného jednanja boli prijaté opatrenia riešiace nepriaznivú situáciu, ktoré boli v celom rozsahu realizované - vykonaná oprava cestnej komunikácie.

d - v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok ľudí v obytnom prostredí, t.j. sídliská, obytné domy, ubytovne, objekty občianskej vybavenosti, verejné priestranstvá, oddychové priestory a pod.

Zdravotno-hygienické požiadavky v zmysle platnej legislatívy na úseku verejného zdravotníctva v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok ľudí v obytnom prostredí, v objektoch občianskej vybavenosti, na verejných priestranstvách a oddychových priestoroch,

boli zohľadnené v rámci posudzovania návrhov územnoplánovacej dokumentácie (ďalej len „ ÚPD “) – posúdených bolo celkovo 12 predložených podkladov pre spracovanie územných plánov obcí okresu , :9 návrhov územných plánov obcí :okresu , 2 návrhy spoločných územných plánov obcí Ardovo, Dlhá Ves, Kečovo a obcí Rudná, Rakovnica, Rožňavské Bystré a návrh územného plánu mesta Rožňava.

Ku konceptom územných plánov resp. návrhov územných plánov resp. urbanistických štúdií 12 ich obcí boli vydané nesúhlasné záväzné stanoviská z dôvodu nesúlady predložených návrhov so zákonom NR SR č. 470/2005 Z.z. o pohrebníctve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, a to vzhľadom na plánovanie výstavby, resp. transformácie bývania na občianske a turistické vybavenie v lokalitách zasahujúcich do ochranných pásiem pohrebísk uvedených obcí a k návrhu územného plánu obce Hrhov aj z dôvodu nesúlady predloženej ÚPD s Vyhláškou MZ SR č. 549/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí, vzhľadom na navrhovanú výstavbu rodinných domov a objektov občianskeho vybavenia na území v blízkosti železnice a cestnej komunikácie zaťaženom nadmerným hlukom.

V rámci územného konania boli z hľadiska ochrany verejného zdravia posúdené :

- 2 návrhy na rekonštrukciu a prístavbu objektov občianskej vybavenosti
- 2 návrhy na umiestnenie polyfunkčných objektov v meste Rožňava a obci Betliar, z toho 1 vrátane IBV (obec Betliar)
- 2 návrhy na umiestnenie rodinných domov (IBV) v meste Rožňava, z toho 1 vrátane výstavby objektu občianskej vybavenosti
- 4 návrhy na umiestnenie nových ubytovacích zariadení.
- návrh na vybudovanie NN distribučnej siete pre IBV v obci Lúčka, 2 návrhy na preložku a rekonštrukciu trafostanice a VN prípojku v obciach Brdárka a Dedinky, návrh na vybudovanie vozíkovej dráhy Tatrabob v k.ú. mesta Dobšiná (Dobšinský kopec) a 2 návrhy na vybudovanie nových zdrojov tepla pre bytové jednotky na dvoch sídliskách v Rožňave

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 355/2007 Z.z. boli v rámci stavebného konania vydané:

- 4 stanoviská k projektom obalových konštrukcií bytových domov.
- 3 stanoviská k projektom vybudovania, resp. rekonštrukcie verejných priestorov.
- 4 stanoviská k projektom rekonštrukcie a modernizácie objektov občianskej vybavenosti .
- 16 stanovísk k projektom riešiacim výstavbu ubytovacích zariadení, resp. rekonštrukciu existujúcich objektov za účelom zriadenia ubytovacích zariadení, z ktorých 3 neboli spracované v zmysle platnej legislatívy na úseku verejného zdravotníctva.

Súhlasné stanovisko bolo vydané k projektu pre stavebné povolenie, riešiacemu rekonštrukciu administratívnej budovy železozrudných baní za účelom zriadenia domova sociálnych služieb v Rožňave – časť Nadabula.

V roku 2008 bolo vydaných 5 súhlasných záväzných stanovísk k návrhom na zmenu v užívaní stavieb, spravidla rodinných domov, na ubytovacie zariadenia, ako aj materskej školy na polyfunkčný objekt (klub mladých, klub dôchodcov, ambulancie lekárov, kaderníctvo), súhlasné stanovisko k návrhu na zmenu v užívaní turistickej ubytovne v meste Rožňava na sociálne byty pre mladé rodiny a nesúhlasné stanovisko k zmene v užívaní rodinného domu na nízkokapacitné ubytovanie v Dobšinskej Ľadovej Jaskyni.

V rámci kolaudačného konania bolo vydaných 9 záväzných stanovísk .
Z celkového počtu 9 záväzných stanovísk, vydaných v rámci kolaudačného konania, bolo vydané jedno nesúhlasné záväzné stanovisko ku kolaudácii ubytovacieho objektu Rekreačno-oddychového areálu Domica - Bungalovu „ D “, vzhľadom na nespôsobilosť stavby na samostatné užívanie v čase výkonu ohliadky.

e - v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami elmg. žiarenia

Z hľadiska ochrany zdravia obyvateľov v súvislosti s expozíciou elektromagnetickému žiareniu v životnom prostredí bolo v rámci územného konania posúdených 5 návrhov na umiestnenie zdrojov elektromagnetického žiarenia a celkovo 10 návrhov na uvedenie priestorov telekomunikačných stavieb do prevádzky.

f - v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku

Zhodnotenie vplyvu stavby, resp. činnosti na zdravie obyvateľstva, bolo posudzované v rámci územného konania požadovaním predloženia hlukovej štúdie s následnou požiadavkou o predloženie výsledkov objektivizácie hluku pri uvedení stavieb do užívania.

V rámci posudzovania projektovej dokumentácie pre výstavbu Obchodného centra v Rožňave a projektovej dokumentácie pre výstavbu supermarketu Billa, ktorý je súčasťou obchodného centra, bolo vydané negatívne stanovisko, nakoľko podania neobsahovali posúdenie hlukovej záťaže vplyvom stacionárnych, ako aj líniových zdrojov hluku v dôsledku činnosti týchto prevádzok na okolitú zástavbu. Po predložení hlukovej štúdie bolo vydané súhlasné stanovisko k zmene projektov a následne po realizácii výstavby a predložení výsledkov objektivizácie hluku súhlasné záväzné stanovisko ku kolaudácii celej stavby.

Z hľadiska ochrany zdravia obyvateľstva pred možnými negatívnymi účinkami hluku boli posudzované: návrhy na územné konanie 2-och kotolní v Rožňave (1 na biomasu a 1 na plyn) a obytnej lokality Juh v Betliari, zámer pre realizáciu rýchlostnej cesty R2 Včeláre - Šaca a predložená územnoplánovacia dokumentácia (k návrhu územného plánu obce Hrhov bolo vydané negatívne záväzné stanovisko z dôvodu plánovanej výstavby rodinných domov v blízkosti železničnej trate a cestnej komunikácie).

g - v oblasti vytvárania možností realizácie pohybovej aktivity

V tejto oblasti boli kladne posúdené dva návrhy na územné konanie stavieb: Tenisový areál a Relax centrum Iscon v Rožňave - časť Kúpele, Športovo – rekreačná zóna Resort – Lúčka.

V hodnotenom období bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby športovo – rekreačného areálu „ Tenisový klub “ v obci Betliar, stanovisko k projektovej dokumentácii pre stavebné povolenie stavby „ Cyklistický a peší chodník Domica – štátna hranica “ v k.ú. Kečovo.

h - v oblasti vytvárania zdravých životných podmienok pre rekreačnú činnosť

Oblasť vytvárania zdravých životných podmienok pre rekreačnú činnosť bola sledovaná priebežne v rámci posudzovania predloženej územnoplánovacej dokumentácie, pri posudzovaní návrhov na umiestnenie stavieb v rámci územného konania, návrhov na

uviedenie stavieb do užívania, návrhov na zmenu v užívaní stavieb, resp. ich častí, pri vydávaní stanovísk k predloženým projektom pre stavebné konanie navrhovaných stavieb, resp. stavebné povolenie pre rekonštrukciu jestvujúcich stavieb, ako aj pri uvádzaní priestorov zariadení vybudovaných v turisticky významných oblastiach okresu do prevádzky.

Z dôvodu návrhu na umiestnenie funkčnej plochy rekreačnej vybavenosti a športu v obci Kečovo a plochy pre vybudovanie športovo-rekreačného areálu v obci Hrhov s návrhom na umiestnenie objektov a zariadení a služieb pre rekreačno-športové aktivity na územiach v rámci týchto plôch, ako aj z dôvodu navrhovania plochy rekreácie a bývania v obci Betliar, ktoré vo všetkých 3-och obciach zasahovali do ochranných pásiem pohrebísk týchto obcí, boli k návrhom predloženej územnoplánovacej dokumentácie pre tieto obce vzhľadom na ich nesúlad so zákonom NR SR č. 470/2005 Z.z. o pohrebníctve a o doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „ zákon o pohrebníctve “) vydané nesúhlasné záväzné stanoviská.

i - v oblasti pohrebníctva

Problematika ochrany zdravia z hľadiska uplatňovania zákona o pohrebníctve bola v rámci územného plánovania dôsledne sledovaná pri posudzovaní návrhov predloženej územnoplánovacej dokumentácie. vid' časť d.)

j - v oblasti osobných služieb

Vybavenie jednotlivých obcí prevádzkami osobných služieb bolo posudzované v rámci schvaľovania územnoplánovacej dokumentácie v obciach Ardovo, Dlhá Ves, Kečovo, Bôrka, Kružná, Rudná, Rakovnica, Rožňavské Bystré, Betliar, Kunová Teplica, Plešivec a Silická Jablonica, Brzotín, Slavec, Rožňava a UŠ – Nová IBV- areál Tehelne Rožňava. Bolo vydané záväzné stanovisko ku kolaudácii stavby Kaderníctvo, espresso, bar v obci Hrhov.

V oblasti osobných služieb – sauna, solárium, fitness, bazén – doplňujúce vybavenie ubytovacieho zariadenia, boli predložené na posúdenie v rámci územného konania 4 návrhy a 6 projektov pre stavebné konanie navrhovaných stavieb.

Informačný systém životného prostredia a zdravia

1./ V zmysle usmernenia ÚVZ SR zabezpečiť zber údajov sledovaných ukazovateľov po zavedení jednotného európskeho informačného systému životného prostredia a zdravia

V priebehu roka 2008 ÚVZ SR nepožiadala o zabezpečenie zberu údajov sledovaných ukazovateľov pre jednotný európsky informačný systém životného prostredia a zdravia.

Klimatické zmeny a zdravie

1./ Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o správaní sa pri extrémnych zmenách počasia.

Zvýšenie informovanosti obyvateľstva o správaní sa pri extrémnych zmenách počasia bolo zabezpečené uverejnením článku „ Zásady ochrany obyvateľstva pri povodniach “ v regionálnej tlači.

Styk s verejnosťou a mimovládnyimi organizáciami

1./ Podľa požiadaviek zabezpečiť práva občana na slobodný prístup k informáciám v zmysle zákona NR SR č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám.

Verejnosti boli informácie poskytované najčastejšie pri osobných konzultáciách v rámci stránkových dní úradu, pri komisionálnom prejednávaní v rámci územných, stavebných a kolaudačných konaní, ako aj v rámci konaní k zmenám v užívaní stavieb, resp. ich častí, v rámci prešetrovania podnetov a sťažností, pri výkone ŠZD, príprave podkladov pre posudkovú činnosť orgánu verejného zdravotníctva, uverejňovaní odborných článkov v miestnej tlači podľa stanoveného harmonogramu, infotexte a aktualizácii internetovej stránky úradu.

Webová stránka úradu bola aktualizovaná v týždenných intervaloch – verejnosti boli poskytované aktuálne údaje o kvalite pitnej vody a vody na kúpanie v okrese Rožňava. Prostredníctvom internetovej stránky úradu bola verejnosť informovaná o povolení výnimky na použitie vody – povrchový vodárenský zdroj Rožňavský potok, ktorá nespĺňa limit kvality pitnej vody v ukazovateli antimón, na zásobovanie pitnou vodou obyvateľov mesta Rožňava z Rožňavského skupinového vodovodu a o možných rizikách ohrozenia verejného zdravia v tejto súvislosti.

V roku 2008 bol zavedený informačný systém o kvalite vody na kúpanie, kde boli priebežne zaznamenávané údaje o kvalite vody bazénov umelých kúpalísk v okrese Rožňava počas LTS 2008. Informácie o kvalite vody na kúpanie počas kúpacej sezóny boli prístupné verejnosti.

Informácie rôzneho charakteru, najmä v oblasti zámerov podnikateľských aktivít, boli poskytované aj telefonicky.

V roku 2008 bolo podaných a vybavených celkovo 5 písomných žiadostí o poskytnutie informácií a údajov.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok ÚVZ v SR

Pri uverejňovaní aktuálnych informácií o výsledkoch kontroly kvality pitnej vody a vody na kúpanie v okrese Rožňava, uverejnení informácie o povolení výnimky na použitie vody, ktorá nespĺňa limit kvality pitnej vody v ukazovateli antimón, ako aj uverejňovaní jednotlivých odborných článkov, oddelenie HŽP pri určovaní rozsahu a formy týchto informácií spolupracovalo s oddelením informatiky. Posúdenie druhu poskytovaných informácií a ich obsahu spadá výlučne do kompetencie oddelenia HŽP.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

V priebehu roku 2008 regulácia vody prevádzkovateľmi vodovodov tunajšiemu orgánu verejného zdravotníctva nebola hlásená.

Na území okresu Rožňava signifikantne vyšší výskyt chorobnosti, resp. infekčných ochorení u detskej populácie, ktorý by bolo možné dať do príčinnej súvislosti s poklesom spotreby pitnej vody z verejného vodovodu na obyvateľa, nebol zaznamenaný.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EU

Plnenie úlohy v časti týkajúcej sa monitoringu kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou bolo vyhodnotené v bode 1./ Regionálneho prioritného cieľa I. v rámci Akčného plánu pre životné prostredie a zdravie.

V roku 2008 bol, na základe žiadosti ÚVZ SR, spracovaný prehľad údajov o kvalite pitnej vody za obdobie rokov 2005 – 2007 pre zásobovanú oblasť Rožňava pre vypracovanie Správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre Európsku komisiu.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia pracovných podmienok a spôsobu práce .

V roku 2008 bola práca zameraná na:

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík – rizikové práce

- poskytovať pre republikového gestora podklady k ASTR
- prehodnotiť vyhlásené rizikové práce a po vydaní rozhodnutí vyžadovať dôsledné plnenie nápravných opatrení na znižovanie expozície rizikovým faktorom prehodnotenie vydaných rozhodnutí o rizikovej práci realizovať v zmysle požiadaviek vyplývajúcich z výstupu úlohy
 - o prejednať návrh na vyhlásenie rizikových prác so štatutárnym zástupcom organizácie v rámci ústneho prejednávania
 - o vypracovať a vydať nové rozhodnutie RÚVZ RV o rizikovej práci pre fyzické i právnické subjekty
 - o vyžadovať aktuálne posudky rizika na pracoviskách v jednotlivých organizáciách okresu
 - o kontrolovať aktuálnosť schválených prevádzkových poriadkov pre činnosti
 - o kontrolovať plnenie nápravných opatrení / plán riadenia rizík / prijatých na ochranu zdravia zamestnancov.
 - o Realizovať vyhodnotenie plnenia opatrení na obmedzovanie alebo odstránenie zdravotných rizík v súlade s §31 ods.7 písm. c/ zák.č.355/2007 Z.z. a v prípade neplnenia vyvodit' sankčné opatrenia
 - o usmerňovať organizácie v realizácii rekondičných pobytov pre pracovníkov
 - o kontrolovať činnosť PZS a získavať prehľad o stave realizácie pracovných zdravotných služieb v zmysle zák.č.124/2006 Z.z. a zák.č.355/2007 Z.z.
 - o spolupracovať s PZS pri riešení konkrétnych problematík v súvislosti s výskytom ochorení podmienených prácou

Komentár:

Poznámka: Vyhláška Štatistického úradu SR č.306/2007 Z.z. ktorou sa vydáva Štatistická klasifikácia ekonomických činností - ŠKEČ nie je zohľadnená vo výstupných tab. ASTR.

Priebežne sa aktualizuje databáza programu ASTR.

- o **Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach v roku 2008 :18**
- o Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach v roku 2007: **9**
- o Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: **3**

- o Počet kontrol /ŠZD/ zameraných na kontroly posudkov rizika a prevádzkových poriadkov: **165.**

Konštatujeme výrazný kvalitatívny nárast úrovne posudkov o riziku. V troch prípadoch bola vyzvaná príslušná PZS / Pro Care/ k doplneniu a prepracovaniu posudkov rizika. Nedostatky boli v dohodnutom čase odstránené.

V okrese Rožňava v roku 2008 evidujeme. :

Tab.č.2.1

ROK	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
2008 / rok	1727	208	1495	208	232	0

Tab.č.2.2

Počet pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce v okrese podľa druhu a kategórie rizikových faktorov (I. stupeň triedenia)

FAKTOR	POČET EXPONOVANÝCH PRACOVNÍKOV					
	Počet celkom		3.kategória		4.kategória	
	Celkom	Žien	Celkom	Žien	Celkom	Žien
<i>Prach</i>	578	49	555	49	23	0
Hluk	1485	75	1257	75	228	0
Vibrácie	150	0	20	0	130	0
Chemické látky	9	3	9	3	0	0
Chem. karcinogény	6	6	6	6	0	0
Ionizujúce žiarenie	256	18	256	18	0	0
Lasery	2	2	2	2	0	0
Biologické faktory	56	54	56	54	0	0
JNDZ	102	0	102	0	0	0
Alergény	12	10	12	10	0	0
Nešpecifické faktory	166	3	166	3	0	0

Ako z tabuliek vyplýva, vzhľadom na celkový vývoj rizikových prác v okrese Rožňava konštatujeme vzostupný trend.

V OKEČ A- poľnohospodárstvo a poľov. + súvisiace služby, lesné hosp. + ťažba dreva a pridružen. služby došlo k zvýšeniu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikovú prácu o 12 zamestnancov z dôvodu prehodnotenia rizika práce v LESY SR OZ Rožňava expedičný sklad Betliar. V OKEČ D – spracovateľský priemysel došlo k nárastu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v dôsledku prehodnotenia rizikových prác v SCA HP Slovakia s.r.o. Gemerská Hôrka a v závode SCA HP s.r.o. Gemerská Hôrka a v dôsledku vyhlásenia rizikových prác u subjektov Peter Jurini MARC – stolárska dielňa a Čalúnnictvo Juríniová na základe predložených posudkov rizika. V OKEČ E- výroba a rozvod elektriny, plynu a vody došlo k premenovaniu firmy SPP – preprava a.s. na eustream a.s. a z dôvodu organizačných zmien následne k prehodnoteniu rizikových prác a k nárastu počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce o 16 zamestnancov. V OKEČ G-obchod, oprava mot. voz., spotreb. tovar došlo k nárastu pracovníkov vykonávajúcich rizikovú prácu o 15 zamestnancov v dôsledku vyhlásenia rizikových prác vo firme Kaiser s.r.o. Košice prevádzka Dlhá Ves.. V OKEČ N- zdravotníctvo, veter. a social. činnosti došlo k nárastu rizikových prác v dôsledku vyhlásenia RP v infekčnej ambulancii NsP sv.Barbory o 11 zamestnancov. V roku 2008 hodnotíme problematiku ochrany zdravia pri práci u samostatne zárobkovo činných osôb ako jednu z nosných problematík ovplyvňujúcich trend rizikových prác. V súčasnosti evidujeme 31 fyzických osôb podnikateľov v lesnom hospodárstve, kde sa vydali rozhodnutia o rizikovej práci. Zmena právnej formy subjektu a nedostatočne aplikovaná legislatíva sú dôsledkom vypadnutia rizikových profesií z evidencie rizikových prác a následného systému zvýšenej zdravotnej starostlivosti, kým v skutočnosti profesia vykonáva naďalej pôvodnú pracovnú činnosť v zdravotnom riziku. Platná legislatíva vo

vzťahu k zabezpečeniu zdravotného dohľadu uvedenej skupiny je v praxi málo účinná. Mierne lepšia je situácia pri podchytení činnosti SHR kde toho času evidujeme 20 aktívnych subjektov vykonávajúcich činnosť. Problémom ostáva podľa zistení skutočnosť, že v mnohých prípadoch aj keď SHR vlastní platné osvedčenie, v čase kontroly nevykonáva aktívnu činnosť a je nedostupný. Stále poukazujeme na skutočnosť, že neucelená informovanosť o vykonávaní pracovnej činnosti uvedených skupín pracovníkov má za následok možný negatívny trend vo vývoji chorôb z povolania a iných poškodení zdravia pri práci. Vzhľadom na pretrvávajúce nedostatky v praxi v uvedenej problematike sme navrhli ÚVZSR v rámci návrhov k novelizácii zák.č.124/2006 Z.z.úpravu niektorých paragrafov .

Realizuje sa vypracovaný model postupu pri posudzovaní zdravotných rizík v praxi s cieľom venovať pozornosť hodnoteniu pracovnej expozície vo vzťahu k zdraviu ako jednému z významných faktorov podmieňujúcich zdravotný stav a metodicky usmerňovať manažment rizika. V rámci modelu sa realizuje ústne prejednávanie každého návrhu zamestnávateľa s cieľom objasnenia stratégie posudzovania rizík a následnej kategorizácie prác, kontroly podkladov pre kategorizáciu prác ako aj usmernenia zamestnávateľov v oblasti preventívnej starostlivosti o zdravie zamestnancov.

- V roku 2008 evidujeme rizikové práce v 90 subjektoch .V súlade s požiadavkami Vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z.z. o kritériách na zaradovanie prác do kategórií z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií bolo v roku 2008: realizovaných

- **Počet prehodnotených rozhodnutí o rizikových prácach v roku 2008 : 18**
- **Počet vydaných nových rozhodnutí o rizikových prácach v roku 2008: 9**
- **Počet zrušených rozhodnutí o rizikovej práci: 3**

V roku 2009 sa bude potrebné prioritne venovať prehodnoteniu rizika zamestnancov zaradených do druhej kategórie rizika , kontrole FO vykonávajúcich rizikové práce, kontrole realizácie opatrení na obmedzenie rizika pri práci, kde bolo určené riziko 4.kategórie. V prípade zrušenia rizikových prác bude potrebné dôsledne vyžadovať odovzdanie zoznamov exponovaných v zmysle platnej legislatívy.

- Sankčné opatrenia /rizikové pracoviská/: 0

Výzva – oznámenie o začatí konania: 0

V rámci štátneho zdravotného dozoru sa pokračuje v cielených kontrolách vykonaných na základe písomného ohlásenia s vymenovaním požadovanej dokumentácie v oblasti hodnotenia zdravotných rizík a kategorizácie prác. Ako pretrvávajúci nedostatok v posledných rokoch hodnotíme fakt, že viacero organizácií premiestnilo svoje centrá do Bratislavy a do Košíc a nie sú predkladané požadované materiály súvisiace s pracovným prostredím a pracovnými podmienkami na pracoviskách v okrese Rožňava. Jednania najmä z veľkými obchodnými reťazcami sú veľmi zdĺhavé, bez riešenia očakávaných opatrení. V rámci jednaní sa kladie dôraz na kontrolu a usmerňovanie povinnosti fyzických osôb podnikateľov a právnických osôb pri komplexnej objektivizácii pracovných podmienok , usmerňovanie v realizácii rekondičných pobytov pre pracovníkov, kontrolu vnútroorganizačných smerníc a ďalších predpisov / napr. prevádzkových poriadkov / súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci. Súčasťou kontrol je aj cielené prejednávanie zdravotno-hygienickej situácii v jednotlivých subjektoch a metodická podpora pri jej zefektívňovaní.

V roku 2008 bolo schválených 31 prevádzkových poriadkov pre činnosti súvisiace s expozíciou škodlivým faktorom pri práci .

Plnenie požiadaviek legislatívy v oblasti zabezpečenia dohľadu nad pracovnými podmienkami a zdravotným dohľadom zamestnancov zamestnávateľmi hodnotíme v roku 2008 ako činnosť významne zlepšenú.

Spoluprácu s odborovými organizáciami a zástupcami zamestnancov hodnotíme aj v roku 2008 ako nie dostatočnú. Väčšinou k spoločnému dialógu nedochádza pri riešení preventívnych opatrení v systéme výkonu pracovnej činnosti a jeho dopadu na zdravie, ale pri riešení zásadných nezhôd názorov so zamestnávateľom v konkrétnych prípadoch už vzniknutých. Nadštandardná spolupráca pretrváva s OZ BaNP Bratislava a návazne OO v Siderit s.r.o. N.Slaná, SHP a.s. Slavošovce, SCA s.r.o. Gemerská Hôrka, Gemtex a.s. Rožňava.

Individuálne i skupinové poradenstvo v oblastiach súvisiacich so zabezpečením ochrany zdravia pri práci bolo zabezpečené v rámci celoročnej činnosti POPZP / poradňa ochrany a podpory zdravia pri práci/. Poradňu POPZP navštívilo 387 zamestnancov GEMTEX a.s. a 59 klientov – odborné poradenstvo v oblasti predchádzaniam chorobám z povolania a výkonu novej pracovnej činnosti pri vzniku profesionálneho poškodenia zdravia . V 387 prípadoch bola predmetom poradenstva optimalizácia individuálneho výkonu pracovnej činnosti a vyšetrilo sa kardiovaskulárne riziko , 7 klientov bolo odporúčaných na vyšetrenie na KLPAKT v Košiciach a poskytlo sa 288 konzultácií v uvedenej súvislosti.

V roku 2008 sa riešilo 10 prípadov chránených pracovísk :

V súvislosti s plnením požiadavky kontroly PZS a získavania prehľadu o ich činnosti konštatujeme:

- Najvýznamnejšie nedostatky v praxi súvisiace so zmenenou legislatívou :
/ zák.č.140/2008 Z.z./

Krok späť v kvalite zdravotného dohľadu.

Krok späť v komunikácii medzi zamestnávateľom a vykonávateľom PZS najmä u subjektov zamestnávajúcich do 19 zamestnancov.

Podceňovanie rizika niektorých profesných skupín napr. učiteľ.

Malá pozornosť profesiám v nevýrobnej sfére.

Nedostatočne podchytené činnosti napr. v stavebníctve.

Problematika zamestnávania cez pracovné agentúry.

Fyzické osoby.

- Zistené skutočnosti v rámci ŠZD

Opäť sa stáva významným rozdiel v dohľade nad zdravými pracovnými podmienkami a zdravím zamestnancov pri práci medzi subjektami s kladným postojom v problematike a subjektami považujúcimi problém za umelo vytvorený.

Väčšina zamestnávateľov považuje zdravotnú spôsobilosť zamestnanca za významný faktor a pokračuje v zabehnutom systéme nezávisle na požiadavkách legislatívy.

Veľká časť všeobecných lekárov pre dospelých naďalej spolupracuje s PZS a kladne hodnotí spoluprácu s klinickým pracovným lekárom.

Stále absentuje kvalita dohľadu nad pracovnými podmienkami.

Skúsenosti s aplikáciou legislatívy v praxi v problematike PZS boli prezentované v rámci stretnutia pracovnej skupiny pre ochranu zdravia zdravotnú záchrannú službu Slovensko – Poľskej medzivládnej komisie pre cezhraničnú spoluprácu - Výmena skúseností a informácií medzi príslušnými inštitúciami Slovenskej republiky a Poľskej republiky v oblasti starostlivosti o zdravie zamestnancov – činnosť pracovnej zdravotnej služby

Už niekoľko rokov poukazujeme na nedoriešenú problematiku ochrany zdravia pri vykonávaní pracovnej činnosti v organizáciach a subjektov rôznych právnych foriem pri ťažbe dreva. Poukázali sme na negatívny vývoj chorôb z povolania u profesií obsluhujúcich ručné píly ale aj lesné kolesové traktory. Uvedená problematika / práca fyzických osôb podnikateľov na cudzích pracoviskách ako aj práca zamestnancov prostredníctvom pracovných agentúr / je čoraz aktuálnejšia aj vo výrobnnej sfére. V roku 2009 bude potrebné hľadať spôsob praktickej aplikácii legislatívnych opatrení s cieľom reálne podchytiť v systéme zdravotného dohľadu uvedenú skupinu zamestnancov.

V roku 2008 sa uskutočnil prieskum informovanosti zamestnancov v problematike práce. Konštatuje sa dobrá úroveň informovanosti. Výsledky boli vyhodnotené a prejednané so zamestnávateľmi.

Tab.č.2.3

Organizácia	Počet vyplnených dotazníkov	Kontrolné listy
Daňový úrad Rožňava	25	Zobrazovacie jednotky
LIDL	14	Bremená
CMF Slovakia s.r.o. Brzotín	60	Hluk, chemické látky
Siderit s.r.o. Nižná Slaná	55	Hluk

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov.

Práca v roku 2008 bola zameraná na:

- vykonať fyzickú kontrolu poľnohosp.organizácií a cielené kontroly dodržiavania opatrení zakotvených v platnej legislatíve
- aktualizovať pasportizáciu neupotrebených chem. prípravkov na ochranu rastlín
- vykonávať cielené kontroly ochrany zdravia pri manipulácii a skladovaní prípravkov na ochranu rastlín v maloobchodnej sieti
- vypracovať pasport aplikovaných prípravkov na ochranu rastlín v okrese Rožňava v poľnohospodárskych organizáciach
- vykonať kontroly organizácii zaoberajúcich sa distribúciou a predajom prípravkov na ochranu rastlín
- usmerňovať fyzické osoby oprávnené na podnikanie a právnické osoby v problematike spôsobilosti pre prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami
- získať konkrétne podklady o používaní prípravkov na ochranu rastlín samostatne hospodáriacimi roľníkmi a fyzickými osobami
- Spolupracovať s RÚVZ KE pri realizácii skúšok odbornej spôsobilosti pre prácu s JL , VJL a DDD činnosti
- Overiť informovanosť zamestnancov v organizáciach , kde sa vykonáva činnosť s JL , VJL a deznfekčnými prostriedkami kontrolnými listami
- V spolupráci s odd.HDM riešiť problematiku nebezpečných chemických faktorov v školských zariadeniach

Komentár:

Jedným z priorít v roku 2008 v rámci štátneho zdravotného dozoru bolo pokračovať v revízií pasportov poľnohospodárskych zariadení z dôvodu značných zmien súvisiacich

s poľnohospodárskou činnosťou a zamerať sa na kontrolu prác súvisiacich s aplikáciou prípravkov na ochranu rastlín.

- V poľnohospodárskych zariadeniach sa vykonalo 41 kontrol v rámci ŠZD. Boli preverené aj sklady a spôsob distribúcie prípravkov na ochranu rastlín. Predmetom kontroly boli aj SHR: 20 .
- V roku 2008 bolo skladovaných 689,944 kg , 3591,38l a 5,31 ks chemických prípravkov na ochranu rastlín a prípravkov na DDD .
- Vydali sa rozhodnutia v počte 1 Pre prácu s VJL sa vydalo rozhodnutie v počte: 1 /eustream a.s.- laboratórium/.
- V roku 2008 sme v 138 prípadoch poskytli odborné konzultácie pre problematiku ochrany zdravia pri práci s nebezpečnými chemickými faktormi.
- V roku 2008 sme nezaznamenali žiadnu havarijnú situáciu pri práci s jedovatými a veľmi jedovatými látkami.
- V roku 2008 bola RÚVZ KE menovaná komisia na preskúšanie odbornej spôsobilosti na prácu s JL a VJL. Členom komisie je aj zástupca RÚVZ RV.
- V roku 2008 sa pokračovalo v usmerňovaní problematiky vykonávania DDD činnosti v zmysle požiadaviek legislatívy. V roku 2008 bolo evidovaných 98 hlásení výkonu DDD činnosti / z toho 22 písomne/ realizovaných 6 dodávateľmi.

Súčasťou kontrolnej činnosti bolo aj sa preverenie podmienok zaobchádzania s prípravkami na ochranu rastlín . Aj v roku 2008 sa vyžiadali od jednotlivých subjektov údaje súvisiace s expozíciou zamestnancov chemickým faktorom pri práci a to :

- Zoznam aplikovaných prípravkov na ochranu rastlín v roku 2008 / názov prípravku, množstvo, kým bol prípravok aplikovaný/
- Zoznam skladovaných prípravkov, ktoré sa v roku 2008 nepoužili
- Zoznam prípravkov na ochranu rastlín , ktoré sa v minulosti nepoužili a sú skladované / prípadne kým a kedy boli likvidované/

Písomnú správu zaslalo 32 subjektov. Analýzou sa konštatuje, že v roku 2008 sa aplikovalo 8763,839 kg , 67126, 35 litrov a 1085 ks prípravkov na ochranu rastlín. Aplikácia sa vykonáva pozemným postrekom, alebo vlastnými prostriedkami alebo ako služba zabezpečovaná prostredníctvom iných subjektov..

Poznámka: V roku 2008 došlo u najväčšieho distribútora prípravkov na ochranu rastlín ku krádeži a následného znovuzásobenia skladov.

V roku 2008 v rámci kontrolnej činnosti konštatujeme, že z uvedeného počtu subjektov vykonáva ekohospodárstvo 6 subjektov /bez využívania prípravkov na ochranu rastlín /.

Riešilo sa uvedenie do prevádzky priestorov 3 subjektov.

Stále nedoriešeným problémom ostáva likvidácia nepoužitých chemických prípravkov na ochranu rastlín / 1245 l, 618 kg /

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.

V roku 2008 bola práca zameraná na:

- usmerňovanie fyzických a právnických osôb pri aplikácii novej legislatívy : vykonávacích vyhlášok k zákonu, zák.355/2007 Z.z, NVSR č. 356/2006 Z.z o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym

faktorom pri práci, č.253/2006 Z.z o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci

- cielene vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov
- objektivizovať expozíciu chem. karcinogénom zavedením nových meracích a hodnotiacich metód
- pravidelne vykonávať kontrolu v NsP Rožňava s cieľom získať podklady o podmienkach ochrany zdravia pracovníkov pri podávaní cytostatík
- cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu a prijímať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície pracovníkov a obyvateľstva
- Vyzvať správcovské bytové družstvá a podniky k spolupráci v problematike odstraňovania bytových jadier v panelových bytových jednotkách

Komentár:

o **Činnosť pri zaobchádzaní s chem.karcinogénmi:**

Počet org. v ktorých sa zaobchádza s CH.K.: 31
 Počet kontrol v rámci ŠZD/ už.povolenie/ 27

- o Prehľad aktívne vykonanej depistáže používania, alebo procesu, kde vznikajú chemické karcinogény zaradené do skupiny :

1 - 1 - azbest - ťažba a spracovanie – Silicon Dobšiná

- rekonštrukčné práce v stavebníctve

cytostatiká / zaradené/- NsP Rožňava

drevný prach / buk,dub/- Stolárske dielne, výroba nábytku a pily

radón - - ŽB.a.s.Siderit N Slaná / podzemie/

- Jaskyňa Gombasek,Ochtinská aragonitová jaskyňa, jaskyňa Domica

SiO2 - - Siderit N Slaná / podzemie/

- SMZ Kunová Teplica / zlievárenské piesky/

2 - Výfukové plyny dieselových motorov - Siderit N. Slaná / podzemie/

VSH – Baňa Gemerská Hôrka / podzemie/

SKANSKA – Baňa Gemerská Poloma /podzemie/

Poznámka:

Súčasťou používania chem. karcinogénov a procesov pri ktorých sa používajú sú aj zložky jednotlivých prípravkov / napr. agrochemikálie/, ktoré sú klasifikované ako karcinogény.

- o Výrobne na spracovanie dreva v roku 2008 v okrese Rožňava je možné rozdeliť:

Pracovisko /počet/	Spracovanie			
	Len tvrdé drevo	čiastočne tvrdé drevo	ojedinele tvrdé drevo	len mäkké drevo
Pily 26	0	2	9	15
Výroba nábytku a iných drev. výrobníkov 10	2	6	0	2
stolárske dielne 24	1	5	9	8

Poznámka:

Z tvrdých drev je to prevažne spracovanie bukoveho a duboveho dreva.

V roku 2008 sa rieši integrované povolenie stavby - Ťažba a spracovanie serpentinitu za účelom výroby oxidu kremičitého a chloridu horečnatého pre firmu SILICON s.r.o. Dobšiná,

ktorého súčasťou je aj stavebné konanie. Nový závod rieši spracovanie a využitie serpentinitovej suroviny z odpadu na odvalových haldách / cca 1,3 mil. ton mikromletého serpentinitu a perspektívne i z nevyťaženej suroviny v množstve cca 3,7 mil. ton. Má byť použitá technológia spracovania na jemný prášok SiO₂, kvapalnú a kryštalickú MgCl₂ podľa patentovaného technologického postupu. V súlade s požiadavkou RÚVZ na hodnotenie dopadov na životné a pracovné prostredie bolo prerušené konanie a následne bol dopracovaný projekt stavby.

V roku 2008 sa riešil podnet stavebného úradu v Dobšinej ohľadom zabezpečenia síl mikroazbestu na železničnej ulici v Dobšinej. RÚVZ poskytol odborné poradenstvo pri návrhu opatrení na zamedzenie možného znečistenia okolitého prostredia.

Tak ako aj minulé roky stále konštatujeme, že naďalej vzájomná informovanosť so stavebnými úradmi o prebiehajúcich rekonštrukčných prácach nie je na požadovanej úrovni aj napriek prípisu a upozorneniu zo strany RÚVZ RV. Stále nie je doriešená / ani legislatívne/ problematika azbestu pri búracích prácach realizovaných fyzickými osobami.

V roku 2008 bol vydaný súhlas na manipuláciu a nakladanie s materiálom obsahujúcim azbest pri demontáži strešnej krytiny vo firme Unistav Brzotín firmou Ekostar KE, pri odstraňovaní materiálov obsahujúcich azbest v SPP a.s. Jablonov nad Turňou firmou ELLIO s.r.o.

Zvýšený dohľad sa venuje naďalej pracoviskám, na ktorých sledujeme nadmerné koncentrácie pevného aerosolu s obsahom voľného SiO₂. Poznámka: V praxi sa nerieši problematika expozície prachu s podielom voľného SiO₂ z hľadiska jeho zaradenia v zoznamoch IARC ako dokázaného karcinogénu. Stále napr. v rezorte ťažby existuje kritérium práce v podzemí – Expozičný limit / počet zmien v riziku prachu/ kde ochrana zdravia sa rieši samostatne v smernici MZSR bez uváženia problematiky karcinogenity. Z dôvodu pripomienok ku vstupným údajom a samotnému prepočtu expozičnej doby v podzemí závodu Siderit s.r.o.Nižná Slaná podľa Smernice 18/1987 realizovaného SAV Ústav Geotechniky Košice sa zamietol návrh zamestnávateľa na predĺženie expozičnej doby v podzemí z uvedeného titulu.. Táto otázka je tiež aktuálna pri hodnotení chorôb z povolania.

Počet exponovaných pracovníkov vykonávajúcich rizikové práce / s karcinogénmi a mutagénmi/:

Tab.č.2.5

organizácia	chem.karcinogén prac.proc.s riz. chem.karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č.356/2006	počet exp. c / ž	množstvo spotreb. látok/rok
NsP Rožňava	cytostatiká	1	6 / 6	4020 amp.

Poznámka: Zaradenie do kategórie dokázaných karcinogénov zohľadňuje skutočnosť, že oddelenie klinickej onkológie je centrálné pracovisko pre podávanie cytostatík a podáva sa tu široká paleta cytostatík zaradených i nezaradených ako karcinogénne látky a uvedené zaradenie je asi najpresnejšie.

- Odd.klinickej onkológie vykonáva činnosť v nových priestoroch v rámci areálu NsP, ktoré vyhovujú priestorovo i technicky požiadavkám vestníka MZSR. Uvedená ambulancia vykonáva aplikáciu cytostatík v rámci NsP Rožňava v plnom rozsahu.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Práca v roku 2008 bola zameraná na:

- Kontrolu posudzovania rizík psychickej záťaže pri práci a vyhlásenie rizikových prác z titulu nadmernej psychickej záťaže.
- Spoluprácu s ÚVZ SR v problematike a nahlasovanie a konzultovanie vyhlásenia psychickej záťaže ako zdravotného rizika.
- Zabezpečenie evidencie rizika psychickej záťaže aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovanie trendov vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovanie v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Komentár:

- o V roku 2008 v rámci činnosti PZS zriadenej RÚVZ so sídlom v Rožňave sa spracoval posudok rizika pre jednotlivé profesie z titulu faktora psychická záťaž pri práci.
- o Bola hodnotená psychická záťaž pri práci v obchodných reťazcoch LIDL, TESCO, BILLA u profesií pokladník, predavač v rámci spoločných kontrol s Inšpektorátmi práce.
- o V praxi sa konštatuje významný vzostup psychickej záťaže pri práci najmä u profesií , ktoré nie sú evidované ako rizikové a v literárnych údajoch sa popisujú ich pôsobením časté dopady na zdravie napr. profesia učiteľ, referenti na úradoch práce soc.vecí a rodiny, atď.
- o V regionálnej tlači sa pripravil článok zameraný na faktory pracovného prostredia: Gemerský Korzár „Zamestnanci trpia čoraz viac psychickou záťažou“.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého , nadmerného a jednostranného Zaťaženia

Práca v roku 2008 bola zameraná na:

- Poskytovanie odborné poradenstvo pre problematiku JNDZ na pracoviskách
- Spoluprácu s KPLaKT Košice a Siderit s.r.o. Nižná Slaná pri znižovaní výskytu poškodení zdravia z JNDZ.
- Realizovanie primárneho zberu dát v problematike JNDZ / položka 29 ChzP/ do celoslovenských databáz
- Úzku spoluprácu s NRC pre fyziológiu práce
- Zasielanie kópií prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ na ÚVZ SR.

Komentár:

- o V roku 2008 sa podarilo v spolupráci so Siderit s.r.o.Nižná Slaná zabezpečiť meranie svalovej záťaže pri práci na podzemných pracoviskách v profesii lokomotívar. Výsledky vyhodnotenia mali slúžiť ako podklad k objektívnemu hodnoteniu záťaže v prípadoch negatívneho dopadu výkonu pracovnej činnosti na zdravie. Z dôvodu zastavenia činnosti závodu realizované merania zatiaľ neboli vyhodnotené.

- Problematika JNDZ na podzemných i povrchových pracoviskách Siderit s.r.o. Nižná Slaná je predmetom stálych odborných diskusií v rámci RKD v Košiciach ako aj v rámci osobných jednaní s vedúcimi lekármi KPLaKT v Košiciach.
- V roku 2008 sa riešilo nadmerné zaťažovanie HK a chrbtice v súvislosti s dvíhaním bremien u zamestnancov obchodných reťazcov LIDL, BILLA. Bolo konštatované, že Pri práci nie sú prekračované hodnoty povolenej maximálnej celozmenovej dvíhanej hmotnosti ani u jedného pohlavia.. V prípade pohlavia žena sú prekračované maximálne povolené hmotnosti dvíhaných bremien pri manipulácii s bedničkami banánov / 16 kg/
- Negatívne sa hodnotí činnosť NRC pre fyziológiu práce
- V roku 2008 bolo prešetrovaných z titulu položky 29 / JNDZ/ 19 prípadov v profesiách lamač-pomocný lamač, banský údržbár, banský zámočník, banský úpravár, lokomotívar, obsluha profilovacieho stroja, predavačka, lisiar, šička, balička. Súčasťou prešetrovania podozrení na chorobu z povolania z titulu vibrácií sa prešetrovala aj JNDZ v 24 prípadoch.

2.1.6. Prevenia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Práca v roku 2008 bola zameraná na:

- realizovanie prešetrovaní podozrenia na chorobu z povolania v zmysle požiadaviek Kliniky pracovného lekárstva
- pri prešetrovaní využívať platné metodiky práce v max. možnom rozsahu
- účasť na zasadaní RKD organizovaných FNLP KPLaKT KE
- pokračovanie v cielenom ovplyvňovaní výskytu chorôb z povolania najmä z titulu DNJZ v spolupráci s Klinikou pracovného lekárstva v Košiciach
- Usmernenie a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Komentár:

- V roku 2008 nebol prešetrovaný ani jeden prípad ohrozenia CHzP z titulu poškodenia bedrovej chrbtice
- Počet aktívnych účastí na RKD v Košiciach : 10
- V rámci riešenia problematiky v obchodnom reťazci LIDL konštatujeme Ako dôsledok pracovnej činnosti najviac zaťažené časti tela sú kríž, driek a chrbát. Viac ako 70% zamestnancov udáva vnímanie výraznej až nadmernej záťaže. Potvrďuje to aj frekvencia návštevnosti u lekára a práceneschopnosť ako dôsledok uvedenej záťaže

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

V roku 2008 bola práca zameraná na:

- Realizáciu cielených kontrol pre používanie zobrazovacích jednotiek v zmysle metodického postupu v nosných závodoch okresu

- vyžadovať v rámci cielených kontrol v ŠZD od zamestnávateľa podklady v zmysle požiadaviek ustanovených v NVSR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami
- V rámci ŠZD sa zamerať najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.
- Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Komentár:

Tabuľka č. 5

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č. 276/2006 Z. z.)	P o č e t
Previerka (ukončená záznamom)	1
Kontrolné listy	25
Pokyny na odstránenie nedostatkov	1
Sankčné opatrenia*	0

Poznámka: nedostatky boli podchytené zápisnične /6 opatrení, 11 doporučení /

V roku 2008 sa vykonala komplexná previerka na pracoviskách pri používaní VDT a zobrazovacích jednotiek na Daňovom úrade Rožňava. Pri kontrole boli využité dotazníky pre objektívne zhodnotenie predmetnej problematiky a to orientačný dotazník pre prácu s VDT, ktorý sa skladá z 3 častí:

a/hodnotenie pracovných podmienok pri práci so zobrazovacími jednotkami zamestnávateľom

b/ hodnotenie pracovísk so zobrazovacími jednotkami / Hlatký –AHEM 1990/

c/ hodnotenie zamestnancom

- o dotazník aplikovania ergonomických zásad
- o dotazník zrakových ťažkostí
- o dotazník informovanosti

Okrem cielených kontrol je práca so zobrazovacími jednotkami súčasťou hodnotenia pracovných podmienok v rámci ŠZD.

K nedostatkom /vo všeobecnosti/ konštatovaným ako záver z vykonanej kontroly sa štatutár organizácie písomne vyjadril. RÚVZ vydal pokyn na odstránenie zistených nedostatkov.

Opatrenia boli zamerané na:

- o vypracovanie materiálu o posúdení zdravotných rizík pri práci so zobrazovacími jednotkami z hľadiska záťaž zrak, podpornopohybovej sústavy a neuropsychického zaťaženia,
- o zabezpečenia posúdenia vhodnosti režimu práce z hľadiska vplyvu na zrakový orgán pri používaní zobrazovacích jednotiek pri práci vzhľadom na mieru zaťaženia vyplývajúcu z vykonávanej pracovnej činnosti jednotlivých profesií,
- o prehodnotenia usporiadania pracovísk so zobrazovacími jednotkami v súlade s minimálnymi ergonomickými požiadavkami na pracovisko so zobrazovacími

jednotkami so zameraním na prispôsobenie pracoviska so zobrazovacími jednotkami zamestnancovi,

- o zabezpečenia informovanosti zamestnancov o zdravotných rizikách, spojených s prácou so zobrazovacími jednotkami,
- o realizácie systému zvýšeného zdravotného dohľadu so zameraním na podpornopohybovú sústavu a zrakový orgán.

Vzhľadom na výsledky analýzy zrakových ťažkostí a negatívnych subjektívnych pocitov počas práce a po pracovnom čase doporučuje sa ako vhodné zabezpečiť v prípadoch, keď práca so zobrazovacími jednotkami presahuje 4 hod. za zmenu povinné komplexné oftalmologické vyšetrenie, vyšetrenie pohybového aparátu ako aj nervového systému. Po každej hodine práce so zobrazovacou jednotkou zaradiť 5-10 min. prestávku alebo po 2 hod. práce 10 min. prestávku počas ktorej by sa mal pracovník pohybovať na pracovisku, prípadne si zacvičiť.

/Odporúčané cviky v sedacej polohe - úklony trupu, pohyby spojenými rukami, vypažovanie rúk, otáčanie hlavy, otáčanie trupu.

Odporúčané cviky v stoji – švihanie rukami, tlak predlaktí na stenu, predklon s rukami opretými o stôl, vstávanie a sadanie na stoličku, drepy so vzpriameným trupom, úklony./

Optimálna je individuálna voľba krátkodobých prestávok a kumulácia viacerých pracovných činností.

Hodnotenie senzorickej záťaže zamestnancov RÚVZ sa realizovalo v rámci posudkov rizika vypracovaných PZS zriadenou RÚVZ so sídlom v Rožňave. Zamestnanci vnímajú ako nedostatok najmä umiestnenie zobrazovacích jednotiek vzhľadom na odraz denného svetla a jasových pomerov. Ako nedostatočné hodnotíme aj realizovanie orientačných a špecializovaných vyšetrení zraku pred nástupom do práce s významnou senzorickej záťažou. Práca s výpočtovou technikou môže presahovať denne 4 hodiny práce a stáva sa významným faktorom možného poškodenia zdravia a to zraku a chrbtice. Viac ako 60% zamestnancov pociťuje pri práci často celkovú únavu a malátnosť, bolesti hlavy a považuje za potrebné prerušiť prácu. Po práci väčšinou zrakové potiaže pominú 2 hodiny po práci.

2.3 Zdravé pracoviská

Práca v roku 2008 bola zameraná na:

- V SCA Gemerská Hôrka pokračovať v realizácii intervenčných aktivít
- Pokračovať v realizácii protifajčiarskych aktivít v rámci závodu SCA G.Hôrka
- Aktívne propagovať projekt zdravé pracoviská na odbornej i verejnej úrovni
- Realizovať časť projektu „Životný štýl“ v Gemtex a.s. Rožňava

Komentár:

1/ Aktívne sa spolupracuje so zástupcami firmy SCA Gemerská Hôrka pri riešení ochrany zdravia zamestnancov pri práci v nadmernom hluku. Pripravil sa metodický plán riadenia rizika s následnou realizáciou organizačných a technických opatrení / zamedzenie prístupu niektorým profesiám na extrémne hlučné pracovné miesta, zníženie hlučnosti v mlyne, atď./ Bol pripravený návrh technických a organizačných opatrení na zníženie emisií hluku na strojných linkách GDM 3 a Morena. V druhom polroku sa metodicky usmerňovali opatrenia na zníženie hlukovej expozície zamestnancov v profesiách balička, THP. Boli usmernené organizačné opatrenia pri príprave časových snímok jednotlivých profesií v jednotlivých výrobných halách. V rámci zasadnutia manažmentu závodu v 2 prípadoch boli prezentované výsledky intervenčných aktivít v problematike hluku a možnej dlhodobej nadmernej

jednostrannej záťaže horných končatín v profesii balička a boli pripravené podklady pre opakované vyšetrenia behaviorálnych ukazovateľov u zamestnancov plánovaných na rok 2009.

2/ Realizovala sa prezentácia pripravenej metodiky realizácie programu odvykania si od fajčenia na zasadnutí manažmentu, prejednali sa organizačné a ekonomické požiadavky. Zabezpečila sa prezentácia programu firmy Pfizer pri medikamentóznom ovplyvňovaní závislosti. Navrhnutý spôsob intervencie sa prehodnotil z hľadiska bezpečnostných rizík. A zamestnávateľ sa rozhodol realizovať miernejšiu formu zákazu fajčenia vytvorením dobrovoľných skupín zamestnancov so zaradením do skupinovej terapie.

3/ Na odbornom workshope v rámci celoslovenskej porady vedúcich pracovníkov PPL v Trenčíne s tematikou Ochrana zdravia pri práci bola prezentovaná prednáška - Ovplyvnenie zdravotného stavu pracovníkov vybraných profesných skupín súvislosti so spolupôsobením rizikových faktorov životného štýlu a faktorov životného a pracovného prostredia. Predložil sa v praxi overený dizajn modelu pre riešenie projektu zdravé pracoviská, ktorý rieši zber údajov k analýzam problematiky zdravého životného štýlu, zdravých pracovných podmienok a pracovného prostredia ako aj naznačuje benefit ktorý zamestnávateľ získa realizáciou projektu.

4/ V závode Gemtex a.s. Rožňava sa uskutočnili aktivity s cieľom oboznámiť zamestnancov s pripravovanou zdravotnovýchovnou akciou a to

- Pripravil a rozdal sa v jednotlivých dieňach informačný materiál / letáky – 4 druhy/ o cieľoch a význame aktivít v oblasti životného štýlu
- Bola s vedením závodu dohodnutá metodika realizácie projektu

Od 1.5.2008 sa realizuje skupinové poradenstvo poskytované v rámci výjazdových aktivít Poradne zdravia a POPZP s obsahovou náplňou vypracovanou odd.PPL v RÚVZ RV v rámci riešenia projektu Zdravé pracoviská..

V roku 2008 sa realizovalo vyšetrenie 387 zamestnancov Gemtex a.s. v horeuvedenom rozsahu.

Počet zamestnancov / účastníkov projektu/ podľa pohlavia a vekových skupín

VEKOVÁ SKUPINA	MUŽI	ŽENY	SPOLU
15- 19 rokov	0	1	1
20 – 24 rokov	1	10	11
25 – 34 rokov	10	100	110
35 – 44 rokov	7	106	113
45 – 54 rokov	5	122	127
55 – 64 rokov	2	23	25
Celkom:	25	362	387

Celkom bolo rozdanych 387 batérií dotazníkov:

- Upravený dotazník CINDI – integrovaný program prevencie najzávažnejších neinfekčných ochorení
- Dotazník – monitorovanie zdravotného stavu a pracovnej pohody zamestnancov
- Lekársky dotazník
- Dotazník životnej pohody

Z dôvodu úkolovej práce zamestnancov sa pristúpilo k spôsobu vyplnenia dotazníkov životného štýlu a pracovnej pohody mimo pracoviska. Návratnosť uvedených dotazníkov zatiaľ dosiahla len cca 26%.

- Správa o plnení úlohy bola zaslaná gestorovi / ÚVZ SR/ - dňa 9.1.2009

2.5. Pracovné podmienky ako determinant rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

Práca v roku 2008 bola zameraná na:

- Zabezpečiť organizáciu workshopu a prezentáciu výsledkov riešenia projektu EQUAL pre účastníkov projektu ako aj pre zamestnávateľov v regióne Rožňava
- Zvyšovať právne vedomie zamestnancov a zamestnávateľov v tejto oblasti so zameraním na uplatňovanie ustanovenia § 52 ods. 1 písm. g) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru upozorňovať zamestnávateľov na zohľadňovanie zásad ochrany a podpory zdravia žien aj mužov samostatne vzhľadom na fyziologické rozdielnosti a kontrolovať aplikáciu eliminačných opatrení
- Poskytovať poradenstvo v rámci POPZP pre zamestnávateľov pri realizácii eliminačných opatrení vedúcich k rodovo neutrálnym podmienkam práce

Komentár:

1/ V mesiaci apríl sa organizoval workshop v priestoroch zasadačky Mestského úradu v Rožňave s cieľom prezentácie výsledkov riešenia projektu EQUAL pre účastníkov projektu ako aj pre zamestnávateľov v regióne Rožňava. Výsledky prezentovala gestorka časti projektu realizovaného vybranými RÚVZ v SR doc.MUDr.E.Fabiánová, PhD. Jednotliví účastníci projektu boli informovaný o výsledkoch súhrnného terénneho prieskumu. Predmetom prednášky bola :

- o Analýza rodovo diferencovaných údajov z oblasti ochrany zdravia pri práci, ktoré prispievajú alebo bránia rovnosti uplatňovania mužov a žien v určitých profesiách a ekonomických odvetviach.
- o Porovnanie získaných poznatkov s výsledkami výskumu v tejto oblasti v krajinách EÚ.
- o Prezentácia návrhov, odporúčaní a opatrení smerujúcich k zmene prístupu zamestnávateľov k ochrane a podpore zdravia, ktoré zohľadňujú špecifiká pracovných podmienok z rodového hľadiska.

Súčasťou workshopu bola aj krátka prezentácia výsledkov prieskumu vo vybraných organizáciách v okrese Rožňava..

2/ V mesiaci december bola odprednášaná v rámci odborných seminárov VŠ pracovníkov RÚVZ v Košickom a Prešovskom kraji prednáška:

Roda: PRACOVNÉ PODMIENKY AKO DETERMINANTY RODOVEJ NEROVNOSTI PRÁCE.

Cieľom prednášky bolo v širšej odbornej verejnosti prezentovať výsledky práce v súvislosti s realizovaným projektom ako aj poukázať na podklady, na základe ktorých ako praktický výstup / § 52 ods.1 písm.g zák.č.355/2007 Z.z./ sa zamestnávateľa zaviazali zabezpečiť primeraný zdravotný dohľad pre zamestnancov s ohľadom na špecifické riziká vrátane rešpektovania špecifických požiadaviek vyplývajúcich z rodových príslušností tak, **aby muži a ženy mali rovnakú možnosť výkonu práce.**

3/ V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru sa problematike zásad ochrany a podpory zdravia žien aj mužov samostatne vzhľadom na fyziologické rozdielnosti venovalo v rámci cielených kontrol vo veľkoobchodných sieťach v súvislosti s problematikou dvíhania bremien. Uvedená problematika ako aj problematika celkovej fyzickej záťaže bola predmetom kontroly v obchodných sieťach Tesco, Lidl, Billa. Konštatovalo sa, že pre zabezpečenie distribúcie a predaja sa vyžaduje prítomnosť zamestnancov mužského pohlavia zabezpečujúcich primárnu manipuláciu s tovarom. / napr. profesia skladník/ Výsledkom boli opatrenia súvisiace s organizáciou práce u uvedených subjektov.

- Správa o plnení úlohy bola zaslaná gestorovi / RÚVZ B.Bystrica / dňa 9.1.2009

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY , BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Monitoring dusičnanov a dusitanov, aflatoxínu B₁, patulínu a ochratoxínu v dojčenskej a detskej výžive

Etapy riešenia

***I.etapa* - odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy a listovej zeleniny - kontrola množstva dusičnanov a dusitanov**

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v období február - apríl 2008 celkovo odobraté a laboratórne v RÚVZ Košice vyšetrené:

4 vzorky domáceho pôvodu

a to: výrobcu NOVOFRUCT SK, s.r.o., Komárňanská cesta 13, 940 43 Nové Zámky, SR (4 vzorky s obsahom zeleniny)

2 vzorky z dovozu

a to: vyrobené v EÚ (1 vzorka kuracie mäso so zeleninou) a výrobcu HiPP KFT., Hipp utca 1, Hanságliget, Maďarsko (1 vzorka jemná zelenina s ryžou)

Vyhodnotenie výsledkov: Všetky laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

- odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, jablka a hrozna - kontrola množstva patulínu a mykotoxínov

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v mesiaci apríl 2008 celkovo

odobraté a laboratórne vyšetrené:

1 vzorka domáceho pôvodu

a to: výrobcu NOVOFRUCT SK, s.r.o., Komárňanská cesta 13, 940 43 Nové Zámky, SR
(1 vzorka s obsahom jablka a vanilky)

2 vzorky z dovozu

a to: výrobcu: vyrobené v Portugalsku, distribútora: NUTRICIA s.r.o., Dunajská 4, 814 81 Bratislava, SR (1 vzorka s obsahom obilia, mlieka a jablka)

výrobcu: Nutricia DEVA a.s. Generála Klapálka 519, Nové Mesto nad Metují, ČR
(1 vzorka s obsahom jablka)

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v RÚVZ so sídlom v Poprade.

Vyhodnotenie výsledkov: Všetky laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

- odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mlieka, mäsa, zeleniny a ovocia - kontrola rezíduí pesticídov

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v mesiaci apríl a jún 2008 celkovo odobratých a laboratórne v RÚVZ Košice vyšetrených:

5 vzoriek z dovozu

a to: výrobcu: Nestlé Werk Biesenhafen, Füsener Strasse 1, 876 40 Biesenhafen
(1 vzorka s obsahom mlieka a ryže)

výrobcu: Nestlé España S.A. 396 50 – La Penilla De Gaýon (Cantabria) Španielsko,
distribútor: Nestlé Slovensko, Košovská cesta, Prievidza

(1 vzorka s obsahom mlieka a ryže a 1 vzorka s obsahom mlieka a medu)

výrobcu: Ingrediens AB, Lidköpringsvägen 28, 533 82 Götene, Švédsko, predávajúci v SR:
HERO Slovakia, s.r.o., Rastislavova 4, 951 41 Nitra – Lužianky

(1 vzorka s obsahom mlieka)

výrobcu: Spojené kráľovstvo – VEĽKÁ BRITÁNIA, distribútor na Slovensku: HERO
Slovakia, s.r.o., Rastislavova 4, 951 41 Nitra – Lužianky

(1 vzorka s obsahom mlieka)

Vyhodnotenie výsledkov: Laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie.

Plnenie :

Bolo vyšetrených 80 mužov a žien so zameraním sa na stredne ťažkú prácu a zaradených

a) ženy – veková kategória 19 – 34 r. v počte 20

b) ženy – veková kategória 35 – 54 r. v počte 20

c) muži – veková kategória 19 – 34 r. v počte 20

d) muži – veková kategória 35 – 59 r. v počte 20

Výsledky:

Spotreba výživových faktorov

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 – 34 rokov:** sledovaním vybraných výživových faktorov z celkového počtu vyšetrených klientov nebolo zistené prekročenie energetického príjmu, nadbytok príjmu bol zistený u bielkovín 60 %, a NaCl 55 %, nenaplnenie odporúčanej dávky bolo zistené u tukov 60 %, sacharidov 80 %, vitamínu C 50 %, vody 55 %, vlákniny 65 %,
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 – 54 rokov:** sledovaním vybraných výživových faktorov z celkového počtu vyšetrených klientov nebolo zistené prekročenie energetického príjmu, nadbytok príjmov bol zistený u bielkovín 50 % a u NaCl 70 %, nenaplnenie u sacharidov 100 %, vody 65 %, vlákniny 65 %.
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 – 34 rokov:** sledovaním vybraných výživových faktorov z celkového počtu vyšetrených klientov nebolo zistené prekročenie energetického príjmu, nadbytok príjmu bol zistený len u NaCl 45 %, nenaplnenie u bielkovín 60 %, tukov 70 %, sacharidov 95 %, vitamínu C 60 %, vody 65 %, vláknin 65 %.
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 – 59 rokov:** sledovaním vybraných výživových faktorov z celkového počtu vyšetrených klientov nebolo zistené prekročenie energetického príjmu, prekročenie odporúčanej výživovej dávky bolo zistené len u NaCl 80 %, nenaplnenie odporúčanej výživovej dávky sacharidov bolo u 100%, vitamínu C u 60 %, vody u 55 %, vlákniny u 65 % .

Záver

Boli zistené nedostatky v nenaplnení odporúčanej dávky sacharidov, vody, vlákniny, vo všetkých sledovaných vekových skupinách, nenaplnenie vitamínu C bolo zistené vo vekovej skupine mladších žien 50 %, mladších a starších mužov 60 %. V každej vekovej skupine bolo zistené prekročenie príjmu NaCl. Prekročenie príjmu cholesterolu nebolo zistené v žiadnej vekovej skupine. V sledovaní vybraných výživových faktorov najviac nepriaznivé výsledky boli zistené vo vekových skupinách mladších a starších žien, kde v nadpolovičnej väčšine bol prekročený príjem bielkovín, NaCl a u starších mužov NaCl 80 %., nenaplnený príjem sacharidov takmer u všetkých sledovaných respondentov 98 %, vitamínu C u 83 %, vody u 68 %, vlákniny u 86 %.. Najväčší príjem bielkovín bol zistený vo vekovej kategórii mladších žien 60 % a NaCl u starších mužov 80 %.

Dotazník o životospráve

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 – 34 rokov:** 95 % respondentov uviedlo, že používajú bežnú stravu, 50 % uviedlo, že sa stravuje 3 krát denne, 70 % respondentov uviedlo, že menej často konzumuje mlieko, vôbec nekonzumuje mlieko 80 % respondentov, 55 % nekonzumuje kyslo mliečne nápoje, 40 % respondentov nekonzumuje nízko tučné jogurty, 75 % konzumuje menej často strukoviny, 80 % vôbec nekonzumuje sóju, 55 % špenát, 80 % menej často konzumuje morské ryby, pravidelne konzumuje zeleninu 65 %, ovocie 70 %, 50 % respondentov konzumuje menej často nealkoholické nápoje sladené, 70 % menej často konzumuje hydinu, 98 % bravčové mäso, 65 % nekonzumuje živočíšne tuky
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 – 54 rokov:** 90 % respondentov uviedlo, že používajú bežnú stravu, 40 % uviedlo, že sa stravuje 3 krát denne, 80 % respondentov uviedlo, že vôbec nekonzumuje mlieko, 55 % menej často konzumuje mlieko, kyslo mliečne nápoje konzumuje menej často 65 % respondentov, nízko tučné jogurty konzumuje menej často 55 %, 50 % nekonzumuje sóju, 65 % nekonzumuje

špenát, 90 % menej často morské ryby, 85 % konzumuje menej často strukoviny, 90 % vôbec nekonzumuje nealkoholické nápoje sladené, 50 % konzumuje pravidelne nesladené nealkoholické nápoje, pravidelne konzumuje 50 % respondentov ovocie a 55 % pravidelne zeleninu, 55 % konzumuje menej často živočíšne tuky, 60 % menej často konzumuje hydinu, 50 % menej často bravčové mäso

- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 – 34 rokov:** 95 % respondentov uviedlo, že používajú bežnú stravu, 50 % uviedlo, že sa stravuje 4 krát denne, 60 % respondentov uviedlo, že menej často konzumuje mlieko, vôbec nekonzumuje mlieko 80 % respondentov, 55 % nekonzumuje kyslo mliečne nápoje, 60 % respondentov nekonzumuje nízko tučné jogurty, 100 % konzumuje menej často strukoviny, 75 % vôbec nekonzumuje sóju, 60 % špenát, 75 % menej často konzumuje morské ryby, pravidelne konzumuje zeleninu 45 %, ovocie 55 %, 60 % respondentov konzumuje menej často nealkoholické nápoje sladené, 95 % menej často konzumuje hydinu, 60 % bravčové mäso, 50 % nekonzumuje živočíšne tuky
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 – 59 rokov:** 95 % respondentov uviedlo, že používajú bežnú stravu, 45 % uviedlo, že sa stravuje 4 krát denne, 35 % respondentov uviedlo, že menej často konzumuje mlieko, vôbec nekonzumuje mlieko 55 % respondentov, 70 % konzumuje menej často kyslo mliečne nápoje, 40 % respondentov konzumuje menej často nízko tučné jogurty, 60 % konzumuje menej často strukoviny, 70 % vôbec nekonzumuje sóju, 50 % špenát, 55 % menej často konzumuje morské ryby, pravidelne konzumuje zeleninu 45 %, ovocie 70 %, 65 % respondentov nekonzumuje nealkoholické nápoje sladené, 70 % konzumuje pravidelne nesladené nealkoholické nápoje, 65 % menej často konzumuje hydinu, 70 % bravčové mäso, 40 % nekonzumuje živočíšne tuky

V roku 2008 sa sledoval obsah kyseliny listovej v strave formou programu Alimenta. Zatiaľ sa obsah len monitoruje.

Záver

Z výsledkov vyplynulo, že vo všetkých kategóriách je naďalej nízka spotreba mlieka mliečnych výrobkov, kyslo mliečnych výrobkov, sóje, špenátu ale aj strukovín, 75 % respondentov uvádza, že konzumuje 1 až 2 krát do týždňa morské ryby. Viac ako polovica respondentov uvádza konzumáciu ovocia a zeleniny pravidelne a veľmi často. U všetkých vekových skupín došlo k poklesu spotreby živočíšnych tukov.

Dotazník o pohybovej aktivite

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 – 34 rokov:** dotazníkom o pohybovej aktivite a životospráve bolo zistené, že 50 % žien sa venuje 2 – 3 hodiny do týždňa telesnej výchove, 50 % uvádza, že ich životospráva je uspokojivá, 50 % uvádza, že zmenili životosprávu, zmena sa týka zníženého príjmu tukov a zvýšeného príjmu zeleniny, 65 % uvádza, že sú niekedy vystavené vo zvýšenej miere stresovým faktorom
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 – 54 rokov:** 30 % starších žien sa športovým aktivitám venuje 2 – 3 hodiny do týždňa, 45 % hodnotí svoju životosprávu ako uspokojivú, 80 % uvádza, že svoju životosprávu v poslednom období nezmenili, 65 % uvádza, že sú niekedy stresované,
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 – 34 rokov:** 40 % mužov sa venuje telesnej aktivite 2 – 3 hodiny do týždňa, 60 % uviedlo, že ich životospráva je uspokojivá, 65 % nezmenilo svoju životosprávu, 15 % uvádza, že zmenili

životosprávu, zmena sa týka zníženia príjmu tukov a zvýšenia príjmu zeleniny, 10 % uvádza, že sa viacej pohybujú a 70 % uvádza, že sú niekedy stresovaní

- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 – 59 rokov:** 40 % mužov sa venuje telesnej aktivite 2 – 3 hodiny do týždňa, 20 % starších mužov sa venuje telesnej aktivite 4 – 5 hodín do týždňa, 50 % uvádza, že je ich životospráva uspokojivá, 75 % v poslednom období nezmenilo svoju životosprávu, 15 % zvýšilo pohybovú aktivitu a konzumuje zdravšiu stravu, 75 % uviedlo, že sú niekedy vo zvýšenej miere vystavení stresu

Záver

K zmene životosprávy došlo u 50 % respondentov z vekovej skupiny mladších žien, 75 % starších mužov nezmenilo životosprávu. 2 – 3 hodiny do týždňa sa pohybuje resp. cvičí v priemere 40 % respondentov všetkých vekových skupín. V priemere 69 % respondentov všetkých vekových skupín uvádza, že sú niekedy vo zvýšenej miere vystavení stresu.

Somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 19 – 34 rokov:** u 10 % bola zistená obezita a u 25 % nadváha z celkového počtu, 25 % malo zvýšené hodnoty cholesterolu
- **stredne ťažko pracujúce ženy vo veku 35 – 54 rokov:** u 35 % bola zistená obezita a u 25 % nadváha z celkového počtu, 35 % malo zvýšené hodnoty cholesterolu a 20 % triacylglycerolov, 20 % vysoký diastolický tlak
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 19 – 34 rokov:** u 40 % mužov bola zistená nadváha z celkového počtu, 10 % malo zvýšené hodnoty cholesterolu a 10 % triacylglycerolov
- **stredne ťažko pracujúci muži vo veku 35 – 59 rokov:** u 55 % bola zistená nadváha a 10 % obezita z celkového počtu, 25 % malo zvýšené hodnoty cholesterolu, 40 % triacylglycerolov a 25 % vysoký diastolický tlak

Záver

Vo vekovej skupine mladších mužov u 40 % z celkového počtu a u 55 % starších mužov z celkového počtu bola zistená nadváha. Vo vekovej skupine starších žien nadváha bola zistená u 25 % z celkového počtu. Nepriaznivý index WHR bol zistený vo vekovej skupine starších žien 40 % z celkového počtu a u starších mužov 50 % z celkového počtu. Vysoký diastolický tlak bol zistený u 20 % z celkového počtu respondentov starších žien a starších mužov. Zvýšené hodnoty triacylglycerolov boli zistené vo vekovej skupine starších žien 20 % a starších mužov 40 %.

3.3. Monitoring jodidácie kuchynskej soli

I. etapa - odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃, resp. J (morská soľ)

Odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu vykonávali zamestnanci oddelenia hygieny výživy a PBP RÚVZ so sídlom v Rožňave podľa plánu odberu vzoriek potravín v rámci výkonu úradnej kontroly potravín v r. 2008. Vzorky sa odoberali priebežne v časovom období január - december 2008 vždy 2 vzorky, z ktorých 1 vzorka bola z dovozu a 1 vzorka domáceho pôvodu. Odber 2 vzoriek z dovozu a 1 vzorky domáceho pôvodu bol vykonaný v roku 2007 a výsledky laboratórneho vyšetrenia boli vyhodnotené v roku 2008.

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach.

Z distribučnej siete okresu Rožňava bolo celkovo odobratých a laboratórne vyšetrených:

27 vzoriek, z toho **13** vzoriek domáceho pôvodu
14 vzoriek z dovozu

na množstvo **KJ, KJO₃** bolo laboratórne vyšetrených celkovo
27 vzoriek, z toho **13** vzoriek domáceho pôvodu
14 vzoriek z dovozu

senzoricky bolo vyšetrených
27 vzoriek, z toho **13** vzoriek domáceho pôvodu
14 vzoriek z dovozu

na množstvo **ferokyanidu draselného** bolo laboratórne vyšetrených celkovo
24 vzoriek, z toho **11** vzorky domáceho pôvodu
13 vzoriek z dovozu.

Všetky laboratórne vyšetrené vzorky jedlej soli v ukazovateľoch KJ, KJO₃, ferokyanid sú v zhode s požiadavkami uvedenými vo všeobecne záväzných právnych predpisoch.

II. etapa - kontrola používania jodidovanej soli výrobcami:

V okrese Rožňava je registrovaných 8 potravinárskych výrobní pekárskych výrobkov a to:

- Rožňavská pekáreň a cukráreň Gubek s.r.o., Jovická cesta 613, Brzotín
- Pekáreň, Námestie baníkov č.3, Rožňava
- Pekáreň, Jovická č.1, Rožňava
- Pekáreň, Jovice č.64
- Pekáreň MarVin, SNP 584, Dobšiná
- Pekáreň, Čoltovo, 161
- Pekáreň v Plešivci, Čs.armády 58
- Pekáreň, Slavošovce č.279

Títo výrobcovia používajú jodidovanú soľ. Ostatná potravinárska výroba nie je registrovaná.

III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom

Základný model odporúčaných dávok spotreby potravín v kg obyvateľa za rok platný od roku 2000 ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom udáva konkrétne potraviny. Po vyhodnotení projektu Sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR a údajmi Slovenského štatistického úradu SR bude porovnanie vykonané.

Realizačné výstupy

Údaje tohto monitoringu budú porovnané s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyv. SR.

Prehľad o možnosti KJ, KJO3 a K4 Fe (CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

OKR	OKRES	RÚVZ	KRAJ	VYROBOK	POVOD	VYROBCA	DOVOZCA	KJ-OBAL
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Balima® Varená jedlá soľ jódovaná, Soľ nad zlato!	dovoz	Krajina pôvodu: Bielorusko	Zabalené v baliarni Balima®, ul.Skladná 1, 075 01 Trebišov	Jodid draselný
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Sale Marino Iodato Fino Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o., Parková 33, 821 05 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o., Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o., Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

OKR	OKRES	RÚVZ	KRAJ	VYROBOK	POVOD	VYROBCA	DOVOZCA	KJ-OBAL
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Tesco value Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov vyrobené pre Tesco Stores SR Bratislava	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jodidovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Balima® Varená jedlá soľ jódovaná,Soľ nad zlato!	dovoz	Krajina pôvodu:Bielorусko	Zabalené v baliarni Balima®, ul.Skladná 1, 075 01 Trebišov	Jodid draselný

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

OKR	OKRES	RÚVZ	KRAJ	VYROBOK	POVOD	VYROBCA	DOVOZCA	KJ-OBAL
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Tesco value Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov vyrobené pre Tesco Stores SR Bratislava	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Parková 33 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

OKR	OKRES	RÚVZ	KRAJ	VYROBOK	POVOD	VYROBCA	DOVOZCA	KJ-OBAL
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná jemná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Trnavská 67 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Tesco value Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov vyrobené pre Tesco Stores SR Bratislava	-	-
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Cis Gemma di Mare Morská jedlá soľ jódovaná	dovoz	Compagnia Italiana Sali S.p.A. Taliansko	Dukacso trade s.r.o.,Parková 33 Bratislava	max.35 mg/kg, min.15mg/kg
RV	Rožňava	Rožňava	Košický	Solivary® Varená jódovaná jedlá soľ	tuzemská	Solivary a.s. Prešov	-	-

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

KJO3-OBAL	DATUM MINIMÁLNEJ TRVANLIVOSTI	DATUM- ODBERU	KJ	KJO3	KJO3- ako-KJ	SPOLU- KJ	KFECN6	POLROK
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	24 10 09	3.12.2007	0,000	31,000	24,050	24,050	9,900	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	10 3 08	3.12.2007	0,000	28,000	21,722	21,722	6,500	I. Polrok

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

KJO3-OBAL	DATUM MINIMÁLNEJ TRVANLIVOSTI	DATUM-ODBERU	KJ	KJO3	KJO3-ako-KJ	SPOLU-KJ	KFECN6	POLROK
KIO ₃ po prepočte na KI	31 12 2010	3.12.2007	0,000	26,000	20,171	20,171	5,000	I. Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	03 12 2010	21.1.2008	0,000	26,000	20,171	20,171	5,000	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	20 12 09-3	21.1.2008	0,000	27,100	21,024	21,024	10,100	I. Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	03 12 2010	6.2.2008	0,000	29,000	22,498	22,498	5,000	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	03 01 10-3	6.2.2008	0,000	24,000	18,619	18,619	-	I. Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	12 10 2010	17.3.2008	0,000	25,000	19,395	19,395	5,000	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	03 01 10-2	17.3.2008	0,000	24,000	18,619	18,619	9,900	I. Polrok
Jodič. dras. 20-45 mg/kg (ako KI)	27 02 10-2	7.4.2008	0,000	34,000	26,377	26,377	-	I. Polrok

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

KJO3-OBAL	DATUM MINIMÁLNEJ TRVANLIVOSTI	DATUM-ODBERU	KJ	KJO3	KJO3-ako-KJ	SPOLU-KJ	KFECN6	POLROK
KIO ₃ po prepočte na KI	23 10 2010	7.4.2008	0,000	26,000	20,171	20,171	-	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	10 04 10 - 2	5.5.2008	6,700	32,000	24,825	31,525	9,800	I. Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	07 02 2011 C	5.5.2008	0,000	25,000	19,395	19,395	5,000	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	10 04 10-2	2.6.2008	0,000	28,000	21,722	21,722	10,900	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	8 10 08	2.6.2008	31,000	0,000	0,000	31,000	5,600	I. Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	15 06 10-2	23.7.2008	0,000	31,000	24,050	24,050	10,500	II. Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	05 06 2011	23.7.2008	0,000	26,000	20,171	20,171	5,000	II. Polrok
Jodič. dras. 20-45 mg/kg (ako KI)	220710	18.8.2008	0,000	28,000	21,722	21,722	8,600	II. Polrok

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

KJO3-OBAL	DATUM MINIMÁLNEJ TRVANLIVOSTI	DATUM-ODBERU	KJ	KJO3	KJO3-ako-KJ	SPOLU-KJ	KFECN6	POLROK
KIO ₃ po prepočte na KI	25 07 2011	18.8.2008	0,000	27,000	20,946	20,946	5,000	II.Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	03 06 2011	22.9.2008	0,000	25,000	19,395	19,395	5,000	II.Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	11 09 10	22.9.2008	0,000	21,000	16,292	16,292	9,100	II.Polrok
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	28 08 10	15.10.2008	0,000	25,000	19,395	19,395	9,300	II.Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	08 08 2011	15.10.2008	0,000	24,000	18,619	18,619	5,000	II.Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	16.10.2011	10.11.2008	0,000	22,000	17,067	17,067	5,000	II.Polrok
Jodič. dras. 20-45 mg/kg (ako KI)	20 10 10	10.11.2008	0,000	30,000	23,274	23,274	6,600	II.Polrok
KIO ₃ po prepočte na KI	03 06 2011 C	1.12.2008	0,000	26,000	20,171	20,171	8,800	II.Polrok

pokračovanie Prehľadu o množstve KJ , KJO3 a K4 Fe(CN)6 vo vzorkách jedlej soli z dovozu a z tuzemskej produkcie za rok 2008

KJO3-OBAL	DATUM MINIMÁLNEJ TRVANLIVOSTI	DATUM-ODBERU	KJ	KJO3	KJO3-ako-KJ	SPOLU-KJ	KFECN6	POLROK
Jodič. dras. 15-35 mg/kg (ako KI)	19 11 10 - 1	1.12.2008	0,000	29,000	22,498	22,498	5,000	II.Polrok

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) vo vzorkách jedlej soli
odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Rožňava	T	13	0	0,00	13	100,00	0	0,00
	D	14	0	0,00	14	100,00	0	0,00
	Spolu	27	0	0,00	27	100,00	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) vo vzorkách jedlej soli
odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg							
			< ako 15		15 - 25		25 - 35		> ako 35	
			počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
Rožňava	T	13	0	0,00	11	84,62	2	15,38	0	0,00
	D	14	0	0,00	13	92,86	1	7,14	0	0,00
	Spolu	27	0	0,00	24	88,89	3	11,11	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o počte vzoriek jedlej soli, v ktorých bol stanovený obsah KJ a KJO_3 - rok 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vzoriek vyšetrených celkom	Počet vzoriek vyšetrených na KJ	Počet vzoriek vyšetrených na KJO_3	Počet vzoriek vyšetrených na KJ a zároveň na KJO_3
Rožňava	T	13	13	13	13
	D	14	14	14	14
	Spolu	27	27	27	27

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o minimálnej a maximálnej hodnote obsahu KJ a KJO_3 zistenej vo vzorkách jedlej soli odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek celkom	Minimálna hodnota KJ + KJO_3 ako KJ	Maximálna hodnota KJ + KJO_3 ako KJ	Priemerná hodnota KJ + KJO_3 ako KJ
Rožňava	T	13	16,29	31,53	22,24
	D	14	17,07	31,00	20,78
	Spolu	27	16,29	31,53	21,48

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

Prehľad o obsahu KJ vo vzorkách jedlej soli odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Rožňava	T	13	13	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	14	13	92,86	1	7,14	0	0,00
	Spolu	27	26	96,30	1	3,70	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy "Kontrola jodidácie kuchynskej soli"

- prehľad o obsahu KJO_3 vo vzorkách jedlej soli odobratých zamestnancami RÚVZ so sídlom v Rožňave v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Rožňava	T	13	0	0,00	13	100,00	0	0,00
	D	14	1	7,14	13	92,86	0	0,00
	Spolu	27	1	3,70	26	96,30	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Podľa usmernenia ÚVZ SR Bratislava sa táto úloha v roku 2008 neplnila.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Výrobcovia a dovozcovia kozmetických výrobkov nie sú v okrese Rožňava registrovaní.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Vyhodnotenie úlohy:

V roku 2008 sa podľa plánu vykonávali kontroly skladovania minerálnych a pramenitých balených vôd, overovala sa ich doba trvanlivosti a vykonávala sa kontrola ich zdravotnej nezávadnosti v obchodnej sieti okresu Rožňava.

Pri kontrole skladovania a doby trvanlivosti neboli zistené nedostatky.

Vzorky boli odobraté z obchodnej siete.

Počet vyšetrených vzoriek:	26 domácej výroby
Počet nevyhovujúcich vzoriek pre CH:	0
Počet nevyhovujúcich vzoriek pre M:	0
Počet senzoricke vyhovujúcich vyšetrených vzoriek:	20

Vzorky boli laboratórne vyšetrené v Odbore mikrobiológie životného prostredia a Odbore chemických analýz RÚVZ so sídlom v Košiciach.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Spôsob riešenia

Podľa metodických požiadaviek gestora ÚVZ SR Bratislava bola zo zariadenia spoločného stravovania okresu Rožňava odobratá 1 vzorka potraviny rastlinného pôvodu s obsahom tuku: Balima MAK MODRÝ I. trieda 250 g, baliareň: Balima s.r.o., ul. Skladná 1, 075 01 Trebišov, Slovensko, minimálna trvanlivosť do: 11.03.2009.

Vzorka bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie na ÚVZ SR Bratislava.

Na základe laboratórných výsledkov vzorka nevykázala vlastnosti radiačne ošetrenej potraviny.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Plnenie úlohy

Z distribučnej siete okresu Rožňava boli v mesiaci apríl a jún 2008 celkovo odobratých a laboratórne v RÚVZ Košice vyšetrených: 5 vzoriek z **dovozu** a to: výrobcu: Nestlé Werk Biesenhafen, Füsener Strasse 1, 876 40 Biesenhafen (1 vzorka s obsahom mlieka a ryže)výrobcu: Nestlé España S.A. 396 50 – La Penilla De Gayón (Cantabria) Španielsko, distribútor: Nestlé Slovensko, Košovská cesta, Prievidza (1 vzorka s obsahom mlieka a ryže a 1 vzorka s obsahom mlieka a medu)výrobcu: Ingrediens AB, Lidköpingsvägen 28, 533 82 Götene, Švédsko, predávajúci v SR: HERO Slovakia, s.r.o., Rastislavova 4, 951 41 Nitra – Lužianky (1 vzorka s obsahom mlieka) výrobcu: Spojené

kráľovstvo – VEĽKÁ BRITÁNIA, distribútor na Slovensku: HERO Slovakia, s.r.o., Rastislavova 4, 951 41 Nitra – Lužianky (1 vzorka s obsahom mlieka)

Vyhodnotenie výsledkov: Laboratórne vyšetrené vzorky boli **v zhode** so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Vyhodnotenie

Podľa metodických požiadaviek gestora ÚVZ SR Bratislava bola z dostupného sortimentu z distribučnej siete okresu Rožňava odobratá 1 vzorka potravy: Kukuričné tyčinky, Vlárka so syrovou príchuťou, 85 g, vhodné pre celiatikov, výrobcu: PD VLÁRA Nemšová, Družstevná 18, 914 41 Nemšová, Slovensko, obsah gluténu: 50 mg/kg, minimálna trvanlivosť do: 07. 05. 2009.

Vzorka bola zaslaná na laboratórne vyšetrenie na ÚVZ SR Bratislava.

Vzorka bola v zhode s odporúčaným množstvom gluténu podľa Potravinového kódexu Slovenskej republiky.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. Zneužívanie návykových látok /alkohol, tabak, drogy/ u detí a mládeže na Slovensku

1/ realizovať školský prieskum užívania legálnych a nelegálnych drog na jednej základnej škole

Vykonalí sme dotazníkové šetrenie u žiakov základnej školy Ulica pionierov 1 v Rožňave v snahe získať informáciu, resp. zmapovať vzťah a názory žiakov k zneužívaniu drog. Dotazníkového šetrenia sa zúčastnili žiaci 5. ročníka v celkovej počte 61.

Odpovede na otázky sme vyhodnotili v nasledovných súvislostiach:

I. Vedomosti žiakov o drogách a alkohole

II. Vlastné skúsenosti žiakov s fajčením a alkoholom

III. Vzťah a postoj žiakov k fajčeniu a zneužívaniu drog a alkoholu

IV. Vplyv rodiny a blízkeho okolia na formovanie vzťahu žiakov k fajčeniu, drogám a alkoholu

I. Vedomosti žiakov o drogách a alkohole

Vedomosti žiakov o drogách hodnotíme ako dostatočné - 72,1% žiakov odpovedalo, že vedia čo je to droga. 91,8% žiakov označilo heroín za drogu ale len 47,5% považuje za drogu alkohol. Ostatné drogy poznajú žiaci základnej školy menej, iba 16,3% žiakov označilo „Crack“ za drogu. 54,0% žiakov zo sledovaného súboru pozná výraz „fetovať“, pričom však niektorí nevedeli uviesť správne vysvetlenie.

II. Vlastné skúsenosti žiakov s fajčením a alkoholom

45,9% žiakov ochutnalo pivo a 32,7% víno. 7 respondentov, čo činí 11,4% zo sledovaného súboru, ochutnalo tvrdý alkohol. Na otázku „Skúsil si už fajčiť?“ odpovedalo 8,1% žiakov kladne. Žiaden zo žiakov neuviedol, žeby si vypili tak, aby im to „udrelo do

hlavy“, ale 34,4% žiakov uviedlo, že im rodičia nalejú alkohol pri rôznych príležitostiach (Nový rok) resp. oslavách, pričom sa jedná o žiakov vekovej skupiny 10-12 ročných.

Uvedené skutočnosti považujeme za závažné.

III. Vzťah a postoj žiakov k fajčeniu a k zneužívaniu drog a alkoholu

17 (27,8%) žiakov si myslí, že fajčenie je chlapské, napriek tomu však len 12 (19,6 %) žiakov si myslí, že bude v dospelosti fajčiť.

Nadmerné pitie alkoholu v rodine vadí 22,9% žiakov, 20 (32,7%) žiakov zo sledovaného súboru si myslí, že je vhodné niekedy si trochu vypiť. Z uvedených odpovedí na otázku: „Dal/a by si sa prehovoriť na vyskúšanie marihuany?“ neodpovedal žiaden z respondentov kladne.

IV. Vplyv rodiny a blízkeho okolia na formovanie vzťahu žiakov k fajčeniu, drogám a alkoholu

56,5 % žiakov sa stretáva s občasým pitím piva rodičmi (matka 37,7%, otec 75,4%). Menej ako polovica žiakov uviedla fajčenie rodičov resp. súrodencov (matka 24,5%, otec 40,9%, súrodenec resp. kamarát 16,4%). Až 55,7% žiakov uviedlo, že sa „občas“ vyskytuje v miestnosti, kde dospelý fajčia, pričom len 34,5% respondentov uviedlo, že sa nevyskytujú v miestnosti, kde sa fajčí.

Až 13,1 % žiakov pozná vo svojom okolí človeka, ktorý fetuje.

Záver :

Žiaci vekovej skupiny 10 až 12 ročných majú dostatočné vedomosti o drogách. 72,1% respondentov z opýtaných odpovedalo, že pozná pojem „droga.“

Čo sa týka vlastnej skúsenosti žiakov s fajčením a alkoholom, zistilo sa vysoké percento žiakov , ktorí ochutnali pivo (45,9 %), víno (32,7 %), resp. tvrdý alkohol (11,4 %). Prvé skúsenosti s fajčením a alkoholom získali žiaci vo veku 9 a 11 rokov. Uvedenú skutočnosť považujeme za závažnú. 32,7% žiakov si myslí, že je vhodné trochu si vypiť a nadmerné pitie alkoholu v rodine vadí 14 žiakom (22,9%).

27,8% žiakov zúčastnených na prieskume spája fajčenie so vzorom mužnosti. Uvedené skutočnosti korelujú s percentuálnym zistením fajčiacich otcov – 40,9% ako i súrodencov a kamarátov – 16,4%. Percento fajčiacich matiek bolo 24,5 %.

Ani jeden žiak z opýtaných, by sa nedal nahovoriť na vyskúšanie marihuany.

Pokiaľ ide o reálne empirické dáta, prekvapivo vysoký bol výskyt skúseností s alkoholom a fajčením u žiakov, na čom sa podieľa aj príklad nás dospelých ako vzorov správania. Napríklad bolo zistené vysoké percento fajčiacich otcov 40,9 % a 56,5 % žiakov zo sledovaného súboru sa stretáva s občasým pitím piva rodičmi. Pri hodnotení výsledkov musíme mať na zreteli, že sledovanú skupinu tvorí veková kategória 10-12 ročných žiakov základnej školy. Podobne existuje evidentný vzťah medzi dnešným fajčením rodičov a starých rodičov a najtrajším fajčením ich potomstva resp. vzorom v požívaní alkoholu ako legálnej drogy, s požívaním alkoholu mládeže v dospelosti.

4.4. Prevencia chybného držania tela u školských detí

1/ realizovať intervenčné opatrenia na školách v okrese a priebežne kontrolovať ich realizáciu

Aj v školskom roku 2008/2009 sa sledovali intervenčné opatrenia na školách v okrese, priebežne sa kontrolovala ich realizácia a pri zistení nedostatkov boli vyzvaní riaditelia, resp.

kompetentné orgány /obce/ na prijatie nápravných opatrení, ktoré majú dať písomne na vedomie RÚVZ so sídlom v Rožňave.

V roku 2008 ohľadne realizácie intervenčných opatrení najviac nedostatkov bolo zistených:

- pri výbere pracovného miesta
- pri správnom sedení žiakov
- v zabránení statického jednostranného zaťaženia žiaka počas hodiny – nezaraďovanie relaxačných cvičení počas vyučovacej hodiny.

2/ písomne informovať o zistených skutočnostiach a o vykonaných nápravných opatreniach RÚVZ so sídlom v Rožňave

Jednotliví riaditelia v termíne do 15. 12. 2008 budú písomne informovať RÚVZ so sídlom v Rožňave o vykonaných nápravných opatreniach v prípade zistenia nedostatkov v rámci intervenčných opatrení.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Úloha č. 6.1 Národný imunizačný program

Imunizačný program, ktorého cieľom je znížiť až eliminovať výskyt infekčných ochorení, patril tak ako v minulých rokoch medzi hlavné úlohy oddelenia epidemiológie. Vďaka očkovaniam je v okrese dlhodobo priaznivá epidemiologická situácia vo výskyte ochorení, proti ktorým sa pravidelne povinne očkuje. V hodnotenom roku bolo hlásené len jedno ochorenie preventabilné očkovaním – pertussis u 8 roč. dieťaťa komplet očkovaného proti čiernemu kašľu. Ochorenie bolo dodatočne zistené pri hospitalizácii pre závažnú akútnu uroinfekciu. Retrospektívne bol zistený ľahší klinický priebeh čierneho kašľa pred šiestimi mesiacmi potvrdený vyšetrením protilátok proti pertussis – IgG, IgM, IgA pozit.

Povinné očkovanie v okrese bolo zabezpečené v zmysle zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení neskorších predpisov a koordinácie ÚVZ SR.

Očkujúcim lekárom bol doručený (á)

- očkovací kalendárny pravidelného povinného očkovania detskej populácie pre rok 2008 a bol uverejnený aj na webovej stránke RÚVZ Rožňava.
- písomné informácie
 - o zmenách v kategorizácii vakcín,
 - o záveroch z porady PSPI zo dňa 19.5.2008
 - o nedostatku očkovacích látok proti kliešťovej encefalitíde, D.T.COQ, Dultavax, Imovax D.T. Adult a o časovom posune očkovania s predmetnými vakcínami až do ich dostupnosti
 - o možnosti očkovania proti VHA u vybraných zdravot. profesií
- písomne boli požiadaní o realizovanie aktivít počas Európskeho imunizačného týždňa. Zapojili sa všetci praktickí lekári pre deti a dorast a praktickí lekári pre dospelých. Na zvýšenie povedomia a dôležitosti očkovania populácie použili edukačný materiál a letáky, ktoré obdržali z RÚVZ. Správa o aktivitách za okres bola podaná ÚVZ SR v požadovanom termíne

Bola hlásená a prešetrená postvakcinačná reakcia u dieťaťa ročník narod. 2003, ktoré bolo simultánne očkované očkovacou látkou D.T.COQ a Imovax Polio. Jednalo sa o celkovú reakciu po vakcinácii cca po 22 hod. TT nad 40°C, kŕče, hospitalizované na DO. Podľa

neurologického vyšetrenia a EEG bola potvrdená sekundárna epilepsia provokovaná očkovaním a febrilitami.

Rovnakou šaržou D.T.COQ na ambulancii boli vakcinované ďalšie 4 deti a rovnakou šaržou Imovax Polio ďalšie 2 deti. Všetky deti vrátane dieťaťa s postvaccinačnou reakciou boli vyšetrené o čom svedčí zápis v zdrav. dokumentácii. Nežiaduce reakcie po očkovaní u nich neboli zistené. Rovnako neboli zistené nedostatky pri dodržiavaní správnosti postupu pri očkovaní, technike očkovania, manipulácii s očkovacími látkami, vrátane sledovania teploty v chladničke na uloženie očkovacích látok.

V októbri 2008 oznámila primárka detského odd. NsP sv. Barbory a.s. Rožňava zahájenie „krízového režimu“ povinného očkovania novorodencov proti tuberkulóze. Režim spočíval v tom, že BCG vakcinácia sa vykonávala hromadne cca každých 10 dní, preto časť novorodencov bola prepustená domov neočkovaných. Ku krízovému režimu pristúpili pre nedostatok vakcíny podľa vyjadrenia pre problémy s dovozom a v záujme zachovania povinnej zaočkovanosti. Pri prepustení matka bola poučená o nutnosti očkovania proti TBC, „vyhýbaniu sa“ kontaktu dieťaťa s potenciálne infikovanými osobami a o dohodnutí termínu očkovania, čo potvrdila svojim podpisom.

Súčasťou Imunizačného programu bola aj kontrola zaočkovanosti k 31.8.2008, ktorá bola vykonaná v zmysle odborného usmernenia ÚVZ SR – HH SR č. OE/6264/2008 zo dňa 23.7.08.

V rámci povinného očkovania celookresné výsledky u všetkých druhov očkovania boli veľmi dobré. Zaočkovanosť u kontrolovaných ročníkoch sa v celookresnom priemere pohybovala od 98,4% do 100%.

Správa o očkovaní v okrese bola v termíne zaslaná na RÚVZ so sídlom v Košiciach, primárke detského odd. NsP sv. Barbory a.s. Rožňava, riaditeľstvu NsP sv. Barbory a.s., Rožňava a správa o výsledkoch kontroly u jednotlivých praktických lekárov pre deti a dorast bola zaslaná všetkým praktickým lekárom pre deti a dorast v okrese Rožňava, kalmetizačným ambulanciam.

Záverom možno konštatovať, že plneniu imunizačného programu v okrese Rožňava sa v priebehu roka venovala dostatočná pozornosť, dosiahnuté výsledky pri jeho realizácii hodnotíme kladne a prispievajú k dosiahnutiu požadovanej imunity populácie voči ochoreniam preventabilným očkovaním a tým k znižovaniu ich incidencie resp. ich eliminácii.

Úloha č. 6.2 Surveillance infekčných chorôb

Na okresnej úrovni sa vykonáva mikrobiologická diagnostika na stanovenie etiológie mikrobiálnych ochorení na oddelení klinickej mikrobiológie NsP sv. Barbory Rožňava, a.s. (klinická bakteriológia, klinická parazitológia, imunoserologická diagnostika vybraných mikrobiálnych ochorení). Spolupráca je na dobrej úrovni.

Začiatkom roka za účelom zlepšenia spolupráce lekári prvého kontaktu pre deti a dorast a dospelých, infektológ, odborníci pre tbc, pohlavne prenosné ochorenia, ostatní klinickí pracovníci v okrese boli požiadaní RÚVZ Rožňava o zlepšenie hlásenia prenosných ochorení a zlepšenie využívania laboratórných možností pri objektivizácii dg..

Poskytovatelia zdrav. starostlivosti boli informovaní o možných spôsoboch hlásenia „klasicky“ a „elektronicky“.

V prípade záujmu o priame hlásenie do systému EPIS boli poučení o postupe na zaregistrovanie.

System EPIS bez internetu nie je možné využívať a napriek opakovaným výzvam internet na ambulancii má len 5 pracovísk praktických lekárov. Možnosť elektronického hlásenia využívajú, ale nepravidelne, okrem hlásenia chrípky tromi lekármi.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení sa zabezpečovalo prostredníctvom využívania okresných masovokomunikačných prostriedkov (6 článkov v médiách, 3 informácie v mestskej televízii, 5 v miestnom rozhlase, 9 informácií na webových stránkach) 15 besied, 10 nástieniek, vydané 4 vlastné letáky . Na webovej stránke RÚVZ bola uverejnená adresa na informačný portál programu EPIS - www.epis.sk.

Individuálnej prevencii obyvateľov v oblasti prenosných ochorení bola venovaná pozornosť v ohniskách nákaz, kde sa edukovali osoby podozrivé z nákazy.

Realizácia surveillance infekčných ochorení umožnila priebežne počas roka hodnotiť aktuálnu epidemiologickú situáciu, ktorú v okrese Rožňava v roku 2008 možno celkovo hodnotiť ako priaznivú.

Záver : úloha bola splnená

Úloha č. 6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Informačný systém EPIS sme využívali na individuálne hlásenie, na hlásenie akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení a na systém rýchleho varovania

Na oddelení sme v informačnom systéme zabezpečovali systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach v okrese. Dokumentovali sme všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Do centrálnej databázy boli hlásené individuálne prípady prenosných ochorení, hromadné hlásenia chrípky a akútnych respiračných ochorení.

Skvalitnil sa register a monitoring prenosných ochorení, sprístupnili sa informácie o prenosných ochoreniach verejnosti ako aj iným zdravotníckym profesionálom cez internet. Ostatní zdravotníci pracovníci a verejnosť boli prísom resp. informáciou na webovej stránke RÚVZ informovaní o možnostiach získavania základných informácií o prenosných chorobách, ich výskyte, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní a ďalších preventívnych opatreniach na portáli EPISu.

Výstupy programu EPIS využívame na týždňové analýzy ARO a pravidelné mesačné analýzy výskytu prenosných chorôb v okrese, ktoré poskytujeme zdravotníckym zariadeniam v okrese, RVaPS Rožňava, VÚ Rožňava, RÚVZ Banská Bystrica a Košice.

Počas celého roka sa vykonávalo týždenné monitorovanie akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení. Počas chrípkovej sezóny výsledky týždenného monitorovania boli zavesené na webovej stránke RÚVZ z dôvodu informovanosti širokej verejnosti o aktuálnej situácii v okrese.

V chrípkovej sezóne bol systém rýchleho varovania využitý 8x z dôvodu lokálneho epidemického výskytu akútnych respiračných ochorení v školských a predškolských zariadeniach.

Systemom rýchleho varovania bol hlásený v januári epidemický výskyt alimentárnych infekcií dg. A 09. nozokomiálneho pôvodu na FRO NsP Rožňava.

V januári a februári boli hlásené po jednom prípade meningokoková a pneumokoková meningitída

V mesiaci jún SRV bola hlásená epidémia trichinelózy u osôb, ktoré konzumovali zabíjačkové špeciality nedostatočne tepelne upravené. Nákaze exponovaných 21 osôb, ochorelo 16.

V rovnakom mesiaci bola hlásená meningokoková meningitída.

Rýchly výstražný systém bol použitý na hlásenie epidemického výskytu VHA v Dobšinej a v MŠ Kobeliarovo a sporadických ochorení VHA v Hrhove a Henckovciach, VHB v Rožňave.

Záver: úloha je splnená.

Úloha č. 6.4 Nozokomiálne nákazy

Program HELICS v okrese Rožňava sa nerealizuje.

Nozokomiálnym nákazám bola venovaná pozornosť v rámci ŠZD . Z celkového počtu 178 zdravotníckych zaradení sme prekontrolovali 158 t.j. 88,8 % . Na 26 pracoviskách bolo vykonané prejednanie nedostatkov , boli prijaté opatrenia s termínmi odstránenia a konkrétnymi zodpovednými osobami.

Na odbornom seminári poriadanom Regionálnou komorou sestier sa pracovníčky odd. epidemiológie aktívne zúčastnili s prednáškou „ Prevencia nemocničných nákaz“.

Záver: úloha podľa plánu práce splnená

6.5 Surveillance chronických ochorení

- V prvom polroku sa zabezpečila realizácia kampane „Quit and Win – Prestaň a vyhraj 2008“. Kampaň sa propagovala v regionálnych tlačových a elektronických médiách (zaslaný článok do regionálnych novín, do infotextu miestnej televízie, uverejnený článok aj s prihláškou na webovej stránke RÚVZ Rožňava). Prihlášky boli distribuované aj s vyhotoveným letákom do najviac navštevovaných zariadení v okrese (Mestský úrad v Rožňave, Obvodný úrad v Rožňave, lekáreň, Daňový úrad v Rožňave, do priestorov sídla mestskej televízie, do redakcie Gemerského denníka, do čakárni polikliniky NsP sv. Barbory v Rožňave, na oddelenia NsP sv. Barbory v Rožňave, do ambulancií praktických lekárov pre dospelých, do vstupnej haly RÚVZ Rožňava, pre klientov PCOPZ a pod.)

V priebehu mesiaca máj bolo zabezpečené poskytovanie telefonického poradenstva pre ľudí, ktorí mali záujem prestať fajčiť a poskytovala sa aj poradenská činnosť v špecializovanom poradenskom centre prevencie a odvykania od fajčenia. Tieto služby využili 5 záujemcovia.

- Zhodnotili sa výsledky sledovania zdravotného stavu minoritnej populácie rómskeho obyvateľstva z roku 2007.

V rámci realizácie „Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity“, ktorá sa plnila podľa usmernenia ÚVZ SR bol v mesiacoch máj – september 2007 vykonaný monitoring zdravotného stavu a životného štýlu vybranej rómskej populácie v okrese v počte 200 respondentov - 100 mužov a 100 žien vo veku 18 – 65 rokov veku zo segregovaného rómskeho osídlenia v Krh. Podhradí (94), separovaného rómskeho osídlenia v Slavci (24), v Roštári (48) a v Slavošovciach (34).

Respondenti boli rovnomerne rozdelení podľa veku a to do 6 vekových skupín (18 – 24 roční, 25 – 34 roční, 35 – 44 roční, 45 – 54 roční, 55 – 64 roční a 65 a viac roční) s počtom 34 v jednotlivých vekových skupinách (17 mužov a 17 žien). Monitoring bol zameraný aj na životný štýl a zdravotný stav a bol zabezpečený dotazníkovým šetrením.

Vyhodnotenie monitoringu zdravotného stavu
Výsledky vybraných biochemických vyšetrení:
Celkový cholesterol

Zvýšené hodnoty hladiny celkového cholesterolu sa vyskytovali v súbore 200 respondentov v 19,5%, najviac vo vekovej skupine 45 – 54 ročných (28,2%). Podľa pohlavia viac žien (23% zo 100 členného súboru), než mužov malo zvýšené hodnoty tohto ukazovateľa (16% zo 100 respondentov). Najviac takýchto hodnôt mali ženy vo vekovej skupine 45 – 54 rokov a 55 – 64 rokov – rovnako 30,4% a mladší muži vo vekovej skupine 35 – 44 rokov – 31,3%.

Triglyceridy

U 20% respondentov z celkového počtu 200 boli zistené vyššie hodnoty triglyceridov než 2,3 mmol/l. Najvyšší výskyt takýchto hodnôt sa zistil vo vekovej skupine 55 – 64 ročných – 27,5%. Viac žien (21%) než mužov (19%) malo vyššie hodnoty triglyceridov.

Glukóza

Zvýšené hodnoty sa vyskytli u 17,5% respondentov, najviac vo vekovej skupine 65 a viac ročných. U mužov zvýšené hodnoty malo 15%, najviac vo vekovej skupine 65 a viac ročných a u 20% žien taktiež vo vekovej skupine 65 a viac ročných.

BMI

Hraničné a kritické hodnoty BMI sa zistili u 48% respondentov najviac vo vekovej skupine 55 – 64 ročných – 25%. Zvýšené hodnoty malo viac žien (55%) než mužov (41%). Najviac hraničných hodnôt mali ženy vo vekovej skupine 55 – 64 rokov (23,6%) a muži vo vekovej skupine 35 – 44 rokov (29,3%).

Krvný tlak

Hypertenzia bola zistená u 35% respondentov. Najviac hypertonikov sa vyskytlo vo vekovej kategórii 65 a viac ročných respondentov. Viac mužov (42%) ako žien (28%) malo hypertenziu.

Podľa zistenia rizikových faktorov sa vykonala u klienta okamžitá krátkodobá intervencia zameraná na odporúčania optimálnych zmien vo výžive, fajčiarskych návykoch, vo fyzickej aktivite, vo zvládaní stresu, prípadne sa respondentovi odporučilo špecializované poradenstvo v PC správnej výživy a úpravy hmotnosti, PC prevencie a odvykania od fajčenia, alebo sa odporučili do starostlivosti všeobecného lekára pre dospelých.

Z výsledkov monitoringu zdravotného stavu a životného štýlu rómskej populácie bolo zistené nízke zdravotné vedomie, nevhodný spôsob života, najviac až 48% respondentov bolo obéznych, resp. malo nadhmotnosť, čiže malo hraničné a kritické hodnoty BMI, 35% malo hypertenziu, zvýšené hodnoty triglyceridov viac než 2,3 mmol/l bolo zistené u 20% Rómov, podobne 19,5% respondentov malo zvýšené hodnoty celkového cholesterolu.

- V rámci informovanosti a edukácie verejnosti najmä deti a mládeže, v prevencii chronických neinfekčných ochorení sa realizovalo 398 zdravotno - výchovných aktivít, pri ktorých sa využili všetky formy a prostriedky zdravotnovýchovného pôsobenia.

- Naďalej sa realizovali úlohy v rámci programu CINDI. Zabezpečila sa plynulá prevádzka všeobecného poradenského centra ochrany a podpory zdravia ako aj špecializovaných PC – správnej výživy a úpravy hmotnosti, prevencie a odvykania od fajčenia a ochrany a podpory zdravia pri práci. V roku 2008 boli poskytnuté služby všeobecným PCOPZ a špecializovaným PCOPZ 1491 klientom (všeobecné PC 859, špecializované PC 632).

Individuálne a skupinové poradenstvo sa rozšírilo aj na pracoviská a komunity žijúce na vidieku výjazdmi všeobecného PCOPZ. V hodnotenom období bolo uskutočnených 43 výjazdov do 10 zariadení s počtom 666 vyšetrených klientov.

- pokračovalo sa v realizovaní kurzov samomerania tlaku krvi prostredníctvom všeobecného PCOPZ odbornou pracovníčkou oddelenia podpory zdravia. Absolvovalo ho 72 klientov.

Úloha č. 6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie

Epidemiologická a laboratórna surveillanca humánnej chrípky bola zabezpečená. Aktuálne informácie ohľadom akútnych respiračných ochorení a chrípky boli priebežne zverejňované na webovej stránke RÚVZ a pre obyvateľov boli rozdávané na ambulanciách praktických lekárov informačné materiály o chrípke.

Mimoriadna epidemiologická situácia nebola hlásená. Pre pracovníkov, ktorí v prípade potreby budú zasahovať v ohnisku vtáčej chrípky sú pripravené OOPP. Členovia výjazdovej skupiny boli očkovaní proti humánnej chrípke.

Aktualizovaný bol pandemický plán okresu.

Záver: úloha splnená

Úloha č. 6.7 Enviromentálna surveillanca poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Priebežne sme zabezpečovali plnenie úloh vyplývajúcich z akčného plánu na udržanie stavu bez poliomyelitídy v SR. Vykonávala sa surveillanca akútnych chabých obrn u detí do 15 rokov veku. Pravidelne každá kal. týždeň sme dostávali hlásenia z detského a neurologického odd. ako aj z infekčnej ambulancie – ochorenie ani podozrenie nebolo hlásené.

V zmysle harmonogramu RÚVZ Košice sme zabezpečili odber vzoriek z vonkajšieho prostredia – odpadové vody za účelom zisťovania cirkulácie divých poliovírusov. Bolo odobratých 6 vzoriek prítomnosť poliovírusov a iných enterálnych vírusov nebola zistená.

Udržala sa vysoká zaočkovanosť proti detskej obrne.

Záver: úloha splnená

Úloha č. 6.8. Prevencia HIV/AIDS

Projekt primárnej prevencie HIV/AIDS „Hrou proti AIDS“ sme v hodnotenom období realizovali nasledovne.:

Organizátor projektu epidemiológ RÚVZ vybral školy na realizáciu projektu. V mesiaci apríl osobne navštívil jednotlivé školy, informoval zodpovedných zástupcov školy o projekte, cieľoch, o praktickom vykonávaní projektu. Všetky oslovené školy prejavili záujem o spoluprácu.

Následne zaslal písomnú informáciu o projekte s termínmi realizácie. Informácia o realizácii projektu bola uverejnená aj na webovej stránke RÚVZ Rožňava.

Pre nedostatok moderátorov z odd. epidemiológie organizátor do projektu zapojil po jednom zamestnancovi z odd. podpory zdravia, hygieny detí a dorastu, komunálnej hygieny a preventívneho pracovného lekárstva a zaškolil ich na jednotlivé stanovištia. Epidemiológ mal na starosti organizačnú stránku, ale aj plnil funkciu náhradníka.

Projekt bol realizovaný v mesiaci máj na 2 základných školách, 2 gymnáziách a 2 stredných odborných školách.

Na základnej škole bolo zapojených 107 žiakov, z toho 86 z 9. ročníkov a 21 z 8 roč..

Na gymnáziách 121 žiakov 1. a 2. ročníkov.

Na stredných odborných školách 111 žiakov 1. a 2. roč..

Spolu 339 žiakov.

Žiaci a mládež o výuku týmto spôsobom prejavili záujem. I keď to bola vzdelávacia akcia žiakov, okrem ústneho ohodnotenia potešili aj malé darčeky, ktorými boli odmenené

vítané družstvá na jednotlivých školách – perá, zvýrazňovače, bloky, ktoré im daroval organizátor, ale aj výchovný materiál „Rodičia, deti a AIDS“.

O tom, že projekt mal úspech u žiakov, ale aj pedagógov svedčí fakt, že zo strany škôl bol prejavovaný záujem v školskom roku 2008/2009 o realizáciu projektu.

V teréne sme vykonávali len praktickú časť projektu, tak ako bolo dané v osnove úlohy č. 6.8. obdržanej z ÚVZ SR.

Pri príležitosti Svetového dňa AIDS bol do regionálnych novín zaslaný článok „Chráň sa sám“, v mestskej káblovej televízii boli poskytnuté praktické informácie o HIV/AIDS, v spolupráci s mládežníckym červeným krížom pri SZŠ Rožňava na stredných školách v okrese boli pod gestorstvom epidemiológa vykonané besedy (9) o AIDS a prevencii, najdôležitejšej súčasti boja proti šíreniu tejto infekcie. Rozdané boli zdravotno-výchovné materiály – letáky.

V deň Svetového dňa AIDS sme poskytovali poradenstvo. Služby ale nikto nevyužil.

Záver: úloha splnená

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1 Materské centrá

V septembri sa nadviazal kontakt s Centrom voľného času (CVČ) v Dobšinej, kde v rámci činnosti je založený krúžok pre mamičky s deťmi, ktoré sú na materskej dovolenke. Stretávajú sa 1x týždenne. Riaditeľke CVČ bola navrhnutá spolupráca pri výchove a vzdelávaní matiek v oblasti zdravého životného štýlu formou edukačno – intervenčného cyklu prednášok. Zatiaľ riaditeľka CVČ neprejavila záujem o spoluprácu.

V okrese sa zatiaľ materské centrá nenachádzajú.

Na výchovu a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu sa využíva najmä zdravotnovýchovný materiál – letáky vlastnej réžie, ktoré sa distribuujú na gynekologicko – pôrodnické oddelenie, do gynekologických ambulancií a do prenatálnych poradní.

Krátke informácie o zdravom životnom štýle sa uverejňujú aj na existujúcej webovej stránke RÚVZ v Rožňave.

9.2 Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku alebo „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Bol nadviazaný kontakt so zástupcami regionálnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska (JDS) okresu Rožňava a bola dohodnutá forma kontroly kvality a spôsobu šírenia informácií vyškolenými lektormi z radov seniorov v počte 23.

Bol vypracovaný dotazník, ktorý obsahuje otázky o spôsobe prezentovania nadobudnutých poznatkov a informácií medzi rovesníkmi (kde prezentovali poznatky, počet aktivít, na aké témy a akou formou). Dotazníky boli dodané všetkým 23 vyškoleným seniorom.

Návratnosť dotazníkov bola 78%. Z dotazníkov vyplýva, že nadobudnuté poznatky a vedomosti z oblasti zdravého životného štýlu prezentovali vyškolení seniori väčšinou v rámci organizácie JDS na členských schôdzach, v kluboch dôchodcov, medzi známymi, v rodinách a pri spoločných stretnutiach, resp. podujatiach.

Najčastejšími prezentovanými témami bola správna výživa seniorov, význam pohybu, životospráva seniorov, prevencia srdcovo - cievnych ochorení, pitný režim a cukrovka. Pri prezentácii používali rôzne formy a prostriedky zdravotno - výchovného pôsobenia – beseda,

diskusia, nástenky, letáky, články v časopise „Tretí vek“, ako aj praktická forma napr. pohybovou aktivitou – spoločným cvičením.

Počas „Týždňa zdravia starších ľudí“ resp. „Medzinárodného dňa starších“ sa zabezpečili zdravotno - výchovné aktivity – 3 besedy, článok v médiách, v infotexte, na webovej stránke RÚVZ. Pre organizáciu JDS bolo dodaných 5 druhov letákov a boli poskytnuté služby všeobecného PCOPZ. Boli uskutočnené 4 výjazdy do 4 obcí a vyšetrených bolo 67 dôchodcov.

9.3 Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Pokračuje sa v realizácii projektu „Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia“ vo vybraných MŠ v okrese v zmysle usmernenia ÚVZ SR. Gestorom projektu je oddelenie HDM.

Vybrané boli 2 MŠ (1 vidiecka a 1 mestská) – MŠ Plešivec a MŠ Kyjevská Rožňava s počtom detí 50. Bola vykonaná demonštrácia správnej techniky čistenia zubov u detí s praktickými ukážkami a premietaním dvoch videokaziet s názvom „O maškrtnej veveričke“ a „Čo sa stalo medvedíkovi“.

Výstupný dotazník na konci projektu u učiteľov bol vyplnený a zaslaný na ÚVZ SR na ďalšie spracovanie.

9.4 Aktivity pri príležitosti významných dní

Podľa vypracovaného plánu zdravotno – výchovných aktivít sa zabezpečuje realizácia úlohy. Boli realizované aktivity pri príležitosti 16 významných dní (Svetový deň vody, Svetový deň tuberkulózy, Svetový deň zdravia, Svetový deň bezpečnosti a zdravia pri práci, Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň životného prostredia, Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s nimi, Svetový deň srdca, Medzinárodný deň starších resp. Týždeň zdravia starších ľudí, Svetový deň duševného zdravia, Svetový deň potravín, Svetový deň diabetu, Európsky týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň bez fajčenia, Svetový deň boja proti AIDS.

Zdravotno – výchovné aktivity boli zabezpečené aj pri realizácii kampane resp. medzinárodnej súťaže pre fajčiarov „Quit and Win – Prestaň a vyhraj 2008“.

9.6 Národný program prevencie obezity

V roku 2008 sa zdravotno – výchovné aktivity zamerali na zvýšenie zdravotného uvedomenia obyvateľstva, najmä detí a mládeže v oblasti životného štýlu a zdravej výživy.

Zdravotno – výchovné aktivity sa zamerali aj na edukáciu obyvateľstva o rizikových faktoroch srdcovo – cievnych ochorení a nádorových ochorení s cieľom zníženia výskytu neinfekčných ochorení v populácii – článok v regionálnych novinách, v káblovej televízii, na webovej stránke RÚVZ, distribúcia edukačných materiálov vyhotovených odbornými pracovníkmi oddelenia podpory zdravia, názorná propagácia formou nástenky umiestnenej vo vstupnej hale RÚVZ.

Prostredníctvom všeobecného PCOPZ sa sledovala prevalencia najzávažnejších rizikových faktorov neinfekčných ochorení a to spôsob stravovania, pohybová aktivita, stres, fajčenie, obezita, hypertenzia u klientov, ktorí navštívili všeobecné poradenské centrum ochrany a podpory zdravia. Jednalo sa o 859 obyvateľov okresu.

Z 859 klientov, ktorí navštívili všeobecné PCOPZ sa nadhmotnosť vyskytla v 257 prípadoch (29,9 %) a obezita v 202 prípadoch (23,5 %). U týchto klientov sa vykonala intervencia zameraná na zníženie nadhmotnosti, resp. obezity. U ostatných klientov

všeobecného PCOPZ sa intervencie zameriavali aj na prevenciu vzniku nadhmotnosti a obezity.

Realizovali sa zdravotno – výchovné akcie zamerané na rozvoj a propagáciu pohybovej aktivity obyvateľstva.

Nadálej sa vykonávali skupinové aktivity na zvyšovanie pohybovej aktivity obyvateľstva. Raz týždenne od 16.00 – 17.00 hod. sa usporadúvajú aktivity v priestoroch RÚVZ. K dispozícii je miestnosť o ploche 82 m², šatňa a zariadenia pre osobnú hygienu. Akcií sa zúčastnilo 467 záujemcov z radov dospelých a zabezpečuje ju externý rehabilitačný pracovník.

Na rozvoj a propagáciu pohybu obyvateľstva bolo spolu realizovaných 316 zdravotno – výchovných aktivít.

9.8 Iniciovat' a organizovat' zdravotno – výchovné akcie pre obyvateľstvo s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V roku 2008 boli organizované zdravotno – výchovné, vzdelávacie, propagačné a informačné aktivity k 12 témam a termínom odporúčaným SZO týkajúce sa pitnej vody, pohybovej aktivity, fajčenia, drog, tuberkulózy, bezpečnosti a zdravia pri práci, duševného zdravia, diabetu, atď.

Pri realizácii úlohy sa uplatňujú všetky dostupné metódy a formy zdravotno – výchovného pôsobenia a to najmä skupinové a hromadné metódy – články v regionálnych novinách, káblová televízia, prednášky, besedy pre cieľové skupiny obyvateľstva, letáky vlastnej edície, panelová putovná výstava „DROGY, NIE“, ktorú vyhotovili pracovníci oddelenia podpory zdravia (inštaluje sa podľa vypracovaného harmonogramu do škôl a školských zariadení v okrese), využitie zdravotno – výchovných videokaziet, internetovej stránky RÚVZ a nástieniek umiestnených vo vstupnej hale RÚVZ v Rožňave.

V roku 2008 bolo celkovo realizovaných 972 zdravotno – výchovných aktivít k témam odporúčaných SZO.

10. KONTROLA TABAKU

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov.

V rámci výkonu ŠZD sa sledovalo dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov v príslušných zariadeniach odbornými pracovníkmi oddelenia HŽP, HV, HDM, PPL a epidemiológie.

V roku 2008 bolo spolu vykonaných 694 kontrol (oddelenie HŽP - 228 kontrol, oddelenie HDM- 137 kontrol, oddelenie HV -102 kontrol, oddelenie PPL -128 kontrol a oddelenie epidemiológie - 99 kontrol).

Pri kontrolách nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov a sankčné opatrenia neboli uplatnené.

Výsledky vykonaných kontrol sú uvedené v zázpisniciach zo ŠZD.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Senici**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III.)

- 1.2. Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v SR
 - nepodielame sa
- 1.3. Implementácia ENHIS (Informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia) na národnej a regionálnej úrovni – 1.etapa: vypracovanie návrhu projektu implementácie
 - nepodielame sa
- 1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva.
- 1.5. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a redukcia respiračných ochorení
 - nepodielame sa
- 1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou
- 1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov
- 1.8. Monitorovať kvalitu pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.
- 1.9. PHIME projekt „Public health impact of longterm, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“- Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín
 - nepodielame sa
- 1.10. Vyhodnotenie zdravotných rizík podľa enviromentálnej regionalizácie zaťažených území SR ako podklad pre biologický monitoring
 - nepodielame sa

1.1 Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR III s osobitným dôrazom na detskú populáciu

Akčný plán pre životné prostredie a zdravie detí

Regionálny prioritný cieľ I

Cieľ:

- Zameranie sa na prevenciu a podstatné zníženie chorobnosti a úmrtnosti v dôsledku porúch tráviaceho ústrojenstva a ostatných zdravotných dopadov tak, aby sa zabezpečilo prijatie primeraných opatrení na zlepšenie prístupu k bezpečnej a cenovo prístupnej vode a primeranej hygieny pre všetky deti (CEHAPE, WHO).

Prioritné ciele na národnej úrovni:

- Zvyšovanie počtu obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov a pozitívne ovplyvňovanie trendu vývoja kvality pitnej vody v zdravotne významných ukazovateľoch, a tým minimalizovanie rizika ohrozenia zdravia v dôsledku používania vody na pitie.
- Dokončenie rozostavaných verejných vodovodov a budovanie nových vodárenských zdrojov, resp. rozšírenie využívania jestvujúcich vodárenských zdrojov a príslušných vodárenských zariadení pre výstavbu nových verejných vodovodov v obciach
- Zabezpečenie zodpovedajúceho monitoringu podzemných a povrchových vôd, zameraného na kľúčové parametre zhoršujúce kvalitu podzemných vôd a povrchových vôd pre pitné účely.
- Podporovanie aktivít samospráv v ich snahe zlepšiť životné podmienky detí žijúcich v segregovaných rómskych osadách s cieľom umožniť im prístup k čistej nezávadnej vode a primárnej hygiene, a tak znížiť riziko vzniku ochorení.
- Zvyšovanie informovanosti verejnosti a detí v rámci výchovy a vzdelávania o potrebe konzumácie zdravotne nezávadnej pitnej vode a o rizikách, ktoré pochádzajú z vody

Aktivity:

1. Zvyšovať podiel zásobovaných obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov

V r. 2007 prepojené z individuálneho zás. pitnou vodou na verejný vodovod 5 zariadení (ZŠ s MŠ Radimov a Kuklov, ŠJ jedáleň Radimov a Kuklov, Školský klub detí Radimov a Kuklov, ŠJ pri ZŠ s MŠ Lakšárska Nová Ves). Zás. pit. vodou : r. 2006 – 83,9% verejný vodovod (344 zariadení), r. 2007 – 84,5% (349 zariadení)

2. Sledovať dopady na zdravie u detskej populácie z poklesu spotreby pitnej vody u obyvateľov SR (dopad zvyšovania ceny vody za pitnú vodu)

- akútne prenosné ochorenia, kde faktorom prenosu bola voda neboli hlásené a taktiež ani methemoglobinémiá u dojčiat nebola hlásená

3. Monitorovanie ťažkých kovov a dusíkatých látok v podzemných vodách so zameraním na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia

- RÚVZ Senica nevykonáva

4. Zaviesť monitorovanie kvality vôd na kúpanie v prírodných rekreačných oblastiach.

V súlade s pokynmi ÚVZ SR na zabezpečenie monitoringu a výkonu ŠZD nad vodou na kúpanie zo dňa 22.05.2008 zn. OHŽP – 4892/2008.

5. Realizovať program podpory rozvoja sociálnych služieb a ďalších činností na predchádzanie a na zmierňovanie chudoby a podporu sociálnej inklúzie.

- RÚVZ Senica nerieši

6. Vo vyučovacom procese posilniť zvýšenie informovanosti o potrebe konzumácie zdravotne nezávadnej pitnej vody

- prednášky a besedy zamerané na zdravú výživu - „Deň zdravia“, pri výkone štátneho zdravotného dozoru informovanie pedagógov a pracovníkov zariadení školského stravovania o potrebe konzumácie zdravotne nezávadnej pitnej vody

7. Zapracovať problematiku pitného režimu do Konceptie rozvoja školského stravovania ako aj do priorit školského stravovania

- v zariadeniach pravidelná kontrola pitného režimu – zabezpečenie, realizácia, kvalita podávaných nápojov (v školskom stravovaní platí, že ku každému jedlu je podávaný nápoj, počas dňa majú deti k dispozícii nápoj)

Regionálny prioritný cieľ II.

Cieľ:

- zameranie na prevenciu a podstatné zníženie zdravotných dôsledkov z dôvodu nehôd a úrazov a pokračovanie v znižovaní chorobnosti v dôsledku nedostatočnej fyzickej aktivity, a to podporovaním bezpečných, spoľahlivých a vhodných ľudských obydľí pre všetky deti.
- zameranie sa na celkovú úmrtnosť a chorobnosť detí a mládeže v dôsledku externých príčin (CEHAPE, WHO).

Prioritné ciele na národnej úrovni:

- zjednotenie a zdokonalenie informačného systému úrazov detí a mladistvých v SR
- zvyšovanie všeobecnej uvedomelosti a diskutovanie o rizikách ŽP s pacientmi, rodičmi, vychovávateľmi a médiami (mamičky a deti, predškolské a školské zariadenia, názorné pomôcky pri environmentálnej výchove detí ako aj ostatnej verejnosti)
- obhajovanie zdravšieho, bezpečnejšieho a čistejšieho ŽP pre deti ako vysokú prioritu na úrovni rozhodovacích procesov
- zvyšovanie informovanosti a edukácie rodičov o dôležitosti vychovávať u detí od ranného detstva také správanie v doprave, aby znižovalo riziká úrazov
- znižovanie nadváhy a obezity ako aj chorobnosti v dôsledku nedostatočnej fyzického pohybu zvyšovaním telesnej aktivity detí v každodennom živote
- zachovanie a starostlivosť o chránené územia národnej sústavy CHÚ, ako aj súvislej európskej sústavy CHÚ Natura 2000 pre vytváranie predpokladu pre pobyt a pohyb v zdravom prostredí (v prírode)

Aktivita:

8. Zaviest' register sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin na národnej úrovni

(Podaktivita):

- a. Realizácia pilotného projektu úrazovosti detí a mladistvých s cieľom navrhnuť vhodný formulár, systém zberu, hlásenia a spracovania úrazov
- b. Analýza nákladov na ošetrovanie a liečbu úrazov a poúrazových stavov

9. V spolupráci so školskými a predškolskými zariadeniami vypracovať zdravotno-výchovné materiály/pomôcky pre environmentálnu výchovu so zameraním na prevenciu úrazov v oblasti cestnej dopravy, športových aktivít, v domácnostiach

- všetkým zariadeniam v oboch okresoch poskytnuté zdravotno-výchovné materiály/pomôcky pre environmentálnu výchovu so zameraním na prevenciu úrazov v oblasti cestnej dopravy, športových aktivít, v domácnostiach

10. Minimalizovať negatívne vplyvy súvisiace s výstavbou dopravnej infraštruktúry na životné prostredie a zdravie obyvateľov

- uplatňujeme pri výkone ŠZD a posudkovej činnosti úradu

11. Realizovať Plán rekonštrukcie a budovania náučných chodníkov a náučných lokalít v chránených územiach do roku 2010

12. V rámci Koncepcie rozvoja dopravných ihrísk do roku 2005 s výhľadom do roku 2010 venovať zvýšenú pozornosť aj výchove k bezpečnosti na cestách a prevencii úrazovosti

- v rámci možností miest a obcí oboch okresov sa pokračuje vo výstavbe a rekonštrukcii detských ihrísk, zrekonštruované verejné detské ihriská, detské ihriská pri zariadeniach pre deti a mládež sú priebežne kontrolované
- spolupracovali sme pri realizácii projektu „Na prázdniny bezpečne“

Regionálny prioritný cieľ III

Cieľ:

- *Zameranie sa na prevenciu a zníženie respiračných ochorení spôsobených znečisteným vzduchom vo vnútri aj vonku, čím sa prispeje k zníženiu frekvencie výskytu astmatických záchvatov a k životu detí v prostredí s čistým ovzduším.*
- *Zameranie na zníženie chorobnosti a úmrtnosti z dôvodu akútnych aj chronických respiračných ochorení u detí a mládeže (CEHAPE, WHO).*

Prioritné ciele na národnej úrovni:

- Zníženie počtu fajčiarov a prevencia fajčenia hlavne u detí, dospelých a tehotných žien
- Monitorovanie koncentrácie zdravotne významných škodlivín (PM₁₀, PM_{2,5}) vo vonkajšom ovzduší ako aj vo vnútornom prostredí budov
- Ochrana zdravia obyvateľstva cestou eliminácie alebo redukcie na minimum tých zložiek prostredia obytných budov, ktoré sú známe ako ohrozujúce zdravie človeka.
- Tvorba zdravých budov, ktoré redukujú príležitosť vzniku ochorení súvisiacich s pobytom v budove, alergických reakcií, astmatických atakov zapríčinených chemickými látkami, peľmi, plesňami, prachom a inými škodlivinami.
- Zabezpečovanie ochrany biodiverzity a prirodzeného druhového zloženia ekosystémov prostredníctvom eliminácie invázy druhov rastlín na predchádzanie vzniku rôznych alergických reakcií u ľudí.
- Zabezpečovanie ochrany a udržiavanie plôch s klimatickými podmienkami vhodnými na liečenie.
- Zvyšovanie uvedomenia obyvateľstva o významnosti a dôležitosti zdravého prostredia budov.

Aktivita:

13. Vypracovať program zameraný na zníženie výskytu fajčenia hlavne u detí, mládeže a u tehotných žien.

14. Realizovať intervenčné projekty so zameraním na výchovu a vzdelávanie detí, mládeže a učiteľov v prevencii fajčenia

15. Vypracovať projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v panelových bytoch a rodinných domoch“ so zameraním na zdravotný stav bývajúcich, hlavne detí

16. Projekt „Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách. Prevencia a zníženie respiračných ochorení“
17. Poskytovať prístup a bezpečnosť vo vybraných sprístupnených jaskyniach SR (Jasovskej j., Bystrianskej j., Belianskej j.) na umožnenie prevádzkovania detskej speleoterapie a ozdravených speleoklimatických pobytov detí a mládeže.
18. Vypracovať projekt: Zhodnotenie stavu súčasných lokalít určených na liečenie z dôvodu vhodných klimatických podmienok. Na základe tohto zhodnotenia navrhnúť vhodné opatrenia v zmysle ochrany a udržania, resp. rozšírenia plôch vhodných na liečenie (sieť liečebných kúpeľov).
19. Rozšíriť monitorovania polietavého prachu (tuhé častice) PM_{2,5} na ďalšie monitorovacie stanice v rámci Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia
20. Vytvoriť Národnú stratégiu invázných druhov a akčný plán, ako aj odstraňovať invázne druhy rastlín v chránených územiach, ktoré majú vplyv na ľudské zdravie.
21. Zlepšenie technického stavu budov škôl, školských zariadení a školských areálov s presadzovaním finančnej podpory na obnovu školských budov podľa harmonogramu zriaďovateľov škôl. Spolupracovať s rezortom zdravotníctva pri realizácii preventívnych opatrení na zlepšenie kvality ovzdušia v školách tak, aby sa znižovala chorobnosť na respiračné ochorenia
 - nariaďovanie odstránenia nedostatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru, poučenie pracovníkov o preventívnych opatreniach počas prevádzky zariadenia vetracie, prevádzková hygiena
22. Výskumná úloha zameraná na hygienické nedostatky prejavujúce sa plesňami najmä v budovách na bývanie
23. Výskumná úloha zameraná na škodliviny negatívne pôsobiace na zdravie v školských budovách a budovách na bývanie
24. Sledovanie počtu obyvateľov bývajúcich v subštandardných podmienkach

Regionálny prioritný cieľ IV.

Cieľ:

- Zameranie na zníženie rizika ochorení a poškodenia zdravia v dôsledku účinku nebezpečných chemických látok (napr. ťažkých kovov), fyzikálnych javov (napr. nadmerný hluk) a biologických látok, ako aj prácu v nebezpečnom prostredí v období tehotenstva, detstva a dospievania.
- Zameranie sa na zníženie výskytu zhubnej a nezhubnej rakoviny kože v neskoršom veku, a zároveň aj ostatných foriem rakoviny s pôvodom v detstve (CEHAPE, WHO).

Prioritné ciele na národnej úrovni:

- zníženie účinkov nebezpečných chemických látok, fyzikálnych javov a biologických látok na deti a tehotné ženy na takú úroveň, ktorá nepôsobí škodlivo na zdravie
- zabezpečenie, aby sa na trh pre spotrebiteľov dostali chemické látky a prípravky len s minimálnymi rizikami pre ľudí, zvieratá a životné prostredie v zmysle

platných zákonov a v súlade so smernicami EÚ, a tým ochraňovať spotrebiteľov pred možnými nepriaznivými účinkami nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov – podľa požiadaviek hlásenia RAPEX vykonávané kontroly výskytu nebezpečných výrobkov na trhu a ich následného stiahnutia z trhu

- ochrana detí pred nadmerným hlukom doma aj v škole
- zabezpečenie príslušných informácií a testovanie účinkov chemických látok, produktov a technológií (BAT) na vyvíjajúce sa organizmy ešte predtým, ako sa dostanú na trh a vypustia sa do životného prostredia
- získanie objektívnych informácií o stave monitorovaných zložiek, zmien a trendov kontaminácie cudzorodými látkami vrátane dioxínov v potravinách a krmivách za určité časové obdobie, hodnotenie rizík, expozície obyvateľstva uvedenými kontaminantmi, ktorých zdrojom sú potraviny a použitie týchto výsledkov monitoringu ako podkladu pre prijímanie okamžitých a preventívnych opatrení

Aktivity

25. Osvetová činnosť v podobe kvalitnej internetovej prezentácie na zobrazovanie nameraných údajov UV indexu na základe meraní celkového ozónu a ultrafialového žiarenia a jeho predpoveď s využitím údajov rádiosondážnych meraní. Šírenie informácií o škodlivých účinkoch slnečného UV žiarenia, najmä so zameraním na mladú generáciu, prispôsobenie grafiky a symboliky v prezentácii odporúčaniam WMO a WHO
 26. Pokračovať v monitoringu cudzorodých látok v potravinách a krmivách.
 27. Zabezpečiť monitorovanie hladín dioxínov v potravinách a krmivách.
 28. Posudzovanie dovozov vybraných nebezpečných látok a vybraných nebezpečných chemických prípravkov, ktoré sú obmedzené na určité použitie pre ich účinky na trhu život a zdravie ľudí a na životné prostredie v zmysle zákona NR SR č. 163/2001 Z.z. o chemických látkach a chemických prípravkov v znení neskorších predpisov.
 29. Vykonávanie kontrol Slovenskou obchodnou inšpekciou malospotrebiteľského balenia nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov na trhu z hľadiska ochrany zdravia a životného prostredia v zmysle zákona NR SR č. 163/2001 Z.z. o chemických látkach a chemických prípravkov v znení neskorších predpisov.
 30. Vypracovanie strategických hlukových máp a akčných plánov aglomerácií, väčších pozemných komunikácií, väčších železničných dráh a väčších letísk, a s tým súvisiace meranie expozície obyvateľstva záťaži hlukom vo vonkajšom prostredí v súlade so smernicou 2002/49/EC.
1. **Realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré súvisia s užívaním pitnej vody a s využívaním prírodných vôd na kúpanie**
Plnenie úlohy: v roku r.2008 nebolo potrebné prijať vzhľadom na vyhovujúcu kvalitu pitných vôd žiadne opatrenia.
 2. **Monitorovať kvalitu pitných vôd u spotrebiteľa a kvalitu vôd na kúpanie.**
Plnenie úlohy:

Monitoring pitných vôd bol zabezpečovaný v I. polroku 2008 na verejných vodovodoch v okresoch Senica a Skalica. Bolo odobratých 76 vzoriek vôd na laboratórne vyšetrenie na 52 odberných miestach. Monitoring vôd prírodných kúpalísk sa započal pred začiatkom kúpaciej sezóny 28.05.2008 a bude pokračovať v dvojtýždňových intervaloch v lokalitách Kunovská priehrada a Gazarka v Šaštíne - Strážoch. Správa o pripravenosti kúpacích lokalít bola zaslaná v termíne do 15.06.2008.

3. Plniť úlohy vyplývajúce zo zavedeného informačného systému založeného na indikátoroch životného prostredia a zdravia pre potreby monitorovania vývoja a stavu environmentálneho zdravia

Plnenie úlohy:

Informačný systém pre vodu na kúpanie sa zaviedol do práce koncom roka 2007

(školenie pracovníkov k IS, cvičná verzia, ostrá verzia).

V rámci monitoringu pitných vôd využíva RÚVZ Senica program VYDRA.

1.2. Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v SR

- nepodielame sa

1.3. Implementácia ENHIS (Informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia) na národnej a regionálnej úrovni – 1.etapa: vypracovanie návrhu projektu implementácie

- nepodielame sa

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva.

Cieľ

Zaviesť jednotnú formu – druh, rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť systematicky zverejňované na www stránkach úradov.

Anotácia

Rozhodnutím komisie ES z 10. februára 2006 bol prijatý plán na rok 2006 na vykonávanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008). Jednou z priorit akčného plánu na rok 2006 sú zdravotnícke informácie, okrem iných by prioritu mali mať zlepšenie zberu, analýzy, vykazovania a šírenia enviromentálnych zdravotných informácií so zameraním najmä na vykonávanie Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie. NEHAP III.-Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR obsahuje aj zber enviromentálnych zdravotných informácií, ktorý je zabezpečovaný odborními HŽP UVZ SR a RÚVZ v SR. Zverejňovanie týchto informácií bude robené jednotnou formou tak, aby verejnosť dostávala aktuálne, odborné a zrozumiteľné informácie.

Riešenie

Zameria sa na zavádzaní enviromentálnych informácií podľa usmernenia UVZ SR.

Výstupy

Jednotný systém I. etapy zverejňovania zdravotno-výchovných informácií.

Ukončenie

Rok 2008 a ďalšie roky.

1.5. Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a redukcia respiračných ochorení

- nepodieľame sa

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou.

Cieľ

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariadovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Prehodnotiť súčasný stav zabezpečenia dátových tokov v oblasti monitoringu vodných plôch SR a vytvoriť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa smernice 76/160/EHS.

Anotácia

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky prírodných rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí, pretože pobyt na takýchto lokalitách môže mať priamy dopad na zdravie rekreatantov a vzhľadom na vysokú koncentráciu obyvateľov na týchto miestach v letnom období môže byť významný aj z hľadiska výskytu epidémií. Požiadavky na kvalitu vody, v ktorej je kúpanie povolené ustanovuje zákon č.126 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Nariadenie vlády SR č.252/2006 o podrobnostiach o prevádzke kúpalísk a podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu.

Monitoring sa bude vykonávať na prírodných lokalitách Kunovská priehrada a Gazarka v pravidelných časových intervaloch a na stálych odberových miestach v rozsahu a frekvencii, ktorá je určená nariadením vlády. Minimálna frekvencia odberu vzoriek vody na kúpanie je 14 dní. Monitoring je potrebné začať vykonávať dva týždne pred vyhlásením kúpacjej sezóny. Kúpacia sezóna alebo letná turistická sezóna (LTS) oficiálne začína 15. júna a končí 15. septembra kalendárneho roku. Cieľom monitorovania je získať údaje o kvalite vody na kúpanie v prírodných kúpaliskách a zistiť, či táto voda spĺňa požiadavky stanovené platnou legislatívou, najmä parametrické hodnoty určené v citovaných predpisoch. Monitorovanie umožňuje sledovať trendy vývoja kvality vody na kúpanie a následne pristúpiť k opatreniam smerujúcim k celkovému zlepšeniu úrovne rekreačných oblastí.

Etapy riešenia

Trvalé

Výstupy

- na začiatku letnej turistickej sezóny správu o pripravenosti prírodných a umelých kúpalísk na LTS,
- po ukončení LTS správu o výsledkoch sledovania kvality vody a prevádzky rekreačných lokalít v LTS,
- v januári výročnú správu,
- priebežne informácie do médií a na internetovú stránku ÚVZ SR.

Plnenie:

Monitoring na prírodných kúpacích lokalitách Kunovská priehrada a Gazarka započal v zmysle harmonogramu pred začatím sezóny pokračoval v 14 – dňových intervaloch až do ukončenia sezóny (15.09.2008).

Bolo odobratých 19 vzoriek vody na laboratórne vyšetrenie z toho 3 na prítomnosť toxických rias. V lokalite Gazarka bola voda prakticky počas celej sezóny nevyhovujúca pre prítomnosť vodného kvetu a siníc. Bol vydaný zákaz kúpania, ktorý platil počas celej sezóny až do jej ukončenia.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Cieľ

Táto úloha má za cieľ zistiť, aký a či vôbec má dopad na zdravotný stav obyvateľstva pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Anotácia

Podľa dostupných údajov je v posledných rokoch evidentný klesajúci trend vo výrobe a dopyte po pitnej vode. Špecifická spotreba pitnej vody na jedného obyvateľa klesla pod 100 litrov na obyvateľa na deň. Pre zabezpečenie základných potrieb človeka bez negatívneho vplyvu na jeho zdravie a hygienu je stanovené tzv. hygienické minimum, ktoré sa v rôznych krajinách pohybuje od 80 do 100 l/ obyvateľa na deň. V niektorých okresoch Slovenska je spotreba vody pod touto hranicou. Pokles spotreby vody je spôsobený zvýšeným používaním vody z individuálnych zdrojov na domáce účely, nákupom balených vôd a iných druhov nápojov a snahou obyvateľov znížiť finančné náklady za odber pitnej vody z verejných vodovodov. V oblastiach, kde je nepriaznivá sociálno-ekonomická situácia, obyvatelia obmedzujú aj vodu používanú na osobnú hygienu, čo môže mať nepriaznivý dopad na zdravotný stav ľudí.

Etapy riešenia

r.2009 podľa požiadaviek ÚVZ SR.

Výstupy

Správa o zhodnotení poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov tohto trendu.

Plnenie:

Do tohto projektu sa Regionálny úrad verejného zdravotníctva Senica zapojil v rámci pilotnej štúdie 20 – timi respondentami. Výsledky boli zaslané Úradu verejného zdravotníctva SR.

1.8. Monitorovať kvalitu pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou.

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe zistených informácií usmerňovania výkonu štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Anotácia

Sledovanie kvality pitnej vody patrí k prioritám odboru hygieny životného prostredia, pretože kvalita pitnej vody má významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Požiadavky na kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu ustanovuje zákon č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenie vlády SR č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

Zo smernice EÚ vyplýva pre Slovenskú republiku povinnosť zbierať údaje z monitoringu pitnej vody a od r.2004 odovzdať každé 3 roky správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu Európskej Komisii. Každý rok je publikovaná hodnotiaci národná správa z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je spracovaná v programe VYDRA.

Monitorovanie kvality pitnej vody je dôležité aj zo zdravotného hľadiska, konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou.

Monitorovanie kvality pitnej vody sa vykonáva na základe harmonogramu spracovaného v spolupráci s prevádzkovateľom verejných vodovodov. Frekvencie odberu vzoriek sú stanovené v prílohe nariadenia vlády č.354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a závisia od objemu vyrábanej alebo dodávanej pitnej vody.

Etapy riešenia

Trvalé

Výstupy

Na základe výsledkov z monitoringu kvality pitnej vody RÚVZ vypracuje:

- každoročne výročnú správu z monitoringu kvality pitnej vody a štátneho zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR.
- priebežné informácie médií a na internetovú stránku RÚVZ Senica.
- publikovanie výročnej správy a informácií o monitoringu pitnej vody na webových stránkach RÚVZ Senica.

Plnenie:

Monitorovanie kvality pitnej vody v okresoch Senica a Skalica bolo zabezpečované na 52 odberových miestach verejných vodovodov. V súvislosti s plnením tohto projektu bolo odobratých 146 vzoriek vôd. Z toho bol 13 vzoriek vôd závadných, 11 vzoriek vôd vykázalo fyzikálno-chemickú závadnosť, 3 vzorky mikrobiologickú závadnosť a 2 vzorky vykázali biologickú závadnosť. Uvedená závadnosť však nepredstavovala závažné zdravotné riziko a kontrolným odberom vzorky vody vyhovovali požiadavkám nariadenia vlády č. 354/2006 Z.z.. Poväčšine tieto prekročené medzné hodnoty boli spôsobené následkom odstraňovania technických porúch na rozvodoch vody, alebo poruchami v systémoch prevádzkovateľov v objektoch (nevyhovujúce batérie, perlátory vody a pod.). Fyzikálno-chemická závadnosť bola poväčšine spôsobená prekročením medznej hodnoty železa.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

- 2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)
- 2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov
- 2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu.
- 2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaže
- 2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia
- 2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

2.3. Zdravé pracoviská

- nepodielame sa

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

- nepodielame sa

2.5. Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

- nepodielame sa

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viesť evidenciu rizikových prác za okres Senica a Skalica podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do

kategórií. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovať výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje o

- počte exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okresoch Senica a Skalica podľa štandardných výstupov programu ASTR
- počte nových rizikových prác v danom roku
- počte a druhu sankcií uložených zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

Sledovať vývoj zmien počtu zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi.

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy sme v roku 2008 vydali 18 rozhodnutí o vyhlásení rizikových prác, z toho v 16 organizáciách boli rizikové práce prehodnotené na základe žiadostí firiem, u 5 firiem boli rizikové práce novo vyhlásené, u 2 zrušené.

V súčasnej dobe evidujeme v okrese Senica 1087 zamestnancov v riziku, z toho 354 žien. Prevládajúcim faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 944, z toho 304 žien. V okrese Skalica evidujeme 2656 zamestnancov, z toho 382 žien. Prevládajúcim rizikovým faktorom je hluk s počtom exponovaných zamestnancov 2564, z toho 321 žien.

V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 43 dotazníkov H o informovanosti zamestnancov.

Z hľadiska dynamiky vývoja konštatujeme, že situácia v počte exponovaných zamestnancov rizikovými faktormi je stabilizovaná a vykazuje iba menšie odchýlky.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD. Cieľene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečovať poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zvyškov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- vykonaných previerkach zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami
- mimoriadnych situáciách a haváriách a ich dôsledkoch.

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva veľmi jedovatým látkam a jedovatým látkam a prípravkom. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov.

Vyhodnotenie

V rámci plnenia tejto úlohy sa zameriavame na uplatňovanie legislatívnych úprav Nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 355/2006 Z.z o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci.

V priebehu roku 2008 sme v rámci výkonu ŠZD vykonali 17 previerok ukončených záznamom, v 6 prípadoch boli prejednané zistené nedostatky, v 7 prípadoch išlo o novú prevádzku. Bolo vydaných 16 rozhodnutí o odsúhlasení prevádzkového poriadku pre prácu s chemickými faktormi.

V rámci tejto úlohy bolo vyplnených 7 dotazníkov CH o informovanosti zamestnancov.

V priebehu roku 2008 sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu spôsobenú nesprávnym použitím jedovatých látok.

Problémom ostáva naďalej hodnotenie rizík jedovatých a veľmi jedovatých látok.

Menšie problémy sa vyskytli pri vypracovaní prevádzkových poriadkov.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík. a možností účinnej prevencie.

Realizačné výstupy

Získavať aktuálne údaje

- o počtoch zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi podľa kategórií rizika v jednotlivých organizáciách v okresoch Senica a Skalica
- o vývoji zmien a trendov v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- o jednotlivých organizáciách, v ktorých sa pracuje s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi a kde sa vyskytujú pracovné procesy s rizikom chemickej karcinogenity

Dosiahnuť zvýšenie miery uvedomenia si zdravotných rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov a obyvateľstva karcinogénnym a mutagénnym faktorom vrátane azbestu. Overenie formou kontrolných listov informovanosti zamestnancov. Sledovanie výskytu azbestových stien, ktoré sa používali pri montovaní bytových jadier v panelových bytových

jednotkách a požiadať o spoluprácu správcov týchto bytov s príslušným orgánom verejného zdravotníctva pri búracích prácach.

Vyhodnotenie

Uplatňovanie požiadaviek Nariadenia vlády SR č. 301/2007 Z.z, ktorým sa mení nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z.z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci realizujeme prostredníctvom výkonu ŠZD. Situácia oproti roku 2007 sa prakticky nezmenila, evidujeme len menšie firmy, ktoré prevažne spracovávajú tvrdé drevo a NsP Skalica, v ktorej sa aplikujú cytostatiká. V priebehu roku 2008 sme evidovali jednu organizáciu, ktorá likvidovala azbest v rámci búracích prác. V rámci tejto úlohy boli vyplnené 4 dotazníky K o informovanosti zamestnancov. Jednej firme boli uložené pokyny na odstránenie zistených nedostatkov pri práci s cytostatikami. Bol schválený 1 prevádzkový poriadok pre prácu s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy – vyhlášky MZ SR č. 542/2007 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií.

Realizačné výstupy

- Prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže
- Prehodnocovať podkladové materiály (dotazníkové batérie) k návrhom zamestnávateľov na určenie rizikových prác s rizikom psychickej pracovnej záťaže, v prípade potreby vyžiadať stanovisko ÚVZ SR. Kópie rozhodnutí o určení rizikových prác zasielať na ÚVZ SR
- Evidovať určené rizikové práce (profesie) s rizikom psychickej pracovnej záťaže aj podľa prevažujúcej činnosti
- Sledovať trendy vývoja a zmien psychického zdravia populácie SR v produktívnom veku na základe štatistických údajov vybraných ukazovateľov psychického zdravia (ÚVZ SR) a usmerňovať v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení na konkrétnych pracoviskách.

Vyhodnotenie

V priebehu roku 2008 sme sa tejto problematike nevenovali.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženie

Anotácia

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

Realizačné výstupy

- Zber údajov z okresov Senica a Skalica do databáz (vedených od r. 1995)
 - a) rizikové práce - faktor DNJZ
 - b) podozrenia na choroby z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania (zdroj Národné centrum zdravotníckych informácií – ďalej NCZI)
 - c) prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29
 - d) priznané choroby z povolania v položke 29 (zdroj NCZI)
- Sledovať vývoj zmien (trendy) v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi
- Evidovať profesie, u ktorých je ochorenie z DNJZ najčastejšie priznané ako choroba z povolania
- Kópie prešetrení podozrení na chorobu z povolania z dôvodu DNJZ zasielať na ÚVZ SR.

Vyhodnotenie

V priebehu roku 2008 sme prešetrovali 4 podozrenia na chorobu z povolania položka č. 29 zoznamu chorôb z povolania, z ktorých boli 2 potvrdené.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

Realizačné výstupy

- Evidovať profesie, u ktorých sa ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin vyskytujú najčastejšie
- Vytvoriť databázu údajov z okresov Senica a Skalica
 - a) podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin (zdroj NCZI)
 - b) prešetrovanie podozrení na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin
 - c) priznané profesionálne ochorenia chrbtice v položke 47 zoznamu chorôb z povolania (zdroj NCZI)
- Zbierať a sumarizovať odborné podklady z domácich a zahraničných zdrojov
- Usmernenia a konzultácie pre zamestnávateľov v prijímaní preventívnych a nápravných opatrení

Vyhodnotenie

V priebehu roka 2008 sme neprešetrovali ani jedno podozrenie na chorobu z povolania.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerat' sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov.

Etapy riešenia

rok 2008 a ďalšie roky

Realizačné výstupy

Získavať údaje o

- zamestnancoch vykonávajúcich prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny v okresoch Senica a Skalica (názov organizácie, počet zamestnancov, profesie, prevažujúca činnosť)
- účasti zamestnancov na skriningovom vyšetrení očí a zraku pred zaradením na prácu so ZJ a v priebehu zamestnania (v prípade zrakových ťažkostí)
- účasti zamestnancov na vyšetrení pohybového a nervového systému (v súvislosti s výkonom práce)

Uvádzať

- počet previerok na pracoviskách so ZJ
- najčastejšie zistené nedostatky a uložené sankcie

Vyhodnotenie

V priebehu roku 2008 sme v rámci bežného výkonu ŠZD vykonávali aj kontrolu práce so zobrazovacími jednotkami. V rámci výkonu ŠZD zameraného na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami bolo vykonaných 10 previerok a boli vyplnené 2 dotazníky Z o informovanosti zamestnancov.

2.6. Zdravé pracoviská

- nepodielame sa

2.7. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

- nepodielame sa

2.8. Pracovné podmienky ako determinanty rodovej nerovnosti práce (Iniciatíva Spoločenstva EQUAL)

- nepodielame sa

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybratých vekových skupín dospelaj populácie SR.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov.

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Gestor

ÚVZ SR (odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov)

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ Senica zabezpečí odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na laboratórne vyšetrenie, ÚVZ SR zabezpečí laboratórne vyšetrenie na reziduá pesticídov, RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečí laboratórne vyšetrenie na mykotoxíny a patulín, RÚVZ v Trnave zabezpečí vyšetrenia na dusičnany a dusitany.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

1. Reziduá pesticídov – odber vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, zeleniny, ovocia. 1 vzorka pozostáva z najmenej 3 vzoriek (na prípravu zmesnej laboratórnej vzorky o hmotnosti 0,5kg).
Termín odberu – marec 2008
Počet vzoriek – 2 (laboratórium ÚVZ SR Bratislava)
2. Mykotoxíny a patulín – odber vzoriek pre dojčatá a malé deti na báze ovocia (hrozno, jablká), obilia, diétnych potravín na osobitné medicínske účely určené špeciálne pre dojčatá.
Termín odberu – 15.október – 15.november 2008

Počet vzoriek – 7 (laboratórium RÚVZ Poprad)

3. Dusičnany a dusitany - odber vzoriek pre dojčatá a malé deti na báze ovocia najmä mrkvy a listovej zeleniny

Termín odberu – celoročne

Počet vzoriek - 5 (laboratórium RÚVZ Trnava)

4. 30. december 2008 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ.
5. 30. január 2009 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy).

Realizačné výstupy

- výsledky a správu postúpiť ako súčasť „Národnej správy z úradnej kontroly potravín v SR za rok 2008“ na EK.

Ukončenie úlohy

30. december 2008

Vyhodnotenie podľa etáp riešenia:

V priebehu roka 2008 bolo odobratých 14 vzoriek dojčenskej a detskej výživy. Z uvedeného počtu boli 2 vzorky dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, obilia alebo zeleniny odoslané na vyšetrenie reziduí prípravkov na ochranu rastlín do laboratória ÚVZ SR Bratislava, 7 vzoriek dojčenskej a detskej výživy na ovocnom základe a na báze obilia odoslaných na vyšetrenie mykotoxínov (Patulín a Aflatoxín B₁) do laboratória RÚVZ Poprad a 5 vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom mrkvy a listovej zeleniny odoslané na vyšetrenie dusičnanov a dusitanov do laboratória RÚVZ Trnava. Všetky vyšetrované vzorky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR.

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ v Senici, oddelenie hygieny výživy

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „**Program ozdravenia výživy obyvateľov SR**“. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

1. a 2. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2008)
3. etapa – záverečné vyhodnotenie, správa a výstupy úlohy (15. február 2008).

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospeljej populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej politiky u obyvateľstva SR.

Ukončenie úlohy

30. december 2008

Vyhodnotenie podľa etáp riešenia:

Počas roka 2008 sa pracovníci oddelenia hygieny výživy podieľali na realizácii projektu „Sledovanie výživového stavu vybratej populácie obyvateľstva SR“, ktorého cieľom je na základe zistených negatívnych a pozitívnych faktorov vo výžive obyvateľstva vypracovať účinnú intervenciu a dosiahnuť ozdravenie výživy populácie, a tým aj výskyt civilizačných ochorení. Celý projekt je na báze dobrovoľnosti a anonymity a zahŕňa do sledovania 80 dospelých jedincov z okresov Senica a Skalica t.j. 40 mužov a 40 žien vo vekových kategóriách 19 – 34 rokov a 35 – 60 rokov v pracovných profesiách zaradených do stredne ťažkej práce. Každý respondent vyplnil dotazník o stravovacích zvyklostiach a pohybovej aktivite, jednoduchý jedálny lístok, odmeral sa mu tlak krvi, vypočítali sa indexy telesnej hmotnosti (BMI) a centrálnej obezity (WHR) a z odberu kapilárnej krvi sa na prístroji REFLOTRON stanovili hodnoty celkového cholesterolu, triglyceridov, HDL cholesterol, LDL cholesterol a glukózy. Tieto údaje boli vyhodnotené prostredníctvom programu ALIMENTA.

Úloha bola riešená priebežne počas celého roku 2008 v spolupráci s oddelením výchovy k zdraviu. Projektu sa zúčastnilo 47 respondentov (veková kategória 19-34 rokov 14 žien a 5 mužov, veková kategória 35 -60 rokov 20 žien a 8 mužov).

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom.

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ v Senici

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 –

tych rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

1. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃, resp. J (morská soľ),
 - počet vzoriek: 3 vzorky mesačne (2 dovoz, 1 domáci pôvod), 36 vzoriek za rok
 - časové obdobie: január - december 2008
2. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
 - časové obdobie: január – december 2008
3. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Ukončenie úlohy

30. december 2008

Vyhodnotenie podľa etáp riešenia:

Počas roka 2008 bolo odobratých spolu 36 vzoriek kuchynskej soli, z toho 12 vzoriek domácej produkcie, všetky vyhoveli požiadavkám platnej legislatívy a 24 vzoriek zahraničnej produkcie, z ktorých 3 vzorky prekročili stanovenú hodnotu KJ(KJ = 35 mg/kg). Sumárna správa bola spracovaná k 31.12.2008 a odoslaná na RÚVZ do Košíc.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ v Senici

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

1. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórných metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok,
2. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie
3. etapa február 2009 príprava záverečnej správy

Výstupy

Záverečná správa s prijatím opatrení a riešení na nasledujúce obdobie

Ukončenie úlohy

10. december 2008

Vyhodnotenie podľa etáp riešenia:

Výkon štátneho zdravotného dozoru bol realizovaný podľa usmernenia na zabezpečenie výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami pre rok 2008. Na základe uvedeného materiálu bol podľa určených úloh a v súlade s harmonogramom odberu vykonávaný odber vzoriek kozmetických výrobkov. Odoberatých bolo spolu 17 vzoriek kozmetických výrobkov, z toho 5 vzoriek výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením odoslané na vyšetrenie UV filtrov do laboratória RÚVZ Bratislava (apríl 2008), 5 vzoriek vlasovej kozmetiky a ústnych vôd odoslané na vyšetrenie mikrobiológie a konzervačných látok do laboratória RÚVZ Žilina (júl 2008), 5 vzoriek permanentných farieb na vlasy odoslané na vyšetrenie farbív do laboratória RÚVZ Bratislava (august 2008) a 2 vzorky detskej kozmetiky odoslané na vyšetrenie mikrobiológie a parabénov do laboratória RÚVZ Poprad (november 2008). Na základe laboratórných výsledkov môžeme konštatovať, že všetky vyšetrené vzorky vyhovovali požiadavkám platnej legislatívy.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov.

Cieľ

1. kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov,
2. monitoring dodržania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov,
3. monitoring dodržania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ v Senici

Anotácia

Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky musí dodržať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobnéj praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí, a vykonaných testov na zvieratách.

Etapy riešenia

1. etapa: august 2006 – december 2006 - kontrola povinnej dokumentácie u výrobcov kozmetických výrobkov
2. etapa: január 2007 - december 2007 - kontrola povinnej dokumentácie u dovozcov kozmetických výrobkov
3. etapa : január 2008 – apríl 2008 – vyhodnotenie

Výstupy

správa, zistené výsledky sa uplatnia pri prijímaní nápravných opatrení pri výkone štátneho zdravotného dozoru

Ukončenie úlohy

30. december 2008

Záverečná správa

30. december 2008

Vyhodnotenie podľa etáp riešenia:

Úloha je plnená priebežne, každé hlásenie bolo následne spracované a boli zabezpečené postupy pri zisťovaní nevyhovujúcich výrobkov na trhu. K 31.12.2008 bolo pracovníkmi RÚVZ zaznamenaných 18 hlásení, pričom preverených bolo 14 hlásení a vykonaných 52 kontrol. Pri výkone dozoru neboli zistené nahlásené kozmetické výrobky v distribučnej sieti regiónu okresov Senica a Skalica.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže
- nepodielame sa

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska.
- nepodielame sa

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

4.4. Prevenia chybného držania tela

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže – do tejto fázy plnenia úlohy nie sme zapojení

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska - do plnenia úlohy nie sme zapojení

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Cieľ

Zozbierať údaje z vybraných škôl v regióne podľa požiadaviek gestora projektu a tým sa podieľať na zisťovaní trendov v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdií vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- zber dát v rámci realizácie prieskumu TAD1,2 a 3
- zber údajov európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách „ESPAD“

Termín ukončenia

priebežne podľa požiadaviek gestora

Úloha sa plní priebežne podľa požiadaviek gestora. V roku 2007 boli zozbierané údaje zaslané gestorovi projektu európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách „ESPAD 2007“. V roku 2008 sme sa na riešení projektu nezúčastnili nakoľko nebola vznesená požiadavka.

4.4. Prevencia chybného držania tela u školských detí

Cieľ

Zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom.

Anotácia

Projekt nadväzuje svojim zameraním na predchádzajúce dve etapy projektu „Prevencia chybného držania tela u školských detí“.

Táto etapa projektu bude zameraná na zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách a gymnáziách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom.

Ťažkosti spôsobené prácou s počítačom bývajú často podceňované, ale pri zanedbaní preventívnych opatrení môžu vyústiť do vážnych zdravotných problémov. Vzhľadom na túto situáciu sa začína klásť zvýšený dôraz na dodržiavanie zásad práce s počítačom a na správnu ergonómiu pracovísk, resp. učební.

Z konkrétnych zdravotných problémov, ktoré sú vyvolané prácou s počítačom, je skupina zdravotných postihnutí, známych pod skratkou RSI (Repetition Strain Injuries – Postihnutia z opakovanej záťaže). Ide o postihnutia vyvolané opakovanými drobnými pohybmi, nesprávnou polohou tela alebo stálym svalovým napätím a opakovaným poškodzovaním tkanív v kĺboch a okolo nich. Toto poškodenie sa týka najmä svalov, nervov, šliach a ďalších mäkkých tkanív, ktoré je spôsobené preťažením alebo nevhodnou jednostrannou záťažou. Preto sa v rámci riešenia tejto etapy projektu sleduje dotazníkovou metódou aj zdravotný stav respondentov s dôrazom na ochorenia pohybového a senzorického aparátu.

Etapy riešenia projektu budú zamerané na:

- praktickú realizáciu monitoringu v jednotlivých počítačových učebniach

- vyplňanie dotazníkov študentmi stredných škôl
- zadávanie údajov do tabuliek v programe EXCEL a ich odoslanie gestorovi

Termín ukončenia

rok 2008

Plnenie

Úloha sa plní priebežne.

Školám bol poskytnutý materiál o ochrane zdravia pri práci so zobrazovacími jednotkami. V II. polroku 2008 sme sa na riešení projektu nezúčastnili nakoľko nebola vznesená požiadavka.

Iné projekty:

„Hrou proti AIDS“ – realizovaný v spolupráci s oddelením epidemiológie (gestor projektu), oddelením preventívneho pracovného lekárstva a Záhorským osvetovým strediskom v Senici v mesiacoch september - október. Zúčastnili sa ho žiaci 9. ročníkov senických ZŠ (104 žiakov) a 1. ročníkov senických SŠ (300 študentov).

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program a kontrola očkovania.

6.2 Surveillancie infekčných ochorení.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení.

6.4. Surveillancie vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS- IPSE.

- nepodielame sa

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

- nepodielame sa

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie.

6.7. Surveillancie poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

6.8. Prevencia HIV/AIDS

6.1 Národný imunizačný program a kontrola očkovania.

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov, monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukácie verejnosti v prevencii antivakcinačných postojov.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Senici

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2008, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2008. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na okresnej a úrovni.

Etapy riešenia

Plánovanie očkovacích látok:

Centrálne zabezpečenie vakcín finančne zabezpečených zdravotnými poisťovňami, ktoré umožní plynulosť a včasnosť očkovania na všetkých úrovniach. Národný plán očkovacích látok vychádza z lokálnych (na úrovni zdravotného obvodu), okresných a krajských plánov.

Časové obdobie:

- lokálny plán (na úrovni zdravotného obvodu) február 2008
- okresný plán marec 2008

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

V roku 2008 budú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- **zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi, redukcia úmrtnosti, pokles potreby hospitalizácie a zníženie nákladov na antibiotickú liečbu v dôsledku závažných pneumokokových infekcií.**
- **vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.**

Časové obdobie: december 2008

Kontrola očkovania v SR:

Príprava usmernenia na kontrolu očkovania a kritériá vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Časové obdobie: jún 2008

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.

Časové obdobie: september – október 2008

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.

Časové obdobie: november 2008 – február 2009

Realizačné výstupy

- celoslovenský plán na zabezpečenie očkovacích látok v roku 2009 uhradených z prostriedkov verejného zdravotného poistenia
- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladenie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám tromi dávkami konjugovanej pneumokokovej vakcíny
- aktualizácia očkovacieho kalendára vypustením preočkovania detí v 3. roku života trivakcínou proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2008
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti na stránke www.ruvzse.sk

Plnenie:

Kontrola imunizácie u ochorení preventabilných očkovaním v súlade s odporúčaniami SZO a krajinami EÚ. Kontrola očkovania prebehla k 31.8.2008. Zaočkovanosť v okrese Senica bola na úrovni od 78,9% do 100%. Nižšia zaočkovanosť bola u základného očkovania novorodencov proti TBC a to z dôvodu nedonosenosti, kontraindikácii a nedostavením sa detí na očkovanie. Neboli hlásené žiadne reakcie po očkovaní, ani neboli zistené závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok. Zaočkovanosť v okrese Skalica bola na úrovni od 97,6% do 100%. Najnižšia zaočkovanosť bola u základného očkovania novorodencov proti TBC taktiež z takých dôvodov ako v okrese Senica. Neboli hlásené žiadne reakcie po očkovaní, ani neboli zistené závažné nedostatky v skladovaní očkovacích látok.

6.2 Surveillancie infekčných ochorení.

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Dosiahnutie cieľa si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný, odborne podložený a dobre zdokumentovaný postup a epidemiologický informačný systém.

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Senici

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2007 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt

a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prisťahovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti očakávame od zavedenia elektronického hlásenia prenosných ochorení terénnymi lekármi. Súčasťou plnenia tejto úlohy je aj propagácia využívania on-line hlásenia prostredníctvom internetu do existujúceho epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania a rozširovanie týchto informácií cestou portálu epidemiologického informačného systému EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Výstupy sprostredkovať širokej verejnosti prostredníctvom portálu programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2008
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Plnenie:

Úloha sa vykonáva priebežne v spolupráci s lekármi prvého kontaktu a odbornými lekármi. Zvýšil sa počet hlásení infekčných ochorení, chrípky a chrípke podobných ochorení ,ako aj nozokomiálnych nákaz. V rámci šetrenia 31 NN nákaz bol vykonaný ŠZD na 8 oddeleniach NsP Skalica. V okrese Senica bola vykonaná kontrola funkčnej schopnosti 37 sterilizačných prístrojov, v okrese Skalica 31 prístrojov a odobratých bolo odobratých 110 vzoriek na kontrolu dezinfekcie a 30 vzoriek na kontrolu sterility. V rámci uvedenia do prevádzky bolo vydaných 38 rozhodnutí vrátane schválenia prevádzkového poriadku.

Na portále RÚVZ Senica boli publikované články o akútnych respiračných ochoreniach, výskyte prenosných ochorení v okrese Senica a Skalica, rady pre cestovateľov – očkovanie do zahraničia, doporučené schémy očkovania pre deti a dospelých. V rámci imunizačného týždňa European Immunization Week- EIW 21.-25.4.2008 vystúpil v TV SEN regionálny hygienik Ing.Máčalka ,ktorý v diskusnej relácii prezentoval informácie o význame očkovania, zaujal stanovisko k antivakcinačným názorom a prezentoval výsledky kontroly očkovania v okresoch Senica a Skalica. Na webových stránkach miest Senica, Skalica a Holíč ,ako aj na stránkach RUVZ Senica boli prezentované články o význame očkovania a nových očkovacích látkach. V oblasti prenosných ochorení a problematiky očkovania bolo poskytnutých 16 konzultácií. V regionálnej tlači boli v mesiacoch apríl a máj uverejnené články o kliešťovej encefalitíde a význame očkovania proti hepatitíde A a B .

6.3 Informačný systém prenosných ochorení.**Cieľ**

1. posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Senici

Anotácia

Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním epidemiologického informačného systému EPIS pripraveného v roku 2006 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) je potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia**Manažment kontaktov a ohnisk:**

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: ihneď a priebežne.

Realizačné výstupy

- aktualizácia údajov zverejňovaných na informačnom portáli :
 1. pre verejnosť
 2. pre iných odborníkov
 3. pre užívateľov
- dopĺňanie a udržiavanie centrálnej databázy:
 1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
 2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
 3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
 4. systému rýchleho varovania
- skvalitňovanie informovanosti laickej i odbornej verejnosti o výskyte prenosných ochorení a možnostiach ich predchádzania.
- uplatňovanie výstupov z analýz pri tvorbe odporúčaní a legislatívy uplatňovanej v prevencii a kontrole prenosných ochorení.

Plnenie:

Údaje o prenosných ochoreniach sú vkladané do informačného systému EPIS priebežne. V sledovanom období bolo v okrese Senica vložených do systému 452 údajov a v okrese Skalica 467 údajov z hlásení prenosných ochorení. Bolo vykonaných 167 epidemiologických vyšetrení v ohnisku nákazy v okrese Senica, 253 vyšetrení v okrese Skalica a bolo vydaných 156 rozhodnutí – lekársky dohľad. V dňoch 10.4.až 20.4.2008 bola zaznamenaná epidémia –akútna gastroenteritída zapríčinená vírusom Norwalk v Domove dôchodcov a Penzión Skalica. Z celkového počtu 138 klientov a 31 zamestnancov ochorelo 42 klientov a 5 zamestnancov. V odobratých vzorkách stolice bol virologickým vyšetrením identifikovaný Norwalk vírus. V roku 2008 bol zaznamenaný zvýšený sporadický výskyt hepatitídy typu A.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS- IPSE.

- nepodielame sa

6.5. Mimoriadne epidemiologické situácie

- nepodielame sa

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie.

Nebola zaznamenaná žiadna mimoriadna epidemiologická situácia.

6.7. Surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV.

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Senici

Anotácia

Po úspešnej eradikácii poliomyelitídy v Slovenskej republike je potrebné naďalej pokračovať vo všetkých doteraz vykonávaných surveillance poliomyelitídy, ku ktorým

patrí aj vykonávanie pravidelného virologického vyšetrovania odpadových vôd na zistenie prítomnosti poliovírusov vo vonkajšom prostredí. Sledovanie cirkulácie poliomyelitických vírusov vyšetrovaním odpadových vôd sa začalo v rámci surveillance poliomyelitídy vykonávať vo vybraných lokalitách Slovenska v roku 1970.

Environmentálna surveillance spočíva vo virologickom vyšetrení odpadových vôd vykonávanom celoslovensky podľa pokynov riaditeľa ÚVZ. Vzorky sa odoberajú systematicky najmä vo väčších mestách a v utečeneckých táboroch a to v mieste vyústenia odpadových vôd do čističky odpadových vôd.

Etapy riešenia

I. etapa

Odbery sa vykonajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR

Časové obdobie: marec – november 2008

II. etapa

Vyhodnotenie výsledkov za rok 2008 a ich porovnanie s predchádzajúcim obdobím.

Výstupy

1. Udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR.
2. Vyhlásenie globálnej eradikácie.

Plnenie:

Podľa celoslovenského harmonogramu v rámci surveillance poliomyelitídy bolo vykonaných 14 odberov odpadových vôd z ČOV v mestách Senica a Skalica. Všetky obraté vzorky z dvoch odberových miest mali negatívny výsledok. V sledovanom období neboli hlásené žiadne akút. chabé parézy

6.9. Prevencia HIV/AIDS

Gestor

RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v sídlach krajov a všetky RÚVZ košického kraja

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“.

I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Etapy riešenia

Projekt sa uskutoční v rokoch 2007 – 2011 (5 rokov)

Každoročne sa zabezpečí:

- v mesiacoch január - február vypracovanie metodického postupu na riešenie projektu v danom roku a zaslanie riešiteľským pracoviskám – RÚVZ Košice
- marec - vypracovanie špeciálneho dotazníka na vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na jednotlivých stretnutiach – RÚVZ Košice
- marec - november vlastná realizácia projektu na RÚVZ Košického kraja
- dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie vedomostnej úrovne študentov pred a po účasti na stretnutí - RÚVZ Košického kraja
- december - zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov stretnutí na školách na RÚVZ Košice
- december - zaslanie, spracovanie a vyhodnotenie výsledkov dotazníkov na RÚVZ Košice
- RÚVZ Košice predloží záverečnú správu na ÚVZ SR

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia

December 2011

Plnenie:

V roku 2008 pracovníci epidemiológie RÚVZ Senica začali realizáciu interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“. Na realizáciu projektu, podľa harmonogramu RÚVZ Trnava – odboru podpory zdravia, boli vyhradené 2 mesiace september – október. Súčasne boli zapožičané materiály na jednotlivé stanovišťa. Po dohovore s oslovenými riaditeľmi základných a stredných škôl sa projekt v dohodnutých termínoch realizoval v zapožičaných priestoroch Záhorského osvetového strediska v Senici. V dňoch 30.9.2008 – 14.10.2008 sa interaktívneho projektu zúčastnilo celkovo 404 žiakov a študentov základných a stredných škôl v meste Senica. Z toho žiakov základných škôl bolo 104, študentov odborných škôl s maturitou bolo 120, študentov stredných súkromných škôl a gymnázií bolo 180.

Úvodom každého stretnutia so žiakmi alebo študentmi bol predstavený projekt, štruktúra a jeho význam. Žiaci alebo študenti boli rozdelení do 5 skupín po cca 10-12 osôb. Každá skupina si vymyslela názov a dostala „hraciu kartičku, na ktorú boli zaznamenávané body na jednotlivých stanovištiach. Po absolvovaní 5 stanovišť sa body sčítali a skupina s najvyšším počtom bodov vyhrala. Bola odmenená drobnými darčkovými predmetmi. V rámci projektu boli publikované články o HIV/AIDS v regionálnej tlači (Záhorák, Naša Senica) a v regionálnom vysielaní TV SEN. Dňa 1.12.2008 v rámci svetového dňa Boja proti AIDS odznela prednáška pre učiteľov základných a stredných škôl.

9. ODDELENIE VÝCHOVY K ZDRAVIU

9.1. Materské centrá

- nepodielame sa

9.2. Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

- nepodielame sa

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní:

9.5. Vyzvi srdce k pohybu.

9.6. Národný program prevencie obezity

9.7. CINDI program SR

9.8. Iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

9.2. Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo.

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ v Senici

Anotácia

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí . Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie, vytvoriť systém certifikovaného vzdelávania, vytvoriť komunitu starších ľudí – vlastných lektorov z radov starších ľudí, ktorí prenesú systém zdravého starnutia do svojej komunity. Udržiavať dosiahnutý stav – informovať, publikovať, dopĺňať poznatky, kontrolovať kvalitu informácií, ktoré sú distribuované lektormi. Monitorovať životný štýl starších ľudí, aktívne počúvať, prijímať návrhy na zlepšenie.

Etapy riešenia

1. etapa projektu – doplnenie tlače vzdelávacích materiálov,
2. etapa – realizácia vzdelávacieho programu pre starších ľudí pre ďalšie organizácie, združujúce seniorov,
3. etapa projektu – zameraná na sociálne prostredie - týždeň zdravia starších ľudí 1.10.2008,
4. etapa projektu október 2008 – celoslovenský vzdelávací seminár pre lektorov z radov starších ľudí.

Realizačné výstupy

Zlepšenie zdravotného stavu starších ľudí.

Vytvorenie programu seminárov.

Metodické a učebné tlačené materiály, prípadne letáky a brožúry.

Články v časopisoch určených starším ľuďom.

Sprievodné akcie, komunikácia s médiami.

Projekt Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo má za cieľ zvýšiť kvalitu zdravia a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli a presiahli vek 65 rokov.

Plnenie

Oddelenie Podpory zdravia pri RÚVZ v Senici realizoval projekt „Mám 65+ a teší ma že žijem zdravo“ s cieľom zvýšiť kvalitu zdravia a zdravotného uvedomenia starších ľudí, ktorí dosiahli vek 65 rokov a viac. V spolupráci s Jednotou dôchodcov v Senici sme vybrali z radov starších ľudí – frekventantov vzdelávacieho kurzu Mám 65+, ktorí prejavili záujem a boli rozhodnutí preniesť získané poznatky informácie o zdravom starnutí medzi Seničanov. Zdravotno výchovné podujatie sa uskutočnilo

v zasadačke Jednoty dňa 15.10.2008. Projektu sa zúčastnilo 21 žien a 9 mužov.

Ten istý projekt sa uskutočnil aj v klube dôchodcov v Holíči, dňa 25.11.2008. Zúčastnilo sa ho 17 žien 9 mužov.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena
- nepodielame sa

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

(Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď.)

Riešiteľské pracovisko:

RÚVZ Senica

- etapa projektu 1.-12./2008

Svetový deň zdravia. Pri tejto príležitosti bol v Poradni zdravia – Deň otvorených dverí. Zúčastnilo sa ho 6 žien a 3 muži.

Svetový deň bez tabaku – Fajčenie alebo zdravie.

Oddelenie podpory zdravia pri RÚVZ v Senici realizoval v spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom a Centrom voľného času Stonožka, cyklus prednášok a besied o fajčení pre žiakov 5. ročníkov ZŠ mesta Senice – od 6.5.2008 do 25.6.2008 a zúčastnilo sa

ich 11 tried 5. ročníkov s celkovým počtom 211 žiakov. Fajčenie – vstupná brána k tvrdým drogám – vzdelávacie podujatia zamerané na prevenciu fajčenia, tvorivé dielne pre študentov Stredného odborného učilišťa v Senici .Zúčastnilo sa ho celkove 223 žiakov SOU. Lektor : PhDr. Nemravová

Súvislosti – RÚVZ, HOS a Okresné riaditeľstvo PZ v Senici pripravili interaktívnu výstavu na tému prevencia drogových závislostí, určený žiakom 1. Stupňa ZŠ, ktorá poskytuje odpovede na otázky o alkohole tabaku a marihuane.

Oddelenie podpory zdravia sa zapojilo aj do celoslovenskej súťaže- Prestaň a vyhraj .Do súťaže sa z okresov Senica a Skalica prihlásilo 6 klientov.

Na prázdniny bezpečne.

Projekt pre žiakov ZŠ v meste Senica bol realizovaný v dňoch 24. a 25.júna 2008 a bol zameraný na pohybové aktivity a na prevenciu fajčenia. Celkove sa projektu zúčastnilo 428 žiakov základných škôl 1.2 a 3 ZŠ a 9 ročníkov.

9.5. Vyzvi srdce k pohybu.

Oddelenie Podpory zdravia pri RÚVZ v Senici sa v roku 2008 nezapojilo do tohto projektu.

9.6. Národný program prevencie obezity

- nepodieláme sa

9.7. CINDI program SR

Cieľ

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách. Zahŕňa výskum, vývoj, testovanie a vyhodnocovanie európskeho systému determinantov detskej obezity na školách, tvorbu metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorbu koordinačných nástrojov a pod..

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR

Koordinátori

za výživu - Mgr. Alžbeta Benedikovičová

za pohybovú aktivitu - Mgr. Jenisová Zuzana

Anotácia

Shape up je pilotný projekt zameraný na holistický prístup k detskej obezite. Bude sa postupne realizovať v 26 európskych mestách vo všetkých 25 členských krajinách EÚ, gestorom je Španielsko.

Projekt rozvíja systém účasti škôl a okolitého spoločenstva na konštruktívnom dialógu zahŕňajúcom rôzne dimenzie detskej obezity:

- výživa (stravovanie, diéta, dostupnosť zdravých potravín),
- pohybová aktivita (cvičenie, hranie, podmienky na pohyb, vzhľad tela),

- účasť žiakov, vzdelávanie učiteľov,
- sociálne vzťahy, mestské plánovanie, medzigeneračný dialóg,
- informačné technológie, dlhodobé plánovanie, atď.

Etapy riešenia

Školský rok 2006/2007

- prieskum na školách,
- budovanie partnerstva zainteresovaných – učiteľov, žiakov, rodičov, miestnych a regionálnych autorít a pod.

Školský rok 2007/2008

- intervenčné aktivity vyplývajúce z výsledkov prieskumu
- príprava manuálu spolupráce

Výstupy

2007 - výsledky prieskumu na školách, návrh intervenčných aktivít, budovanie partnerstva

2008 - intervenčné aktivity

- brožúra pre školy a partnerov na lokálnej a regionálnej úrovni

Plnenie

Hlavným cieľom Poradne zdravia je zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov okresov Senica a Skalica a predchádzanie infekčným chorobám.

V roku 2008 navštívilo základnú poradňu celkovo 312 klientov z toho 247 žien a 65 mužov.

Zvýšil sa záujem klientov o zdravotno-výchovné aktivity.,

Podpora zdravia a prevencia chorôb v Trnavskom samosprávnom kraji.

Projekt bol zameraný na zníženie chorobnosti srdcovo – cievnych ochorení obyvateľov regiónov Senica a Skalica. Zámerom bolo zvyšovať záujem obyvateľov tohto regiónu o vlastné zdravie, poznávanie zdravotných rizík a preventívnymi vyšetreniami na prístroji Reflotrón, predchádzať vzniku neinfekčných chronických chorôb a to najmä vysokého tlaku, infarktu srdcového svalu, či NCMP. Vyšetrení v Poradni zdravia sa v termíne od 27.3.2008 do 25.6.2008 zúčastnili zamestnanci týchto inštitúcií: Mestský úrad Senica, Mestský úrad Holíč Sociálna poisťovňa v Senici, Jednota COOP Senica. Okresná knižnica, Okresné zastupiteľstvo Policajného zboru v Senici, Záhorské osvetové Stredisko, Mestský úrad v Senici. Celkovo bolo vyšetrených 102 klientov z toho 21 mužov a 81 žien.

Poradňa odvykania od fajčenia je otvorená každú stredu od 8:00 do 10:00 hodiny. Diagnostická časť je založená na dotazníkových metódach a individuálnom pohovore s klientom ako aj vyšetrenie CO vo vdychovanom vzduchu na prístroji, smokerlyzeri. Poradňu odvykania od fajčenia navštívilo v roku 2008 celkove 46 klientov, z toho 31 mužov a 15 žien.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

"Do r.2015 zvýšiť podiel spoločnosti na osvojení si zdravšieho spôsobu života jedinca" a cieľa č. 19:" V členských štátoch vybudovať zdravotný výskum, informačné a komunikačné systémy na zabezpečenie efektívneho využitia a rozširovania vedomostí- na podporu zdravia pre všetkých" v rámci programu SZO "Zdravie 21 .storočia".

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Cieľ

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Anotácia úlohy

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborného-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (vlastná edičná činnosť, regionálna tlač) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi (prednášky, tlačovky) a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotne- výchovných aktivít sú tematické putovné výstavy a videofilmy.

Etapy riešenia

Táto úloha je pre svoju aktuálnosť plnená bez časového obmedzenia s priebežným vyhodnotením jej prínosu 1x do roka v súlade s odporúčanými termínmi.

Konkrétny výstup

Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ich k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.

Plnenie

Úloha je plnená priebežne. Okrem aktivít pracovníkov RÚVZ v Senici, spolupracujeme s klinickými odborníkmi a to v rámci organizovania zdravotno-výchovných podujatí. Spoluprácu s médiami organizuje Dr. NEMRAVOVÁ, ktorá je členkou redakčnej rady NAŠA Senica. Okrem týchto aktivít organizujeme v spolupráci so Záhorským osvetovým strediskom putovné výstavy výtvarných prác (Prečo som na svete rád).

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Spišskej Novej Vsi**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Úloha sa plní predovšetkým v sledovaní kvality pitnej vody v územnom obvode, osobitne v rómskych osadách, ako aj v prameňoch Národného parku Slovenský raj.

V rámci projektu PHIME je RÚVZ Spišská Nová Ves spoluriešiteľom projektu za priemyselnú oblasť SR. V roku 2008 bola sledovaná expozícia detskej populácie ťažkým kovom (Pb, Cd, Hg v krvi detí) a zberom údajov o kvalite pitnej vody a vonkajšieho ovzdušia vo vybranej priemyselnej oblasti - mesto Krompachy.

1.2 Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v Slovenskej republike

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi úlohu neplní.

1.3 Budovanie informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia na národnej a regionálnej úrovni – 1. etapa: vypracovanie návrhu projektu implementácie

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi úlohu neplní.

1.4 Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Spišskej Novej Vsi sú uvedené informácie o získaní odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností.

Na internetovej stránke je tiež uvedený zoznam odborne spôsobilých osôb na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach, v ktorých dochádza ku kontaktu s ľudským telom a tiež zoznam odborne spôsobilých osôb na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení.

Do nového informačného systému Voda na kúpanie sú priebežne zadávané údaje o kvalite vody v prírodných a umelých kúpaliskách, bola zadaná správa o príprave na LTS a tiež správa o hodnotení LTS v spádovom území okresu Spišská Nová ves a Gelnica.

1.5 Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách, prevencia a redukcia respiračných ochorení

Úlohu neplníme.

1.6 Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

• Vodná nádrž Ružín I. – západná časť

Základné parametre vodnej nádrže sú nezmenené a v uplynulom období nedošlo k žiadnym zmenám – ubytovacie kapacity, zmeny v zásobovaní vodou a pod. Vodná nádrž okrem individuálnej chatovej rekreácie a vodnolyžiarskych športov je prevažne využívaná rybármi s divokým stanovaním.

Odbery vzoriek vôd boli zabezpečené na 4 odberných miestach vo vodnej nádrži a to:

- v areáli vodného lyžovania

- v lokalite chaty Pod skalou
- na Hnileckom ramene
- na Hornádskom ramene

Celkove boli odobraté 4 sady vzoriek vôd. Prvý odber bol vykonaný v mesiaci júni a posledný odber sa uskutočnil v mesiaci september.

Priehľadnosť vody bola v priebehu sledovaného obdobia premenlivá. V areáli vodného lyžovania SKI a v lokalite Chaty Pod skalou bola priehľadnosť vody vždy vyššia ako 1 m, pri všetkých odberoch na Hnileckom a Hornádskom ramene bola zistená priehľadnosť vody nižšia ako 1 m.

Hodnota reakcie vody na všetkých odberných miestach vo vodnej nádrži sa pohybuje v intervale od 8,5 do 9,0. K prekročeniu limitu došlo v štyroch vzorkách.

Nasýtenie kyslíkom bolo nízke pri odberoch vykonaných v septembri v areáli vodného lyžovania SKI, v lokalite Chaty Pod skalou a a na Hnileckom ramene.

Počas letnej turistickej sezóny bola hodnota celkového fosforu prekročená v 11- ich odobratých vzorkách z celkového počtu 15 odobratých vzoriek, čo predstavuje viac ako 68,8% - né prekročenie limitnej hodnoty. V areáli vodného lyžovania SKI bola limitná hodnota celkového fosforu prekročená 1x, na Hnileckom ramene 2x, v lokalite Chaty Pod skalou a na Hornádskom ramene vo všetkých odobratých vzorkách.

Na odberovom mieste Hnilecké rameno bola počas sledovaného obdobia zhoršená situácia v mikrobiologických ukazovateľoch – limitná hodnota pre fekálne streptokoky bola prekročená pri 2 odberoch a 1x bola dokázaná prítomnosť salmonely. V jednej vzorke bola zistená zvýšená prítomnosť rias.

Mimoriadna situácia nastala v priebehu letnej turistickej sezóny v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica po povodniach, ktoré boli na konci mesiaca júla. Na začiatku augusta sa na hladine celej plochy vodnej nádrže nachádzalo obrovské množstvo plávajúcich nečistôt (listy, konáre, kmene, ale najmä PET fľaše, rôznych stavebných materiálov, prevažne polystyrén). Situácia sa zlepšuje len veľmi pomaly a ešte ani v súčasnosti nie je hladina nádrže úplne vyčistená od plávajúcich nečistôt. Problémy s nečistotami na hladine vodnej nádrže sa opakujú pravidelne každý rok, ale situácia po povodniach potvrdila, že uvedený problém je potrebné riešiť. Vo vzorkách odobratých v mesiaci august boli zistené prekročené limitné hodnoty pre E.coli a to niekoľkonásobne, a tiež bola dokázaná prítomnosť patogénnych baktérií – Klebsiella pneumoniae a Klebsiella oxytoca.

Koncentrácie sledovaných kovov neboli vo vzorkách odobratých počas letnej turistickej sezóny prekročené. Vodný kvet nebol v roku 2008 zistený.

V priebehu sezóny neboli hlásené prenosné ochorenia súvisiace s využívaním vodných plôch.

- **Banské jazero Gelnica Thurzov a banské jazero Úhorná**

Celkove boli odobraté 3 sady vzoriek vôd. Prvý odber bol vykonaný v mesiaci júni a posledný odber sa uskutočnil v mesiaci september.

Priehľadnosť vody bola v priebehu sledovaného obdobia premenlivá. Na banskom jazere Gelnica – Thurzov bola priehľadnosť nižšia ako 1 m pri jednom odbere a na banskom jazere Úhorná pri všetkých odberoch.

Počas letnej turistickej sezóny bola hodnota celkového fosforu prekročená v 1 vzorke z banského jazera Úhorná.

Vo vzorke z banského jazera Gelnica – Thurzov bola pri odbere v júni prekročená limitná hodnota fekálnych streptokokov a dokázaná prítomnosť patogénnych baktérií Citrobacter. V jednej vzorke odobratej z banského jazera Úhorná bola zistená zvýšená prítomnosť rias.

Koncentrácie sledovaných kovov neboli vo vzorkách odobratých počas letnej turistickej sezóny prekročené. Vodný kvet nebol v roku 2008 zistený.

V priebehu sezóny neboli hlásené prenosné ochorenia súvisiace s využívaním vodných plôch.

1.7 Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že v priebehu roku 2008 došlo k miernemu poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Za sledované obdobie neboli hlásené zdravotné dôsledky vyplývajúce zo zníženej spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprav a podkladov pre správu EÚ

V priebehu roka 2008 bolo pracovníkmi oddelenia hygieny životného prostredia odobratých celkovo 293 vzoriek pitných vôd – z toho bolo 248 vzoriek z verejných vodovodov, 19 vzoriek z verejných studní a prameňov, 11 vzoriek z individuálneho zásobovania, iné – 15.

Laboratórny rozbor vzoriek vykonáva laboratórium Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Poprade, niektoré špeciálne ukazovatele sú stanovované v laboratóriu Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Košiciach.

V zásobovaní obyvateľov okresov Spišská Nová Ves a Gelnica pitnou vodou z verejných vodovodov nedošlo v priebehu roka 2008 k výraznejším zmenám. Negatívne možno hodnotiť pretrvávajúci trend odpájania časti obyvateľov v okrese Gelnica aj Spišská Nová Ves z rozvodov verejných vodovodov a návrat k individuálnym zdrojom pitnej vody, čo je spôsobené najmä cenou vody a v niektorých skupinách obyvateľstva neuhrádzaním financií za spotrebované množstvo vody. Táto skupina obyvateľov rieši zásobovanie pitnou vodou donáškou vody z rôznych prameňov, resp. z vlastných individuálnych studní.

V okrese Spišská Nová Ves je 6 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod (Betlanovce, Bystrany, Hincovce, Vítkovce, Kaľava, Kolinovce).

Kritická situácia pretrváva naďalej v zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou v obci Bystrany. Realizované a sledované vrty sú málo výdatné a kvalita vody nezodpovedá hygienickým požiadavkám. Kvalita vody v domových a verejných studniach nezodpovedá ustanoveniam nariadenia vlády SR č.354/2006 Z.z.. Nezmenená situácia je v obci Betlanovce. Kvalita vody v domových studniach nezodpovedá hygienickým požiadavkám a pri zvýšených stavoch v rieke Hornád dochádza k ich negatívnemu ovplyvneniu.

V okrese Gelnica má možnosť napojenia na verejný vodovod 13 obcí. Je 7 obcí, ktoré nemajú verejný vodovod (Helcmanovce, Henclová, Hrišovce, Kluknava, Richnava, Úhorná a Závadka).

Zmeny v riešení dezinfekcie vody na verejných vodovodoch neboli zaznamenané. Používa sa plynný chlór a chlórnan sodný.

V ochranných pásmach vodných zdrojov stále pretrvávajú nedostatky v dodržiavaní režimu hospodárenia zisťované pri kontrolných obhliadkach vodohospodárskeho orgánu i správcu toku. Prevažne ide o približovanie dreva priamo po potoku, čím dochádza k nadmernému zákalu a znehodnoteniu kvality surovej vody.

Výnimky z nezodpovedajúcej kvality pitnej vody neboli vydané.

1.9 PHIME projekt „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG -TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION strata“ – vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín.

V rámci projektu PHIME sa sleduje expozícia detskej populácie ťažkým kovom (Pb, Cd, Hg v krvi detí) a zberom údajov o kvalite pitnej vody a vonkajšieho ovzdušia v sledovanej oblasti mesta Krompachy.

1.10 Vyhodnotenie zdravotných rizík podľa environmentálnej regionalizácie zat'az'eny'ch území SR ako podklad pre biologický monitoring

Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Spišskej Novej Vsi úlohu neplní.

Úlohy vyplývajúce z problematiky územného obvodu

Sledovanie kvality vody v prameňoch na území Národného parku Slovenský raj

V roku 2008 bolo odobratých 45 vzoriek vôd z 26 prameňov nachádzajúcich sa vedľa najnavštevovanejších turistických trás na území Národného parku Slovenský raj. Z uvedeného počtu bolo 19 vzoriek závadných.

Výsledky kvality vôd boli oznámené Správe Národného parku Slovenský raj, obecným úradom a hlavným prevádzkovateľom ubytovacích a stravovacích zariadení s požiadavkou na oznámenie na informačných tabuliach.

Odborne spolupracovať s obecnými úradmi pri riešení problematiky v zásobovaní rómskych osád pitnou vodou

V rómskych osadách – Krompachy, Bystrany, Vítkovce, Žehra, Nálepkovo, Spišská Nová Ves – Hájik a Podskala, Rudňany bolo odobratých celkovo 24 vzoriek vôd zo studní, prameňov a verejného vodovodu, ktoré slúžia na hromadné zásobovanie pitnou vodou. Závadnosť vzoriek je vysoká – 66,6 %. V závadných vzorkách boli prekročené limity mikrobiologických ukazovateľov – Escherichia coli, koliformné baktérie – Klebsiella pneumoniae, Enterokoky, kultivovateľné mikroorganizmy pri 36° a 22° C, v niektorých vzorkách boli prekročené aj limity chemických ukazovateľov – železo, dusičnany. Pri riešení zložitej situácie v zásobovaní rómskych osád pitnou vodou sú vykonávané krátkodobé aj dlhodobé opatrenia. Pre oblasť Richnava sa pripravuje výstavba vodojemu a rozvodnej siete. V osade Spišská Nová Ves Hájik je realizovaná permanentná dezinfekcia vo verejnej studni. Pre oblasť Bystrany je vo fáze spracovania projektová dokumentácia na predĺženie siete Spišského skupinového vodovodu Spišský Hrušov – Krompachy, v mesiaci jún bola vykonaná rekonštrukcia verejnej studne v osade a studňa bola prečistená. Pre oblasť Dobrá

Vôľa, časť Spišské Vlachy je spracovaná projektová dokumentácia napojenia na vodovod Žehra.

Nedostatky sú zisťované v udržiavaní a funkčnosti verejných studní. Odstraňovanie týchto nedostatkov je veľmi zdĺhavé a v rómskych osadách často neefektívne.

Negatívne je potrebné hodnotiť opakované ničenie stavebnej úpravy studní a čerpacích zariadení, zásahy do prevádzky chlórovacího zariadenia. Okolie studní je znečisťované, nie je možné vytvorenie ochranného pásma.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2008 bolo v regióne Spišská Nová Ves (okres Spišská Nová Ves a Gelnica) evidovaných 3139 pracovníkov v riziku práce, z toho je 503 žien. V okrese Spišská Nová Ves je evidovaných 2604/466 pracovníkov a v okrese Gelnica 535/37 pracovníkov. Oproti roku 2007 sa počet exponovaných pracovníkov znížil o 338 a počet exponovaných žien sa znížil o 68 pracovníčok. Zníženie počtu exponovaných pracovníkov je dôsledkom novej objektivizácie faktorov pracovného prostredia a posúdenie rizika, ktorú vykonali pracovné zdravotné služby.

Podľa prevažujúcej činnosti je najviac evidovaných pracovníkov v priemyselnej výrobe 2397/414, čo je z celkového počtu 76,36 % pracovníkov, v ťažbe nerastných surovín je 185/16 pracovníkov čo je 5,89 %, v poľnohospodárstve, lesníctve a poľovníctve je 172/6 pracovníkov, čo je 5,48 % a v stavebníctve je exponovaných 278/0 pracovníkov, čo je 8,86 %. V ostatných odvetviach je spolu exponovaných 107/67 pracovníkov, čo je 3,41 % z celkového počtu exponovaných pracovníkov. Výrazný pokles v počte exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rezorte ťažba nerastných surovín (o 157 pracovníkov) v dôsledku obmedzenia ťažby v spoločnosti SABAR, s.r.o. Markušovce a Východoslovenských kameňolomoch Spišská Nová Ves.

Podľa rizikových faktorov je najviac pracovníkov exponovaných nadmernému hluku 2863/424 pracovníkov (91,20 %), prachu 622/28 pracovníkov, vibráciám 290/4 pracovníkov a chemickým látkam 146/4 pracovníkov. Ostatným faktorom je exponovaných 2 až 82 pracovníkov. Výrazný pokles v počte exponovaných pracovníkov bol zaznamenaný v rizikovom faktore hluk, kde došlo k poklesu o 325 osôb z toho 68 žien. Bol spôsobený najmä poklesom počtu exponovaných pracovníkov v spoločnosti EMBRACO Slovakia Spišská Nová Ves, kde sa počet znížil o 152 a znížením počtu exponovaných pracovníkov v spoločnostiach Zlieváreň SEZ Krompachy, CFM Spišská Nová Ves a P.O.S. Prakovce ako aj zrušením rizikových prác v spoločnostiach ZINKOZA Krompachy a Konzeko Markušovce.

Najvyšší počet exponovaných pracovníkov je evidovaný v spoločnosti EMBRACO Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves – 773/175 žien (prevažne expozícia nadmerným hlukom). Potom nasledujú Uranpres, a.s. Spišská Nová Ves 200/0 pracovníkov (hluk a vibrácie), SABAR, s.r.o. Markušovce 106/3 pracovníkov (hluk, vibrácie), CFM Slovakia, s.r.o. Spišská Nová Ves 77/61 pracovníkov (hluk), Zlieváreň SEZ, a.s. Krompachy 77/5 pracovníkov (hluk, vibrácie, infračervené žiarenie, prach), P.O.S., s.r.o. Prakovce 92/0 pracovníkov (hluk, vibrácie, infračervené žiarenie, prach), SEZ, a.s. Krompachy 90/11 pracovníkov (hluk, chemické látky), Triplus, s.r.o. Spišská Nová Ves 122/89 pracovníkov (hluk, prach, chemické

látky) a Kovohuty, a.s. Krompachy 101/0 pracovníkov (hluk, infračervené žiarenie, prach). V ostatných prevádzkach je počet exponovaných pracovníkov nízky.

V roku 2008 boli prehodnotené rizikové práce 42 spoločnostiach a boli vypracované nové rozhodnutia. Zrušené boli rizikové práce v 8 spoločnostiach (ZINKOZA, a.s. Krompachy, Veterinárna klinika Spišská Nová Ves, Konzeko, a.s. Markušovce, Mestské lesy, s.r.o. Spišské Vlasy, Stanica výkrmnosti ošípaných, s.r.o. Spišské Vlasy, S.I.T. a.s. Smolník, ÚKSUP Spišské Vlasy a Metalprodukt, s.r.o. Gelnica) – na základe objektivizácie faktorov pracovného prostredia, zánikom spoločnosti a ukončením činnosti s výskytom rizikových faktorov.

V uvedenom období boli vyhlásené rizikové práce v 5 spoločnostiach (Aveoengineering, s.r.o. Gelnica, Bednár Ľubomír Hnilčík -pílič, GOHR, s.r.o. Spišská Nová Ves, IDAL, s.r.o. Gelnica, VSK Minerál Spišská Nová Ves).

Preventívna lekárska starostlivosť je poskytovaná pracovnou zdravotnou službou. Najväčšie zastúpenie má pracovná zdravotná služba ProCare Bratislava, ktorá v Spišskej Novej Vsi má zriadené vysunuté pracovisko – ambulancia pracovného lekára a zástupca vykonávajúci dohľad nad pracovným prostredím. Zároveň preventívnu lekársku starostlivosť poskytujú lekári v meste Krompachy a Gelnica pod dohľadom pracovného lekára v Spišskej Novej Vsi. Zatiaľ sa ukazuje problém poskytovanie služieb PZS u SZČO a malých spoločnosti, s ktorými zatiaľ neuzatvárajú zmluvy. Nie je doriešená ani problematika SZČO, ktorí pracujú na dohodu v priemyselných podnikoch a v stavebníctve (zvárači, stolári ap.).

V regióne Spišská Nová Ves podľa podkladov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru poskytuje služby asi 12 PZS.

Údaje o vyhlásených rizikových prácach sú aktualizované v programovom vybavení ASTR. Podklady boli v stanovenom termíne odoslané na ÚVZ SR Bratislava.

Prevádzkovatelia predložili na posúdenie prevádzkové poriadky pre jednotlivé rizikové faktory. Počet predložených a posúdených prevádzkových poriadkov zameraných na rizikové faktory 55 (hluk, chemické faktory, vibrácie).

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V sledovanom období bolo vykonaných 17 previerok na pracoviskách s používaním veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov a 34 previerok na pracoviskách v výskytom chemických látok, vykonané boli 3 školenia pracovníkov s chemickými látkami a prípravkami (obchod, školy a poľnohospodárstvo, spolu 85 osôb) a samostatné školenie pre pracovníkov lekární v regióne Spišská Nová Ves. Konzultácie (5) boli poskytnuté najmä pracovníkom škôl – skladovanie, evidencia, posúdenie rizika a vypracovanie prevádzkových poriadkov.

Pri výkone ŠZD v poľnohospodárskych spoločnostiach sa zisťuje len ojedinelá aplikácia chemických prípravkov klasifikovaných ako jedovaté látky a prípravky. Veľmi jedovaté látky a prípravky sa nepoužívajú resp. ich používanie je ojedinelé. Aplikácia je zabezpečená prostredníctvom aplikačných stredísk – letecky. Pre Slovenský vodohospodársky podnik B. Štiavnica, Povodie Hornádu a Bodvy Košice bolo vypracované povolenia na aplikáciu herbicídov na likvidáciu burín na brehoch riek (Hornád, Rudniansky potok, Slovinský potok) v obytných častiach miest a obcí upravených lomovým kameňom.

V roku 2008 sa pokračovalo v celoplošnej akcii pri ničení škodlivých živočíchov (deratizácia) v rómskej osade na Potočnej a Lesnej ulici a na okolitých uliciach susednej individuálnej bytovej výstavby v Spišskej Novej Vsi. Zadávatel akcie – MsÚ Spišská Nová Ves vykonal opakované kontroly v predmetnej oblasti za účasti vykonávateľa akcie a zástupcov RÚVZ Spišská Nová Ves. Pre mesto Gelnica bol spracovaný pokyn na reguláciu škodlivých živočíchov.

Veľmi jedovaté látky a prípravky sa používajú v spoločnosti SEZ, a.s. Krompachy v prevádzke povrchovej úpravy kovov (galvanizovňa) a v obmedzenej miere pri vykonávaní chemickej ochrany rastlín – aplikácia leteckou technikou. V roku 2008 bolo vydané povolenie na odber veľmi jedovatých látok a prípravkov s termínom na 1 rok (zosúladené s platnosťou osvedčenia o odbornej spôsobilosti).

V regióne profesionálne využívajú prípravky na reguláciu živočíšnych škodcov 3 firmy. Za sledované obdobie bolo hlásených 31 akcií na reguláciu živočíšnych škodcov (uloženie nástrah v rómskych osadách a v ich okolí, v obchodných reťazcoch Kaufland, Hypernova a TESCO, Poľnonákup Spišské Vlchy a v spoločnosti MPaC Spišská Nová Ves). V spoločnosti MPaC Spišská Nová Ves a v obilnom sile Poľnonákupu Spišské Vlchy bolo opakovane vykonané plynovanie. V predajniach záhradkárskych potrieb bol zistený predaj chemických prípravkov na ochranu rastlín klasifikovaných ako jedy v obmedzenom rozsahu. Predajcovia pesticídov v záhradkárskych predajniach a v dodávateľa chemických prípravkov na ochranu rastlín (NOVILA a L.O.S. Agro Spišská Nová Ves majú predpísanú odbornú spôsobilosť).

Pri RÚVZ so sídlom v Košiciach bola vytvorená komisia na získanie odbornej spôsobilosti na prácu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami, ktorej členom je aj zástupca RÚVZ Spišská Nová Ves.

Súčasťou školenia pracovníkov poľnohospodárskych družstiev a fariem usporiadaného Poľnohospodárskou komorou v Spišskej Novej Vsi bolo poskytnutie informácií o novom zákone 355/2007 Z.z. s dôrazom na ustanovenie o odbornej spôsobilosti na zaobchádzanie s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a pracovné zdravotné služby.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Pri výkone ŠZD na pracoviskách s výskytom chemických látok je zisťovaná prítomnosť látok zaradených medzi karcinogénne a mutagénne faktory. Spracovávanie bukových a dubových materiálov bolo zistené v spoločnosti Urban – Intarz Spišská Nová Ves, kde v súčasnom období sa zabezpečuje objektivizácia faktorov pracovného prostredia. Počet pracovníkov 8. Spoločnosť vyrába intarzované parkety, ktoré následne u zákazníka pokladá na podlahy. Spoločnosť TOMIFA Iliášovce spracováva asi v 5 % bukové a dubové drevo, počet pracovníkov 11. V spoločnosti MIKONA Východ sú používané chemické látky s výskytom karcinogénnych látok v pneuservise. Z výsledkov posúdenia rizika vykonaného pracovnou zdravotnou službou po objektivizácii faktorov pracovného prostredia boli pracovné činnosti zaradené do 2. kategórie rizika. Spoločnosť EURO 3B Spišská Nová Ves aplikuje kremičitý piesok striekaním vo vonkajšom prostredí pri úpravách drevených stavieb. Pracovnú činnosť vykonávajú 2 pracovníci.

Pôvodné pracovisko v NsP Spišská Nová Ves, oddelenie POCO prevádzkuje bez zmeny. V roku 2008 bolo aplikovaných 1574 ampuliek cytostatík. Počet pracovníkov sa nezmenil 3 ženy (lekárka a 2 zdravotné sestry).

V roku 2008 bolo posúdených 5 prevádzkových poriadkov zameraných na pracovnú činnosť s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

Azbestové materiály sú zisťované najmä na objektoch určených na prestavbu a rekonštrukciu, pri odstraňovaní stavieb a výmene odpadových kanalizačných potrubí v bytových domoch. V roku 2008 bolo vydané 1 rozhodnutie na výmenu azbestocementových kanalizačných potrubí v bytových domoch. Pracovná činnosť je vykonávaná pracovníkmi Bytového družstva Spišská Nová Ves a Správou domov Gelnica. V roku 2008 obe spoločnosti požiadali ÚVZ SR o oprávnenie na výkon predmetnej činnosti. Oprávnenie bolo vydané pre Správu domov Gelnica. Podľa informácie Bytové družstvo Spišská Nová Ves v súčasnom

období podáva žiadosť na vydanie oprávnenia. Obom spoločnostiam bolo vydané oprávnenie na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu vo vonkajšom prostredí.

Na odstraňovanie materiálov s obsahom azbestu boli vydané 3 rozhodnutia (2x elektrická stanica, 1x strešná krytina). Pri pracovnej činnosti je zabezpečené deklarované odsávacie zariadenie s predpísaným filtrom, vyznačuje sa kontrolované pásmo, pracovníci sú vybavení jednorazovým pracovným odevom, respirátorom, sú k dispozícii zariadenia na osobnú hygienu – provizórne v objekte. Likvidácia zabezpečených AZC rúr a dosiek je riešená na skládke nebezpečných odpadov v Žakovciach (okres Kežmarok) alebo V.O.D.S., a.s. Košice. Merania vo vnútornom priestore elektrických staníc boli zabezpečené spoločnosťou SKANSKA. Vykonanie preventívnych lekárskech prehliadok bolo zabezpečené prostredníctvom príslušnej PZS.

V roku 2008 bolo v dvoch prípadoch zistené odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. V oboch prípadoch bol uplatnený sankčný postih.

Nadalej ostáva nedoriešený postup pri odstraňovaní AZC materiálov zo striech rodinných domov a hospodárskych budov súkromných osôb. Dodávateľsky vykonávanie predmetných činností – odstraňovanie AZC krytín (eternit) je cenovo pre súkromné osoby neúnosné.

2.1.4 Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V roku 2008 bola prehodnotená vyhlásená riziková práca s psychickou záťažou v Pro Vitae n.o., Všeobecná nemocnica Gelnica, Psychiatrická ambulancia.

2.1.5 Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V roku 2008 bolo celkove prešetrených 45 podozrení na choroby z povolania, z toho bolo 22 prešetrení s dg. DJNZ. DJNZ v kombinácii s vibráciami bolo šetrených 8 podozrení, 13 prešetrení bolo iba dg. DJNZ a v 1 prípade bolo prešetrované podozrenie DJNZ s poškodením sluchu hlukom. Oproti roku 2007 sa počet prešetrovaných podozrení na choroby z preťaženia znížil o 6 prípadov.

Prešetrenia DJNZ v kombinácii s vibráciami boli vykonané v profesiách lámač 1x, tunelár 2x, pílič 2x, údržbár – zámočník 2x a iné profesie 3x (kontrolór, kováč, traktorista). V profesii tunelár a kováč boli pracovníci v 2 prípadoch s pôvodným povolaním pílič, ktorí po organizačných zmenách v lesnom hospodárstve zmenili profesiu. Prevažne ide o starú záťaž práce s jednomužnou reťazovou motorovou pílou v lesnom hospodárstve, pri ktorej sú horné končatiny exponované vibráciami a nepriaznivými poveternostnými podmienkami. V profesii tunelár sa prejavila stará záťaž pôvodnej profesie – lámač. V jednom prípade ide aj o kombináciu poškodenia sluchu hlukom a v jednom prípade s pneumokoniózou.

Diagnózy DJNZ boli prešetrované v profesiách:

- predavačka a pokladníčka v predajni potraviny, pracovnú činnosť vykonávala 32,5 roka v rovnakej predajni na obci s prenášaním tovaru ako aj paliva z vonkajších skladov,
- šofér autobusu, nákladného vozidla T 815, LIAZ a AVIE, expozícia na nákladných vozidlách bola iba 3 roky,
- montážny robotník pri výrobe ističov resp. videa, pri hodnotení použitá metodika hodnotenia zaťaženia podľa vyhl. č. 542/2007 Z.z.,
- šička – šitie spodného prádla,
- lámač a tunelár, pracovná činnosť s pneumatickým náradím,
- robotník na pile, práca pri navalovaní kmeňov na gátrové vozíky,
- robotníčka pri ručnom triedení kremeňa, práca vo vlhkom a chladnom prostredí,

- zámočník – údržbár, pracovní činnost při opravách strojov a zariadení, opravách gumových pásov dopravníkov.

V roku 2008 neboli prešetrované podozrenia na choroby z povolania s možnosťou využitia metodiky na hodnotenie záťaže. Pri prešetrovaní podozrenia na chorobu z povolania u montážnych pracovníkov v spoločnosti SEZ Krompachy a Panasonic Krompachy bola použitá metodika hodnotenia záťaženia podľa vyhl. č. 542/2007 Z.z..

Pri šetreniach podozrení na choroby z povolania sa vyskytujú značné problémy pri zisťovaní objektívnej pracovnej anamnézy. Nie je možné zistiť umiestnenie podkladov dokumentácie o pracovnej činnosti zamestnanca najmä v prípadoch, že firma už neexistuje, bola ukončená činnosť likvidátorov resp. správcov konkurznej podstaty (Piloimpregna Spišská Nová Ves – závod Nálepko a POLIMOTO Spišská Nová Ves, závod Nálepko, Geologický prieskum Spišská Nová Ves v likvidácii ap.). Údaje poskytované priamo pracovníkmi sú značne skreslené (keď nemá pracovné dohody) a nie je možné ich seriózne hodnotiť.

2.1.6 Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2008 boli hlásené 2 podozrenie na možné ochorenie chrbtice ako doplňujúca diagnóza k DJNZ – profesia vodič vozidla na zber komunálneho odpadu a opakované šetrenie profesie vodič Praga V3S v lesnom hospodárstve. Metodický postup v uvedenom prípade nebolo možné overiť. U vodiča Pragy V3S bola v zdravotnej dokumentácii uvedená distorzia chrbtice z roku 1999, ktorej profesionalita nie je v zdravotnej dokumentácii uvedená a uvádzané sú bolesti chrbtice z rokov 1985 a 1987. Vodič špeciálneho nákladného vozidla na zber komunálnych odpadov bol aktívnym športovcom (hral futbal), pri práci v lese mal úraz ľavej nohy, ktorého následky doposiaľ pretrvávajú. Pri pracovnej činnosti používa ľavú nohu na ovládanie spojky vozidla, odhad podľa informácie vodiča 2400 až 4320 x za zmenu.

2.2 Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

V roku 2008 sme pokračovali plnení úlohy. Činnosť bola zameraná na administratívne pracoviská výrobných spoločností. Preverené boli 3 firmy.

Požiadavky na úpravu pracoviska na prácu so zobrazovacími jednotkami sú prezentované aj pri školiacich akciách a to najmä pre začínajúcich podnikateľov, ktorú sú organizované spoločnosťou B.I.C. Spišská Nová Ves a Úradom práce a pri účasti na seminároch firiem k novým legislatívnym úpravám (zák. č. 355/2007 Z.z.).

Zisťované nedostatky:

- nevhodné umiestnenie zobrazovacích jednotiek vzhľadom na osvetľovacie otvory,
- nepoužívanie zodpovedajúceho nábytku (pracovné stoly, stoličky s nastaviteľnou výškou sedu a sklonu opierky
- absencia opierok horných končatín a nevykonávanie očných vyšetrení.

Pri konzultáciách, súvisiacich s preventívnou lekárskou starostlivosťou PZS odporúča zaradenie pracovísk zo zobrazovacími jednotkami do 2. kategórie a to najmä v profesiách fakturant, zadávanie dát do PC, projektant, pracovníci pri sledovaní záberov bezpečnostných kamier (mestská polícia a bezpečnostná služba).

1.9. Projekt PHIME

Na oddelení PPL sa pripravuje dielčia časť - charakteristika sledovanej priemyselnej oblasti Krompachy z hľadiska geomorfológie, zastúpenia priemyslu, výskytu škodlivých faktorov v ovzduší, zásobovaní pitnou vodou, demografické údaje a zamestnanosť obyvateľstva. Pripravovali sa podklady o zamestnaní rodičov a k expozícii ťažkým kovom.

Programy 2.3 až 2.5 nie sú na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi plnené.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY , BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a reziduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

1. etapa: február – november 2008 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy:

S obsahom mrkvy, listovej zeleniny na kontrolu množstva **dusičnanov a dusitanov**. Podľa prijatého harmonogramu bol vykonaný odber a testovanie celkom 40 vzoriek.

Vyhodnotenie:

Sledovanie obsahu dusičnanov – testovaných bolo 40 vzoriek, z to bolo 40 vzoriek vyhovujúcich a 0 vz. nevyhovujúcich.

Sledovanie obsahu dusitanov – testovaných bolo 40 vzoriek (obsah dusitanov v uvedenej skupine potravín nemá stanovený legislatívny limit, úloha je monitorovacia), najnižšia hodnota obsahu dusitanov vo vzorkách bola 4,7 mg/kg, najvyššia 4,7 mg/kg, stredná hodnota 4,7 mg/kg.

S obsahom mlieka, jablka, hrozna na kontrolu množstva **patulínu a mykotoxínov**, boli odobraté a testované 3 vzorky podľa harmonogramu.

Vyhodnotenie:

Sledovanie obsahu Patulínu – testované boli 3 vzorky, z to boli 3 vzorky vyhovujúce a 0 vz. nevyhovujúcich.

Sledovanie obsahu Aflatoxínu B1 – testované boli 3 vzorky, z toho boli 3 vzorky vyhovujúce a 0 vz. nevyhovujúcich.

S obsahom mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia na kontrolu **reziduí pesticídov – prípravkov na ochranu rastlín**, podľa prijatého harmonogramu

V roku 2008 boli odobraté 2 vzorky, zo skupiny - potraviny pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, alebo zeleniny, alebo na báze zeleniny a ovocia.

Výsledky testovania vzoriek do termínu tohto vyhodnotenia nie sú k dispozícii.

2. etapa: 30. december 2008 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ – táto činnosť bola vykonaná v stanovenom termíne.

3. etapa: 30. január 2009 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy úradov verejného zdravotníctva) – táto činnosť bude vykonaná v stanovenom termíne.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

I a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2008)

V roku 2008 bola úloha splnená, a to v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ v Sp. Novej Vsi. Sledovanie sa v roku 2008 uskutočnilo u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v stanovenom celkovom počte 80 klientov.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃, resp. J (morská soľ),

- počet vzoriek: 3 vzorky (2 dovoz, 1 domáci pôvod),
- časové obdobie: január - december 2008

II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
- časové obdobie: január – december 2008

Celkom bolo v roku 2008 odobraných a testovaných 36 vzoriek kuchynskej soli. Z tohto počtu bolo 12 vzoriek soli, ktorá bola vyrobená na území SR a 24 vzoriek soli pochádzajúcej z iných členských štátov EU, alebo tretích krajín.

Vzorky soli boli testované na obsah KJ, KJO₃ a obsah KFeCN₆ (ferokyanid draselný).

Podiel vzoriek s obsahom KJ a KJO₃ vyjadreným ako KJ v medziach hodnôt limitovaných právnou úpravou (15 - 35 mg/kg) bol 94,44 %. V prípade 2 vzoriek bol zistený vyšší obsah Jodičnanu draselného (vyjadrený ako KJ) ako je stanovený horný limit pre soľ vyrobenú v SR (35 mg/kg), avšak išlo o vzorky soli vyrobenej v inom členskom štáte EU, hodnoty po prepočte ako KJ boli 46,0 a 46,1 mg/kg KJ.

Na obsah KFeCN₆ (ferokyanidu draselného) bolo testovaných 36 vzoriek soli, v 36 vzorkách bola zistená prítomnosť KFeCN₆ v množstve od 1,2 do 10,2 mg/kg.

Na území okresov v pôsobnosti RÚVZ v Sp. Novej Vsi (okresy Sp. Nová Ves a Gelnica) nevidujeme prevádzky výrobcu kuchynskej soli, ani dovozcu kuchynskej soli.

V II. etape – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme v roku 2008 - uvedené činnosti vykonávalo len gestorské pracovisko (RÚVZ Košice).

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórných metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie

V roku roku 2008 podľa prijatého harmonogramu bolo vykonané sledovanie u 16 druhov kozmetických výrobkov, na laboratórne analýzy bolo odobratých 16 vzoriek kozmetických výrobkov.

Vyhodnotenie:

Testovaných bolo 16 vzoriek kozmetických výrobkov, z to bolo 16 vzoriek vyhovujúcich a 0 vz. nevyhovujúcich.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Cieľ

1. kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov,
2. monitoring dodržania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov,
3. monitoring dodržania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách.

Anotácia

Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky musí dodržať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobnéj praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí, a vykonaných testov na zvieratách.

III. etapa : január 2008 – apríl 2008

Úloha bola v roku 2008 splnená u jedného výrobcu kozmetických výrobkov registrovaného na území v pôsobnosti RÚVZ Sp. Nová Ves, kde bola vykonaná kontrola povinnej dokumentácie u výrobcu kozmetických výrobkov.

Kontrola povinnej dokumentácie u dovozcov kozmetických výrobkov - na území v pôsobnosti RÚVZ Sp. Nová Ves neregistrujeme dovozcu kozmetických výrobkov.

Vyhodnotenie úlohy:

Kontrolovaný výrobca kozmetických výrobkov splnil požiadavky na kontrolu povinnej dokumentácie u výrobcu kozmetických výrobkov.

V roku 2008 sa odd. HV a PBU sa podieľa na plnení úloh, alebo plní nasledovné ďalšie úlohy:

7. Objektivizácia faktorov prostredia /BŽP, MŽP, CHA, FF/

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Vyhodnotenie vzoriek minerálnych a pramenitých vôd v spotrebiteľskom balení (1,5 l):

Testovaných bolo 21 vzoriek, z toho bolo 21 vzoriek vyhovujúcich mikrobiologicky aj chemicky, 0 vz. nevyhovujúcich.

Veľkoobjemovo balené vody v zariadeniach na výdaj veľkoobjemovej balenej vody tzv. watercoolery. Vykonaný odber a vyšetrenie 2 vzoriek veľkoobjemového balenia.

Vyhodnotenie - Veľkoobjemovo balené vody (watercoolery) – originálne neotvorené balenie: Testované boli 2 vzorky, z toho bolo 0 vzoriek vyhovujúcich mikrobiologicky a 2 vz. nevyhovujúce mikrobiologicky.

Chemické testovanie – testované 2 vzorky, z toho vyhovujúce 2 vz., nevyhovujúce 0 vz..

Mikrobiologicky nevyhoveli vyšetrené vzorky pramenitých vôd:

Pramenitá voda AQUA PRO (balenie 18,9 l, d.v. 10.3.2008, d.s.10.6.2008, výrobcu – AQUA PRO spol.s r.o. Prešovská cesta 4 Košice)

Pramenitá voda nesýtená Savior (balenie 18,9 l, d.s. 04.2009, výrobcu Minerálne vody a.s. Slovenská 9, Prešov). Oznámenia o zisteniach boli zaslané RÚVZ Košice a RÚVZ Prešov.

Obe predmetné vzorky boli odobraté na začiatku doby minimálnej trvanlivosti.

7.4. Radiačne ošetrované potraviny

Cieľ

- monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
- monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín dovážaných z tretích krajín
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarovania potravín

Anotácia

Zapojenie do monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrovanými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín

Druhy potravín

Rôzne druhy nebalených orechov, hydinové mäso z dovozu z 3.krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, kakaový prášok, sušená zelenina, rôzne druhy čajov

V roku 2008 bola odobratá 1 vzorka potraviny rastlinného pôvodu - Majorán čistený

Miesto odberu: obchodná sieť.

Výsledky testovania vzoriek do termínu tohto vyhodnotenia nie sú k dispozícii.

7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu rezíduí pesticídov na rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

Etapy riešenia

1. etapa: január – september 2008

V roku 2008 boli odobraté 2 vzorky podľa harmonogramu, zo skupiny - potraviny pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, alebo zeleniny, alebo na báze zeleniny a ovocia. Výsledky testovania vzoriek do termínu tohto vyhodnotenia nie sú k dispozícii.

7.8. Glutén v diétnych potravinách

Cieľ

- kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti,
- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

Anotácia

Kontrola zdravotnej bezpečnosti potravín určených pre bezlepkovú diétu pre pacientov s intoleranciou na glutén.

Druhy potravín

Rôzne druhy potravín na báze cereálií a pseudocereálií určených pre bezlepkovú diétu.

Etapy riešenia

- zber vzoriek v obchodnej sieti – január – december 2008
- analýzy vzoriek pre bezlepkovú diétu z obchodnej siete - február – december 2008
- vyhodnotenie – január 2009

Vyhodnotenie:

Podľa harmonogramu bola odobratá a vyšetrená 1 vzorka, ktorá vyhovela vo vyšetrovaných ukazovateľoch (obsah gluténu) požiadavkám na dietetické potraviny a zásadám bezpečnosti, užitočnosti a účinnosti podľa návrhu limitov pre glutén Codex Alimentarius pre bezlepkové potraviny.

10. Kontrola tabaku

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Odd. HV RÚVZ v Sp. Novej Vsi sa podieľalo na sledovaní účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi.

V roku 2008 bolo vykonaných 145 kontrol zameraných na kontrolu dodržania ustanovení zákona o ochrane nefajčiarov. Pri kontrolách neboli zistené porušenia ust. zákona o ochrane nefajčiarov.

Oznámenia kontrolných inštitúcií neboli v roku 2008 odd. HV a PBU doručené.

4. ODBOR HYGIRNY DETÍ A MLÁDEŽE

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Úloha: Sledovanie mikrobiologických ukazovateľov a parazitov vo vyšetrovaných vzorkách piesku z verejných pieskovísk a pri zariadeniach MŠ.

Na základe písomného vyžiadania informácií, bola vypracovaná v spolupráci so školskými úradmi v spádovej oblasti okresov Spišská Nová Ves a Gelnica aktualizácia počtu pieskovísk pri školských zariadeniach. Kompletizáciou získaných údajov sa v zmysle ustanovení aktualizovanej legislatívy po dohode s laboratóriom RÚVZ v Poprade a RÚVZ v Košiciach vypracoval plán – harmonogram odberu a systém vedenia evidencií vzoriek pieskov na rok 2008. Pri predškolských zariadeniach v oboch okresoch evidujeme celkom 77 pieskovísk, z toho sa aktívne využíva 70. Celkove bolo za prvý polrok 2008 odobratých 24 vzoriek piesku so zariadení pre deti a mládež za účelom mikrobiálnych a parazitárnych indikátorov znečistenia piesku pieskovísk určených na hranie detí. Na prítomnosť parazitárnych indikátorov – 5 vzoriek. Z verejných pieskovísk /88/ bolo od začiatku sezóny – marec 2008, odobratých 15 vzoriek piesku za účelom mikrobiálnych a parazitárnych indikátorov znečistenia piesku pieskovísk určených na hranie detí a 8 na prítomnosť parazitárnych indikátorov.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Úloha: Tvorba stránky odd. HDM

Doposiaľ boli vypracované podklady a kompletne materiály s problematikou oddelenia HDM - leták pedikulóza /preložený aj do miestnej Rómštiny/, leták pitný režim v čase letných horúčav, metodické usmernenie na zotavovacie podujatia pre deti a mládež, samostatne na stanové tábory a akcie v pevných stavbách, vrátane vzorov žiadostí o posúdenie zotavovacieho podujatia, vzor prevádzkových poriadkov pre materské školy, so zapracovaným usmernením na pedikulózu vrátane vyššie uvedeného letáku, prílohy – používaná legislatíva problematiky HDM – starostlivosť o vodný zdroj. V súvislosti s regionálnym projektom hodnotenie jedálnych lístkov na ZŠ a MŠ bol oddelením vypracovaný návod na zhotovenie jedálneho lístku, ktorého vypracovanie vyšlo z potrieb a zistení pri vyhodnocovaní jedálnych lístkov a pri výkone ŠZD.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Úloha: Sledovanie kvality pitnej vody v prevádzkach pre deti a mládež s individuálnym a verejným zásobovaním pitnou vodou.

Vyžiadané boli výsledky vyšetrení z prevádzok pre deti a mládež napojených na individuálny vodný zdroj podľa frekvencie vyšetrovania stanovenej v legislatíve zapracovaného v pláne, ktoré boli následne evidované do tabuliek vypracovaných v prvej fáze realizácie projektu. Na základe fyzickej kontroly zariadení zásobovaných zo studní možno konštatovať, že prevádzkovatelia dodržiavajú frekvenciu vyšetrovania vzoriek pitnej vody. V spolupráci s oddelením hygieny životného prostredia sa monitoruje stav na úseku zásobovania zariadení pre deti a mládež pitnou vodou z verejných/obecných/ vodovodov,

ktoré spadajú pod výkon ŠZD oddelenia HDM. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru bolo celkovo zo zariadení pre deti a mládež okresov spišská Nová Ves a Gelnica, v roku 2008, odobratých 43 vzoriek pitnej vody. V 29 prípadoch vzorky vody vyhovovali vo vyšetrovaných ukazovateľoch NV SR č. 354/2006 o požiadavkách na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V 13 prípadoch vzorky vody boli nevyhovujúce. Jednalo sa o vzorky vôd odoberaných z troch zariadení určených pre deti a mládež v súvislosti s povodňami, pri ktorých bolo na základe výsledkov zabezpečené prevádzkovateľmi náhradné zásobovanie balenou pitnou vodou. Po vykonaných opatreniach a opakovaných kontrolných vyšetreniach bolo náhradné zásobovanie pozastavené.

1.9. PHIME PROJEKT „PUBLIC HEALTH IMPACT OF LONG-TERM, LOW-LEVEL MIXED ELEMENT EXPOSURE IN SUSCEPTIBLE POPULATION STRATA“ – Vplyv dlhodobej expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín.

V roku 2008 v rámci pokračovania plnenia PHIME projektu RÚVZ Spišská Nová Ves ako spoluriešiteľ za priemyselnú oblasť SR realizoval ďalšiu fázu projektu – výber a sprístupnenie rôznych typov vodných zdrojov, zásobujúcich obydlia respondentov zaradených do sledovania, pitnou vodou. Na základe tejto požiadavky bola podaná pre jednotlivých rodinných zástupcov žiadosť o sprístupnenie vodného zdroj za účelom odberu vz. pitnej vody. Nasledoval osobný kontakt s upresnením termínu odberu – s podpísanou návratkou. Samotný odber vykonali odborní pracovníci RÚVZ Banská Bystrica a pracovníci RÚVZ Spišská Nová Ves. Celkovo bolo odobratých 7 vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov a 11 vzoriek z verejného vodovodu.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

4.1 TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

4.2 SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Úloha: Podporovať rozvoj školského stravovania tak, aby vyhovovalo zásadám zdravej výživy

- V rámci regionálneho projektu: *„Hodnotenie jedálnych lístkov z pohľadu dodržiavania energeticko – nutričných hodnôt na základných a materských školách v okrese Spišská Nová Ves a Gelnica“* – začiatok projektu rok 2007 – projekt rozdelený do etáp na jednotlivé roky. V roku 2008 realizovaná II. etapa projektu nasledovne:
- Školské zariadenia spoločného stravovania zaradené do I. etapy projektu /9 mestských a 9 vidieckych škôl/ boli požiadané o poskytnutie jedálnych lístkov za obdobie jedného mesiaca (apríl 2008). Následne bolo uskutočnené pracovné stretnutie vybraných vedúcich školských jedální zo 4 ZŠ a 3 MŠ, za účelom konzultácie a výmeny informácií o realizácii II. etapy daného projektu s návrhom riešení pre zadávanie do novo navrhutej tabuľky pre sledovanie dodržiavania zásad na zostavovanie jedálnych lístkov a tabuľky pre výpočet energeticko - nutričných hodnôt.
- II. etapa 1 polovica roka 2008 bola cielene zameraná na to, aby vedúce školských jedální zo zariadení zaradených v I. etape sami vykonávali kontrolu z hľadiska naplnenia prísunu potrebnej energie a živín vychádzajúcich z odporúčaných výživových dávok pre danú

vekovú kategóriu, tak ako im to vyplýva z vyhlášky č. 533/2007 Z.z. o požiadavkách na stravovacie zariadenia. RÚVZ Spišská Nová Ves vystupovalo v pozícii koordinátora a metodika.

- V 2 polovici roka 2008 v II. etape boli zaradené aj stravovacie prevádzky pri materských školách /vidiecke aj mestské/ - vyžiadanie jedálnych lístkov, ich zadávanie do pripravených tabuliek, posúdenie jednotlivých jedálnych lístkov z hľadiska pestrosti, z hľadiska dodržiavania zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov – kontrola intervenčných opatrení z I. etapy projektu. U materských škôl boli vyhodnotené aj desiata a olovrant formou samostatnej tabuľky, pri ktorých sme sa zamerali na zaraďovanie mlieka a mliečnych výrobkov z distribučnej siete a pokrmov s mliečnou zložkou vyrobených v danom stravovacom zariadení. Podobne sa sledovalo zaraďovanie cereálneho pečiva a cereálií.
- V II. etape sa zariadenia rozdelili do skupín nielen podľa ich umiestnenia (vidiek-mesto) ale i podľa počtu stravníkov, pretože sme chceli porovnať a tým vyvrátiť alebo potvrdiť vzťah medzi počtom stravníkov a zostavou jedálneho lístka a to z hľadiska finančných možností (množstevné zľavy z hľadiska objemu nakupovaného tovaru – väčšie balenia - nižšia cena, druh dodávateľa potravín a pod.) resp. podchytiť vedúce školských jedální menších vidieckych zariadení a nasmerovať ich na zostavu pestrejších jedálnych lístkov a tým napĺňaniu energeticko - nutričných hodnôt podávanej stravy.
- Podobne boli vyhodnotené jedálne lístky zo školských jedální pri základných školách zaradených v I. etape. Zamerali sme sa na kontrolu intervenčných opatrení z I. etapy projektu a na zaraďovanie zeleninových šalátov resp. zeleninových oblôh nie sterilizovaných, na zaraďovanie ovocia a cereálnych doplnkov vo forme tyčiniek. V súvislosti so zaraďovaním zeleninových šalátov a k ich obľúbenosti resp. postoju detí v základných školách sme sa zúčastnili na akcii, ktorá je uskutočňovaná na Základnej škole s materskou školou v Harichovciach /vidiek/ už 4 rok. Pracovníčky kuchyne za finančnej pomoci rodičov detí a žiakov pripravujú cca 14 druhov rôznych šalátov (ovocných a zeleninových, s bohatým zastúpením ovocia a zeleniny) ktoré majú deti Základnej školy a materskej školy možnosť ochutnať. Postoj detí k ovociu a zelenine okrem ich zaraďovania k obedu je tak ovplyvnený aj takouto formou už od materskej školy, od prvej triedy ZŠ resp. od 5 tej triedy, keďže táto akcia funguje na škole 4 rokom. Túto akciu sme prezentovali na vyhodnotení projektu na metodickom seminári a navrhli ako jednu z úloh do III. Etapy projektu, ktorá bude samozrejme rozpracovaná do viacerých podúloh ako je napr. spropagovanie akcie cez média, spropagovanie akcie u rodičov v navrhnutých školách, leták s jednoduchými druhmi šalátov pre rodičov a deti s návodmi na prípravu pre formovanie postoja aj v rodinách a pod. Na základe vyhodnotenia jedálnych lístkov zo škôl s vysokým zastúpením rómskej populácie z pohľadu práve nepostačujúceho zaraďovania zeleninových jedál a čerstvých zeleninových šalátov, bude zároveň spropagovaná vyššie navrhnutá akcia aj v spolupráci s odd. Podpory zdravia prostredníctvom rómskych asistentiek zameraná na rodičov pri návštevách v rodinách resp. v komunitných centrách. Vzhľadom k zvýšeniu finančného limitu na jedného stravníka o 2 Sk od septembra 2008 bola navrhnutá ďalšia úloha do III. etapy v roku 2009 a to porovnanie jedálnych lístkov za mesiac október roku 2008 z už vyhodnotenými jedálnymi lístkami za apríl roku 2008. Cieľom bude zhodnotenie dopadu zvýšenia finančného limitu na kvalitu jedálneho lístka.
- Prezentácia výsledkov bola podobne ako v roku 2007 uskutočnená formou metodického seminára 15.12.2008 pre vedúce školských stravovacích zariadení z oboch okresov (Spišská Nová Ves a Gelnica) – grafické spracovanie výsledkov v exceli odprezentované v programe power point, spracovanie výsledkov v programe excel – odovzdané jednotlivým zapojeným prevádzkam. Na seminári boli odprezentované zistenia z pohľadu dodržiavania zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov a porovnania zaraďovania mlieka a mliečnych výrobkov

a ovocia a zeleniny aj v podobe šalátov na základe ktorých boli upozornené tie vedúce školských stravovacích zariadení, u ktorých boli zistené nedostatky.

- Záverom možno konštatovať, že realizáciou tohto projektu sme docielili čiastočné zlepšenie zostavy jedálneho lístka resp. dodržiavanie zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov. Získali sme prehľad o podávaní mlieka a mliečnych výrobkov v materských školách (frekvenciu a formu) o podávaní ovocia a zeleniny na školách (ZŠ, MŠ) – podobne ako u mlieka ich frekvenciu a formu podávania. Tieto údaje budú podkladmi pre III. etapu projektu zamerané na zlepšenie a zvýšenie príjmu ovocia a zeleniny, mlieka a mliečnych výrobkov u detí a žiakov.

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Tento projekt sa plní na odd. Podpory zdravia a zároveň RÚVZ plní regionálny projekt – Monitoring životného štýlu u stredoškolskej mládeže.

4.4 PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

V osnove k príprave prevádzkového poriadku pre školské zariadenia je zakomponované sledovanie a dodržiavanie podmienok pri práci so zobrazovacími jednotkami s odvolaním na aktuálnu legislatívu.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1 Národný imunizačný program

V rámci metodického usmerňovania v imunizačnom programe praktických lekárov pre deti a dorast a praktických lekárov pre dospelých, boli všetci pediatri písomne oboznámení so zmenami a úpravami v povinnom základnom očkovaní platnom na rok 2008 a bol im zaslaný aktuálny očkovací kalendár.

Vzhľadom k tomu, že nebola v platnosti vykonávacía vyhláška o podrobnostiach o prevencii a kontrole prenosných ochorení, usmerňovanie o možnostiach očkovania sa realizovalo len na základe Opatrenia MZ SR, ktorým sa vydáva Zoznam liečiv a liekov plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia – platných indikačných obmedzení. Takto boli praktickí lekári pre deti a dorast a praktickí lekári pre dospelých písomne usmernení o možnostiach očkovania a kategorizácii vakcín proti vírusovej hepatitíde typu A a pneumokokovým ochoreniam.

Opakovane boli oboznámení praktickí lekári pre dospelých s povinnosťou pravidelného preočkovania proti diftérii a tetanu u dospelých. Zároveň boli upozornení na očkovaciu schému vakcíny Imovax – D.T., ktorá stanovuje preočkovanie jednou dávkou vakcíny na rozdiel od zaužívanej trojdávkovej očkovacej schémy dovtedy používanej vakcíny proti tetanu /Alteana/.

Písomne sme informovali lekárov primárneho kontaktu o náraste výskytu osýpok v Európe, o výskyte žltej zimnice v Brazílii a o situácií so zásobovaním očkovacími látkami s obsahom difterického toxoidu pre povinné očkovanie detí a dospelých.

S náplňou, úlohami a cieľmi národného imunizačného programu boli podrobne oboznámené aj komunitné pracovníčky, ktoré pôsobia na RÚVZ Spišská Nová Ves a do ich náplne práce boli zaradené aj návštevy rómskych rodín v pediatrických obvodoch, kde z rôznych dôvodov je nižšia zaočkovanosť detí v rámci pravidelného povinného očkovania.

Zoznam rodín získali od praktického lekára pre deti a dorast. Navštívili rómske rodiny v obvodoch Rudňany, Smižany, osadu v Spišskej Novej Vsi – Vilčuriňa.

Najväčší dôraz sme kládli na propagáciu očkovania v sociálne neprispôsobivých skupinách obyvateľstva, hlavne u rómskej populácie. Zorganizovali sme preto pracovné stretnutie pre praktických lekárov pre deti a dorast. Vytypovali sme pediatrické obvody s vysokým podielom rómskych detí, kde sme na základe výsledkov kontroly očkovania z roku 2007 zaznamenali najväčšie nedostatky a nižšie percento zaočkovanosti detí. Na pracovnom stretnutí bola dohodnutá spolupráca medzi pediatriami a komunitnými asistentkami zdravotnej výchovy RÚVZ, ktoré na základe poskytnutých zoznamov aktívne vyhľadávali a pozývali rómskych rodičov s deťmi na očkovanie a preventívnu prehliadku. Ich aktivita bola zároveň zameraná aj na osvetu očkovania, ktoré je nevyhnutné pre prevenciu ochorení a ochranu životov.

Vzhľadom k tomu, že táto činnosť komunitných pracovníčok v rómskych osadách mala pozitívny ohlas hlavne zo strany pediatrov, budeme v daných aktivitách aj naďalej pokračovať, metodicky usmerňovať komunitné pracovníčky v oblasti očkovania a taktiež priebežne vyhodnocovať efekt tejto činnosti.

Dňa 10.6.2008 sa pracovníčky odd. epidemiológie zúčastnili XI. Východoslovenského vakcinačného dňa v Košiciach.

Z ochorení ovplyvniteľných očkovaním boli hlásené 4 prípady pertussis, diagnostikované v rámci diferenciálnej diagnostiky recidivujúcich respiračných infekcií u detí, na základe sérologického vyšetrenia ELISA s nálezom pozitívnych IgM protilátok a na základe prebiehajúcich klinických príznakov.

6.2 Surveillance infekčných chorôb

Znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení, ktorými sa dosiahne zlepšenie kvality života jednotlivca aj spoločnosti je cieľ, ku ktorému smeruje celé obsahové zameranie práce na oddelení epidemiológie.

Dôsledné a podrobné vykonávanie opatrení na likvidáciu ohnisk prenosných chorôb, doplnené opakovanou edukáciou obyvateľstva zameranou na dodržiavanie prísnych zásad osobnej hygieny osôb podozrivých z nákazy, ako významnej súčasti opatrení na likvidáciu možných ciest prenosu pôvodcu nákazy, zdôrazňovanie konkrétnych rizikových faktorov, ktoré umožňujú prenos pôvodcu infekcie, veľmi intenzívna a každodenná spolupráca s mikrobiológmi, úzke pracovné vzťahy medzi epidemiológmi, trvalý kontakt s praktickými lekármi, odborné vzdelávanie a štúdium nových poznatkov, je súbor činností, ktorý postupne prispeje ku skvalitneniu a vysokej úrovni surveillance prenosných ochorení.

V roku 2008 sme zaznamenali a vykonali epidemiologické šetrenie 3 epidémií infekčných hnačkových ochorení a jeden zvýšený výskyt sporadických vírusových ochorení CNS v oboch okresoch v mesiacoch júl až október 2008.

V prvej epidémii vo februári bolo hlásených 36 prípadov salmonelovej enteritídy na ZŠ Ing. Kožucha v Spišskej Novej Vsi (celkový počet prípadov salmonelovej enteritídy na ZŠ Ing. Kožucha – 39, z toho u 37 žiakov a 2 učiteľov, 3 prípady s trvalým pobytom mimo okresu SNV). Inf. agens: *S. enteritidis*. Prameň nákazy a faktor prenosu sa nepodarilo zistiť.

V druhom prípade v apríli išlo o epidemický výskyt akútnej gastroenteritídy vyvolanej vírusom Norwalk v Domove dôchodcov v Nálepkove, kde ochorelo 13 osôb. 4 ochorenia boli laboratórne potvrdené a 9 pravdepodobných s klinickými príznakmi, v súvislosti s výskytom ochorenia v domove dôchodcov.

V období od 21.7.2008 do 20.10.2008 bolo postupne hlásených 58 prípadov meningoencefalitíd pravdepodobne enterovírusového pôvodu. (10 Žehra, 12 Sp. Nová Ves, 5 Rudňany, 6 Markušovce, 4 Teplička, 3 Krompachy, 2 Richnava, 2 Smižany, 2 Gelnica, 2

Mníšek nad Hnilcom, 1 Poráč, 1 Chrást n/H, 1 Margecany, 1 Bystrany, 1 Vítkovce, 1 Helcmanovce, 1 Arnutovce, 1 Hrabušice, 1 Harichovce, 1 Stará Voda). Epidemiologická súvislosť bola zistená v 6 prípadoch pri 2 rodinných výskytoch medzi súrodencami v obciach Teplička a Markušovce. Chorí boli hospitalizovaní na infekčných oddeleniach NsP v Poprade, FNsP v Košiciach a FNsP v Prešove. V klinickom obraze dominovali vysoké TT, bolesti hlavy, zvracanie a príznaky meningeálneho dráždenia, liečba antivirotikami. Z vyšetrení - LP mikroskopicky aj kultivačne negat., hemokultúra negat. V súvislosti s výskytom epidémie meningoencefalitíd v Prešovskom a Košickom kraji bola NRC pre identifikáciu poliovírusov a enterálnych vírusov v 20 prípadoch potvrdená prítomnosť ECHO 4 vírusov v likvore.

V septembri 2008 bol mikrobiologickým laboratóriom hlásený zvýšený výskyt hnačkových ochorení u detí navštevujúcich ZŠ na ulici Nad Medzou č.1 v Spišskej Novej Vsi. Kultivačným vyšetrením bol u 12 z týchto detí potvrdený etiologický agens: *S. enteritidis*. 1 ochorenie bolo potvrdené u učiteľky ZŠ. 18.9.2008 bolo vykonané epidemiologické šetrenie v ŠJ tejto školy, výsledky vzoriek nepreukázali nález salmonely. V súvislosti s výskytom ochorenia u 2 detí z tejto školy sme zaznamenali aj pravdepodobný výskyt salmonelózy v ich rodinách, ochorelo spolu 10 rodinných príslušníkov.

V rámci surveillance infekčných ochorení sme zaznamenali 3 prípady listeriózy s asymptomatickým priebehom u zamestnancov MäsoSpiš s.r.o, Spišská Nová Ves, potvrdené sérologicky v súvislosti s pozitívnym nálezom *Listeria monocytogenes* vo vzorke mäsového výrobku Liptovská saláma, výrobcu MäsoSpiš s.r.o, Spišská Nová Ves.

V roku 2008 bolo RÚVZ Spišská Nová Ves hlásených spolu 1300 prenosných chorôb, z nich v okr. Spišská Nová Ves 1023 chorôb a v okr. Gelnica 277 chorôb. Z uvedeného počtu si 512 ochorení vyžadovalo vykonanie opatrení v ohnisku nákazy. V okr. Spišská Nová Ves 434 ochorení a v okr. Gelnica 78 ochorení. Vyšetrených bolo 1521 kontaktov, z toho 1283 v okr. Spišská Nová Ves a 238 v okr. Gelnica. Lekársky dohľad bol nariadený 198 osobám, aktívne imunizovaných bolo 101 osôb a 75 bolo nariadená ATB profylaxia.

Rozdelenie podľa jednotlivých skupín diagnóz:

Črevné a parazitárne ochorenia:	Salmonelózy	340
	Dyzentérie	33
	Ostatné	133
	Črevné parazity	51

Vírusové hepatitídy:	VHA	2
	VHB	0
	VHC	1
	Iná chronická hepatitída	4
	Nosiči HBsAg	46

Respiračné nákazy:	Varicella	344
	Herpes zoster	79
	TBC	20
	Pertussis	4
	Ostatné	47

Neuroinfekcie:	Meningokokové meningitídy	6
	WF syndróm	1 (exitus)
	Akútna meningokokcémia	2 (1exitus)
	Pneumokokové meningitídy	2
	Streptokokové meningitídy	1
	Kliešťové encefalitídy	2
	Vírusové meningitídy	58

Nešpecifikované vírusové infekcie CNS	2
Ohrozenie besnotou	80
Svrab	9
Leptospiróza	1
Listeriózy	3

Pohlavne prenosné ochorenia: Syfilis	5
Gonokokové infekcie	4
Chlamýdiové infekcie	1
Trichomonóza	1
Anogenitálne infekcie herpetickým vírusom	1

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Realizácia úloh vyplývajúca zo zavedenia nového programu EPIS bezprostredne naväzuje na úlohu 6.2. Čo možno najpodrobnejšie údaje získané pri vykonávaní opatrení v ohnisku prenosného ochorenia sú podkladom pre využitie informačného systému na zhromažďovanie údajov, ich spracovanie a analýzu, s cieľom monitorovať zdravie obyvateľstva a informovať o jeho kvalite.

Úspešné zvládnutie nového informačného systému znamená získať pre program EPIS, pri vykonávaní opatrení zameraných na likvidáciu ohnisk prenosných chorôb, čo najviac konkrétnych údajov o pôvodcoch nákazy a cestách prenosu s cieľom postupne znižovať počet neznámych a neobjasnených údajov a informácií. Našou snahou je pracovať s programom EPIS tak dôkladne, aby bolo potrebné vykonať čo najmenej opravných zmien.

Vzhľadom na nízky počet lekárov, ktorí pravidelne hlásia výskyt akútnych respiračných a chrípke podobných infekcií, boli všetci písomne upozornení na povinnosť počas celého roka hlásiť respiračné ochorenia a z nich chrípke podobné ochorenia v zmysle zákona a odborného usmernenia a osobitne telefonicky boli vyzvaní aj tí, ktorí si túto povinnosť neplnia dlhodobo a veľmi často na ňu zabúdajú.

Lekári prvého kontaktu, ako poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, sú informovaní o možnosti ich vstupu do primárnych údajov programu EPIS. Ponúkli sme im zaškolenie v používaní nového programu, čo môže nahradiť písomné hlásenie prenosných chorôb. Vstup je viazaný na zavedenie internetu na ambulancii a túto podmienku spĺňa iba niekoľko lekárov. Možnosťou priameho vstupu do programu EPIS, by bolo možné zvýšiť hlásnu disciplínu lekárov a získať reálny prehľad o výskyte prenosných chorôb.

Vytvorili sme v programe Excel evidenciu nosičov HBsAg, čím sme získali prehľadný register s možnosťou jednoduchého vyhľadávania na základe rôznych výberových kritérií.

6.4 Nozokomiálne nákazy

V rámci štátneho zdravotného dozoru v zdravotníckych zariadeniach bolo realizovaných 97 kontrol dodržiavania hygienicko – epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky. Odobratých bolo 641 sterov z prostredia – z ktorých v 22% bola zistená bakteriálna kontaminácia. Na kontrolu sterility predmetov bolo odobratých 134 vzoriek sterilného materiálu – všetky výsledky boli vyhovujúce. Účinnosť dezinfekčných roztokov bola kontrolovaná z 26 vzoriek odobratých dezinfekčných prostriedkov, pričom v 2 prípadoch sa zistila neúčinnosť dezinfekčného roztoku. Kontrola sterilizačnej techniky bola vykonaná v 140 prípadoch, z toho bolo otestovaných 40 parných a 100 horúcovzdušných sterilizátorov, kde výsledky potvrdili účinnosť prebiehajúcej sterilizácie v 139 prípadoch, v jednom prípade sa zistila neúčinnosť prebiehajúcej parnej sterilizácie. Následne po oprave

daného sterilizátora, výsledok prebiehajúcej sterilizácie bol vyhovujúci. Na základe výsledkov štátneho zdravotného dozoru bolo vydaných 8 výziev 3 zdravotníckym zariadeniam, s cieľom vykonať nápravné opatrenia. V rámci sledovania výskytu nozokomiálnych nákaz bolo hlásených 10 nozokomiálnych nákaz – 5 na OAIM, 3 na chirurgickom, 1 na gynekologickom oddelení a 1 na odd. patologických novorodencov.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS – IPSE

Uvedenú úlohu sme začali plniť v máji t.r., keď sme do projektu zapojili Nemocnicu s poliklinikou v Spišskej Novej Vsi, oddelenie OAIM. Odborná pracovníčka oddelenia epidemiológie sa v máji t.r. zúčastnila v Martine odborného sympózia Public Health, v rámci ktorého bola oboznámená s daným projektom prevencie nozokomiálnych nákaz, získala informačné materiály vrátane inštaláčného programu. Na oddelenie OAIM boli odovzdané dotazníky, za účelom vyplnenia potrebných údajov o výskyte nozokomiálnych infekcií u pacientov, ktorí boli na tomto oddelení hospitalizovaní. Bol určený kontaktný lekár oddelenia, s ktorým oddelenie epidemiológie spolupracuje pri vyplňovaní dotazníkov a pri zadávaní údajov do programu.

6.5 Surveillance chronických ochorení

Uvedenú úlohu plní oddelenie výchovy k zdraviu.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie vrátane bioterorizmu

Epidemiologická situácia vo výskyte prenosných chorôb bola kľudná, nevyskytlo sa ochorenie, ktoré by vyžadovalo mimoriadnu epidemiologickú bledosť.

Bol vypracovaný zoznam osobných prostriedkov, pomôcok a zariadenia ochrany zdravia obyvateľov a personálu RÚVZ v Spišskej Novej Vsi, ktorý bol odoslaný na ÚVZ SR v Bratislava.

6.7 Enviromentálna surveillance poliomyelitídy

Odpadové vody z Mesta Spišská Nová Ves sú vyšetrované podľa harmonogramu RÚVZ Košice na prítomnosť poliovírusov a iných enterovírusov. Z odobratých vzoriek odpadovej vody všetky boli negatívne.

Za hodnotené obdobie nebolo hlásené podozrenie na akútne chabú obrnu u dieťaťa do 15 rokov.

6.8 Prevencia HIV/AIDS

Cielené preventívne programy realizuje oddelenie výchovy k zdraviu. Na odd. epidemiológie sa vykonávajú opatrenia proti šíreniu ochorenia v ohnisku hlásených HIV/AIDS. V marci sa 2 odborní pracovníci oddelenia zúčastnili seminára k plneniu úlohy – Prevencia HIV/AIDS, kde boli podrobne teoreticky aj prakticky oboznámení s projektom „Hrou proti AIDS“ a zároveň im bol udelený certifikát o spôsobilosti viesť a organizovať daný projekt. V rámci nášho regiónu v septembri – októbri 2008 sme sa aktívne spolupodieľali s oddelením výchovy k zdraviu na realizácii projektu pre žiakov základných a stredných škôl v okrese Spišská Nová Ves.

9. PODPORA ZDRAVIA

Úloha č. 3.2

Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Úlohu sme realizovali prostredníctvom základnej Poradne zdravia v spolupráci s oddelením Hygieny výživy a predmetov bežného užívania. Vhodných klientov sme oslovovali aj počas zdravotno – výchovných aktivít v terénnych podmienkach a pozývali sme ich do Poradne zdravia na biochemické a antropometrické merania, merania krvného tlaku, obsahu tuku ako aj konzultácie k zdravému životnému štýlu. Súčasťou vyšetrení a konzultácií bolo aj vyplňanie dotazníkov zameraných na sledovanie výživového stavu vrátane jednodňového jedálneho lístka.

Za rok 2008 sme z celkového počtu 80 plánovaných osôb zaradených do prieskumu zmonitorovali všetkých vhodných klientov u oboch pohlaví v dvoch vekových kategóriách od 19 –34 rokov a 35 – 54 rokov. Vyplnené dotazníky vrátane výsledkov sme odovzdali na ďalšie spracovanie na oddelenie Hygieny výživy a predmetov bežného užívania.

Úloha č. 6.8

Prevenia HIV/AIDS

Túto úlohu sme začali realizovať pre študentov stredných a žiakov základných škôl od mesiaca október 2008 v spolupráci s oddelením Epidemiológie a staršími skúsenými peer aktivistami z peer klubu pri Centre voľného času v Spišskej Novej Vsi, nakoľko sme dovtedy nemali k dispozícii potrebné panely a pomôcky z projektu „Hrou proti AIDS“. Tie sme si zapožičali podľa vopred vypracovaného harmonogramu z RÚVZ Košice.

Tento interaktívny projekt zameraný na prevenciu infekcie HIV/AIDS v 5 oblastiach sme zrealizovali pre 6 stredných škôl (Gymnázium Javorová, Gymnázium Školská, Obchodná a Hotelová akadémia, Združená stredná škola, Stredné odborné učilište stavebné) a 1 základnú školu (ZŠ Nad Medzou), pričom celkový počet študentov stredných škôl a odborného učilišťa bol 757 a zo základnej školy 104 žiakov z deviatych ročníkov. Spolu sa do projektu zapojilo 861 mladých ľudí. Počas plnenia tejto úlohy bolo vykonaných 175 besied pri jednotlivých stanovištiach. Pre regionálnu televíziu bolo poskytnuté 1 interview a pre RÚVZ Košice bola vypracovaná 1 analytická správa. Počas projektu sme účastníkom z každej školy prezentovali aj aktivity v rámci peer projektu a workshop „Mladí ľudia a život“

Projekt splnil očakávaný cieľ a pomohol mladým ľuďom získať nové informácie o tomto infekčnom ochorení vrátane možností ochrany a efektívnej prevencie.

Besedy a diskusné fóra v oblasti prevencie infekcie HIV a ochorenia AIDS realizujeme aj bez používania panelov v rámci rovesníckych, tzv. peer aktivít určených pre žiakov základných a študentov stredných škôl, v rámci regionálneho projektu „Mladí ľudia a život“.

Úloha č. 9.1

Materské centrá

V rámci plnenia úlohy Materské centrá sme pokračovali v spolupráci s mestským Materským centrom „Dietka“ v Spišskej Novej Vsi. Za rok 2008 sme zrealizovali zdravotno – výchovné aktivity pre matky s deťmi zamerané na podporu zdravia a prevenciu.

Aktivity mali formu prednášok a besied s diskusnými blokmi. Témy aktivít boli nasledovné : Zdravá výživa, pitný režim a Stomatohygienu, Duševné zdravie, stres a zvládanie stresu, Ako byť dobrým rodičom a výchova dieťaťa.

K uvedeným aktivitám boli vykonané 3 konzultácie a matkám boli dané k dispozícii centrálné distribuované edičné materiály ako aj materiály z vlastnej edície na témy : Stomatohygiena – správne čistenie chrupu, Stres a protistresový program a dve časti príručky pre rodičov „Ach tie deti a čo my rodičia...“ - „Pár slov o rodine“ a „ Pár slov o výchove“.

V druhom polroku Materské centrum Dietka pre nezájum matiek zaniklo.

Úloha č. 9.2

Žiť zdravší a kvalitnejší život aj v staršom veku, alebo Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Pre cieľovú skupinu seniorov v roku 2008 prebiehali zdravotno – výchovné aktivity formou prednášok a besied ako aj kurzov cvičenia so zameraním na prevenciu osteoporózy.

V rámci spolupráce s Jednotou dôchodcov Slovenska v Spišskej Novej Vsi a v Krompachoch sme zrealizovali prednášky a besedy na témy : Zdravá výživa v seniorskom veku, Diabetes a životospráva, Pitný režim a minerálne vody, Vplyv stresu na zdravie a Rizikové faktory životného štýlu.

Aktivity boli určené pre seniorov Domova dôchodcov v Nálepkove a v Spišskej Novej Vsi ako aj členov Jednoty dôchodcov v Spišskej Novej Vsi, Krompachoch a Smižanoch. V rámci týchto aktivít spolupracujeme s vyškolenými dôchodcami, ktorí okrem iného realizujú pre členov aj pohybové aktivity formou turistických vychádzok do prírody.

V Domove dôchodcov v Nálepkove sme 13 záujemcom vykonali počas seminára aj merania krvného tlaku a pulzu, antropometrických ukazovateľov a obsahu tuku v tele a poskytli im konzultácie k zachovaniu zdravia v seniorskom veku.

Počas roka 2008 sme na RÚVZ v Spišskej Novej Vsi, v priestoroch telocvične pri Poradni zdravia uskutočnili 5 kurzov cvičení pre záujemkyne – seniorky, so zameraním na prevenciu osteoporózy, správne dýchanie a držanie tela. Niektoré z nich využili aj služby Poradne zdravia.

Seniorom boli poskytnuté počas aktivít zdravotno – výchovné materiály týkajúce sa zdravej výživy, pitného režimu, diabetu, krvného tlaku a vplyvu stresu na zdravie.

Úloha č. 9.3

Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

V rámci realizácie tejto úlohy sa pokračovalo v zdravotno – výchovných aktivitách na 2 materských školách – MŠ Ružová ul. Smižany a MŠ Lipová ul. Spišská Nová Ves v skupine 50 detí formou premietania nových video filmov s problematikou hygieny ústnej dutiny a správneho čistenia zubkov s názvami „Maškrtná veverička“, „Neposlušný medvedík“, „Prečo vlk šušlal“ a „Správne čistenie zubkov“ ako aj čítania rozprávkových príbehov „Čudná torta“ a „Dobrý deň“, zameraných na témy zdravej výživy, prevencie obezity a zdravého životného štýlu.

Aktivity boli realizované u detí opakovane vzhľadom na získanie pozitívnych návykov v starostlivosti o ich chrup.

Túto preventívne zameranú činnosťou sme rozšírili na ďalšie Materské školy – MŠ Šoltésová ul., MŠ Nejedlého ul. a MŠ Hviezdoslavova ul. v Spišskej Novej a MŠ Hlavná ul. v Gelnici.

Na uvedených materských školách sme efektívne využívali pre deti model zubkov, na ktorom sme názorne oddemonštrovali celý postup správneho čistenia zubkov. Celkom bolo vykonaných 14 prednášok spojených s besedami.

S pedagogickými pracovníčkami boli vykonané konzultácie k problematike stomatohygieny a kontroly správnosti zubných kefiek a pást u detí predškolského veku ako aj zdravej výživy a pitného režimu.

Pilotný projekt „Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“ bol ukončený záverečnou dotazníkovou akciou pre pedagógov MŠ.

Pre veľký záujem o problematiku stomatohygiény boli zrealizované prednášky a besedy k orálnemu zdraviu aj pre detí a pedagógov na 1. stupni základných škôl v ZŠ na Kožuchovej ul., Lipovej ul. a Javorovej ul., kde sme celkom pracovali v 28 triedach.

Pri realizácii tejto úlohy sme vykonali 10 konzultácií a pre TV Redutu sme poskytli interviu k téme orálne zdravie a správne čistenie zubkov.

Úloha č. 9.4

Programy, projekty a úlohy realizované na regionálnej alebo lokálnej úrovni – databáza dobrých postupov

1. „POHODA – hľadá sa zdravie školáka s pozitívnym stresom“

Oddelenie podpory zdravia realizuje na základných školách od roku 2007 vlastný regionálny projekt „**POHODA – hľadá sa zdravie školáka s pozitívnym stresom**“, odbornou garantkou ktorého je psychologička Doc. PhDr. Eva Šimová, CSc. .

V priebehu roka 2007 bola realizovaná pilotná štúdia k predmetnému projektu vo vybranej Základnej škole Nad medzou v Spišskej Novej Vsi v spolupráci s pedagogickými pracovníkmi a psychologičkou tejto školy.

V štyroch triedach u žiakov 8. ročníka boli vykonané prednášky a besedy na tému : „Stres – rizikový faktor ohrozujúci zdravie človeka“. Okrem toho bol u týchto žiakov vykonaný aj dotazníkový prieskum o ich štýle života v súvislosti s ich zdravím a zvládaním stresu. Súčasťou tohto dotazníka bol aj test o životnej energii pre zvládanie úloh pre individuálne hodnotenie. Účastníci dotazníkovej akcie dostali skladačku na tému „Zvládni svoj stres“, ktorá bola vyhotovená z vlastnej produkcie a vo vlastnej réžii. Pre všetkých žiakov tejto školy bol vyhotovený panel na tému „Všetko čo mám vedieť o strese“. Zároveň bola vykonaná prednáška na tému „Stres“ aj pre všetkých pedagogických pracovníkov školy. Sériu ďalších prednášok o strese pre pedagogických pracovníkov a žiakov vykonávala aj psychologička uvedenej školy. V rámci realizácie pilotnej štúdie bol pre všetkých žiakov školy zavedený tzv. „Minimálny protistresový program“.

Z dotazníkovej akcie bola vypracovaná analytická správa a výsledky boli prezentované na vedeckej konferencii „Dni zdravotnej výchovy Ivana Stodolu“ v roku 2007 v Modre v Harmónii a v roku 2008 na celoslovenskej konferencii v Trenčíne „Behaviorálne rizikové faktory chronických ochorení“. Výsledky sú k dispozícii aj na našej webovej stránke. Analytická správa bola konzultovaná s odbornou garantkou a pedagogickými pracovníkmi testovanej školy.

Na základe hodnotiacej správy bol projekt rozpracovaný na regionálne podmienky. V priebehu roka 2008 bol upravený dotazník pre nový prieskum, boli zistené počty žiakov v 9. ročníkoch na všetkých základných školách v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica a následne bol vykonaný štatistický výber týchto žiakov pre dotazníkový prieskum.

O realizácii regionálneho projektu boli oboznámení všetci riaditelia 37 základných škôl oboch okresov osobitným listom. Pre všetky školy boli vyhotovené panely na tému „Všetko čo mám vedieť o strese“ a zaslané e-mailovou poštou. Dotazníková akcia bola spropagovaná v regionálnej tlači a regionálnej televízii formou 2 článkov a 1 teletextu.

V priebehu mesiacov marec a apríl 2008 bola vykonaná dotazníková akcia vo všetkých 26 ZŠ okresu Spišská Nová Ves a 11 ZŠ v okrese Gelnica u 82% všetkých deviatakov. Celkom bolo otestovaných 1360 žiakov zo 78 tried. V priebehu jednej vyučovacej hodiny v každej triede boli vykonané aj besedy na tému „Stres – prvá pomoc pri náhlom strese“. Okrem toho každý účastník dotazníkovej akcie dostal aj skladačku na tému „Zvládni svoj stres“, ktorú sme zhotovili na oddelení a vytlačili vo vlastnej réžii v celkovej počte 1400 farebných skladačiek.

Na každú školu bol zaslaný materiál na vyhotovenie panelov na témy – Stres ako rizikový faktor a Výsledky projektu Pohoda“. Dotazníková akcia bola medializovaná v regionálnej TV Reduta Spišská Nová Ves. Dáta dotazníkov boli založené v databáze v programe MS Excel. V druhom polroku 2008 začalo prebiehať spracovanie dát (tabuľky-grafy) a štatistické hodnotenie. Analytická správa bude vypracovaná v roku 2009.

2. „Porad'me si navzájom ako byť dobrým rodičom“

Oddelenie realizuje aj ďalší regionálny projekt „Porad'me si navzájom ako byť dobrým rodičom“, ktorý bol vypracovaný v roku 2007. Odbornou garantkou tohto projektu je taktiež psychologička Doc. PhDr. Eva Šimová, CSc. .

Podľa našich vlastných výsledkov z analýz projektu „ Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže“ vyplynula potreba zdravotno-výchovných aktivít zameraných na podporu rodiny a všetkých fáz rodinného cyklu pre vytváranie podmienok, aby rodina vlastnými silami dokázala úspešne plniť svoje funkcie. Preto sme sa zamerali na oslovovanie predovšetkým rodičov adolescentov a to v spolupráci so školami a školskými úradmi.

V priebehu roka 2008 bola spracovaná informačná publikácia vo forme dvoch brožúriek pod názvom „Ach tie deti... a čo my rodičia ? ...“ :

1.časť : „Pár slov o rodine....“, a 2.časť: „Pár slov o výchove....“.

Ich obsahom sú hlavné informácie :

1. O rodine. Čo robí rodinu funkčnou a čo ju robí menej funkčnou, alebo aj celkom nefunkčnou? Aký je systémový prístup k poňatiu rodiny a prečo nám tento prístup pomáha lepšie jej porozumieť?
2. Aké sú hlavné funkcie rodiny ako celku, a aké sú špecifické funkcie matky, otca, súrodencov a starých rodičov?
3. Aké sú hlavné psychologické potreby dieťaťa, ako sa modifikujú tieto potreby v období dospievania? Ako môžu frustrované potreby dospievajúceho zvyšovať zraniteľnosť a naopak, ako uspokojované psychické potreby môžu zvyšovať odolnosť osobnosti voči ohrozeniu drogami, agresivitou a iným nebezpečenstvom.
4. Aké sú funkcie rovesníckych skupín, kamarátov, dôverných priateľov a prvých lások v období dospievania? Môžu rodičia ochrániť svojich potomkov od vzťahov, ktoré ich môžu ohroziť?
5. O príčinách rodinných konfliktov. O nevyhnutnosti kooperácie v rodine. Prečo máme problémy s komunikáciou v rodine? Možno sa pokúsiť o zmenu?

S cieľom dostať tieto informácie k adresátom bolo v spolupráci s rezortom školstva a pedagogicko – psychologickým centrom uskutočnených v rámci metodických dní, pracovných porád, pracovných stretnutí a okresného metodického dňa 8 prednášok na témy „Mladí ľudia a rodina“ a „Ach tie deti – a čo my rodičia?...“, v rámci ktorých boli odprezentované pedagógom aj uvedené brožúrky. V súvislosti s týmito aktivitami bolo vykonaných 8 konzultácií a o brožúrkach boli informovaní účastníci VŠ seminára v Košickom a Prešovskom kraji.

3. Peer projekt „Mladí ľudia a život“,

V regióne realizujeme od r. 1999 rovesnícky, tzv. **peer projekt „Mladí ľudia a život“**, ktorý je určený na prípravu mladých ľudí – študentov 1. ročníkov stredných škôl pre prevenčnú prácu formou besied a diskusných stretnutí v rovesníckom prostredí. V rámci projektu študenti na základe výberu absolvujú sériu odborných výcvikov s dôrazom na sociálno – psychologické zručnosti a zážitkové metódy ako aj odborný obsah rôznych tém zo života dospievajúcej mládeže z nasledovných oblastí - primárna prevencia nikotinizmu a

alkoholizmu, zdravý životný štýl, infekcia HIV/AIDS, iné sexuálne prenosné ochorenia a urológia, drogy, partnerské vzťahy, láska, sexualita a antikoncepcia, duševné zdravie a prvá pomoc.

Od r. 2003 sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves, strednými školami a OZ "Mladí ľudia a život" a Centrom voľného času ADAM Spišská Nová Ves uskutočnili pri príležitosti Svetového dňa HIV/AIDS už 6 ročníkov 3-dňového workshopu „Mladí ľudia a život“, ktorý je určený pre študentov stredných škôl a jeho priebeh je rozdelený do odbornej (10 rôznych tém zo života mladých ľudí), športovej (floorbalový turnaj pre chlapcov a dievčatá) a kultúrno - spoločenskej časti (sviečkový pochod, koncert, spoločenský večer a prezentácia divadelných scénok všetkých zúčastnených skupín).

Za uvedené obdobie roku 2008 sme zrealizovali v rámci tohto projektu 6 odborných výcvikov pre novú skupinu peer aktivistov, ktorá absolvovala komisionálny výber, a 45 besied na témy „Životný štýl mladých ľudí“, „Sexualita, láska a antikoncepcia“, „Fajčenie, alkohol a prevencia“, „Drogy - primárna prevencia a prvá pomoc“, HIV/AIDS a sexuálne prenosné ochorenia“ ako aj „Duševné zdravie a stres“. Besedy boli určené žiakom 9. ročníkov základných škôl a študentom 1. a 2.ročníkov stredných škôl.

Besedy mali u cieľovej skupiny pozitívny ohlas a stretli sa s veľkou podporou riaditeľov a koordinátorov primárnej prevencie základných a stredných škôl.

Počas týchto aktivít bolo vykonaných viac ako 50 konzultácií zameraných na termíny a obsah besied.

V rámci posledného 6. ročníka workshopu „Mladí ľudia a život“ bolo pre 150 účastníkov počas 2 – dňovej cirkulácie v stageoch zrealizovaných celkom 100 besied na témy zo života mladých ľudí. O workshope a peer projekte boli informované regionálne médiá, pre TV Redutu boli poskytnuté 3 interviu. V rámci príprav a realizácie peer výcvikov, besied a workshopu bolo vykonaných viac ako 150 konzultácií. Pre peer aktivistov a študentov stredných škôl sme zorganizovali 26 odborných seminárov, v rámci ktorých sme prezentovali činnosť v oblasti rovesníckej prevencie. O peer projekte a workshope sme informovali účastníkov VŠ seminára v Košickom a Prešovskom kraji. K výsledkom workshopu bolo vypracovaných 5 správ pre organizátorov, spoluorganizátorov a sponzorov podujatia.

V spolupráci s ÚS SČK sme vykonali v mesiaci apríl školenie a seminár určený pre pedagógov základných a stredných škôl v oblasti prvej pomoci a prevencie úrazov. Pre deti základných škôl a študentov stredných škôl pôsobil v máji 2008 MUDr. Mišenda v pozícii hlavného rozhodcu na súťažiacich hliadok mladých zdravotníkov a družstiev prvej pomoci.

V súvislosti s projektom „Prevencia úrazovosti detí“ sme distribuovali osvetový materiál podľa inštrukcií Detského fondu SR na detské ambulancie v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica.

Úloha č. 9.5

Aktivity pri príležitosti významných dní

Tieto aktivity boli zamerané na zdravotno – výchovné akcie pre obyvateľstvo s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

Svetový deň TBC sme spropagovali na základných a stredných školách ako aj obecných a mestských úradoch v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica. Na RÚVZ sme zhotovili aj panel k uvedenej téme. Regionálnym médiám sme poskytli článok k téme TBC.

Pri príležitosti Svetového dňa vody sme prostredníctvom regionálnych médií zverejnili článok o význame pitného režimu a minerálnych vôd pre zdravie. Pre TV Redutu boli poskytnuté 2 materiály do teletextu. V priestoroch pred poradňou zdravia bol zhotovený informačný panel s problematikou vody a minerálnej vody.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Mestským úradom v Spišskej Novej Vsi v priestoroch Vlastivedného múzea Spiša zrealizovali pre obyvateľov mesta 2 – dňové „Dni zdravia“, v rámci ktorých sme vykonali 51 záujemcom antropometrické merania, merania krvného tlaku a obsahu tuku ako aj biochemické merania celkového a ochranného cholesterolu. Zároveň sme týmto klientom poskytli aj individuálne konzultácie a poradenstvo k zmene životného štýlu. Návštevníkom sme poskytli aj osvetový materiál k rôznym zdravotným témam – pohyb, výživa, cholesterol a krvný tlak

K týmto aktivitám sme poskytli interviu a teletext pre regionálnu TV Redutu a akcia bola zverejnená aj v regionálnych periodikách – Spišských Hlasoch a Spišskom Kuriéri. V súvislosti s prípravami týchto Dní zdravia sme vykonali 9 konzultácií.

Na RÚVZ a v priestoroch Vlastivedného múzea sme zhotovili panely na tému Zdravie a zdravý životný štýl. Pre učiteľky materských škôl a dôchodcov sme realizovali prednášky formou prezentácií obsahovo zamerané na rizikové faktory životného štýlu.

K Svetovému dňu nefajčenia sme v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves, OZ Mladí ľudia a život a Gymnázium na Javorovej ulici zrealizovali pre 20 študentov stredných škôl seminár k problematike fajčenia a odvykania a pre širokú verejnosť akciu „Vymeň cigaretu za vitamín“. Súčasťou akcie bola aj realizácia ankety u dobrovoľníkov – fajčiarov, ktorí boli ochotní zhasiť cigaretu a vymeniť ju za vitamíny ponúknuté študentmi z Gymnázia. Celkom bolo oslovených takmer 200 fajčiarov v uliciach mesta, ktorým boli poskytnuté letáky s výhodami nefajčenia ako aj radami ako sa stať nefajčiarom. K akcii boli poskytnuté 2 interviu a teletext pre TV Redutu a informácie boli zverejnené aj v regionálnej tlači. V rámci príprav Svetového dňa sme vykonali 20 konzultácií.

V mesiaci máj sa taktiež zrealizovalo 24 prednášok a besied pre žiakov 1. – 5. ročníkov na 5 základných školách v Spišskej Novej Vsi a Smižanoch na tému „Prevencia fajčenia a zdravotné následky nikotinizmu“. Pre koordinátorov primárnej prevencie drogových závislostí na základných školách v okrese Gelnica sme uskutočnili 2 prednášky formou vlastných prezentácií na témy : Fajčenie ako závislosť a Odvykanie od fajčenia. Tieto prezentácie sme účastníkom poskytli pre ich prácu v oblasti prevencie nikotinizmu.

Problematike fajčenia a odvykania sa venujeme aj pri iných intervenčných aktivitách, ktoré súvisia s témami životného štýlu a prevencie drogových závislostí.

K Svetovému dňu boja proti drogám sme zrealizovali s peer aktivistami na základných a stredných školách v rámci projektu „Mladí ľudia a život“ 49 besied na 15 školách s témou primárna prevencia drogových závislostí, fajčenie a alkoholizmus. Tieto besedy si čoraz viac získavajú obľúbenosť a podporu u študentov a pedagógov. K besedám bolo vykonaných 15 konzultácií.

K problematike zneužívania drog a primárnej prevencie bol zhotovený na RÚVZ panel, pre regionálne médiá boli poskytnuté 3 články, interviu a teletext pre TV Redutu. Aktivity v oblasti primárnej prevencie drogových závislostí boli uvedené v správe pre ÚVZ SR Bratislava.

K Svetovému dňu pohybu sme zrealizovali pre širokú verejnosť v spolupráci s Mestom Spišská Nová Ves a CVČ Spišská Nová Ves počas večerného behu mestom merania antropometrických ukazovateľov, krvného tlaku, obsahu telesného tuku ako aj test telesnej zdatnosti formou Ruffierovho testu pre 20 záujemcov. Testy sme vyhodnocovali a dobrovoľníkom sme poskytli konzultácie k optimalizácii pohybových aktivít na základe zohľadnenia frekvencie, intenzity a trvania pohybu a informovali sme ich o možnosti kompletného vyšetrenia a absolvovania ďalších záťažových testov v Poradni zdravia a Poradni pre optimalizáciu pohybových aktivít.

Jednoduché testy zdatnosti a konzultácie k pohybovým aktivitám sme poskytli aj zamestnancom firmy Embraco, pedagógom základných škôl z okresu Gelnica a peer

aktivistom v rámci aktivít v oblasti podpory zdravia. Zároveň sme im poskytli informačný materiál k pohybovým aktivitám. Na RÚVZ bol zhotovený panel na tému Pohybu a zdravia. V rámci kampane MOST – Mesiac o srdcových témach sme zrealizovali pre 23 zamestancov firmy MPC SNV terénny výjazd Poradne zdravia, počas ktorého sme záujemcom vyšetřovali kapilárnu krv, merali antropometrické ukazovatele, krvný tlak a obsah tuklu ako aj poskytli konzultácie k ozdraveniu životného štýlu. Na RÚVZ sme pre širokú verejnosť zhotovili k tejto kampani panel a regionálnym médiám sme poskytli informácie o našich aktivitách počas MOST ako aj činnosti Poradne zdravia.

Počas Dni duševného zdravia, ktoré prebiehali v dňoch 8. – 10. októbra 2008 sme v spolupráci s Ligou za duševné zdravie, MsÚ a Centrom voľného času ADAM zrealizovali zbierku v rámci kampane „Nezábudka“ s dobrovoľnou účasťou 60 študentov z Gymnázia Javorová ul. Spišská Nová Ves. Pre študentov sme uskutočnili 3 semináre o duševnom zdraví a cieľoch celoslovenskej zbierky. TV Redute sme k priebehu tejto akcie poskytli interview a celkom bolo vykonaných 5 konzultácií. Pre Ligu za duševné zdravie sme vypracovali záverečnú správu zo zbierky.

Pre seniorov v Klube dôchodcov v Spišskej Novej Vsi bola prednesená a diskutovaná téma „Vplyv stresu na zdravie“. Účastníkom boli poskytnuté skladačky k uvedenej problematike. Na základných školách bolo zrealizovaných 8 prednášok a besied na tému stresu a duševného zdravia. K téme duševného zdravia bol na RÚVZ a ZŠ Slovinky zhotovený panel.

Úloha č. 9.6

Program podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunit

Úloha sa plnila v rámci Programu podpory zdravia pre znevýhodnené komunity žijúce v segregovaných a separovaných rómskych osídleniach, ktorú realizuje náš RÚVZ od marca 2007 prostredníctvom 3 komunitných asistentiek zdravotnej výchovy.

Od mesiaca apríl 2008 sa pokračovalo v realizácii programu pre rómske komunity v okresoch Spišská Nová Ves a Gelnica. Komunitné asistentky realizovali aktivity v rámci podpory zdravia v 3 oblastiach :

1. Zabezpečenie šírenia zdravotnej osvetu v komunite a školách
2. Zabezpečenie komunikácie medzi komunitou a všeobecným lekárom, pediatrom, lekárom špecialistom – gynekológom a stomatólogom
3. Zabezpečenie informovanosti komunity o prevencii, poskytovaní zdravotnej starostlivosti, zdravotného poistenia a o právach pacienta

Za rok 2008 pracovali v 14 obciach v 2 okresoch. Navštívili viac ako 200 rodín za účelom šírenia zdravotnej osvetu. Tieto aktivity boli zamerané na zvýšenie zdravotného povedomia v súvislosti s povinným očkovaním, zdravotným poistením ako aj zvýšením návštev u všeobecného lekára, stomatóloga, detského lekára, gynekológa a iných odborných lekárov za účelom prevencie a liečby.

V školách vykonali pre rómske deti a mládež viac ako 60 prednášok a besied obsahovo zameraných na výchovu k partnerstvu, manželstvu a rodičovstvu, primárnu prevenciu fajčenia, alkoholizmu a drogových závislostí ako aj infekcie HIV/AIDS a iných sexuálne prenosných ochorení. U menších detí sa vykonávala výchova k starostlivosti o ľudské telo a chrup a v prípade potreby aj odvršivenie.

V Komunitných centrách organizovali prednášky a besedy pre deti, školskú mládež a dospelú populáciu so zameraním na rôzne témy – životospráva, hygiena bývania, osobná hygiena, uskladňovanie potravín, najčastejšie ochorenia u detí a dospelých, prevencia infekčných ochorení, očkovanie, likvidácia komunálneho odpadu a udržiavanie čistoty a poriadku v okolí obydli a zdrojov pitnej vody.

Pre skvalitnenie práce komunitných asistentiek v teréne bol na oddelení Podpory zdravia vytvorený osvetový materiál so zameraním na osobnú hygienu, infekčné ochorenia, očkovanie detí, životný štýl detí, úrazy detí, životné prostredie a sexuálne prenosné ochorenia. K dispozícii asistentky dostali aj centrálné distribuované „Rozprávky z čistého lesa“. Kontinuálne s činnosťou komunitných pracovníčok realizovali odborní pracovníci oddelenia Podpory zdravia besedy a prednášky pre žiakov v rómskych triedach na témy : zdravá výživa, stomatohygiena, prevencia HIV/AIDS a manželstvo a rodičovstvo.

Odvšivovanie detí ako aj poradenstvo v prevencii a liečbe tohto ochorenia vykonávali podľa potreby komunitné pracovníčky v školskom a rodinnom prostredí. Celkom sa podieľali na odvšivení 1319 rómskych detí.

V tejto súvislosti asistentky nadviazali spoluprácu so starostami Obecných úradov, riaditeľmi základných a osobitných škôl ako aj detskými lekármi a všeobecnými lekármi pre dospelých. Celkom uskutočnili viac ako 170 metodických návštev na školách, obecných úradoch a zdravotníckych ambulanciách.

V súvislosti z realizáciou tohto Programu sa pracovníci RÚVZ aktívne zúčastnili na seminári za účasti splnomocnenkyne vlády SR pre rómsku problematiku a starostov obcí z okresu Spišská Nová Ves a Gelnica ako aj na porade pracovnej skupiny, ktorú organizoval MsÚ v Spišskej Novej Vsi.

Úloha č. 9.7

„Quit and win“ – Prestaň a vyhráš

Úlohu realizujeme pre dospelú populáciu každý párnny kalendárny rok od roku 2000 v striedaní s úlohou „Vyzvi srdce k pohybu“, ktorá sa plní pre širokú verejnosť počas nepárnych kalendárnych rokov.

Kampaň sme v roku 2008 spropagovali formou regionálnych médií, teletextu a interview v TV Reduta ako aj prostredníctvom našej webovej stránky, kde bola zverejnená prihláška do súťaže „Prestaň a vyhráš“. Prihlášku sme distribuovali aj do mestských lekární, Očnej optiky a Informačného centra mesta Spišská Nová Ves. Do súťaže sa prihlásilo 9 dobrovoľníkov z oboch okresov.

V rámci aktivít v oblasti podpory zdravia a odvykania od fajčenia sme poskytli prihlášky aj 16 zamestnancom firmy Embraco, pre ktorých sme realizovali sériu motivačných seminárov zameraných na škodlivosť a odvykanie od fajčenia v rámci ich vlastnej kampane zameranej na zníženie resp. úplné zanechanie fajčenia a zároveň sme im vykonali aj merania antropometrických parametrov, krvného tlaku a pulzu, obsahu tuku v tele a opakované vyšetrenia Spirometrom a Smokerlyzerom. Týmto klientom sme poskytli skupinové a individuálne poradenstvo k odvykaniu od fajčenia s použitím nikotínových náhrad v rámci poradne na odvykanie od fajčenia.

Pre 15 koordinátorov prevencie drogových závislostí z okresu Gelnica v spolupráci so školským úradom Margecany sme zrealizovali seminár „Fajčenie – prevencia a odvykanie“

a prostredníctvom týchto pedagógov sme spropagovali aj súťaž „Prestaň a vyhráš“ a poskytli sme im potrebné prihlášky pre pracovníkov základných škôl Gelnického okresu. Na RÚVZ bol zhotovený informačný panel k súťaži a podmienkam zapojenia sa do súťaže.

Úloha č. 9.8

Národný program prevencie obezity

Tento program sme realizovali v roku 2008 na viacerých úrovniach :

- Materské školy – predškolský vek
- Základné školy a Stredné školy – školský vek
- Poradňa zdravia a Poradňa pre optimalizáciu pohybovej aktivity - dospelá populácia
- Domy dôchodcov, Kluby dôchodcov a Jednota dôchodcov Slovenska – poproduktívny vek

Pre deti v MŠ sme sa venovali v rámci prevencie nadváhy a obezity počas besedy, kde sme efektívne využili formu rozprávky o tučnom chlapčekovi a zdravej výžive. Deťom sme zdôrazňovali význam pravidelnej pohybovej aktivity a dostatočnej konzumácie zeleniny a ovocia. Upozornili sme na nebezpečenstvo prejedania sa a zvykania si na sedavý spôsob života.

Na základných a stredných školách sme zrealizovali 36 prednášok a besied, na ktorých boli žiakom a študentom odprezentované negatívne vplyvy na zdravie následkom zvýšeného príjmu kalórií a nedostatku aktívneho pohybu. V rámci diskusie sme kládli dôraz na zdravotné pozitíva pri formovaní životného štýlu s dostatkem pravidelnej, intenzívnej a dostatočne dlho vykonávanej pohybovej aktivity. Záujemcom sme zrealizovali aj jednoduché testy telesnej zdatnosti a poskytli individuálne poradenstvo k optimalizácii pohybu.

Počas odborného výcviku zameraného na peer prevenciu pre študentov stredných škôl sme zrealizovali tieto testy pre 20 chlapcov a dievčatá

Dospalej populácii sa venujeme v oblasti prevencii obezity a nadváhy v spolupráci s úsekom riaditeľa v rámci aktivít Poradenského centra zdravotnej výchovy a podpory zdravia pri Regionálnom úrade verejného zdravotníctva v Spišskej Novej Vsi, kde máme zriadenú základnú poradňu zdravia a poradňu pre optimalizáciu pohybovej aktivity. Poradenstvo v oblasti zdravej výživy a pitného režimu poskytujeme klientom v rámci základnej poradne zdravia.

V základnej poradni zdravia vykonávame antropometrické merania (hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, výpočet BMI a WHR indexov), meranie krvného tlaku a percentuálneho obsahu tuku, vody a kostrovej svaloviny v tele ako aj biochemické vyšetrenia. Podľa výsledkov určujeme u klientov skladbu tela a kategorizáciu hmotnosti a poskytujeme konzultácie so zameraním na udržanie správnej hmotnosti ako aj jej úpravu a prípadne zníženie. Záujemcom ponúkame vyšetrenie telesnej zdatnosti v nadstavbovej poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity.

Za rok 2008 absolvovalo vyšetrenie v základnej Poradni 137 klientov a v teréne sme poskytli merania a konzultácie 233 klientom. V Pohybovej poradni absolvovalo testovanie telesnej zdatnosti celkom 112 klientov. Všetkým klientom sme poskytli osvetový materiál so zameraním na zdravý životný štýl a prevenciu nadváhy a obezity.

Merania a konzultácie k pohybovej aktivite a úprave hmotnosti vykonávame podľa dohody aj v rámci spolupráce s rôznymi firmami a inštitúciami pre uzavreté skupiny klientov v terénnych podmienkach ako aj pri príležitosti Svetového dňa zdravia, kde sú tieto merania s obmedzeným rozsahom určené pre širokú verejnosť. Vo firme Embraco sme v spolupráci s poisťovňou Dôvera vyšetřili a poskytli konzultácie 45 zamestnancom. Počas dňa zdravia sme poskytli služby a poradenstvo 51 občanom mesta Spišská Nová Ves. V rámci kampane

MOST sme v spolupráci s poisťovňou Dôvera v MPC Spišská Nová Ves vyšetrili a odkonzultovali 23 ľudí a v mesiaci október v spolupráci s Všeobecnou zdravotnou poisťovňou na MsÚ SNV 19 klientov.

Počas aktivít v rámci „Večerného behu mestom“ sme otestovali 16 dobrovoľníkov formou Ruffierovho testu, v CVČ sme testovali 8 žien a v Embracu 6 zamestnancov. Týmto dobrovoľníkom sme poskytli poradenstvo k prevencii nadváhy a udržiavaniu normálnej hmotnosti.

Pre seniorov organizovaných v Jednote dôchodcov Slovenska, v kluboch dôchodcov a v Domoch dôchodcov sme zorganizovali 7 besied zameraných na zdravú výživu, pitný režim a dôležitosť pohybu v ich veku. Záujemcom sme vykonali aj antropometrické merania a merania obsahu telesného tuku.

Pri týchto aktivitách bol poskytnutý osvetový materiál (brožúrky, skladačky a letáky) týkajúci sa zdravej výživy, metabolického syndrómu, pitného režimu a významu pohybu na zdravie a prevenciu nadváhy a obezity. K Národnému programu prevencie obezity boli vytvorené na RÚVZ 3 panely s témami : Metabolický syndróm, Pohyb, zdravie a krása a informačný panel k Národnému programu prevencie obezity.

Úloha č. 9.9

CINDI program SR

Shape up

Túto úlohu sme nerealizovali. Jej riešiteľským pracoviskom je ÚVZ SR Bratislava. Jedná sa o pilotný projekt zameraný na detskú obezitu s dôrazom na zdravú výživu a vhodnú pohybovú aktivitu.

Činnosť poradní v rámci poradenského centra podpory a ochrany zdravia v súvislosti s plnením programu CINDI je zahrnutá v rámci úlohy č. 9.8 Národný program prevencie obezity.

Úloha č. 10.1

Príprava, konzultácie a predloženie návrhu Národného akčného plánu na kontrolu tabaku

Oddelenie Podpory zdravia sa v roku 2008 nepodieľalo na príprave návrhu Národného akčného plánu na kontrolu tabaku.

Úloha č. 10.2

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií vykonávajú terénne oddelenia RÚVZ Spišská Nová Ves pri výkone štátneho zdravotného dozoru .

V roku 2008 bolo vykonaných **589** kontrol, zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov v znení neskorších právnych predpisov, pri ktorých nebolo zistené porušenie citovaného zákona. Kontroluje sa dodržiavanie zákona a zisťuje sa vyčlenenie priestorov pre fajčiarova a ich označenie.

Regionálnemu úradu v Spišskej Novej Vsi nebol oznámený žiaden podnet kontrolných inštitúcií na porušovanie zákona o ochrane nefajčiarov v priebehu roku 2008. Z uvedeného dôvodu nebolo nutné pristúpiť k sankciám.

Mesačné a štvrťročné správy o vykonaných kontrolách a uložených sankciách sú zasielané v požadovaných termínoch v zmysle listu ÚVZ SR – sekcii kontroly tabaku č.CKTA/3046/2008.

Úloha č. 10.3

Quitline – Telefonické poradenstvo pri odvykaní od fajčenia

Telefonické poradenstvo pri odvykaní od fajčenia RÚVZ Spišská Nová Ves oddelenie Podpory zdravia v roku 2008 nevykonávalo.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Starej Ľubovni**

A. RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol v roku 2008 zapojený do plnenia následovných programov a projektov:

A.1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Za hodnotené obdobie boli realizované aktivity 1. cieľa NEHAP III, v rámci výkonu ŠZD nad hromadným zásobovaním obyvateľstva pitnou vodou a monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov v súlade s platnou legislatívou podľa stanoveného rozsahu a frekvencie laboratórnych rozborov.

V súvislosti s pitnou vodou u individuálneho zásobovania boli realizované aktivity v rámci svetového dňa vody (odborné poradenstvo v oblasti otázok zdravotnej bezpečnosti pitnej vody, ponuka na vyšetrenie vody z individuálnych zdrojov – 74 prinesených vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov na vybrané chemické ukazovatele). Akcia sa stretla s veľkým ohlasom verejnosti, ktorá prejavila záujem o problematiku pitnej vody.

V rámci ŠZD podľa platnej legislatívy bola mimoriadna pozornosť venovaná vode na kúpanie v bazénoch umelých kúpalísk s celoročnou a sezónnou prevádzkou (LTS 2008). Za hodnotené obdobie neboli zaznamenané žiadne hromadné ochorenia, pri ktorých by bola preukázaná ako cesta prenosu voda z verejného vodovodu resp. voda na kúpanie na umelých kúpaliskách.

Cieľom realizovaných aktivít bolo prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľstva, predovšetkým detskej populácie.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Oddelenie HŽP a zdravia v hodnotenom období poskytovalo informácie verejnosti zverejnením na web stránke RÚVZ. Www stránka odd. HŽP obsahuje náplň činnosti, personálne obsadenie, súvisiace právne predpisy, vzory žiadosti za účelom získania osvedčenia o odbornej spôsobilosti na vykonávanie epidemiologicky závažných činností v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo, v úpravniach vody a pri obsluhu vodovodných zariadení, aktuálne informácie o výsledkoch kontroly kvality pitnej vody, kvality vody na kúpanie, postupy pri asanácii individuálnych studní postihnutých záplavami, informácie k svetovému dňu vody a iné aktuality z hľadiska HŽP významné. Aktuálne informácie o priebehu LTS 2008 boli v týždenných intervaloch zverejňované verejnosti prostredníctvom informačného systému.

Register odborne spôsobilých osôb požadovaných podľa zák. č. 355/2007 Z.z. je riešený centrálné za celý RÚVZ.

Za účelom ujednotenia web. stránok odd. HŽP a zdravia v rámci RÚVZ v SR bolo by vhodné vypracovať jednotný vizuál stránky.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

Hlavným cieľom úlohy bolo zhodnotiť pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov v okrese Stará Ľubovňa, zistiť príčiny vedúce obyvateľov k menšej spotrebe pitnej vody, zhodnotiť možné zdravotné dôsledky z poklesu spotreby pitnej vody a zistiť aký zdroj vody používajú domácnosti na pitné účely.

Z dostupných údajov od prevádzkovateľa vodárenskej spoločnosti-PVPS a.s. Poprad, bola dokladovaná spotreba pitnej vody v r.2008 77,46 l/obyv./deň,(r.2007 – 82,32 l/obyv./deň, v r. 2006 – 71,71 l/obyv./deň).

Údaje o spotrebe pitnej vody dodávanej z verejných vodovodov v správe obcí a v správe W-Control s.r.o. Poprad nie sú k dispozícii. Za hodnotené obdobie nebolo zaznamenané odpájanie sa od verejných vodovodov. Pokles spotreby vody je spôsobený zvýšeným

používaním vody, z individuálnych vodných zdrojov, čo súvisí s výškou poplatkov vodného a stočného, nákupom balených vôd a pod.

Z hľadiska verejného zdravotníctva nebol zaznamenaný nepriaznivý dopad na zdravotný stav obyvateľstva v súvislosti s poklesom spotreby pitnej vody.

Metodika a zabezpečenie plnenia uvedeného projektu bolo predmetom pracovnej porady vedúcich odborov a oddelení hygieny životného prostredia a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR, ktorá sa konala v dňoch 20. - 21.5.2008 v Humennom. So zahájením projektu sa predpokladalo v septembri 2008, do plnenia ktorého RÚVZ malo záujem sa zapojiť. Doposiaľ na RÚVZ neboli v súvislosti s plnením projektu doručené žiadne pokyny ÚVZ SR. Podľa informácií získaných na pracovnej porade vedúcich odborov a oddelení HŽP a zdravia ÚVZ SR a RÚVZ v SR konanej v dňoch 26.-27.11.2008 v Dunajskej Strede, uvedená úloha bola vyškrtnutá zo zoznamu projektov a programov z dôvodu nezískania náhodného výberu respondentov cez Register obyvateľov SR.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Hlavným cieľom monitoringu bolo sledovanie kvality pitnej vody v rozvodnej sieti verejných vodovodov podľa spracovaného rozsahu laboratórnych rozborov a frekvencií vyšetrení vzoriek pitnej vody v súlade so zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zák. č. 355/2007 Z.z.) a NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. (ďalej len NV SR č. 354/2006 Z.z.).

Podľa spracovaného plánu monitoringu bolo v r.2008 vyšetrených 69 vzoriek vôd v rámci kontrolného monitoringu a 16 vzoriek vody v rámci preverovacieho monitoringu. Preverovací monitoring bol vykonávaný v rozsahu 35 ukazovateľov, ktoré vyšetrujú laboratória RÚVZ so sídlom v Poprade.

Z celkového počtu 85 vyšetrených vzoriek, bolo v 18-tich vzorkách zistené prekročenie limitných hodnôt uvedených v NV SR č. 354/2006 Z.z., čo predstavuje 21,2 %-nú závadnosť. Najvyššia závadnosť – 16,3 % bola spôsobená mikrobiologickými ukazovateľmi. V 5 vzorkách bolo zistené prekročenie medznej hodnoty v ukazovateli voľný chlór, železo a mangán – 5,8 % závadných vzoriek.

Limitné hodnoty biologických ukazovateľov neboli prekročené ani v jednej vyšetrenej vzorke pitnej vody.

Údaje o kvalite pitnej vody sa priebežne zadávali do programového systému VYDRA a sú zverejnené na internetovej stránke RÚVZ.

Pre vypracovanie správy pre Európsku komisiu (ďalej len EK) o výsledkoch monitoringu pitnej vody boli v mesiaci apríl 2008 na ÚVZ SR zaslané prvé podklady o skupinovom vodovode, z ktorého je zásobovaných viac ako 5 000 obyvateľov z jedného vodárenského zdroja – povrchového toku Jakubianka. Jedná sa o zásobovanú oblasť Stará Ľubovňa – Jakubany – Nová Ľubovňa – Forbasy - Hniezdne – Kamienka – Chmeľnica – Plavnica.

Na základe pokynov ÚVZ SR pre zabezpečenie údajov k správe o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu za časové obdobie 2005, 2006, 2007 budú v tabuľkových prehľadoch zaslané na ÚVZ SR údaje o kvalite pitnej vody v požadovanom termíne – 15.12.2008.

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce/

Pracovníci odd. PPL v sledovanom období v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali kontroly v 28 podnikoch zamerané na rizikové profesie. V 30 /v r. 2007 – 35/ podnikoch evidujeme 220 /v r. 2007 – 319/ exponovaných zamestnancov rizikovým faktorom, z toho 7 /v r. 2007 – 15/ žien, čo je zníženie o 99 zamestnancov. Prehodnotené boli rizikové práce vo Východoslovenských stavebných hmotách a.s. pracovisko výroby štrkov Orlov. Určené boli rizikové práce vo fi HIRSCH Porozell s.r.o. Podolíneč. Kovovýroba firmy MONT-ZVAR s.r.o v Starej Ľubovni zmenila majiteľa i názov na firmu ARPES Slovakia s.r.o. Ešte v r. 2008 ukončila činnosť a zmenila právny subjekt na fi GSL-Co s.r.o, ktorá zatiaľ nepožiadala o určenie rizikových profesií. Taktiež fi PL-PROFY, ktorá sa postupne presťahovala z priestorov v Starej Ľubovni a v Plavnici do nových rekonštruovaných priestorov v Orlove požiadala o určenie rizikových profesií až po vykonaní potrebných objektivizácií pracovného prostredia a hodnotení rizika. Objektivizácia pracovného prostredia sa vykonáva i vo fi LEVALOV s.r.o. Nová Ľubovňa, ktorá prevzala Gátrovú pílu Urbariátu v Novej Ľubovni. Zrušené boli rizikové práce v Stolárstve – Mačuga v Jakubanoch. Zanikla fi SARS s.r.o.. V minulosti najväčšom podniku Skrutkáreň – EXIM a.s. zostalo pracovať len 5 zamestnancov z toho 3 výrobní.

Pri prehodnocovaní rizikových profesií sme sa zameriavali hlavne na kontrolu rozhodnutí vydaných v uplynulých rokoch a na prevádzky, v ktorých bolo zistené možné riziko. Pri výkone ŠZD bolo preverované dodržiavanie zásad bezpečnej práce, zmeny vo výrobnom procese v súvislosti s pracovným prostredím, pridelovanie a používanie osobných ochranných prostriedkov a zabezpečovanie preventívnych lekárskeho prehládok.

Pri posudzovaní prevádzok pred vydaním rozhodnutia k uvedeniu priestorov do prevádzky je posudzovaný i prevádzkový poriadok. Tam kde bolo potrebné vykonať merania fyzikálnych i chemických faktorov boli pracoviská dávané do skúšobnej prevádzky, resp. do ďalšej skúšobnej prevádzky. Jednalo sa hlavne o nové kovovýroby, gátrové píly a výrobu štrkov.

Z vyššie uvedených dôvodov sa znížil i počet exponovaných zamestnancov v poľnohospodárstve, poľovníctve a súvisiacich službách zo 131 na 116 a v priemyselnej výrobe zo 167 na 84. Taktiež sa znížil i počet zamestnancov exponovaných hluku z 309 na 210, u žien z 8 na 2 /z toho v 3. kategórii z 288 na 202 a v 4. kategórii z 21 na 8/.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov

Kontroly vykonávané v rámci štátneho zdravotného dozoru boli zamerané na skladovanie, evidenciu a manipuláciu s chemickými látkami na ochranu rastlín, ako i s nebezpečnými, jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami. Celkovo bolo vykonaných 9 kontrol v poľnohospodárskych podnikoch.

Pri uvádzaní nových pracovných priestorov do prevádzky vyžadujeme zároveň i posúdenie prevádzkového poriadku, ktorý obsahuje okrem iného hodnotenie rizika, havarijný plán a zásady prvej pomoci pri práci s chemickými látkami. Posúdených bolo 39 prevádzkových poriadkov.

Priamo na poli poľnohospodárskych podnikov boli vykonané 5 námatkové kontroly, V marci 2008 Regionálna poľnohospodárska a potravinárska komora realizovala kurz pre pracovníkov vykonávajúcich ochranu rastlín, na ktorom participovali i odborní pracovníci RÚVZ. Bolo vyškolených celkom 23 pracovníkov vykonávajúcich postrekové práce.

V rámci zdravotnej výchovy a prevencie bolo vykonaných 45 konzultácií týkajúcich sa podmienok pre získanie osvedčenia pre odbornú spôsobilosť na prácu s jedmi, predaja

agrochemikálii, skladovania a manipulácie s nimi, vypracovania prevádzkového poriadku a pod..

Pre neplnenie nápravných opatrení týkajúcich sa postrekových prác bola daná jedna bloková pokuta vo výške 1000.- Sk

V priebehu sledovaného obdobia neboli hlásené priemyslové otravy ani podozrenia na choroby z povolania v súvislosti s prácou s jedmi. Neboli hlásené žiadne havarijné situácie.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Bol posúdený prevádzkový poriadok a posudok o riziku pre prácu s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi na Onkologickej ambulancii Lubovnianskej nemocnici.

Buková a dubová drevná hmota sa používa v minimálnom rozsahu pri výrobe nábytku v stolárskych dielňach, hlavne ako spojovacie časti.

V sledovanom období neboli vykonávané búracie práce, pri ktorých by sa búrali steny a rozoberali strešné krytiny z azbestu.

Firma RONAR s.r.o. Košice podala žiadosť na odstránovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest v objekte Elektrickej stanice Stará Lubovňa. Zároveň bol posúdený prevádzkový poriadok.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Úloha sa realizuje priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru. Doposiaľ nebola prehodnocovaná psychická pracovná záťaž. Žiadne práce v okrese Stará Lubovňa nie sú zaradené do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia

Pracovníci v sledovanom období prešetrovali podozrenie na profesionálne ochorenie z DNJZ u jednej zamestnankyne firmy Agrokarpoty s.r.o. Plavnica, choroba z povolania bola potvrdená.

Vedúci oddelenia sa zúčastňoval RKD v Košiciach zvolávanej v mesačnej frekvencii.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Oproti minulému stavu sa nič podstatného nezmenilo. Zatiaľ sme neprešetrovali podozrenie na chorobu z povolania s osobitným zameraním na ochorenie chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Počas sledovaného obdobia problematika bola súčasťou kontrol v rámci ŠZD, zároveň boli získavané údaje pomocou dotazníkov informovanosti zamestnancov /29 respondentov na 2 pracoviskách/. Pri výkone ŠZD neboli zistené žiadne závažnejšie nedostatky.

Bol vydaný súhlas k prevádzke internetu pre verejnosť v priestoroch Lubovnianskej knižnice v Starej Lubovni.

Nadalej budeme pokračovať vo vykonávaní previerok na jednotlivých pracoviskách firiem, kde pracovníci vykonávajú práce so zobrazovacími jednotkami viac ako polovicu pracovnej doby.

2.3. Zdravé pracoviská

Aktívne sa spolupracuje so zástupcami firmy MKEM s.r.o. Stará Ľubovňa pri riešení ochrany zdravia zamestnancov pri práci:

- V mesiaci január 2008 bolo vykonané meranie hluku v pracovnom prostredí.
- Bol vypracovaný posudok o riziku pre prácu v hluku, ako i prevádzkový poriadok.
- Na dvoch výjazdoch pracovníkov Poradne zdravia bolo vyšetrených REFLOTROMOM a programom „Test – Zdravé srdce“ 30 klientov.
- V rámci celonárodnej súťaže QUIN and WIN 2008 boli do podniku distribuované materiály a prihlášky do súťaže.
- Vyhodnotenie vykonaných aktivít za r. 2007 a 1. polrok 2008 s navrhnutými opatreniami boli zverejnené na nástenke umiestnenej v jedálni fi MKEM s.r.o.,

V rámci Týždňa BOZP od 20. – 26.10. 2008 zamestnanci odd. PPL zabezpečili tieto aktivity:

- Do 22 podnikov sa rozniesli letáky ZDRAVÉ PRACOVISKÁ.
- Spracovaná a odprednášaná bola téma ZDRAVÉ PRACOVISKÁ na seminári RÚVZ v Starej Ľubovni.
- Boli informovaní zamestnávateľia ako i občania okresu Staré Ľubovňa o európskej kampani ZDRAVÉ PRACOVISKÁ – hodnotenie rizík, ako i o organizovaní Dňa otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni:
 - Na našej web stránke,
 - v dvoch článkoch uverejnených v Ľubovnianskych novinách,
 - v relácii v regionálnej televízii,
 - na 2 nástenkách umiestnených vo vchodovej časti RÚVZ.
- S vedením firmy PL-PROFY v Orlove sa jednalo o zaradení pracovísk kovovýroby do projektu ZDRAVÉ PRACOVISKÁ,

V rámci Dňa otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ktorý sa konal 23. 10. 2008 so začiatkom bol o 7.00 hod. s ukončením o 15.00 hod. boli v spolupráci s poradňou zdravia vykonané tieto aktivity:

- Vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu – vyšetrenie cholesterolu, glukózy, triglyceridov a HDL-cholesterolu u 12 respondentov,
- zisťovanie obsahu CO v pľúcach,
- prezentovanie seminára ZDRAVÉ PRACOVISKÁ,
- osobné konzultácie u 17 záujemcov o hodnotení rizík a legislatíve zameranej na ochranu zdravia a zdravé pracovné podmienky,
- prezentovanie činností v rámci Dňa otvorených dverí v regionálnej televízii.

Dňa 24. 10. 2008 aktívne sme sa zúčastnili workshopu v Ľubovnianskej nemocnici „Hodnotenie rizík a pracovná zdravotná služba“.

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Úloha sa plní sa podľa viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín RÚVZ so sídlom V Starej Ľubovni, pravidelne podľa harmonogramu je odobratý stanovený počet vzoriek.:

Úloha je rozdelená do nasledovných etáp, ktoré sa plnia priebežne počas celého roka v jednotlivých mesačných intervaloch.

- 1.etapa: február – november 2008 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:
- mrkvy, listovej zeleniny (kontrola množstva dusičnanov a dusitanov), počet vzoriek: 5 mesačne podľa prijatého harmonogramu,
 - mlieka, jablka, hrozna (kontrola množstva patulínu a mykotoxínov), počet vzoriek: 5 vzoriek mesačne podľa prijatého harmonogramu,
 - mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia (kontrola rezíduí pesticídov) 5 vzoriek podľa prijatého harmonogramu
 - miesta odberu: distribučná sieť, vrátane lekární (vzorky z dovozu i domácej výroby),
- 2.etapa: 30. december 2008 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ,
3.etapa: 30. január 2009 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy reg. úradov verejného zdravotníctva).

Výstupy : odd. HVBP a KV odobralo 63 vzoriek za rok 2008, ktoré boli nezávadné.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

Úloha bola splnená prostredníctvom monitoringu a intervencie, vplýva na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie so zameraním na stredne ťažkú prácu, boli vyplňované pripravené dotazníky pre vybrané ciele skupiny počas celého roka.

Etapy riešenia

- I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2008)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. február 2008).

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelaj populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej politiky u obyvateľstva SR.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Úloha je realizovaná v pravidelnom intervale , každý mesiac v roku sú odobraté 2 vzorky kuchynskej soli z domácej ale aj zahraničnej produkcie a zabezpečuje sa monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu so ľudského organizmu. Monitoring obsahu jódu pretrváva od roku 1992 prostredníctvom pracovísk Hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50-tich rokov , z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. Spolu bolo odobratých 24 vzoriek, ktoré boli v súlade s platnou legislatívou.

Etapy riešenia

I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3 , resp. J (morská soľ),

- počet vzoriek: 2 vzorky (1 dovoz, 1 domáci pôvod),
- časové obdobie: január - december 2008

II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme

- časové obdobie: január – december 2008

III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Riešenie úlohy postupuje podľa harmonogramu odberu vzoriek, ktorý bol vydaný ÚVZ SR na rok 2008. Vo februári boli odobraté 2 vzorky – Laky na nechty, ktoré boli nezávadné, v júli bolo odobratých 5 vzoriek na vyšetrenie kys. 4-hydroxybenzoovej a jej solí a v auguste 5 vzoriek farieb na vlasy, ktoré boli nezávadné. V októbri boli odobraté 4 vzorky, ktorých výsledky ešte nie sú k dispozícii. Počas celého roka 2008 boli pravidelne v mesačných intervaloch realizované kontroly označovania 32 a kontroly dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov 175.

Etapy riešenia

I. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórnych metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok,

II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie

III. etapa február 2009 príprava záverečnej správy

Výstupy

Záverečná správa s prijatím opatrení a riešení na nasledujúce obdobie

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Realizácia úlohy bola daná na mesiac február a je zameraná na kontrolu požadovanej dokumentácie u výrobcov a dovozcov detskej kozmetiky, monitoring dodržiavania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov a monitoring dodržiavania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách. Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky sa musia dodržiavať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobných praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí a vykonávaných testoch na zvieratách.

Bola vykonaná kontrola podľa harmonogramu kontrol vo februári 2008 a následne bola aj odoslaná správa v požadovanom termíne do 31.03.2008.

4. 1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Na základe spracovania výsledkov antropometrického prieskumu vykonaného v roku 2001 boli získané poznatky o trendoch vývinu slovenských detí a mládeže spracované vo forme informácie a uverejnené na www.slovanet.sk/ruvzsl.

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

Odborní zamestnanci oddelenia HDaM pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa na realizácii projektu: „Súčasný stav výživy a výskyt obezity a nadváhy v populácii detí vo veku od 6 do 15 rokov na Slovensku“ podieľali aj v priebehu roka 2008. Na základe odporúčania Združenia pre zdravie a výživu a ÚVZ SR v Bratislave sme v januári 2008 spracovali sprievodný list, ktorý sme spolu s edukačným materiálom „Zdravá výživa detí“ distribuovali v rámci výkonu ŠZD do jednotlivých zariadení pre detí a mládež. Uvedený edukačný materiál bol v období január – november 2008 distribuovaný osobne do 51 zariadení pre detí a mládež v okrese Stará Ľubovňa s odporúčaním, aby bol umiestnený na dobre viditeľnom a vhodnom mieste v priestoroch školy, školskej jedálne a zároveň, aby bol k dispozícii aj vedúcim školských jedální.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Na plnení tejto úlohy sa oddelenie HDaM pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sa v roku 2008 nepodieľalo, nakoľko nebola predložená požiadavka gestora na realizáciu celoslovenského prieskumu zameraného na zistenie situácie ohľadom zneužívania návykových látok u žiakov a študentov, ako aj učiteľov základných, stredných a vysokých škôl s cieľom zmapovania trendov v tejto oblasti v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa.

Návrh opatrení: Podieľať sa na realizácii uvedeného projektu v budúcnosti podľa požiadaviek gestora.

4.4. Prevencia chybného držania tela u školských detí

Na plnení tohto projektu sa oddelenie HDaM nepodieľalo nakoľko nie sú k dispozícii výsledky o zhodnotení ergonomických podmienok sledovaných počítačových učební na vybraných stredných školách a ich vzťahu k udávaným zdravotným ťažkostiam respondentov.

Návrh opatrení: Podieľať sa na realizácii uvedeného projektu v budúcnosti podľa požiadaviek gestora.

6.1. Národný imunizačný program SR

Úloha sa plní (priebežne sa vykonáva povinné očkovanie v súlade s očkovacím kalendárom).

Cieľom úlohy je rozvoj a zlepšenie prevencie očkovaním, monitorovania ochorení preventabilných očkovaním, zlepšenie informovanosti populácie v oblasti imunizácie a odstránenie rozdielov v zaočkovaní najmä rizikových skupín (Rómovia, migranti).

V zmysle usmernenia ÚVZ SR zo dňa 23.7.2008, č. OE/6264/2008 bola v mesiaci september 2008 zamestnancami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni vykonaná kontrola očkovania na 15 NZZ – APL pre deti a dorast na území okresu Stará Ľubovňa.

V okrese Stará Ľubovňa evidujeme už dlhodobo zaočkovanosť nad 95%. V žiadnom pediatrickom obvode nebola zaznamenaná nižšia zaočkovanosť ako 90 %. Nedostatky

v evidencii, dokumentácii a výkone očkovania zistené neboli, dokumentácia o očkovaní v jednotlivých pediatrických obvodoch je vedená správne a prehľadne. Novorodenci HBsAg pozit. matiek boli do očkovania zaradení na 100%. Mimoriadne očkovanie bolo v sledovanom období realizované v obci Kolačkov, z dôvodu šírenia epidémie vírusovej hepatitídy typu A. Očkovaných bolo 85 detí do 15 rokov veku (Havrix junior monodose 720) a 23 dospelých (Havrix 1440).

V mesiacoch september – november sa realizovalo u populácie okresu ďalšie mimoriadne očkovanie v súvislosti s epidémiou VHA. Celkom bolo v rámci mimoriadneho očkovania proti VHA v r. 2008 zaočkovaných 2560 osôb (z toho 1714 detí do 15 rokov).

Očkovanie osôb po transplantácii krvotvorných buniek sa na území okresu nevykonávalo.

V priebehu sledovaného obdobia bolo evidovaných 15 trvalých a 6 dočasných kontraindikácií. Boli hlásené 2 nežiaduce reakcie po očkovaní (po podaní Infanrix hexa u 3-mesačného dieťaťa a u 6-mesačného dieťaťa). Závažnejšie nedostatky vo výkone očkovania sa nevyskytli, menšie nedostatky boli v priebehu roka riešené ihneď so zodpovedným lekárom. V priebehu očkovacej sezóny sa ojedinele vyskytli problémy v zásobovaní vakcínami, ktoré narušili systém povinného očkovania (D.T.Coq nebol 3 mesiace k dispozícii).

V rámci kontroly očkovania boli sledované aj podmienky skladovania vakcín a dodržiavanie chladového reťazca (14 z 15 ambulancií pre deti a dorast má k dispozícii na uchovávanie vakcín samostatné chladiace zariadenie – z toho 6 x bez výparníka, ktoré zamestnanci RÚVZ kontrolujú pri každej kontrole zdrav. zariadenia). Kontrola chladového reťazca sa vykonáva v pracovných dňoch na všetkých ambulanciách, ojedinele aj v dňoch pracovného voľna a pokoja na 4 ambulanciách a nepretržite v 6 ambulantných zariadeniach (42,9 %). Nedostatky v spôsobe skladovania vakcín zistené neboli. Náhradný energetický zdroj majú k dispozícii 4 z 15 kontrolovaných amb. zariadení. Nebola zistená preplnenosť chladničiek ani vakcíny po expirácii. Okrem uvedených zariadení bola vykonaná aj kontrola uchovávaní vakcín v prevádzkach lekárenskej služby. Zo 7 NZZ, ktoré objednávajú vakcíny je v 4 prevádzkach k dispozícii chladnička bez výparníka, v ostatných s výparníkom.

V rámci Európskeho imunizačného týždňa bolo realizovaných množstvo aktivít zameraných na zvýšenie povedomia verejnosti o efektívite očkovania (kampaň v rámci EIW bola vyhodnotená a správa zaslaná v termíne na ÚVZ SR).

♦ prehľad aktivít, ktoré boli realizované zamestnancami RÚVZ v okrese Stará Ľubovňa:

1. Prednášky celkom v počte 20;
2. Uverejnený bol 1 článok v printových médiách (regionálna tlač) pod názvom „Je vakcinácia zbytočná, alebo nie?“.
3. Spracovaný bol informačný materiál o EIW a význame očkovania (leták) pre laickú verejnosť a pre zdravotníckych pracovníkov; 1 nástenka venovaná EIW bola zhotovená a umiestnená vo vstupných priestoroch RÚVZ.
4. 2 besedy realizované v ZŠ.
5. Na odd. epidemiológie RÚVZ bola k dispozícii vakcinačná poradňa, v rámci ktorej bolo vybavených 8 telefonických konzultácií v súvislosti s očkovaním.
6. Na informačnej stránke RÚVZ bola uverejnená informácia o EIW a význame očkovania.
7. V rámci iných aktivít bola v termíne zverejnená informácia o EIW a význame očkovania na videotexte regionálnej televízie a zabezpečená fotodokumentácia zo 4 podujatí.

PZS sú v oblasti plnenia NIP pravidelne usmerňované formou metodických listov v priebehu celého roka, v prípade potreby je na základe vzájomnej konzultácie očkujúceho lekára a epidemiológa vypracovaný individuálny plán očkovania.

Široká verejnosť je o aktivitách v oblasti plnenia NIP informovaná prostredníctvom regionálnych novín a web stránky RÚVZ.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

Úloha sa plní.

Cieľom úlohy je dosiahnuť zlepšenie kvality života v dôsledku znižovania chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení.

Evidencia a analýza prenosných ochorení sa vykonávala prostredníctvom informačného systému prenosných ochorení (EPIS).

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení (výskyt, prevencia, grafy, mapy a iné) je zabezpečené prostredníctvom:

- programu EPIS (vstupný portál pre verejnosť)
- webová stránka RÚVZ SL (týždenná aktualizácia)
- zdravotno-výchovné aktivity realizované v ústavoch sociálnej starostlivosti, materskom centre, školských a predškolských zariadeniach (celkom 37 prednášok)
- odborné prednášky o prenosných ochoreniach realizované v rámci kurzov odbornej spôsobilosti pre epid. záv. činnosť (18 x)
- informácie v médiách (45 x)
- informačné letáky o prevencii prenosných ochorení (vlastná edícia – 4x) a ich distribúcia laickej a odbornej verejnosti.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plní (EPIS)

Cieľom úlohy je posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení a jej začlenenie do siete EÚ.

Úloha sa plnila podľa pokynov gestora a členov špecializovaných pracovných skupín, dokumentované boli všetky prenosné ochorenia s príslušnými protiepidemickými opatreniami v ohnisku nákazy, kontakty s prenosným ochorením, výsledky lab. vyšetrení, nariadené opatrenia apod.

V hodnotenom období bol počet spracovaných a do systému vložených:

- **1003 prípadov prenosných ochorení**
- **275 ohnísk spracovaných v súvislosti s výskytom prenosných ochorení (z toho 199 v súv. s epidémiou VHA v obci Lomnička)**
- **2560 kontaktov s pren. ochorením chránených očkovaním (z toho 1814 detí do 15 rokov veku)**
- **649 opatrení nariadených rozhodnutím a ďalších 546 opatrení uložených na mieste**
- **2 epidémie hnačkových ochorení so 41 chorými (spoločné etiol. agens ani faktor prenosu neboli zistené)**
- **3 epidémie VHA (Kolačkov – 39 chorých do 10 rokov veku, Lomnička – 300 chorých, prevažne do 10 rokov veku, Podsadek – 14 chorých, všetky ochorenia u detí v predškolskom veku)**

Informačný systém prenosných ochorení je maximálne (denne) využívaný na evidenciu a hlásenie prenosných ochorení, na analýzy a grafické spracovanie vývoja prenosných ochorení.

6.4. Nozokomiálne nákazy

Úloha sa plní

Cieľom je zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach a ovplyvnenie výskytu NN prostredníctvom opatrení navrhnutých na základe analýzy hlásených NN.

Plnenie úlohy na úrovni okresu je v štádiu hlásenia, evidencie, získavania dokumentácie, šetrenia a analýzy výskytu NN (zber hlásení - 1 x týždenne, analýza NN - 1 x mesačne). Pravidelne, minimálne 1 x ročne zasadá komisia NN (v roku 2008 komisia zasadala 3 x). Na zasadnutiach sa analyzujú príčiny vzniku NN a zásady dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, prípadne iné aktuálne problémy súvisiace s výskytom NN, resp. dodržiavaním HER. V rámci okresu bolo v roku 2008 (doposiaľ) hlásených a analyzovaných 36 NN.

V rámci ŠZD bolo celkovo odobratých a vyšetrených 477 sterov z prostredia a 562 sterov zo sterilného materiálu. Zároveň boli odobraté a vyšetrené na účinnosť 2 dezinfekčné roztoky.

V zdrav. zariadeniach okresu Stará Ľubovňa evidujeme 88 sterilizačných prístrojov, pričom otestovaných bolo 83 prístrojov, opakované kontroly boli vykonané 18 x.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Realizácia kampane „Quit and Win“ („Prestaň a vyhraj“)

V súvislosti s realizáciou kampane „Prestaň a vyhraj“ v okrese Stará Ľubovňa bola Oddelením podpory zdravia vypracovaná *vlastná edícia – informácia* o medzinárodnej súťaži „Quit and Win 2008 – Prestaň a vyhraj 2008“ a *leták o kampani*, ktoré sme spolu s pokynmi a prihláškou k tejto súťaži zaslali 18 praktickým lekárom pre dospelých v okrese Stará Ľubovňa, 5 lekárňam v meste Stará Ľubovňa, SČK, Ľubovnianskemu osvetovému stredisku, CVČ, Ľubovnianskej knižnici, 29 podnikom v okrese Stará Ľubovňa a 52 ZŠ, MŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.

Jednotlivé materiály boli distribuované aj jednotlivými oddeleniami RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v rámci realizácie kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení Zákona o ochrane nefajčiarov, ktoré boli vykonávané v priebehu 18. a 19. kalendárneho týždňa v okrese Stará Ľubovňa. Súťaž bola propagovaná aj prostredníctvom *oznamu o kampani „Prestaň a vyhraj 2008“* v TDT štúdiu a uverejnením *informácie, letáku, pokynov a prihlášky* o medzinárodnej súťaži „Quit and Win 2008 – Prestaň a vyhraj 2008“ na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Záujemcom, ktorí mali záujem o zapojenie sa do súťaže sme poskytli osobné a telefonické konzultácie. Súťaž sme propagovali aj prostredníctvom nástenky v priestoroch RÚVZ v Starej Ľubovni. Súbežne s realizáciou kampane poskytovala Poradňa na odvykanie od fajčenia pri RÚVZ v Starej Ľubovni telefonické aj osobné poradenstvo priamo v poradni. Touto formou sme poskytli 2 telefonické konzultácie záujemcom, ktorí požiadali o informácie a poradenstvo.

V rámci zahájenia kampane „Quit and Win 2008 – Prestaň a vyhraj 2008“ v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa uskutočnilo dňa 30.4.2008 Oddelenie podpory zdravia akciu pod názvom „Vymeň cigaretu za jablko“. Akcia sa konala v priebehu dopoludnia v centre mesta Stará Ľubovňa a bola zorganizovaná v spolupráci so SČK, ktorý zastupovali

Družstvá prvej pomoci mladých z Gymnázia T. Vansovej a Obchodnej akadémie v Starej Ľubovni.

Ich úloha spočívala v oslovovaní okoloidúcich fajčiarov a v ponúknutí jablka výmenou za cigaretu. Okrem jablka mali možnosť oslovení získať aj letáčik pod názvom „Vymeň cigaretu za jablko“, pokyny a prihlášku k súťaži Prestaň a vyhraj 2008“.

Mladým študentom z Družstva prvej pomoci mladých sa podarilo osloviť v uliciach mesta Stará Ľubovňa celkom 215 klientov, z toho 112 fajčiarov a vyzbierať 91 cigariet. Okrem toho pracovníčky RÚVZ poskytovali na Stanovišti zdravia v priestoroch Ľubovnianskej knižnice meranie TK, poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál zameraný na prevenciu fajčenia a hypertenzie. Každý vyšetrený klient si so sebou okrem poradenstva, zdravotno-výchovného materiálu odniesol aj pokyny a prihlášku ku kampani „Prestaň a vyhraj 2008“. Tieto aktivity využili 13 klienti. V rámci prípravy kampane bolo poskytnutých 5 telefonických konzultácií so zástupcami škôl členov hliadky mladý zdravotník, 2 osobné a 1 telefonická konzultácia ohľadom sponzorstva jablk. O uvedenej akcii bola spracovaná fotodokumentácia.

Na ÚVZ SR v Bratislave sme zaslali 6 vyplnených prihlášok do súťaže „Prestaň a vyhraj 2008“, ktoré boli doručené osobne na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Informácie o realizácii jednotlivých aktivít v rámci kampane „Prestaň a vyhraj“ boli uverejnené na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti s vyžrebovaním výhercu 2.miesta v celoslovenskej kampani „Prestaň a vyhraj“ z mesta Stará Ľubovňa sme zabezpečili kontakt výhercu s pracovníkmi ÚVZ SR v Bratislave. V tejto súvislosti sme uskutočnili celkovo 4 telefonické a 2 osobné konzultácie.

V súvislosti s realizáciou regionálnej kampane boli uskutočnené 3 osobné konzultácie a 1 telefonická konzultácia ohľadom zabezpečenia sponzorov kampane, vypracovaná vlastná edícia a na www. stránke bolo prezentované vyhodnotenie súťaže Quit and Win 2008.

Zdravotný stav minoritnej populácie

V súvislosti s realizáciou Programu podpory zdravia znevýhodnených rómskych komunít sme zhodnotili výsledky sledovania zdravotného stavu minoritného obyvateľstva z vyšetrení realizovaných počas realizácie projektu v 2. polroku 2007. Uvedené výsledky boli zapracované do zhodnotenia zdravotno-hygienických podmienok v rómskych osadách a boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave vo februári 2008.

K „Hodnotiacej správe o výsledkoch 1.etapy Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity za roky 2007-2008“ sme zaslali návrhy a odporúčania týkajúce sa nevyhnutnosti vypracovania metodického a edičného materiálu pre potreby KPZV a jeho využitie v rámci edukačnej činnosti a prezentovania získaných výsledkov z realizácie 1. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnenej rómskej komunity za roky 2007-2008 v médiách pre širokú verejnosť .

K predloženému materiálu „Návrh 2. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009-2015“ sme zaslali stanovisko, kde sme odporúčali zapracovať v rámci organizácie práce KPZV aj nevyhnutnosť vypracovania metodického a edičného materiálu pre potreby KPZV a jeho využitie v rámci edukačnej činnosti.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie, vrátane bioterorizmu

Úloha sa plní priebežne, zabezpečovaním a skvalitňovaním pripravenosti na mimoriadne situácie

Cieľom úlohy je ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami, zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne

epidemiologické situácie, podporovať medzirezortnú spoluprácu, skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb a rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie, čo si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup, dobrú komunikáciu na regionálnej, národnej až medzinárodnej úrovni.

V mesiacoch marec – apríl 2008 bol aktualizovaný havarijný plán pre prípad výskytu mimoriadnej situácie, pandemický plán a plán pre prípad výskytu vtácej chrípky.

V sledovanom období sme v mesiaci október 2008 zaznamenali udalosť mimoriadneho významu – explozívna epidémia VHA v obci Lomnička:

- aktuálne zriadená Regionálna protiepidemická komisia, ktorá zasadala 15.10.2008
- 15.10.2008 – 22.10.2008 vyhlásená (krízovým štábom obvodu - KŠO) mimoriadna situácia na území okresu
- 18.10.2008 vydaný príkaz na reprofilizáciu lôžok na zabezpečenie ústavnej starostlivosti zvýšeného počtu chorých na infekčné ochorenie (VHA)
- 20.10.2008 (do 3.11.2008) zriadené infekčné odd. v Ľubovnianskej nemocnici
- v mesiacoch september - október 2008 realizované plošné očkovanie v obci Lomnička (vo veku 1 – 18 rokov)
- odbornou firmou realizovaná dezinfekcia v obci Lomnička (obydlia, verejné priestranstvá obce a pod.)

V súv. s mimoriadnou situáciou bolo orgánom verejného zdravotníctva vydaných 59 rozhodnutí s nariadenými opatreniami.

Pri RÚVZ sú zriadené zásahové skupiny, ktorých členovia absolvovali v mesiacoch október - november očkovanie proti sezónnej chrípke. V sklade sú pre prípad potreby k dispozícii príslušné OOPP a prípravky na dezinfekciu prostredia v ohnisku nákazy.

Z dôvodu stúpajúcej aktivity chrípkových ochorení boli všetci zamestnanci RÚVZ vyzvaní na absolvovanie očkovania proti sezónnej chrípke.

Od septembra 2006 v rámci nového informačného systému EPIS funguje systém rýchleho varovania, ktorý zabezpečuje komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni. Situácia je v rámci okresu pravidelne (minimálne 1 x týždenne) monitorovaná.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Úloha sa plní

Cieľom je udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR monitorovaním cirkulácie divokých vakcinálnych kmeňov poliovírusov a vyšetrovaním odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV.

Úloha sa realizuje podľa pokynu ÚVZ SR a rozpisu RÚVZ so sídlom v Košiciach v priebehu celého roka. V sledovanom období bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd pred ich vyústením do ČOV v meste Stará Ľubovňa (v 1 vzorke odpad. vody zo dňa 16.7.2008 boli izolované poliovírusy a iné enterálne vírusy – Echovírus 11, ostatné vzorky boli negat.)

Priebežne (1 x týždenne) sa monitoruje výskyt akútnych chabých obŕn (ACHO) v okrese (v r. 2008 sme nehlásili žiadnu ACHO).

6.8. Prevencia HIV/AIDS

Úloha sa plní.

Cieľom je, aby si mladí ľudia formou hry osvojili vedomosti v problematike AIDS.

Na úrovni okresu sa plní úloha realizovaním zdravotno-výchovných aktivít v školských zariadeniach zameraných na prevenciu AIDS.

Prednáškovou činnosťou za súčasného využitia audiovizuálnej techniky a formou diskusie mladých ľudí s odborníkmi sa postupne dosahuje zmena postojov mládeže k tejto infekcii a iným pohlavne prenosným ochoreniam. Zvýšenú aktivitu a záujem zo strany školských zariadení evidujeme každoročne v mesiacoch október – december (v rámci Svetového dňa boja proti AIDS), kedy sú besedy s mládežou organizované pre 9. ročníky ZŠ a stredné školy na území okresu. V priebehu roku 2008 bolo realizovaných 13 prednášok (4 x SŠ, 9 x ZŠ).

Okrem toho bola v priebehu mesiacov február - marec 2008 realizovaná prieskumná akcia zameraná na overenie vedomostí o AIDS u žiakov 9. ročníkov vybraných ZŠ na území okresu. Do prieskumu sa zapojilo celkom 402 žiakov z 10 ZŠ. Tento prieskum smeroval k porovnaniu vedomostí žiakov na školách, kde sa pravidelne vykonávajú zdravotno-výchovné intervencie v tejto oblasti so žiakmi, kde takéto aktivity neboli vôbec realizované, resp. sú realizované len ojedinele. Priemerný počet dosiahnutých bodov (z maximálneho počtu 10) bol u žiakov ZŠ s organizovanými Z-V aktivitami takmer o 0,6 bodu vyšší ako u žiakov škôl, kde sa tieto aktivity nerealizujú. Vyššia vedomostná úroveň bola zistená u žiakov v meste ako na vidieku a u dievčat ako u chlapcov.

7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Úloha je realizovaná podľa rozpisu odberu vzoriek určených podľa viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín na mesiace – marec, apríl a máj v počte 15 vzoriek, ktoré boli nezávadné. V mesiaci október boli odobraté 3 vzorky veľkoobjemových balených vôd, ktoré boli mikrobiologicky závadné, opakovane bola dokladovaná nezávadnosť daných vôd.. V mesiaci november bol realizovaný odber 3 vzoriek minerálnych vôd a pramenitých balených pitných vôd, ktoré boli zaslané na ÚVZ SR, boli nezávadné a 2 vzorky veľkoobjemových balených vôd, ktoré boli dobrané v decembri a výsledky ešte nie sú k dispozícii. Cieľom úlohy je overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach, overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd a kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých vôd v obchodnej sieti. Odber vzoriek je zameraný tak na tuzemské vody, ako aj vody z dovozu, perlivé aj neperlivé.

7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Cieľ

- monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
- monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarovania potravín

Druhy potravín

Rôzne druhy nebalených orechov, hydínové mäso z dovozu z 3 krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, kakaový prášok, sušená zelenina, rôzne druhy čajov:

Etapy riešenia

1.zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku z obchodnej siete – január - december 2008

2.zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu bez obsahu tuku;

akreditácia novej metódy;

3. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku a ostatných potravín rastlinného pôvodu z obchodnej siete; vyhodnotenie výsledkov monitoringu január - december 2009

Výstupy

1. Hodnotenia kontrolovaných vzoriek potravín
2. Návrhy opatrení na ochranu zdravia obyvateľstva pri zistení pozitívnych nálezov obsahu látok indikujúcich radiačné ošetrovanie potravín
3. Správa z monitoringu pre EK

Daná úloha bola splnená v mesiaci november 2008 – bola odobratá 1 vzorka rastlinného pôvodu – paprika sladká – pričom výsledok ešte nie je k dispozícii.

7.7. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Etapy riešenia

1. etapa:

zber a analýzy 110 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ na obsah α -HCH, β -HCH, γ -HCH, dieldrinu, HCB, endrinu; heptachlóru, aldrinu, DDT,DDD,DDE, metoxychlóru, α - β -endosulfánu, disulfotonu, fensulfothionu, omethoatu, dimethoatu, terbufosu, cadufosu, demeto-S-methylu, demethon-S-methyl sulfonu, oxydemethon-methylu, ethoprophosu, fipronilu, nitrofeny, propinebu, propylenthiourei, fentinu, haloxyfopu, chlórpyriphosu, chlórpyriphos-metylu, diazinónu, dimethoátu – január – september 2008

2. etapa:

zavedenie nových metód HPLC/MS/MS a GC/MS/MS na stanovenie diphenylaminu, chlorprophamu, vinclozolinu, spiroxaminu, dichlofluanidu, triadimefonu, cyprodinilu, procymidonu, mepanipyrimu, bromopropylatu, pyriproxyfenu, zavedenie nových metód plynovej chromatografie na stanovenie cypermethrínu, deltamethrínu, a ďalších cca 60 druhov pesticídov v detskej výžive; akreditácia metód. január – december 2009

3. etapa:

zber a analýzy 150 vzoriek dojčenskej a detskej výživy na obsah pesticídov zavedenými a akreditovanými metódami. január – december 2009

Výstupy

1. Výsledky kontrolovaných vzoriek potravín
2. Správa z monitoringu pre EK

Výstup: odd. HVBPaKV odobralo 1 vzorku v mesiaci september na báze mlieka, obilia, alebo zeleniny a ovocia, ktorá bola odoslaná na ÚVZ SR. Vyšetrená vzorka bola nezávadná.

9.1. Materské centrá

V súvislosti s realizáciou uvedeného projektu sme zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu zameraného na problematiku Zdravej výživy detí. Uvedený edukačný materiál sme distribuovali so sprievodným listom a s odporúčaním, aby bol umiestnený na

dobre viditeľnom a vhodnom mieste v priestoroch materského centra. V priebehu II. polroka 2008 došlo k zrušeniu uvedeného Materského centra „Maják“ v Starej Ľubovni.

Návrh opatrení: Podieľať sa na realizácii uvedeného projektu v budúcnosti podľa požiadaviek gestora.

Oddelenie podpory zdravia realizáciu uvedeného projektu zabezpečilo distribúciou sprievodného listu a edície pod názvom „Aby deti nezomierali, chráňme ich“.

Realizácia ďalších aktivít v 1. polroku 2008 bola zameraná na dohodnutie spolupráce, pláne aktivít v priebehu roka 2008 a ponukou možnosti matiek absolvovať vyšetrenia v Poradni zdravia so stanovením kardiovaskulárneho rizika a následného poradenstva.

Celkovo boli poskytnuté 2 osobné konzultácie. V priebehu druhého polroka 2008 došlo k zrušeniu uvedeného Materského centra „Maják“ v Starej Ľubovni.

Návrh opatrení: Pokračovať v realizácii projektu za predpokladu ak dôjde k znovu otvoreniu materského centra.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo

V roku 2008 sme sa na realizácii uvedeného projektu podieľali v spolupráci s Okresnou organizáciou Jednoty dôchodcov na Slovensku v Starej Ľubovni. V spolupráci s Jednotou dôchodcov Slovenska, pobočkou v Starej Ľubovni sme dohodli spoluprácu pri príprave akcie pod názvom II. Športové hry členov JDS, ktoré sa uskutočnili v priebehu júla 2008 a RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni zabezpečilo pre účastníkov akcie merania TK, merania antropometrických ukazovateľov (výška, váha, pás, boky – BMI, WHR), merania percenta telesného tuku, meranie CO s následným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu. V rámci realizácie projektu boli poskytnuté 3 osobné a 1 telefonická konzultácia. V rámci Športových hier sme odmerali tlak krvi 69 dôchodcom, meranie antropometrie využilo 65 klientov a meranie CO monitorom sme poskytli 6 fajčiarom. Všetkým klientom bolo poskytnuté poradenstvo a bol distribuovaný zv materiál.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu projektu u seniorov okresu Stará Ľubovňa prostredníctvom klubov dôchodcov.

9.3. Zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Pracovníci oddelenia HDaM v priebehu roka 2008 zabezpečili v rámci uvedeného projektu 2 telefonické a 1 osobnú konzultáciu zameranú na realizáciu výskumnej a prieskumnej činnosti – výstupného dotazníka pre učiteľov.

Návrh opatrení: Podieľať sa na realizácii uvedeného projektu v budúcnosti podľa požiadaviek gestora.

V súvislosti s realizáciou projektu sme poskytli dve telefonické a dve osobné konzultácie zástupkyňi MŠ v Ľubotíne a riaditeľke MŠ Ul. Vsetínska v Starej Ľubovni ohľadom realizácie výskumnej a prieskumnej činnosti u pedagógov.

Zároveň sme vypracovali sprievodný list o podmienkach realizácie výskumnej a prieskumnej činnosti a spolu so zv materiálom a dotazníkmi sme ich zaslali na projekt realizujúce materské školy. Po doručení vyplnených výstupných dotazníkov učiteľov sme ich odoslali na ÚVZ SR do Bratislavy.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

9.5. Aktivity pri príležitosti významných dní

V rámci Dňa bez tabaku bolo vykonaných 26 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Porušenie bolo zistené v jednom prípade, kedy bola uložená bloková pokuta vo výške 500.- Sk. V rámci celonárodnej súťaže QUIN and WIN 2008 boli do 14 podnikov distribuované materiály a prihlášky do súťaže. Celkom bolo vykonaných 98 kontrol na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov.

V rámci Svetového dňa zdravia a otvorených dverí na RÚVZ v Starej Ľubovni sme realizovali panel s názornou propagáciou činnosti oddelenia PPL.

9.7. Vyzvi srdce k pohybu

Po realizácii uvedenej kampane sme v roku 2008 zabezpečili uverejnenie vyhodnotenia regionálnej kampane na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Vyhodnotenie regionálnej kampane sme propagovali aj formou názornej propagácie v priestoroch zasadačky RÚVZ pri Dňoch otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Návrh opatrení: Pokračovať v realizácii naplánovaných aktivít.

9.8. Národný program prevencie chronických srdcovocievnych ochorení

Národný program prevencie onkologických ochorení

Národná platforma budovania kapacity v podpore zdravia

Národný program prevencie nadváhy a obezity

V roku 2008 sme zabezpečili uverejnenie Národného programu prevencie obezity na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V druhom polroku 2008 sme spracovali seminár pod názvom „Výskyt nadhmotnosti a obezity u obyvateľov rómskych osád v okrese Stará Ľubovňa“. Uvedený seminár bol prezentovaný na odbornom seminári pre pracovníkov RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Návrh opatrení: Pokračovať v realizácii naplánovaných aktivít.

Iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

V roku 2008 sme v rámci tém vyhlásených podľa kalendára WHO realizovali v okrese Stará Ľubovňa nasledovné kampane a zdravotno-výchovné aktivity:

V roku 2008 sme pri príležitosti Svetového dňa vody - /22.3.2008/ vypracovali výzvu, ktorú sme zaslali organizáciám štátnej správy a samosprávy v okrese Stará Ľubovňa (celkom 16). Zároveň sme 74 záujemcom z radov občanov poskytli bezplatné odborné poradenstvo v oblasti otázok zdravotnej bezchybnosti pitnej vody zo zdrojov využívaných na individuálne zásobovanie pitnou vodou a zabezpečili sme zároveň bezplatné laboratórne vyšetrenie vody 74 obyvateľom okresu Stará Ľubovňa.

Zaslanou výzvou sme vyzvali mestá a obce okresu Stará Ľubovňa, aby prostredníctvom miestneho rozhlasu informovali občanov o týchto realizovaných aktivitách. Svetový deň vody bol propagovaný aj formou nástenky na RÚVZ. Na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme propagovali Svetový deň vody.

V súvislosti so Svetovým dňom tuberkulózy - /24.3.2008/ sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme 8 klientom MŠ Vsetínska – pedagógom a zamestnancom školy poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania.

Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné.

V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Dvaja klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa zdravia - /7.4.2008/** a v súvislosti s **Dňom otvorených dverí na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni** sme spracovali informáciu o ponúkaných aktivitách RÚVZ, možnosti navštívenia priestorov RÚVZ a oboznámenia sa a získania informácií o činnosti a práci jednotlivých oddelení RÚVZ. Zároveň sme ponúkli možnosť navštíviť Poradenské centrum zdravia, kde sme jednotlivým klientom a záujemcom poskytli možnosť využitia ponúkaných služieb Poradne zdravia. Informatívny list o ponúkaných aktivitách sme zaslali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 52 subjektov) a na 42 OÚ a 2 MÚ v okrese Stará Ľubovňa.

Zároveň sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „*Deň otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni*“, ktorú sme zaslali regionálnym médiám, TDT štúdiu a redakcii Ľubovnianskych novín. Uvedená vlastná edícia bola zaslaná spolu s informačným listom aj na všetky MŠ, ZŠ a SŠ, OÚ a MÚ v okrese Stará Ľubovňa.

V rámci spolupráce s Ľubovnianskym osvetovým strediskom nám boli prepožičané panely pre názorné propagácie, ktoré boli umiestnené v priestoroch zasadačky RÚVZ.

O plánovaných a ponúkaných aktivitách sme širokú verejnosť informovali aj na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci prípravy aktivít sme jednotlivým školám poskytli 10 telefonických konzultácií.

Dňa 7. apríla 2008 sme počas Dňa otvorených dverí (DOD) privítali v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni celkovo 20 detí MŠ, 167 žiakov ZŠ a SŠ, 11 pedagógov a 11 obyvateľov okresu Stará Ľubovňa. Pre jednotlivé školy bol spracovaný harmonogram s hodinovými intervalmi návštev priestorov RÚVZ.

Ponúkané aktivity DOD 2008 na RÚVZ využilo *Gymnázium T. Vansovej, SOU strojárské, SOU poľnohospodárske a Obchodná akadémia v Starej Ľubovni, ZŠ Mníšek nad Popradom a ZŠ Haligovce*. Jednotlivé skupiny škôl boli vo vstupných priestoroch RÚVZ privítaní MVDr. Idou Hudákovou, regionálnou hygieničkou a následne absolvovali exkurziu na jednotlivých oddeleniach RÚVZ s prezentáciou činností vedúcimi jednotlivých oddelení.

Súčasne boli prezentované aj aktivity Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit koordinátorkou a komunitnými pracovníkmi.

Po absolvovaní exkurzie priestorov RÚVZ mali záujemci možnosť nahliadnuť do zasadačky RÚVZ, kde bola činnosť jednotlivých oddelení prezentovaná posterami na výstavných paneloch. Celkovo bolo pripravených 10 posterov.

Súčasne s harmonogramom jednotlivých návštev prebiehala aj činnosť Poradne zdravia, kde sme v priebehu Dní otvorených dverí vyšetřili celkovo 7 klientov, ktorým sme poskytli vyšetrenia biochemických parametrov z kapilárnej krvi (cholesterol, glukóza, triglyceridy, HDL cholesterol), štandardné meranie tlaku krvi, percenta telesného tuku, antropometrické ukazovatele (výška, váha, pás, boky s následným stanovením WHR a BMI) a zároveň sme im poskytli individuálne poradenstvo k získaným výsledkom, odporúčanie úpravy životného štýlu a bol im distribuovaný zdravotno-výchovný materiál. Jednotlivým klientom, ktorí navštívili Poradňu zdravia boli v čakárni premietané zdravotno-výchovné videofilmy.

Počas dňa otvorených dverí navštívili priestory RÚVZ aj zástupcovi TDT štúdia, redakcie Korzára a Ľubovnianskych novín, ktorým boli poskytnuté rozhovory o realizovaných aktivitách a informácie v súvislosti s Svetovým dňom zdravia.

Svetový deň zdravia, ktorý sa tohto roku niesol pod názvom „**Ochrana zdravia pred klimatickými zmenami**“, bol propagovaný aj nástenkou vo vstupných priestoroch RÚVZ.

Jednotlivým záujemcom z radov škôl sme poskytli merania tlaku krvi (8 žiaci).

V súvislosti so Svetovým dňom zdravia sme uskutočnili *aktivity výjazdovej Poradne zdravia* pre ZŠ Jakubany, pre záujemcom z radov pedagógov a pracovníkov školy. Klienti mali možnosť absolvovať vyšetrenia biochemických parametrov z kapilárnej krvi (cholesterol, glukóza, triglyceridy, HDL cholesterol), štandardné meranie tlaku krvi, percenta telesného tuku, antropometrické ukazovatele (výška, váha, pás, boky s následným stanovením WHR a BMI) a zároveň sme im poskytli individuálne poradenstvo k získaným výsledkom, odporúčanie úpravy životného štýlu a bol im distribuovaný zdravotno-výchovný materiál. Tieto služby využili 8 klienti.

O priebehu realizovaných aktivít bola spracovaná *fotodokumentácia*, ktorá je súčasťou vyhodnotenia Dňa otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a je uverejnená na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Všetky realizované aktivity našli pozitívnu odozvu širokej verejnosti a nami ponúkané aktivity prispeli k prehĺbeniu ich povedomia o význame a dôležitosti našej práce v oblasti ochrany, podpory a rozvoja verejného zdravia.

Európsky imunizačný týždeň - /21.-25.4.2008/ V súvislosti s EIT poskytol RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni 3 telefonické konzultácie, uskutočnil 2 besedy pod názvom „Význam očkovania a TBC“ spojený s premietnutím videofilmu ABC o TBC na ZŠ v Hniezdnom. Na všetkých MŠ v meste Stará Ľubovňa bolo odprednášaných celkovo 7 prednášok pod názvom „Chrípka a očkovanie“.

Na ZŠ v Kamienke boli odprednášané 2 prednášky pod názvom „Očkovanie a prenosné ochorenia“, 1 prednáška „Nebezpečné kliešte“ a 1 prednáška pod názvom „AIDS a prevencia“.

Zároveň boli spracované 2 vlastné edície zamerané na problematiku očkovania a fotodokumentácia z realizovaných aktivít. Pre seniorov DDaDSS v Starej Ľubovni bola poskytnutá prednáška pod názvom „Chrípka a očkovanie seniorov“ a „EIT - Efektivita očkovania“. Pre mamičky v Materskom centre Maják bola odprezentovaná prednáška pod názvom „EIT - Efektivita očkovania“. Vlastnú edíciu (leták) sme distribuovali do Ľubovnianskej nemocnice, n.o, do ambulancií praktických lekárov pre detí a dorast a pre dospelých (celkovo 36). Pre Ľubovniansku televíziu sme poskytli rozhovor o EIT a pre Ľubovnianske noviny boli spracované informácie ohľadom Stratégie očkovania. EIT bol propagovaný aj formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Pri príležitosti **Svetového dňa bez tabaku - /31.5.2008/** sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „Život pre mládež bez tabaku - reklama“, „Život pre mládež bez tabaku – prevencia v rodine“ a „Život pre mládež bez tabaku – prevencia v škole“.

Tieto vlastné edície sme distribuovali do 52 MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa. Na ZŠ v Kolačkove sme uskutočnili 2 prednášky pod názvom „Fajčenie“, zabezpečili sme distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. Na všetkých MŠ v meste Stará Ľubovňa sme odprednášali celkovo 4 prednášky pod názvom „Fajčenie“ a zároveň sme zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu. Zároveň sme v rámci prípravy aktivít poskytli 4 telefonické a 1 osobnú konzultáciu. O realizovaní jednotlivých aktivít bola spracovaná fotodokumentácia a článok, ktorý bol uverejnený na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Svetový deň bez tabaku bol propagovaný aj formou nástenky na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Svetový deň životného prostredia - /5.6.2008/ bol propagovaný formou názornej propagácie vo vstupných priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Medzinárodného dňa proti zneužívaniu drog a nezákonnému obchodovaniu s drogami - /26.6.2008/** sme uskutočnili besedu pod názvom „Stomatohygiena“ v MŠ Štúrova v Starej Ľubovni, ktorá bola spojená s premietnutím videofilmu a distribúciou zv materiálu.

V ZŠ Jarabina sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme 17 klientom – pedagógom a zamestnancom školy poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi. Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Traja klienti boli odporúčaní do starostlivosti ošetrojúceho lekára. Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov. Tento svetový deň bol propagovaný aj nástenkou v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Svetový deň srdca – 24.9.2008 sme propagovali formou nástenky v priestoroch RÚVZ. Zároveň sme spracovali vlastné edície pod názvom „Riziko srdcových ochorení“ a „Zdravý pohyb“. Na Daňovom úrade v Starej Ľubovni sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme vyšetřili 16 zamestnancov, oboznámili sme ich o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné a distribuovali sme im zv materiál.

Pri príležitosti **Svetového dňa duševného zdravia – 10.10.2008** sme v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetřili 14 zamestnancov Daňového úradu v Starej Ľubovni a vypracovali sme vlastnú edíciu, ktorú sme propagovali na nástenke v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V rámci **Svetového dňa výživy – 16.10.2008** sme sa zúčastnili Dňa otvorených dverí na ZŠ Za vodou, kde sme poskytli rodičom, starým rodičom a pedagógom meranie antropometrie (18 klientom), meranie tlaku krvi (19 klientom), meranie CO monitorom (5 klientom). Všetkým sme zároveň poskytli odborné poradenstvo a zv materiál. Pri príležitosti Svetového dňa výživy sme v rámci výjazdovej poradne zdravia vyšetřili 7 zamestnancov Všeobecnej zdravotnej poisťovne v Starej Ľubovni, oboznámili sme ich o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné a distribuovali sme im zv materiál.

Pri príležitosti **Medzinárodného dňa bez fajčenia – 18.11.2008** sme uskutočnili pre žiakov ZŠ v Jakubanoch dve prednášky na témy Vstupné drogy a zároveň sme zabezpečili distribúciu zv materiálu s uvedenou problematikou. Medzinárodný deň bez fajčenia sme propagovali aj formou nástenky v priestoroch RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

V súvislosti s **Európskym týždňom boja proti drogám – 17.- 23.11.2008** sme vypracovali vlastnú edíciu, ktorú sme zaslali na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 54). Vlastnú edíciu sme uverejnili aj na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. Pre žiakov ZŠ Vyšné Ružbachy sme uskutočnili prednášku na tému „Vstupné Drogy“, 19 žiakom sme poskytli meranie CO monitorom a zabezpečili sme odborné poradenstvo s distribúciou zv materiálu zameraného na prevenciu fajčenia. Na ZŠ Komenského v Starej Ľubovni sme v rámci výjazdovej poradne uskutočnili meranie 22 žiakom merania CO monitorom a 18 pedagógom sme zabezpečili meranie tlaku krvi. Každý klient obdržal nielen zv materiál ale aj odborné poradenstvo.

Návrh opatrení: Pokračovať v realizácii aktivít pri príležitosti významných dní a pokračovať v organizácii a iniciácii aktivít pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO.

7.4.2008 Svetový deň zdravia - Pri príležitosti *Dňa otvorených dverí na Regionálnom úrade verejného zdravotníctva so sídlom v Starej Ľubovni v súvislosti so Svetovým dňom zdravia* sme zabezpečili distribúciu vlastnej edície o ponúkaných aktivitách na všetky MŠ, ZŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa (celkom 52 subjektov). Zároveň sme spracovali názornú propagáciu pod názvom „*Zhodnotenie stavu pieskovísk*“, ktorá bola umiestnená v priestoroch zasladačky RÚVZ a bola k dispozícii pre jednotlivých záujemcov. Dňa 7. apríla 2008 sme počas Dňa otvorených dverí (DOD) privítali a odprezentovali činnosť oddelenia HDaM žiakom *Gymnázia T. Vansovej, SOU strojárskeho, SOU poľnohospodárskeho a Obchodnej akadémie v Starej Ľubovni, ZŠ Mníšek nad Popradom a ZŠ Haligovce*. Počas dňa otvorených dverí navštívili priestory RÚVZ aj zástupcov redakcie Korzára, ktorým bol poskytnutý rozhovor o realizovaných aktivitách a informácie v súvislosti so Svetovým dňom zdravia.

21.-25.4.2008 Európsky imunizačný týždeň – Pri príležitosti EIT pracovníci oddelenia Hygieny detí a mládeže poskytli 1 telefonickú konzultáciu ohľadom realizácie edukačných aktivít, zabezpečili 2 besedy ohľadom významu očkovania a TBC na ZŠ v Hniezdnom. V súvislosti s realizovanou edukáciou bolo zabezpečené premietanie videofilmu s problematikou TBC.

V súvislosti s realizáciou kampane **Quit and Win 2008 /Prestaň a vyhráš 2008/** sme zabezpečili distribúciu informácie, prihlášok a pokynov ohľadom kampane na 52 ZŠ, MŠ a SŠ v okrese Stará Ľubovňa.

31.máj 2008 Svetový deň bez tabaku – Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme spracovali vlastnú edíciu pod názvom „*Život pre mládež bez tabaku - reklama*“. Na ZŠ v Kolačkove sme uskutočnili 2 prednášky o Fajčení a zabezpečili distribúciu zv materiálu. V rámci výkonu ŠZD sme zabezpečili distribúciu vlastnej edície a zv materiálu s problematikou prevencie fajčenia na 3 ZŠ v okrese Stará Ľubovňa.

V rámci Svetového dňa výživy - /16.10.2008/ sme sa zúčastnili na Dni otvorených dverí na ZŠ Za vodou v Starej Ľubovni, kde sme pedagógom a rodičom zabezpečili meranie tlaku krvi, poradenstvo a distribúciu zv materiálu so zameraním na zdravú výživu a problematiku nefarmakologického ovplyvňovania tlaku krvi. Uvedené služby využilo 19 klientov.

V súvislosti s uskutočnením uvedených aktivít bola poskytnutá aj telefonická konzultácia.

Návrh opatrení: Pokračovať v realizácii aktivít pri príležitosti významných dní.

10.3. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámenie kontrolných inštitúcií

Odborní zamestnanci RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v období január – november 2008 vykonali celkovo 900 kontrol zameraných na dodržiavanie ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 465/2005 Z. z. V rámci uvedených kontrol bola uložená 1 bloková pokuta za priestupky podľa § 11 ods.5 v spojení s § 7 ods. 2 zák. č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo výške 500 Sk.

Uvedené kontroly boli zapracované do Hlásení o počte vykonaných kontrol za Marec 2008, Apríl 2008, Máj 2008, Jún 2008, Júl 2008, August 2008, September 2008, Október 2008, a November 2008 za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a boli zaslané na ÚVZ SR v Bratislave dňa 1.4.2008, 30.4.2008, 30.5.2008, 30.6.2008, 31.7.2008,28.8.2008, 30.9.2008, 31.10.2008, 28.11.2008.

Odborní zamestnanci jednotlivých oddelení pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v priebehu 17. a 18. kalendárneho týždňa uskutočnili kontroly zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov. Pri týchto kontrolách, ktoré boli zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov boli spísané aj záznamy z výkonu kontroly. Zamestnanci **oddelenia PPL** uskutočnili v priebehu dňa 21.-23.4.2008 celkovo **26 kontrol**, zamestnanci **oddelenia HŽP** uskutočnili v priebehu dní 24.4.-25.4.2008 celkovo **24 kontrol**, zamestnanci **oddelenia HV** uskutočnili v priebehu dňa 24.4.2008 celkovo **20 kontrol**, zamestnanci **oddelenia HDaM** uskutočnili v priebehu dňa 25.4.2008 celkovo **22 kontrol**, zamestnanci **oddelenia Epidemiológie** uskutočnili v priebehu dňa 25.4.2008 a 28.4.2008 celkovo **23 kontrol**. Celkovo bolo zamestnancami jednotlivých oddelení pri RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v priebehu 18. a 19. kalendárneho týždňa vykonaných **115 kontrol**.

V každej kontrolovanej prevádzke, resp. zariadení boli odovzdané **Informácie, pokyny a prihlášky ku kampani „Quit and Win – Prestaň a vyhraj 2008“**.

Návrh opatrení: Naďalej sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov.

Odborní zamestnanci oddelenia HDaM v období január - november 2008 vykonali celkovo **168 kontrol** v základných školách, materských školách, stredných školách, školských stravovacích zariadeniach, v bufetoch v rámci školských zariadení zameraných na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. V rámci uvedených kontrol nebola uložená žiadna bloková pokuta a ani riešený žiaden priestupok pokarhaním.

Uvedené kontroly boli zasielané na OPZ, boli zapracované do Hlásenia o počte vykonaných kontrol za RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni za mesiac Marec, Apríl, Máj, Jún, Júl, August, September, Október, November 2008 a následne v mesačných intervaloch zaslané na ÚVZ SR v Bratislave.

Odborní zamestnanci oddelenia HDaM v priebehu 17. kalendárneho týždňa 2008 uskutočnili kontroly zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov. Pri týchto kontrolách, ktoré boli zamerané na dodržiavanie ust. zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov boli spísané aj záznamy z výkonu kontroly. Zamestnanci **oddelenia HDaM** uskutočnili v priebehu dňa 25.4.2008 celkovo **22 kontrol**. V každej kontrolovanej prevádzke, resp. zariadení boli odovzdané **Informácie, pokyny a prihlášky ku kampani „Quit and Win – Prestaň a vyhraj 2008“**.

Návrh opatrení: Naďalej sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na úseku HDaM.

Zamestnanci oddelenia HV uskutočnili v priebehu dňa 24.4.2008 celkovo 32 kontrol vo vybraných zariadeniach. Pri týchto cielených kontrolách neboli zistené žiadne nedostatky. Zamestnanci pravidelne pri každej kontrole daného zariadenia kontrolujú aj dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Informácie o vykonaných kontrolách a prípadných nedostatkoch sú pravidelne podávané, pričom v priebehu roka bolo vykonaných 299 kontrol.

Cudzorodé látky v požívatinách

Úloha je realizovaná podľa harmonogramu viacročného národného plánu úradnej kontroly potravín vykonávanej orgánmi verejného zdravotníctva. Cieľom úlohy je zistiť cudzorodé látky – histamín, ochratoxín A a kadmium v potravinách odber vzoriek na jednotlivé komodity je rozvrhnutý počas celého roka 2008.

Výstupy: odd. HVBPaKV odobralo vyšetrenie

- a) **Histamínu 1 vzorku v mesiaci október**
- b) **Mykotoxínov 5 vzoriek v mesiaci február**
- c) **Kadmia v hubách a orieškoch z 2 vzoriek odobratých v zariadeniach spoločného stravovania v mesiaci marec, v ktorých nebol zistený zvýšený obsah kadmia.**

B. Riešia sa aj tieto domáce projekty na regionálnej úrovni :

1. Životné podmienky a zdravie obyvateľov rómskych osád v okrese Stará Ľubovňa

V rámci realizácie uvedeného programu boli zamestnancami oddelenia Hygieny detí a mládeže zabezpečené 3 prednášky pre 3 komunitných pracovníkov – asistentov pod názvom Prvá pomoc, Prevencia úrazov, Prevencia závislostí.

K uvedeným vzdelávacím aktivitám boli komunitným pracovníkom poskytnuté zdravotno-výchovné materiály. V rámci výberového konania na pozíciu 1 komunitného pracovníka – asistenta bol prizvaný do výberovej komisie odborný zamestnanec oddelenia HDaM. Na realizácii uvedeného programu sa podieľame ako spoluriešiteľ.

Návrh opatrení: Podieľať sa pri realizácii programu podľa požiadaviek riešiteľa.

Odd. HV projekt realizovalo priebežne počas celého roka, v mesiaci apríl bola uskutočnená prednáška pre rómskych koordinátorov, ktorí majú odovzdávať nadobudnuté skúsenosti širšej rómskej komunity. Nadalej prebieha vyplňovanie dotazníkov.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol do realizácie 2.etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít zapojený od 1. apríla 2008. Do 2. etapy realizácie Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít nenastúpila koordinátorka komunitných pracovníkov Bc. Raššová Mária z dôvodu nastúpenia na materskú dovolenku. RÚVZ v Starej Ľubovni v tejto súvislosti vypísalo výberové konanie na miesto komunitného pracovníka - asistenta dňa 28.2.2008.

Na miesto koordinátora komunitných pracovníkov bola na 2.etapu realizácie programu priradená komunitná pracovníčka asistentka Bc. Pavlovská Soňa, ktorá sa aktívne podieľala na realizácii 1. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít. Oznámenie o výberovom konaní bolo odoslané 2 mestským a 9 obecným úradom tých obcí v okrese Stará Ľubovňa, ktorých súčasťou sú rómske osady. Okrem toho bolo oznámenie odoslané aj na ÚPSVaR v Starej Ľubovni. Do stanoveného termínu bolo na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni doručených 17 žiadostí. Výberové konanie prebehlo 19. 03. 2008 formou ústneho pohovoru. Zúčastnilo sa ho 15 zo 17 prihlásených záujemcov.

Výberová komisia v zložení Ing. Kvašňaková, JUDr. Olšavská, MVDr. Hudáková, Mgr. Salamonová a Kollárová určila poradie, na základe ktorého bola na miesto KP vybraná: 1. Boguská A.. Náhradníci: 1. Obercianová A., 2. Bc. Chovancová M..

Komunitní pracovníci asistenti a koordinátorka nastúpili na realizáciu programu dňa 1.4.2008. V tento deň sa zúčastnili stretnutia s povereným gestorom Oddelenia podpory zdravia, na ktorom boli oboznámení s cieľmi, obsahom a očakávanými výstupmi Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít a zároveň podpísali príkaznú zmluvu na realizáciu 2. etapy Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít.

V ďalšom týždni absolvovali 4-dňový adaptačný program na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, počas ktorého im odborní pracovníci RÚVZ zabezpečili vzdelávacie prednášky z oblasti *hygieny bývania, prevencie šírenia infekčných ochorení a zvýšenie zaočkovanosti, preventívne prehliadky, pedikulóza, reprodukčné zdravie, prevencia úrazov, prvá pomoc, prevencia závislostí, manipulácia s potravinami, osobná hygiena, stomatohygiena, formy*

a metódy v zdravotnej výchove a tiež boli oboznámení s pracovnou náplňou a systémom práce pri realizácii programu a s bezpečnosťou a ochranou zdravia pri práci.

Celkom bolo pracovníkmi RÚVZ odprednášaných **14 prednášok**. K jednotlivým prednáškam boli pre asistentov distribuované aj zdravotno výchovné a propagačné materiály.

V priebehu mesiaca apríl 2008 uskutočnili komunitní pracovníci spoločne osobné stretnutia **so starostami 4 obcí** (Jakubany, Čirč, Šarišské Jastrabie, Kyjov), **s vedením 6 ZŠ, MŠ a ŠZŠ** (ZŠ a ŠZŠ Jakubany, ZŠ Kolačkov, ZŠ s MŠ Lomnička, ZŠ a MŠ Ľubotín, ZŠ s MŠ Čirč, ZŠ s MŠ Kyjov), **s pracovníkmi 4 komunitných centier** (Kolačkov, Podsadok, Lomnička, Ľubotín), **s lekármi 2 ambulancií praktických lekárov** (Nová Ľubovňa, Podolínec – 1 ambulancia), **s lekármi 7 ambulancií pre deti a dorast** (Nová Ľubovňa, Podolínec – 2 ambulancie, Ľubotín, Stará Ľubovňa 3 ambulancie) a **9 osád** (Jakubany, Kolačkov, Podsadok, Lomnička, Šarišské Jastrabie, Kyjov, Ľubotín, Ul. Továrenská Stará Ľubovňa, Čirč).

Pri týchto spoločných stretnutiach asistenti opäť predstavili program, jeho ciele a dohodli spôsob a formy ďalšej spolupráce. Po úvodných spoločných stretnutiach začali asistenti vykonávať jednotlivé činnosti v teréne samostatne, pričom každému z nich boli pridelené rómske osady – Mgr. Pavlovskej boli pridelené obce Ľubotín, Čirč, rómska osada Podsadok v Starej Ľubovni a v osade na Ul. Továrenskej v Starej Ľubovni.

Bc. Červeňáčkovej obce Kolačkov a Lomnička a po odstúpení od príkaznej zmluvy ju nahradila Pompová. Pani Boguskej boli pridelené obce Jakubany, Šarišské Jastrabie a Kyjov a po odstúpení od príkaznej zmluvy ju nahradila Kyseľová. V období od apríla do decembra 2008 v rámci realizácie 2. etapy **Programu podpory zdravia znevýhodnených komunit** uskutočnili komunitné pracovníčky celkovo **62 prednášok**, ktorými edukovali 1028 klientov. Zabezpečili **55 besied**, ktorými edukovali 621 detí, mládeže a dospelých a odpremietali v rámci besied **38 videokaziet**. Tieto vzdelávacie aktivity boli najčastejšie zamerané na problematiku stomatohygieny, prevenciu pedikulózy, prevenciu drogovej závislosti, problematiku fajčenia, vírusovej hepatitídy typu A – „choroby špinavých rúk“, správnu životosprávu, sexuálnu výchovu, tehotenstvo a pôrod, starostlivosť o vlastné zdravie, osobnú hygienu, pohybovú aktivitu a prevenciu úrazov.

Pri osobných konzultáciách edukovali obyvateľov rómskych osád a v súvislosti s prácou v teréne pracovali formou osobných a telefonických konzultácií s predstaviteľmi samosprávy, vedením škôl ako aj s pedagógmi, lekármi a pracovníkmi komunitných centier.

Celkovo v období od apríla do novembra 2008 poskytl 1136 osobných a 80 telefonických konzultácií, pričom osobné konzultácie zamerané na edukáciu obyvateľov rómskych osád boli najčastejšie zamerané na nefarmakologické ovplyvňovanie krvného tlaku, starostlivosť o zdravie dieťaťa, starostlivosť matiek o novorodencov, dôležitosť dodržiavania očkovania, dodržiavanie liečebného režimu u dieťaťa, hygieny, prevencie výskytu pedikulózy, dojčenia, predchádzaniu zápalu prsníka u matky, návštevy poradne pre tehotné a poradne matky s deťmi. V uvedenom období zároveň zabezpečili meranie TK 635 klientom, zabezpečili distribúciu zdravotno-výchovného materiálu 320 klientom a v rámci vlastnej edície pripravili 10 edukačných materiálov zameraných hlavne na problematiku osobnej hygieny, pedikulózy, vírusovej hepatitídy typu A – choroby špinavých rúk. Najčastejšie distribuovanými materiálmi boli „Asanácia individuálnych studní postihnutých povodňami“, „Ja a môj krvný tlak“, „Osobná hygiena“, „Návod na odstránenie vší“, „Žltáčka typu A – choroba špinavých rúk“, „Prečo a ako prestať fajčiť“, „Rozprávky z čistého lesa“. V rámci návštev v rodine poskytl individuálne poradenstvo 35 klientom.

V rámci činnosti poradne pre matky s deťmi, v rámci spolupráce s praktickými lekármi pre deti a dorast a praktickými lekármi pre dospelých absolvovali komunitné pracovníčky celkovo 234 návštev, pri ktorých zabezpečili predstavenie programu, zisťovali stav zaočkovania, kontrolu dochádzky na očkovanie, zabezpečili vyzdvihnutie

predvolaní, prípadne opakovaných výziev na očkovanie, na povinnú kontrolu, na preventívnu prehliadku, na odber krvi a na odber moču. Absolvovali zároveň 199 návštev na OÚ v súvislosti s predstavením programu a realizácie plánovaných aktivít.

V rámci spolupráce s vedením jednotlivých škôl uskutočnili 116 návštev, ktoré boli zamerané na predstavenie programu, realizáciu edukačných a zdravotno-výchovných aktivít. Počas pôsobenia v osadách spolupracovali s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a uskutočnili celkovo 103 návštev a 3 návštevy sociálnych pracovníčok obecného úradu.

Na základe odovzdaných predvolaní 945 osobám na očkovanie, 161 osobám na preventívnu prehliadku, 98 osobám na odber krvi, 18 osobám na odber moču, 43 osobám do detskej poradne, 1 osobe na povinnú kontrolu sa na podnet komunitných pracovníkov dostavilo na očkovanie 570 osôb, na preventívnu prehliadku 84 osôb, na odber krvi 124 osôb, do detskej poradne 25 osôb, na kontrolu 21 osôb a v rámci liečby choroby sa k lekárovi dostavilo 13 osôb. Na podnet KP bolo zistených u 18 klientov, či sú držiteľmi zdravotného preukazu a akej poisťovne a ďalším 9 klientom komunitní pracovníci pomohli vybaviť zdravotné preukazy.

V rámci Dňa otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni pri príležitosti Svetového dňa zdravia sa komunitní pracovníci podieľali na príprave názornej propagácie – panela pod názvom „Realizácia Programu podpory zdravia v rómskych komunitách v pôsobnosti okresu Stará Ľubovňa“, ktorý spolu s výkladom o činnosti a realizovaných aktivitách boli približne celkovo 20 deťom MŠ, 167 žiakom ZŠ a SŠ, 11 pedagógom a 11 obyvateľom okresu Stará Ľubovňa.

Pri príležitosti Európskeho imunizačného týždňa (21. - 25.4.2008) boli komunitnými pracovníkmi uskutočnené edukačné aktivity na školách, ktoré boli zamerané na význam a dôležitosť očkovania a Pedikulózu. Celkovo bolo uskutočnených 5 prednášok (ZŠ Jakubany, ZŠ v Kolačkov, ZŠ Čirč).

V rámci zabezpečenia opatrení na zamedzenie šírenia vírusovej hepatitídy A distribuovali komunitní pracovníci 120 kusov (0,5 kg) Chloraminu T osobám v Lomničke, 40 ks (0,5 kg) Chloraminu T bolo poskytnutých pre účely oddelenia Epidemiológie, ktoré zabezpečili distribúciu v ohnisku nákazy vírusovej hepatitídy typu A v Lomničke a 2 ks (0,5 kg) Chloraminu T bolo použitých pre účely dezinfekcie priestorov na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci zabezpečenia ďalších opatrení na zamedzenie šírenia vírusovej hepatitídy A poskytovali komunitní pracovníci osobné konzultácie, distribúciu zv materiálu, predvolaní na očkovanie proti VHA, predvolaní na odber krvi, predvolaní na odber moču, podieľali sa na vypisovaní hlásení o protiepidemických opatreniach pre lekárov a rodiny, vypomáhali pri odberoch krvi vypisovaním sprievodných lístkov k odberom krvi do laboratórií mikrobiológie a biochémie, zabezpečovali kontrolu dochádzky na očkovanie proti VHA, zisťovali zaočkovanosť detí proti VHA vo vybraných obciach s rómskymi osadami. Zároveň zabezpečovali edukáciu formou prednášok a besied spojenú s distribúciou zdravotno-výchovných materiálov na uvedenú problematiku.

V súvislosti s výskytom Pedikulózy v okrese Stará Ľubovňa boli komunitnými pracovníčkami distribuované do rómskych rodín v Jakubanoch, v Čirči, v Šarišskom Jastrabí a v Kyjove šampóny Parasidose 100 ml v počte 210 ks.

Dňa 21.11.2008 sa komunitné pracovníčky spolu s vedúcou oddelenia podpory zdravia zúčastnili na pracovnom stretnutí v súvislosti s riešením a prevenciou epidémie hepatitídy typu A v okrese Stará Ľubovňa na ÚPSV a R v Starej Ľubovni, ktoré organizovalo Partnerstvo sociálnej inklúzie okresov Kežmarok a Stará Ľubovňa v spolupráci s Úradom splnomocnenkyne vlády pre Rómske komunity.

Prácu komunitných pracovníkov asistentov a komunitného pracovníka koordinátora počas realizácie programu v období od apríla do decembra 2008 možno hodnotiť pozitívne,

o čom svedčia uskutočnené aktivity ale aj pozitívne ohlasy adresované komunitným pracovníkom v teréne.

S pozitívnym ohlasom sa stretli najmä u lekárov pre deti a dorast, v zariadeniach pre deti a mládež, u terénnych sociálnych pracovníkov, ale aj u samotnej znevýhodnenej komunity žijúcej v osadách, čo sa potvrdilo hlavne v období výskytu epidémie vírusovej hepatitídy A, alebo v súvislosti s výskytom pedikulózy u znevýhodnenej komunity žijúcej v osadách.

Z pohľadu samotných asistentov boli zaznamenané hlavne technické problémy s dochádzaním do jednotlivých osád, nakoľko často nie je dostupné vyhovujúce autobusové spojenie a predlžuje sa tým doba strávená cestovaním na úkor času, ktorý by mohol byť využitý na výkon práce v teréne. Ďalším negatívom je riešenie pracovno - právneho vzťahu príkaznou zmluvou, čo má za následok časté striedanie komunitných pracovníkov a tým aj zníženie výkonov v teréne z dôsledku adaptácie.

Realizácia programu v podmienkach regiónu Stará Ľubovňa v roku 2008 bola opäť prínosom v oblasti ochrany, podpory a rozvoja zdravia obyvateľov v znevýhodnených komunitách.

2.Školy podporujúce zdravie

Do projektu Školy podporujúce zdravie je v okrese Stará Ľubovňa zapojených 8 ZŠ /ZŠ Za vodou, ZŠ Levočská, ZŠ Komenského Stará Ľubovňa, ZŠ Šarišské Jastrabie, Jakubany, Kamienska, Malý Lipník, Podsadok/, 1 ŠZŠ Levočská Stará Ľubovňa a 3 SŠ /Obchodná akadémia, SOŠ Jarmočná, Stará Ľubovňa, Gymnázium T. Vansovej Stará Ľubovňa/.

K jednotlivým projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi. Zdravotno-výchovné pôsobenie realizujeme v oblasti zdravého životného štýlu, prevencie pohlavných chorôb a HIV/AIDS, prevencie infekčných ochorení, drogovej závislosti, v oblasti podpory nefajčenia a abstinencie, stomatohygieny, zdravej výživy, prevencie obezity, správneho držania tela a zdravého vývoja pre žiakov, pedagógov a rodičov formou prednášok, besied, praktických demonštrácií.

Zapožičiavame a premietame videokazety, poskytujeme zdravotno-výchovný a propagačný materiál, telefonické a osobné konzultácie.

V roku 2008 sme v týchto školách uskutočnili 21 prednášok, 4 besedy, premietli sme 8 videofilmov, poskytli 27 telefonických a 8 osobných konzultácií. Súčasťou prednášok a besied s problematikou fajčenia sú merania CO monitorom, ktoré sme v roku 2008 poskytli pri 4 aktivitách 43 záujemcom. V rámci iných zv aktivít sme poskytli meranie tlaku krvi 14 klientom.

V rámci projektu ŠPZ sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia na 4 školách podporujúcich zdravie (ZŠ Šarišské Jastrabie, ZŠ Jakubany, SOŠ Jarmočná v Starej Ľubovni) kde sme celkovo 42 klientom – pedagógom a zamestnancom škôl poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi.

Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. Ak bol klient pravidelným fajčiarom ponúkla sa mu miniintervencia. Ak sa u klienta zistila nezdravá skladba stravy, poskytli sme mu miniintervenciu o základných princípoch stravovania. V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do

starostlivosti ošetrojúceho lekára (celkom 16 klienti). Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Na začiatku školského roka týmto ZŠ, ŠZŠ a SŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít.

Pri príležitosti významných dní vyhlásených WHO realizujeme zväčša pôsobenie a rôzne aktivity. V týchto školách sme zvlášť iniciovali v roku 2008 kampaň „Quit and Win 2008“, Svetový deň zdravia s DOD na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zväčša aktivít.

V súvislosti s výskytom vírusovej hepatitídy typu A sme všetkým školám podporujúcim zdravie zaslali spracovanú výzvu o zabezpečení opatrení na zamedzenie šírenia vírusovej hepatitídy typu A spolu s letákom.

Na 7 ŠPZ sme zaslali Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu z oblasti drogovej scény a morálky u žiakov ZŠ v okrese Stará Ľubovňa, ktorý sme realizovali v roku 2008. Aj na plnení tohto projektu sa podieľame ako spoluriešitelia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Návrh opatrení: Pokračovať vo všetkých zväčša aktivitách.

3. Zdravé materské školy

Do projektu Zdravé materské školy je zapojených v okrese Stará Ľubovňa 6 materských škôl /Podolíneč, Malý Lipník, Nová Ľubovňa, Kamienka, Tatranská SL, Vsetínska SL/. Oproti roku 2007 nenastala zmena.

Ku projektom poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi.

Zdravotno-výchovné pôsobenie v týchto MŠ realizujeme v oblasti zdravého životného štýlu, zdravej výživy, stomatohygieny, prevencie chrípky a infekčných ochorení.

Výchovno-vzdelávacie programy pre deti, pedagógov a rodičov realizujeme formou prednášok, besied, poskytujeme osobné a telefonické konzultácie, zväčša a propagačný materiál.

Pri realizácii zdravotno-výchovných aktivít často využívame aj mimickú bábkú „Adamka“. V roku 2008 sme v týchto školách uskutočnili 2 prednášky, poskytli sme 1 telefonickú a 1 osobnú konzultáciu, distribuovali zväčša materiál.

V rámci projektu Zdravé materské školy sme uskutočnili vyšetrenia výjazdovou poradňou zdravia, kde sme 9 klientom MŠ Vsetínska v Starej Ľubovni – pedagógom a zamestnancom školy poskytli biochemické vyšetrenie rizikových faktorov KVCH (cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza) z kapilárnej krvi, antropometrické merania (výška, váha, pás, boky s následným stanovením BMI a WHR, percento telesného tuku), štandardné meranie tlaku krvi.

Na základe rozhovoru bola u klienta odobratá anamnéza, zhodnotili sa stravovacie zvyklosti, aktuálne biochemické vyšetrenie, meranie TK a antropometrické merania. Zistené výsledky sme spracovali v programe Test zdravé srdce a klienta sme oboznámili o význame rizikových faktorov vo vzťahu k zdraviu vo všeobecnosti, ale aj o tých, ktoré boli u klienta prítomné. Ak bol klient pravidelným fajčiarom ponúkla sa mu miniintervencia.

Ak sa u klienta zistila nezdravá skladba stravy, poskytli sme mu miniintervenciu o základných princípoch stravovania.

V prípade zvýšenej alebo rizikovej hladiny jednotlivých meraní sa klientovi odporučila nielen úprava životného štýlu, ale v ďalšom postupe bol pozvaný na opakované vyšetrenie do základnej poradne alebo do nadstavbovej poradne, prípadne sa odporučil do starostlivosti ošetrojúceho lekára (celkom 2 klienti). Súčasťou vyšetrenia u každého klienta bolo aj poskytnutie zdravotno-výchovných materiálov.

Na všetkých MŠ sa realizuje pitný režim, zdravá výživa, ktorú sa v spolupráci s rodičmi darí presadzovať komplexnejšie. Zúčastňujeme sa pravidelne rodičovských združení, ktoré vždy končia ochutnávkou určitého druhu zdravej výživy /šaláty, nátierky, jednohubky, zdravé sladkosti, ovocie/. Na začiatku školského roka týmto MŠ zasielame Ponukový list oddelenia podpory zdravia a zoznam videokaziet, ktorý im napomáha pri výbere a plánovaní aktivít.

Pri príležitosti významných dní vyhlásených WHO realizujeme zväčša pôsobenie a rôzne aktivity. V týchto školách sme zvlášť iniciovali v roku 2008 kampaň „Quit and Win 2008“ a Svetový deň zdravia a DOD na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni. V rámci týchto aktivít sme zasielali výzvy, vlastnú edíciu a podporovali realizáciu mnohých iných zväčša aktivít.

V súvislosti s výskytom vírusovej hepatitídy typu A sme všetkým zdravým materským školám zaslali spracovanú výzvu o zabezpečení opatrení na zamedzenie šírenia vírusovej hepatitídy typu A spolu s letákom.

Na realizácii projektu sa podieľame ako spoluriešitelia na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni.

Návrh opatrení: Pokračovať vo všetkých zväčša aktivitách.

4. Adamko hravo - zdravo

Do projektu „Adamko, hravo-zdravo“ sú v okrese Stará Ľubovňa zapojené MŠ Kamienka, MŠ Nová Ľubovňa, MŠ a ZŠ Podolínec.

Jednotlivým projekt realizujúcim školám poskytujeme poradenstvo a spolupracujeme priamo s jednotlivými koordinátormi.

V súvislosti s realizáciou projektu „Adamko hravo - zdravo“ sme uskutočnili na ZŠ v Podolínci besedu pod názvom Stomatohygiena s využitím mimickej bábky Adamka a premietli sme DVD „Maškrtná veverička“ a „ Čo sa stalo medvedíkovi“. Pre deti sme zároveň zabezpečili zdravotno-výchovný materiál s tematikou stomatohygieny. Pri príprave aktivít sme poskytli 1 telefonickú konzultáciu.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

5. Zdravé mestá

Odborní zamestnanci oddelenia podpory zdravia v rámci realizácie projektu Zdravé mesto odprezentovali pre členov Rady zdravia mesta Stará Ľubovňa prednášku pod názvom „Drogová scéna a morálka u žiakov základných škôl v okrese Stará Ľubovňa“ a zúčastnili sa zasadnutia Rady zdravia. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme zaslali na MÚ Informatívny list o ponúkaných aktivitách.

Pre Ľubovnianské osvetové stredisko mesta Stará Ľubovňa sme spracovali Plán podujatí na rok 2009, ktoré plánuje RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v roku 2009 organizovať.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

6. Zdravé pracovisko

Od roku 2007 Oddelenie podpory zdravia zahájilo realizáciu regionálneho projektu „Zdravé pracovisko“. Do projektu bola zaradená prevádzka MKEM v Starej Ľubovni. V rámci realizácie aktivít v priebehu roka 2008 sme vypracovanú *vlastnú edíciu – informácia* o medzinárodnej súťaži „Quit and Win 2008 – Prestaň a vyhraj 2008“ a *leták o kampani* spolu s pokynmi a prihláškou k tejto súťaži zaslali pre pracovníkov firmy MKEM v Starej Ľubovni. V rámci „Európskej kampane zameranej na hodnotenie rizík pri práci“ – Zdravé pracoviská sme spracovali informáciu o Dni otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni, ktorú sme uverejnili na www.stránke RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni a zaslali

sme ju Ľubovnianskej mediálnej spoločnosti. Činnosť výjazdovej PZ realizovanej v prevádzke zdravého pracoviska - MKEM v Starej Ľubovni, sme vyhodnotili a uvedené výsledky sme prezentovali formou názornej propagácie v priestoroch zdravého pracoviska. Pre TDT štúdio a redakciu Ľubovnianskych novín sme poskytli rozhovor o projekte Zdravé pracoviská a informácie o Európskom týždni bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktorý sa konal od 20.-26.10.2008.

Pri príležitosti Dňa otvorených dverí na RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni sme v rámci PZ vyšetrili celkovo 12 klientov. Išlo o zamestnancov Sociálnej poisťovne, pobočky Stará Ľubovňa a iných záujemcov, ktorí prejavili záujem ponúkané služby. Každý klient okrem vyšetrenia v poradni zdravia získal informácie ohľadom zlepšenia podmienok práce na pracovisku, nárokov na OOPP, telovýchovných aktivít v rámci pracovnej zmeny a pod., ktoré boli poskytované v rámci poradne na ochranu a podporu zdravia pri práci. O realizovaných aktivitách poradne zdravia a poradne na ochranu a podporu zdravia pri práci sme poskytli rozhovor pre TDT štúdio.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

7. Aj tak sa dá ...

Autorom projektu je Vidiecka asociácia mládeže v Starej Ľubovni a je určený mladým ľuďom vo veku 13 – 15 rokov z mesta Stará Ľubovňa. Cieľom projektu je ukázať týmto mladým ľuďom cestu Aj tak sa dá... ku kvalitnému zdravému životnému štýlu, eliminovať vznik sociálno-patologických javov u mladých ľudí v meste, hlavne užívanie nelegálnych drog, alkoholu a fajčenie, naučiť mladých ľudí efektívne a zmysluplne tráviť svoj voľný čas a viesť ich k zodpovednosti za svoje zdravie.

RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni v rámci realizácie uvedeného projektu sa zúčastnil úvodného pracovného stretnutia k realizácii naplánovaných aktivít. V rámci edukačnej činnosti sme zabezpečili 6 prednášok na tému „Fajčenie a riziká užívateľov“ na ZŠ ul. Komenského, ZŠ Ul. Levočská, ŠZŠ ul. Levočská a ZŠ sv. Cyrila a Metoda V Starej Ľubovni. V rámci každej edukačnej činnosti sme zároveň jednotlivým záujemcom poskytli merania CO monitorom, individuálne poradenstvo a distribuovali sme im zv materiál.

Celkovo sme vyšetrili CO monitorom 97 žiakov z jednotlivých škôl. V súvislosti s prípravou brožúry pre účastníkov projektu sme v rámci vlastnej edície spracovali podklady pod názvom „Prehľad odlišnosti pôsobenia návykových látok u detí“, „Cigareta a jej zloženie“, „Spoločné známky zneužívania drog a alkoholu“, „Charta práv detí na ochranu pred nefajčením“, „Desať dôvodov prečo byť nefajčiarom“. Počas realizácie projektu sme v rámci aktivít „Živé knižnice“, ktoré prebiehali dva dni sa zúčastnila za oblasť zdravotníctvo Mgr. Salamonová a v rámci uvedenej oblasti odpovedala celkovo 26 žiakom a dospelým na otázky z oblasti závislostí a prevencie užívania drog. Počas realizácie projektu sme poskytli celkovo 14 telefonických konzultácií a 4 osobné konzultácie zamerané do dohodnutie a realizáciu aktivít. Na realizácii uvedeného projektu sa podieľame ako spoluriešitelia.

Súčasťou projektu bola aj súťaž vo výtvarnej, fotografickej, powerpointovej aj multimediálnej tvorbe na všetkých zúčastnených školách. V súvislosti s jej vyhodnotením sme zabezpečili prednášku pre zúčastnených pod názvom Drogová scéna u žiakov základných škôl v okrese Stará Ľubovňa. Projekt vyvrcholí v roku 2009 informačnou kampanou na každej škole s vyhlásením výsledkov výtvarnej, fotografickej a multimediálnej tvorby, výstavou a premietaním najlepších prác a zároveň so šírením aktuálnych plagátov, letákov a vypracovaných brožúr pre podmienky mesta.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

8. Rozhovory pod lampou

Autorom uvedeného projektu je Ľubovnianska knižnica. RÚVZ so sídlom v Starej Ľubovni bol spoluriešiteľom projektu. Na realizácii uvedeného projektu sme sa podieľali zabezpečením dvoch prednášok na tému „Zdravý životný štýl bez tabaku, alkoholu a drog“. Táto vzdelávacia aktivita bola podporená zv materiálom a distribúciou propagačného materiálu. K realizácii uvedeného projektu sme poskytli 2 telefonické konzultácie, ktoré boli zamerané na dohodnutie realizovaných aktivít v rámci projektu.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

7. Školský mliečny program

Školský mliečny program, ktorého výkon a organizácia boli usmernené metodickým pokynom MŠ SR č. 1227/1999 – 4 zo dňa 30.7.1999 sa v našom okrese realizuje.

Oproti školskému roku 2007/2008 došlo k miernemu vzostupu zapojenia škôl do školského mliečneho programu. V školskom roku 2008/2009 je do programu zapojených 13 školských jedální pri ZŠ s MŠ z celkového počtu 29 (zariadenia tohto druhu) a 3 školské jedálne pri ZŠ z celkového počtu 5 (zariadenia tohto druhu). Záujem o mliečne desiaty malo celkovo 2129 žiakov. Dôvodom tohto významného vzostupu je prejavovaný záujem školopovinných detí o konzumáciu mlieka.

V rámci programu boli žiakom podávané nasledovné výrobky: tekuté mlieko s predĺženou trvanlivosťou v objeme 0,25 l, mliečne výrobky vo forme ochutených kyslomliečnych výrobkov, ovocné jogurty. Dodávateľom výrobkov je Mliekareň Kežmarok, Mliekareň Sabinov, firma DANONE.

Z poznatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru vyplýva, že realizácia školského mliečneho programu aj napriek snahe vedúcich školských jedální o jeho zabezpečenie je závislá od iných faktorov, ktoré sú ťažko ovplyvniteľné. Na realizácii uvedeného programu sa podieľame ako riešiteľ.

8. Realizácia projektov v rámci programu CINDI

V roku 2008 sme poskytli služby celkom 479 klientom v rámci činnosti PCZ. Základnú poradňu navštívilo v roku 2008 spolu 309 klientov, ktorých vyšetrujeme podľa štandardných postupov vyšetrenia klienta v základnej poradni.

Možnosť návštevy PZV využilo v roku 2008 celkom 82 klientov, ktorým sa poskytlo individuálne poradenstvo hodnotením stravovacích zvyklostí, najčastejšie analýzou jednodňového jedálneho lístka, spracovaného v počítačovom programe Alimenta a je východiskom pre intervenciu. Individuálne poradenstvo v POF využili v roku 2008 spolu 5 klienti. V oblasti ochrany zdravia pri práci sme v roku 2008 poskytli služby v rámci POPZP 70 klientom. V roku 2008 sme prostredníctvom anonymnej telefónnej linky poskytovali občanom okresu možnosť získania odborných informácií súvisiacich s rizikom prenosu, priebehom infekcie a vyšetrením so zameraním najmä na otázky prevencie HIV/AIDS. Celkovo sme poskytli 11 konzultácií. V rámci anonymnej telefónnej linky zameranej na prevenciu odvykania od fajčenia boli poskytnuté 2 konzultácie.

V rámci výjazdovej poradne zdravia pri zdravotno-výchovných aktivitách sme v roku 2008 klientom poskytovali vyšetrenie biochemických parametrov, antropometrických ukazovateľov, meranie TK, vyšetrenie tukomerom, CO monitorom, anamnézu, poradenstvo. Celkom sme uskutočnili 17 aktivít pri ktorých bolo vyšetrených 179 klientov.

Meranie TK v tomto roku mimo základnej a výjazdovej poradne sme vykonali pri 87 aktivitách 856 klientom, meranie antropometrických údajov sme zabezpečili pri 3 aktivitách 163 klientom, meranie CO monitorom sme zabezpečili pri 15 aktivitách celkovo 214

klientom. S praktickými a odbornými lekármi vzájomne spolupracujeme pri odporúčaní klientov z Poradne zdravia do ich ambulantnej starostlivosti. V roku 2008 sme takto odporúčali 117 klientov PZ. Samozrejme aj títo lekári odporúčajú k nám svojich pacientov do základnej poradne alebo do nadstavbových poradní napr. POF, PZV.

Návrh opatrení: Zabezpečiť realizáciu naplánovaných aktivít.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku**

Názov programu : Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP III) .

- 1. Číslo :** 1. 1
2. Gestor: Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
3. Termín ukončenia: neudaný
4. Riešiteľská organizácia: RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie: Oddelenie hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia: Obvodný úrad životného prostredia Stropkov, mestá
a obce v spádovom území okresov Svidník a Stropkov.
7. Laboratórna spolupráca: -
8. Cieľ : Zlepšovaním jednotlivých zložiek životného prostredia
zlepšiť, podporiť a rozvíjať zdravie obyvateľov.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery vzoriek vôd z verejnej vodovodnej siete boli realizované podľa pokynov ÚVZ SR a v súlade s NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. Odbery a hodnotenie vzoriek vôd z prírodných kúpacích oblasti sa vykonávajú v súlade so smernicou Rady 76/160/EHS a NV SR č. 87/2008 Z.z o požiadavkách na prírodné kúpaliská ako aj podľa pokynov hlavného hygienika SR k zabezpečeniu monitoringu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2008.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V okrese Svidník a Stropkov evidujeme 61 vodovodov - 40 v okrese Svidník a 21 v okrese Stropkov. V rámci monitoringu bolo odobratých 129 vzoriek, z toho v rámci preverovacieho monitoringu 33 vzoriek a v rámci kontrolného 96 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek 3 nevyhoveli po fyzikálno-chemickej stránke /železo, mangán, vyšší obsah chlóru/ a 14 vzoriek po mikrobiologickej stránke /najčastejšie boli prekročené limity v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, koliformné baktérie/.

V tomto roku nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení, pri ktorých faktorom prenosu by mohla byť pitná voda dodávaná z verejného vodovodu.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku monitoruje prírodné kúpaliská v rekreačnej oblasti Veľká Domaša – lokalita Valkov a Tíša. Prevádzka prírodného kúpaliska sa so súhlasom RÚVZ so sídlom vo Svidníku začala 26.6.2008. Odber vzoriek vôd sa realizuje v dvojtýždňových intervaloch. Počas kúpaciej sezóny bolo odobratých po 7 vzoriek z každého prírodného kúpaliska, vyšetrených bolo 254 ukazovateľov. Odber vykonával RÚVZ so sídlom vo Svidníku na základe objednávky prevádzkovateľa prírodného kúpaliska – Obce Bžany a v rámci ŠZD. Laboratórne analýzy z odobratých vzoriek vôd vykonávalo laboratórium na RÚVZ so sídlom v Prešove. Celkový dusík začalo laboratórium v Prešove stanovovať až v priebehu sezóny. Z odobratých vzoriek bola medzná hodnota prekročená len v ukazovateli celkový fosfor v lokalite Valkov o 0,004 mg/l. Ostatné ukazovatele kvality vody vyhovovali požiadavkám NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, z toho dôvodu neboli zasielané informácie Krajskému úradu životného prostredia v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody. Výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša nebol zistený. Správy o pripravenosti prírodných kúpalísk bola spracovaná v IS pre vody na kúpanie. Správy o LTS boli aktualizované v IS pre vody na kúpanie každý štvrtok podľa pokynov hlavného hygienika SR.

11. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o LTS v okrese Svidník a Stropkov boli pravidelne aktualizované v IS pre vody na kúpanie a na webovej stránke RÚVZ Svidník.

Prednáška pre študentov 1. a 3. ročníka na SPŠO vo Svidníku na tému „Životné prostredie a zdravie“, kde boli poskytnuté informácie o pitnej vode, dezinfekcii pitnej vody, ochoreniach z pitnej vody, vode na kúpanie, o zdravotných rizikách z kúpania, zmene klímy a dopade globálnych klimatických zmien.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

Názov programu : Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva – len v prípade ak úrad bude mať internetovú stránku .

- 1. Číslo :** 1. 4
- 2. Gestor:** RÚVZ hl. m SR so sídlom v Bratislave a v Košiciach
- 3. Termín ukončenia:** 2007, pokračovanie v ďalších rokoch
- 4. Riešiteľská organizácia:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
- 5. Zodpovedné oddelenie:** Odd. hygieny životného prostredia
- 6. Spolu riešitelia :** Regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR
- 7. Laboratórna spolupráca:** -

8. Cieľ : Zlepšiť informovanosť obyvateľov.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Vytvoriť jednotnú osnovu poskytovania informovanosti verejnosti úradmi verejného zdravotníctva, vytvoriť centrálnu webovú stránku.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Na web stránke RÚVZ so sídlom vo Svidníku sú poskytované informácie o kvalite vody na prírodných a umelých kúpaliskách, o kvalite pitnej vody vo verejných vodovodoch, o kvalite vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely. Zverejnený je register odborne spôsobilých osôb pre výkon činností na základe osvedčenia vydaného Regionálnym úradom verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku.

11. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

-

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

Názov programu : Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ.

- 1. Číslo :** 1. 6
- 2. Gestor:** Úrad verejného zdravotníctva SR
- 3. Termín ukončenia:** neudaný
- 4. Riešiteľská organizácia:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
- 5. Zodpovedné oddelenie:** Odd. hygieny životného prostredia
- 6. Spolu riešitelia :** Obec Bžany

7. Laboratórna spolupráca: RÚVZ so sídlom v Prešove

8. Cieľ : Kontrola kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, informovanie verejnosti.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery a hodnotenie vzoriek vôd z prírodných kúpacích oblastí bol vykonávaný v súlade so smernicou Rady 76/160/EHS a s NV SR č. 87/2008 Z.z o požiadavkách na prírodné kúpaliská ako aj podľa pokynov hlavného hygienika SR k zabezpečeniu monitoringu výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2008.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

RÚVZ so sídlom vo Svidníku monitoruje prírodné kúpaliská v rekreačnej oblasti Veľká Domaša – lokalita Valkov a Tíšava. Prevádzka prírodného kúpaliska sa so súhlasom RÚVZ so sídlom vo Svidníku začala 26.6.2008. Odber vzoriek vôd sa realizuje v dvojtýždňových intervaloch. Počas kúpacjej sezóny bolo odobratých po 7 vzoriek z každého prírodného kúpaliska, vyšetrených bolo 254 ukazovateľov. Odber vykonával RÚVZ so sídlom vo Svidníku na základe objednávky prevádzkovateľa prírodného kúpaliska – Obce Bžany a v rámci ŠZD. Laboratórne analýzy z odobratých vzoriek vôd vykonávalo laboratórium na RÚVZ so sídlom v Prešove. Celkový dusík začalo laboratórium v Prešove stanovovať až v priebehu sezóny. Z odobratých vzoriek bola medzná hodnota prekročená len v ukazovateli celkový fosfor v lokalite Valkov o 0,004 mg/l. Ostatné ukazovatele kvality vody vyhovovali požiadavkám NV SR č. 87/2008 Z.z. o požiadavkách na prírodné kúpaliská, z toho dôvodu neboli zasielané upozornenia Krajskému úradu životného prostredia v súvislosti s nevyhovujúcou kvalitou vody. Výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša nebol zistený. Správy o pripravenosti prírodných kúpalísk bola spracovaná v IS pre vody na kúpanie. Správy o LTS boli aktualizované v IS pre vody na kúpanie každý štvrtok podľa pokynov hlavného hygienika SR

11. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Informácie o LTS v okrese Svidník a Stropkov boli pravidelne aktualizované v IS pre vody na kúpanie a na webovej stránke RÚVZ Svidník.

Prednáška pre študentov 1. a 3. ročníka na SPŠO vo Svidníku na tému „Životné prostredie a zdravie“, kde boli poskytnuté informácie o pitnej vode, dezinfekcii pitnej vody, ochoreniach z pitnej vody, vode na kúpanie, o zdravotných rizikách z kúpania, zmene klímy a dopade globálnych klimatických zmien.

Názov programu: Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov.

- 1. Číslo :** 1. 7
2. Gestor: Úrad verejného zdravotníctva SR

Na porade v Dunajskej Strede 26. a 27.11. bolo oznámené, že projekt je vyškrtnutý plnenia /z Registra obyvateľov SR sa nedá uskutočniť náhodný výber domácností, ktorým by bol zaslaný dotazník so špecifickými otázkami o spotrebe vody v domácnosti/

Názov programu: Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

1. **Číslo :** 1. 8
2. **Gestor:** Úrad verejného zdravotníctva SR
3. **Termín ukončenia:** neudaný
4. **Riešiteľská organizácia:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. **Zodpovedné oddelenie:** Odd. hygieny životného prostredia
6. **Spolu riešitelia :** Východoslovenská vodárenská spoločnosť Košice, závod
Svidník a závod Bardejov, obce prevádzkujúce verejné
vodovody v okrese Svidník a v okrese Stropkov.
7. **Laboratórna spolupráca:** RÚVZ so sídlom Prešove

8. Cieľ :

Kontrola kvality pitnej vody na spotrebisku dodávanej z verejných vodovodov v súlade s platnou legislatívou, informovanie verejnosti.

9. Popis /metodika /postupu práce:

Odbery vzoriek vôd dodávanej z verejnej vodovodnej siete na spotrebisku, rozsah sledovaných ukazovateľov kvality pitných vôd sa zabezpečuje podľa pokynov ÚVZ SR a v súlade s NV SR č. 354/2006 Z. z. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V okrese Svidník a Stropkov evidujeme 61 vodovodov - 40 v okrese Svidník a 21 v okrese Stropkov. V rámci monitoringu bolo odobratých 129 vzoriek, z toho v rámci preventívneho monitoringu 33 vzoriek a v rámci kontrolného 96 vzoriek. Z celkového počtu odobratých vzoriek 3 nevyhoveli po fyzikálno-chemickej stránke /železo, mangán, vyšší obsah chlóru/ a 14 vzoriek po mikrobiologickej stránke /najčastejšie boli prekročené limity v ukazovateľoch kultivovateľné mikroorganizmy pri 37 °C, koliformné baktérie/.

V tomto roku nebol zaznamenaný výskyt prenosných ochorení, pri ktorých faktorom prenosu by mohla byť pitná voda dodávaná z verejného vodovodu.

11 . Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Prednáška pre študentov 1. a 3. ročníka na SPŠO vo Svidníku na tému „Životné prostredie a zdravie“, kde boli poskytnuté informácie o pitnej vode, dezinfekcii pitnej vody, ochoreniach z pitnej vody.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Financovanie z rozpočtu RÚVZ.

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav

harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov

Gestor: ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V dozorovaných okresoch evidujeme k 31.12.2008 v programe ASTR 318 zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu zaradenú do 3. a 4. kategórie z hľadiska zdravotných rizík, a to v 8 organizáciach okresu Svidník a 12 organizáciach okresu Stropkov. Evidencia v programe sa pravidelne aktualizovala - na základe návrhu zamestnávateľov a predložených výsledkov meraní sa vyhlasovali nové rizikové práce, kde boli zamestnanci zaradení do kategórie rizika v súlade s Vyhláškou MZ SR č.448/2007 Z.z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach na zaradenie prác do kategórií, čo prispelo k spresneniu aktuálnych údajov. V roku 2008 bolo vydaných 7 rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác – 3 rozhodnutia v okrese Svidník a 4 rozhodnutia v okrese Stropkov.

Pri vykonávaní štátneho zdravotného dozoru sa kontrolovalo dodržiavanie ustanovení jednotlivých nariadení vlády SR na znižovanie zdravotných rizík, vykonávanie lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci, používanie osobných ochranných pracovných prostriedkov, objektivizácia faktorov pracovného prostredia a vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku.

Faktor	počet exponovaných zamestnancov					
	2006		2007		2008	
<i>názov</i>	celkom	Žien	celkom	žien	celkom	žien
Prach	132	2	153	2	104	6
Hluk	256	33	259	26	286	36
Chemické faktory	77	29	69	24	21	1
Karcinogénne a mutagénne faktory	2	2	3	3	3	3
Faktory spôsobujúce vznik prof. kožných ochor.	20	0	19	1	10	0
Ionizujúce žiarenie	17	8	18	9	18	10
Biologické faktory	7	7	4	4	4	4
Zátťaž teplom a chladom	4	0	6	0	0	0
Spolu	300	49	298	40	318	50

V dozorovaných okresoch Svidník a Stropkov evidujeme v posledných troch rokoch kolísavú tendenciu počtu exponovaných zamestnancov evidovaných na rizikových prácach. V roku 2008 došlo k miernemu nárastu, čo bolo zapríčinené vznikom nových firiem. Došlo k poklesu počtu exponovaných zamestnancov v rizikovom faktore prach, chemické faktory, faktory spôsobujúce vznik profesionálnych kožných ochorení - zavedenie nových technológií, rušenie pracovísk, zánik firiem. Mierny nárast bol zaznamenaný v rizikovom faktore hluk. V roku 2008 v rizikovom faktore záťaž teplom a chladom už neevidujeme žiadnych zamestnancov, nakoľko došlo k zrušeniu firmy.

Najčastejším škodlivým faktorom v pracovnom prostredí je nadmerný hluk, ktorým bolo v roku 2008 exponovaných celkovo 286 zamestnancov. Ďalšie najčastejšie sa vyskytujúce škodlivé faktory práce a pracovného prostredia sú prach 104 zamestnancov, chemické faktory 21 zamestnancov, ionizujúce žiarenie 18 zamestnancov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

K 31.12.2008 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva vykonali 46 previerok v okrese Svidník a Stropkov v rámci štátneho zdravotného dozoru, kde sa zameriavali na uplatňovanie Nariadenia vlády SR č.355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci. Previerky boli vykonané v predajniach záhradkárskych potrieb, v drogériách, kvetinárstvach, priemyselných závodoch a poľnohospodárskych objektoch. V roku 2008 sme v súvislosti s plnením uvedeného Nariadenia vlády SR vykonali previerky aj v 15 lekárnach okresu Svidník a Stropkov. Na uvedených prevádzkach sa sledovalo používanie prípravkov na ochranu rastlín, ich skladové priestory, príp. vykonávanie postrekových prác a osvedčenie o odbornej spôsobilosti na prácu s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami, vypracovanie prevádzkových poriadkov a posudkov o riziku, poskytovanie osobných ochranných pracovných prostriedkov a ich používanie. Najčastejším nedostatkom zisteným pri výkone ŠZD boli nedostatočne vypracované prevádzkové poriadky, osvedčenia o odbornej spôsobilosti neboli pri kontrole k nahliadnutiu.

DDD činnosť v okresoch Svidník a Stropkov vykonávajú na vyžiadanie firmy z iných okresov, orgánu verejného zdravotníctva so sídlom vo Svidníku boli v priebehu roku 2008 doručené 4 oznámenia o začatí DDD činnosti – týkali sa vykonania deratizácie v obchodných prevádzkach mesta Svidník a Stropkov, v ubytovacom zariadení v meste Svidník.

K 31.12.2008 neboli pracovníkmi oddelenia PPL riešené žiadne mimoriadne situácie a havárie.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci štátneho zdravotného dozoru boli v roku 2008 vykonané previerky zamerané na plnenie ustanovení Nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a Nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci. Previerky sa vykonali v drevospracujúcich prevádzkach a v zdravotníctve.

Aj v roku 2008 evidujeme v organizácii Nemocnica arm. generála L. Svobodu, n.o. Svidník - onkologická ambulancia zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi – cytostatiká. Ide o 3 osoby, ktoré pacientom podávajú cytostatiká v ampulkách, alebo vo forme tabliet. Celkový počet používaných ampuliek za rok 2008 bol 2257, čo je oproti roku 2007 nárast o 1472 ampuliek. Zároveň boli

podávané cytostatiká aj formou tabliet, a to v počte 10660 ks, čo oproti roku 2007 predstavuje nárast o 1120 ks. Medzi používané cytostatika patria: tablety – Litaril, Xeloda, Megezin, Nexavar; ampulky – Erbitux, Avastin, Vincristin, Gemzar, CA leucovorin, Fluorouracil, Endoxan, Doxorubicin, Campto, Taxotere.

V roku 2008 sa zvýšil počet exponovaných zamestnancov, ktorí pracujú s tvrdým drevom – dub, buk (karcinogén kategórie 1). V dozorovaných okresoch evidujeme 9 drevoprevádzok, v ktorých sa pracuje len s tvrdým drevom, v 7 drevoprevádzkach sa pracuje s tvrdým drevom sporadicky-podľa objednávok, v ostatných 18 prevádzkach zamestnanci nie sú exponovaní prachom z tvrdého dreva vôbec. V priebehu roku 2008 nám zamestnávateľia predkladali protokoly z merania prašnosti v pracovnom prostredí vykonané oprávnenými subjektmi, resp. RÚVZ so sídlom v Prešove, odbor laboratórnych činností. V okrese Svidník v jednom prípade (drevovýroba Legno-export s.r.o. Beňadikovce) došlo k prekročeniu limitných hodnôt - pristúpili sme k vyhláseniu rizikových prác, v ostatných prípadoch nedošlo k prekročeniu limitných hodnôt.

Ak sa v projektoch stavieb – rekonštrukcie uvádzajú materiály obsahujúce azbest, postupuje sa a nariaďujú sa účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva podľa Nariadenia vlády SR č.253/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

K 31.12.2008 nás nepožiadala žiadna firma o súhlas na odstraňovanie materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V roku 2008 sme dotazníkovým prieskumom sledovali psychickú pracovnú záťaž pedagógov na Špeciálnej základnej škole internátnej (ďalej ŠZŠI) vo Svidníku a II. Základnej škole vo Svidníku. Do prieskumu sa zapojilo 18 pedagógov zo ŠZŠI Svidník a 10 pedagógov zo ZŠ Svidník. Respondenti vyplňovali 2 typy dotazníkov: hodnotenie psychickej pracovnej záťaž podľa charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na zaťaž (Meister) a dotazníky informovanosti zamestnancov – psychická záťaž.

Z vyplnených dotazníkov Meister vyplynulo, že na II. Základnej škole vo Svidníku

- u 6 zamestnancov - preťaženie 3.stupeň a nepriaznivé prežívanie záťaž,
- u 1 zamestnanca - nešpecifická záťaž 1.stupeň a primerané prežívanie záťaž,
- u 3 zamestnancoch - preťaženie 2.stupeň a primerané prežívanie záťaž.

U viac ako polovice zamestnancov, ktorí sa zapojili do prieskumu, subjektívna odpoveď zamestnancov na psychickú pracovnú záťaž dosahuje maximálny stupeň a negatívne prežívanie záťaž - tendencie k preťaženiu.

V ŠZŠI vo Svidníku

- u 5 zamestnancov - preťaženie 3.stupeň a primerané prežívanie záťaž,
- u 4 zamestnancov - preťaženie 2.stupeň a primerané prežívanie záťaž,
- u 3 zamestnancov - preťaženie 3.stupeň a nepriaznivé prežívanie záťaž,
- u 1 zamestnanca - preťaženie 1.stupeň a primerané prežívanie záťaž.

U ostatných 5 zamestnancoch, ktorí sa zapojili do prieskumu, subjektívne odpovede na psychickú pracovnú záťaž dosahujú druhý až tretí stupeň a primerané alebo nepriaznivé prežívanie záťaž – tendencie k nevyťaženiu a nízkej pracovnej stimulácii a kombinácii preťaženia a nízkej stimulácie. Z prieskumu vyplynulo, že u 8 zamestnancov subjektívna odpoveď na psychickú pracovnú záťaž dosahuje maximálny stupeň.

O ďalšom postupe, krokoch budeme konzultovať s ÚVZ SR, odbor PPL.

Na základe dotazníkov informovanosti zamestnancov – psychická záťaž, všetci uviedli výraznú psychickú pracovnú záťaž, na otázku „Aké opatrenia vykonal zamestnávateľ na odstránenie zdrojov psychickej pracovnej záťaž“ boli odpovede rôzne– kolektívne aktivity,

rozhovory a sedenia, ústretovosť v riešení problémov, morálna podpora. Hlavné príčiny nadmernej psychickej pracovnej záťaže na ŠZŠI vidia predovšetkým v práci so žiakmi s mentálnym postihnutím (rómska komunita)-prudké zmeny správania postihnutých detí, agresívne správanie voči učiteľom. Hlavné príčiny nadmernej psychickej pracovnej záťaže na Základnej škole vidia predovšetkým v klesajúcej autorite učiteľa -agresivita a nedisciplinovanosť detí, časový tlak, veľa povinností pri mimoškolskej činnosti, strach zo straty zamestnania.

V dozorovaných okresoch nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

K 31.12.2008 boli NsP Prešov, oddelenie pracovného lekárstva a klinickej toxikológie hlásené 3 podozrenia na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“ a z Nemocnice Košice – Šaca, a.s. hlásené 1 podozrenie na chorobu z povolania z položky 29 „Zoznamu“.

Prešetrovanie podozrení na choroby z povolania v položke 29 v rokoch 2000-2008:

Rok	Organizácia	Profesia
2008	MOTYKA Stropkov MIJA Oľšavka AGROSTAV Stropkov Detský domov Svidník	robotníčka murár údržbár, vodič kuchárka
2007	TESLA a.s. Stropkov	robotníčka
2006	KOVO SIPOX a.s. Stropkov TESLA a.s. Stropkov	zámočník robotníčka
2005	KOVO SIPOX a.s. Stropkov Potravinárske strojárne Svidník, a.s. Svidník	robotník klampiar
2004	ALFASTAV, Stropkov LIGE Kuková	zámočník robotník
2003	-	-
2002	Lesy SR, š.p., OZ Bardejov, LS Giraltovece	piliar
2001	LS Stropkov GIRA Giraltovece LS Giraltovece	lesný robotník klampiar piliar
2000	TESLA a.s. Stropkov	robotník

Prešetrenia z položky č.29 sa vykonávajú od roku 2000. Počet prešetrených prípadov má kolísavú tendenciu, no v posledných rokoch vidieť nárast prípadov, príkladom je aj rok 2008, kde k uvedenému dátumu už boli prešetrované 4 prípady.

Medzi závažné problémy pri prešetrovaní ochorení z DNJZ boli informácie získané od prešetrovanej osoby, pričom overiteľnosť nebola možná z dôvodu zániku firmy, príp. firiem sídliačich mimo územia štátu Slovenskej republiky.

Kópie z prešetrení boli zaslané na Úrad verejného zdravotníctva SR Bratislava.

V dozorovaných okresoch nemáme vyhlásené rizikové práce z hľadiska dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

K 31.12.2008 zamestnanci oddelenia preventívneho pracovného lekárstva neprešetrovali žiadne podozrenia na ochorenie chrbtice.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne)

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: RÚVZ v SR

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme sledovali pracovné podmienky a režim práce a odpočinku zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami, ktorí vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny t.j. viac ako 4 hodiny denne a plnenie povinností vyplývajúcich pre zamestnávateľov z Nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Úloha sa plnila vo firme SVIK s.r.o., Svidník – pracovisko informatiky, profesia operátor – práca posediačky spojená s ľahkou manuálnou prácou rukami a ramenami. Celkove bolo odsledovaných 14 zamestnancov, ktorí zároveň vyplňovali 3 typy dotazníkov: dotazník informovanosti zamestnancov - ZJ, Metóda hodnotenia pracoviska so zobrazovacími jednotkami a dotazník zrakových ťažkostí pri práci a pretrvávajúcich po skončení práce. Skupinu sledovaných respondentov tvorilo 14 osôb, z toho 3 muži a 11 žien, vek respondentov sa pohyboval u mužov od 27 do 52 rokov, u žien od 26 do 51 rokov.

Ohliadkou pracovných priestorov boli zistené nedostatky: nevhodné umiestnenie obrazovky vzhľadom na osvetľovacie otvory (okná)-odraz denného svetla na obrazovke – náprava vykonaná.

V dotazníkovom prieskume respondenti najčastejšie uviedli ťažkosti so zrakom (zlá ostrosť videnia, slzenie, pálenie a sčervenanie očí -v dvoch prípadoch sa tieto ťažkosti udávajú až stupňom 5, kde uvedené príznaky miznú až po dlhšom čase) a bolesti krčnej chrbtice. Zamestnanci sa preventívnym lekárskeym prehliadkam zúčastňujú raz za 2 roky, prehliadkam vyšetrení očí a zraku ako aj vyšetrení pohybového a nervového systému individuálne.

Zároveň boli vykonané previerky aj v zariadeniach – kancelárie, internetové miestnosti (aj v súvislosti s podaním žiadosti), kde zamestnanci vykonávajú prácu so zobrazovacími jednotkami prevažnú časť pracovnej zmeny. Išlo celkovo o 18 zariadení.

č. 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

1. etapa: február – november 2008 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy s obsahom:
 - mrkvy, listovej zeleniny (**kontrola množstva dusičnanov a dusitanov**), počet vzoriek: 5 mesačne každé RÚVZ podľa prijatého harmonogramu,
 - mlieka, jablka, hrozna (**kontrola množstva patulínu a mykotoxínov**), počet vzoriek: 4 vzorky na rok každé RÚVZ podľa prijatého harmonogramu,
 - mlieka, mäsa, zeleniny, ovocia (**kontrola reziduí pesticídov**) 1 vzorku každé RÚVZ podľa prijatého harmonogramu
 - miesta odberu: distribučná sieť, vrátane lekárni (vzorky z dovozu i domácej výroby),
2. etapa: 30. december 2008 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ,
3. etapa: 30. január 2009 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy úradov verejného zdravotníctva).

Plnenie stanovenej úlohy:

K 31.12.2008 bolo odobratých celkovo 72 vzoriek detskej výživy. Z toho 59 vzoriek na dusičnany a dusitany / hodnoty neboli prekročené /, 4 vzorky na patulín a mykotoxíny podľa laboratórnych výsledkov vzorky boli vyhovujúce, 4 vzorky na pesticídy podľa laboratórnych výsledkov vzorky boli vyhovujúce, 2 vzorky sušená detská výživa na mliečnom základe boli odobraté na stanovenie PCB / vyšetruje RÚVZ Poprad / výsledky ešte nemáme.

č. 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospeljej populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

- I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2008)
III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. február 2008).

V roku 2008 bola úloha plnená v spolupráci s Poradenským centrom RÚVZ vo Svidníku a Sledovanie sa uskutočnilo u vybraných populačných skupín obyvateľstva u mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v celkovom počte klientov 80, z toho ženy v dvoch vekových kategóriách (20 + 20 klientov) a muži v dvoch stanovených vekových kategóriách (20 + 20 klientov). Získané údaje budú odd. HV spracované do požadovanej formy a zaslané gestorskému pracovisku na RÚVZ Poprad na Ďalšie spracovanie. Pre sledovanie výživových faktorov bol použitý 1-dňový jedálny lístok, na spracovanie dát bol použitý software – Alimenta v nadstavbovej verzii.

K 31.12.2008 úloha je splnená , sumárne výsledky boli zaslané na gestorské pracovisko RÚVZ Poprad dňa 3.12.2008.

č. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO_3 , resp. J (morská soľ),
- počet vzoriek: 3 vzorky (2 dovoz, 1 domáci pôvod),
 - časové obdobie: január - december 2008
- II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
- časové obdobie: január – december 2008

Plnenie stanovenej úlohy k 31.12.2008:

Celkovo bolo odobratých len 21 vzoriek hodnoty neboli prekročené, /5 vzoriek odobratých z dovozu a 16 vzoriek domáca produkcia/. Stanovený počet vzoriek 36 nebol dodržaný z dôvodu z úpravy dovozu vzoriek na laboratórne vyšetrenie na RÚVZ Prešov pre rok 2008. Záverečná správa bola dňa 19.12.2008 zaslaná na gestorské pracovisko RÚVZ Košice.

č. 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- I. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórnych metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok,
- II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie

V roku 2008 podľa prijatého harmonogramu v mesiacoch marec, máj, august a október bola plánovaná kontrola u 14 druhov kozmetických výrobkov a odber 14 vzoriek výrobkov.

Plnenie stanovenej úlohy:

K 31.12.2008 úloha splnená, bolo odobratých všetkých 14 vzoriek / 3 vzorky zubné pasty, 5 vzoriek farby na vlasy, 4 vzorky detská kozmetika, 2 vzorky dekoratívna kozmetika/ ktoré boli pridelené podľa rozpisu z ÚVZ SR. Všetky nami odobraté vzorky boli vyhovujúce.

č. 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Cieľ

1. kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov,
2. monitoring dodržania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov,
3. monitoring dodržania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách.

Anotácia

Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky musí dodržať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobných praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí, a vykonaných testov na zvieratách.

Etapy riešenia

- I. etapa: august 2006 – december 2006 - kontrola povinnej dokumentácie u výrobcov kozmetických výrobkov
- II. etapa: január 2007 - december 2007 - kontrola povinnej dokumentácie u dovozcov kozmetických výrobkov
- III. etapa : január 2008 – apríl 2009 – vyhodnotenie**

Plnenie tejto úlohy:

K 31.12.2008 bolo celkovo odkontrolovaných 30 druhov kozmetických výrobkov v 6 prevádzkach, pričom nebolo zistené porušenie povinnej dokumentácie. Predajcovia predložili dokumentáciu u kontrolovaných výrobkov.

- 1. Názov projektu :** „Tabak, alkohol, drogy /TAD/ u žiakov a učiteľov základných a stredných škôl v SR“.
- 2. Číslo projektu:** 4.3
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:**
- 6. Laboratórna spolupráca:**
- 7. Cieľ :**
- 8. Popis /metodika /postupu práce:**
- 9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**
- 10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :**
- 11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.**
- 12. Čerpanie finančných prostriedkov:**

Projekt je zameraný na zisťovanie aktuálnej situácie v užívaní tabaku, alkoholu a drog žiakmi a učiteľmi základných a stredných škôl v SR, ako aj na sledovanie trendov v problematike drog na Slovensku - porovnaním s predchádzajúcimi prieskumami.

Gestorom projektu sú: Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a ÚVZ SR.

V roku 2008 nebola daná požiadavka na realizáciu uvedeného projektu.

- 1. Názov projektu:** „Európsky školský prieskum o alkohole a drogách - ESPAD“.
- 2. Číslo projektu:** 4.3
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:**
- 6. Laboratórna spolupráca:** -
- 7. Cieľ :**

- 8. Popis /metodika /postupu práce:**
- 9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**
- 10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :**
- 11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.**
- 12. Čerpanie finančných prostriedkov:**

Projekt spočíva v realizácii opakovaných celoštátnych prieskumov o alkohole a drogách u stredoškolskej mládeže /r. 1995, 1999, 2003/, ktorý prebieha v rovnakom čase vo vyše 30 štátoch Európy. Štvrtá vlna prieskumu bola realizovaná v roku 2007, kde sa rozšírilo sledovanie aj na žiakov 9. ročníkov základných škôl. Jeho hlavným cieľom je zisťovanie trendov v užívaní legálnych a nelegálnych drog u mládeže rovnakej vekovej kategórie na Slovensku, ale aj v rámci európskych krajín – porovnávacou štúdiou.

Gestormi projektu sú: Úrad vlády SR – Národné monitorovacie centrum – Generálny sekretariát Výboru ministrov pre kontrolu drog a drogové závislosti, Národné monitorovacie centrum, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie a ÚVZ SR.

V roku 2008 nebola daná požiadavka na realizáciu uvedeného projektu.

- 1. Názov projektu :** **Zdravé deti v zdravých rodinách.**
- 2. Číslo projektu:** **4.**
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:** Praktickí lekári pre deti a dorast vo Svidníku
- 6. Laboratórna spolupráca:** -
- 7. Cieľ :**

Hlavným cieľom projektu je v spolupráci s odborníkmi v oblasti pediatrie zachytiť včasné štádiá rozvoja aterosklerózy, a tým prispieť k redukcii výskytu kardiovaskulárnych ochorení u detí a následne u dospeléj populácie.

8. Popis /metodika /postupu práce:

Pilotnú štúdiu, ktorej hlavným gestorom je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, realizujú pracovníci oddelenia HDaM na vybraných RÚVZ SR. Projekt predpokladá sledovanie súboru detí – kohorty v čase narodenia dieťaťa /rok 2001/, vo veku jedného roka, dvoch rokov a siedmeho roku veku dieťaťa.

RÚVZ so sídlom vo Svidníku má k dispozícii Kohortové knižky pre 25 detí. Prvú časť štúdie tvorili dotazníky pre matky novonarodených detí. V roku 2002 vyplňovali dotazníky matky tých istých detí vo veku jedného roka dieťaťa. Vo veku dvoch rokov /rok 2003/ sa u detí zisťovali antropometrické a biochemické ukazovatele /telesná hmotnosť, výška, hodnoty krvného tlaku a glykémie/. Všetky získané údaje boli počítačovo spracované a zaslané na RÚVZ Banská Bystrica.

V roku 2008 – t.j. vo veku 7. roku života tých istých detí sú praktickými lekármi pre deti a dorast zisťované antropometrické a biochemické ukazovatele /telesná hmotnosť, výška, hodnoty krvného tlaku, glykémie a celkového cholesterolu/.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Z celkového počtu detí zaradených do súboru – 25, bolo od praktických lekárov pre deti a dorast zozbieraných 19 kohortových knižiek s vyplnenými antropometrickými údajmi detí vo veku 7 rokov /telesná hmotnosť, výška a krvný tlak/. Ďalších 6 kohortových knižiek bolo zo súboru vyradených z dôvodu presťahovania detí mimo obvodu Svidníka.

Negatívne hodnotíme spoluprácu s praktickými lekármi pre deti a dorast, nakoľko požadované biochemické parametre vo veku 7 roku života boli realizované iba u 7 detí z celkového súboru /19 detí/ z dôvodu neuhradenia týchto výkonov zdravotnou poisťovňou, čo zhoršuje celkové vyhodnotenie pilotnej štúdie.

Získané údaje boli počítačovo spracované a zaslané gestorovi projektu – RÚVZ Banská Bystrica k celkovému vyhodnoteniu.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Neboli realizované.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Včasná identifikácia rizikových faktorov a vytvorenie databázy rizikových detí umožní zamerať zdravotno-výchovné aktivity cielene, orientované na primárnu prevenciu aterosklerózy a jej možných zdravotných komplikácií u celej rodiny.

12. Čerpanie finančných prostriedkov: Nesledovalo sa.

- 1. Názov projektu:** **Prevencia chybného držania tela u školských detí – III. etapa – počítačové učebne.**
- 2. Číslo projektu:** **4.4**
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Oddelenie HDaM RÚVZ Svidník
- 5. Spoluriešitelia:** Študenti Gymnázia a Obchodnej akadémie Svidník
- 6. Laboratórna spolupráca:** -
- 7. Cieľ :**

Cieľom tretej etapy projektu „Prevencia chybného držania tela u školských detí“ je zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom.

8. Popis /metodika /postupu práce:

Projekt sa uskutočnil v októbri 2007 a mal celoslovenský charakter. Jeho realizáciu zabezpečovali všetky regionálne úrady verejného zdravotníctva v SR. V zmysle anotácie bola do súboru v regióne Svidník vybratá jedna stredná škola – Obchodná akadémia, ktorá je organizačnou zložkou Spojenej školy vo Svidníku a jedno gymnázium – Gymnázium DH vo Svidníku. Na oboch zúčastnených školách sa do sledovania vybrala 1 trieda, ktorá má v osnovách výučbu informatiky. Podľa vypracovanej metodiky zamestnanci odd. HDaM zmonitorovali pracovné prostredie počítačovej učebne, ktorú žiaci navštevujú v rámci výučby informatiky a ergonomické podmienky pre prácu s počítačmi / v gymnáziu 15 počítačov, v obchodnej akadémii 18 počítačov/. Údaje o zdravotnom stave študentov boli získané dotazníkovou metódou /v gymnáziu vyplňovalo dotazníky 33 respondentov, v obchodnej akadémii 29 respondentov/.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Údaje získané v rámci realizácie projektu boli koncom roka 2007 vložené do masky v programe EXCEL a zaslané na ÚVZ SR v Bratislave k celkovému vyhodnoteniu a vypracovaniu záverečnej správy.

V roku 2008 boli získané údaje spracované podrobnejšie na regionálnej úrovni a boli prezentované na vysokoškolskom seminári zamestnancov RÚVZ Prešovského a Košického kraja v Prešove dňa 05.06.2008 a na celoústavnom seminári vo Svidníku dňa 12.06.2008.

Výsledky prieskumu na regionálnej úrovni:

Pri monitorovaní pracovného prostredia počítačovej učebne a požiadaviek, týkajúcich sa práce s počítačom, založené na rešpektovaní správneho umiestnenia počítača vo vzťahu k pracovnému miestu žiaka /vzhľadom na jeho telesné proporcie/ sme v Gymnáziu DH vo Svidníku nezistili žiadne nedostatky. V učebni sú počítače umiestnené v radoch za sebou.

Nepriaznivé výsledky boli zaznamenané pri monitorovaní počítačovej učebne v Obchodnej akadémii vo Svidníku, vybavenej 18 počítačmi, umiestnenými do tvaru veľkej podkovy. Podmienky pracovného prostredia boli vyhovujúce, nedostatky sa týkali ergonomických požiadaviek pre prácu s počítačom, a to:

- 100% - nedostatočné rozmery pracovnej plochy
- 5,6% - pracovné miesto neposkytuje dostatok priestoru pre zaujatie pohodlnej polohy alebo jej zmeny
- 100% - stoličky nenastaviteľné
- 100% - stoličky sú bez opory v bedrovej oblasti
- 100% - pracovné sedadlo obmedzuje /neumožňuje pohodlnú polohu a voľnosť pohybov/
- 33,3% - nevhodná výška umiestnenia monitora
- 16,7% - priestor pred klávesnicou nie je dostatočne veľký

Údaje o zdravotnom stave študentov oboch škôl získané dotazníkovou metódou boli štatisticky spracované a vyplynulo z nich, že vyššie percento študentov Obchodnej akadémie vo Svidníku udáva :

- slzenie, resp. pálenie očí /44,8%/ v porovnaní so študentmi gymnázia /27,3%/.
- červené a unavené oči / 48,3%/ v porovnaní so študentmi gymnázia / 30,3%/.
- bolesti chrbtice / 41,3% / v porovnaní so študentmi gymnázia / 36,4% /.
- zhoršenie zraku odkedy pracujú s počítačom /27,6%/ oproti študentom gymnázia /18,2%/.
- bolesti chrbtice /41,3%/ v porovnaní so študentmi gymnázia /36,4%/.
- študenti obchodnej akadémie trávia priemerne viac času denne doma pri počítači , nakoľko najvyššie percento študentov /41,4%/ trávi denne doma pri počítači 1až 2 hodiny a tretina študentov /31%/ viac ako 2 hodiny, kým študenti gymnázia /51,5%/ trávia

priemerný čas pri počítači denne iba do 1 hodiny a tretina študentov /33,3%/ 1 až 2 hod.

- pri práci s počítačom si zvykne robiť prestávky spojené s jednoduchými telesnými cvikmi viac študentov obchodnej akadémie /27,6%/ oproti študentom gymnázia /18,2%/.
- v ostatných otázkach dotazníka neboli zaznamenané výraznejšie rozdiely v odpovediach študentov oboch škôl.

Záver:

Napriek tomu, že náš súbor nebol reprezentatívny, získané výsledky majú určitú výpovednú hodnotu. Vyplynulo z nich, že:

- nedostatky v materiálno-technickom vybavení počítačovej učebne Obchodnej akadémie vo Svidníku a
- dlhší priemerný časový úsek práce s počítačom doma u študentov uvedenej školy môžu úzko súvisieť s výraznejšími subjektívnymi zdravotnými ťažkosťami, uvádzanými v dotazníku študentmi obchodnej akadémie – v porovnaní so študentmi gymnázia.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Vedenie Obchodnej akadémie vo Svidníku bolo na uvedené zistené nedostatky písomne upozornené.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Uplatňovanie ergonomických zásad pre prácu detí v škole, zohľadňovanie výskytu somatických a funkčných porúch zdravotného stavu a zabezpečenie optimálnych podmienok pracovného prostredia aj pri výučbe počítačovej gramotnosti je základným predpokladom prevencie vzniku rôznych zdravotných problémov, najmä zo strany kostro -svalového aparátu a zrakových porúch. Ťažkosti spôsobené prácou s počítačom v školách bývajú často podceňované a pri zanedbaní preventívnych opatrení môžu mať nepriaznivý vplyv na zdravie detí a mládeže. V rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru v školách a školských zariadeniach zamestnanci oddelenia sledujú dodržiavanie ustanovení NV SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

- 1. Názov projektu :** Školy podporujúce zdravie.
- 2. Číslo projektu :** 4.
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:** PCZVPZ, vedenie zariadení pre deti a mládež,
vedenie miest a obcí, Podduklianske osvetové stredisko
vo Svidníku
- 6. Laboratórna spolupráca:** -

7. Cieľ:

Jedná sa o projekt WHO, ktorého hlavným cieľom je ochrana a podpora fyzického a duševného zdravia, zlepšovanie spôsobu života detí a mládeže, zvyšovanie zdravotného uvedomenia, podpora aktívneho podielu na uplatňovaní zodpovednosti jednotlivca za vlastné zdravie a zlepšovanie medziľudských vzťahov. Projekt predpokladá plnú zainteresovanosť detí, mládeže, ale aj rodičov a pedagógov.

8. Popis /metodika/ postupu práce:

V rámci projektu boli v spolupráci s odd. PCZVPZ RÚVZ so sídlom vo Svidníku realizované zdravotno-výchovné intervencie vo forme prednášok, besied, s využitím audiovizuálnej techniky pri premietaní videofilmov s aktuálnou tematikou. V záujme ochrany a podpory zdravia detí a mládeže pracovníci RÚVZ koordinujú činnosť škôl pri rôznych aktivitách, sledujú úroveň a kvalitu spoločného stravovania, vrátane pitného režimu, podmienok pracovného prostredia, pohybových aktivít a pod. Školám boli poskytnuté edukačné zdravotno-výchovné materiály z edície ÚZV v Bratislave a Združenia pre zdravie a výživu pod názvom „Zdravá výživa detí“ a materiál vydaný II. Detskou klinikou LF UK a Detskou FNŠP v Bratislave pod názvom „Dôležité živiny vo výžive dieťaťa“.

Zdravotno-výchovné aktivity sú realizované – na požiadanie aj pre žiakov škôl, ktoré nerealizujú uvedený projekt.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

V okrese Svidník a Stropkov sa počet zariadení, zapojených do Národnej siete škôl podporujúcich zdravie oproti predošlému roku nezmenil. Projekt sa realizuje na 7 základných školách / CZŠ sv. Juraja vo Svidníku, ZŠ 8.mája vo Svidníku, ZŠ Želmanovce, ZŠ Kuková, ZŠ Lúčka, ZŠ Konštantínova Stropkov, ZŠ Komenského Stropkov/ a 2 stredných školách / Gymnázium Stropkov a Stredná odborná škola Stropkov/.

Pri realizácii zdravotno-výchovných aktivít odd. HDaM aktívne spolupracuje s odd. PCZVPZ, vedením Mesta Svidník, Stropkov a Giraltovece, Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a vedením jednotlivých škôl.

Celkove bolo v roku 2008 zrealizovaných 22 zdravotno – výchovných aktivít.

Žiakom základných a stredných škôl okresov Svidník a Stropkov boli určené prednášky a besedy, zamerané na zásady zdravej výživy a správneho životného štýlu. K aktuálnej téme boli premietnuté videofilmy „Tučibomba“ a „Správna výživa detí a mládeže“.

Na nebezpečenstvo fajčenia a drogových závislostí pre vyvíjajúci sa detský organizmus boli pri príležitosti Svetového dňa boja proti drogám a Medzinárodného dňa bez fajčenia realizované zdravotno-výchovné aktivity / prednášky a besedy/, určené najmä pre žiakov II. stupňa ZŠ a žiakov SŠ. Prostredníctvom prístroja SMOKERLYZÉR fajčiaci stredoškóľáci si mali možnosť zistiť množstvo kyslíčnika uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu a koncentráciu karboxyhemoglobínu.

Preveniou chybného držania tela u detí je dostatočný aktívny pohyb a správne sedenie. Preto pozitívne hodnotíme zaraďovanie telovýchovných chvíľok do vyučovacieho procesu na školách. Na problematiku správneho držania tela boli realizované besedy pre žiakov I. stupňa základných škôl, ktoré boli spestrené premietnutím aktuálnych videofilmov „Haló, Fitko“, „Pošlime chrbticu do školy“ a „Cvičme pre zdravie“.

Výskyt zubného kazu u detí predstavuje vážny zdravotný problém. Zásady stomatohygieny boli predmetom besied so žiakmi I. stupňa základných škôl v okresoch Svidník a Stropkov, spojených s premietnutím videofilmu „Zúbky“.

V rámci prevencie HIV/AIDS odd. HDaM v spolupráci s odd. epidemiológie a PCZVPZ uskutočnilo pri príležitosti Svetového dňa boja proti AIDS medzinárodný interaktívny

projekt s prvkami súťaživosti pod názvom „Hrou proti AIDS“ na 2 gymnáziách a 1 strednej odbornej škole, do ktorého bolo zapojených celkove 315 študentov.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod.

Sú uvedené v texte.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením, čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/:

Význam realizácie projektu „Zdravie podporujúce školy“ spočíva v zvyšovaní zdravotného uvedomenia žiakov, zmene postoja k vlastnému zdraviu, čo sa odrazí v zlepšenom zdravotnom stave a zmene životného štýlu detí a mládeže v nasledujúcom období, ako aj v dospelosti.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

- 1. Názov projektu :** Zdravé materské školy.
- 2. Číslo projektu:** 4.
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov č. 79, Svidník
- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:** Odd. PCZVPZ
vedenie materských škôl
- 6. Laboratórna spolupráca:** -

7. Cieľ:

Hlavným cieľom projektu je podpora zdravia detí najútlejšieho veku, kedy sa vytvárajú korene zdravia dospelaj populácie a budúcich generácií. Zamieriava sa na zvyšovanie zdravotného uvedomenia detí, rodičov, ale aj zamestnancov materských škôl, dáva priestor na zlepšenie ich vzájomnej komunikácie, vedie ich k zlepšovaniu spôsobu života a kladnému postoju k vlastnému zdraviu. Mnohé chronické neinfekčné ochorenia majú spravidla skrytý začiatok už v útlom veku, preto účinná ochrana a upevňovanie zdravia musia začínať už v tomto období ich vývoja.

8. Popis /metodika/ postupu práce:

Pracovníci odd. HDaM v spolupráci s PCZVPZ sa v rámci uvedenej priority orientujú na realizáciu zdravotno-výchovných aktivít /prednášky, besedy/, zameraných na podporu zdravia detí, ale aj dospelaj populácie, využívajú zdravotno-výchovné videofilmy z produkcie ÚZV v Bratislave, rozširujú edukačné materiály, analyzujú aktuálny stav prostredia materských škôl z hľadiska ochrany a podpory zdravia, sledujú úroveň spoločného stravovania detí vrátane pitného režimu, odborne usmerňujú vedenie materských škôl pri navrhovaní podmienok pohybových aktivít a pri realizácii aktivít, zameraných na podporu zdravia.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Počet materských škôl v okresoch Svidník a Stropkov, ktoré realizujú projekt „Zdravé materské školy“ sa oproti predošlému roku nezmenil. V súčasnosti je do projektu zapojených 7 materských škôl, a to MŠ „Makovička“ na ul. gen. Svobodu vo Svidníku, MŠ A. Hlinku a MŠ Matice Slovenskej v Stropkove, MŠ Bokšanská v Stropkove, MŠ v Giraltovciach a dve menšie MŠ v obciach / MŠ Tisinec a MŠ Breznica/. Školy sú držiteľmi certifikátu a zároveň sú zaradené do Národnej siete škôl podporujúcich zdravie. Hlavnou prioritou materských škôl v rámci projektu je postupné znižovanie chorobnosti detí - najmä ochorení dýchacích ciest a primárna prevencia vzniku ortopedických chýb. Významnou mierou k zvyšovaniu obranyschopnosti organizmu prispieva otužovanie detí pobytom vonku, správna, vyvážená a pestrá strava s dostatkom zeleniny a ovocia, ako aj dodržiavanie správneho pitného režimu. Do telovýchovných chvíľok - v rámci režimu dňa zaraďujú materské školy prvky jogy, cvičenia s náčiním, dýchaciu gymnastiku a korekčné cviky na posilnenie kostro-svalového aparátu, čo napomáha v predchádzaní chybného držania tela a plochých nôh u detí. Účinnosť týchto aktivít sa priaznivo odráža práve na znižovaní chorobnosti detí. Vzhľadom na pomerne vysoké percento rečových porúch u detí predškolského veku sa materské školy zapojené do projektu zameriavajú aj na odstraňovanie týchto odchýliek – v spolupráci s klinickým logopédom. Materské školy úzko spolupracujú s rodičmi detí pri rôznych aktivitách počas celého školského roka. Kladú veľký dôraz na estetiku prostredia určeného deťom, ako aj na vytváranie a dodržiavanie hygienických požiadaviek v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu.

Pracovníci odd. HDaM v spolupráci s odd. PCZVPZ koordinujú realizáciu uvedeného projektu a prispievajú k jeho úspešnosti rôznymi zdravotno-výchovnými aktivitami, najmä besedami s deťmi a premietaním aktuálnych zdravotno-výchovných videofilmov / v roku 2008 bolo realizovaných 11 aktivít /. Záujem detí o zlepšenie stomato-hygiény sme na jednotlivých materských školách zabezpečovali premietnutím videofilmu „Zúbky“ s následnou besedou o správnom čistení zúbkov, spojenou s praktickou ukážkou ich čistenia. U detí sú každoročne veľmi obľúbené videofilmy „Haló, Fitko!“, „Pošlime chrbticu do školy“ a „Cvičme pre zdravie“, ktorými sa snažíme deťom vštepiť zásady správneho držania tela. Besedy s deťmi zameriavame aj na zásady správnej výživy a predchádzanie ochoreniam, súvisiacim s nesprávnou skladbou stravy. Materským školám boli poskytnuté aj edukačné zdravotno-výchovné materiály, ktoré sú využívané najmä pri tvorbe nástieniek.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod.:

Sú uvedené v texte.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením, čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/:

V realizácii projektu, ktorého hlavným prínosom je zvyšovanie zdravotného uvedomenia detí, rodičov a učiteľov plánujeme pokračovať aj budúcich rokoch.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

- 1. Názov projektu :** „ Zdravie mladých ľudí mojimi očami“.
- 2. Číslo projektu:** 4
- 3. Riešiteľská organizácia:** Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník

- 4. Zodpovedný gestor:** Odd. hygieny detí a mládeže
- 5. Spoluriešitelia:** Stredné školy v okresoch Svidník a Stropkov.
- 6. Laboratórna spolupráca:** -

7. Cieľ :

Projekt – ako celonárodná súťaž esejí pre stredoškolákov je vyhlásený Úradom verejného zdravotníctva Slovenskej republiky pod záštitou Hlavného hygienika SR.

Jeho cieľom je zistiť názory mladých ľudí na zdravie, negatívne vplyvy pôsobiace na zdravie, možnosti a prostriedky zlepšenia nepriaznivého stavu. Má motivovať mladých ľudí k zamysleniu sa nad zdravím, nad tým, čo je pre ich fyzické i psychické zdravie škodlivé, uvedomiť si následky svojho správania sa v tejto oblasti tak pre seba, ako i pre svoje okolie.

Téma má štyri okruhy / podtémy /, z ktorých je možné si vybrať:

- ❖ Zdravá strava pre zdravý život
- ❖ Pohyb ako podmienka zdravého životného štýlu
- ❖ Sociálne prostredie, vzťahy a duševné zdravie ako predpoklad celkového zdravia
- ❖ Tabak, alkohol a drogy ako nepriatelia zdravia

8. Popis /metodika /postupu práce:

Zamestnanci oddelenia HDaM sa podieľali na distribúcii plagátov na všetky stredné školy v okresoch Svidník a Stropkov. Vedenie jednotlivých škôl bolo usmernené o podmienkach zapojenia sa do súťaže, o termíne uzávierky súťaže / 28.02.2009/ a o predpokladanom termíne vyhlásenia výsledkov /máj 2009/.

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Projekt je v súčasnosti v štádiu riešenia.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Neboli realizované.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Projekt predpokladá zistenie názorov a postojov mladých ľudí vo vekovej kategórii 14-19 rokov na zdravie, vplyv výživy, pohybu, sociálneho prostredia na fyzické a duševné zdravie človeka, ako aj názory na negatívne spoločenské javy / zneužívanie návykových látok/. Súťaž má výchovný charakter a má stimulovať mladých ľudí, aby si uvedomili chyby v zdravotnom správaní sa k sebe i k ostatným ľuďom a na základe toho zmenili svoje správanie, ako aj pozitívne vplývali na svoje okolie. Súťažou sa zároveň získa spätná väzba o tom, ako problematika ochrany vlastného zdravia rezonuje vo vedomí stredoškolskej mládeže.

12. Čerpanie finančných prostriedkov:

Nesledovalo sa.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79

Svidník

Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Lekári vykonávajúci očkovanie v okresoch Svidník a Stropkov boli priebežne odborne usmerňovaní o všetkých zmenách v očkovačom kalendári v súlade s obdržanými odbornými usmerneniami MZ SR.

V rámci mesačných hlásení je zdravotnícky personál pravidelne informovaný o všetkých mimoriadne vzniknutých ochoreniach vo svete prostredníctvom metodických usmernení.

Počas celého roka sa monitoruje výskyt ochorení preventabilných očkovaním. V hodnotenom období sa v okrese Stropkov vyskytli 2 ochorenia na TBC u dospelých osôb. Z ostatných nákaz preventabilných očkovaním sme nezaznamenali ani 1 ochorenie.

Hlásené boli dve sporadické ochorenia na VHA.

V priebehu Európskeho imunizačného týždňa boli vykonané tieto aktivity: verejnosť bola informovaná o Európskom imunizačnom týždni /ďalej EIW/ prostredníctvom mestskej televízie vo Svidníku a Stropkove, v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky a Spektrum bol uverejnený článok o EIW - zdôraznení významu očkovania, ďalší článok bol o novinkách pri očkovaní proti pneumokokom, praktickí lekári pre deti a dorast, praktickí lekári pre dospelých a zdravotnícke zariadenia boli informovaní o prebiehajúcom EIW, o zdôraznení významu očkovania proti pneumokokovým infekciám u vybraných rizikových skupín populácie a indikačných obmedzeniach platných od 1.4.2008, na webových stránkach RÚVZ Svidník boli uverejnené informácie o EIW a o možnostiach očkovania proti pneumokokom u detí, materským škôlkam sme poskytli informačný materiál o prebiehajúcom EIW, možnostiach očkovania detí a zmenách pri očkovaní proti pneumokokom, na nástenkách na RÚVZ boli umiestnené informačné materiály o EIW, očkovaní a možnostiach očkovania pred cestou do zahraničia.

Propagácia očkovania a výchova obyvateľstva prebiehala formou uverejňovania článkov v miestnej tlači a na web stránkach nášho úradu.

Vedie sa evidencia kontaktov s VHB, HBsAg a zdravotníckych pracovníkov a kontroluje sa priebežne zaočkovanosť proti VHB.

Kontrola očkovania bola vykonaná v septembri 2008 na všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Svidník a Stropkov. Výsledky kontroly boli spracované a zaslané na RÚVZ v sídle kraja v mesiaci október 2008.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia
Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení v okresoch Svidník a Stropkov. Lekári prvého kontaktu, infektológ, veterinári sú spätne informovaní.

Akútne respiračné a chrípkové ochorenia sú pravidelne týždenne spracovávané za okresy Svidník a Stropkov. V čase chrípkovej epidémie bola verejnosť v miestnej tlači informovaná o aktuálnej situácii, rovnako ako aj o prenosných ochoreniach.

Surveillance zoonóz v okresoch Svidník a Stropkov sa vykonáva v spolupráci s RVPS.

V regionálnych týždenníkoch bolo uverejnených 11 článkov – chrípka, ochrana zdravia pri cestovaní, európsky imunizačný týždeň, vší, AIDS, chrípka a pneumokokové ochorenie.

K 31.12.2008 bolo spracovaných 153 ohnisk infekčných ochorení, kde boli vykonané protiepidemické opatrenia a spolu bolo hlásených do EPIS-u 555 ochorení.

Analyzovaná bola chrípková sezóna 2007/2008, ktorá vrcholila a nadobudla epidemický charakter v okrese Svidník a Stropkov v 4. – 7. kalendárnom týždni. Z odberu od sentinelového lekára bol izolovaný vírus chrípky typ A/H1N1 Solomon Islands/3/2006-like.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Do programu EPIS sú pravidelne vkladané jednotlivé prenosné ochorenia podľa hlásení od ošetrovateľov a lekárov. V mesačných intervaloch sa vykonáva analýza prenosných ochorení.

Epidemické výskyty:

Okres Svidník

- v mesiaci marec prebehla epidémia hnačkových ochorení na doliečovacom oddelení Nemocnice Svidník, n.o. A 09. Ochorelo 5 pacientov z 32 exponovaných. U zdravotníckeho personálu nebol zaznamenaný žiaden prípad ochorenia. V klinickom obraze boli hnačky, bez zvracania a zvýšenej teploty. TR boli negatívne, aj vyšetrenie na rotavírusy a adenovírusy.
- V mesiaci jún bola zaznamenaná rodinná epidémia hnačkových ochorení, vyvolaná S. enteritidis, kde ochoreli 3 osoby. Pravdepodobným faktorom prenosu boli domáce zákusky, nesprávne skladované a konzumované na 3. deň.
- V auguste sme zaznamenali epidémiu v domove dôchodcov vo Svidníku, kde ochorelo 51 osôb zo 151 exponovaných. Vyvolávateľom bola S. typhimurium, fagotyp DT 120, ktorá bola kultivačne potvrdená u 37 obyvateľov domova a u 6 osôb personálu. Klinické príznaky ochorenia malo 35 osôb a 16 bolo vylučovateľov. Pravdepodobným faktorom prenosu bola strava konzumovaná 12.8.2008 – lečo s klobásou a vajcom, ktorá v čase šetrenia nebola k dispozícii. Ochorenia vznikli v čase od 13.8.2008 – 19.8.2008. Klinický priebeh bol ľahký: mierne hnačky trvajúce 1-2 dni, bez teplôt a bez bolesti brucha. Odobraté vajcia, strava a stery z prostredia kuchyne na vyšetrenie salmonely boli negatívne. V zariadení boli nariadené príslušné protiepidemické opatrenia.
- V mesiaci október sme zaznamenali rodinnú epidémiu vyvolanú S. enteritidis. Spolu ochorelo 9 osôb z 11 exponovaných. Pravdepodobným faktorom prenosu bola strava

konzumovaná na rodinnej oslave, kde podávali zemiakový šalát pripravený z majonézy z domácich vajec a rezeň v trojjobale. Rezeň bol kultivačne potvrdený, kde bola zistená *S. enteritidis*, fagotyp 8. Vajcia boli negatívne, aj chov prešetrovaný veterinármi bol zdravý, šalát v čase šetrenia nebol k dispozícii. Nepodarilo sa zistiť, či neboli použité aj vajcia z iného chovu.

Okres Stropkov

- V mesiaci máj sme zaznamenali epidemický výskyt, kde ochorelo 10 osôb z 11 exponovaných. Štyria boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení v Košiciach. Etiologické agens *S. enteritidis* bol potvrdený u 8 osôb. Pravdepodobným faktorom prenosu bol zemiakový šalát pripravený z majonézy z domácich vajec, ktorý konzumovali 25.5.2008. V klinickom obraze boli hnačky, zvracanie, teplota do 40 st.C a bolesti brucha. Odobrali sa vzorky šalátu a domáce vajcia na kultivačne vyšetrenie. Zo šalátu a škrupin vajec bola zistená *Salmonella*, sérovar 1. Na ďalšiu typizáciu boli vzorky zaslané do NRC pre salmonely. V oboch prípadoch aj zo šalátu aj zo škrupiny bol potvrdený fagotyp 21C. *Salmonella enteritidis*, fagotyp 21C bol potvrdený aj z TR u jednej chorej osoby.

Do systému EPIS spolu bolo hlásených 555 ochorení. V okrese Svidník bolo spracovaných 109 ohnisk prenosných ochorení, najviac bolo u salmonelóz 74, u kamylobakteriéz 17, u ostatných diagnóz od 1- 5 ohnisk. V ohniskách bolo prijatých 591 opatrení. Najviac opatrení bolo u salmonelóz – 509. Celkovo bolo chránených 442 osôb, najviac u kontaktov so salmonelózou – 327. Lekársky dohľad bol nariadený 39 osobám, ktoré boli v kontakte s vírusovou hepatitídou typu A, chránené boli aktívnou imunizáciou, zvýšený zdravotný dozor bol nariadený 19 osobám, ktoré vykonávajú epidemiologicky závažnú činnosť a boli v kontakte s chorým na salmonelózu alebo kamylobakteriózu.

V okrese Stropkov bolo 44 ohnisk, 38 ohnisk u salmonelóz. Nariadených bolo 111 protiepidemických opatrení, z toho 99 u salmonelóz. Chránených bolo 143 osôb, u kontaktov so salmonelózou 121, u kamylobakteriéz 14. Lekársky dohľad bol nariadený 2 osobám, ktoré boli chránené aktívnou imunizáciou. Zvýšený zdravotný dozor bol nariadený 3 osobám, ktoré vykonávajú epidemiologicky závažnú činnosť a boli v kontakte s chorým na salmonelózu.

Vykonáva sa epidemiologické vyšetovanie nosičov s pozitívnym HBsAg so zabezpečením očkovania rodinných príslušníkov. Bolo hlásených 5 ohnisk HBsAg nosičov, 13 kontaktov bolo odoslaných k obvodným lekárom, po negatívnom serologickom vyšetrení bola u kontaktov zahájená vakcinácia.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Úloha sa plní priebežne v spolupráci zdravotníckymi zariadeniami.

Pravidelne v mesačných intervaloch sa vykonáva analýza NN v spolupráci pri ich vyhľadávaní s mikrobiológmi, infektológom. Pri zvýšenom výskyte sa prijímajú protiepidemické opatrenia na jednotlivých oddeleniach nemocnice.

K 31.12.2008 na uvedenie priestorov do prevádzky bolo vykonaných 26 previerok. V rámci štátneho zdravotného dozoru sme vykonali 86 previerok, pri ktorých bolo odobratých 340 sterov z prostredia, 4 dezinfekčné roztoky. Otestovaných bolo 23 HS sterilizátorov a 2 autoklávy na neštátnych zdravotníckych ambulanciách. V Nemocnici Svidník n.o., na základe objednávky boli otestované 2 autoklávy – 1x mesačne, 1 formaldehydový sterilizátor 1x mesačne a vyšetrených 48 vzoriek sterilného materiálu na oddelení centrálnej sterilizácie, 9 HS - 1x mesačne na operačných a zákrokových sálach, 6 HS – 2 ročne na ambulanciách a oddeleniach, 1 autokláv – 2x ročne na ambulancii a 1 bazénová voda – 1x mesačne.

Z Nemocnice Svidník, n. o. bolo hlásených 34 NN, z toho 5 v súvislosti s epidémiou na doliečovacom oddelení. Nemocnica Stropkov, n. o. hlásila 4 NN.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

- Realizácia kampane Prestaň a vyhraj „Quit and win“

Informáciu o podmienkach súťaže sme zverejnili v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, v mestskej televízii vo Svidníku a v Stropkove, v Poradenskom centre pri RÚVZ vo Svidníku, v lekárnach, v ambulanciách praktických a odborných lekárov, na školách, na poštách, v podnikoch v našom regióne, na mestských a obecných úradoch. Informáciu o uvedenej súťaži sme poskytovali aj na všetkých prednáškach a besedách realizovaných na tému zdravý životný štýl, fajčenie, alkohol a drogy a pod. Aby sme zvýšili motiváciu fajčiarov zapojiť sa do súťaže a prestať fajčiť, na zdravotno-výchovných podujatiach sme poskytovali vyšetrenie pomocou prístroja Smokerlyzer. Nakoľko vyplnené prihlášky klienti zasielali na ÚVZ do Bratislavy, nemáme informáciu o počte zúčastnených klientov.

- Zdravotný stav minoritnej populácie

V roku 2007 sme začali realizovať projekt „Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov“. Celkovo sme vyšetřili 142 klientov, u ktorých sme sledovali biochemické a antropometrické ukazovatele. Súčasťou projektu bol aj dotazníkový prieskum zameraný na výživu a stravovanie, aktivity, psychosociálne faktory a bývanie. V roku 2007 bol projekt vyhodnotený a prezentovaný na seminári RÚVZ vo Svidníku. V mesiaci september 2008 bol prezentovaný na vysokoškolskom seminári RÚVZ v Prešove. V roku 2008 sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku realizovali projekt Vzdelávanie Rómov ako prostriedok majoritnej spoločnosti. U16 Rómov sme vyšetřili biochemické a antropometrické ukazovatele a v rámci besedy sme sa zamerali aj na zdravý životný štýl.

- Realizácia projektov v rámci programu CINDI.

Vyhodnotenie programu CINDI je v projekte č. 9.7 - CINDI program SR.

- Spoluúčasť na projekte „Obezita“.

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcii nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V roku 2008 sa týchto kurzov zúčastnilo 208 klientov. Prevencii obezity sa venujeme aj v rámci prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj množstvo podkožného tuku prístrojom Omron.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

Je spracovaný krízový plán pre prípad výskytu vtácej chrípky v okresoch Svidník a Stropkov.

Po obdržaní aktuálnych usmernení zo strany ÚVZ SR sú zdravotnícki pracovníci pravidelne informovaní o mimoriadnych epidemiologických situáciách, rovnako ako aj obyvateľstvo.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: poskytovatelia zdravotnej starostlivosti

Popis výsledkov:

V priebehu roku 2009 boli odoberané odpadové vody z čističky odpadových vôd vo Svidníku podľa vypracovaného harmonogramu zaslaného z RÚVZ Košice.

Výsledky virologických vyšetrení odpadových vôd na prítomnosť divých poliovírusov v odpadových vodách boli negatívne.

Nebolo hlásené ani jedno podozrenie na ACHO.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
oddelenie epidemiológie
ul. Sovietskych hrdinov 79
Svidník

Gestor: Epidemiológia

Spoluriešitelia: odd. HDM, odd. PCZVPZ, študenti základných a stredných škôl

Popis výsledkov:

Dvaja pracovníci RÚVZ sa zúčastnili jednodňového školenia na RÚVZ Košice a obdržali certifikáty o absolvovaní školenia.

V mesiacoch október -november 2008 zabezpečili zamestnanci odd. epidemiológie, ZV a HDM realizáciu projektu „Hrou proti AIDS“ na dvoch gymnáziách a 1 strednej odbornej škole. Do projektu bolo zapojených celkovo 315 študentov zo škôl v územnej pôsobnosti RÚVZ Svidník. Tento projekt už bol tretíkrát opakovaný na Gymnáziu v Stropkove, kde mal veľkú odozvu u študentov. Našli sa aj negatívne správy zo strany rodičov. Po dohode so ZŠ a ich obavách, že rodičia to zlé zoberú, sme nakoniec ustúpili z realizácie projektu na ZŠ. Pedagógovia uvítali zmenu pasívneho prístupu študentov na aktívny, formou hry získali informácie a nové postoje k téme AIDS

Názov programu : Cyanobaktérie

1. Číslo :	7. 1
2. Gestor:	Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky
3. Termín ukončenia:	neudaný
4. Riešiteľská organizácia:	RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
5. Zodpovedné oddelenie:	Oddelenie hygieny životného prostredia
6. Spolu riešitelia:	Obec Bžany
7. Laboratórna spolupráca:	RÚVZ Prešov, ÚVZ SR Bratislava
8. Cieľ :	monitorovanie výskytu cyanobaktrériových vodných kvetov na vodárenských a rekreačných nádržiach, zisťovanie toxicity a prítomnosti cyanotoxínov vo vodných kvetoch a vo vode, zisťovanie korelácií medzi výskytom vodných kvetov a znečistením vody, včasné varovanie obyvateľstva pred možnými rizikami, návrhy na revitalizáciu lokalít ohrozenými vodnými kvetmi.

9. Popis /metodika /postupu práce:

V prípade výskytu sinicového vodného kvetu na prírodnej lokalite sa odoberú vzorky vody do odberových nádob. Vodný kvet sa odoberá v mieste jeho najhojnejšieho výskytu pomocou planktónovej siete.

10. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Počas LTS v roku 2008 nebol zistený výskyt vodného kvetu v RO Veľká Domaša lokalita Valkov a Tíšava.

č. 7.3. Minerálne a pramenité balené vody

Cieľ

- overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach
- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Druhy vôd

Minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé

Etapy riešenia

1. monitoring kvality čerstvo naplnených tuzemských balených vôd a preverenie ich doby trvanlivosti - 2008
2. monitoring kvality vody tuzemských a dovážaných vôd v obchodnej sieti - 2008
3. vyhodnotenie – december 2008

Plnenie tejto úlohy bolo naplánované na mesiace jún, júl, august 2008, podľa rozpisu z RÚVZ Prešov. Celkovo bolo naplánované odobrať 15 vzoriek.

K 31.12.2008 úloha splnená, bolo odobratých 16 vzoriek minerálnych a balených vôd podľa rozpisu- plán odberu vzoriek v rámci úradnej kontroly potravín podľa rozpisu KO pre HV. Nami odobraté vzorky boli vyhovujúce.

č. 7.4. Radiačne ošetrené potraviny

Cieľ

- monitoring radiačne ošetrených potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti
- monitoring radiačne ošetrených potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín dovážaných z tretích krajín
- ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrených potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarovania potravín

Anotácia

Zapojenie do monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad radiačne ošetrenými potravinami v spotrebiteľskej sieti dovážané z tretích krajín a výrobky vyrobené v SR z dovezených surovín

Druhy potravín

Rôzne druhy nebalených orechov, hydínové mäso z dovozu z 3.krajín, morské živočíchy, syry z dovozu, koreniny a byliny, kakaový prášok, sušená zelenina, rôzne druhy čajov

Etapy riešenia

1. zber a analýzy vzoriek radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku z obchodnej siete – január - december 2008

Plnenie úlohy

K 31.12.2008 pri kontrolách potravín nebolo zistené označenie na obale, že potravina bola radiačne ošetrovaná.

č. 7.6. Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

Cieľ

- monitoring obsahu reziduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti,
- ochrana zdravia detskej populácie,
- plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EU nad kontrolou obsahu reziduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.

Anotácia

Participácia na monitoringu krajín EU v nadväznosti na prijaté opatrenia v oblasti potravinového dozoru nad kvalitou dojčenskej a detskej výživy z hľadiska obsahu reziduí pesticídov na rôznych druhoch dojčenskej a detskej výživy na báze mlieka, ovocia, zeleniny a cereálií.

Etapy riešenia

1. etapa:

zber a analýzy 110 vzoriek potravín pre dojčenskú a detskú výživu z obchodnej siete prostredníctvom RÚVZ na obsah α -HCH, β -HCH, γ -HCH, dieldrinu, HCB, endrinu; heptachlóru, aldrinu, DDT,DDD,DDE, metoxychlóru, α - β -endosulfánu, disulfotonu, fensulfothionu, omethoatu, dimethoatu, terbufosu, cadufosu, demeto-S-methylu, demethon-S-methyl sulfonu, oxydemethon-methylu, ethoprophosu, fipronilu, nitrofeny, propinebu, propylentiourei, fentinu, haloxyfopu, chlórpyriphosu, chlórpyriphos-metylu, diazinónu, dimethoátu – **január – september 2008**

Plnenie tejto úlohy:

K 31.12.2008 úloha splnená, bola odobratá 1 vzorka potravín pre dojčatá a malé deti na zeleninovom základe. Výsledok ešte nemáme, pretože laboratórne vyšetrenia sa prevádzajú v ÚVZ SR .

č. 7.8. Glutén v diétnych potravinách

Cieľ

- kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti,
- ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

Anotácia

Kontrola zdravotnej bezpečnosti potravín určených pre bezlepkovú diétu pre pacientov s intoleranciou na glutén.

Druhy potravín

Rôzne druhy potravín na báze cereálií a pseudocereálií určených pre bezlepkovú diétu.

Etapy riešenia

- zber vzoriek v obchodnej sieti – január – december 2008
- analýzy vzoriek pre bezlepkovú diétu z obchodnej siete - február – december 2008
- vyhodnotenie – január 2009

Plnenie tejto úlohy:

K 31.12.2008 počas výkonu úradnej kontroly potravín, neboli zistené žiadne porušenia v označovaní.

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Tento projekt sme v roku 2008 nerealizovali, jeho realizáciu plánujeme až v roku 2009 v Domove dôchodcov a Domove sociálnych služieb vo Svidníku.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stav chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to vhodné načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

- Od roku 2006 realizujeme projekt „Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku“ v MŠ v okresoch Svidník a Stropkov. Vzhľadom na dobrú odozvu v ňom pokračujeme aj v školskom roku 2008/2009, a to v materských školách MŠ Giraltovce, MŠ Kračúnovce, MŠ Duplín a MŠ Turany nad Ondavou. Raz v mesiaci navštevujeme všetky uvedené MŠ, kde im podávame základné informácie o stomatohygieni, správnej výžive, opakovane nacvičujeme správnu techniku čistenia zubov.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní.

- Pri príležitosti svetových dní sme v roku 2008 zrealizovali 28 aktivít. Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme zrealizovali 10 prednášok na tému zdravý životný štýl, zdravá výživa a alkohol a jeho účinky na zdravie, 1 akciu „Deň otvorených dverí“ pre obyvateľov s možnosťou vyšetrenia a oboznámenia sa s prácou a činnosťou v poradni zdravia, ako aj v nadstavbových poradniach. Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku sme zrealizovali 3 zdravotno-výchovné aktivity a 4 aktivity v rámci Týždňa boja proti drogám. Pri príležitosti

Svetového dňa 1. pomoci sme zrealizovali 1 aktivitu. V rámci Svetového dňa boja proti AIDS sme uskutočnili 9 aktivít s názvom Hrou proti AIDS.

9.5. Vyzvi srdce k pohybu

Cieľ

Projekt je v súlade s čiastkovým plnením cieľa č. 8 „Do r. 2020 v celom regióne zredukovať na čo najnižšiu úroveň morbiditu, invalidizáciu a predčasnú mortalitu na chronické neinfekčné ochorenia“ v rámci programu SZO „Zdravie 21. storočia“.

Podobné kampane sa realizujú vo viacerých krajinách plniacich CINDI program /Poľsko, Rumunsko, Česká republika, Slovinsko, Rusko, Malta a iné/

- Tento projekt sa v tomto roku nerealizoval. Jeho realizácia je plánovaná až v roku 2009.

9.6. Národný program prevencie obezity

Pri poradenskom centre je zriadená poradňa na optimalizáciu pohybovej aktivity a redukcie nadváhy. Klientom sa poskytuje individuálne a skupinové poradenstvo, ako aj vyšetrenie telesnej skladby prístrojom Bodystat. Klienti majú možnosť zúčastniť sa aj pohybových kurzov, ktoré realizujeme v pohybovom centre zriadenom pri poradni zdravia. V roku 2008 sa týchto kurzov zúčastnilo 208 klientov. Prevencii obezity sa venujeme aj v rámci prednášok o zdravom životnom štýle, kde okrem iného zúčastneným meriame aj množstvo podkožného tuku prístrojom Omron.

9.7. CINDI program SR

Cieľ

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách. Zahŕňa výskum, vývoj, testovanie a vyhodnocovanie európskeho systému determinantov detskej obezity na školách, tvorbu metódik a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorbu koordinačných nástrojov a pod..

- Činnosť a rozsah vyšetrení v základnej poradni, poradni zdravej výživy /PZV/, poradni optimalizácie pohybovej aktivity /POPA/ a redukcie nadváhy, poradni na odvykanie od fajčenia /POF/, a poradni nefarmakologického ovplyvňovania TK sa oproti minulému roku nezmenili.

Všeobecné poradenstvo sa poskytuje v dňoch utorok a štvrtok od 8.00 do 12.00 hod., PZV v utorok a vo štvrtok, POF v stredu a podľa dohodnutého termínu s klientom, POPA v pondelok, utorok, štvrtok a piatok.

V roku 2008 sme v poradni zdravia vyšetrili 588 klientov. V rámci výjazdov poradne zdravia sme vyšetrili 14 zamestnancov Materskej školy A. Hlinku v Stropkove, 29 obyvateľov obce Cernina, 21 obyvateľov obce Mestisko, 10 zamestnancov firmy ALKORION vo Svidníku, 33 zamestnancov OR PZ vo Svidníku, 32 návštevníkov kúpaliska vo Svidníku, 15 zamestnancov Cudzineckej polície v Stropkove, 40 obyvateľov mesta Svidník, 11 zamestnancov firmy JAK DUP v Stropkove a 16 obyvateľov obce Hunkovce.

Informovanie obyvateľstva o činnosti poradne zdravia a medializácia aktuálnych tém v oblasti ochrany a podpory zdravia bola realizovaná v regionálnych novinách Dukla, Podduklianske novinky, Spektrum, na Infokanále mesta Svidník a Stropkov a na internetovej stránke Regionálneho úradu verejného zdravotníctva vo Svidníku.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Cieľ

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme zrealizovali deň otvorených dverí v Poradenskom centre pri RÚVZ vo Svidníku. O akciu prejavili záujem obyvatelia okresu Svidník aj Stropkov v počte 15, ktorým bolo poskytnuté odborné poradenstvo o zdravotných rizikách a predchádzaní vzniku chronických neinfekčných chorôb. V rámci poradenstva sme 5 klientom vyšetrili celkový cholesterol, glukózu, triglyceridy, HDL cholesterol, zmerali krvný tlak a antropometrické parametre. Záujem prejavilo aj 27 študentov Strednej zdravotníckej školy milosrdného Samaritána vo Svidníku, ktorých sme oboznámili o činnosti a práci v poradni zdravia, ako aj v nadstavbových poradniach. Študenti mali najväčší záujem o vyšetrenie Smokerlyzerom, nakoľko sa medzi nimi nachádzalo veľa fajčiarov. Taktiež si požiadali o meranie množstva podkožného tuku. Informácia o tejto akcii bola zverejnená v regionálnych týždenníkoch Podduklianske novinky, Dukla, Spektrum a taktiež na infokanáloch mesta Svidník a Stropkov.

Informácia o poradenských centrách, ich návštevnosti a o životnom štýle bola verejnosti poskytnutá aj prostredníctvom Slovenskej televízie v programe Správy a komentáre.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku a starostkou obce Cernina zrealizovali akciu v Základnej škole, ktorej sa zúčastnili okrem žiakov a učiteľov aj obyvatelia tejto obce. Obyvateľom obce a učiteľom ZŠ v počte 29 sme vykonali vyšetrenie rizikových faktorov SCCH pomocou prístroja Reflotron a bolo im poskytnuté odborné poradenstvo o zdravotných rizikách. So žiakmi ZŠ sme sa v rámci besedy venovali problematike zdravého životného štýlu mládeže, ktorej sa zúčastnilo 60 žiakov.

V rámci zdravotno-výchovných aktivít sme pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku zrealizovali 3 prednášky zamerané na škodlivosť fajčenia u detí a mládeže a 4 aktivity v rámci Týždňa boja proti drogám. Pri príležitosti Svetového dňa 1. pomoci sme zrealizovali 1 aktivitu. V rámci Svetového dňa boja proti AIDS sme uskutočnili 9 aktivít s názvom „Hrou proti AIDS“.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

V roku 2008 bolo vykonaných 436 kontrol zameraných na dodržiavanie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V priebehu uvedených kontrol nebolo zistené žiadne porušenie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov a neboli uložené žiadne sankcie.

Programy a projekty realizované na regionálnej úrovni

1. Názov projektu : **Regionálny prieskum o využívaní voľného času u žiakov základných škôl v okrese Svidník.**

2. Číslo projektu: **1.**

3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník

4. Zodpovedný gestor: Odd. hygieny detí a mládeže

5. Spoluriešitelia: Vedenie vybraných základných škôl

6. Laboratórna spolupráca: -

7. Cieľ :

Voľný čas detí a mládeže zohráva významnú úlohu pri formovaní osobnosti mladého človeka. Zmysluplné trávenie voľného času je jednou z foriem prevencie vzniku spoločensky a sociálne nežiadúcich javov, ako sú kriminalita, drogové závislosti, rizikové sexuálne správanie a pod.

Hlavným cieľom tohto regionálneho projektu bolo zistiť spôsob trávenia voľného času u žiakov základných škôl v okrese Svidník.

8. Popis /metodika /postupu práce:

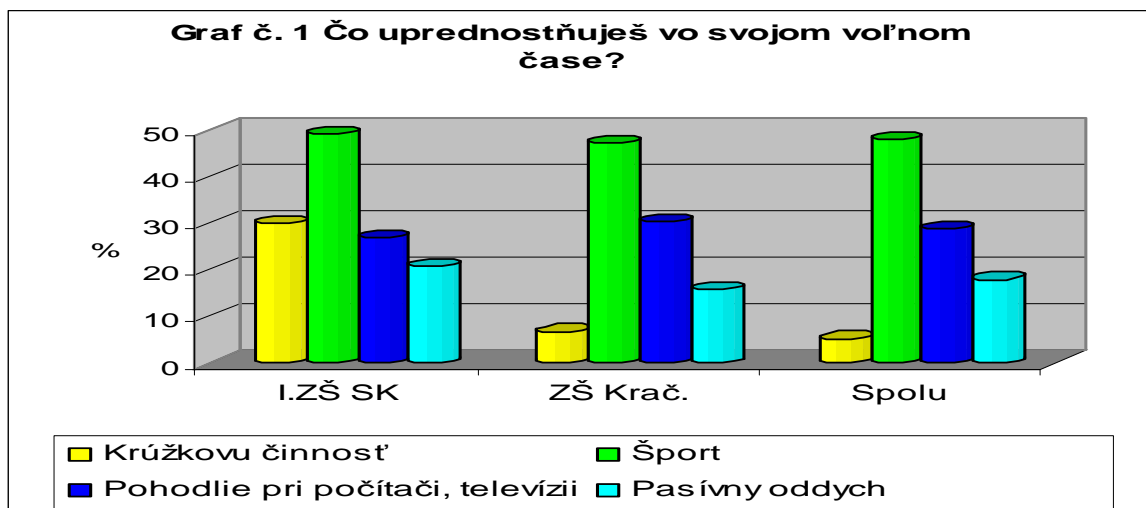
Prieskum sa realizoval začiatkom júna 2008 formou anonymných dotazníkov u žiakov 8. a 9. ročníka dvoch základných škôl okresu Svidník. Vzhľadom k tomu, že podmienky pre trávenie voľného času v meste a na vidieku bývajú odlišné, preto bola do súboru vybratá jedna mestská ZŠ / ul. Komenského vo Svidníku / a jednu vidiecku ZŠ /v Kračúnovciach/. Otázky boli v dotazníku zamerané na využívanie voľného času, aktívny a pasívny oddych žiakov, ich záujem o šport, ako aj zisťovanie potrieb mladého človeka na zmysluplné využívanie voľného času. Niektoré zaujímavé odpovede žiakov uvádzame pre porovnanie a priehľadnosť v grafickom znázornení

9. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

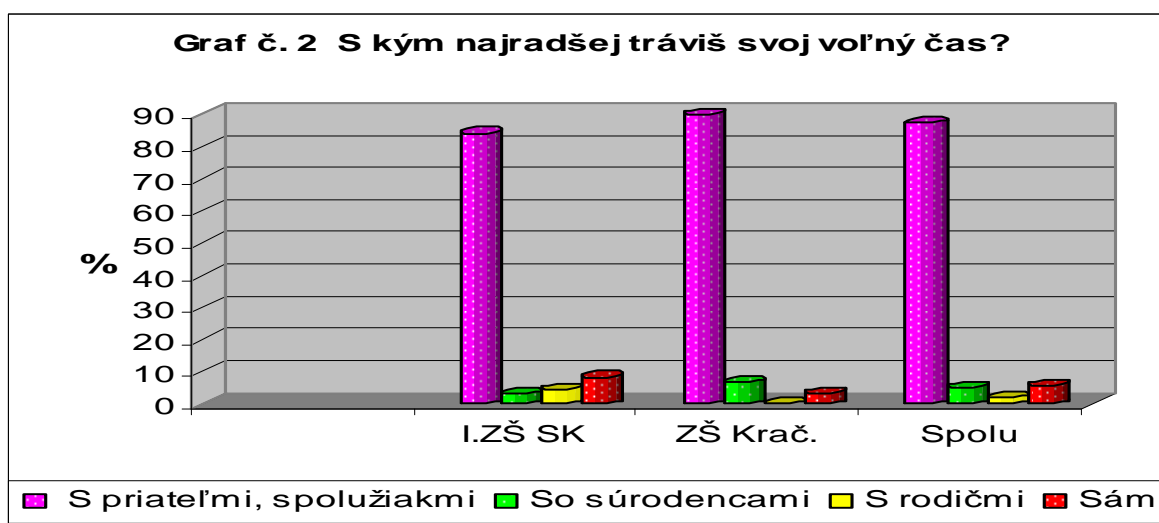
Celkový súbor tvorilo 156 respondentov, z toho 91 chlapcov /58,3%/ a 65 dievčat /41,7%/. V mestskej škole vyplnilo dotazníky 67 žiakov, vo vidieckej škole 89 žiakov.

Prvou otázkou „Rád/a chodíš do školy?“ sme chceli zistiť zodpovednosť žiakov k sebe samým. Na uvedenú otázku odpovedalo kladne iba 12,8% žiakov celkového súboru. Nerado chodí do školy 17,3% žiakov a najvyššie percento opýtaných sa priklonilo k odpovedi „Niekedy“.

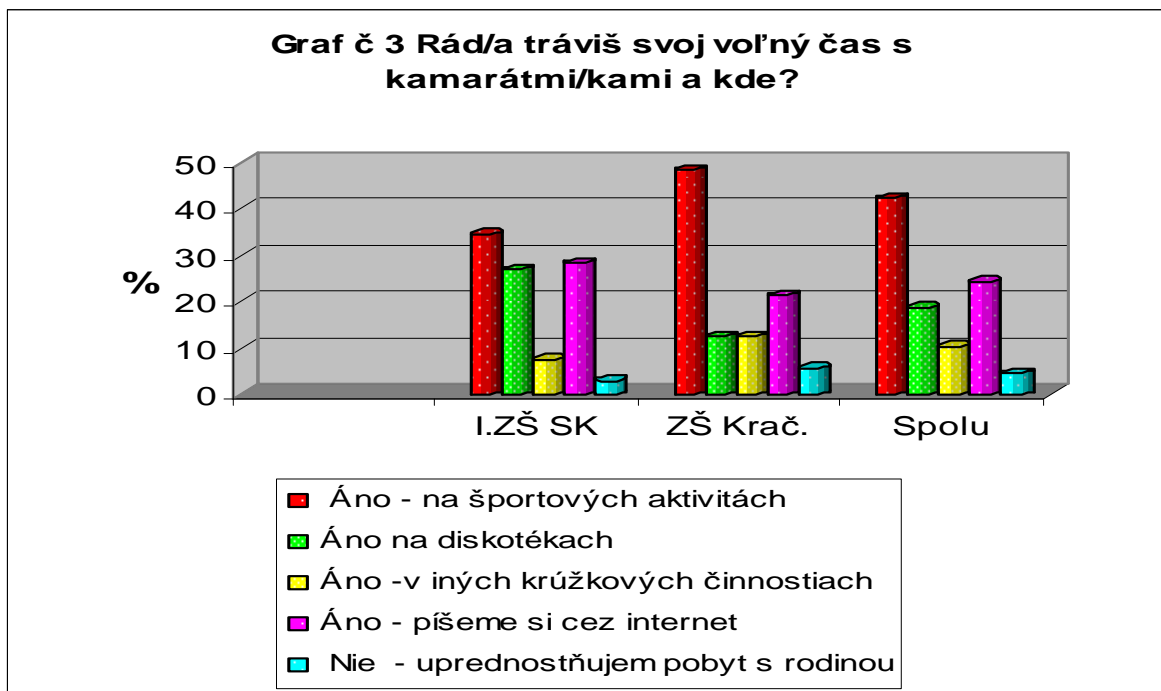
Z výsledkov prieskumu vyplynulo / **Graf č. I**/, že športu sa venuje 48% respondentov z celkového súboru, pričom takmer zhodne odpovedali žiaci obidvoch škôl. Krúžkovú činnosť vo svojom voľnom čase realizuje iba 5,2% opýtaných. Negatívne hodnotíme skutočnosť, že až 28,9% žiakov uprednostňuje pohodlie pri počítači, respektíve televízore / viac žiaci vidieckej školy/ a že pasívne trávi voľný čas 17% opýtaných /prevažne žiaci mestskej školy /.

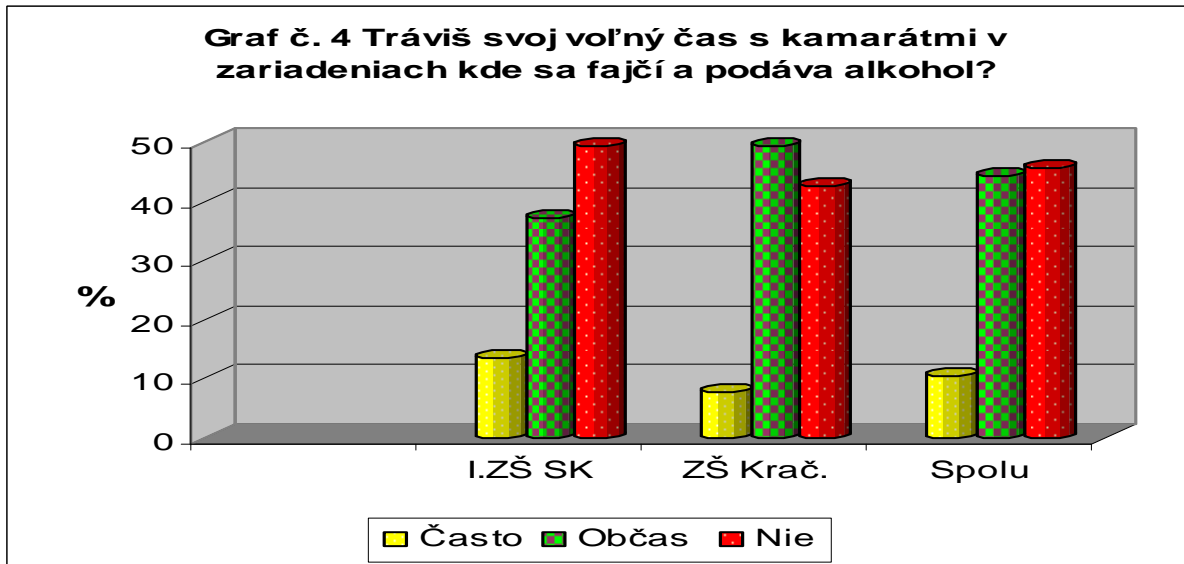
Na otázku „S kým najradšej tráviš svoj voľný čas“ /Graf č. 2/ odpovedalo až 87,3% opýtaných, že ho trávi s priateľmi, respektíve so spolužiakmi / odpovede žiakov obidvoch škôl boli približne rovnaké/. So súrodencami trávi svoj voľný čas 5,1 % žiakov /prevažne žiaci na vidieku/. Negatívne hodnotíme skutočnosť, že s rodičmi trávi svoj voľný čas iba 1,9% respondentov / takto odpovedali iba žiaci mestskej školy/. Samotu pri trávení voľného času uprednostňuje 5,7% opýtaných.

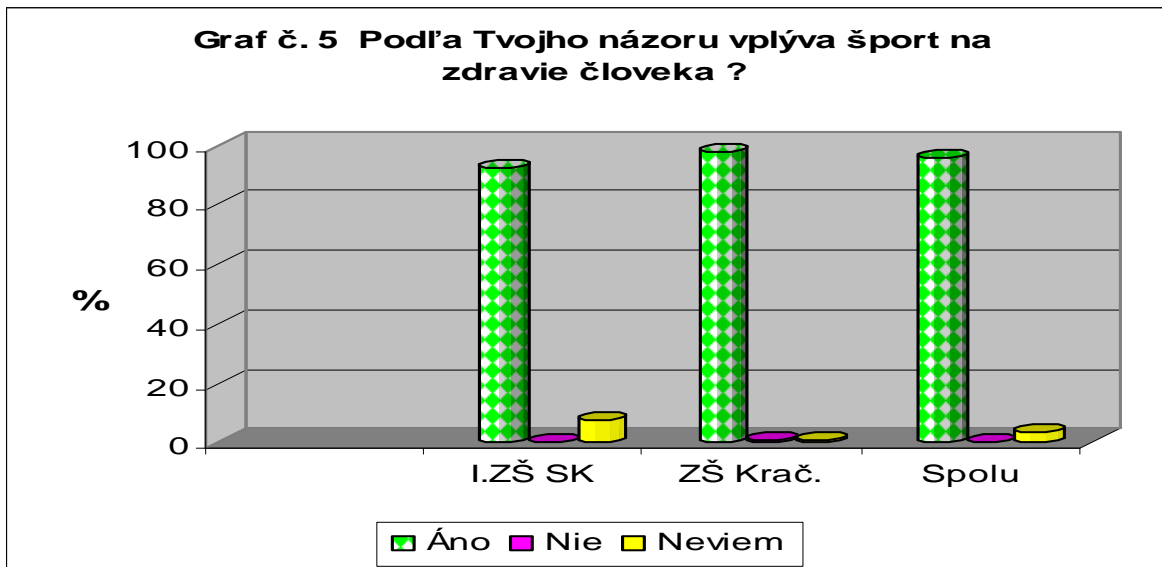
Z odpovedí na otázku „ Rád/a tráviš svoj voľný čas s kamarátmi/kami a kde?“ /Graf č. 3/ vyplynulo, že 42,3% opýtaných žiakov sa venuje športovým aktivitám / prevahu mali odpovede žiakov vidieckej školy/. Na diskotékach trávi svoj voľný čas 18,6% opýtaných, pričom odpovede žiakov mestskej školy boli o viac ako 50% vyššie v porovnaní s odpoveďami žiakov vidieckej školy. Iným krúžkovým činnostiam sa venuje iba 10,3% respondentov / prevažne žiakov vidieckej školy/. Z prieskumu vyplynulo, že žiaci radi trávia svoj voľný čas písaním si cez internet, kde takto odpovedalo 24,3% opýtaných /viac žiakov z mestskej školy/. Veľmi negatívne hodnotíme skutočnosť, že pobyt s rodinou uprednostňuje iba 4,5% opýtaných - viac žiakov na vidieku.

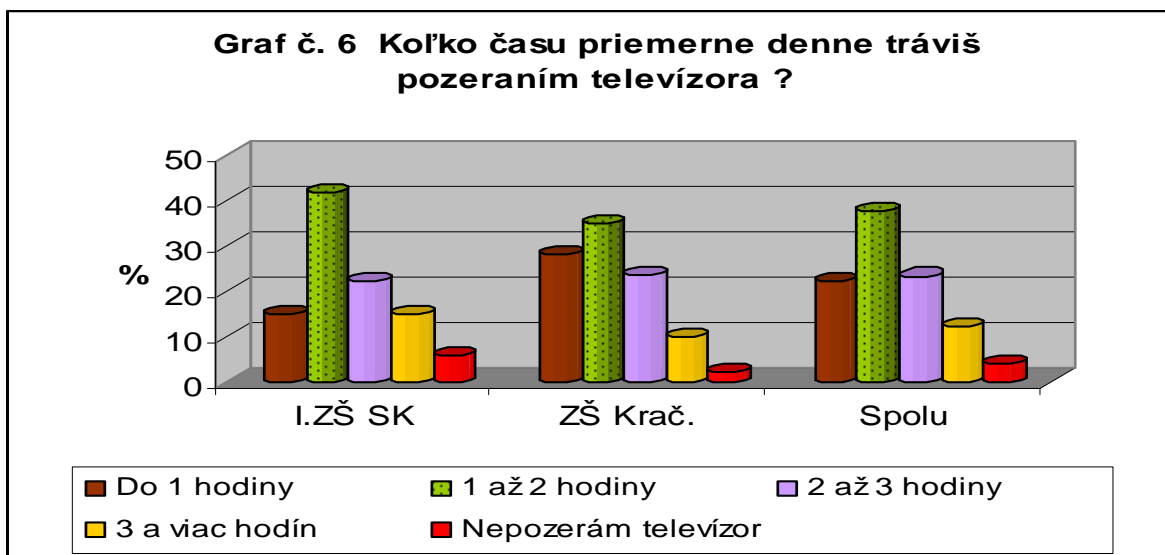
Na otázku, „Tráviš svoj voľný čas s kamarátmi v zariadeniach kde sa fajčí a podáva alkohol?“ /Graf č. 4/ žiaci odpovedali nasledovne: vôbec nenavštevuje takéto zariadenia 45,5% opýtaných /viac žiaci mestskej školy/, 44,2% respondentov uviedlo odpoveď „občas“ / viac žiakov z vidieckej ZŠ / a 10,3% opýtaných priznalo, že v takýchto zariadeniach trávi svoj voľný čas „často“ /viac žiakov z mestskej ZŠ/.

Kladne hodnotíme skutočnosť /Graf č. 5/, že na otázku „Podľa Tvojho názoru vplýva šport na zdravie človeka?“, odpovedalo „áno“ až 95,5% opýtaných /takmer rovnaké odpovede žiakov z obidvoch škôl/. Iba 0,6% žiakov uviedlo, že šport nemá vplyv na zdravie človeka a 3,9% sa nevedelo k uvedenej otázke vyjadriť / viac žiakov mestskej školy/.

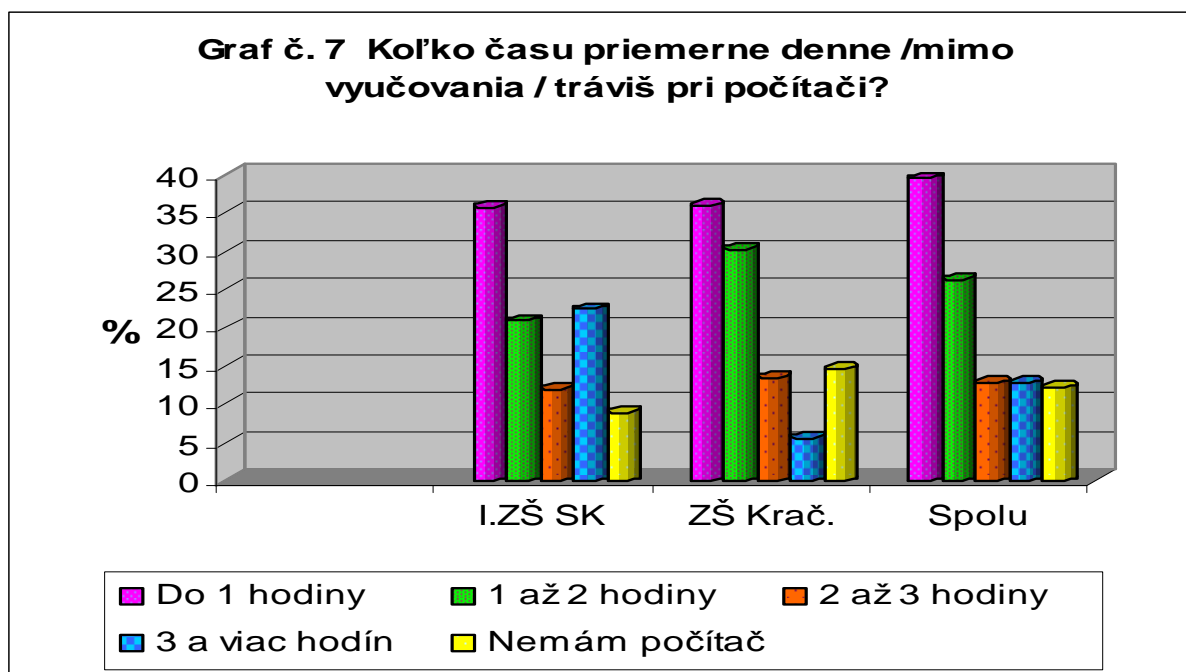

Z prieskumu tiež vyplynulo /**Graf č. 6**/, že žiaci radi trávia svoj voľný čas pozeraním televízora. Najvyššie percento opýtaných sleduje denne televízor 1-2 hodiny / prevahu tvorili odpovede žiakov z mestskej ZŠ/. Negatívne hodnotíme skutočnosť, že denne sleduje televíziu 2-3 hodiny takmer štvrtina opýtaných /23,4%/, bez významných rozdielov v oboch súbormi. Voľný čas sledovaním televízie viac ako 3 hodiny denne trávi 12,1% respondentov, pričom miernu prevahu tvorili odpovede žiakov mestskej ZŠ. Televízor nepozera iba 3,9 % opýtaných žiakov.

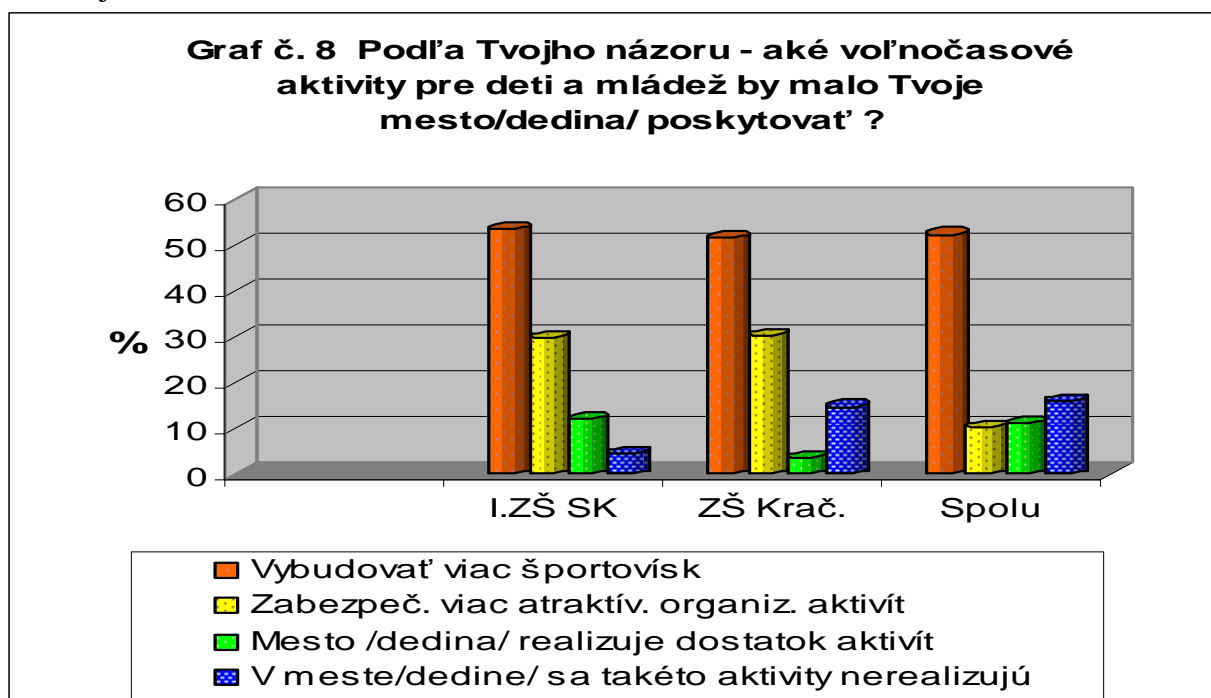

Pri odpovediach na otázku, „Koľko času priemerne denne / mimo vyučovania/ trávíš pri počítači?“ / **Graf č. 7** /, najvyššie percento respondentov z celkového súboru - 39,5% uviedlo, že pri počítači trávi čas do 1 hodiny /takmer zhodný počet odpovedí žiakov obidvoch škôl/. Jednu až dve hodiny trávi čas prácou s počítačom 26,3% opýtaných / vyššie percento odpovedí sme zaznamenali na vidieku/, 2-3 hodiny denne trávi čas za počítačom 12,8% respondentov /miernu prevahu tvorili žiaci vidieckej školy/. Veľmi negatívne hodnotíme skutočnosť, že 12,8% žiakov z celkového súboru trávi svoj voľný čas pri počítači 3 a viac

hodín denne, pričom výraznú prevahu tvorili odpovede žiakov mestskej ZŠ. V dotazníku uviedlo 12,2 % opýtaných žiakov, že nemá počítač / prevažne žiaci vidieckej školy/.

Kladne hodnotíme názory mladých ľudí / **Graf č. 8/** že až 52,6% respondentov z celkového súboru by uvítalo viac vybudovaných športovísk, / takmer rovnaké percento odpovedí žiakov z oboch škôl/. 10,3% žiakov uviedlo, že v ich meste/dedine/ sa voľnočasové aktivity pre deti a mládež nerealizujú / výraznejšie odpovede boli u žiakov vidieckej ZŠ/.

Pri porovnaní odpovedí chlapcov a dievčat z oboch ZŠ sme zistili veľké rozdiely v športovaní. Kým chlapcov športuje 46,2%, dievčatá športujú len v 15,4 percentách, čo predstavuje rozdiel 30,8%. Z jednotlivých druhov športu, chlapci uprednostňujú v najvyššom

percente futbal /51,7%/, kým dievčatá inklinujú skôr k volejbalu, respektíve basketbalu /27,8%/ a tancu /21,5%/. Podobne je to aj s trávením voľného času pozeraním televízora /chlapci - 4,4%, dievčatá - 18,5%/. Opačné odpovede sme zaznamenali pri práci s počítačom /chlapci - 23,0%, dievčatá len 7,7%/. Zarážajúca je skutočnosť, že až 30,8% dievčat trávi svoj voľný čas na diskotékach, chlapci takto odpovedali len 9,9 percentách, čo predstavuje rozdiel 20,9%.

Záver :

Z výsledkov dotazníkového prieskumu o využívaní voľného času vyplynulo, že žiaci trávajú svoj voľný čas rôzne. Pomáhajú doma, čítajú, navštevujú krúžky, pozerajú televízor, využívajú počítače, ale venujú sa i športu. Aj napriek tomu, že si uvedomujú, že šport má kladný vplyv na zdravie človeka, deti uprednostňujú rôzne iné aktivity, ktoré klasifikujeme ako pasívny oddych. Žiaci využívajú malo organizované voľnočasové aktivity, ktoré organizujú školy, či iné detské a mládežnícke organizácie. Prieskum ukázal, že krúžkovým aktivitám sa venuje viac žiakov mestskej základnej školy oproti žiakom vidieckej školy. Pravdepodobne mestské školy a mládežnícke organizácie ponúkajú žiakom širší výber krúžkov a iných záujmových aktivít. Veľmi nízke percento opýtaných uvádza, že rado trávi svoj voľný čas s rodinou, naopak - najradšej ho trávi v spoločnosti kamarátov a spolužiakov, čo hodnotíme negatívne, nakoľko funkčná rodina sa považuje za základnú bunku spoločnosti, v ktorej prebieha najdôležitejší socializačný proces osobnosti mladého človeka. Alarmujúca je aj skutočnosť, že už žiaci základných škôl /hoci občas/, radi trávajú svoj voľný čas v zariadeniach, v ktorých sa fajčí a podáva alkohol.

Pri vyhodnocovaní súboru sme sa zamerali aj na porovnanie odpovedí žiakov podľa pohlavia. Veľké rozdiely boli zaznamenané v otázkach, zameraných na šport, kde takmer o tretinu chlapcov športuje viac v porovnaní s dievčatami. Televíziu sleduje viac dievčat, prácu s počítačom uprednostňujú hlavne chlapci. Zarážajúca je skutočnosť, že diskotéky obľubujú takmer o 21% viac dievčatá ako chlapci. Taktiež vo svojom voľnom čase pasívne oddychuje o 11,4 % viac dievčat ako chlapcov.

10. Publikácie, prednášky, workshopy a pod. :

Neboli realizované.

11. Realizačný výstup /podrobne popísať spôsob a termín realizácie s upresnením , čo považuje navrhovateľ za prínos pre zlepšenie zdravia obyvateľstva/.

Z výsledkov prieskumu vyplynulo, že je potrebné zo strany rodičov, škôl a mládežníckych organizácii deti naučiť, že zmysluplné trávenie voľného času znamená osvojenie si zdravého spôsobu života, čo je podmienkou predchádzania nevhodných návykov a negatívnych spoločenských javov /drogová závislosť, kriminalita a pod./.

12. Čerpanie finančných prostriedkov: Nesledovalo sa.

1. Názov projektu : Zneužívanie návykových látok /alkohol, tabak, drogy/ u detí a mládeže okresoch Svidník a Stropkov.

2. Číslo projektu: 2.

3. Riešiteľská organizácia: Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Svidníku
Sov. hrdinov 79, Svidník

4. Zodpovedný gestor: Odd. hygieny detí a mládeže

5. Spoluriešitelia: Vedenie vybraných základných škôl

Tento regionálny projekt sme začali realizovať v druhom polroku 2008, kedy prebiehala príprava a zostavovanie dotazníkov. Samotný dotazníkový prieskum u žiakov a študentov budeme realizovať v roku 2009.

1. Názov projektu : **Súťaž telesnej zdatnosti žiakov stredných škôl a učilíšť v okrese Svidník a Stropkov**

2. Číslo projektu: **3.**

- V októbri 2008 sa uskutočnilo na Strednej zdravotníckej škole milosrdného Samaritána vo Svidníku okresné kolo 12. ročníka tejto súťaže, ktorej sa zúčastnili trojčlenné družstvá z piatich stredných škôl v regióne. Súťažiacim, ale aj pasívnym účastníkom, ktorí súťažiacich podporovali sme merali telesnú skladbu a vyšetrovali sme množstvo oxidu uhľnatého vo vydychovanom vzduchu pomocou prístroja Smokerlyzer.

1. Názov projektu **Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov**

2. Číslo projektu: **4.**

V roku 2007 sme začali realizovať projekt „Výživa, životný štýl a rizikové faktory SCCH u Rómov v okrese Svidník a Stropkov“. Celkovo sme vyšetrili 142 klientov, u ktorých sme sledovali biochemické a antropometrické ukazovatele. Súčasťou projektu bol aj dotazníkový prieskum zameraný na výživu a stravovanie, aktivity, psychosociálne faktory a bývanie. V roku 2007 bol projekt vyhodnotený a prezentovaný na seminári RÚVZ vo Svidníku. V mesiaci september 2008 bol prezentovaný na vysokoškolskom seminári RÚVZ v Prešove.

V roku 2008 sme v spolupráci s Podduklianskym osvetovým strediskom vo Svidníku realizovali projekt „Vzdelávanie Rómov ako prostriedok majoritnej spoločnosti“. U 16 Rómov sme vyšetrili biochemické a antropometrické ukazovatele a v rámci besedy sme sa zamerali aj na zdravý životný štýl.

1. Názov projektu : **Analýza zdravotného stavu a vplyv práce a pracovných podmienok pracovníkov chránených dielni**

2. Číslo projektu: **5.**

Uvedený projekt sa rieši vo fy JAK-DUP, Stropkov a vo firme ALKORION spol. s r.o. Svidník. Respondenti – osoby so zdravotným postihnutím vyplňovali štyri typy dotazníkov (dotazník hodnotenia sensorickej záťaže pri práci z hľadiska charakteristík práce a pracovného prostredia, dotazník na hodnotenie neurotických tendencií N-5, dotazník na hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa charakteristík subjektívnej odozvy zamestnancov na záťaž (Meister) a hodnotenie psychickej pracovnej záťaže podľa

charakteristík práce a pracovného prostredia) - ani v jednom prípade hodnotením nevyšiel tretí, resp. štvrtý stupeň, ktoré sú kritériami nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

V mesiaci marec 2008 sa respondenti firmy ALKORION spol. s r.o. Svidník podrobili vyšetreniu rizikových faktorov životného štýlu – v Poradni zdravia bol vykonaný odber krvi na vyšetrenie cholesterolu, glukózy, triglyceridov a HDL-cholesterolu. Zároveň v mesiaci máj vyplnili aj ďalšie 4 typy dotazníkov, a to dotazník informovanosti zamestnancov – psychická záťaž, test koncentrácie pozornosti, dotazník na životosprávu a pohybovú aktivitu.

V mesiaci október 2008 sa aj respondenti firmy JAK-DUP, Stropkov podrobili vyšetreniu rizikových faktorov životného štýlu – Poradňou zdravia bol vykonaný odber krvi na vyšetrenie cholesterolu, glukózy, triglyceridov a HDL-cholesterolu a zároveň vyplnili aj ďalšie 4 typy dotazníkov, a to dotazník informovanosti zamestnancov – psychická záťaž, test koncentrácie pozornosti, dotazník na životosprávu a pohybovú aktivitu.

Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu v textovej a grafickej forme bude spracované v I. polroku 2009.

Na základe výstupov sa navrhnu intervenčné aktivity zamerané na zlepšenie pracovného prostredia a zdravotného stavu zamestnancov, ochranu a podporu zdravia zamestnancov.

1. Názov projektu : Hygienická úroveň kvality poskytovaných služieb v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v meste Svidník

2. Číslo projektu: 6.

Riešiteľ: RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
Odd. hygieny životného prostredia

Termín ukončenia: neudaný

Laboratórna spolupráca: RÚVZ so sídlom v Prešove

Cieľ: zistiť dodržiavanie prevádzkového režimu v zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v meste Svidník – kaderníctvach, kozmetikách, pedikúrach, manikúrach, masážnych salónoch

Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:

Kontrolná činnosť v rámci ŠZD je zameraná na dodržiavanie zásad hygieny pri obsluhu zákazníka so zreteľom na ustanovenia schválených prevádzkových poriadkov. Dozor je zameraný hlavne na sterilizáciu pracovných nástrojov, dezinfekciu plôch a prac. pomôcok, ochranu nekrytých častí tela, skladovanie a manipulácia s čistým a použitým prádlom, manipulácia s produkovaným tuhým a biologickým odpadom, dodržiavanie pracovným podmienok personálu /šatne, umyvárne, WC a pod./, zákaz fajčenia v prevádzke. V rámci dozoru sa zariadenia sledujú i z hľadiska ich mikrobiálneho znečistenia a to odberom sterov z pracovného prostredia, pracovných nástrojov, čistej bielizne – uteráky, pláštinky. Stery sa odoberajú počas prevádzky. V 2008 boli stery odobraté z 8 prevádzok. /2 holičstva, 5 kaderníctva, 1 manikúra a pedikúra/. V jednom prípade bol izolovaný *Staphylococcus aureus* z čepielky holiaceho strojčeka. Z ostatných sterov neboli izolované patogénne alebo podmienené patogénne mikroorganizmy. Z výsledkov odobratých sterov môžeme konštatovať, že dezinfekcia je účinná.

V prevádzkach zariadení starostlivosti o ľudské telo v meste Svidník neboli zistené nedostatky v porušovaní hygienických zásad prevádzkového režimu, za ktoré by boli uložené blokové pokuty. V úlohe budeme pokračovať aj na budúci rok. Nakoľko máme RÚVZ so

sídlom v Prešove stanovený týždenný limit sterov, ktoré môže odobrať RÚVZ Svidník nepodarilo sa nám vykonať stery z prostredia vo všetkých prevádzkach v meste.

1. Názov projektu : Pramene – sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely

2. Číslo projektu: 7.

- 1. Riešiteľ:** RÚVZ so sídlom vo Svidníku
Sovietskych hrdinov 456/ 79, Svidník
Odd. hygieny životného prostredia
- 2. Termín ukončenia:** neudaný
- 3. Laboratórna spolupráca:** RÚVZ so sídlom v Prešove
- 4. Cieľ :** Sledovanie kvality vody z prameňov v okrese Svidník a Stropkov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely.
- 5. Podrobný popis dosiahnutých výsledkov:**

Od roku 2002 sa vykonáva sledovanie kvality vody z prameňov, ktoré obyvatelia využívajú na pitné účely. V okrese Stropkov sa nachádzajú 4 pramene, ktoré obyvatelia využívajú na samozásobenie pitnou vodou a to v obciach Gribov, Staškovce, Bukovce a Stropkov – Sítники. V okrese Svidník sa nachádza 5 prameňov, ktoré občania využívajú na samozásobenie pitnou vodou a to v obciach Radoma, Dubová, Vyšný Orlík a 2 pramene v meste Svidník – Čierna hora a Pod cerkvou.

V roku 2008 bolo odobratých 9 vzoriek vôd z prameňov, ktoré obyvatelia hromadne využívajú na pitné účely. Vzorky vôd z prameňov Dubová, Radoma boli závadné po mikrobiologickej stránke aj chemickej stránke, voda z prameňa Svidník – Pod cerkvou, Stropkov – Sítники a Gribov boli závadné po mikrobiologickej stránke. Voda odobratá z prameňov Svidník – Čierna Hora, Vyšný Orlík, Staškovce a Bukovce splňali požiadavky na kvalitu pitnej vody vo všetkých sledovaných ukazovateľoch.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trebišove**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR (NEHAP III)

V rámci akčného plánu pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. je implementovaný akčný plán pre prostredie a zdravie detí (CEHAPE) a jeho 4 regionálne ciele. V rámci týchto cieľov sú plnené aktivity zamerané okrem iných na zavedenie monitoringu kvality vôd na kúpanie v prírodných a rekreačných vodách (umelé kúpaliská). V roku 2008 bol zavedený a je funkčný softvérový produkt Voda na kúpanie do činnosti RÚVZ. Údaje o kúpaliskách sú priebežne doplňované do Informačného systému o kvalite vody na kúpanie.

1.4 Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok Úradov verejného zdravotníctva

Na webovej stránke odboru HŽP sú zverejňované údaje o náplni činnosti odboru, informujeme verejnosť o aktuálnych problémoch v oblasti ochrany zdravia ľudí, uverejňujeme súvisiace právne predpisy a aktuálne informácie o priebehu LTS na kúpaliskách v okrese. Súčasťou stránky je odkaz, ktorý presmeruje záujemcu na Informačný systém o kvalite vody na kúpanie ÚVZ SR, kde získa podrobnejšie informácie o stave na jednotlivých kúpaliskách.

1.8 Monitoring pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku sa zabezpečuje kontinuálne v súlade s platnými predpismi. Úloha sa plní priebežne podľa harmonogramu odberov vzoriek pitnej vody, u kompletných rozborov podľa harmonogramu laboratórií RÚVZ Košice. Plán odberu je zostavený tak, aby bola odberom a následným laboratórnym vyšetrením zistená kvalita vody na každom spotrebisku verejných vodovodov. Výsledky monitorovania kvality pitnej vody sú vkladané do počítačového programu VYDRA pre ďalšie spracovanie. V roku 2008 bolo v rámci monitoringu odobratých 49 vzoriek pitnej vody na analýzu podľa minimálneho rozsahu a 8 vzoriek pitnej vody na úplný rozbor (Trebišov – sieť, sídlisko JUH; Trebišov – sieť, sídlisko SEVER; ÚV Boľany – upravená voda; Veľký Kamenec – sieť, Obecný úrad; obec Brehov; obec Byšta; obec Kravany- dolný vodovod; obec Michalany –NS jednota-sieť). Kvalita vody vyhovovala požiadavkám Nariadenia vlády SR č. 352/2006 Z. z.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

Cieľ

Zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov. Na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločenstiev. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overovať poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov.

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V priebehu roka 2008 sme v rámci štátneho zdravotného dozoru prehodnocovali a upresňovali počty pracovníkov na rizikových pracoviskách nášho okresu, na ktorých sú vyhlásené rizikové práce – celkom to bolo 28 previerok.

Zrušili sme rizikové práce na RTG oddelení NsP Kráľovský Chlmec n.o., v riziku ionizujúceho žiarenia 3. kategórie (8 pracovníkov, z toho 4 ženy). Zamestnancov tohto oddelenia sme preradili do 2. kategórie. Taktiež sme zrušili rizikové práce v pekárni ČILI 5 s.r.o. Sečovce v riziku múčneho prachu (8 pracovníkov, z toho 3 ženy), z dôvodu zániku prevádzky.

Bolo vydané 1 rozhodnutie, ktorým sme vyhlásili rizikové práce na 10 nových pracoviskách vo firme Vagónka a.s. Trebišov, s rizikovým faktorom hluk a prach 3. a 4. kategórie, s celkovým počtom pracovníkov 68 (z toho 0 žien). V riziku hluku 4. kategórie je to celkovo 9 pracovníkov a v riziku prachu 4 pracovníci.

V roku 2008 evidujeme **celkom 437 pracovníkov** vykonávajúcich rizikové práce (z toho **156 žien**), čo je oproti roku 2007 nárast o 44 pracovníkov, z toho u žien nastal pokles o 5.

Z jednotlivých rizikových faktorov, ktorým sú vystavení pracovníci vykonávajúci rizikové práce najväčší **nárast** nastal v riziku hluku o 43 pracovníkov (z toho 0 žien), prachu o 32 pracovníkov (z toho u žien pokles o 6), naopak **pokles** nastal v riziku ionizujúceho žiarenia o 11 pracovníkov (z toho 3 ženy), u chemických látok o 4 pracovníkov (0 žien) a v riziku infekcií o 5 pracovníkov (z toho 1 žena).

Súhrne údaje o rizikových prácach a exponovaných pracovníkoch v roku 2008 za náš okres sme zadávali do programu ASTR a výstupné zostavy sme zaslali e-mailom a v tabuľkovej forme na ÚVZ SR odbor PPL v Bratislave, podľa požiadavky gestora spracovania programu ASTR za SR.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

V roku 2008 pracovníci oddelenia PPL vykonali 21 previerok v prevádzkach okresu, v ktorých sa manipuluje s jedovatými a veľmi jedovatými chemickými látkami a prípravkami. Z toho bolo 12 previerok v poľnohospodárskych podnikoch (používanie agrochemikálií na ochranu rastlín), 7 v predajniach, v ktorých sortimente sa nachádzajú aj agrochemikálie patriace medzi jedovaté látky a prípravky a 2 previerky u samostatne hospodariacich roľníkov (odborná spôsobilosť pre prácu s jedmi, skladovanie agrochemikálií, prevádzkové poriadky, posudky o riziku).

Zároveň bolo vydaných 6 rozhodnutí, ktorými bolo schválených 6 prevádzkových poriadkov, z toho 2 prevádzkové poriadky v organizáciách, v ktorých sa manipuluje s chemickými faktormi (poľnohospodárske podniky - sklady agrochemikálií) a 4 predajne, v ktorých sortimente predaja sú aj chemické látky a taktiež 2 vypracované posudky o riziku.

Do 4 náhodne vybraných firiem (3 poľnohospodárske podniky a 1 sklad minerálnych olejov) v našom okrese sme rozdali 13 dotazníkov informovanosti zamestnancov, ktorí sú exponovaní veľmi jedovatým a jedovatým látkam a prípravkom.

Z vyplnených dotazníkov informovanosti zamestnancov vyplýva, že väčšia časť pracovníkov je dostatočne informovaná o vplyve na zdravie nebezpečných chemických látok a prípravkov, s ktorými prichádzajú do styku pri práci. Tieto informácie získavajú od zamestnávateľa na pravidelných školeniach. Pracovníci sú dostatočne vybavení osobnými ochrannými

pracovnými prostriedkami. Prekvapením bolo zistenie, že asi polovica zamestnancov, ktorí vyplňovali dotazník uviedlo, že sa nezúčastňuje pravidelnej lekárskej preventívnej prehliadky v súvislosti s rizikom vykonávanej práce. Následne boli vykonané opatrenia na odstránenie tohto nedostatku.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V okrese Trebišov v roku 2008 evidujeme **2 rizikové pracoviská**, na ktorých sa pracuje **s chemickými karcinogénmi**, s celkovým počtom exponovaných **24 pracovníkov, z toho 21 žien**. Jedná sa o onkologické oddelenie NsP a.s. Trebišov s celkovým počtom exponovaných 22 pracovníkov, z toho 19 žien a onkologickú ambulanciu NsP Trebišov s celkovým počtom exponovaných 2 pracovníkov, z toho 2 ženy. Na oboch pracoviskách sa pacientom podávajú chemoterapeutické prípravky v tabelárnej i v injekčnej forme. **V roku 2008** bolo na týchto pracoviskách vykonaných **3 448 liečebných kúr cytostatikami**. Z toho na oddelení bolo podaných 2 698 a ambulantne 750 cytostatík. Na týchto pracoviskách sme vykonali kontrolu pracovných podmienok a kontrolu vykonávania lekárskeho prehliadok u pracovníkov tohto pracoviska. Všetci pracovníci (celkom 24) sa zúčastnili na vstupných a preventívnych LP u lekára v NsP a.s. Trebišov. Taktiež sa pracovníci zúčastnili školenia 2 krát v roku, ktoré vykonáva primár onkologického oddelenia a vrchná sestra. Vrchná sestra vedie register exponovaných pracovníkov na oddelení, ktorí sú v riziku chemických karcinogénov.

Opatrenia na ochranu zdravia, zníženie a minimalizáciu expozície pracovníkov oddelenia pri práci s karcinogénmi spočíva v príprave chemoterapeutických prípravkov v digestore a dôslednom používaní osobných ochranných pracovných pomôcok a ich pravidelné čistenie.

V roku 2008 sme pokračovali v previerkach drevospracujúcich pracovísk. V okrese evidujeme celkom 38 drevospracujúcich prevádzok, z toho je 14 píl – gátrov. V roku 2008 vznikli 2 nové drevospracujúce prevádzky (Drevovýroba Pribeník – živnostník a Korben s.r.o. K. Chlmec) a 1 prevádzka zanikla (Drevoimpex K. Chlmec) z dôvodu jej zrušenia.

V menších prevádzkach, ktoré predstavujú väčšinu z týchto drevospracujúcich prevádzok (stolárstva, výroba nábytku na zákazku) sa používajú prevažne drevotriekové materiály a drevo z tvrdých drevín (buk, dub) sa nepoužíva resp. iba v malých množstvách, aj to prevažne vo vlhkom stave a tak vznik respirabilného prachu pri tejto činnosti je minimálny.

V roku 2008 boli v okrese Trebišov hlásené a vykonané 2 odborné sanácie budov s obsahom azbestových materiálov. Jednalo sa o administratívnu budovu, ktorá pôvodne slúžila ako sídlo viacerých firiem a po zbúraní sa tu buduje obchodný reťazec Tesco. V druhom prípade išlo o bytový dom, na ktorom sa vykonávala výmena poškodených azbestocementových dosiek.

Sanačné práce vykonala firma RONAR s.r.o. Košice a firma PROSERVIS s.r.o. Strážske. Obidve spoločnosti majú oprávnenie na zneškodňovanie takýchto materiálov a tiež si splnili ohlasovaciu povinnosť k nášmu RÚVZ a ďalej postupovali v zmysle NV SR č. 253/2006 o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

Túto úlohu sme doposiaľ nerealizovali.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Tunajšie oddelenie PPL v roku 2008 prešetrilo 5 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. V troch prípadoch išlo o zamestnancov firmy JAS-Export s.r.o. Sobrance, prevádzka Parchovany, kde pracovníčky pracovali ako šičky zvrškov obuvi a v dvoch prípadoch o dve rôzne firmy a to ŠP Protektor Sečovce, kde pracovník obsluhoval protektorovaciú linku a v prevádzke Metax Trebišov, kde pracovník vykonával profesiu šoféra – robotníka pri čistení plynových rúr a nádrží.

V troch prípadoch sme vedeli jednoznačne potvrdiť, že ochorenie pacienta je v priamej v príčinnej súvislosti medzi ochorením a vykonávanou prácou, avšak v ďalších dvoch prípadoch sme sa nevedeli jednoznačne vyjadriť, či ochorenie je v priamej súvislosti s vykonávanou profesiou.

Z kliniky pracovného lekárstva v Košiciach boli hlásené 2 choroby z povolania – v 1 prípade choroba z povolania z DNJZ a v 1 prípade choroba z povolania spôsobená vibráciami, s odporúčaním preradenia zamestnancov na iné pracovisko trvale, mimo rizika DNJZ a vibrácií.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V roku 2008 sme neprešetrovali žiadne podozrenie, alebo iné poškodenie zdravia so zameraním na ochorenie chrbtice.

V našom okrese sme náhodne vybrali jeden obchodný reťazec Tesco Kráľovský Chlmec, v ktorom sme rozdali 5 dotazníkov, týkajúcich sa spokojnosti zamestnancov pri výkone svojej profesie, pri ktorej zamestnanci vykonávajú ručnú manipuláciu s bremenami (doplňovanie tovarov zo skladu do regálov). Z dotazníkov vyplýva, že zamestnávateľ vytvára pre svojich zamestnancov vhodné pracovné podmienky na pracovisku a stále sa ich snaží zlepšovať.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Cieľ

Znížiť riziko vzniku ochorení podmienených prácou a pracovnými podmienkami na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (ZJ) u zamestnancov, ktorí vykonávajú prácu so ZJ prevažnú časť pracovnej zmeny (t.j. viac ako 4 hodiny denne).

V roku 2008 bola vykonaná 1 previerka prevádzky v okrese Trebišov, kde prevláda práca pri počítači a zároveň boli vyplnené 4 dotazníky informovanosti zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami. Jednalo sa o novostavbu OTP Banka Slovensko a.s., pobočka Trebišov, kde pracovníci vykonávajú profesiu bankového poradcu pri poradenskej činnosti klientom.

Z vyplnených dotazníkov vyplynulo, že na preverovanom pracovisku zamestnanci neabsolvovali vstupnú lekársku prehliadku pred zaradením na prácu so zobrazovacími jednotkami a tiež vyšetrenie zraku.

Firma bola upozornená na tento nedostatok a pri následnej kontrole pracoviska bolo zistené, že organizácia zabezpečila vykonanie lekárskej prehliadky u všetkých zamestnancov.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

- Sledovanie obsahu dusičnanov a dusitanov v potravinách pre dojčatá a malé deti – spolu bolo odobratých 55 vzoriek potravín na báze mrkvy a listovej zeleniny, obsah dusičnanov bol vyhovujúci, pre dusitany platí len monitoring
- V mesiaci marec a apríl 2008 boli odobraté po tri vzorky potravín pre dojčatá a malé deti (s obsahom mlieka, cereálií a jablka) k stanoveniu obsahu patulínu a mykotoxínov a zaslané do NRC na RÚVZ so sídlom v Poprade. Z domácej produkcie boli odobraté 2 vz. a z dovozu 4 vzorky. Výsledky vyšetrených vzoriek v sledovaných ukazovateľoch boli vyhovujúce.
- V mesiaci jún 2008 bolo odobratých a zaslaných päť vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na kontrolu reziduí pesticídov a kongenéro PCB. Výsledky 4 vyšetrených vzoriek boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce. Výsledok jednej vzorky nie je k dispozícii.

Všetky vzorky boli odobraté podľa harmonogramu vypracovaného na rok 2008.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

Tento projekt je plnený v spolupráci s oddelením podpory zdravia. Cieľová skupina pre tento projekt je stredne ťažká práca v zmysle OVD SR pre ženy a mužov v dvoch vekových kategóriách 19-34 rokov a 35 a viac rokov po 20 respondentov. Spolu je sledovaných 80 respondentov.

U všetkých respondentov bolo vykonané somatometrické vyšetrenie, spracované a vyhodnotené stravovacie zvyklosti a pohybová aktivita.

Jednodenné jedálne lístky boli spracované a vyhodnotené v programe ALIMENTA. Tabuľky so spracovanými údajmi

- dotazník o spotrebe potravín
- dotazník o pohybovej aktivite a životospráve
- sledovanie vybraných výživových faktorov
- somatometrický dotazník a biochemické vyšetrenie

boli zaslané na RÚVZ so sídlom v Košiciach.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V rámci plnenia úlohy bolo spolu odobratých 26 vzoriek kuchynskej soli. Z toho 12 vzoriek domácej produkcie a 14 z dovozu. V dvoch vzorkách z dovozu bol zistený obsah KJ nižší ako 15 mg/kg.

V baliarni Balima s.r.o. je balená iba soľ „Varená jedlá soľ jodovaná“, dátum minimálnej trvanlivosti 6 mesiacov, ktorej krajinou pôvodu je Bielorusko. V baliarni nie je pridávaná žiadna látka. V zložení dovážanej soli je udávaná ako prídavná látka KJ, v menšom množstve KJO₃ a protihrudkujúca látka ferokyanid draselný. Spracovaná úloha bola zaslaná na RÚVZ so sídlom v Košiciach .

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Výsledky cielených sledovaní – v zmysle zabezpečenia štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008 bolo odobratých 14 vzoriek kozmetických výrobkov na sledovanie vybraných regulovaných látok v určených kozmetických výrobkoch. Boli vyšetrované mikrobiologické ukazovatele, obsah konzervačných látok (kyseliny benzoovej, kyseliny sorbovej, kyseliny salicylovej, parabénov) a obsah fluoridov. Vzorky v chemických ukazovateľoch vyhovelí požiadavkám uvedeným v prílohe č. 6 Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z. a požiadavkám uvedeným v Nariadení vlády SR č. 418/2007 Z.z., v mikrobiologických ukazovateľoch nevyhovela 1 vzorka pre zvýšený obsah celkového počtu mikroorganizmov.

1. Mikrobiologické vyšetrenie dekoratívnej kozmetiky

Za mesiac marec bola vykonaná 1 kontrola, pri ktorej boli odobraté 2 druhy vzoriek dekoratívnej kozmetiky dovezených do SR. Laboratórne analýzy vzoriek boli vykonané v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Poprade.

Vyšetrované vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovelí mikrobiologickým požiadavkám uvedeným v prílohe č. 3 usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008.

Pri výkone kontroly spojenej s odberom neboli zistené nedostatky, potrebná dokumentácia bola k dispozícii. Označenie výrobkov na obale bolo v súlade s platnou legislatívou.

2. Stanovenie obsahu fluoridov v zubných pastách

Za mesiac máj bola vykonaná 1 kontrola, pri ktorej boli odobraté 3 druhy vzoriek zubných pást domácej i zahraničnej výroby. Laboratórne analýzy vzoriek boli vykonané v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline.

Vyšetrované vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovelí chemickým požiadavkám uvedeným v prílohe č. 3 Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z.

Pri výkone kontroly spojenej s odberom neboli zistené nedostatky, potrebná dokumentácia bola k dispozícii. Označenie výrobkov na obale bolo v súlade s platnou legislatívou.

3. Mikrobiologické vyšetrenie a stanovenie obsahu konzervačných látok vo výrobkoch pre dospelých

Za mesiac júl 2008 boli vykonané 2 kontroly, pri ktorých bolo odobratých 5 druhov vzoriek kozmetických výrobkov pre dospelých (vlasová kozmetika, ústne vody) dovezených do SR. Laboratórne analýzy boli vykonané v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline.

Vyšetrované vzorky v sledovaných ukazovateľoch vyhovelí mikrobiolog. požiadavkám uvedeným v prílohe č. 3 usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008 a v sledovaných chemických ukazovateľoch (stanovenie obsahu kyseliny benzoovej, kyseliny sorbovej, kyseliny salicylovej) vyhovelí požiadavkám uvedeným v prílohe č.6 Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z. a požiadavkám uvedeným v Nariadení vlády SR č. 418/2007 Z.z..

4. Monitoring výrobkov nanotechnológie a nanomateriálov

V rámci plnenia úlohy „Monitoring výrobkov – nanotechnológie a nanomateriálov“ bolo skontrolovaných 20 druhov krémov na opaľovanie. Ani v jednom prípade na výrobku nebolo deklarované použitie nanotechnológie alebo nanomateriálov.

4. Mikrobiologické vyšetrenie a stanovenie obsahu konzervačných látok vo výrobkoch pre deti

Za mesiac november 2008 boli vykonané 3 kontroly, pri ktorých boli odobraté 4 vzorky kozmetických výrobkov pre deti. Laboratórne analýzy vzoriek boli vykonané v laboratóriu na RÚVZ so sídlom v Poprade.

Vyšetrované vzorky v sledovaných ukazovateľoch v 3 vzorkách vyhoveli a v 1 vzorke nevyhoveli mikrobiologickým požiadavkám uvedeným v prílohe č. 3 usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008 pre prekročenie celkového počtu mikroorganizmov. V sledovaných chemických ukazovateľoch (stanovenie obsahu parabénov) vyhoveli požiadavkám uvedeným v Nariadení vlády SR č. 418/2007 Z.z.

Vzorky boli vyšetrené jednovzorkovým systémom. K tomu, aby bolo možné výrobok posúdiť ako nebezpečný bolo potrebné odobrať 5 vz. systémom, čo nebolo možné vykonať, pretože na prevádzke sa už takýto výrobok nenachádzal. Zistené skutočnosti boli oznámené prevádzkovateľke, u ktorej bola vzorka odobratá a distribútorovi.

3.5. Výskyt zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov

V roku 2008 bolo 20 hlásení z ÚVZ SR prostredníctvom informačného systému Spoločenstva RAPEX nad kozmetickými výrobkami o výskyte zdravotne nebezpečných kozmetických výrobkov, pri ktorých bolo vykonaných 263 kontrol.

Pri kontrole hlásení výskyt týchto výrobkov v našom regióne nebol zistený. Zistené skutočnosti boli oznámené v 19 správach na ÚVZ SR.

OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Minerálne a pramenité balené vody

V roku 2008 bolo odobratých 24 vzoriek (3 dovoz, 21 domáca produkcia) z distribučnej siete a zo zariadení spoločného stravovania na overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v predpísaných podmienkach

- overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd,
- kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti.

Z celkového počtu odobratých vzoriek bolo 13 vôd minerálnych, 9 vôd balených pramenitých a 2 vzorky z galónov odobraté na pracoviskách v pracovni NsP Trebišov a administratívnej budove BLIKA Trebišov. Pri minerálnych a balenej pitnej vode nebolo zistené porušenie predpisov pri skladovaní a vyšetrené vzorky boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce.

V jednej vzorke pramenitej vody z galóna odobratej v pracovni NsP Trebišov bolo zistené prekročenie celkového počtu mikroorganizmov kultivovaných pri teplote 20⁰ C. Pravdepodobnou príčinou nevyhovujúceho výsledku je spôsob manipulácie a uskladnenie galónu pri vysokej teplote, ktorá je v pracovnom prostredí pracovne.

Radiačne ošetrované potraviny

V mesiaci november 2008 bola v ZSS odobratá vzorka výrobku FORT FOOD - Arašidy lupané, pražené, solené a zaslaná na ÚVZ SR na lab. vyšetrenie. Výsledok vyšetrenia vzorky – vzorka nevykazuje vlastnosti radiačne ošetrenej potraviny.

Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu

V mesiaci jún 2008 bolo odobratých a zaslaných 5 vzoriek potravín určených pre dojčatá a malé deti na kontrolu rezidií pesticídov a kongenéro PCB. Výsledky 4 vyšetrených vzoriek boli v sledovaných ukazovateľoch vyhovujúce. Výsledok jednej vzorky nie je k dispozícii.

Glutén v diétnych potravinách

V mesiaci september 2008 podľa vypracovaného plánu bola odobratá jedna vzorka výrobku Celi hope Biscuits– Piškóty, a zaslaná na ÚVZ SR na kontrolu gluténu. Výsledok vyšetrenej vzorky bol vyhovujúci.

Materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami

V zmysle plnenia úloh viacročného plánu pre úradnú kontrolu nad materiálmi a predmetmi prichádzajúcich do styku s potravinami prebiehalo plnenie úlohy v dvoch fázach: s odberom vzoriek a bez odberu vzoriek.

Podľa časového harmonogramu bola vykonaná úradná kontrola v mesiaci marec v 5 zariadeniach s odberom 5 vzoriek materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami.

Odobraté vzorky:

1. plastové výrobky určené pre deti: tanier plytký
2. sklenené poháre s farebnou potlačou: pohár Orange
3. keramické výrobky: hrnček
4. obalové materiály: tvarované obaly z plastov na balenie potravinárskych výrobkov (keľímky)
5. PET fľaše + uzávery na fľaše

V súlade s plnením viacročného plánu úradnej kontroly „Materiály a predmety prichádzajúce do styku s potravinami“ bol v distribučnej sieti (prevádzka: DOMEX – RUROMAX, Novakovics Kristína, Hlavná 57, Kráľovský Chlmec) odobratý výrobok poháre Orange, výrobca: neudaný, krajina pôvodu: Čína, dovozca do Maďarska: Báthory Imre, 1239 Budapest, Péter apostol u. 3, zakúpený v Maďarsku – distribútor: INFISSO-SPED KFT., Jozsef Attila u. 57, 3527 Miskolc.

Uvedený výrobok bol laboratórne testovaný v rizikových chemických ukazovateľoch – obsah Cd, Pb v Národnom referenčnom laboratóriu pre materiály a predmety určené na styk s potravinami pri RÚVZ so sídlom v Poprade, u ktorého bola zistená migrácia Cd a Pb nad prípustné stanovené limitné hodnoty.

Obsah Cd – priem. hodnota 2,245 mg/ústny okraj

Obsah Pb - priem. hodnota 41,897 mg/ústny okraj

Na základe uvedeného bolo ÚVZ SR odporúčané zakázať distribúciu a predaj pohárov a nahlásiť výskyt tohto výrobku v RASF.

Po oznámení výsledkov bolo vykonané šetrenie v prevádzke, kde bola vzorka odobratá, pri ktorom bolo zistené, že predmetný výrobok – poháre Orange sa v prevádzke už nenachádzal, bol vypredaný. Pri kontrolách v náhodne vybraných predajniach v našom regióne výskyt uvedeného výrobku nebol zaznamenaný.

Keramický hrnček, odobratý v prevádzke „Milión drobností“. Keďže nebol na prevádzke k dispozícii dodací list, ani vyhlásenie o zhode, prevádzkovateľka predložila dodací list dodatočn. V dodacom liste bol hrnček uvedený ako dekoračný predmet a preto prevádzkovateľka nemala povinnosť predložiť vyhlásenie o zhode.

V druhej fáze plnenia viacročného plánu úradnej kontroly, prebiehala úradná kontrola bez odberu vzoriek, ktoré boli vykonané pracovníkmi oddelenia hygieny výživy RÚVZ so sídlom v Trebišove.

Bolo vykonaných 15 kontrol. V priemyselnej výrobe prebiehala úradná kontrola u 3 výrobcov a bolo odkontrolovaných 6 vzoriek. U každého výrobcu bola predložená potrebná dokumentácia (vyhlásenie o zhode a kontrola podpornej dokumentácie) a označovanie v súlade s platnou legislatívou.

V distribučnej sieti bolo kontrolovaných 9 výrobkov. Označovanie bolo v súlade s Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1935/2004 o materiáloch a predmetoch prichádzajúcich do styku s potravinami.

V 6 prevádzkach pri kontrole nebola predložená požadovaná dokumentácia (chýbala podporná dokumentácia alebo vyhlásenie o zhode nemalo všetky potrebné náležitosti). Prevádzkovatelia boli upozornení, aby od dodávateľov obalových materiálov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami pri dodávke vyžadovali potrebnú dokumentáciu.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTKOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v našej republike zistiť trendy v danej oblasti, porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín, ktoré sa zrealizovali porovnateľnou metodikou.

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora.

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Cieľ

Overiť vhodnosť v súčasnosti používaného školského nábytku v školách k telesným rozmerom školských detí a mládeže.

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní podľa požiadaviek gestora.

Ďalšie riešené projekty a programy:

Preventívna ochrana a opatrenia chrániace deti a mládež pred negatívnymi javmi

1. Projekt SZO „Školy podporujúce zdravie“.

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav učiteľov, žiakov a ich rodičov

Anotácia

Projekt sa úspešne realizuje z iniciatívy WHO, RE a KES už od roku 1991 vo všetkých okresoch Slovenskej republiky v materských, základných i v stredných školách.

Etapy riešenia:

Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

Realizácia:

- Monitorovanie a hodnotenie realizácie projektu v jednotlivých školách.
- Organizovanie aktivít v školách podporujúcich zdravie k významným dňom WHO, spoločných podujatí na zvýšenie zdravotného uvedomenia organizovaných Regionálnym úradom verejného zdravotníctva
- Rozširovať spoluprácu s rodičmi, štátnou správou i samosprávou a s projektmi NPPZ, najmä CINDI a Zdravé deti v zdravých rodinách.

Výstupy

- Materiály vzdelávacie, propagačné a správy.
- aktivity k významným dňom vyhláseným Svetovou zdravotníckou organizáciou
- aktivity k ústrednej téme Svetového dňa zdravia, ktorou je v tomto roku pohyb, telesná námaha a šport.
- organizovanie vzdelávania žiakov v podpore zdravia,
- vykonávanie zvýšeného štátneho zdravotného dozoru v školách zapojených do projektu

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne.

2. Program ozdravenia výživy

Cieľ

Usmerňovanie správnej výživy obyvateľov s cieľom zlepšenia a podpory zdravia verejnosti.

Anotácia

Vývoj nepriaznivého zdravotného stavu vo výskyte tzv. civilizačných ochorení viedol k potrebe prijať systémové opatrenia na zlepšenie ďalšieho vývoja zdravotného stavu obyvateľov SR, kde najmä spôsobu života a výživovým zvyklostiam prislúcha popredné miesto. Docieľenie priaznivých zmien vo výžive obyvateľstva SR sú dlhodobého charakteru a ich riešenie resp. zabezpečovanie je neobyčajne zložitú, vyžadujúce úzku súčinnosť všetkých odvetví, ktoré sa na ich realizácii podieľajú.

Na základe vyššie uvedeného vláda SR cit. uznesením uložila ministromi pôdohospodárstva, financií, hospodárstva, práce, sociálnych vecí a rodiny, vnútra, obrany, kultúry a školstva rozpracovať uvedený Program na podmienky svojho rezortu

Etapy riešenia

Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

Výstupy

- informovanie a usmerňovanie žiakov, pedagógov, vedúcich školských stravovní a prevádzkovateľov školských bufetov o zásadách správnej výživy pri vytváraní zdravých stravovacích návykov
- zmena postoja obyvateľstva k vlastnému zdraviu

- poskytovanie konzultácií a odborných prednášok o správnej výžive detí a mladistvých
- Poskytovanie získaných poznatkov vedeniu materských škôl na ďalšie využitie vo výchovnom procese detí predškolského veku.

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne.

3. Projekt: Zdravé materské školy

Cieľ

Podporovať zdravie a vytvárať zdravé sociálne a životné prostredie pre najmladšiu generáciu.

Anotácia

Projekt je zameraný na podporu zdravia detí predškolského veku. Zdravé stravovacie návyky a predchádzanie stravovacím problémom, prevencia kardiovaskulárnych ochorení, rozvíjanie spolupráce a komunikácie ako nutnosť na zlepšenie vzťahov medzi ľuďmi, podpora zdravotného uvedomenia populácie, vytváranie primeraných podmienok na rozvoj osobnosti dieťaťa, podpora spolupráce rodičov a učiteľov v materskej škole sú okruhmi, ktoré naplňajú a rozvíjajú cieľ projektu.

Etapy riešenia

- Analýza aktuálneho stavu v materských školách okresu zapojených do projektu, analýza sociálneho prostredia a profilu rodiny.
- Realizácia kontinuálneho zdravotno-výchovného vzdelávania s cieľom oboznámiť pedagogických pracovníkov v materských školách o súčasnom stave prostredia a zdravia.
- Určenie prioritných problémov, ktoré sa týkajú prostredia a zdravia v jednotlivých materských školách, a návrhov na riešenie – individuálne poradenstvo.
- Testovanie pohybovej aktivity detí predškolského veku.
- Vykonávanie priamej intervencie v zmysle prevencie pasívneho spôsobu života, pôsobenia rizikových faktorov súvisiacich so stresom a pod.
- Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

Výstupy

- Úprava pohybových aktivít denného režimu detí s cieľom predchádzať chronickým poškodeniam zdravia detí.
- Odborná pomoc pri teoretickej a praktickej výchove k primárnej prevencii neinfekčných ochorení, ktorej prínos by sa mal pozitívne odraziť v zdravotnom stave budúcej dospeléj populácie.
- Sledovanie úrovne a kvality školského stravovania, usmerňovanie pracovníkov stravovacích zariadení pri vytváraní zdravých stravovacích návykov.
- Poskytovanie získaných poznatkov vedeniu materských škôl na ďalšie využitie vo výchovnom procese detí predškolského veku.

Vyhodnotenie: Projekt sa plní priebežne.

4. Projekt „ ADAMKO – hravo, zdravo.

Cieľ

Skvalitnenie života detí a rodiny kreatívnym akceptovaním zásad podpory a rozvoja zdravia, v prepojení so zásadami výchovy prosociálnej a enviromentálnej.

Etapy riešenia

- Analýza aktuálneho stavu v materských a základných školách okresu zapojených do projektu.
- Realizácia kontinuálneho zdravotno-výchovného vzdelávania s cieľom oboznámiť pedagogických pracovníkov v materských a základných školách
- Projekt je pre svoju aktuálnosť plnený bez časového obmedzenia.

Výstup

- Materiály vzdelávacie, mimická bábka ADAMKO, pracovné zošity a iné propagačné materiály.
- Koordinácia a odborné usmerňovanie materských a základných škôl, pri plnení a realizácii aktivít zameraných na podporu zdravia detí vo veku od 5 do 8 rokov.
- Poskytovanie získaných poznatkov vedeniu materských a základných škôl na ďalšie využitie vo výchovnom vzdelávacom procese.

Vyhodnotenie:

Projekt sa plní priebežne. Koordinujeme a usmerňujeme jednotlivé materské a základné školy pri plnení a realizácii aktivít zameraných na podporu zdravia detí vo veku od 5 do 8 rokov prostredníctvom mimickej bábky ADAMKO.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

1. Plánovanie očkovacích látok:

Očkovacie látky sú objednávané prostredníctvom obvodných pediatrov.

2. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

- Zabezpečený bol pravidelný zber údajov o zaočkovaných deťoch zo všetkých detských ambulancií v okrese.

- Zabezpečené bolo *metodické usmerňovanie* príslušných NZZ pre deti a dorast a NZZ pre dospelých v okrese Trebišov.

- V mesiaci február bol aktualizovaný očkovací kalendár pre pravidelné povinné očkovanie detí a dospelých v roku 2008: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25
◦ NZZ pre dospelých: 43
- V mesiaci apríl bolo zaslané usmernenie pre zdravotnícke zariadenia o očkovaní proti VHA u zdravotníckych zamestnancov: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25
◦ NZZ pre dospelých: 43
◦ Lôžkové NZZ: 3
◦ Detské domovy: 2
◦ Gastroenterologické NZZ: 2
- V mesiaci máj boli zaslané informácie o prekategORIZOVANÍ očkovacej látky PREVENAR a o nových vakcínach: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25

◦ NZZ pre dospelých: 43

- V mesiaci október bola zaslaná informácia o doporučených vakcínach proti chrípke na sezónu 2008/2009: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25
◦ NZZ pre dospelých: 43
- V mesiaci december bola zaslaná informácia o zásobovaní s očkovacími látkami s obsahom difterického toxoidu: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25
◦ NZZ pre dospelých: 43

- V rámci *Európskeho imunizačného týždňa* boli vykonané aktivity na propagáciu očkovania:

- Článok na webovej stránke RÚVZ Trebišov - Pneumokok – nevinná baktéria, ktorá vie zabiť
- Propagácia Európskeho imunizačného týždňa - na webovej stránke RÚVZ Trebišov
- Usmernenie pre lekárov prvého kontaktu o Európskom imunizačnom týždni, očkovaní proti chrípke a pneumokokovým infekciám: ◦ NZZ pre deti a dorast: 25
◦ NZZ pre dospelých: 43
- Beseda o najnovšom očkovaní u detí proti pneumokokovým infekciám s praktickými lekármi pre deti a dorast
- Besedy o význame povinného očkovania u detí, očkovania proti chrípke, proti pneumokokovým infekciám v spolupráci s rómskymi komunitnými pracovníkmi v obciach, kde je početnejšia rómska komunita – Boľany, Nižný Žipov.

- V rámci *vakcinačnej poradne* bola priebežne poskytovaná poradenská a bezplatná konzultačná činnosť v problematike imunizácie:

- poskytnutých bolo **15** konzultácií o očkovaní do zahraničia,
- vykonané bolo **1** očkovanie vakcínou Twinrix,
- poskytnutých bolo **54** konzultácií o očkovaní pre lekárov prvého kontaktu v okrese Trebišov.

3. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

- Táto úloha je vykonávaná priebežne. Kontrola očkovania bola vykonaná v septembri 2008.

- V skupine ochorení preventabilných očkovaním bolo hlásené:

- 1 ochorenie na *pertussis* u 5 ročného riadne očkovaného dieťaťa proti pertussis
- 1 ochorenie na *meningokokovú septikémiu* (ochorenie však potvrdené len na základe klinického obrazu)
- 1 *akútne vírusová hepatitída typu B* a 3 *chronické vírusové hepatitídy typu B*.

- Zaslané bolo usmernenie pre lekárov prvého kontaktu o osýpkach v Európe.

4. Manažment očkovania:

Zabezpečený bol pravidelný zber údajov o zaočkovaných deťoch zo všetkých detských ambulancií v okrese. Kontrolovaný bol chladový reťazec na ambulanciách – vykonaných bolo **25 kontrol** v NZZ pre deti a dorast a **3** v lekárňach.

5. Kontrola očkovania v SR:

V priebehu mesiaca jún 2008 boli vykonané kontroly opatrení, ktoré boli nariadené pri kontrole očkovania k 31.8.2007. Boli vykonané **4 kontroly** opatrení. Doočkované boli všetky deti vo vybraných obvodoch.

V priebehu mesiaca jún a júl 2008 bolo vykonaných **25** predbežných kontrol očkovania na detských ambulanciách v okrese.

V priebehu mesiaca august a september 2008 bolo vykonaných:

- **25** záverečných kontrol očkovania na detských ambulanciách v okrese, zameraných na očkovanie detí proti diftérii, tetanu, pertussis, VHB, haemof. infekciám, poliu, osýpkam, parotitíde, rubeole
- **58** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v ambulantných NZZ
- **18** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v lôžkových NZZ
- **18** kontrol očkovania proti VHB u kontaktov nosičov HBsAg
- **7** kontrol očkovania proti VHB u novorodencov HBsAg pozitívnych matiek
- **1** kontrola očkovania v UT Sečovce

Záverečná správa o imunizácii bola vypracovaná a zaslaná na RÚVZ do Košíc a okresnému odborníkovi pre pediatriu.

6. Vedenie evidencie očkovania pracovníkov zdravotníckych zariadení:

V priebehu mesiaca august a september 2008 bolo vykonaných:

- **58** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v ambulantných NZZ
- **18** kontrol očkovania proti VHB u zdravotníkov v lôžkových NZZ

7. Odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti).

V spolupráci s ČK, starostami obcí a a MUDr. Vereščákovou boli vykonané 2 besedy s rómskymi asistentmi v obciach Boľany, Nižný Žipov.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Laboratórna spolupráca na okresnej úrovni je dobrá. Invazívne kmene H. influenzae typu B, N. meningitidis, Str. pneumoniae neboli vykultivované.

Pravidelne je vykonávaná *analýza polyrezistentných kmeňov*, na základe týchto hlásení boli vykonané protiepidemické opatrenia na OAIM NsP Trebišov a.s. Z **23 kmeňov**, ktoré boli vykultivované z hemokultúr, boli v 7 prípadoch potvrdené multirezistené kmene (MRSA, Klebsiella pneumoniae, Pseudomonas aeruginosa, E. coli). Pri ostaných nozokomiálnych nákazach (mimo septikémií) bol multirezistentný kmeň potvrdený 2x (Pseudomonas aeruginosa).

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Úloha je plnená priebežne. Zlepšila sa spolupráca s dermatovenerológmi pri hlásení prenosných chorôb, vrátane pohlavných chorôb. RÚVZ pomáha pri vyhľadávaní kontaktov pohlavných ochorení, najmä detí. Zlepšenie nastalo pri hlásení nozokomiálnych nákaz z chirurgického oddelenia NsP Trebišov a.s.

3. Spolupráca na zabránení šíreniu ochorení prenosných zo zvierat na ľudí s RVPS

V mesiaci december 2008 bol hlásený výskyt 1 ochorenia na *leptospirozu* z Trebišova. Mesačne je zasielaná analýza o epidemiologickej situácii v okrese Trebišov pre RVPS.

4. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- Priebežne sa vykonáva *epidemiologické vyšetřovanie v ohniskách nákaz* v závislosti na epidemiologickej situácii vo výskyte prenosných ochorení:

- V systéme EPIS bolo vykázaných **903 ochorení**, spracovaných bolo **450 ohnisk**

Spracovaná bola *mesačná analýza* prenosných ochorení v okrese Trebišov - je zabezpečená spätná informovanosť RÚVZ v Košiciach, v Banskej Bystrici, lekárov prvého kontaktu,

mikrobiológov, infektológov, RVPS a obyvateľstva, písomne aj na webovej stránke RÚVZ Trebišov.

- *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **36 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.

- V skupine *ochorení preventabilných očkovaním* bolo hlásené:

- 1 ochorenie na pertussis u 5 ročného riadne očkovaného dieťaťa proti pertussis
- 1 ochorenie na meningokokovú septikémiu (ochorenie však potvrdené len na základe klinického obrazu)
- 1 akútna vírusová hepatitída typu B a 3 chronické vírusové hepatitídy typu B.

- Priebežne sa vykonávala *surveillance hemokultúr*, s následným epidemiologickým vyšetrením na príslušnom oddelení. V priebehu roka bolo vyšetrených **23 septikémií**, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

- *Analýza chrípkovej situácie* v okrese Trebišov:

- 12 x mesačná bola vykonaná analýza situácie v okrese Trebišov, v Európe, ochorení na vtáčiu chrípku vo svete. Uverejnená je na webovej stránke RÚVZ Trebišov.
- 52 x týždenne bolo spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení
- V mesiaci január 2008 bolo vykonaných **7 kontrol** očkovania proti chrípke v ÚSS v okrese Trebišov.

- Spolupracovalo sa na odberoch materiálu na chrípku so sentinelovými lekármi v okrese. V mesiaci január 2008 počas chrípkovej sezóny v okrese bolo odobratých 8 odberov na virologické vyšetrenie. Všetky boli negatívne.

- Vykonávala sa *enviromentálna surveillance poliomyelitídy*

- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce.
- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Trebišov.
- Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.
- V mesiaci júl 2008 bolo prešetrované podozrenie na akútnu chabú parézu u 17 ročnej ženy, ktoré však neskôr bolo vylúčené.

- Zaslané boli usmernenia pre lekárov prvého kontaktu o osýpkach v Európe a žltej zimnici v Brazílii.

5. Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov:

V UT v Sečovciach prebehla rekonštrukcia. V priebehu roka bolo prijaté 1 dieťa do 15 rokov, ktoré bolo očkované proti TBC.

6. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Na webovej stránke RÚVZ Trebišov je zabezpečená informovanosť obyvateľstva o prenosných ochoreniach v okrese Trebišov a počte ochorení na vtáčiu chrípku vo svete.

Uverejnené boli články v regionálnom týždenníku Slovo Zemplína:

- Pneumokok – nevinná baktéria, ktorá vie zabiť

- Aktuálne očkovanie proti chrípke v sezóne 2008/2009.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

1. Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

Úloha je plnená priebežne.

2. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Do systému EPIS sa vkladajú údaje podľa zoznamu položiek povinne hlásených do sietí od januára 2007.

1. *Systém rýchleho varovania (SRV)* – vložených bolo **36 informácií** o mimoriadnych epidemiologických situáciách v okrese Trebišov.
2. *Chrípka* - 52 x týždenne spracovanie hlásení o výskyte chrípky a akútnych respiračných ochorení

3. Manažment epidémií:

Analyzované boli 4 epidémie, ktoré boli hlásené do systému EPIS.

- Epidémia salmonelózy (A02.0) v predškolskom zariadení v Trebišove. Exponovaných bolo 100 osôb (17 x personál, 83 detí), 27 osôb bolo chorých a 8 osôb bolo potvrdených ako nosičov ochorenia. Ako nosiči ochorenia a choré osoby boli len deti MŠ od 3-6 rokov. V 25 prípadoch ochorenia bola potvrdená *S. enteritidis*. Predpokladá sa, že nákaza bola prenesená kontaminovanými nástrojmi, ktoré boli použité pri príprave vajíčkovej nátierky.
- Rodinná epidémia A02.0 – Sečovce, exponovaných bolo 5 osôb, u všetkých 5 chorých bola potvrdená *S. enteritidis*, ako faktor prenosu boli uvedené vyprázané kuracie stehná.
- Rodinná epidémia A02.0 – Streda nad Bodrogom, exponovaných bolo 10 osôb, u všetkých 4 chorých bola potvrdená *S. enteritidis*, ako faktor prenosu bol uvedený doma pripravený mrazený smotanový krém.
- Epidémia A 09 – rehabilitačné oddelenie NsP Trebišov a.s., exponovaných bolo 38 osôb (17 personál a 21 pacientov), chorých bolo 5 pacientov, ako prameň nákazy bola 1 chorá osoba – návšteva na oddelení.

4 Manažment kontaktov a ohnisk:.

Do systému EPIS bolo spolu **hlásených 903 ochorení:**

- Potvrdené prípady: 321
- Pravdepodobné prípady: 31
- Možné prípady: 516
- Nosiči: 35
- 4 ochorenia boli nepotvrdené

Diagnóza	Absolútny počet ochorení	Diagnóza	Absolútny počet ochorení	Diagnóza	Absolútny počet ochorení
A 02	9	A0391	1	B182	2
A020	140	A402	2	B199	2
A021	2	A410	5	B270	23
A029	12	A415	16	B279	1
A031	4	A46	24	B589	2
A033	2	A515	4	B770	4
A040	13	A528	1	B779	2
A045	5	A692	4	B830	1
A080	39	A870	1	B86	19
A082	1	A879	4	G009	1
A09	242	B000	1	J041	3
A150	4	B012	3	J151	5
A151	5	B018	1	J152	2
A152	1	B019	107	J156	2
A160	6	B023	1	MO12	6
A165	1	B029	103	O23	1
A270	1	B15	7	T813	4
A318	1	B169	1	Z203	13
A370	1	B178	5	Z225	26
A38	1	B181	3	SPOLU	903

Spracovaných bolo **450 ohnísk prenosných ochorení**, v ktorých boli vykonané protiepidemické opatrenia. V ohniskách bolo vydaných **1 600 opatrení pre ohniská** (6 druhov opatrení – dezinfekcia, sprísnenie hyg.- epid. režimu, vyhľadanie podozrivých z nákazy, z ochorenia, zdravotná výchova, vyhľadanie podozrivých z ochorenia). Najviac opatrení bolo nariadených v ohniskách salmonelóz – 621 (pre 248 kontaktov).

Vo všetkých ohniskách bolo vyšetrených **625 kontaktov**.

Rozdelenie ochorení podľa charakteru ochorenia:

- Epidémie (spomínané vyššie)
- Rodinný výskyt: A 02.0 – 10 x 2 prípady, 2 x 3 prípady
A 09 - 1 x 4 prípady, 1 x 5 prípadov, 1 x 6 prípadov

- Importované ochorenia: 1 x vírusová hepatitída A (Madagaskar)
- Profesionálne ochorenia: 1 x lymeska borelióza u geofyzikálneho merača
- Úmrtie na infekčné ochorenia: 1 x Waterhouseov-Friderichsenov syndróm (0 ročné dieťa), 1 x septikémia vyvolaná MRSA
- Choroba z povolania: 1 x chronická vírusová hepatitída B u zdravotnej sestry – inštrumentárky na operačnej sále

Analýza jednotlivých ohnisk:

- Pri vírusových hepatitídach bolo vyšetrovaných 145 kontaktov. *96 kontaktom* bola doporučená profylaxia očkovacou látkou proti VHA, *151 kontaktom* bol nariadený lekársky dohľad, *1 kontaktu* zvýšený zdravotný dozor. Vydaných bolo *142 rozhodnutí* pre opatrenia v ohniskách vírusových hepatitíd.
- Vykonaných bolo **26 návštev ohnisk HbsAg** nosičov, 105 kontaktov bolo odoslaných na vyšetrenie k obvodným lekárom. Výsledky vyšetrení: HBsAg pozit.: 3 kontakty, anti HBs pozit.: 15, HBsAg, anti HBs negat: 9, ostatné kontakty sa vyšetrujú. Očkovaných bolo proti VHB 9 dospelých kontaktov, 23 detí bolo očkovaných v rámci povinného očkovania – spolu *32 kontaktov je chránených proti VHB*.
- Pri alimentárných nákazách bolo najviac vyšetrovaných *248 kontaktov* pri salmonelózach. *3 kontaktom* bol nariadený lekársky dohľad, *6 kontaktom* zvýšený zdravotný dozor. Vydaných bolo *10 rozhodnutí* pre vyradenie zo zamestnania.

Do systému EPIS nehlásil k 31.12.2008 žiaden lekár z okresu Trebišov prenosné ochorenie. Na spolupráci z jednotlivými lekármi sa bude oddelenie epidemiológie v priebehu roku 2009 intenzívnejšie podieľať.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

1. Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Na úlohe sa bude pracovať podľa pokynov ÚVZ SR.

2. Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

RÚVZ v Trebišove, oddelenie epidemiológie zorganizovalo pre zdravotné sestry detského oddelenia v NsP Trebišov a.s. prednášky: január 2008 – Dezinfekcia rúk v zdravotníckej praxi.

3. Surveillance nozokomiálnych nákaz:

- Za obdobie od 1.1.2008 do 31.12.2008 bolo vykonaných **41 previerok** v lôžkových zdravotníckych zariadeniach, odobratých bolo *71 vzoriek sterilného materiálu a 540 sterov z prostredia*. Otestovaných bolo *10 dezinfekčných roztokov* na účinnosť dezinfekčného roztoku. V súvislosti s výskytom nozokomiálnych nákaz na oddeleniach bolo vykonaných **10 previerok** v NsP Trebišov a.s.

- V neštátnych ambulantných zdravotníckych zariadeniach (NZZ) bolo vykonaných **172 previerok**.

- Otestovaných bolo spolu **95 sterilizátorov** a **53 autoklávov** centrálnych sterilizácií a v ambulantných NZZ.

- 1 x zasadala nozokomiálna komisia v NsP Trebišov a.s.

- Hlásenie výskytu nozokomiálnych nákaz:

- NsP Trebišov, a.s. - 33 NN

- NsP Kráľ.Chlmec, n.o. – 1 NN
- Dialýza Logman a.s. Trebišov - 1 NN
- Dialýza Genea a.s. Kráľovský Chlmec – 1 NN

Tabuľka č. 2

NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY PODĽA ODDELENIA V OKRESE TREBIŠOV

Rok 2008

Diagnóza/ Oddelenie	ARO	detské	dialyzačné	doliečovacie	gynekologické	chirurgické	onkologické	rehabilitačné	SPOLU :
A020	0	1	0	0	0	0	0	0	1
A09	0	0	0	0	0	0	0	5	5
A402	0	0	0	0	0	0	1	0	1
A410	1	0	1	1	0	1	0	0	4
A415	3	2	1	0	0	2	0	0	8
J041	3	0	0	0	0	0	0	0	3
J151	5	0	0	0	0	0	0	0	5
J152	2	0	0	0	0	0	0	0	2
J156	2	0	0	0	0	0	0	0	2
O23	0	0	0	0	1	0	0	0	1
T813	0	0	0	0	2	2	0	0	4
SPOLU :	16	3	2	1	3	5	1	5	36

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE, VRÁTANE BIOTERORIZMU

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

V roku 2008 bol aktualizovaný plán pre mimoriadne udalosti, aj spojovací poriadok.

Bol prekontrolovaný stav OOPP pre pracovníkov RÚVZ, ktorí v prípade výskytu vtácej chrípky budú zasahovať v ohniskách nákaz.

2. Pandemická pripravenosť:

Úloha je plnená priebežne.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Sečovce.
- V priebehu roka bolo odobratých 6 vzoriek odpadových vôd na záchytnosť enterovírusov v meste Trebišov.
- Všetky odobraté vzorky sú s negatívnymi výsledkami.
- V mesiaci júl 2008 bolo prešetrované podozrenie na akútnu chabú parézu u 17 ročnej ženy, ktoré však neskôr bolo vylúčené.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Účasť na oboznámení s projektom Hrou proti AIDS, ktoré organizovalo RÚVZ v Košiciach:

- marec 2008 – 2 pracovníci oddelenia epidemiológie.
- V priebehu mesiaca apríl 2008 boli oslovené vybrané školy, v ktorých sa realizoval projekt Hrou proti AIDS.
- V priebehu mesiaca apríl 2008 došlo k vlastnej realizácii projektu na 5 vybraných školách – zaškolených bolo 100 žiakov 9. ročníka na 2 základných školách, 100 študentov 1. ročníka na gymnáziu a obchodnej akadémii a 100 študentov 1. a 2. ročníka stredného odborného učilišťa.
- Na 1 základnej škole bol uskutočnený aj dotazníkový prieskum u žiakov 9. ročníka pred a po akcii.
- V mesiaci jún 2008 boli spracované dotazníky. Pri otázkach o všeobecných znalostiach o HIV a znalostiach o kondóme boli približne rovnaké odpovede študentov pred a po akcii. Pri otázkach o spôsobe prenosu HIV/AIDS došlo v 9 otázkach k zlepšeniu od 20% do 40%, pri 10 otázkach došlo k zlepšeniu od 10% do 20%, a pri 2 otázkach k výraznému zlepšeniu po akcii nedošlo. Najviac si pochvaľovali študenti informácie o spôsobe prenosu infekcie.

V rámci činnosti poradne HIV/AIDS bola odborná konzultácia poskytnutá v 6 prípadoch, vykonaný bol 1 odber na HIV vyšetrenie – negatívny.

K 1.12.2008 bola uskutočnená 1 prednáška o AIDS pre 4 stredné školy.

C: Rozpracovanie ďalších projektov odd. OE RÚVZ so sídlom v Trebišove

1. Eliminácia kongenitálneho syfilisu:

V spolupráci s dermatovenerologickým oddelením v NsP Trebišov a.s. bolo realizované aktívne vyhľadávanie 5 detí matiek, ktoré boli liečené na syfilis a zabezpečené ich vyšetrenie a následná liečba.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Anotácia

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Plnenie

Edukačno – intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých je realizovaný v *materskom centre Sedmokráska v Trebišove*, ktoré je zriadené *Slovenským červeným krížom*. S vedením materského centra SČK je dohodnutý cyklus prednášok. Prednášky majú formu dialógu, kde sa matkám odpovedá na ich konkrétne aktuálne problémy a otázky v danej téme. Poskytuje sa im aj textové informačný letáčky alebo brožúry, spracované podľa tém zaradených do cyklu prednášok pre Materské centrá.

Na webovej stránke RÚVZ so sídlom v Trebišove je samostatná časť venovaná Materskému centru.

V rámci cyklu prednášok v materskom centre sa striedame s pediatričkou s témami aj pre budúce mamičky, ktoré sa tak niekoľko týždňov pred pôrodom majú možnosť naučiť ako sa postarať o dieťa.

Témy pripravené a realizované v Materskom centre Sedmokráska v hodnotenom roku 2008, lektorkami odd. podpory zdravia a poradenského centra RÚVZ so sídlom v Trebišove:

- ❖ Zásady správneho stravovania dieťaťa podľa vekových skupín (Zdravá výživa detí, Zdravá výživa rodiny, Obezita u detí, Zásady správneho stravovania podľa vekových skupín)
- ❖ Hygiena dieťaťa, zameraná hlavne na stomatohygienu, sladkosti u detí.
- ❖ Zdravá rodina- zdravé dieťa (otázky životného štýlu pre zdravie človeka)
- ❖ Predchádzanie úrazom malých detí
- ❖ Pohybová aktivita mamičiek a ich detí - spoločné cvičenia s našou lektorkou
- ❖ Kardiovaskulárna prevencia
- ❖ Onkologická prevencia
- ❖ Životný štýl a alkohol, Vplyv fajčenia na zdravie, Pasívne fajčenie

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá ma negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Anotácia

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí . Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie, vytvoriť systém certifikovaného vzdelávania, vytvoriť komunitu starších ľudí – vlastných lektorov z radov starších ľudí, ktorí prenesú systém zdravého starnutia do svojej komunity. Udržiavať dosiahnutý stav – informovať, publikovať, dopĺňať poznatky, kontrolovať kvalitu informácií, ktoré sú distribuované lektormi. Monitorovať životný štýl starších ľudí, aktívne počúvať, prijímať návrhy na zlepšenie.

Plnenie

Tento projekt nerealizujeme v plnom rozsahu. Témy pre seniorov sú obsiahnuté v našich besedách realizovaných v kluboch dôchodcov podľa ich požiadaviek, alebo na schôdzach miestnych spolkov SČK, kde sú pozývaní starší obyvatelia. Besedy bývajú spojené aj s meraním krvného tlaku prípadne podľa podmienok aj s mobilnou poradňou zdravia.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stavu chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevenciu zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné je vhodne načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Anotácia

Projekt je zameraný na cieľovú skupinu 4 – 6 ročných detí materských škôl (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich (výber vekovej skupiny súvisí s cieľovou skupinou sledovanou WHO).

Vzhľadom na to, že stomatohygiena nášho obyvateľstva a hlavne stomatohygiena našich detí nie je na uspokojivej úrovni a zubný kaz u našej populácie je masové, chronické ochorenie, nie je možné zvládnuť ho len liečebnými zákrokmi. Preto je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť prevencii, so zameraním na formovanie správnych návykov v starostlivosti o chrup a ústnu dutinu u detí už od najmladšieho veku. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bude zamerané na dôležitosť čistenia zubov, demonštráciu správneho čistenia zubov s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne

Plnenie

Pre realizáciu daného projektu boli vybraté materské školy – jedna mestská v Trebišove, dve MŠ vidiecke (Vojčice, Streda nad Bodrogom) . V týchto MŠ v spolupráci s vedením týchto

zariadení bol projekt realizovaný v mysle usmernení ÚVZ SR a použité boli materiály a pomôcky zaslané z ÚVZ SR. (Pracovné zošity, omaľovánky, videokazeta – kreslená rozprávka, makety zubov a ďalšie pomôcky.)

Zdravotno-výchovné pôsobenie na týchto MŠ bolo spojené s praktickým nácvikom správnej stomatohygieny.

Videokazetu využívame aj v ďalších kolektívoch detí predškolského veku podľa požiadaviek aj ostatných MŠ. Sú veľmi dobre prijímané.

9.4. PLNENIE HARMONOGRAMU REALIZAČNÝCH PROJEKTOV NPPZ

RÚVZ so sídlom v Trebišove už od roku 1992 je zapojený do realizácie Programu CINDI – Slovensko. V rokoch 1998 a 2003 bol uskutočnený aj v okrese Trebišov skrining zdravotného stavu obyvateľstva okres Trebišov (a následne analyzovaný) podľa intencií tohto medzinárodného projektu. Mimo tieto roky plynulo prebieha v rámci poradenského centra práca s klientmi, kde sú individuálni klienti vyšetrovaní podľa metodiky. Vyhodnocovanie získaných údajov je realizované v počítačovom programe Test zdravé srdce. Okrem týchto individuálnych aktivít sú realizované aj skupinové a populačné aktivity na ovplyvnenie životného štýlu obyvateľstva okresu Trebišov, a tým zníženiu chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia, ktoré sú zakotvené v programe CINDI .

9.5. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ (Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď.)

Plnenie

Informovanie verejnosti v dostatočnom časovom predstihu v okresnom týždenníku Slovo Zemplína, Košický Korzár, Zemplín extra, na internetovej stránke nášho úradu - zverejňované články podľa aktuálnej hyg.epid. problematiky, pri príležitosti dní vyhlásených SZO a k otázkam zdravého životného štýlu.

Sú pripravované a realizované zdravotno-výchovné aktivity v spolupráci s SČK, nadáciami, obecnými úradmi, školami (dni otvorených dverí, besedy, workshopy, atď.)

Oddelenie podpory zdravia distribuovalo zdrav.výchovné materiály – v sieti lekární, Základných a stredných škôl podľa spracovanej problematiky a na využitie v realizovaných kampaniach.

V regionálnej televízii Zemplín boli odvysielané krátke informačné vstupy o činnosti odd. podpory zdravia na úseku práce s mládežou, v drogovej problematike, peer programe, o činnosti poradenského centra.

V priebehu roka 2008 sme pokračovali v realizácii dotazníkových prieskumov týkajúcich sa zdravotného povedomia najmä u detí a mládeže, ktorých výsledky boli využité pri následných intervenčných zdravotno-výchovných aktivitách a vyhodnocované v rámci realizovaných úloh, projektov a programov aj regionálneho rozsahu.

9.6.,,ZDRAVOTNÝ STAV A ÚMRTNOSŤ ŠPECIÁLNEJ SKUPINY OBYVATEĽSTVA (RÓMOV)“

Cieľ

Zmapovať zdravotný stav a úmrtnosť rómskeho obyvateľstva vo vybraných regiónoch SR.

Anotácia

Nevhodné životné, sociálne, ekonomické podmienky a nesprávny životný štýl sa nepriaznivo odráža, na zdravotnom stave a následne na úmrtnosti rómskeho obyvateľstva. Zistenie príčin úmrtnosti a monitoring zdravotného stavu špeciálnej skupiny obyvateľstva Rómov prinesie viac informácií o zdravotnej situácii tejto skupiny obyvateľstva a zároveň bude východiskom pre prípravu návrhu opatrení na zlepšenie stavu pre zainteresované rezorty a základňou pre prípravu a realizáciu projektov zameraných na úpravu životného štýlu.

Plnenie

RÚVZ so sídlom v Trebišove nebol zapojený do realizácie tohto projektu.

9.7. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Plnenie :

V roku 2008 sa táto kampaň nerealizovala.

9.8.

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE CHRONICKÝCH SRDCOVO-CIEVNÝCH OCHORENÍ

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIA ONKOLOGICKÝCH OCHORENÍ

NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIA NADVÁHY A OBEZITY

NÁRODNÁ PLATFORMA BUDOVANIA KAPACITY V PODPORE ZDRAVIA V SR

Cieľ

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. V prioritě č. 4 akcentuje tento dokument problematiku verejného zdravia a činnosti smerujúce k jeho ochrane a podpore.

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva/ podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komunít v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reagujú na potreby komunít v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie.

Plnenie

Tieto budú realizované aj v RÚVZ so sídlom v Trebišove po schválení jednotlivých programov vládou a následnom usmernení ÚVZ SR.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Plnenie

Súčasťou previerok nami dozorovaných zariadení v rámci ŠZD je sledované a hodnotené aj dodržiavanie príslušných ustanovení Zákona o ochrane nefajčiarov, v prípade zistenie nedostatkov sú uložené nápravné opatrenia. Prehľadne sú údaje za jednotlivé mesiace podľa požiadaviek zasielané na ÚVZ SR.

10.5. ŠKOLENIE KOORDINÁTOROV PREVENCIE V PREVENCII UŽÍVANIA TABAKOVÝCH VÝROBKOV

Anotácia

Školenia odborných pracovníkov, ktorí pracujú s deťmi a mládežou predstavujú jeden z najúčinnějších nástrojov predchádzania užívaniu tabaku u detí a mládeže.

Plnenie

Školenia, ktoré organizoval ÚVZ SR pre lektorov – pracovníkov poradenských centier v danej problematike sa zúčastnila aj pracovníčka tunajšieho úradu, ktorá následne získala aj certifikát.

Úlohy vyplývajúce z realizácie následných etáp sa zúčastníme podľa usmernení gestora.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trenčíne**

1. Odbor hygieny životného prostredia a zdravia

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III.

Obsah dusičnanov vo verejných vodovodoch v spádovej oblasti RÚVZ so sídlom v Trenčíne a prevencia dojčenskej methemoglobínémie

Bola ustanovená pracovná skupina. Informácia o hodnotách dusičnanov vo verejných vodovodoch je uverejnená na webovej stránke www.ruvztn.sk s článkom o dusičnanovej methemoglobínemii.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok na odbore HŽPaZ zahŕňa základné informácie o pracovníkoch odboru s číslami kontaktov, náplň činnosti oddelenia, forma podávaných žiadostí a predpísané doklady k žiadostiam podľa § 13 zák. č. 355/2007 Z.z., informácie o kvalite pitnej vody a hodnotách dusičnanov vo verejných vodovodoch, informácie o prevádzkovateľoch verejných vodovodov, kvalite vody na kúpanie, kvalite kyseliek, zoznam odborne spôsobilých osôb a iné aktuálne informácie.

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V okrese Nové Mesto nad Váhom sa nachádza 1 vodný útvar vyhlásený za vodu vhodnú na kúpanie v zmysle § 8 zákona NR SR č. 364/2004 Z.z. vodný zákon a v zmysle všeobecne záväznej vyhlášky Krajského úradu ŽP v Trenčíne č.2/2005 zo dňa 5.5.2005, ktorou sa vyhlasujú vody vhodné na kúpanie a určujú povrchové vody vhodné pre život a reprodukciu rýb. Touto vyhláškou boli vyhlásené odkryté podzemné vody v lokalite Zelená voda v k.ú. Nové Mesto nad Váhom (vymedzena časť odkrytých povrchových vôd s rozlohou ako je uvedené v prílohe č. 1 citovanej vyhlášky), ako vodný útvar vhodný na kúpanie - *štrkovisko (časť) Zelená voda – Nové Mesto nad Váhom*. Monitoring kvality vody bol počas letnej turistickej sezóny (LTS) 2008 vykonávaný na dvoch plážoviskách:

Pláž Perla

Pláž Bolt

Počas LTS 2008 bolo odobratých na laboratórnu analýzu 14 vzoriek vody na kúpanie (7 z každého plážoviska). Vzorky vody vykazovali v celkovom hodnotení vyhovujúcu kvalitu a nebolo nutné počas LTS 2008 vyhlasovať zákaz kúpania.

Okrem uvedeného vyhláseného prírodného kúpaliska RÚVZ v Trenčíne vykonáva monitoring vôd na kúpanie aj na niektorých vodných útvaroch, ktoré sú využívané väčším počtom kúpajúcich v letných mesiacoch, avšak kúpanie je neorganizované:

Stará Turá – lokalita VN Dubník

Stará Myjava – lokalita VN Stará Myjava

Bánovce nad Bebravou – lokalita VN Prusy

Horná Streda - štrkovisko

Na každej lokalite boli odobrané 2 vzorky vody na kúpanie (celkovo 8 vzoriek).

Zistené skutočnosti prírodných kúpaliskách a sledovaných vodných útvaroch sú priebežne uverejňované na webovej stránke www.ruvztn.sk

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

K projektu bola stanovená pracovná skupina. Projekt mal byť riešený v dvoch etapách. V prvej etape tzv. Pitlonej štúdií boli v lehote od 15.05.2008 do 31.05.2008 rozposielané dotazníkové otázky 50 respondentom. Pilotná štúdia prebiehala na RÚVZ v SR v sídlach kraja. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ÚVZ SR na vyhodnotenie. V mesiaci september 2008 by mali byť rozposielané dotazníky respondentom v rámci plnenia projektu na všetkých RÚVZ v SR

Projekt bol ukončený UVZ SR.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

RÚVZ v Trenčíne má vypracovaný harmonogram monitoringu kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou (zák. č. 355/2007 Z.z., NV SR č. 354/2006 Z.z.). Harmonogram je vypracovávaný na dva roky a priebežne doplňaný o nové skutočnosti (nové verejné vodovody, prípojky a pod.). V rámci spádovej oblasti (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Myjava, Bánovce nad Bebravou) je v súčasnosti podľa aktuálnych pomerov zásobovania pitnou vodou (distribúcia pitnej vody, zásobovanie z viacerých zdrojov do spotrebisku, počet zásobovaných obyvateľov v spotrebisku a pod.) stanovených 145 stálych odberových miest u spotrebiteľa. V roku 2008 bolo odobratých celkovo na laboratórnu analýzu 293 vzoriek v rámci kontrolného monitoringu a 81 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu.

V spádovej oblasti RÚVZ v Trenčíne nie sú v súčasnosti orgánom verejného zdravotníctva udelené výnimky na požívanie vody ktorá by nespĺňala hygienické limity ukazovateľov kvality pitnej vody.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce/

Odbor preventívneho pracovného lekárstva a toxikológie RÚVZ so sídlom v Trenčíne vo svojom dozorovanom území eviduje podľa prevažujúcej činnosti najvyšší počet exponovaných zamestnancov v priemyselnej oblasti. Druhou najexponovanejšou činnosťou v týchto okresoch je poľnohospodárstvo, ďalej poľovníctvo a lesné hospodárstvo. Podľa druhu a kategórie rizika, najviac zamestnancov evidujeme v riziku hluku, na druhom mieste je riziko chemických škodlivín - prach.

Do 31.12.2008 sme vykonali 545 štátnych zdravotných dozorov ukončených záznamom so zameraním na zisťovanie stavu pracovného prostredia, vyhlasovali sme rizikové práce, prešetrovali sme pracovné podmienky vo vzťahu k hláseným podozreniam na choroby z povolania, kde sme zároveň zvolávali jednania v zmysle usmernenia MZ SR k ochoreniam z DNJZ. Vydali sme 376 rozhodnutí a 169 záväzných stanovísk.

V spolupráci s inšpektormi bezpečnosti pri práci sme sa zúčastnili na jednaní s vedením a zabezpečili výkon previerky v hypermarkete Baumax Trenčín, kde bude v nasledujúcom období vykonaný štátny zdravotný dozor zameraný na zisťovanie pracovných podmienok v profesiách: pokladník, skladník a predavač. Kontrolované bude dodržiavanie ustanovení platných vyhlášok a nariadení vlády týkajúcich sa pracovného prostredia.

V roku 2008 boli vyhlásené rizikové práce v 93 organizáciách, z toho 33 v okrese Trenčín, 42 v Novom Meste nad Váhom, 13 v okrese Myjava a 5 v Bánovciach nad Bebravou.

V priebehu roka 2008 došlo aj k zrušeniu rizikových prác v 19 organizáciách nášho regiónu a tým k zníženiu zaťažovania zamestnancov rizikovými faktormi zo strany pracovného prostredia nasledovne:

V okrese Trenčín v týchto organizáciách:

Poľnohospodárske družstvo Vlára Nemšová

- Výroba tvarovaných krmív Kľúčové
- Extruzná výroba – Ľuborča
- Kováčska dielňa - Ľuborča
- Betonárka Ľuborča

Poľnohospodárske družstvo Trenčín – Opatová

- Drevovýroba
- Opravárenská dielňa
- Kováčska dielňa
- Kovovýroba
- chemická ochrana rastlín

NBS Bratislava, expozitúra Trenčín – počítačové bankovníctvo
– počítačové mincovníctvo

Trenčianske múzeum, Trenčín – stolárska dielňa a reparátorská dielňa

SOMER a.s., Trenčín – upratovacie služby

VOD-EKO a.s., Trenčín – triedička štrku

Agrokombinát Veľké Bierovce – výkrmové haly ošípaných

HUKAR s.r.o., Dolná Súča – stolárska dielňa

V okrese Nové Mesto nad Váhom v týchto organizáciách:

MARKET IPM PLAST, s.r.o., Vaďovce – drvič plastov

PARTNERS, s.r.o., Částkovce – výroba zeleninových šalátov a rýb.

Ing. Kuric – Wood Service, Hrušové – stolárska dielňa

Chirana Progres, s.r.o., Lúka nad Váhom – laminovanie

Sadlon Technologie s.r.o., Stará Turá – kovovýroba

UMC s.r.o., Nové Mesto nad Váhom

TISING s.r.o., Nové Mesto nad Váhom

V okrese Myjava v týchto organizáciách:

SAM TRADING, s.r.o., Bratislava, prevádzka Myjava – nástrojárň

SAM HOLDING, a.s., Košice, prevádzka Myjava – výroba výrobkov z plastov – chemický faktor prach

Kamenec s.r.o., Bukovec – Farma HD Bukovec – chemická ochrana rastlín

V okrese Bánovce nad Bebravou v týchto organizáciách:

Západoslovenská vodárenská spoločnosť a.s., Topolčany – ČOV Bánovce nad Bebravou

V priebehu roka 2008 sa vyhlásili tieto nové rizikové práce na 20 pracoviskách:

V okrese Trenčín:

Jaroslav Mego, Drietoma – stolárska dielňa – výroba eurookien a eurodverí.

Július Vaňovič–VAŇSTAV – Melčice–Lieskové – porez guľatiny a výroba terazzo výrobkov

Nemocnica pre obvinených a odsúdených a Ústav na výkon trestu odňatia slobody, Trenčín - oddelenie pneumológie a ftizeologie

ECOSINPLAST a.s., Trenčín – kovoobrábanie

RKS Trenčín s.r.o., Trenčín – kovoobrábanie

ELE Advanced Technologies s.r.o., Trenčín – výroba turbosúčiastok

PROCAS a.s., Trenčín – prevádzka Svinná – recyklácia káblov

IMPERÁTOR s.r.o., Drietoma – výroba liehovín

TVS a.s., Trenčín – čistička odpadových vôd

TIMM Slovakia s.r.o., Nozdrkovce – výroba lodných lán

V okrese Nové Mesto nad Váhom:

Jozef Masár, Částkovce - prevádzka Nová Bošáca – výroba klampiarských výrobkov

EMERSON a.s., Nové Mesto nad Váhom – divízia Network Power

SAVER MANUFACTURING, s.r.o., Bošáca

OXYMAT Slovakia s.r.o., Vad'ovce – zvarovňa, montážna dielňa konvektorov

V okrese Myjava v týchto organizáciách:

Emília Bucalová – STAR-PLAST , Stará Myjava – lisovňa plastov

ASK EUROPE s.r.o., Myjava

FISO s.r.o., Košariská – stolárska dielňa

V okrese Bánovce nad Bebravou v týchto organizáciách:

Compagnucci Slovakia s.r.o., Bánovce nad Bebravou – kovovýroba

FGV Slovakia s.r.o., Bánovce nad Bebravou – kovovýroba

PD Podlužany – Lom Timoradza

Za účelom odstránenia nedostatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru zameraného na zisťovanie stavu pracovného prostredia, vyhlasovanie rizikových prác sme uložili pokyny a opatrenia v 41 organizáciách.

Dotazníkovou metódou sme zisťovali informovanosť zamestnancov, ktorí vykonávajú práce v riziku fyzikálnych, chemických škodlivín, biologických a iných faktorov.

Sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov na pracoviskách s rizikom hluku.

Na základe Nariadenia vlády č. 115/2006 Z. z. o minimálnych zdravotných a bezpečnostných požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou hluku bol v roku 2008 vykonaný ŠZD a v rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o vplyve hluku na zdravie v 18 firmách u 262 zamestnancov.

Z vyhodnotenia dotazníkov informovanosti zamestnancov vo firme Chirana T - Injecta a.s. vyplýva, že väčšina respondentov 89 % vie aké poškodenie zdravia spôsobuje hluk. O vplyve hluku na zdravie sa dozvedelo 47 % respondentov z médií, 36 % z časopisov, 26 % zo školení. 21 % osôb čerpá informácie od zamestnávateľa a najslabším zdrojom informácií sú pre zamestnancov knihy a lekár. Tieto informácie považuje za dostačujúce iba 43 % respondentov, pričom by uprednostnili získavanie informácií účasťou na školeniach 51 %, a individuálnym rozhovorom so zdravotníckym zamestnancom 36 %. Inými spôsobmi by mohli byť podľa opýtaných aj letáky alebo nástenka. S výsledkami merania hluku na pracovisku je oboznámených iba 13 % zamestnancov, 85 % zamestnancov výsledky meraní nepozná. Na pracovisku si pred nadmerným hlukom chráni sluch chráničmi typu EAR alebo slúchadlovými chráničmi sluchu 98 % zamestnancov.

Pravidelných lekárskech vyšetrení v súvislosti s rizikom hluku sa zúčastňuje 96 % zamestnancov každý rok. Zo strany firiem boli vykonané opatrenia na ochranu zamestnancov pridelovaním chráničov sluchu, OOPP a technickými opatreniami (kryt na stroj).

Sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov na pracoviskách s rizikom vystavenia vibráciám.

Na základe zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia bol v roku 2008 vykonaný ŠZD a v rámci kontroly pracovných podmienok boli ponechané dotazníky informovanosti zamestnancov o riziku vibrácií na vyplnenie v 1 firme, ktoré neboli vyplnené a vrátené na RÚVZ v Trenčíne.

Sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov na pracoviskách s rizikom vystavenia biologickým faktorom.

Na základe zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia bol v roku 2008 vykonaný ŠZD a v rámci kontroly pracovných podmienok boli ponechané dotazníky informovanosti zamestnancov o riziku biologických faktorov na vyplnenie v 1 organizácii.

Z vyhodnotenia dotazníkov informovanosti zamestnancov bolo zistené, že všetci respondenti vedia s akými biologickými faktormi pracujú a tiež sú informovaný o vplyve svojej práce a pracovných podmienok na zdravie. Pri otázke odkiaľ získavajú informácie preferovalo 80 % opýtaných informácie z časopisov a zo školení, 60 % z kníh, 40 % z médií, od zamestnávateľa a spolupracovníkov. Pre všetkých opýtaných sú tieto informácie dostačujúce, pričom by uprednostnili získavanie informácií účasťou na školeniach. Na ochranu zdravia zamestnávateľ poskytuje školenia, osobné ochranné pracovné prostriedky. Preventívnych lekárskech prehliadok v súvislosti s rizikom pri práci sa nezúčastňujú.

Sledovanie pracovných podmienok a režim práce a odpočinku zamestnancov na pracoviskách so záťažou teplom a chladom pri práci.

Na základe zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia bol v roku 2008 vykonaný ŠZD a v rámci kontroly pracovných podmienok boli v 3 organizáciách ponechané dotazníky informovanosti zamestnancov o vplyv výraznej záťaže tepla alebo chladu na zdravie.

Z vyhodnotenia dotazníkov informovanosti zamestnancov vo TESCO STORES SR a.s., Bratislava, prevádzka Beckov bolo zistenie, že väčšina respondentov pociťuje pri svojej práci výraznú záťaž chladom a 80 % osôb aj pozná účinky tohto typu záťaže na zdravie.

Pri otázke odkiaľ získavajú informácie preferovalo 25 % opýtaných informácie od lekára a spolupracovníkov, 20 % médiá a 20 % zamestnancov získalo poznatky zo školení a od zamestnávateľa. Pre 55 % osôb sú tieto informácie dostačujúce, 45 % ich považuje za nedostatočné.

Približne polovica respondentov tvrdí, že na ich pracovisku neboli doposiaľ hodnotené mikroklimatické podmienky pri práci. 75 % osôb nebolo informovaných o výsledku hodnotenia a sú presvedčení o tom, že ich práca je vyhlásená ako riziková.

To, že zamestnávateľ vykonal opatrenia na odstránenie zdrojov psychickej záťaže chladu tvrdí iba 35 % osôb. Respondenti uvádzajú opatrenia ako: zabezpečenie teplého oblečenie, teplých nápojov a prestávok. O ich efektívnom účinku je presvedčených 20 % osôb, 45 % tvrdí, že efektívny účinok nedosiahli. Na preventívnych lekárskech prehliadkach sa pravidelne zúčastňujú všetci zamestnanci.

Za hlavné problémy na pracovisku udávajú zamestnanci predovšetkým nepretržité fúkanie chladiacich turbín, bolesti kĺbov, ľadvín, krížov a chlad od nôh. K návrhom na zlepšenie zo strany zamestnancov patrilo kvalitnejšie oblečenie a obuv, zabezpečenie turbín proti priamemu fúkaniu chladného vzduchu.

2.1.2. Znižovanie miery zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Na základe nariadenia vlády č. 355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci v znení nariadenia vlády SR č. 300/2007 Z.z., bol v prvom polroku 2008 vykonaný ŠZD zameraný na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami v 30 organizáciách. Bolo vydaných 22 rozhodnutí k skladovaniu a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami a súčasne bolo schválených 9 prevádzkových poriadkov.

V rámci kontroly pracovných podmienok sme dotazníkovou formou zisťovali informovanosť zamestnancov o riziku chemických faktorov v 49 firmách u 155 zamestnancov. Z dotazníkov informovanosti zamestnancov vyplýva, že respondenti sú vystavení expozícii chemickým faktorom, najčastejšie sú to v poľnohospodárskych organizáciách pri skladovaní a manipulácii s jedovatými látkami a prípravkami – pesticídy vo veľkospotrebitel'skom balení používaných na chemické ošetrovanie poľnohospodárskych plodín, zväčša dym a prach z obrusovania v priemyselných podnikoch, manipulácia s nebezpečnými látkami a prípravkami pri opravách motorových vozidiel a pod.

Z vyhodnotenia rozdaných dotazníkov na pracovisku bolo zistené, že zamestnanci sú informovaní o charaktere a vplyve chemických látok na ich zdravie hlavne od zamestnávateľa 93 %, z odborných školení 64 % a od spolupracovníkov 43 %. Tieto informácie považuje za dostačujúce 64 % zamestnancov, pričom 57 % opýtaných by uprednostnili najmä odborné školenia. Všetci zamestnanci majú prístup k prevádzkovému poriadku. Zamestnávateľa v dostatočnej miere poskytujú OOPP pre svojich zamestnancov podľa druhu vykonávanej práce. Najviac používanými OOPP sú: pracovný odev a obuv, rukavice, maska a dýchací prístroj. K opatreniam, ktoré zamestnávateľ zabezpečuje patria najmä ozdravovacie pobyty. Pravidelných lekárskeho vyšetrení v súvislosti s rizikom pri práci sa zúčastňujú všetci zamestnanci.

V roku 2008 sme zvolili tri zasadnutia komisie a bolo preskúšaných 12 žiadateľov. Na základe dĺžky praxe sme vydali bez vyskúšania pred komisiou 52 osvedčení.

Fyzické osoby-podnikatelia a právnické osoby, ktoré vykonávajú dezinfekciu a reguláciu živočíšnych škodcov ako profesionálnu činnosť sú povinné oznámiť začiatok každej takejto činnosti regionálnemu úradu verejného zdravotníctva písomne najneskôr 48 hodín pred jej začiatkom. Túto povinnosť si v roku 2008 splnilo 11 organizácií.

V rizík vyplývajúcich z expozície zamestnancov v poľnohospodárskych podnikoch, priemyselných organizáciách a predajniach v ktorých sa manipuluje s jedovatými látkami a prípravkami sa v priebehu roku 2008 nevyskytli závažné mimoriadne a havarijné situácie, ktoré by si vyžadovali mimoriadne nápravné opatrenia

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

V rámci ochrany zamestnancov pri práci s azbestom fyzické osoby - podnikatelia a právnické osoby oprávnené na odstraňovanie azbestu zo stavieb sú povinné pred začiatkom výkonu práce predložiť príslušnému orgánu verejného zdravotníctva návrh na odstraňovanie azbestu zo stavieb na posúdenie a zdržať sa výkonu práce do času kladného posúdenia navrhovanej činnosti.

V roku 2008 sme vydali 8 rozhodnutí k odstraňovaniu azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb. Išlo o rozhodnutia pre nasledovné oprávnené organizácie:

- O.K. – plus s.r.o. Bratislava – odstraňovanie AZC strešnej krytiny z objektu v Moravskom Lieskovom
- TERMSTAV a.s. Bratislava – odstraňovanie AZC dosiek v káblovom kanále objektu rozvodne Rz 110/22 kV v Myjave
- A.A.Service s.r.o. Bratislava – odstraňovanie AZC krytiny zo striech dvoch objektov v Kara Trenčín
- Plastic People s.r.o. Bratislava - odstraňovanie AZC krytiny zo strechy Rímsko – katolíckeho kostola v Mníchovej Lehote
- Plastic People s.r.o. Bratislava – odstraňovanie AZC krytiny zo strechy hospodárskeho objektu chovu hydiny v Hornej Strede

- Plastic People s.r.o. Bratislava – odstraňovanie AZC krytiny zo strechy hospodárskeho objektu chovu hydiny v Hornej Strede a schválenie plánu práce
- Plastic People s.r.o. Bratislava - odstraňovanie AZC krytiny – obloženia z ČS PHM v Starej Turej
- TERMSTAV a.s. Bratislava – odstraňovanie AZC krytiny zo strechy polyfunkčného objektu v Brezovej pod Bradlom

V rámci ochrany zamestnancov pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami sme v roku 2008 vydali 2 rozhodnutia:

- ECO Group s.r.o., Púchov – prevádzka Pneuservis MIKONA, Bratislavská 1887, Trenčín – rozhodnutie k skladovaniu a manipulácii s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a schválenie prevádzkového poriadku,
- ECO Group s.r.o., Púchov – prevádzka Pneuservis MIKONA, M.R.Štefánika 81, Trenčín – rozhodnutie k skladovaniu a manipulácii s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami a schválenie prevádzkového poriadku.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž

V našom regióne sme v roku 2008 nezaznamenali podnety zo strany zamestnancov na zvýšenie psychickú záťaž pri práci a neboli nám doručené návrhy na vyhlásenie rizikových prác v kategórii psychickej záťaž pri práci, ani neboli predložené protokoly z výsledkov hodnotení tohto druhu záťaž.

V rámci štátneho zdravotného dozoru sme uplatňovali Vyhlášku MZ SR č. 542/2007 o podrobnostiach o ochrane zdravia pred fyzickou záťažou pri práci, psychickou pracovnou záťažou a senzorickou záťažou pri práci.

Kontroly zamerané na sledovanie psychickej pracovnej záťaž boli vykonané v 11 podnikoch. Súčasťou kontroly bolo dotazníkové zisťovanie informovanosti zamestnancov. Z profesií sme sa zamerali najmä na programátorov, referentky, asistentov, koordinátorov, učiteľov a zdravotníkov. Spolu bolo vyplnených 145 dotazníkov.

Výsledkom dotazníkového šetrenia vo firme Johnson Controls, s.r.o. bolo zistenie, že 62 % respondentov pociťuje pri svojej práci výraznú psychickú záťaž a 72 % osôb aj pozná účinky tohto typu záťaž na zdravie.

Pri otázke odkiaľ získavajú informácie preferovalo 31 % opýtaných knihy, 45 % časopisy, 55 % médiá, pričom iba 10 % zamestnancov získalo poznatky zo školení a od zamestnávateľa. Pre 55 % osôb sú tieto informácie dostačujúce, 38 % ich považuje za nedostatočné.

97 % respondentov tvrdí, že na ich pracovisku nebola doposiaľ nijako hodnotená psychická záťaž. 86 % osôb je presvedčených o tom, že ich práca nie je vyhlásená ako riziková, 3 % tvrdí opak.

To, že zamestnávateľ vykonal opatrenia na odstránenie zdrojov psychickej pracovnej záťaž tvrdí iba 21 % osôb, 59 % udáva že nie. Respondenti uvádzajú opatrenia ako: vytvorenie ergonomického pracoviska, korektné vzťahy na pracovisku, poskytovanie športových a oddychových aktivít pre zamestnancov. O ich efektívnom účinku je presvedčených 21 % osôb, 38 % tvrdí, že efektívny účinok nedosiahli. Na preventívnych lekárskech prehliadkach sa pravidelne zúčastňuje 45 % zamestnancov.

Za hlavné problémy na pracovisku udávajú zamestnanci predovšetkým časovú tieseň, aroganciu, neprispôsobivosť, tlak z vedenia, nedostatočnú informovanosť a komunikáciu a stres. Príčiny hlavných problémov a nadmernej psychickej záťaž sú podobné : časová

tieseň, nedostatočná komunikácia, pracovné vyťaženie a zodpovednosť, nedostatok času na oddych. K návrhom na zlepšenie zo strany zamestnancov patrila lepšia organizácia práce a team building.

V spoločnosti Milsy a.s., Bánovce nad Bebravou, ktorá sa zaoberá výrobou mliekarenských výrobkov, bolo vyplnených 25 dotazníkov informovanosti zamestnancov o psychickej záťaži, išlo o výrobných zamestnancov, prevažne zaradených v riziku 3. kategórie faktor hluk. 60% opýtaných považovalo psychickú záťaž pri svojej práci za veľmi výraznú a až 88% pozná jej účinky na zdravie. Zdrojmi informácií o psychickej záťaži sú najmä médiá (72%) a časopisy (56%), dostačujúce sú v pre 72% zamestnancov. Ani jeden zo zamestnancov nevie o vykonávaní hodnotenia psychickej pracovnej záťaže na pracovisku ani sa ho nezúčastnil, väčšina neudáva žiadne opatrenia vykonané zo strany zamestnávateľa na zníženie psychickej záťaže. Za najväčšie problémy na pracovisku uvádzajú zamestnanci finančné ohodnotenie, stres a nekolegialitu spolupracovníkov.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Trenčíne (okresy Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou, Myjava) bolo v roku 2008 prešetrených 18 podozrení na chorobu z povolania, z toho 8 bolo prípadov DNJZ. Podozrenia na chorobu z povolania – DNJZ boli šetrené: 3 v okrese Trenčín, 2 v okrese Myjava, a 2 v okrese Bánovce nad Bebravou.

Podľa diagnóz sa najčastejšie vyskytovali: syndróm karpálneho tunela, epikondilitída a impingement syndróm.

Pri prešetrovaní podozrení na chorobu z povolania sa vyskytli problémy pri objektivizovaní pracovných podmienok u niektorých ochorení predovšetkým z DNJZ. Jednalo sa o zamestnancov, ktorí už túto prácu nevykonávali a aj v prevádzke došlo k podstatným zmenám, poprípade k zániku daného pracoviska alebo firmy.

Počet prešetrovaných ochorení je oproti minulému roku o tretinu nižší, ale počet prešetrených ochorení z DNJZ sa nezmenil. U všetkých chorôb z povolania bolo zvolané jednanie s príslušnými štatutárnymi zástupcami organizáciami a boli prejednané pracovné podmienky a návrhy na elimináciu alebo zníženie výskytu týchto ochorení.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

V prvom polroku 2008 sme vykonali previerku zameranú na prácu s bremenami v záujme prevencie ochorení oporno-pohybovej sústavy v spoločnosti MERKANTIL, s.r.o. Trenčín. Dozor bol vykonaný dňa 5.6.2007, organizácia sa zaoberá výrobou – tlačou novín, plagátov a iných propagačných materiálov, prevádzka je dvojzmenná.

V tejto prevádzke pracuje 53 zamestnancov z toho 24 žien, na pracoviska sú vyhlásené rizikové práce pre rizikový faktor hluk, v kategórii 3, kde pracuje 24 zamestnancov, z toho 11 žien. Vo výrobných halách sa vykonávajú práce na tlačiarenských strojoch, pri ktorých sa vyskytuje i ručná manipulácia s bremenami. Pracovné prostredie je prispôbené týmto prácam: podlaha je rovná s protišmykovým náterom, pri práci sa používajú žeriavy a vysokozdvížne vozíky. Prírodné osvetlenie a vetranie je zabezpečené oknami, umelé osvetlenie je žiarivkové a vykurovanie je ústredné plynové.

V hale č.1 sa manipuluje s bremenami pri odvíjači papiera, kde sa na osi navíjajú kotúče s hmotnosťou 350-825 kg. Kotúč sa k stroju dovezie vysokozdvížným vozíkom a potom sa

zdvíhajúcim zariadením umiestni do odvíjača. Práca s bremenom spočíva v natočení kotúča na odvíjači. Ďalej sa s bremenami pracuje pri odkladaní tlače na palety z dopravníka stroja. Za 1 minútu preloží zamestnanec 1-2 balenia s hmotnosťou 5-12 kg, pohyb je vykonávaný otočením trupu vo vodorovnej polohe. V hale č.2 a č.4 sú technológie a pracovné postupy zhodné ako v hale č.1, s rozdielom, že na navíjač sa nakladajú kotúče papiera s hmotnosťou 350-1400 kg.

Modernizáciou výroby – inštaláciou nových strojov a doplnením technických zariadení (vysokozdvížne vozíky, zdvíhacie zariadenia, paletové vozíky a iné) sa práca s bremenami v tejto prevádzke výrazne uľahčila. V prevádzke bolo rozdáných 17 dotazníkov informovanosti pre zamestnancov, ktorí pracujú s bremenami.

Z vyhodnotenia vyplýva, že z celkového počtu respondentov je 94 % osôb informovaných o zdravotných rizikách spojených s nesprávnou manipuláciou s bremenami a 6 % tvrdí, že ich zamestnávateľ o zdravotných rizikách neinformoval. Získané informácie sa zdajú byť dostačujúce 82 % zamestnancov, zatiaľ čo 18 % ich považuje za slabé a nepostačujúce. Na otázku či zabezpečil zamestnávateľ dostatočný zácvik na danú prácu odpovedalo 65 % respondentov kladne a 35 % záporne. Pri problematike hmotnosti bremien, 53 % osôb hmotnosti s ktorými manipuluje pozná a 47 % túto znalosť nemá. 47% respondentov tvrdí, že im boli na výkon tejto práce poskytnuté OOPP a rovnaké % tvrdí že nie, pričom za pridelené pracovné prostriedky respondenti uviedli rukavice 35 %, pracovný odev 12 %, obuv 6 % a manipulačný vozík 6 %. 47 % zamestnancov tvrdí, že o spôsobe ich používania poučení boli, rovnaké % tvrdí že nie. Z opatrení, ktoré zamestnávateľ vykonal na ochranu zdravia 30 % zamestnancov vymenovalo poskytovanie OOPP, 12 % osôb udáva preventívne lekárske prehliadky, odpovedať nevedelo 18 % respondentov a 12 % zamestnancov si myslí, že zamestnávateľ nevykonal žiadne opatrenia na ochranu zdravia. Z opatrení, ktoré sú na pracovisku dodržiavané uviedli zamestnanci dodržiavanie pokynov BOZP 18 %, udržiavanie poriadku a čistoty 12 %, našli sa aj takí 12 %, ktorí nedodržiavajú žiadne opatrenia na pracovisku. Vstupnú lekársku prehliadku so zameraním sa na rizikové faktory pre konkrétnu činnosť absolvovalo 82 % zamestnancov a 18 % ju neabsolvovalo, zatiaľ čo pravidelných preventívnych prehliadok sa zúčastňuje iba 59 % zamestnancov.

V druhom polroku sme vykonali štátny zdravotný dozor v NsP Nové Mesto nad Váhom n.o., kde sme sa zamerali aj na prácu s bremenami. V nemocnici sa poskytuje zdravotná starostlivosť na lôžkových oddeleniach a ambulanciách. Práca s pacientmi - bremenami si vyžaduje osobitný spôsob manipulácie. Zo 14 vyplnených dotazníkov informovanosti o práci s bremenami vyplýva, že aj keď polovicu opýtaných zamestnávateľ informoval o zdravotných rizikách spojených s nesprávnou manipuláciou s bremenami, nie sú pre nich tieto informácie dostačujúce a potrebný zácvik pre zamestnancov nebol vykonaný. Zamestnanci nemajú informácie o hmotnosti bremien a okrem vozíka na prepravu pacientov nemajú k dispozícii žiadne pracovné pomôcky, ktoré by im manipuláciu s bremenami uľahčovali. Na ochranu ich zdravia im zamestnávateľ poskytuje OOPP – pracovný odev, obuv, rúšky a pod..

Prešetrovanie podozrení na choroby z povolania – ochorenia chrbtice

V roku 2008 nám neboli doručené žiadosti o prešetrovanie – hygienický prieskum pracoviska, týkajúce sa ochorenia chrbtice.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Využívanie informačných technológií robí v súčasnosti z počítača progresívny pracovný nástroj a možné vplyvy práce so zobrazovacími jednotkami (ZJ) na zdravie sú predmetom záujmu nielen odbornej ale i laickej verejnosti. Počítače a internet nás dnes sprevádzajú takmer na každom pracovisku. Aj keď sedenie za počítačom zdanlivo nie je namáhavé, nevhodná pracovná poloha zaťažuje chrbticu a neprospieva krvnému obehu. Práca za obrazovkou zase zaťažuje zrak, môže vyvolať bolesti očí a hlavy, čoho výsledkom je nepohoda na pracovisku a zvýšené riziko zdravotných ťažkostí.

Z tohto dôvodu sa v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonávajú previerky zamerané na plnenie požiadaviek NV SR č.276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami spojené s dotazníkovým zisťovaním informovanosti zamestnancov.

Spomínané kontroly boli vykonané v 13 firmách, celkovo bolo rozdáných 199 dotazníkov. Z profesií sme sa zamerali najmä na referentov, sekretárky, manažérov, nákupcov, asistentky, konštruktérov a technológov. Jedná sa o zamestnancov, ktorí so ZJ pracujú polovicu alebo viac ako polovicu pracovnej doby. Previerky dokázali, že ide väčšinou o ergonomicky dobre usporiadané pracoviská, väčšinou po rekonštrukcii a výmene nábytku, čo v konečnom dôsledku prispieva k celkovému zlepšeniu pracovného prostredia. Všetky kancelárie sú vybavené účelovým kancelárskym nábytkom, z ktorého najdôležitejší je pracovný stôl so zaoblenými hranami. Pod stolom je dostatok miesta na striedanie polôh dolných končatín. Každý zo zamestnancov má k dispozícii dostatočne veľkú pracovnú plochu, ktorá umožňuje variabilné umiestnenie LCD monitora, klávesnice, tlačiarne, telefónu a držiaka na dokumenty. Pracovné sedadlá zamestnancov sú pohyblivé, výškovo nastaviteľné s možnosťou zmeny sklonu operadla, zabezpečujúce pohodlnú pracovnú polohu. Každá firma má na svojich pracoviskách so ZJ zabezpečené prirodzené aj umelé osvetlenie a vetranie. Na oknách sú tienidlá vo forme žalúzií slúžiacich na zábranu oslnenia monitoru. Zamestnávateľia menia počítačové vybavenie v zmysle platnej legislatívy najmenej 1x za 4 roky. V kanceláriách pracujú 1 – 4 zamestnanci, z ktorých väčšina, prípadne všetci pracujú so ZJ viac ako polovicu pracovnej doby (nad 6 hod). Režim práce a odpočinku a prestávkový režim si v každej z kontrolovaných firiem určujú sami zamestnanci, ktorí si počet a trvanie prestávok prispôbujú individuálnym potrebám.

Jedným z najväčších štatistických súborov dotazníkovej akcie zameranej na informovanosť zamestnancov o práci so ZJ bol skupina zamestnancov spoločnosti GE Inspection Technologies, s.r.o. v Novom Meste nad Váhom, kde bolo vyplnených 36 dotazníkov. Väčšina respondentov (63,9%) uviedla, že je informovaná o vplyve svojej práce na ich zdravie, informácie získavajú najmä na školeniach v zamestnaní a táto forma väčšine (83,3%) aj vyhovuje. 88,9% opýtaných môže prácu so ZJ prerušiť kedykoľvek, ostatní len v určených časových intervaloch. Dve tretiny respondentov udali, že sa zúčastnili aj vstupnej lekárskej prehliadky v súvislosti s výkonom ich práce a zúčastňujú sa aj pravidelných vyšetrení zraku. Medzi opatrenia, ktoré zamestnávateľ na pracovisku vykonal na ochranu zdravia zamestnancov, boli udávané prestávky, ergonomické vybavenie pracovísk, LCD monitor a OOPP.

2.3. Zdravé pracoviská

V rámci projektu „Zdravé pracoviská“, sme v spolupráci so zamestnancami odboru ochrany a podpory zdravia v roku 2008 vykonali hodnotenia pracovného prostredia a vyšetrenia v organizáciách:

- Johnson Controls s.r.o. Trenčín
- Základná škola Brezová pod Bradlom
- Trenčianska univerzita A. Dubčeka – Fakulta špeciálnej techniky
- Eterna, s.r.o., Bánovce nad Bebravou
- TESCO STORES SR a.s., Bratislava, prevádzka Beckov

1. Johnson Controls s.r.o. Trenčín

Firma Johnson Controls s.r.o. Trenčín začala svoju činnosť v roku 2005. V súčasnosti firma zamestnáva cca 410 zamestnancov, z toho 120 žien. Pracovná doba je jednozmenná, firma sa zaoberá vývojom a testovaním automobilového príslušenstva.

Ide o zrekonštruované priestory bývalej výrobnéj haly v TRENŠ a.s. Trenčín. Hala je rozčlenená na štyri pracoviská – CAD engineering, benchmarking, Testing storage - testovanie a TRIM - vývoj poťahov. Pracoviská majú zmiešané osvetlenie, denné je zabezpečené prevažne stropnými svetlákmi, čiastočne bočným denným osvetlením. Umelé osvetlenie je riešené znížením pomocou závesného systému. Pracovné miesta sú riešené boxovým systémom (jednotlivé stoly sú oddelené polpričkami) a majú miestne prisvetlenie. Vykurovanie pracovných priestorov je ústredné, odvetranie vzduchotechnickým zariadením. Podlaha vývojových pracovísk má kobercový poťah, testovacie pracovisko a vývoj poťahov má betónový poter. K dispozícii sú vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu (3x), oddychové miestnosti (3x) a miestnosť na poskytovanie prvej pomoci s lôžkom, ktorá je využívaná aj ako masérske pracovisko. Vo firme nevidujeme rizikové práce.

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali v máji a júni 2008 u 58 zamestnancov, z toho 32 žien. Išlo o vývojových zamestnancov aj o administratívu. Vyšetrit' zamestnancov v takomto počte sme mohli najmä pre pozitívny prístup všeobecnej zdravotnej poisťovne, ktorá vyšetrenia umožnila pre svojich poistencov.

Pre zamestnancov bolo priamo v podniku zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu
- meranie tlaku krvi
- realizácia dotazníkov: zamestnanie a kvalita života a jeho vyhodnotenie
- priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Na projekte sa zúčastnili zamestnanci vo veku 22 – 42 rokov, pričom priemerný vek všetkých vyšetrených osôb bol 28,6 rokov. Väčšina respondentov - 77% ukončila vysokoškolské vzdelanie, 23% zúčastnených malo ukončené stredoškolské vzdelanie.

Prítomnosť negatívnych faktorov na pracovisku uviedli necelé 2/3 opýtaných, išlo najmä o fyzikálne faktory (47%). Keďže išlo o mladú skupinu vyšetrovaných osôb, v osobnej anamnéze väčšinou neudávali žiadne ochorenia, v rodinnej anamnéze sa najčastejšie vyskytovali vysoký krvný tlak 43,3% ,cukrovka 40% a infarkt 26,7%.

Životný štýl

Stres - Výsledky hodnotenia preukázali zvýšenú záťaž respondentov psychogénnymi stresmi: časté stresové situácie v zamestnaní uviedlo 56,7% zamestnancov, v súkromí trpí častým stresom len minimum z nich.

Fajčenie - Z vyšetrených zamestnancov fajčí tretina, priemerný počet vyfajčených cigariet denne je cca 10 kusov a priemerná doba fajčenia predstavuje 6 rokov. 13,3% opýtaných bolo bývalých fajčiarov a 53,3% sú nefajčiari.

Fyzická aktivita - Viackrát týždenne sa telesnej aktivite venuje viac ako polovica – 60% osôb, maximálne 1-krát za týždeň sa fyzickej aktivite venuje až 30%.

Z rôznych druhov mimopracovnej pohybovej prevláda šport, ktorému sa venuje až 70% respondentov a práca v záhrade 40%.

Stravovacie zvyklosti

Väčšina respondentov – 93,3% sa stravuje aj doma aj v závodných stravovacích zariadeniach a jedáva denne 3x (40%) alebo 4x (36,7%). Časté prisáľanie jedál priznalo až 63,3% opýtaných.

Mlieko a mliečne výrobky denne konzumuje 60% a mäso 70%. Mäsové výrobky sa konzumujú zväčša 1 – 3 x týždenne 46,7%.

Konzumácia rýb, ktoré majú významné postavenie vo výžive najmä z aspektu predchádzania srdcovo - cievnym ochoreniam, je nedostatočná. Ryby konzumuje zriedka alebo vôbec až 60% opýtaných.

Ovocie a zelenina ako ďalšie zložky výživy uplatňujúce sa v prevencii mnohých ochorení sa tiež konzumujú v nedostatočnom množstve. Ovocie denne jedáva len polovica respondentov, zeleninu len 36,7%. Strukoviny konzumuje väčšina opýtaných (60%) 1 – 3 x týždenne. Nápoje: väčšina opýtaných (93,3) udala, že pije najmä vodu, minerálne vody a čaj a 30% pije i čiernu kávu.

Názory na životný štýl

Z výsledkov odpovedí respondentov vyplýva, že väčšina opýtaných hodnotí svoj zdravotný stav ako dobrý 70%, a 66,7% opýtaných má pocit, že žije zdravo.

Z otázky, čo by chceli urobiť pre svoje zdravie vyplynulo, že 80% chce zvýšiť svoju pohybovú aktivitu a 56,7% respondentov sa chce zdravšie stravovať. Za hlavnú prekážku, ktorá im bráni žiť zdravším životným štýlom považuje 70% opýtaných nedostatok času a polovica aj nedostatok pevnej vôle.

Najviac vedomostí o zdravom životnom štýle získavajú respondenti najmä z médií: noviny a časopisy 70%, televízia a z rozhlas 40%, od lekára tretina osôb.

63,3% opýtaných si myslí, že ich hmotnosť je primeraná, zvyšok ju považuje za vyššiu, ako by mala byť.

Výsledky objektívnych vyšetrení

Cholesterol - Normálne hodnoty cholesterolu (do 5 mmol/l) malo 89,7% vyšetrených osôb, hraničné hodnoty nad 5,2 – 6,2 mmol/l sa zistili u 10,3% vyšetrených, pričom nikto z vyšetovaných nemal kritické hodnoty.

Krvný tlak - Normálne hodnoty krvného tlaku malo 89,7% vyšetrených, vyššie hodnoty (nad 140/90) boli zistené u 10,3% respondentov.

BMI - Normálne hodnoty u mužov (do 25) malo 42,4%, hraničné (25-30) sa vyskytli u 53,8% a kritické u 3,8%. U žien mali ¾ normálne hodnoty a 25% respondentiek malo hraničné hodnoty BMI.

2. Trenčianska Univerzita A. Dubčeka v Trenčíne, fakulta špeciálnej techniky

Trenčianska univerzita vznikla v roku 1997 a v rámci nej odvtedy prebieha výučba aj na fakulte špeciálnej techniky, ktorá je jednou z piatich fakúlt univerzity. Pracoviská FŠT sa nachádzajú vo fakultnej budove na Študentskej ulici a laboratóriá fakulty sú na Štefánikovej ulici v Trenčíne. Fakulta sa delí na 4 katedry, kde okrem pedagogických pracovníkov pracujú aj administratívni zamestnanci. Hlavná fakultná budova je murovaná trojpodlažná budova s aulou, učebňami a prednáškovými miestnosťami, kde prebieha výučba. Nachádza sa tu i výskumné a servisné pracovisko, kde sa nachádzajú mikroskopy pre študentov, nebiologické preparáty pripravuje zodpovedný pedagóg. Okrem výučbových priestorov sú tu i administratívne priestory – kancelárie s účelovým kancelárskym nábytkom, pričom na každého zamestnanca v administratíve pripadá 1 osobný počítač. Podlaha je pokrytá PVC, osvetlenie je združené, prirodzené vetranie a osvetlenie je zabezpečené oknami, umelé osvetlenie žiarivkami. Zamestnanci majú k dispozícii vyhovujúce zariadenia na osobnú

hygienu, v budovách FŠT je zákaz fajčenia. Pravidelne sú vykonávané školenia BOZP. Na FŠT pracuje 54 zamestnancov, z toho 18 žien, žiadni zo zamestnancov nie sú zaradení v riziku.

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali v júni 2008 u 16 zamestnancov FŠT, z toho u 12 žien. Išlo o pedagogických zamestnancov a administratívu. Pre zamestnancov bolo priamo v podniku zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, HDL, triglyceridov, glykémie
- meranie tlaku krvi
- realizácia dotazníkov: zamestnanie a kvalita života a jeho vyhodnotenie
- priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Na projekte sa zúčastnili zamestnanci vo veku 29 – 57 rokov, pričom priemerný vek všetkých vyšetrených osôb bol 43,3 rokov. Väčšina respondentov - 56% ukončila vysokoškolské vzdelanie, 43% zúčastnených malo ukončené stredoškolské vzdelanie.

Prítomnosť negatívnych faktorov na pracovisku respondenti neuvádzali. V osobnej anamnéze vyšetrotvaní väčšinou udávali vysoký krvný tlak 18,7%, v rodinnej anamnéze sa najčastejšie vyskytovala rakovina 44%, vysoký krvný tlak 38% a mozgové príhody 38%.

Životný štýl

Stres - Výsledky hodnotenia preukázali zvýšenú záťaž respondentov psychogénnymi stresmi: časté stresové situácie v zamestnaní uviedlo až 75%.

Fajčenie - Z vyšetrených zamestnancov fajčí 18,7%, priemerný počet vyfajčených cigariet denne je cca 7 kusov a priemerná doba fajčenia predstavuje 18,5 rokov. 6,3% opýtaných bolo bývalých fajčiarov a 75% nefajčiarov.

Fyzická aktivita - Viackrát týždenne sa telesnej aktivite venuje menej ako polovica – 38% osôb, menej ako 1-krát za týždeň sa fyzickej aktivite venuje rovnaký počet osôb. Z rôznych druhov mimopracovnej pohybovej prevláda pešia chôdza a prechádzky, ktorým sa venuje 62,5% respondentov.

Stravovacie zvyklosti

Väčšina respondentov – 80% sa stravuje aj doma aj v závodných stravovacích zariadeniach a jedáva denne 3x (38%) alebo 4x (38%). Časté prisáľanie jedál priznalo 56% opýtaných.

Mlieko a mliečne výrobky denne konzumuje 38%, 1-3x týždenne 62,5%. Mäso sa konzumuje zväčša 1-3x týždenne 69%, ako aj mäsové výrobky 56%.

Konzumácia rýb, ktoré majú významné postavenie vo výžive najmä z aspektu predchádzania srdcovo - cievnych ochoreniam, je nedostatočná. Ryby konzumuje zriedka alebo vôbec až 69% opýtaných.

Ovocie a zelenina ako ďalšie zložky výživy uplatňujúce sa v prevencii mnohých ochorení sa tiež konzumujú v nedostatočnom množstve. Ovocie denne jedáva len 44% respondentov, zeleninu len 31%. Strukoviny konzumuje väčšina opýtaných (80%) 1 – 3 x týždenne. Nápoje: väčšina opýtaných (87,5) udala, že pije najmä vodu, minerálne vody a čaj a 62,5% pije i čiernu kávu.

Názory na životný štýl

Z výsledkov odpovedí respondentov vyplýva, že väčšina opýtaných hodnotí svoj zdravotný stav ako dobrý 62,5%, a 56% opýtaných má pocit, že žije zdravo.

Z otázky, čo by chceli urobiť pre svoje zdravie vyplynulo, že 75% chce zvýšiť svoju pohybovú aktivitu a 56% respondentov sa chce zdravšie stravovať. Za hlavnú prekážku, ktorá im bráni žiť zdravším životným štýlom považuje 44% opýtaných nedostatok času a 56% nedostatok pevnej vôle.

Najviac vedomostí o zdravom životnom štýle získavajú respondenti najmä z médií: noviny a časopisy 69%, televízia a z rozhlas 38%.

Jedna polovica opýtaných si myslí, že ich hmotnosť je primeraná, a druhá polovica ju považuje za vyššiu, ako by mala byť.

Výsledky objektívnych vyšetrení

Cholesterol - Normálne hodnoty cholesterolu (do 5 mmol/l) malo 75% vyšetrených osôb a hraničné hodnoty nad 5,2 – 6,2 mmol/l sa zistili u 25%.

HDL cholesterol - U mužov malo zníženú hladinu HDL (pod 1,2 mmol/l) 25%, nad 1,2 mmol/l malo 75%.

U žien boli namerané nižšie hodnoty (pod 1,4 mmol/l) u 41,7%, nad 1,4 mmol/l malo 58,3%.

Triglyceridy - Normálne hodnoty menšie ako 1,9 malo 75%, zvýšené hodnoty boli zistené u 25% vyšetrených osôb.

Glukóza - Normálne hodnoty do 5,6 mmol/l malo 94%, hraničné hladiny glukózy malo 6%.

Krvný tlak - Normálne hodnoty krvného tlaku malo 81,2% vyšetrených pričom vyššie hodnoty (nad 140/90) boli zistené u 18,8% vyšetrených osôb.

BMI - Normálne hodnoty malo 25% vyšetrených mužov a 50% žien, hraničné 75% mužov a 33,3% žien a kritické hodnoty 16,7% žien, u mužov sa nevyskytli.

3. Základná škola, Brezová pod Bradlom

V základnej škole v Brezovej pod Bradlom pracuje 51 zamestnancov, z toho 46 žien. Budova ZŠ je trojpodlažná, na 1.podlaží sa nachádza jedáleň, na 2.podlaží sú 4 triedy a miestnosť pre vychovávateľky. Na 3.podlaží sú 4 triedy, zborovňa a kancelária zástupcu riaditeľa. Podlaha v triedach je ľahko čistiteľná a udržiavaná, vykurovanie je z centrálnej plynovej kotolne. Prírodné vetranie a osvetlenie je zabezpečené oknami, na ktorých sú závesy slúžiace proti nadmernému oslneniu osôb.

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevenencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali v júni 2008 u 13 zamestnancov. Išlo o pedagogických zamestnancov, administratívu a údržbu. Pre zamestnancov bolo priamo v škole zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pása a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, HDL, triglyceridov, glykémie
- meranie tlaku krvi
- realizácia dotazníkov: zamestnanie a kvalita života a jeho vyhodnotenie
- priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Na projekte sa zúčastnili zamestnanci vo veku 39 – 58 rokov, pričom priemerný vek všetkých vyšetrených osôb bol 47,5 rokov. Väčšina respondentov - 46% ukončila stredoškolské vzdelanie, 64% zúčastnených malo ukončené vysokoškolské vzdelanie.

Prítomnosť negatívnych faktorov na pracovisku uviedli len 2 opýtaní (biologické faktory). Zo súčasných ochorení uviedli respondenti najmä vysoký krvný tlak 30,7%, k najčastejším ochoreniam, vyskytujúcim sa v rodinách respondentov patrí taktiež vysoký krvný tlak 61,5% , ale aj infarkt 30,7% a mozgové príhody 23%.

Životný štýl

Stres- Výsledky hodnotenia preukázali zvýšenú záťaž respondentov psychogénnymi stresami: časté stresové situácie v zamestnaní uviedlo 38,5% zamestnancov, v súkromí trpí častým stresom 38,5% zamestnancov.

Fajčenie - Z vyšetrených zamestnancov fajčí 15,4%. Priemerný počet vyfajčených cigariet denne je cca 15 kusov a priemerná doba fajčenia predstavuje 15 rokov. 30,7% opýtaných bolo bývalých fajčiarov a 53,9% sú nefajčiari.

Nikoho zo zamestnancov neobťažuje fajčenie spolupracovníkov, a nikto z nich sa ani v zafajčenom prostredí často nezdržiava.

Fyzická aktivita - Denne, resp. viackrát týždenne sa venuje telesnej aktivite skoro polovica – 46,1% osôb, menej ako 1-krát za týždeň sa fyzickej aktivite nevenuje 53,9%. Z rôznych druhov mimopracovnej pohybovej prevláda práca v záhrade, ktorej sa venuje až 61,5% opýtaných a prechádzky uviedlo 46,1%.

Stravovacie zvyklosti

Väčšina respondentov – 61,5% sa stravuje aj doma aj v závodných stravovacích zariadeniach a jedáva denne 4x. Časté prisáľanie jedál priznalo až 69,2% opýtaných.

Mlieko a mliečne výrobky denne konzumuje 61,5% opýtaných, 1 – 3 x týždenne ich konzumuje 30,7%. Mäso a mäsové výrobky sa konzumujú zväčša 1 – 3 x týždenne, mäso 84,6%, mäsové výrobky 30,7%.

Konzumácia rýb, ktoré majú významné postavenie vo výžive najmä z aspektu predchádzania srdcovo - cievnym ochoreniam, je nedostatočná. Ryby nekonzumuje denne nikto, 1 – 3 x týždenne 30,7%.

Ovocie a zelenina ako ďalšie zložky výživy uplatňujúce sa v prevencii mnohých ochorení sa tiež konzumujú v nedostatočnom množstve. Ovocie denne jedáva len 38,5% respondentov, zeleninu len 53,8%. Strukoviny konzumuje väčšina opýtaných (61,5%) 1 – 3 x týždenne. Nápoje: všetci opýtaní udali, že pijú najmä vodu, minerálne vody a čaj a 69,2% pije i čiernu kávu.

Vitamíny ako doplnky stravy užíva pomerne dosť osôb. Vitamín C 30,7% a vitamín B 23,1%.

Názory na životný štýl

Z výsledkov odpovedí respondentov vyplýva, že väčšina opýtaných hodnotí svoj zdravotný stav ako dobrý 46,1%, alebo skôr dobrý ako zlý 38,5% a 61,5% opýtaných má pocit, že žije zdravo.

Z otázky, čo by chceli urobiť pre svoje zdravie vyplynulo, že 53,82% respondentov sa chce zdravšie stravovať, 46,1% osôb by chcelo zvýšiť svoju pohybovú aktivitu a všetci fajčiarci by chceli i prestať fajčiť. Za hlavnú prekážku, ktorá im bráni žiť zdravším životným štýlom považuje 46,1 opýtaných nedostatok pevnej vôle a 30,7% nedostatok času.

Najviac vedomostí o zdravom životnom štýle získavajú respondenti najmä z médií: noviny a časopisy 76,9%, televízia a z rozhlas 38,5%, od lekára 23,1% osôb. Najčastejším dôvodom účasti na vyšetrení bol záujem o svoje zdravie, ktorý udali všetci respondenti.

53,8% opýtaných si myslí, že ich hmotnosť je primeraná, zvyšok ju považuje za vyššiu, ako by mala byť.

Krvný tlak si respondenti merajú najčastejšie nepravidelne, doma aj u lekára.

Výsledky objektívnych vyšetrení

Cholesterol - Normálne hodnoty cholesterolu (do 5 mmol/l) malo 61,5% vyšetrených osôb, hraničné hodnoty nad 5,2 – 6,2 mmol/l sa zistili u 38,5% vyšetrených.

HDL cholesterol - Zníženú hladinu HDL (pod 1,2 mmol/l) malo 7,7%, nad 1,2 mmol/l malo 92,3%.

Triglyceridy - Normálne hodnoty menšie ako 1,9 malo 84,6%, zvýšené hodnoty boli zistené u 15,4% vyšetrených osôb.

Glukóza - Normálne hodnoty do 5,6 mmol/l malo 84,6%, hraničné hladiny glukózy malo 15,4%.

Krvný tlak - Normálne hodnoty krvného tlaku malo 92,3% vyšetrených a zvýšené hodnoty (nad 140/90) boli zistené u 7,7% vyšetrených osôb.

BMI - Normálne hodnoty malo 46,2 % vyšetrených, hraničné 38,5% a kritické 15,3%.

4. Eterna, s.r.o., Bánovce nad Bebravou

Firma eterna s.r.o., Bánovce nad Bebravou zamestnáva cca 834 zamestnancov, z toho 804 žien. Prevádzka je dvojzmenná, firma sa zaoberá výrobou pánskych košiel.

Prevádzka sa skladá z hál na 1., 2. a 3. nadzemnom podlaží, technológia sa skladá z šijacích strojov a automatov, strihárenskej techniky, žehliarenskej techniky a adjustácie.

Pracoviská majú zmiešané osvetlenie, denné je zabezpečené oknami a umelé je riešené žiarivkami, pracovné miesta sú vybavené miestnym prísvetlením. K dispozícii sú vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu, oddychové miestnosti a miestnosť na poskytovanie prvej pomoci s lôžkom, ktorá je využívaná aj ako masárske pracovisko. Vo firme nevidujeme rizikové práce.

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali v auguste 2008 u 113 zamestnancov, z toho 101 žien. Išlo o výrobných zamestnancov aj o administratívu. Pre zamestnancov bolo priamo v podniku zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu
- meranie tlaku krvi
- realizácia dotazníkov: zamestnanie a kvalita života a jeho vyhodnotenie
- priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Na projekte sa zúčastnili zamestnanci vo veku 21 – 62 rokov, pričom priemerný vek všetkých vyšetrených osôb bol 43,3 rokov. Väčšina respondentov - 93% ukončila stredoškolské vzdelanie. Prítomnosť negatívnych faktorov na pracovisku uviedli takmer všetci opýtaní (91,4%) išlo najmä o fyzikálne faktory (64,2%). V osobnej anamnéze sa udávala obezita 13,8% a hypertenzia 10,3%, v rodinnej anamnéze sa najčastejšie vyskytovali vysoký krvný tlak 48,3% ,cukrovka 22,4% a rakovina 20,7%.

Životný štýl

Stres - Výsledky hodnotenia preukázali zvýšenú záťaž respondentov psychogénnymi stresmi: časté stresové situácie v zamestnaní uviedlo 43,1% zamestnancov, v súkromí trpí častým stresom len štvrtina z nich (24,1%).

Fajčenie - Z vyšetrených zamestnancov fajčí 14%, priemerný počet vyfajčených cigariet denne je cca 6,8 kusov a priemerná doba fajčenia predstavuje 16,4 roka. 7% opýtaných bolo bývalých fajčiarov a 79% sú nefajčiari.

Fyzická aktivita - Viackrát týždenne sa telesnej aktivite venuje len viac ako tretina – 36,8% osôb, menej ako 1-krát za týždeň alebo vôbec sa fyzickej aktivite venuje až 38,6%. Z rôznych druhov mimopracovnej pohybovej prevládajú prechádzky a pešia chôdza, ktorým sa venuje 44,8% respondentov a šport 18,9%.

Stravovacie zvyklosti

Väčšina respondentov – 60,3% sa stravuje aj doma aj v závodných stravovacích zariadeniach a jedáva denne 3x (31%), 4x (25,8%) alebo 5x (31%). Časté prisáľanie jedál priznalo len 5,2% opýtaných.

Mlieko a mliečne výrobky denne konzumuje 53,4% a mäso 24%. Mäsové výrobky sa konzumujú zväčša 1 – 3 x týždenne 58,6%.

Konzumácia rýb, je nedostatočná. Ryby konzumuje zriedka alebo vôbec až 51,7% opýtaných.

Ovocie a zelenina sa tiež konzumujú v nedostatočnom množstve. Ovocie denne jedáva 72,4% respondentov, zeleninu len 56,9%. Strukoviny konzumuje väčšina opýtaných (58,6%) 1 – 3 x týždenne. Nápoje: väčšina opýtaných (89,7) udala, že pije najmä vodu, minerálne vody a čaj a 38% pije i čiernu kávu.

Názory na životný štýl

Z výsledkov odpovedí respondentov vyplýva, že polovica opýtaných hodnotí svoj zdravotný stav ako dobrý a 44,8% opýtaných má pocit, že žije zdravo.

Z otázky, čo by chceli urobiť pre svoje zdravie vyplynulo, že 48,2% chce zvýšiť svoju pohybovú aktivitu a 39,7% respondentov sa chce zdravšie stravovať. Za hlavnú prekážku, ktorá im bráni žiť zdravším životným štýlom považuje 39,7% opýtaných nedostatok pevnej vôle a 32,8 aj nedostatok času. Finančné dôvody uviedlo 20,7% respondentov.

Najviac vedomostí o zdravom životnom štýle získavajú respondenti najmä z médií: noviny a časopisy 58,6%, televízia a z rozhlas 20,7%, od lekára 17,2% osôb.

58,6% opýtaných si myslí, že ich hmotnosť je primeraná, 39,7 ju považuje za vyššiu, ako by mala byť.

Výsledky objektívnych vyšetrení

Cholesterol - Normálne hodnoty cholesterolu (do 5 mmol/l) malo 60,2% vyšetrených, hraničné hodnoty nad 5,2 – 6,2 mmol/l sa zistili u 39% vyšetrených a kritické u 0,8% osôb.

Krvný tlak - Normálne hodnoty krvného tlaku malo 94,5% vyšetrených, vyššie hodnoty (nad 140/90) boli zistené u 5,5% respondentov.

BMI - Normálne hodnoty u mužov (do 25) malo 94,5%, hraničné (25-30) sa vyskytli u 53,8% a kritické u 3,8%. U žien mali ¾ normálne hodnoty a 25% respondentiek malo hraničné hodnoty BMI.

5. TESCO STORES a.s., prevádzka Beckov

Spoločnosť TESCO STORES a.s. prevádzkuje v Beckove distribučné centrum, v ktorom v súčasnosti zamestnáva cca 543 zamestnancov, z toho 206 žien. Pracovná doba je nepretržitá, v prevádzke sú vyhlásené rizikové práce na pracovisku Sklad čerstvých potravín pre faktor mikroklíma – chladová záťaž 3. kategória. V prevádzke sa nachádzajú dva sklady – suchý sklad Ambient a chladný sklad Fresh.

Suchý sklad Ambient je umiestnený v hale s plochou 29 260 m² a so svetlou výškou 13,4 m. Podlaha je z liateho betónu, osvetlenie je denné svetlými a umelé žiarivkové. Skladuje sa tu klasický sortiment tovaru. Sklad je vykurovaný na 17 - 20°C. Vyhovujúce mikroklimatické podmienky zabezpečuje klimatizačné zariadenie. Tovar je uložený v regáloch a aj voľne na paletách. Na manipuláciu s tovarom sa používajú vysokozdvížne vozíky a bočné elektrické zakladače (retrak). Ručne sa s tovarom manipuluje len pri presune menších rozmerov tovaru z regálu na paletu. Prevádzka je 2 – zmenná, nepretržitá. Jedna zmena je 12 – hodinová, so 45 minútovou prestávkou. Na jednej zmene pracuje 60 zamestnancov, z toho je cca 50 skladníkov, zvyšok sú pracovníci údržby, dopravy a zamestnanci SBS. Zamestnanci majú vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu – WC, šatne, sprchy, jedáleň. Súčasťou skladu je pracovisko údržby, kancelárie príjmu tovaru, časť príjmu a časť expedície tovaru.

Chladný sklad Fresh je umiestnený v hale s plochou 9946 m² a so svetlou výškou 6,2 m. Podlaha je z liateho betónu. Osvetlenie je umelé žiarivkové. Distribučne je rozdelený na dve časti: sklad 2 °C – chladená zelenina, mäso, syry a jogurty, chladená hydina, lahôdky (šaláty a ryby) a sklad 12 °C – ovocie a zelenina. Tovar je uložený na paletách. Prevádzka je 2 – zmenná, nepretržitá. Jedna zmena je 12 – hodinová, s dvoma prestávkami – 15 a 30 minútovou. Každé dve hodiny majú zamestnanci nárok na tzv. chladovú prestávku, ktorá trvá 10 minút a je určená na zohriatie v dennej miestnosti a vypitie teplého čaju. Pracuje tu 150 zamestnancov, z toho 120 skladníkov, zvyšok sú vedúci a administratívni pracovníci. Zamestnanci majú vyhovujúce zariadenia na osobnú hygienu – WC, šatne, sprchy, jedáleň. Jedáleň slúži zároveň ako ohrieváreň a denná miestnosť. Zamestnanci majú pravidelne pridelené OOPP – vesty, bundy, čapice, rukavice, pracovnú obuv.

Vyšetrenia v rámci projektu „Prevencia srdcovo-cievnych ochorení“ sme vykonali v decembri 2008 u 73 zamestnancov, z toho 32 žien. Išlo o zamestnancov pracujúcich v skladoch. Pre zamestnancov bolo priamo v podniku zabezpečené :

- meranie antropometrických parametrov – hmotnosť, výška, obvod pásu a bokov, BMI, WHR, meranie % tuku v tele a biochemických parametrov - hladina celkového cholesterolu, HDL, LDL, glykémia a triglyceridov
- meranie tlaku krvi
- realizácia dotazníkov: zamestnanie a kvalita života a jeho vyhodnotenie
- priamo na mieste vyhodnotenie a individuálne poradenstvo.

Na projekte sa zúčastnili zamestnanci vo veku 20 – 57 rokov, pričom priemerný vek všetkých vyšetrených osôb bol 36,2 rokov. Väčšina respondentov – 76,2% ukončila stredoškolské vzdelanie, 14,3% zúčastnených malo ukončené základné vzdelanie a 9,5% vysokoškolské vzdelanie.

Prítomnosť negatívnych faktorov na pracovisku uviedlo 28,6% opýtaných, dve tretiny z toho boli fyzikálne faktory, išlo najmä o hluk. Z osobnej anamnézy sa najčastejšie vyskytovala hypertenzia 21,4% a obezita 11,9%, v rodinnej anamnéze respondenti udávali najčastejšie vysoký krvný tlak 42,9% a cukrovku 35,7%.

Životný štýl

Stres - Výsledky hodnotenia preukázali zvýšenú záťaž respondentov psychogénnymi stresami: časté stresové situácie v zamestnaní uviedlo 52,4% zamestnancov, v súkromí trpí častým stresom len štvrtina z nich (23,8%).

Fajčenie - Z vyšetrených zamestnancov fajčí tretina (34,1%), priemerný počet vyfajčených cigariet denne je cca 11 kusov a priemerná doba fajčenia predstavuje 9 rokov. 9,8% opýtaných bolo bývalých fajčiarov a 56,1% sú nefajčiari.

Fyzická aktivita - Viackrát týždenne alebo denne sa telesnej aktivite venuje len 30,9% osôb, menej ako 1-krát za týždeň sa fyzickej aktivite venuje až polovica respondentov. Z rôznych druhov mimopracovnej pohybovej prevládajú prechádzky 45,2% a práca v záhrade 45,2%.

Stravovacie zvyklosti

Väčšina respondentov – 85,7% sa stravuje aj doma aj v závodných stravovacích zariadeniach a jedáva denne 3x (52,4%) alebo 4x (30,9%). Občasné prisáľanie jedál priznalo 57,1% opýtaných.

Mlieko a mliečne výrobky denne konzumuje len 38,1% a mäso 30,9%. Mäsové výrobky sa konzumujú zväčša 1 – 3 x týždenne 57,1%.

Konzumácia rýb je nedostatočná. Ryby konzumuje zriedka alebo vôbec až 54,8% opýtaných.

Ovocie a zelenina sa tiež konzumujú v nedostatočnom množstve. Ovocie denne jedáva 52,4% respondentov, zeleninu len 30,9%. Strukoviny konzumuje polovica opýtaných 1 – 3 x týždenne. Nápoje: väčšina opýtaných (88,1%) udala, že pije najmä vodu, minerálne vody a čaj a 42,9% pije i čiernu kávu.

Názory na životný štýl

Z výsledkov odpovedí respondentov vyplýva, že väčšina opýtaných hodnotí svoj zdravotný stav ako dobrý 59,5%, ale len 23,8% opýtaných má pocit, že žije zdravo.

Z otázky, čo by chceli urobiť pre svoje zdravie vyplynulo, že polovica by chcela zvýšiť svoju pohybovú aktivitu a 42,9% respondentov sa chce zdravšie stravovať. Za hlavnú prekážku, ktorá im bráni žiť zdravším životným štýlom považuje 54,8% opýtaných nedostatok času a tretina aj nedostatok pevnej vôle.

Najviac vedomostí o zdravom životnom štýle získavajú respondenti najmä z médií: polovica z novín a časopisov, 40,5% z televízie a z rozhlasu, a 19% aj od lekára.

42,9% opýtaných si myslí, že ich hmotnosť je primeraná, 52,4% ju považuje za vyššiu, ako by mala byť.

Výsledky objektívnych vyšetrení

Cholesterol - Normálne hodnoty celkového cholesterolu (do 5 mmol/l) malo 70,4% vyšetrených osôb, hraničné hodnoty nad 5,2 – 6,2 mmol/l sa zistili u 29,6% vyšetrených, pričom nikto z vyšetovaných nemal kritické hodnoty.

Krvný tlak - Normálne hodnoty krvného tlaku malo 72,5% vyšetrených a zvýšené hodnoty (nad 140/90) boli zistené u 27,5% vyšetrených osôb.

HDL cholesterol – u mužských respondentov malo zníženú hladinu HDL (pod 1,2 mmol/l) 47,4%, hladiny nad 1,2 mmol/l boli zistené u 52,6%. U žien malo zníženú hladinu HDL (pod 1,4 mmol/l) 40%, nad 1,4 mmol/l malo 60% žien.

Triglyceridy - Normálne hodnoty menšie ako 1,7 malo 71,4%, zvýšené hodnoty boli zistené u 28,6% vyšetrených osôb.

Glukóza - Normálne hodnoty do 6 mmol/l malo 86,8%, hraničné hladiny glukózy malo 13,2%.

BMI - Normálne hodnoty u mužov (do 25) malo 30,8%, hraničné (25-30) sa vyskytli u 43,6% a kritické u 25,6%. U žien malo 41,3% normálne hodnoty, 35,5% hraničné hodnoty a 22,6% respondentiek malo kritické hodnoty BMI.

2.4. Príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl

2.4.1. Epidemiologická štúdia nádory a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) – pilotná štúdia

Realizácia projektu ESNAP: RÚVZ so sídlom v Trenčíne je zapojený do pilotnej epidemiologickej štúdie nádorov pankreasu. Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Štúdia - časť v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne bola schválená etickými komisiami RÚVZ so sídlom v Trenčíne, FN Trenčín a TSK. Gestorom projektu bola zabezpečená inštruktáž onkoepidemiológov zainteresovaných pracovísk, následne boli distribuované dotazníky a odberový materiál pre zabezpečenie plánu štúdie podľa medzinárodného projektu IARC. Štúdia prebieha formou case/control study a ku každému prípadu nádoru pankreasu je vybraná kontrola a je zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu. Jej cieľom je objasniť etiologickú súvislosť medzi chronickou pankreatitídou a rakovinou pankreasu, zhodnotiť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu a prostredia v etiológii vzniku rakoviny pankreasu, úlohu osobnej a rodinnej anamnézy a zisťovať možné súvislosti medzi pracovnou expozíciou chemickým faktorom a rakovinou pankreasu. Údaje sú zisťované dotazníkom a na genetickú analýzu a analýzu helikobakteriovej infekcie sa odoberajú vzorky biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava) v spolupráci s IARC. V rámci pilotnej epidemiologickej štúdie nádorov pankreasu sme na našom pracovisku zaevidovali spolu 10 prípadov, pričom 4 pacienti neboli zapojení do štúdie (1 – odmietnutie s dg. chronická pankreatitída, 3 pacienti – ochorenia boli hlásené až z oddelenia patológie – ako výsledok histológie, v pooperačnom priebehu nebolo možné s pacientmi komunikovať a pacienti následne exitovali. V týchto troch prípadoch sa jednalo o diagnózu Ca pankreasu) So šiestimi zapojenými prípadmi bol spracovaný dotazník a odobraté vzorky krvi na analýzu. Ďalej boli spracovávané kontroly k našim 6 prípadom a 6 prípadom hlásených z ostatných pracovísk. Celkovo spracovaných: 6 prípadov a 12 kontrol.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1 Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Vzorky odoberané podľa plánu – celkovo bolo odobratých 74 vzoriek

3.2 Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie

V rámci plnenia úlohy boli oslovené niektoré organizácie, ktoré zamestnávajú osoby zaradené do skupiny stredne ťažká práca.. V súbore 90 vyšetrených osôb sú zamestnanci distribučného centra TESCO. Materiály podľa usmernení sú spracované a budú súčasťou výročnej správy.

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Podľa plánu odobratých 24 vzoriek

3.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

Podľa plánu odberu vzoriek bolo odobratých 14 vzoriek rôznych druhov kozmetických výrobkov, ktoré boli podrobené laboratórnemu vyšetreniu v určených laboratóriách. Taktiež sa vykonávala kontrola označovania. Výsledky analýz boli v čiastkových správach zasielané na ÚVZ SR.

3.5 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Bezpečnosť kozmetických výrobkov je sledovaná chemickými a mikrobiologickým analýzami a kontrolou označovania (30 vzoriek). Taktiež sa vykonáva ŠZD na základe hlásení zo systému RAPEX o nebezpečných kozmetických výrobkoch vo veľkoskladoch a v distribučnej sieti. Následne boli zasielané na ÚVZ SR hlásenia o výsledkoch vykonaných kontrol vo veci zistenia výskytu, predaja a uvádzania do obehu predmetných výrobkoch. Sledovanie bezpečnosti sa vykonávalo priebežne, celkovo bolo vykonaných 257 kontrol

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.1. Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže

Úloha do r. 2010 je v kompetencii ÚVZ SR. Podľa požiadaviek gestora sa oddelenie HDM zúčastní VII. celoštátneho antropometrického prieskumu v r. 2011.

4.2. Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska

Gestor úlohy nezahrnul RÚVZ so sídlom v Trenčíne, oddelenie HDM medzi riešiteľské pracoviská.

Ďalšie aktivity:

- Webová stránka RÚVZ Trenčín - poskytnuté informácie o súčasnom trende výskytu nadváhy a obezity, spôsoboch ich hodnotenia ako i o možnostiach prevencie nadváhy a obezity.
- Výkon štátneho zdravotného dozoru v zariadeniach školského stravovania zameraný na preverenie dodržiavania zásad z hľadiska epidemiologického rizika a zásad na zabezpečenie zdravotne neškodnej a výživovo hodnotnej stravy. K dátumu odpočtu sa vykonalo 162 kontrol, t.j. 61,4 % z celkového počtu 264 školských stravovacích zariadení, ktoré spadajú pod kontrolnú činnosť úradu. V rámci štátneho zdravotného dozoru a úradnej kontroly potravín v školských stravovacích zariadeniach sa odobralo 161 vzoriek potravín (hotové pokrmy, epidemiologicky rizikové potraviny, zmiešané druhy potravinárskych komodít) za účelom preverenia dodržiavania ich zdravotnej bezpečnosti.
- Vykonávajú sa pravidelné školenia vedúcich pracovníkov zodpovedajúcich za stravovanie detí a mládeže, týkajúce sa legislatívy a problematiky školských stravovacích zariadení termín: 18.2.2008 a školenia pracovníkov ZŠS v rámci získania odbornej spôsobilosti na výkon práce v epidemiologicky závažnej činnosti termín v zmysle harmonogramu RÚVZ Trenčín.

4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku

Oddelenie hygieny detí a mládeže podľa požiadaviek gestora úlohy vykonalo v mesiaci máj 2008 zber dát v rámci európskeho školského prieskumu s názvom „Európsky školský prieskum o alkohole, tabaku a drogách - ESPAD“ u študentov vybraných vysokých škôl. Správa o zhodnotení realizácie prieskumu zaslaná na ÚVZ SR listom č. B/2008/02192-002 zo dňa 30.05.2008. Anonymného prieskumu sa zúčastnilo 176 respondentov 2 vysokých škôl na území mesta Trenčín.

Dielčí – lokálny projekt:

V nadväznosti na napĺňanie bodov vládneho Programu boja proti drogám a drogovým závislostiam (Úloha č. 5 Programového vyhlásenia vlády SR na úseku verejného zdravotníctva) oddelenie hygieny detí a mládeže v spolupráci s oddelením chemických analýz, oddelením podpory zdravia pokračovalo v roku 2008 v realizácii lokálneho projektu „Sledovanie kotinínu – metabolitu nikotínu v moči školákov (vek 12 – 15 roční).“

K 31.12.2008 boli ukončené všetky etapy projektu. Projektu sa zúčastnilo 87 žiakov vybraných základných škôl (ZŠ s MŠ J.M. Hurbana Beckov, ZŠ s MŠ Jána Lipského Trenčianske Stankovce, ZŠ Kubra-Trenčín). Vykonáva sa analýza výsledkov, predbežné vyhodnotenie – 37 žiakov prekročilo referenčnú hodnotu sledovaného ukazovateľa, t.j. 42,5% z celkového súboru.

Ďalšie aktivity:

- K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 216 kontrol na preverenie uplatňovania ustanovení zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zák. č. 465/2005 Z.z..

4.4. Prevencia chybného držania tela

Úloha je v kompetencii gestora - ÚVZ SR. Pokyny k realizácii úlohy k termínu odpočtu neboli zaslané.

Ďalšie aktivity:

- K termínu odpočtu oddelenie hygieny detí a mládeže v zariadeniach pre deti a mládež vykonalo 57 kontrol so zameraním na zabezpečenie požiadaviek týkajúcich sa vybavenia predškolských a školských zariadení účelovým školským nábytkom v zmysle zák. č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zmien a doplnkov a jeho vykonávacieho predpisu Vyhl. MZ SR č. 527/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež
- V nadväznosti na plnenie Programov a projektov na rok 2008 rozpracovaných na podmienky RÚVZ Trenčín, oddelenie hygieny detí a mládeže zaslalo Krajskému školskému úradu v Trenčíne správu s vyhodnotením projektu III. etapy „Prevenícia chybného držania tela u školských detí“ so zameraním na zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na vybraných stredných školách v Trenčíne, v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom. (správa č. B/2008/023275 zo dňa 19.12.2008)

Ostatné aktivity:

V rámci plnenia programov, projektov a úloh (bod 9.4, 9.5, 9.6) oddelenie hygieny detí a mládeže úzko spolupracuje s oddelením podpory zdravia pri realizácii „výchovy ku zdraviu“ v školských zariadeniach. Šírenie informácií zabezpečujeme prostredníctvom webovej stránky.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. Národný imunizačný program

Hlavné ciele národného imunizačného programu - rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním boli realizované monitorovaním výskytu ochorení preventabilných očkovaním, metodickou a konzultačnou pomocou očkujúcim lekárom. V každom ohnisku ochorení preventabilných očkovaním bolo vykonané epidemiologické vyšetrenie s kontrolou údajov o vykonaní preventívneho očkovania. V rámci cieľa - zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie bola realizovaná kampaň Európsky imunizačný týždeň.

Ďalšie aktivity:

Odoslanie informácie o očkovačom kalendári na r. 2008 všetkým lekárom prvého kontaktu, a jeho zverejnenie na web stránke RUVZ Trenčín.

Odoslanie informácií o zmenách v kategorizácii liekov týkajúcich sa očkovačích látok pri každej novej kategorizácii (každý štvrtý rok) všetkým očkujúcim lekárom prvého kontaktu .

Odoslanie informácie o zmene v indikáciách očkovania detí proti pneumokokom, kedy vakcínu čiastočne a úplne hradí ZP všetkým očkujúcim lekárom.

Usmerňovanie lekárov prvého kontaktu o očkovaní v povinnom očkovaní a v odporúčanom očkovaní.

Odoslanie informácie o očkovaní proti chrípke v sezóne 2008-2009.

Odoslanie informácie o dočasnom nedostatku vakcín s obsahom difterického toxoidu na území SR.

Odoslanie usmernenia pri očkovaní proti varicelle očkovačou látkou Priorix Tetra.

Priebežné poskytovanie konzultácií v oblasti očkovania pred cestou do zahraničia pre lekárov a laickú verejnosť.

V rámci kampane Európsky imunizačný týždeň informovanie lokálnych médií o kampani, vytvorenie článku na web stránke úradu so zameraním na dôležitosť očkovania, zriadenie informačného stánku na výstave Zdravý životný štýl - EXPO, Trenčín, ktorý bol zameraný na informovanie laickej verejnosti o význame a možnostiach očkovania a informačného stánku na odbornej výstave Medipharm, EXPO, Trenčín, ktorý bol zameraný na informovanie odbornej verejnosti o význame a možnostiach očkovania, uverejnenie článku na web stránke úradu o aktuálnom epidemickom výskyte osýpok v krajinách Európy s upriamením pozornosti na význam očkovania aj proti ochoreniam, ktoré sú v procese eliminácie. Vyšetrenie všetkých pravdepodobných diagnóz ochorení imunizačného programu a zabezpečenie laboratórnej diagnostiky ochorení.

6.2. Surveillance infekčných chorôb

V prvom štvrtroku 2008 bola vykonaná analýza prenosných ochorení za rok 2007 regiónu RÚVZ Trenčín a Trenčianskeho kraja, v rámci ktorej bola analyzovaná epidemiologická situácia za posledných 5 rokov, a boli zanalyzované dlhodobé trendy.

Surveillance je vykonávaná sústavne, v prípade výskytu ochorení imunizačného programu sa zabezpečuje laboratórna verifikácia diagnózy v našom regióne tak ako v celej SR v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) , Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008-2015.

V regióne RUVZ Trenčín je situovaný detský domov pre maloletých bez sprievodu, pričom s lekárom zabezpečujúcim zdravotnú starostlivosť pre migrantov spolupracujeme v oblasti konzultácií pri očkovaní. Taktiež v zariadení realizujeme odber odpadových vôd na sledovanie cirkulácie poliovírusov.

V období výskytu chrípky a ARO celé chrípkové obdobie e-mailom informujeme dotknuté organizácie ako aj členov regionálnej protiepidemickej komisie o aktuálnej situácii, informáciu zverejňujeme na webovej stránke a v NIS FN Trenčín. Každý rok vykonávame kampaň na podporu očkovania proti chrípke a pneumokokovým infekciám v lokálnych médiách, na seminároch pre verejnosť a lekárov prvého kontaktu.

V rámci zlepšenia hlásenia prenosných ochorení a zvlášť nozokomiálnych nákaz bol v spolupráci s pracovníkmi FN Trenčín vytvorený spôsob hlásenia prostredníctvom NIS tejto nemocnice.

V rámci zlepšenia prevencie v oblasti prenosných ochorení u obyvateľstva zverejňujeme mesačné analýzy prenosných ochorení na webovej stránke RUVZ a zaraďujeme na ňu informácie o aktuálne sa vyskytujúcich ochoreniach. Na web stránke RÚVZ boli v roku 2008 uverejnené informácie o výskyte žltej zimnice v Brazílii – (01/2008), o epidemickom výskyte horúčky dengue v Brazílii a o výskyte osýpok v krajinách EÚ, o vakcínach a očkovaní proti sezónnej chrípke.

6.3. Informačný systém prenosných ochorení

Program EPIS využívame na:

- dennú evidenciu prípadov sprípadným následným dopĺňaním výsledkov a záznamov práce v ohnisku
- manažment, evidenciu a analýzu epidémií
- dennú kontrolu SRV
- hlásenie ochorení spadajúcich do definícií hlásenia do SRV

- hlásenie chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení od všeobecných lekárov
 - týždennú analýzu epidemiologickej situácie na úrovni okresov a na úrovni Trenčianskeho kraja
 - mesačnú analýzu epidemiologickej situácie
 - prípravu podkladov a analýz výskytu určenej diagnózy k prednáškam a publikáciám
- Lekári prvého kontaktu majú možnosť priamo vstupovať do užívateľského portálu.

Možnosť využívania programu EPIS je prezentovaná v rámci seminárov poriadaných RÚVZ pre lekárov.

Pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne sú pod vedením krajského odborníka pre epidemiológiu zodpovední za činnosť pracovnej skupiny pre nozokomiálne nákazy.

RÚVZ sa tiež podieľal na vypracovaní portálu pre verejnosť - časť transmisívne nákazy.

Mesačne sú realizované výstupy z programu, ktoré sú zverejňované na webovej stránke RÚVZ Trenčín a zasielané lekárom prvého kontaktu.

Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS-IPSE

RÚVZ v Trenčíne je národným koordinátorom SR programu HELICS v rámci projektov EÚ.

Program bol propagovaný počas Tématického kurzu o nových poznatkoch v epidemiológii infekčných chorôb v Bratislave, na celoštátnej konferencii asistentov hygienickej služby a iných odborných pracovníkov pracujúcich na úseku odboru epidemiológie: „Aktuálne problémy v terénnej epidemiológii, prevencia nozokomiálnych nákaz, dezinfekcia a sterilizácia“ v Trenčíne a na worshope programu HELICS v rámci konferencie Public Health Martin, 2008.

Bola vypracovaná analýza údajov zapojených JIS na Slovensku za obdobie rokov 2005-2006 a v roku 2008 boli do národnej databázy zasielané údaje za rok 2007 zo zapojených pracovísk v SR k ich ďalšiemu zaslaniu do centrálnej databázy programu.

Do programu HELICS sa v roku 2007 na Slovensku zapojilo 5 pracovísk: v Trenčíne, v Bratislave, v Komárne, v Martine a v Trnave. V danom roku bolo do sledovania spolu zaradených 193 pacientov, ktorí boli hospitalizovaní na 5 jednotkách intenzívnej starostlivosti viac ako 2 dni, z toho bolo 62 % mužov a 38 % žien. Spolu sa u nich vyskytlo 71 nozokomiálnych infekcií, z toho 14 % BSI, 51 % PN a 35 % UTI.

Od roku 2008 je aktuálny nový projekt EÚ BURDEN, ktorý je zameraný na sledovanie nozokomiálnych nákaz a rezistencie mikroorganizmov na antimikróbnu terapiu a náklady spojené s predĺžením hospitalizácie pacienta v dôsledku vzniku NN a plne využíva program HELICS.

6.5. Surveillance chronických ochorení

Realizácia projektu ESNAP: RÚVZ so sídlom v Trenčíne je zapojený do pilotnej epidemiologickej štúdie nádorov pankreasu. Gestorom projektu je RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Štúdia - časť v pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Trenčíne bola schválena etickými komisiami RÚVZ so sídlom v Trenčíne, FN Trenčín a TSK. Gestorom projektu bola zabezpečená inštruktáž onkoepidemiológov zainteresovaných pracovísk, následne boli distribuované dotazníky a odberový materiál pre zabezpečenie plánu štúdie podľa medzinárodného projektu IARC. Štúdia prebieha formou case/control study a ku každému prípadu nádoru pankreasu je vybraná kontrola a je zameraná na rizikové faktory životného štýlu (fajčenie, stravovacie zvyklosti, fyzická aktivita), osobnú a zdravotnú anamnézu, biologické rizikové faktory a pracovnú expozíciu. Jej cieľom je objasniť etiologickú súvislosť

medzi chronickou pankreatitídou a rakovinou pankreasu, zhodnotiť úlohu možných rizikových faktorov životného štýlu a prostredia v etiológii vzniku rakoviny pankreasu, úlohu osobnej a rodinnej anamnézy a zisťovať možné súvislosti medzi pracovnou expozíciou chemickým faktorom a rakovinou pankreasu. Údaje sú zisťované dotazníkom a na genetickú analýzu a analýzu helikobakteriovej infekcie sa odoberajú vzorky biologického materiálu (krv, nádorové tkanivo, pankreatická šťava) v spolupráci s IARC. V rámci pilotnej epidemiologickej štúdie nádorov pankreasu sme na našom pracovisku zaevidovali spolu 10 prípadov, pričom 4 pacienti neboli zapojení do štúdie (1 – odmietnutie s dg. chronická pankreatitída, 3 pacienti – ochorenia boli hlásené až z oddelenia patológie – ako výsledok histológie, v pooperačnom priebehu nebolo možné s pacientmi komunikovať a pacienti následne exitovali. V týchto troch prípadoch sa jednalo o diagnózu Ca pankreasu) So šiestimi zapojenými prípadmi bol spracovaný dotazník a odoberaté vzorky krvi na analýzu. Ďalej boli spracovávané kontroly k našim 6 prípadom a 6 prípadom hlásených z ostatných pracovísk. Celkovo spracovaných: 6 prípadov a 12 kontrol.

Realizácia „Národného programu prevencie obezity“ - vyhodnotenie vid'. nižšie č. 9.6.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI - vyhodnotenie je súčasťou výročnej správy za rok 2008.

6.6. Mimoriadne epidemiologické situácie

V súvislosti s § 50 zákona č. 355/2007 Z.z. bola zriadená regionálna protiepidemická komisia pri RÚVZ so sídlom v Trenčíne a vypracovaný štatút a rokovací poriadok RPK. Dňa 20.11.2008 sa uskutočnilo zasadnutie RPK.

Bola vykonaná aktualizácia spojovacieho poriadku vypracovaných plánov pre prípad pandémie chrípky a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál) na úrovni okresov a kraja.

Boli realizované semináre pre pracovníkov RÚVZ k pripravenosti pre prípad výskytu vtáčej chrípky a pandémie chrípky.

Bola realizovaná prednáška pre členov krízového štábu KU v Trenčíne a ostatných členov krajských štábov s témou: Úlohy v prípade výskytu vtáčej chrípky alebo pandémie chrípky.

6.7. Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

Vzorky odpadových vôd sa odoberali systematicky z čističky odpadových vôd a taktiež je odoberaná odpadová voda z DD pre maloletých bez sprievodu - Horné Orechové podľa stanoveného harmonogramu odberov.

Plnili sa aj ďalšie úlohy pre udržanie certifikácie eradikácie poliomyelitídy v SR:

- Epidemiologické vyšetrenie každej aseptickkej meningitídy a hlásenej ACHP
- Kontrola očkovania proti poliomyelitíde

6.8. Prevencia HIV/AIDS

▪ Poradňa prevencie HIV/AIDS

na RÚVZ so sídlom v Trenčíne je v rámci odboru epidemiológie poradňa prevencie infekcie HIV/AIDS, v rámci ktorej je poskytované pred a po testové poradenstvo vrátane odberu krvi na detekciu protilátok anti HIV u osôb, ktoré o to požiadajú.

Problematika HIV/AIDS je zaradovaná do všetkých školiacich akcií pre verejnosť realizovaných RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

▪ **Projekt „Hrou proti AIDS“ sme v roku 2008 realizovali:**

V okrese Trenčín v dvoch základných školách, v troch ZŠ v Novom Meste nad Váhom a v jednej ZŠ v Bánovciach nad Bebravou. Projektu sa zúčastnilo celkovo 285 žiakov. Od októbra 2008 sú projektové tabule na okresných RÚVZ v Považskej Bystrici a v Prievidzi.

Ostatné lokálne projekty a spoluúčasť na projektoch:

- a) V I. polroku 2008 bola vyhodnotená štvrtá etapa projektu v spolupráci s VUC Trenčiansky samosprávny kraj: Očkovanie chronicky chorého a staršieho obyvateľstva proti pneumokokovým invazívnym nákazám. Projektu sa zúčastnilo 155 praktických lekárov pre dospelých z celkového počtu 254, t.j. 61 % z deviatich okresov kraja. Z dôvodu veľmi nízkej účasti praktických lekárov pre deti a dorast nebolo možné vyhodnotiť zaočkovanosť detskej populácie. Podľa údajov získaných od lekárov bolo v Trenčianskom kraji zaočkovaných 5 343 pacientov t.j. 2,29 %. V rizikovej skupine 65 ročných a starších máme podľa údajov získaných od lekárov zaočkovaných 3 686 osôb, čo je 7,44 % pacientov. Za sledované obdobie 2004 – 2007, v ktorom projekt prebiehal bolo v Trenčianskom kraji zaočkovaných 29 541 obyvateľov t.j. 7,03 %, v skupine 65 ročných a starších bolo zaočkovaných 15 795 t.j. 20,68 %.
- b) Spoluúčasť na projekte SZU v Bratislave: Prevencia infekcií v zdravotníckych zariadeniach : Analýza biofilmu z nozokomiálnych bakteriálnych kmeňov, ako základ pre prevenciu infekcií v zdravotníckych zariadeniach pod vedením doc. Čižnára – v roku 2008 sme pokračovali v zbere izolovaných kmeňov gramnegatívnych nozokomiálnych patogénov od pacientov, zo zdravotníckych pomôcok a z prostredia nemocničných oddelení pre potreby výskumnej úlohy.
- c) Spoluúčasť na projekte Epidemiologická štúdia nádorov pankreasu, ktorý je opísaný v časti 6.5.
- d) V rámci **lokálneho projektu Surveillance rotavírusových infekcií** v detskej populácii spádového územia FN Trenčín boli retrospektívne vyhladané prípady RVGE u detí hospitalizovaných na detskom oddelení FN Trenčín od r. 2000 a spracované údaje získané prospektívnym sledovaním v roku 2006 a 2007. Z 9 717 detí hospitalizovaných v rokoch 2001 - 2006 na detskom oddelení FN v Trenčíne bolo 267 (2,7 %) hospitalizovaných s diagnózou RVGE, čo je ročne priemerne 25,3/100 000 obyvateľov spádového územia nemocnice. Do 5 rokov veku bolo zistených 228 (85,4 %) prípadov. Z nich bolo 166 (72,8 %) komunitných a 62 (27,2 %) nozokomiálnych. Zo spádového územia danej nemocnice bolo do EPISu hlásených 145 ochorení, čo je ročne priemerne 13,7/100 000 obyvateľov a 54,3 % z počtu aktívne vyhladaných. Na oddelení bolo hospitalizovaných za sledované obdobie 1 635 detí s gastroenteritídami, čo je 14,3 % zo všetkých hospitalizovaných detí. U detí do 5 rokov bol podiel detí hospitalizovaných pre gastroenteritídy vyšší. Predstavoval 1 141 detí z celkového počtu hospitalizovaných 4 659 detí (24,5 %). RVGE z nich tvorili 20,0 % Nozokomiálne RVGE tvorili v tomto súbore 23,6 %, u detí do 5 rokov veku 27,2 %. Ešte výraznejší je podiel N-RVGE u detí 0 ročných (53,8 %) a 1 ročných (30,1 %). Priemerný vek dieťaťa hospitalizovaného s K-RVGE bol 27,75 mesiacov a N-RVGE 17,95 mesiacov.

e) **Ďalším lokálnym projektom je – Zvyšovanie povedomia študentov stredných škôl v prevencii rakoviny krčka maternice – SZŠ**

Rakovina krčka maternice je druhým najčastejším nádorovým ochorením žien do 45 rokov. Na Slovensku na túto diagnózu ročne ochorie približne 600 a zomrie 200 žien. Pre vysoký výskyt tohto ochorenia bol rok 2008 na Slovensku vyhlásený za Rok boja proti rakovine krčka maternice. Najdôležitejším preventívnym opatrením je informovanosť populácie – hlavne dievčat a mladých žien. Z tohoto dôvodu RÚVZ so sídlom v Trenčíne v spolupráci so SZŠ uskutočnil I. fázu lokálneho projektu, ktorý je zameraný na zvyšovanie povedomia študentov stredných škôl v prevencii rakoviny krčka maternice a uskutočnil sa v piatich etapách :

I. etapa: vypracovanie dotazníku na zistenie vedomostí o rakovine krčka maternice a možnostiach prevencie,

II. etapa: spracovanie údajov získaných dotazníkovou metódou

III. etapa: edukácia študentov o rakovine krčka maternice a možnostiach prevencie - prednášky vo forme prezentácie, ktorá zahŕňala základné údaje o etiológii, epidemiológii, rizikových faktoroch, klinickom obraze a štádiách ochorenia, diagnostike, liečbe a najmä prevencii tohto ochorenia

IV. etapa: vypracovanie dotazníku na zistenie vedomostí o rakovine krčka maternice a možnostiach prevencie po edukácii.

V. etapa: spracovanie dotazníkov a porovnanie výsledkov z I. etapy a výsledkov zo IV. etapy projektu a vypracovanie záverov.

Do projektu bolo zapojených 114 študentov, ktorí sa zapojili do oboch etáp dotazníkového prieskumu. V priemere pred edukáciou na otázky správne odpovedalo 65,5 % študentov, nesprávne 16,4 % a nevedelo odpovedať 18,1 % študentov. Po edukácii správne odpovedalo 82,3 % študentov, nesprávne 14,5 % a že nevedia 3,2 % opýtaných. Z výsledkov prieskumu dotazníkom vyplýva, že študenti mali aj pred edukáciou prehľad o problematike rakoviny krčka maternice, čo pravdepodobne vyplýva z ich zdravotníckeho vzdelania. Najmä otázky týkajúce sa prevencie ochorenia sú pre mladé dievčatá a ženy rozhodujúce, preto informovanosť počas projektu mala svoje opodstatnenie.

7. ODBOR OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Laboratórna zložka - L RÚVZ (OMaB ŽP, OCHFA ŽaPP,) sa svojou činnosťou spolupodieľa a naďalej bude spolupodieľať na zabezpečovaní úloh v rámci výkonu štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru a tým aj na plnení programov a projektov na základe aktuálnych požiadaviek jednotlivých terénnych oddelení.

Spolupráca s oddelením hygieny životného prostredia

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ.

L RÚVZ sa podieľa na plnení tejto úlohy analýzami vzoriek vôd z prírodných kúpalísk (okrem nich sa analyzujú tiež vzorky vôd umelých kúpalísk-bazénov). Fyzikálne, chemické, senzorické, mikrobiologické a biologické ukazovatele v nich sa stanovovali podľa požiadaviek daných Nariadením vlády č. 252/2006 a od 15. marca 2008 podľa Nariadenia vlády 87/2008 o požiadavkách na prírodné kúpaliská a podľa aktuálnych požiadaviek oddelenia HŽP – nášho interného zákazníka.

Za rok 2008 bolo z vyšetrených celkom 33 vzoriek vôd prírodných kúpacích oblastí a 337 umelých kúpalísk.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ.

V rámci tejto úlohy vykonáva laboratórna zložka vyšetrenia kvality vody určenej na ľudskú spotrebu podľa požiadaviek, ktoré ustanovuje Nariadenie vlády 354/2006. Minimálny rozbor pitnej vody uvedený v prílohe citovaného nariadenia vlády je určený na kontrolu a získavanie pravidelných informácií o stabilite vodného zdroja a účinnosti úpravy vody.

V období 01.01.-31.12. roku 2008 bolo v súvislosti s monitoringom kvality pitnej vody na spotrebisku vyšetrených 693 vzoriek.

Spolupráca s oddelením preventívneho pracovného lekárstva

V rámci spolupráce s týmto oddelením laboratórium OCHFA ŽaPP objektivizuje pracovné podmienky v pracovnom prostredí. Ide o meranie hluku, nebezpečných chemických škodlivín a taktiež biologických faktorov - biologické expozičné testy .

Za rok 2008 bolo v súvislosti s objektivizáciou pracovných podmienok v pracovnom prostredí vyšetrených 450 vzoriek (chemické škodliviny a pevný aerosól), 283 vzoriek (biologické expozičné testy) a 395 vzoriek (hluk)

Spolupráca s oddelením hygieny výživy

OCHFA ŽaPP participuje na úlohe **č.ú. 3.1. Sledovanie dusitanov a dusičnanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.** V rámci tohto trvalého monitoringu zameraného na zistenie hladiny kontaminácie dojčenskej a detskej výživy vykonávame stanovenia obsahu cudzorodých dusíkatých látok NO₂ a NO₃

Povinná fortifikácia kuchynskej soli jódom v SR s cieľom zabezpečovania kontinálneho prísunu jódu do ľudského organizmu je náplňou úlohy **č.ú. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.** Laboratórne vyšetrenia kuchynskej soli, vrátane morskej soli, sú zamerané na obsah KI a KIO₃, a v neposlednom rade na obsah protihrudkujúcej zložky, ferokyanidu draselného.

Za rok 2008 v súvislosti s riešením týchto úloh bol v jedlej soli vyšetrený obsah KI v 19 a obsah KIO₃ v 71 vzorkách, obsah ferokyanidu draselného v 41 vzorkách. Obsah dusitanov a dusičnanov bol stanovený v 174 vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti.

V dojčenskej výžive v priebehu roku 2008 nebola zistená prítomnosť plesní, ktorá by vyžadovala následné stanovenie mykotoxínov na špecializovanom pracovisku.

Spolupráca s oddelením hygieny detí a mládeže

Podnetom pre zabezpečenie ochrany nefajčiarov, prípadne prevencie fajčenia, je zo strany OCHFA ŽaPP možnosť analytického stanovenia metabolitu nikotínu – kotinínu v biologickom materiáli (moč), čo je použiteľné pre úlohu **č.ú. 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.** V spolupráci s týmto oddelením bolo v roku 2008 vyšetrených 125 vzoriek u detí základnej školy.

Objektívizácia faktorov prostredia

Monitorovaním výskytu vodného kvetu na prírodných kúpacích lokalitách sa zaoberá OHŽP a ďalšie riešenie tejto problematiky je spracované v **č.ú. 7.1. Cyanobaktérie**. V priebehu roka 2008 nebol na sledovaných lokalitách zistený výskyt vodného kvetu.

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd, tuzemských i z dovozu, perlivých i neperlivých, pri ich plnení a pri skladovaní v predaji v obchodnej sieti je zakotvený v úlohe **č.ú. 7.3. Minerálne a pramenité balené vody**. Rozsah vyšetřovaných ukazovateľov vychádza z požiadaviek 28. hlavy Potravinového kódexu SR a z aktuálnych požiadaviek interného zákazníka.

Za rok 2008 bolo v súvislosti s riešením tejto úlohy chemicky vyšetřených 162 vzoriek minerálnych, pramenitých a balených pitných vôd, mikrobiologicky vyšetřených 148 vzoriek a biologicky 116 vzoriek.

Cieľom ďalšej úlohy **č.ú. 7.12. Informatizácia laboratórných odborov** je informatizácia laboratórnej činnosti na jednotlivých odboroch, automatický zber dát, prenos údajov, výber potrebných výstupov a ich štatistické spracovanie, prenos do centrálnej databázy ÚVZ SR, iných rezortov a EÚ. T.č. je zabezpečená a fungujúca informatizácia laboratórnej činnosti prostredníctvom programu „Vydra“, čím sú sprístupnené údaje laboratórnej činnosti (chemické, biologické a mikrobiologické analýzy vzoriek vôd) príslušnému oddeleniu. V procese reakreditácie sa program Vydra rozšíril o potrebné údaje tak, aby výsledný protokol z programu spĺňal požiadavky normy STN 17025:2005. Koncom roka 2007 bol v L RÚVZ nainštalovaný administratívny systém ASU, ktorým sa zabezpečuje presná evidencia dokumentácie súvisiacej s činnosťou laboratórií.

Špecializácia odborných činností ČINNOSŤ ŠPECIALIZOVANÝCH PRACOVÍSK

Okruhom špecializovanej činnosti v oblasti objektívizácie faktorov prostredia pre oddelenie chemických analýz Laboratórii RÚVZ TN je analýza biologického materiálu (moč) na obsah: kotinínu, kyselín hipurovej, metylhipurových, mandľovej. Uvedené ukazovatele boli v roku 2008 vyšetřované spolu v 355 vzorkách biologického materiálu.

Oddelenie mikrobiológie a biológie životného prostredia sa spolupodieľa na výkone špecializovaných činností pre Oddelenie hygieny výživy a Oddelenie epidemiológie:

▪ **„Riadenie zdravotného rizika z potravín“**

- vyšetřovanie prítomnosti a počtu mikroorganizmov a zasielanie izolátov na stanovenie toxínov podľa Potravinového kódexu a Nariadenia komisie ES 2073/2005

V roku 2008 bolo celkovo vyšetřených 2544 vzoriek potravín. V 2 vzorkách bola stanovená prítomnosť *Listeria monocytogenes*, v 3 vzorkách bola zistená prítomnosť *Listeria welshimeri*, v 11 vzorkách bola izolovaná *Salmonella enteritidis*, v 1 vzorke *Salmonella infantis* a v 1 vzorke *Salmonella aarhus*.

▪ **„Minerálne vody, pramenité vody a balená pitná voda“**

- laboratórne vyšetřovanie mikrobiologických a biologických ukazovateľov podľa 28. hlavy Potravinového kódexu (min. a pramenité vody) a Nar. vlády 354/2006 (balené pitné vody). Zabezpečujeme vyšetřenie všetkých ukazovateľov, špecializovaná činnosť je v súlade s č.ú. 7.3 Minerálne a pramenité vody

- **„Zariadenia spoločného stravovania a epidemiologicky rizikové činnosti výroby a manipulácie s potravinami a pokrmami“**
- vyšetovanie vzoriek zo zariadení spoločného stravovania ako podklad pre vytváranie a koordinovanie opatrení súvisiacich s výrobou, manipuláciou a podávaním pokrmov a nápojov a potravín v epidemiologicky rizikových prevádzkach.
Zo zariadení spoločného stravovania bolo mikrobiologicky vyšetrených za rok 2008 332 vzoriek stravy a 487 vzoriek sterov, z ktorých bolo 5 sterov pozitívnych na prítomnosť *Staphylococcus aureus*.
- **„Obaly a predmety prichádzajúce do styku s potravinami“**
- mikrobiologické vyšetovanie obalov a predmetov prichádzajúcich do styku s potravinami
V roku roku 2008 nebola požiadavka na vyšetrenie obalov
- **„Mykotoxíny a patulín v potravinách“**
- vyšetovanie vzoriek na prítomnosť plesní a v následnosti podľa požiadaviek zákazníka (OHV) zaslanie vzoriek na stanovenie mykotoxínov do NRC pre mykotoxíny v Martine.
V dojčenskej výžive v období 01.01.-31.12. roku 2008 nebola zistená prítomnosť plesní, ktorá by vyžadovala následné stanovenie mykotoxínov na špecializovanom pracovisku.
- **„Nozokomiálne nákazy“**
- na predchádzanie nozokomiálnym nákazám vyšetrujeme vzorky prostredia, vzorky materiálu na kontrolu sterility, bioindikátory na kontrolu správnej funkcie sterilizačných prístrojov a stanovujeme účinnosť dezinfekčných prostriedkov na bakteriálne kmene.
V roku 2008 bolo vyšetrených 2725 vzoriek sterov z nemocničného prostredia a vzoriek na kontrolu sterility . 42 x bol vyizolovaný *Pseudomonas aeruginosa* a 41 x *Staphylococcus aureus*, 30 x *Clostridium perfringens* a 3 x *Clostridium septicum*.
Správna funkcia sterilizačných prístrojov bola overená u horúcovzdušných sterilizátorov bioindikátorom *Bacillus atrophaeus* (1595 vzoriek) a u parných sterilizátorov bioindikátorom *Geobacillus stearothermophilus* (677 vzoriek).

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

RÚVZ Trenčín nie je pracoviskom lekárskej mikrobiológie. Úzko však spolupracuje s pracoviskami ÚVZ SR v oblasti dodávania vzoriek v rámci surveillance prenosných ochorení (napr. fagotypizácia a sérotypizácia salmonel, sledovanie VDPV, dif.dg. vírusových hnačkových ochorení).

9. PODPORA ZDRAVIA

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

V rámci RÚVZ Trenčín projekt pokračoval 6. etapou – **monitorovaní zdravotného uvedomenia starších ľudí v otázkach ochorení preventabilných očkovaním u dospelaj populácii a seniorov** (tetanus, chrípka, pneumokokové ochorenia) v **lokálnom projekte** pod názvom „**ÚSKALIA OČKOVANIA SENIOROV**“.

Očkovanie je najúčinnjšou formou prevencie mnohých infekčných ochorení. Počas posledného desaťročia bolo vynaložené obrovské celosvetové úsilie na zosilnenie detského imunizačného programu. Rozsah očkovania narástol vo väčšine regiónov a prípady

vakcinačne preventabilných chorôb klesli o 90 až 100 % u detí vo vyspelých krajinách. Eradikácia poliomyelitídy je nadostah.

V kontraste z týmito úspechmi bremeno chrípky a pneumokokových infekcií zostáva znepokojivo vysoké u starších ľudí vo väčšine krajín a prípady ochorenia na tetanus sú u nich zaznamenávané pravidelne. Spoločná črta všetkých troch ochorení je, že ich zvýšená incidencia u starších vekových skupinách je zapríčinená nedostatočným očkovaním v dospelosti.

Cieľom nášho lokálneho projektu bolo:

1. Ukázať význam očkovania pre prevenciu v geriatrickej populácii.
2. Analyzovať stav preočkovanosti seniorov proti chrípke, pneumokokom a tetanu v Trenčianskom kraji.
3. Zistiť zdravotné povedomie o očkovaní u seniorov a zdravotníckych pracovníkov.
4. Navrhnuť opatrenia na zlepšenie situácie.

Údaje o zaočkovanosti osôb 65 ročných (60 ročných od roku 2005) a starších proti chrípke sme získali z kontroly očkovania osôb umiestnených v ústavoch sociálnej starostlivosti, osôb umiestnených v liečebniach pre dlhodobo chorých a geriatrických centrách okresu Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Bánovce nad Bebravou a Myjava v rokoch 2000 až 2007, ako aj z analýzy výskytu chrípky od roku 2000 do roku 2007 u všetkých osôb ≥ 65 resp. 60 ročných.

Stav zaočkovanosti proti chrípke v roku 2007/2008, proti tetanu k 30.4.2008, proti pneumokokom od roku 2001 až 2007 osôb ≥ 65 ročných sme zisťovali anonymným dotazníkom u 109 praktických lekárov pre dospelých vykonávajúcich očkovanie v regióne RÚVZ so sídlom v Trenčíne.

Informovanosť seniorov o základných aspektoch očkovania seniorskej populácie proti chrípke, tetanu a pneumokokom bola overovaná dotazníkovým zisťovaním v súbore 451 seniorov zo siedmich DOS pôsobiacich v Trenčianskom kraji a členov 13 organizácií JDS Trenčianskeho kraja a 27 pacientov geriatrického oddelenia FN Trenčín, ktorí mali priemerný vek 72 rokov.

Vedomosti a postoje zdravotníckych pracovníkov o chrípke a očkovaní proti nej sme zisťovali dotazníkovou metódou. Bolo oslovených 238 zdravotníckych pracovníkov v spádovom území RÚVZ Trenčín. Návratnosť dotazníkov bola 71,0%, z toho bolo 109 praktických lekárov pre dospelých (PLD), návratnosť dotazníkov bola 70,0% (n= 76), 71 lekárov lôžkových oddelení FN Trenčín a špecializovaných ambulancií, návratnosť dotazníkov bola 76,0% (n= 54) a 58 zdravotných sestier pracujúcich na oddeleniach FN Trenčín, v ambulanciách PLD a špecialistov, návratnosť dotazníkov bola 69,0% (n= 40).

Pre zistenie vedomostí o chrípke a postojov k očkovaniu u zdravotníckych pracovníkov sme použili anonymný dotazník autorov Doran a spol.(2001).

Štatistickú významnosť rozdielov správnych odpovedí na vedomostné otázky (všetkých troch ochorení – chrípka, tetanus a pneumokoky) seniorov JDS a DOS, ako aj vedomostné otázky o očkovaní proti chrípke medzi praktickými lekármi a klinikmi sme hodnotili chí-kvadrátovým testom. Za hranicu významnosti sme považovali hladinu významnosti $P < 0,05$.

Výsledky: Zaočkovanosť seniorskej populácie proti chrípke klesá v roku 2007 predstavovala 25,4%. Klesá i počet zaočkovaných seniorov v inštitucionálnych zariadeniach. Z hlásenia praktických lekárov vyplýva priemerná zaočkovanosť proti chrípke 48,0%, proti tetanu 74,3% a pneumokokom 28,0%.

Každoročne sa zo 170 odpovedajúcich zdravotníckych pracovníkov očkuje proti chrípke 44,1% z nich. V sezóne 2007/2008 bolo zaočkovaných 71 zdravotníckych pracovníkov (41,8%), z toho PLD v 51,3%, klinikmi a lekári špecialisti v 40,7%, zdravotné sestry v 25,0%. U zdravotníckych pracovníkov - praktických lekárov pre dospelých, klinikov a špecialistov

sú vedomosti o chrípke a postoje k očkovaniu proti chrípke všeobecne pozitívne, menej u zdravotných sestier, ktoré na mnohé otázky nevedeli odpovedať.

Vedomosti seniorov o ochoreniach preventabilných očkovaním, ako aj o samotnom očkovaní sú nedostatočné.

Záver:

1. Konštatujeme, že na rozdiel od imunizácie u detí zdôrazňovanie významu očkovania pre prevenciu v geriatrickej aktivite zo strany zdravotníckych zariadení, úradov verejného zdravotníctva a iných odborných organizácií je nedostatočné.
2. **Preočkovanosť seniorov proti chrípke** umiestených v kolektívnych zariadeniach v Trenčianskom kraji z 87,4% v roku 2000/2001 klesla v roku 2006/2007 na 69,9%.
Preočkovanosť proti pneumokokom u osôb 65 ročných a starších v Trenčianskom kraji celkovo od roku 2004 do roku 2007 bola 20,68%. V jednotlivých okresoch Trenčianskeho kraja sa pohybuje od 9,26% do približne 42,0%. Najvyššia je v okrese Nové Mesto nad Váhom (41,7%), najnižšia v okrese Prievidza a Partizánske (9,26%).
Preočkovanosť seniorov proti tetanu z kontroly očkovania v roku 2004 vo vekovej skupine 65-74 ročných bola 80,42% vo vekovej skupine 75+ ročných 62,0%.
Z hlásenia praktických lekárov zaočkovanosť seniorov v Trenčianskom regióne bola v priemere 74,2%.
3. Konštatujeme, že **zdravotné povedomie a postoje k očkovaniu u seniorov** je nízke. **Vedomosti u zdravotníckych pracovníkov** sú v celku pozitívne, predovšetkým v otázke očkovania proti chrípke. Zistili sme však rozdiely vo vedomostiach a postojoch jednotlivých profesií zdravotníckych pracovníkov k očkovaniu proti chrípke, nedostatočné sú predovšetkým u zdravotných sestier.
4. **Navrhujeme pre zlepšenie situácie** zintenzívnenie aktivít výchovy k zdraviu a edukácie laickej seniorskej populácie, ako aj odbornej verejnosti v otázkach očkovania.
5. Nedostatočná zaočkovanosť proti chrípke u zdravotníckych pracovníkov predovšetkým u zdravotných sestier. Každoročne sa očkuje proti chrípke približne 20,0% zdravotných sestier, v roku 2007/2008 to bolo 25,0%.
6. Odporúčanie očkovania proti chrípke osobám v riziku chronických ochorení je veľmi nízke – 30,2% čo je v rozpore s výpoveďami zdravotníckych pracovníkov, ktorí v priemere v 87,6% odporúčajú očkovanie proti chrípke svojim pacientom. Otázkou zostáva, či ich výpoveď nachádza uplatnenie aj v praxi.
7. Praktickí lekári uprednostňujú odporúčania očkovania proti chrípke svojim pacientom predovšetkým pasívnym spôsobom oznamom v čakárňach ambulancií. Nedostatočne sú využívané iné formy odporúčania očkovania.
8. Pravidelnému povinnému očkovaniu seniorov proti tetanu nie je venovaná náležitá pozornosť v zmysle platnej legislatívy.
9. V ošetrovaní a profylaxii tetanu poranených seniorov v zmysle legislatívy sme nezistili žiadne nedostatky.
10. Výchova k zdraviu a edukácia v otázkach očkovania seniorov prostredníctvom médií je nedostatočná predovšetkým na celonárodnej úrovni, nedostatočne sú vykonávané kampane organizované zdravotníckymi zariadeniami.
11. Predpokladané hypotézy boli potvrdené.

Záverom možno konštatovať, že i keď očkovanie pre prevenciu v geriatrickej aktivite má veľký význam zistené úskalia očkovania seniorov vidíme v :

- zníženej imunity u seniorov na podklade starnutia imunitného systému,
- nižšej vedomostnej úrovni seniorov o očkovaní,
- nedostatočnej aktivite zdravotníckych zariadení a úradov verejného zdravotníctva pri očkovaní seniorov.

V rámci úlohy 9.2 MUDr.Dobiášová bola členkou organizačného výboru XXI. Ročníka Akadémie tretieho veku v školskom roku 2007/2008 ako aj XXII. ročníka - roku 2008/09 s aktívnou účasťou aj iných odborných pracovníkov RÚVZ Trenčín na celoživotnom vzdelávaní občanov staršieho veku členov JDS v Trenčíne. 5.11.2008 sa uskutočnila pre seniorov aktivita v spolupráci so Strednou zdravotníckou školou - prednášky s praktickým nácvikom poskytovania predlekárskej prvej pomoci.

Pre rok 2009 sme prijali gestorstvo tejto úlohy – s prípravou anotácie a postupu riešenia úlohy na úrovni všetkých RÚVZ v SR.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena

Projekt sme realizovali v 10 ZŠ (Nové Mesto n/V, Podolie, Neporadza, Trenčín, Mnichova Lehota, H.Súča, Slatina, Chocholná Velčice, Tr.Bohuslavice, Lúka, Moravské Lieskové) a v 1 špeciálnej ZŠ (Bánovce n/B). Zapojených do projektu bolo 730 detí predškolského veku. V mesiaci júl sme na ÚVZ SR zasielali dotazníky o spätnej väzbe od učiteliek MŠ zapojených do projektu.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

7. apríl Svetový deň zdravia

Už po desiaty krát sme propagovali význam svetového dňa zdravia na výstave **Zdravý životný štýl** svojimi zdravotno-výchovnými a intervenčnými aktivitami pre odbornú ale aj laickú verejnosť obyvateľov nie len Trenčianskeho regiónu.

Lokálny projekt ZDRAVÝ ŽIVOTNÝ ŠTÝL harmónia tela a ducha.

V dňoch 9.– 12.4.2008 pracovníci RÚVZ Trenčín na EXPO CENTER a.s. výstave „Zdravý životný štýl,, prezentovali aktivity poradní zdravia. Súčasťou boli preventívne vyšetrenia: meranie CO u fajčiarov - v počte 41, stanovenie % telesného tuku – 483 vyšetrených, spirometria u 26 ľudí, vyšetrenie cholesterolu – 330, meranie krvného tlaku – 405. Zároveň sme poskytli odborné poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

Počas výstavy prebiehala prednášková činnosť pre odbornú verejnosť zameraná na „Behaviorálne rizikové faktory chronických ochorení“, na ktorých sme sa aktívne zúčastnili 3 prednáškami ako aj pri organizovaní tohto celoslovenského odborného podujatia oddelení VkJ a PZ na Slovensku.

Svetový deň AIDS - projekt „Hrou proti AIDS“

Projekt „Hrou proti AIDS“ je súčasťou Národného programu podpory zdravia ako aj Národného programu prevencie HIV/AIDS.

Projekt „Hrou proti AIDS“ sme realizovali na 6 ZŠ (Bánovce n/B- 2x, Nemšová, Nové Mesto n/V, Moravské Lieskové, Trenč. Stankovce) a na jednej strednej škole - SOU Odevnom v Trenčíne. Spolu u 300 žiakov a študentov.

30. 10. 2008 sme uskutočnili školenie pre pracovníčky RÚVZ Považská Bystrica zamerané na inštrukcie k projektu. Zároveň bol zapožičaný materiál k tomuto projektu.

9.5. Prestaň a Vyhrať 2008 „Quit and Win“

Súťaž Prestaň a Vyhrať je určená pre fajčiarov s cieľom pokúsiť sa prestať fajčiť. Súťaž Prestaň a Vyhrať organizuje od roku 1994 Národný úrad verejného zdravotníctva vo Fínsku v spolupráci so Svetovou zdravotníckou organizáciou.

V tomto roku súťaž prebiehala od **1. mája do 31. mája 2008**. Motiváciou k prihlasovaniu do súťaže, okrem zdravotného prospechu, je aj možnosť získať zaujímavé a hodnotné ceny. Medzi dôležité motivačné nástroje patrí aj udeľovanie cien pre vyžrebovaných účastníkov súťaže, ktorí počas obdobia jedného mesiaca prestali fajčiť. Miera úspešnosti súťaže sa bude hodnotiť prostredníctvom dotazníka o jeden rok.

V rámci tohto projektu sme spropagovali súťaž v regionálnych tlačových a elektronických médiách, informáciu o súťaži sme zaslali e-mailovou poštou do všetkých škôl v našom regióne, poskytovali sme poradenskú činnosť v poradni na odvykanie od fajčenia, telefonické poradenstvo a názornú propagáciu. Súťaž sme propagovali i v rámci Celoslovenskej výstavy „Zdravý životný štýl“. Celkový počet prihlásených za jednotlivé kraje a Slovensko je evidovaný na ÚVZ SR v Bratislave.

9.6 Národný program prevencie obezity (NPPO).

Význam zdravej výživy a pohybu pre prevenciu obezity je nami zdôrazňovaný v mnohých vykonávaných aktivitách. Najdôležitejšie je zdôrazňované uvedené pri individuálnom poradenstve u vyšetovaných osôb či už na RÚVZ v poradni alebo pri vyšetrení mimo pracoviska. Význam merania pásu, jednej zo zložiek vzniku kardio metabolického syndrómu ako pomerne novej veličiny bol pripravený Dr. Meravou ako príspevok na prezentáciu na celoslovenskej konferencii „Behaviorálne RF a ich prevencia“. Podkladom boli výsledky ročného sledovania klientov našej poradne zdravia Význam preventívnych programov na školách bol zdôraznený i v príspevku Dr. Dobiášovej na regionálnej konferencii Podpora zdravia u pedagógov v Trenčianskom kraji. Na uvedenej konferencii vystúpila i MUDr. Jana Nováková hlavná odborníčka pre deti a mládež z ÚVZ SR s veľmi podrobnou analýzou antropometrických ukazovateľov u detí Slovenska a uvedením stratégie prevencie nadhmotnosti a obezity u našich detí s oboznámením pedagógov s cieľmi NPPO.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľ'ov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO (totožné s 9.4).

Svetový deň zdravia

V dňoch 9.– 12.4.2008 pracovníci RÚVZ Trenčín na EXPO CENTER a.s. výstave „Zdravý životný štýl,, prezentovali aktivity poradní zdravia.

V dňoch 29.- 30.5.2008 sa uskutočnila zdravotnícka výstava MEDIPHARM, počas ktorej pracovníci RÚVZ so sídlom v Trenčíne - OPZ realizovali vyšetrenia zamerané na prevenciu srdcovo-cievnych ochorení (vyšetrenie cholesterolu u 31 klientov, meranie TK- 35, stanovenie CO vo výdychu u 10 fajčiarov, spirometria – 13 záujemcov, stanovenie percenta tuku v organizme 45x) spojené s poradenstvom v zdravom životnom štýle.

30. 5. 2008 – pri príležitosti Challenge day

sme v spolupráci s Mestským úradom, telovýchovou a mestským kultúrnym strediskom na Mierovom námestí uskutočnili preventívne vyšetrenia - % tuku v organizme, spirometriu, TK a CO vo vydychovanom vzduchu. Hlavne sme sa zameriavali na prevenciu fajčenia u mladej generácie a propagovali 31. 5. 2008 - Svetový deň bez tabaku. Pri príležitosti tohto dňa sme v spolupráci s KRPZ v TN, KPPP participovali na interaktívnej výstave „Súvislosti – otázky a odpovede“ v KS Dlhé Hony TN. Výstava bola zameraná na prevenciu drogových závislostí pre deti ZŠ, za účasti regionálnych médií. V časopise Zdravie bol uverejnený náš odborný článok venovaný nikotínovej závislosti a prevencii.

„Spevnime spolu záchrannú reťaz“

Dňa 23. 6. 2008 v spolupráci s Asociáciou poskytovateľov záchrannej zdravotnej služby SR a RZP sme participovali na verejno-prezentačnej akcii „Spevnime spolu záchrannú reťaz“, na ktorej sme realizovali preventívne vyšetrenia zamerané na: meranie CO vo výdychu u fajčiarov, % telesného tuku, spirometriu, poskytovali odborné poradenstvo a ponúkali zdravotno-výchovný materiál.

18. 9. 2008 sme sa pri príležitosti **Svetového dňa srdca** spolupodielali na akcii **MOST** pre študentov gymnázia v Novom Meste nad Váhom. Po prednáške kardiológa na tému „Rizikové faktory srdcovocievnych ochorení“ sme realizovali preventívne vyšetrenia: meranie TK, CO vo výdychu u fajčiarov, % telesného tuku pre cca 70 študentov. Ponúkli sme zdrav.-výchovný materiál a poradenstvo.

Pri príležitosti **Nefajčiarskeho dňa** – 11. 11. 2008 sme realizovali na ZŠ v Rybanoch prednášky spojené s meraním CO vo výdychu u fajčiarov.

Dňa 26. 11. 2008 sme sa v spolupráci s Fakultou zdravotníctva TnUAD v Trenčíne podieľali na organizačnom zabezpečení tematického seminára „**Je ľahké stať sa otrokom**“. Témy prednášok boli nasledovné: Je fajčenie cigariet skutočne závislosťou?, Rizikové faktory vzniku nádorových ochorení, Stanovenie kotinínu v moči spektrofotometrickou metódou, Objektívizácia tabakového dymu vo vydychovanom vzduchu, Farmakoekonomika fajčenia a jeho dôsledky.

Seminár bol súčasťou **Týždňa vedy a techniky na Slovensku 2008**. Počas seminára prebiehal deň otvorených dverí, výstava kníh, vedeckých a odborných prác FZ a najlepších bakalárskych prác študentov FZ a slávnostné vyhlásenie najlepšej publikácie a najlepšej prednášky FZ za akad. rok 2007/2008.

Dňa 17. 12. 2008 OPZ v spolupráci s VÚC TN - Odborom školstva spropagovalo a odovzdalo propozície k Celonárodnej literárnej súťaži "**Zdravie mladých ľudí mojimi očami**" vyhlásenú ÚVZ SR pod záštitou hlavného hygienika.

Lokálny projekt - Uplatňovanie poznatkov o vplyve alkoholu a iných návykových látok na spôsobilosť riadiť motorové vozidlo a na bezpečnosť cestnej premávky vo vzdelávacích programoch autoškôl.

V roku 2008 sa nám do uvedeného projektu nepodarilo získať žiadnu z oslovených autoškôl. Dôvodom nezájmu z ich strany bol nárast počtu povinných vyučovacích hodín prvej pomoci pre frekventantov autoškôl.

Lokálny projekt - Podpora zdravia v dennej praxi zdravotníckych pracovníkov.

V spolupráci s Fakultou zdravotníctva TnUAD v Trenčíne odborom ošetrovateľstva sme zahájili edukáciu poslucháčov prvého ročníka o význame výchovy k zdraviu a podpore zdravia v dennej praxi zdravotníckych pracovníkov. Študentom boli predvedené aktivity výkonu V_{KZ} ako aj intervenčných vyšetrovacích metód v poradni zdravia, poradni odvykania od fajčenia atď.

Bola vykonaná prierezová dotazníková štúdia u denných i externých študentov fakulty. Bol im predložený dotazníku KAP, tzv. „KAP test“, o vedomostiach, postojoch, prístupe v praxi v oblasti podpory zdravia u pracovníkov v primárnej prevencii.

Ďalej bol študentom predložený anonýmny dotazník na zisťovanie vedomosti a postojov o očkovaní proti chrípke a úrovne zaočkovanosti našich zdravotníckych pracovníkov proti chrípke.

Oba dotazníky sú v súčasnosti spracovávané v EPI INFe. Následne bude vykonaná analýza zistených údajov a ich štatistické spracovanie (rok 2009).

10. KONTROLA TABAKU

11.

10.2. Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií.

Na základe požiadavky ÚVZ SR CKTA/3046/2008 zo dňa 26.2.2008 o pravidelnom hlásení vykonávaných kontrol fajčenia v zmysle zákona č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov vždy ku koncu kalendárneho mesiaca sme v rámci ŠZD vykonali od marca do decembra 1293 stanovených verejných miestach bez uloženia sankčných opatrení.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Topolčanoch**

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

- v rámci regionálneho prioritného cieľa I vykonávame monitorovanie kvality vody na kúpanie vo Vodnej nádrži Duchonka, ktorá síce nebola Krajským úradom životného prostredia v Nitre vyhlásená ako voda na kúpanie ale v letnej sezóne ju využíva väčšie množstvo ľudí. Ide o hradenú vodnú nádrž viacúčelovú (rozloha 13,9 ha), s neorganizovanou formou rekreácie. Kvalitu vody na kúpanie sledujeme v rozsahu podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2008. Pred začiatkom sezóny boli odobraté 3 vzorky vody z troch odberových miest (malá pláž, veľká pláž, hrádzny múr). Podľa výsledkov analýzy fyzikálno-chemických ukazovateľov vzorky vody nevyhovovali požiadavkám na vodu na kúpanie v ukazovateľoch farba, fenoly (malá pláž, veľká pláž) a pre nízky obsah nasýtenia vody kyslíkom (malá pláž). Po mikrobiologickej stránke voda vyhovovala požiadavkám na vodu na kúpanie podľa uvedeného NV pre prekročenie MH v ukazovateli enterokoky.
- v rámci regionálneho prioritného cieľa III - v rámci aktivít na podporu nefajčenia vykonávame kontrolu dodržiavania zákona č. 377/2004 Z. z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Od 1.1.2008 bolo vykonaných 93 kontrol, nebolo zistené porušenie zákona o ochrane nefajčiarov.
- v rámci redukcie ochorení a úmrtnosti detí spôsobenej gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody sme na úseku HŽP venovali zvýšenú pozornosť tzv. kojeneckým vodám – v obciach kde nie je k dispozícii verejný vodovod bolo bezplatne zabezpečované vyšetrenie vôd na dusíkaté látky, vyšetrených bolo 9 vzoriek tzv. kojeneckých vôd. Pri vodárenských zdrojoch určených na hromadné zásobovanie obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou je obsah dusičnanov pod limitnými hodnotami pre dojčatá (údaje za rok 2007). O dusičnanoch v pitných vodách (pôvod dusičnanov, limitné hodnoty pre dospelú populáciu, limitné hodnoty pre dojčatá, zdravotné účinky) sme informovali verejnosť na informačnom paneli nášho úradu, ktorý máme umiestnený v meste Topoľčany. V rámci akcie „Topoľčiansky deň zdravia“ sme vyšetřili vzorky vody z individuálnych zdrojov na vyšetřenie dusičnanov Nitrotestom v počte 17, v dvoch tretinách prekračovali NMH obsahu dusičnanov.

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

- na internetovej stránke RÚVZ so sídlom v Topoľčanoch sú zverejnené informácie o spôsobe zásobovania obyvateľov okresu Topoľčany pitnou vodou z verejných vodovodov a o kvalite pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany za rok 2007.
- počas letnej turistickej sezóny na stránke zverejňujeme prostredníctvom Informačného systému Voda na kúpanie informácie o priebehu sezóny na prírodných a umelých kúpaliskách v Slovenskej republike (aj okres Topoľčany). Informácie sú počas sezóny priebežne aktualizované.

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

- v mesiaci máj sme sa podieľali na pilotnej štúdiu k tomuto projektu. Oslovených bolo 50 respondentov, ktorým boli doručené dotazníky a formuláre informovaného súhlasu a letáky o pitnej vode. Vrátených bolo 44 dotazníkov a tieto boli podľa pokynov zaslané na ÚVZ SR začiatkom júna 2008.
- Okrem toho pred spustením pilotnej štúdie sme pripomienkovali obsah a formulovanie otázok v dotazníku.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody z verejných vodovodov na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

- monitoring kvality pitnej vody je v okrese Topoľčany vykonávaný podľa plánu monitoringu spracovaného na základe usmernenia ÚVZ SR v roku 2003 a podľa NV SR č. 354/2006 Z. z.,
- v rámci monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch v okrese Topoľčany bolo k hodnotenému obdobiu spolu odobratých a vyhodnotených 89 vzoriek vôd. Z uvedeného počtu boli v rámci preverovacieho monitoringu vyšetrené 26 vzorky vody, v rámci kontrolného monitoringu 30 vzoriek vody. Z celkového počtu vôd vyšetrených v rámci monitoringu bola 1 vzorka mikrobiologicky závadná pre prekročenie medznej hodnoty koliformných baktérií, opakovaným rozborom sa prekročenie MH nepotvrdilo (hodnotenie sa vykonalo podľa NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu). Závadnosť vo fyzikálno-chemických a biologických ukazovateľoch nebola zistená. V mesiaci december sme spracovali materiály o kvalite vody určenej pre ľudskú spotrebu v 3 zásobovacích oblastiach a to za roky 2005, 2006 a 2007, v termíne odoslané na ÚVZ Bratislava.

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu, reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

Uvedenú úlohu riešime v plnom rozsahu, pričom nám laboratórnu analýzu zabezpečujú vybrané akreditované laboratórne pracoviská v rámci sietí RÚVZ v SR.

Pokiaľ ide o sledovanie dusičnanov a dusitanov v detskej výžive k 30. 11. 2008 sme na laboratórnu analýzu odobrali 60 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti (cca 5 vzoriek detskej a dojčenskej výživy mesačne), analýzu realizovalo akreditované pracovisko RÚVZ so sídlom v Nitre. Ani v jednej z analyzovaných vzoriek neboli prekročené najvyššie prípustné množstvá dusičnanov. V ukazovateli „dusitany“ hovoríme iba o monitorovaní.

V prípade sledovania mykotoxínov a patulínu bolo odobratých 6 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti. Analýzy zabezpečuje RÚVZ so sídlom v Poprade. Ani v jednej z vyšetrovaných vzoriek neboli prekročené limitné hodnoty v ukazovateľoch aflatoxínu a patulínu..

V prípade sledovania reziduí pesticídov sme v mesiaci máj, podľa harmonogramu, odobrali dve vzorky potravín pre dojčatá a malé deti a zaslali na laboratórnu analýzu na ÚVZ SR. Vo vzorkách detskej výživy boli sledované i mikrobiologické parametre /14 vzoriek/. Ani tu neboli zistené prekročenia limitných hodnôt. Výsledky toho času nemáme ešte k dispozícii.

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie

V plnení projektu pokračujeme podľa materiálov zaslaných gestorom projektu (RÚVZ so sídlom v Poprade). Na riešení projektu spolupracujeme s oddelením podpory zdravia. Cieľové skupiny sú stredne ťažko pracujúci muži, ženy v dvoch vekových štruktúrach (produktívny vek). K 31. 12. 2008 už máme k dispozícii materiály od 80 probandov. Dotazníky ako výsledky biochemických vyšetrení a meraní parciálne spracúvame do tabuľkových súhrnov tak, aby sme k 31.12.2008 kompletnú správu za Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Topoľčanoch mohli zaslať na Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Leviciach, kde sa spracováva správa za NR kraj.

3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli

Uvedenú úlohu plníme podľa harmonogramu, ktorý, ako vyplynulo z plánu úradných kontrol na rok 2008, je upravený na 3 vzorky mesačne z vytypovaných odberových miest. Pomer dovoz a domáca produkcia je cca 1:1. Do dnešného dňa bolo odobratých 24 vzoriek soli. Limit jodidu ani ferokyanidu vo vyšetrovaných vzorkách prekročený nebol. Neboli zistené ani podlimitné hodnoty. Správa za 1. polrok 2008 bola 12.6.2008 zaslaná na ďalšie spracovanie na RÚVZ so sídlom v Nitre, kde bude pripravený materiál spracovaný za NR kraj. Správa za celý rok 2008 bola spracovaná k 15. 12. 2008 a zaslaná na RÚVZ Nitra.

3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V prípade plnenia tejto úlohy vychádzame z usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008.

V rámci uvedeného usmernenia v roku 2008 zabezpečujeme štyri etapy, pričom na prvý polrok 2008 boli plnené tieto etapy:

1. Dôkaz a stanovenie ultrafialových filtrov v kozmetických výrobkoch na ochranu pred slnečným žiarením (laboratórnu analýzu zabezpečovalo akreditované pracovisko RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR).

2. Dôkaz a stanovenie DEG a fluoridov v zubných pastách (laboratórnu analýzu zabezpečovalo laboratórne pracovisko RÚVZ so sídlom v Žiline).

3. Dôkaz a stanovenie farbív v kozmetických výrobkoch na farbenie vlasov./ RÚVZ Bratislava/.

4. Dôkaz a stanovenie potencionálnych alergénov vo vonnej kozmetike/ RÚVZ Bratislava/.

Vo všetkých štyroch etapách sme sledovali chemické parametre a označovanie kozmetických výrobkov podľa nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky v znení neskorších predpisov.

V prvej etape sme posielali na analýzu 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením. V druhej etape to boli 3 vzorky zubných pást. Hodnotenie oboch etáp je termínované do konca júla 2008. V 3 etape 5 vzoriek farieb na vlasy a v 4. etape 4 vzorky vonnej kozmetiky. Hodnotenie prvých 3 etáp bolo realizované v termíne. Výsledky poslednej etapy ešte nie sú k dispozícii.

3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Nakoľko v regióne nemáme výrobcov ani dovozcov kozmetických výrobkov, evidujeme iba distribútorov kozmetických výrobkov, nerealizovali sme dokumentárnu kontrolu v I. etape. Túto budeme v spolupráci s distribútorom resp. dovozcom realizovať len v prípadoch zistenia kozmetického výrobku, v ktorom boli zistené nevyhovujúce výsledky chemických resp. mikrobiologických analýz, požiadavky na označovanie.

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Plánovanie očkovacích látok:

V roku 2008 by sa malo realizovať centrálné zabezpečenie vakcín finančne hradených poisťovňami; okresný plán sa pripraví v marci 2008.

Vyhodnotenie: podklady pre okresný plán sú pripravené; zatiaľ sa celoslovenský plán vakcín pre rok 2008 ani na rok 2009 nepripravoval.

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovačou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Vyhodnotenie: očkovanie prebieha podľa očkovacieho kalendára platného pre rok 2008 Na očkovanie detí HBsAg pozitívnych matiek je určená pentavakcína INFANRIX - IPV+HIB.

Ak bolo dieťa základne očkované polyvalentnou vakcínou s acelulárnou pertusickou zložkou, musí sa vzhľadom na možné reakcie preočkovať v 3. a 6. roku života trivakcínou s acelulárnou pertusickou zložkou.

Deti z ročníka 2003, ktoré neboli základne očkované proti poliomyelitíde 4. dávkou OPV, sa v priebehu roka 2008 preočujú jednou dávkou IPV.

Očkovanie proti VHB: deti z ročníka 1998 boli kompletne proti VHB očkované v roku 1998. Očkovanie adolescentov v 11. roku života končilo v roku 2007 očkovaním ročníka 1997. To znamená, že počnúc ročníkom 2008 zostáva iba povinné očkovanie dojčiat proti VHB. Pokiaľ ale deti z ročníka 1997, resp. ročníka 1996, neboli v predchádzajúcom roku kompletne očkované tromi dávkami, treba ich v tomto roku doočkovať.

V mesiaci apríl prebiehal v SR, resp. v EÚ „Európsky imunizačný týždeň“, v rámci ktorého sme pripravili tieto akcie:

- v týždenníku „MY“ pre región Topoľčany – Bánovce n/B. – Partizánske bol uverejnený článok pod názvom „Európsky imunizačný týždeň“, kde okrem podrobnejšej informácie o povinnom očkovaní detí bola informácia i o dobrovoľnom očkovaní, menovite chrípke, pneumokokom, kliešťovej encefalitíde, žltacke a proti rakovine krčka maternice
- na vývesnej tabuli v centre mesta Topoľčany bol rozsiahly článok s názvom „EUROPEAN IMMUNIZATION WEEK – EIW – kampaň euroregiónu SZO“ zameranej na zvýšenie povedomia o dôležitosti očkovania
- na internetovej stránke RÚVZ Topoľčany bol uverejnený ten istý článok
- osobne sme distribuovali písomný materiál zameraný na zvýšenie povedomia detí a rodičov po všetkých pediatrických obvodoch v okrese Topoľčany
- osobne sme formou dialógov apelovali na lekárov a náhodných návštevníkov v detských ambulanciách
- telefonické konzultácie

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

V roku 2008 budú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým inváziwným infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ. Cieľom je zníženie výskytu závažných infekcií u najmladších detí vyvolaných pneumokokmi, redukcia úmrtnosti, pokles potreby hospitalizácie a zníženie nákladov na antibiotickú liečbu v dôsledku závažných pneumokokových infekcií.
- vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie

v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.

Vyhodnotenie: úloha bola plnená podľa pokynov ÚVZ SR. Od začiatku roku 2008 sa zaviedlo očkovanie detí proti pneumokokovým invazívnym infekciám. Toho času prebieha preočkovanie detí v 3. roku života podľa platnej očkovacej schémy.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoloňovanie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie: **k 31.12.2008 bolo hlásené jedno suspektné ochorenie na morbilli u očkovanej osoby – na základe laboratórnych vyšetrení ochorenie nebolo potvrdené.**

Kontrola očkovania v SR:

Vykonanie administratívnej kontroly očkovania vo všetkých ambulanciách pre deti a dorast v okrese Topoľčany (celkom 21), prípadne i v ambulanciách všeobecných lekárov pre dospelých.

Vyhodnotenie: **vykonáva sa námatkovo a priebežne pri návštevách ambulancií. Kontrola očkovania bola vykonaná na všetkých pediatrických ambulanciách k 31. 8. 2008 Zaočkovanosť neklesla pod 95%, u novorodencov bola 98,6. Pri kontrole neboli zistené nedostatky.**

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Vyhodnotenie: **spolupracujeme s laboratóriami nielen v okrese Topoľčany (laboratórium klinickej mikrobiológie Nemocnica Topoľčany n.o., biochemické laboratórium Nemocnica Topoľčany n.o, súkromné biochemické laboratórium LABMED)), ale i s oddelením klinickej mikrobiológie FN Nitra, s referenčným laboratóriom pre chrípku v ÚVZ SR Bratislava, v prípade potreby i s inými (laboratórium pri ŠVÚ Košice, súkromné veterinárne laboratórium Bratislava).**

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku..

Vyhodnotenie: **osobnými a telefonickými konzultáciami podľa potreby a písomnými informáciami spolupracujeme minimálne 1x mesačne s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast a ostatnými odbornými lekármi.**

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Jedná sa o nové patogénny, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogénny, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu.

Vyhodnotenie: k 31.12.2008 nebolo hlásené takéto ochorenie ani podozrenie z ochorenia.

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál nového programu EPIS sprostredkuje širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho prístupnosť webovej stránke RÚVZ Topoľčany.

Vyhodnotenie: úloha bola splnená, portál programu EPIS je prístupný aj pre odbornú a laickú verejnosť. Na používanie programu EPIS sú opakovane upozorňovaní všetci lekári prvého kontaktu pre dospelých a deti a dorast, odborná a laická verejnosť prostredníctvom web stránok RÚVZ Topoľčany.

- analýza prenosných ochorení za rok 2008
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillance prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami

Vyhodnotenie:

- k 31.12.2008 sme spolu vykazovali v informačnom programe EPIS spolu 376 ochorení a 22086 akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení
- z celkového počtu vykazovaných ochorení bolo 89 salmonelových enteritíd, 52statných hnačkových ochorení, 15 rotavírusových ochorení, 35 lymských borelióz, 40 ochorení na varicellu, 1 herpes simplex, 60 herpes zoster, 5 šarlachy, 5 erysipelas, 1 šiestu chorobu, 17 mononukleóz, 1 nosič VHB, 2 svrab, 8 ohrozenia besnotou, 5 sepsy, 9 TBC, 1 kvapavku 1 chronické VHB a 1 chronické VHC.
- počas zvýšeného výskytu akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení boli informovaní obyvatelia formou letákov na vývesných paneloch v meste Topoľčany, na webových stránkach RÚVZ Topoľčany, v regionálnej tlači, počas zdravotno-výchovných akcií oddelenia podpory zdravia formou letákov a propagačných

materiálov, v mesačných hláseniach pre lekárov okresu, informačných paneloch na RÚVZ Topoľčany.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, podávanie správ o epidemiologickej situácii v okrese Topoľčany a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Vyhodnotenie: úloha je priebežne plnená. Informačný systém EPIS sa využíva v plnej miere na monitorovanie výskytu infekčných ochorení v okrese Topoľčany, ale i v celej SR prostredníctvom Systému rýchleho varovania. O epidemiologickej situácii v okrese 1x mesačne podávame správy na RÚVZ Banská Bystrica, okolitým RÚVZ, všetkým RÚVZ v nitrianskom kraji, vedeniu Nemocnice Topoľčany n.o. a všetkým lekármi prvého kontaktu v okrese.

Manažment kontaktov a ohnísk:

Dokumentovať všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko.

Vyhodnotenie: úloha je priebežne plnená, opatrenia sa v ohniskách nákazy sa zdokumentujú v liste epidemiologického vyšetrenia a v programe EPIS, prípadne v zázname o návšteve ohniska.

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Sledovanie výskytu nozokomiálnych nákaz, implementácia nových poznatkov o dezinfekčných prostriedkoch a sterilizačných postupoch do hygienicko-epidemiologického režimu jednotlivých zdravotníckych zariadení.

Vyhodnotenie: výkon štátneho zdravotného dozoru vykonával v okrese Topoľčany nad týmito zdravotníckymi zariadeniami:

lôžkové zdravotnícke zariadenia: 1 – Nemocnica Topoľčany n.o., 16 oddelení s počtom lôžok 387

Okrem lôžkových oddelení sa v Nemocnici Topoľčany n.o. nachádzajú:

- centrálna operačná sála – spolu 6 + 2 gynekologické a očné
- centrálna sterilizácia (počet sterilizátorov – 5)
- RDG pracovisko so 4 RDG sálami, 2 miestnosťami pre sonografiu a 1 miestnosťou pre CT prístroj
- ambulantné onkologické pracovisko s 3 lôžkami a 7 kreslami pre podávanie i.v. prípravkov
- dialyzačné pracovisko so 4 dialyzačnými kreslami
- oddelenie klinickej patológie (pitvy sa v Topoľčanoch nevykonávajú)
- oddelenie klinickej mikrobiológie
- laboratórium klinickej biochémie a hematológie (patriace pod nemocnicu)
- centrálny príjem pacientov
- fyziatricko-rehabilitačné pracovisko

Všetky tieto pracoviská (lôžkové i ostatné) sú sústredené v 2 pavilónoch – okrem oddelenia klinickej mikrobiológie, patológie, dialyzačného pracoviska a fyziatricko – rehabilitačného pracoviska – tie sú umiestnené v samostatných menších pavilónoch (pôvodné budovy nemocnice).

Okrem toho je v areáli nemocnice aj 16 odborných štátnych ambulancií a 1 nemocničná lekáreň a 1 verejná lekáreň.

V areáli nemocnice v samostatnom pavilóne je i neštátne zdravotnícke pracovisko – laboratórium klinickej biochémie a hematológie LABMED s.r.o.

V spádovom území okresu Topoľčany evidujeme spolu 195 neštátnych zdravotníckych zariadení, a to:

29 pre dospelých

21 pre deti a dorast

35 stomatologických ambulancií + 10 stomatologických laboratórií

73 odborných ambulancií (neurologické, psychiatrické, očné, nefrologické, gynekologické, endokrinologické, alergologické, urologické, diabetologické, reumatologické, ortopedické, pneumologické, gastroenterologické, interné, kardiologické, kožené, FRO, ORL, chirurgické, logopedické, imunologické, infekčné, psychologické, foniatria, RDG, ambulancia pracovnej zdravotnej služby)

27 lekární.

Z tohto počtu ambulatných zariadení sa v meste Topoľčany nachádza:

- 22 ambulancií pre dospelých
- 8 pre deti a dospelých
- 21 stomatologických ambulancií
- 73 odborných ambulancií
- 16 lekární
- 2 pracoviská TAPCH (1 štátne, 1 neštátne)

Štátny zdravotný dozor v Nemocnici Topoľčany n.o. bol zameraný na mikrobiálny monitoring oddelení a kontrolu prevádzkových poriadkov a vykonal sa na týchto oddeleniach: interné, akútnej a intenzívnej medicíny, centrálne operačné sály, dialyzačné, chirurgické, centrálnej sterilizácie a v neštátnom dialyzačnom stredisku B-Braun. Spolu bolo odobratých 252 vzoriek zo sterilného materiálu, z prostredia, z rúk personálu, z odevu personálu a dezinfekčných roztokov.

V 30.06.2008 bolo vykonaných 88 kontrol funkčnej schopnosti sterilizačných prístrojov.

Všetky vzorky boli vyšetrované v akreditovanom laboratórnom pracovisku RÚVZ Nitra.

Za sledované obdobie z Nemocnice Topoľčany n.o. bolo nahlásených iba 7 nozokomiálnych infekcií.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Pandemická pripravenosť:

Aktualizácia Plánu opatrení pre prípad pandémie chrípky (vrátane vtácej chrípky). Informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Vyhodnotenie: plán opatrení je dopĺňaný podľa potreby; k mimoriadnej epidemiologickej situácii v tomto zmysle k 31.12.2008 v okrese Topoľčany nedošlo.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonanie odberov každý druhý mesiac podľa platných pokynov riaditeľa ÚVZ SR vypracovaných NRC ÚVZ SR.

Vyhodnotenie: v rámci plnenia tejto úlohy boli k 31.12.2008 odobraté vzorky odpadovej vody v ČOV Topoľčany podľa vopred stanoveného harmonogramu ÚVZ SR Bratislava a to: 37.01.2008, 27.02.2008, 16.04.2008 a 21.05.2008, 16. 7. 2008, 10. 09. 2008 22. 10. 2008 a 17. 12. 2008. Z celkového počtu vzoriek boli vo vzorke 16. 7. 2008 zachytené vírusy COXS B3 a 10. 09. 2008 ECHOVÍRUS 11.

9.1., „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65 + a teší ma, že žijem zdravo“

V realizácii tohto projektu pokračujeme naďalej. V tomto roku sa seniorom zatiaľ neprednášalo, naplánované máme prednášky v klube dôchodcov na september – december tematicky zamerané na zdravý životný štýl a zdravú výživu. Súčasťou prednášok bude aj analýza rizikových faktorov civilizačných ochorení.

9.4.Plnenie harmonogramu realizačných projektov NPPZ 2004 – 2006

V rokoch 2004 – 2007 sme realizovali nasledovné programy :

Zdravé deti v zdravých rodinách

Sledovanie výživového stavu obyvateľstva

Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Monitoring životného štýlu stredoškolskej mládeže SR

Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR v roku 2004/2005

Európsky prieskum zdravia

9.4.6.Podpora zdravia detí a mládeže

Zdravé deti v zdravých rodinách – Prostredníctvom detí sme sa snažili následne ovplyvniť jednotlivých členov ich rodín, ktorí boli pozývaní do poradne pre deti a rodiny. Poradňu navštevujú rodiny, v ktorých sme na základe laboratórneho vyšetrenia metabolizmu tukov zachytili rizikových jedincov. Tieto rodiny sme stratifikovali podľa stupňa rizika, aby sme následne usmernili ich individuálnu zdravotno-výchovnú intervenciu. Každá zásadná zmena životného štýlu má nesporne svoj význam, i keď výsledky môžu byť viditeľné s odstupom rokov. Kontrolné biochemické vyšetrenie sme vykonali 24-om členom sledovaných rodín v poradni zdravia pre deti a rodiny.

Deti v týchto rodinách boli vyšetrené pediatriami v rámci projektu Zdravé deti v zdravých rodinách, pri opakovaných vyšetreniach boli u nich zachytené vyššie hodnoty cholesterolu ako je odporúčaná norma v príslušnej vekovej kategórii. Rodičov týchto detí sme pozvali do našej poradne. Všetkým členom rodín, ktorí poradňu navštívili sme urobili kompletné vyšetrenie parametrov lipidového metabolizmu, zhodnotili riziko KVCH a ponúkli im zdravotno-výchovné poradenstvo a spoluprácu.

9.4.7.1.Sledovanie výživového stavu vybraných skupín populácie

Jedná sa o populáciu obyvateľstva, ktorú sme rozdelili do štyroch skupín: 1. sk. muži vo veku 19 – 34 rokov; 2. sk. muži 35 – 59 roční; 3. sk. ženy vo veku 19 – 34 rokov a 4. sk. ženy 35 – 59 ročné. Na uvedenom projekte participujeme spolu s odd. hygieny výživy. Za prvý polrok 2008 sme zatiaľ vyšetřili 34 klientov, najviac v skupine starších žien, keď sme sledovali biochemické parametre: celkový cholesterol, HDL - cholesterol, LDL - cholesterol, glykémiu, triglyceridy, antropometrické parametre. Z výsledkov biochemických ukazovateľov a ich zhodnotením spolu s anamnestickými údajmi z dotazníka sme u nich určili riziko kardiovaskulárneho ochorenia. Klienti boli zaradení do databázy poradne zdravej výživy. V indikovaných prípadoch sme doporučili ďalšie sledovanie a vyšetřenia v poradni zdravia. Výsledky sú podkladom pre ciele štátnu zdravotnú politiku a vytvorenie predpokladov primárnej prevencie.

9.5. Aktivity pri príležitosti významných dní (Týždeň boja proti drogám; Medzinárodný deň srdca; Svetový deň duševného zdravia; Medzinárodný deň starších ľudí,...)

22. marec 2008 – SVETOVÝ DEŇ VODY

Panel a informácie na výveske v meste k aktuálnej téme – význam vody pre organizmus, pitný režim, riziká znečistenia vodných zdrojov pre ľudí, ochrana vodných zdrojov.

24. marec 2008 – SVETOVÝ DEŇ TUBERKULÓZY

Zdravotné riziká, epidemiologické súvislosti a možnosti prevencie tuberkulózy sme zhrnuli v článku uverejnenom na internetovej stránke nášho RÚVZ.

7. apríl 2008 - SVETOVÝ DEŇ ZDRAVIA

11.4.2007 – v rámci Svetového dňa zdravia sme v spolupráci s Ligou proti rakovine, pobočka Topoľčany, sme na námestí v Topoľčanoch v miestnej galérii pripravili „Deň zdravia – Deň narcisov“. Pri tejto našej aktivite sme záujemcom merali TK, telesný tuk, antropometrické merania a poskytovali poradenstvo a distribúciu zdravotno - výchovného materiálu, informácie o súťaži Prestaň a vyhraj. Celkove sme vyšetřili 64 ľudí. K tomuto dňu sme zároveň uverejnili článok na internetovej stránke RÚVZ a pripravili informačný panel v priestoroch RÚVZ.

31. máj 2008 – SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU

V mestskej výveske, na paneloch v RÚVZ, a na internete sme informovali obyvateľov o tomto významnom dni a tiež fajčiarov sme informovali a propagovali súťaž Prestaň a vyhraj. Túto súťaž sme spropagovali aj v miestnej galérii v Topoľčanoch pri akcii k Dňu zdravia – Deň narcisov, kde sme aj záujemcom merali vitálnu kapacitu pľúc a množstvo oxidu uhoľnatého vo vydychovanom vzduchu a poskytli poradenstvo týkajúce sa škodlivosti fajčenia na zdravie ľudí s osobitým dôrazom na škodlivosť pasívneho fajčenia. Pri tejto našej akcii sme zároveň informovali o činnosti a náplne práce poradne na odvykanie od fajčenia, ktorá bola pre tieto účely zriadená v priestoroch RÚVZ v Topoľčanoch. Zároveň sme verejnosť informovali aj o zriadení poradne pre odvykania od závislosti, ktorá bola zriadená v januári 2008 v priestoroch RÚVZ v Topoľčanoch a v krátkosti načrtli činnosť a zameranie tejto poradne.

Jún 2008 – MESIAC OLYMPIZMU, ŠPORTU A ZÁBAVY

V rámci „Mesiaca olympizmu, športu a zábavy“ sa naša organizácia aktívne zapojila nasledovnou aktivitou : „Metodický deň“, ktorý zorganizoval Regionálny úrad verejného zdravotníctva v Trenčíne. Na športovom dni sa zúčastnili zamestnanci RÚVZ Prievidza, RÚVZ Žiar nad Hronom, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Považská Bystrica. Športovci súťažili v nasledovných športových disciplínach: strelba zo vzduchovky, hod granátom na cieľ, mix volejbal, štafetový beh.

Na internete sme zverejnili články:

Správna výživa, životospráva
Jarná očista tela
Do košíka veľkonočného nákupu aj špenát a probiotiká
Tekutiny
Poradne zdravia
Prestaň a vyhraj 2008
Svetový deň bez tabaku – 31. máj 2008
Z jednej kvapky krvi a zadarmo
Čo Vám Poradňa zdravia ponúka
Ako si strážiť cholesterol

Prednášková činnosť:

HIV/AIDS.....ZŠ Škultétyho.....	2 prednášky.....	58 žiakov
Drogy.....ZSŠ T. Vansovej.....	2 prednášky.....	48 študentov
Alkohol.....ZSŠ T. Vansovej.....	8 prednášky.....	150 študentov
Zdravá výživa.....ZŠ Hollého Ty.....	5 prednášok.....	132 žiakov
Fajčenie.....SZŠ Ty.....	2 prednášky.....	70 študentov
Fajčenie.....SZŠ T. Vansovej.....	2 prednášky.....	56 študentov
Zdravá výživa.....ZŠ Hollého	2 prednášky.....	57 študentov
Zdravá výživaZSŠ Tovarnícka.....	3 prednášky.....	72 študentov
Koncepcia VZ.....SZŠ Ty	1 prednáška.....	12 študentov
spolu sa odprednášalo	27 prednášok	655 žiakov/študentov

Prednášky odprednášali: MVDr. Lisák, Trenčanská.

9.7. „Vyzvi srdce k pohybu“ – celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeléj populácie

K tejto kampani pristupuje s plnou vážnosťou každý rok. Do tejto kampane sú zahrnuté dva projekty a to projekt „Vyzvi srdce k pohybu“ a projekt „QUIT and WIN“ – Prestaň a vyhraj, ktoré sa každý rok striedajú. Tento rok sme realizovali kampaň „QUIT and WIN – Prestaň a vyhraj.“

Realizáciu tohto projektu sme odštartovali v mesiaci apríl 2008, keď sme o aktivitách zameraných na jeho realizáciu informovali verejnosť na:

1. internete,
2. výveske v meste
3. na paneloch v RÚVZ,
4. v poradni na odvykanie od fajčenia,

5. v Topoľčanoch v miestnej galérii na **Deň zdravia – Deň narcisov**
Aktivity k realizácii projektu „Vyzvi srdce k pohybu“ budeme realizovať v roku 2009.

9.8. Národný program prevencie chronických srdcovo – cievnych ochorení

K 31. 12. 2008 sme v poradni zdravia vyšetřili 276 klientov – biochemické vyšetřenie Reflotronom, meranie TK, antropometrické merania. Klientom sme podľa aktuálneho stavu a realizovaných vyšetření určili skóre rizika KVCH, v indikovaných prípadoch sme doporučili ďalšie sledovanie a kontrolné vyšetřenie v poradni zdravia.

V **teréne** za štandardných podmienok sme komplexne vyšetřili 63 klientov.

V roku 2008 naša poradňa zdravia spolupracovala s poisťovňou UNION pri realizácii Dňa zdravia vo firmách: Hefra Vráble; Slovmedical Vráble; Decodom Topoľčany; RIBE Nitra; tukový priemysel Nitra; Penam Slovakia a HYZA Topoľčany. Na dňoch zdravia sme 481 zamestnancom merali cholesterol, krvný tlak, telesný tuk s následným zdravotno-výchovným poradenstvom a distribúciou zdravotno-výchovných materiálov. Sledovanie uvedených determinantov zdravia sa ukázalo ako opodstatnené a poisťovňa v nich plánuje, aj s našou spoluprácou, pokračovať aj naďalej.

9.9. CINDI program SR

Realizujeme programy na ochranu a podporu zdravia a zameriavame sa na zdravý spôsob života, ktorý významne ovplyvňuje rozvoj rizikových faktorov chronických ochorení a ich biologických indikátorov.

10. Kontrola tabaku

Formou prednášok a vhodných propagačných materiálov zvyšujeme informovanosť u detí a mladistvých o návykovom a smrtonosnom charaktere konzumácie tabaku. Vyvíjame úsilie na väčšie zapojenie sa masovokomunikačných prostriedkov do boja proti spotrebe tabaku.

10.4. Hodnotenie účinnosti súťaže pre fajčiarov Prestaň a Vyhrať

Vhodnými propagačnými materiálmi o tejto súťaži sme oslovili fajčiarov – zamestnancov škôl, pediátrov, praktických lekárov, firmy a inštitúcie v regióne, kde cieľom bolo zbaviť sa fajčiarskej závislosti, prípadne znížiť počet denne vyfajčených cigariet. K propagácii súťaže sme využili internetovú stránku nášho RÚVZ, vývesku v meste, panely v priestoroch RÚVZ, mestský rozhlas a periodikum Dnešok. Napriek našej snahe a množstva vynaloženého úsilia sa do súťaže nezapojil ani len jediný obyvateľ v regióne. V tomto smere sa naša aktivita nestretla s odozvou zo strany fajčiarov a musíme rešpektovať ich rozhodnutie. Každý fajčiar si musí sám uvedomovať následky svojho fajčenia a je zarážajúce, že ani súťaž ho nedokáže motivovať, aby sa vzdal fajčenia.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Trnave**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
1.1.	Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	
1.2.	Zavedenie registra sledovania úrazovosti detí a mladistvých v dôsledku vonkajších príčin v Slovenskej republike	ÚVZ SR
	MZ SR, NCZI	31.12. 2010
1.3.	Budovanie informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia – zabezpečenie jeho implementácie na národnej úrovni	ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané (ÚVZ SR poverené) organizácie	1.11.2007
1.4.	Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva	RÚVZ hl. m SR so sídlom v Bratislave a v Košiciach
	ÚVZ SR a RÚVZ v SR	2007, pokračovanie v ďalších rokoch.
1.5.	Kvalita vnútorného ovzdušia v európskych školách; prevencia a redukcia respiračných ochorení	ÚVZ SR
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave	
1.6.	Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	
1.7.	Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	Október 2007
1.8.	Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	
1.9.	PHIME projekt „Public health impact of long-term, low-level mixed element exposure in susceptible population strata“ – Vplyv dlhodobej	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

	expozície nízkym koncentráciám zmesi kovov na zdravie citlivých populačných skupín	
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Spišskej Novej Vsi	Rok 2010
1.10.	Vyhodnotenie zdravotných rizík podľa environmentálnej regionalizácie zaťažených území SR ako podklad pre biologický monitoring	ÚVZ SR
	Vybrané RÚVZ SR	31.12.2010

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE OBYVATEĽOV SR III. (NEHAP III)

Anotácia

Realizovanie NEHAP III má zabezpečiť kontinuitu procesu trvalej udržateľnosti environmentálneho zdravia obyvateľov SR v súlade s politikou EÚ a SZO v tejto oblasti a cieľov Európskeho akčného plánu pre životného prostredie a zdravie na roky 2004 – 2010, ktorý schválili všetky členské štáty v EÚ.

NEHAP III vymedzuje najaktuálnejšie problémy životného prostredia a zdravia obyvateľov SR v súčasnosti a určuje prioritné oblasti na riešenie v rokoch 2005-2010. Aktivity NEHAP III sú zamerané na nasledovné ciele:

- redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody,
- prevencia a redukcia zdravotných dôsledkov spôsobených nehodami a zraneniami detí,
- prevencia a zníženie respiračných chorôb u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia,
- zníženie rizika chorôb a invalidity detí spôsobenej expozíciami nebezpečných chemických látok (napr. ťažkým kovom) a biologickými činiteľom.

V tejto oblasti sa nevykonávali žiadne aktivity

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Anotácia

Rozhodnutím komisie ES z 10. februára 2006 bol prijatý plán na rok 2006 na vykonávanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008). Jednou z priorit akčného plánu na rok 2006 sú zdravotnícke informácie, okrem iných by prioritu mali mať zlepšenie zberu, analýzy, vykazovania a šírenia environmentálnych zdravotných informácií so zameraním najmä na vykonávanie Európskeho akčného plánu pre životné prostredie a zdravie. NEHAP III. – Akčný plán pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR obsahuje aj zber environmentálnych zdravotných informácií, ktorý je zabezpečovaný odborními HZP ÚVZ SR a RÚVZ v SR. Zverejňovanie týchto informácií bude robené jednotnou formou tak, aby verejnosť dostávala aktuálne, odborné a zrozumiteľné informácie.

Za oddelenie HŽP sú pravidelne zverejňované aktuálne informácie o prebiehajúcich aktivitách. Prioritnými oblasťami sú aktuality v kúpacej sezóne, informácie k svetovému dnu vody, a pod.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

Anotácia

Sledovanie kvality vody, vybavenosti a prevádzky prírodných rekreačných lokalít zohráva dôležitú úlohu v preventívnej ochrane zdravia ľudí, pretože pobyt na takýchto lokalitách môže mať priamy dopad na zdravie rekreantov a vzhľadom na vysokú koncentráciu obyvateľov na týchto miestach v letnom období môže byť významný aj z hľadiska výskytu epidémií. Požiadavky na kvalitu vody, v ktorej je kúpanie povolené ustanovuje zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 252/2006 o podrobnostiach o prevádzke kúpalísk a podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu.

Na základe požiadaviek legislatívy a dlhodobého sledovania a zhodnotenia kvality vody v najviac využívaných prírodných lokalitách regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva v SR, bolo ÚVZ SR navrhnutých 39 prírodných kúpacích lokalít, ktoré boli v roku 2005 Krajskými úradmi životného prostredia vyhlásené všeobecne záväznými vyhláškami za vody vhodné na kúpanie. Od vstupu Slovenskej republiky do štruktúr Európskej únie, Slovenská republika je povinná v zmysle požiadaviek smernice 76/160/EHS (od marca r. 2006 nahradenej novou smernicou č. 2006/7/ES), každoročne vypracovávať a predkladať Európskej komisii správu Slovenskej republiky o kvalite vody na kúpanie v týchto 39 vyhlásených prírodných lokalitách.

Monitoring vykonávajú regionálne úrady verejného zdravotníctva v Slovenskej republike z vlastných nákladov v pravidelných časových intervaloch a na stálych odberných miestach v rozsahu a frekvencii, ktorá je určená v citovanom nariadení vlády. Minimálna frekvencia odberu vzoriek vody na kúpanie je 14 dní - na prírodných lokalitách sa sleduje 30 ukazovateľov kvality vody, pričom monitoring je potrebné začať vykonávať 2 týždne pred vyhlásením kúpacej sezóny. Kúpacia sezóna alebo letná turistická sezóna (LTS) oficiálne začína 15. júna a končí 15. septembra kalendárneho roka. Skutočný začiatok, ale aj ukončenie prevádzky si určuje prevádzkovateľ v závislosti od počasia a pripravenosti kúpaliska na prevádzku. V prípade zhoršenej kvality vody alebo pri podozrení na zhoršenie je možné početnosť odberov zvýšiť. Cieľom monitorovania je získať údaje o kvalite vody na kúpanie v prírodných kúpaliskách a zistiť, či táto voda spĺňa požiadavky stanovené platnou legislatívou, najmä parametrické hodnoty určené v citovaných predpisoch.

Monitorovanie okrem toho, že zásadným spôsobom ovplyvňuje kvalitu a získavanie primárnych informácií, umožňuje sledovať trendy vývoja v kvalite vody na kúpanie a následne pristúpiť k opatreniam smerujúcim k celkovému zlepšovaniu úrovne rekreačných oblastí.

V kúpacej sezóne roku 2008 v okrese Trnava, Piešťany a Hlohovec nie sú v prevádzke žiadne prírodné lokality, resp. doteraz kontrolované kúpacie oblasti nemajú prevádzkovateľa a neboli vyhlásené za kúpacie oblasti. Pri kontrole začiatku prevádzky umelých kúpalísk bol hodnotený technický stav bazénov, kvalita vody ktorou sa naplňajú bazény, prevádzkový poriadok a celková vybavenosť areálov. Bola vykonaná kontrola v 6 zariadeniach kúpalísk a vydané rozhodnutie k začatiu prevádzky pre 6 kúpalísk. Pred spustením prevádzky kúpalísk bola vykonaná laboratórna analýza vody určenej na plnenie bazénov.

Celkovo bolo vykonaných 27 laboratórnych odberov pre bazény v rámci LTS 2008.

1.7 ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Anotácia

Podľa dostupných údajov je v posledných rokoch evidentný klesajúci trend vo výrobe a dopyte po pitnej vode. Špecifická spotreba pitnej vody na jedného obyvateľa klesla pod 100 litrov na obyvateľa na deň. Pre zabezpečenie základných potrieb človeka bez negatívneho vplyvu na jeho zdravie a hygienu je stanovené tzv. hygienické minimum, ktoré sa v rôznych krajinách pohybuje od 80 do 100 l/obyvateľa na deň. V niektorých okresoch Slovenska je spotreba vody pod touto hranicou. Napriek tomuto trendu vodárenské spoločnosti v Slovenskej republike nezaznamenali výrazné odpájanie obyvateľov od verejných vodovodov. Pokles spotreby vody je spôsobený zvýšeným používaním vody z individuálnych zdrojov na domáce účely, nákupom balených vôd a iných druhov nápojov a snahou obyvateľov znížiť finančné náklady za odber pitnej vody z verejných vodovodov. V oblastiach, kde je nepriaznivá sociálno-ekonomická situácia, obyvatelia obmedzujú aj vodu používanú na osobnú hygienu, čo môže mať nepriaznivý dopad na zdravotný stav ľudí. V Slovenskej republike bola v roku 2005 zásobovanosť obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov na úrovni 85,4%, v rámci okresov a krajov sú však významné regionálne rozdiely. Počet zásobovaných obyvateľov verejnými vodovodmi každoročne stúpa, čo je spôsobené hlavne pripájaním novovybudovaných objektov na verejné vodovody. Pri hodnotení poklesu spotreby vody budú použité údaje z Vodárenských spoločností, Výskumného ústavu vodného hospodárstva a ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky.

Realizovala sa pilotná štúdia na zistenie poklesu spotreby pitnej vody vo verejných vodovodoch. Za RÚVZ Trnava sa odovzdalo celkovo 20 dotazníkov. V II. polroku 2008 sa projekt nerealizoval.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Anotácia

Sledovanie kvality pitnej vody patrí k prioritám odboru hygieny životného prostredia, pretože kvalita pitnej vody má významný vplyv na zdravie obyvateľstva.

Požiadavky na kvalitu vody určenú na ľudskú spotrebu ustanovuje zákon č. 126/2006 Z. z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov a nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V týchto legislatívnych predpisoch je implementovaná smernica Európskej únie 98/83/EC o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu.

Zo smernice EÚ vyplýva pre Slovenskú republiku povinnosť zberať údaje z monitoringu pitnej vody a od roku 2004 odovzdať každé tri roky správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu Európskej Komisii. Každý rok je publikovaná hodnotiacia národná správa z výsledkov monitorovania kvality pitnej vody dodávanej spotrebiteľom z verejných vodovodov, ktorá je spracovaná v programe VYDRA.

Monitorovanie kvality pitnej vody je dôležité aj zo zdravotného hľadiska, konzumovanie pitnej vody nevyhovujúcej kvality môže spôsobiť vážne poškodenie zdravia ľudí a zvýšený výskyt niektorých ochorení prenášaných vodou. Najčastejšími ukazovateľmi, v ktorých pitná

voda nevyhovuje stanoveným limitom sú dusičnany, dusitany, arzén, koliformné baktérie, enterokoky a senzorické ukazovatele železo a mangán.

Monitorovanie kvality pitnej vody vykonávajú RÚVZ v SR. Odbery vykonávajú všetky RÚVZ v SR, vzorky sa vyšetrujú len v krajských RÚVZ, ktoré sú vybavené laboratóriami. Odbery vzoriek a ich presun je to náročný z dôvodu koordinácie medzi jednotlivými RÚVZ, pretože v laboratóriách sú vykonávané nielen analýzy pitnej vody, ale aj iných druhov vôd a analýzy potravín. Frekvencie odberu vzoriek sú stanovené v prílohe nariadenia vlády č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a závisia od objemu vyrábanej alebo dodávanej pitnej vody.

Monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku sa vykonáva podľa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu a usmernenia ÚVZ SR. K 15. 12. 2008 bolo celkovo vykonaných 27 odberov v rámci PM a 127 odberov v rámci KM. V rámci ŠZD bolo vykonaných celkovo 39 odberov.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
2.1.	Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO RÚVZ v SR	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.2.	Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami RÚVZ v SR	ÚVZ SR
2.3.	Zdravé pracoviská RÚVZ Bratislava hl. m. SR, RÚVZ so sídlom v Nitre, Martine, Banskej Bystrici, Rožňave, Trenčíne, Zvolene, Poprade, Žiari nad Hronom	ÚVZ SR
2.4.	Analýza vplyvu škodlivých faktorov pracovného prostredia na zdravotný stav zamestnancov DZ Koksovňa, bývalé VSŽ Košice RÚVZ so sídlom v Košiciach	RÚVZ so sídlom v Košiciach
2.5.	Sledovanie a hodnotenie vplyvu faktorov pracovného prostredia na zdravie zamestnancov magnezitových baní v SR RÚVZ so sídlom v Rožňave, Rimavskej Sobote, Banskej Bystrici, Košiciach	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2.6.	Spoločný medziodborový program biomonitoring zaťaženia ľudí faktormi prostredia (HBM) ÚVZ SR, RÚVZ v SR s laboratórnymi činnosťami	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE (RIZIKOVÉ PRÁCE)

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Anotácia

Viest' evidenciu rizikových prác za príslušný okres, región a SR podľa nariadenia vlády SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii pracovných činností a o náležitostiach návrhu na zaradenie pracovných činností do kategórií z hľadiska zdravotných rizík. Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác (resp. profesií) podľa predchádzajúcich legislatívnych úprav. V rámci ŠZD sledovať pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu

náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. V rámci výkonu ŠZD sledovanie výsledkov a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a zaradenie pracovníkov do pracovného procesu na základe výsledkov preventívnych lekárskech prehliadok.

Zadávaním údajov o nových pracoviskách s vyhlásenými RP, počte zamestnancov, rizikových faktoroch atď. do programu ASTR vedieme evidenciu rizikových prác za región Trnava (okresy Trnava, Piešťany, Hlohovec).

V rámci ŠZD sledujeme pracovné podmienky zamestnancov, vykonávanie objektivizácie rizikových faktorov, používanie OOPP, realizáciu opatrení na zníženie rizika, výsledky a intervaly preventívnych lekárskech prehliadok a pod. Upozorňujeme zamestnávateľov hlavne na potrebu prehodnotenia pracovných činností zaradených do 4. ktg rizika, resp. na potrebu realizácie opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce 4. ktg.

V termíne od 01.01.2008 – 31.12.2008 bolo vydaných 21 nových rozhodnutí o zaradení pracovných činností do rizikových prác, 7 rozhodnutí o rizikových prácach bolo zrušených, 23 bolo prehodnotených.

2. 1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 355/2006 Z.z. o ochrane zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, harmonizovanej s právom Európskych spoločností, pri výkone ŠZD. Cielene kontrolovať zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov pri výrobe, skladovaní, predaji a zaobchádzaní s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Zabezpečiť poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov. Získavanie údajov o likvidácii obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov a ďalej sledovať ich používanie podľa aktuálneho „Zoznamu a rozsahu použitia povolených prípravkov na ochranu rastlín a mechanizačných prostriedkov na ochranu rastlín“ vydaného na príslušný rok.

V roku 2008 sme vykonali celkovo 116 previerok zameraných na činnosť podľa NV SR 355/2006 Z.z. v organizáciách, kde sa používajú nebezpečné chemické faktory. Previerky boli vykonané v priemyselných podnikoch – 47, na činnosť ochrannej dezinfekcie a regulácie živočíšnych škodcov – 2, v poľnohospodárskych organizáciách - 38, v lekárňach - 4, v predajniach - 15, na nakladanie s NO - 10. Pri previerkach sa sledovalo skladovanie nebezpečných chemických látok a prípravkov, odborná spôsobilosť pracovníkov, spôsob evidencie jedov, vypracovanie prevádzkových poriadkov, podmienky predaja, používanie OOPP, spôsob nakladania s nebezpečnými odpadmi.

Bolo vydaných 7 povolení na používanie veľmi jedovatých látok a prípravkov. V rámci uvedenia priestorov do prevádzky boli posúdené priestory na prácu s jedmi, na predaj jedov, prevádzkové poriadky pre prácu s nebezpečnými chemickými faktormi. Bolo vydaných 30 povolení na nakladanie s nebezpečnými odpadmi.

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu alebo obchodovanie s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami boli vydané po preskúšaní pre 21 žiadateľov, bez skúšok pre 112 žiadateľov.

Pre zamestnávateľov i zamestnancov sme poskytovali konzultácie, týkajúce sa práce s nebezpečnými chemickými faktormi.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým faktorom (NV SR č. 355/2006 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	116
Kontrolné listy	20

2.1.3

Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnych úprav - nariadenia vlády SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločností, pri výkone ŠZD.

Vyhľadávať pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Objektivizovať expozíciu, zavádzať nové meracie a hodnotiace metódy expozície týmto látkam (BET, priame, nepriame). Vytvárať a viesť databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. Cielene vyhľadávať pracovné procesy súvisiace so zvýšenou expozíciou azbestu (búracie, stavebné činnosti) a nariaďovať účinné opatrenia na minimalizáciu expozície zamestnancov a obyvateľstva a na zvyšovanie uvedomovania si súvisiacich zdravotných rizík a možností účinnej prevencie.

V roku 2008 v rámci ŠZD a na základe žiadostí bolo vykonaných 10 previerok pracovných postupov a technológií s použitím chemických karcinogénov a mutagénov. Bolo vydaných 9 rozhodnutí na uvedenie priestorov do prevádzky. 13 rozhodnutí bolo vydaných na manipuláciu s azbestom pri búraní stavieb. Spolu bolo vydaných 22 súhlasných rozhodnutí na manipuláciu s chemickými karcinogénmi a mutagénmi.

Vedíme databázu organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity.

Aktívne vyhľadávame v rámci ŠZD pracovné postupy a technológie s použitím chemických karcinogénov a mutagénov a upozorňujeme zamestnávateľov na povinnosť mať prácu s danými látkami a prípravkami posúdenú od orgánu verejného zdravotníctva..

V spolupráci s odborom OOHFP je možné vyšetrovať chromozómové aberácie v krvi zamestnancov pracujúcich v riziku chemických karcinogénov a mutagénov.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s expozíciou chemickým karcinogénom a mutagénom vrátane azbestu (NV SR č. 356/2006 Z.z. , v znení NV SR č. 301/2007 Z.z. a NV SR č. 253/2006 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	10
Kontrolné listy	4

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy – nariadenia vlády SR č. 359/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred nepriaznivými účinkami nadmernej fyzickej, psychickej a senzorickej záťaže pri práci, pri výkone ŠZD.

Priebežne prehodnocovať psychickú pracovnú záťaž za účelom zaradenia prác do kategórií rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže u vybraných profesií.

Prehodnotiť vydané rozhodnutia o určení rizikových prác vo faktore psychická pracovná záťaž podľa nariadenia vlády SR č. 357/2006 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii pracovných činností a o náležitostiach návrhu na zaradenie pracovných činností do kategórií z hľadiska zdravotných rizík.

V prvom polroku sme vykonali kontrolu uložených opatrení za účelom eliminácie psychickej pracovnej záťaže 3. kategórie u vedúceho výpočtového strediska Univerzity sv. Cyrila a Metoda v Trnave. Niektoré opatrenia boli vykonané a dodržiavané, ostatné sú v procese realizácie. Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže odborom objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia RÚVZ so sídlom v Trnave bolo dokončené, u pozície „pracovníčka biológie životného prostredia“ sa určila 3. kategória psychickej pracovnej záťaže. Podľa zistených skutočností sme organizácii zostavili odporúčania na elimináciu psychickej pracovnej záťaže. Žiadosť o posúdenie zaradenia riadiacich letovej prevádzky do kategórie rizikových prác sme postúpili Úradu verejného zdravotníctva MDPT SR. Iné rizikové práce z hľadiska psychickej pracovnej záťaže na RÚVZ so sídlom v Trnave nevidujeme.

Výsledky prieskumu informovanosti o škodlivom vplyve psychickej pracovnej záťaže boli prezentované na odbornom workshope „Ochrana zdravia pri práci“ v Trenčíne. Potvrdila sa nám potreba objektivizovať tento faktor práve pre ochranu a podporu zdravia pedagogických pracovníkov. V súvislosti so zmenou zákona č.355/2007 Z.z. a vyhlášky MZ SR č.542/2007 Z.z. sa realizácia hodnotenia psychickej pracovnej záťaže vložila do kompetencie pracovných zdravotných služieb. Pre uskutočnenie nášho cieľa sa tak situácia skomplikovala, v súčasnosti stále hľadáme v spolupráci s ÚVZ SR možnosti, ako ho prakticky a efektívne realizovať.

V zmysle §11 písm. n) zákona č.355/2007 Z.z. sme sa rozhodli monitorovať problémy so spánkom u pracovníkov vrcholového manažmentu vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam. V súčasnosti prebieha prípravná fáza tejto úlohy.

V druhom polroku sme posúdili Hodnotenie psychickej pracovnej záťaže (ďalej len Hodnotenie) zamestnancov Faurecie Slovakia, s. r. o. OZ Seating Trnava, Prílohy 50, 919 26 Zavar, vypracované pracovnou zdravotnou službou TeamPrevent s. r. o., Vajnorská 40, 832 63 Bratislava. Keďže Hodnotenie nebolo dostatočné na posúdenie rizikových kategórií prác, po konzultácii s pracovníčkou PZS TeamPrevent sme sa dohodli na prepracovaní a ďalšom termíne predloženia Hodnotenia psychickej pracovnej záťaže. V stanovisku k prepracovanému Hodnoteniu sme skonštatovali, že ani jedna z hodnotených pozícií nespĺňa kritériá na určenie psychickej pracovnej záťaže ako zvýšenej.

V zmysle § 11 písm. n) zákona č. 355/2007 Z. z. uskutočňujeme projekt „Mapovanie problémov so spánkom u pracovníkov vrcholového manažmentu vo vzťahu k životným a pracovným podmienkam“. V súčasnosti sa realizuje fáza zberu údajov a individuálne vyhodnocovanie dotazníkov jednotlivých respondentov, t. č. máme zozbierané údaje od 6 respondentov z plánovaných 30. Všetkým šiestim bolo e-mailom zaslané vyhodnotenie nimi vyplnených dotazníkov. Projekt má byť podľa plánu ukončený v júni 2010.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách s psychickou záťažou (NV SR č. 542/2007 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	1
Kontrolné listy	5

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Anotácia

Zdokonalenie systému prešetrovania podozrení na chorobu z povolania. Zjednotiť a skvalitniť hodnotenie pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce zamestnancov vo vzťahu k výskytu ochorení z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ).

V sledovanom období sme prešetrovali 7 podozrení na chorobu z povolania z DNJZ. Dve ochorenia na dg. Sy canalis carpi v profesiách pracovníčka pri výrobe plachiet a robotníčka – ručné vkladanie cievok do elektromotorov boli priznané ako choroba z povolania. Ďalších päť prešetrení sa týkalo zamestnankýň organizácie PCA Slovensko. Išlo o diagnózy tendovaginitídy flexorov prstov rúk, sy canalis carpi a epicondylitídy. Závery o priznaní resp. nepriznaní profesionality zatiaľ nemáme k dispozícii.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Anotácia

Pri prešetrovaní podozrení na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii zamestnanca overovať v terénnej praxi metodický postup, úzko spolupracovať s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie. Zistené ochorenia slúžia ako indikátor stavu pracovných podmienok a spôsobu výkonu práce a podnet na prijímanie účinných opatrení v prevencii vzniku takýchto ochorení u ďalších zamestnancov.

V sledovanom období sme prešetrovali jedno podozrenie na ochorenia chrbtice vo vzťahu k profesii. Išlo o pracovníčku PCA Slovensko. Pri prešetrovaní sme postupovali v súlade s metodickým postupom, úzko sme spolupracovali s odborníkmi klinického pracovného lekárstva a klinickej toxikológie, resp. s lekármi PZS. Záver o priznaní resp. nepriznaní profesionality zatiaľ nemáme k dispozícii.

2.2. ZNÍŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Anotácia

Uplatňovanie legislatívnej úpravy - nariadenia vlády SR č. 276/2006 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami, harmonizovanej s právom Európskych spoločenstiev, pri výkone štátneho zdravotného dozoru. Zamerat' sa najmä na umiestnenie ZJ, priestorové podmienky na pracoviskách so ZJ, denné a umelé osvetlenie, mikroklimatické podmienky, požiadavky na pracovné miesto a jeho usporiadanie a na režim práce a odpočinku zamestnancov.

Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overiť poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci so ZJ zo strany zamestnávateľov

Cielené previerky zamerané na uplatňovanie NV SR č. 276/2006 Z.z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci so zobrazovacími jednotkami sme v rámci štátneho zdravotného dozoru vykonali v organizácii Hansol LCD Slovakia s.r.o., Voderady na štyroch pracoviskách: Office, Technické oddelenie, Pracovisko kvality a Vstupná kontrola.

Na týchto pracoviskách pracuje spolu 88 zamestnancov, z toho 29 žien. Minimálne požiadavky na zariadenia a prostredie pracovísk so zobrazovacími jednotkami boli na väčšine pracovných miest dodržané. Na základe previerky môžeme konštatovať, že niektoré pracovné miesta nespĺňali úplne optimálne podmienky vybavenia a usporiadania pracoviska z hľadiska požiadaviek uvedených v NV SR č. 276/2006 Z.z. Pracovisko vstupnej kontroly nemalo zabezpečené denné osvetlenie, prirodzené vetranie a na pracovisko doliehal hluk z výrobných priestorov. Pracovisko taktiež nespĺňalo požiadavky na rozmery miestností a voľný priestor vzhľadom na počet zamestnancov pracujúcich na tomto pracovisku.

Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam boli organizácii uložené opatrenia.

U zamestnancov pracujúcich so zobrazovacími jednotkami neboli zatiaľ zaznamenané zmeny zdravotného stavu v súvislosti s vykonávaním uvedenej práce.

Všetci zamestnanci dostali Dotazník informovanosti zamestnancov zameraný na prácu so zobrazovacími jednotkami.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (NV SR č. 276/2006 Z.z.)	P o č e t
Celkový počet previerok	3
Kontrolné listy	88

2.6. SPOLOČNÝ MEDZIODBOROVÝ PROGRAM BIOMONITORING ZAŤAŽENIA ĽUDÍ FAKTORMI PROSTREDIA (HBM)

Zatiaľ sa nerealizuje.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
3.1.	Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti	ÚVZ SR
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR, RÚVZ so sídlom v Poprade	30. december 2008
3.2.	Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	30. december 2008
3.3.	Kontrola jodidácie kuchynskej soli	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ v SR	30. december 2008
3.4.	Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	10. december 2008
3.5.	Bezpečnosť kozmetických výrobkov	ÚVZ SR
	vybrané RÚVZ v SR	30. december 2008

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU A REZIDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Na vyšetrenie obsahu mykotoxínov – Patulín, Aflatoxín B₁ bolo odobratých 9 vzoriek potravín pre malé deti a zaslaných na vyšetrenie podľa plánu úradnej kontroly v SR v druhom polroku 2008. Vzorky obsahom sledovaných mykotoxínov vyhovovali limitom stanoveným v Nariadení komisie (ES) č. 1881/2006 ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách.

Na vyšetrenie reziduí pesticídov boli odobrané 3 vzorky a zaslané na ÚVZ SR. Výsledky neboli doručené. Na cielené mikrobiologické vyšetrenie boli odoslané na ÚVZ SR tri vzorky (n=5) mliečnej výživy, ktoré zodpovedali požiadavkám PK SR. Na vyšetrenie dusičnanov a dusitanov bolo odobraných 62 vzoriek ostatných potravín na výživu dojčiat a malých detí

s obsahom mrkvy a listovej zeleniny z lekární a distribučnej siete. Hodnoty dusičnanov boli vyhovujúce, pri monitoringu dusitanov boli zisťované hodnoty menej ako < LOD, LOD = 15,95 mg/kg.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program озdravenia výživy obyvateľov SR“. Ciele na озdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

V druhom polroku 2008 sa realizoval projekt Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeljej populácie. V rámci úlohy bolo vyšetrených 80 klientov podľa stanovených parametrov. U klientov bola použitá dotazníková metóda o výživových zvyklostiach, o spôsobe pohybových zvyklostí, 24 hodinový jedálny lístok bol spracovaný v programe Alimenta a klienti boli vyšetrení na sledované biochemické parametre. Spracovaná úloha bude zaslaná gestorovi spracovania RÚVZ Poprad v stanovenom termíne do 31.01.2009. V rámci úlohy bolo počas Dní zdravia v Trnave v júni 2008 záujemcovia usmerňovaní o racionálnej výžive, o zmene stravovacích návykov a životného štýlu.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom.

Na zisťovanie obsahu KI, KIO₃ a ferokyanidu bolo odobraných 24 vzoriek kuchynskej soli, z toho 14 vzoriek z domácej produkcie a z 10 vzoriek dovozu. Vzorky soli zodpovedali obsahom KI, KIO₃ a ferokyanidu v sledovaných parametroch požiadavkám PK SR. V jednej vzorke alpskej soli, teda soli z dovozu bol obsah KIO₃ nad 35 mg/kg.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Podľa plánu kontroly boli odobrané vzorky kozmetických výrobkov a zaslané na vyšetrenie na RÚVZ hl. mesta v Bratislave a Popradu. Spolu bolo odobratých 21 vzoriek, z toho 4 vzorky lakov na nechty, 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením, 7 vzoriek zmývateľných výrobkov pre deti a 5 vzoriek vonnej kozmetiky. Dočasné farby na pokožku na báze heny neboli odobraté z dôvodu ich

nedostupnosti v regióne. Všetky vzorky okrem vzoriek vonnej kozmetiky boli laboratórne už vyšetrené a vyhovovali požiadavkám nariadenia vlády č. 658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. O výsledkoch vyšetrenia bola po realizácii čiastkovej úlohy zaslaná písomná správa na ÚVZ SR Bratislava.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Anotácia

Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky musí dodržať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobných praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí, a vykonaných testov na zvieratách.

Na úlohe sme sa nepodielali.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
4.1.	Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže	ÚVZ SR, ÚH LF UK Bratislava
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	ÚVZ SR	Rok 2010
4.2.	Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska	Detská klinika LF UK, Detská FN v Bratislave, teoretické ústavy LF UK, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	rok 2007
4.3.	Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku	ÚV SR, Národné monitorovacie centrum, VÚDPaP, ÚVZ SR
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Priebežne podľa požiadaviek gestora
4.4.	Prevenia chybného držania tela	ÚVZ SR, STU
	ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR	Rok 2008

4.2 TRENDY V TELESNOM RASTE A VÝVINE SLOVENSKÝCH DETÍ A MLÁDEŽE

Anotácia

Na základe zachovaných údajov z antropometrického prieskumu vykonaného v roku 1991 a zostavených percentilových tabuliek a grafov, určujúcich hraničné hodnoty BMI pre nadhmotnosť a obezitu, t.j. 90. a 97. percentil pre každú vekovú skupinu, zistiť percentuálne zastúpenie detskej populácie s nadhmotnosťou, resp. obezitou.

Na základe výsledkov antropometrických meraní zhodnotiť trendy v telesnom raste a vývine detí a mládeže.

Výsledky budú po spracovaní poskytnuté WHO, Regional Office for Europe, Nutrition and Food Security Programme, Dánsko pre účely porovnania výskytu nadhmotnosti a obezity u slovenských detí a mládeže vo veku od 7 – 18 rokov s ostatnými európskymi krajinami. Zároveň budú podkladom pre vypracovanie Národného programu prevencie nadhmotnosti a obezity v SR

Na tomto projekte sme sa v nezúčastnili.

4.2 SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A VÝSKYT OBEZITY U DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Anotácia

Projekt je zameraný na sledovanie stravovacích návykov detí, vrátane zistenia stavu ich výživy pomocou merania výšky, váhy a obvodu pásu.

Ide o pilotný projekt, ktorý bude realizovaný pracovníkmi odd. HDM na RÚVZ so sídlom v Komárne, v Leviciach, v Nitre, v Nových Zámkoch, v Bardejove a v Žiari nad Hronom.

Na tomto projekte sme sa nezúčastnili – termín ukončenia bol v roku 2007.

4.3 ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Anotácia

Prieskum je zameraný, okrem iného, na oblasť závislostí – t.j. fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog a pod.

ESPAD 1. z etáp projektu „Zneužívanie návykových látok – alkohol, tabak, drogy“/ - V I. polroku 2008 sme sa zúčastnili európskeho školského prieskumu o alkohole a drogách u študentov vysokých škôl. Koordinátorom prieskumu bol doc. PhDr. Alojz Nociar, CSc., pracovník Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie. Štatistikom ŠÚ SR bola vybraná reprezentatívna vzorka vysokoškolských študentov. V Trnave bola vybraná Univerzita sv. Cyrila a Metoda – Filozofická fakulta. Anonymný dotazník vyplnilo spolu 70 študentov.

4.4 PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Anotácia

Prvá etapa sa realizovala v rokoch 2002 – 2003 a bola zameraná na zmapovanie situácie ergonomických podmienok na vybraných školách na Slovensku.

V nadväznosti na ňu sa konala druhá etapa prieskumu v rokoch 2004 – 2005, v rámci ktorej boli uvedené do praxe intervenčné opatrenia, zamerané na zlepšenie nepriaznivej situácie na školách.

Výsledky posledného 6. celoštátneho prieskumu telesného vývoja detí a mládeže v SR, uskutočneného v r. 2001 na vzorke cca 35 tis. detí a mládeže v rámci SR, potvrdili pokračujúci sekulárny trend v populácii slovenských detí a mládeže. Pretože technické normy, upravujúce školský nábytok, pochádzajú z r. 1987, považujeme za potrebné prehodnotiť ich vo vzťahu k zmenám antropometrických ukazovateľov detskej a dorastovej populácie za posledné desaťročia.

V tomto roku sme sa projektu nezúčastnili, jeho realizáciu sme ukončili v decembri 2007.

5. ODBOR OCHRANY ZDRAVIA PRED ŽIARENÍM

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
5.1.	Vyhľadávanie, inventarizácia a odstraňovanie nepoužívaných rádioaktívnych žiaričov a opustených žiaričov	ÚVZ SR
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	ÚVZ SR, RÚVZ hl. m. SR Bratislavy, RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Nitre	Január 2008
5.2.	Navrhnutie systému bezpečného odstraňovania inštitucionálnych rádioaktívnych odpadov v SR	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Bratislave, v Banskej Bystrici, v Nitre a v Košiciach	Január 2008

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, nepodieľali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
6.1.	Národný imunizačný program SR	ÚVZ SR
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	TERMÍN UKONČENIA
	RÚVZ v SR	
6.2.	Surveillance infekčných chorôb	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	
6.3.	Informačný systém prenosných ochorení	ÚVZ SR RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	
6.4.	Nozokomiálne náklady	RÚVZ so sídlom v Trenčíne
	RÚVZ v SR	
6.5.	Surveillance chronických ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v SR	
6.6.	Mimoriadne epidemiologické situácie	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým invazívnym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu, v súlade s Vyhláškou MZ SR č. 585/2008 ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prevencii a kontrole prenosných ochorení. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života, pri dosiahnutí minimálne 95 % zaočkovanosti na celoslovenskej, krajskej, okresnej a lokálnej úrovni. NIP SR v roku 2008 bude v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2008 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013).

Etapy riešenia

Realizácia vlastného očkovania:

Vlastné očkovanie si vyžaduje funkčný zdravotnícky systém, výkon je daný očkovacou schémou a trendom sú kombinované vakcíny.

Časové obdobie: priebežne

Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

V roku 2008 boli realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- **Očkovanie acelulárnou vakcínou**

V súlade s odporúčaním Svetovej zdravotníckej organizácie a v súlade s praxou členských štátov Európskej únie bolo zavedené v roku 2007 do pravidelného povinného očkovania detí proti záškrtu, tetanu a pertussis očkovaciu látku s acelulárnou, t. j. menej reaktogénnou zložkou proti pertussis.

- **Zmena bivalentnej vakcíny na trivalentnú na preočkovanie adolescentov proti záškrtu tetanu a detskej obrne**

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Základným predpokladom pre tieto činnosti je kvalitný monitoring, hodnotenie a laboratórna diagnostika ochorení preventabilných očkovaním. Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškolenie zdravotníckeho personálu, ako aj vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít. Realizácia Akčného plánu surveillance MMR

Časové obdobie: priebežne

Manažment očkovania:

Základnými predpokladmi pre manažment v očkovaní je jeho legislatívne zabezpečenie, stanovenie štandardných postupov, inštruktáž a tréning pracovníkov RÚVZ, dobrá evidencia (záznamy) o očkovaní, chladovom reťazci a hospodárení s vakcínami, ako aj register očkovaných. Pripraviť podklady pre vytvorenie registra očkovaných v SR.

Časové obdobie: december 2008

Kontrola očkovania v SR:

Príprava usmernenia na kontrolu očkovania a kritéria vyhodnotenia administratívnej kontroly.

Časové obdobie: júl 2008

Vlastná administratívna kontrola očkovania v SR.
Časové obdobie: september – október 2008

Spracovanie a vyhodnotenie získaných údajov s následnými nápravnými opatreniami na lokálnej, okresnej, krajskej a celoslovenskej úrovni.
Časové obdobie: november 2008 – február 2009

Realizačné výstupy

- celoslovenský plán na zabezpečenie očkovacích látok v roku 2008 uhradených z prostriedkov verejného zdravotného poistenia
- včasnosť a plynulosť pravidelného povinného očkovania
- zosúladenie pravidelného povinného očkovania s očkovaním v krajinách EÚ
- zavedenie očkovacej látky s acelulárnou menej reaktogénnou zložkou proti pertussis (v kombinovanej vakcíne) do pravidelného povinného očkovania detí proti pertussis
- zavedenie trivalentnej vakcíny na preočkovanie adolescentov proti záškrtu tetanu a detskej obrne
- spracovanie výsledkov kontroly očkovania a analýza ochorení preventabilných očkovaním za rok 2008
- porovnanie trendu ochorení preventabilných očkovaním so získanými výsledkami administratívnej kontroly očkovania
- odstránenie rozdielov v zaočkovanosti na všetkých úrovniach, ktoré zabezpečí udržanie vysokej zaočkovanosti slovenskej populácie
- zaslanie výsledkov do medzinárodnej siete EUVACNET a do WHO a UNICEF,
- publikovanie a oboznámenie širšej odbornej a laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti .

O zmenách v IP ako i výsledkoch kontroly očkovania boli všeobecní lekári okresov Trnava, Piešťany a Hlohovec v priebehu roka 2008 písomne informovaní.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým i sociálnym. V súlade s pracovným plánom na rok 2008 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2007 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie zdravia našich obyvateľov zvonku, teda importovanými nákazami prostredníctvom prístáhovalcov a zvyšujúcim sa cestovným ruchom, ako aj hrozba ochorení vyvolaných novými alebo „staronovými“ patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovania údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

Zlepšením laboratórnej spolupráce na národnej, krajskej a okresnej úrovni sa zaručí vyššia kvalita diagnostických možností a ich využitia v epidemiologickej praxi, čo v konečnom dôsledku významne ovplyvní epidemiologickú situáciu a zvýši schopnosť vysporiadať sa s prenosnými chorobami.

Časové obdobie: priebežne

V priebehu roka 2008 bola v súlade s požiadavkami zákona 355/2007 Z.z. aktualizovaná spolupráca s o štátnymi i neštátnymi laboratóriami klinickej mikrobiológie, čím sa zlepšila situácia v hlásení prenosných ochorení touto cestou.

Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

Vyžaduje si veľmi úzku spoluprácu s lekármi primárneho kontaktu pre dospelých, deti a dorast, ako aj spoluprácu s infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a laboratóriami, ktoré zabezpečujú mikrobiologickú diagnostiku. Významné zlepšenie v tejto oblasti prinieslo zavedenie elektronického hlásenia prenosných ochorení od 1.1.2007 v programe EPIS terénymi lekármi. Vykonávanie ŠZD v oblasti povinného hlásenia PO na ambulanciách lekárov prvého kontaktu.

Časové obdobie: priebežne

K 31.12.2008 bolo v programe EPIS na RÚVZ Trnava zaevidovaných 34 229 prípadov prenosných ochorení podliehajúcich povinnému hláseniu, z čoho je k tomuto dátumu 276 (0,2%) prípadov ochorení zatiaľ otvorených z dôvodov neukončenej laboratórnej diagnostiky. v rámci 7 epidemických výskytov v okrese Trnava bolo zaevidovaných 97 prípadov ochorení. V okrese Piešťany v rámci 2 epidémií bolo zaevidovaných 45 prípadov ochorení. V okrese Hlohovec v roku 2008 nebola zaevidovaná epidémia prenosných ochorení.

Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

Základným predpokladom pre túto činnosť je kvalitný monitoring, hodnotenie a zavedenie laboratórnej diagnostiky v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia. Ide o nové patogény, známe choroby, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia alebo došlo u nich k vývojovým zmenám, znovuobjavené staré patogény, rozvoj virulentných foriem (modifikácia klinických a epidemiologických znakov, zmeny na úrovni pôvodcov nákazy, zmeny reakcie hostiteľského organizmu). Táto činnosť si vyžaduje priebežné vzdelávanie a doškoľovanie zdravotníckeho personálu, ako aj veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu. Dôležitú úlohu zohrá aj využívanie systému rýchleho varovania ECDC a WHO a rozširovanie týchto informácií cestou portálu nového informačného systému EPIS. Účasť na medzinárodnom cvičení – I. ročník Medicíny katastrof

Časové obdobie: jún 2008

Vedúca odboru epidémie sa zúčastnila v júni 2008 medzinárodného cvičenia, ktoré sa uskutočnilo v Liptovskom Jáne. Priebežne sa zúčastňovala zasadnutia Krajských krízových štábov v oblasti infekčných ochorení.

Epidemiologický dohľad, monitorovanie, kontrola a riadenie importovaných prenosných ochorení prostredníctvom príst'ahovalcov:

Skvalitnenie dohľadu nad utečeneckými tábormi a strediskami, zrýchlenie prijímania preventívnych a represívnych opatrení vrátane očkovania v úzkej spolupráci so ZVJS .

Časové obdobie: priebežne

Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Vstupný portál nového programu EPIS sprostredkúva širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Predpokladom využívania tohto nového zdroja informácií je jeho reklama cestou všetkých RÚVZ v SR ako aj centrálné prostredníctvom médií.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- analýza prenosných ochorení za rok 2008
- porovnanie výskytu prenosných ochorení v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov, dlhodobé trendy
- skvalitnenie surveillancie prenosných ochorení zabezpečením:
 - včasnosti a vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - včasnosti a vysokej kvality hlásenia prenosných ochorení na všetkých úrovniach
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly prenosných ochorení
 - monitorovania rezistencie mikroorganizmov na ATB
- hlásenie vybraných prenosných ochorení do medzinárodných sietí podľa požiadaviek ECDC a WHO t.j. BSN, ENTER-net,.
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti prenosných ochorení a tým zvýšiť ich schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami.

V roku 2008 boli písomne aj v rámci osobných metodických návštev pracovníkmi odboru epidemiológie informovaní všeobecní lekári o možnostiach hlásenia chrípky a prenosných ochorení elektronickou formou cestou systému EPIS, čo prinieslo nielen propagáciu tohto spôsobu hlásenia infekčných ochorení, ale zároveň aj vysokú proporcionalitu lekárov v rámci SR, ktorí sa zapojili do tohto progresívneho systému hlásenia prenosných ochorení.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Anotácia

Posilnenie surveillancie a kontroly infekčných ochorení na Slovensku používaním informačného systému EPIS funkčného od 1.1.2007 a využívaním všetkých možností, ktoré poskytuje - centrálnej databázy prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne, centrálnej databázy prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne, centrálnej databázy vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu, systému rýchleho varovania. V súlade s pracovným plánom na rok 2008 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) bolo potrebné zabezpečiť systematický zber, sumarizáciu a analýzu údajov o infekčných ochoreniach a monitorovaní zdravia obyvateľov, nájsť vhodný spôsob a mechanizmy podávania správ o epidemiologickej situácii na Slovensku a informovanosťou obyvateľov znižovať riziko vzniku infekčných ochorení.

Etapy riešenia

Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

- zoonózy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)
- vírusové hepatitídy (RÚVZ Banská Bystrica h.doc. MUDr. Avdičová, PhD.)

- ochorenia preventabilné očkovaním a respiračné ochorenia (RÚVZ Martin Doc. MUDr. Hudečková, PhD., MPH)
 - nozokomiálne nákazy (RÚVZ Trenčín MUDr. Štefkovičová, PhD., MPH)
 - pohlavne prenosné ochorenia a AIDS (RÚVZ hl.mesta Bratislava MUDr. Truska, CSc.)
 - alimentárne nákazy (ÚVZ SR MUDr. Sláčiková a RÚVZ Nitra MUDr. Tináková)
 - ostatné vybrané ochorenia – kožné nákazy,.. (RÚVZ Trnava MUDr. Ondicová)
 - emergentné nákazy (ÚVZ SR MUDr. RNDr. Mikas)
 - neuroinfekcie (ÚVZ SR MUDr. Jančulová)
- Časové obdobie: ihneď a priebežne

Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

Zodpovedné osoby za vybrané nákazy pripravili zoznam položiek povinne hlásených do sietí, ktoré boli zohľadnené pri tvorbe programu. Tieto je potrebné ďalej aktívne sledovať, reagovať na nové požiadavky sietí a tieto implementovať do položiek programu EPIS.

Časové obdobie: priebežne

Manažment epidémií:

Manažujú sa epidémie nadregionálneho rozsahu s pridelovaním jedného hesla, ku ktorému sa priradujú príslušné prípady z iných regiónov.

Za pridelovanie kódov epidémií zodpovedá ÚVZ SR.

Časové obdobie: ihneď a priebežne

Manažment kontaktov a ohnísk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

Časové obdobie: priebežne.

Realizačné výstupy

- vytvorenie informačného portálu pre:

1. pre verejnosť
2. pre odborníkov
3. pre užívateľov

- vytvorenie centrálnej databázy:

1. prípadov infekčných ochorení hlásených individuálne
2. prípadov chrípky, chrípke podobných ochorení a akútnych respiračných ochorení hlásených hromadne
3. vyšetrení vykonaných v NRC zahrnutých do projektu
4. systému rýchleho varovania

- vytvorenie manažérskeho informačného systému na rýchle a neštandardné analýzy údajov

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Anotácia

Požiadavky na posilnenie surveillancie a kontroly závažných nozokomiálnych nákaz na rizikových lôžkových oddeleniach zdravotníckych zariadení (chirurgické smery, KAIM, JIS) sú v súlade s pracovným plánom na rok 2008 na vykonanie akčného programu Spoločenstva

v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a programom EÚ „Improving Patient Safety in Europe“ (IPSE). Skvalitnením surveillance a kontroly NN, kontroly hygienicko-epidemiologického režimu a bariérovej ošetrovateľskej techniky, manažmentu závažných NN a spätnej väzby k ošetrovateľským lekárom, ako poskytovateľom údajov o NN, môžeme významne ovplyvniť výskyt NN a zvýšiť bezpečnosť pacientov. Sledovanie mikrobiálnej rezistencie na ATB a biocídy, kontrola endemického osídľovania nemocníc nemocničnými polyrezistentnými kmeňmi, aplikácia správnych režimových opatrení, zlepšenie laboratórnej spolupráce, využitie existujúcich programov EÚ a edukácia odborníkov na kontrolu nemocničných infekcií sú neoddeliteľnou súčasťou všetkých programov zaoberajúcich sa zlepšením bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach. Podobná situácia vzniká aj v zariadeniach pre starších obyvateľov (ÚSS, DD, apod.) a je ju potrebné riešiť.

Etapy riešenia

Zavádzanie surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS:

Pilotné zavedenie HELICS vo vybraných nemocniciach v SR na báze dobrovoľnosti a anonymity sa uskutočnilo v priebehu rokov 2005-2006. Program sa začal realizovať na oddeleniach anesteziológie a resuscitácie a jednotkách intenzívnej starostlivosti. Na základe výsledkov analýzy budú prijaté príslušné opatrenia a postupy.

Časové obdobie: priebežne

Od roku 2007 sa zapojil do projektu HELICS aj RÚVZ Trnava. Výsledky sledovania NN na KAİM prezentovala vedúca oddelenia nozokomiálnych nákaz na viacerých úrovniach, kde boli vysoko odborne ohodnotené. V projekte HELICS bude RÚVZ Trnava pokračovať aj v nasledujúcom období.

Implementácia moderných foriem vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN:

V rámci postgraduálneho doškolovania zdravotníckych pracovníkov spolupracovať so SZÚ a lekáorskými fakultami v implementácii moderných foriem vzdelávania v oblasti prevencie nozokomiálnych nákaz.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- analýza výskytu nozokomiálnych nákaz za rok 2008
- porovnanie výskytu nozokomiálnych nákaz v roku 2008 s výskytom v roku 2007 a za posledných 5 rokov
- skvalitnenie surveillance a kontroly nozokomiálnych zabezpečením:
 - vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov
 - vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach
- štandardné čistiace, dezinfekčné a sterilizačné postupy pre zdravotnícke pomôcky
- štandardné postupy hygienickej a chirurgickej dezinfekcie rúk

V rámci RÚVZ Trnava sú pravidelne vykonávané mesačné analýzy NN a výsledky poskytované ústavným zdravotníckym zariadeniam v písomnej forme. Zároveň súčasťou týchto analýz je aj vyhodnotenie aktuálnej epidemiologickej situácie na oddeleniach, na ktorých bol v danom mesiaci vykonaný ŠZD spojený s mikrobiologickým monitorovaním rizikových bodov nemocničného prostredia.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ (– NA RÚVZ TRNAVA SA VYKONÁVA V RÁMCI ODBORU PODPORY ZDRAVIA)

Anotácia

Chronické ochorenia sú závažným zdravotným, ekonomickým a sociálnym problémom najmä vo vyspelých krajinách. V súlade s pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013), na základe analýz výsledkov CINDI a doteraz realizovaných intervenčných programov (Slovensko bez tabaku, primárna prevencia hypertenzie, Zdravé deti v zdravých rodinách), ako aj individuálneho a skupinového poradenstva obyvateľov SR je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany zdravia s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Osobitný dôraz EÚ kladie na zlepšenie zdravotného stavu a podporu zdravého životného štýlu detí a mladých ľudí. Pre pohodu občanov je dôležité zvýšenie počtu rokov zdravého života, predchádzanie chorobám a podpora starnutia. Rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti chronických ochorení si vyžaduje zlepšiť informovanosť verejnosti a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesto bydliska.

Etapy riešenia

Technická a materiálna príprava skríningu v 9 okresoch SR:

Výber respondentov z evidencie obyvateľstva, aktualizácia dotazníkov, tlač dotazníkov, zabezpečenie odberových súprav, diagnostických setov, inštruktáž intervierov a lekárov vykonávajúcich vyšetrenia.

Časové obdobie: druhý polrok 2007

Realizácia kampane „Vyzvi srdce k pohybu“:

Technická a materiálna príprava kampane, hľadanie sponzorov a ďalších spolupracovníkov sa uskutočňuje v druhom polroku 2006, vlastná realizácia kampane v prvom polroku 2007.

Časové obdobie: I. polrok 2007

Zhodnotenie efektivity intervenčných aktivít určených minoritným skupinám a príprava návrhu jednotného postupu:

Zber údajov zo všetkých zapojených RÚVZ, analýza týchto údajov a porovnanie s majoritnou populáciou. Na základe získaných výsledkov budú predložený návrh stratégií pre intervencie.

Časové obdobie: jún 2007

Realizácia projektov v rámci programu CINDI:

V jednotlivých projektoch sa dôraz kladie na skupinové poradenstvo na pracoviskách a komunitách žijúcich na vidieku. Realizácia individuálneho a skupinového poradenstva formou výjazdov pracovníkov Poradní zdravia.

Časové obdobie: priebežne

Spoluúčasť na projekte „Obezita“:

Pracovníci poradenských centier budú vykonávať intervenčné aktivity určené cieľovej populácii, na rôznych úrovniach (všeobecná populácia, osoby v riziku, osoby s nadhmotnosťou a a obezitou).

Časové obdobie: druhý polrok 2007 a priebežne

Príprava mediálnej kampane zameranej na propagáciu zdravého spôsobu života:

Cieľom úlohy je pripraviť program o zdravom spôsobe života zo všetkých hľadísk vo verejno-právnej televízii v čase vysokej sledovanosti.

Časové obdobie: druhý polrok 2007

Realizačné výstupy

- zlepšiť identifikácie hlavných zdravotných ťažkostí našej populácie
- pomôcť pri určovaní nerovností v oblasti zdravia
- zvýšením informovanosti zlepšiť a skvalitniť „individuálnu“ prevenciu obyvateľov v oblasti chronických ochorení

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Anotácia

Rýchla a koordinovaná reakcia na mimoriadne epidemiologické situácie, hrozby a naliehavé situácie (ktoré môžu vzniknúť v súvislosti s vypustením biologických látok týkajúcich sa prenosných ochorení) alebo v súvislosti s očakávanou pandémiou chrípky, si vyžaduje dostatočné kapacity v oblasti ľudských zdrojov, materiálneho zabezpečenia a vedomostného potenciálu. Na úrovni EÚ, ale aj na národnej, krajských a okresných úrovniach, svoju nezastupiteľnú úlohu zohrávajú stratégie spoločnej krízovej komunikácie, pripravenosť zdravotníctva, medzirezortná spolupráca, risk assesment a risk manažment. Prioritami sú plány na podporu všeobecnej pripravenosti a vhodnej reakcie na ohrozenie zdravia v prípade potreby. V oblasti verejného zdravotníctva dôležitú úlohu zohráva aj informovanosť obyvateľov. Všetky činnosti na ochranu pred zdravotnými ohrozeniami obyvateľov SR sú koordinované s ECDC a EK.

Etapy riešenia

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky)

Príprava plánov, rozvoj stratégií a postupov pre stanovenie, testovanie, hodnotenie a revidovanie nepredvídaných udalostí na národnej úrovni, krajských, okresných a miestnych úrovniach, a ich súčinnosť v rámci našej krajiny, ale i medzi členskými štátmi EÚ. Tieto úlohy zabezpečujúce vysokú ochranu zdravia obyvateľov je možné plniť len v prípade monitoringu, zabezpečenia včasného varovania pred závažnými ohrozeniami zdravia a pri získavaní a využívaní spoľahlivých informácií.

Časové obdobie: priebežne

Pandemická pripravenosť:

Plánovanie všeobecnej pripravenosti na očakávanú pandémiu chrípky – aktualizácia Plánu pandemickej pripravenosti a činností súvisiacich s prevenciou sezónnej chrípky, vrátane krízovej komunikácie a materiálneho zabezpečenia (antivirotiká, vakcíny, potrebný zdravotnícky materiál). Dôležitým nástrojom na všetkých úrovniach je informovanosť o ohrození zdravia obyvateľov, príslušných epidemiologických opatreniach a sociálno-ekonomickom dopade pandémie.

Časové obdobie: priebežne

Realizačné výstupy

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na pandémiu chrípky

- zlepšenie všeobecnej pripravenosti verejného zdravotníctva na Slovensku na krízové situácie
- príprava stratégie krízovej komunikácie
- príprava koordinovaného postupu v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie

-
Na RÚVZ Trnava bol v priebehu roka 2008 aktualizovaný Plán opatrení v prípade pandémie chrípky podľa Pandemického plánu pre SR. Priebežne je sledovaná aktuálna epidemiologická situácia vo výskyte chrípkových ochorení. Prostredníctvom sentinelových lekárov sa sleduje aktuálna cirkulácia respiračných vírusov a vírusov chrípky v spádovej oblasti RÚVZ Trnava. Verejnosť je priebežne aj prostredníctvom regionálnych médií informovaná o aktuálnej epidemiologickej situácii a spôsoboch prevencie chrípky najmä prostredníctvom očkovania.

7. OBJEKTIVIZÁCIA FAKTOROV PROSTREDIA (BŽP, MŽP, CHA, FF)

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
7.1.	Cyanobaktérie	ÚVZ SR
	RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO	
	ÚVZ SR, RÚVZ so spádovým územím s výskytom vybraných lokalít	
7.2.	Legionely a améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.3.	Minerálne a pramenité balené vody	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.4.	Radiačne ošetrené potraviny	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.5.	Materské mlieko	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.6.	Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR	
7.7.	Lokálna nepohoda v priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.8.	Glutén v diétnych potravinách	ÚVZ SR
	ÚVZ SR	
7.9.	Typizácia patogénnych mikroorganizmov metódou polymerázovej reťazovej reakcie	ÚVZ SR
	ÚVZ v SR	
7.10.	Informatizácia laboratórných odborov	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, dodávateľ informačného systému	
7.11.	Stanovenie oxidu kremičitého v respirabilnej frakcii aerosólu	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach	
7.12.	Stanovenie PAU v ovzduší a hydroxypyrenu v moči u pracovníkov vybraných profesií	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ v Banskej Bystrici	

7.13.	Stanovenie olova v krvi exponovaných pracovníkov	RÚVZ so sídlom v Košiciach
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a v Košiciach	

Laboratória odboru objektivizácie a hodnotenia faktorov prostredia v rámci Programov a projektov Úradov verejného zdravotníctva v Slovenskej republike plnia nasledovné úlohy:

7.1. CYANOBAKTÉRIE

Anotácia

Identifikácia a kvantifikácia cyanobaktériových vodných kvetov a ich toxínov vo vodárenských nádržiach a na rekreačných vodných plochách s cieľom zníženia zdravotného rizika obyvateľstva pri zásobovaní obyvateľstva pitnou vodou a pri kúpaní.

Na plnení úlohy sme sa podieľali biologickým vyšetrením vzoriek vôd z prírodných kúpalísk, za obdobie roka 2008 bolo vyšetrených 58 vzoriek vôd z prírodných kúpalísk.

7.3. MINERÁLNE A PRAMENITÉ BALENÉ VODY

Anotácia

Potravinový dozor nad kvalitou minerálnych a pramenitých balených vôd pri ich plnení a pri skladovaní a predaji v obchodnej sieti.

Na plnení úlohy sme sa podieľali vyšetrením vzoriek balených vôd v mikrobiologických a chemických ukazovateľoch, za rok 2008 bolo vyšetrených 117 vzoriek.

7.10. INFORMATIZÁCIA LABORATÓRNYCH ODBOROV

Anotácia

Jedným zo základných predpokladov na správne a efektívne fungovanie systému verejného zdravotníctva je prístup ku všetkým relevantným zdrojom dát, ktoré sa týkajú zdravotného stavu obyvateľstva (verejného zdravia) a dát a informácií o podmienkach, ktoré majú priamy alebo nepriamy vplyv na jeho zdravotný stav. Analýza týchto údajov ukáže oblasti, ktorým treba venovať maximálnu pozornosť. Medzi základné faktory, ktoré majú vplyv na zdravie verejnosti patria životné prostredie, pracovné prostredie, bezpečnosť pri práci, poľnohospodárstvo, živočíšna výroba, veterinárna starostlivosť, kvalita bývania, školstvo, socio- ekonomické faktory, genetické danosti, životný štýl, kvalita poskytovania zdravotnej starostlivosti, atď. Z uvedeného vyplýva, že faktory ovplyvňujúce zdravie verejnosti pokrývajú celé spektrum vplyvov a spadajú v postate do všetkých rezortov. Systém verejného zdravotníctva musí teda mať prístup do všetkých rezortov (zdroje informácií) a na druhej strane musí mať definované právomoci, aby bol schopný plniť svoje základné úlohy – ochrana a podpora zdravia.

Informačný systém ktorý by zabezpečoval takýto tok informácií musí byť plnený základnými dátami. Tieto získavajú okrem iných aj laboratória objektivizácie faktorov životného a pracovného prostredia. Preto je potrebné venovať pozornosť informatizácii priamo v laboratóriách a rozširovať ju na všetky oblasti činnosti úradov verejného zdravotníctva. Len tak môže byť systém živý a plniť určené ciele.

Zatiaľ boli zisťované požiadavky laboratórií na informačné systémy na regionálnej úrovni. Na ostatných úlohách v rámci objektivizácie faktorov prostredia sa nepodielame z dôvodu nedostatočného prístrojového vybavenia alebo nie sme zaradený ako riešiteľské pracovisko.

8. LEKÁRSKA MIKROBIOLÓGIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
8.1.	Indukcia protektívnej imunity voči nadmieru variabilnému vírusu chrípky jeho konzervatívnymi antigénmi	Agentúra pre vedu a výskum
	RIEŠITELSKÉ PRACOVISKO	
	Virologický ústav SAV, ÚVZ SR	
8.2.	Antibakteriálna rezistencia klinických izolátov salmonel	Slovenská zdravotnícka univerzita
	Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.3.	Vplyv cirkulácie coxsackievírusov v životnom prostredí na incidencia juvenilného diabetesu (T1D) a experimentálny model patogenézy infekcie diabetogénnym kmeňom (Október 2005 - Október 2008)	Slovenská zdravotnícka univerzita
	Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.4.	Strengthening the Human Resources and Implementation of the EU Methodology for Surveillance of Human Enteroviruses in the Slovak Republic	Slovenská zdravotnícka univerzita
	MZ SR, Medicínske centrum Radboud Univerzity Nijmegen v Holandsku, Národný inštitút pre verejné zdravie a životné prostredie v Holandsku, Ministerstvo zdravia, sociálnych vecí a športu v Holandsku, Slovenská zdravotnícka univerzita, ÚVZ SR	
8.5	Diferenciálna diagnostika respiračných ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie	
8.6	Diferenciálna diagnostika hnačkových ochorení	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie	
8.7	Diagnostika <i>Naegleria fowleri</i> vo vodnom prostredí	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
	RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, odbor lekárskej mikrobiológie	

Nakoľko nie sme riešiteľské pracovisko, nepodíeľali sme sa na plnení žiadnej úlohy.

9. PODPORA ZDRAVIA

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
9.1.	„Materské centrá“ RIEŠITEĽSKÉ PRACOVISKO ÚVZ SR, RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.2.	„Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“ ÚVZ SR, RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.3.	„Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského vek – stomatohygienu“ ÚVZ SR, RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.4.	Plnenie harmonogramu realizačných projektov NPPZ 2004-2006 ÚVZ SR, RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.5.	Aktivity pri príležitosti významných dní ÚVZ SR, RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.6.	„Zdravotný stav a úmrtnosť špeciálnej skupiny obyvateľstva (Rómov)“ RÚVZ v SR	ÚVZ SR
9.7.	„Vyzvi srdce k pohybu“ RÚVZ v SR	CINDI program a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
9.8.	Národný program prevencie chronických srdcovo-cievnych ochorení Národný program prevencia onkologických ochorení Národný program prevencia nadváhy a obezity Národná platforma budovania kapacity v podpore zdravia v SR praktickí lekári pre dospelých, praktickí lekári pre deti a dorast, Poradenské centrá zdravia RÚVZ v SR	Sekcia zdravotnej starostlivosti MZ SR a Úrad verejného zdravotníctva SR
9.9.	CINDI program SR Shape up ÚVZ SR	ÚVZ SR

9.10.	Iniciovať a organizovať zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO	ÚVZ SR
	RÚVZ v SR	

9.1. Materské centrá

Anotácia

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Vzdelaná mama - vzdelaná a zdravá rodina.

Do tohoto projektu sme sa zapojili edukačno-intervenčnými prednáškami o zdravom životnom štýle detí aj dospelých, zásadách poskytovania prvej pomoci, ktoré boli odprednášané v Materskom centre Trnava formou dialógu. Okrem toho sme distribuovali informačné letáčky o zdravom životnom štýle. Informácie o zdravom životnom štýle sú tiež prezentované na webových stránkach RÚVZ. Spolupracujeme pri realizácii kurzov pre budúce mamičky, ktoré spočívajú v prednáškových blokoch (životospráva, výživa, kojenie, hygiena dieťaťa, úrazy, vhodné hračky, pohybová aktivita,...).

9.2. Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Anotácia

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenia starších ľudí a aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie systémom certifikovaného vzdelávania.

Projekt sme realizovali v spolupráci s Krajskou Jednotou dôchodcov Slovenska Trnava pre 8 účastníkov podľa vypracovaného časového a obsahového harmonogramu. Projekt rieši otázky životosprávy v staršom veku, zdravotné problémy a psychologické aspekty starnutia a tiež sociálne zabezpečenie pre občanov v staršom veku. Absolventi projektu dostali osvedčenia o spôsobilosti ďalšieho vzdelávania svojich rovesníkov.

9.3. Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku - stomatohygiena

Anotácia

Projekt je zameraný na cieľovú skupinu 4-6 ročných detí MŠ a ich rodičov na zlepšenie vedomostí a stomahygienických návykov u nich.

Intervenčné aktivity v tejto oblasti sme uskutočňovali na materských školách formou praktického nácviku správnej stomatohygieny. Naučené zručnosti sme u detí fixovali pomocou vizuálneho obrazu – vo forme maľovanky. Pre rodičov a učiteľov sme zabezpečili edukačné materiály vo forme letákov. Tento projekt sme realizovali v súčinnosti s projektom Adamko – hravo, zdravo a tiež v rámci prednáškovej činnosti o zdravom životnom štýle.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

Ku všetkým významným dňom sme organizovali zdravotno-výchovné akcie, na ktorých sme zabezpečili prednáškovú činnosť, názornú propagáciu – panelové výstavy a letáky. Obyvateľstvo bolo informované o týchto dňoch v regionálnej tlači a MTT. V prednáškach pre

verejnosc' (v počte 26 prednášok) sme sa zamerali najmä na správny životný štýl, prvú pomoc, na prevenciu kardiovaskulárnych a nádorových ochorení.

9.5. Vyzvi srdce k pohybu

Anotácia

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii neinfekčných chronických ochorení.

Úloha bude plnená v roku 2009.

9.6. Národný program prevencie obezity

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvale ovplyvnenie determinantov chronických ochorení na regionálnej úrovni.

Úlohu plníme v poradenskom centre podpory zdravia monitorovaním zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia v nasledovných projektoch a poradniach:

Plnenie harmonogramu trvalých projektov:

- Zdravé mestá
- Školy podporujúce zdravie
- Zdravé pracoviská

V rámci týchto projektov ako spoluorganizátori v spolupráci s mestskými úradmi a školskými správami sme sa zapojili do nasledovných aktivít:

Zdravé mestá

„Deň zdravia mesta Hlohovec“.

Základná poradňa zdravia poskytla minimálne spektrum vyšetrení, ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika klienta a umožnili odporúčať optimálne zmeny životného štýlu. Spolu bolo poskytnuté poradenstvo 182 klientom. Vyšetrenie klientov a individuálne poradenstvo poskytované klientom v ostatných poradniach (odvykania od fajčenia a prevencie drogových závislostí, o telesnej aktivite, na podporu psychického zdravia a prevencie infekcie HIV/AIDS) prebiehalo v XI. ročníku Dňa zdravia na vyššej kvalitatívnej úrovni, rozšírili sme počet vyšetrovaných ukazovateľov a výkonov.

Deň zdravia a jeho hlavný cieľ podporiť u obyvateľov záujem o vlastné zdravie bol spropagovaný v masmédiách a formou plagátov.

Okrem poradenstva veľmi pozitívne ovplyvnila vedomie obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore svojho zdravia distribúcia zdravotno-výchovného materiálu (24 titulov v počte 1 250 ks).

„Dni zdravia Trnava“.

RÚVZ – odbor podpory zdravia bol na uvedenej akcii jeden z hlavných účastníkov a spoluorganizátorov Mestského úradu v Trnave.

V základnej poradni na podporu zdravia bolo vyšetrených 263 ľudí. Vyšetreniu predchádzalo vyplnenie dotazníka Testu zdravé srdce. Vypísaným dotazníkom absolvuje klient vyšetrenie skladajúce sa z overenia rodinnej, osobnej anamnézy, zhodnotenia stravovacích zvyklostí,

úrovne pohybovej aktivity. Spektrum bolo doplnené zhodnotením aktuálnych biochemických a antropometrických vyšetrení.

Klientom následne poskytol lekár pohovor formou komplexného individuálneho poradenstva a odporučil optimálne a primerané zmeny v spôsobe životného štýlu zamerané na zlepšenie zdravia prirodzeným nefarmakologickým spôsobom.

Poradenstvo odvykania od fajčenia – bolo poskytnuté 11 klientom. Spektrum vyšetrení bolo doplnené analýzou vydychovaného vzduchu prístrojom MICRO CO.

Poradenstvo na podporu psychického zdravia – bolo poskytnuté 9 klientom.

Po zhodnotení dotazníka životnej pohody bol pohovor zameraný na zvýšenie kvality života, zlepšenie životného štýlu, podporu psychického zdravia a zvládania stresových situácií.

Poradenstvo o telesnej aktivite – bolo poskytnuté 94 klientom, predchádzalo mu meranie percentuálneho množstva telesného tuku prístrojom OMRON BF 300.

Poradňa prevencie infekcie HIV/AIDS poskytla skupinové poradenstvo v počte 16 klientov, informáciu o činnosti poradne, možnosti využitia telefonickéj Linky pomoci AIDS a vyšetrenia krvi na protilátky HIV.

Poradenstvo v oblasti zdravej výživy bolo poskytnuté 263 klientom.

Poradenstvo prevencie drogových závislostí – bolo poskytnuté 11 klientom.

Charakter životného prostredia a životného štýlu sme overovali formou dotazníka o životnom prostredí a životnom štýle. Tento dotazník nám vyplnilo 202 klientov.

Test zdravé srdce nám vyplnilo 243 klientov.

Zdravotno-výchovnú činnosť v zmysle prevencie ochorení, ochrany a podpory zdravia sme uskutočňovali aj formou distribuovaní zdravotno-výchovného materiálu (letáky, brožúrky).

Poskytli sme 71 titulov zdravotno-výchovného materiálu v celkovom počte – 2 678 ks.

Deň zdravia Trstín

Základná poradňa zdravia poskytla minimálne spektrum vyšetrení, ktoré orientačne určili hladinu individuálneho rizika klienta a umožnili odporúčať optimálne zmeny životného štýlu. Spolu bolo poskytnuté poradenstvo 36 klientom.

Deň zdravia a jeho hlavný cieľ podporiť u obyvateľov záujem o vlastné zdravie bol spropagovaný formou plagátov.

Okrem poradenstva veľmi pozitívne ovplyvnila vedomie obyvateľov k aktívnej ochrane a podpore svojho zdravia distribúcia zdravotno-výchovného materiálu (7 titulov v počte 210 ks).

Školy podporujúce zdravie

V súčasnom období sa do projektu „Školy podporujúce zdravie“ zapojili v okresných mestách materské školy, základné školy, stredné a učňovské školy.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ Veľké Kostoľany

Pri príležitosti Dňa zdravia pracovníci odboru podpory zdravia zabezpečili prednášky s besedami na témy: zdravý životný štýl, výchova k partnerstvu a rodičovstvu, drogy a prevencia HIV/AIDS.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Trnava-Modranka

Po dohode s riaditeľkou školy sme realizovali žiadosť o zabezpečenie Dňa zdravia na uvedenej škole. Počas tohoto dňa sme výjazdom poradne zdravia vyšetřili 30 klientov, ktorým vyhodnotením v Teste zdravé srdce sme stanovili rizikové faktory ovplyvňujúce zdravý životný štýl. Každému klientovi bolo poskytnuté individuálne poradenstvo v oblasti racionálnej výživy, nefarmakologického ovplyvňovanie vysokého TK, prevencie nadváhy a obezity, pohybovej aktivity ako i odvykania od fajčenia a zvládania stresu.

Vedenie školy vyslovilo poďakovanie všetkým pracovníkom odboru podpory zdravia, ktorí sa zúčastnili na uvedenej akcii.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Chtelnica

Pri príležitosti Dňa zdravia pracovníci odboru podpory zdravia zabezpečili prednášky s besedami na témy: zdravý životný štýl, výchova k partnerstvu a rodičovstvu, drogy a prevencia HIV/AIDS. U detí predškolského veku bol realizovaný projekt Adamko, hravo, zdravo a projekt Stomatohygiény.

„Deň zdravej školy“ - ZŠ s MŠ Dobrá Voda

Pri príležitosti Dňa zdravia pracovníci odboru podpory zdravia zabezpečili meranie % množstva telesného tuku, krvného tlaku u pedagogických pracovníkov s poradenstvom k správne životnému štýlu a prednášky s besedami na témy: zdravý životný štýl, výchova k partnerstvu a rodičovstvu, drogy a prevencia HIV/AIDS. U detí predškolského veku bol realizovaný projekt Adamko, hravo, zdravo a projekt Stomatohygiény.

„Deň zdravej školy“ ZŠ Atómová Trnava

Pri príležitosti Dňa zdravia pracovníci odboru podpory zdravia zabezpečili meranie % množstva telesného tuku, krvného tlaku u žiakov a pedagogických pracovníkov s poradenstvom k správne životnému štýlu a prednášky s besedami na tému: Užívanie a zneužívanie drog.

Zdravé pracoviská

V rámci tohoto projektu uskutočňujeme sledovanie výživového stavu pracovníkov vybraných podnikov. Uskutočnili sme vyšetrenia pracovníkov programom TZS s individuálnym poradenstvom u:

- Mestský úrad v Trnave
- Eissman Automotive Slovensko v Holíči
- Semikron Vrbové
- ZF BOGE Elastmetall Slovakia Trnava
- BEKAERT a.s. Hlohovec
- OD Jednota
- Zlatá Studňa – Dobrá Voda

I. gymnastický deň v rámci projektu Gym – fit!

Zúčastnili sme sa projektu zameraného na zvyšovanie telesnej zdatnosti obyvateľstva formou spontánnej pohybovej aktivity podporovanej výchovou k zdravému životnému štýlu.

V spolupráci s ÚVZ SR a oddelením HDM RÚVZ TT sme realizovali 189 deťom školského a predškolského veku stanovenie BMI s odborným poradenstvom v oblasti správneho životného štýlu a poskytli zdravotno-výchovný materiál (7 titulov cca 350 kusov).

Národný program prevencie obezity plníme v PCZ v nasledovných poradniach:

- základná poradňa na podporu zdravia (poradňa zdravej výživy)
- poradenstvo o telesnej aktivite
- poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy a iné.

Personálne sa na práci jednotlivých poradní podieľajú všetci pracovníci odboru podpory zdravia. Ich konkrétna činnosť a zadelenie v jednotlivých poradniach je určená vedúcim pracovníkom odboru.

Základná poradňa na podporu zdravia:

Poradňa je určená všetkým obyvateľom spádového územia, ktorí prejavia záujem o svoje zdravie. Odhaľuje individuálne riziká vzniku chronických neinfekčných ochorení poskytovaním spektra vyšetrení:

- anamnestické vyšetrenia
- antropometrické vyšetrenia (BMI, WHR)
- biochemické vyšetrenia na prístroji Reflotrón (celkový cholesterol, HDL cholesterol, triglyceridy a glukóza)
- somatické vyšetrenie, štandardné merania TK
- hodnota percentuálneho množstva telesného tuku (tukomer Omron BF 300)
- Na základe analýz zistených údajov odporúčame optimálne zmeny okamžitou intervenciou:

- vo výžive a spotrebe alkoholu
- vo fyzickej aktivite
- zvládanie stresu
- vo fajčiarskych návykoch
- nefarmakologickom ovplyvňovaní TK

Výsledok našej intervencie posudzujeme pri následnej kontrole. Pri pretrvávaní rizík odporúčame návštevu ďalších poradní v našom poradenskom centre, prípadne návštevu lekára.

Počet návštev klientov v poradni zdravia za rok 2008 bol 847, čo činilo 6 765 výkonov, mimo TZS bolo vyšetrených 93 klientov.

Poradňa zdravej výživy:

Poradenstvo je zamerané racionálnou výživou a pyramídou zdravej výživy na prevenciu nadváhy a obezity. Poradenstvo bolo poskytnuté 847 klientom.

Poradenstvo v oblasti používania zdravotno-výchovných metodík a postupov pre orgány, organizácie, inštitúcie, hnutia, svojpomocné skupiny, kluby, školy, TU a iné:

Na oddelení výchovy obyvateľstva k zdraviu ako i v poradenskom centre podpory zdravia sme realizovali a vyhodnocovali praktickú výučbu študentov Trnavskej univerzity z odboru verejného zdravotníctva. Konzultačnú a poradenskú činnosť sme poskytovali študentom stredných a vysokých škôl pri vypracovávaní diplomových prác. Konzultácie v používaní zdravotno-výchovných metodík sme poskytli Centru voľného času v Trnave a v Hlohovci, Mestskému kultúrnemu stredisku Piešťany a Hlohovec, Trnavskému osvetovému stredisku, základným školám v Trnave a klubom dôchodcov.

V rámci ochrany a podpory zdravia sme poskytovali pre širokú verejnosť informácie o správnom životnom štýle, o prevencii drogových závislostí, infekcie HIV.

Poradenstvo o telesnej aktivite:

V poradni o telesnej aktivite vykonávame odborné poradenstvo v oblasti pohybovej aktivity s možnosťou pohybu na stacionárnom bicykli. Pohybovú poradňu navštevujú klienti poradne zdravia s nadváhou, nedostatkom pohybovej aktivity a vysokými percentuálnymi hodnotami telesného tuku. Niektorí klienti prichádzajú priamo do poradne. Pri intervencii je nutné individuálne posúdenie zdravotného stavu komplexne s ďalšími rizikovými faktormi. Poradenstvo bolo poskytnuté 476 klientom. Zo základnej poradne bolo doporučených 219. Merania telesného tuku prístrojom OMRON boli písomne a graficky spracované.

9.7. CINDY program SR Shape up

Anotácia

Znížiť prevalenciu osôb s rizikovým životným štýlom a to najmä prevalenciu fajčiarov, osôb nezdravo sa stravujúcich, znížiť počet osôb s nedostatočnou pohybovou aktivitou, nadmerným užívaním alkoholu a neschopnosť zvládať stres. Zvýšiť informovanosť obyvateľstva o následkoch rizikových faktorov a možnostiach ako pozitívne zmeniť životný štýl.

Zdravotno-výchovná činnosť bola zameraná na zníženie chorobnosti a úmrtnosti na vybrané skupiny civilizačných ochorení so zameraním na zníženie prevalencie osôb s rizikovým životným štýlom. Cestou činnosti Centra podpory zdravia zdravotno-výchovná intervencia bola realizovaná individuálnou, skupinovú a mediálnou formou poradenskej činnosti so zameraním na správnu výživu, prevenciu fajčenia, požívanie alkoholu, nedostatočnú pohybovú aktivitu, hypertenziu, stres a zmenu životného štýlu. Ťažiskom poradenskej činnosti okrem individuálneho poradenstva bolo poskytnúť základné informácie o zdravotnom stave a poradenstvo čo najväčšiemu počtu klientov, čo bolo realizované výjazdmi základnej poradne zdravia a realizáciou ostatného poradenstva v spolupráci so školami, závodmi, sociálnymi zariadeniami a mestskými úradmi. Z uskutočnených aktivít uvedieme Dni zdravia mesta Trnava, Deň zdravia Hlohovec, Deň zdravia Trstín, Deň zdravej školy Trnava-Modranka, Deň zdravia ZŠ Veľké Kostoľany, ZŠ Atómová, ZŠ s MŠ Chtelnica a ZŠ s MŠ Dobrá Voda. V roku 2008 navštívilo základnú poradňu podpory zdravia v PCZ 847 klientov, u ktorých bolo poskytované cielené poradenstvo po analýze zistených rizikových faktorov. Získané údaje z preventívnych vyšetrení boli pravidelne analyzované, výsledky sú podkladom pre cielenú názornú propagáciu a mediálnu intervenciu. V rámci aktualizovania zdravotno-hygienickej charakteristiky okresu Trnava sme dali podklady pre Profil zdravia mesta Trnava, ktorý analyzuje a vyhodnocuje údaje s dôrazom na úmrtnosť a chorobnosť na KV a onkologické ochorenia a ich rizikové faktory. Výsledky sú využívané v rámci zdravotno-výchovnej intervencie a názornej propagácie.

9.8. Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitým zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Anotácia

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím spolupráce odborných ambulancií a médií v oblasti zdravotnej výchovy.

24.3.2008 – Svetový deň TBC

Distribúciou zdravotno-výchovného materiálu v spolupráci s NZZ – odbornou pľúcnou ambulanciou sme zabezpečili propagáciu tohoto dňa pre širokú verejnosť.

7.4.2008 – Svetový deň zdravia - Deň otvorených dverí na RÚVZ v SR

V rámci tejto aktivity bolo zabezpečené poradenstvo k zdravému životnému štýlu, vyšetrenie cholesterolu a glukózy v poradni zdravia, poradenstvo cez telefonickú linku, panelové výstavy distribúciu zdravotno-výchovného materiálu a prednášky o zdravom životnom štýle s možnosťou prehliadky priestorov, činností a konzultácií týkajúcich sa jednotlivých odborov a oddelení.

11.4.2008 - Deň narcisov

Odbor podpory zdravia v spolupráci s Ligou proti rakovine a Trnavským osvetovým strediskom sa zapojil do celoslovenskej akcie "Deň narcisov". Akcia bola zabezpečená v centre mesta Trnava - pešia zóna, hypermarket TESCO, Kaufland, Billa a MAX. Ku dňu narcisov sme zabezpečili v čase od 8,00 do 13,00 hodiny poskytovanie informácií o činnosti odboru podpory zdravia, o správnom životnom štýle a poskytli sme vhodný zdravotno-výchovný materiál pre verejnosť - celkom 18 titulov v počte 1 350 ks.

10.5.2008 – Svetový deň pohybu

Zabezpečili sme prednášky s besedami na ZŠ, SŠ v regióne Trnava, Piešťany, Hlohovec. V masmédiách sme spropagovali pohybovú aktivitu formou odborných článkov. Umožnili sme poradenstvo na telefonickej linke, na webových stránkach, cez panelové výstavy a zdravotno-výchovný materiál.

31.5.2008 – Svetový deň bez tabaku - „Prostredie bez tabakového dymu“

V poradenskom centre podpory zdravia bolo celodenné poradenstvo poradne odvykania od fajčenia v dňoch 28.-31.5.2008 s možnosťou objektivizácie fajčenia vo vydychovanom vzduchu, zároveň bol klientom poskytnutý vhodný zdravotno-výchovný materiál.

Quit and Win

Spolupráca z ÚVZ SR pri propagácii a realizácii súťaže Prestaň a Vyhraj. V rámci realizácie súťaže bolo poskytované telefonické poradenstvo pre ľudí, ktorí majú záujem prestať fajčiť, poradenská činnosť v poradni pre odvykanie od fajčenia a distribúcia prihlášok. Súťaž bola spropagovaná v regionálnej tlači a na internetových stránkach www.ruvzt.sk a www.trnava.sk. Prijaté prihlášky boli odoslané na ÚVZ SR.

14.6.2008 – Svetový deň darcov krvi

V spolupráci s Národnou transfúznou službou sme zabezpečili na uvedenom podujatí vyšetovanie hladiny cholesterolu v krvi, meranie percentuálneho množstva telesného tuku, určovanie hodnôt BMI, WHR a poskytovali sme poradenstvo k výsledkom, rozdáný bol vhodný zdravotno-výchovný materiál (69 klientov), akcia bola spropagovaná na webovej stránke www.ruvzt.sk.

26.6.2008 – Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog

V spolupráci s TOS a policajným zborom sme sa zapojili do akcie „Polícia očami detí“ – formou prednášok a besied, propagáciou v regionálnej tlači a distribúciou zdravotno-výchovného materiálu.

1.10.2008 - Svetový deň seniorov

Aktívna účasť s prednáškou o rizikových faktoroch ovplyvňujúcich zdravý životný štýl v staršom veku na konferencii poriadanej Krajskou Jednotou dôchodcov Slovenska v Piešťanoch.

9.10.2008 - Deň kardiakov

Aktívna účasť s prednáškou na tému - Zdravá výživa, názorná ukážka poskytovania prvej pomoci, meranie TK a % množstva telesného tuku, určovanie hladiny cholesterolu v krvi s následným poradenstvom k výsledkom a správne životnému štýlu.

12.11.2008 – Deň diabetikov

Zabezpečili sme odbornú prednášku na tému – Komplikácia cukrovky, súčasne boli merané hodnoty glukózy v krvi, meranie TK a % množstva telesného tuku.

24.11.2008- 28.11.2008 -Týždeň boja proti drogám

V rámci Týždňa boja proti drogám odbor podpory zdravia zabezpečil výchovno- preventívne podujatia pre žiakov a študentov s odborníkmi z oblasti drogovej prevencie formou diskusných klubov a besied na tému: „Prečo a ako povedať droge nie!“. Bolo zabezpečených 15 podujatí (prednášky) s účasťou 441 žiakov základných a stredných škôl. Súčasťou Týždňa boja proti drogám bolo zabezpečené podujatie – výstava umiestnená v regióne Hlohovec (Empírové divadlo) a Trnava (Radnica) s názvom : Súvislosti - otázky a odpovede v termíne od 10.11. – 28.11.2008.Zorganizovalo sa 31 podujatí (prednášky) s účasťou 780 žiakov. Uvedené aktivity boli spropagované v regionálnej tlači, na webových stránkach, MTT a v mestskej televízii Hlohovec.

21.11.2008- Nefajčiarsky deň

V rámci Nefajčiarskeho dňa odpor podpory zdravia zameral svoje aktivity na primárnu prevenciu fajčenia formou prednášok s besedami pre základné školy poukazaním na škodlivé účinky fajčenia. V ZPCCH sme zabezpečili prednášku o fajčení ako jeden z rizikových faktorov respirických ochorení. V poradni odvykania od fajčenia sme poskytovali celodenné poradenstvo (12 klientom) i na telefonickej linke (10 klientom), distribuovali sme pripravené informačné materiály. Uvedené aktivity boli spropagované v regionálnej tlači a na webových stránkach, MTT.

1.12.2008- Deň boja proti AIDS

Zdravotno- výchovné aktivity sme zamerali na prednášky spojené s besedami na základných, stredných školách. Poradňa a telefonická linka AIDS bola k dispozícii nad rámec časového vymedzenia.

Úloha 6.8 Prevencia HIV/AIDS

Anotácia:

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“.

V rámci boja proti AIDS a prevencie infekcie HIV/AIDS sme realizovali projekt „**Hrou proti AIDS**“ pre stredné školy v počte 100 študentov a pre 9.ročníky základných škôl v počte 100 žiakov a pre SOU tiež v počte 100 študentov. Projektom sa zameriavame na prevenciu proti infekcii vírusom HIV a iných sexuálne prenosných ochorení, nechceného tehotenstva a drog. Projekt pokračuje v stanovených termínoch.

Účastníci boli informovaní o činnosti poradne prevencie HIV/AIDS, telefonickej linke pomoci AIDS a tiež o spôsobe vyšetrovania anti-HIV protilátok. Celá činnosť poradenstva bola spropagovaná v tlači, na teletexte mestskej televízie, webových stránkach RÚVZ.

Vypracovali sme harmonogram zapožičiavania výukových setov pre 2 vybrané RÚVZ v sídle kraja s inštruktážou k realizovaniu projektu :

- RÚVZ Galanta (máj - jún)
- RÚVZ Senica (september - október).

10. KONTROLA TABAKU

Č. Ú.	NÁZOV ÚLOHY	GESTOR ÚLOHY
10.1.	Príprava, konzultácie a predloženie návrhu Národného akčného plánu na kontrolu tabaku	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, Národný koordinačný výbor na kontrolu tabaku, mimovládne organizácie, národný koordinátor na kontrolu tabaku	
10.2.	Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií	ÚVZ SR
	ÚVZ SR, RÚVZ v SR, SOI, ŠVPS SR, inšpekcia práce, ZMOS	
10.3.	Quitline – Telefonické poradenstvo pri odvykaní od fajčenia	RÚVZ so sídlom v Martine
	RÚVZ so sídlom v Martine, Národná koalícia pre kontrolu tabaku v SR, Jeseniová lekárska fakulta UK Bratislava	

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTROLNÝCH INŠTITÚCIÍ

Anotácia

Sledovanie a následne hodnotenie účinnosti zákona o ochrane nefajčiarov v praxi predstavuje jeden z dôležitých indikátorov merania jeho možností na ďalšie skvalitnenie cestou jeho novelizácie. Údaje o počte vykonaných kontrol a počte udelených pokút môžu viesť k novým návrhom, ktoré budú viesť k skvalitneniu kontroly zo strany poverených inštitúcií.

Priebežne v rámci štátneho zdravotného dozoru je kontrola zameraná aj na dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov. Pri výkone kontroly v rámci ŠZD sa priebežne kontroluje dodržiavanie zákona o ochrane nefajčiarov a mesačne sa podávajú hlásenia na ÚVZ SR o výkone kontroly a uložených sankciách za celý úrad.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Veľkom Krtíši**

1. ODBOR HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

a) redukcia ochorení a úmrtnosti detí spôsobená gastrointestinálnymi poruchami v dôsledku nevyhovujúcej pitnej vody

Odpočet plnenia:

Pri riešení úlohy môžeme vychádzať z existujúcich informácií a postupne ich rozvíjať podľa súčasného stavu. Dusičnany sú v našom okrese najčastejšie nedodrжанým ukazovateľom s najvyššou medznou hodnotou v pitnej vode, čo sa týka individuálnych studní zásobujúcich 14 702 obyvateľov, ale aj dvoch malých vodovodov v obciach Malá Čalomija a Veľká Čalomija zásobujúcich 854 obyvateľov. Znáмым a preukázaným zdravotným rizikom je v tejto súvislosti vznik (kojeneckej) methemoglobínémie. Problematikou zdravotného rizika z dusičnanov v pitnej vode, vrátane methemoglobínémie sme sa na našom RÚVZ intenzívne zaoberali v rokoch 1996-1998, keď bolo vyšetrených 327 vzoriek pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov, ktoré boli používané na prípravu dojčenskej mliečnej výživy. Všetky prípady vyšetrení vody boli vykonané pri narodení detí a bola zistená 81,6% mikrobiologická závadnosť a 69,1% chemická závadnosť pitnej vody, ktorá mala byť použitá na prípravu kojeneckej výživy. V predchádzajúcom roku bol zmapovaný výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobínémie v našom okrese v rokoch 1994-2006 a bol porovnaný s výskytom kojeneckej methemoglobínémie v ČR. V roku 2008 nebol zaznamenaný výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobínémie. Veľkým prínosom pri plnení tejto úlohy je zahájenie výstavby vodovodu na zásobovanie Poipľa pitnou vodou. Pokým nebude vybudovaný nový vodovod a bude existovať riziko /pitnej vody s vysokým obsahom dusičnanov, zlá sociálna situácia rodín, ktoré nemajú dostatok finančných prostriedkov na zakúpenie balenej kojeneckej vody, nízka vzdelanostná úroveň niektorých občanov/ treba predpokladať aj výskyt kojeneckej alimentárnej methemoglobínémie. RÚVZ pokračuje v osвете, ktorá dosiahla v tomto smere značný úspech, ale nedá sa s ňou prestať, pretože prípad methemoglobínémie sa môže stále vyskytnúť a aj keď bude ojedinelý, môže mať tragické následky.

1.4. SYSTÉM INFORMOVANIA VEREJNOSTI S VYUŽITÍM INTERNETOVÝCH STRÁNOK ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA

Odpočet plnenia:

Nadálej rozvíjať informačný systém o indikátoroch životného prostredia, výskyte chemických látok a mikroorganizmov vo vodách podľa monitoringu a ŠZD pitných vôd na internetovej stránke RÚVZ vo V.Krtíši. Výsledky kontroly vôd na kúpanie vykonané prevádzkovateľmi kúpalísk a výsledky ŠZD nad kvalitou vôd na kúpanie uverejňovať na Informačnom systéme pre vody na kúpanie. Začiatkom roku 2008 bola na www stránke RÚVZ aktualizovaná informácia o kvalite pitnej vody v okrese V. Krtíš podľa výsledkov rozborov z roku 2007. Od 15.6.2008 prostredníctvom Informačného systému pre vody na kúpanie sme informovali verejnosť o priebehu LTS 2008 na jednotlivých kúpaliskách s aktualizáciou informácií každý týždeň do ukončenia LTS.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DÔSLEDKOV

Odpočet plnenia:

Pokles spotreby pitnej vody je viacročný trend v našom okrese, ktorý prehľadne bol zobrazený v tabuľke pri vyhodnotení plnenia tejto úlohy na konci roku 2007. Pokles spotreby vody je spôsobený veľkým úpadkom priemyslu a znížením spotreby vody v domácnostiach.

V roku 2002 v okrese V.Krtíš bola spotreba vody 132,2 l/obyvateľa na deň. V roku 2006 bola spotreba 82,9 l/obyvateľa na deň. Tzv. hygienické minimum sa v rôznych krajinách pohybuje od 80 do 100 l/obyvateľa na deň, pričom okres V.Krtíš pri pokračovaní tohto trendu sa zaradi medzi okresy so spotrebou vody pod touto hranicou u obyvateľov napojených na verejný vodovod. V okrese V.Krtíš je 13 500 ľudí nenapojených na verejný vodovod a ich spotreba vody je neznáma. Pokles vody je väčší v obciach ako v meste V. Krtíš. Pokles spotreby vody vo vodovode HLF sa zatiaľ neprejavil zdravotnými dôsledkami, ale prejavuje sa negatívne na jej kvalite pri dlhej dobe zdržania v potrubí (zvyšuje sa obsah železa, mení sa farba), čo je jedným z hlavných problémov v skorodovaných potrubiach vodovodu HLF. Táto úloha bude tiež značne ovplyvnená výstavbou nového vodovodu, kde v rámci tejto stavby dôjde k výmene starého skorodovaného prírodného potrubia v úseku Ľuboreč - Veľký Krtíš, zníženiu doby zdržania vody v potrubí v dôsledku väčšieho odberu a následne zlepšeniu kvality vody. Negatívne vplyvy poklesu spotreby pitnej vody na zdravie ľudí sme nezaznamenali, ale v súvislosti s nezabezpečením dostatočnej hygieny v domácnostiach a zlého stavebno-technického stavu niektorých budov sú v súčasnosti veľmi pravdepodobné.

1.8. MONITORING KVALITY PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAV A PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Odpočet plnenia:

RÚVZ vo V. Krtíši monitoruje kvalitu pitnej vody na spotrebisku na všetkých verejných vodovodoch v okrese. Úloha sa realizuje v spolupráci s laboratóriami RÚVZ v Banskej Bystrici. V priebehu roku 2008 bolo odobratých 50 vzoriek vôd na kontrolný monitoring a 10 vzoriek vôd na preverovací monitoring. V rámci ŠZD bolo vyšetrených 8 vzoriek pitných vôd z verejných vodovodov.

2. ODBOR PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík /rizikové práce/

Odpočet plnenia:

Po objektivizácií pracovného prostredia boli vyhlásené rizikové práce s rizikovým faktorom hluk 3. a 4. kategórie v spoločnosti VITRI s.r.o. Veľký Krtíš, ktorá sa zameriava na výrobu žiarovkových päťc. Zároveň boli navrhnuté preventívne opatrenia na zníženie expozície hluku pracovníkov počas výkonu jednotlivých pracovných činností.

V rámci ŠZD boli opakovane vykonané prehliadky pracovného prostredia a pracovných podmienok v prevádzkach s vyhlásenými rizikovými prácami: Kvetozel s.r.o. Veľké Zlievce - pestovanie kvetov a zeleniny v skleníkoch, AC s.r.o. Veľký Krtíš – výroba extrudovaných potravín, Baňa Dolina a.s. Veľký Krtíš a u samostatne hospodáriacich roľníkov. Previerky boli zamerané na bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov a na používanie OOPP počas jednotlivých pracovných operácií.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

Odpočet plnenia:

Previerky boli zamerané na prevádzky, ktoré vykonávajú stavebné a zatepl'ovacie práce. Pri stavebných prácach sa používajú prípravky (cement, vápno, farby, riedidlá, tmely), ktoré môžu spôsobiť krátkodobé, dlhotrvajúce alebo opakujúce sa poškodenie zdravia pri vdychovaní, požití alebo pri absorbovaní pokožkou. Zamestnávateľia majú vypracovaný a schválený prevádzkový poriadok podľa NV SR č.355/2006 Z. z. o ochrane zamestnancov

pred rizikami súvisiacimi s expozíciou chemickým faktorom pri práci, zamestnanci počas prác používajú OOPP a 1x ročne sú preškolení o ochrane a bezpečnosti zdravia pri práci.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Odpočet plnenia:

V okrese Veľký Krtíš za rok 2008 nebol zaznamenaný vznik nových prevádzok s karcinogénnym a mutagénnym faktorom. Previerky boli vykonané už v existujúcich prevádzkach, v ktorých sa vykonáva spracovanie tvrdého dreva – DOS SLOVAKIA s.r.o. Veľké Straciny, AMARANTE Kiarov a PRP s.r.o. Veľký Krtíš. Tieto prevádzky majú vypracovaný prevádzkový poriadok a posudok o riziku, je vedená evidencia zamestnancov pracujúcich s karcinogénnymi faktormi. Pracovníci sú informovaní o karcinogénnych vlastnostiach prachu z tvrdého dreva a o dôležitosti používania OOPP na ochranu dýchacích ciest.

Je evidované 1 pracovisko s dvoma pracovníčkami, ktoré sú exponované chemickým karcinogénom – cytostatikám na Onkologickej ambulancii MUDr. Bomborovej vo Veľkom Krtíši. Cytostatiká sa podávajú ambulantne infúznou formou.

V roku 2008 neboli na RÚVZ Veľký Krtíš nahlásené búracie práce, kde by sa nachádzal materiál s obsahom azbestu.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaže

Odpočet plnenia:

RÚVZ vo Veľkom Krtíši sa do úlohy nezapojil z dôvodu, že na území okresu nie sú zaradené pracoviská do kategórie rizika z hľadiska nadmernej psychickej pracovnej záťaže.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia

Odpočet plnenia:

Za rok 2008 bolo oddeleniu preventívneho pracovného lekárstva pracoviskami klinického pracovného lekárstva nahlásených 13 podozrení na ochorenie z dlhodobého nadmerného jednostranného zaťaženia, súčasne aj expozícia vibráciami v profesiách: 1 šička, 1 cukrárka, 1 robotníčka v rastlinnej výrobe, 1 vodič - opravár poľnohospodárskych strojov a 9 baníkov. Vo všetkých prípadoch išlo o ochorenia horných končatín. Šetrenie pracovných podmienok sa vykonávalo priamo na pracovisku za prítomnosti zamestnávateľa, zamestnanca a odborných pracovníkov OPPL - RÚVZ Veľký Krtíš.

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice

Odpočet plnenia:

Za sledované obdobie neboli oddeleniu PPL pracoviskami klinického pracovného lekárstva nahlásené podozrenia na ochorenia chrbtice z profesionálnych príčin.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Odpočet plnenia:

ŠZD bol vykonaný na pobočkách Slovenskej pošty v obciach Vinica a Želovce a bol zameraný na pracovné prostredie a pracovné podmienky pri práci so zobrazovacími jednotkami. Pracovníčky boli oboznámené so správnym umiestnením PC zostavy a o správnom držaní tela pri práci na PC. Zamestnanci pri nástupe do zamestnania absolvovali vstupné lekárske prehliadky a preventívnych lekárskech prehliadok sa zúčastňujú pravidelne so zameraním na očné a ortopedické vyšetrenie.

3. ODBOR HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVÍN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNŮV A PATULÍNU A REZÍDUIÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Odpočet plnenia:

V roku 2008 sme prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovali hladiny dusičnanov a dusitanov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy alebo listovej zeleniny. Na základe plánu úradnej kontroly potravín na rok 2008 sme každý mesiac odoberali 5 vzoriek predmetných druhov dojčenskej a detskej výživy na stanovenie obsahu dusičnanov a dusitanov. Celkovo bolo odobratých 60 vzoriek. Laboratórne vyšetrenie zabezpečil RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Výsledky všetkých vyšetrených vzoriek nevykazujú prekročenie stanoveného limitu na obsah dusičnanov. Stanovené hodnoty dusitanov, ktoré sa v dojčenskej a detskej výžive len monitorujú sú doplnené do tabuľky, ktorá bude súčasťou správy z úradnej kontroly potravín za rok 2008.

Odber vzoriek na vyšetrenie obsahu mykotoxínov sa uskutočnil v 2. polroku v mesiaci júl. Podľa stanoveného harmonogramu sme odobrali 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na báze ovocia (s obsahom jablka) na stanovenie Patulínu a 3 vzorky ostatných potravín pre dojčatá a malé deti na báze obilia na stanovenie Aflatoxínu B1. Miestami odberov bola distribučná sieť a lekárne. Vzorky boli zaslané na vyšetrenie na RÚVZ so sídlom v Poprade. Všetky odobraté vzorky vyhovovali v stanovených ukazovateľoch.

Na základe harmonogramu odberu vzoriek pod koordináciou krajských odborníkov sme neodoberali vzorky na stanovenie rezíduí pesticídov vo vybraných druhoch potravín určených pre dojčatá a malé deti.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Odpočet plnenia:

Aj v roku 2008 sme pokračovali v monitorovaní výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie so zameraním na stredne ťažkú prácu, ktoré je súčasťou uvedenej hlavnej úlohy. Cieľom úlohy vychádzajúcej z „Programu ozdravenia výživy obyvateľstva SR“ bolo sledovaním výživy vybraných skupín obyvateľstva, poskytnúť podklady pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej a zdravotnej politiky obyvateľstva SR.

Pri plnení projektu bolo oslovených 80 respondentov, v dvoch vekových kategóriách muži a v dvoch vekových kategóriách ženy, s ohľadom na ich pracovné zaťaženie /stredne ťažká práca/ a to v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR.

Projekt bol realizovaný v rôznych lokalitách okresu /Vinica, Modrý Kameň, Veľký Krtíš, Dolné Plachtince/ a respondenti mali v prevažnej miere profesie, ktoré zodpovedali predpísanému výberu cieľovej skupiny projektu a to pracovníci potravinárskych výrobní, ktorí spolupracovali na projekte vo väčších skupinách. Jednalo sa konkrétne o výrobnú EQUUS Vinica, zameranú na výrobu hlboko mrazenej zeleniny, výrobnú trvanlivého pečiva v Modrom Kameni a v Bušinciach. Do projektu sa zapojili aj pracovníci školských jedální vo Veľkom Krtíši a v Dolných Plachtinciach.

Každý klient, ktorý sa zapojil do projektu dostal tlačivo na vyplnenie jednodňového jedálneho lístka.

Vyplnené jedálne lístky boli spracované v programe ALIMENTA – nadstavbovej verzii. Výstupy po spracovaní údajov z jedálneho lístka nám poskytnú údaje o energetickom príjme, príjme základných živín - T,S,B, vitamínov, hrubej vlákniny, minerálií, cholesterolu zo stravy, NaCl a tekutín v porovnaní s OVD /tab. faktory/.

Pri realizácii tohto projektu sme úzko spolupracovali s poradňou zdravia. Pracovníci poradne prístrojom Reflotron odobrali každému klientovi – respondentovi kapilárnu krv na stanovenie parametrov lipoproteínového metabolizmu /Chol., TGL, HDL, LDL, Glu./. Následne bol vyplnený dotazník a záznamový list na spracovanie somatometrických /hmotnosť, výška, BMI, WHR, TK – systolický, TK – diastolický/ a biochemických údajov, ktorý bol spracovaný v programe Microsoft Excel.

Ďalej boli spracované dotazníky životosprávy /spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti a pohybová aktivita a životospráva/.

Projektom sme sa zapojili do cieleného sledovania výživy vybraných skupín obyvateľstva so snahou získať a hodnotiť informácie o vývoji výživy konkrétnych populačných skupín v našom regióne s možnosťou následne informovať obyvateľstvo, v spolupráci s poradňou zdravia, o zásadách správnej výživy, propagovať ciele a smery Programu ozdravenia výživy, zdôrazňovať vzťah výživy k civilizačným ochoreniam, poskytovať zdravotno-výchovné materiály /označovanie potravín, zdravotné tvrdenia na potravinách, význam rastlinných tukov v stravovaní/.

3.3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI A SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Odpočet plnenia:

V priebehu roka 2008 sme sa tak ako každoročne podieľali na plnení uvedenej úlohy, v rámci ktorej bolo odobratých v okrese Veľký Krtíš 24 vzoriek kuchynskej soli na chemické analýzy, z toho 8 vzoriek tuzemskej a 16 vzoriek soli z dovozu.

8 vzoriek bolo vyšetrených na KJ a 17 vzoriek soli na KJO₃, ktoré boli následne prepočítané na KJ. Vzorky morskej soli, v počte 8, boli vyšetrené i na ferokyanid draselný.

Vyplynúc z výsledných tabuliek – tabuľka č.1 – Prehľad obsahu KJ, hodnotu nižšiu ako 15 mg/kg a viac ako 35 mg/kg nemá po laboratórnych analýzach ani jedna vyšetovaná vzorka. Vzorky vyhovovali vo všetkých stanovených ukazovateľoch.

Pri odbere vzoriek sme si všímali neporušenosť obalu a správne označovanie, správne skladovanie a vystavovanie soli, a tiež doby spotreby u jednotlivých druhov solí. Závažnejšie nedostatky zistené neboli.

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOCH

Odpočet plnenia:

Na základe usmernenia ÚVZ SR na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008 a plánu odberu vzoriek sme uskutočnili v mesiaci máj odber 3 vzoriek zubných pást na stanovenie obsahu fluoridov a dietylglýkolu:

1. EXTRA DENT, výrobca AB Kozmetika group, s.r.o., Račianska 155, 83115 Bratislava
2. SIGNAL FAMILY CAVITY PROTECTION, dovozca UNILEVER Slovensko spol. s.r.o., Cintorínska 3/B, Bratislava
3. COLGATE CAVITY PROTECTION, výrobca COLGATE –PALMOLIVE Brazília, dovozca COLGATE –PALMOLIVE SLOVENSKO s.r.o.

Stanovenie fluoridov vo vzorkách vykonalo chemické laboratórium pri RÚVZ so sídlom v Žiline. Výsledky analýz vyhovovali požiadavkám legislatívy. Na stanovenie dietylglýkolu boli vzorky zaslané do špecializovaného laboratória chemických analýz pri RÚVZ so sídlom v Poprade. Výsledky chemických rozborov boli vyhovujúce.

V mesiaci júl a november bolo odobratých 9 vzoriek kozmetických výrobkov na stanovenie konzervačných látok a na mikrobiologické vyšetrenie. Vzorky týchto kozmetických výrobkov:

1. ASTRID, regeneračný krém proti vráskam – výrobca: ASTRID cosmetics a.s., U Prúhonu 10 170 04 Praha

2. KAMIL, krém na ruky a nechty – výrobca: BURNUS GmbH, Roesslestr. 94, Darmstadt, Nemecko
3. MITIA, vyživujúce telové mlieko pre suchú pleť – výrobca TOMIL Gen. Svatone 149, Vysoké Mýto
4. NIVEA SOFT, intenzívny hydratačný krém – výrobca Beiersdorf AG, Hamburg, Nemecko
5. DERMACOL, krém s výťažkami z morských rias – výrobca DERMACOL a.s., Výtvarná 4, 16100 Praha 6, ČR
6. Hydratačné telové mlieko Johnson's baby soothing naturalis , distribútor - Johnson&Johnson s.r.o., Plynárska 7/B, 82478 Bratislava
7. krém – výrobca – ALPA a.s. Hornomestská 378, Veľké Meziříčí, ČR
8. NIVEA baby – ošetrojúci olej, distribútor – Beiersdorf Slovakia s.r.o., Riznerova 5, Bratislava
9. Johnson's baby soothing naturalis – krém proti zapareninám, distribútor - Johnson&Johnson s.r.o., Plynárska 7/B, 82478 Bratislava

Všetky výsledky vyhovovali v požadovaných ukazovateľoch.

V mesiaci august sme vykonali odber vzoriek na stanovenie farieb vo výrobkoch na farbenie vlasov:

1. WELLATON - krémová zosvetľujúca farba na vlasy / svetlá prírodná blond /, distribútor: Procter & Gamble, spol. s.r.o., Karpatská 8, 81105 Bratislava
2. Palette – šetrná krémová farba na vlasy / stredne plavá /, výrobca – HENKEL Slovenija d.o.o., Maribor, Slovinsko
3. GARNIER – dlhotrvajúca farba na vlasy / čučoriedka /, distribútor – L'oreal Slovensko s.r.o., Vajnorská č. 160, Bratislava
4. LONDA COLOR – krémová farba na vlasy / stredná blond /, distribútor: Procter & Gamble, spol. s.r.o., Karpatská 8, 81105 Bratislava
5. NATURAL DELIA COLOR, výrobca – DELIA Cosmetics SP. Z o. o., 95-030 Rzgow, ul. Lesna 5, Poľsko

Vzorky vyhoveli v požadovaných ukazovateľoch.

Pri odberoch vzoriek bola uskutočnená kontrola v rámci ŠZD nad kozmetickými výrobkami zameraná na sledovanie podmienok predaja a skladovania kozmetických výrobkov a správnosť ich označovania a dátumy minimálnej trvanlivosti.

4. ODBOR HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK, DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Odpočet plnenia:

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy bol ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR. Úloha bola realizovaná v okrese Veľký Krtíš zberom údajov celoslovenského prieskumu o alkohole, tabaku a drogách (TAD 2 a 3 a ESPAD) v rokoch 2006 a 2007. Vyplnené dotazníky boli zaslané na ďalšie spracovanie na ÚVZ SR.

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Odpočet plnenia:

Riešiteľským pracoviskom tejto úlohy bol ÚVZ SR a vybrané RÚVZ v SR.

V roku 2007 bol RÚVZ so sídlom vo Veľkom Krtíši realizovaný projekt „Prevencia chybného držania tela u školských detí“ – III. etapa – zmonitorovanie prostredia počítačových

učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom. Údaje získané pri realizácii projektu boli zadávané do tabuliek v programe EXCEL a zaslané na štatistické spracovanie ÚVZ SR.

6. ODBOR EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Odpočet plnenia:

V rámci plnenia úlohy národného imunizačného programu pracovníci oddelenia epidemiológie vykonali fyzickú kontrolu zaočkovanosti vo všetkých neštátnych zdravotníckych zariadeniach pre deti a dorast, ktoré sa nachádzali na území okresu Veľký Krtíš ako i na jednotlivých oddeleniach VŠNsP n.o. vo Veľkom Krtíši. Zároveň bola vykonaná aj kontrola dodržiavania chladového reťazca, typov chladničiek v jednotlivých ambulanciách ako i vedenie evidencie zaočkovanosti detí v jednotlivých vekových skupinách. Celookresná úroveň zaočkovanosti v sledovanom období v okrese Veľký Krtíš dosiahla úroveň 98,2%. V priebehu roka 2008 sme v regionálnych novinách informovali verejnosť o dôležitosti pravidelného povinného očkovania detskej populácie a prednáškami v klube dôchodcov o prevencii chrípky.

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

Odborní pracovníci oddelenia epidemiológie vykonávali šetrenia výskytu infekčných ochorení v ohniskách nákazy. Za uvedené obdobie bolo vykonaných celkom 117 terénnych šetrení v ohniskách nákazy, z toho 93 v ohniskách salmonelóz, 2 v ohniskách šigelóz, 2 v ohniskách kontaktu, alebo ohrozenia besnotou, 2 v ohniskách vírusovej hepatitídy typu A, 5 v ohniskách vírusovej hepatitídy typu B a 4x v ohnisku epidémie v rekreačnom tábore v Koprovnici v Dolných Strhároch. Vo VŠNsP vo veľkom Krtíši bolo šetrených 8 nešpecifikovaných črevných infekcií a 1 iná bakteriálna pneumónia. V rámci sledovania HER v zdravotníckych zariadeniach bolo odobratých 387 sterov mikrobiálnej čistoty. Podľa vopred určeného harmonogramu sme sledovali vzorky odpadových vôd z ČOV mesta Veľký Krtíš a z ČOV Opatovská Nová Ves.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

S informačným systémom sa pracuje denne a to, zadávaním prenosných ochorení, sleduje sa systém rýchleho varovania a týždenne sa zadávajú údaje o výskyte akútnych respiračných ochorení a chrípke podobných ochorení.

6.4. SURVEILLANCE VYBRANÝCH NOZOKOMIÁLNYCH NÁKAZ V PROGRAME EÚ HELICS – IPSE

Odpočet plnenia:

V roku 2008 bolo oddeleniu epidemiológie nahlásených 9 nozokomiálnych nákaz a to na oddeleniach OAIM (1) a LDCH (8) vo VŠNsP n.o. V. Krtíš.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Odpočet plnenia:

Aj napriek nízkemu personálnemu obsadeniu oddelenia (na 1/2 úväzok lekár a 1 DAHE) sa oddelenie epidemiológie snažilo spolupracovať s ostatnými oddeleniami RÚVZ pri riešení a realizácii úloh podpory zdravia verejnosti a to prednáškami a článkami do regionálnych novín.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Odpočet plnenia:

Oddelenie epidemiológie za sledované obdobie nezaznamenalo výskyt mimoriadnych epidemiologických situácií.

9. PODPORA ZDRAVIA

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Odpočet plnenia:

V našom regióne nemáme zriadené ani jedno materské centrum, preto sa edukáciu matiek snažíme realizovať prostredníctvom iných projektov a aktivít, napr. v projekte „Chcem byť dobrou matkou“ alebo distribúciou vhodných zdravotno-výchovných materiálov na gynekologické a detské ambulancie.

9.2. „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Odpočet plnenia:

Tento projekt plníme s členmi klubu dôchodcov v našom meste. Záujemcom boli odprednášané témy podľa záujmu: Prevencia chrípky v staršom veku, Rizikové faktory srdcovocievnych chorôb. Prístrojom Reflotron bola vyšetrená hladina cholesterolu a glukózy v krvi, odmeraný TK, P a % TT (20). Nadviazali sme kontakt so Slovenským zväzom telesne postihnutých a naplánovali prednášky a vyšetrenie záujemcov v PZ. Záujem o vyšetrenie Reflotronom prejavili aj klienti z Domova dôchodcov vo V.Krtíši a členovia Jednoty dôchodcov z obcí okresu V.Krtíš.

9.3. „ZDRAVOTNO - VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Odpočet plnenia:

Projekt bol realizovaný v 4 materských školách okresu V.Krtíš (MŠ Tučekova ulica V.Krtíš, MŠ Poľná ulica V.Krtíš, MŠ Želovce a MŠ Vinica). V mesiaci máj 2008 sme obdržali nové inštruktážne kreslené DVD rozprávky „Maškrtná veverička“ a „Čo sa stalo medvedíkovi“, spoločne s výstupnými dotazníkmi pre učiteľky zapojených materských škôl. Vyplnené dotazníky sme 10.6.2008 zaslali na adresu ÚVZ SR Bratislava. Rozprávky a filmy s tematikou stomatohygieny boli premietnuté aj v rámci Dní otvorených dverí na našom RÚVZ, ako aj v rámci prednáškovej činnosti pre žiakov ZŠ v okrese V.Krtíš.

9.4. AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

Odpočet plnenia:

Svetový deň zdravia – článok do regionálneho týždenníka, propagácia v priestoroch RÚVZ

- vyšetovanie Reflotronom v mestskej knižnici (22)
- rozdávanie zdravotno-výchovných materiálov v uliciach mesta a jablka ako symbolu zdravia v spolupráci s III. ZŠ Veľký Krtíš (ŠPPZ)

Svetový deň bez tabaku – Deň otvorených dverí v PZ (2. ZŠ vo V.Krtíši, učiteľky boli vyšetrené Reflotronom, žiakom boli premietnuté ZV videofilmy + beseda o zdravom životnom štýle)

- vyšetovanie Smokerlyzerom (8)
- propagácia u zamestnancov RÚVZ
- informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ
- propagácia a článok v regionálnom týždenníku (Prestaň a vyhraj

2008)

Svetový deň tuberkulózy - informačné tabule v priestoroch RÚVZ V.Krtíš

Medzinárodný deň proti zneužívaniu a nezákonnému obchodovaniu s nimi

- rozdávanie ZV materiálov pre žiakov ZŠ V.Krtíš
- informačné tabule a nástenky v priestoroch RÚVZ

Svetový deň srdca – meranie TK, P a % TT v priestoroch KD Veľký Krtíš (29) v spolupráci s gymnáziom A.H.Škultétyho V.Krtíš a firmou Solvay Pharma

- meranie TK, P a % TT pre záujemcov v spolupráci s Akadémiou vzdelávania V.Krtíš (60)

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Odpočet plnenia:

Do projektu sa v čase jeho konania pravidelne zapájame.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Odpočet plnenia:

Prednášky o prevencii obezity sme pravidelne vykonávali v školských a predškolských zariadeniach okresu. (5)

9.7. CINDI PROGRAM SR

Odpočet plnenia:

Po vytvorení integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov detskej obezity na školách budeme postupovať podľa pokynov ÚVZ SR.

9.8. INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

Odpočet plnenia:

Túto úlohu sme v prevažnej miere riešili v rámci aktivít pri príležitosti významných dní: napr. Svetový deň duševného zdravia – v spolupráci s Ligou za duševné zdravie SR, Gymnáziom A.H.Škultétyho V.Krtíš a III. ZŠ V.Krtíš (ŠPZ) sme v okrese V.Krtíš zorganizovali finančnú zbierku, výťažok ktorej bude použitý na projekty, podporujúce pacientov trpiacich duševnými chorobami a ich rodinných príslušníkov.

10. KONTROLA TABAKU

10.3. QUITLINE – TELEFONICKÉ PORADENSTVO PRI ODVYKANÍ OD FAJČENIA

Odpočet plnenia:

Informáciu o existencii telefonického poradenstva pri odvykaní od fajčenia je zverejnená na našej webovej stránke a v regionálnych médiách. V prípade záujmu o uvedenú problematiku sme poskytli informácie v základnej poradni zdravia.

Zapojili sme sa do súťaže Quit and Win spropagovaním akcie v regionálnych médiách a uverejnením prihlášky na webovej stránke úradu.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Vranove nad Topľou**

Oddelenie hygieny výživy:

Číslo úlohy: **3.1.**

Názov úlohy: **Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.**

Cieľ úlohy: Prostredníctvom monitoringu zistiť hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka a hrozna a živočíšnych zložiek.

V roku 2008 sme v rámci plnenia tejto úlohy odobrali z distribučnej siete okresu Vranov nad Topľou **87** vzoriek dojčenskej a detskej výživy, z toho **58** vzoriek domácej a **29** vzoriek zahraničnej produkcie na obsah dusitanov, dusičnanov, aflatoxínu B₁, reziduí pesticídov a dusičnanu sodného vyjadreného ako NO₃. Dusičnany a dusitany boli vyšetrené v **39** vzorkách. Z odobratého počtu vzoriek 1 vzorka nevyhovela zdravotným požiadavkám PK SR.

Všetky ostatné odobraté vzorky vyhoveli zdravotným požiadavkám PK SR.

Aflatoxín B₁ bol vyšetrený v **3** vzorkách odobratých z distribučnej siete. Na stanovenie sumy aflatoxínu B₁ boli odobraté **3** vzorky na laboratórne vyšetrenie. Na stanovenie patulínu bolo odobratých **5** vzoriek z distribučnej siete.

Všetky odobraté a vyšetrené vzorky dojčenskej a detskej výživy vyhoveli hygienickým požiadavkám PK SR.

Na vyšetrenie obsahu reziduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive bola z distribučnej siete odobratá 1 vzorka, ktorá pozostávala z **3** vzoriek o hmotnosti 1,5 kg a bola zaslaná na laboratórny rozbor na ÚVZ SR Bratislava. Vzorka vyhovela zdravotným požiadavkám PK SR.

Číslo úlohy: **3.2.**

Názov úlohy: **Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie.**

Cieľ úlohy: *Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.*

V roku 2008 sme v spolupráci s poradňou zdravia plnili projekt „Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie“.

Vyšetrených bolo 80 respondentov rozdelených na stredne ťažko pracujúce ženy a mužov, kde sa veková kategória pohybovala od 19 - 34 rokov a 35 - 60 rokov.

Každý klient obdržal a vyplnil 1-dňový jedálny lístok a dotazník o životospráve a pohybovej aktivite.

V poradni zdravia sa zhodnotilo kardiovaskulárne riziko po vyplnení záznamového listu pre biochemické vyšetrenie. V klinicko-somatickom dotazníku sa vyhodnotila – váha, výška, BMI, WHR a krvný tlak.

Po spracovaní získaných údajov sa tieto následne vyhodnotia.

Číslo úlohy: **3.3.**

Názov úlohy: **Kontrola jodidácie kuchynskej soli a saturácie organizmu jódom.**

Cieľ úlohy: Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu.

V roku 2008 sme v RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou odobrali **37** vzoriek kuchynskej soli z distribučnej siete na laboratórny rozbor. Z toho bolo **14** vzoriek domácej produkcie a **23** vzoriek zahraničnej produkcie. Ani v jednej vzorke nebol prekročený obsah jódu, jodičnanu draselného, ferokyanidu draselného a jodičnanu draselného vyjadreného ako KJ. Všetky odobraté vzorky kuchynskej soli vyhoveli zdravotným požiadavkám PK SR.

Číslo úlohy: **3.4.**

Názov úlohy: **Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch.**

Cieľ úlohy:

- 1. kontrola dodržiavania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok*
- 2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov*
- 3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.*

Výkon ŠZD nad kozmetickými výrobkami bol vykonávaný v zmysle ustanovení zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. podľa jednotnej osnovy a plánu odberu vzoriek kozmetických výrobkov priebežne počas celého roka.

V rámci ŠZD bolo v roku 2008 odobratých **17** vzoriek kozmetických výrobkov, z toho **1** vzorka domácej produkcie a **16** vzoriek zahraničnej produkcie. Z uvedeného počtu boli **2** vzorky odobraté na stanovenie akrylamidu a ftalátov, **3** vzorky na stanovenie dietylglýkolu a fluoridov, **5** vzoriek na stanovenie parabénov, **4** vzorky na stanovenie potenciálnych alergénov a **3** vzorky na stanovenie konzervačných látok. Všetky odobraté a vyšetrené vzorky vyhoveli zdravotným požiadavkám.

Sťažnosti na kozmetické výrobky sme v našom okrese nemali

Nedostatky pri odbere kozmetických výrobkov v predajniach neboli zisťované. Výrobcu kozmetických výrobkov v okrese Vranov nad Topľou nemáme.

V rámci systému RAPEX sme mali **16** hlásení, na základe ktorých sme zisťovali, či nebezpečné výrobky, ktoré boli nájdené v niektorom z členských štátov EÚ nie sú uvádzané do obehu v okrese Vranov nad Topľou. Jednalo sa o **52** druhov kozmetických výrobkov. Žiaden z hlásených výrobkov sa v okrese Vranov nad Topľou nenašiel.

Číslo úlohy: **7.3.**

Názov úlohy: **Minerálne a pramenité balené vody.**

Cieľ úlohy:

1. overenie kvality minerálnej a pramenitej balenej vody pri skladovaní v prepísaných podmienkach
2. overenie doby trvanlivosti minerálnych a pramenitých balených vôd

3. kontrola zdravotnej nezávadnosti minerálnych a pramenitých balených vôd v obchodnej sieti

Druhy vôd: minerálne a pramenité balené vody tuzemské a z dovozu, perlivé aj neperlivé.

V rámci plnenia tejto úlohy bolo v roku 2008 odobratých **15** vzoriek balených minerálnych a pramenitých vôd na mikrobiologický a chemický laboratórny rozbor.

Ani v jednej vzorke neboli prekročené limity v sledovaných ukazovateľoch.

Z jednej lekárne vo Vranove nad Topľou boli odobraté **2** vzorky z veľkoobjemových balených vôd (watercoolery) na mikrobiologický a chemický laboratórny rozbor. Po chemickej stránke laboratórny rozbor vykázal zdravotnú bezpečnosť. Po stránke mikrobiologickej laboratórny rozbor nevykázal zdravotnú bezpečnosť z dôvodu prekročenia najvyššie prípustného limitu kultivovateľných mikroorganizmov pri teplote 22°C a 37°C.

Na základe zistených výsledkov bude vykonaný opakovaný odber vzoriek z veľkoobjemových balených vôd na mikrobiologický laboratórny rozbor.

Číslo úlohy: **7.4.**

Názov úlohy: **Radiačne ošetrované potraviny.**

Cieľ úlohy:

1. *monitoring radiačne ošetrovaných potravín s obsahom tuku v obchodnej sieti*
2. *monitoring radiačne ošetrovaných potravín rastlinného pôvodu v obchodnej sieti*
3. *ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín dovážaných z tretích krajín*
4. *ochrana zdravia obyvateľstva pred nepriaznivými účinkami radiačne ošetrovaných potravín vyrábaných v SR zo surovín dovážaných z tretích krajín*
5. *plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou označovania použitia technológie ožiarenia potravín*

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou bolo z plnenia tejto úlohy vynechané.

Číslo úlohy: **7.6.**

Názov úlohy: **Rezíduá pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu.**

Cieľ úlohy:

1. *monitoring obsahu rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčenskú a detskú výživu v obchodnej sieti*
2. *ochrana zdravia detskej populácie*
3. *plnenie prijatých opatrení v rámci dohovoru s krajinami EÚ nad kontrolou obsahu rezíduí pesticídov v dojčenskej a detskej výžive.*

Na vyšetrenie obsahu rezíduí pesticídov v detskej a dojčenskej výžive bola z distribučnej siete odobratá **1** vzorka, ktorá pozostávala z **3** vzoriek o hmotnosti 1,5 kg a bola zaslaná na laboratórny rozbor na ÚVZ SR Bratislava. Vzorka vyhovela zdravotným požiadavkám PK SR.

Číslo úlohy: **7.8.**

Názov úlohy: **Glutén v diétnych potravinách.**

Cieľ úlohy:

1. kontrola potravín určených na bezlepkovú diétu v obchodnej sieti
2. ochrana pacientov chorých na celiakiu pred použitím nevhodných potravín.

V rámci plnenia tejto úlohy boli odobraté 2 vzorky diétnych potravín na stanovenie obsahu gluténu a zaslané do laboratória ÚVZ SR Bratislava. Vyšetrené vzorky diétnych potravín vyhovelí zdravotným požiadavkám PK SR.

Oddelenie hygieny detí a mládeže:**Číslo úlohy 4.1.****Trendy v telesnom raste a vývine slovenských detí a mládeže.****Nerealizuje sa****Číslo úlohy 4.2.****Súčasný stav výživy a výskyt obezity u detí vo veku od 6 do 15 rokov života vo vybraných regiónoch Slovenska.****Riešia len vybrané RÚVZ v SR**

V návaznosti na túto úlohu boli v mesiaci júl 2008 oddelením HDaM distribuované plagáty s témou „Dôležité živiny vo výžive detí“ všetkým detským ambulanciám, detským jasliam a materskému centru aj s krátkym listom so žiadosťou, aby tieto plagáty boli vyvesené v čakárňach detských ambulancií, detských jaslí a v materskom centre a takouto formou upozornili mladú generáciu **na osvojenie si správnych stravovacích návykov v detskom veku**. Osvojenie si správnych stravovacích návykov v detskom veku sa považuje za jednu z najúčinnějších foriem prevencie chorôb podmienených nesprávnou výživou. Veríme, že aj touto distribúciou plagátov prispejeme k zníženiu kardiovaskulárnych ochorení, obezity, diabetu a osteoporózy.

V decembri 2008 za účelom zamyslenia sa mladých ľudí nad svojím zdravím, nad tým, čo je pre ich fyzické a psychické zdravie škodlivé, uvedomovania si následkov svojho správania bola ÚVZ SR pod záštitou hlavného hygienika SR vyhlásená celonárodná literárna súťaž pre stredoškóľakov na tému „**ZDRAVIE MLADÝCH ĽUDÍ MOJIMI OČAMI**“. Súťaž bola vyhlásená v zime, v období šk. r. 2008/2009 prostredníctvom zaslaných plagátov, kde boli uvedené všetky podmienky súťaže. Cieľovou skupinou sú študenti stredných škôl vo veku 14-19 rokov. Súťaž bude pokračovať v r. 2009.

Číslo úlohy 4.3.**Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže na Slovensku.**

Európsky školský prieskum ESPAD 2008 o tabaku, alkohole a drogách u žiakov ZŠ a študentov SŠ. Dotazníkový prieskum sa neuskutočnil.

Číslo úlohy 9.3.**Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – Stomatohygiena.**

Cieľ: Zlepšenie orálneho zdravia u detí predškolského veku.

Plnenie úlohy:

Do realizácie tohto projektu boli vybrané 2 MŠ (vidieckeho typu MŠ Banské a mestského typu MŠ Okulka Vranov n/T). Spolu bolo v každej MŠ zapojených 25 detí vo veku 4 – 5 rokov. Pred samotným zahájením projektu ako aj počas jeho realizácie sú rodičia detí informovaní o metodike, forme a aktuálnom stave orálneho zdravia detí na Slovensku.

Rodičom detí, pedagógom MŠ a deťom boli zadané dotazníky resp. pracovné listy, zubné pasty a pomôcky (videokazeta, zubná protéza a zubná kefka). Stomatológovia detí boli oslovení listom o požiadavke zabezpečenia vstupného a výstupného vyšetrenia chrupu u detí a taktiež boli požiadaní o spoluprácu pri vytváraní správnych postupov pri starostlivosti o zdravie chrupu u detí. V súčasnosti prebehne výstupná prehliadka chrupu u detí a vyhodnotenie úrovne vedomostí o starostlivosti o chrup u detí, ich rodičov a pedagógov MŠ. Na základe vyhodnotenia úrovne stavu chrupu u detí bude možné konštatovať, či predmetný projekt (jeho ciele boli naplnené resp. priniesli zlepšenie stavu orálneho zdravia u vybranej skupiny detí). V mesiaci máj 2008 boli rozdane výstupné dotazníky pre učiteľov, pracovné listy, edičný materiál a videokazety „O maškrtnej veveričke“ a „Čo sa stalo medvedíkovi“.

Positívne môžeme hodnotiť to že, deti predškolského veku, ktorí sa zúčastnili zisťovania úrovne orálneho zdravia a nemali svojho stomatológa boli rodičmi prihlásené na preventívnu stomatologickú prehliadku.

Manažment zdravia v školskej komunite.

Cieľ: Budovanie a upevňovanie zdravia zamestnancov a žiakov školy.

Plnenie úlohy:

Pri plnení tejto úlohy sme zabezpečovali distribúciu letákov zaslaných ÚVZ SR na všetky základné a stredné školy okresu Vranov n/T. Spolu s distribuovanými letákmi bol zasielaný riaditeľom aj krátky list, v ktorom boli informovaní o zmysle a účele distribuovaných letákov.

Urobme všetko preto aby deti nezomierali.

Cieľ: Budovanie a vytváranie bezpečného prostredia pre deti.

Plnenie úlohy:

Pri plnení tejto úlohy sme zabezpečovali distribúciu materiálov zaslaných ÚVZ SR do všetkých ambulancií praktických lekárov pre deti a dorast okresu Vranov n/T. Spolu s distribuovanými materiálmi bol zasielaný lekárom aj krátky list, v ktorom boli informovaní o zmysle a účele distribuovaných materiálov.

Programy a projekty (okrem vyhlásených ÚVZ SR):

1. Školský mliečny program.

Cieľ: Zvýšenie spotreby mlieka a mliečnych výrobkov na základných a stredných školách.

Plnenie úlohy:

V šk. r. 2007/2008 bolo (podľa hlásení školských úradov v okrese) do realizácie Školského mliečného programu (ide o program realizovaný podľa pokynu MŠ SR č. 1227/1999 - 4 zo dňa 30.7.1999) zapojených celkovo **11** základných škôl.

Poznatky získané v rámci ŠZD v súvislosti so školským mliečnym programom ako (dodržiavanie dátumu minimálnej trvanlivosti, odborná spôsobilosť pracovníkov manipulujúcich s mliekom, vyhradenie chladiarenských zariadení na skladovanie mlieka, priestory, kde sa uskutočňuje predaj, resp. podávanie mlieka, druh podávaného mlieka z hľadiska dátumu minimálnej trvanlivosti, problémy s likvidáciou odpadu, neporušenosť obalov, plynulosť dodávky mlieka atď.), neboli v rozpore s ustanoveniami zákona č. 355/2007 Z. z. a jeho vykonávacích predpisov. Jediným negatívom bola zvýšená záťaž na pracovníčky Školských jedální, ktoré zabezpečujú predaj mlieka žiakom.

Pozitívne môžeme hodnotiť to že, **stúpa počet škôl a žiakov zapojených do školského mliečného programu.**

2. Prevencia dusičnanovej methemoglobinémie.

Cieľ: Zisťovanie kvality vody s ohľadom na obsah dusičnanov.

Plnenie úlohy:

Vzhľadom na to, že 43,3% (údaj z r. 2007) obyvateľov nášho okresu je zásobovaných z individuálnych vodných zdrojov a vo väčšine prípadoch laboratórny rozbor vzorky pitnej vody vykazuje zvýšené hodnoty dusičnanov a dusitanov, z dôvodu prevencie dusičnanovej methemoglobinémie je formou letákov distribuovaných na pôrodnickom oddelení a pravidelným oboznamovaním pediatrov ponúknutá možnosť bezplatného vyšetrenia vzorky pitnej vody zo studne, z ktorej sa kojenecká strava pripravuje. Túto ponuku využilo v našom okrese od 01.01.2008 do 31.12.2008 **14** mamičiek. Vyšetrené vzorky neboli v **8** prípadoch zdravotne bezpečné pre prípravu dojčenskej stravy, **6** vzoriek vyšetrenej vody bolo zdravotne bezpečných na prípravu dojčenskej stravy.

3. Sledovanie úrazovosti u 0 – 19 ročných.

Cieľ: Budovanie a vytváranie bezpečného prostredia pre detí.

Plnenie úlohy:

Pri ŠZD základných a materských škôl sa pracovníci oddelenia pravidelne zúčastňujú na realizácii tohoto projektu pri kontrole možných rizík úrazovosti (kontrola stavu vybavenosti školských vonkajších plôch – detských preliezačiek, hojdačiek, pieskovísk, vybavenia telocvičien telocvičným náradím, kontrolou ochranných krytov topných telies, stavom školského nábytku, zabezpečenia zmiešavacích batérií v umyvárňach detí).

V meste sa dozoruje jedno dopravné ihrisko detí základných škôl, zamerané na odborné zaškolenie žiakov základom dopravnej výchovy.

V rámci realizácie tejto úlohy bolo vykonaných 50 previerok vonkajších plôch a vnútorného vybavenia materských škôl, 8 previerok telocviční a 41 previerok základných škôl.

Oddelenie hygieny životného prostredia:

Č. úlohy 1.1

Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III (NEHAP III)

V rámci akčného plánu sa plnil I. cieľ a to **monitoring kvality vody na kúpanie a monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku.**

Monitoring kvality vody na kúpanie v okrese Vranov nad Topľou sa vykonával v súlade s programom monitorovania počas LTS 2008.

Sledovaná bola kvalita vody na kúpanie **vo vodnej nádrži Veľká Domaša** (1x pred začiatkom LTS, následne v intervaloch 1x za 14 dní a 1x po ukončení LTS) a **v bazénoch novozriadeného areálu kúpaliska mesta Vranov nad Topľou** (1x pred uvedením do prevádzky a 1x počas LTS).

Celkove bolo počas LTS 2008 odobratých a vyhodnotených 37 vzoriek s počtom 592 vyšetrení (analýz).

Laboratórne analýzy preukázali, že kvalita vody na kúpanie spĺňa požiadavky Vyhl. MZ SR č. 72/2008 Z. z.. Neboli prekročené medzné hodnoty sledovaných ukazovateľov.

V rámci monitoringu kvality pitnej vody vo verejných vodovodoch bolo odobratých 71 vzoriek vôd. Kvalita vody spĺňala požiadavky NV SR č. 354/2006 Z. z..

Č. úlohy 1.4

Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Internetová stránka RÚVZ (odd. hygieny životného prostredia), slúži na informovanie verejnosti o aktuálnych výsledkoch kvality vody na kúpanie, kvality pitnej vody, kvality vody v mineralizovaných prameňoch a o prípadných zmenách, poskytuje informácie o záplavách (v súvislosti s vykonávaním dezinfekcie individuálnych vodných zdrojov v zaplavených oblastiach) a pod.

Pracovníci oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia RÚVZ Vranov n/T pracujú v novom **Informačnom systéme pre vody na kúpanie**, ktorý okrem spracovania údajov o prírodných a umelých kúpaliskách, slúži pre poskytovanie údajov a informácií v oblasti vôd na kúpanie a na informovanie verejnosti o aktuálnom stave kúpalísk počas sezóny.

Č. úlohy 1.6

Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EU

Sledovanie kvality vody (monitoring prírodných kúpacích oblastí) sa vykonával v súlade s požiadavkami platnej legislatívy zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Vyhl. MZ SR č. 72/2008 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská.

V okrese Vranov nad Topľou sa vykonával monitoring kvality vody na kúpanie vo VN Veľká Domaša, (neorganizovaná rekreácia) **na rekreačných strediskách Dobrá - pláž, Poľany - pláž, Holčikovce - pláž, Nová Kelča - polostrov a Nová Kelča – pláž.**

Vody na týchto rekreačných strediskách považujeme za vody na „divoké kúpanie“ bez prevádzkovateľa, pretože prevádzkovatelia uvedených stredísk majú v prenájme len príbrežné plážové plochy a nie vodnú plochu. Monitoring kvality vody na kúpanie z VN Veľká Domaša počas LTS 2008 bol vykonaný podľa programu monitorovania kvality vody na kúpanie v dňoch 11.06., 25.06., 09.07., 23.07., 06.08., 20.08., a 03.09.2008.

Kvalita vody na kúpanie bola počas LTS 2008 sledovaná aj **v bazénoch novozriadeného areálu kúpaliska mesta Vranov nad Topľou (organizovaná rekreácia).** Monitoring bol vykonaný v dňoch 21.07., a 26.08.2008.

Vyšetrené vzorky vody na kúpanie zodpovedali požiadavkám platnej legislatívy.

Prevádzkovatelia umelého kúpaliska RAGLENG v obci Pavlovce a umelého kúpaliska v obci Hermanovce nepožiadali v roku 2008 o uvedenie kúpalísk do prevádzky.

Č. úlohy 1.7

Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodova zdravotných dôsledkov.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou nedisponuje presnými štatistickými údajmi o poklese spotreby pitnej vody z verejných vodovodov v okrese Vranov nad Topľou.

Z poznatkov zistených pri výkone štátneho zdravotného dozoru (v sídlach s verejným vodovodom obyvatelia nevyužívajú možnosť na pojenia na sieť verejného vodovodu) **je možné predpokladať, že pokles spotreby pitnej vody je do značnej miery spôsobený jej cenou, nie nedostupnosťou.**

Plánovaný projekt o spotrebe vody v domácnostiach nebol spustený z dôvodu, že na RÚVZ neboli doposiaľ zaslané dotazníky.

Č. úlohy 1.8

Monitoring kvality pitnej vody v spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

Kvalita vody v sieti verejných vodovodov (v spotrebisku) sa sleduje v súlade s požiadavkami NV SR č. 354/2006 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu.

K 31.12.2008 bolo odobratých z verejných vodovodov **71 vzoriek** z toho **40 vzoriek bolo odobratých v rámci kontrolného monitoringu, 21 vzoriek bolo odobratých v rámci preverovacieho monitoringu, 4 vzorky boli odobraté v rámci štátneho zdravotného dozoru, 6 vzoriek bolo odobratých ako platená služba.**

Z verejných studní bolo odobratých 17 vzoriek, v rámci plnenia regionálnej úlohy - bolo odobratých 24 vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov v obciach bez verejného vodovodu, 27 vzoriek bolo odobratých z prameňov mineralizovanej vody.

Kvalitu vody zo siete verejných vodovodov v roku 2008 hodnotíme ako stabilne dobrú.

Regionálne projekty:

Pracovníci oddelenia hygieny životného prostredia a zdravia pokračovali v roku 2008 v plnení regionálneho projektu „Monitoring kvality pitnej vody individuálnych vodných zdrojov vo vybranej lokalite (obci) v ktorej nie je verejný vodovod“. Táto regionálna úloha sa plní od roku 2003.

V roku 2008 boli vykonané odbery v obciach Ďurďoš, Prosačov, Babie, Radvanovce, Remeniny, Vavrinec, Detrík a Ruská Voľa.

Celkove bolo v roku 2008 odobratých 24 vzoriek v rozsahu mikrobiologický a chemický (minimálny) rozbor + ťažké kovy. Z 24 odobratých a vyšetrených vzoriek prekračovalo 14 vzoriek (58,3 %) medzné hodnoty mikrobiologických ukazovateľov a 5 vzoriek (20,8 %) medzné hodnoty fyzikálno-chemických ukazovateľov.

Oddelenie epidemiológie:

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR (NIP SR)

Etapy riešenia

- 1. Plánovanie očkovacích látok:**
- 2. lokálny plán (na úrovni zdravotného obvodu) február 2008**

3. <u>okresný plán</u>	<u>marec 2008</u>
4. <u>krajský plán</u>	<u>apríl 2008</u>
5. <u>celoslovenský plán</u>	<u>máj 2008</u>

Vyhodnotenie:

Lekári prvého kontaktu boli oboznámení s prípisom hlavného hygienika SR na zabezpečenie chrípkových vakcín na sezónu 2008/2009.

Pri vykonaných kontrolách očkovania sme zistili, že centrálnne neplánuje očkovacie látky žiadna organizácia, a preto v priebehu roka došlo ku kratším či dlhším výpadkom v zásobovaní vakcínami. To ovplyvnilo plynulosť vykonávania očkovania. Očkujúci lekári aj zástupcovia lekární prejavili svoju nespokojnosť nielen s nedostatkom vakcín, ale aj s krátením dodávok vakcín.

6. Realizácia vlastného očkovania:

Vyhodnotenie:

- na úrovni okresu vykonávala RÚVZ vo Vranove n/T priebežnú administratívnu kontrolu očkovania formou mesačných výstupov očkovacích výkonov od všetkých lekárov vykonávajúcich vakcináciu (praktických lekárov pre dospelých aj pediatrov) a kontrolou doočkovania neočkovaných detí z roku 2007.
- podľa týchto výstupov hodnotíme výkon očkovania lekármi - pediatrami vo väčšine prípadov, ako veľmi dobrý. Lekári vykonávali očkovanie podľa platnej očkovacej schémy,
- praktickí lekári pre dospelých zaočkovali proti nižšie uvedeným ochoreniam **8892** osôb, čo je takmer 2x viac ako v prechádzajúcom roku. Toto číslo je podstatne ovplyvnené očkovaním dospelaj populácie, pre ktorú očkovaciu látku hradili poisťovne. Nedostatok vakcíny IMOVAX D.T. ovplyvnil očkovanie proti tetanu a diftérii, aj keď počet zaočkovaných je pomerne vysoký.

7. Zabezpečenie prioritných úloh pre rok 2008:

Úloha:

V roku 2008 budú realizované nasledovné zmeny očkovacieho kalendára:

- **zavedenie pravidelného povinného očkovania dojčiat proti pneumokokovým invazívnym infekciám v súlade s odporúčaním SZO a v súlade s praxou členských štátov EÚ**

Vyhodnotenie:

Od 1.4.2008 je očkujúcim lekárom k dispozícii vakcína PREVENAR na očkovanie detí vo veku do 2 rokov života, hradená, pre vybrané skupiny detí, zo zdravotného poistenia. Ostatné deti do 2 rokov života si k vakcíne priplácajú cca 80 Sk.

Deti staršie ako 2 ročné, pokiaľ nepatria do vybraných skupín, podľa „Indikačného obmedzenia“ kategorizácie liečiv, platnej od 1.4.2008, môžu byť očkované vakcínou PNEUMO 23 za príplatok 404 Sk. V roku 2008 bolo proti pneumokokovým infekciám zaočkovaných **861 detí** (PCV7 – 591, PSV23 – 270)

Úloha:

Vynechanie prvého preočkovania detí v 3. roku života proti záškrtu, tetanu a čiernemu kašľu, nakoľko z imunologického hľadiska ide o zbytočné preočkovanie v krátkom časovom odstupe po základnom očkovaní tromi dávkami v 1. roku života.

Vyhodnotenie:

Nerealizované - vyhláška o opatreniach proti prenosným chorobám je platná až od 1.1.2009

8. Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním:

Úloha:

- vykonávanie monitoringu ochorení preventabilných očkovaním,
- zabezpečenie vzdelávania a doškoľovania zdravotníckeho personálu v otázkach vakcinácie s dôrazom na vzdelávanie rodičov v prevencii antivakcinačných aktivít.

Vyhodnotenie:

V zmysle vyššie uvedených úloh boli lekári vykonávajúci vakcináciu informovaní o všetkých zmenách týkajúcich sa vakcinácie, očkovačom kalendári, antivakcinačnom týždni (články do novín, leták, informačné tabule, osobné konzultácie s lekármi, s rodičmi, vysvetľovanie dôležitosti očkovania rodičom detí a pod.). O plnení úlohy boli na ÚVZ SR zaslané 2 správy

9. Manažment očkovania:

Úlohy

- zabezpečenie kontroly vykonávania očkovania, dodržiavania termínov očkovania podľa očkovačieho kalendára s vypracovaním záznamu o očkovaní,
- zabezpečenie mesačnej kontroly očkovania formou písomných, resp. E-mailových oznamovaní počtu zaočkovaných osôb na jednotlivých zdravotných obvodoch a ich pravidelnom vyhodnocovaní,
- v prípade zistenia nedostatkov v očkovaní zabezpečiť ich promptné odstránenie

Vyhodnotenie

Hodnotenie pri úlohe č. 1.

Okrem toho bolo vykonaných **12 kontrol** v detských ambulanciách zameraných na doočkovanie detí, ktoré v roku 2007 neboli očkované pre kontraindikácie a nemali ambulancie vybavené chladničkami bez výparníka (deti boli doočkované a chladničky boli vymenené).

10. Kontrola očkovania v SR:

- vykonať kontrolu očkovania v ročníkoch narodenia určených ÚVZ SR k 31.8.2008
- vyhodnotiť očkovanie a v prípade zistenia nedostatkov ich vyriešiť s kompetentnými orgánmi

Vyhodnotenie

V mesiacoch september, október sa vykonala kontrola očkovania za obdobie 1.9.2007 – 31.8.2008. Správa o kontrole a výsledkoch očkovania bola zaslaná v stanovenom termíne na ÚVZ SR. Výsledky očkovania v kontrolovaných ročníkoch narodenia sa pohybovali od 98,2% - 100,0% tak, ako je to nižšie uvedené.

- r. nar. 2006 – 99,7% (DTP,Hib,VHB,POLIO)
- r. nar. 2004 – 98,4% (DTP)
- r. nar. 2001 – 98,5% (DTP)
- r. nar. 1994 – 99,7% (DT)
- r. nar. 2007 – 98,3% (TBC)

- r. nar. 1996 – 98,2% (TBC – preočkovanie tuberkulín negatívnych detí)
 - r. nar. 1995 – 98,8% (TBC – preočkovanie tuberkulín negatívnych detí)
 - r. nar. 1996 – 100,0% (VHB - preočkovanie)
 - r. nar. 2006 – 97,8% (MMR)
 - r. nar. 2005 – 99,5% (MMR)
 - r. nar. 1996 – 99,6% (MMR)
 - r. nar. 1994 – 99,7% (POLIO - preočkovanie)
 - pracovníci v zdravotníctve VHB – 99,0%
 - r. nar. 2008 – 100,0% (deti HBsAg pozit matiek)
 - r. nar. 2007 – 87,5% (deti HBsAg pozit matiek - 1 dieťa neočkované, chyba malých čísel)
 - dialýza – pacienti v príprave na zaradenie do programu – 100,0% (VHB)
 - dialýza – pacienti zaradení do programu – 100,0% (VHB)
 - deti do 15. rokov veku – **3048** (rôzne druhy očkovania, 3,4 x viac, ako v r. 2007)
 - osoby v kolektívnych zariadeniach (CHRÍPKA) – 83,6%
- (príčinou nižšej zaočkovanosti je odmietnutie očkovania, najmä osôb zo starších vekových skupín).

Okrem tejto kontroly sa vykonávala priebežná kontrola očkovania v rámci ŠZD a očkujúci lekári zasielali na RÚVZ mesačné písomné informácie o stave očkovania vo vlastných obvodoch.

Výsledky kontroly očkovania dospeljej populácie:

TETANUS:	zaočkovaných od 1.1.2008 do 31.12.2008	1236	osôb
CHRÍPKA:	-,-	5007	osôb
PNEUMO 23:	-,-	469	osôb
Kliešťová encefalitída:	-,-	28	osôb
IMOVAX DI TE	-,-	2023	osôb
VHB	-,-	103	osôb
VHA	-,-	26	osôb
Spolu		8892	osôb

Pri kontrole vykonanej v tomto roku bola väčšia nespokojnosť pediatrov so zabezpečením vakcín, ako v predchádzajúcom roku, pretože dochádzalo často k výpadkom v dodávkach vakcín do lekární, najmä D.T.COQ, IMOVAX D.T. adult, ENGERIX B. Ďalším problémom, ktoré udávali lekáre, bolo krátanie množstva objednaných vakcín, čo spôsobilo neistotu očkujúcich lekárov, najmä pri predvolávaní pacientov na očkovanie, pretože si neboli istí, či budú mať dostatok vakcín pre predvolané osoby.

Jediným riešením problému z hľadiska epidemiológa je určenie organizácie, ktorá bude organizovať plánovanie vakcín a zabezpečiť aj ich rozdeľovanie, resp. aj doručovanie vakcín, podľa naplánovaných množstiev na jednotlivé ambulancie. V opačnom prípade bude aj naďalej nespokojnosť praktických lekárov pre deti aj dospelých s podmienkami na výkon očkovania a tým sa vytratí aj snaha o dosiahnutie, čo najlepších výsledkov vo vakcinácii populácie.

Ďalším problémom, ktorý nesúvisí s obstarávaním vakcín, ale s účasťou predvolaných osôb na očkovanie, je problém očkovania rómskych detí, ktoré pediatri zvládajú len vďaka svojej vytrvalosti v opakovanom predvolávaní detí na očkovanie a v obvodoch, v ktorých sú rómski asistenti aj vďaka spolupráci s nimi. Preto doporučujem

zainteresovať na zdravotnej výchove v otázkach vakcinológie rómskych rodičov aj rómskych asistentov.

Aby mohli pediatri úspešne vykonať očkovanie, mali by úzko spolupracovať s obecnými úradmi, odbormi soc. vecí a rodiny, ktoré sa tam, kde spolupráca je na dobrej úrovni, preukázali ako veľmi prospešné

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Etapy riešenia

1. Zlepšenie laboratórnej spolupráce:

- udržiavať spolu prácu s OKM, ktorá je v súčasnosti na dobrej úrovni a spolupracovať aj s ďalšími laboratóriami OKM, ktoré vykonávajú vyšetrenia pre lekárov okresu Vranov nad Topľou (Ružomberok, Snina atd.)

Vyhodnotenie

Spolupráca s OKM vo Vranove n/T aj v Ružomberku je na veľmi dobrej úrovni. Pozitívne výsledky sú hlásené telefonicky ihneď po diagnostikovaní a následne aj písomne.

2. Zlepšenie hlásenia prenosných ochorení:

- metodickým vedením lekárov prvého kontaktu a primárov lôžkových oddelení písomnou formou a osobnými rozhovormi, usmerňovať ich v otázkach diagnostiky a hlásenia prenosných ochorení v súlade s najnovšími právnymi dokumentmi (zák. č.355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení niektorých predpisov, Vyhláška MZ SR č.553/2006 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

Vyhodnotenie

Hlásenie prenosných ochorení je na dobrej úrovni v prípadoch, že sú potvrdené laboratórnym vyšetrením. Ochorenia suspektné z infekčnej etiológie sú hlásené len sporadicky len niektorými lekármi. Osobným rozhovorom s lekármi a písomnými upozoreniami na platné zákonné ustanovenia sa snažíme o zlepšenie situácie v hlásení aj prípadov a ktoré sú podozrivé z infekčnej etiológie a ešte nie sú laboratórne potvrdené.

3. Analýza rizika hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení:

- vykonávať kvalitný monitoring v rámci surveillance nových alebo „staronových“ infekčných ochorení, ktoré vznikajú vplyvom ekosystémového narušenia,
- spolupracovať so SLS pri Vranovskej nemocnici, n.o. pri priebežnom vzdelávaní a doškoloňovaní zdravotníckeho personálu,,
- zabezpečiť veľmi úzku spoluprácu s mikrobiológmi, infektológmi a lekármi primárneho kontaktu pri zistení nových patogénov, známych chorobách, pri ktorých sa zistili noví pôvodcovia, alebo došlo u nich k vývojovým zmenám,, pri znovu objavení sa starých patogénov a pod.

Vyhodnotenie:

- plní sa priebežne; „staronové“ ochorenia v uplynulom polroku sme nemali hlásené.

- pri každom výskyte prenosného ochorenia v zdravotníckom zariadení sú primári oddelení písomne a personál oddelení aj osobným rozhovorom, vedení k správne vykonávaniu protiepidemických opatrení vrátane dekontaminácie, dodržiavaniu bariérového ošetrovateľského režimu, izolácii pacientov a pod.
- lekári okresu boli písomne informovaní o epidémiách spôsobených Norwalk vírusmi v Penzióne vo Vranove n/T a na neurologickom oddelení Vranovskej nemocnice. Podobne sú lekári upozorňovaní aj na výskyt ROTA vírusových ochorení, ktorých diagnostiku zaviedlo laboratórium OKM v uplynulom roku.

4. Zlepšenie informovanosti a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

- cestou regionálnych médií sprostredkovať širokej verejnosti všetky základné informácie o prenosných ochoreniach, ich výskyte v SR, o možnostiach ich predchádzania, o očkovaní, a ďalších preventívnych opatreniach. Upozorniť na vstupný portál programu EPIS ako nového zdroja informácií o prenosných ochoreniach.

Vyhodnotenie:

Na webovej stránke RÚVZ sú pravidelne mesačne uverejňované informácie o aktuálnej epidemiologickej situácii v jednotlivých mesiacoch a veľmi dobrá je spolupráca s miestnymi novinami „Vranovské noviny a „Vranovské novinky“, ktoré uverejňujú aktuálnu situáciu vo výskyte prenosných ochorení, prípadne aj ďalšie informácie o prenosných ochoreniach a ochrane proti ich šíreniu (chripka, ochorenia ovplyvniteľné očkovaním a pod.) V roku 2008 bolo v printových médiách uverejnených 26 informácií a pripravené 2 šoty v regionálnej TV B52.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Etapy riešenia

1. Vytvorenie špecializovaných pracovných skupín:

RÚVZ Vranov neplní

2. „Štandardné postupy pre manažment prípadov infekčných ochorení“:

RÚVZ Vranov nad Topľou neplní

3. Vyhľadanie všetkých relevantných údajov podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí:

RÚVZ Vranov nad Topľou neplní

4. Manažment epidémií:

RÚVZ Vranov nad Topľou neplní

5. Manažment kontaktov a ohnisk:

Dokumentujú sa všetky druhy protiepidemických opatrení pre pacienta, kontakty a ohnisko. Údaje slúžia pre posúdenie objemu práce v ohnisku/ohniskách, ako aj pre zadministrovanie opatrení.

- vysokej kvality diagnostických možností patogénnych mikroorganizmov v spolupráci s OKM
- vysokej kvality monitorovania a kontroly nozokomiálnych nákaz zaktivizovaním činnosti komisie pre evidenciu a analýzu NN
- zvýšenie bezpečnosti pacientov v zdravotníckych zariadeniach zabezpečením kontroly dekontaminačných postupov a verifikáciou mikrobiologickej kontroly prostredia, sterility, dezinfekcie podľa harmonogramu odd. epidemiológie RÚVZ.

Prehľad hlásených NN podľa oddelení:

OAIM	1 (2007 – 7, 2006 – 0, 2005 – 0, 2004 – 0, 2003 - 1)
Chirurgické	4 (2007 – 3, 2006 – 0, 2005 – 0, 2004 – 0, 2003 - 1)
Doliečovacie	12 (2007 – 7, 2006 – 0, 2005 – 0, 2004 – 0, 2003 - 0)
Novorodenecké	4 (2007 –17, 2006 –19, 2005 – 7, 2004 – 15, 2003 -10)
Gyn.-pôr.	3 (2007 - 5, 2006 – 0, 2005 – 0, 2004 – 0, 2003 - 1)
Neurologické	0 (2007 – 21, 2006 – 5, 2005 – 3, 2004 – 5, 2003 -24)
Detské	6 (2007 - 2, 2006 – 2, 2005 – 1, 2004 – 4, 2003 - 2)
Interné odd.	21 (2007 - 0, 2006 – 2, 2005 –11, 2004 – 0, 2003 - 8)
<hr/>	
SPOLU	51 (2007 - 62, 2006 – 28, 2005 –22, 2004 – 24, 2003 -47)

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Cieľ

1. prevencia chronických chorôb
2. znižovanie chorobnosti a úmrtnosti na chronické ochorenia a zlepšenie kvality života populácie
3. ochrana občanov pred ohrozeniami zdravia
4. presadzovanie štátnej zdravotnej politiky, ktorá vedie k zdravšiemu spôsobu života

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, podporu zdravia a edukáciu verejnosti v prevencii chronických ochorení.

Vyhodnotenie

V RÚVZ Vranov nad Topľou úlohu rieši Oddelenie podpory zdravia

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Cieľ

1. ochraňovať občanov pred mimoriadnymi epidemiologickými situáciami,
2. zabezpečiť pripravenosť, rýchlu a koordinovanú reakciu na mimoriadne epidemiologické situácie (hrozby a naliehavé situácie) a ich udržateľný priebeh,
3. podporovať medzirezortnú spoluprácu,
4. skvalitniť pripravenosť na pandémiu chrípky a riešenie osobitných zdravotných hrozieb,
5. rozvíjať stratégiu spoločnej krízovej komunikácie.

Dosiahnutie cieľov si vyžaduje dostatočnú pripravenosť, koordinovaný postup odborne podložený a dobre zdokumentovaný, komunikáciu na národnej a medzinárodnej úrovni.

Riešiteľské pracoviská
RÚVZ v SR

Etapy riešenia

1. Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo

- aktualizácia „Plánov opatrení na riešenie mimoriadnych epidemiologických situácií“,

Vyhodnotenie:

Plán bol aktualizovaný ?

2. Pandemická pripravenosť:

- doplniť „Pandemický plán“ pre výskyt chrípky, podľa pokynov celoštátnej pandemickej komisie,
- zlepšiť všeobecnú pripravenosť RÚVZ Vranov nad Topľou na pandémiu chrípky
- pripraviť koordinovaný postup v prípade pandémie chrípky alebo inej mimoriadnej epidemiologickej situácie, podľa pokynov ÚVZ SR

Vyhodnotenie:

ÚVZ SR doteraz nepripravil jednotné pokyny k riešeniu tejto úlohy v celoslovenskom priestore.

6.7. ENVIRONMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Cieľ

Monitorovanie cirkulácie divokých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov vyšetrením odpadových vôd s osobitným zreteľom na sledovanie tzv. VDPV (Vaccine Derived Polio Viruses).

Vykonanie odberov v niekoľkých lokalitách spádového územia každého z troch virologických laboratórií regionálnych úradov verejného zdravotníctva. Odbery sa vykonávajú každý druhý mesiac podľa platných pokynov hlavného hygienika SR vypracovaných NRC ÚVZ SR Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách a zasielanie izolovaných kmeňov do Regionálneho referenčného laboratória v Helsinkách.

Vyhodnotenie:

RÚVZ Vranov nad Topľou plní úlohu – odoberá vzorky odpadových vôd na zistenie cirkulácie vírusu poliomyelitídy podľa harmonogramu, ktorý spracoval RÚVZ Košice. Spolu bolo odobratých 7 vzoriek odpadových vôd, podľa harmonogramu určeného RÚVZ so sídlom v Košiciach. V 2 vzorkách boli izolované ECHO vírusy a to z odberu z **23.7.2008 ECHOVÍRUS 25** a z **1.10.2008 ECHOVÍRUS 6**.

Pozitívny nález ECHO vírusov sa časovo zhodoval s výskytom aseptických meningitíd, u ktorých bol v dvoch prípadoch z likvoru izolovaný ECHO vírus.

6.8. PREVENCIA HIV/AIDS

Riešiteľská pracoviská

RÚVZ v sídlach krajov a všetky RÚVZ košického kraja

Plnenie v RÚVZ Vranov nad Topľou:

- poradenstvo pre obyvateľov okresu v Poradni HIV/AIDS,
- zdravotná výchova obyvateľstva, najmä mládeže, v otázkach HIV/AIDS formou besied, prednášok, v médiách.

Vyhodnotenie

Individuálnymi osobnými rozhovormi s mladými ľuďmi – študentmi a prednáškami zakomponovanými do školení z hygienického minima sa zdôrazňuje riziko prenosu AIDS a opatrenia na zabránenie ich šírenia. Prednášky sa uskutočnili aj k 1.12.2008 „Deň boja proti AIDS“ na stredných školách.

Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva:

Úlohy:

1. Zabezpečiť znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce (hluk, vibrácie, nebezpečné chemické faktory, karcinogénne a mutagénne faktory, azbest, biologické faktory, dlhodobé nadmerné a jednostranné zaťaženie, psychická pracovná záťaž), najmä zamestnancov, ktorí vykonávajú rizikové práce.

V okrese Vranov nad Topľou bolo k 31.12.2008 evidovaných 33 organizácií, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Škodlivým faktorom je takto pri práci exponovaných 985 osôb. Najviac, 748 je exponovaných hluku, 404 prachu a 193 chemickým faktorom. Na mnohých pracoviskách sa kumuluje účinok niekoľkých škodlivých faktorov, napr. v drevovýrobách, kovovýrobách, na zväračských pracoviskách, či v autoservisoch. V priebehu roka 2008 boli vyradené z evidencie 3 pracoviská s výskytom rizikových prác, ÚKSUP Košice, Lomnica (chemický faktor agrochemikálie - 7 zamestnancov), Čokoládovňa Eva, Nižný Hrušov (hluk- 7 zamestnancov) a Drevovýroba Onder, Hanušovce nad Topľou (hluk- 4 zamestnanci). Do evidencie pribudli zamestnanci Kovovýroby Sidon, Poloviny (hluk+ 3 zamestnanci). V porovnaní s rokom 2007 došlo k poklesu počtu evidovaných o 17 osôb a 9 žien.

Organizácie, ktorých zamestnanci vykonávajú práce evidované v kategórii rizika 3 a 4, majú zmluvne zabezpečený dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a lekárske preventívne prehliadky vo vzťahu k práci prostredníctvom PZS.

Za účelom hodnotenia rizika poškodenia zdravia pri práci vykonalo tohto roku objektivizáciu škodlivých faktorov 30 podnikov. Predložených bolo 44 protokolov, 17 o meraní imisí hluku, 2 protokoly o meraní vibrácií, 1 o meraní tepelnovlhkostnej mikroklímy a 24 protokolov o meraní chemických škodlivých faktorov.

Pre rôznorodosť škodlivých faktorov a závažnosť rizika poškodenia zdravia pri práci zväračov bol štátny zdravotný dozor v roku 2008 zameraný na kovovýrobu. Za sledované obdobie boli vykonané kontroly na 8 pracoviskách, kde predmetom činnosti je výroba a opracovanie kovových výrobkov: Kovovýroba Sidon; Polovice; Kovo Tecák, Pod dolami, Vranov n.T.; PF Profíkovo, Soľ; Kovo – Benc, HD Hlinné; Maveba, s.r.o., Hanušovce n. T.;

KOVO - Hudák Čaklov; Ing. Zdenko Kmec, hosp. dvor Čaklov a MTH Remont, s.r.o., Vranov n.T.

Zváračský pevný aerosól bol objektivizovaný v kovovýrobách MTH Remont, s.r.o. a Sidon Polovice. Predložené protokoly preukazovali prekročenie povolených limitov v oboch prípadoch. Spoločnosť Kovovýroba Sidon, Poloviny doplnila systém odsávania zváračského pracoviska o mobilné odsávacie zariadenie a zopakovala objektivizáciu zváračských dymov. Povolený limit priemernej celozmenovej koncentrácie 5 mg/m^3 bol počas merania dodržaný. V Kovovýrobe Sidon bola dodržaná aj limitná hodnota koncentrácie **pevného aerosólu z brúsenia**.

Vo Fi MTH Remont, s.r.o. Vranov n.T. sa vykonanými technickými opatreniami nepodarilo znížiť prašnosť pri zváraní pod stanovený limit. Dané pracovisko je už vedené v zozname rizikových prác z titulu prašnosti v 3. kat. rizika.

Meranie koncentrácie pevného aerosólu zo zvárania bolo zrealizované v a.s. Bukocel Hencovce na pracovisku „rezania a zváranie plazmou“. Limity boli vysoko prekročené, zamestnávateľ pripravuje návrh na zaradenie pracovných činností do kategórie rizika.

Koncentrácia **organických rozpúšťadiel** v pracovnom ovzduší lakovačov pri povrchovej úprave bola objektivizovaná v Kovovýrobe Sidon a v MTH Remont Vranov. Namerané koncentrácie boli výrazne nižšie ako povolené limity.

Imisie hluku v pracovnom prostredí boli objektivizované v štyroch kovovýrobách: Sidon, Polovice; MTH Remont, s.r.o, Vranov nad Topľou; Kovo Benc, Hlinné a v Kovovýrobe Hudák Čaklov. Horná akčná hodnota normalizovanej hladiny hlukovej expozície 85 dB bola prekročená na zváračských pracoviskách aj pri obsluhu niektorých kovoobrábacích strojov vo všetkých kovovýrobách.

V MTH Remont s.r.o, Vranov nad Topľou sú vyhlásené rizikové práce so škodlivým faktorom hluk. V roku 2008 boli rizikové práce vyhlásené aj v Kovovýrobe Sidon, Poloviny.

Kovo Benc, Hlinné a Kovovýroba Hudák Čaklov na základe výsledkov vykonaných meraní začali s realizáciou opatrení na zníženie imisí hluku a po nej zopakujú objektivizáciu hluku. Kovovýroba Hudák Čaklov v septembri vymenila staré stroje za nové. Nové meranie je naplánované na 16.01.2009. Pre. pracoviská, na ktorých sa nepodarí znížiť hluk pod 85 dB budú zamestnávateľmi vypracované návrhy na zaradenie pracovných činností do evidencie rizikových prác.

Opatrenia na zníženie imisí hluku a na zníženie koncentrácie škodlivých chemických faktorov v pracovnom ovzduší zamestnancov vykonala v roku 2008 aj spoločnosť MAVEBA, Hanušovce, zaoberajúca sa spracovaním odpadov motorových vozidiel. Termín predloženia výsledkov objektivizácie škodlivých faktorov a posúdenia rizika ešte neuplynul.

V lete bola monitorovaná situácia v zabezpečení znižovania zdravotných rizík v autoservisoch, najmä tam, kde sa vykonáva povrchová úprava karosérií v striekacích kabínach. Previerky boli vykonané v 7 autoservisoch. V jednom autoservise bola vykonaná objektivizácia koncentrácie organických rozpúšťadiel v pracovnom ovzduší lakovača. Limity boli dodržané.

2. Navrhovať a realizovať intervenčné aktivity zamerané na ochranu a podporu zdravia zamestnancov (Zdravé pracoviská)

Do riešenia úlohy: „Zdravé pracoviská“ sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou zapojil v roku 2008. Ako „zdravé pracovisko“ bola vytypovaná kovovýroba KOVO Hudák spol. s r.o., Čaklov. Spoločnosť vyrába zárubne, lešenie pre stavebný priemysel, brzdové valce pre automobilový priemysel, náhradné diely pre malotraktory, spojovací materiál pre podlahové rošty a bočnice.

Výrobný proces pri výrobe zárubní, lešení a profilov prebieha v priestoroch výrobných haly a v lisovni. Polotovary vo forme zvitkov plechov sa spracovávajú delením a ohýbaním na tvárniacej linke. Ďalšie výrobky sa zhotovujú lisovaním na lisovacej linke. Plech sa strihá a delí na tabuľových nožniciach a pásových píľach, následne sa upravuje na ohraňovacích lisoch, prípadne sa vŕta. Výroba ďalej pokračuje zostavením, stehovaním, a zváraním dielcov do požadovaného výrobku v zväracích boxoch. Nasleduje očistenie zvarov sekáčom, kladivom a podľa potreby aj obrusovanie ručnou flexibrúskou.

Výroba brzdových valcov prebieha v kovoobrábacej dielni. Polotovary sa postupne obrába na frézach, sústruhoch, obrážačke, vyvrtávačke a brúskach. Montáž drobných výrobkov sa vykonáva v montážnej dielni.

Spoločnosť zamestnáva 44 pracovníkov, z toho 15 v profesii zámočník, 9 v profesii zámočník zvärač, 4 v profesii kovoobrábač a 2 lakovník. Zámočníci a kovoobrábači sú počas práce exponovaní hluku. Zámočníci zvärači sú exponovaní pevnému aerosólu zo zvärania, pevnému aerosólu z brúsenia, hluku a pri práci s ručnou flexibrúskou aj vibráciám, prenášaným na ruky. Lakovníci sú pri namáčaní zárubní do vane so základnou farbou exponovaní organickým rozpúšťadlami (toluén, xylény).

Na zníženie rizika poškodenia zdravia zamestnancov pri práci z expozície hluku vykonala spoločnosť technické opatrenia. V septembri 2008 boli nahradené niektoré kovoobrábacie stroje novými. Následne v októbri 2008 bolo vykonané meranie imisii hluku v pracovnom prostredí. Expozícia hluku za pracovnú zmenu, vyjadrená normalizovanou hladinou hlukovej expozície napriek tomu prekračuje hornú akčnú hodnotu 85 dB u zväračov-zámočníkov, u kovoobrábačov aj u zámočníkov. Ak sa ani ďalšími opatreniami nepodarí znížiť hluk pod 85 dB, zamestnávateľ vypracuje návrh na zaradenie pracovných činností do evidencie rizikových prác.

V lakovni bolo v roku 2006 namontované nové odsávacie zariadenie. Koncentrácie toluénu a xylénov, namerané v pracovnom ovzduší lakovača boli výrazne nižšie, ako povolené limitné hodnoty (NEPEL). V roku 2008 bola vykonaná kompletná výmena filtrov na odsávacom zariadení.

Doposiaľ nebola vykonaná objektivizácia expozície zväračov pevnému aerosólu zo zvärania ani prachu z obrusovania zvarov. Spoločnosti bolo uložené vykonať objektivizáciu a posúdiť riziko poškodenia zdravia pri zväraní a obrusovaní.

V rámci Európskej kampane „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ a v rámci „Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci“ navštívili v dňoch 28. a 29.10.2008 kovovýrobu pracovníci oddelenia PPL a Poradne zdravia RÚVZ.

Oddelenie PPL s vedením organizácie analyzovalo riziká práce, poukázalo na jednotlivé fyzikálne a chemické škodlivé faktory, ktoré pri práci ohrozujú zdravie zamestnancov a upozornilo na závažnosť možného aditívneho účinku rôznorodých faktorov najmä u zväračov. Vedenie spoločnosti je naklonené hľadaniu a realizácii opatrení na zlepšenie stavu pracovného prostredia zamestnancov. Dohľad nad pracovným prostredím a preventívnu lekársku starostlivosť o zamestnancov bude od 1.1.2009 zabezpečovať PZS.

Pracovníci Poradne zdravia vyšetrili a evidovali rizikové faktory biologické a faktory životného štýlu, ktoré sa spájajú s pravdepodobnosťou srdcovo-cievnych ochorení. Súbor tvorilo 39 vyšetrených, 35 mužov vo veku od 22 do 61 rokov a 4 ženy vo veku od 28 do 56 rokov.

Výsledky vyšetrení ukázali, že zo skupiny 35 mužov 8 (t.j. 22,85%) malo hraničné hodnoty cholesterolu, ostatní mali cholesterol v norme. Nevyskytla sa ani jedna kritická hodnota cholesterolu. Dyslipoproteinémia prevažovala v skupine 45-54 ročných. U žien sa

vyskytla 1 kritická hodnota cholesterolu vo vekovej skupine 45-54 ročných, ostatní mali cholesterol v norme.

Z ďalších ukazovateľov bol sledovaný BMI. 15 mužov (14,3%) sa pohybovalo v pásme obezity, 19 mužov (54,3%) v pásme nadmernej hmotnosti a len 11 (31,42%) mužov malo normálnu hmotnosť. V skupine žien 2 trpeli obezitou, 1 mala nadmernú a 1 normálnu hmotnosť.

Najčastejším rizikovým faktorom zamestnancov bol vysoký krvný tlak. Žiaľ v každej vekovej skupine, s maximom u 45-54 ročných. Hypertenziu malo až 51,4% mužov. Tak isto polovica žien trpela hypertenziou. Záverom možno povedať, že najrizikovejšou skupinou boli 45-54 roční zamestnanci. Z vyšetrených fajčilo len 5 a to menej ako 10 cigariet denne. Všetci konzumovali bežnú stravu, prevažne mäsitú.

Vyšetreným bolo poskytnuté poradenstvo podľa individuálnej situácie, zvlášť pri poruche lipidového a glycidového metabolizmu a hypertenzii. Efekt intervencie bude zrejmý pri nasledujúcej kontrole, naplánovanej v prvom polroku 2009.

3. Zabezpečiť efektívny štátny zdravotný dozor v oblasti ochrany zdravia pri práci zameraný na kontrolu plnenia povinností zamestnávateľov vyplývajúcich z legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločností. Zvýšiť rozsah špecializovaných odborných činností zameraných na prioritné oblasti ochrany zdravia pri práci.

Osobitne sa zamerať na kontrolu ustanovení:

NV SR č. 269/2006 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na osvetlenie pri práci.

Plnenie:

V rámci plnenia tejto úlohy bolo vykonané meranie intenzity umelého osvetlenia vo firme M.I.S., Topľanská ul. č. 1800/1A, Vranov n. T. V prevádzke sa vykonáva zrakovo náročná práca - výroba (šitie) odevov. Ide o prevádzku, prakticky bez denného svetla. Jestvujúce denné osvetlenie je len minimálne. Výsledky meraní preukázali, že aj umelé osvetlenie je nedostatočné, preto v rámci ŠZD bolo uložené opatrenie na zlepšenie zrakovej pohody na pracovisku. Kontrolou sa zistilo, že vo výrobnéj hale nad strojovým parkom boli doplnené umelé osvetľovacie telesá. Účinnosť opatrení ukáže opakované meranie intenzity osvetlenie, o vykonanie ktorého spoločnosť požiadala.

NV SR č. 351/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia a bezpečnosti pred účinkami optického žiarenia pri práci

Plnenie:

V posudkovej činnosti sa uvádzali do prevádzky priestory s laserovým (optickým) žiarením - HF TECHNIK – laserové zváranie na Herľanskej ul. č. 547 vo Vranove nad Topľou a zároveň sa schvaľoval aj PP pre uvedené zariadenie. Na území okresu sú dve pracoviska v zdravotníctve, kde sa používajú laserové prístroje na terapeutické účely. Ide o ambulanciu praktického lekára pre dospelých v obci Sol' a Kožnú ambulanciu v budove NsP Vranov nad Topľou.

NV SR č. 247/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred záťažou teplom a chladom pri práci.

V sledovanom období sa kontrolovalo plnenie uložených technických a organizačných opatrení na zabezpečenie dodržania prípustnej teploty vo výrobných halách textilnej výroby (M.I.S Slovakia s.r.o.) počas mimoriadne teplých dní v letnom období. Opakované merania

preukázali, že opatrenia boli málo účinné. Na komplexné riešenie problému záťaže teplom v pracovnom prostredí je vypracovaný projekt, ktorý sa má zrealizovať v prvom polroku 2009.

V štádiu riešenia je záťaž chladom v pracovnom prostredí textilnej výroby VTF Color, s.r.o., Vranov n. T., kde v rámci ŠZD boli v decembri zistené v pracovnom ovzduší výrobnej haly nižšie teploty, ako stanovujú osobitné predpisy.

NV SR č. 359/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane zdravia pred nepriaznivými činkami nadmernej fyzickej, psychickej a sensorickej záťaže pri práci

Plnenie:

Za sledované obdobie nebolo kontrolované.

4. Zabezpečiť efektívny odborný dozor nad výkonom činnosti pracovnej zdravotnej služby zahrňajúcim dohľad nad pracovnými podmienkami a nad zdravím zamestnancov v súvislosti s prácou.

RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou v rámci štátneho zdravotného dozoru poskytuje informácie o povinnostiach zamestnávateľov (**zák. č. 140/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zák. č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci**), určiť dostatočný počet odborných zamestnancov na vykonávanie pracovnej zdravotnej služby alebo zmluvne dohodnúť vykonávanie pracovnej zdravotnej služby.

Plnenie:

V rámci výkonu ŠZD na pracoviskách sme zisťovali zabezpečovanie zdravotného dohľadu u zamestnávateľov pracovnou zdravotnou službou..

Zisťujeme, že zamestnávatelia si PZS zabezpečujú dodávateľským spôsobom - tímom PZS (na základe oprávnenia ÚVZ SR).

Túto povinnosť majú splnenú zamestnávatelia, ktorých zamestnanci vykonávajú rizikovú prácu 3. a 4. kategórie. Ostatní vyhlásili v tejto veci výberové konanie a rokujú s pracovnými zdravotnými službami. Posudzovanie zdravotnej spôsobilosti zamestnancov na vykonávanie rizikovej práce vykonávajú výlučne lekári pracovnej zdravotnej služby. Doposiaľ sa nevyskytli záznamy o preradení, resp. vyradení zamestnancov z expozície rizikom faktorom, teda na inú, nerizikovú prácu.

Oddelenie podpory zdravia:

9.1 „Materské centrá“

Jedným z cieľov novelizovaného NPPZ je aj **zdravá rodina**. Aby sme zefektívniili význam tohto cieľa, absolvovali sme výjazdy v Materskom centre Slniečko, kde sme vyšetrovali biologické rizikové faktory KVOCH 34 mamičkám.

Cieľom programu bolo vzdelávanie mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu, aby prenášali svoje návyky do výchovy dieťaťa i celej rodiny. Zdravá rodina je základom pre zdravú spoločnosť. Návštevy sme realizovali 18.6. a 2.7. 2008.

Informácie o zdravej životospráve, o zásadách prevencie detských úrazov a iné, sme poskytli aj v edičnom materiáli, ako príručnej pomôcke.

9.2 „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teším sa, že žijem zdravo“

Vzhľadom na starnutie populácie v Európe sme venovali pozornosť aj podpore zdravia v skupine seniorov. Pracovníkom PZ sa nepodarilo realizovať navrhovaný projekt štandardným spôsobom, ako bol predpísaný v metodickom pokyne (vrstovníckym pôsobením). Pri vzdelávaní seniorov v podpore zdravia sme absolvovali niekoľko výjazdov k dňom zdravia a besedovali sme so seniormi na želané témy (KVOCH, DM, osteoporóza, hypertenzia). V niektorých komunitách sme vyšetrovali aj cholesterol, glykémiu a TK. Meranie tlaku krvi sme spojili aj s kurzami samomerania TK.

- Obecný úrad Soľ 29.2.2008 - v spolupráci s SČK sme organizovali stretnutie seniorov, ktorým sme vyšetřili cholesterol, glykémiu a TK (34 klientom) a poskytli cieleň individuálne poradenstvo.
- Klub dôchodcov Centrum Vranov nad Topľou 27.2.2008 - zorganizovali sme besedu na tému „Riziko cukrovky možno znížiť“, ktorú sme spojili s meraním TK (14 klientov).
- Klub dôchodcov Nižný Hrušov 16.9.2008 – v rámci akcie MOST vyšetřených 19 seniorov.

Týždeň seniorov:

- V priestoroch HZOS vo Vranove nad Topľou 10.11. a 12.11.2008 – beseda o zdravom životnom štýle a zároveň vyšetřenie 15 členov Klubu dôchodcov Centrum a ZPCCH.
- Klub dôchodcov Nižný Hrabovec 14.11.2008 – vyšetřili sme 27 seniorov (cholesterol glykémie, TK). Vyšetřenie sme spojili s besedou o rizikách cukrovky.
- Klub dôchodcov RO Vranov nad Topľou 16.12.2008 – vyšetřenie (cholesterol, glykémia a TK) 16 seniorov.

9.4.1 Školy podporujúce zdravie

V rámci školského systému sme sa v tomto projekte v roku 2008 zamerali hlavne na vzdelávanie profesnej skupiny učiteľov

Navštívili sme niekoľko škôl, kde sme učiteľom vyšetřili rizikové faktory srdcovo-cievnych ochorení a poskytli cieleň individuálne poradenstvo:

- ZŠ Kukučínova 26.2. a 27.2.2008 – vyšetřenie 34 klientov.
- ZSŠ A. Dubčeka 12.3.2008 – 23 klientov.
- ZSŠ A. Dubčeka vo Vranove nad Topľou - 12.3.2008 sa konala súťaž zručnosti žiakov 2. a 3. ročníka vo vyučovaných disciplínach. Pri tejto príležitosti si škola zaradila do programu aj besedu o zdravej výžive.
- MŠ Kukučínova 14.4.2008 – 16 klientov.
- HZOS vo Vranove nad Topľou 31.5.2008 – seminár koordinátorov prevencie drogových závislosti - vyšetřených 15 klientov.
- ZŠ Lúčna 22.8. a 25.8.2008 – 36 klientov.
- ZŠ Juh 21.11.2008 – 32 klientov.
- Gymnázium Vranov nad Topľou 27.11.2008 – 21 klientov.

Niekoľko aktivít sme realizovali aj v rámci vzdelávania žiakov:

- Vo februári to bola vedomostná súťaž o zdravom životnom štýle organizovaná v spolupráci s HZOS a Pedagogicko-psychologickou poradňou vo Vranove nad Topľou. Súťaž mala v programe vedomostný kvíz na tému drogy, výtvarnú súťaž a prednášku o zdravom životnom štýle. Súťažili študenti Gymnázia vo Vranove nad Topľou.

- V ZŠ Vehec sa konala výtvarno-vedomostná súťaž žiakov I. stupňa v oblasti zdravotvedy, kde sme boli členkami komisie pri rozhodovaní o výsledkoch.

9.4.7 Zdravá výživa pre zdravé srdce

Podprojekt: Sledovanie výživového stavu vybraných skupín populácie

Vzhľadom na nepriaznivú situáciu v spôsobe stravovania našej populácie sme pokračovali v plnení projektu „Sledovanie stavu výživy vybraných vekových skupín dospelých populácie“. Projektom sa získava informácia o výživovom stave vybranej populačnej skupiny regiónu, s dôrazom na výskyt nadváhy a obezity. Projekt má charakter monitorujúci a výskumný. Naším cieľom v tomto programe je informovať respondentov o zásadách správnej výživy, zdôrazňovať vzťah výživy k civilizačným chorobám a propagovať potravinárske výrobky označené logom „Zdravá výživa pre zdravé srdce“. Tým sme zároveň splnili rovnomenný projekt, na podporu spotreby zdraviu prospešných potravín a lepšiu orientáciu pri ich výbere pre našich klientov.

V tomto programe pokračujeme plnením projektu „Sledovanie stavu výživy vybraných vekových skupín dospelých populácie“. Štvrtý rok sledujeme cieľovú skupinu 80 klientov stredne ťažko pracujúcich, vo veku od 19 – 59 rokov (M) a 19- 60 rokov (Ž).

Štandardné vyšetrenie rizikových faktorov KVOCH absolvuje 80 klientov v spomínaných vekových skupinách. Respondenti vyplnia dotazník o životospráve a jednoduchý jedálny lístok. Pracovníci PZ každému klientovi vypracujú klinicko-somatometrický dotazník a záznamový list o biochemickom vyšetrení. Výsledky vyšetrení odovzdávame pracovníkom oddelenia hygieny výživy na spracovanie v programe Alimenta.

9.5 Aktivity pri príležitosti významných dní

Svetový deň zdravia:

7.apríl – Svetový deň zdravia, sme si tohto roku pripomenuli o to slávnostnejšie, že má „okružlu“ 60- ročnú tradíciu. V roku 2008 sa prioritnou témou tohto dňa stala „**Ochrana zdravia pred klimatickými zmenami**“.

Pracovníci nášho úradu zorganizovali niekoľko aktivít na podporu zdravia v našom regióne. V „*Deň otvorených dverí*“ sme mali výnimočnú príležitosť motivovať verejnosť k starostlivosti o svoje zdravie napríklad návštevou Poradenského centra. Poskytli sme informácie o zdravotných rizikách, o predchádzaní a vzniku civilizačných ochorení.

Deň otvorených dverí sme sproagovali:

- prostredníctvom médií:
 - krátkym článkom a oznamom o aktivite v regionálnej tlači (Vranovské noviny, Novinky)
 - oznamom v mestskom rozhlase
 - oznamom v regionálnej televízii TV B52
 - oznamom na webovej stránke RÚVZ
- 7.a 8.apríla sme v poradni vyšetřili **21 klientov** (štandardné vyšetřenia + krátke individuálne poradenstvo)

V tomto týždni sme Svetovému dňa zdravia venovali ešte ďalšie aktivity:

- 9.4. v OD Kaufland sme vyšetřili cholesterol, glykémiu, TK **21 klientom**
- 10.4. v hypermakete TESCO sme vyšetřili **30 klientov** (cholesterol, glykémiu, TK a krátke poradenstvo)
- 14.4. v MŠ Kukučínova Vranov nad Topľou **16 klientov**
- Názorná propagácia – nástenky v budovách RÚVZ s témou Svetového dňa zdravia

O tom, že aktivity našli odozvu v našej verejnosti, sa prejavilo bohatou účasťou v Poradni, ktorá pretrváva naďalej aj mimo dní venovaných Svetovému dňu zdravia.

V celkovej návštevnosti (88) mali prevahu ženy (62), pred mužmi (26). V súbore prvý krát vyšetrených dosiahli prvenstvo v návštevnosti klienti zo skupiny 45-54 ročných.

Novo zistených bolo: 14 hraničných a 4 zvýšené hodnoty cholesterolu, 2 hraničné a 2 zvýšené hodnoty glykémie

Deň hypertenzie:

Arteriálna hypertenzia je svojím častým výskytom a priamymi kardiovaskulárnymi dôsledkami, jedna z chorôb, ktoré rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú zdravotný stav obyvateľstva a jeho úmrtnosť. Preto sme sa snažili čo najúčinnejšie informovať širokú verejnosť o cieľových hodnotách krvného tlaku.

- Odoslali sme na uverejnenie, do miestnych regionálnych novín, článok pod názvom „Hypertenzia – neviditeľný nepriateľ“.
- Meranie TK v Klube dôchodcov Centrum vo Vranove nad Topľou, spojené s výukou samomerania TK.
- Meranie TK v priestoroch Akadémie vzdelávania vo Vranove nad Topľou, opakované - 4 krát.
- V PZ sme priebežne poskytovali informácie o prevencii, liečbe a životnom štýle osôb s týmto zdravotným problémom. Niektorým jednotlivcom sme poskytli aj kurz samomerania TK.
- Tiež pri terénnych výjazdoch, realizujeme len samostatné merania TK s informáciami, ako takému ochoreniu predchádzať, či s ním „existovať“.

Svetový deň bez tabaku:

Vzhľadom na to, že SR patrí medzi prvých 13 štátov, ktoré ratifikovali dohodu o kontrole tabaku v rámci „Rámcového dohovoru“, za ďalšiu z priorít našej činnosti pokladáme prevenciu fajčenia.

Každé dva roky vyhlasuje Národný inštitút verejného zdravia vo Fínsku medzinárodnú súťaž pre fajčiarov Prestaň a vyhraj, ktorá ponúka účinnú pomoc pri odvykaní od fajčenia. V medzinárodnom meradle sa táto súťaž realizuje už od roku 1994 a Slovensko sa do nej zapojilo tohto roku už ôsmy krát.

Na národnej úrovni ju vyhlásil Úrad verejného zdravotníctva SR. Na našej, regionálnej úrovni sa do nej zapojil RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou.

Kampaň súťaže začala už koncom apríla. Spropagovali sme ju:

- v regionálnych novinách článkom o pravidlách súťaže, s názvom „Prestaň a vyhraj 2008“
- oznamom v mestskom rozhlase
- oznamom na web. stránke RÚVZ
- vyhotovili sme tiež vlastný edičný materiál, ktorý sme distribuovali v rôznych zariadeniach, a na mestských tabuliach.

3.7.2008 na pôde ÚVZ SR prebehlo vyhlásenie výsledkov súťaže „Prestaň a vyhraj“. Tohto roku sa do súťaže na Slovensku prihlásilo len 370 súťažiacich, z toho 217 mužov a 153 žien (pre porovnanie: v roku 2006 súťažilo 1055 prihlásených, 625 mužov a 430 žien). Z hľadiska rozdelenia krajov bol najvyšší počet prihlásených z Banskobystrického kraja, na druhom mieste z Prešovského kraja a na treťom mieste z Košického kraja. Vranov n/T mal 5 účastníkov, nevyhral nikto. Prvá cena putovala do Partizánskeho, druhá do Košíc, tretia nebola udelená. Počet účastníkov vo všeobecnosti klesá.

- Na aktivitách k Svetovému dňu bez tabaku, sa priamo v tento deň podieľali 2 oddelenia – Oddelenie epidemiológie a Oddelenie podpory zdravia. 31.mája sa konal seminár koordinátorov prevencie drogových závislosti zo škôl podporujúcich zdravie, ktorý organizovala Pedagogicko - psychologická poradňa, HZOS a RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou. Na seminári odznela prednáška o zdravom životnom štýle. PZ vyšetrila rizikové faktory KVOCH 15-tím účastníkom seminára.

Svetový deň srdca

Celý september sa niesol v znamení kampane MOST – mesiac o srdcových témach, ktorý organizovala Slovenská kardiologická spoločnosť a Slovenská nadácia srdca. Akcia mala pomôcť k zvýšeniu povedomia našej verejnosti o rizikách prispievajúcich k týmto ochoreniam. Kampaň sme rozbehli článkom v regionálnej tlači a na internete pod názvom „Investujme do svojho srdca“. Vyhотовili sme aj nástenku s názvom „Srdce máme len jedno“. V rámci kampane sme realizovali aj niekoľko výjazdov v teréne:

- meranie TK v priestoroch Akadémie vzdelávania vo Vranove nad Topľou
- vyšetrenie seniorov Klubu dôchodcov v Nižnom Hrušove (cholesterol, glykémia, TK) – 19
- Kaufland - 17.9.2008 – 20
- Tesco 19.9.2008 - 27
- Metodické centrum Hornozemplinskej knižnice vo Vranove nad Topľou- vyšetrenie zamestnancov a niekoľkých členov knižnice, s krátkou besedou o civilizačných chorobách - 16
- MAPIER textilný závod – prevádzka Banské - 15

Svetový deň potravín

Vyšetrili sme všetky štandardné rizikové faktory KVOCH časti personálu Slovenskej vodárenskej spoločnosti a.s., odštepny závod Vranov nad Topľou (17) a Agromix s. r. o., Sedlíská (15). Vyšetrenie sme spojili s besedou o správnej výžive. Vyšetrenia boli súčasťou prieskumnej úlohy Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácie.

Európsky týždeň BOZP

V októbri 2008 sa konal Európsky týždeň bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Týmto týždňom začala aj celoeurópska informačná kampaň s názvom „**Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík**“, ktorá má pokračovanie aj v roku 2009.

Na našej, **regionálnej úrovni** túto kampaň organizovalo Oddelenie podpory zdravia v spolupráci s Oddelením preventívneho pracovného lekárstva pri RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou, kampaň mediálne spropagovalo na web. Stránke RÚVZ a v regionálnych novinách, tiež názornou propagáciou - nástenkou v centrálnej budove RÚVZ.

- Ako „zdravé pracovisko“ bola vytypovaná kovovýroba KOVO Hudák spol. s. r. o., Čaklov, ktoré sme v rámci Európskej kampane „Zdravé pracoviská – hodnotenie rizík“ navštívili v dňoch 28. a 29.10.2008. Vyšetrenie bolo plánované a prebehlo za štandardných podmienok. Vyšetřili a evidovali sme rizikové faktory biologické a faktory životného štýlu, ktoré sa spájajú s pravdepodobnosťou srdcovo-cievnych ochorení. Súbor tvorilo 39 vyšetřených, 35 mužov vo veku od 22 do 61 rokov a 4 žien vo veku od 28 do 56 rokov. Výsledky vyšetření ukázali, že zo skupiny 35-tich mužov, 8 (t.j. 22,85%) mali hraničné hodnoty **cholesterolu**, ostatní mali cholesterol v norme. Nevyskytla sa ani jedna kritická hodnota cholesterolu. Dyslipoproteinémia

prevažovala v skupine 45-54 ročných. U žien sa vyskytla 1 kritická hodnota cholesterolu vo vekovej skupine 45-54 ročných, ostatné mali cholesterol v norme. Výsledky **glykémie** mužov boli v 2 prípadoch hraničné (vo vekovej kategórii 35-44 a 55-64), v jednom prípade liečený diabetes mellitus a ostatní mali normálne hodnoty glykémie. Zo žien mala 1 hraničnú hodnotu glykémie (vo vekovej kategórii 45-54), ostatné boli v norme.

Z ďalších ukazovateľov sme sledovali **BMI**. 15 mužov (t.j. 14,3%) sa pohybovalo v pásme obezity, 19 mužov (t.j. 54,3%) v pásme nadmernej hmotnosti, a len 11 (t.j. 31,42%) mužov malo normálnu hmotnosť. V skupine žien 2 trpeli obezitou, 1 mala nadmernú a 1 normálnu hmotnosť.

Najčastejším rizikovým faktorom zamestnancov bol **vysoký TK**, žiaľ v každej vekovej skupine, s maximom v skupine 45-54 ročných. Hypertenziu malo až 51,4% mužov. Tak isto polovica žien trpela hypertenziou.

Záverom možno povedať, že najrizikovejšou skupinou boli 45-54 roční zamestnanci. Vo vyšetrenej skupine fajčilo len 5 zamestnancov a to menej ako 10 cigariet denne.

Všetci zamestnanci konzumovali bežnú stravu, prevažne denne mäsitú.

Vyšetreným sme zároveň poskytli poradenstvo podľa individuálnej situácie, zvlášť pri poruche lipidového a glycidového metabolizmu a pri hypertenzii. Efekt intervencie spoznáme pri nasledujúcej kontrole, ktorú plánujeme v prvom polroku 2009.

- Počas Európskeho týždňa BOZP sa konal Deň otvorených dverí RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou. Každé oddelenie podalo informáciu o svojej činnosti dvom skupinám študentov (Gymnázium a Stredná drevárske škola vo Vranove nad Topľou).

Svetový deň cukrovky

14. novembra si každoročne pripomíname Svetový deň diabetu. Dnes toto ochorenie zaraďujeme medzi civilizračné ochorenia, preto aj v aktivitách mu venujeme mimoriadnu pozornosť:

- článok s názvom „Riziko cukrovky sa dá znížiť, len - o nej treba vedieť“ v regionálnej tlači (Vranovské noviny, Novinky a na web. stránke RÚVZ)
- vyšetrenie glykémie v Klube dôchodcov Nižný Hrabovec, spojené s besedou o prevencii pred touto chorobou (26 seniorov)

Ďalšie činnosti PZ

V súlade s realizáciou preventívnych programov zameraných na podporu, ochranu a rozvoj zdravia, sa RÚVZ so sídlom vo Vranove nad Topľou, ZP Dôvera a Všeobecná zdravotná poisťovňa dohodli na spolupráci, ktorej predmetom boli merania rizikových faktorov KVOCH. S týmto zámerom sme vykonali niekoľko aktivít:

Spolupráca so ZP Dôvera:

- 27.-28.5. vyšetrenie pracovníkov firmy Duotex (veľkoobchod s pančuchovým tovarom a bielizňou) s. r. o. vo Vranove nad Topľou (22 poistencov)
- 24.7. – vyšetrenie pracovníkov Slovenskej poisťovne Allianz a.s. (16 poistencov)
- 26.8. – vyšetrenie pracovníkov Mestského úradu vo Vranove nad Topľou (20 poistencov)

Spolupráca so VZP :

- 18.9. – vyšetrenie zamestnancov Sociálnej poisťovne, pobočky Vranov nad Topľou (28 poistencov)

- 24.9. – vyšetrenie zamestnancov prevádzky MISS vo Vranove nad Topľou (14 poistencov)

9.6 „Zdravotný stav a úmrtnosť špeciálnej skupiny obyvateľstva (Rómov)“

V uvedenom programe sme v sledovanom období systematicky nepracovali..

9.7 „Vyzvi srdce k pohybu“

Projekt sa tohto roku neplní, nasledujúca kampaň je v roku 2009.

9.8 Národný program prevencie chronických srdcovo - cievnych ochorení

CINDI:

V programe CINDI sme sa zamerali na monitoring a evidenciu biologických rizikových faktorov (cholesterol, glykémia, triglyceridy, HDL a LDL - frakcie cholesterolu, výpočet aterogenných indexov, BMI a TK). Preventívne vyšetrenie sme poskytovali celej populácii bez vekového obmedzenia a rajónnej príslušnosti. V roku 2008 sme zaznamenali pozoruhodnú návštevnosť. K starostlivosti o svoje zdravie sme verejnosť mobilizovali rôznymi spôsobmi masmediálnej komunikácie, edičnými materiálmi, aj osobne. Okrem klientov, ktorí navštívili našu poradňu, sme počet vyšetrených zvýšili výjazdmi v teréne, kde sme rizikových klientov vyhľadávali aktívne.

V sledovanom období sme realizovali

	1 134 vyšetrení
Počet klientov, ktorí navštívili poradňu zdravia	975
Prvýkrát vyšetrených klientov	658
Kontrolne vyšetrených klientov	476

V celkovej návštevnosti tvorili najpočetnejšiu skupinu 45-54 roční klienti. Prevalu mali **ženy 768**, pred **mužmi 366**. Najpočetnejšiu skupinu v kontrolných vyšetreniach tvorili 55-64 roční klienti.

V teréne, pri **38 výjazdoch**, sme vyšetřili **672 klientov**.

10. Kontrola tabaku

Pri príležitosti Medzinárodného dňa bez fajčenia sme pripravili akciu „**Jablko za cigaretu**“, ktorú sme v našom meste organizovali tretí krát. Tu sme sa naozaj riadili heslom „Pracujme všetci pre zdravie“. Do akcie sme zapojili aj študentov z Gymnázia vo Vranove nad Topľou, pracovníkov RÚVZ iných oddelení a hlavne fajčiarov mesta Vranov nad Topľou. Akcia prebiehala 18.11.2008 od 9.00 – 12. 00 hod. na šiestich stanovištiach s najväčšou koncentráciou obyvateľstva (Tesco, Kaufland, Ela Market, Vranovská nemocnica n.o., COOP Jednota a Obvodný úrad mesta Vranov nad Topľou). Členovia skupín formou oslovenia podávali základné informácie o negatívach užívania tabakových výrobkov, rozdávali letáky s protifajčiarskou tematikou a vymieňali jablká za cigaretu. Oslovených bolo 900 ľudí, rôznych vekových kategórií, cigaretu za jablko vymenilo 188 fajčiarov. Aktivitou sme chceli podporiť veľkú protifajčiarsku kampaň, zmeniť smer životného štýlu fajčiarov, chrániť nefajčiarov.

Výsledky kampane sme zverejnili v článku „Jablko za cigaretu“ na web. stránke RÚVZ.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom vo Zvolene**

1. ODDELENIE HYGIENY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

1.1. Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Zber údajov o kvalite pitnej vody, o zdravotných dôsledkoch spôsobených nehodami a zraneniami detí a o respiračných ochoreniach u detí spôsobených vonkajším a vnútorným znečistením ovzdušia.

Vzhľadom k tomu, že uvedené úlohy sú zamerané na detskú populáciu- spolupráca s oddelením hygieny detí a mládeže

1.4. Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

Prostredníctvom webovej stránky zverejňujeme celoročne zdravotno-výchovné informácie (o kvalite pitnej vody, vody na kúpanie-LTS, aktuálne zákazy dodávky pitnej vody a zákazy používania vody na kúpanie, spôsoby zabezpečenia zdravotnej bezchybnosti pitnej vody, možné zdravotné riziká požitia závadnej pitnej vody, súvisiace právne predpisy a pod.) tak, aby boli zverejňované informácie aktuálne, odborné a zrozumiteľné pre širokú verejnosť.

-úloha má dlhodobý charakter

1.6. Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene nie sú vyhlásené prírodné kúpacie oblasti. RÚVZ so sídlom vo Zvolene sa zameria na monitorovanie kvality vody na kúpanie umelých kúpalísk v súlade s platnou legislatívou a na výkon ŠZD cieleného na kontrolu zariadení z hľadiska vybavenia prevádzky, dodržiavania ustanovení platnej legislatívy, vrátane ukladania opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene je celkovo 27 bazénov s celoročnou prevádzkou a 22 bazénov so sezónnou prevádzkou.

- úloha má dlhodobý charakter

1.7. Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

RÚVZ so sídlom vo Zvolene nepatrí k vybraných RÚVZ, ktoré sa v máji roku 2008 zapojili do pilotnej štúdie. Samotný projekt, kedy mali byť do projektu zapojené všetky RÚVZ, nebol zatiaľ spustený.

1.8. Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

RÚVZ so sídlom vo Zvolene vykonáva monitoring kvality pitnej vody počas celého roka a to plnením Harmonogramu odberu vzoriek pitných vôd, vypracovaného podľa NV SR č. 354/2006 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu. V spádovom území RÚVZ so sídlom vo Zvolene je celkovo 61 verejných vodovodov, z toho 28 v správe obecných úradov. K 30.06.2008 bolo celkovo odobraných a vyšetrených 209 vzoriek pitnej vody, z toho 173 minimálnych rozborov a 36 úplných rozborov. V období od 1.07.2008-31.12.2008 bolo

odobratých a vyšetrených 144 vzoriek pitnej vody, z toho 120 minimálnych a 24 úplných rozborov.

Aktuálne informácie o kvalite pitnej vody (aktuálne zákazy dodávky pitnej vody) sú uverejňované na našej webovej stránke.

Pri kompletizácii údajov pre správu o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre EÚ spolupracujeme s ÚVZ SR.

2. ODDELENIE PREVENTÍVNEHO PRACOVNÉHO LEKÁRSTVA

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

- Počet exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce v okrese
 - Zvolen - 367 z toho 116 žien
 - Detva - 640 z toho 56 žien
 - Krupina - 456 z toho 16 žien
 - Celkom - 1463 z toho 188 žien**

- Počet nových rizikových prác v okrese:
 - Zvolen - 4
 - Detva - 0
 - Krupina - 3
 - Celkom: 7**

- Počet zrušených rizikových prác v okrese:
 - Zvolen - 3
 - Detva - 3
 - Krupina - 7
 - Celkom: 13**

V okrese Zvolen bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku, kat. 3. v spoločnosti:

- DRU a.s., Strážska cesta 6, Zvolen, na pracovisku obsluha baličky v počte 1 zamestnanec.
- Zvolenská teplárenská, a.s., Lučenecká cesta 25, Zvolen, pracovisko kotolňa, profesia: strojník TG, majster kotolne, pomocný kurič.

V okrese Detva došlo k zvýšeniu počtu rizikových prác a počtu zamestnancov v podniku Lesy SR, š.p., Odštepny závod Kriváň,

- Expedičný sklad Kriváň, profesia: pilčík, z titulu hluku, kat.3, vibrácií 4
- Expedičný sklad Vígl'aš, profesia: pilčík, obsluha UNC, z titulu hluku, vibrácií kat.3

V okrese Krupina bola vyhlásená riziková práca z titulu hluku, kat. 3. v spoločnosti:

- LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o., Krupina na pracoviskách
 - príprava kože a textílii, výrobná linka sedacieho nábytku, pracovisko clipp, narážanie matíc
- EUROVIA – Kameňolomy s.r.o., Osloboditeľov 66, Košice – lom Hanišberg došlo k vyhláseniu rizikovej práce na základe merania hlukovej záťaže a chemických škodlivín –

pevné aerosoly (prach). Súčasný stav je 6 zamestnancov, v expozícii hluk – kat. 3., prach – kat. 3.

V spoločnosti KSR – Kameňolomy SR, s.r.o. – Lom Tepličky boli vyhlásené rizikové práce u profesií:

- strojník nakladača KOMATSU z titulu hluku - kat. 3, prachu - kat.3
- vodič BELAZU z titulu hluku - kat.3, prachu - kat.3
- strojník bagra VOLVO z titulu hluku –kat.3, prachu –kat.4
- obsluha zásobníkov z titulu hluku-kat. 3, prachu-kat.3
- obsluha drviča z titulu hluku – kat. 4, prachu – kat. 3
- prevádzkový elektrikár z titulu hluku – kat. 3, prachu – 3
- prevádzkový údržbár z titulu hluku a prachu – kat. 4.

V okrese Zvolen bola zrušená riziková práca v Národnom rehabilitačnom centre Kováčová, pracovisko rtg, kat. 3, v počte 2 zamestnanci, z toho 1 žena. Riziková práca z titulu chem. látok kat. 3 v PD Pliešovce, PD Dobrá Niva, a.s.

V okrese Detva bola zrušená riziková práca v Poľnohospodárskom družstve Detvianska Huta, družstvo, Detvianska Huta 100, AGROSEV, spol.s r.o., Bottova 1, Detva z titulu chemických látok (agrochemikálie), v celkom počte 5 zamestnancov, kat. 3. V spoločnosti VOSKED spol. s.r.o. Kriváň 590 bola zrušená riziková práca z dôvodu presťahovania prevádzky do iného okresu mimo pôsobnosti RÚVZ Zvolen.

V okrese Krupina riziková práca bola zrušená z titulu chemických látok (agrochemikálie) kat.3, v Roľníckom družstve v Cerove, Cerovo, AGHROHONT DUDINCE, družstvo, Dudince a Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Litava, AGROCHOV s.r.o.Bebrava, Krupina, Roľnícke družstvo Bzovík, PD Senohrad, Hontianske výrobné družstvo Horný Badín.

V sledovanom období neboli uložené sankcie zamestnávateľom za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce.

- Kontroly na rizikových pracoviskách boli vykonané napr. Bučina DDD, spol. s.r.o., Zvolen - pracovisko sekačka, OP-TIM Krupina, Kameňolomy SR – lom Tepličky, EUROVIA - Kameňolomy s.r.o. Košice - Lom Hanišberg, Sekier, Vígľaš, VOSKED spol. s.r.o. Kriváň – kovovýroba, Roľnícke družstvo v Cerove, Cerovo, RD Bzovík, RD Senohrad, Družstvo AGRA Litava, so sídlom v Mýtnej, prevádzka Litava, Poľnohospodárske družstvo Detvianska Huta, družstvo, Detvianska Huta, AGHROHONT DUDINCE, družstvo, Dudince, AGROSEV, spol.s r.o., Detva, MRAMOR spol. s.r.o., Priemyselná štvrť 5, Krupina, PPS Group a.s, Detva v halách H4, H5, H6,H7, AGROCHOV s.r.o., Bebrava Krupina, DRU a.s., Strážska cesta 6, Zvolen, Agrodružstvo Devičie, PD Senohrad, LIND MOBLER SLOVAKIA s.r.o. Krupina.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov

- vykonané preverky zamerané na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými látkami a prípravkami – 9 previerok - Roľnícke družstvo v Cerove, Cerovo, RD Bzovík, RD Senohrad, Družstvo AGRA Litava, so sídlom v Mýtnej, prevádzka Litava, Poľnohospodárske družstvo Detvianska Huta, družstvo, Detvianska Huta, AROHONT DUDINCE, družstvo,Dudince, AGROSEV spol. s.r.o, Detva, AGROCHOV s.r.o., Bebrava Krupina, Agrodružstvo Čabradský Vrbovok.

- 1 preverka v Stredoslovenskej vodárenskej prevádzkovej spoločnosti, a.s., Banská Bystrica – laboratórium pitných vôd úpravne vody Hriňová.

- mimoriadne situácie a havárie sa nevyskytli
- schválené prevádzkové poriadky
RD Bzovík, RD Budča, Družstvo AGRA Litava so sídlom v Mýtnej - prevádzka Litava, AGROSPOL Hontianske Nemce, družstvo Hontianske Nemce, PD Senohrad, Agrodružstvo Devičie,

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu

Neevidujeme rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi. Ako práce s expozíciou karcinogénom sme identifikovali prácu s cytostatikami v NsP – Vaše ZDRAVIE n.o., Zvolen a prácu s rôznymi druhmi tvrdého dreva.

Organizácia	Chemický karcinogén, proces s rizikom chemickej karcinogenity	Klasifikácia podľa NV SR č. 356/2006 Z. z. v znení NV SR č. 301/2007 Z. z.	Počet exponovaných spolu /žien	Množstvo spotrebovaných látok /rok**
NsP - VAŠE ZDRAVIE n. o., Zvolen	Cytostatiká	1	20/20	Perorálne – 54 tabliet Injekčne - 4

- práce s rôznymi druhmi tvrdého dreva – v sledovanom období bol vykonaný štátny zdravotný dozor v spoločnosti TRIUM v.o.s. Budča, Píla SEB Sebechleby, Píla IRON ART Hont.Tesáre, Dlhopolec DREVO – TREND, Dobrá Niva, Peter Krnáč PKM, Hriňová, Jambrich DREVOSA Krupina, AS TRADE Krupina, spol. s.r.o., Báčovce 34, Hontianske Tesáre, AD – PLUS s.r.o., Detva - piliarská výroba.
- vývojový trend je porovnateľný s predchádzajúcimi rokmi
- v sledovanom období práca s azbestom sa neprehodnocovala

2.1.4. Znižovanie psychickej záťaž

V sledovanom období sa psychická záťaž neprehodnocovala.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného preťaženia

Za sledované obdobie boli prešetrované podozrenia na ochorenie z povolania u profesie:

- pekárka (krájačka chleba) v pekárni CHAMÍR Očová
- ošetrovatelka hospodárskych zvierat v AGROSPOL Hontianske Nemce, družstvo
- čašník, Hotel Kaskády Sliach
- dojička, PD Očová
- opravár poľnohospodárskych strojov, VLM Pliešovce

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenie zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice.

Za sledované obdobie bolo prešetrované podozrenie na ochorenie z povolania u profesie servisný technik v spoločnosti AGROBON Zvolen, spol. s r.o., prevádzka

Zvolenská Slatina, predtým profesia traktorista a vedúci technických služieb a energetik v PD Očová.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami.

Štátny zdravotný dozor na pracoviskách so zobrazovacími jednotkami (podľa NV SR č.276/2006 Z. z.)	Počet
Previerka (ukončená záznamom)	5
Kontrolné listy	59
Pokyny pre odstránenie nedostatkov	0
Sankčné opatrenia	0

V sledovanom období boli vykonané kontroly zamerané na prácu so zobrazovacími jednotkami v 5 spoločnostiach na 6 pracoviskách:

- Značková predajňa ORANGE, LAKOTA s.r.o., Detva, RD Bzovík, Doprastav a.s., Hronská 3211/1, Zvolen, GT SYSTEMS 2 s.r.o. Detva, Zvolenská teplárenská, a.s., Zvolen. Práca so zobrazovacími jednotkami spĺňala všetky požadované kritéria.

2.3. Zdravé pracoviská

Od marca minulého roku v spoločnosti MRAMOR spol. s r.o., Priemyselná štvrť 5, Krupina realizujeme projekt „Zdravé pracoviská“, cieľom ktorého je analýza zdravotného stavu, spôsobu života zamestnancov a výsledkov pracovného prostredia a pracovných podmienok.

V júni 2008 sme opakovane vyšetrili u 12 zamestnancov (muži – 10, ženy - 2) spoločnosti základné biochemické hodnoty v rámci kardiovaskulárneho programu (cholesterol, HDL – cholesterol, glukózy a triglyceridy v krvi) pomocou prístroja Reflotron. Ďalej sme vyšetrili krvný tlak, základné antropometrické údaje i osobnú a rodinnú anamnézu. Po vyšetrení sme poskytovali poradenskú činnosť v rámci zdravotného a životného štýlu tým klientom, u ktorých boli namerané hodnoty v krvi zvýšené. Všetci boli poučení o zásadách zdravého životného štýlu.

Zároveň bol dotazníkovou metódou u 9 starších mužov (35-59 r.) a u dvoch starších žien (35-59 r.) sledovaný výživový stav v rámci plnenia projektu „Sledovanie výživového stavu u vybraných vekových skupín dospeléj populácie.“

V spoločnosti bol vykonaný súčasne štátny zdravotný dozor, pri ktorom bolo posudzované pracovné prostredie. Možno konštatovať, že došlo k zníženiu hlučnosti na pracoviskách tým, že sa už používajú len bezhlučné kotúče DIAMANT BOARTH. Počas prevádzky v apríli 2008 došlo na pracovisku frézovňa k výmene kotúčovej brúsky a píly GREGORY za stranovú leštičku typ LUNA 740/780, MONTRESOR 1958-2008, talianskej výroby. Ku kotúčovým pílam sa zakúpili 2 stĺpové žeriavy, ktoré odbremenia obsluhu strojných zariadení od namáhavej práce pri opracovaní kameňa. Spoločnosť má zabezpečenú pracovnú zdravotnú službu. Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci pre zamestnancov vykonávajúci prácu 3. a 4. kat. zabezpečuje ako jej zmluvný partner MUDr. Vlasta Virecová. Preventívne lekárske prehliadky vo vzťahu k práci pre zamestnancov, ktorí nevykonávajú rizikóvu prácu, vykonávajú ich zmluvní praktickí lekári pre dospelých. Objektivizácia hluku na pracovných miestach bude vykonaná v I. štvrtroku 2009.

3. ODDELENIE HYGIENY VÝŽIVY, BEZPEČNOSTI POTRAVIN A KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

ČÚ: 3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Úloha sa plnila priebežne podľa ročného plánu úradnej kontroly rozpracovaného na podmienky RÚVZ so sídlom vo Zvolene.

Na sledovanie obsahu dusičnanov bolo v priebehu roka 2008 odobratých 60 vzoriek dojčenskej a detskej výživy, pričom všetky vzorky vyhovovali požiadavkám Nariadenia komisie (ES) č.1881/2006, z 19.decembra 2006, ktorým sa ustanovujú maximálne hodnoty obsahu niektorých kontaminantov v potravinách.

Na monitoring obsahu dusitanov bolo v priebehu roka 2008 odobratých 60 vzoriek dojčenskej a detskej výživy, pričom u všetkých vzoriek dusitany neboli zistené danou metódou – ND.

Na sledovanie mykotoxínov a patulínu vo vzorkách dojčenskej a detskej výživy bolo odobratých päť vzoriek s výsledkom skúšok - nezistené danou metódou.

Na kontrolu rezíduí prípravkov na ochranu rastlín u potravín určených pre dojčatá a malé deti boli odobraté dve vzorky do laboratória RÚVZ ÚVZ, Trnavská cesta 52, Bratislava, doposiaľ nám výsledky týchto rozborov neboli doručené.

ČÚ. 3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospelaj populácie SR.

Projekt vychádza z „ Programu ozdravenia výživy obyvateľstva SR“. Cieľ projektu je cieleným sledovaním výživy vybraných skupín obyvateľstva vytvoriť trvalé signálne centrá v SR, ktoré budú získavať a hodnotiť informácie o celkovom vývoji a zmenách spôsobu stavu výživy sledovaných populačných skupín a tým súčasne poskytovať podklady pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej a zdravotnej politiky u obyvateľov SR. Týmto projektom sa získa informácia o výživovom stave vybranej populačnej skupiny obyvateľstva s dôrazom na výskyt nadváhy a obezity.

Úloha je rozdelená do troch častí: Výber cieľovej skupiny – 2 vekové kategórie mužov a žien pre stredne ťažkú prácu v zmysle odporúčaných výživových dávok pre obyvateľov SR (Vestník MZ SR čiastka 7 – 8/1997, číslo SOZO – 1586/1997-08 zo dňa 3.marca 1997. RÚVZ so sídlom vo Zvolene vyšetril v kategórii:

stredne ťažká práca – ženy – veková kategória 19 – 34 r., v počte 20

stredne ťažká práca – ženy – veková kategória 35 – 54 r., v počte 20

stredne ťažká práca – muži – veková kategória 19 – 34 r., v počte 20

stredne ťažká práca – muži – veková kategória 35 – 59 r., v počte 20

Každý klient obdržal návod na vyplnenie 1 – dňového jedálneho lístka, ktorý je po vyplnení spracovaný v programe Alimenta. Ďalej sa vyplňa dotazník o životospráve – A. Spotreba potravín a pokrmov – stravovacie zvyklosti a B. Pohybová aktivita a životospráva.

Druhú časť tvorí Klinicko – somatometrický dotazník, ktorý poskytne informáciu o : hmotnosti, výške, BMI, WHR, TK.

Tretiu časť tvorí záznamový list pre biochemické vyšetrenie. Táto časť úlohy je plnená prostredníctvom poradní zdravia. Každému klientovi bola odobratá kapilárna krv na stanovenie lipoproteinového metabolizmu (Cchol.,TGL,HDL,LDL,Glu). Vyšetrenie sa vykonáva na prístroji Reflotron. Analýza výsledkov, tabuľky, grafy sú spracovávané v programe Microsoft Excel.

Výber klientov, ako aj nasledné vyšetrenia boli vykonané v závodoch LIND, Krupina, PROMA Zvolen, OP-TIM, Krupina, MRAMOR, Krupina. Ukončený projekt bol odoslaný

na krajské spracovanie do RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici. Celoslovenské zhodnotenie vykonáva RÚVZ so sídlom v Poprade.

ČÚ. 3.3. Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

V priebehu roka v zmysle plnenia úlohy „Systém kontroly obsahu jódu v jedlej soli“ boli mesačne odoberané dve vzorky jedlej soli a to jedna tuzemskej výroby a druhá z dovozu. Do 31.12.2008 sme odobrali 12 vzoriek kuchynskej soli tuzemskej a 12 vzoriek kuchynskej soli dovozovej. Z celkového počtu vzoriek nevyhovovali dve vzorky a to jedna z tuzemskej výroby (Varená jódovaná jedlá soľ - Solivary a.s., Prešov) a druhá z dovozu (Morská jedlá soľ jódovaná, Gemma di mare – výrobca Salins group, France), nakoľko bolo zistené < ako 15 mg.kg⁻¹ KJ (KJ a KJO₃ ako KJ).

ČÚ. 3.4. Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V zmysle usmernenia na zabezpečenie jednotného výkonu štátneho zdravotného dozoru nad kozmetickými výrobkami v roku 2008 bol pre RÚVZ so sídlom vo Zvolene stanovený počet odobratých vzoriek v počte 17. V termíne do 31.12.2008 táto úloha bola splnená a to nasledovne: odobratých bolo 5 vzoriek kozmetických výrobkov na ochranu pred slnečným žiarením, vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR, pričom zistené množstvá UV filtrov vyhovovali požiadavkám prílohy č.7 k NV SR č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky. Súčasťou tejto úlohy bola aj kontrola označovania podľa odporúčania EK o účinnosti opaľovacích prípravkov 2006/647/ES, pričom u viacerých výrobkov sa na obale nenachádzali obrázkové piktogramy, ani značka UVA – piktogram.

Ďalej boli odobraté vzorky zubných pást na vyšetrenie fluoridov v nich, vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ so sídlom v Žiline, pričom vyhovovali požiadavkám NV SR č.658/2005 Z.z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, príloha č.3 zoznam látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené.

V zmysle plnenia úlohy – farbivá v kozmetických výrobkoch na farbenie vlasov bolo odobratých päť vzoriek permanentných a dlhotrvácnych farieb na vlasy, pričom vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR s výsledkom, že zistené koncentrácie farbív vyhovovali požiadavkám NV SR č.658/2005, príloha č.3 zoznam látok, ktorých použitie v kozmetických výrobkoch je obmedzené. V označovaní výrobkov neboli zistené nedostatky, na obale boli uvedené dôležité upozornenia.

Štvrtou úlohou bolo sledovanie potenciálnych alergénov vo vonnej kozmetike. Odobraté boli štyri vzorky – a to dve vzorky ústnej vody, jedna vzorka vody po holení a jedna vzorka eau de parfum, natural spray. Vyšetrenie vzoriek vykonalo laboratórium RÚVZ Bratislava, hlavné mesto SR. Tri vzorky vyhovovali požiadavkám NV SR č.658/2005 Z.z., prílohe č.3 zoznam látok, ktorých použitie je v kozmetických výrobkoch obmedzené. Zistené potenciálne alergény boli uvedené v zozname zložiek – ingredients (INCI) na obale výrobku. U jednej vzorky Colgate Plax Whitening – ústna voda bol zistený benzyl benzoát, so zistenou hodnotou 0,00301 % hm. , avšak pri hodnote > 0,001 % bol výrobca povinný uviesť prítomnosť látky v zozname zložiek u výrobkov, ktoré sa nezmývajú, čo výrobca v tomto prípade neuviedol. Túto vzorku hodnotíme ako nevyhovujúcu z hľadiska označovania.

ČÚ. 3.5. Bezpečnosť kozmetických výrobkov

Nakoľko v našom spádovom území sa nenachádza výrobca kozmetických výrobkov a nie je evidovaný žiadny dovozca kozmetických výrobkov, preto nie sme zapojení do riešenia tejto úlohy.

4. ODDELENIE HYGIENY DETÍ A MLÁDEŽE

Úloha 4.3. Zneužívanie návykových látok (alkohol, tabak, drogy) u detí a mládeže

Počas školského roka sme zrealizovali prednášky pre žiakov základných a stredných škôl okresov Zvolen, Detva a Krupina zamerané na správny životný štýl, riziká a škodlivosť návykových látok, vyšetrenie žiakov a študentov na prístroji smokerlyzer.

V rámci Dňa otvorených dverí na RÚVZ Zvolen pri príležitosti „Svetového dňa zdravia“, ktorého sa zúčastnili aj študenti Strednej zdravotnej školy zo Zvolena sme sa cielene zamerali na problematiku zneužívania návykových látok u mládeže. Organizačne sme v našom regióne zabezpečovali súťaž „Prestaň a vyhraj“ 2008 pre stredoškolákov, vysokoškolákov, pedagógov a zamestnancov škôl.

Úloha 4.4. Prevencia chybného držania tela

Hlavná úloha bola zameraná na zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom. Do úlohy bola zapojená 1 stredná škola Spojená stredná škola Lieskovská cesta 1, Zvolen a 1 gymnázium – Gymnázium Ľudovíta Štúra Hronská 3, Zvolen. V Spojenej žiakov 2.ročníka – 2.B a 13 žiakov 3.ročníka – 3.B prostredníctvom dotazníka o pracovnom prostredí v triede, dotazníka o požiadavkách na prácu s počítačom, dotazníka o zdravotnom stave žiaka a čas strávený prácou s PC. V gymnáziu sme zmonitorovali tri učebne informatiky, 30 žiakov 4.A triedy (rozdelení boli na 3 skupiny o počte 9,10,11 žiakov). Zozbierané údaje boli zadané do programu Excel na ďalšie spracovanie.

Úloha 9.3. Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku.

Projekt ÚVZ SR sme začali realizovať v školskom roku 2005/06 v materských školách okresu Zvolen – MŠ Tehelná Zvolen, MŠ Imatra Zvolen, MŠ Budča, MŠ Zvolenská Slatina, MŠ Dobrá Niva. Projekt je zameraný na vekovú skupinu 4 – 6 ročných detí (celkovo 111detí), ich rodičov a pedagógov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich.

Začiatkom roka bola ukončená III. etapa, ktorá bola zameraná na preverenie účinnosti zdravotno-výchovných pôsobení (pracovníkmi odd.HDM RÚVZ so sídlom vo Zvolene, pedagógmi a stomatológmi). Deti zapojené do projektu ovládajú správnu techniku čistenia zubov teoreticky i prakticky, ako aj používanie dentálnych pomôcok, ovládajú základné vedomosti z oblasti stomatohygieny. Vedomosti o stomatohygiene učiteľov máme podchytené vo vystupných dotazníkoch pre učiteľov, ktoré spolu s výsledkami vyšetrenia chrupu detí stomatológom sme zaslali na celoslovenské spracovanie projektu na ÚVZ SR Bratislava.

Postupne počas roka sme sa podieľali na zdravotno-výchovnom pôsobení v oblasti orálneho zdravia v predškolských zariadeniach v našom regióne v rámci štátneho zdravotného dozoru – kontrola osobnej a prevádzkovej hygieny ako aj formou prednášok s názornou ukážkou techniky čistenia zubov demonštrovanom na fantóme, nácvikom správnej techniky čistenia zubov detí, zapožičaním videofilmov s danou problematikou.

Projekt Školy podporujúce zdravie

Hlavnou prioritou projektu Zdravé materské školy a Školy podporujúce zdravie je v rámci primárnej prevencie zvyšovať zdravotné uvedomenie nielen detí predškolského a školského

veku , ale aj učiteľov, rodičov a viesť ich k zdravému spôsobu života a kladnému postojú k vlastnému zdraviu.

V okrese Zvolen je zapojených do projektu 11 materských škôl a 6 základných škôl, v okrese Detva 5 materských škôl, 7 základných škôl, v okrese Krupina 1 materská škola a 6 základných škôl .

V materských a základných školách zapojených do projektu Školy podporujúce zdravie sme vykonávali :

- **štátny zdravotný dozor** , v rámci ktorého sme usmerňovali riaditeľov škôl pri vytváraní ozdravných opatrení na školách na základe sledovania podmienok výchovno-vzdelávacieho procesu, pracovného miesta žiaka, správneho držania tela žiakov, pohybovej aktivity, spoločného stravovania, ochrany duševného zdravia, prevenciou pred úrazmi, návykovými látkami a pod.

- presadzovali sme nutnosť zmeny spôsobu života, zdravý životný štýl detí a celej rodiny a evokovanie pocitu zodpovednosti za vlastné zdravie u detí, rodičov a učiteľov realizovaním **prednášok** pre žiakov základných škôl okresu Zvolen , Detva, Krupina zamerané na zdravý životný štýl, prevenciu úrazovosti detí, infekčných a neinfekčných ochorení

- **konzultácie individuálne, skupinové** s riaditeľmi, s pedagógmi ohľadom zdravých životných a pracovných podmienok v zariadeniach pre deti a mládež

- v Materskej škole Imatra Zvolen, MŠ Tehelná Zvolen, MŠ Budča, MŠ Dobrá Niva, MŠ Zvolenská Slatina bol zrealizovaný **projekt „Monitorovanie stavu orálneho zdravia v materských školách“**

- vypracovali sme **odborné usmernenie zamerané na preventívne opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia pedikulózy** u detí, ktoré sme zaslali zariadeniam pre deti a mládež (materské školy, základné školy)

Projekt Identifikácia rizikových jedincov z hľadiska kardiovaskulárnych chorôb v dlhodobom sledovaní dieťaťa od narodenia po 7. rok života – kohortová štúdia.

Do štúdie je zapojených 10 detí vo veku 7 rokov (počet určilo RÚVZ Banská Bystrica), ktoré máme v sledovaní od ich narodenia a máme k dispozícii údaje o ich antropometrických parametroch, hodnotách krvného tlaku, biochemických parametroch (glykémia, inzulinémia). Všetky údaje spracováva a vyhodnocuje riešiteľské pracovisko RÚVZ Banská Bystrica.

6. ODDELENIE EPIDEMIOLOGIE

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM

Zabezpečiť realizáciu očkovacieho kalendára pre očkovanie detí v roku 2008

Dohliadali sme na včasnosť a plynulosť pravidelného očkovania detí na základe očkovacieho kalendára v súlade s § 5 zákona č. 355/2007 Z. z. a s kategorizáciou očkovacích látok určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1.2008 podľa zákona č. 577/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Surveillance a kontrola ochorení preventabilných očkovaním

Priebežne sme sa podieľali na vzdelávaní zdravotníckeho personálu v jednotlivých detských ambulanciách. Prostredníctvom médií – články v regionálnych novinách (Zvolenské noviny, MY Žurnál, Detsviasky aperitív, Hont, internetovej stránky Mestských úradov Zvolen, Detva a Krupina, internetovej stránky základných, stredných a vysokých škôl.

Manažment očkovania

Zabezpečujeme podklady pre vyhodnotenie registra očkovaných v SR

Kontrola očkovania v SR

Organizačne sme zabezpečili prípravu ku kontrole očkovania v okresoch Zvolen, Detva a Krupina u praktických lekárov pre deti a dorast.

Vykonalí sme kontrolu zaočkovanosťi v okrese Zvolen:

DA Poliklinika /5x/ DA Sekier /2x/, DA Zvolen Západ /3x/, DA Budča, DA Sliach /2x/, DA Zvolenská Slatina, DA Dobrá Niva, DA Pliešovce, DA Očová, kontrolu zaočkovanosťi zdravotníckych pracovníkov.

Výsledky niektorých druhov očkovania:

Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnymi infekciám a poliomyelitíde ročník narodenia 2006 – počet zaočkovaných detí tromi dávkami 98,3%.

Preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v predškolskom veku: prvé preočkovanie v ročníku narodenia 2004 – 97,7%.

Druhé preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v ročníku narodenia 2001 – 97,4%

Tretie preočkovanie v školskom veku ročníku narodenia 1994 – 98,5%

Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2006 – 98,8%, ročník narodenia 2005 – 98,7%.

Preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 1966 – 99,6%

Preočkovanie proti poliomyelitíde ročník narodenia 1994 – 98,4%

Vykonalí sme kontrolu zaočkovanosťi v okrese Detva: DA Detva /4x/, DA Hriňová /2x/, kontrolu zaočkovanosťi zdravotníckych pracovníkov.

Výsledky niektorých druhov očkovania:

Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnymi infekciám a poliomyelitíde ročník narodenia 2006 – počet zaočkovaných detí tromi dávkami 100%.

Preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v ročníku narodenia 2001 – 100%

Druhé preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v ročníku narodenia 2001 – 100%

Tretie preočkovanie v školskom veku ročníku narodenia 1994 – 100%

Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2006 – 98,7%

Ročník narodenia 2005 – 98,7%

Preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 1966 – 99%

Preočkovanie proti poliomyelitíde ročník narodenia 1944 – 100%

Vykonalí sme kontrolu zaočkovanosťi v okrese Krupina:

DA Krupina /3x/, DA Dudince /1x/, kontrolu zaočkovanosťi zdravotníckych pracovníkov.

Výsledky niektorých druhov očkovania:

Základné očkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis, vírusovej hepatitíde typu B, hemofilovým invazívnymi infekciám a poliomyelitíde ročník narodenia 2006 – počet zaočkovaných detí tromi dávkami 99,5%

Preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v predškolskom veku: prvé preočkovanie v ročníku narodenia 2004 – 99,5%

Druhé preočkovanie proti diftérii, tetanu, pertussis v ročníku narodenia 2001 – 100%

Tretie preočkovanie v školskom veku ročníku narodenia 1994 – 97,7%

Základné očkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 2006 – 96,7%

Ročník narodenia 2005 – 100%

Preočkovanie proti osýpkam, rubeole a parotitíde ročník narodenia 1966 – 99,2%

Preočkovanie proti poliomyelitíde ročník narodenia 1944 – 97,7%

6.2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHOROB

Zlepšiť hlásenie prenosných ochorení

Opakovane sme informovali lekárov prvého kontaktu a ďalších zdravotníckych pracovníkov o povinnosti hlásiť výskyt infekčných ochorení v mesačných informáciách o výskyte infekčných ochorení. O možnosti získania informácií o výskyte infekčných ochorení v našom regióne cestou otvoreného portálu programu EPIS.

Analyzovať riziká hrozby nových alebo „staronových“ infekčných ochorení.

Vedúci odd. epidemiológie absolvoval školiacu akciu na SZU v Bratislave zameranú na problematiku nových a staronových infekčných ochorení a na opatrenia pri ich vzniku a šírení.

Pre možnosť rizika vzniku horeuvedených infekčných ochorení vrátane laboratórnej diagnostiky máme vypracovaný havarijný plán so Zoznamom členov koordinačnej komisie. Zoznam monitorovacej skupiny RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici a Zoznam členov výjazdovej skupiny odd. epidemiológie RÚVZ Zvolen s kontaktnými adresami a telefonickým číslami.

Zlepšiť informovanosť a zvýšenie edukácie obyvateľstva v problematike prenosných ochorení.

Lekárov prvého kontaktu informujeme o epidemiologickej situácii prostredníctvom mesačníkov o výskyte infekčných chorôb v regióne Zvolen, ďalej o možnosti získania informácií prostredníctvom otvoreného Portálu EPUIS o prenosných ochoreniach a o ich výskyte v SR. Verejnosť informujeme prostredníctvom médií (okresných novín), internetových stránok, o možnostiach predchádzania infekčným ochoreniam hlavne očkovaním, ale i ďalšími preventívnymi opatreniami.

6.3. INFORMAČNÝ SYSTÉM PRENOSNÝCH OCHORENÍ

Vyhľadávať relevantné údaje podľa požiadaviek legislatívy EÚ a jednotlivých EÚ sietí

U vybraných nákaz sme aktívne sledovali zoznamy položiek povinne hlásených do sietí. Tieto sme implementovali do položiek programu EPIS.

Manažment epidémií

V roku 2008 sme zaevidovali 5 epidémií: A02 Salmonelózu v DSS Zvolen, DD Detva, DD Slatinka – Zvolenská Slatina., A08 Dudince- Hotel Hviezda., A09 Kúpele Sliač.

Manažment kontaktov a ohnísk

Hodnotenie rok 2008

Spracované a vložené prípady do systému – potvrdené + pravdepodobné				1175
	Zvolen	Detva	Krupina	Spolu:
Počet spracovaných ohnísk	201	58	37	296
Počet chránených kontaktov očkovaním	57	61	9	127
Počet chránených kontaktov inak	581	242	153	976
Opatrenia prijaté rozhodnutím	84	70	18	172
Opatrenia prijaté pokynom na mieste	1203	372	432	2007

Zoznam epidémií	3	1	1	5
Počet lekárov hlásiacich cez internet EPIS	0	0	0	0

6.4. NOZOKOMIÁLNE NÁKAZY

Zaviest' surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz v programe EÚ HELICS

Prípisom RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme upozornili zdravotnícke zariadenia – lôžkové okresov Zvolen, Detva a Krupina na plnenie platnej legislatívy pre zdravotnícke zariadenia vrátane Vyhlášky č. 553/2007 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách n prevádzku zdravotníckych zariadení z hľadiska ochrany zdravia.

V rámci kontrol ŠZD sa vykonávalo aktivizovanie hlásenia nemocničných nákaz.

Na NN komisii pri NsP Vaše zdravie n. o. Zvolen bol predložený projekt HELICS pre surveillance NN, taktiež program HELICS bol predložený v NsP Krupina.

Implementovať moderné formy vzdelávania cieľových skupín zdravotníckych pracovníkov v oblasti prevencie NN

Pracovníci oddelenia epidemiológie sa zúčastnili na odborných konferenciách poraidaných SEA (Prevencia nozokomiálnych nákaz Kúpele Brusno) a seminárov poriadaných Spolkom lekárov pri NsP Vaše zdravie n.o. Zvolen. Poznatky zo vzdelávania v prevencii NN sú odovzdávané zdravotníckym pracovníkom aj pri kontrolách ŠZD v ambulatných a lôžkových zdravotníckych zariadeniach.

6.5. SURVEILLANCE CHRONICKÝCH OCHORENÍ

Realizovať kampaň „ Prestaň a vyhraj“

Propagácia kampane bola v masovokomunikačných prostriedkoch (Zvolenské noviny, Hont, Detviansky aperitív), na www stránkach MÚ Zvolen, Detva, Krupina, ZŠ, SŠ, VŠ a v RÚVZ so sídlom vo Zvolene. Ďalej v mesiaci apríl 2008 sa uskutočnil v RÚVZ Zvolen „ Deň zdravia“. Akcie sa zúčastnilo 131 osôb. V rámci poradenstva bola vedená kampaň „ Prestaň a vyhraj“.

Realizácia projektov v rámci programu CINDI

Pracovník odd. epidemiológie vedie poradňu na odvykanie od fajčenia. Poradňa dosahuje cca 20% úspešnosti, čo znamená že po roku zanechá fajčenie 20% klientov. Je to európsky priemer. Prednášky o rizikovom faktore – fajčenie boli realizované v Gymnázium Zvolen, vo vysokoškolskom rozhlase internátu VŠ Lesníckej a Drevárskej vo Zvolene, žiakov ZŠ a SZŠ. S odd. podpory zdravia je tesná spolupráca v získavaní nových klientov – fajčiarov do poradne a taktiež aktivity v zdravotno-výchovnej činnosti.

Spoluúčasť na projekte „Obezita“

V rámci vyšetrení klientov v poradni zdravia sa vykonávajú intervenčné aktivity u klientov so zistenou nadváhou alebo obezitou. Poskytne sa im odborné poradenstvo k rizikovým faktorom. Zdravotnou výchovou zameranou na správne stravovacie návyky v rodine predchádzame nárastu chronických neinfekčných ochorení v populácii SR.

6.6. MIMORIADNE EPIDEMIOLOGICKÉ SITUÁCIE

Stratégie súvisiace s pripravenosťou a kontrolou prenosných ochorení predstavujúcich závažnú hrozbu pre obyvateľstvo (pandémia, bioteroristické útoky) vrátane pandémie chrípky

RÚVZ má vypracovaný havarijný plán mimoriadnych opatrení pre región Zvolen pri hromadnom výskyte nákaz. Obsahuje okrem opatrení havarijného plánu aj opatrenia na predchádzanie vzniku a šírenia ochorení spôsobených vysoko patogénnymi vírusmi, ďalej zabezpečenie činnosti pre likvidáciu použitia bojových biologických prostriedkov. Havarijný plán obsahuje postupy pri možnom vzniku pandémie chrípky. Sentineloví lekári odoberajú biologický materiál pri chrípke a chrípke podobných ochoreniach. V rámci odberov sa podarilo zachytiť a izolovať vírus chrípky typu A v regióne Zvolen.

6.7. ENVIROMENTÁLNA SURVEILLANCE POLIOMYELITÍDY A SLEDOVANIE VDPV

Vykonávame odbery odpadovej vody z ČOV Zvolen – Pustý Hrad pre sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov. Zabezpečujeme transport odpadovej vody do virologického laboratória v Banskej Bystrici. Odber odpadovej vody je podľa harmonogramu RÚVZ Banská Bystrica.

9. ODDELENIE PODPORY ZDRAVIA

9.1 Materské centrá

Oslovili sme materské centrá v územnom obvode RÚVZ so sídlom vo Zvolene. Matky na materskej dovolenke sa schádzajú len sporadicky v provizórnych priestoroch. Navštívili sme materské centrum „Mravček“ so sídlom v Hriňovej. Z kapilárnej krvi sme 19 mamičkám vyšetrili základné biochemické ukazovatele (cholesterol, triglyceridy, glukózu), poskytli sme individuálne poradenstvo a zdravotno-výchovný materiál.

Materské centrá svoje potreby saturujú odborníkmi z kuratívy – gynekológia, pôrodnice. Prebiehajú dobrovoľné cvičenia pre ženy pod vedením odborníčky v priestoroch ZUŠ Zvolen, zamerané na jogu, kalanetiku a aerobic.

9.2 Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo

Dlhodobu spolupracujeme s klubmi dôchodcov (KD) v spádovom území RÚVZ Zvolen. Aktívne sa zapájajú najmä KD Bzovík, Jednota dôchodcov Lišov, KD Litava, KD Jalšovík, KD Krupina v spolupráci s ÚS SČK, KD Drieňovo. V r. 2008 sme vyšetrili 219 starších ľudí. Pravidelne nás oslovuje a žiada o vyšetrenia svojich zverencov Penzión Hontianske Moravce. Nie vo všetkých zariadeniach starostlivosti o starších ľudí majú záujem o nami ponúkané aktivity.

V KD Zvolen a KD Litava odznali prednášky na tému „Životospráva v treťom veku“, ktoré boli spojené s meraním tlaku krvi.

9.3 Zdravotno-výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygienu

Projekt na zlepšenie stavu chrupu obyvateľov SR realizujeme v spolupráci s oddelením hygieny detí a mládeže pri RÚVZ Zvolen. V predškolských zariadeniach sa uskutočnili

prednášky spojené s názornou ukážkou techniky čistenia zubov, nácvikom správnej techniky čistenia zubov. Boli zapožičané videofilmy s danou problematikou.

9.4 Aktivity pri príležitosti významných dní

Podľa aktualizovaného kalendára WHO pri príležitosti významných dní WHO pravidelne uskutočňujeme rozličné aktivity - prednášky, besedy, uverejňujeme články v regionálnych novinách, poskytujeme informácie na www stránky rôznych inštitúcií.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia (7.4.) sme v roku 2008 zorganizovali:

- Deň zdravia Mesta Detva MsÚ - (22 zúčastnených)
- Deň zdravia Mesta Sliach MsÚ - (44 zúčastnených)
- Deň otvorených dverí v RÚVZ Zvolen - (146 účastníkov)
- Deň zdravia Mesta Krupina v spolupráci s miestnym ÚS SČK - (56 zúčastnených)
- Deň zdravia Mesta Zvolen - - (155 zúčastnených)

Prebehli zdravotno-výchovné akcie pre stredoškolskú mládež. Na dni otvorených dverí na RÚVZ Zvolen sa zúčastnili študenti Strednej zdravotníckej školy vo Zvolene (49 študentov, 5 pedagógov), Združená stredná škola vo Zvolene (74 študentov, 3 pedagógovia). Prítomných sme informovali o činnosti poradne zdravia, vysvetlili sme im význam a činnosť poradne zdravia, prakticky sme im predviedli priebeh vyšetrení. Prednášky na tému zdravá výživa, fajčenie, očkovanie predniesol lekár z oddelenia epidemiológie a pracovníčka oddelenia podpory zdravia.

V rádiu Regina Banská Bystrica sme propagovali činnosť poradne zdravia pri príležitosti dňa otvorených dverí. V regionálnej tlači v týždenníkoch Žurnál a Zvolenské noviny boli uverejnené informácie o organizovaní dňa otvorených dverí.

Deň otvorených dverí na RÚVZ so sídlom vo Zvolene sme využili aj na propagáciu súťaže pre fajčiarov na odvykanie od fajčenia „Prestaň a vyhraj“. Aktívne sme sa podieľali na projekte „Nenič svoje múdre telo“ v spolupráci so ZŠ Kriváň. Akcia bola zameraná na propagáciu a podporu zdravého životného štýlu žiakov školy. Prostredníctvom odborných prednášok, aktivít, zážitkových foriem, žiaci nadobúdali vedomosti a zručnosti z oblasti zdravej výživy, pohybovej aktivity, starostlivosti o chrup a celkové zdravie. Na akcii sa podieľali aj pracovníci polície, colníci, ktorí informovali o trestnej zodpovednosti mládeže, nebezpečenstve drog a iných návykových látok. Vyškolení záchranári prakticky učili žiakov aj pedagógov poskytovať prvú pomoc. Predvedené boli praktické ukážky policajného zásahu pri vyhľadávaní drog aj s vycvičeným psom v teréne. Aktivitami so psychologičkou sa škola snaží odstrániť nežiadúce javy v triednych kolektívoch. Pracovníčka OPZ RÚVZ Zvolen odprednášala pre cca 60 žiakov 1. a 2. stupňa ZŠ Kriváň dve prednášky spojené s premietaním videofilmov na tému: „Výživa a šport“, spojené s diskusiou.

V Národnom lesníckom centre vo Zvolene odznela prednáška na tému „Prevencia srdcovo cievnych ochorení“ spojená s meraním krvného tlaku a tuku v organizme.

Pri príležitosti Dňa duševného zdravia bola v Podpolianskom osvetovom stredisku vo Zvolene odprednášaná téma „Duševné zdravie“. V Klube dôchodcov vo Zvolene odznela prednáška na tému „Životospráva v treťom veku“ spojená s meraním tlaku krvi pre seniorov.

Pre žiakov základných škôl vo Zvolene sme opakovane organizovali návštevy poradne zdravia na RÚVZ Zvolen spojené s praktickou ukážkou priebehu vyšetrení. Súčasne bola pre nich pripravená prednáška o škodlivosti fajčenia a o význame zdravej výživy.

V spolupráci s 3. ZŠ vo Zvolene sme uskutočnili blok prednášok v priestoroch zasadačky RÚVZ Zvolen pre 25 žiakov 9.ročníka. Odznela téma „Riziká spojené s fajčením“ s praktickými ukážkami a práce so smokerlyzérom. Časť prednášok o racionálnej výžive a význame pohybovej aktivity bola spojená s diskusiou na danú tému a vyplňovaním

dotazníka o spokojnosti a zisťovaním počtu prítomných fajčiarov. Dotazníky boli anonymné. Záujemcom boli vyšetrené hladiny cholesterolu, glukózy, zmeraný krvný tlak.

Pracovníci RÚVZ Zvolen prednášali pre pracovníkov školských stravovní na MsÚ Zvolen prednášky na tému správna výrobná prax prípravy pokrmov a nová legislatíva.

Odznel prednáškový cyklus pre zamestnancov TU Zvolen – Význam zeleniny a ovocia vo výžive človeka. Bola uskutočnená rozhlasová relácia pre študentov TU Zvolen – Zásady zdravej výživy.

V roku 2008 boli publikované články v odbornom periodiku Revue ošetrovateľstva, sociálnej práce a laboratórnych metodík na tému: “Zdravie rómskych žien žijúcich v osadách a možnosti jeho zlepšenia.”

Zlepšenie informovanosti obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie zabezpečujeme priebežne pri práci v poradni zdravia. Individuálne i skupinovo motivujeme a prehľujeme záujem obyvateľov o vlastné zdravie.

Týždeň boja proti drogám

Spolupracujeme so „Školami podporujúcimi zdravie“. V prevencii drogových závislostí i v prevencii pred HIV/AIDS odzneli prednášky, besedy, premietanie videofilmov, prezentácia prístroja smokerlyzer na Gymnázium vo Zvolene, ZŠ, Technickej univerzite vo Zvolene. V RÚVZ Zvolen už niekoľko rokov úspešne pracuje nadstavbová poradňa na odvykanie od fajčenia. Aktívne spolupracujeme s protidrogovou komisiou pri MsÚ vo Zvolene. Činnosť tejto komisie sa zameriava na komplexné riešenie drogovej problematiky v meste.

Problematiku fajčenia odprednášal cez internátny rozhlas na TU vo Zvolene lekár RÚVZ. Pre 30 študentov Gymnázia Ľ.Štúra vo Zvolene bola prednášaná problematika fajčenia.

Študentom SZŠ a ZŠŠ vo Zvolene a ich pedagógom (40) sme poskytli základné vyšetrenia v poradni zdravia, podľa potreby individuálne poradenstvo, študijný materiál a odznela prednáška na tému nozokomiálne nákazy.

V roku 2008 boli pripravené prednášky na tému „Fajčenie“:

1. Technická univerzita vo Zvolene : 13.5.2008- internátny rozhlas + praktická ukážka a vyšetrenie smokerlyzerom u študentov TU Zvolen
2. Gymnázium Zvolen : 16.5.2008 študenti 1.ročníka
3. Gymnázium Zvolen : 24.10.2008 študenti 1.ročníka

Medzinárodný deň srdca – Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia v spolupráci s MsÚ sme uskutočnili:

- Deň zdravia mesta Detva (verejnosť i pracovníci MsÚ Detva) - 22
- Deň zdravia mesta Sliač - (pre verejnosť) - 50
- Deň zdravia Mesta Zvolen - 155
- Deň otvorených dverí RÚVZ Zvolen - 146
- Deň zdravia mesta Krupina - v spolupráci s miestnym ÚS SČK - 56

Zdravá výživa pre zdravé srdce

Sledovanie výživového stavu vybraných skupín populácie realizujeme v spolupráci s oddelením hygieny výživy. Cielene bolo vyšetrených 80 respondentov mužov a žien vykonávajúcich stredne ťažkú prácu v spádovej oblasti RÚVZ Zvolen. Vyšetřili sme pracovníkov firmy Optim Krupina, Mramor Krupina, Proma Zvolen.

Svetový deň bez tabaku

RÚVZ Zvolen sa zapojil do súťaže Quit and Win propagáciou kampane formou:

- relácie v Rádiu Regina Banská Bystrica
- rozdávania letákov a prihlášok v spádovej oblasti RÚVZ Zvolen
- internet, regionálne noviny – Zvolenské noviny, Žurnál
- v poradni zdravia
- na prednáškach na SŠ, VŠ, ZDŠ

Svetový deň „Pohybom ku zdraviu“

Pre záujemcov je zabezpečená pohybová činnosť - cvičenie jogy, kalanetiky, aerobiku pod odborným dohľadom v priestoroch ZUŠ Zvolen.

Dňa 6.6.2008 sa do aktívnej pohybovej aktivity zapojili aj pracovníci RÚVZ Zvolen formou celodennej turistiky - v oblasti Látok (Hriňová). V jesennom období pracovníci RÚVZ Zvolen absolvovali športový deň v Tenisovom centre vo Zvolene.

9.5 Vyzvi srdce k pohybu

Kampaň prebieha každý druhý rok, pripravovali sme sa na jej realizáciu v roku 2009.

9.6 Národný program prevencie obezity

Prevenciu neinfekčných chronických ochorení i obezity uskutočňujeme pri skriningových vyšetreniach klientov v našej poradni zdravia i v teréne. Vykonávame intervenčné aktivity pre konkrétnych rizikových klientov poradne zdravia.

Dňa 12.6.2008 sme v spolupráci s oddelením preventívneho pracovného lekárstva a oddelením hygieny výživy RÚVZ Zvolen uskutočnili vyšetrenie pracovníkov firmy Mramor s.r.o. v Krupine. Vykonali sme odber biologického materiálu od pracovníkov na základné biochemické vyšetrenie, respondenti vyplnili dotazníky o stravovacích zvyklostiach, pohybovej aktivite, vystavení stresovým faktorom. Súčasťou akcie bolo aj podrobné vyplnenie dotazníka – jedálnička za posledných 24 hodín. Súbežne odborná pracovníčka oddelenia PPL RÚVZ Zvolen vykonala na tomto pracovisku štátny zdravotný dozor.

Aktivity k riešeniu problematiky narastajúcej detskej obezity v SR zabezpečujeme formou poradenstva o zdravom životnom štýle cez každú ženu – matku, klientku našej poradne. Aktivity vyvíjame aj cez materské centrá a spoluprácou s detskými lekármi v regióne Zvolen.

9.7 CINDI program SR – SHAPE UP

Zatiaľ prebiehala pilotná štúdia tohto projektu. RÚVZ Zvolen nebol do nej zaradený. V prípade zaradenia RÚVZ Zvolen do jeho riešenia bude tento projekt riešiť oddelenie hygieny detí a mládeže v spolupráci s oddelením podpory zdravia.

9.8 Iniciovat' a organizovat' zdravotno-výchovné akcie pre obyvateľov s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané SZO

Zvýšenie podielu spoločnosti na osvojení si zdravšieho spôsobu života zabezpečujeme rozširovaním informácií o podpore zdravia. Obyvateľov informuje o aktuálnych, prioritných problémoch najmä srdcovo-cievnych ochorení, onkologických ochorení, úrazovosti. V spolupráci s regionálnou tlačou a rozhlasom propagujeme aktivity RÚVZ Zvolen zamerané

na zdravý životný štýl, správne stravovacie a pohybové návyky, odvykanie od fajčenia, drogové závislosti a iné. Úspešne pracuje poradňa na odvykanie od fajčenia. Spolupracujeme so zriadenou protidrogovou komisiou na MsÚ Zvolen.

Úspešná je aj spolupráca s ÚS SČK Zvolen a Krupina. Aktívne sa podieľame na organizovaní súťaží pre mladých zdravotníkov. Rozvíjame spoluprácu so zdravotnými poisťovňami pri monitorovaní rizikových faktorov srdcovocievnych ochorení v regióne.

V spolupráci so základnými, strednými, vysokými školami, klubmi dôchodcov boli priebežne realizované bloky prednášok na tému fajčenie a zdravá výživa, šport a zdravie.

Žiaci 3.ZŠ vo Zvolene navštívili poradňu zdravia za účelom vyšetrenia (cholesterol, glukóza), zároveň odzneli prednášky o škodlivosti fajčenia a o význame zdravej výžive a pohybovej aktivity.

Celkovo bolo v roku 2008 vyšetrených v poradni zdravia 1514 klientov.

10. KONTROLA TABAKU

10.2. SLEDOVANIE A HODNOTENIE VÝKONU KONTROLY ZÁKONA O OCHRANE NEFAJČIAROV NA ZÁKLADE OZNÁMENÍ KONTRÓLNYCH INŠTITÚCIÍ

Mesačne vyhodnocujeme hlásenia o počte vykonaných kontrol v rámci ŠZD a o počte udelených pokút v rámci dodržiavania zákona č.377/2004 Z. z o ochrane nefajčiarov v znení zákona č.465/2005 Z. z. a zákona 378/2008 Z. z. za región Zvolen.

Počet vykonaných kontrol za mesiac január – december 2008: 1161

Počet uložených pokút v blokovom konaní a výška pokuty: 6 pokút t.j. 2x300 Sk, 4x100 Sk

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiari nad Hronom**

1. Oddelenie hygieny životného prostredia

1.1. AKČNÝ PLÁN PRE PROSTREDIE A ZDRAVIE III. (NEHAP III)

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

Sú určení gestori jednotlivých úloh v Akčnom pláne pre prostredie a zdravie a vybrané RÚVZ v SR, ktoré sa budú na riešení niektorých úloh podieľať. U niektorých úloh sa vykonáva ešte len prieskum, vyberajú sa riešitelia a spolupracujúce subjekty, prebieha výber indikátorov a pod.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v rámci svojich možností vykonáva aktivity na plnenie cieľov NEHAP III. Participuje na plnení regionálneho prioritného cieľa I a to vykonávaním monitoringu kvality pitnej vody z verejných vodovodov, výkonom štátneho zdravotného dozoru nad hromadným zásobovaním obyvateľov pitnou vodou, sledovaním vlastných vodných zdrojov u obyvateľov, ktorí o laboratórnu analýzu požiadajú, výkonom ŠZD na verejných studniach a vykonávaním monitoringu kvality vôd na kúpanie.

1.4. INFORMOVANIE VEREJNOSTI NA INTERNETOVEJ STRÁNKE O KVALITE PITNEJ VODY A O KVALITE VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ A UMELÝCH KÚPALÍSK

Cieľ

Zaviesť jednotnú formu – druh, rozsah a obsah informácií, ktoré musia byť systematicky zverejňované na www stránkach úradov.

Gestor
RÚVZ hl. m. SR so sídlom v Bratislave a v Košiciach
Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

V súčasnej dobe má odd. HŽP RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom zriadenú internetovú stránku, ktorú využíva celoročne na informovanie verejnosti o výsledkoch monitoringu kvality pitnej vody a monitoringu vôd na kúpanie počas trvania letnej turistickej sezóny. Na internetovej stránke sú ďalej k dispozícii údaje o platnej legislatíve v ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia, vzory žiadostí a prevádzkových poriadkov zariadení a register odborne spôsobilých osôb.

Pre RÚVZ v SR sa pripravuje budovanie informačného systému indikátorov životného prostredia a zdravia a zabezpečenie jeho implementácie na národnej úrovni s jednotným monitoringom environmentálneho zdravia pomocou stanovených indikátorov porovnateľných v celoeurópskom meradle.

1.6. MONITORING KVALITY VODY PRÍRODNÝCH KÚPACÍCH OBLASTÍ V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE EÚ

Cieľ

Sledovať a hodnotiť kvalitu vody prírodných rekreačných lokalít z hľadiska ochrany zdravia ľudí v súlade s platnou legislatívou, na základe získaných informácií usmerňovať štátny zdravotný dozor a nariaďovať opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov. Prehodnotiť súčasný stav zabezpečenia dátových tokov v oblasti monitoringu vodných plôch SR a vytvoriť informačný a databázový systém na monitorovanie vôd určených na kúpanie za účelom umožnenia plnenia reportingových požiadaviek podľa smernice 2006/7/ES.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

Správa o pripravenosti prírodných rekreačných lokalít na letnú turistickú sezónu 2008 a správa o vyhodnotení LTS bola postúpená prostredníctvom Informačného systému Vody na kúpanie na ÚVZ SR v stanovenom termíne.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom vykonával monitoring kvality vody z prírodných kúpacích oblastí v priebehu letnej turistickej sezóny 2008 v štyroch lokalitách s vodou vhodnou na kúpanie, ktoré boli Všeobecne záväznou vyhláškou Krajského úradu životného prostredia v Banskej Bystrici č. 6/2005 z 18.05.2005 vyhlásené za vody vhodné na kúpanie. Sú to tieto vody vhodné na kúpanie:

okres Žarnovica: Dolno Hodrušské jazero

okres Banská Štiavnica: Veľké Richňavské jazero, Počúvadlianske jazero, a Vindšachtské jazero.

Na Veľkom Kolpašskom jazere, ktoré bolo tiež vyhlásené za vodu vhodnú na kúpanie, sa vykonávala v roku 2008 povolená rekonštrukcia na základe rozhodnutia Obvodného úradu životného prostredia v Banskej Štiavnici č. 2007/00619/BS-SMI zo dňa 14.08.2007, ktoré bolo vydané pre Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.

Bol vypracovaný program monitorovania uvedených vôd vhodných na kúpanie, podľa tohto programu v priebehu LTS 2008 bolo vykonaných 8 odberov vzoriek vôd z každého jazera, spolu bolo počas LTS 2008 odobratých 40 vzoriek vôd v rámci monitoringu kvality vody vhodnej na kúpanie. V rámci štátneho zdravotného dozoru boli odobraté dve vzorky vody a to z Počúvadlianskeho a Vindšachtského jazera ako kontrolné vzorky pre nevyhovujúcu kvalitu vody z týchto dvoch jazier. Monitoring kvality vody bol vykonávaný v súlade so zákonom NR SR č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ukazovateľov uvedených v NV SR č. 87/2008 Z. z. a podľa Pokynov na zabezpečenie monitoringu a výkonu štátneho zdravotného dozoru nad vodou na kúpanie pre LTS 2008 OHŽP – 4892/2008 zo dňa 22.05.2008. Odbery boli vykonávané v dvojtýždňových intervaloch počas letnej turistickej sezóny. Laboratórne analýzy vykonávali laboratória RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici.

Z laboratórných výsledkov kvality vody vyplynul záver, že neboli zistené závažné nedostatky v kvalite vody. Došlo k prekročeniu medznej hodnoty v ukazovateli riasy v Dolno Hodrušskom jazere (1 vzorka), ďalej v ukazovateľoch: koliformné baktérie v Počúvadlianskom jazere (1 vzorka), enterokoky v Počúvadlianskom jazere (1 vzorka) a Vindšachtskom jazere (1 vzorka), nález *Pseudomonas aeruginosa* v Dolno Hodrušskom a Počúvadlianskom jazere (v oboch jazeroch v jednej vzorke) a nález *Proteus mirabilis* vo Vindšachtskom jazere (1 vzorka). Bola niekoľkokrát prekročená aj medzná hodnota v ukazovateli priehľadnosť na Dolno Hodrušskom jazere a Počúvadlianskom jazere.

V 32. kalendárnom týždni sme zaznamenali zhoršenú kvalitu vody v Počúvadlianskom jazere, voda bola zmenená vizuálne. Pri odbere vzorky vody dňa 05.08.2008 bol zaznamenaný už len ústup vodného kvetu, ktorý bol najviac naviaty v jednej zátok jazera. Výskyt vodného kvetu na hladine vody pravdepodobne kulminoval v 31. kalendárnom týždni. Na základe laboratórných analýz vodného kvetu, ktoré boli vykonané v akreditovaných skúšobných laboratóriách, odbor objektivizácie faktorov životných podmienok ÚVZ SR v Bratislave bola zistená 100 % akútna toxicita vodného kvetu. Situácia s nahromadeným vodným kvetom sa na Počúvadlianskom jazere už do konca sezóny nezopakovala, kvalita vody bola pri nasledujúcich odberoch vyhovujúca.

Uvedené prírodné kúpacie oblasti v spádovom území RÚVZ v Žiari nad Hronom boli návštevníkmi využívané hlavne počas víkendov, inak bola návštevnosť malá.

V priebehu LTS 2008 boli v mesiaci júl informatívne odobraté vzorky vody aj z ďalších prírodných vodných nádrží, ktoré sú počas letných mesiacov využívané na kúpanie a to: Hodruša Hámre – Kopanice, Banská Štiavnica - Klinger, Štiavnické Bane – Evičino jazero, Belianske jazero v Banskej Belej a Nová Baňa - Tajch. Tieto vodné plochy využíva na kúpanie menší počet ľudí, z každej vodnej plochy bola odobratá jedna vzorka vody podľa pokynov ÚVZ SR OHŽP – 4892/2008 zo dňa 22.05.2008. Kvalita vody z uvedených vodných nádrží vyhovovala vo vyšetrených mikrobiologických, biologických a fyzikálno – chemických ukazovateľoch požiadavkám NV SR č. 87/2008 Z. z.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom k prevádzke rekreácie v jednotlivých kúpacích oblastiach nevydal súhlasné rozhodnutie, vodné plochy nemali prevádzkovateľov a rekreácia tu prebiehala neorganizovane. Úroveň vybavenosti rekreačných areálov je nevyhovujúca, nie sú riešené parkovacie plochy, vstupy do vody, chýbajú vyhovujúce WC, prezliekacie kabínky, sprchy a pod. Príslušné obecné úrady zabezpečovali len uskladňovanie a likvidáciu komunálneho odpadu, v areáli Počúvadlianskeho jazera a Veľkého Richňavského jazera boli umiestnené aj ekologické záchody. Vo všetkých areáloch boli rozmiestnené odpadkové koše. V okrese Banská Štiavnica je v rekreačnej oblasti Počúvadlianske jazero vybudovaný autocamping, ktorého majiteľom je Mesto Banská Štiavnica. Počas tejto LTS však autocamping nebol v prevádzke. V okrese Žarnovica je vybudovaný stanový tábor v Hodruši Hámroch, ktorý počas tohtoročnej sezóny tiež nebol v prevádzke. V Revištskom Podzámčí pri Žarnovici boli v prevádzke dva stanové tábory. V Novej Bani – Tajch sa rekonštruuje stanový tábor, počas LTS 2008 ešte nebol v prevádzke. V okrese Žiar nad Hronom v meste Kremnica bol v prevádzke len jeden autocamping, ktorý celoročne prevádzkuje súkromný podnikateľ. Druhý autocamping v meste Kremnica, na Ul. Bystrickej, nebol počas LTS v prevádzke. Vodácka základňa v Hronskej Dúbrave je tiež už druhú sezónu mimo prevádzky.

Výsledky laboratórných rozborov boli vkladané do IS Vody na kúpanie. Informácie o priebehu LTS boli každý týždeň aktualizované tiež cez informačný systém. Aktuálne informácie o priebehu LTS boli uverejňované aj na internetovej stránke www.ruvzzh.sk.

1.7. ZHODNOTENIE POKLESU SPOTREBY PITNEJ VODY Z VEREJNÝCH VODOVODOV A ZDRAVOTNÝCH DOSLEDKÔV

Cieľ

Táto úloha má za cieľ zistiť, aký a či vôbec má dopad na zdravotný stav obyvateľstva pokles spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

Ďalšími cieľmi úlohy je zistiť príčiny vedúce obyvateľov k menšej spotrebe vody a zistiť, aký zdroj vody používajú domácnosti na pitné účely. Cieľovými skupinami sú detská populácia a obyvateľstvo pripojené na verejné vodovody. Dňa 15.05.2008 bola zahájená pilotná štúdia projektu, ktorú realizovali RÚVZ hl. mesta Bratislavy, RÚVZ Trenčín, RÚVZ Poprad, RÚVZ Banská Bystrica, RÚVZ Žilina, RÚVZ Košice, RÚVZ Senica a RÚVZ Topoľčany. Do 30.05.2008 mali byť známe výsledky z pilotnej štúdie. V septembri r. 2008 mal byť projekt zahájený a budú ho riešiť všetky RÚVZ v SR. Ukončenie projektu sa predpokladalo v decembri r. 2008. Bude vybraných 10 000 respondentov cez Register obyvateľov SR, ktorým bude zaslaný do domácnosti dotazník. Dotazníky budú distribuované poštou. Aby bola návratnosť dotazníkov čo najvyššia, bude potrebné informovať miestnych obyvateľov prostredníctvom médií – miestnych novín, mestského rozhlasu, mestskej televízie a pod. Každá obálka pre domácnosť bude obsahovať: dotazník, sprievodný list o projekte spolu s formulárom informovaného súhlasu, informačný leták o pitnej vode a predplatenú obálku na adresu odosielateľa. Získané údaje budú zadávané a spracované pomocou programu Epi Data. Výstupmi z projektu bude záverečná správa z výsledkov pilotnej štúdie, záverečná správa z výsledkov z projektu a zdravotno - výchovný materiál.

V súčasnej dobe je projekt zastavený z toho dôvodu, že nie je k dispozícii softwar s náhodným výberom respondentov.

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom nemá vedomosť a ani mu neboli hlásené žiadne ochorenia v súvislosti s poklesom spotreby pitnej vody z verejných vodovodov.

1.8. MONITORING PITNEJ VODY NA SPOTREBISKU V SÚLADE S PLATNOU LEGISLATÍVOU, PRÍPRAVA PODKLADOV PRE SPRÁVU EÚ

Cieľ

Systematické sledovanie kvality pitnej vody u spotrebiteľa v súlade so zákonom č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Na základe získaných informácií usmerňovanie výkonu štátneho

zdravotného dozoru nad pitnou vodou v SR a nariaďovanie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

V rámci ŠZD bolo vykonaných za rok 2008 25 kontrol verejných vodovodov. Zabezpečujú sa pravidelne odbery vzoriek vôd na laboratórne vyšetrenie z verejných vodovodov v stanovených intervaloch. Za rok 2008 bolo odobratých 199 vzoriek vôd, z toho v okrese Žiar nad Hronom bolo odobratých 98 vzoriek vôd, v okrese Žarnovica 67 vzoriek vôd a v okrese Banská Štiavnica 34 vzoriek vôd. Na úrovni štatutárnych zástupcov prevádzkovateľov verejných vodovodov bude prejednaná kvalita vody za rok 2008 a budú prijaté potrebné opatrenia. Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že najzávažnejším problémom kvality vody je mikrobiologická závadnosť v okrese Žarnovica a Žiar nad Hronom. Vo verejných vodovodoch sa nevyskytli nadlimitné hodnoty dusitanov a dusičnanov.

Závažnejšie nedostatky v dezinfekcii vody boli riešené opatrením RÚVZ Žiar nad Hronom na odstránenie zistených nedostatkov a to v 13 prípadoch. V okrese Žiar nad Hronom – v 7 prípadoch, v okrese Žarnovica – v 5 prípadoch a v okrese Banská Štiavnica – v 1 prípade. V jednom prípade bolo vydané opatrenie - zákaz používať vodu na pitie a varenie v okrese Banská Štiavnica. Nedostatky v kvalite vody, aj keď bol vo vode zistený voľný chlór boli riešené podnetom na odstránenie zistených nedostatkov a to v 16 prípadoch. V okrese Žiar nad Hronom – 7, v okrese Banská Štiavnica – 1 a v okrese Žarnovica 8.

Nedostatok vody v roku 2008 sa prejavil na verejnom vodovode Veľká Lehota, Trnavá Hora, Kunešov, Pitelová, Hodruša Hámre časť Kopanice a Banská Hodruša. Výsledky terénnych zistení vrátane výsledkov laboratórnych skúšok pitnej vody sa archivujú a vyhodnocujú jednotným programom VYDRA.

O kvalite pitnej vody je verejnosť informovaná prostredníctvom internetu na webovej stránke RÚVZ Žiar nad Hronom www.ruvzsh.sk.

Kvalita vody za rok 2008 na spotrebiskách verejných vodovodov v rámci monitoringu bola nasledovná:

Okres Žiar nad Hronom: mikrobiologická závadnosť – 13,77 %, biologická závadnosť – 2,04 %, celková závadnosť – 15,31 %. Celkový počet odobratých vzoriek 98, voľný chlór nebol zistený v 30 vzorkách, t. j. 30,61 %. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je 44 320, t.j. 92,21 %.

Okres Žarnovica: fyzikálno-chemická závadnosť – 1,49 %, mikrobiologická závadnosť – 13,43 %, biologická závadnosť – 4,48 %, celková závadnosť – 17,91 %. Celkový počet odobratých vzoriek 67, voľný chlór nebol zistený v 20 vzorkách, t. j. 29,85 %. Počet zásobovaných obyvateľov pitnou vodou je 24 734, t.j. 90,59 %.

Okres Banská Štiavnica: mikrobiologická závadnosť – 11,76 %, biologická závadnosť – 11,76 %, celková závadnosť – 17,65 %. Celkový počet odobratých vzoriek 34, voľný chlór nebol

zistený v 6 vzorkách, t. j. 17,65 %. Počet obyvateľov zásobovaných pitnou vodou 15 817, t. j. 93,64 %.

Dezinfekcia pitnej vody sa na verejných vodovodoch vykonáva dezinfekčným prostriedkom chlórnanom sodným a plynným chlórrom dávkovacím čerpadlom. Pri pravidelných odberoch vzoriek vôd sa na jednotlivých spotrebiskách verejných vodovodov kontroluje voľný chlór automatickým analyzátorom HACH CHLORINE.

Za rok 2008 bol voľný chlór zistený v 143 vzorkách, v 56 vzorkách nebol zistený.

V prípade zistenia nedostatkov v kvalite pitnej vody za neprítomnosti voľného chlóru na spotrebisku verejného vodovodu sú okamžite prevádzkovateľovi verejného vodovodu nariadené opatrenia na zabezpečenie kontinuálnej a účinnej dezinfekcie.

2. Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1. ZNIŽOVANIE MIERY ZDRAVOTNÝCH RIZÍK ZAMESTNANCOV Z PRACOVNÉHO PROSTREDIA, PRACOVNÝCH PODMIENOK A SPÔSOBU PRÁCE

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Prehodnocujeme evidenciu rizikových prác za príslušné okresy nášho regiónu podľa vyhlášky MZ SR č.448/2007 Z. z. a súčasne aktualizujeme vydané rozhodnutia o určení rizikových prác. Celkom bolo vydaných 26 rozhodnutí, 7 z uvedeného počtu sú zrušené rozhodnutia (ukončenie činnosti, vyradenie motorových vozidiel a pod.). 17 rozhodnutí o určení rizikových prác 3.a 4. kategórie sú prevažne už existujúce právne subjekty, ktoré prehodnocovali platné rozhodnutie z dôvodu technických opatrení, organizačných opatrení, na základe výsledkov meraní a posúdením rizík pracovnou zdravotnou službou. 2 rozhodnutia o určení rizikových prác 3.a 4. kategórie boli vyhlásené dvom novým právnym subjektom. Koncom roka 2008 v spádovom území RÚVZ v Žiar nad Hronom bolo v 3.a 4. kategórii RP podľa ASTR celkom evidovaných 6258 osôb, z toho 654 žien. V roku 2007 bolo v 3.a 4. kategórii RP podľa ASTR evidovaných 4006 osôb, z toho 715 žien. V porovnaní s rokom 2007 došlo k poklesu evidovaných osôb, najmä v okrese Žiar nad Hronom o 748 osôb.

V rámci vybraných kontrol (v roku 2008 sme skontrolovali 72 vybraných zamestnávateľov) sme u týchto zamestnávateľov kde sú vyhlásené práce neuložili sankcie ani opatrenia na ochranu zdravia zamestnancov.

2.1.2. ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z VEĽMI JEDOVATÝCH LÁTOK A JEDOVATÝCH LÁTOK A PRÍPRAVKOV

V rámci ŠZD sme sa zamerali na kontrolu zabezpečenia ochrany zdravia pri skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými látkami. Bolo vydané jedno rozhodnutie na manipuláciu s týmito látkami. Zaznamenali sme vo všeobecnosti pokles v používaní týchto látok. Z 21 lekární len 1 lekárne požiadala o vydanie rozhodnutia na manipuláciu s veľmi jedovatými látkami, ostatné lekárne veľmi jedovaté látky (prípravky IPLP- individuálna príprava liečiv a prípravkov) nepoužívajú, čo nám potvrdili aj záznamy z kontrol v rámci ŠZD, ktoré sme vykonali vo všetkých lekárňach nášho regiónu.

Likvidácia obalov a nepoužiteľných zbytkov od veľmi jedovatých látok a jedovatých látok a prípravkov je v plnom rozsahu zabezpečovaná zmluvu (oprávnenou firmou na odvoz a likvidáciu).

2.1.3. ZNIŽOVANIE ZDRAVOTNÝCH RIZÍK Z KARCINOGENNÝCH A MUTAGENNÝCH FAKTOROV VRÁTANE AZBESTU

V regióne máme 4 pracoviská s uvedeným zdravotným rizikom, ale len jedno pracovisko je vyhlásené ako rizikové. Všetky pracoviská majú označenie a vyznačené kontrolné pásmo s ktorým súvisia ďalšie povinnosti pre zamestnávateľa. V rámci ŠZD bolo na pracovisku s vyhlásenými rizikovými prácami (VUM, a.s. Žiar nad Hronom) odobratých 16 vzoriek biologického materiálu (moč, BET- vyšetrenie 1-hydroxypyrenu). 2 vzorky boli ako kontrolné, neprekračovali odporúčaný biologický limit. 14 vzoriek prekračovalo odporúčaný biologický limit.

Vydali sme dve rozhodnutia na likvidáciu azbestu pre Kovomat Slovakia s.r.o., ktorý likvidoval azbestocementovú krytinu zo strechy prístreškov na sušenie dreva (bývala ANB Žarnovica) a pre A.A.Service spol. s.r.o. Prievidza, ktorý v ZSNP a.s. likvidoval pri Sklade bauxitu Parabol, Vynášací dopravník a Administratívne bunky. Obe uvedené Fy majú osvedčenie ÚVZ SR na uvedené práce a ich zamestnanci, ktorí tieto práce vykonávajú boli do pracovného procesu zaradení na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.5. ZNIŽOVANIE VÝSKYTU CHORÔB Z DLHODOBÉHO, NADMERNÉHO A JEDNOSTRANNÉHO ZAŤAŽENIA

V roku 2008 boli na RÚVZ Žiar nad Hronom doručené 2 žiadanky na podozrenie na chorobu z povolania v položke 29 zoznamu chorôb z povolania a na základe toho sme vykonali 2 šetrenia pre vypracovanie hygienických prieskumov pracovnej anamnézy v súvislosti s podozrením na chorobu z povolania z dlhodobého nadmerného a jednostranného zaťaženia (DNJZ). Jedno prešetrenie podozrenia na chorobu z povolania v položke 29 bolo vykonané v Roľníckom družstve Tekovské Nemce u profesie dojička – ošetrovateľka hovädzieho dobytká (okres Žarnovica) a druhé prešetrenie bolo vykonané v spoločnosti SVETRO, spol. s r.o., Banská Štiavnica u profesie ručná šička konfekcie pri výrobe pletených a háčkových odevov (okres Banská Štiavnica). Z vyslovených podozrení, po prešetrení boli vypracované a následne odoslané hygienické prieskumy na príslušné ambulantly resp. klinické oddelenie pracovného lekárstva a toxikológie, pričom v roku 2008 bola priznaná 1 choroba z povolania u dojičky – ošetrovateľky hovädzieho dobytká.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom, klesol v tomto roku počet šetrených podozrení na chorobu z povolania. V roku 2007 to bolo 7 prípadov podozrenia a v roku 2008 iba 2 prípady. Rovnako klesol o 1 prípad aj počet priznaných chorôb z povolania. V roku 2007 boli priznané 2 choroby z povolania.

V posledných troch rokoch sa nám nevyskytli profesie, u ktorých by sa ochorenie z DNJZ opakovane vyskytovalo u toho istého zamestnávateľa.

2.2. ZNIŽOVANIE RIZIKA VZNIKU OCHORENÍ PODMIENENÝCH PRÁCOU U ZAMESTNANCOV PRI PRÁCI SO ZOBRAZOVACÍMI JEDNOTKAMI

Pri kontrolách, ktoré pravidelne vykonávame v rámci ŠZD, môžeme konštatovať, že u zamestnávateľov došlo k výmenám PC techniky, zastaralé monitory sú vymieňané za LCD monitory, zlepšujú sa aj priestorové podmienky pracovísk (výmena kancelárskych stolov, stoličiek). V rámci 3 kontrol ŠZD (Qatena s.r.o., Illichmann Aluminium Casting s.r.o.), sme

nezistili žiadne závažné nedostatky, ktoré by sa boli týkali priestorových podmienok, denného a umelého osvetlenia, mikroklimatických podmienok. Vo všetkých odpovediach z vyplnených kontrolných listoch informovanosti respondenti odpovedali, že majú možnosť kedykoľvek prerušiť prácu na oddychovú prestávku (cca 10 min). V 78% bola zamestnancom poskytnutá vstupná lekárska preventívna prehliadka v súvislosti s výkonom práce. Možnosť poskytnúť LPP zamestnancovi, ak má zdravotné ťažkosti v súvislosti s výkonom práce s pohybovým, podporným alebo nervovým systémom neabsolvoval ani jeden zamestnanec. Na túto povinnosť, alebo možnosť bol zamestnávateľ upozornený v zázname z výkonu ŠZD. Pri každej previerke pracovísk bolo zabezpečené poradenstvo zamerané na prevenciu vzniku možných ochorení v súvislosti s prácou so zobrazovacími jednotkami, odporúčané cvičenia pri práci v sede (bol poskytnutý zdravotno-výchovný materiál RÚVZ v ZH), ako aj informácia ohľadom zabezpečenia pitného režimu.

2.3. ZDRAVÉ PRACOVISKÁ

V rámci projektu Zdravé pracoviská boli v spolupráci s oddelením podpory zdravia vykonané skrínigové vyšetrenia rizikových faktorov životného štýlu zamestnancov priamo na pracoviskách spoločností: Illichmann Aluminium Casting s.r.o (38 zamestnancov).

Zo zisťovaných údajov rodinnej a osobnej zdravotnej anamnézy, životného štýlu a vyšetrení bola každému zamestnancovi určená orientačná hladina individuálneho rizika vzniku kardio-vaskulárnych ochorení a každému zamestnancovi podľa výsledkov poskytnuté individuálne poradenstvo v oblasti zdravého zdravotného štýlu.

V rámci poradenstva ochrany a podpory zdravia pri práci boli poskytnuté odborné materiály na tému posudzovania a hodnotenia rizík v rámci kampane „Zdravé pracoviská“ Európskeho týždňa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci v súvislosti s listom Európskej agentúry. Za aktívnu účasť získala spoločnosť Osvedčenie o účasti na kampani.

3. Oddelenie hygieny výživy

3.1. SLEDOVANIE DUSIČNANOV A DUSITANOV, MYKOTOXÍNOV A PATULÍNU a REZÍDUÍ PESTICÍDOV V POTRAVINÁCH PRE DOJČATÁ A MALÉ DETI

Cieľ

Prostredníctvom trvalého monitoringu zisťovať hladinu kontaminácie dusičnanmi a dusitanmi, mykotoxínmi a patulínom a rezíduami pesticídov v dojčenskej a detskej výžive s obsahom mrkvy, listovej zeleniny, jablka, hrozna a živočíšnych zložiek.

Gestor

ÚVZ SR (odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov)

Riešiteľské pracoviská

ÚVZ SR zabezpečí laboratórne vyšetrenie na rezíduá pesticídov, RÚVZ so sídlom v Poprade zabezpečí laboratórne vyšetrenie na mykotoxíny a patulín, určené laboratória RÚVZ v SR zabezpečia vyšetrenia na dusičnany a dusitany.

Anotácia

Monitoring predmetných kontaminantov vychádza z monitoringu a kontroly potravín, ktorý v súlade s cieľmi zabezpečenia potravinovej bezpečnosti EU podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 z 28. januára 2002, ktorým sa ustanovujú všeobecné

zásady a požiadavky potravinového práva, zriaďuje Európsky úrad pre bezpečnosť potravín a stanovujú postupy v záležitostiach bezpečnosti potravín.

Uvedené kontaminanty predstavujú významné potenciálne riziko pre zdravie malých detí, z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

1. etapa: február – november 2008 odber vzoriek dojčenskej a detskej výživy

Mykotoxíny

- a) Patulín – odber 3 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti na báze ovocia (prioritne s obsahom hrozna, jablák)
- b) Aflatoxín B₁ - odber 2 vzoriek ostatných potravín pre dojčatá a malé deti (baby foods), spracované potraviny pre dojčatá a malé deti na báze obilia, diétne potraviny na osobitné medicínske účely určené špeciálne pre dojčatá

Miesta odberu: lekárne, distribučná sieť

Termín odberu: júl 2008

Dusičnany, dusitany

Počet vzoriek: 5 vzoriek - ostatné potraviny na výživu dojčiat a malých detí s obsahom mrkvy a listovej zeleniny (prioritne domáca výroba)

Miesto odberu: lekárne, distribučná sieť

Termín odberu: október 2008

Zodpovedný za vyšetrenie: OCHA RÚVZ Banská Bystrica.

Pre dusitany platí naďalej monitoring, limit nie je stanovený v súčasne platnej legislatíve.

Rezíduá prípravkov na ochranu rastlín

- a) účinné látky prípravkov na ochranu rastlín, pre ktoré platia špecifické maximálne limity rezíduí
 - cadusafos
 - demeton-S-metyl/demeton-S-metyl sulfón/oxydemeton-metyl (jednotlivo alebo kombinovane, vyjadrený ako demeton-S-metyl)
 - etoprophos
 - propineb/propyléntiomočovina (suma propinebu a propyléntiomočoviny)
- b) účinné látky prípravkov na ochranu rastlín, ktoré sa nesmú používať na ošetrovanie plodín určených na výrobu potravín na výživu dojčiat a malých detí
 - disulfoton (suma disulfotonu a disulfoton sulfonu vyjadrená ako disulfoton)
 - fensulfotion (suma fensulfotionu, jeho kyslíkatých analógov a ich sulfónov, vyjadrená ako fensulfotion)
 - fentin, vyjadrený ako trifenylnitínový kation
 - haloxyfop (suma haloxyfopu, jeho solí a esterov, vrátane konjugátov, vyjadrená ako haloxyfop)
 - heptachlór a trans-heptachlór epoxid, vyjadrený ako heptachlór
 - hexachlórbenzén
 - nitrofén
 - ometoat
 - terbufos (suma terbufosu, jeho sulfoxidu a sulfónov, vyjadrená ako terbufos)
 - aldrín a dieldrín, vyjadrený ako dieldrín
 - endrín
- c) iné účinné látky prípravkov na ochranu rastlín

- alfa-HCH
- beta-HCH
- gamma-HCH
- 2,4'-DDT
- 4,4'-DDT
- 4,4'-DDE
- 4,4'-DDD
- metoxychlór

Počet vzoriek: 2 vzorky

Druhy odoberaných potravín: potraviny pre dojčatá a malé deti na báze mlieka, obilia, alebo zeleniny, alebo na báze zeleniny a ovocia

Termín odberu: na začiatku mesiaca jún 2008, 1 vzorka pozostáva najmenej z 3 vzoriek (na prípravu zmesovej laboratórnej vzorky o hmotnosti najmenej 0,5 kg)

Miesto odberu: distribučná sieť, lekárne

Zodpovedný za vyšetrenie: ÚVZ SR

Monitorovacie programy

Materiál SANCO č. 1613/2007 rev.1. (Odporúčanie Komisie, týkajúce sa koordinovaného monitorovacieho programu Spoločenstva na rok 2008 zameraného na zabezpečenie dodržiavania maximálnych hladín rezíduí pesticídov v obilninách a na obilninách a niektorých iných produktoch rastlinného pôvodu, ako aj národných monitorovacích programov na rok 2009).

2. etapa: 30.december 2008 sumarizácia výsledkov; príprava dielčích správ,
3. etapa: 30.január 2009 príprava záverečnej správy (v rámci výročnej správy úradov verejného zdravotníctva).

Realizačné výstupy

- výsledky a správu postúpiť ako súčasť „Národnej správy z úradnej kontroly potravín v SR za rok 2008“ na EK.

Ukončenie úlohy

30. december 2008

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

Dusičnany, dusitany

V distribučnej sieti spádového územia RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odoberatých 5 vzoriek potravín pre dojčatá a malé deti za účelom ich laboratórneho vyšetrenia. 2 vzorky boli domácej a 3 vzorky zahraničnej produkcie. Odoberaté vzorky boli najmä na báze zeleniny (mrkvy a listovej zeleniny) a ovocia. Laboratórnymi rozbormi bolo zistené, že limit stanovený pre obsah dusičnanov nebol prekročený. Pre dusitany je uskutočňovaný monitoring, limit nie je stanovený v súčasnej platnej legislatíve. Obsah dusitanov v odoberatých vzorkách laboratórnym rozborom nebol zistený.

Rezíduá prípravkov na ochranu rastlín

V júni 2008 boli odoberaté 2 vzorky potravín pre dojčatá a malé deti na laboratórny rozbor (jedna vzorka potraviny pre dojčatá a malé deti bola na báze obilia a jedna vzorka na báze zeleniny a ovocia). Zaslané boli do laboratória ÚVZ SR. Rezíduá prípravkov na ochranu

rastlín v uvedených vzorkách potravín pre dojčatá a malé deti použitými laboratórnymi metódami neboli zistené.

Mykotoxíny

Odber vzoriek určených na vyšetrenie mykotoxínov (3 vzorky na patulín, 2 vzorky na aflatoxín B₁) bol uskutočnený v spádovom území RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom v mesiaci júl 2008. Vzorky boli laboratórne vyšetrené v RÚVZ so sídlom v Poprade. Laboratórnym rozborom bolo zistené, že odobraté vzorky potravín pre dojčatá a malé deti mykotoxíny neobsahujú.

3.2. SLEDOVANIE VÝŽIVOVÉHO STAVU VYBRANÝCH VEKOVÝCH SKUPÍN DOSPELEJ POPULÁCIE

Cieľ

Prostredníctvom monitoringu a intervencie vplývať na zlepšenie stravovacích návykov u vybraných skupín dospelaj populácie (so zameraním sa na stredne ťažkú prácu). Zisťovanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách.

Gestor

ÚVZ SR, RÚVZ so sídlom v Poprade a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracovisko:

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Výživa a správne stravovacie návyky môžu prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu obyvateľov. V Slovenskej republike naďalej pretrváva vysoký výskyt kardiovaskulárnych a onkologických ochorení, a preto bol už v roku 1999 vládou SR prijatý „Program ozdravenia výživy obyvateľov SR“. Ciele na ozdravenie výživy sú v súlade s celoeurópskymi princípmi vychádzajúcimi z dokumentu „Zdravie 21. storočia“.

Etapy riešenia

I. a II. etapa – riešenie úlohy v súlade s prijatými postupmi (február – december 2008)

III. etapa – správa a výstupy úlohy (15. február 2009).

Realizačné výstupy

- pokračovanie v monitorovaní výživového stavu jednotlivých vybraných vekových skupín dospelaj populácie,
- pokračovanie v monitorovaní regionálnych odlišností v stravovacích zvyklostiach a štruktúre stravy,
- sledovanie a porovnanie vývoja výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie spotreby potravín podľa druhov v sledovaných populačných skupinách,
- sledovanie príjmu vybraných výživových ukazovateľov, vrátane príjmu jódu a kyseliny listovej prostredníctvom stravovacích zvyklostí v sledovaných populačných skupinách,
- vývoj výživového stavu v sledovaných populačných skupinách,
- vytvorenie relevantných podkladov pre regionálnu a celoštátnu realizáciu výživovej politiky u obyvateľstva SR.

Ukončenie úlohy

30. december 2008

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

Opis postupov riešenia (metodika): dotazníková forma získavania údajov o respondentoch, odbery krvi, merania na prístroji Reflotron pre vyhodnotenie biochemických ukazovateľov lipoproteínového metabolizmu, klinicko – somatický dotazník, 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve.

Každý klient obdržal 24 hodinový jedálny lístok, dotazník o životospráve, bol stanovený BMI, odmeraný TK syst., TK diast., WHR, váha, výška a pod. Údaje z jedálnych lístkov sú spracovávané v programe ALIMENTA. Výsledkom spracovania jedálnych lístkov je výpočet energetickej a biologickej výživovej hodnoty vybraných skonzumovaných jedál a porovnanie so stanovenými odporúčanými dennými výživovými dávkami zvoleného stravníka. Namerané hodnoty z odobratej krvi na prístroji Reflotron sa vyhodnocujú podľa kritérií pre hodnotenie výsledkov skríningu CINDI.

Úloha bola vykonávaná priebežne, do 30.09.2008 bolo odovzdaných 80 dotazníkov, z toho 40 od žien a 40 od mužov. Počítačovo boli spracované v 2. polroku 2008. Projekt bol ukončený do 10.12.2007.

Údaje z jedálnych lístkov boli spracované v programe Alimenta. Zo vzorky sledovaných nameraných hodnôt vyplýva, že energetická hodnota stravy u 86,25 % respondentov nespĺňa odporúčané výživové dávky pre jednotlivé vekové skupiny, z toho u 77,5 % respondentov sa jednalo o nízky príjem energie a u 8,75 % respondentov o vysoký príjem energie. Ďalej bol zistený nízky príjem sacharidov v sledovaných skupinách mužov a žien oboch vekových kategórií a to u 93,75 % respondentov. Príjem celkových bielkovín u 17,5 % respondentov naplnil odporúčané výživové dávky a u 55 % respondentov bol príjem bielkovín prekročený.

V sledovaných skupinách mužov a žien v oboch vekových kategóriách sa prejavuje deficit príjmu vitamínu C, kde 93,75 % respondentov nespĺňa príjem vitamínu C stanovený odporúčanými výživovými dávkami. U 41,25 % respondentov bol zistený vysoký príjem tukov v porovnaní s odporúčanými výživovými dávkami pre jednotlivé vekové skupiny.

Obsah hrubej vlákniny v strave nebol naplnený u všetkých respondentov.

Získané údaje tvoria podklad pre ďalšie štatistické spracovanie v rámci ÚVZ SR.

Ekonomický rozbor nákladov a čerpanie finančných prostriedkov na projekty

3.2. Sledovanie výživového stavu vybraných vekových skupín dospeléj populácii

Výdavky:	Kapitálové	0
	Bežné	25312,- (podrobne rozpracované v tabuľke)
	Mzdy	9406.- Sk
	Odvody	3291.- Sk
	SPOLU	38 009,-Sk/1261,67 €

ukazovateľ	Dátum	Počet hodín	Popis výkonu	Vyčíslené v Sk. prepoč. zárobok VŠ/hod,SZP/hod +ostatné náklady v Sk=spolu Sk,-/€
Náklady na telefón	I. – XII. 2008	24x2min	Zabezpečenie a organizácia úlohy	24 x 3=72,-
Príprava na plnenie úlohy	I. 2008	6,0 hod.	1 AHS - príprava materiálov	6,0 x 150=900,-
Odborné merania a spotrebný	IV. 2008	-	Vyšetrenie klientov v poradni	15253,-

materiál			zdravia	
Náklady na ŠZM	I – XII. 2008	-	Spotrebný materiál	1200,-
Cestovné náklady	IV. 2008	138 km	Cestovanie na pracoviská klientov, stojné	2387,-
Zber údajov	IV - IX. 2008	20 hod	Vypĺňanie dotazníkov s klientmi	10 hod. x 300 = 3000,- 10 hod. x 250 = 2500,-

3. KONTROLA JODIDÁCIE KUCHYNSKEJ SOLI a SATURÁCIE ORGANIZMU JÓDOM

Cieľ

Monitorovanie obsahu jódu v kuchynskej soli, vo vybraných potravinách a ľudskom organizme s cieľom zabezpečovania kontinuálneho prísunu jódu do ľudského organizmu a jeho predpokladaného obsahu v organizme.

Gestor

ÚVZ SR a RÚVZ so sídlom v Košiciach

Riešiteľské pracovisko

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Monitoring obsahu jódu prebieha od roku 1992 prostredníctvom pracovísk hygieny výživy. Zavedenie povinnej fortifikácie kuchynskej soli jódom v SR bolo rozhodnuté koncom 50 – tých rokov, z dôvodu nedostatočného prísunu jódu do organizmu a ťažkých poškodení zdravia obyvateľov SR. V rámci Potravinového kódexu SR po 1. máji 2004 je ponechaná národná legislatíva pre fortifikáciu kuchynskej soli jódom. Sledovanie príjmu jódu z vybraných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme poukážu na stav saturácie jódom vybraných populačných skupín.

Etapy riešenia

- I. etapa – odber vzoriek kuchynskej soli z dovozu (vrátane morskej soli) a domáceho pôvodu a ich laboratórne vyšetrenie na množstvo KJ, KJO₃, resp. J (morská soľ),
 - počet vzoriek: 3 vzorky (2 dovoz, 1 domáci pôvod),
 - časové obdobie: január - december 2008
- II. etapa – kontrola príjmu jódu z iných druhov potravín a monitorovanie jódu v organizme
 - časové obdobie: január – december 2008
- III. etapa – porovnanie úlohy so spotrebou potravín ovplyvňujúcich využívanie jódu ľudským organizmom.

Realizačné výstupy

- údaje z monitoringu porovnať s trendom vývoja ochorení z nedostatku jódu u obyvateľov v SR (správa ako súčasť výročnej správy).

Ukončenie úlohy
30. december 2008

Vyhodnotenie:

V spádovom území Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom bolo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli, z toho 13 vzoriek domácej a 11 vzoriek zahraničnej produkcie. U všetkých vzoriek bol stanovený obsah jodidu draselného, jodičnanu draselného a ferokyanidu draselného.

Podľa požiadaviek Potravinového kódexu SR obsah jodidu draselného a jodičnanu draselného v kuchynskej soli je stanovený na 15 – 35 mg/kg.

Laboratórnym rozborom bolo zistené, že jedna vzorka zahraničnej produkcie nevyhovuje požiadavkám Potravinového kódexu SR pre podlimitnú hodnotu obsahu jodidu draselného a jodičnanu draselného (t. j. 4,17 %), vzorky domácej produkcie vyhovujú požiadavkám Potravinového kódexu SR. Najvyššie prípustné množstvo ferokyanidu draselného stanovené v Potravinovom kódexe SR (20 mg/kg) nebolo prekročené.

Údaje o odobratých vzorkách boli spracované v tabuľkách.

Vyhodnotenie úlohy HV č. 3.3.

Kontrola jodidácie kuchynskej soli

- prehľad o obsahu KJ (KJ a KJO₃ ako KJ) vo vzorkách jedlej soli
odobratých pracovníkmi ŠZÚ Žiar nad Hronom v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Žiar nad Hronom	T	7	0	0,00	7	100,00	0	0,00
	D	6	0	0,00	6	100,00	0	0,00
Žarnovica	T	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00
	D	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00
Banská Štiavnica	T	5	0	0,00	5	100,00	0	0,00
	D	4	1	25,00	3	75,00	0	0,00
SPOLU	T	13	0	0,00	13	100,00	0	0,00
	D	11	1	9,09	10	90,91	0	0,00

	Spolu	24	1	4,17	23	95,83	0	0,00
--	-------	----	---	------	----	-------	---	------

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy HV č. 3.3.
Kontrola jodidácie kuchynskej soli
- prehľad o obsahu KJ vo vzorkách jedlej soli
odobratých pracovníkmi ŠZÚ Žiar nad Hronom v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	percento	počet	percento	počet	percento
Žiar nad Hronom	T	7	7	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	6	5	83,33	1	16,67	0	0,00
Žarnovica	T	1	1	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	1	1	100,00	0	0,00	0	0,00
Banská Štiavnica	T	5	5	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	4	4	100,00	0	0,00	0	0,00
SPOLU	T	13	13	100,00	0	0,00	0	0,00
	D	11	10	90,91	1	9,09	0	0,00
	Spolu	24	23	95,83	1	4,17	0	0,00

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

Vyhodnotenie úlohy HV č. 3.3.
 Kontrola jodidácie kuchynskej soli
 - prehľad o obsahu $KJ\text{O}_3$ vo vzorkách jedlej soli
 odobratých pracovníkmi ŠZÚ Žiar nad Hronom v roku 2008

Okres	Jedlá soľ	Počet vyšetrených vzoriek	Hodnoty v mg/kg					
			< ako 15		15 - 35		> ako 35	
			počet	%	počet	%	počet	%
Žiar nad Hronom	T	7	0	0,00	7	100,00	0	0,00
	D	6	1	16,67	5	83,33	0	0,00
Žarnovica	T	1	0	0,00	1	100,00	0	0,00
	D	1	0	0,00	0	0,00	1	100,00
Banská Štiavnica	T	5	0	0,00	5	100,00	0	0,00
	D	4	0	0,00	4	100,00	0	0,00
SPOLU	T	13	0	0,00	13	100,00	0	0,00
	D	11	1	9,09	9	81,82	1	9,09
	Spolu	24	1	4,17	22	91,67	1	4,17

Vysvetlivky:

T = vzorky soli tuzemskej výroby

D = vzorky soli z dovozu

3.4. SLEDOVANIE REGULOVANÝCH LÁTKOK V KOZMETICKÝCH VÝROBKOKCH

Cieľ

1. kontrola dodržania bezpečnosti kozmetických výrobkov v oblasti regulovaných látok,
2. dodržiavanie povinnosti označenia vybraných regulovaných látok v zložení na obale kozmetických výrobkov,
3. zavedenie laboratórnych metód na kontrolu vybraných regulovaných látok.

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Kontrola vybraných regulovaných látok v kozmetických výrobkoch bude vychádzať z usmernenia EK a vyplýva z ich významného potenciálneho rizika pre zdravie ľudí z pohľadu možných toxických účinkov a karcinogenity.

Etapy riešenia

- I. etapa: január 2007 - december 2007 - zber a analýzy vzoriek, zavedenie laboratórnych metód na dôkaz a stanovenie vybraných regulovaných látok, podľa pokynov ÚVZ SR
II. etapa: január 2008 – december 2008 – zber a analýzy vzoriek, vyhodnotenie
III. etapa: február 2009 príprava záverečnej správy

Výstupy

Záverečná správa s prijatím opatrení a riešení na nasledujúce obdobie.

Ukončenie úlohy

10. december 2008

Vyhodnotenie plnenia úlohy:

1. úloha

Odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom bolo v maloobchodnej sieti odobratých päť vzoriek kozmetických výrobkov. Štyri vzorky boli zahraničnej a jedna vzorka domácej produkcie. Laboratórne analýzy boli zamerané na chemické vyšetrenie (stanovenie UV faktorov) u výrobkov určených na opaľovanie.

Vzorky boli odobraté v maloobchode náhodným výberom pri kontrole výrobkov, zaslané do laboratória Úradu verejného zdravotníctva SR.

Výsledky laboratórnych rozborov:

ASTRID – mlieko na opaľovanie, ochranný faktor 6

dátum minimálnej trvanlivosti: 05.2010

výrobca: ASTRID Cosmetics, a.s., u Průhonu 10, Praha 7

dodávateľ: Henkel Slovensko, spol. s.r.o., P.O.BOX 66, Bratislava

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Butylmethoxydibenzoylmethane	9110	mg/kg
Oktylmetoxycinamát	2901	mg/kg

ASTRID – olej na opaľovanie, ochranný faktor 6

dátum minimálnej trvanlivosti: 02.2012

výrobca: ASTRID Cosmetics, a.s., u Pruhonu 10, Praha 7
dodávateľ: Henkel Slovensko, spol. s.r.o., P.O.BOX 66, Bratislava

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
1.Oktylmetoxycinamát	86980	mg/kg
2.Butylmethoxydibenzoylmethane	12918	mg/kg

ASTRID – detský pleťový krém na opaľovanie, ochranný faktor 25
dátum minimálnej trvanlivosti: 05.2011
výrobca: ASTRID Cosmetics, a.s., u Pruhonu 10, Praha 7
dodávateľ: Henkel Slovensko, spol. s.r.o., P.O.BOX 66, Bratislava

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
1.Oktylmetoxycinamát	68695	mg/kg
2.Butylmethoxydibenzoylmethane	4707	mg/kg

4U SUN bath – mlieko na opaľovanie ochranný faktor 6
dátum minimálnej trvanlivosti: 09.2012
výrobca: For Beauty s.r.o., Lužanecká 4 B, Brno
dodávateľ: IKKA s.r.o., Mošovce, SR

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Oktylmetoxycinamát	46085	Mg/kg
Oxybenzón	17965	Mg/kg

NUBIAN – mlieko na opaľovanie s betakaroténom, ochranný faktor 10
dátum výroby: 01.03.2008
dátum minimálnej trvanlivosti: neuvedený, po otvorení: do 12 mesiacov,
výrobca: de Mielén a.s., Nádražný rad 23, Levice

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
1.Oktylmetoxycinamát	6085	mg/kg
2.Butylmethoxydibenzoylmethane	158	mg/kg

Laboratórnym rozborom bolo zistené, že najvyššie prípustné koncentrácie povolených ultrafialových filtrov (oktylmetoxycinamát, butylmethoxydibenzoyl metán, oxybenzón) v kozmetických výrobkoch stanovené v prílohe č. 7 k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky, v znení neskorších predpisov neboli prekročené.

2. úloha

Odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom bolo v maloobchodnej sieti odobratých päť vzoriek kozmetických výrobkov. Laboratórne analýzy boli zamerané na mikrobiologické a chemické vyšetrenie (konzervačné látky).

Vzorky boli odobraté v maloobchode náhodným výberom pri kontrole výrobkov, zaslané do laboratória Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Žiline.

Výsledky laboratórných rozborov

FA – sprchový gél s mandľovým mliekom
dátum minimálnej trvanlivosti: 11.2010
výrobca: Germany
dodávateľ: schwarzkopfsk@skhenkel.com

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	0,34	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	0,20	% hm
Kyselina p - hydroxybenzoová	ND	% hm

HAND CREAM – krém na ruky
dátum minimálnej trvanlivosti: 24.03.2009
výrobca: Poľsko
dodávateľ: VEKOS s.r.o., Trenčín

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	ND	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina p - hydroxybenzoová	ND	% hm

JOHNSON BABY SHAMPOO – detský šampón
dátum minimálnej trvanlivosti: 03.2011
výrobca: Taliansko
dodávateľ: Johnson s.r.o., Jakubovo nám. 13, Bratislava

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	0,42	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina p- hydroxybenzoová	ND	% hm

PALMOLIVE – sprchový gél
dátum výroby: 17.10.2007
dátum minimálnej trvanlivosti: neuvedený, po otvorení 12mesiacov
výrobca: Taliansko
dodávateľ: Colgate – Palmolive Slovensko s.r.o., P.O.BOX 29, Pribinova 23, Bratislava 29

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	0,39	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	0,25	% hm
Kyselina p - hydroxybenzoová	ND	% hm

MITIA – tekuté mydlo

dátum minimálnej trvanlivosti: 03.2010

výrobca: TOMIL, Gen. Svatoně 149, Vysoké Mýto, ČR

dodávateľ: TOMIL spol. s.r.o., Vonkajší rad 792, Sereď

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	0,50	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina p - hydroxybenzoová	ND	% hm

Vyhodnotením laboratórnych výsledkov bolo zistené, že odobraté vzorky kozmetických prostriedkov vyhovujú po stránke mikrobiologickej požiadavkám odporúčaní Európskej komisie a príručky COLIPA a po stránke chemickej požiadavkám prílohy č. 6, k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

3. úloha

Odbornými pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom bolo v maloobchodnej sieti odobratých päť vzoriek kozmetických výrobkov určených na farbenie vlasov. Laboratórne analýzy boli zamerané na chemické vyšetrenie (obsah farbív).

Vzorky boli odobraté v maloobchode zaslané do laboratória na vyšetrenie.

Výsledky laboratórnych rozborov

GARNIER – výživná dlhotrvajúca farba na vlasy 10 - čierne korenie

dátum minimálnej trvanlivosti: 09.10.2010

výrobca: Francúzsko

dodávateľ: LOREÁL Slovensko, spol. s.r.o., Vajnorská 160, Bratislava

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
p-fenyléndiamín	16580	mg/kg
Rezorcín	13208	mg/kg
m-aminofenol	1318	mg/kg

GARNIER – výživná dlhotrvajúca farba na vlasy 66 - grenadína

dátum minimálnej trvanlivosti: 24.01.2011

výrobca: Francúzsko

dodávateľ: LOREÁL Slovensko, spol. s.r.o., Vajnorská 160, Bratislava

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
p-fenyléndiamín	3575	mg/kg
Rezorcín	110	mg/kg
m-aminofenol	205	mg/kg

GARNIER – výživná dlhotrvajúca farba na vlasy 55 - brazílsky orech

dátum minimálnej trvanlivosti: 28.01.2011

výrobca: Francúzsko

dodávateľ: LOREÁL Slovensko, spol. s.r.o., Vajnorská 160, Bratislava

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
p-aminofenol	1653	mg/kg
m-aminofenol	1671	mg/kg
Rezorcín	3244	mg/kg

PALETTE – intenzívny farbiaci krém na vlasy, R15 - intenzívny červený

dátum výroby: 2007

výrobca: HENKEL, Slovenija d.o.o., Maribor Slovinsko

dodávateľ: Henkel Slovensko, spol. s.r.o., P.O.BOX 66, Bratislava 29

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
m-aminofenol	4753	mg/kg

PALETTE – intenzívny farbiaci krém na vlasy, C10 - platinovoplavý

dátum výroby: 2007

výrobca: výrobca: HENKEL, Slovenija d.o.o., Maribor Slovinsko

dodávateľ: Henkel Slovensko, spol. s.r.o., P.O.BOX 66, Bratislava 29

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Rezorcín	116	mg/kg
m-aminofenol	2300	mg/kg

Vyhodnotením laboratórnych výsledkov bolo zistené, že odobraté vzorky kozmetických prostriedkov vyhovujú po chemickej stránke požiadavkám prílohy č. 3, k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

4. úloha

Pracovníkmi RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom boli odobraté štyri vzorky kozmetických výrobkov pre deti, zaslané boli na laboratórne vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Žiline.

Výsledky laboratórnych rozborov:

AVIRIL – detský zásyp s azulénom

dátum minimálnej trvanlivosti: 07. 2010

výrobca: ALPA, a.s., Hornomestská 378, Velké Meziříčí ČR

dodávateľ: Tukový priemysel Nitra, spol. s.r.o., Nitra

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	ND	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina 4 - hydroxybenzoová	ND	% hm
Chlórbutanol	ND	% hm

NUOVO dolce baby – detský sprchový šampón

dátum minimálnej trvanlivosti: 06.2011, po otvorení 12 mesiacov

výrobca: Taliansko

dodávateľ: Jubamix s.r.o, Hollého 20, Hlohovec 92001

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	ND	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina 4 - hydroxybenzoová	ND	% hm
Chlórbutanol	ND	% hm

BÜDCHEN – detský ochranný krém

dátum minimálnej trvanlivosti: 06.2011, po otvorení 12 mesiacov

č. šarže: 7340075200 B

výrobca: SRN

dodávateľ: INTERPHARM Slovakia a.s., tel.02/40200400

Fyzikálne – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	ND	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina 4 - hydroxybenzoová	ND	% hm
Chlórbutanol	ND	% hm

SCHAUMA – detský šampón a balzam

dátum minimálnej trvanlivosti: po otvorení 12 mesiacov

č. šarže: 0802581402

výrobca: Maďarsko

dodávateľ: schvarzkopf.sk@sk.henkel.com

Fyzikálno – chemické vyšetrenie

Ukazovateľ	Výsledok	Jednotka
Kyselina benzoová	ND	% hm
Kyselina sorbová	ND	% hm
Kyselina salicylová	ND	% hm
Kyselina 4 - hydroxybenzoová	ND	% hm
Chlórbutanol	ND	% hm

Vyhodnotením laboratórnych výsledkov bolo zistené, že odobraté vzorky kozmetických prostriedkov vyhovujú po stránke mikrobiologickej požiadavkám v zmysle odporúčaní Európskej komisie a príručky COLIPA a po stránke chemickej požiadavkám prílohy č. 6, k nariadeniu vlády č. 658/2005 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky.

3.5. BEZPEČNOSŤ KOZMETICKÝCH VÝROBKOV

Cieľ

1. kontrola úplnosti požadovanej dokumentácie u výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov,
2. monitoring dodržania požiadaviek pri hodnotení bezpečnosti vybraných kozmetických výrobkov,
3. monitoring dodržania zákazu testovania kozmetických výrobkov na zvieratách.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
vybrané RÚVZ v SR

Anotácia

Povinnosťou každého výrobcu a dovozcu kozmetických výrobkov je uviesť na trh iba bezpečné výrobky. Na zabezpečenie tejto požiadavky musí dodržať ustanovenia právnych predpisov v tejto oblasti, vyrábať v zmysle správnej výrobnéj praxe a pre potreby štátneho zdravotného dozoru predložiť na požiadanie dokumentáciu týkajúcu sa najmä hodnotenia bezpečnosti kozmetického výrobku, možných nepriaznivých účinkov na zdravie ľudí a vykonaných testov na zvieratách.

Etapy riešenia

- I. etapa: august 2006 – december 2006 - kontrola povinnej dokumentácie u výrobcov kozmetických výrobkov
- II. etapa: január 2007 - december 2007 - kontrola povinnej dokumentácie u dovozcov kozmetických výrobkov
- III. etapa: január 2008 – apríl 2008 – vyhodnotenie

Výstupy

správa, zistené výsledky sa uplatnia pri prijímaní nápravných opatrení pri výkone štátneho zdravotného dozoru

Ukončenie úlohy
10. december 2007

Záverečná správa
30. jún 2008

Vyhodnotenie:

RÚVZ Žiar nad Hronom úlohu nerieši z dôvodu, že v spádovom území regionálneho úradu verejného zdravotníctva neexistujú žiadne výrobce alebo dovozci kozmetických výrobkov.

4. Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.2. SÚČASNÝ STAV VÝŽIVY A OBEZITY DETÍ VO VEKU OD 6 DO 15 ROKOV ŽIVOTA VO VYBRANÝCH REGIÓNOCH SLOVENSKA

Cieľ

Zmapovať výskyt nadhmotnosti a obezity u detí na základe meraní vybraných antropometrických ukazovateľov, zhodnotenie stravovacích návykov a životného štýlu detí pomocou dotazníkovej metódy.

Gestor

II. Detská klinika FN v Bratislave a Ústav fyziológie LFUK Bratislava.

Anotácia

Projekt je zameraný na sledovanie životného štýlu, stravovacích návykov detí, vrátane zisťovania stavu ich výživy pomocou meraní výšky, váhy a obvodu pásu a porovnaní získaných údajov v jednotlivých zúčastnených regiónoch.

Etapy riešenia projektu

- Vypracovanie metodiky.
- Zber údajov a vlastné merania .
Dotazníky (500 kusov) boli rozdelené do základných škôl v meste a na dedine, vyplňovali ich žiaci 1.- 9. ročníka aj za pomoci rodičov.
Do dotazníkov bol vložený list „Informovaný súhlas rodiča“.
Všetky deti boli zvážené a zmerané pre výpočty BMI .
Návratnosť dotazníkov bola 90 %.
- Štatistické spracovanie získaných údajov vykoná gestor úlohy.
Dotazníky v počte 450 ks boli spolu s podpísaným informovaným súhlasom rodičov doručené na II. Detskú kliniku FN v Bratislave v určenom termíne.

Realizačné výstupy

- Zmapovanie situácie o stravovacích návykoch a výžive detí školského veku.
- Sledovanie trendu výskytu nadhmotnosti a obezity a porovnanie výsledkov s výsledkami výskytu nadhmotnosti a obezity z roku 2001.
- na základe získaných výsledkov pilotného projektu sa zvažuje jeho rozšírenie v rámci ostatných RÚVZ v SR.

Praktickú časť projektu sme v r. 2007 ukončili.

Čiastkové výsledky projektu už boli reprezentantmi spracovateľského tímu prezentované na rôznych odborných fórach a v masmédiách.

Štatistické spracovanie údajov z našich dotazníkov v roku 2008 vykonal gestor úlohy II. Detská klinika FN v Bratislave a Ústav fyziológie LFUK Bratislava.

Začiatok projektu : február 2007

Koniec projektu : december 2008

4.3. ZNEUŽÍVANIE NÁVYKOVÝCH LÁTOK (ALKOHOL, TABAK , DROGY) U DETÍ A MLÁDEŽE NA SLOVENSKU

Cieľ

Na základe dlhodobých štúdií zneužívania alkoholu, tabaku a nelegálnych drog u detí a mládeže v SR zistiť trendy v danej oblasti a porovnať výsledky našich štúdií s výsledkami štúdie vybraných európskych krajín.

Gestor

Generálny sekretariát Výboru ministrov pre drogovú závislosť a kontrolu drog Úradu vlády SR.

Anotácia

Prieskum je zameraný o. i. na fajčenie, konzumáciu alkoholu, hranie na výherných automatoch, zneužívanie liekov a drog.

Etapy riešenia

Podľa požiadaviek gestora, zber dát v rámci realizácie celoslovenského prieskumu TAD1,2 a 3

Termín

Priebežne podľa požiadaviek určuje gestor.

4.4. PREVENCIA CHYBNÉHO DRŽANIA TELA U ŠKOLSKÝCH DETÍ

Cieľ

Zmonitorovanie prostredia a ergonomických podmienok počítačových učební na stredných školách v súvislosti s bezpečnosťou a ochranou zdravia žiakov pri práci s počítačom.

Gestor

ÚVZ SR

Anotácia

Projekt nadväzuje svojim zametáním na predchádzajúce dve etapy projektu „Prevencia chybného držania tela u školských detí.

Etapy riešenia

- príprava metodiky
- vypracovanie dotazníkov respondentov
- praktická realizácia v počítačových učebniach
- vypĺňanie dotazníkov študentmi stredných škôl
- zadávanie údajov do tabuliek Excel

Všetky údaje boli na ÚVZ SR zaslané v termíne.

Záverečnú časť III. etapy projektu v roku 2008 – vyhodnotenie ,vykonan gestor úlohy odbor HDM ÚVZ SR Bratislava.

Termín ukončenia
rok 2008

6.8 . PREVENCIA HIV/AIDS

Cieľ

Najohrozenejšou skupinou u nás sú mladí ľudia, ktorí v súčasnosti skôr dospievajú, začínajú skôr pohlavne žiť ale nemajú ešte upevnené väzby zodpovednosti voči sebe samým i okoliu. Správajú sa riskantnejšie. Mladí ľudia sú 10x náchylnejší k pohlavne prenosným ochoreniam, vrátane AIDS, než dospelí.

Cieľom projektu je, aby mladí ľudia, hlavne žiaci 9.ročníkov základných škôl a stredných škôl diskutovali o týchto problémoch a netradičným spôsobom (hrou), účasťou na tomto projekte, získali a osvojili si čo najviac vedomostí o problematike HIV/AIDS, iných pohlavne prenosných ochorení, antikoncepcii, sexuálnom správaní, až po formovanie humánneho prístupu a podpore sociálneho cítenia k ľuďom HIV pozitívnym a chorým na AIDS. Dôslednou realizáciou projektu očakávame zmenu postojov a chovania sa mladých ľudí.

Gestor
RÚVZ so sídlom v Košiciach

Anotácia

Projekt vychádza z prijatých programov a aktivít HIV/AIDS v SR a z interaktívneho projektu „Hrou proti AIDS“, predlohou ktorého bol projekt nemeckej Spolkovej centrály pre zdravotnú osvetu BZgA, nazvaný „Mitmach - Parcours zu AIDS, Liebe und Sexualität“. I napriek dostupnosti informácií, ktoré sú v dnešnej dobe k dispozícii, sa počet HIV pozitívnych stále zvyšuje. Prevencia je prevažne založená na báze pasívneho prijímania informácií. Pokiaľ nie je vytvorený priestor pre diskusiu a hlbšie pochopenie, základné fakty bývajú väčšinou čiastočne známe, ale neakceptované. Preto v rámci projektu sa na školách budú organizovať stretnutia so študentmi, kde získajú potrebné vedomosti a informácie v danej problematike netradičnými metódami. Súčasťou projektu bude aj formou dotazníkov zistenie vedomostnej úrovne a zmeny postojov študentov pred účasťou a po účasti na stretnutí.

Potrebu realizovať tento projekt v čo najširšom meradle potvrdzujú aj najnovšie prieskumy Eurobarometru, v ktorom Slováci patria k národom s najslabšími informáciami v tejto problematike.

Vyhodnotenie za rok 2008

Dňa 14.03.2008 4 pracovníci - lekári RÚVZ v Žiari nad Hronom (dve pracovníčky oddelenia epidemiológie, jedna pracovníčka oddelenia HDM a regionálny hygienik) získali na základe absolvovania školenia na RÚVZ so sídlom v Košiciach menovací dekrét organizátora projektu“ Hrou proti AIDS“.

V prvom polroku sa preškolení pracovníci zúčastnili na jednom cykle v RÚVZ v Banskej Bystrici, kde cieľovou skupinou boli stredoškóoláci.

V júni 2008, po organizačnom zabezpečení pracovníkmi RÚVZ v Žiari nad Hronom, organizátor – moderátor z RÚVZ v Banskej Bystrici vykonal cyklus na ZŠ v Žiari nad Hronom. Cieľovou skupinou boli 30 žiaci 9. ročníka ZŠ. Dotazníková forma pred uskutočnením cyklu a po absolvovaní nebola vykonaná. Napriek tomu žiaci mali dobré základné vedomosti v oblasti STD.

V septembri 2008 boli zadovážené vlastné stanovištia a v mesiacoch november a začiatok decembra sa uskutočnili štyri cykly a to pre 25 žiakov ZŠ, 15 žiakov Gymnázia, 30 žiakov Hotelovej školy a 25 žiakov stredného odborného učilišťa pri hotelovej škole v odboroch kuchár - čašník, cukrár/ka a kaderník/čka. Projekt mal na školách veľký ohlas a jednotlivé školy chcú v tomto smere naviazať do budúcich rokov pravidelnú spoluprácu. V druhom polroku bola uskutočnená aj dotazníková forma, ktorá bude po vložení údajov zaslaná na príslušné pracovisko RÚVZ v Košiciach.

Etapy riešenia

Na plnenie projektu sa v roku 2009 zabezpečí

- v mesiaci marec vypracovanie harmonogramu jednotlivých cyklov na školách a oslovenie riaditeľov škôl
- realizácia projektu pre cieľové skupiny Žiarskeho okresu bude realizovaná v priestoroch RÚVZ v Žiari nad Hronom, v ostatných okresoch výjazdom
- apríl - november vlastná realizácia projektu dotazníkové spracovanie a vyhodnotenie

Výstupy

Zvýšiť úroveň informovanosti a zmeny postojov mladých ľudí v problematike HIV/AIDS a iných pohlavne prenosných ochorení.

Termín ukončenia

December 2011

6. Oddelenie epidemiológie

6.1. NÁRODNÝ IMUNIZAČNÝ PROGRAM SR

Cieľ

1. rozvoj a zlepšenie prevencie ochorení preventabilných očkovaním, očkovania, monitorovania situácie v oblasti imunizácie
2. príprava stratégií a opatrení pre NIP SR, aplikácia očkovacích látok a odporúčaní na ich vykonávanie
3. zhromažďovanie údajov a monitorovanie ochorení preventabilných očkovaním
4. zlepšenie informovanosti a poznatkov populácie v problematike imunizácie
5. odstránenie rozdielov v zaočkovaní, ktoré existujú najmä v rizikových skupinách obyvateľstva (Rómovia, migranti)

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko

Anotácia

Pravidelné povinné očkovanie sa vykonáva proti desiatim prenosným ochoreniam a to proti tuberkulóze, detskej obrne, záškrtu, tetanu, čiernemu kašľu, hemofilovým inváznym infekciám, vírusovej hepatitíde typu B, osýpkam, ružienke a mumpsu. Očkovacie schémy sú súčasťou očkovacieho kalendára na rok 2008, vypracovaného v súlade so zákonom 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a s kategorizáciou očkovacích látok, určených na povinné očkovanie detí platnou od 1.1. a 1.4.2008. Cieľom špecifickej prevencie je podstatná redukcia až eliminácia výskytu vybraných ochorení preventabilných očkovaním a tým zlepšenie kvality života pri dosiahnutí minimálne 95% zaočkovanosti na celoslovenskej úrovni. NIP SR v roku 2007 bude v súlade s cieľmi „Zdravie 21“, s celosvetovými eradikačnými a eliminačnými programami, pracovným plánom na rok 2006 na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008) a Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a Národným programom starostlivosti o deti a dorast na roky 2008 - 2015.

VYHODNOTENIE

V roku 2008 neboli všeobecnými lekármi pre deti a dorast spádových okresov RÚVZ hlásené žiadne ochorenia a ani podozrenia na ochorenia preventabilné očkovaním. Zaznamenané boli 2 ochorenia na vírusovú hepatitídu typu B u pacientov zaradených do HDP. V jednom prípade ochorenie vzplanulo po dvoch dávkach vakcíny Euvax, v druhom prípade po kompletnom zaočkovaní proti VHB.

Dve ochorenia boli vykazované po očkovaní proti vírusovej hepatitíde typu A, a to na 19 deň po očkovaní a v druhom prípade na 22. deň po očkovaní.

V apríli 2008 v rámci „Európskeho imunizačného týždňa“ boli vykonané jednotlivé aktivity zamerané na zvýšenie povedomia laickej verejnosti o význame očkovania v zmysle základného práva každého dieťaťa na očkovanie ako aj o jeho efektívite a odpoveď na rozvíjajúce sa antivakcinačné aktivity, zvýšenie zaočkovanosti sociálne neprispôsobivých skupín populácie a podporu očkovania proti chrípke, pneumokokovým infekciám a o možnosti očkovania proti ľudskému papilomavírusu. Aktivity boli realizované formou článku v regionálnej tlači, relácie v regionálnej televízii, informačné vývesné tabule v priestoroch RÚVZ, vypracovaných 3 druhov letákov a informácií prostredníctvom všeobecných lekárov.

Počas roka boli vykonané kontroly v ambulanciách lekárov prvého kontaktu zamerané na zásoby očkovacej látky, ich skladovanie a evidenciu očkovania. Skladovanie očkovacích látok vo všetkých ambulanciách lekárov vykonávajúcich očkovanie je zabezpečené chladničkami vyhradenými len na tento účel. Kontrola teploty v chladničkách s písomnou evidenciou sa vykonáva denne. Dokumentácia očkovaných je vedená na dobrej úrovni. Zoznamy zaočkovaných detí sú v písomnej forme mesačne zasielané na RÚVZ v Žiari nad Hronom. Vo výkone očkovania ani v skladovaní vakcín neboli zistené nedostatky.

Praktickí lekári boli včas a priebežne informovaní o platnom očkovacom kalendári na rok 2008, o očkovaní proti pneumokokovým infekciám a o všetkých zmenách týkajúcich sa očkovaniu a to formou odborných usmernení MZ SR a ÚVZ SR, ako aj prostredníctvom informácií z ÚVZ SR.

Lekárka oddelenia sa zúčastnila kongresu Artériová hypertenzia s aktívnou účasťou bloku Očkovanie, téma „Zásady pre výkon očkovania“. S touto prezentáciou boli oboznámení aj všeobecní lekári pre dospelých okresu Žarnovica v rámci odborného seminára k očkovaniu proti chrípke.

Pre diabetikov spádových okresov sa v mesiaci december uskutočnil seminár venovaný očkovaniu diabetikov.

Etapy riešenia a realizačné výstupy

- priebežná informovanosť lekárov prvého kontaktu ako aj ostatných zdravotníckych pracovníkov o platnom očkovacom kalendári a o zmenách v očkovaní podľa usmernení ÚVZ SR a o dosiahnutej zaočkovanosti v spádových okresoch RÚVZ a v celej SR
- priebežná kontrola uskladnenie a zásob očkovacích látok v ambulanciách praktických lekárov
- administratívna kontrola očkovania zo zdravotnej dokumentácie očkovaných podliehajúcich kontrole v ambulanciách praktických lekárov podľa usmernenia ÚVZ SR k 31.08.2008
- spracovanie výsledkov kontroly a vyhodnotenie zaočkovanosti v spádových okresoch a vypracovanie správy z kontroly očkovania
- informovanie laickej verejnosti o význame očkovania a dosiahnutej zaočkovanosti

6. 2. SURVEILLANCE INFEKČNÝCH CHORÔB

Cieľ

1. znižovanie chorobnosti, úmrtnosti a následkov po prekonaní infekčných ochorení a tým dosiahnutie zlepšenia kvality života
2. skvalitnenie surveillance prenosných ochorení
3. edukácia obyvateľstva v problematike prenosných ochorení

Gestor
ÚVZ SR

Riešiteľské pracovisko
RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Infekčné ochorenia sú závažným problémom zdravotným, ekonomickým aj sociálnym. V súlade s pracovným plánom na vykonanie akčného programu Spoločenstva v oblasti verejného zdravia (2003-2008), Akčným programom Spoločenstva v oblasti zdravia (2007-2013) a na základe analýzy epidemiologickej situácie v SR za rok 2005 je potrebné zabezpečiť vysokú úroveň ochrany pred infekčnými chorobami s dodržaním etických hodnôt a neporušovaním existujúcich kódexov správania. Veľkú pozornosť si vyžaduje možné ohrozenie obyvateľstva importovanými nákazami ako aj ochoreniami vyvolanými novými a staronovými patogénnymi mikroorganizmami. Skvalitnenie epidemiologického dohľadu, zhromažďovanie údajov, monitorovania, kontroly a hlásenia prenosných ochorení, zlepšenie laboratórnej spolupráce a monitorovanie rezistencie na ATB sú dôležité pre ochranu našich občanov a zvyšujú schopnosť vysporiadať sa s prenosnými ochoreniami. Ochrana pred infekčnými chorobami musí byť zabezpečená na všetkých úrovniach za účasti národných, regionálnych a miestnych orgánov v súlade s vnútroštátnymi predpismi. Pre rozvoj verejného zdravotníctva v oblasti infekčných ochorení je potrebné zlepšiť informovanosť verejnosti

a odstrániť všetky rozdiely, aby mali občania SR rovnaký prístup k zdravotníckej starostlivosti bez ohľadu na pohlavie, vek, etnický pôvod, vzdelanie alebo miesta bydliska.

VYHODNOTENIE

Analýza epidemiologickej situácie vo výskyte infekčných ochorení v roku 2008 a porovnanie s výskytom v roku 2007:

V roku 2008 bolo vykázaných celkovo 757 prenosných ochorení vrátane nozokomiálnych nákaz (102 NN), v roku 2007 to bolo 747 ochorení (76 NN).

V skupine alimentárnych nákaz sa vyskytlo v spádových okresoch RÚVZ 92 ochorení na salmonelózu, 9 vylučovaní salmonel bez klinických príznakov, 1 lokalizovaná salmonelová infekcia a 1 x iné špecifikované salmonelové infekcie. Oproti roku 2007 došlo k miernemu poklesu vo výskyte ochorení (118 prípadov).

Epidémia na salmonelózu sa nevyskytla.

Na bacilárnu dyzentériu bolo v sledovanom období hlásené len jedno ochorenie.

Výskyt infekcie enteropatogénnymi E. coli bol zaznamenaný v 33 prípadoch (v roku 2007 13 ochorení), kampylobaktériová infekcia v 6 prípadoch, z nich 1 x NN (roku 2007 v 2 prípadoch), a 2 x iné bakteriálne črevné infekcie .

Výskyt rotavírusovej enteritídy bol zaznamenaný u 29 chorých, z nich 9 x NN (v roku 2007 u 38 chorých) a v 3 prípadoch bola zaznamenaná adenovírusová enteritída, z nich 1 x NN.

V 16 prípadoch boli zaznamenané hnačkové ochorenie pravdepodobne infekčného pôvodu (minulý rok 52 ochorení, z nich 50 v epidémii).

Bakteriálne otravy potravinami sa nevyskytli.

V skupine vírusových hepatítid bolo hlásených 15 ochorení na vírusovú hepatitídu typu A (v roku 2007 16 ochorení). Trikrát bol zaznamenaný rodinný výskyt o 6, 4, 3 a 2 prípadoch ochorenia. 10 chorí boli hospitalizovaní na infekčnom oddelení, 5 boli izolovaní v domácom prostredí pre nedisciplinovanosť a odmietnutie zdravotnej starostlivosti na infekčnom oddelení. 2 ochorenia vznikli aj napriek očkovaniu proti VHA. Protiepidemické opatrenia boli opakovane vykonávané v rodinách a kolektívnych zariadeniach, ktoré choré deti navštevovali. Priamym kontaktom v počte 436 bol nariadený lekársky dohľad s aktívnou imunizáciou, u dvoch bol nariadený aj zvýšený zdravotný dozor.

Akútna hepatitída typu B sa vyskytla v troch prípadoch - 2 x po očkovaní u dialyzovaných pacientov, v roku 2007 2 ochorenia, nosičstvo HBsAg v piatich prípadoch, chronická VHB v jednom prípade, akútna hepatitída typu C v 1 prípade, chronická hepatitída typu C v 8 prípadoch, v roku 2007 v 22 prípadoch. 14 priamym kontaktom VHB a nosičov HBsAg bolo zahájené očkovanie proti VHB.

Vírusová hepatitída typu A, B a C sa u zdravotníkov nevyskytla.

V skupine respiračných nákaz sa nevyskytlo žiadne ochorenie na morbilli, rubeolu, pertussis, parapertussis alebo nešpecifický divý kašeľ.

Na pľúcnu tuberkulózu bolo hlásených 7 ochorení, v roku 2007 to bolo 6 ochorení.

Na varicellu bolo hlásených 283 ochorení, na herpes zoster 6 ochorení a 1 x očná infekcia herpetickým vírusom.

Zo streptokokových nákaz bolo zaznamenané 1 ochorenie na šarlach, 2 ochorenia na erysipelas.

Ochorenia na chrípku a chrípke podobné ochorenia sú hlásené pravidelne v týždenných intervaloch.

1 x bol hlásený peritonzilárny absces a 1 x sinusitis acuta..

V skupine neuroinfekcií bolo zaznamenané jedno ochorenie na nešpecifikovanú vírusovú encefalitídu, 7 ochorení na nešpecifikovanú meningitídu a 4 zápalové polyneuropatie GB, pri ktorých boli vypracované a odoslané dotazníky ACHO na ÚVZ SR.

V skupine zoonóz a nákaz s prírodnou ohniskovosťou bolo zaznamenaných 47 ochorení na Lymeskú borreliózu, čo je takmer 1 násobný vzostup oproti roku 2007, 3 x artritída pri LB a 4 x polyneuropatia pri LB, 2 ochorenia na tularémiu (1x ulceroglandulárna a 1 x okuloglandulárna forma), 1 ochorenie na stredo európsku kliešťovú encefalitídu, 2 ochorenia na toxoplazmózu a 14 osôb bolo v kontakte alebo v ohrození besným alebo neznámym zvierateľom. U všetkých epidemiologicky vyšetrených ochorení boli vykonané protiepidemické opatrenia.

V skupine nákaz kože a slizníc sa nevyskytlo žiadne ochorenie na tetanus a plynový flegmónu. Bolo hlásených len 13 ochorení na svrab, v roku 2007 päť ochorení (dlhodobý trend hlásenia).

Z pohlavných ochorení bola hlásená 1x gonokoková nákaza, 1 x chlamýdiová nákaza a 1 x venerické bradavice močovo pohlavnej sústavy.

V skupine iných infekcií – nezaradených bolo vykazovaných 11 septikémií nie nozokomiálneho charakteru, 9 ochorení na infekčnú mononukleózu, 1x giardióza, a 10 na enterobiózu. V roku 2008 bolo vykazované 1 bezpríznakové nosičstvo HIV infekcie u zdravotníckeho pracovníka s trvalým bydliskom v našom spádovom okrese, ktorý je dispenzarizovaný na infektologickej klinike v Bratislave.

Ochorenie na hemoragickú horúčku s renálnym syndrómom sa vyskytlo u 44 ročného muža pracujúceho ako preparátor v ZOO preparatóriu, ktorý od marca 2007 bol opakovane hospitalizovaný na internom oddelení pre recidivujúce uroinfekty. Od konca decembra 2007 bol hospitalizovaný pre septický stav a multiorgánové zlyhávanie, bol preložený na OAIM NFDR v Banskej Bystrici. Všetky vyšetrenia boli kultivačne negatívne až neskôr počas hospitalizácie sa pridružili nozokomiálne infekcie. Vzhľadom k možnej profesionálnej nákaze boli vykonané dostupné vyšetrenia, kde bol serologicky zistený pozitívny nález IgG protilátok proti Hantanvírusom.

Infekcia močového mechúra nie nozokomiálna, sa vyskytla v 1 prípade.

Pacienti s ochorením vyžadujúcim izoláciu boli zväčša hospitalizovaní na infekčnom oddelení, postexpozičná vakcinácia proti besnote bola vykonaná ambulantne v infektologickej ambulancii v Banskej Bystrici.

V roku 2008 bolo pri výkone epidemiologicky závažnej činnosti vydaných 5 karanténnych opatrení, a to 4 x pri salmonelových nákazách a 1 x pri vírusovej hepatitíde typu A.

Kontakty HBsAg pozitívnych osôb boli imunizované a kontakty chorých na všetky diagnostikované vírusové hepatitídy boli počas inkubačného času pod zvýšeným lekárske dohľadom.

Lekárka oddelenia sa zúčastnila odborného podujatia pre lekárov I. kontaktu s aktívnou účasťou pod názvom „Vírusové hepatitídy z pohľadu epidemiológa“.

Etapy riešenia:

- aktívna a úzka spolupráca s oddeleniami klinickej mikrobiológie a klinickej biochémie, aktívne vyhľadávanie infekčných ochorení prostredníctvom týchto oddelení
- úzka spolupráca s lekármi primárneho kontaktu, infektológmi, odborníkmi pre tuberkulózu, pohlavne prenosné ochorenia a inými odborníkmi lekári
- denné využívanie SRV na okamžité hlásenie mimoriadnej epidemiologickej situácie a informovanosti
- informovanie zdravotníckej aj laickej verejnosti v oblasti infekčných ochorení, zvyšovanie edukácie obyvateľstva prostredníctvom regionálnych médií

Realizačné výstupy

- články v regionálnej tlači pri výskyte VHA
- vykonanie analýzy prenosných ochorení za rok 2008
- porovnanie výskytu v roku 2008 s rokom 2007 – spracovanie vo výročnej správe
- monitorovanie a kontrola prenosných ochorení
- monitorovanie rezistencie mikroorganizmov na ATB v spolupráci s OKM – priebežne sa vykonáva, OKM hlási vykultivované polyrezistentné kmene
- zabezpečenie včasnosti hlásenia prenosných ochorení
- cestou informovanosti populácie o prenosných ochoreniach zlepšiť ich prevenciu – priebežne sa vykonáva osobne a prostredníctvom médií.

9. Oddelenie podpory zdravia

9.1. „MATERSKÉ CENTRÁ“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Výchova a vzdelávanie matiek v oblasti zdravého životného štýlu. Edukáciou matiek ovplyvňujeme a meníme životný štýl celej rodiny. Vzdelaná mama ďalej vzdeláva svoju rodinu a zdravé návyky prenáša do výchovy dieťaťa. Vzdelaná a zdravá rodina je základom pre prosperujúcu spoločnosť.

Etapy riešenia, výstupy

Projekt bude rozdelený do troch pilierov

Pilier č. 1

Edukačno-intervenčný cyklus prednášok o zdravom životnom štýle detí aj dospelých budú prednášané v rôznych už existujúcich materských centrách. S vedením materského centra sa dohodne cyklus prednášok, ktoré v frekvencii 1-2x do mesiaca. Prednáška bude mať formu dialógu. Väčší priestor sa dá matkám na otázky, aby si svoje vedomosti mohli konfrontovať s odborníkom. Okrem toho podľa tematiky bude vypracovaný krátky informačný letáčik, ktorý môže každá matka používať ako pomôcku (napr. algoritmus správneho čistenia zubkov, detská kuchárka, zásady prevencie detských úrazov).

Pilier č. 2

Vytvorenie webovej stránky, ktorá by obsahovala krátke informácie o zdravom životnom štýle, poskytovala by informácie o tom, kde práve prebieha cyklus prednášok. Hlavnou úlohou tejto stránky by bola možnosť odpovedať laickej verejnosti (matkám na otázky týkajúce sa zdravého životného štýlu celej rodiny).

Pilier č. 3

Vytvoriť kurzy pre budúce mamičky, ktoré by sa niekoľko týždňov pred pôrodom mohli naučiť ako sa postarať o dieťa. Tieto tematické okruhy ponúknuť aj pôrodniciam.

Prednáškové bloky budú pozostávať s 10 tematických okruhov:

1. Výživa v prvých troch rokoch života : Kojenie, význam podávania mlieka medzi prvým až tretím rokom života.
2. Zásady správneho stravovania dieťaťa podľa vekových skupín.
3. Hygiena dieťaťa, zameraná hlavne na stomatohygienu, sladkosti u detí.
4. Úskalia výchovy dieťaťa (zdravá rodina- zdravé dieťa).

5. Úrazy malých detí.
6. Ako vyberať vhodné hračky a hry pre dieťa podľa veku.
7. Realizácia ženy na materskej dovolenke (šťastná mama – šťastné dieťa).
8. Pohybová aktivita.
9. Kardiovaskulárna prevencia.
10. Onkologická prevencia.

V okrese Žiar nad Hronom je v prevádzke 1 Materské centrum „Mravenisko“, v okrese Žarnovica „Gašparko“ a v Banskej Štiavnici „Materské centrum pre naše matky“. Oddelenie podpory zdravia nadviazalo kontakt s pracovníkmi uvedených centier, zatiaľ sa však nepodarilo nadviazať aktívnu spoluprácu i napriek pestrej ponuke tematických okruhov prednášok, besied a iných aktivít. Jedným z dôvodov je, že prednáškovú činnosť v jednotlivých materských centrách vykonávajú praktickí lekári pre deti a dorast a stomatológovia z nášho okresu, ktorí im podľa našich zistení prednášajú veľmi podobné tematické okruhy ako sú zahrnuté v metodike predmetného projektu.

9.2 „ŽIŤ ZDRAVŠÍ A KVALITNEJŠÍ ŽIVOT V STARŠOM VEKU, ALEBO MÁM 65+ A TEŠÍ MA, ŽE ŽIJEM ZDRAVO“

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Gestor

ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Aktivovať záujem starších ľudí o vlastné zdravie, vytvoriť systém certifikovaného vzdelávania, vytvoriť komunitu starších ľudí – vlastných lektorov z radov starších ľudí, ktorí prenesú systém zdravého starnutia do svojej komunity. Udržiavať dosiahnutý stav – informovať, publikovať, dopĺňať poznatky, kontrolovať kvalitu informácií, ktoré sú distribuované lektormi. Monitorovať životný štýl starších ľudí, aktívne počúvať, prijímať návrhy na zlepšenie.

Etapy riešenia

1. etapa projektu – doplnenie tlače vzdelávacích materiálov,
2. etapa – realizácia vzdelávacieho programu pre starších ľudí pre ďalšie organizácie, združujúce seniorov,
3. etapa projektu – zameraná na sociálne prostredie - týždeň zdravia starších ľudí 1.10.2007,
4. etapa projektu – celoslovenský vzdelávací seminár pre lektorov z radov starších ľudí.

Realizačné výstupy

Zlepšenie zdravotného stavu starších ľudí.

Vytvorenie programu seminárov.

Metodické a učebné tlačené materiály, prípadne letáky a brožúry.

Články v časopisoch určených starším ľuďom.

Sprievodné akcie, komunikácia s médiami.

Oddelenie podpory zdravia v súlade s metodickým usmernením ÚVZ SR v Bratislave z 13. a 14. septembra 2005 začalo 04.11.2005 v okrese Žarnovica realizovať projekt „Mám 65+“

a teší ma, že žijem zdravo“. V okrese Žiar nad Hronom sa po dohode s JDS program začal realizovať 23.02.2006.

Kurz navštevovalo 12 osôb zo Žiaru nad Hronom a 8 zo Žarnovice, každý účastník dostal Osvedčenie o absolvovaní kurzu.

V roku 2008 nebol organizovaný ďalší kurz. Účastníci kurzu z roku 2006 však aktívne pokračujú vo svojich aktivitách, organizujú rôzne spoločensko-zábavné podujatia, odborné podujatia, na ktorých sa aktívne podieľajú a informujú ostatných členov o nových poznatkoch. Aktívny kontakt s pracovníkmi oddelenia podpory zdravia pretrváva naďalej. Pracovníci oddelenia realizovali odborné poradenstvo v prevencii kardiovaskulárnych ochorení v kluboch seniorov v Žiari nad Hronom a Žarnovici. V riešení ostala snaha o nadviazanie spolupráce s Klubom dôchodcov v Preňčove.

V minulom roku pracovníci oddelenia podpory zdravia začali aktívne spolupracovať so Zväzom diabetikov a takisto aj v roku 2008 počas akcií v Kluboch dôchodcov pracovníci oddelenia vykonali 86 meraní prístrojom OMRON, 90 meraní TK, 19 meraní prístrojom Smokerlyzer, distribuovali zdravotno-výchovný materiál zameraný hlavne na oblasť zdravého životného štýlu pre ľudí vo vyššom veku. V základnej poradni zdravia bolo poskytnutých 176 odborných individuálnych poradenstiev pre 130 klientov vo veku nad 55 rokov.

9.3., ZDRAVOTNO –VÝCHOVNÉ PÔSOBENIE U DETÍ PREDŠKOLSKÉHO VEKU – STOMATOHYGIENA“

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stav chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevencie zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné je vhodne načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Gestor: ÚVZ SR

Riešiteľské pracoviská: ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Projekt je zameraný na cieľovú skupinu 4 – 6 ročných detí materských škôl (predškolská výchova) a ich rodičov, na zlepšenie vedomostí a stomatohygienických návykov u nich (výber vekovej skupiny súvisí s cieľovou skupinou sledovanou WHO). Vzhľadom na to, že stomatohygiena nášho obyvateľstva a hlavne stomatohygiena našich detí nie je na uspokojivej úrovni a zubný kaz u našej populácie je masové, chronické ochorenie, nie je možné zvládnuť ho len liečebnými zákrokmi. Preto je nevyhnutné venovať zvýšenú pozornosť prevencii, so zameraním na formovanie správnych návykov v starostlivosti o chrup a ústnu dutinu u detí už od najmladšieho veku. Intervenčné zdravotno-výchovné pôsobenie bude zamerané na dôležitosť čistenia zubov, demonštráciu správneho čistenia zubov s praktickým nácvikom, správnu výživu vo vzťahu k stomatologickým ochoreniam, negatívne následky neošetreného chrupu na zdravotný stav organizmu, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Etapy riešenia

I. etapa

Intervenčné aktivity - zdravotno-výchovné pôsobenie na materských školách spojené s praktickým nácvikom správnej stomatohygieny. U malých detí naučené zručnosti pri zdravotno-výchovnom pôsobení by sme fixovali pomocou vizuálneho obrazu. V rámci programu bude prebiehať edukácia v troch formách:

- v podobe rozprávkovej knižky,
- v audiovizuálnej podobe ako kreslené rozprávky,
- vo forme maľovanky.

Deti by si touto formou fixovali návyky hlavného hrdinu, ktorý dbá o správnu ústnu hygienu a vďaka tomu nemá žiaden kaz.

II. etapa

Návrh na propagovanie zásad ústnej hygieny obyvateľstva SR prostredníctvom obalovej techniky u cukrárenských výrobkov.

Realizačné výstupy

Pri pravidelnom monitorovaní zdravotného stavu orálneho zdravia podľa indikátorov WHO, by sme mali mať už po piatich rokoch intervenčno-zdravotno-výchovného pôsobenia signifikantný pokles kazivosti zubov u detí. O realnosti takého očakávaného výsledku svedčia úspechy v Slovinsku, Švajčiarsku resp. v Nemecku. Z dlhodobého pohľadu by sme mali mať o 15 rokov kazivosť detských zúbkov porovnateľnú s európskym priemerom.

Realizácia série siedmich kreslených rozprávok s témou ústnej hygieny podľa rozprávok od MUDr. Kovaľovej. Na rovnaké motívy vypracovaná maľovanka.

Rôzne edukačné materiály v podobe článkov a letákov pre rodičov.

Metodické pokyny, odporúčania a školenia pre profesionálov z predškolských zariadení.

V nadväznosti aktivít z roku 2007 pracovníci oddelenia podpory zdravia oslovovali neštátnych stomatológov. Mnohí stomatológovia sa zúčastňujú vlastných aktivít (prednášky, stomatologické sledovanie u detí v MŠ alebo ZŠ). Monitoring zdravotného stavu orálneho zdravia prebieha takmer v každej MŠ. Ich aktivity sú zamerané na dôležitosť čistenia zubov, demonštráciu správneho čistenia zubov s praktickým nácvikom, následky neošetreného chrupu na zdravotný stav organizmu, dôležitosť pravidelných preventívnych prehliadok.

Pracovníci oddelenia podpory zdravia pokračovali v monitoringu evidencie detí materských škôl u stomatológov aj v roku 2008 v okresoch Žiar nad Hronom, Žarnovica. Z prieskumu vyplynulo nasledovné: zo súboru 715 detí navštevujúcich MŠ v meste Žiar nad Hronom a okrese Žarnovica 360 detí navštevuje už svojho stomatológa (50,35%) a 192 nenavštevuje vôbec (26,85%). 22,79% (163 rodičov) sa do prieskumu nezapojilo. 160 evidovaných detí navštevuje stomatologické ambulancie u 22 zubných lekárov v okrese Žiar nad Hronom a 200 evidovaných detí 29 zubných ambulancií v okrese Žarnovica. Z celkového počtu 715 detí, najvyšší počet evidovaných detí je vo vekovej skupine 4-6 ročných (321 čo je 44,89%) rovnako ako aj u detí nenavštevujúcich stomatológa (153 – 21,39%).

V rámci tohto projektu sme nadviazali aktívnu spoluprácu v MŠ v Žarnovici.

Cieľ tohto projektu bol plnený aj v rámci zahájenej vedomostnej súťaže v roku 2008, ktorá bola organizovaná RÚVZ Žiar nad Hronom v spolupráci s Centrom voľného času v Žiari nad Hronom pre žiakov 5. ročníkov žiarskych ZŠ formou prednášok a besied. Efektivita realizovaného cyklu prednášok bola vyhodnocovaná záverečnou súťažou družstiev zo všetkých žiarskych základných škôl.

(Poznámka: V žiarskych MŠ sa súbežne realizuje projekt „Zdravý úsmev“, koordinátorkou je zubná lekárka z okresu Žiar nad Hronom, ktorá pravidelne navštevuje MŠ a rodičovské združenia, na ktorých okrem preventívnych prehliadok chrupu vykonáva aj zdravotno-výchovné aktivity.)

9.4 AKTIVITY PRI PRÍLEŽITOSTI VÝZNAMNÝCH DNÍ

(Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, atď.)

Gestor

ÚVZ SR v spolupráci s RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom.

Zdravotno-výchovné aktivity venované prevencii pri príležitosti významných dní organizovaných každoročne v 3 okresoch regiónu RÚVZ v Žiari nad Hronom: - Svetový deň zdravia, Týždeň boja proti drogám, Medzinárodný deň srdca, Svetový deň duševného zdravia, Medzinárodný deň starších ľudí, Svetový deň bez tabaku, Svetový deň AIDS, Medzinárodný deň diabetu a pod.

Informácie o zdraví, jeho podpore, rozvoji a udržaní sú priebežne poskytované na prednáškach, pri besedách, konzultáciách, prostredníctvom tlačeného zdravotno-výchovného materiálu rôznych foriem, článkami v regionálnej tlači v 3 okresoch spádového regiónu RÚVZ ZH, regionálnej ATV a prostredníctvom webovej stránky RÚVZ. V oblasti podpory zdravia sú informácie rozdelené do 23 okruhov, ktoré obsahujú články, aktuálne informácie, ponuky služieb súvisiacich so zlepšovaním verejného zdravia a dokumentov. Pri príležitosti svetových dní sú tieto aktivity zintenzívnené aj o realizáciu aktivít spojených s aktuálnou témou a prípadne s realizáciou práce v teréne. V 6 regionálnych novinách sú zverejňované pravidelne články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia, ktorého nosnou témou v roku 2008 bolo zameranie sa na globálny problém, ktorým je potreba ochrany zdravia pred nepriaznivými účinkami klimatických zmien na ľudské zdravie, Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Žiari nad Hronom propagoval Deň otvorených dverí na RÚVZ v Žiari nad Hronom formou plagátov umiestnených na verejne prístupných miestach (poradni zdravia, oddelení podpory zdravia, na mestských výveskách), na webovej stránke RÚVZ, mestskom rozhlase. Občania boli v prípravnej fáze stručne informovaní o podstate pripravovanej akcie a možnostiach návštev jednotlivých oddelení pri RÚVZ v ZH na príslušných adresách podľa ich záujmu, o možnostiach telefonického alebo e-mailového kontaktu. Boli oboznámení s webovou stránkou ÚVZ SR. Akcia bola propagovaná pri práci v teréne jednotlivými oddeleniami v podnikoch, školách alebo iných organizáciách. Informácie boli poskytované v poradenskom centre podpory zdravia (Základná poradňa zdravia, nadstavbové poradne) ako aj pri prednáškovej a zdravotno-výchovnej činnosti oddelenia podpory zdravia na školách. Prostredníctvom pozvanej regionálnej televízie, ktorej pracovníci nakrútili dokument dňa 7.4.2008, boli poskytnuté vizuálne aj slovné informácie o zameraní a činnosti jednotlivých oddelení, činnosti poradenského centra a pod.

Vyhodnotenie Dňa otvorených dverí, 7.4.2008 za jednotlivé oddelenia:

Dňa 7.4.2008 sa vo všetkých priestoroch RÚVZ v Žiari nad Hronom konal „Deň otvorených dverí“ venovaný predovšetkým poskytovaniu informácií verejnosti o činnosti a práci jednotlivých oddelení RÚVZ podľa prejaveneho záujmu.

V priebehu „Dňa otvorených dverí“ (7.4.2008) na Oddelení podpory zdravia bolo 7 záujemcom poskytnuté meranie prístrojmi merania Smokerlyzerom, Spirometrom, Omronom, TK, meranie hmotnosti. A poskytnuté konzultácie o výžive, pohybovej aktivite a pitnom režime.

Svetovému dňu zdravia boli venované prednášky na Strednej škole hotelových služieb a obchodu v Žiari nad Hronom (1 hod.), Domove mládeže pri Strednej škole lesníckej v Banskej Štiavnici (2 hod.) a Knižnici v Kremnici (3 hod.).

Bolo distribuovaných 10 ks plagátov „Správna životospráva“, 5 ks letákov „Éčka v potravinách“, 20 ks letákov „Čo patrí k správnej výžive“, 20 ks „Cvičenie s fitloptou I.“ a 20 ks „Cvičenie s fitloptou II.“

Poradenské centrum:

Vyšetrenia v PZ: 8 klientov mimo bežnej prevádzky poradne:

Okrem pravidelných informácií o predchádzaní chronickým ochoreniam a rizikových faktorov sa klienti zaujímali o možnosti vyšetrenia vody, kvalite vody na krytej plavárni, mali záujem o bližšie informácie o ochrane pred slnečným žiarením.

Pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku - „Mládež bez tabaku“ v mesiacoch máj a jún bolo pracovníkmi OPZ poskytnuté záujemcom meranie prístrojom Smokerlyzer – 28 meraní, 3 merania prístrojom Spirometer, 13 prednášok a 13 besied pre 296 účastníkov. V oblasti predchádzania abúzu alkoholu a drog bolo vykonaných 38 aktivít (19 prednášok, 19 besied) pre deti a mládež (324).

Priebežne počas roku bolo na tému prevencia fajčenia odprednášaných spolu 76 hodín pre 1479 účastníkov, 76 besied a 207 meraní prístrojom Smokerlyzer.

V spolupráci s Centrom voľného času bola realizovaná súťaž pre žiakov 5. ročníkov zo všetkých ZŠ v meste Žiar nad Hronom pod názvom „Nefajčiť je normálne“. Z každej ZŠ sa súťaže zúčastnilo po 2 družstvách. Pre súťažiacich boli pripravené súťažné otázky, tvorba antireklamy na fajčenie a pod. Bol pripravený článok do regionálnych novín a na web stránku RÚVZ.

Pri príležitosti Dňa boja proti AIDS bolo na predmetnú tému odprednášaných 15 hodín pre 310 účastníkov v Žiari nad Hronom, organizovaných bolo 15 besied. V Žarnovici bolo odprednášaných pre 335 účastníkov 13 prednášok a 13 besied. Počas roku 2008 bolo v tejto problematike odprednášaných 22 prednášok a 22 besied pre 865 účastníkov.

Pri príležitosti Svetového dňa Červeného kríža pracovníci oddelenia podpory zdravia sa zúčastnili akcií konaných v Žiari nad Hronom a Kremnici, pri ktorých vyšetrili 107 záujemcov prístrojom OMRON a 107 záujemcom bol odmeraný krvný tlak. 1 záujemcovi bola odmeraná hladina COHb v krvi prístrojom Smokerlyzer.

Oddelenie podpory zdravia sa v rámci príprav a organizácie aktivít konaných pri príležitosti významných dní („Svetového dňa vody“, „Zdravie pri práci“) podieľalo prípravou propagačných materiálov, článkov a pod. pri ich realizácii v spolupráci s ostatnými oddeleniami RÚVZ ZH.

V rámci aktivít pri príležitosti významných dní bolo pripravených 25 vlastných edičných materiálov.

9.5 „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Projekt je v súlade s čiastkovým plnením cieľa č. 8: „Do r. 2020 v celom regióne zredukovať na čo najnižšiu úroveň morbiditu, invalidizáciu a predčasnú mortalitu na chronické neinfekčné ochorenia“ v rámci programu SZO „Zdravie 21. storočia“.

Podobné kampane sa realizujú vo viacerých krajinách plniacich CINDI program (Poľsko, Rumunsko, Česká republika, Slovinsko, Rusko, Malta a iné)

Gestor

CINDI program SR a RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Zlepšiť zdravotný stav obyvateľov Slovenska – znížiť chorobnosť a úmrtnosť na chronické neinfekčné ochorenia elimináciou jedného z najvýznamnejších rizikových faktorov – pohybovej inaktivity

Anotácia úlohy

Formou intenzívnej mediálnej kampane, sprievodných podujatí a súťaže zvýšiť informovanosť obyvateľstva o význame pohybovej aktivity v prevencii chronických neinfekčných ochorení, propagovanie minimálneho objemu a intenzity pohybovej aktivity, ktoré už môžu byť efektívne pri priaznivom ovplyvnení zdravia jedinca s cieľom zvýšiť úroveň pohybovej aktivity dospeléj populácie SR aspoň na túto postačujúcu hranicu, vytvoriť u účastníkov súťaže návyk na pravidelnú pohybovú aktivitu

Analýza údajov z účastníckych listov a výsledkov vyšetrení u účastníkov so záujmom o konzultáciu v „poradni pre optimalizáciu pohybovej aktivity“ metódami bioštatistiky.

Etapy riešenia

Plnenie úlohy bez časového obmedzenia, kampaň bude realizovaná 1x za 2 roky v jarnom období v rozsahu 15 týždňov, spracované a vyhodnotené výsledky pomôžu skvalitniť a modifikovať prístup a metódy v nasledujúcej kampani. V ďalších ročníkoch budeme môcť hodnotiť aj efektívnosť u účastníkov opakovane zapojených do kampane.

Konkrétny výstup

Rozsiahla zdravotno-výchovná kampaň vo všetkých médiách, motivácia ľudí k pravidelnej pohybovej aktivite, dáta o úrovni pohybovej aktivity vo voľnom čase pred kampaňou a počas nej, získané spracovaním účastníckych listov.

Zhodnotenie efektivity - odraz vykonávanej pohybovej aktivity počas kampane na subjektívny pocit zdravia a telesnú hmotnosť účastníkov.

Etapy riešenia kampane 2007

1. Spracovanie projektu a príprava účastníckych listov modifikovaných podľa skúseností z pilotného ročníka 2005, predbežné informácie spoluriešiteľom
Termín: do 30.novembra 2006
Zodpovedný: Gestor - RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
2. Oslovenie mediálnych partnerov so žiadosťou o poskytnutie priestoru pre propagáciu významu pohybovej aktivity pre zdravie
Termín: december 2006
Zodpovedný: gestor RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici, RÚVZ v SR a ÚVZ SR
3. Oslovenie sponzorov súťaže pre ceny, ktoré budú v súťaži víťazom udelené pre propagáciu súťaže
Termín: december 2006
Zodpovedný: gestor RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici
4. Oslovovanie podporovateľov kampane a regionálnych partnerov pre uskutočnenie sprievodných podujatí a regionálnej propagácie pohybu pre zdravie a súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ a regionálnych sponzorov
Termín: december 2006 – máj 2007
Zodpovedný: RÚVZ v SR a ÚVZSR
5. Uskutočnenie tlačovej konferencie a pracovného seminára pre všetky RÚVZ v SR, s cieľom oboznámiť ich s metodológiou súťaže, rozdať propagačné materiály, iniciovať posilňovanie súťaže na regionálnej úrovni a cestou regionálnych médií

Termín: v 2.marcovom týždni 2007

Miesto: RÚVZ so sídlom v Banskej Bystrici

Zodpovedný: Gestor - RÚVZ Banská Bystrica

6. Koordinácia priebehu súťaže, priebežná ďalšia propagácia, ukázkové podujatia spojené s mediálnou prezentáciou súťaže „Vyzvi srdce k pohybu“ pri príležitosti. – Svetového dňa pohybu pre zdravie dňa 10.5., vedenie evidencie zúčastnených, poskytovanie poradenstva v optimalizácii pohybovej aktivity záujemcom.

Termín: marec, apríl, máj, jún 2007 priebežne

Zodpovední: Gestor + spoluriešitelia – RÚVZ v SR

7. Ukončenie súťaže, vyhodnotenie, príprava slávnostného žrebovania víťazov a odovzdávanie cien, spojené s tlačovou konferenciou

Termín jún/ júl 2007

Zodpovedný: Gestor projektu

V roku 2008 projekt nebol realizovaný, realizovali sme kampaň „Prestaň a vyhraj“

V I. POLROKU 2008 SA REALIZOVALA PRÍPRAVA A PRIEBEH KAMPANE „PRESTAŇ A VYHRAJ“: V RÁMCI KAMPANE BOLI PRACOVNÍKMI OPZ PRIPRAVENÉ A ZVEREJNENÉ V 6 REGIONÁLNYCH NOVINÁCH ČLÁNKY „SVETOVÝ DEŇ BEZ TABAKU“ A INFORMAČNÝ ČLÁNOK O SÚŤAŽI „PRESTAŇ A VYHRAJ“ S PRILOŽENOU PRIHLÁŠKOU A PODMIENKAMI SÚŤAŽE PRE ÚČASTNÍKOV. OKREM REGIONÁLNYCH NOVÍN BOLO DISTRIBUOVANÝCH V MESTE NOVÁ BAŇA 50 LETÁKOV S PRILOŽENOU PRIHLÁŠKOU, V MESTE ŽIAR NAD HRONOM 94 LETÁKOV, V BANSKEJ ŠTIAVNICI 67 A V KREMNICI 20 LETÁKOV VYROBENÝCH ÚVZ SR. DISTRIBUOVANÉ BOLI V TÝCHTO MESTÁCH PLAGÁTY (Z ÚVZ SR) A TO – NOVÁ BAŇA V POČTE 5, ŽIAR NAD HRONOM 10, V BANSKEJ ŠTIAVNICI 8 A V KREMNICI 7. ČLÁNKY, INFORMÁCIE A PRIHLÁŠKA BOLI ZVEREJNENÉ AJ NA WEBOVEJ STRÁNKE RÚVZ SO SÍDLOM V ŽIARI NAD HRONOM.

9.6. NÁRODNÝ PROGRAM PREVENČIE OBEZITY

Cieľ

Vytvorenie národnej a regionálnych stratégií na prevenciu chronických ochorení, a to na základe rozpracovania Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky. V prioritě č. 4. akcentuje tento dokument problematiku verejného zdravia a činnosti smerujúce k jeho ochrane a podpore.

Gestori

Sekcia zdravotnej starostlivosti MZ SR a Úrad verejného zdravotníctva SR

Riešiteľské pracoviská

Poradenské centrum zdravia RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Anotácia

Vytvorenie integrovanej stratégie na trvalé ovplyvnenie determinantov chronických ochorení v populácii SR na národnej a regionálnych úrovniach. Zahŕňa tri kľúčové funkcie verejného zdravotníctva/ podpory zdravia na všetkých úrovniach riadenia.

1. Systematické a pravidelné monitorovanie zdravotného stavu a potrieb komún v oblasti zdravia.
2. Tvorba komplexnej politiky, ktorá je založená na aktuálnych, dostupných znalostiach a reagujú na potreby komún v oblasti zdravia.
3. Zabezpečenie zo strany riadiacich orgánov na všetkých úrovniach, že odsúhlasené, vysoko prioritné služby v oblastiach podpory zdravia sa poskytnú a budú dostupné každému členovi komunity kvalifikovanými organizáciami.

Súčasťou je vývoj, testovanie a vyhodnocovanie systémov determinantov a indikátorov zdravia, tvorba metodík a vzdelávacích programov, budovanie partnerstiev a tvorba koordinačných nástrojov, tvarovanie sociálnych vzťahov, mestského plánovania, dlhodobé spoločenské plánovanie ...

Etapy riešenia a výstupy

1. Implementácia Národného programu prevencie nadváhy a obezity

Termín: 2008 a následne trvale

JEDNÝM Z HLAVNÝCH NÁPLNÍ ČINNOSTÍ PREVENTÍVNYCH AKTIVÍT ODDELENIA PODPORY ZDRAVIA A PORADENSKÉHO CENTRA PODPORY ZDRAVIA JE AJ ODBORNÉ PORADENSTVO V OBLASTI ZNIŽOVANIA NADVÁHY APLIKÁCIOU INTERVENČNÝCH METÓD NA OVPLYVNĎOVANIE POSTOJOV OBYVATEĽSTVA K ZMENÁM STRAVOVACÍCH ZVYKLOSTÍ A ZVYŠOVANIU POHYBOVEJ AKTIVITY. IMPLEMENTÁCIA „NÁRODNÉHO PROGRAMU PREVENCIE OBEZITY“ JE NEODMYSLITEĽNOU SÚČASŤOU PREVENTÍVNYCH PORADENSKÝCH AKTIVÍT V ČINNOSTI NIEN PRACOVNÍKOV PCPZ, ODDELENIA PODPORY ZDRAVIA, ALE JE SÚČASŤOU PRÁCE ODDELENÍ HYGIENY VÝŽIVY, AKO AJ ODDELENIA DETÍ A MLÁDEŽE.

Z CELKOVÉHO POČTU KLIENTOV ZÁKLADNEJ PORADNE ZDRAVIA (432), KTORÝM BOL VYHODNOTENÝ BMI INDEX BOLI JEHO ZVÝŠENÉ HODNOTY ZAZNAMENANÉ V 51,60%. A TO U 44,37% ŽIEN A 69,29% MUŽOV. 236 KLIENTOM (184 ŽIEN, 52 MUŽOV) BOLO POSKYTNUTÉ ODBORNÉ PORADENSTVO ZAMERANÉ NA ÚPRAVU STRAVOVACÍCH NÁVYKOV, ZDRAVÚ VÝŽIVU A ZVÝŠENIE POHYBOVEJ AKTIVITY PRE PRÍTOMNOSŤ ZVÝŠENÝCH HLADÍN LIPIDOV V KRVI. KLIENTOM BOLA ODPORUČENÁ MOŽNOSŤ NÁVŠTEVY NADSTAVBOVÝCH PORADNÍ (PORADŇA ZDRAVEJ VÝŽIVY A PORADŇA PRE OPTIMALIZÁCIU POHYBOVEJ AKTIVITY).

POPA sa vykonáva 2 formami

Skupinová forma činnosti tejto poradne je vykonávaná v priestoroch telocvične II. ZŠ Štefánika 17 a pravidelne ju v roku 2008 navštívilo pravidelne 48 cvičeníek, 25 cvičeníek navštívilo poradňu počas roka krátkodobo. Cvičenie prebieha 2x týždenne pod vedením kvalifikovanej cvičiteľky.

Individuálna forma poradenstva a pohybovej aktivity prebieha vo vyčlenených priestoroch pre POPA na RÚVZ v ZH, ktorú v roku 2008 navštívili v pravidelných intervaloch 2 klienti, ktorí sa pravidelne podrobujú testom na hodnotenie telesnej zdatnosti. 12 klientom bolo poskytnuté odborné poradenstvo spojené s konzultáciami, antropometrickým meraním, meraním TK a pod. Spolu bolo evidovaných 365 návštev. Bolo vykonaných 544 meraní krvného tlaku a pulzu.

Oblasti výživy a telesnej aktivity pri podpore zdravia venujeme náležitú pozornosť. V roku 2008 sme vykonali 127 aktivít - 50 prednášok, 48 besied a 29 konzultácií. Aktivity boli adresované deťom a mládeži so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy.

Súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie správnej výživy, primeranej telesnej aktivity a i.

9.8 INICIOVAŤ A ORGANIZOVAŤ ZDRAVOTNO-VÝCHOVNÉ AKCIE PRE OBYVATEĽOV S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA TÉMY A TERMÍNY ODPORÚČANÉ SZO

"Do r.2015 zvýšiť podiel spoločnosti na osvojení si zdravšieho spôsobu života jedinca" a cieľa č. 19:" V členských štátoch vybudovať zdravotný výskum, informačné a komunikačné systémy na zabezpečenie efektívneho využitia a rozširovania vedomostí- na podporu zdravia pre všetkých" v rámci programu SZO "Zdravie 21 .storočia".

Gestor

Úrad verejného zdravotníctva SR

Riešiteľské pracoviská

RÚVZ so sídlom v Žiari nad Hronom

Cieľ

Zlepšiť informovanosť obyvateľstva o prioritných a aktuálnych problémoch ohrozujúcich zdravie. Prehĺbiť záujem obyvateľov o problematiku zdravia. Mobilizovať obyvateľstvo k aktívnej ochrane a podpore zdravia.

Anotácia úlohy

Úloha je zameraná na uplatňovanie všetkých dostupných metód a foriem skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo s využitím odborného-metodického usmerňovania pracovísk zdravotnej výchovy.

Predpokladom plnenia úlohy je okrem aktivít pracovníkov RÚVZ (vlastná edičná činnosť, regionálna tlač) aj úzka spolupráca s príslušnými klinickými odborníkmi (prednášky, tlačovky) a médiami, ktoré môžu adekvátnou medializáciou daných zdravotných tém prispieť k vyššej úrovni informovanosti verejnosti. Dôležitou súčasťou zdravotno-výchovných aktivít sú tematické putovné výstavy a videofilmy.

Etapy riešenia

Táto úloha je pre svoju aktuálnosť plnená bez časového obmedzenia s priebežným vyhodnotením jej prínosu 1x do roka v súlade s odporúčanými termínmi.

Konkrétny výstup

Všetky uvedené aktivity majú motivovať obyvateľstvo k väčšiemu záujmu o problematiku zdravia - mobilizovať ich k zvýšenej zodpovednosti za vlastné zdravie.

Zdravotné informácie

- informácie o zdraví, jeho podpore, rozvoji a udržaní sú poskytované na prednáškach, pri besedách, konzultáciách, prostredníctvom tlačeného zdravotno-výchovného materiálu rôznych foriem, článkami v regionálnej tlači v každom z troch okresov patriacich do nášho spádového územia a prostredníctvom webovej stránky nášho úradu, ATV a mestského rozhlasu.

rok 2008		počet prednášok	počet hodín	počet účastníkov	počet besied
deti a mládež	BS	15	18	303	7
	ZC	100	101	1772	44
	ZH	153	153	298	103
	Spolu región	268	273	5061	154

dospelí	BS	0	0	0	0
	ZC	0	0	0	0
	ZH	12	12	84	0
	Spolu región	12	12	84	0

Využívanie zdravotno-výchovných edičných materiálov

rok 2008	Počet	Deti a mládež	Iné skupiny	cieľové
Distribúcia - počet adresátov	53	49		4
Vlastná edícia - počet titulov	25	0		25
Hromadné oznamovacie prostriedky - internet	0	0		0

Na webovej stránke úradu uverejňujeme aktuality, zdravotno-výchovné informácie a články, informácie o priebehu a vyhodnotení aktivít ako napr. naša spolupráca s SČK, priebeh a vyhodnotenie „Minikvízu“, príprava, realizácia a vyhodnotenie prebiehajúcich kampaní, priebeh adaptačného týždňa na ZŠ v Novej Bani, priebeh akcie v spolupráci s ČK pre rómske deti a matky v letnom tábore v Kremnici, spolupráca s Charitným domom v Lovčici-Trubíne a pod.

V oblasti podpory zdravia sú informácie rozdelené do 23 okruhov, ktoré obsahujú články, aktuálne informácie, ponuky služieb súvisiacich so zlepšovaním verejného zdravia a dokumentov.

Prevádzkovanie systému zdravotných informácií

Prostredníctvom webovej stránky boli zverejňované aktuálne informácie k vyhláseným svetovým dňom (Svetový deň zdravia, Svetový deň bez tabaku- „Mládež bez tabaku“), podmienky kampane „Prestaň a vyhraj“ a účastnícke listy.

Svetový deň bez tabaku - prostredníctvom webovej stránky boli zverejnené informácie, články s predmetnou tematikou Mládež bez tabaku – „Nefajčiť je normálne“. Ďalej boli na webovej stránke uverejnené aktuality k svetovým dňom, články (Umyvanie rúk -je pre nás samozrejmosťou?, VODA (H₂O) – zaslúži si svoj Svetový deň aj vyhlásenie roku 2008 za rok sanitácie, Tularémia, Zdravý detský úsmev), zoznam videofilmov so zdravotno-výchovnou tematikou, základné témy prednášok oddelenia podpory zdravia, spolupráca s ÚS SČK v Žiari nad Hronom, priebeh adaptačného týždňa na ZŠ v Novej Bani, priebeh akcie v spolupráci s ČK pre rómske deti a matky v letnom tábore v Kremnici, spolupráca s Charitným domom v Lovčici-Trubíne, UMB v Banskej Bystrici, prílohou sú aj fotografické snímky z priebehu akcií. Na www. stránke boli uverejnené výsledky súťaže „Nefajčiť je normálne“, priebeh súťaže bol odvysielaný regionálnou televíziou (ATV), uverejnený na webovej stránke RÚVZ.

V 6 regionálnych novinách sú zverejňované pravidelne články s aktuálnou problematikou a pri príprave a realizácii hromadných akcií sú informácie pre obyvateľov zverejňované prostredníctvom mestského rozhlasu.

Bolo pripravených 25 vlastných edícií s aktuálnymi tematickými okruhmi, zapožičaných bolo 37 videofilmov, ktoré boli v počte 68 premietnutí.

Podpora hlavných stratégií Spoločenstva týkajúcich sa návykových látok

Deti a mládež sú prioritnými skupinami, ktorým sú určené aktivity oddelenia podpory zdravia. Našou dominujúcou snahou je poskytnúť im informácie, na základe ktorých by zdravie a zdravý spôsob života mali mať prioritné postavenie v ich hodnotovom rebríčku.

Pri zdravotno-výchovnom pôsobení na mládež poskytujeme informácie o rizikových faktoroch a ich väzbe na zdravie, najmä o návykových látkach a nesprávnom stravovaní.

Aktívne sme spolupracovali s Centrom voľného času v Žiari nad Hronom:

- príprava a realizácia súťaže „Nefajčiť je normálne“ pre žiakov 5. ročníkov ZŠ. Cieľom bolo súťažnou formou overiť znalosti žiakov získané z cyklu prednášok s tematikou škodlivosti fajčenia na zdravie. Súťaže sa zúčastnilo 10 družstiev zo všetkých ZŠ mesta Žiar nad Hronom. Oddelenie podpory zdravia vypracovalo súťažné otázky, pripravilo a odovzdalo ďakovné listy a pripravilo súťažné kolo- vypracovanie antireklamy na fajčenie. Priebeh súťaže bol odvysielaný v ATV- regionálna televízia a fotografie boli uverejnené na www. stránke RÚVZ,
- na základe pozitívneho ohlasu žiakov a škôl na podobné aktivity formou súťaže pracovníci oddelenia navrhli vedeniu škôl podobnú formu súťaže s rozšírenou tematickou problematikou. Bol vypracovaný tematicky plán minikvízov na celý školský rok. V II. polroku 2008 po zrealizovaní cyklu prednášok podľa navrhnutého a schváleného harmonogramu prednášok s aktuálnymi tematickým okruhmi sa v spolupráci s CVC v Žiari nad Hronom uskutočnil „Minikvíz“ ukončený záverečnou súťažou reprezentačných družstiev zo všetkých 4 ZŠ mesta Žiar nad Hronom.

V roku 2008 sme vykonali 422 prednáškových aktivít –268 prednášok, 154 besied, z tohto počtu bolo 16 prednášok a besied pre 249 účastníkov venovaných problematike drog, 27 prednášok a besied problematike alkoholu, 91 prednášok fajčeniu pre 1155 účastníkov.

Pri realizácii kampane pri príležitosti Svetového dňa bez tabaku, s heslom „Mládež bez tabaku“ bolo vyšetrených 28 záujemcov prístrojmi Smokerlyzer, 3x Spirometer. V rámci protifajčiarskych aktivít oddelenia bolo vykonaných spolu 179 meraní prístrojom Smokerlyzer.

V roku 2008 sa zintenzívnila spolupráca s MsÚ v Žiari nad Hronom pri spoločných aktivitách realizovaných v rámci „Kalendára aktivít zameraných na prevenciu drogových závislostí a iných sociálne-patologických javov“.

Integračné prístupy k životnému štýlu a sexuálnemu a reprodukčnému zdraviu

V oblasti výživy a telesnej aktivity

Uvedomujúc si úlohu zdravej výživy pri podpore zdravia venujeme tejto oblasti náležitú pozornosť. V roku 2008 sme vykonali 127 aktivít (50 prednášok, 48 besied a 29 konzultácií). Aktivity boli adresované deťom a mládeži so zameraním na poskytnutie vedecky overených poznatkov v oblasti zdravej výživy, súčasťou každej aktivity zameranej na správny spôsob života je propagovanie primeranej telesnej aktivity.

Aj v roku 2008 pokračovala spolupráca so Zväzom diabetikov. V máji a júni pracovníčky OPZ vykonali merania krvného tlaku a celkového tuku prístrojom OMRON u 55 účastníkov odborných prednášok týkajúcich sa ochorenia na DM a jeho prevencie. V II. polroku v Žiari nad Hronom a Novej Bani pracovníčky oddelenia 47 záujemcom zmerali krvný tlak, 48 záujemcom zmerali celkový tuk prístrojom OMRON, 19 prístrojom Smokerlyzer. Spolu 103 klientov.

V oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia

		ZH	ZC	BS
Rodičovstvo a partnerstvo - sexuálna výchova	prednáška	0	10	0
	beseda	0	10	0
	konzultácie	0	0	0
	spolu	0	20	0

Činnosti súvisiace s HIV/AIDS

		ZH	ZC	BS
Rodičovstvo a partnerstvo - pohlavné choroby, HIV/AIDS	prednáška	30	38	0
	beseda	30	38	0
	konzultácie	0	0	0
	spolu	60	76	0

Prednášok a besied v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia sa zúčastnilo 860 mladých poslucháčov. Prednášok a besied s témou HIV/AIDS sa zúčastnilo 887 mladých poslucháčov.

V oblasti duševného zdravia

Na úrade nemáme vytvorené podmienky na poskytovanie poradenstva, vykonáva sa len vo všeobecnej rovine pre klientov základnej Poradne zdravia.

Prevenia chorôb a prevencia zranení

Prevenici chorôb súvisiacich so spôsobom života a prevencii zranení venujeme pozornosť pri besedách a prednáškach, pri príprave zdravotno-výchovného materiálu (bezpečnosť na cestách, pri hrách, pri práci) pre deti, mládež i dospelých.

Aktívne sa podieľame na preverovaní vedomostí a zručností v prevencii úrazov a v poskytovaní prvej pomoci pri kontrolách vodičov dopravných prostriedkov v spolupráci s dopravnou políciou a ČK.

Základná škola Kremnica organizuje „Zdravotnú prípravu pre II. stupeň“. Táto príprava má široký záber od teórie až po praktickú skúšku z ošetrovania zranení a poskytovania prvej pomoci. Zdravotnícka príprava trvala 5 hodín.

Spolupracujeme s UMB v Banskej Bystrici, kde sa aktívne podieľame na : maskovaní poranení a odbornej pomoci pri hodnotení poskytnutia prvej pomoci poslucháčmi prírodovedeckej fakulty UMB. Spolupráca bola rozvrhnutá na dva dni.

Každoročne spolupracujeme s SČK a inými organizáciami pri: DPP SČK – súťaž družstiev prvej pomoci, gymnázium Žiar nad Hronom, súťaž IRS v Lovčici-Trubíne.

HMZ SČK – súťaž v poskytovaní PP, deti 1.a 2. stupňa ZŠ/ maskovanie poranení a účasť v porotách/- obvodné kolo IV. ZŠ v Žiari nad Hronom, obvodné kolo ZŠ v Žarnovici, okresné kolo IV.ZŠ v Žiari nad Hronom.

Spolupráca s SČK a všetkými zložkami záchranného systému v Leviciach (Memoriál MUDr. Harineka) – maskovanie a prezentácia.

V spolupráci s SČK sme sa podieľali na akcii v Žiari nad Hronom a Kremnici pri príležitosti Svetového dňa ČK, na spolupráci s Charitným domom v Lovčici-Trubíne, kde

okrem iného obyvateľom boli odprednášané základy prvej pomoci s premietnutím filmov, ďalej na akcii počas konania rómskeho letného tábora v Kremnici.

Prvá pomoc bola súčasťou prednáškového cyklu na ZŠ v rámci „Minikvízu“ pre žiakov 5. ročníkov, na nižších stupňoch ZŠ nám pomáhala pri aktivitách v tejto oblasti bábika „Evička“, ktorá bola zakúpená za týmto účelom. Bábika „Evička“ bola súčasťou kurzu PP pre deti 1. ročníkov I.ZŠ a stala sa maskotom na účastníckych listoch pre žiakov absolvujúcich predmetný kurz.

Aktívne spolupracujeme s Mestskou knižnicou v Kremnici.

**Regionálny úrad verejného zdravotníctva
so sídlom v Žiline**

Hygiena životného prostredia

1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III)

Úlohy plánované pre RUVZ Žilina na rok 2008:

1/ Areály 3 základných škôl sú ochránené protihlukovými stenami, úlohou je preukázať účinnosť protihlukových stien aj po niekoľkých rokoch.

V súvislosti s nárastom dopravy v Žiline premerať hluk v areáli škôl za protihlukovými stenami, sledovať hluk na vyšších podlažiach škôl a tým preverovať účinnosť hlukových stien

a) premerať základnú školu Hliny VII v súvislosti s dobudovaním diaľničného privádzača

Rajec – Žilina – Rajec (Rajecká cesta, kolaudácia cesty bude v roku 2008)

b) premerať hluk za protihlukovou stenou na Učilišti Sv. Jozefa Robotníka na Saleziánskej ul.

c) premerať hluk za protihlukovou stenou, Bilingválne gymnázium, Hliny IV

d) premerať hluk v Materskej škole, Kmeťova ul.

U všetkých sa okrem hluku premerajú aj častice PM_{10} , ktoré sú v meste Žilina podľa monitoringu SHMÚ problémom.

Vyhodnotenie úlohy č.1.:

a) táto úloha nemohla byť zrealizovaná z dôvodu posunutia kolaudácie Rajeckej cesty na jeseň 2008, meranie sa zrealizuje ihneď po kolaudácii, resp. v skúšobnej prevádzke Rajeckej cesty, podľa počasia,

b) táto úloha bola splnená, ale protihluková stena nie je ešte dobudovaná. Hluk v Učilišti Sv. Jozefa Robotníka na Saleziánskej ulici sme merali dňa 24.06.2008. Meranie sa uskutočnilo na 3.NP budovy školy.

Posudzovaná hodnota A zvuku $L_{aeq,7,25 h}=74,0$ dB pred fasádou budovy školy a v učebni bola posudzovaná hodnota A zvuku $L_{aeq,7,25 h}=62,1$ dB. Pre porovnanie s totožným meraním v roku 2006 boli posudzované hodnoty A zvuku $L_{aeq,7,25 h}=72,4$ dB pred fasádou budovy školy a v učebni bola posudzovaná hodnota A zvuku $L_{aeq,7,25 h}=61,8$ dB. Súčasné meranie hluku naznačuje stúpajúcu tendenciu, čo vidieť i podľa odpočtu prejazdov motorových vozidiel za 4 merané hodiny prešlo cez meraný úsek 10 996 motorových vozidiel, kým v roku 2006 7 032 motorových vozidiel.

Uvedené údaje svedčia o oprávnenej požiadavke na dobudovanie protihlukovej steny. Čo sa týka vnútorného prostredia: sú najvyššie prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vnútornom prostredí budov -v učebniach: **40 dB** počas používania. Nameraná hodnota je prekročená.

Súbežne s hlukom sa vykonalo meranie voľného ovzdušia -tuhých častíc - PM_{10} . Výsledná nameraná koncentrácia tuhých častíc - PM_{10} bola $1,4 \mu g.m^{-3}$. Najvyššia prípustná hodnota tuhých častíc PM_{10} podľa Vyhlášky MZ SR č.705/2002 Z.z. o kvalite ovzdušia: 24-hodinová limitná hodnota na ochranu zdravia ľudí je **$50 \mu g.m^{-3}$** ,

c) táto úloha bola splnená a dňa 14.10.2008 sa uskutočnilo meranie hluku. Meranie sa uskutočnilo v časovom rozmedzí 10,20-12,30 hod. 1.meracie miesto bolo zvolené 2m pred fasádou gymnázia vo výške 3.NP. Táto trieda je najviac atakovaná dopravným hlukom, pretože osadené protihlukové steny sú do výšky 2.NP. Hluk sa tu odráža od betónových oporných múrov, v ktorých je osadená 5 prúdová cestná komunikácia a ponad hlukovú stenu sa šíri priamo do okien učebne. Posudzovaná hladina A zvuku $L_{RAeq,5,5hod.}=74,8$ dB. Na 2.meracom mieste v učebni bola posudzovaná hladina A zvuku $L_{RAeq,600min.}=62,1$ dB. V meranom časovom intervale prešlo po komunikácii spolu 3715 automobilov, z toho 3225 osobných áut, 453 nákladných áut, 32 autobusov, 4 motocykle a 1 traktor.

Namerané hodnoty A zvuku sú vysoko prekročené a nakoľko ide o jazykové gymnázium, kde zrozumiteľnosť a počuteľnosť musí byť na vysokej technickej úrovni, je to o to horšie.

d) táto úloha bola splnená a 05.11.2008 sa urobilo meranie v predškolskom zariadení MŠ na Kmeťovej ulici č.15 v Žiline. Predškolské zariadenie bolo niekoľko mesiacov mimo prevádzku z dôvodu výmeny okien a stavebných rekonštrukčných prác. Meranie sa uskutočnilo v areáli materskej školy, 1,5 m pred fasádou budovy škôlky (okno herne na 1.NP), mikrofón bol umiestnený vo výške 2,5 m a vo vzdialenosti 7,0 m od cestnej komunikácie. Posudzovaná hladina hluku pred fasádou škôlky bola $L_{RAeq,600min.}=57,4$ dB.

V zmysle platnej legislatívy -Vyhlášky MZ SR č.549/2007 Z.z. , ktorou sa ustanovujú podrobnosti o prípustných hodnotách hluku, infrazvuku a vibrácií a o požiadavkách na objektivizáciu hluku, infrazvuku a vibrácií v životnom prostredí sú najvyššie prípustné hodnoty určujúcich veličín hluku vo vonkajšom prostredí pre hluk z pozemnej dopravy **50 dB** cez deň pred oknami chránených miestností školských budov. Vo vnútornom prostredí je prípustná hodnota **40 dB**. **Namerané hodnoty A zvuku sú prekročené.**

2/ posilniť prevenciu expozície hluku v životnom prostredí prostredníctvom mapovania environmentálneho hluku

a) premerať hluk na jednotlivých sídliskách mesta Žilina

b) seminárna práca na RÚVZ Žilina „Vyhodnotenie hlukovej záťaže vo vybraných lokalitách v meste Žilina v súvislosti s dobudovaním dopravnej siete“

Vyhodnotenie úlohy č.2.:

a) táto úloha nemohla byť splnená z dôvodu čulého stavebného ruchu na sídlisku Solinky a Vlčince

- jednak dostavba ciest a stavby polyfunkčných objektov.

b) táto úloha nemohla byť splnená z dôvodu meškania ukončenia prác na diaľničnom privádzači Žilina-Strážov a na Rajeckej ceste. Po dobudovaní týchto cestných úsekoch, môžeme odmerať a zhodnotiť dopravný hluk v súvislosti s novými stavbami.

3. realizovať opatrenia na predchádzanie ochoreniam, ktoré súvisia s užívaním pitnej vody z individuálnych vodných zdrojov, kde nie je verejný vodovod

a) od roku 2008 do roku 2010 budeme vyšetrovať kvalitu vody v obciach, kde nie je verejný vodovod: Veľká Čierna, Štiavnik, Lutiše, Petrovice a následne v spolupráci s obvodnými lekármi zisťovať dôsledky novej nevyhovujúcej kvality pitnej vody u detí. V zmysle NV SR č.354/2006 Zb. ktorým sa ustanovujú požiadavky na vodu určenú na ľudskú spotrebu a kontrolu kvality vody určenej na ľudskú spotrebu vykonáme rozšírené analýzy odobraných vôd.

b) vykonáme analýzu mikroklimatických podmienok v zariadeniach, ktoré navštevujú deti, a to Bábkové divadlo Žilina a Mestské divadlo Žilina v čase premietania detských programov

Vyhodnotenie úlohy č.3:

a) Preventívny a kontrolný monitoring pitných vôd je vykonávaný v zmysle platnej legislatívy. Riešenie tejto úlohy pretrváva, bol vykonaný odber a vyšetrenie vzorky pitnej vody v obci Veľká Čierna, kde nie je verejný vodovod. Výsledky budú vyhodnotené a v spolupráci so všeobecným, alebo detským lekárom príslušnej obce budú navrhnuté opatrenia.

b) vykonali sme monitoring vnútorných priestorov budov spojený s analýzou mikroklimatických podmienok v zariadeniach, ktoré navštevujú deti a dospelé osoby /kinosály, divadlá a iné spoločenské zariadenia/. V roku 2008 sme vykonali merania v Kinosále „A“ - Cinemax v ZOC – MAX, Prieľohy 979, 010 07 Žilina a v Divadelnej sále Mestského divadla Žilina, v čase pred začiatkom predstavenia, počas predstavenia a po predstavení. Výsledky merania boli vyhodnotené a boli v súlade s Vyhláškou MZ SR

č.259/2008 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia.

1.4 Systém informovania verejnosti s využitím internetových stránok úradov verejného zdravotníctva

- a) v roku 2008 boli poskytnuté gestorovi úlohy podklady pre jednotné zverejňovanie údajov na web stránke
- b) odd. HŽP zverejňuje na svojej stránke do doby jednotného postupu nasledovné informácie:

I. náplň práce odd. HŽP

II. aktuálnu kvalitu vôd na vonkajších kúpaliskách počas LTS na TK Veronika Rajec, TK Laura v Raj. Tepliciach, TK Strážavy, na Kúpalisku v Bytči a na MKP Žilina – vonkajšie bazény

III. v rámci ozónového smogového varovného systému počas letných mesiacov o zistenom výskyte prekročenia informačného a hraničného prahu ozónu, vyhlásení signálu „Upozornenie“ a „Varovanie“, informácie o možných zdravotných účinkoch a odporúčanom správaní

IV. o prekročení počtu prekročení medzných hodnôt prachových častí PM₁₀ v Žiline

V. o skúškach na získanie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby, prevádzkovanie pohrebiska a krematória

VI. Od tohto roku je zriadený na internete informačný systém o kvalite vôd na kúpanie, kde verejnosť získa informácie o kúpaliskách významných pre LTS a celoročných v rámci SR

VII. o monitoringu pitných vôd okresov Žilina a Bytča

Vyhodnotenie úlohy č. 1.4:

V plnení tejto úlohy sa pokračuje, verejnosť je v uvedených bodoch aktuálne informovaná. Každý týždeň počas letnej turistickej sezóny sa vkladajú na našu webovú stránku aktuálne informácie o kvalite bazénových vôd a stavoch kúpalísk v našom regióne.

Aktívne používame informačný systém pre vody na kúpanie, ktorý je prístupný aj pre verejnosť. Program je využívaný pre zaznamenávanie a sledovanie kvality bazénových vôd vnútorných aj vonkajších bazénov.

1.6 Monitoring kvality vody prírodných kúpacích oblastí v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre EÚ

RÚVZ Žilina nemá vyhlásenú v okrese Žilina a Bytča žiadnu prírodnú rekreačnú lokalitu, preto sa budeme zaoberať umelými kúpaliskami počas LTS 2008, súčasťou ktorých je 1 správa o pripravenosti na LTS a 2. správa je o ukončení sledovania po ukončení LTS 2008.

a) odobrať vzorky vody na kvalitu vody v zmysle Vyhlášky MZ SR č.72/2008 Z.z. O podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská na kúpaliskách TK Veronika Rajec, TK Laura Raj. Teplice, TK Strážavy, MKP Žilina –vonkajšie bazény, Kúpalisko Bytča.

V týchto zariadeniach sme počas LTS 2008 vykonali 21 hygienických kontrol so spísaním záznamov a odobrali sme 21 vzoriek bazénových vôd a 5 vzoriek pitných vôd na laboratórnu analýzu.

b) sledovať kvalitu vody v umelých bazénoch vnútorných počas celého roka 2008, ktoré sú: Hotel

Boboty, Hotel Bránica, Hotel Dubná Skala, Hotel Holiday Inn, MKP Žilina – vnútorný bazén, Relaxačné informačné centrum Terchovec, Terchová – 1 veľký plavecký bazén, 1 detský bazén, veľká relaxačná masážna vaňa a 2 vírivkové vane netermálne s recirkuláciou vody.

c) SLK Rajecké Teplice – rehabilitačný a kľudový bazén a Whirpool vane

V tomto roku sme vykonali v týchto sledovaných zariadeniach 45 hygienických kontrol so spísaním záznamov a odobrali sme 69 vzoriek bazénových vôd na laboratórnu analýzu v zmysle Vyhlášky MZ SR č.72/2008 Z.z. O podrobnostiach o požiadavkách na kvalitu vody kúpalísk, vody na kúpanie a jej kontrolu a na kúpaliská .

d) seminárna práca na RÚVZ Žilina „Vyhodnotenie kvality vody na kúpanie počas LTS 2008“ bola vypracovaná a prednesená.

Sledujeme aj ďalšie vonkajšie bazény, ktoré sú využívané v rámci LTS 2008 a vnútorné v rámci cestovného ruchu v ubytovacích zariadeniach /ATC, Relax centrá a iné/ a na základe písomných objednávok prevádzkovateľov vnútorných bazénov sme odobrali 23 vzoriek bazénových vôd na laboratórnu analýzu. Pracovníci oddelenia HŽP odobrali za rok 2008 spolu všetkých vzoriek bazénových vôd na laboratórnu analýzu v počte 113.

e) bola odobratá 1 vzorka vody z Vodného diela v Žiline. VD nie je vyhlásená prírodná rekreačná lokalita, kvalita vody však vyhovovala platnej legislatíve na prírodné kúpaliská.

1.7 Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov

a) odd. HŽP pripraví dotazník pre dodávateľov pitnej vody v okrese Žilina a Bytča (SeVaK a.s. Žilina, obecné úrady a SLK R. Teplice), z ktorého výstup by mal ukázať, či dochádza k nadmernému odpájaniu z verejných vodovodov a následne zásobovaniu z individuálnych vodných zdrojov.

Vyhodnotenie úlohy č. 1.7:

V roku 2008 sme sa ako jeden z krajských regionálnych úradov zúčastnili projektu ÚVZ SR „Zhodnotenie poklesu spotreby pitnej vody z verejných vodovodov a zdravotných dôsledkov“.

V rámci projektu sme boli účastníkmi pilotnej štúdie, v ktorej sme rozposlali 50 dotazníkov náhodne vybraným respondentom. Návratnosť bola 5 ks t.j. 10% z celkového počtu.

Uvedený projekt bude pokračovať vo forme realizácie samotného projektu na všetkých RÚVZ v SR až do konca roku 2008.

a) úloha sa presunula podľa ÚVZ SR Bratislava do roku 2009

1.8 Monitoring kvality pitnej vody na spotrebisku v súlade s platnou legislatívou, príprava podkladov pre správu EÚ

a) v roku 2008 sme zaslali na ÚVZ SR vyplnené tabuľky ukazovateľov kvality pitnej vody za roky 2005-2007 na jednotlivých spotrebiskách okresov Žilina a Bytča pre Európsku Komisiu

b) úrad pokračoval v monitoringu kvality pitnej vody určenej na ľudskú spotrebu v zmysle harmonogramu vypracovaného pre rok 2008

Vyhodnotenie úlohy 1.8.

a) v rámci prípravy správy o kvalite vody určenej na ľudskú spotrebu pre EK sme v mesiaci apríl 2008 zaslali na ÚVZ SR tabuľky vodovodov (spolu so spotrebiskami), ktoré zásobujú nad 5000 obyvateľov. V našom regióne sú 3 vodovody – v rámci mesta Žilina, mesta Rajec a mesta Bytča. V týchto vodovodoch sa na vybraných spotrebiskách vykonával monitoring v rokoch 2005-2007. V mesiaci december sme zaslali vyplnené tabuľky ukazovateľov kvality pitnej vody za roky 2005-2007 na jednotlivých spotrebiskách okresov Žilina a Bytča.

b) v rámci monitoringu pitných vôd sme v tomto roku odobrali spolu 173 vzoriek. Z toho 150 vzoriek bolo odobraných v rámci kontrolného monitoringu - minimálne analýzy, 12 vzoriek v rámci preverovacieho monitoringu (úplné analýzy), v rámci ŠZD sme opakovane odobrali 11

vzoriek. Boli odobraté 3 vzorky pitnej vody na rádiologické vyšetrenie, vzorky vyhovovali NV SR

č. 354/2006 Z.z.

V dôsledku opakovane nevyhovujúcej kvality pitnej vody v obci Dlhé Pole - hlavný a doplňujúci vrt pri Základnej škole sme pristúpili k vydaniu zákazu používania vody na pitné účely. Táto situácia sa prechodne riešila dovozom vody do obce cisternami. Doplňujúci vrt je naďalej odstavený, až do odstránenia zdroja znehodnotenia vody. Hlavný vrt pri ZŠ v obci bol vyčistený a toho času vykazuje absolútnu nezávadnosť. V prípade nadmerného sucha a poklesu výdatnosti tohto zdroja, bude obec riešiť opakovane dovoz pitnej vody do obce cisternami. Správcom vodovodnej siete je Obec Dlhé Pole. Starostka obce vykonala opatrenia pri vyústení splaškovej vody pri zdravotnom stredisku do novej ČOV, tým odstránila možný zdroj znehodnotenia odstaveného vrtu. V súčasnosti prebieha kontrola kvality vody odstaveného vrtu.

V ostatných prípadoch sme zaznamenali len miernu mikrobiologickú závadnosť, ktorá bola po konzultáciách s prevádzkovateľom vodovodnej siete ihneď odstránená.

V rámci Svetového dňa vody sme poskytovali len poradenstvo.

Ostatné úlohy:

10.2 Sledovanie a hodnotenie výkonu kontroly zákona o ochrane nefajčiarov na základe oznámení kontrolných inštitúcií

a) odd. HŽP pri každom výkone ŠZD kontroluje dodržiavanie zákona NR SR č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely zákona č. 465/2005 Z.z.

V rámci výkonu PHD a ŠZD vykonávame kontrolu dodržiavania zákona NR SR č. 377/2004 Z.z.

o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení novely zákona č. 465/2005 Z.z. V roku 2008 sme vykonali celkovo 419 kontrol, neboli uložené sankcie.

Zahraničné programy a projekty odd. HŽP nerieši.

Iné domáce programy a projekty:

1/ v spolupráci so Žilinskou univerzitou v Žiline sledovať záťaž hlukovú a imisiami (No_x, prachové častice) na parkoviskách pri obchodných centrách, porovnať s meraniami z predchádzajúcich rokov – presúva sa do roku 2009.

Na oddelenie HŽP bolo podaných 43 podnetov, žiadostí o informácie, upozornení, ktoré boli doručené na náš úrad písomnou poštou, alebo elektronickou poštou. Tieto podnety sa týkali ochrany životného a obytného prostredia, hluku z dopravy, a iné. Z tohto počtu boli 3 podnety anonymné. Všetky sme vybavili, alebo boli odstúpené v rámci kompetencii na iné úrady a spoločnosti /Obecné úrady, mestské úrady, Bytterm a pod./.

V rámci ďalšej činnosti odd. HŽP:

Za rok 2008 sme vydali 577 rozhodnutí, 381 záväzných stanovísk, vykonali 612 kontrol, 3 390 odborných vyjadrení, posudzovaní projektov, konzultácií, bolo vydaných 5 prerušení konania, 6 zastavení konania.

V súvislosti so zmenou legislatívy bolo preskúšaných 15 záujemcov na overenie odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie pohrebnej služby, pohrebiska a krematória, bolo vydaných 15 osvedčení. Trom obecným úradom ako prevádzkovateľom pohrebísk vo svojich obciach boli schválené prevádzkové poriadky pohrebísk. Boli vydané 2 stanoviská úradu k exhumácii

ľudských ostatkov. Pripomienkovali sme zákon NR SR č. 470/2005 Z.z. o pohrebníctve. Úrad riešil podnet p. Zuzany Hruškovej bytom Banská Bystrica na porušenie niektorých ustanovení zákona NR SR č. 470/2005 Z.z. pohrebnou službou pri úmrtí p. Matildy Hruškovej v NSP Žilina. RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne sme odpovedali na podnet p. Kornhauserovej Moniky na preverenie pohrebných vozidiel. ÚVZ SR sme zaslali vypracovanie prehľadu obcí, ktoré neplnia požiadavky zákona o pohrebníctve (schválenie prevádzkových poriadkov pohrebísk, odborná spôsobilosť na prevádzkovanie pohrebiska).

V 461 zariadeniach starostlivosti o ľudské telo v okresoch Žilina a Bytča bolo v rámci ŠZD vykonaných 113 kontrol. Bolo vydaných 65 rozhodnutí o uvedení priestorov do prevádzky a schválení prevádzkových poriadkov, 1 rozhodnutie o zastavení konania. Pracovníčky odd. HŽP členky komisie sa zúčastňovali na skúškach odbornej spôsobilosti na výkon epidemiologicky závažných činností pracovníkov a prevádzkovateľov týchto zariadení.

Čo sa týka cestovného ruchu k 31.12.2008 evidujeme 176 zariadení v spádovej oblasti okresov Žilina a Bytča, 4 ATC so sezónnou a 1 s celoročnou prevádzkou. Naďalej evidujeme 2 zrušené zariadenia a 2 v dlhodobej rekonštrukcii. Vykonali sme 45 kontrol, vydali sme 27 rozhodnutí k prevádzke nových zariadení príp. k zmene prevádzkovateľa, 2 záväzné stanoviská, uskutočnili sme 31 odberov pitných vôd z vlastných zdrojov, príp. z bazénov relaxačných centier pri týchto zariadeniach. V 2 prípadoch došlo k prerušeniu konania.

Odbor hygiena výživy

1.Zabezpečiť na všetkých úrovniach v súlade s novou legislatívou nezávislý a objektívny výkon štátneho zdravotného dozoru a potravinového dozoru.

Cieľ: posilnenie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín

Odpočet: Počet registrovaných zariadení, počet kontrol :

počet registrovaných prevádzok spolu: **509**

počet kontrolovaných prevádzok v rámci ŠZD : **450**

počet vykonaných kontrol v rámci ŠZD : **654**

počet odobratých vzoriek - potraviny : **368** nevyhovuje: **9**

počet odobratých vzoriek pitnej vody: **verejný vodovod 9** nevyhovuje: **1**

individuálne zdroje 45 nevyhovuje: **21**

uložené blokové pokuty (podľa zákona 355/2007 Z.z.): **1** v celkovej sume **3 000,-Sk**

uložené blokové pokuty (podľa zákona 372/1990 Z.z.): **20** v celkovej sume **17 300,-Sk**

pokuta rozhodnutím (podľa zákona 355/2007 Z.z.) : **13** v celkovej sume **144 000,- Sk**

zákaz činností, prevádzky (podľa § 12 ods.2 písm. m) zákona 355/2007) : **3**

počet pokynov (podľa § 6 ods.3 písm. i) zákona 355/2007) : **1**

počet opatrení (podľa § 55 ods.1 písm. f) zákona 355/2007) : **7**

počet rozhodnutí : **235**

počet záväzných stanovísk : **20**

1.4 Sledovanie regulovaných látok v kozmetických výrobkoch

V súlade s plánom úloh výkonu ŠZD podľa zákona NR SR č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a v zmysle Nariadenia vlády SR č. 658/2005 Z.z. , ktorým sa ustanovujú požiadavky na kozmetické výrobky a v zmysle usmernenia na výkon ŠZD pre kozmetické výrobky na rok 2008 boli realizované nasledovné úlohy :

Kozmetika – cielené sledovanie „ Laky na nechty “. V uvedených výrobkoch bol vyšetrovaný akrylamid

Kozmetika – cielené sledovanie „ Dekoratívna kozmetika “ kozmetické výrobky boli vyšetrované na mikrobiologické ukazovatele (CPZ, *Styphyllococcus aureus*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Candida albicans*).

Kozmetika – cielené sledovanie „ Zubné pasty “ v uvedených výrobkoch sa vyšetrovali fluoridy

Kozmetika – cielené úlohy „ Konzervačné látky v kozmetických výrobkoch pre dospelých - kozmetické výrobky boli vyšetrované na konzervačné látky a mikrobiologické ukazovatele

Kozmetika – cielené úlohy „ Konzervačné látky v kozmetických výrobkoch pre deti - kozmetické výrobky boli vyšetrované konzervačné látky a mikrobiologické ukazovatele

1.4 Bezpečnosť kozmetických výrobkov

ÚVZ SR v Bratislave postupuje na Regionálne úrady verejného zdravotníctva hlásenia zo systému RAPEX o nebezpečných kozmetických výrobkoch, ktorých výskyt sa sleduje v distribučnej sieti. V roku 2008 bolo na RÚVZ so sídlom v Žiline 16 hlásení o výskyte nebezpečných kozmetických výrobkoch na našom trhu, pri ktorých bolo zisťovaných 56 nebezpečných kozmetických výrobkov.

Hlásené výrobky neboli v distribučnej sieti zistené.

2. Program озdravenia výživy obyvateľov SR. Plniť opatrenia vyplývajúce z programu za rezort zdravotníctva. (uznesenie vlády SR č. 556 zo dňa 20.06.2001, úloha B.2)

Cieľ: zlepšenie súčasného štandardu výživy v priamej nadväznosti na zdravotnú situáciu obyvateľov , pripravovať regionálne podklady pre správy o zdravotnom stave obyvateľstva pre ÚVZ SR.

Projekt: „ Sledovanie výživového stavu vybraných skupín dospeljej populácie“

Odpočet: Úloha je rozdelená do troch častí: I. Výber cieľovej skupiny, II. Vyšetrenie klienta (biochemické parametre prístrojom REFLOTRON, somatometrické merania, dotazníkový prieskum životosprávy), III. Vyhodnotenie v programe ALIMENTA 4.3e. V priebehu I. polroka r. 2008 bolo vyšetrených 45 klientov v sledovanej skupine stredne ťažká práca v závode RYBA Žilina, zároveň bola poskytnutá konzultácia o zdravom životnom štýle. Celkovo bolo počas roka 2008 vyšetrených 80 klientov v sledovanej skupine stredne ťažká práca. Závěry budú súčasťou výročnej správy za r. 2008.

3. Zabezpečiť skvalitnenie poradenských činností zameraných na zmeny stravovacích zvyklostí obyvateľov zmeny postoja občanov k vlastnému zdraviu informovanie občanov o zásadách správnej výživy, výživovej skladbe potravín , nových druhov potravín a rizikách vyplývajúcich z nesprávnej výživy

Cieľ: posilňovanie a rozvíjanie výživovej stratégie zameranej na zabezpečenie optimálneho zdravia

Odpočet: úloha je realizovaná aktívnym uplatňovaním dostupných zdravotno-výchovných metód a foriem individuálneho, skupinového a hromadného pôsobenia na obyvateľstvo v rámci činnosti poradne správnej výživy, ale aj konzultácii s prevádzkovateľmi ZSS k uplatňovaniu zásad správnej výrobnjej praxe. V priebehu roku 2008 bolo pre prevádzkovateľov v ZSS poskytnutých **119 konzultácií**.

3.1. Sledovanie dusičnanov a dusitanov, mykotoxínov a patulínu a reziduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti

V rámci úradnej kontroly potravín a v zmysle harmonogramu odberu vzoriek boli odobrané a vyšetrené :

-V roku 2008 bolo odobraných okrem mesiaca január v každom mesiaci po 5 vzoriek dojčenskej výživy- spolu 55 vzoriek na vyšetrenie dusičnanov a dusitanov.

Vyšetrované boli v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Žiline, 1 vzorka bola nevyhovujúca.

- V mesiaci jún bolo odobratých 8 vzoriek dojčenskej výživy na laboratórne vyšetrenie
- Reziduá prípravkov na ochranu rastlín – 2 vzorky (odoslané na ÚVZ SR Bratislava), vzorky vyhovovali
- 6 vzoriek dojčenskej výživy na laboratórne vyšetrenie - Mykotoxíny, Aflatoxín B1 a Patulín (odoslané na vyšetrenie do RÚVZ so sídlom v Poprade) – vzorky vyhovovali
- V mesiaci august bola odobraná 1 vzorka dojčenskej výživy na laboratórne vyšetrenie – PCB, vyšetrovaná v RÚVZ so sídlom v Žiline – vzorka vyhovovala požiadavkám zdravotnej neškodnosti

3.3 Kontrola jodidácie kuchynskej soli

V roku 2008 bolo celkovo odobratých 24 vzoriek kuchynskej soli, z toho 11 vzoriek tuzemskej výroby, 13 vzoriek z dovozu. Všetky vzorky boli vyhovujúce.

5. Podporovať legislatívne normy s úpravou negatívnych a pozitívnych faktorov vo výžive.

Cieľ: posilnenie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín

Odpočet: aktívne spolupracujeme na pripomienkovom konaní pri príprave legislatívy, v rámci výkonu ŠZD pracovníci oboznamujú prevádzkovateľov ZSS o aplikácii poznatkov racionálneho stravovania.

6. Zabezpečiť výkon potravinového dozoru nad zdravotnou bezpečnosťou epidemiologicky rizikových potravín, s osobitým zreteľom na kontrolu dodržiavania mikrobiologických kritérií a systémov správnej výrobných praxe so zameraním na ZSS.

Cieľ: posilnenie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín

Odpočet: Úloha je realizovaná priebežne, prevádzkovatelia ZSS sú v rámci výkonu ŠZD a PD oboznamovaní s nutnosťou aplikácie správnej výrobných praxe a pravidelného monitoringu vybraných CCP.

Epidemiologicky rizikové potraviny:

Lahôdkárske výrobky

Počet plánovaných vzoriek: **44**

počet odobratých vzoriek: **44**, z toho **1** nevyhovuje pre zvýšený obsah kolif.baktérií a prítomnosť E.coli

Cukrárske výrobky

Počet plánovaných vzoriek: **40**

počet odobratých vzoriek: **46**

Zmrzlina

Počet plánovaných vzoriek: **70**

počet odobratých vzoriek: **66**

Hotové pokrmy zo ZSS

Počet plánovaných vzoriek: **57**

počet odobratých vzoriek: **69**, z toho **8** nevyhovuje pre zvýšený obsah koliformných baktérií a u **1** vzorky aj pre prítomnosť Bacillus cereus

Ostatné potraviny v ZSS

Počet plánovaných vzoriek : **140**

počet odobratých vzoriek: **140**

8. Presadzovanie preventívnych opatrení v oblasti znižovania zdrojov kontaminácie potravinového reťazca cudzorodými látkami ako sú dusičnany a dusitany, dioxíny a dioxínom podobné polychlórované bifenyle, reziduá pesticídov, ťažké kovy, mikotoxíny so zreteľom na epidemiologicky rizikové potraviny.

Cieľ: posilnenie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín

Odpočet: priebežne sú odoberané vzorky na zisťovanie kontaminantov v potravinách

Kadmium. Druh potravín: Huby , oriešky. Oddelenie FV odobralo 1 vzorku (orechy) podľa plánovaného harmonogramu v mesiaci august.

Počet odobratých vzoriek na vyšetrenie **ťažkých kovov: 37**

9. Aplikovať spoločné EU princípy pre výkon úradnej kontroly nad potravinami v rámci viacročných národných plánov kontroly podľa požiadaviek čl. 43 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 882/2004 z 29. apríla 2004 o úradných kontrolách v zmysle kompetencií vyplývajúcich zo zákona č. 152/1995 Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Cieľ: posilnenie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín

Odpočet: pracovníci pravidelne sledujú domácu legislatívu týkajúcu sa potravinového práva a zároveň v rámci svojej práce využívajú legislatívu EÚ, ide hlavne o jednotlivé hlavy Potravinového kódexu. Problematika , ktorá nie je uvedená v národnej legislatíve sa rieši v zmysle legislatívy EÚ. Zároveň prevádzkovatelia ZSS sú upozorňovaní na nové predpisy a pri kontrolnej činnosti zamestnanci kontrolujú ich uplatňovanie v praxi.

10. Zabezpečovať úlohy v oblasti ochrany zdravia obyvateľstva pri hlásení zdravotne škodlivých potravín a kozmetických výrobkov prostredníctvom informačných systémov Spoločenstva, ako sú Rýchly výstražný systém nad potravinami a krmovinami v SR a RAPEX nad kozmetickými výrobkami.

Cieľ: posilnenie a rozvíjanie stratégie bezpečnosti potravín

Odpočet: v rámci RÚVZ je zabezpečený systém hlásení zdravotne škodlivých potravín, v prípade výskytu kontaktujeme prevádzkovateľov registrovaných zariadení osobne alebo telefonicky o výskyte zdravotne škodlivej potraviny a postupe na jej likvidáciu.

V mesiaci február 2008 bol hlásený mikrobiologicky pozitívny typ potraviny s nálezom Salmonella spp. v kategórii mliečny výrobok : Bryndza Slatina, plnotučná zimná. Boli vykonané opatrenia . Uvedený výrobok sa v našich zariadeniach nenachádzal.

Uplatňovať a rozpracovať informačné systémy v sieti úradov verejného zdravotníctva v oblasti potravinového dozoru a štátneho zdravotného dozoru nad výrobou, manipuláciou a uvádzaním do obehu potravín.

Cieľ: Vytvoriť podmienky pre monitorovanie údajov o výkonoch kontroly v štátnom zdravotnom dozore a potravinovom dozore a kritérií zdravotnej bezpečnosti potravín

Odpočet: kontroly a činnosť oddelenia sú priebežne zadávané do informačného systému vytvoreného spoločne pre SR.

Uplatňovať a rozpracovať informačné systémy v sieti úradov verejného zdravotníctva v oblasti sledovania spotreby potravín a pozitívnych a negatívnych faktorov výživy v závislosti na stravovacích návykoch obyvateľstva SR.

Cieľ: Vytvoriť podmienky pre monitorovanie údajov o stravovacích návykoch vybraných skupín obyvateľstva SR a v závislosti od spotreby potravín a pozitívnych a negatívnych faktorov výživy.

Odpočet: V rámci oddelenia je využívaný program ALIMENTA 4.3e. pre spracovanie jedálnych lístkov klientov v rámci projektu sledovanie výživového stavu obyvateľstva SR i v rámci poradenskej činnosti Poradne zdravia.

2. Cielené úlohy :

Hygienické riziko z potravín

1. Kontrola uplatňovania systému HACCP v zariadeniach spoločného stravovania

V rámci výkonu ŠZD sú prevádzkovatelia ZSS upozorňovaní na nutnosť vypracovania a aplikácie systému správnej výrobnéj praxe pri príprave a manipulácii so surovinami, rozpracovanými potravinami a hotovými pokrmami.

2. Kontrola GMO potravín

V rámci úlohy bola vyšetrená za RÚVZ so sídlom v Žiline **1 vzorka** – Bonduelle, Zlatá kukurica, výrobca: Bonduelle Nagykoros, KFT., Ceglédi út 25, 2750 Nagykoros, Maďarsko.

Záver: Vyšetrená vzorka zodpovedá požiadavkám Nariadenia ES 1829/2003 Európskeho parlamentu a rady z 22. septembra 2003 o geneticky modifikovaných potravinách a krmivách.

Kontrola označovania GMO na jedálnych lístkoch v ZSS

Pri kontrolách označovania GMO potravín na jedálnych lístkoch v ZSS neboli zistené porušenia.

3. Úlohy postavené na základe zdravotného rizika :

3.1. Chemické riziko z potravín:

3.1.1. Kontrola obsahu histamínu vo vybraných potravinách

V mesiaci apríl bola odobratá vzorka rýb - pstruh 9 x 100g na vyšetrenie histamínu. Výsledky vyšetrenia vyhovujú.

3.1.2. Kontrola obsahu NaCl v potravinách

V mesiaci august 2008 boli odobraté 3 vzorky hotovej stravy podľa harmonogramu odberu vzoriek. Úloha patrí do skupiny monitorovacích úloh.

3.1.3. Kontrola obsahu akrylamidu v potravinách

V mesiaci september 2008 boli odobraté 2 vzorky hotovej stravy – hranolky. Úloha patrí do skupiny monitorovacích úloh.

3. Mimoriadne úlohy

1. Kontrola rýchleho občerstvenia v motorech a na benzínových čerpadlách.

Kontrola bola zameraná na vydávanie teplých pokrmov, kontrola vstupných surovín, chladiaci reťazec, dátum spotreby surovín, kontrola celkovej hygieny, manipulácia s odpadom, hygienické zariadenia pre personál a pre hostí, kontrola odbornej a zdravotnej spôsobilosti, odber vzoriek.

Počet vykonaných kontrol v rýchlom občerstvení na ČS: 1

Počet kontrol prípravy a manipulácie s teplými pokrmami, vrátane pokrmov rýchleho občerstvenia v motorech: 11

počet opatrení uložených rozhodnutím :1

počet uložených blokovaných pokút: 1/1000,- Sk

počet odobratých vzoriek požívateľov a hotovej stravy: 16

počet odobratých vôd 4, z toho 2 nevyhovujúce

O úlohe bola podaná samostatná správa.

2. Kontrola zariadení zimnej turistickej sezóny

Kontrola bola zameraná na vydávanie teplých pokrmov, kontrola vstupných surovín, chladiaci reťazec, dátum spotreby surovín, kontrola celkovej hygieny, manipulácia s odpadom, hygienické zariadenia pre personál a pre hostí, kontrola odbornej a zdravotnej spôsobilosti, odber vzoriek.

Odpočet : kontroly vykonané v mesiacoch január – február 2008

Počet kontrol: 24

počet skontrolovaných zariadení: 22

počet uložených blokových pokút: 2/3900,- Sk

počet uložených opatrení: 51

počet odobratých vzoriek požívateľín a hotovej stravy: 38, z toho 2 nevyhovujúce

počet odobratých vôd 6, z toho 1 nevyhovujúca

O úlohe bola podaná samostatná správa.

3.Kontrola zariadení letnej turistickej sezóny

Kontrola je zameraná na vydávanie teplých pokrmov, kontrola vstupných surovín, chladiaci reťazec, dátum spotreby surovín, kontrola celkovej hygieny, manipulácia s odpadom, hygienické zariadenia pre personál a pre hostí, kontrola odbornej a zdravotnej spôsobilosti, odber vzoriek.

Odpočet : kontroly vykonané v mesiacoch máj – október 2008

Počet kontrol: 74

počet skontrolovaných zariadení: 66

počet uložených blokových pokút: 3/2700,- Sk

počet uložených opatrení: 118

zákaz činnosti : 1

počet odobratých vzoriek požívateľín a hotovej stravy: 54

počet odobratých vôd 16, z toho 6 vzoriek nevyhovovalo

4. Kontrola prítomnosti melamínu v zložených výrobkoch s obsahom mlieka alebo mliečnej zložky viac ako 15% v ázijských reštauráciách.

Kontrola bola zameraná na preverenie umiestňovania na trh v Slovenskej republike potravín pôvodom z Číny, a to zložených výrobkov s obsahom mlieka alebo mliečnej zložky viac ako 15% alebo v prípade, že nie je možné zistiť obsah mliečnej zložky, používaných v ázijských reštauráciách.

Odpočet:

Počet kontrol : 16

Počet skontrolovaných zariadení : 14

Počet opatrení (podľa § 55 ods.1 písm. f) zákona 355/2007) : 7 – zákaz používať a konzumovať potraviny neoznačené v štátnom jazyku až do doby ich označenia v zmysle príslušnej hlavy PK SR.

Počet / suma pokút (podľa zákona 355/2007 Z.z.) : 3 v celkovej sume 50 000,- Sk

O úlohe bola podaná samostatná správa.

5.Audit v potravinových prevádzkach

V dňoch 10.12. až 12.12.2008 bol vykonaný audit podľa článku 4 (6) nariadenia (ES) číslo 882/2004 EP a ER v prevádzke „Reštaurácia Kúsok šťastia“, ul. Vysokoškolákov č.8, Žilina.

E. Politika kontroly tabaku a fajčenia

Sledovať a hodnotiť výkon kontroly zákona o ochrane nefajčiarov.

Cieľ: znižovanie vplyvu negatívnych faktorov na zdravie obyvateľstva

Odpočet: Úloha sa plnila v priebehu roku 2008, v ZSS bolo zrealizovaných 158 kontrol na dodržiavanie zákona č. 377/2004 Z.z. na ochranu nefajčiarov. O vykonávaní kontrol sú podávané pravidelné mesačné hlásenia. Sankčné opatrenia neboli uložené.

Odbor Epidemiológie

6.1. Národný imunizačný program SR - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Na úrovni imunizačného programu sa aktuálne vykonáva monitoring, vyhodnocovanie a zabezpečenie vyššej úrovne zaočkovanosti. Uskutočnenie - telefonické konzultácie, osobný kontakt s klientom resp. lekárom, semináre pre lekárov. Výkon štátneho zdravotného dozoru v ambulantných zariadeniach sa vykonáva v zmysle platnej legislatívy v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR Bratislava.

Telefonické konzultácie vykonané 42x pre lekárov, 34x klienti, výkon ŠZD: 43 ambulancii zdravotníckeho zariadenia - z toho 21x uvedenie priestorov do prevádzky rozhodnutím.

Kontrola očkovania za obdobie od 1.9.2007 do 31.8.2008 bola v regióne okresov Žilina a Bytča vykonaná na základe usmernenia ÚVZ SR Bratislava č. OE/ 6264/2008 zo dňa 23.7.2008. V okrese Žilina je zaočkovanosť v rozmedzí od 99,5% pri preočkovaní proti TBC v ročníku narodenia 2007 do 100,00% pri vakcinácií proti DTP, VHB, HIB a poliomyelitíde v ročníku narodenia 2005. V okrese Bytča sa zaočkovanosť pohybuje v rozmedzí od 99,3% pri očkovaní adolescentov proti VHB v ročníku narodenia 1996 do 100,00% pri vakcinácií proti DTP, VHB, HIB a poliomyelitíde v ročníku narodenia 2006, preočkovaní tuberkulín negat. detí v roč. 1996, 1995 a MMR v roč. narodenia 2006, 1996.

Celkový počet pediatrických obvodov v územnom obvode RÚVZ so sídlom v Žiline je 42, z toho okres Bytča: 6 obvodov, okres Žilina : 36 obvodov. V okresoch sa nevyskytli obvody so zaočkovanosťou nižšou ako 90%. Výkon očkovania ako aj jeho dokumentácia je v súlade so Zák. NR SR č. 355/2007 Z. z. Pre priaznivú epidemiologickú situáciu sme nemuseli prikročiť k mimoriadnemu očkovaniu. Azylové zariadenie na území regiónu nemáme.

6.2. Surveillance infekčných chorôb - riešiteľské pracoviská RÚVZ v SR :

Surveillance infekčných chorôb je riešená formou preventívnych programov a aktivít, ktoré zahŕňajú poradenskú činnosť v problematike, napr. AIDS, vírusových hepatítid, v problematike vakcinácie, dezinfekcie, očkovania cestovateľov. Uskutočnenie : telefonicky resp. osobným kontaktom s klientom a lekárom. Počet konzultácií osobne s klientom v problematike AIDS : 83x, telefonicky : 32x, e-mailom : 8x, počet vyšetrených osôb cez ambulanciu odboru epidemiológie : 83, z toho muži : 67, ženy : 16, anonym : 19x.

Medzinárodný certifikát HIV vydaný : 60- tim osobám.

V problematike vírusových hepatítid a iných druhov očkovania : 147x (osobný resp. telefonický kontakt).

6.3. Informačný systém prenosných ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Vykonáva sa plnením projektu PHARE : Posilnenie surveillance a kontroly infekčných ochorení v SR, programom EPIS pri zabezpečení komunikácie so sieťami EÚ a SZO.

Týka sa všetkých diagnóz prenosných ochorení. Spolu vykonaných krajských správ (SRV) 52x t. j. za 52 kalendárnych týždňov.

6.4. Surveillance vybraných nozokomiálnych nákaz - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR:

Surveillance nozokomiálnych nákaz vykonávame v zmysle Vyhlášky MZ SR č.553/2007, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na prevádzku zdravotníckych zariadení z

hládiska ochrany zdravia a v súlade s návrhom záznamu o výkone ŠZD z ÚVZ SR. Spolu vykonaných 42 kontrol v NsP Žilina na oddeleniach, 3x riešená problematika MRSA izolácie u pacientov. Oddelenie centrálnej sterilizácie NsP Žilina monitorované 1x štvrťročne komplexnou previerkou, pričom mesačne sa kontroluje funkčnosť sterilizačnej techniky vzorkovým systémom a biologickou kontrolou. Z patogénnych mikroorganizmov je záchytnosť v steroch z oddelení pri kontrole HER ojedinele Pseudomonas aeruginosa, Klebsiella sp., Klebsiella pneumoniae, Staphylococcus aureus. Kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov : Spolu kontrolovaných 296 prístrojov biologická kontrola funkčnosti sterilizačných prístrojov, z toho 169 prístrojov v zdravotníckom zariadení - terén a 127 prístrojov v lôžkových zariadení - NsP Žilina. ŠZD v neštátnych zdravotníckych ambulanciách : 39x.

6.5. Surveillance chronických ochorení - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

Plnenie má súvislosť s úlohou č. 6.2. a č. 6.3.

6.6 Mimoriadne epidemiologické situácie - riešiteľské pracoviská : RÚVZ v SR

K problematike sú vypracované havarijné - pandemické plány na úrovni regiónov i kraja aktualizované 1x ročne.

6.7. Enviromentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV - prac. RÚVZ v SR

Sledovanie cirkulácie divých a vakcinálnych kmeňov poliovírusov v odpadových vodách podľa harmonogramu Virologického pracoviska RÚVZ Banská Bystrica sme vykonali 5x odberom vody v ČOV D. Hričov - negatívny výsledok 5x.

6.8. Prevencia HIV / AIDS - projekt :

Pracovný výkon v zmysle Usmernenia RÚVZ so sídlom v Košiciach zo dňa 27.2.2008, podľa ktorého v roku 2008 majú sa zúčastniť projektu aj ostatné regionálne úrady v rámci kraja, t. j. RÚVZ so sídlom v Žiline sa účastnil na výkone práce v mesiacoch apríl - august 2008 a RÚVZ so sídlom v Dolnom Kubíne spolupracoval na projekte v mesiacoch september - december 2008 (bod 9. Usmernenia).

Sumár za rok 2008 : za obdobie mesiacov apríl - jún 2008 vykonané 4 výjazdy v rámci mesta Žilina : 4x Gymnázium Veľká okružná v Žiline. Spolu sa projektu zúčastnilo 154 žiakov (99 dievčat a 55 chlapcov) tretieho ročníka a štyria pedagógovia školy. Jednalo sa o študentov tretieho ročníka gymnázia. Prvý výjazd dňa 3.4.2008 : zúčastnených 64 žiakov, 3.ročník triedy III.A. a III.C., t. j. 46 dievčat a 18 chlapcov. Druhý výjazd dňa 15.4.2008 : zúčastnených 30 žiakov III.D triedy, t. j. 20 dievčat a 10 chlapcov. Tretí výjazd dňa 16.4.2008, zúčastnených 29 žiakov III.E triedy, t.j. 22 dievčat a 7 chlapcov. Štvrtý výjazd dňa 6.5.2008 : zúčastnených 31 žiakov III.B triedy, t. j. 11 dievčat a 20 chlapcov. gymnázia. V roku 2008 nebola určená práca aj dotazníkovou formou.

Vyjadrenie vedenia školy a práca so študentmi : Netradičný spôsob získavania vedomostí, spojený s aktivitou študentov a ich samostatným prejavom na danú tému.

Aj v roku 2008 sme sa stretli s nadšením vo vzťahu k našej práci na strednej škole - hodnotenie pedagógov školy bolo povzbudením pre našu prácu. Pedagógovia hodnotili spôsob výkonu projektu - zmena pasívneho prístupu žiakov k téme na aktívny štýl práce veľmi imponoval, po prvýkrát mali študenti možnosť zúčastniť sa besedy, kde neplnili len pasívnu úlohu ale naopak plnením rôznych úloh na piatich stanovištiach hravou formou získavali informácie a zaujímali postoj k téme AIDS. V časopise Okružník, ktorý vydáva tamojšia škola , bola nám vyslovená pochvala a vďaka.

Záver : Projekt Hrou proti AIDS má úspech, prijímaný zo strany žiakov aj pedagógov s nadšením a vďakou za našu aktivitu. Bodové hodnotenie svedčí o dobrej informovanosti a aktuálnych postojoch k problematike HIV/AIDS.

2.4. príčinné súvislosti nádorových ochorení v pracovnom a životnom prostredí a životný štýl :

Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia.

V roku 2008 sa RÚVZ so sídlom v Žiline - odbor epidemiológie zapojil do štúdie : *Epidemiologická štúdia nádorov a iných ochorení slinivky brušnej (ESNAP) - pilotná štúdia.* Pripravili sme informáciu pre zainteresovaných lekárov a SZP oddelenia chirurgického a interného NsP Žilina, zabezpečený je odber, spracovanie a uchovávanie biologického materiálu a vzoriek tkaniva pankreasu.

Vyhodnotenie : Z počtu 4 hlásené prípady sme zaevidovali len jeden prípad (nezúčastnený prípad), traja pacienti nevyhovovali, nespĺňali určené podmienky štúdie (vek, diagnóza, liečba).

Odbor Hygieny detí a mládeže

Programy a projekty vyhlásené ÚVZ SR

XIV. Projekt „ESPAD – európsky školský prieskum o alkohole a drogách u študentov VŠ“

V roku 2008 sa v rámci riešenia projektov vyhlásených ÚVZ SR BA realizoval v podmienkach SR projekt ESPAD 2008. Cieľovú kategóriu tvorili študenti 1 až 3. ročníkov VŠ. V pôsobnosti RÚVZ Žilina bola do projektu zapojená fakulta PEDAS ŽU. Pracovníčky odd. HDM rozдали spolu 100 dotazníkov, z tohto počtu **sa vrátilo 72 dotazníkov**, ktoré boli odoslané na ÚVZ SR BA na ďalšie spracovanie.

- Projekt „Zdravie mladých ľudí mojimi očami“ (celonárodná súťaž esejí pre stredoškólkov). Pracovníčky HDM rozдали v dňoch 16.12. – 17.12.2008 propagačný materiál v **27 stredoškólskych zariadeniach** okresov Žilina, Rajec a Bytča.

2. Domáce programy a projekty HDM pri RÚVZ so sídlom v Žiline k 31.12.2008

I. Monitoring vnútorného ovzdušia sedimentačnou metódou v predškólskych a škólskych zariadeniach v okrese Žilina a Bytča

V predškólskych a škólskych zariadeniach sa vykonáva monitorovanie kvality vnútorného ovzdušia prostredníctvom sedimentačnej metódy a aeroskopom. Okrem bežnej mikroflóry sledujeme i prítomnosť plesní. K 31.12.2008 bolo spolu odobratých **132 vzoriek**. Z výsledkov vyplýva, že kvalita vnútorného ovzdušia škólskych zariadení sa postupne zlepšuje.

II. Analýza stravovania detí predškólskeho a škólskeho veku v okrese Žilina a Bytča:

K 31.12.2008 bolo **odobratých** v predškólskych a škólskych zariadeniach **50 vzoriek hotovej stravy** na vyšetrenie energetickej a biologickej hodnoty. Z výsledkov vyplýva, že normovanie je správne, ale laboratórnym vyšetrením sa v niektorých prípadoch zaznamenalo prekročenie bielkovín v porovnaní s OVD. Všetky výsledky sú konzultované s prevádzkovateľmi stravovacích zariadení.

III. Zhodnotenie pestrosti jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania:

V roku 2008 bola zisťovaná pestrosť stravy v 23 školských stravovacích zariadeniach. Koeficient pestrosti stravy bol hodnotený v **26 jedálnych lístkoch**. Pri pestrosti pokrmov boli samostatne hodnotené: desiata, polievka, hlavné jedlo, olovrant. V zostave denného jedla desiata 41 % nevyhovovalo vzorcu pestrosti, denné jedlo polievky a obedy vo všetkých 26 prípadoch zodpovedali pestrosti a 25 % olovrantov nevyhovovalo pestrosti jedálnych lístkov. Pitný režim bol dodržaný vo všetkých prípadoch. Podávanie nevhodnej stravy bolo zaznamenané v 17 sledovaných stravovacích zariadeniach, išlo predovšetkým o vyprážené pokrmy (1-5x v mesiaci), v 9 zariadeniach (zväčša predškolských) boli podávané rizikové potraviny (cestoviny s vajcom, chlieb opečený vo vajci, volské oko, omeleta, praženica), čo bolo hodnotené ako nevyhovujúce. O výsledkoch a doporučeníach k zvýšeniu pestrosti jedálnych lístkov boli informovaní štatutárni zástupcovia zariadení.

Zhodnotenie kvality pieskovísk v predškolských zariadeniach a na verejných pieskoviskách v pôsobnosti RÚVZ Žilina v zmysle zákona č.355/2007 Z.z.

Do 31.12.2008 vykonali pracovníčky odd. HDM spolu **33 odberov** vzoriek piesku, z toho v **predškolských zariadeniach 8 vzoriek** a z **verejných pieskovísk 25 vzoriek**. Zhodnotením laboratórnych protokolov môžeme skonštatovať, že z celkového počtu vyšetrených vzoriek nevyhovovala 1 vzorka požiadavkám zákona č.355/2007 Z.z. a Vyhláske MZ SR č. 521/2007 Z.z. pre prítomnosť fekálnych streptokokov.

Interaktívny projekt „Hrou proti AIDS“

Úlohou projektu je netradičným spôsobom osvojiť si základné znalosti o možnostiach prenosu HIV, možnostiach prenosu ostatných sexuálne prenosných ochorení a ochrane pred nežiadúcim tehotenstvom u žiakov 9. ročníkov ZŠ a stredoškolskej mládeže. V našich podmienkach sa projekt realizuje v spolupráci s oddelením epidemiológie a výchovy k zdraviu, pričom pracovníčky HDM sa zapojili do jeho realizácie v 2 školských zariadeniach.

4. Medzinárodné projekty

V súčasnosti oddelenie HDM nie je zapojené do riešenia medzinárodného projektu.

5. Distribúcia letákov v predškolských a školských zariadeniach

a) „Zdravá výživa detí“ - od 47. týždňa 2007 – trvá aj počas r. 2008

Odbor Preventívne pracovné lekársctvo

2.1. Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

2.1.1. Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

Na oddelení sa vedie evidencia rizikových prác a aktuálne a priebežne sa výsledky z kontrol zadávajú do programu ASTR. V rámci ŠZD sa prehodnocujú vydané rozhodnutia na rizikové práce, v prípade 4. kategórie sa vystavujú nové prehodnotenú rozhodnutia na vyhlasovanie rizikových prác. Prehodnocujú sa podklady slúžiace k vyhlasovaniu rizikových prác (posudky o riziku, objektivizácia faktorov pracovného prostredia, technické a technologické opatrenia vykonané zo strany zamestnávateľa, akékoľvek zmeny, ktoré nám zamestnávateľia v súvislosti s rizikovými pracoviskami oznamujú a pod.). Pri každej kontrole sa sledujú výsledky a intervaly LPP vo vzťahu k práci, či zamestnávateľ plní

povinnosti, ktoré mu vyplývajú z platnej legislatívy v súvislosti s vyhlásenými rizikovými prácami.

Pri výkone ŠZD upresňujeme počty exponovaných zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce.

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených za **okres Žilina**: 139 subjektov,

- počet exponovaných pracovníkov je celkom: 4 069/1875 žien
- počet exponovaných pracovníkov v **kat. 3.**: 3785/1791 žien
- počet exponovaných pracovníkov v **kat. 4.**: 418/93 žien

V kategórii 3. a 4. rizikových prác je zaradených za **okres Bytča**: 38 subjektov,

- počet exponovaných pracovníkov je celkom: 696/206 žien
- počet exponovaných pracovníkov v **kat. 3.**: 647/205 žien
- počet exponovaných pracovníkov v **kat. 4.**: 61/1 žien

Počet nových rizikových prác v roku 2008 vzrástol o 9 subjektov.

Neboli uložené žiadne pokuty za neplnenie opatrení na ochranu zdravia na rizikových pracoviskách. V prípade zistených nedostatkov boli uložené opatrenia, ktoré boli termínované, prešetrené a skontrolované. O výsledkoch kontrol sú záznamy. Vo všetkých uvedených prípadoch zamestnávateľa splnili si svoju povinnosť, ktorá im vyplývala z legislatívy a nariadené nedostatky v stanovenom čase odstránili.

V prípade vylepšenia pracovných podmienok, technológií, alebo ak sa jednalo o zmenu vo vykonávanej činnosti na pracoviskách s rizikovými prácami, nás zamestnávateľa písomne upovedomujú a zároveň prikladajú protokoly o objektivizácii týchto pracovných priestorov. Na základe vyhovujúcich parametrov faktorov pracovného prostredia dokladovaných protokolmi, sú jednotlivé rizikové práce prehodnocované a prípadne rušené.

Kontroly sú vykonávané aj za spolupráce pracovníkov príslušnej PZS. Tiež, PZS sú informované o náležitostiach požadovaných od zamestnávateľov.

2.1.2. Znižovanie zdravotných rizík z veľmi jedovatých a jedovatých látok a prípravkov:

V rámci ŠZD sú kontrolované zdravotné podmienky u zamestnancov pracujúcich pri výrobe, skladovaní, predaji a manipulácii s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami. Sú požadované protokoly o objektivizácii pracovného prostredia, v ktorom sa manipuluje s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami a na základe vyhodnotených protokolov sa erudovane pristupuje k jednotlivým pracoviskám a zamestnancom. Tiež sa požadujú a kontrolujú adekvátne OOPP a či sa vykonávajú cieľové LPP. Pri uvádzaní nových priestorov do prevádzky s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami požadujeme všetky náležitosti vyplývajúce z platnej legislatívy, vrátane predloženia na schválenie prevádzkových poriadkov a zároveň sú upozorní, že sú povinní splňať požiadavky na odbornú spôsobilosť pre manipuláciu s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Súčasťou ŠZD je aj kontrola uskladnenia a spôsobu likvidácie obalov z jedovatých a veľmi jedovatých látok a prípravkov. Zamestnávateľa sú pravidelne informovaní o nebezpečenstvách z manipulácie s jedovatými a veľmi jedovatými látkami a prípravkami formou školení, skúšok, prírismi a záznamami. Tiež, zamestnávateľ, ktorí manipuluje s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami, musí predkladať orgánu na ochranu verejného zdravotníctva uzatvorené zmluvy s oprávnenými organizáciami na likvidáciu uvedených látok a prípravkov.

Za rok 2008 bolo vykonaných 78 previerok zameraných na plnenie opatrení na ochranu zdravia pri práci s veľmi jedovatými a jedovatými látkami a prípravkami.

Preskúšaných žiadateľov a vydaných osvedčení pre prácu s VJ a J látkami a prípravkami bolo 103 .

Osvedčenia o odbornej spôsobilosti na prácu s dezinfekčnými prípravkami na profesionálne použitie a na prácu s prípravkami na reguláciu živočíšnych škodcov na profesionálne použitie (DDD činnosť) neboli vydané. Legislatívne táto činnosť prislúcha RÚVZ Banská Bystrica.

V našom regióne nebola v roku 2008 zaznamenaná žiadna mimoriadna situácia ani havária.

V rámci ŠZD boli zamestnancom predkladané kontrolné listy informovanosti zamestnancov a na RÚVZ zhodnocované.

2.1.3. Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu:

Pri uvádzaní priestorov do prevádzky, šetrení chorôb z povolania, prípadne iného charakteru ŠZD (kontrola a vyhlasovanie rizikových prác) sme sa stretávali s prácami, pri ktorých sa manipuluje s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami. Zamestnávateľ musel predložiť posudok o riziku vrátane objektivizácie faktorov pracovného prostredia a musel predložiť orgánu na ochranu verejného zdravia na schválenie prevádzkového poriadku. Tiež, zamestnávateľ musel spĺňať požiadavky, ktoré pre neho vyplývajú z NV SR 356/2006 Z.z. o ochrane zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci.

Počet zamestnancov vykonávajúcich rizikové práce s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi:

- NsP (odd. Onkológia a rádioterapia, Hematológia, Genetika, Urológia) 81/67 žien,
- Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou 11/6 žien,
- Drevárska prevádzka 5 mužov (InteRRezba, s.r.o., práca s tvrdým drevom).

Trend vývoja prác s karcinogénnymi a mutagénnymi látkami je skôr uspokojivý, zamestnávatelia sa snažia tieto látky čo najviac nahrádzať menej škodlivými látkami a činnosť sa snažia plne-automatizovať. Tiež, zamestnávatelia vedomí si svojich povinností, ktoré im vyplývajú z legislatívy, sa snažia zamestnancov manipulujúcich s týmito látkami, čo najvhodnejšie chrániť technickými vymoženosťami a špeciálnymi OOPP.

V rámci ŠZD boli rozhodnutím schválené 2 búracie práce, pri ktorých sa manipulovalo s azbestom. Subjekt predložil všetky požadované doklady a certifikáty, aj plány práce likvidácie , používaných OOPP, prevádzkové poriadky a pod.

2.1.4. Znižovanie psychickej pracovnej záťaž:

Vo firmách sa vykonávala priebežná kontrola rizikových prác so psychickou pracovnou záťažou. Pri tom sa poskytovali zamestnancom kontrolné listy informovanosti zamestnancov s psychickou pracovnou záťažou, hodnotila sa psychická pracovná záťaž (či sa zmenil charakter práce od vtedy, ako bola práca vyhlásená, spisovali sa jednotlivé úkony, popisovali sa časové snímky, prehodnocovali sa pracoviská v zmysle NV SR 542/2007 Z.z. a pod). Jednotlivé vyplnené dotazníky boli aj zaslané na ÚVZ SR do Bratislavy pani RNDr. Zámečníkovej na odborné posúdenie. V prípade zmien v kategórii rizikových prác, bol zamestnávateľ upozornený, že podľa § 5 vyhlášky č. 542/2007 Z.z., hodnotenie psychickej pracovnej záťaž zabezpečuje zamestnávateľ prostredníctvom lekára PZS so špecializáciou v odbore pracovné lekárstvo alebo klinické pracovné lekárstvo a klinická toxikológia, alebo preventívne pracovné lekárstvo a toxikológia, alebo služby zdravia pri práci, alebo prostredníctvom iného zdravotníckeho pracovníka v tíme PZS, ktorým je psychológ s praxou najmenej 3 roky v odbore pracovná a organizačná psychológia alebo preventívne

pracovné lekárstvo a toxikológia, alebo klinické pracovné lekárstvo a toxikológia. Tiež, zamestnávateľ je povinný predložiť výsledky hodnotenia na posúdenie príslušnému orgánu na ochranu verejného zdravia. Určené rizikové práce sú evidované a kategorizované podľa prevažujúcej činnosti.

2.1.5. Znižovanie výskytu chorôb z povolania z dlhodobého, nadmerného a jednostranného zaťaženia:

Prešetrovanie chorôb z povolania sa vykonáva erudovane, pedantne sa zaznamenáva pracovná i mimopracovná anamnéza, získané informácie sa zapisujú za prítomnosti zamestnávateľa aj pacienta do úradných záznamov. Táto činnosť sa vykonáva aj za prítomnosti príslušnej PZS. Z jednotlivých šetrení je vyhotovená aj foto-dokumentácia.

U chorôb z povolania s faktorom DNJZ v regióne jednoznačne narastajú. Častejšie sa vyskytujú poškodenia horných končatín, prevažuje syndróm karpálneho tunelu. Zisťujeme nedostatky vo vstupných a výstupných lekárskech prehliadkach, ktoré sú rozhodujúce pri šetrení chorôb.

V rámci šetrenia chorôb z povolania automaticky vykonávame a ŠZD, pri ktorom sa vo väčšine zisťujú zo strany zamestnávateľa nedostatky. Tie sa riešia a prešetrovanie chorôb sa tým prolonguje.

Rizikové práce s faktorom DNJZ neboli vyhlásené. Bola vyhlásená riziková práca s faktorom fyzickou záťažou pri práci u robotníkov v automobilovom priemysle a u zamestnancov v zdravotníctve.

Podozrení na chorobu z povolania bolo doručených **26** a z toho bolo **14** chorôb z povolania z **DNJZ** (čo je 53,8 %). **Prešetrených** bolo **11** chorôb, z toho boli **3** choroby **priznané**. Výskyt ochorení na DNJZ je prevažne u profesie robotník (práca pri páse – HYZA, alebo robotník – tunelár, pekáč, šička pri výrobe autopoťahov).

2.1.6. Prevencia ochorení chrbtice súvisiacich s prácou a prešetrovanie podozrení na iné poškodenia zdravia z práce so zameraním na ochorenia chrbtice:

V roku 2008 sme sa zamerali na podchytenie prác so zameraním na poškodenie chrbtice a to hlavne ľudí pracujúcich v automobilovom priemysle, kde je práca vo vynútenej polohe, postojacky, limitovaná časom a zároveň náročná na presnosť. Však pri výkone ŠZD riešime aj iné sektory priemyslu so zameraním na fyzickú záťaž, prácu s bremenami a ergonómiu. Boli rozdane dotazníky u robotníkov pracujúcich v stavebníctve, ktoré nám dajú dielčí výsledok ohľadom fyzickej záťaže a ergonómie pri práci. Výsledky budú spracované v nasledujúcom kalendárnom roku a sa porovnajú s predchádzajúcimi štúdiami.

Výskyt **choroby z povolania so zameraním na ochorenia chrbtice** sa vyskytli **2** (1 u úradníčky v sporiteľni a u 1 robotníka). Priznaná choroba nebola žiadna.

2.2. Znižovanie rizika vzniku ochorení podmienených prácou u zamestnancov pri práci so zobrazovacími jednotkami

Pri každom výkone ŠZD, keď sa stretne s prácou so zobrazovacími jednotkami dávame zamestnancom kontrolné listy informovanosti zamestnancov so ZJ, zhodnotíme ich pracovnú činnosť, pracovné miesta, postavenie stola, stoličky, monitoru k telu zamestnanca, osvetlenie pracovnej miestnosti a pýtame sa na osôb relaxácie očí a chrbtice počas práce, ktorá prevyšuje pol pracovnej doby so ZJ. Tiež sledujeme, či sú vykonávané LPP so zameraním na zrak. Práca so zobrazovacou jednotkou sa stáva čoraz viac nevyhnutnou súčasťou každej firmy resp. subjektu.

Zistené výsledky aj nedostatky evidujeme a spracovávame. Pri šetrení zisťujeme, že zamestnávateľ neupozorňuje svojich zamestnancov o správnej polohe tela (ergonómii) k stolu, správnom nastavení stoličky, umiestnenie monitoru na pracovnom stole, o správnom

osvetlení miestnosti a monitoru. Tiež, zamestnanci nevyužívajú krátkodobé relaxácie horných končatín, chrbtice aj cviky so zrakom.

Boli uložené opatrenia, ktoré zamestnávateľia splnili, o čom sú úradné záznamy. Sankcie neboli uložené.

Odbor Poradňa zdravia a zdravotná výchova

9.1. „Materské centrá“

Cieľ

Zlepšenie zdravotného stavu obyvateľov prostredníctvom výchovy a vzdelávania mladých matiek v oblasti zdravého životného štýlu.

Odpočet:

Pokračujeme v spolupráci s nadáciou „ÁNO pre život“ v Rajci, ktorá zabezpečuje chránené bývanie pre ohrozené matky s deťmi. V rámci spolupráce bol zrealizovaný prednáškový blok o zásadách správnej výživy v detskom veku, a prevencii fajčiarskej závislosti. Individuálne boli poskytnuté konzultácie s klientkami fajčiarkami o možnostiach odvykania od fajčenia..

9.2. „Žiť zdravší a kvalitnejší život v staršom veku, alebo mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“

Cieľ

Zlepšiť životný štýl a zdravotné uvedomenie starších ľudí. Eliminovať sociálnu izoláciu, ktorá má negatívny vplyv na mortalitu a morbiditu starších ľudí. Využiť aktivitu vzájomne prospešnú aktivitu seniorov pre zdravie.

Odpočet:

V klube Jednoty dôchodcov na Slovensku sme zrealizovali v spolupráci s SČK 3 prednášky spojené s besedou na tému: „Životný štýl seniorov“ a „ Rizikové faktory zdravia“. Prednášok sa zúčastnilo cca 50 seniorov. Prednášky bola doplnená výpočtom BMI indexu a rozdáním zdravotno – výchovných materiálov v podobe letákov. V rámci V rámci svetového dňa bez tabaku bola zrealizovaná prednáška „Životný štýl a fajčenie seniorov“ pre 9 seniorov Jednoty dôchodcov.

9.3. „Zdravotno - výchovné pôsobenie u detí predškolského veku – stomatohygiena“

Cieľ

Zlepšenie stavu chrupu obyvateľov Slovenska.

Neuspokojivý stavu chrupu našich detí a obyvateľov SR je nevyhnutným krokom k posunu prevenciu zameranej na predchádzanie zubných ochorení na prioritné miesto vo verejnom zdravotníctve.

Zavedenie preventívnych opatrení tak skoro ako je to možné je vhodne načasovaným obdobím pre zachovanie trvalých zubov v zdravom stave. V tomto období je možné pôsobiť na deti v malých skupinkách za účelom prevencie kazivosti zubov, ako aj upevnenia návyku na pravidelnú, každodennú starostlivosť o chrup a ústnu dutinu.

Odpočet:

Interaktívnu zdravotno – výchovnú prednášku na tému: „Zdravé zúbky“ sme zrealizovali v MŠ v Gemerská. Pre 5 pedagógov MŠ sme si pripravili prezentáciu s názvom „Dentálne zdravie“. Cieľom prezentácie bolo vizuálne ale i prakticky na modeli mliečneho chrupu ukázať a naučiť pedagógov správnu techniku čistenia zubov u detí predškolského veku. Pre 70 detí vo veku od 3 do 6 rokov. hravou formou za pomoci rozprávky s názvom: „O maškrtnom Adamkovi“ sme deťom vysvetlili, čo je zubný povlak, zubný kaz ako baktérie premieňajú cukor na kyselinu a iné. Deťom sme premietli i animovanú rozprávku s názvom

„ Prečo vlk šušlal, “ „Maškrtná veвериčka“ a „Čo sa stalo medvedíkovi“. Prednáška bola doplnená i názornou ukážkou správnej techniky čistenia zubov. Učítelia po ukončení intervenčného pôsobenia projektu Monitorovanie zdravotného stavu orálneho zdravia, zdravotno – výchovné pôsobenie u detí predškolského veku vyplnili dotazník.

9.4. Aktivity pri príležitosti významných dní

Odpočet:

Zdravotno-výchovné aktivity sa týkali tém a termínov odporúčaných Svetovou zdravotníckou organizáciou (SZO) a tiež tém s ďalšou preventívnou a zdravotno – výchovnou problematikou podľa kalendára SZO, svetové a medzinárodné dni. Prezentáciu článkov sme zabezpečili v spolupráci s printovým médiom Žilinský Večerník a elektronickými na web stránkach RÚVZ Žilina

február - Svetový deň rakoviny

V na web stránke RÚVZ sme uverejnili článok s názvom: „Boj proti rakovine – stále aktuálna otázka“.

22.marec – Svetový deň vody

V rámci dňa otvorených dverí na RÚVZ sme sa zamerali na hlavnú myšlienku tohtoročného Svetového dňa vody a zdôraznili sme dôležitosť pitného režimu v rámci racionálnej výživy. Zrealizované boli 2 prednášky na tému: „Zdravie ukryté vo vode“ Mestský úrad Žilina pre 100 účastníkov a v rámci konferencie technických pracovníkov v zdravotníctve v Trenčíne cca 300 účastníkov.

7. apríl – Svetový deň zdravia

Pri príležitosti Svetového dňa zdravia sa uskutočnil „Deň otvorených dverí“ na Oddelení podpory zdravia . Akcia bola propagovaná na web stránke a informačnom paneli vo vstupných priestoroch Regionálneho úradu verejného zdravotníctva. Boli poskytnuté telefonické informácie o možnostiach odvykania od fajčenia a znižovaní rizika KVCH. Akcia bola vyhodnotená. Správa odoslaná.

8. máj - Svetový deň Červeného kríža

V rámci Svetového dňa Červeného kríža sme pripravili prednášku „ Predlekárska prvá pomoc“ pre študentov SZŠ a pre trénerov a rozhodcov plaveckej školy Nereus Žilina

31. máj – Svetový deň bez tabaku

K Svetovému dňu bez tabaku bol uverejnený článok v Žilinských novinách – Žilinský večerník : „ Prestaň a vyhraj“ . V spolupráci s SČK bola zrealizovaná prednáška pre seniorov“ Životný štýl seniorov a fajčenie“ a prezentácia v rámci odborného semináru polikliniky KRANKAS Žilina, pre odborný personál / 23 účastníkov/ na tému „ Fajčenie a zdravie“

jún – Svetový deň darcov krvi -V rámci Svetového dňa darcov krvi sme spolupracovali s SČK a s Národnou transfúznou stanicou pri NsP Žilina, kde bola darcom krvi poskytnutá individuálna konzultácia spojená s meraním krvného tlaku a celkového cholesterolu . Akcie sa zúčastnilo 59 darcov krvi.

28. september – Svetový deň srdca – V spolupráci s MÚ Žilina, Hasičským záchranným zborom, Žilinským osvetovým strediskom a zdravotnými poisťovňami sa zorganizovali 18-19.9. 08 **Žilinské dni zdravia**. Vyšetrených 131 klientov. Poskytnutá konzultácia k zdravému životnému štýlu. Zrealizované boli Dni zdravia v spolupráci so zdravotnou poisťovňou Dôvera a UNION pre zamestnancov podnikov Stredoslovenská energetika Žilina / 92 účastníkov/ , MÚ Žilina / 24 účastníkov/ a MÚ Turčianske Teplice / 45 účastníkov /, kde účastníkom bola poskytnutá individuálna konzultácia spojená s meraním krvného tlaku a celkového cholesterolu a taktiež boli poskytnuté propagačné materiáli na tému zdravého životného štýlu.

16. október – Svetový deň výživy-

Prednášky o správnej výžive a poruchách stravovania dospelujúcej mládeže, zamerané na prevenciu obezity v SZŠ Žilina pre cca 100 študentov 1. a 2. ročníka. Prednáška bola doplnená o výpočet BMI indexu a prístrojom Omron BF 300 meranie percenta telesného tuku.

14. november - Svetový deň diabetu – spolupráca s fi WORWAG – v projekte MOST - Mesiac o srdcových témach, ktorý bol zameraný na osvetu a edukáciu hlavne diabetikov o kardiovaskulárnych ochoreniach, ich rizikách a prevencii. Súčasťou bola aj mediálna kampaň v spolupráci s Slovenskou nadáciou srdca. V rámci seminára v priestoroch MÚ Žilina u 80 klientov boli zrealizované individuálne konzultácie, meranie krvného tlaku a meranie celkového cholesterolu

20. november – Svetový deň detí.

Pre ZŠ Žilina Hájik a súkromnú ZŠ Hliny boli pripravené prednášky na tému „Zoonózy, alebo pes a mačka nie je hračka“ a „Infekčné ochorenia v detskom veku“ ktorých sa zúčastnilo celkovo 200 žiakov..

9.5. „VYZVI SRDCE K POHYBU“ - Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospelaj populácie

Projekt je v súlade s čiastkovým plnením cieľa č. 8 „Do r. 2020 v celom regióne zredukovať na čo najnižšiu úroveň morbiditu, invalidizáciu a predčasnú mortalitu na chronické neinfekčné ochorenia“ v rámci programu SZO „Zdravie 21. storočia“.

Podobné kampane sa realizujú vo viacerých krajinách plniacich CINDI program

Projekt sa realizuje každý nepárny kalendárny rok

„Prestaň a vyhraj“ (Quit and Win)

Projekt sa realizuje každý párny kalendárny rok

Odpočet:

Príspevok v regionálnych novinách Žilinský večerník k realizácii kampane „Prestaň a Vyhraj“ 8x informačný **panel** k realizácii súťaže " Prestaň a Vyhraj“ /RÚVZ, Mestský úrad Žilina, Poliklinika KRANKAS a ŽILPO, Železničná poliklinika ŽA, Stredná priemyselná škola poľnohospodárska a stavebná, SČK /, Informačné panely k Svetovému dňu zdravia

Priebežná aktualizácia **web** stránky RÚVZ, informácia k aktivitám – Svetový deň bez tabaku a k súťaži „Prestaň a Vyhraj“

Distribúcia **letákov a prihlášok** k súťaži „Prestaň a Vyhraj“

Prednášková činnosť /7x/ na základných a stredných školách /4x/ pre seniorov v spolupráci s SČK na tému „Životný štýl seniorov a fajčenie“ a odborný seminár /2x/ pre stredných zdravotníckych pracovníkov PL KRANKAS na tému „Fajčenie a zdravie“

Odbor Laboratórnych analýz

č.1.1 Akčný plán pre prostredie a zdravie obyvateľov SR III. (NEHAP III.)

Úloha č.1

Na základe výberu škôl terénnymi oddeleniami HŽP a HDM preukázať účinnosť protihlukových stien

- v súvislosti s nárastom dopravy premerať hlučnosť v areáli škôl za protihlukovými stenami a v triedach na rôznych poschodiach s cieľom preveriť účinnosť protihlukových stien,
- vo vybraných areáloch školských zariadení, ktoré nie sú chránené protihlukovými stenami a bol tam výrazný nárast dopravy, sledovať hladiny hluku v uvedených zariadeniach

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Žilina	25	62	713
Martin	16	32	435
Spolu	41	94	1 148

Úloha č.2

V spolupráci s terénnym oddelením HŽP premerať hluk vo vybraných lokalitách sídlisk Žiliny a v rekreačných oblastiach

Plnenie:

Vzhľadom na nepriaznivé poveternostné podmienky úloha nebola splnená

Úloha č.3

Sledovať ukazovateľ trihalometany (1,2 – dichlormetan, tetrachlormetan, chloroform), ako vedľajší produkt dezinfekcie chlórdioxidom v pitnej vode zo Starých Bystríc vo verejnom vododvode, tiež v pitnej vode z iných zdrojov a v správe iných prevádzkovateľov ako SEVAK,a.s. Žilina

Plnenie:

RÚVZ	Počet vzoriek
Žilina	17
Dolný Kubín	18
Čadca	26
Martin	12
Liptovský Mikuláš	24
Spolu	97

Úloha č.4

Monitorovanie kvality pitných vôd a vôd na kúpanie v zmysle platnej legislatívy s rozšírením ukazovateľov – selén, antimón a striebro

Plnenie:

Selén – 56 vzoriek

Antimón – 53 vzoriek

Striebro – 55 vzoriek

2. Odbor preventívneho pracovného lekárstva**Úloha č.2.1**

Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia

- na základe požiadaviek terénnych oddelení vykonávať odbery stanovenia a hodnotenia fyzikálnych a chemických faktorov v prevádzkach

Plnenie:

- na základe požiadaviek terénnych oddelení PPL RÚVZ Žilinského kraja boli vykonané nasledovné odbery vo vytypovaných prevádzkach:

Stanovený faktor	Počet vzoriek	Počet analýz	Počet ukazovateľov
hluk	80	202	1 919

Tepelnovlhkostná mikroklima	63	301	370
Pevné aerosoly + chemické faktory	36	54	223
Spolu	179	557	2 512

Úloha č.2.6

Spoločný medziodborový program biomonitoring zaťaženia ľudí faktormi prostredia

- možnosť sledovať metabolity chemických látok v moči exponovaných zamestnancov (kys.hipurová, kys.metylhipurové, kys.mandľová, kys.trichloroctová) v moči

Plnenie:

Stanovený biologický faktor	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet analýz
Kyselina hippurová	29	54	127
Kyselina mravčia	18	54	81
Kyselina hipurová, zmes kyselín metylhipurových	3	8	24
Spolu:	50	116	232

3. Odbor hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

Úloha č.3.1

Sledovanie dusičnanov a dusitanov a rezíduí pesticídov v potravinách pre dojčatá a malé deti.

Plnenie:

Dusičnany – 332 vzoriek

Dusitany - 329 vzoriek

Úloha č.3.2

Stanovenie histamínu a akrylamidu vo vybraných druhoch potravín

Plnenie:

Histamín - 9 vzoriek, 81 analýz

Akrylamid - 35 vzoriek

Úloha č.3.3

Kontrola jodidácie kuchynskej soli.

Plnenie:

Jodid draselný - 130 vzoriek

Jodičnan draselný - 130 vzoriek

Ferokyanid draselný - 113 vzoriek

Úloha č.3.4

Sledovanie nasledujúcich ukazovateľov v kozmetických výrobkoch

- konzervačných látok - kys. salicylová, benzoová, chlorbutanol
- akrylamidu, fluoridov,

Plnenie:

Kyselina benzoová - 102 vzoriek

Kyselina salicylová - **102 vzoriek**
Chlorbutanol - **43 vzoriek**

Akrylamid - **25 vzoriek**
Fluoridy - **43 vzoriek**

7. Vykonávať objektizáciu faktorov prostredia (OLA)

Úloha č.7.2

Sledovať améby v zdravotníckych zariadeniach, nebytových budovách a v oddychových zónach sterovou metódou v spolupráci s terénnymi oddeleniami.

Plnenie:

Neboli dodané vzorky.

Úloha č.7.3

Sledovanie mikrobiologických a chemických ukazovateľov vo vzorkách minerálnych a pramenitých balených vôd.

Plnenie:

Mikrobiológia		Chémia	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
156	1 560	158	2 777

Úloha č.7.6

Sledovanie vzoriek materských mliek (PCB)

Plnenie:

Neboli dodané vzorky materských mliek.

Úloha č.7.7

Vo vybraných vzorkách potravín pre dojčenskú a detskú výživu sledovať rezídua pesticídov

Plnenie:

Neboli dodané vzorky.

Úloha č.7.8

Sledovať vo vybraných priestoroch s núteným vetraním a klimatizáciou – mikrobiologické ukazovatele – sedimentačnou metódou a tepelnú vlhkosťnú mikroklímu

Plnenie:

Mikrobiologické ukazovatele		Tepelno-vlhkosťná mikroklíma	
Počet vzoriek	Počet ukazovateľov	Počet vzoriek	Počet ukazovateľov
32	128	13	52

Úloha č.7.10

Realizovať vo vybraných prevádzkach umelých soľných jaskýň biologickú kontamináciu ovzdušia a objektivizovať mikroklimatické podmienky.

Plnenie:

Úloha bola ukončená v roku 2007.

Úloha č.7.12

Aktívne zapojenie sa do informatizácie laboratórnych odborov

Plnenie:

- úloha bude plnené v celoslovenskom rozsahu